

סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת

עִם פְּרוֹשׁ

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

חֲדוּשִׁים וּבְאוּרִים, צִיּוּצִים וּפְרָחִים, עַל-פִּי פְּרָדִם
נְאֻמִּים, בְּדֶרֶךְ נוֹרָאָה וְנִפְלְאוֹה עַל-פִּי סֵדֶר
הַעֲבוּדָה לְהַאִיר עַל נִפְשׁוֹ אֹר זֵיו וְחִיּוֹת אֱלֻקוֹת,
לְקַיֵּם תְּמִיד מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל יְחִוּד הַבוּרָא יִתְבַּרֵּךְ
שְׁמוֹ, וְלִהְיוֹת דְּבוּק תְּמִיד בְּחֵי הַחַיִּים.

בְּנוֹי וּמִסְדַּר עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוּנְנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ
וְעַל-פִּי דְבָרֵי תְלַמִּידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רַז לֹא אָנִים לִיה
רַבֵּי נִתָּן מְבַרְסֶלֶב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ
וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, פְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֵהר הַקְּדוֹשׁ

הוּבָא לְדַפּוּס עַל-יַדֵּי
חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

הַפְתַּכְתָּ לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַקְדוֹשׁ הַזֶּה
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדַמוֹ"ר מוֹהֲר"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְדוֹשִׁים

* * *

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
יְבִנְאֵל עִיר בְּרֶסֶלֶב
גָּלִיל

* * *

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית
מְתִיבְתָא הַיְכַל-הַקְדוֹשׁ — חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

Mesifita Heichal Hakodesh
Chasidei Breslov
1129-42nd STREET
Brooklyn N.Y 11219

* * *

בִּאֲמֻצָּעוֹת הַדּוֹאֵר לְפִי הַכְּתוּבָה:

"קֶרֶן הַדְּפָסָה וְהַפְצָה"

ת.ד. 8065 אַשְׁדוֹד

וּבְמִסְפַּר טֵלֶפּוֹן: 03/6193732

הַקְדָּמָה

מה שְׁהִיָּה כְּבֹר נִקְרָא שְׁמוֹ וְנוֹדַע שֶׁהוּא אָדָם. וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם דִּקְדוּשָׁה, אֲשֶׁר זָכָה לְהַשְׁלִים דְּמוּת אָדָם, כִּי זֶה כָּל הָאָדָם. הֲלֹא-הוּא כְּבוֹד אֲדוֹנָנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, עֲטָרַת תְּפָאֲרֵתֵנוּ גְאוֹן עֲזָנוּ, הֶרֶב הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא בּוֹצִינָא רַבָּא בּוֹצִינָא עֲלָאָה בּוֹצִינָא יְקִירָא וְקִדִּישָׁא קְדוּשָׁת שֵׁם מוֹרְנוּ הֶרֶב נַחְמָן זִכָּר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבָרְכָה, נִין וְנֹכַד לְהֶרֶב הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הָאֱלֹקִי הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב זִכָּר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבָרְכָה, אֲשֶׁר כְּבֹר נִהְנוּ יִשְׂרָאֵל לְאוּרוֹ בְּחַבּוּרָיו הַקְּדוּשִׁים הַנִּפְלְאִים אֲשֶׁר כְּבֹר יֵצְאוּ לְאוּרָה. רַבִּים רָאוּ וַיִּשְׁמְחוּ וַיִּשְׂרִים יַעֲלוּ, וְהֵאֱמַת יוֹרָה דְרַבּוּ.

וְהִנֵּה עוֹד רָאָה זֶה נִמְצָא בְּאִמְתָּחוּתֵינוּ סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת נִפְלְאוֹת וְנוֹרָאוֹת, אֲשֶׁר זָכִינוּ לִשְׁמַע פֶּה אֶל פֶּה מִפִּי הַקְּדוּשׁ, אֲשֶׁר אֵין וַחֲקֵר וַתִּקֵּן מְשָׁלִים הֶרֶבָה, וְהַלְבִּישׁ וְהַסְתִּיר הַשְּׂגוֹת גְּבוּהוֹת וְעֲצוּמוֹת בְּסְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת בְּדַרְכִּים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד. כִּי זֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל, עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה (רוּת ד, ז), כְּשֶׁהָיוּ רוֹצִים לְדַבֵּר בְּנִסְתָּרוֹת ה', הָיוּ מְדַבְּרִים בְּדֶרֶךְ חֵידָה וּמִשָּׁל וְהַלְבִּישׁוּ סִתְרֵי תוֹרָה גְּנֻזָּא דְּמִלְכָּא בְּכַמָּה וְכַמָּה לְבוּשִׁים מְלִבוּשִׁים שׁוֹנִים, כְּמוֹכָא אַחַר הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל בֶּן-הַמֶּלֶךְ וּבֶן הַשְּׂפָחָה שֶׁאָמַר רַבְּנוּ זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה אָז, שְׂבִימִים הַקְּדֻמוֹנִים, כְּשֶׁהָיוּ הַחֲבֵרִים מְדַבְּרִים וּמְשִׁיחִים קְבֻלָּה, הָיוּ מְשִׁיחִים בְּלִשׁוֹן כְּזֶה, כִּי עַד רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי לֹא הָיוּ מְדַבְּרִים קְבֻלָּה בְּאִתְגַּלְיָא וְכוּ', וְעַל-פִּי-רַב אַחַר כְּמָה מַעֲשִׂוֹת הָיָה מְגַלָּה קֶצֶת מַעֲט פְּחוֹת מִטְּפָה מִן הַיָּם אֵיזָה רְמִזִּים לְהִיכֵן הַדְּבָרִים מְגִיעִים כְּמַבְאֵר לְקַמֵּן בְּמִקוּמָם הַדְּבָרִים וְהַרְמִזִּים שְׁסִפֵּר אַחַר כָּל מַעֲשֶׂה וּמַעֲשֶׂה.

והנה עד הנה היו הדברים האלה גנוזים אצלנו, אך להיות רבים אומרים לנפשנו, מי יראנו טוב, כי רבים אשר אתנו מאנשי שלומנו, אשר נכספה וגם כלתה נפשם לשמע תמיד את דברי אלקים חיים שיצאו מפי רבנו הקדוש זכרונו לברכה וביחוד אלו המעשיות שספר, אשר לא זכו עדין שיגיעו אליהם בייאם בהעתקות בכתב על ידי סופרים שונים, אשר נתרבו הטעויות בהם מאד וקלקלו המכון, על-כן תשוקתם הגדולה אלצונו, וכספם החזק דחקונו, עד אשר הכרחנו למלאת רצונם, להביאם לבית-הדפוס.

וגם כי היה לנו גלוי-דעת מפי רבנו הגדול זכרונו לברכה, אשר פעם אחד גלה דעתו שרוצה להדפיס ספורי מעשיות, ואמר בזה הלשון לפני כמה אנשים: בדעתי להדפיס ספר מעשיות; ויהיה למעלה כתוב בלשון הקדש ולמטה בלשון לעז ואמר: הלא מה יוכלו העולם לדבר על זה, הלא על כל פנים הם מעשיות נאים לספר וכו'. בדברים האלה נשמע מפיו הקדוש ברוש, וזה אשר העירונו להביאם לבית-הדפוס. ואם אמנם ידענו ולא נעלם מעינינו כי רבים קמו עליו, עם כל זה האמת עד לעצמו, ואנחנו מחיבים לעשות רצונו, והי' הטוב יעשה. השומע ישמע והחדל יחדל.

וגם כי תהלה לאל עד כה עזרונו רחמיו יתברך כי נתפשטו חבוריו הקדושים בקרב עם קדוש, בקהל ועדה וישראל, ויהיו דבריו להם לששון ולשמחה ותהי בפייהם כדבש למתוק, כלם ישבעו ויתענגו מטובו; כמו חלב ודשן תשבע נפשם, ושפתי רננות יהלל פיהם. ורבים אשר אתנו, מאשר אתם את החולקים על האמת, הדוברים על צדיק עתק בגאווה ובוז אשר בדו מלבם אשר לא עלתה על דעתו. ולא

עלינו להאריך ולספר בדבר הזה, כי הוא כבשי דרחמנא, וכמה עלמין אתהפכו בגיניהו על-ידי רבוי המחלקת שנתרבו בימינו בין החכמים והצדיקים. ומי יבוא אחר המלך את אשר כבר עשהו.

אך זאת לדעת, כי כל פונתנו בהדפסת אלו ספורי מעשיות, הוא רק בשביל אנשי שלומנו החוסים בצל קדשו, התאבים ומצפים ומשתוקקים לשמע דברים קדושים. ואם אמנם הדברים הנדפסים בספר, כאלו נאמרו בקהל רב, לעמת זה ראינו כי כבר התחילו הדברים להתפשט בכתב על-ידי העתקות רבות, ואין הבדל בין דברים הנכתבים לדברים הנדפסים.

וגם לא מראש בסתר דברם, כי כל מי שיש לו עינים יראה וכל מי שיש לו לב יבין, כי לא דבר ריק הוא מכם (דברים לב, מז). ואם ריק הוא מכם (ירושלמי פאה א, ה), כי דברים הללו עומדים ברום גבהי מרומים. ושמענו מפיו הקדוש בפרוש שאמר שכל דבור ודבור של אלו המעשיות יש בו כונה עצומה, ומי שמשנה דבור אחד מאלו המעשיות מכפי מה שאמרו הוא בעצמו, הוא מחסר הרבה מהמעשה. ואמר שאלו המעשיות הם חדושים נפלאים ונוראים מאוד, ויש בהם דרכים ונסתרות ועמקות מפלג מאוד וראויים לדרשם ברבים, לעמד בבית-הכנסת ולספר מעשה מאלו המעשיות, כי הם חדושים גבוהים ונוראים מאוד מאוד.

גם מי שלבו שלם ובקי היטב בספרי קדש ובפרט בספרי הזהר הקדוש וכתבי האריז"ל, יוכל להבין ולדעת קצת מעט רמזים באיזה מעשיות אם ישים לבו ודעתו עליהם היטב.

גם יש בהם התעוררות מוסר נפלא ועצום מאוד ברב המקומות, יבינם המשכיל בעצמו, כי רבם ככלם מעוררים וממשיכים את הלב מאד לשם יתברך, לשוב לשם יתברך באמת לאמתו לעסק רק בתורה ועבודה תמיד ולהפך פניו מהבלי העולם לגמרי, באשר יראה הרואה בעיני שכלו, אם יסתכל בהם באמת. אולם תכלית פונות אלו המעשיות רחוק מאד מדעת אנוש ועמק עמק מי ימצאנו. ואין להאריך בשבח תפארת גדלת המעשיות האלו, כי גבהו מדעתנו, וכל המוסיף לדבר בשבח גדלתם ועמקותם הוא גורע. רק אמרנו להעיר קצת לבב אנשי שלומנו למען לא ישכחו נפלאותם אשר הראם מרחוק כמאן דמחוי במחוג עד היכן הדברים מגיעים על-ידי מעט הרמזים אשר גלה לעינינו אחר ספור כל מעשה ומעשה. כי האף אמנם נרשמו קצת הרמזים שנשמעו מפיו הקדוש, אך זה ברור לכל משכיל, כי אין דומה השומע מפיו החכם בעצמו להרואה הדברים בספר, וביותר בדרכי רמזים באלה, אשר אינם מובנים ב-אם על-ידי תנועת האיברים בנענוע הראש וקריצת העין ונטית היד וכיוצא באלה, אשר על-ידם דיקא יבין המבין קצת מעט וישתומם על המראה ועיניו למרחוק יביטו גדלת השם וגדלת תורתו הקדושה, אשר נתלבשה בכמה לבושים שונים, כמבאר בכל ספרי קדש. עד כה הגיעו דברים המעוטים הממזיקים הרבה לבנו יהגה אימה; איזה סופר, איזה שוקל, מאין יבוא עזרנו. מי ינוד לנו, אש אוכלה, מי יעמד בעדנו. נשא לבבנו אל כפים אל אל בשמים, בידו נפקיד רוחנו. אליה ה' נשא נפשנו. עד הנה רחמיה עזרנו. עזרנו כי עליה נשעננו. ויהי נעם ה' אלקינו עלינו, עד יבוא מורה צדק לעדתנו, ויבנה בית קדשנו ותפארתנו, חזה ציון קרית מועדינו, מלך ביפיו תחזינה עינינו במהרה בימינו אמן.

הלא כה דברי הכותב והמסדר והמעתיק, לאכל לשבעה ולמכסה עתיק (ישעיה כג, יח). נאום הקטן נתן בן אדוני אבי מורנו הרב רבי נפתלי הערץ יצ"ו מנעמראב רבתי חתן הרב הגאון החסיד המפרסם בכל קצוי ארץ כבוד קדשת שמו, מורנו הרב רבי דוד צבי זכר צדיק לחיי העולם הבא, שהיה אב-בית-דין בקהלה קדושה קרעמיניץ והגליל ובקהלה קדושה שאריגראד ובקהלה קדושה מאהלוּב והגלילות.

קדם שספר מעשה ראשונה שבספר זה, ענה ואמר: בספורי המעשיות שהעולם מספרים, יש בהם נסתרות הרבה ודברים גבוהים מאוד, אך שנתקלקלו המעשיות כי חסר מהם הרבה. וגם נתבלבלו ואינם מספרים אותם בסדר. כי מה ששיקר בתחלה מספרים בסוף וכן להפך וכיוצא בזה. אבל באמת יש בהמעשיות שמספרים העולם, דברים נעלמים גבוהים מאוד. והבעל-שם-טוב זכר צדיק וקדוש לברכה היה יכול על-ידי ספור מעשה ליחד יחודים. כשהיה רואה שנתקלקלו צנורות עליונים ולא היה באפשר לתקן אותם על-ידי תפלה, היה מתקנם ומיחדם על-ידי ספור מעשה. ועוד דבר רבנו זכרוננו לברכה בענין זה ואחר-כך התחיל לספר מעשה שבדף הסמוך ואמר: בדרך ספרתי מעשה וכו'.

ודע שהמעשיות שספר רבנו, רבם ככלם הם מעשיות חדשות לגמרי שלא נשמעו מעולם. רק הוא בעצמו ספרם מלבו ודעתו הקדושה כפי ההשגה העליונה שהשיג ברוח קדשו. שהיה מלביש אותה ההשגה באותה המעשה. והמעשה בעצמה היא מראה נוראה והשגה עליונה מאוד שהשיג וראה במקום שראה. וגם לפעמים היה מספר מעשה מהמעשיות שמספרין העולם, אבל הוסיף בהם הרבה, והחליף ותקן

הסדר, עד שנשתנה ספור המעשה לגמרי ממה שהעולם מספרין וכנזכר לעיל. אבל לא נכתבו בזה הספר מאלו המעשיות כִּי־אם אחת או שתיים, ושאר כל המעשיות הם חדשות לגמרי, שלא נשמעו מעולם.

באותו הזמן שהתחיל רבנו זכרוננו לברכה לעסק בספורי מעשיות, אמר בפרוש בזה הלשון: "הנני אתחיל לספר מעשיות", (איה וועל שוין אן הייבן מעשיות דער ציילין). וכונות דבריו הנה, כמו שאומר: מאחר שאינו מועיל לכם לשוב אל השם יתברך על ידי התורות והשיחות הקדושות וכיוצא בזה, מה שעסק ביגיעות גדולות כל ימיו להשיבנו אל השם יתברך באמת לאמתו, ומאחר שאינו מועיל כל אלה, על־כן הוא מתחיל לעסק בספורי מעשיות. ואז באותו הזמן אמר התורה המתחלת: פתח רבי שמעון ואמר: עת לעשות לה' הפרו תורתך וכו', דא אורייתא דעתיקא וכו' הנדפסת בספר הראשון בדרך קנ"ז (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס'). ושם מבאר בסוף המאמר קצת מענין ספורי מעשיות, שעל־ידי ספורי מעשיות של הצדיק־האמת מעוררין מהשנה את בני־אדם שנפלו בשנה וישנים את ימיהם וכו', עין שם, ויש מעשיות שהם בקרב שנים, ויש ספורי מעשיות של שנים קדמוניות שהם בחינת עתיק וכו', עין שם היטב ותבין ותשפיל קצת מן מוצא דבר עד היכן הדברים של אלו המעשיות מגיעים, ומה היתה פונתו הקדושה בזה, ובאמת יש באלו המעשיות התעוררות גדול מאוד מאד להשם יתברך ברב המקומות אפלו על־פי פשוט מלבד הנסתרות, כי כלם הם סודות נוראות, ויש להם כח גדול לעורר הכל להשם יתברך:

חזק

הקדמה שנייה

בהיותנו עוסקים בהדפסת המעשיות בראשונה, שמוע שמענו קול שאון באמרם פי לא נכון להדפיס ספורי מעשיות כאלה, ולכפל דבריהם הוא אך למותר. ואם כבר הקדמנו בהקדמה דברי רבנו זכרוננו לברכה שאמר שרצונו להדפיס ספורי מעשיות, ומה יוכלו העולם לומר על זה, כי הלא על-כל-פנים הם ספורי מעשיות נאים. וכבר נדפסו בעולם כמה וכמה ספורי מעשיות רבו מספר ואין פוצה פה ומצפצף. בפרט כי רב המעשיות של אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה מספרים בבאור מהתעוררות מוסר נפלא מאד, כגון המעשה של הבעל-תפלה והמעשה של השבעה בעטלירש, וכן ברב המעשיות נמצא מהם בבאור דברי חכמה ומוסר מלבד הנסתרות בהם, וגם אצל כמה מעשיות כבר נדפסו הערות ומקצת רמזים נפלאים ונוראים שגלה רבנו זכרוננו לברכה בעצמו כמבאר לעיל. על כל זה אמרתי להעיר עוד איזה הערות להיכן מרמזים המעשיות לפי דעתי הקלושה, והרוצה להוסיף יוסיף:

ידוע בכל ספרי הזהר והתקונים ובכל כתבי הארי"צ"ל, שבת מלך היא כנוי להשכינה וכנסת-ישראל כביכול, וכבר נתן לנו רשות לדבר בלשונות כאלה, מן הראשונים אשר קדמונו, אשר מפיהם אנו חיים. וגם דוד המלך עליו השלום ושלמה בנו השתמשו בלשונות הללו הרבה מאד, כמו שכתוב (תהלים מה, יד): כל כבודך בת-מלך פנימה, וכיוצא בזה הרבה. וכל ספר שיר-השירים, שהוא קדש

קדשים שאין כל העולם כדאי לו (ידיים פרק ג), מיסד על סוד זה, וכל כתבי האר"י וצ"ל וספרי הזהר מלאים מזה כמבאר שם (תקוני זהר יג, כט): מאן דקטיל לחויא יהבין לה ברתא דמלכא, דהיא צלותא. ובפרט במאמר הסבא דמשפטים (זהר צ"ה). שאמר: עולימתא שפירתא דלית לה עינין, וכיוצא בזה הרבה רבו מספר. וכמו שאומרים ב"יהי רצון" שקדם תהלים: ולחבר אשת געורים עם הודיה וכו', וכן בה"לשם יחוד" קדם הנחת תפלין הנדפס בשערי-ציון אומרים שם: והחתן וכו' עין שם.

ומי שמעין קצת בכתבי האר"י וצ"ל, יראה שם בבאור, שכל יסוד הקבלה הוא בדרך זה ליחד בחינת חתן וכלה דכורא ונוקבא ומבאר שם כל השמות והספירות וכל השתלשלות העולמות על דמות וצלם של פרוץ דכורא וכו', ומבארים שם בפרטיות כל האיברים שלהם וכל עניני יחוד וזוג ועבור והולדה ויניקה והתגדלות הקטן והקטנה עד שנעשים גדולים וכו' וכו', והוא דבר מבאר מאוד מאוד בכל העיני-חיים ופרי-עיני-חיים. וגם באדרא-רבא בנשא (קכו): והאזינו (רפו): מדבר בדרך רמז מזה, וגם כל ספר שירי-השירים מלא מזה שפרט כל האיברים של החתן שהכלה משבחת אותו, וכן פורט האיברים של הכלה מה שהחתן משבח אותה וגם רבותינו זכרונם לברכה במדרשים המשילו מתן-תורה לחתנה, כמו שאמרו (תענית כו): ביום חתנתו זה מתן-תורה וכו'. ואמרו על פסוק לקראת האלקים (שיר השירים ג, יא) כחתן היוצא לקראת כלה, כי שבת קדש נקרא כלה ומלכתא, כמו שאומרים: לכה דודי לקראת כלה; בואי כלה וכו'. הרי מבאר לעין, שכל רבותינו זכרונם לברכה בנו כלליות והתחברות העולמות בשרשן בשם חבור של חתן

וְכֹלָה, כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכֹל הָאֵיבָרִים שֶׁל
 זָכָר וּנְקֵבָה כֻּלָּם הֵם צֶלֶם אֱלֹקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, כא):
 וַיְבָרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אוֹתוֹ,
 זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אוֹתָם. וְכִמוֹ שְׂאוּמְרִים בְּבִרְכַּת נִשְׂוֹאִין: אֲשֶׁר
 בָּרָא אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם דְּמוּת תְּבִנְתּוֹ וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ
 בְּנִין עַדִּי עַד וְכוּ'. כִּי הָאָדָם, הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה, הֵם חֶלֶק אֱלֹקִים
 מִמַּעַל מִמָּשׁ, וּבָהֶם כָּלוּל הַשֵּׁם הַיְיָ"ה בְּרוּךְ הוּא. וְאִם זֹכִין,
 שְׂכִינָה שְׂרוּיָה בֵּינֵיהֶם (סוּטָה יז. וְעֵין שָׁם בְּרֵשׁ"י). כִּי יֵשׁ בּוֹ
 יו"ד וּבָהּ הָא, וְכֹל זֶה הוּא דְבָרִים פְּשׁוּטִים וּמִבְּאָרִים לְעֵין כָּל,
 וְכִבֵּר הַשְּׁתַמְשׁוֹ כָּל הַקְּדֻמוֹנִים בְּלִשׁוֹנוֹת כְּפֹאֵלָה לְכַנּוֹת
 הַתְּקַרְבוֹת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׂבִשְׂמִים בְּשֵׁם חֲבוּר חֶתָן וְכֹלָה,
 כִּי כָּל עֲבוּדָתָנוּ בְּשִׁרְשָׁה הָעֲלִיּוֹן מְרֻמּוֹ לְחֲבוּר חֶתָן וְכֹלָה
 הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁהֵיא בְּחִינַת יְחִוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ,
 כְּאֲשֶׁר כָּל סִפְרֵי הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ וְכַתְּבֵי הָאֲרִיז"ל מְלֵאִים מִזֶּה
 כַּנ"ל. וְגַם בְּתַשְׁעָה בָּאָב בְּקִינּוֹת שְׂמֻקוֹנִין עַל גְּלוּת הַשְּׂכִינָה
 וּכְנִסְת־יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים: אִזּוּ בְּהֶלֶךְ יִרְמְיָהוּ וְכוּ' אִשָּׁה יִפְת־תָּאֵר
 מְנוּלַת מְצָא, וְכֵן בְּתַקּוּן שְׁלִשָּׁה מִשְׁמֹרוֹת שֶׁהוּא מִהַזֵּהָר חֲדָשׁ
 (מְדַרְשׁ הַנְּעֵלָם עַל אֵיכָה) מְדַבֵּר שָׁם גַּם-כֵּן בְּלִשׁוֹנוֹת כְּפֹאֵלָה,
 כְּאִשָּׁה הַמְּקוֹנֶנֶת עַל בְּעֻלָּהּ וְכוּ', עֵין שָׁם.

מָפֵל זֶה וְיֹתֵר מִזֶּה מְבֹאֵר לְעֵינֵינוּ שֶׁגְּלוּת הַשְּׂכִינָה וּכְנִסְת־
 יִשְׂרָאֵל הֵיא בְּחִינַת אַבְדַּת בְּת־מֶלֶךְ וְהַתְּרַחֲקוּתָהּ
 מִדוּדָה וְכוּ'. וְעֵין בְּסִפְר הַבְּהִיר בְּהַשְּׂמֻטוֹת שֶׁל זֵהָר בְּרֵאשִׁית
 (רס"ה): מֵה שֶׁכָּתַב שָׁם עַל לְכָה דוּדֵי נִצָּא הַשְּׂדָה וְכוּ': מִשָּׁל
 לְמֶלֶךְ שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב בְּחֲדָרֵי חֲדָרִים וְכוּ' וְנִשְׂאָה לְמֶלֶךְ גַּם נִתְּנָה
 לוֹ בְּמִתְּנָה, וְלִפְעָמִים קוֹרָא אוֹתָהּ בְּאַהֲבָתוֹ אַחוּתִי, כִּי מִמְּקוֹם
 אַחַד הָיָה, וְלִפְעָמִים קוֹרָא אוֹתָהּ בְּתִי, כִּי בְתוֹ הֵיא, וְלִפְעָמִים
 קוֹרָא אוֹתָהּ אִמִּי. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבִרְכָה (שְׁמוֹת

רָבָה, נב, ד) על פְּסוּק: בְּעֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ אָמוּ (שיר השירים ג, יא), לֹא זֶה מִחֲבָבָה עַד שְׁקָרָאָה בְּתִי וְכוּ'. וְכֵן בְּכָל סֵפֶר מִשְׁלֵי מְכֻנָּה הָאֱמוּנָה וְהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּשֵׁם אִשָּׁה טוֹבָה, אִשָּׁת-חַיִל, וְהָאֱמוּנוֹת כְּזָבוֹת וְאִפְיֻקוּרְסִית בְּשֵׁם אִשָּׁה רָעָה, אִשָּׁה זוֹנָה, כְּמִבְאָר בְּפָרוּשׁ רִש"י וּבְכָל דְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָה. וְכִבְר גְּדַפְס מַעֲשֵׂה מֵהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה בְּסוֹף סֵפֶר תּוֹלְדוֹת-יַעֲקֹב-יוֹסֵף מֵהַסּוֹחֵר עִם אִשְׁתּוֹ שֶׁהָיוּ בָּיָם וְכוּ', שְׁמִיֶּסֶד עַל הַקְּדָמָה זֶה, שֶׁאִשָּׁה יֵרָאֵת ה' הִיא כְּנִסְתֵי-יִשְׂרָאֵל.

וְאַחֲרֵי הוֹדִיעַ ה' אוֹתָנוּ אֵת כָּל זֹאת עַל-יְדֵי כָּל הַנְּבִיאִים וְהַצְּדִיקִים וְהַחֲכָמִים הָרֵאשׁוֹנִים עַל-פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּקֵל יוֹכֵל הַמְעִיֵּן הַמְּבִיֵּן הַרוֹצֵה לְהַסְתַּכֵּל בְּאֵלוֹ הַמַּעֲשִׂיֹת בְּעֵין הָאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל בָּהֶם לְמִצָּא בָּהֶם דְּבָרִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים. וְאִם אָמְנָם אִי אֶפְשָׁר לְבוֹא עַד תְּכוּנָתָם לְהַבִּין כָּל קִשּׁוֹר הַמַּעֲשֵׂה מֵרֵאשִׁית לְסוּפָהּ, עִם כָּל זֶה יְבִין מַעֲט מוֹזְעִיר מֵהֶם וַיַּעֲרַב לְנַפְשׁוֹ מְאֹד.

וְהִנֵּה הַמַּעֲשֵׂה הָרֵאשׁוֹנָה מֵהַבְּת-מֶלֶךְ שְׁנֶאֱבָדָה, זֶה מִבְּאָר שְׁזָה סוֹד שְׁכִינָה בְּגִלוֹת, כִּי גִלוֹת הַשְׁכִּינָה הַתְּחִיל קִדְּם בְּרִיאַת הָעוֹלָם בְּסוֹד שְׁבִירַת כְּלָיִם בְּסוֹד וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מְלָכוּ וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית לו, לא), וְתַכְּף שְׁנֶבְרָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה צָרִיף לְתַקֵּן זֹאת לְהַעֲלוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת עַל מְכוּנָם לְגִלוֹת מְלָכוֹתוֹ יְתַבְּרַף תַּכְּף בְּשַׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם כְּמוֹ שֶׁתַּגְּלָה מְלָכוֹתוֹ בְּקָרוֹב בְּעַת בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ שְׁיָבוֹא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אֵךְ הוּא לֹא נִזְהָר מִלְּאָכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת וְכוּ' שְׁזָהוּ בְּחִינַת מֵה שְׁפָתוֹב בְּהַמַּעֲשֵׂה הַנִּל, שֶׁהַשְּׁנִי לְמְלָכוֹת לֹא עָמַד בְּנִסְיוֹן וְאָכַל הַתְּפוּחַ, וְעַל-יְדֵי זֶה פָּגַם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְחִזְרָה וַיִּרְדָּה הַשְׁכִּינָה וְהִלְכָה לְמַטָּה בֵּין הַסְטֵרָא אַחֲרָא כְּפִדּוּעַ. וְאַחֲרֵיכֵן

בא נח ורצה לתקן ולא תקן כי שתה ונשכר בסוד (בראשית ט, כא) וישת מן היין וישכר וכו', כמובא בספרים (זהר בראשית עג.) שזהו בחינת מה אנוש וכו' (תהלים ח, ה), מה שהשני למלכות לא עמד בנסיון ושתה מן היין, כמו שנאמר שם, ומאז והלאה כל הצדיקים שבכל דור עוסקים בתקון זה עד שיבוא משיחנו במהרה בימינו שאז יהיה גמר התקון. ומעשה זו היא בכל אדם ובכל זמן, כי גם בכל אדם בפרטות עובר עליו כמעט כל מעשה זו פלה, כי כל אחד מישראל צריך לעסק בתקון זה להעלות השכינה מהגלות לאוקמא שכינתא מעפרא להוציא מלכות דקדשה מבין העכו"ם והסטרא-אחרא שנתחזרה ביניהם, אשר סוד כל עבודתנו וכל המצוות ומעשים טובים ועסק התורה שאנו עושים כל ימי חיינו שכלם מיסדים על קטב זה כמבאר בכתבים (שער הפסוקים, פ' בראשית בסוד חטא אדם הראשון). ואפלו אנשים פשוטים לגמרי והמונעם שאין יודעים בין ימינם לשמאלם, עם כל זה גם הם אם זוכים לילף בדרך הישר לפי ערכם, דהינו לסור מרע ולעשות טוב, כי אפלו איש פשוט לגמרי יודע מה שאסרה תורה, ואם עיניו לנכח יביטו לסור מרע ולבחר בטוב, אז נעשין כל התקונים בעולמות העליונים ממילא על-ידו וזוכה להקים השכינה מנפילתה כפי מה שזוכה לקדש ולטהר עצמו.

נמצא שכל אחד מישראל הוא עוסק לחפש ולבקש את הבת-מלך להשיבה אל אביה שתשוב אל אביה כנעוריה בסוד ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל (ויקרא כב, ג). כי ישראל בכללם הם בחינת שני למלך, כי הם מושלים בעולם; מה הוא מחיה מתים, רופא חולים, אף ישראל כף כמו שאמרו (הקדמת הזהר ה.): אל תקרי "עמי" אלא "עמי"; מה אנא עביד שמיא וארעא במלולי אף אתם

בן וכו' וכיוצא בזה הרבה וכל אחד כפי מה שזוכה לעסק בעבודתו, שעל-ידי זה עוסק כביכול לחפש ולבקש השכינה וכןסת-ישראל להוציאה מהגלות, כמו-כן כביכול השכינה מתגלה אליו כביכול מתוך תקף גלותה ומתעלמת ומסתרת עצמה ובאה אליו בסתר ומגלית לו מקומה ומושבה ומה לעשות בשבילה באפן שיזכה למצאה שזה בחינת מה שגלתה הבת-מלך אל השני למלכות באיזה תחבולות יוכל להוציאה. והענינים והתחבולות המבארים שם הם מבארים באר היטב על-פי פשוט (כי כך דרך רבנו זכרוננו לברכה ברב המעשיות, שבתוך קשור המעשה מספר דברי מוסר על-פי פשוט, כמבאר למעין בהם) כי צריכין לבחור לו מקום ולקבע לו תשובה ותענית ולהתגעגע תמיד ולהשתוקק תמיד אליו יתברך שיזכה להכיר אותו שיתגלה מלכותו בעולם, וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יציר כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו וכו' ומלכותו בכל משלה, שזה עקר הקמת השכינה מהגלות כשזוכין להכיר מלכותו באמונה שלמה באמת וכלם ידעו אותו יתברך מקטנם ועד גדולם והיתה לה' המלוכה וכו'.

וכשהאדם מתחיל לעסק בזה ובחר לו מקום להתבודדות לעסק בעבודת השם ולכסף ולהשתוקק אליו יתברך ולפעמים זוכה שנמשך איזה זמן, אך אחר-כך כשהוא סמוך מאוד לבוא למבקשו שיתגלה אליו לפי בחינתו התגלות מלכותו יתברך, אזי ביום אחרון מזמינים לו איזה נסיון לפי בחינתו, ואז באותו היום שהכל תלוי בזה היום, אזי מתגבר עליו הבעל-דבר וכל חילותיו עליו בהתגברות גדולה מאוד ונכנס עמו בדברים וממשיכו לעצתו ורואה כי תאוה הוא לעינים ונחמד וכו' (בראשית ג, ו) ולוקח מפריו ואוכל חס

וְשָׁלוֹם וְאִינוֹ עוֹמֵד בְּנִסְיוֹן שֶׁלוֹ מַה שֶּׁהוּא מְכַרַח לְהִתְנַסּוֹת
 וְלִהְצַטְרֵף אֲזִי בְּאוֹתוֹ הָעֵת וְהַזְּמַן, וְאִזִּי תִכְף נּוֹפֵל עָלָיו שָׁנָה,
 וְשָׁנָה הוּא הַסְּתַלְקוֹת הַמַּחִין שֶׁנִּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ דַעְתוֹ וְחֻכְמָתוֹ
 הַמְּאִיר בְּפָנָיו בְּסוּד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו, וּכְתִיב: לָמָּה נָפְלוּ פָּנָיָךְ (שֵׁם ד,
 ה), וְעַיִן מִזֶּה בִּמְאֹמֶר הַמִּתְחִיל פֶּתַח רַבִּי שִׁמְעוֹן (בְּסִימָן ס
 לְקוּטֵי א) שֵׁם מְדַבֵּר מִזֶּה, שֶׁעַל־יָדֵי פָּגַם תְּאוֹת אֲכִילָה אוֹבְדִין
 אֶת הַפְּנִים שֶׁהוּא הַשֶּׁכֶּל, וְאֲזִי נּוֹפְלִין לְבַחֲיִנַת שָׁנָה, עַיִן שֵׁם
 הַיֵּטֵב וְתַבִּין כִּי שֵׁם מְדַבֵּר הַרְבֵּה מֵעַנִּין סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, אֲשֶׁר
 עַל־יָדָם מְעוֹרְרִין מֵהַשָּׁנָה, עַיִן שֵׁם.

וּבְאֵלוֹ הָעֵתִים שֶׁהָאָדָם הוּא בְּבַחֲיִנַת שָׁנָה חָס וְשָׁלוֹם עוֹבֵר
 עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר שֶׁזֶהוּ בַּחֲיִנַת כָּל הַחִילּוֹת שֶׁעָבְרוּ עַל
 הַשְּׁנֵי לַמְּלָכוֹת בַּעֲת שֶׁהָיָה מְטַל בְּשָׁנָה וְאַחֲרֶיךָ נִתְעוֹרֵר
 וְנוֹדַע לוֹ שֶׁהָיָה יֵשֵׁן כָּל־כָּף, וְחֹזֵר וְהֵלֵךְ לְמָקוֹם שֶׁל הַבַּת־מֶלֶךְ
 וְהוֹדִיעָה לוֹ גְּדֹל הַרְחָמְנוּת שֶׁעָלָיו וְעָלֶיהָ, שֶׁבְּשִׁבְלֵי יוֹם אֶחָד
 אֵבֵד מַה שֶּׁאֵבֵד וְהַקְּלָה עָלָיו הָאֲזֻהָרָה שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהִתְעַנּוֹת
 רַק לָזַהֵר מִשְׁתִּית הַיַּיִן כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹא לִיָּדֵי שָׁנָה, וְחֹזֵר וְהִתְנַגַּע
 אִיזָה זְמַן רַב בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם כְּדֵי לְהוֹצִיא הַבַּת־מֶלֶךְ. אֲבָל בַּיּוֹם
 הָאַחֲרוֹן לֹא עָמַד גַּם־כֵּן בְּנִסְיוֹן קַל כִּי רָאָה מֵעַן שֶׁל יַיִן
 וְהִטְעָה אֶת עַצְמוֹ וְהִתְחִיל לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרָיו וְאָמַר לְהַמְשִׁירָת:
 הֲלֹא רָאִית שֶׁזֶה מֵעַן וּמֵאֵין בָּא לְכֹאֵן יַיִן, וּבְתוֹף כָּף הֵלֵךְ
 וְלָקַח מֵעַט וְטַעַם מֵהַיַּיִן, וְתִכְף נָפַל עָלָיו שָׁנָה, וַיֵּשֵׁן הַרְבֵּה
 מְאֹד, כִּי כָּף דֶּרֶךְ הַבְּעַל־דָּבָר וְהִתְאוּת בְּשִׁרוּצָה לְהַסִּית אֶת
 הָאָדָם הַכָּשֵׁר שְׁרוּצָה לְהִתְרַחֵק מִהַתְאוּת, שֶׁאִזִּי מְטַעַה אוֹתוֹ
 מֵעַט מֵעַט שֶׁיִּתְפַּלֵּא וַיִּתְמָה בְּדַעְתוֹ עַל עַנִּין הַדָּבָר שֶׁמִּתְאוּה
 אֵלָיו, וְתִכְף שֶׁנִּכְנָס בְּדַבְרִים בְּעַנִּין הַתְאוּה, מִתְגַּבֵּר עָלָיו
 הַבְּעַל־דָּבָר עַד שֶׁמְכַשִּׁילוֹ בָּהּ, כְּמוֹ שֶׁמְפָרֵשׁ בַּתּוֹרָה בְּעַנִּין עַץ
 הַדַּעַת אֵיךְ דָּבָר הַנִּחַשׁ עִם הָאִשָּׁה: אֵף כִּי אָמַר אֱלֹקִים וְכוּ'.

ותרא כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים וכו' (בראשית ג, ו) דוק ותשכח כי כך הענין בכל התאוות והנסיונות. ומי שהוא ברדעת אמתו וחס על נפשו באמת למלט נפשו מני שחת ורוצה לעמד בנסיון, הוא צריך להתגבר בכל עז להסיח דעתו לגמרי ולבלי לכנס עם התאוות בטוען ונטען כלל ולבלי לדבר ולהרהר ולהתפלא ולתמה עליהם כלל ואל יבהלוהו רעיוניו כלל; וכמו שכתוב בספר הא"ב (ספר המדות, אות נאוף, סימן י): אל תכנס עם פתוייה בטוען ונטען וכו', עין שם. רק יסיח דעתו מזה לגמרי ויפקח דעתו בדברי תורה או במשא-ומתן או בדברי שיחה וכיוצא עד שינצל ממה שצריך להנצל, ואחר-כך חוזר ומתעורר לו מחשבות ורעיונים כאלה וצריך לחזור ולהתגבר עליהם להסיח דעתו מהם וכן כמה וכמה פעמים, וצריך להיות עקשן גדול עד שינצח המלחמה:

והנה מחמת שגם בפעם השני לא עמד בנסיון וטעם מהיין, חזר ונפל עליו שנה גדולה וישן הרבה, דהינו שבעים שנה, וענין שנה כל שבעים שנה מבאר בהתורה פתח רבי שמעון בסימן ס' הנ"ל שיש שנופלים משנה מכל השבעים פנים של תורה שהם בחינת שבעים שנה וכו', עין שם, שאי אפשר לעורר ולהקיץ אותם כי אם על ידי ספורי מעשיות של שנים קדמוניות וכו', עין שם היטב. והבת-מלך שהיא שרש נשמתו, בשעוברת עליו ורואה אותו נופל בשנה ימים ושנים הרבה זמן רב כל-כך, היא בוכית הרבה, כי יש רחמנות גדול עליו ועליה ואז הודיעה לו מקומה שעכשו אינה במקום הראשון כיון שנה אחר, דהינו בהר של זהב וכו'. והרמז מבאר, כי אף-על-פי שעשה מה שעשה ונפל איך שנפל זה זמן רב מאד, אף-על-פי-כן השכינה מעוררת אותו בכל פעם,

ובכל פעם מרמזת עצות חדשות איך שיחפש ויבקש את שרש
 קדשתו שהיא בחינת הבת-מלך הנ"ל; וזה השני למלכות,
 אף-על-פי שלא עמד בנסיון שני פעמים ונפל לשנה כל-כך
 ועבר עליו מה שעבר ואחרי יגיעות וטלטולים ויסורים וצרות
 קשות ומשנות כאלה שעבר עליו בשביל למצא את הבת-
 מלך ואחר-כך בשביל יום אחד אבד הכל וכן נכשל שני
 פעמים כנ"ל, אף-על-פי-כן לא הניח את עצמו להתנאש
 לגמרי חס ושלום, רק הלך לחפש ולבקש הדר של זהב
 והמבצר הנ"ל, ואחרי שהיה לו עוד יגיעות וטלטולים קשים
 הרבה וחפש הר ומבצר הנ"ל מצא איש גדול עם אילן גדול
 וכו', וזה האיש דחה אותו שבודאי אינו בנמצא הר ומבצר
 הנ"ל ורצה להסיתו ולדחותו שישוב, אבל השני למלך לא
 שמע להמניעות והדחיות ואמר שבודאי הוא בנמצא הר
 ומבצר הנ"ל עד שהכרח האיש הגדול הנ"ל לקרא ולקבץ כל
 החיות וכו', אבל כלם השיבו שאינו בנמצא ואז אמר לו
 (האיש הגדול להשני למלך): ראה והבט בעיניך שאינו
 בנמצא, ועל מה אתה מתיגע כל-כך בחנם; אם תשמע לדברי
 שוב לאחוריה, אבל הוא לא שם לבו לזאת ואמר שהוא
 בודאי בנמצא, ואז השיב לו האיש הגדול הנ"ל שילך לאחיו
 שממנה על העופות, והלך והתיגע ובקשו עד שמצאו, ואז גם
 השני דחהו והסיתו לשוב שבודאי אינו בנמצא הר ומבצר
 הנ"ל, והוא לא שמע לדברי הדחיות שלו גם-כן והכרח השני
 לקרא לקבץ כל העופות, אבל כלם השיבו שאינו נמצא
 בעולם הר ומבצר הנ"ל, ואז אמר לו זה השני גם-כן: ראה
 בעיניך שאתה מתיגע בחנם, שוב לאחוריה. והוא לא הטח
 אזנו גם לדברי השני ואמר שהוא חזק באמונתו, שבודאי הוא
 בנמצא, ואז הודיע לו זה השני שילך לאחיו שממנה על
 הרוחות וגם זה דחהו הרבה כנ"ל ואחר-כך קרא וקבץ כל

הרוחות וכלם השיבו שאינו בנמצא, ואז אמר לו זה השלישי:
 עתה ראה גם ראה שלחנם טרחת, כי בודאי לא תמצא עוד,
 שוב לאחוריק. ואז ראה שכלו כל הקצין ואינו יודע לנטות
 ימין ושמאל איך לבקשה, אבל בעצמו היה חזק בדעתו
 שבודאי הוא בנמצא הר ומבצר הנ"ל ששם יושבת הבת-מלך
 הנ"ל, ואז מגדל צערו ומרירות לבו התחיל לבכות מאד.
 ובאותה השעה חמל עליו השם יתברך ובתוך כך בא עוד רוח
 אחד והודיע לו שהוא בעצמו נשא הבת-מלך להר ומבצר
 הנ"ל ואז נתן לו בלי שיקבל ממנו מעות שלא יהיה לו עכוב
 מחמת מעות ואזי הלך לשם והשתדל בתחבולות עד
 שמצאה, אשרי לו.

והמעין בכל זה בעין האמת יבין היטב כמה וכמה צריכין
 להתחזק בעבודת השם ואיך ועד היכן צריכין להיות
 עקשן גדול בעבודת השם בלי שעור וערף ומספר. כל אדם
 ואדם לפי מדרגתו ולפי עליותיו וירידותיו ואפלו אם עבר מה
 שעבר. ראה והבן והבט בהמעשה הנ"ל כמה יגיעות יגע
 וכמה טרחות טרח השני למלך הנ"ל ואחר-כך נפל מאד
 על-ידי שלא עמד בנסיון קל שני פעמים עד שנפל לבחינת
 שנה כמה שנים עד שהיה בבחינת שנה של כל
 השבעים שנה כנ"ל. ואף-על-פי-כן לא התיאש עצמו והיה לו
 יגיעות האלה אחר-כך ולא שמע לשום מניעות ודחיות שרצו
 לדחותו שלא לבקש ולחפש עוד וכל מה שהתחזק ולא שמע
 לקול הדחיות של האנשים הנ"ל, תכף נתהפר שהאנשים
 הנ"ל היו לסיוע, כי כל אחד קבץ בשבילו החיות או העופות
 שהיה ממנה עליהם. ואם אחר-כך חזרו ודחו אותו ואמרו לו:
 ראה שאינו בנמצא, ואף-על-פי-כן לא שמע לדחיתם ואז
 סיעו לו והודיע לו כל אחד מאחיו עד שבא לזה שממנה על

הרוחות שעל־ידו בא למבקשו. וגם זה דחה אותו הרבה ביותר, אבל על־ידי שהיה חזק בדעתו ולא נתיאש לעולם בשום אפן, אזי ברגע קלה נתהפך הדבר ונתהפכו המניעות לסיועות וישועות, ובא רוח אחד והודיע לו שהוא בעצמו נשא את הבת־מלך להר ומבצר הנ"ל, ואחר־כך זה הרוח בעצמו נשא אותו גם־כן לשם כנ"ל. ראה והבן והבט על כל פרט ופרט מהמעשה ותבין רמזים והתעוררות נפלא כמה צריכין להתחזק לדרש ולחפש ולבקש את עבודת השם תמיד, כמו שכתוב (תהלים קה, ד): בקשו פניו תמיד וגו'. פי אם אמנם עצם המעשה גבהה מדעתנו ואין אנו יודעים כלל מהו הר של זהב ומבצר של מרגליות וכו' ושאר הענינים בכלל ובפרט, אף־על־פי־כן כל הרמזים הנ"ל כלם אמתיים ומבארים לעין האמת בתוך המעשה הנ"ל ויותר ויותר מהם יכול כל אחד להוציא מהם רמזים והתעוררות נפלא אם ירצה ישמע חכם ויוסיף לקח, וכן בשאר המעשיות. (ענין הר של זהב ומבצר של מרגליות מרמז לעשירות נפלא דקדשה שצריכין בשביל התבוננות וכו' כמבאר בהתורה פתח רבי שמעון סימן ס' חלק א', עין שם היטב והבן מאוד, פי התורה הזאת היא פרוש על המעשה הזאת כאשר הבנו ממנו זכרונו לברכה).

ונלך מענין לענין ונשים לב מעט להמעשה של החכם והתם
 (מעשה ט) שם תראה מברך קצת המכון באותו המעשה שעקר התכלית לילך בתמימות בלי שום חכמות. ועין שם היטב בכל דבור ודבור ותמצא רמזים נפלאים להתחזק בדרך התמימות שזה עקר התכלית הטוב גם בעולם הזה, מכל־שפן בעולם הבא.

וְכֵן בְּהַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבְּנִים שֶׁנִּתְחַלְפוּ (מַעֲשֵׂה יא) וּבְהַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבְּעַל־תְּפִלָּה (מַעֲשֵׂה יב) וּמִכָּל־שָׁכֵן וְכָל־שָׁכֵן בְּהַמְעֵשָׂה שֶׁל הַשְּׁבָעָה בְּעֵטְלִירֵס (מַעֲשֵׂה יג), שֵׁשׁ מְבֹאֵר אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִהַשְּׁבָעָה מוֹסֵר נִפְלֵא וְנוֹרָא שְׂאִין כְּמוֹהוּ, כִּי כָל אֶחָד הַתְּפָאָר בְּגִדְל רְחוּקוֹ מֵעוֹלָם הִזָּה בְּתַכְלִית. שְׂזָה הַתְּפָאָר שֶׁהוּא עוֹר לְגַמְרֵי מִהָעוֹלָם וְאִין לוֹ שׁוּם הַסְּתַכְּלוֹת בְּזָה הָעוֹלָם כָּלָל כִּי כָל הָעוֹלָם אִינוֹ עוֹלָה אֶצְלוֹ כְּהַרְף־עֵין וְכוּ'. וְהַחֲרַשׁ הַתְּפָאָר שֶׁהוּא חֲרַשׁ לְגַמְרֵי מִלְשֻׁמַּע קוֹלוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם שֶׁכָּל־סְרוּנוֹת, כִּי כָל הָעוֹלָם אִינוֹ עוֹלָה אֶצְלוֹ לְשֻׁמַּע קוֹל הַחֲסְרוּנוֹת שְׁלֵהֶם וְכוּ'. וְזֶה הַתְּפָאָר שְׂאִינוֹ מְדַבֵּר שׁוּם דְּבוּר שְׂאִינוֹ שְׁבָחִים לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ וְעַל־פִּי הוּא כְּבַד־פֶּה לְגַמְרֵי מִדְּבוּרֵי הָעוֹלָם הִזָּה וְכֵן זֶה הַתְּפָאָר שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְהַנִּיחַ שׁוּם הֶבֶל בְּעֵלְמָא לְזָה הָעוֹלָם וְכֵן כָּל־סָם, עֵין שָׁם הֵיטֵב. וְאִם תְּבִיט בְּעֵין הָאֵמֶת תַּעֲמֹד מְרַעִיד וּמְשַׁתּוּמֵם וְתִרְאֶה עֲצָם הַמוֹסֵר הַנִּפְלֵא וְהַתְּעוֹרְרוֹת נוֹרָא לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּהַמְעֵשָׂה הַנִּלְשָׁן שְׂאִין כְּמוֹהוּ.

וְעֵין בְּדְבָרֵינוּ בְּסִפּוֹר לְקוּטֵי־הַלְכוֹת בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת מֵהַשְּׁהֲאִיר ה' עֵינֵי וְאִיזָה רְמִזִּים בְּכַמָּה מַעֲשִׂיּוֹת. עֵין בְּהַלְכוֹת תְּפִלִּין (הַלְכָה ה') עַל פִּי הַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבְּעַטְלִיר הַרְאֵשׁוֹן שֶׁהִיָּה עוֹר וְכוּ' עֵין שָׁם, וּבְהַלְכוֹת בְּרִכּוֹת הַשַּׁחַר (הַלְכָה ג') עַל פִּי הַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבְּנִים שֶׁנִּחְלְפוּ, וּבְהַלְכוֹת תְּפִלָּה (הַלְכָה ד') עַל פִּי הַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבְּעַל־תְּפִלָּה, וּבִיּוֹרְה־דְעָה בְּהַלְכוֹת תּוֹלְעִים (הַלְכָה ד') עַל פִּי הַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבְּעַטְלִיר הַשְּׂשִׁי שֶׁהִיָּה בְּלֵא יָדִים שֶׁסִּפֵּר הַמְעֵשָׂה שֶׁל הַבֵּת־מֶלֶךְ שֶׁבְּרַחֲמָה לְהַמְבַצֵּר שֶׁל מֵיִם וְכוּ', וּבְאֲבֹן־הָעֶזֶר בְּהַלְכוֹת אִישׁוֹת (הַלְכוֹת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, הַלְכָה ג') אוֹת (לב) עַל הַמְעֵשָׂה הַנִּלְשָׁן עַל מֵה שֶׁכְּתוּב שָׁם שֶׁרְפוּאוֹת הַבֵּת־מֶלֶךְ עַל־יַדֵי עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה וְעוֹד בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת, עֵין שָׁם

ותמצא נחת בעזרת השם יתברך. ועין בהלכות נדרים (הלכה ד', אות כה) על המעשה של יום הרביעי מענין השתי צפרים ובהלכות צדקה (שם, אות יג) על המעשה של יום השלישי מענין הכבד-פה והמעין שלמעלה מהזמן והלב של העולם. השם יתברך יראנו נפלאות בתורתו שנוכה להוסיף ולהשכיל רמזים אמתיים בכל המעשיות ודבורים שזכינו לשמע מאור הזה.

זאת מצאנו באמתחת הכתבים והוא ענין התנצלות על שכתב זכרונו לברכה הספורי מעשיות על לשון פשוט בזה, וזהו:

עוד ראיתי להעיר לבב המעינים בספר זה של המעשיות לבל יהיה בלבם עליו על אשר נמצאים לפעמים שיצא מתחת לשונו לשונות גסים בספר ספורי מעשיות, כגון: ונעשה ברגז עליה במעשה א'; ולקח את עצמו אל השתיה בהמעשה של הבנים שנהלפו ועוד באיזה מקומות, כי ידן אותו לכף זכות שזה היה כשגגה היוצא מלפני השליט על-פי הכרח גדול. כי...

עד כאן מצאנו והעתקתי אות באות לשונו זכרונו לברכה. והנה נראה בעליל שרצונו הקדוש היה לכתב טעם על זה, אך לפי הנראה שפסק באמצע מחמת איזה אנס ושוב לא זכינו שהשם יתברך יסבב הדבר שיכתב בעצמו.

תהלה לאל אשר זכינו ברחמיו יתברך שנכתבו דברים אלה, כי על כל דבור ודבור שרצה לכתב שיתגלה בעולם, היה מניעות על זה הרבה ומחמת זה היה זריז מאד מאד

בְּכַתִּיבְתוּ בְּאֲשֶׁר רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ כִּי הָיָה רָגִיל לֹאמַר לָנוּ תָּמִיד
 שָׂאֵם אִינוּ מְזֹרֵז אֶת עַצְמוֹ לְשֹׁבֵר הַמְּנִיעוֹת לְכַתֵּב מִיַּד אִינוּ
 יוֹדֵעַ אִם יִכְתֹּב עוֹד מִכֶּמֶה טְעָמִים הַכְּמוּסִים אֲצִלוֹ. וְעַתָּה
 בְּשִׁבִיל שְׁשִׁמְעֵתִי גְלוּי־דַעַת מִמֶּנּוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה שְׂרָצוֹנוּ
 כְּשִׁידְפִּיסוּ עוֹד הַפֶּעַם לְכַתֵּב אֵיזָה טַעַם עַל זֶה אֲמַרְתִּי לֹא
 אֶכְחַד מִלְּכַתֵּב טַעַם אֶחָד מִטְעָמִים הַרְבֵּה אֲשֶׁר הָיוּ גְנוּזִים
 וּכְמוּסִים אֲצִלוֹ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה זוֹהוּ, שְׁשִׁמְעֵתִי מִמֶּנּוּ זְכוּרֵנוּ
 לְבִרְכָה כִּי אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ הָרַב רַבִּי נַחֲמָן זְכָר צַדִּיק וְקָדוֹשׁ
 לְבִרְכָה סֵפֶר הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכֶּנּוּ הִנְהוּג בְּמַדִּינַתְנוּ וּמוֹרְנוּ
 וְרַבֵּנוּ הָרַב רַבִּי נִתָּן זְכָר צַדִּיק לְבִרְכָה רֵאשׁוֹן שְׁבַת־לְמִידָיו
 הַיְקָרִים זְכוּרֵנוּם לְבִרְכָה הָעֵתִיקָם עַל לִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ וְהוֹרִיד אֶת
 עַצְמוֹ בְּכוּוֹן לְלִשׁוֹן פָּשׁוּט בְּכַדִּי שְׁלֹא יִשְׁתַּנֶּה הָעֵנִין אֲצֵל
 הַקּוֹרָא אוֹתָם בְּלִשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ מִכֶּפֶי מַה שְּׁסִפְרָם הוּא זְכוּרֵנוּ
 לְבִרְכָה עַל לִשׁוֹן אֲשֶׁכֶּנּוּ הִנְהוּג בֵּינֵינוּ וְזֶה סֵבֵה אֲשֶׁר נִשְׁמַע
 מִלְּשׁוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ לְשׁוֹנוֹת פָּשׁוּטִים כְּאֵלֶּה בְּכֶמֶה מְקוֹמוֹת. זֶה
 הַטַּעַם הוּא כְּפִי מַה שְׁשִׁמְעֵתִי מִמֶּנּוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה עַל־פִּי
 פָּשׁוּט, וְחוּץ שֶׁהָיָה לוֹ טְעָמִים כְּמוּסִים אֲשֶׁר לֹא זְכִיתִי לְשַׁמֵּעַ
 מִמֶּנּוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה. וְרֵאשׁוֹן לְהֶאֱמִין בְּזֶה שֶׁהָיוּ לוֹ עוֹד טְעָמִים
 כְּמוּסִים, כִּי זֶה יְדוּעַ מִסִּפְרֵיו הַקָּדוּשִׁים אֲשֶׁר הָיָה בְּעַל לִשׁוֹן
 גְּדוּל וְכֵאֵן הוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ לְלִשׁוֹן פָּשׁוּט, לְכֵן רֵאשׁוֹן לְהֶאֱמִין
 שֶׁהָיָה לוֹ כּוּוֹן גְּדוּל בְּזֶה, וְאִישׁ אֲמוֹנוֹת יְבוֹא לוֹ רַב בְּרָכוֹת אֲמֵן
 כֵּן יְהִי רָצוֹן:

הקדמה לפרוש "נהרי-אפרסמון" ובאור בקצרה ענין הספורי-מעשיות

בשעה שרבונו ז"ל התחיל לספר את הספורי-מעשיות, אמר לאנשי
שלומו: מאחר שאני רואה, כי כל מיני תורות ושיחות אינן
מועילות לכם, בכך אתחיל לספר לכם ספורים; ומה זאת אומרת?
אלא אדם נמצא בזה העולם הגשמי והחמרי, ומתגשם בו, כי
מסתובב כאן למטה, ורואה גשמיות ועביות, שקר ועולה, כל דאליס
גבר, מי שיותר חזק — הוא נעשה שליט וכו', וכן שומע כל מיני
שקר, לבלוד וזהמה, ומגיע לידי כעס ורציחה, ומדבר דבורי הבל
ורעות רוח, לשון-הרע, רכילות וליצנות וכו' וכו'. נמצא, שכל מי
שמסתובב בזה העולם הגשמי והחמרי, מתגשם מאד, עד שבא
למצב כזה, שרואה מזה העולם רק רע כל היום, ואדם נתגשם פה
מאד.

והנה רבונו ז"ל רצה מאד, שכל אחד מאנשי שלומו יכניס בעצמו
גלוי אלקות, שירגיש את הקדוש-ברוך-הוא פה בזה העולם
הגשמי והחמרי דיקא, הינו שישתכל בהשכל שיש בכל דבר, ויראה
את האלקות המחיה את זה הדבר, על-כן אמר תורות כל-כך
גבוהות וענינים נשגבים, והלביש השגות אלקות במדרגות כאלו,
עד שאמר פעם: הורדתי השגות אלקות בלבושים כאלו, שאיני יכול
להוריד יותר. תתארו לעצמכם, כל התורות ב"לקוטי-מוהר"ן",
שאמרו רבונו ז"ל, הוא הלביש בזה את כל חכמת הקבלה של
הקדמונים ושל האריז"ל, וכל קבלת הזהר והתקונים הכניס שם.
והלביש את זה בלבושים כאלו, שאיני יכול להוריד יותר. ואף-על-

פירכּוּ עֲדֵינּוּ הַתּוֹרוֹת כָּל-כֶּךָ גְבוּהוֹת וְהַשְׁגוֹת גְּדוּלוֹת בְּמֵאֵד מְאֵד, עַד שֶׁצְרִיכִים לַעֲמֵס אֶת הַמַּח, כּוֹלֵי הָאֵי וְאוֹלֵי נֹזְכָה לְהַבִּין אֶת דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל. וְכֵן כָּל שִׁיחוּתֵינוּ הַקְדוּשׁוֹת שֶׁדִּבֶּר עִם אֲנָשִׁים, הָיוּ כְּדֵי לְהַכְנִיס בְּבִנְיָ-אָדָם גַּם-כֵּן גְלוֹי אֱלֻקוֹת, שִׁירְגִישׁוּ אֶת הַקְדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא. וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אָמַר: אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁמִּכָּל הַדְּבוּרִים שֶׁדִּבַּרְתִּי אֲתֶכֶם לֹא פָעַלְתִּי מְאוּמָה, וּבְעֵבוּר זֶה אֲנִי מִתְחִיל לְסַפֵּר לָכֶם סְפּוּרִים. וּמָה הֵם הַסְּפּוּרִים הַלְלוּ? אֹמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מִזְחָר"ו, חֶלֶק א', סִימָן ס"ו), שֶׁחַן מַעֲשִׂיֹת מְשֻׁנִּים קְדֻמוֹנִיּוֹת, סְפּוּרִים שֶׁכָּבֵר קָרוּ פְּעַם, אִךְ הִלְבִּישׁ בָּזֶה סוּדוֹת נוֹרְאִים, וְרָצָה לְהִרְאוֹת לָנוּ דֶרֶךְ, אִיךְ שָׂכַל סְפּוּר וּמַעֲשֵׂה שֶׁנֶּאֱרַע בָּזֶה הָעוֹלָם, אִין זֶה מְקַרְהָ, אֲלֵא יֵשׁ בּוֹ גְלוֹי אֱלֻקוֹת. הֵן אֲמַת שֶׁאֲנִי רוֹאִים אֶת הַסְּפּוּר כְּפִשׁוּטוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת: מְלַךְ — וְלוֹ שֶׁשָּׂה בָּנִים וּבֵת אַחַת, וְשְׁנֵי לְמֶלֶךְ וְכוּ', רוֹאִים סְפּוּר בְּפִשְׁטוֹת, וְשׁוּמְעִים סְפּוּר, שׁוּמְעִים חֲדָשׁוֹת — מָה קָרָה עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם, בָּא רַבֵּנוּ ז"ל וּמְגַלֶּה לָנוּ אֶת הַסְּפּוּר מֵעוֹלָם הַעֲשִׂיָה, מָה שֶׁקוֹרָה בָּזֶה הָעוֹלָם, וְלִכְאוּרָה זֶהוּ סְפּוּר בְּעֵלְמָא, אִךְ בְּתוֹךְ הַסְּפּוּר, אִם תִּקְשְׁרוּ אוֹתוֹ לְהַקְדוּשׁ-בְרוּךְ-הוּא, תִּרְאוּ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עִמָּק חֲכָמַת הַקְּבֵלָה, כִּי אִין מְשֻׁג שֶׁל מְקַרְהָ בְּעוֹלָם, אִין דְּבַר כְּזֶה שֶׁאֲרַע אִיזָה מְאוּרַע אוֹ אִיזוֹ מִלְחָמָה קָרְתָה בְּמְקַרְהָ, אֲלֵא הַכֹּל מִכּוֹן מְלַמְעָלָה, וְיֵשׁ בָּזֶה סוּדוֹת נְפִלְאִים מְאֵד מְאֵד, אֲשֶׁר זֶהוּ כָּל עֲנִין הַסְּפּוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת, שֶׁרַבֵּנוּ ז"ל לָקַח סְפּוּר שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, שֶׁאִינְנוּ רְחוּקִים מִמֶּנּוּ, כִּי אֲנִי לְמַעֲשֵׂה בָּזֶה הָעוֹלָם, וְרוֹאִים וְשׁוּמְעִים סְפּוּרִים, וְיִכּוּלִים לְשַׁכַּח, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, מִהַקְדוּשׁ-בְרוּךְ-הוּא, בָּא רַבֵּנוּ ז"ל עִם הַסְּפּוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת שְׁלוֹ, וּמְגַלֶּה לָנוּ דֶרֶךְ — אִיךְ אִם נִקְשַׁר אֶת הַסְּפּוּר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, נִרְאֶה שֶׁהַסְּפּוּר בְּעֵצְמוֹ זֶהוּ סֵפֶר מוֹסֵר, הַמְּלַמְדֵנוּ לָקַח וּמוֹסֵר הַשָּׂכַל הַרְבֵּה מְאֵד.

וְלָכֵן הָיוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לוֹמְדִים הַרְבֵּה "סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיֹת", כִּי הֵם

מעוררים מאד את לב האדם לבורא יתברך שמו, וכשרגילים בלמודם, נתעוררים מאד אליו יתברך, ובפרט מי שרגיל בשפת האידיש, אשר היא הלשון שרבנו ז"ל דבר, זה מעוררו במאד מאד, אך גם בלשון הקדש נתעוררים מאד מהלמוד ב"ספורי-מעשיות", אם רק מבינים את הנמשל מן המשל.

והנה נתן דגמא — מהתחלת ה"ספורי-מעשיות", וכך אולי יהיה לנו איזה רמז והבנה, איך להוציא לעצמנו דרך להבין את הסודות הנוראים בדרך פשוטות, כדי לקחת לעצמנו עצות לחיי יום יום.

ענה ואמר: בדרך ספרתי מעשה, שכל מי שהיה שומעה, היה לו הרהור תשובה; דרך — מהי דרך? בזה העולם האדם נמצא בדרך, כי כל חיי האדם בזה העולם הם דרך; אדם נולד, יוצא מבטן אמו, ומתחיל ללכת דרך; הולך דרך שעה, שעות, שלש שעות וכו', וכך ממשיך עשרים וארבע שעות, והנה הוא כבר תינוק בן יומו, ושמחים ועליונים עמו בשמחה אין קץ. וחולפת עוד שעה ועוד שעה, ועוד עשרים וארבע שעות, והוא בן ימים, וכן הלאה — בן שלשה וארבעה ימים וכו', עד שמגיע לברית — הוא היום השמיני, ושמחים ועליונים, שזוכים לערך לו ברית מילה, הלא היא המצוה הראשונה של התינוק. וממשיך ללכת, והוא בן תשעה ימים ועשרה ואחד-עשר וכו', והגיע לשלישי למילתו, ואט אט חולף לו הזמן, עוד יום ועוד יום, וככל שמתקדם הלאה בדרך, שוכחים איך שנולד, ומה היה וכיצד עבר וכו', כי מתקדמים, הטבע מתקדם, עד שהתינוק כבר בן חדש ימים, גדל השמחה — אין לתאר! ומחזיקים אותו, ומעבירים אותו מיד ליד וכו', ומתקדם עוד ועוד, חדשים ושלשה וארבעה וכו', וכבר מתחיל להסתכל ולהתבונן סביב

ולהתהפך מצד לצד — ושמחת ההורים ללא גבול. בכן הגיע התינוק לחצי שנה, שמונה חדשים, ויכול כבר לזחל ולטפס בלול ובמטה, וממשיך בדרך הלאה לגיל שנה, שנה וחצי, וכבר מתחיל לדבר מלים אחדות, ואחר-כך קטעי משפטים וכו', ומתלהבים מ'חכמותיו' שעושה ומדבר ומחקה, ושוכחים לגמרי שהילד לא מזמן יצא לאויר העולם. וכך מתקדם שעה אחר שעה, יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, חדש אחר חדש, והוא בן שנתיים, שנתיים וחצי, וממתינים בקצר רוח לגיל שלוש — לעשות לו חלק'ה ופאות, וגדל השמחה — מי ישער כלל! ובין כך הילד משתובב ומשחק ומשתולל ומתפרע כטבע הבריא של ילד, ומטפס ונופל, ושובר ומתהפך ועושה בלגן ומתקוטט וכו', וכך מתקדם ומתקדם ומגיע לגיל ארבע חמש וכו', ומכניסים אותו לחדר — איזו שמחה גדולה, ומתחיל ללמד תורה, אם ההורים דואגים לחנכו הטהור, וכן לחברים טובים שיתרועע עמם, הוא גדל כראוי, פרי הלולים, אשר ראוי להתגאות בו, אך אם, חס ושלום, אין יודעים הכיבוד לחנכו, ואין שומרים עליו כבבת עין, ומתחבר לחברים רעים, קוצים ודרדרים, הוא גדל עקם, וסופו — בבאר שחת, רקבון, פרי באושים, רחמנא לעלן.

ואם-כן הנער גדל ומתבגר, ונעשה בר-מצוה — וגדל השמחה ללא קץ וגבול. וגדל הלאה והלאה, ומתקדם בחייו לקראת גיל שמונה-עשרה תשע-עשרה, ומגיע לפרקו, ומוצאים בעבורו שדוד הגון, ומקים בית נאמן בישראל — איזו שמחה עצומה! זוכה — ונולדים לו ילדים, וממשיך את שרשרת הזהב — אשריו ואשרי חלקו! כי כך נעשה בחיים, כל החיים הם דרך אחת ארכה, שאדם הולך בזה העולם יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, חדש אחר חדש, שנה אחר שנה. אך דא עקא, שהוא שכח מאין

יצא, ושוכח ואינו יודע לאן הוא הולך, וכך ממשיך עד תם. אם הוא זוכה, עובר את השבעים שנה, כמו שכתוב (תהלים צ, ו): "ימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה"; כי גם על זה צריכים רחמים, שיזכה לעבר שבעים או שמונים שנה, כי יש שנפטרים בגיל צעיר, רחמנא לעלן. אבל אדם שפן זכה למשך שבעים שמונים שנה בזה העולם, ומגיע היום האחרון שלו, והוא חלש ותשוש כח, זקן וחסר אונים, ובשנותיו האחרונות הוא נתמך במקל, וכחותיו אזלו, עד שבאה שנתו האחרונה, החדש והיום האחרון, השעה האחרונה שלו, והוא שוכב במטה על ערש דוי, עד שיוצאת נשמתו מאפו, ונוטלים את גופו וקוברים באדמה, ונכנס בבטן האדמה, ונסתם עליו הגולל, ונשכח מכלם.

ובאמת אין איש שם על לב, שהנה זה עתה נולדת ויצאת מבטן אמה, יצאת לאויר העולם, והנה עתה כבר נכנסת לבטן האדמה, וחלפו עברו עליך שבעים שנה, ומה עשית בשבעים שנה הללו? מה פעלת? האם ידעת מהי תכליתך בזה העולם? איך חלפו עליך השנים? כל השבעים שנה הלכת בדרך, ולא ידעת על מה ולמה; נמצא שיכולים לעבר על האדם שבעים שנה, ולא ידע — מאן בא, ולאן הוא הולך, ולפני מי עתיד לתן דין וחשבון? על זה אומר רבנו ז"ל: בדרך ספרתי מעשה; בדרך של העולם הזה שעברת את זה העולם, ספרתי ספור, שכל מי שהיה שומעה, היה לו הרהור תשובה; רבנו ז"ל מספר לנו ספור, וכל אחד שומעו באמצע הדרך היכן שנמצא בזה העולם; אם אדם זוכה, ועדין הוא בגיל צעיר, ומכל שפן כשהוא עוד קדם ברמצה, וזוכה אז להתקרב לרבנו ז"ל — אשריו ואשרי חלקו! כי כבר בימי קטנותו זוכה לשמע את קול הצדיק, ואם זוכה אחר ברמצה, או בגיל מבגר יותר, כשהוא כבר בחור, ושומע אז את הספור של הצדיק,

שכל מי שהיה שומעו, היה לו הרהור תשובה; הינו בלי הצדיק אדם גם-כן יכול לעבור את השבעים שנה בדרך בזה העולם, אך אינו יודע מאן בא, ולאן הוא הולך, ולפני מי הוא עתיד לתן דין וחשבון, ומסכן, חולפים לו כל השבעים שנה בהבל וריק, ושב חזרה, ומאומה אין בידיו, כי אין מי שיעורר אותו מהשנה העמקה שישן בה, ואפלו לא נכנס בו הרהור תשובה; אך מי שזוכה להתקרב אל רבנו ז"ל, זו הזכיה הגדולה ביותר, כי רבנו ז"ל מספר ספור כזה, שכל מי ששומעו היה לו הרהור תשובה. ועל יסוד זה כל הספורי-מעשיות שספר לנו רבנו ז"ל.

ובעבור זה צריכים להיות מקרבים אל צדיק. ומהו צדיק? צדיק הוא זה שיכול לרדת אלי ולהבין אותי. אני הולך בדרך ותועה מאד, עברו עלי שנות הנעורים והתבגרותי, ובין כך הסתבכתי בצרות, בעברות ובעוונות, בחובות וביסורים, לא גדלתי באוירה של תורה, או אפלו גדלתי במסגרת תורנית, אך נכשלתי בעברות חמורות ובחטאים מגנים, ונתעיתי בכל מיני שקרים ופוליטיקה, עד ששכחתי לגמרי מאן באתי ולאן אני הולך, ואני שוכח לגמרי כי אני נמצא בדרך, כי העולם הזה הוא דרך, מהרגע שנולד עד שנפטר, הוא הולך בדרך, עד שנכנס בבטן האדמה. ובעבור זה צריכים רבי, שילמד אותי פדת מה לעשות ואיך להתנהג.

מה זה רבי? אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ו, חלק א', סימן ל'): הצדיק הוא הרבי, הוא מלמד אותנו איך להשיג את הקדוש-ברוך-הוא. כדגמת משה רבנו, שהוא היה מלמד טוב, אשר למד את עם ישראל איך להפיר את הבורא יתברך שמו. עד שאמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח): ראתה שפחה על הים, מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי; יחזקאל הנביא זכה לראות את השכינה בגלוי נורא

ונפלא מאד, אשר זה כל ספר יחזקאל, שמראה שם איך כל העולמות נראים, וזכה לחזות במרכבה העליונה בעיני הפשר שלו. ומדוע זכה לגלויים כאלו, אשר אף נביא לא זכה להם? מפני שבזו אותו, אשר לכן נקרא שמו 'בן בוזי', כי כל חייו היו מלאי מחלקת ובזיונות, חרופין וגדופין, ושפכו את דמו כאחד הריקים, ודברו עליו לשון-הרע, רכילות וליצנות. אך יחזקאל הנביא לא פחד מאיש כלל, רק ברח אל הקדוש-ברוך-הוא, הבן שנתבזה בשביל אביו, התחבא בסתר על פנפיו, על-כן זכה לגלויים עצומים כאלו. אף-על-פי-כן אומרים חכמינו הקדושים, שמשה רבנו החדיר בעם ישראל גלוי אלקות כזה, שלא רק כל יהודי הפיר את הבורא יתברך, אלא אפלו עוללים ויונקים שטטו דדיהם מפייהם, ואמרו: זה אלו ואנחנו; הנה הנה הקדוש-ברוך-הוא! הראו באצבעם: הנה השם יתברך! כי משה רבנו גלה גלוי אלקות כזה, במדרגה עליונה ונוראה מאד, ולא זו בלבד, אלא אפלו שפחה, סתם שפחה כנענית, גם-כן ראתה גלוי אלקות, אשר אפלו יחזקאל בן בוזי, שהגיע למדרגות נוראות ונפלאות, לא זכה לראות; כי זו היתה גדלתו של משה רבנו, שיכול היה להוריד את עצמו, ולגלות גלוי אלקות להכי גרוע ונמוך, שגם הירודים, השפלים והפחותים ביותר יזכו לגלוי אלקות.

וכך צריך להיות מלמד, מלמד טוב הוא זה, שיש לו סבלנות גדולה לכל תלמיד ותלמיד, ויכול להוריד ולהלביש את הלמוד, עד שקטני קטנים, גם-כן יזכו להשיגו ולהבינו; וזה סימן של מלמד טוב — לא כאשר יש לו שם טוב, אלא כאשר בונה את הילד, וכששואלים אותו למודו שלמד, ונוכחים כי בקי הוא בחמר היטב, זה סימן מבהק, שהמלמד הוא מלמד טוב, שיודע להוריד את החמר כראוי, ולא שהתלמיד מכשר, ויש לו ראש טוב, ראש גאוני וכו', לא ולא! אם רואים שהילד יודע את החמר על בוריו, סימן

שהמלמד למדו כדבעי. ואם הילד אינו בקי בלמוד, אין להאשים אותו, שמא קשה הבנה הוא, ואינו קולט את הנלמד, אלא החסרון במלמד, כי מלמד טוב צריך לדעת איך להלביש את הלמוד ולהורידו משכל עליון לשכל תחתון, ולרדת לשכלו של הילד ולהבנתו, ולשחק עמו במשחקים, ובעזרה ובאפן כזה, שגם הוא יקלט את הנלמד. וככל שהילד קטן יותר, המלמד צריך להלביש עצמו בלבושים פחותים יותר, ולהסבירו כפי קטנות דעתו ופחיתות שכלו.

ולכן כמו שהוא בחדר ובתלמוד תורה, כמו-כן הוא ברוחניות; רבי, צדיק קדוש, אם הוא יכול להוריד את עצמו אלי, אשר הייתי שרוי בבוץ עב וגם, ועשיתי כל העברות שבעולם, ונתלכלכתי בכל מיני לבלוכים, אם הצדיק יכול לרדת אלי ולהבין אותי, ולהלביש השגות אלקות מרום גבהי מרומים, עד שגם פגום כמוני יתחיל להבין את הקדוש-ברוך-הוא, עד שגם ירוד כמוני, יתחיל להשפיל שיש לי עדין תקוה, זה סימן שהוא צדיק גדול מאד במעלה נוראה ונפלאה. וכל מה שאדם מרגיש עצמו יותר גרוע ופגום, ואף-על-פי-כן על-ידי הספרים של הרבי הזה נדלק גם בו הנעוץ, נכנס גם בו חשק לחזר אליו ותברך, בו ער גם בו רצון ללמד תורה ולקיים מצוות ולשוב בתשובה, זה סימן שהרבי הזה גדול עצום ורב. וככל שאדם יותר נמוך ויותר רחוק, ומתעורר ממעולות ומשפל, על-ידי עצות הרבי ודבוריו הקדושים, זה סימן שזהו רבי אמת ומלמד טוב. אבל אם הוא אינו יכול לגשת אלי וללמד אותי, אין זאת אומרת שאני האמלל הגדול ביותר, ואין לי תקוה ותוחלת, ואני אבוד לגמרי, לא ולא! אלא שלא מצאתי את הרבי הנכון, לא מצאתי את מי שידריך ויכון אותי, ויעלה אותי חזרה אל דרך המלך.

ולסכומם של דברים, רבנו ז"ל אומר: בדרך ספרתי מעשה, הינו בדרך הזה של זה העולם, שהולכים בו שבעים שנה, ספרתי ספור, שכל מי שהיה שומעה, היה לו הרהור תשובה; מי ששומע את הלמוד של רבנו ז"ל, נכנס בו הרהור תשובה, ויכול להיות בעל תשובה אמתי.

והנה רבנו ז"ל מביא (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ו'): כשאדם הולך בדרך, הוא צריך בקיאות רבה, להיות בקי ברעוא ובקי בשוב; הינו כשאדם שקוע בלכלוף ובזבל, ועשה עברות, לא קבל חנוך טהור, חנוך של תורה ויראת שמים, ועכשו נתלהב ושב בתשובה, זה נקרא 'רעוא', הינו שרץ אל הקדוש-ברוך-הוא, ומתלהב בהתלהבות גדולה, ויוצא מהמציאות שלו — זה בעל תשובה, אשר רץ ורץ אל הבורא יתברך שמו! ומה קורה עם בעל תשובה כזה? הוא עזב את הזריו, את אחיו ואחיותיו, הוא עזב את כל החברה סביבו, אינו רוצה להפירם יותר, והוא רץ ורץ ועולה מעלה מעלה, ומתלהב עוד ועוד. ולהורים — יש צער, הבן שלהם חזר בתשובה, מגדל שתי פאות ארפים, זקן ארך, הולך בכובע של ירא וחרד, ומתביישים בו מאד, ושואלים אותו: מה?! מה זאת?! מה קרה אתך?! ואינו רוצה לדבר עם בני משפחתו, והחברה שחי בה עד כה, אינו רוצה להפירם — זה רעוא, שמתלהב ומתלהב... ואם היה נשוי קדם ששב בתשובה, אזי עוזב את אשתו ואף את ילדיו — אם אינם רוצים לילך בדרך, ובורח ובורח, והתלהבותו גדולה מאד; אצל אחד לוקח יום, לאחד אורך שבוע, לאחד חדש, לאחד שנה, ולאחד אפלו כמה שנים, שההתלהבות נוסקת מעלה, ואחר-כך מגיע לבחינת 'ושוב', הינו שמתחיל לרדת אל המציאות — סוף כל סוף יש לי הורים, יש לי אחים, אחיות, יש לי אשה וילדים, ומה קורה אתם?! ומכל שכן שמסתבך בחובות, יש לו משכנתא,

חשובות טלפון, גז, חשמל וכו', ושב חזרה אל המציאות. ומכל שכן כשמתגברות עליו התאוות והירידות שהיו מנת חלקו בעבר, מה יעשה עכשו? אזי נשבר לגמרי, וזהו שרואים הרבה בעלי תשובה, שאחר ששבו בתשובה, נפלו לגמרי, וחזרו לסדרם, מחמת שהעליה שעלו אל הבורא יתברך לא היתה כסדר, והירידה והחזרה אל המציאות, גם-כן לא היתה כסדר.

ועל זה אומר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ו'): מהי דרך התשובה? להיות בקי ברצוא ובקי בשוב; הינו שעריכים בקיאות גדולה איך לחזר אל הקדוש-ברוך-הוא, ואיך לשוב אל המציאות; בק"י — לשון בקיאות, עריך לדעת איך לעלות, שזה 'בקי ברצוא', הינו כשעולה למעלה, עריך בקיאות טובה איך לעלות, וכן כשחוזר למטה למציאות, עריך להיות 'בקי בשוב', ושתי פעמים בק"י וקי"ב — מאה ושתיים-עשרה] זה מנין דר"ך [רכ"ד — מאתים עשרים וארבע]. אומר רבנו ז"ל, שדר"ך עולה פעמים בק"י, הינו מי שרוצה ללכת בדרך התשובה, עריך שתי בקיאות: בקיאות אחת למעלה — לדעת איך לחזר להקדוש-ברוך-הוא, ובקיאות אחת למטה — לדעת איך חוזרים אל המציאות, ואם יש לו את שתי הבקיאות הללו, אז הוא הולך בדרך הנכונה.

וכן עוד מהו בק"י? שם הוי"ה ברוך הוא. הוי"ה עולה בגימטריה כ"ו — עשרים ושש, אלקי"ם עולה פ"ו — שמונים ושש, וביחד הוי"ה אלקי"ם [עשרים ושש ושמונים ושש] עולה בדיוק מאה ושתיים-עשרה — כמנין בק"י, הוי"ה אלקי"ם.

ועכשו נבין מהו הוי"ה ומהו אלקי"ם; אלקים בגימטריה הטב"ע, הקדוש-ברוך-הוא הלביש את עצמו בדרך הטבע,

שחושבים שהכל טבע ומקרה, וצריכים לחבר שם הווי"ה אל אלקי"ם ביוחד, אשר זה מנין מאה ושתיים-עשרה, הינו כשאדם עולה למעלה, הוא צריך בקיאות לדעת — כשאני עולה להקדוש-ברוך-הוא, שלא אטעה את עצמי לחשב, שכבר השגתי את הבורא יתברך שמו, ואני כבר בעל תשובה, כי עדין אינני בעל תשובה, יש לי עוד הרבה מעלות לשוב אל בוראי, ארצה עוד הדרך לפני לחזור לקוני, וככל שאני עולה מעלה מעלה, אני צריך לדעת, שעדין יש לי עוד הרבה לעלות, עדין יש לי הרבה לעבד ולעמל ולהתיגע — זה 'בקי ברצוא', הווי"ה אלקי"ם למעלה, וכשאני חוזר למטה, ונפילתי אל המציאות חזרה, אני רואה כי יש לי משפחה: הורים, אחים, אחיות, אשה וילדים, גם שם אני צריך לדעת: "הווי"ה אלקים", להכניס גלוי אלקות בתוך הטבע, אשר זה פעמים הווי"ה אלקי"ם — שזהו מנין דר"ך. וכשיש לאדם הדר"ך הזו, אז הוא הולך על דרך הנכונה, ואז הוא שומע את הקול של הצדיק. אשר זה מה שרבינו ז"ל אומר: בדרך ספרתי מעשה, ספרתי ספור, אשר כל מי שהיה שומעה, מי ששמע את קול הצדיק, היה לו הרהור תשובה, נכנסה בו מחשבת תשובה, והוא כבר הולך על דר"ך התשובה.

וזה יסוד גדול למי שחפץ לשוב בתשובה, שצריך לדעת, אשר יש לו דרך ארצה בחיים; חזרת בתשובה בגיל עשר? יש לה עוד שנים שנה בזה העולם, חזרת בגיל עשרים? יש לה עוד חמשים שנה בזה העולם, וכן הלאה וכן הלאה, כל אחד באיזה גיל שחזר אל הקדוש-ברוך-הוא. ובודאי צריכים לידע, אשר אין בטוח לחיים, אדם אינו מבטח כרגע, שלא יקבל דם לב לפתע פתאם, רחמנא לצלן, והנה שבק חיים לכל חי, או שחצה את הכביש, וקפד חיו בתאנת דרכים, רחמנא לישזבן, וכבר נגדע באבן וכו'. ולכן אל

יחשב אדם בלבו, ואל יאמר לעצמו: יש לי עוד זמן הרבה לחזור בתשובה, לא ולא! התנא הקדוש אומר: "ושוב יום אחד לפני מיתתך"; שאלו התלמידים: רבי, וכי אדם יודע אימתי ימות? ענה ואמר: תשוב היום, שמא למחר אתה מת, נמצא, שכל ימיו בתשובה; הינו פי אדם צריך לחזור בתשובה בכל יום ויום, שמא זהו יומו האחרון. ואם הוא הולך במחשבה כזו, אזי כל ימיו הם בתשובה.

והנה כשאדם זוכה וחוזר בתשובה, הוא צריך בקיאות עצומה, כי מצד אחד הוא חפץ למשך עצמו להקדוש-ברוך-הוא, אף מצד שני גדל בחברה של פורקי על, החורים עדין בעבר השני של המתרס, האחים והאחיות, האשה והילדים שרויים עדין במ"ט שערי טמאה, ובכן מה עושים? מגלה רבנו ז"ל, שעריכים בקיאות רבה; הנה אתה עכשו באמצע הדרך, מהרגע שיצאת מבטן אמך לאויר העולם, ועד הרגע האחרון שתפנס לבטן האדמה — אתה מצוי בדרך, ובדרך אתה שומע את קול הצדיק, שמלביש עצמו בכל מיני לבושים, ומזריד את עצמיות אלקות גם אליך, שגם אתה תתקרב אל הבורא ותברך שמו, ואם-כן אתה צריך בקיאות עצומה במאד מאד, שזה הוי"ה אלקי"ם, להכניס את האלקות בתוך הטבע, להפך את הטבע לאלקות, ומחד גיסא — עליך להתחיל לקיים מצוות, להניח תפלין בכל יום, ללכת לבית-הכנסת להתפלל השלש תפלות: שחרית, מנחה, ערבית במנון, לשמר שבת, להקפיד על כשרות וכו' וכו', והנה קשה לך מאד, כי הרגלת עצמך בהפך הגמור, ועל-כן עליך לעבד על עצמך, ולהחדיר בך אמונה וגלוי אלקות, ובקיאות לדעת שיש לך עוד הרבה מה ללמד. ומאידך גיסא — אתה צריך בקיאות לדעת מה לעשות עם החורים! מה לעשות עם האשה והילדים! כיצד לנהג עם החברה! דע, כי אינך צריך

להשליכם אחר גוף. אבא ואמא יקרים הם במאד מאד, מעות כבוד אב ואם היא מהחמורה שבחמורות (פסיקתא רבתי כג), ואפלו שהם עדין לא זכו לחזר בתשובה, צריכים לכבדם ולהזהר מאד, שלא להקל בכבודם; וכן לגבי האשה — אין לנתק את הקשר. ואם תאמר: איך אני יכול להחזיק שני הפכים בנושא אחד? על זה אתה צריך בקיאות; וכן לגבי החברה; נמצא, אם-כן, שעריכים שתי בקיאות משני הכוונות: הן כשעולים למעלה, צריכים לדעת שיש עוד יותר למעלה למעלה, וכן כשיורדים מטה, כששבים הביתה, צריכים לנהג בחכמה רבה ובבקיאות עצומה, להסביר בנעם ובנחת להורים: תדעו, שאסור לערב חלב בבשר, כי כן אסרה עלינו התורה הקדושה, ויש להקפיד מאד על פשרות המאכלים, שיהיה עליהם הכשר של רב ירא שמים אמתי, ולא סתם שפתוב "כשר", אלא יהא ההכשר על-ידי בית-דין צדק המפרסם ליראים ושלמים וכו' וכו', וכן הלאה, צריכים להבהיר להורים בערבות ובנעימות, ולכבדם וליקרם במאד מאד, ולא לזלזל בהם, חס ושלום, וכן להרבות בשלום שאר בני המשפחה, ובשלום הבריות כלם, ולהגדיל האהבה והאחוה, ולרחק מסכסוכים וממחלוקת ואי הבנות, וכן בביתו עם אשתו, עד עתה היה עז פנים, כעסן ורגזן, והנה אחר ששב בתשובה, החזרה בתשובה הביאה אותו לנהג אחרת לגמרי, להיות סבלן וותרן, לנהג בדרך אהבה והבנה הדדית, לכבד וליקר את אשתו וכו', וכאשר יראו כלם את המהפך שחל בו, את המפנה שנעשה אצלו, כאשר יוכחו כלם בדרך ארץ של ה'בן' וה'בעל' וה'אח' החוזר בתשובה, ועד כמה הוא נזהר בכבוד כלם, ודבורו בנחת ובסבלנות, לעמת קדם שחזר בתשובה, שהיה קל דעת, ריק ופוחז, ונהג להקל ולהטיח ולזלזל, והתפרץ ורגז והתפעס, והנה עתה מאחר שלמד התורה הקדושה, והתעטר במצוות וביראת ה', וראה דרך החיים, דרך אור כזה, אזי נשתנה מן הקצה אל הקצה, בזה

הוא מקדש שם שמים, וכמאמרם ז"ל (יומא פ.): כשאדם מתנהג פראוי, מה הבריות אומרות עליו? אשרי אביו שילדו, אשרי רבו שלמדו תורה; הינו ששמו הטוב יוצא מסוף העולם ועד סופו, וכלם מהללים ומשבחים את הוריו ומחנכיו.

נמצא, אס-פן, שבדרך החזרה בתשובה צריכים בקיאות עצומה, שתי בקיאות; וזה מה שרבנו ז"ל אומר: בדרך ספרתי מעשה, שכל מי שהיה שומעה, היה לו הרחור תשובה; הינו מי שזוכה להתקרב אל רבנו ז"ל, ולומד היטב היטב את התורות שלו, ומצית לעצותיו ולהנהגותיו הקדושות, ושומע את ההרהורי תשובה שלו, הוא יכול לעבר את הדרך של העולם הזה בשלמות ובשלום, ושומע תמיד את קול התשובה; אשרי הזוכה להטות און קשבת אל הלמוד של רבנו ז"ל, ומחדירו עמק בלבו, אזי חיו חיים אחרים לגמרי. ובזה עלינו לשמח במאד מאד, שיש לנו רבי אמת כזה, רבי נורא ונפלא כזה, שיכול להבהיר לנו רוחניות אלקות בתוך עמק הבוץ והרפש שאנו שרויים בו, ולגלות גם לפחותים וירודים כמונו, גלוי אלקות בתוך הטב"ע שאנו נמצאים. ועל זה סובבים הספורים הבאים שנבהירם בסדרן, איך לעבר את זה העולם בשלום, אפלו שיש לנו מכשולות בדרך, ואנחנו נמצאים בכל פעם בסכנות, וקמים עלינו מונעים ומעכבים שעושים כל מה שבידם להפריענו מלזכות להתדבק בו יתברך, עם כל זאת על-ידי ספורי הצדיק, הוא מעורר אותנו בדרך העולם הזה דיקא לתשובה, שגם כאן באמצע הדרך נתעורר ונשוב אליו יתברך, ונוכח לקנות לעצמנו טוב אמת ונעחי; כי אנחנו נמצאים כאן בעולם הזה, שהוא הדרך, וירדנו לכאן, כדי שלא נאכל נהמא דכסופא, אלא נסגל ונקנה לעצמנו תורה ומעוות ומעשים טובים, שהם כלים להמשיך בהם את שכונת עזו יתברך כאן למטה. אבל כשאדם נמצא כאן למטה בדרך, הוא שוכח את

תכליתו לשם מה הוא בא וירד אל זה העולם, ושוכח שהוא נמצא רק בדרך, ויצטרך לשוב חזרה מהיכן שבא. ולכן צריכים להתקרב אל הצדיק, שהוא הרבי האמתי, המספר לנו ספורים לידע איך שבתוך ספורי העולם גנוזים סודות נוראים ונפלאים. והצדיק מעורר מהשנה העמקה שאנו ישנים בה, ומחזק אותנו לטייל ולהיות בכל חלקי התורה הקדושה: תנ"ך, ששה סדרי משנה, בבלי, ירושלמי, תוספתא, וכל ספרי המדרשים והזוהר והתקונים, וכל כתבי האריז"ל, וכל ספרי הפוסקים: רמב"ם, טור ושלחן ערוך ונושאי כליהם, וכל ספרי השו"תים וחסידות ומוסר, ולקיים את כל המצוות בשמחה עצומה. וכן להרבות בתפלה ובקשה אליו יתברך, מלבד התפלות הקבועות: שחרית, מנחה, ערבית, חצות, שירגיל את עצמו לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, וירבה לבקש ולהתחנן על נפשו, שיזכיר את עצמו, שהוא נמצא בזה העולם רק על הדרך, וזו עבודת הצדיק והרבי האמת, שמעורר אותנו מהשנה העמקה שבה אנחנו שרויים, ומדביקנו אליו יתברך, שבעודנו בחיים חיותנו, כאשר אנו נמצאים על הדרך, שנוכח גם בדרך"ך לעשות בי"ת, הינו למצא אותו יתברך, ולהאיר נפשנו באור האורות, עח הצחצחות, דר"ך מצוותיך ארוץ, כי תרחיב לפי עדי עד, שנוכח להכליל לגמרי בו יתברך בעולם הנעחי, ולהתענג מזיו שכינת עזו יתברך. ואל כל זה כל בר ישראל יכול לזכות, אם רק יבטל את שכלו המדמה, ויעית את הצדיק, הרבי האמת, ויקים את כל אשר יאמר כי הוא זה, אשר רק זו נקראת התקרבות אמתית אל הצדיק והרבי האמת. כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכג), שדיקא כשזוכים להשליך את דעתו המגשמת, ומציתים את הצדיק והרבי האמת, זו נקראת התקרבות אמתית, ועל ידו ועצותיו הקדושות והנפלאות יכולים לעבר את דר"ך העולם הזה העובר, וזוכים עוד בחיים חיותו להכליל באין סוף ברוך הוא, כי ממשיך על

עֲצְמוּ עֵצִים עֲצֵמִיּוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד תַּעֲנוּג יוֹתֵר נִפְלֵא
 מִתַּעֲנוּג שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא בְּעוֹלָם הַזֶּה; אֲשֶׁרִי הַזֹּכֶה לְהַטּוֹת אֶזֶן
 קְשֵׁבֶת אֶל הַסְּפּוֹר שֶׁל הַצְּדִיק, הַרְבֵּי הָאֱמֶת, וְאִז טוֹב לוֹ בְּזֶה וּבְבֵא
 לְנֶצַח נְעָחִים.

מַפְתַּח הַמַּעֲשִׂיּוֹת

- מַעֲשֵׂה א' מַאֲבֵדַת בַּת מְלֶךְ . . . . . א
- מַעֲשֵׂה ב' מְמַלֵּךְ וְקִיָּסָר . . . . . מ
- מַעֲשֵׂה ג' מַחְגֵּר . . . . . פה
- מַעֲשֵׂה ד' מְמַלֵּךְ שְׁגֹזֵר שְׂמֵד . . . . . קלד
- מַעֲשֵׂה ה' מִכֵּן מְלֶךְ שֶׁהָיָה מַאֲבָנִים טוֹבוֹת . . קנא
- מַעֲשֵׂה ו' מְמַלֵּךְ עָנוּ . . . . . קסג
- מַעֲשֵׂה ז' מְזַבֵּב וְעַכְבִּישׁ . . . . . קעה
- מַעֲשֵׂה ח' מֵרַב וּבֵן יָחִיד . . . . . קצט
- מַעֲשֵׂה ט' מִחֲכָם וְתָם . . . . . ריד
- מַעֲשֵׂה י' מִבְּעֶרְגֵּעַר וְעָנִי . . . . . שא
- מַעֲשֵׂה יא מִכֵּן מְלֶךְ וּבֵן שֶׁפָּחָה שְׁנַתְחַלְפוּ . . תה
- מַעֲשֵׂה יב מִבְּעַל תְּפִלָּה . . . . . תצו
- מַעֲשֵׂה יג מִהַשְׁבָּעָה בְּעֶטְלִירָס . . . . . תרע
- שִׁיחוֹת שְׂאֲחָר סְפוּרֵי־הַמַּעֲשִׂיּוֹת . . . . . תתי

הַעֲרַת הַמוֹצִיא לְאוֹר

כ"ק מוהרא"ש נ"י לומד בְּרַבִּים בְּכָל
שַׁבַּת-קֹדֶשׁ בְּבִקְר "סְפוּרֵי-מַעֲשִׂוֹת", וּבְכָר
זָכָה לְסִיּוּם בְּרַבִּים הַפְּעַם הַחֲמִש־עֶשְׂרֵה,
וּבְכָל פְּעַם נִתְחַדְּשִׁים פְּרוּשִׁים וְחַדוּשִׁים
חֲדָשִׁים, וְהַפְּרוּשִׁים וְהַחַדוּשִׁים שֶׁבְּכִרְךָ זֶה,
הֵם מֵהַמְחִזֵּר הַחֲמִש־עֶשְׂרֵה.

לְהַתְּוֹדֶעַ וּלְהַגְּלוֹת

אז איטליכס ווארט וואס דא שטייט אין דעם הייליגען ספר איז קדש קדשים לופער סודות התורה. מען זאל נישט מיינען אז דאס זענען, חס ושלום, פראסטע מעשיות ווארין דיא מעשיות וואס אין דעם ספר שטייען האט דער ציילט דער גרויסער צדיק דער קדוש עליון דער הייליגער רבי נחמן זכר צדיק לברכה, זיין זכות זאל אונז ביא שטיין. זיין פונה איז גיווען אונז צוא לערנען וויא אזוי דעם אייבערשטן צוא דינען. און הלואי מיר זאלין פאר שטיין דיא גרוסע סודות, און דעם מוסר וואס עס שטעקט אין דיא מעשיות. וועלין מיר זיין פרומע יודען אזוי ווי מען דארף צוא זיין. און השם יתברך וועט אונז שיקען דעם גואל צדק באלד אין אונזערע צייטן במהרה בימינו אמן.

לְהַתְּוֹדֶעַ וּלְהַגְּלוֹת

אֲשֶׁר כָּל תְּבֵה שְׁפֹתוֹבָה בַּסֵּפֶר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, הִיא
קְדוֹשׁ קְדָשִׁים לְפִי סוּדוֹת הַתּוֹרָה. וְאֵין לַחֲשֹׁב
שֶׁהֵם, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, מַעֲשֵׂיֹת פְּשׁוּטוֹת, כִּי אֵת
הַמַּעֲשֵׂיֹת הַכְּתוּבוֹת בַּסֵּפֶר הַזֶּה סֵפֶר הַצְּדִיק
הַגָּדוֹל, קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן, הָרַבִּי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נַחֲמָן,
זְכוֹר צְדִיק לְבָרָכָה, זְכוֹתוֹ תִּגַּן עָלֵינוּ. כְּפִנְתוֹ הִיִּתָּה
לְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַלְוֵאֵי
שְׂנֵבִין אֶת הַסּוּדוֹת הַגָּדוֹלִים וְאֶת הַמוֹסֵר שְׂגָנוֹז
בְּתוֹךְ אֵלוֹ הַמַּעֲשֵׂיֹת, אֲזִי נִהְיֶה יְהוּדִים כְּשָׂרִים
כְּמוֹ שְׂצָרִיךְ לְהִיּוֹת, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁלַח לָנוּ אֶת
הַגּוֹאֵל צְדִק מִיַּד בְּזַמְנָנוּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן !

מעשה א' מאבדת בת מלך

ענה ואמר: בדרך ספרתי מעשה שכל מי שהיה שומעה
היה לו הרהור תשובה. וזו היא:

נחרי אפרסמון

מעשה א' — מאבדת בת מלך

ענה ואמר: בדרך ספרתי מעשה שכל מי שהיה שומעה היה לו הרהור
תשובה. וזו היא:

כל אדם צריך לדעת, כי כל ימי חיינו עלי אדמות זה בחינת דר"ף, כי
הנשמה יורדת מלמעלה, מרום גבהי מרומים עד עולם העשיה, הגשמי
והחמרי הזה, והנה הולכת ומשוטטת בזה העולם, כפי שקבעה לה השגחה
העליונה, כי דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת
המאציל העליון, והנשמה צריכה להיות כפי תקונה ושרשה העליון וכו',
בכל המקומות שהיא רק נמצאת וכו', כי כל אחד גר במדינה אחרת מחלקי
העולם וכו', וכן היא מטלטלת ונוסעת ממקום למקום במשך ימי חייה עלי
אדמות, והכל כדי לתקן מה שעליה לתקן. אבל על הדרך צריכים הרבה
התחזקות, כדי לא לפל באבן נגף, שזה עמל"ק שהוא גימטריא ספ"ק,
כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן יט), שההכרח לפל,
בבחינת (משלי כד, טז): "כי שבע יפול צדיק וקם", שזה סופי תבות
עמל"ק, כי הוא מפיל את האדם בספקות, "היש הו"ה בקרבנו אם אין"
וגו' (שמות יז, ז), שזו הגלות הכי גדולה, כשאדם נמצא על הדרך, ונכנסים
בו ספקות באמונה, רחמנא לישזבן. ועל זה צריכים התחזקות עצומה, לדעת
אין ללכת על הדרך הזה. ומובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א',
סימן ר'): דר"ף עולה פעמים בק"י, שהוא שם קדוש ונורא, יחוד קדשה

בְּרָכָה, וְעוֹלָה כַּמְסַפֵּר הַגּוֹיָה אֱלֹקִיִּים, שְׁזָה כִּי שֵׁם הַגּוֹיָה, פִּיּו שֵׁם אֱלֹקִיִּים, וּבִיחַד זֶה בְּקִי, וְצָרִיף שִׁיְהִיָּה לוֹ פְּעָמִים בְּקִי, שְׁעוֹלָה דְרָיָה, הִינּו שְׁצָרִיף בְּקִיאוֹת עֲצוּמָה בֵּין בְּעִלְיָה, צָרִיף שִׁיְדַע אֲשֶׁר הַגּוֹיָה אֱלֹקִיִּים, הִינּו הֵן שְׁהוֹלֵף לוֹ בְּטוֹב, וְהֵן שְׁהוֹלֵף לוֹ לְהַפֵּךְ; צָרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וּלְיַדַע אֲשֶׁר הַגּוֹיָה אֱלֹקִיִּים, הֵן שְׁהוֹלֵף לוֹ בְּטוֹב, שֶׁהוּא הַגּוֹיָה חֲסֵד, וְהֵן שְׁהוֹלֵף לוֹ לְהַפֵּךְ, שֶׁהוּא אֱלֹקִיִּים דִּין, עָלָיו לְיַדַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאִסּוּר לְהִתְיַאֵשׁ יְהִיָּה מֵה שִׁיְהִיָּה, וְיְהִיָּה אִיף שִׁיְהִיָּה. וְזוֹ עֲבוּדַת בַּר יִשְׂרָאֵל בְּזֶה הָעוֹלָם, הֵן בְּעִלְיָה כְּשִׁעוֹלָה כָּבֵד בְּאִיזוֹ דְרָגָה, שְׁזָה סוּד בְּקִי בְּרָצוּא, שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה מְעָלָה, עָלָיו לְיַדַע שְׁאִסּוּר לְהִשָּׂאֵר שֵׁם, אֲלָא לְהִתְעַלּוֹת עוֹד יוֹתֵר וְעוֹד יוֹתֵר, וְאִפְלוּ שְׁגַם שֵׁם עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, כִּי לְפַעְמִים דִּיקָא מְרַבּוּי אֹר יְכוּלִים לְפַל, כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבּוּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פב): כְּשִׁאֲדָם בָּא בְּעִשְׂרוֹת בְּטוֹב, אָזִי הוּא שׁוֹכֵחַ מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁזָה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כז, א): "וַתִּכְהֶינן עֵינָיו מִרְאֵת", מִחֲמַת שְׁנִתְקַרַב בְּיוֹתֵר אֶל הָאֹר אֱלֹקוֹת, אָזִי הָאֹר מִכָּהָה עֵינָיו וּמִזִּיק לוֹ, כְּמוֹ כְּשִׁאֲדָם מִסְתַּכֵּל בְּעַצְם הַשֶּׁמֶשׁ, אֹר הַשֶּׁמֶשׁ מִזִּיק לְעֵינָיו. וְלִכֵּן גַּם שֵׁם לְמַעְלָה צָרִיכִים לְהִיּוֹת בְּקִי, שֶׁהוּא הַגּוֹיָה אֱלֹקִיִּים, וּמִכָּל שְׁכֵן כְּשִׁאֲדָם נוֹפֵל, שְׁזָה סוּד בְּקִי בְּשׁוּב, שְׁאִפְלוּ כְּשִׁיּוֹרֵד לְעַמְקָא דְתַהוֹמָא רַבָּא, עָלָיו לְהִתְחַזֵּק בְּיַתֵּר שְׂאֵת וּבְיַתֵּר עֵז בְּכָל מִינֵי אִפְנָיִם שְׁבַעֲוֹלָם לֹא לְהִתְיַאֵשׁ, וְאִפְלוּ שְׁנִדְמָה לוֹ כְּאִלוּ אֲבָדָה מִמֶּנּוּ תִקְוָתוֹ וְתוֹחֲלָתוֹ, עִם כָּל זֹאת עָלָיו לְהִתְחַזֵּק וְלֹא לְפַל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, וְאִפְלוּ שִׁיְדַמָּה לוֹ שְׁאֲבַד אֶת עוֹלָמוֹ כְּרָגַע, אַף-עַל-פִּי-כֵן אֶל יִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפְּן, אֲלָא יַדַע, שְׁגַם שֵׁם נִמְצָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְצָרִיף לְהִתְחַזֵּק וּלְהִחְזִיק מְעַמֵּד. וְזֶה בְּדַרְךְ סַפְרָתִי מַעֲשֵׂה, שְׁכָּל מִי שֶׁהִיָּה שׁוֹמְעָה, הִיָּה לוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה; כִּי בְּאִמַּת כָּל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא סַפּוּר מַעֲשֵׂה בְּעַצְמוֹ, כִּי עַל כָּל אֶחָד עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר, וְכִמוֹ שְׁאָמַר הַתַּנָּא הַקְדוּשׁ (אֲבוֹת פָּרָק ב'): "וְכָל מַעֲשִׂיךָ בַּסַּפֵּר נִכְתָּבִין", הִינּוּ בַּסַּפֵּר הָעֲלִיּוֹן נִכְתָּבִים כָּל מַעֲשֵׂי הָאָדָם, וְהַצְדִּיק מְעוֹרֵר מֵהַשְּׁנָה, עַל-יַדֵּי שְׁמַגְלָה לְאָדָם שֶׁהוּא סַפּוּר בְּזֶה הָעוֹלָם, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבּוּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ס'), שְׁעַל-יַדֵּי סַפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מְעוֹרְרִים מֵהַשְּׁנָה, כִּי הַצְדִּיק מְגַלָּה לְכָל אָדָם, אִיף שְׁכָּל עֲגִינּוּ וְכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּזֶה הָעוֹלָם, זֶה סַפּוּר בְּפָנֵי עַצְמוֹ, וְהַכֹּל קְשׁוּר וּמְחַבֵּר אֶל כָּל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וְעַל-יַדֵּי-זֶה מְכַנֵּס בְּכָל אֶחָד הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, מֵאַחַר שְׁמִתּוּדַע לוֹ,

מעשה במלך אחר, שהיו לו ששה בנים ובת אחת.

נהרי אפרסמון

שָׁפַל מֶה שְׁעוֹבֵר עָלָיו נִכְתָּב בְּסֵפֶר הָעֲלִיּוֹן, וְנַעֲשֶׂה מִסְפּוּרוֹ תוֹרָה שְׁלֵמָה, וְכֹאֲשֶׁר אָדָם שׁוֹמֵעַ זֹאת, הוּא מִתְעוֹרֵר מְאֹד בְּתִשׁוּבָה, כִּי הוּא אֵינוֹ רוֹצֵה שְׁיִכְתָּב עָלָיו בְּסֵפֶר הָעֲלִיּוֹן בְּפִרְטֵי פְרִטְיוֹת מַעֲשָׂיו, עַל־יְדִי־זֶה הוּא מִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה. וְכַעֲיֵן שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (רוח רבה, פְּרָשָׁה ה', סִימָן כב): בָּא הַכְּתוּב לְלַמֶּדֶךָ, שְׂאֵם יֵהָא אָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה, יֵהָא עוֹשֶׂה בְּלֵב שְׁלָם, שְׂאֵלוֹ הָיָה רְאוּבֵן יוֹדֵעַ, שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְכַתִּיב לוֹ "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלִיֵּהוּ מִיָּדָם" (בראשית לו, כא), בְּכִתְפוֹ הָיָה מוֹלִיכּוֹ לְאָבִיו. וְאֵלוֹ הָיָה אֶהְרֵן יוֹדֵעַ, שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְכַתִּיב לוֹ "וְגַם הִנֵּה הוּא יֹצֵא לְקִרְיַתְךָ" (שמות ד, יד), בְּתַפְּסִים וּבְמַחֲלוֹת הָיָה יוֹצֵא לְקִרְיַתּוֹ. רוֹאִים מִזֶּה, שְׂאֵם הָיָה יוֹדֵעַ אָדָם, שְׁפַל מֶה שְׁעוֹבֵר עָלָיו בְּזֶה הָעוֹלָם זֶהוּ סְפּוּר שְׁלָם בְּסֵפֶר הָעֲלִיּוֹן, עַל־יְדִי־זֶה בַּעֲצוּמוֹ הוּא מִתְעוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה, וְשׁוֹמֵר אֶת עֲצוּמוֹ מֵהַיּוֹם וְהַלָּאָה בְּכָל מַעֲשָׂיו וְחִזְזוֹר בְּתִשׁוּבָה, וּמְדַבֵּק אֶת עֲצוּמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהִבֵּן.

מעשה במלך אחר שהיו לו ששה בנים ובת אחת: המלך זה מלך מלכי המלכים הקדוש־ברוך־הוא, והששה בנים הן השש ספירות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, הנקראים זעיר אנפין, שבהן הקדוש־ברוך־הוא מנהיג את עולמו, כי הן בסוד ששה סדרי משנה, הפלולים מששת ימי החל: פשר ופסול, טמא וטהור, אסור ומת, כמובא (זהו בראשית מב): מאן דקארי ותני שית סדרי משנה, דא הוא מאן דיבע לסדרא ולקשרא קשורא ויחודא דמאריה כדקא יאות. אלן אינון דמקדשין שמא קדישא דמאריהון בכל יומא תדיר וכו', עין שם. שזה סוד מטטרו"ן, הנקרא עבד, וכמובא (רעיא מהימנא, משפטים קטו): "כי תקנה עבד עברי, שש שנים יעבד", מאי שש שנים יעבד ומאי קנין דליה? אלא בסתרי תורה מטטרו"ן עבד הוי"ה כליל שית סטרין כחושבן שית אתון דליה שית סדרי משנה ובהון אית ליה לבר נש למפלח למאריה למהוי ליה עבד וכו', עין שם. ובת אחת זה סוד התפלה — מלכות, שפלולות בה כל הספירות. ואותה הבת היתה חשובה בעיניו מאד, כי אצל הקדוש־ברוך־הוא מאד חביבה תפלה, כמאמרם ז"ל (תנחומא וירא): אמר

וְאוֹתָהּ הִבֵּת הִיְתָה חֲשׁוּבָה בְּעֵינָיו מְאֹד, וְהָיָה מְחַבְּבָהּ
בְּיֹתֵר, וְהָיָה מְשַׁעֲשֵׁעַ עִמָּהּ מְאֹד. פֶּעַם אַחַת הָיָה מִתּוֹעֵד
עִמָּהּ בַּיַּחַד בְּאַיִזָּה יוֹם, וְנִעְשָׂה בְּרִגְזוֹ עָלֶיהָ, וְנִזְרְקָה מִפְּנֵי

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הָיוּ זְהִירִין בְּתַפְלָה, שְׂאִין לָךְ מִדָּה יָפָה הַיְמָנָה, וְאִפְלוּ אִין
אָדָם כְּדָאֵי לַעֲנוֹת, חֲסֵד אָנִי אַעֲשֶׂה עִמּוֹ, וְהִיא תַפְלָה, בְּסוּד בְּרַתָּא דְמַלְכָּא,
כְּמוֹכָא (תְּקוּנַיִזְהָר, תְּקוּנָה יג): וּבְגִין דָּא כְּרוּזָא נְפִיק בְּכָל יוֹמָא מֵאֵן דְקָטִיל הֵהוּא
חֻזָּא דְאִיהוּ מְקַנְנָא בְטוּרִין רַבְרַבִּין יְהִבִּין לֵיהּ בְּרַתָּא דְמַלְכָּא דְאִיהִי צְלוּתָא.
וְהָיָה מְחַבְּבָהּ בְּיֹתֵר; כִּי אֶצֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְאֹד חֲשׁוּבָה וְחַבִּיבָה הַתַּפְלָה,
הַנְקֵרָאֵת בְּרַתָּא דְמַלְכָּא, אִף שֶׁהִנְחֵשׁ שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת וְהָאִפִּיקוֹרְסוֹת, רוֹצִים
לְהַתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם, וּלְבַלְבֵּל אוֹתוֹ בְּבַלְבּוּלִים, עִם כָּל זֹאת הוּא מִתְגַּבֵּר בְּתַפְלָה
וּבְקִשָּׁה אֵלָיו יְתַבְּרָךְ, זֶה מְאֹד חַבִּיב בְּעֵינָיו יְתַבְּרָךְ. וְהָיָה מְשַׁעֲשֵׁעַ עִמָּהּ מְאֹד;
כִּי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁתְּעֵשֵׁעַ עִם כָּל דַּבּוּר וְדַבּוּר שֶׁבּוֹר יִשְׂרָאֵל מְדַבֵּר עִמּוֹ
יְתַבְּרָךְ, כִּי בְּזֶה הוּא מְמַשִּׁיךְ אֶת שְׂכִינַת עֻזוֹ יְתַבְּרָךְ לְמַטָּה.

כְּשֶׁבְּרָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, הָיָה הַכֹּל אִין סוּף, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי
רַבְּנוּ יו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סד), וְלִכְּן צִמְצַם אֶת עֲצָמוֹ, וּמִשָּׁם נִתְּהַנְּהוּ
הַחֲלָל הַפְּנוּי, וּבְתוֹךְ הַחֲלָל הַפְּנוּי הָיָה הָאֶצִּיל וּבְרָא וְיָצַר וַעֲשָׂה אֶת כָּל הַדְּ
עוֹלָמוֹת: אֶצִּילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, עֲשִׂיָּה, שֶׁהֵם הַקּוֹ הַיּוֹרֵד כְּכֹכֵב מִתּוֹךְ הָאוֹר
אִין סוּף, וּמִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ עַל גְּבֵי לְבוּשׁ, עַד שֶׁגַּם אֲנָשִׁים קִטְנֵי עָרְךָ וּפְחוּתִים
יְכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמָם אוֹרוֹ יְתַבְּרָךְ, אִם רַק יִרְצוּ, עַל-יְדֵי קִיּוּם הַתּוֹרָה
וְהַמְצוּוֹת. וּבְאַמַּת אַחַר כָּל הַצְּמִצּוּמִים וְהַלְבוּשִׁים, אִין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי
יְתַבְּרָךְ כָּלָל, כִּי הַכֹּל לְכָל אֵלְקוֹת גְּמוּר הוּא, אִךְ צִמְצַם אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַיָּמִים,
כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ יו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נו), שְׁזָה סוּד (תְּהִלִּים לט, ה):
"וּמִדַּת יְמֵי מָה הִיא", שֶׁהַיָּמִים הֵם הַצְּמִצּוּמִים וְהַמְדוּת וְהַסְּפִירוֹת, כִּי בְּאַמַּת
אִין בְּלַעֲדֵי יְתַבְּרָךְ כָּלָל, כִּי הַכֹּל אוֹר אִין סוּף, אֶלָּא הַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּיָמִים,
וְלִכְּן, כְּכֹכֵב, מִתּוֹעֵד עֲצָמוֹ עִם הַמְלָכוֹת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, בַּת מְלֶךְ, נִשְׁמַת
יִשְׂרָאֵל, שֶׁבִשְׂבִּילָהּ הִיְתָה כָּל הַבְּרִיאָה בְּאַיִזָּה יוֹם, כִּי כָּל יוֹם הוּא כְּנֶגֶד סְפִירָה
וְצִמְצוּם אַחַר, וְנִעְשָׂה בְּרִגְזוֹ עָלֶיהָ, שְׁזָה סוּד הַצְּמִצּוּם, שֶׁמִּשָּׁם נִתְּהַנְּהוּ הַחֲלָל

**דבור: שהלא טוב יקח אותך (דער ניט גוטער זאל דיך נעמען).
בלילה הלכה לחדרה, ובבקר לא ידעו היכן היא. והיה
אביה מצער מאד, והלך לבקשה אנה ואנה.**

נחרי אפרסמון

הפנוי, שזה בא כביכול ונזרקה מפיו שהלא טוב יקח אותך, הינו מהתהוות החלל הפנוי, משם יוצא הסמ"ך-מ"ם ונקבא דליה, שזה הלא טוב (דער ניט גוטער), כי גם הקלפות והסטרא אחרא, הסמ"ך-מ"ם ונוקבא דליה, הם נבראו ממנו יתברך בשביל הבחירה והנסיון, שהם יוכלו להעלים ולהסתיר ולכסות את אורו יתברך. והנה עקר כחם הוא בלילה, כי אז שליטת החיצונים, ולכן (מהלים ל, ו): "בערב ילין בכי ולבקר רנה", ומאחר שנעלמה בלילה, אזי בבקר לא יכלו למצא אותה, והיה למלך צער גדול מאד; והיה אביה מצער מאד, כי אם אדם מקדש ומטהר את עצמו בלילה, והוא שובר את השנה וקם בחצות, על-ידי-זה אין לחיצונים שום שליטה עליו, אבל מחמת הדבור שיצא כביכול מהמלך, שהלא טוב יקח אותך, שמשם נתהוו הקלפות והסטרא אחרא, שמשם הבחירה, היא נאבדה, ובבקר לא יכלו למצא אותה. והיה למלך צער גדול מאד, כי הקדוש-ברוך-הוא מתחרט, כביכול, שברא את היצר הרע (עין ספה נב.), וכמו שכתוב (בראשית ו, ו): "ויתעצב אל לבו", ואמרו (זהר בראשית נו:): הוי מושכי העון, אליו בני נשא דחטאן קמי מאריהון בכל יומא, ואתדמן בעיניהו אינון חובין דאינון כחבלי השוא, וחושבין דההוא עבדא דעבדין, וההוא חוכא דעבדין דלאו איהו כלום, ולא אשגח בהו קדשא בריך הוא, עד דעבדין לההוא חוכא תקיף ורבי פעבות העגלה, דאיהו תקיף דלא יכיל לאשתצאה. ותא חזי, פד עביד קדשא בריך הוא, דינא בחיבי עלמא. אף על גב דאינון חטאן קמי קדשא בריך הוא, וארגזין ליה פל יומא, לא בעי לאובדא להו מעלמא. וכד אשגח בעובדיהון אתנחם עלייהו על דאינון עובדי ידוי, ואריך לון בעלמא. ובגין דאינון עובדי ידוי נטיל נחמה ואתנחם עלייהו, וחס עלייהו. וכד בעי למעבד בהו דינא כביכול עציב. דכיון דעובדי ידוי אינון עציב עלייהו, עין שם. והלך לבקשה אנה ואנה, שזה סוד (תקוני-זהר, תקון יח): פקודין דעשה

עַמֵּד הַשְּׁנִי לַמְּלָכוֹת מִחֲמַת שְׂרָאָה שֶׁהַמֶּלֶךְ מִצְטַעַר
מָאד, וּבִקֵּשׁ שְׂוִיתָנוּ לוֹ מִשְׂרַת וְסוֹס וּמְעוֹת עַל
הוֹצָאוֹת, וְהֵלֶךְ לְבִקְשָׁה. וְהָיָה מִבִּקְשָׁה מָאד זְמַן מְרַבָּה

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

אינון מימינא דתמן חכמה וכו', ופקודין דלא תעשה אינון משמאלא דתמן
אמא עלאה וכו'; כי לפני שמעונישים, בודקים איך הוא מקים מצוות עשה,
שזה בימין, ואיך הוא נזהר במצוות לא תעשה, שזה בשמאל, וזה אנה בימין
ואנה בשמאל, וכביכול מצטער ומתעצב פשוואה שצריכים להעגש.

השני למלך זה הצדיק האמת, שהוא יכול להגיע עד כסא הכבוד, ששם
שרשי נשמות ישראל, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן א'):
וזה שניי ראשי תבות: ש'רשי נ'שמות י'שראל, והוא מצטער תמיד בצער
השכינה הקדושה, ורואה איך שהמלכות דקדשה מצטערת, ולכן בקש שיתנו
לו משרת וסוס ומעות על הוצאות, והלך לבקשה, הינו את הבת מלך
שנאבדה, שהיא נשמתם של ישראל. רבנו ז"ל דבר פעם (תניי-מוהר"ן, סימן
תקלא) מענין שמוש הצדיקים, שצריכים אנשיו של הצדיק לשמש את הצדיק
בכל צרכיו, ולעשות לו כל מה שהוא היה צריך לעשות. ואמר שזה מרמו
בפסוק (תהלים קמה, יז): "צדיק הנו"ה בכל דרכיו", הינו מתי זוכה הצדיק
שיהיה בכל דרכיו, בחינת (משלי ג, ו): "בכל דרכיך דעהו", מתי יוכל הצדיק
לקיים, שיהיה השם יתברך בכל דרכיו? כד "וחסיד בכל מעשיו", כשהחסיד
בכל מעשיו, הינו שאנשיו של הצדיק, שהם נקראים חסידים, כשהם עוסקים
בכל מעשיו של הצדיק, כי אין צריך לפנות לשום דבר, כי אנשיו עושין לו
מה שצריך, שזה המשרת שבקש השני למלך לתת לו. וכן מובא בדברי
רבנו ז"ל (תניי-מוהר"ן, סימן רל), שטוב היה שיהיה לאיש כשר סוסים, שיסע
בכל פעם עם בני הנעורים בתוך איזה יער, ושם ידברו יראת שמים, ויהיה
להם התבודדות, שזה הסוס שבקש השני למלך לתת לו. וכן מובא בדברי
רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן כד), מעלת הזוכה לתן מעות לצדיקי אמת גדולה
ויקרה מאד מאד, כי על-ידי שעוזרים לצדיק עם מעות, ומורידים ממנו את
טרדת הפרנסה, על-ידי-זה גורמים לו שיהיה לו פנאי להשתעשע בשעשוע

**מֵאֵד, עַד שְׁמֻצָּאָה. (עֵתָה מִסְפֵּר אִיךְ בְּקֶשֶׁה עַד שְׁמֻצָּאָה), וְהָיָה
הוֹלֵךְ אָנָּה וְאָנָּה זְמַן רַב וּבְמִדְבָּרִיּוֹת וּבִשְׂדוֹת וּבִיעָרִים,**

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

דְּמַלְכָּא, וְיִהְיֶה דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אוֹרוֹת הַצְּחָצְחוֹת, שְׁזָה
הַמַּעוֹת שֶׁבְקֶשׁ הַשְּׁנִי לַמֶּלֶךְ לַתַּת לוֹ.

וְהֵלֶךְ לְבִקְשָׁה, וְהָיָה מִבְּקֶשֶׁה מֵאֵד זְמַן מְרַבָּה מֵאֵד עַד שְׁמֻצָּאָה; כִּי כָף
אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְגִלָּה ו:): אִם יֹאמֵר לָךְ אָדָם, יִגְעַתִּי וְלֹא מִצְאָתִי —
אֵל תֶּאֱמִין, לֹא יִגְעַתִּי וּמִצְאָתִי — אֵל תֶּאֱמִין, יִגְעַתִּי וּמִצְאָתִי — תֶּאֱמִין;
כִּי צְרִיכִים יִגְיֶעַה וְטִרְחָה גְדוֹלָה מֵאֵד, עַד שְׂזוּכִים לְמִצָּא אֶת קִדְשֵׁי נִשְׁמָתוֹ,
שֶׁהֵיָא חֵלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל, וּכְמוֹ שֶׁהַתַּפָּאָר רַבְּנוּ ז"ל לִפְנֵי אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ
(שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קס"ה) מַעֲצֵם הַפְּלִגָּת מַעֲלָתוֹ וּמִדְרַגָּתוֹ הַגְּבוּוּהָ מֵאֵד מֵאֵד,
וְהָיָה אוֹמֵר בְּכָל פַּעַם: "אֲבָל מֵאֵד יִגְעַתִּי עַל זֶה", "אִיךְ הָאֵב זִייעַר
גִּיהָאָרוּוִיט אִיךְ הָאֵב זִייעַר פִּיל גִּיפֵאָסֵט", וְעַקֵּר סְפוּרוֹ בְּפִנְיֵנוּ דְבָרִים כְּאֵלוֹ,
הֵיָה בְּשִׁבִיל קִנְאָת סוּפְרִים, כְּדִי שְׁנַהֲיֶיה מְקַנְאִים עֲצָמְנוּ בְּמַעֲלָתוֹ הַגְּדוֹלָה,
כְּדִי שְׁגַם אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה כְּמוֹתוֹ וְנִלְךְ בְּדַרְכָּיו, לְהַתִּיגַע וְלִטְרַח וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ כְּמוֹתוֹ.

וְהָיָה הַשְּׁנִי לַמֶּלֶךְ הוֹלֵךְ אָנָּה וְאָנָּה, כִּי זֶה סוּד הַתְּשׁוּבָה, כְּמוּכָא בְּדַבְרֵי
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו:): מִי שְׂרוּצָה לִילְךְ בְּדַרְךְ הַתְּשׁוּבָה,
צְרִיךְ שִׁיחֶיהָ בְּקִי בְּרִצּוֹא וּבְקִי בְּשׁוּב, שְׁזָה אָנָּה וְאָנָּה, בֵּין בְּעֵלְיָהּ וּבֵין
בִּירִידָה, תְּמִיד יִמְצָא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קל"ט, ח):
"אִם אֶסֶק שְׁמִים שֵׁם אֲתָהּ וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּךְ", הֵיָנוּ בֵּין בְּעֵלְיָהּ וּבֵין
בִּירִידָה, שְׁזָה אָנָּה וְאָנָּה, צְרִיכִים לְהַתְחַזֵּק, כִּי צְרִיךְ שִׁיעֲבֹר זְמַן רַב מֵאֵד,
עַד שְׁנַתְּגַלֶּה לְאָדָם הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁהֵיָא עֲצֵם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהֵיָא הַבַּת מֶלֶךְ
שְׁנֹאֲבָדָה וְנַעֲלָמָה אֲצֵלוֹ, עַד שְׁנַעֲלֵם וְנִסְתַּר מִמְּנוּ אֲמַתַּת מִצִּיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי
תְּכִלִּית הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיוֹנָה בְּזֶה הָעוֹלָם הֵיָא לְזִכּוֹת לְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמַתַּת
מִצִּיאוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִידַע אִיךְ שְׁנַשְׁמָתוֹ הֵיָא עֲצֵם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְדִי לְמִצָּא
אֶת זֶה צְרִיךְ לְקַסֵּת זְמַן רַב, וְלִילְךְ וְלְהַתְּבוּרֵד הַרְּבָה מֵאֵד בְּכָל מְקוֹם,

וְהָיָה מִבְּקִשָּׁה זְמַן רַב מְאֹד. וְהָיָה הוֹלֵךְ בַּמְדָּבָר וְרָאָה
שְׂבִיל אֶחָד מִן הַצַּד, וְהָיָה מֵיֹשֵׁב עֲצָמוֹ: בְּאֲשֶׁר שְׂאֵנִי
הוֹלֵךְ כָּל־כֶּף זְמַן רַב בַּמְדָּבָר וְאֵינִי יָכוֹל לְמַצְאָהּ, אֵלֶיךָ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

ובמדבריות ובשדות וביערים. והיה מבקשה השני למלך שהוא הצדיק, זמן רב מאד, כי זה כלל, כמו בכלליות שהצדיק האמת, שהוא השני למלך, ש'רשי נ' שמות ישראל, מתנגע וטורח זמן רב מאד, עד שזוכה למצא את נשמות ישראל, ולקרוב אליו יתברך, ויש לו בעצמו עליות וירידות, כי קשה מאד להחזיר את אמתת מציאותו יתברך בבעל בחירה, כי הנה הוא מקבל והנה הוא בועט וכו'. וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי-מוהר"ן, סימן רלה): אני צריך תמיד לפנות דרך במקום שהיה תהו ומדבר, לקצץ משם כל המעכבים, ולעשות דרך כבושה, וצריכים לקצץ אילנות הגדלים שם אלפי שנים, ולהיות הולך ושוב אנה ואנה, לקצץ ולחזור ולקצץ, כדי שתהיה הדרך כבושה לרבים, שיוכלו רבים לילך באותה הדרך, כמו-כן כל בר ישראל הוא בחינת צדיק, כמו שכתוב (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים", עד שזוכה למצא בעצמו את הנשמה שלו, שהיא הבת מלך שנאבדה, צריך לקחת לו הרבה זמן, ימים ושנים, ביגיעות ובטרחות גדולות מאד. וצריכים לצעק הרבה להקדוש-ברוך-הוא, ולהסתובב בשדות ויערות ומדברות, ולבקש ולהתחנן ממנו יתברך, שיחוס וירחם עליו ויתגלה אליו, כי אורך זמן רב, עד שזוכים לזכך את גופו הגשמי והחמרי, ונעשה כלי שתאיר בו נשמתו, שהיא אמתת מציאותו יתברך.

והיה הולך במדבר וראה שביל אחד מהצד; כי באמת אי אפשר ללחם עם הסמ"ך-מ"ם והקלפות והסטרא אחרא ראש בראש, כי ההכרח לקיים מה שכתוב (שמות כג, ל): "מעט מעט אגרשנו מפניך, עד אשר תפירה ונחלת את הארץ", וכן הוא (דברים ז, כב): "ונשל הנו"ה אלקיך את הגוים האל מפניך מעט מעט לא תוכל פלתם מהר פן תרבה עליך חית השדה"; ולכן ראה השני למלך דרך מהצד, והיה מישב עצמו — באשר שאני הולך כל-כף

**בְּשֶׁבִיל הַזֶּה, אוֹלֵי אֲבוֹא לְמָקוֹם יָשׁוּב. וְהָיָה הוֹלֵךְ זְמַן
רַב.**

**אַחֲרֵי־כֵן רָאָה מִבְּצָר (שְׁקוֹרִין "שְׁלֹאִים"), וְכַמָּה חִילוֹת הָיוּ
עוֹמְדִים שָׁם סְבִיבוֹ. וְהַמְּבַצֵּר הָיָה נֹאֵה
וּמְתַקֵּן וּמְסַדֵּר מְאֹד עִם הַחִילוֹת, וְהָיָה מִתִּירָא מִפְּנֵי
נַהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן**

זמן רב במדבר, ואיני יכול למצאה, אלה בשביל הזה, אולי אבוא למקום ישוב. והיה הולך זמן רב; כי אפלו כשהולכים בדרך לא דרך הינו דרך מן הצד, כדי שלא ללחם פנים אל פנים עם הסמ"ך-מ"ם והקלפות והסטרא אחרא, צריכים לדעת שזה אורך זמן רב, עד שזוכים למצא את נשמתו, שהיא הבת מלך שנאבדה; כי הרבה צריך לעבר על כל בר ישראל, עד שזוכה להתנגע ולטרח מאד בעבודת השם יתברך, עד שתתגלה אליו נשמתו. ואי אפשר לדחק את השעה, אלא ללכת לאט לאט, אפלו שהוא דרך מן הצד, גם שם צריכים לדעת שלוקח הרבה זמן. ואם יהיה עקשן גדול, ולא יעזב את מקצת עבודתו, יגיעתו וטרחתו, שעובד ויגע וטורח בעבודת השם יתברך, אז לבסוף ינצח, ובלבד שיהיה חזק ואמיץ בדעתו לא לפחד. ואפלו כלם אומרים לו שזו דרך מהצד, ואינו דרך האמת, תלעג להם, כי תדע, אשר בשום פנים ואפן אי אפשר לצאת ידי הבריות, ואפלו שמתלווצצים, כי זו דרך מהצד, צריך שתזכר מה שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות אמת, סימן ל'): לפי הרחוק מהאמת, פן מחזיק את הסור מרע לשוטה; כי כשכלם אומרים שזה דרך מהצד, וצוחקים ולועגים ואומרים שאינו דרך כלל, צריכים לדעת שדיקא בדרך הזה שהוא מהצד ינצח, אם יהיה חזק מאד לא להסתפל על שום ברירה שבעולם, ולא יתבלבל מהם כלל.

אחרי־כֵן רָאָה מִבְּצָר, שֶׁהוּא כְּמוֹ חוֹמָה בְּצוּרָה סְבִיב אֶרְמוֹן יְפֵה מְאֹד, וְכַמָּה חִילוֹת הָיוּ עוֹמְדִים שָׁם סְבִיבוֹ, וְהַמְּבַצֵּר הָיָה נֹאֵה וּמְתַקֵּן וּמְסַדֵּר מְאֹד עִם הַחִילוֹת, וְהָיָה מִתִּירָא מִפְּנֵי הַנְּהַר לְכַנְס; הָאֶרְמוֹן זֶה

**הַחִילּוֹת פֶּן לֹא יִנְיָחוּהוּ לְכַנֵּס. וְהָיָה מֵיִשָּׁב עֲצָמוֹ: אֵלֶּךָ
וְאַנְפָּה. וְהִשְׁאִיר הַפּוֹם וְהִלְךָ לְהַמְבַצֵּר, וְהָיוּ מִנִּיחִים**

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הגוף של האדם, רמ"ח איברים ושס"ה גידים שבו, שבהם כלולים הרמ"ח מצוות עשה, והשס"ה לא תעשה. וכמאמרם ז"ל (תנחומא פי תצא): רמ"ח מצוות עשה יש בתורה כמנזן איברין שבאדם, ובכל יום ויום צועקים על האדם: עשה אותנו שתחיה בזכותנו ותאריך ימים. ושס"ה מצוות לא תעשה כמנזן ימות החמה, ובכל יום ויום שהחמה זורחת עד שהיא שוקעת, צונחת ואומרת לאדם: גוזרני עליך במי שהגיע ימך ליום הזה, אל תעבר בי את העברה הזאת, ואל תכריע אותך ואת העולם כלו לכף חובה; ואדם צריך לשלט על איבריו ועל גידיו, ולעשות אותם כלי לקבל בו את האור אין סוף ברוך הוא. וזה שאמר החכם מכל האדם (קהלת ט. יד): "עיר קטנה ואנשים בה מעט, ובא אליה מלך גדול וסבב אתה, ובנה עליה מצודים גדלים"; ודרשו חכמינו הקדושים (תנחומא בראשית): "עיר קטנה" זה הגוף, "ואנשים בה מעט" — אלו איברים, "ובא אליה מלך גדול" — זה יצר הרע, "ובנה עליה מצודים גדולים" — אלו חטאות; כי היצר הרע מתפשט על נשמת האדם, שהיא הבת מלך, עד שיש סביבו חומות ומצודים גדולים, וקשה לצאת משם, כי הדמיון אורב על האדם מאד, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כה), שהדמיון הורס את האדם מאד, שזה פח הבהמיות שבו, ומתפשט עליו מאד, ומזה באים הפחדים שהיה לשני למלך, שהיה מתירא מפני החילות פן לא יניחוהו להפגס. ובאמת הפל דמיון גדול מאד, כי המאמין האמתי, שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אזי יודע שאין מקום היכן להתחבא ממנו יתברך, ומה שיך לפחד. והיה מישוב עצמו — אלך ואנפה. כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן י'): מה שהעולם רחוקים מהקדוש ברוך הוא, זה מפני שאין להם ישוב הדעת, כי אם אדם היה מישוב את עצמו בשוב הדעת אמתי, היה רואה שהכל דמיון גדול, כי אין מי שיעכב בעדו, כי כל המחשבות שנכנסות לאדם כאלו לא רוצים אותו למעלה, וכאלו הוא כבר

אותו ולא עִבְבוּהוּ כָּלֵל, וְהָיָה הוֹלֵךְ מִחֶדֶר לְחֶדֶר בְּלִי עֵבֹב, וּבָא לְפִלְטִין אַחַד, וְרָאָה שֵׁיֶשֶׁב שָׁם הַמֶּלֶךְ

נהרי אפרסמון

אינו שׁוֹה לְשׁוּם דָּבָר, וּמִמֶּנּוּ כָּבֵר לֹא יְהִיָּה שׁוּם דָּבָר, הַכֹּל זֶה מְנִיעוֹת הַמֶּלֶךְ, וְדַמְיוֹן גָּדוֹל מְאֹד, כִּי מִי שְׁלֻכּוֹ חֲזַק וְאַמִּיץ, וְרוּצָה לְכַבֵּשׁ אֶת הַמֶּלֶכְמָה, בְּנִקְל לֹו לְכַבֵּשׁ. וְכִמּוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ו'ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן רמט): מִי שְׁלֻכּוֹ חֲזַק, וְאִינוֹ מְתִירָא מְשׁוּם אָדָם וּמְשׁוּם דָּבָר, יְכוּל לַעֲשׂוֹת גְּבוּרוֹת נוֹרְאוֹת, לְכַבֵּשׁ הַמֶּלֶכְמוֹת עַל־יְדֵי חֲזַק וְתַקְּףָ לְבוֹ, שְׁאִינוֹ מְתִירָא וְרִץ לְתוֹף תַּקְּףָ הַמֶּלֶכְמָה; וְהַשְּׂאִיר אֶת הַסּוּס שְׁזָה הַגּוֹף, כִּי מִי שְׁחֹגֵר מְתַנִּי לְכַבֵּשׁ אֶת הַיֶּצֶר הָרַע הַמְתַּגְּבֵר וּמְתַפְּשֵׁט עָלָיו, וּמַעֲלִים וּמְסַתִּיר אֶת נַשְׁמָתוֹ, עָלָיו לַעֲזֹב אֶת הַגּוֹף, וַיִּתְחִיל לְדַאֵג בְּשִׁבִיל הַנְּשָׁמָה, וְאִזּוּ יֻכַּל לְבַסּוֹף לְזַכּוֹת שְׁתַּתְּגֵּלָה אֵלָיו נַשְׁמָתוֹ, בְּגִלּוּי רַב וְנוֹרָא מְאֹד, עַד שֶׁגַם בְּשֵׁר הַגּוֹף יִתְהַפֵּף לְחֶלֶק מִהַנְּשָׁמָה, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ככ) בְּסוּד (ישעיה נח, ז): "וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם", שְׁלֹא תִעֲלִים עֵינֶיךָ מִלְּרַחֵם עַל בְּשָׂרְךָ; הֵינּוּ בְּשֵׁר הַגּוֹף, לְרַחֵם עָלָיו וְלִרְאוֹת לְזַכּוֹ, כְּדֵי שְׁיֻכַּל לְהוֹדִיעַ לֹו מִכָּל הָאֲרוֹת וְהַשְּׂגוֹת שֶׁהַנְּשָׁמָה מַשְׁגֵּת; כִּי הַנְּשָׁמָה שֶׁל כָּל אָדָם, הִיא רוֹאָה וּמַשְׁגֵּת תְּמִיד דְּבָרִים עָלְיוֹנִים מְאֹד, אֲכַל הַגּוֹף אִינוֹ יוֹדֵעַ מֵהֶם, עַל־כֵּן צָרִיךְ כָּל אָדָם לְרַחֵם מְאֹד עַל בְּשֵׁר הַגּוֹף, לִרְאוֹת לְזַכּוֹ הַגּוֹף, עַד שְׁתֻּכַּל הַנְּשָׁמָה לְהוֹדִיעַ לֹו מֵה שֶׁהִיא רוֹאָה וּמַשְׁגֵּת תְּמִיד, שְׁזָה סוּד (איוב יט, כו): "וּמִבְּשָׂרִי אֶחְזֶה אֵלוֹהִי"; וְלִכֵּן הַשְּׁנִי לְמֶלֶךְ הַשְּׂאִיר אֶת הַסּוּס שֶׁהוּא הַגּוֹף, וְהֵלֶךְ לְמִבְּצָר, וְהָיָה מְנִיחִים אוֹתוֹ וְלֹא עִבְבוּהוּ כָּלֵל; כִּי בְּאַמַּת אִם אָדָם מַחְלִיט יְהִיָּה מֵה שִׁיְהִיָּה הוּא מְכַרְח לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִמְצָא אֶת נַשְׁמָתוֹ, אִף שֵׁיֶשׁ עָלָיו חוֹמוֹת וְחִילוֹת, שֶׁהֵם דְּמִיוֹנוֹת שֶׁל שׁוֹא, לְבַסּוֹף יִנְצַח וַיַּעֲבֹר עַל הַכֹּל. וְהָיָה הוֹלֵךְ מִחֶדֶר לְחֶדֶר בְּלִי עֵבֹב, וְכִמּוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ו'ל (תניי מוה"ר"ן, סימן תכ): מִי שְׁזוֹכָה לְהַכְנִס וּלְטִיל עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה, שֵׁם יֵשׁ הִיכְלוֹת וְחֶדְרִים, וְהוּא נִכְנָס וּמְטִיל מִחֶדֶר לְחֶדֶר וּמְפִלְטִין לְפִלְטִין, וַיֵּשׁ שֵׁם דְּרָכִים כְּבוֹשִׁים נִפְלְאִים מְאֹד, וּמַשֵּׁם נִכְנָסִין וּמְטִילִין בְּבִטְחוֹן, וְאַחֲרֵי־כֵן נִכְנָסִין יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, אֲשֶׁרֵי הַנִּכְנָסִים וּמְטִיל שֵׁם. וּבָא לְפִלְטִין אַחַד, וְרָאָה שֵׁיֶשֶׁב שָׁם הַמֶּלֶךְ בַּעֲטָרָה, וְכִמּוֹ חִילוֹת

בַּעֲטָרָה, וְכִמָּה חִילוֹת שָׁם, וְכִמָּה מְשׁוֹרְרִים בְּכָלִים
לְפָנָיו, וְהָיָה שָׁם נָאָה וְיָפָה מְאֹד, וְהַמֶּלֶךְ וְשׁוֹם אֶחָד מֵהֶם
לֹא שְׂאֵלוּהוּ כָּלִל.

וְרָאָה שָׁם מַעֲדָנִים וּמְאָכְלִים טוֹבִים, וְעָמַד וְאָכַל וְהִלֵּךְ
וְשָׁכַב בְּזוּיֹת לְרֵאוֹת מֶה נַעֲשֶׂה שָׁם, וְרָאָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שָׁם, וְכִמָּה מְשׁוֹרְרִים בְּכָלִים לְפָנָיו, וְהָיָה שָׁם נָאָה וְיָפָה מְאֹד, וְהַמֶּלֶךְ וְשׁוֹם
אֶחָד מֵהֶם לֹא שְׂאֵלוּהוּ כָּלִל; כִּי בְּאֵמֶת כָּבֵד אָמַר הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם (קִהְלַת
ז, יד): "גַּם אֵת זֶה לַעֲמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹקִים", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (חֲגִיגָה
טו): בְּרָא צְדִיקִים בְּרָא רְשָׁעִים, בְּרָא גֵן־עֵדֶן בְּרָא גֵיהֲנוֹם. וְלִכֵּן כְּמוֹ שִׁישׁ
מֶלֶךְ בַּקִּדְשָׁה, שֶׁהוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ־כֵן בְּרָא
הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא זֶה לַעֲמַת זֶה בַּקִּלְפָּה אֵת הַסֵּמ"ךְ־מ"ם שָׂרוּ שֶׁל עֶשׂוֹ,
שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵא עֲמָלֶק, שֶׁמִּכְנִיס סְפָקוֹת וְקִרְיוֹת בְּאָדָם (שְׁמוֹת ז, ז): "הִישׁ
הַזֶּה בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין", וְכֵן כְּמוֹ שֶׁאֲצִלוּ יִתְבָּרַךְ רַק שְׁמִחָה וְצַהֲלָה, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (דְּבָרֵי־הַיָּמִים־א' טז, כז): "עַז וְחֶדְוָה בְּמִקְמוֹ", כְּמוֹ־כֵן אֲצִל הַסֵּטְרָא
אֲחֵרָא, שָׁם יֵשׁ כָּל מִינֵי הַפְּקָרוֹת וְהוֹלָלוֹת. וּמֵאַחֵר שֶׁכָּבֵד הָיָה שָׁם, אִף אֶחָד
לֹא שְׂאֵלוּהוּ כְּלוֹם, כִּי בְּרַגַע שְׂאָדָם נוֹפֵל בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּה, צְרִיךְ רַחֲמִים
רַבִּים כְּדֵי לְצַאת מִשָּׁם, כִּי בְּרַגַע שְׁנוּפְלִים בְּעִמְקֵי עֲמָקִים, צְרִיכִים רַחֲמִים
רַבִּים לֹא לְהִשָּׂאֵר שָׁם, וְלִכֵּן הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הַרַע, הַסֵּמ"ךְ־מ"ם וְחִילוֹתָיו,
כָּבֵד לֹא שְׂאֵלוּ אוֹתוֹ שׁוֹם דְּבָר, כִּי בְּרַגַע שֶׁכָּבֵד הָיָה בֵּינֵיהֶם, הֵם הָיוּ בְּטוֹחִים
שֶׁמִּשָּׁם לֹא יֵצֵא, כִּי עֲלֵיהֶם נֹאמַר (מְשִׁלִּי ב, יט): "כָּל בְּאֵיָה לֹא יִשׁוּבוֹן וְלֹא
יִשְׁיגוּ אֲרַחוֹת חַיִּים".

וְרָאָה שָׁם מַעֲדָנִים וּמְאָכְלִים טוֹבִים, וְעָמַד וְאָכַל, וְהִלֵּךְ וְשָׁכַב בְּזוּיֹת
לְרֵאוֹת מֶה נַעֲשֶׂה שָׁם; עַקֵּר הַמַּעֲדָנִים וְהַמְאָכְלִים טוֹבִים הֵם רַק תּוֹרָה
וְתַפְלָה, וְאִפְלוּ שְׂאָדָם נִלְכַּד כָּבֵד בְּתוֹךְ הַקִּלְפוֹת וְהַסֵּטְרָא אֲחֵרָא, עִם כָּל זֹאת
גַּם שָׁם עָלְיוּ לַחֲטָף מַעֲדָנִים וּמְאָכְלִים, שֶׁהֵם תּוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים,

שְׁהַמֶּלֶךְ צִוָּה לְהַבְיֵא הַמִּלְכָּה. וְהִלְכוּ לְהַבְיֵא אוֹתָהּ,

נחרי אפרסמון

כי רק זה מה שישאר ממנו, וזה מה שיציל אותו. וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כג): הרחמנות של העולם הזה הכל רואין, ובשביל זה הכל רודפין אחר העולם הזה, כי רואין כשהאדם רעב וצמא וכיוצא, קשה לו מאד, ויש רחמנות גדולה עליו, וכן מי שהולך ערם ויחף, יש רחמנות גדולה עליו, אבל מי שיש לו עינים, ורואה גדל הרחמנות שיש על הנשמות שבעולם הבא, כי שם בעולם הבא נמצאים בני-אדם שהולכים ערמים ממש, ואי אפשר לרחם עליהם כלל, כי בעולם הזה כשהאדם ערם בלא מלבוש, אזי אפשר לקבץ נדבות בעבורו ולעשות לו קאפטן [בגד עליון], אבל בעולם הבא מי שהולך ערם, אי אפשר לרחם עליו כלל, כי שם אין מועילה שום רחמנות, כי איזה מלבוש הוא צריך? ! הלא רק מלבוש של תורה ומצוות, ולזה אין מועילה שם רחמנות, אבל מי שזוכה להתקרב לצדיק אמתי, הוא יכול לרוץ לצדיק, ולקח אצלו איזה מלבוש להלביש עצמו. וכן אמר רבנו ז"ל (שם): בעולם הבא מנחין כמה בני-אדם בחוץ, והם צועקים בקול מר: תנו לנו מה לאכל. ובאין אצלם, ואומרים להם: הרי לכם אכילה ושתייה — אכלו ושתו. והם משיבים: לא, לא, אין אנו צריכים אכילה זאת, רק אנו צריכים אכילה ושתייה של תורה ועבודה. וכן מנחים כמה בני-אדם ערמים בחוץ, והם צועקים גם-כן מאד: תנו לנו כמה להתכפות, ובאין אצלם ואומרים: הרי לכם מלבושים, והם משיבים: לא, אין אלו מלבושים נצרכים לנו כלל, רק אנו צריכים מצוות ומעשים טובים להתלבש בהם. וסיים רבנו ז"ל ואמר: אשרי מי שזוכה לאכל כמה פרקים משניות, ולשתות אחר-כך איזה קפיטלעך תהלים, ולהתלבש באילו מצוות. רואים מכל זה, שאפלו שאדם נמצא במדור הקלפות והסטרא אחרא, המקום שאינו טוב, גם שם יתפס מעדנים ומאכלים טובים, ולא יטעה את עצמו כלל, וכשבר ישראל לומד תורה ועוסק בתפלה, ואפלו שהוא במקום שאינו טוב, הינו במקום הקלפות, הוא ימצא לבסוף את נשמתו שהיא הבת מלך שנאבדה: וראה שהמלך צוה להביא את המלכה, הינו כשאדם לומד תורה ומקיים את המצוות ועוסק בתפלה, אז מתחיל לראות את יצר הרע, שהוא מלך זקן

וְהָיָה שֵׁם רַעַשׁ גָּדוֹל וְשִׁמְחָה גְדוֹלָה, וְהַמְשׁוֹרְרִים הָיוּ
מְזַמְרִים וּמְשׁוֹרְרִים מְאֹד, בְּאֲשֶׁר שֶׁהֵבִיאוּ אֶת הַמַּלְכָּה.
וְהַעֲמִידוּ לָהּ כִּפְסָא וְהוֹשִׁיבוּהָ אֶצְלוֹ. וְהִיא הִיְתָה הַבַּת־
מֶלֶךְ הַנַּ"ל, וְהוּא (הֵינּוּ הַשְּׁנֵי לַמַּלְכוּת) רָאָה וְהַפִּירָהּ.

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וכסיל, איך שהביא את המלכה, והלכו להביא אותה, כי בזה שהוא לומד
תורה ועסוק בתפלה ובקיום המצוות, אפלו שנמצא במקום הלא טוב,
לבסוף יראה איך שמביאים את הבת מלך, שהיא נשמתו, שעכשו נעשתה
המלכה אצל הסטרא אחרא, והיה שם רעש גדול ושמחה גדולה,
והמשוררים היו מזמרים ומשוררים מאד, באשר שהביאו את המלכה,
והעמידו לה כפסא והושיבוה אצלו, והיא היתה הבת מלך הנ"ל; כי זה לעמת
זה עשה אלקים, כמו שבקדשה יש מלך שהוא מדת המלכות, כמו־כן אצל
הסטרא אחרא, שהוא מלכות דקלפה, ושם נעשה שמחה גדולה כשתופסים
איזו נשמה במצודתם.

והוא (השני למלך), ראה והפירה; כי מי שלומד תורה לשמה, לשם אל
עולם, אפלו בעת הדחק והלחץ מהסטרא אחרא, לבסוף יכיר את נשמתו,
כי אין ערך לאדם שנמצא בלחץ הטמאה והסטרא אחרא, שמלחיץ אותו
ומכניס בו מחשבות זרות והרהורים רעים וחלישות הדעת, ונדמה לו כאלו
אבד מנוס ותקוה ממנו, אף-על-פי-כן הוא מתחזק ולומד תורה, ומתפלל
ומקיים את המצוות, במסירות נפש הכי גדולה, שאינו נותן את עצמו לפל,
על-ידי-זה לבסוף מתיר את הבת מלך, שהיא נשמתו וחלק אלוה, שנמצא
בתוך תוכו. ולכן כשבר ישראל נמצא אפלו במדור הטמאה והקלפות, עם
כל זאת הוא מתחזק וטועם מהמעדנים והמאכלים טובים, שהם תורה
ותפלה, ואינו מיאש עצמו, אפלו שעובר עליו מה שעובר, ונמצא במקום
שלא טוב, מאחר שהוא עקשן גדול, ואינו מניח את מקומו, על-ידי-זה הוא
מכיר את בת המלך, שהיא נשמתו, כי זה מה שאמרו חכמינו הקדושים
(מדרש איכה פתיחתא, סימן ב'): רב הונא ורבי ירמיה בשם רבי חיאי בר אבא

אֲחֵר־כֶּף הַצִּיצָה הַמְלֵכָה וְרֵאתָה אֶחָד שׁוֹכֵב בְּזוּיֹת
וְהַפִּירָה אוֹתוֹ. וְעַמְדָה מִכִּסֵּאָהּ וְהִלְכָה לְשֵׁם,
וְנִגְעָה בּוֹ וְשָׂאלָה אוֹתוֹ: הֲאֵתָה מִפִּיר אוֹתִי. וְהַשִּׁיב לָהּ:
הֵן. אֲנִי מִפִּיר אוֹתְךָ, אֵת הִיא הַבַּת־מֶלֶךְ שֶׁנֶּאֱבְדָה.

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

אֲמַרִי כְּתִיב (יְרֵמְיָה טו, יא): "וְאֵתִי עָזְבוּ וְאֵת תּוֹרָתִי לֹא שָׁמְרוּ", הַלּוֹאִי אוֹתִי
עָזְבוּ וְתוֹרָתִי שָׁמְרוּ, מִתּוֹךְ שֶׁהָיוּ מִתְעַסְקִין בָּהּ, הַמְּאֹר שָׁבָה הָיָה מִחֲזִירֵן
לְמוֹטֵב, רַב הוֹנָא אָמַר: לְמַד תּוֹרָה אֶף־עַל־פִּי שְׁלֹא לְשִׁמָּה, שְׁמִתוֹךְ שְׁלֹא
לְשִׁמָּה בָּא לְשִׁמָּה, כִּי מַעֲלֵת לַמּוֹד הַתּוֹרָה, אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי
הָאוֹר שָׁבָה יַחֲזִירוּ לְמוֹטֵב. וְלִכֵּן הַשְּׁנִי לְמֶלֶךְ כְּשֶׁנִּכְנַס אֶל הַמְּקוֹם שֶׁל הַלֹּא
טוֹב, שֶׁהֵם הַסְּטָרָא אַחְרָא וְהַקְּלָפוֹת, דִּיקָא שֵׁם רָאָה וְהַפִּיר אֵת הַבַּת מֶלֶךְ,
שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ. וְכֶךָ צְרִיךְ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק, אֶפְלוּ כְּשֶׁנִּמְצָא בְּמַצְבִּים
הַכִּי קָשִׁים שְׁעוֹבְרִים עָלָיו, שְׁלֹא יַעֲזֹב אֵת הַמְּעַדְנִים וְהַמְּאָכְלִים טוֹבִים, שֶׁהֵם
תּוֹרָה וְתַפְלָה, אֲשֶׁר לְבִסּוֹף דִּיקָא עַל־יְדֵי־זֶה תִּתְגַּלֶּה אֵלָיו הַבַּת מֶלֶךְ, שֶׁהִיא
נִשְׁמָתוֹ.

אֲחֵר־כֶּף הַצִּיצָה הַמְלֵכָה, וְרֵאתָה אֶחָד שׁוֹכֵב בְּזוּיֹת וְהַפִּירָה אוֹתוֹ,
וְעַמְדָה מִכִּסֵּאָהּ וְהִלְכָה לְשֵׁם וְנִגְעָה בּוֹ, וְשָׂאלָה אוֹתוֹ: הֲאֵתָה מִפִּיר אוֹתִי?
וְהַשִּׁיב לָהּ: הֵן, אֲנִי מִפִּיר אוֹתְךָ, אֵת הִיא הַבַּת מֶלֶךְ שֶׁנֶּאֱבְדָה; כְּשֶׁאָדָם לוֹמַד
תּוֹרָה לְשִׁמָּה לְשֵׁם אֶל עוֹלָם, וְאֶף שָׁמַר וְדוֹחֵק לוֹ מְאֹד, עִם כָּל זֹאת הוּא
מִתְגַּבֵּר וְלוֹמַד תּוֹרָה, עַל־יְדֵי־זֶה הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ בַּעֲצָמָה בָּאָה אֵלָיו
וְנִגְעַת בּוֹ, וּמִמְשַׁכֵּת עָלָיו אוֹר וְזִיו וְחַיּוֹת וְדַבְּקוֹת אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא
נִכְנָסֶת עִמּוֹ בְּדִין וְדַבְּרִים: הָאֵם אָתָּה מִפִּיר אוֹתִי?! וְאָדָם שֶׁלוֹמַד תּוֹרָה בְּצַר
לוֹ, בְּדַבְּקוֹת אָמַת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא מִפִּיר אוֹתָהּ, שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה, הַנִּשְׁמָה, הַבַּת
מֶלֶךְ שֶׁנֶּאֱבְדָה, כִּי (מְשָׁלִי כז, יט): "כַּמִּים הַפְּנִים לַפְּנִים כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם";
עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה כְּשֶׁאָדָם מֵאִיר פָּנָיו כְּלַפִּי נִשְׁמָתוֹ, שֶׁהִיא עֵצָם אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבַּרֵךְ, כְּמוֹ־כֵן נִשְׁמָתוֹ מֵאִירָה פָּנֶיהָ אֵלָיו, וּמְגַלֶּה וּמְפַרְסְמֵת אוֹתוֹ בְּכָל
הָעוֹלָם, וְכַמֵּאֱמָרָם ו'ל (שְׁמוֹת רַבֵּה, פְּרָשָׁה ח', סִימָן ב'): אָמַר רַבִּי בְּנִימִין בַּר לִוִּי,

וּשְׁאֵל אוֹתָהּ: הַאִיךָ בָּאת לְכָאן. וְהַשִּׁיבָהּ בְּאֲשֶׁר שָׁאֲבִי
הַמֶּלֶךְ נִזְרַק מִפִּי דְבוּר הַנַּ"ל. וְכֵן הַמָּקוֹם הַזֶּה הוּא לֹא
טוֹב.

וּסְפַר לָהּ שְׂאֲבִיָּה מִצְטַעַר מְאֹד, וְשֶׁהוּא מִבְקָשָׁה כַּמָּה

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

אם ישב אדם בזוית ועוסק בתורה, אני מראהו לבריות; ולכן אין צריכים לעשות שום פעולות בעולם להתפרסם, אלא לשבת בקרן זוית, וללמד תורה לשמה, ואז כבר הקדוש-ברוך-הוא בעצמו יפרסם אותו בכל העולם כלו.

וּשְׁאֵל אוֹתָהּ: אֵיךְ בָּאת לְכָאן? וְהַשִּׁיבָהּ: בְּאֲשֶׁר שָׁאֲבִי הַמֶּלֶךְ נִזְרַק מִפִּי דְבוּר הַנַּ"ל, שֶׁהֲלֹא טוֹב יִקַּח אוֹתָךְ, וְכֵן הַמָּקוֹם הַזֶּה, הוּא לֹא טוֹב; כִּי בְּאֵמַת כְּשֶׁהֲשֵׁנִי לְמֶלֶךְ, שֶׁהוּא הַצְדִּיק, רוֹצֵה לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִהַשְּׂאוֹל תַּחְתִּית שְׁנֵפֵל לְשָׁם, הוּא מְסַבֵּב עִם הָאָדָם שִׁיִּצְטָרֵף לְהַתְּנִידוֹת, וְעַל-יְדֵי וְדוּי דְבָרִים יוֹצֵאִים הַחֲטָאִים מִהַעֲצָמוֹת, וּמְאִיר עָלָיו הָאוֹר אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, כַּמּוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'), שֶׁעוֹנֵנוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם הֵם עַל עֲצָמוֹתָיו, כַּמּוֹ שֶׁכָּתוּב (יִחְזַקְאֵל לֵב, כו): "וְתִהְיֶי עוֹנֹתֶם [חֻקִּיקָה] עַל עֲצָמוֹתֶם", וְכֵן שָׁאֲדָם מִתְּנִידָה, עַל-יְדֵי-זֶה יוֹצֵאִים הָעוֹנֵנוֹת מִעֲצָמוֹתָיו. וְלִכֵּן הַשְּׂנִי לְמֶלֶךְ, שֶׁהוּא הַצְדִּיק, סַבֵּב עִם הַבַּת מֶלֶךְ, שֶׁשָּׂאֵל אוֹתָהּ: אֵיךְ בָּאת לְכָאן? כִּדִּי שְׂתוּכַל לְהַשִּׁיב, שֶׁעַל-יְדֵי שְׁנִזְרַק בְּפִי אֲבִיָּה דְבוּר, שֶׁהֲלֹא טוֹב יִקַּח אוֹתָךְ, וְכֵן הַמָּקוֹם שֶׁלֹּא טוֹב, הֵינּוּ מְקוֹם הַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת, וְכֵן שֶׁהִיא רַק גִּלְתָּהּ לוֹ אֵת זֶה, הִנֵּה יָכוֹל לְדַבֵּר אֵלֶיָּהּ. וּסְפַר לָהּ שְׂאֲבִיָּה מִצְטַעַר מְאֹד, וְשֶׁהוּא מִבְקָשָׁה כַּמָּה שְׁנַיִם, שֶׁזֶה גְּדֹל הַרְחֻמְנוֹת שֶׁל הַצְדִּיק, שֶׁהוּא מִמְשִׁיף אֶת רְחֻמְנוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל הָאָדָם. וְכַמּוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'); כִּי הַצְדִּיק הוּא רְחֻמָּן גְּדוֹל, וְעַקֵּר הַרְחֻמְנוֹת לְהוֹצִיא אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל מִעוֹנוֹת, וְלִכֵּן הוּא מְגַלֵּה לְנַשְׂמָה שֶׁהִיא הַבַּת מֶלֶךְ, שְׂאֲבִיָּה שְׁבַשְׂמִים מִצְטַעַר מְאֹד, וְשֶׁהוּא מִבְקָשָׁה כַּמָּה שְׁנַיִם, וְכַעֵין שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֻכּוֹת ג'): מַה לוֹ לְאָב שֶׁהִגְלָה אֶת בְּנָיו, וְאוֹי לְהֵם לְבָנִים שֶׁגְּלוּ מֵעַל שְׁלַחַן

שָׁנִים. וְשָׁאל אוֹתָהּ: אֵיךְ אֲנִי יְכוּל לְהוֹצִיא אוֹתָךְ.
 וְאָמְרָה לוֹ שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לָךְ לְהוֹצִיא אוֹתִי כִּי-אִם
 כְּשֶׁתְּהִיָּה בּוֹחֵר לָךְ מְקוֹם וְתִהְיֶה יוֹשֵׁב שָׁם שָׁנָה אַחַת,
 וְכָל הַשָּׁנָה תִּתְגַּעְגַּע אַחֲרֵי לְהוֹצִיא אוֹתִי, וּבְכָל זְמַן
 שִׁיְהִיָּה לָךְ פְּנָאֵי תִהְיֶה רַק מִתְגַּעְגַּע וּמִבְקָשׁ וּמִצְפָּה
 לְהוֹצִיא אוֹתִי, וְתִהְיֶה מִתְעַנָּה, וּבַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן מִהַשָּׁנָה
 תִּהְיֶה מִתְעַנָּה וְלֹא תִישֵׁן כָּל הַמַּעַת-לַעַת. וְהִלֵּךְ וַעֲשֵׂה
 כֵּן.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֲבִיהֶם; וְשָׁאל אוֹתָהּ: אֵיךְ אֲנִי יְכוּל לְהוֹצִיא אוֹתָךְ; כִּי כֵן דָּרָךְ הַצַּדִּיק,
 שְׂמַדְבֵּר עִם הָאָדָם כְּפִי דַעְתּוֹ וְשִׁכְלוֹ, כִּי הוּא רוֹצֵה לְדַעַת אִיפֹה אָדָם נִמְצָא,
 וְעַד כַּמָּה הוּא מוֹכֵן לְהַקְרִיב בְּשִׁבִיל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכִפִּי דְבוּרוֹ כֵּן הוּא
 מְדַרְיָכוֹ. וְאָמְרָה לוֹ, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לָךְ לְהוֹצִיא אוֹתִי, כִּי אִם כְּשֶׁתְּהִיָּה בּוֹחֵר לָךְ
 מְקוֹם, וְתִהְיֶה יוֹשֵׁב שָׁם שָׁנָה אַחַת, וְכָל הַשָּׁנָה תִּתְגַּעְגַּע אַחֲרֵי לְהוֹצִיא אוֹתִי,
 וּבְכָל זְמַן שִׁיְהִיָּה לָךְ פְּנָאֵי, תִהְיֶה רַק מִתְגַּעְגַּע וּמִבְקָשׁ וּמִצְפָּה לְהוֹצִיא אוֹתִי
 וְתִהְיֶה מִתְעַנָּה, וּבַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן מִהַשָּׁנָה תִהְיֶה מִתְעַנָּה, וְלֹא תִישֵׁן כָּל הַמַּעַת
 לַעַת; הִינּוּ שְׂאָדָם צְרִיךְ לְדַעַת, כִּי אִם רוֹצֵה לְהוֹצִיא אֶת הַנְּשָׂמָה שְׁלוֹ מִמְּקַי
 הַקְּלָפוֹת, עֵקֶר הַעֲצָה לִיחַד לְעַצְמוֹ מְקוֹם פְּנוּי לְעַבֹּדֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וַיֹּשֵׁב
 שָׂמָה וַיִּתְגַּעְגַּע הִרְבֵּה לְהוֹצִיא אֶת נִשְׂמָתוֹ, שְׂזָה מֶה שְׂאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
 (שיחות-הַר"ן, סִימָן רַעַד): טוֹב מְאֹד לְאָדָם, שִׁיְהִיָּה לוֹ חֹדֶר מִיחַד לוֹ לְבַדּוֹ לְעַסֵּק
 שָׁם בְּעַבֹּדֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, וּבְכַפְרֵט הַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוֹ
 לְבֵין קוֹנוֹ, שְׁלֹזָה צְרִיכִין בּוֹדְאֵי חֹדֶר מִיחַד, וְלִהַשְׁתַּוֵּקֵק שָׁם כָּל יוֹם, אֵיךְ
 יְכוּלִים לְהוֹצִיא אֶת הַנְּשָׂמָה שְׁלוֹ, שֶׁהִיא הַבַּת מֶלֶךְ שְׁנֹאכְדָה, וּבַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן
 מִהַשָּׁנָה, תִהְיֶה מִתְעַנָּה וְלֹא תִישֵׁן מַעַת לַעַת, וְזֶה סוֹכֵב עַל עַרְבֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה,
 שֶׁהוּא הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה, שְׂזָה מֶה שְׂמוּבָא (שְׁלַחַן עֲרוּךְ, אֵרַח חַיִּים, סִימָן
 תַּקְפֵּא, סְעִיף ב'): נוֹהֲגִים לְהַתְעַנּוֹת עַרְבֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּמוּבָא בְּמִגְן אַבְרָהָם,

וּבְסוּף הַשָּׁנָה בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן הָיָה מִתְעַנֶּה וְלֹא הָיָה יִשָּׁן,
וְעָמַד וְהִלֵּךְ לְשֵׁב. וְהָיָה רוֹאֵה אֵילָן וְעָלָיו גְּדָלִים
תְּפוּחִים נָאִים מְאֹד, וְהָיָה מִתְאַוֶּה לְעֵינָיו מְאֹד. וְעָמַד
וְאָכַל מִשָּׁם, וְתִכַּף שְׂאֵכַל הַתְּפוּחַ, נִפְל וַחֲטָפוּ שָׁנָה וְהָיָה

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וּבְדָבָר זֶה כָּל הַרוּצָה לַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ גָּדוֹל — עוֹשֶׂה, וְהֶעֱקָר לֹא לִישָׁן בַּיּוֹם
הָאַחֲרוֹן, שְׁזֵה מֵה שְׂמוּבָא (בְּרַמ"א סִימָן תַּקֶּפֶג, סַעִיף ב'): וְגַם נוֹהֲגִים שְׁלֹא לִישָׁן
בַּיּוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וּמִנְהַג נְכוּן הוּא, וּמוּבָא שֵׁם בְּטוּרֵי זֶהָב, דְּאִיתָא
בִּירוּשְׁלָמִי: מָאן דְּדַמִּיָּה בְּרִישׁ שְׂתָא דְּמַךְ מְזַלְיָה, עֵינֵי שָׁם. וְהִלֵּךְ וְעָשָׂה כֵן;
כִּי זֶה עֶקֶר הַשְּׁלָמוֹת — לְצִיַּת אֶת הַצְּדִיק עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּי הוּא זֶה,
כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מִוֵּהֲרֵן, חֶלֶק א', סִימָן קכג), שֶׁהֶעֱקָר וְהִיסוּד
שֶׁהִכַּל תְּלוּי בּוֹ, שִׁיַּצִּית אֶת הַצְּדִיק עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּי הוּא זֶה, דְּבַר גָּדוֹל
וְדָבָר קָטָן.

וּבְסוּף הַשָּׁנָה בַּיּוֹם הָאַחֲרוֹן הָיָה מִתְעַנֶּה, וְלֹא הָיָה יִשָּׁן, וְעָמַד וְהִלֵּךְ
לְשֵׁם, וְהָיָה רוֹאֵה אֵילָן, וְעָלָיו גְּדָלִים תְּפוּחִים נָאִים מְאֹד, וְהָיָה מִתְאַוֶּה
לְעֵינָיו מְאֹד, וְעָמַד וְאָכַל מִשָּׁם, וְתִכַּף שְׂאֵכַל הַתְּפוּחַ, נִפְל וַחֲטָפוּ שָׁנָה; כִּי
כֵן דָּרָךְ הַיֵּצֵר הָרַע, שְׁעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַעוֹלָם לְהַכְשִׁיל אֶת הָאָדָם,
וְעוֹמֵד מוֹכֵן בְּכָל יוֹם וּבְכָל שָׁעָה וּבְכָל רֵגַע לְהַכְשִׁילוֹ, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (קְדוּשִׁין
ל'): אָמַר רַב יִצְחָק, יֵצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְחַדֵּשׁ עָלָיו בְּכָל יוֹם, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית
ו, ה'): "רַק רַע כָּל הַיּוֹם". וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִוִּי, יֵצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר
עָלָיו בְּכָל יוֹם וּמִבְקֵשׁ הַמִּיתוֹ, שְׁנֹאֲמַר (תְּהִלִּים לו, לב): "צוּפָה רָשָׁע לְצַדִּיק
וּמִבְקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ", וּבִפְרָט כָּל מִי שְׂרוּצָה לְהַתְקַדֵּשׁ וּלְהַתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית
הָעֲלִיָּה, עָלָיו מִתְגַּבֵּר הַיֵּצֵר הָרַע בְּיוֹתֵר, וְלֹא נוֹתֵן לוֹ מְנוּחָה, אֲלֹא רוּצָה רַק
לְהַפִּילוֹ וּלְהַכְשִׁילוֹ בְּכָל פְּעַם. וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (סֵפֶה נב'): כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ
יֵצְרוֹ גְּדוֹל הַיְמָנוֹ; וְכֵן אָמְרוּ (שם): כִּי הַגְּדִיל לַעֲשׂוֹת, אָמַר אֲבִי: וּבְתַלְמִידֵי
חֲכָמִים יוֹתֵר מִכָּלֶם, שֶׁהַיֵּצֵר הָרַע מִתְגַּבֵּר עַל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים יוֹתֵר מִכָּלֶם, כִּי
כָּל מִי שְׂרוּצָה לְהַתְקַדֵּשׁ בְּיוֹתֵר, הַיֵּצֵר הָרַע מִתְפַּשֵּׁט עָלָיו בְּיוֹתֵר, וְהוּא צָרִיף

ישן זמן מרבה מאד. והיה המשרת מנער אותו ולא היה נער כלל.

אחר־כך הקיץ משנתו ושאל להמשרת: היכן אני

נחרי אפרסמון

לרחמי שמים מרבים. ולכן תכף וימיד כשאכל את התפוח, שזה סוד נפילת אדם הראשון, שאכל מעץ הדעת טוב ורע, ועל־ידי־זה גרשו אותו מגן־עדן, כמו־כן אם אדם אינו שומע בקול נשמתו, ואוכל מה שהזהירו אותו לא לאכל, על־ידי־זה הוא נופל בשנה. וכמו־כא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שעקר הנפילה שאדם נופל הוא בשנה עמקה, כי יש בני־אדם שישנים את ימיהם, ויכולים לישן כל השבעים שנה, ואדם אפלו אינו יודע שהוא ישן, כי אם הוא אינו דבוק בו יתברך, ואינו מדבר עמו יתברך, סימן שהוא ישן שנה עמקה, ולא יכולים להעיר אותו כלל, שזה מה שארע עם השני למלך, שמרמוז על האיש הכשר, שרוצה להוציא את נשמתו, שלא היה יכול להתאפק ואכל את התפוח, עד שנפל בשנה עמקה.

והיה ישן זמן מרבה מאד, כי בזה העולם יכולים לישן את כל השבעים שנה, וכמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ס') את מאמרם ז"ל (תענית כג.): מי איכא דגים שבעים שנין, איך יכולים לישן בזה העולם שבעים שנה, ולפל בנוקבא דתהומא רבה, עד שיפל במקום שיפל. והיה המשרת מנער אותו, ולא היה נער כלל, כי הגוף נקרא משרת, והרבה פעמים הגוף מעורר את הנשמה, (משלי ו, ט): "עד מתי עצל תשכב מתי תקום משנתך"; כי כך מוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן כב): כשמזפכים את הגוף, אזי הוא משרת את הנשמה, בסוד (איוב יט, כו): "ומבשרי אחזה אלוה", הינו על־ידי בשר הגוף אחזה אלוה, על־ידי השגת אלקות, והיא מעוררת את האדם. אבל ולא היה נער כלל, כי נפל בשנה עמקה מאד, ולא יכולים להעיר אותו בשום פנים ואופן.

אחר־כך הקיץ משנתו, ושאל את המשרת: היכן אני בעולם? כי כך

בעולם. וספר לו המעשה (הינו המשרת ספר להשני למלך המעשה ואמר לו), שאתה ישן זמן מרבה מאד זה כמה שנים, ואני הייתי מתפרנס מהפרות. והיה מצער עצמו מאד.

והלך לשם ומצא אותה. והיתה מצטערת לפניו מאד,

נחרי אפרסמון

אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נד): כף ראוי להיות מנהג יראי השם, תכף ומיד בהקיצו וכשמתעורר מהשנה קדם שיתחיל שום דבר, שיזכיר את עצמו בעלמא דאתי, וצריכים לשאל לעצמו: היכן אני בעולם. וספר לו המעשה (הינו המשרת ספר להשני למלך המעשה ואמר לו), שאתה ישן זמן מרבה מאד זה כמה שנים, ואני הייתי מתפרנס מהפרות, והיה מצער עצמו מאד; הינו שהגוף מספר להנשמה, שאתה ישן זמן מרבה מאד — כמה שנים, ואני הגוף הייתי מתפרנס מהפרות, כי הגוף בין כף אוכל, אבל כשנזופלת הנשמה בתוך שנה, ואינה דבוקה בו יתברך, זה הפסד גדול מאד. וכמאמר ז"ל (סנהדרין עב): שנה ויין לרשעים — הנאה להם והנאה לעולם, לצדיקים — רע להם ורע לעולם; ואמרו (בראשית רבה, פרשה יז, סימן ה'): רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר: תחלת מפלה שנה, דמך ליה ולא לעי באורייתא, ולא עביד עבידתא. כי בשעה שהצדיק ער, אזי נשמתו דבוקה בו יתברך, ותמיד רק מחדיר בעצמו אמתת מציאותו יתברך, וזו טובה להם וטובה לכל העולם כלו, מה שאין כן כשישנים — רע להם ורע לכל העולם כלו. ולכן היה מצער עצמו מאד, שהצריך לישן כל-כף הרבה, ולנתק את עצמו ממנו יתברך, כי כשאדם ישן, אזי הוא נעתק לגמרי מאין סוף ברוך הוא, ומכל שכן כשחטא, ונפלה נשמתו בשנה עמקה, שאינו זוכה להרגיש את אמתת מציאותו, זהו הפסד גדול בשבילו ובשביל כל העולם כלו; כי באמת בזה העולם יכולים להרויח מאד, אם יודעים איך לנצל את הזמן היקר בלמוד תורה ובקיום המצוות, ובעסק התפלה וההתבודדות.

והלך לשם השני למלך, שזה סובב הן על הצדיק, שהוא עוסק לעורר

**כי אלו באת באותו היום היית מוציא אותי מכאן,
ובשביל יום אחד אבדת. אמנם שלא לאכל הוא דבר**

נחרי אפרסמון

מהשנה את כלליות נשמות ישראל, והן כל נפש בר ישראל, שהולך לחפש אחר נשמתו, אחר יגיעה עצומה, שמתנגע וטורח כל השנה להוציא את נשמות ישראל בכלליות ואת נשמתו בפרטיות, ובין כך עובר עליו מה שעובר, שנופל לתוך שנה עמקה, כי לבעל בחירה מאד מאד קשה לעזר, והנה סוף כל סוף כשמעוררים אותו מהשנה, הוא הולך בכיוון הבת מלך שהיא נשמתו, נשמת ישראל, ומצא אותה, כי אם יגעים וטורחים ימים ושנים בעקשנות גדולה מאד, ולא עוזבים את הרצון כלל, אלא רוצים להוציא את נשמתו משאול תחתית ומתחתיו, אף שבין כך עובר עליו מה שעובר, עם כל זאת אין מרפים את הרצון כי הוא זה, אלא יגעים וטורחים ביגיעות ובטרחות עצומות אחריו יתברך, ולבסוף מוצאים את הבת מלך, שהיא כלל נשמות ישראל, וכן כל אחד את נשמתו. והיתה מצטערת לפניו מאד; כי השכינה שהיא כלל נשמות ישראל בכלליות, וכן כלל כל נשמה בפרטיות, מצטערת ומתלוננת, כי אלו באת באותו היום שקבענו להפגש, שזה ערב ראש השנה, יום האחרון של השנה, היית מוציא אותי מכאן; כי אם נשמרים כל השנה, ומחפשים יום אחר יום אחר השכינה, שהיא נשמות ישראל, אזי לבסוף מוצאים אותה, ובשביל יום אחד, שהוא יום האחרון של השנה, שלא שומרים עליה, עד שנופלים בשנה, בשביל זה אבדת אותי לגמרי, והצרך לעבור עליך כל-כך הרבה שנים בשנה עמקה, עד שלא יכלו לעזר אותך. וזה מוסר השכל לכל בר ישראל, שמתנגע ימים ושנים בעבודת השם יתברך, ולבסוף על ידי נסיון קל, הוא נופל בפח יקוש, וישן בשנה עמקה, ולכן גם השכינה שהיא נשמתו מתאוננת לפניו, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן רט): כשאדם מתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני השם יתברך, ומתנדה ומתחרט על גדל הפגמים שעשה, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיחתה וצערה ומנחמת אותו, כי כל פגם ופגם שפגם בנשמתו — פגם אצלה גם-כן כפיכול.

קִשָּׁה מְאֹד, בְּפֶרֶט בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן אֲזַי מִתְגַּבֵּר הַיִּצָר הָרָע מְאֹד, (הֵינּוּ שֶׁהַבַּת־מֶלֶךְ אִמְרָה לוֹ שְׁעַתָּה תִּקַּל עָלַי הָאֲזוּהָרָה וְלֹא יִהְיֶה מְזַהֵר שְׂלֵא לֵאכֹל, כִּי הוּא דָּבָר קָשֶׁה לַעֲמֹד בּוֹ וְכוּ'), בְּכֵן תָּשׁוּב לְבַחַר לָךְ מְקוֹם וְתִשָּׁב גַּם־בֵּן שָׁנָה כַּנְּ"ל, וּבַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן תִּהְיֶה רִשְׁאֵי לֵאכֹל. רַק שְׂלֵא תִישָׁן וְלֹא תִשְׁתֶּה יַיִן כִּדֵּי שְׂלֵא תִישָׁן, כִּי הָעֶקֶר הוּא הַשָּׁנָה. וְהַלֵּךְ וְעָשָׂה כֵּן.

גְּהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אֲמַנָּם שְׂלֵא לֵאכֹל הוּא דָּבָר קָשֶׁה מְאֹד, וּבְפֶרֶט שָׂרְבֵנוּ וְ"ל הִזְהִירָנוּ שְׂלֵא לְהַתְעַנּוֹת כָּלֵל, וּבְפֶרֶט גְּלָה לָנוּ, שְׂאֵם הִיָּה יוֹדֵעַ בִּימֵי נַעֲוֵרָיו אֶת מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָּה, לֹא הִיָּה מִתְעַנֶּה וּמְסַגֵּף כַּל־כָּף הַרְבֵּה אֶת הַגּוֹף שְׂלוֹ, כִּי הַתְעַנּוּת מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה. וּכְבָר אָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּעִנִּית י.א.): הֵיאִי בַר בִּי רַב דִּיתִיב בְּתַעֲנִיתָא לִיכּוּל כְּלָבָא לְשִׁירוּתִיָּה. וְלִכֵּן הַבַּת מֶלֶךְ, שֶׁהִיא הַנְּשֻׁמָּה, הוֹרִידָה מִמֶּנּוּ אֶת הַסְּגוּף שֶׁל תְּעִנִּית, כִּי יִדְעָה שְׁזֶה קָשֶׁה מְאֹד לְאָדָם לְהַתְעַנּוֹת, וּבְפֶרֶט בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן אֲזַי מִתְגַּבֵּר הַיִּצָר הָרָע מְאֹד, כִּי זֶה טֹבֵעַ שֶׁל הַיִּצָר הָרָע, כְּשֶׁרוֹאֶה שְׂאָדָם מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אִיזוֹ עֲבוּדָה, אֲזַי הוּא רוֹצֵה לְמַנֵּעַ אוֹתוֹ, וּבְפֶרֶט בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן, שֶׁהוֹלֵךְ לְהַגִּיעַ אֶל שְׁלֵמוֹתוֹ, אֲזַי הוּא מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּיוֹתֵר, (הֵינּוּ שֶׁהַבַּת מֶלֶךְ אִמְרָה לוֹ, שְׁעַתָּה תִּקַּל עָלַי הָאֲזוּהָרָה, וְלֹא יִהְיֶה מְזַהֵר שְׂלֵא לֵאכֹל), הֵינּוּ שֶׁיִּצְטָרֵף לְהַתְעַנּוֹת, כִּי הוּא דָּבָר קָשֶׁה מְאֹד לַעֲמֹד בַּיּוֹם הָאֲחֵרוֹן. בְּכֵן תָּשׁוּב לְבַחַר לָךְ מְקוֹם, וְתִשָּׁב גַּם־בֵּן שָׁנָה כַּנְּ"ל, וּבַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן תִּהְיֶה רִשְׁאֵי לֵאכֹל, רַק שְׂלֵא תִישָׁן, וְלֹא תִשְׁתֶּה יַיִן, כִּדֵּי שְׂלֵא תִישָׁן, כִּי הָעֶקֶר הוּא הַשָּׁנָה, וְהַלֵּךְ וְעָשָׂה כֵּן; כִּי רַבֵּנוּ וְ"ל אָמַר (לְקוּטִי־מֹהֲרָן), חֲלַק א', סִימָן ס'), כִּי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שִׁישְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, וְאֵף שֶׁנִּדְמָה שֶׁהֵם לוֹמְדִים אוֹ מִתְפַּלְלִים, עִם כָּל זֹאת הַכֹּל בְּבַחֲנֵינָה שָׁנָה, כִּי הַמַּחַ יִשָּׁן. וְלִכֵּן הָעֶקֶר לְהַתְעוֹרֵר מִהַשָּׁנָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וַיֵּשׁ לוֹ שְׂכָל, אֲזַי נִתְקַיֵּם אֲצִלוֹ (קִהְלַת ז, יב): "הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעָלֶיהָ", כִּי כְּשֶׁהַעֲבוּדָה עִם שְׂכָל, אֲזַי

**בַּיּוֹם הָאֲחֵרֹן הָיָה הוֹלֵךְ לְשֵׁם וְרָאָה מֵעֵין הוֹלֵךְ.
וְהִמְרָאָה אָדָם וְהָרִיחַ שֶׁל יַיִן. וְשָׂאֵל אֶת
הַמְּשֻׁרֵת: הֲרֵאִיתְּ שָׂזָה מֵעֵין וְרֵאִוִי שִׁיְהִיָּה בּוֹ מִיָּם
וְהִמְרָאָה אֲדֻמוּמִית וְהָרִיחַ שֶׁל יַיִן? וְהֵלֵךְ וְטָעַם מִהַמְּעֵין,
וְנָפַל וַיִּשָּׁן מִיָּד כַּמָּה שָׁנִים עַד שִׁבְעִים שָׁנָה, וְהָיוּ הוֹלְכִין**

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

יש בו חיות והוא ער, מה שאין כן כשנופל בקטנות המחין, אז הוא בבחינת שנה. ולכן העקר לשמר את עצמו משנה, ובכפרט ביום האחרון.

ביום האחרון היה הולך לשם, וראה מעין הולך; הינו השני למלך שהוא בר ישראל, הולך שנה שלמה ביגיעות ובטרחות גדולות בעבודת השם יתברך, כמו שהזכירה אותו הבת מלך, שהיא נשמתו, שיחפש לעצמו מקום, וכל השנה ישב שם, ויחפש ויבקש אחריה להוציאה, וכן עשה, והנה כשהגיע כבר היום האחרון והולך להוציאה, והנה ראה מעין הולך, והמראה אדם והריח של יין, ושאל את המשרת שהוא הגוף שלו: הראית שזה מעין, וראוי שיהיה בו מים, והמראה אדמומית וריח של יין? כי כן דרכו של היצר הרע, שביום האחרון הוא מלביש את עצמו בכל מיני לבושים, כדי להפיל את האדם, ומביא לו כל מיני דברים לעקר אותו מהקדשה, וכן נוהג אצל כל אחד ואחד, שלקח לעצמו תכלית לעבד את הקדוש-ברוך-הוא, אזי היצר הרע מביא לו נסיון קשה באפן כזה, שהוא תופס שהנה שם לו רשת ומלכדת שיפל בה, והולך וטעם מהמעין, ונפל וישן מיד כמה שנים עד שבעים שנה; כי תכף-ומיד כשאדם מתפתה אחר יצרו, הוא נופל בשנה עמקה, ואפלו שהוא לומד ומתפלל, עם כל זאת המחין שלו הם בבחינת שנה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'): "יש בגי' אדם שהם ישנים את ימיהם, ואף שנדמה להעולם שהם עובדים את השם יתברך, ועוסקים בתורה ותפלה, אף-על-פי-כן כל עבודתם אין להשם יתברך נחת מהם, כי נשארה כל עבודתם למטה, ואין יכול להתרומם ולעלות למעלה, כי עקר החיות הוא השכל, כמו שכתוב (קהלת ז, יב): "החכמה תחיה

חילות רבות עם השיף להם מה שנוסע אחריהם (שקורי
 "אופאזין"), והמשרת הטמין עצמו מחמת החילות. אחר
 כך הלכה מרפכה ועגלות-צב, ושם ישבה הפת-מלך,
 ועמדה שם אצלו וירדה וישבה אצלו והפירה אותו.
 והיתה מנערת אותו מאד ולא ננער. והתחילה לקבל
 עליו אשר כמה וכמה יגיעות וטרחות גדולות מאד

נחרי אפרסמון

בעליה", וכשהעבודה היא עם שכל, משימין בה חיות שתוכל להתעלות,
 אבל כשנופל בקטנות המחין, שזו שנה, אין העבודה של תורה ותפלה
 יכולה להתעלות למעלה, וזה מה שאנחנו רואים, שבני-אדם אינם מוצאים
 קורת רוח ונחת מעבודתם, ויכולים לעבר שבעים שנה, ורע ומר להם מאד,
 ואין מוצאים ספוק מלמודם ועבודתם בתורה ובתפלה; כי כשאין האדם
 מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, שהוא יתברך נמצא, ואין בלעדיו נמצא, אזי
 המחין שלו ישנים, ויש שישנים שבעים שנה, הינו כל החיים שלהם, כמו
 שכתוב (תהלים צ. י): "ימי שנותינו בהם שבעים שנה".

וקיו הולכין חילות רבות עם השיף להם, מה שנוסע אחריהם; כי
 כשנשמת ישראל נלקחה בין הקלפות, אזי הולכים עמה הרבה חילות עם
 השיף להם, כדי לשמר אותה שלא תברח. והמשרת הטמין עצמו מחמת
 החילות, פי הגוף מפחד מאד, כי (מגלה ג.): אף על גב דאיהו לא חזי מזליה
 חזי; אחר-כך הלכה מרפכה ועגלות-צב, ושם ישבה הפת-מלך, ועמדה שם
 אצלו, וירדה וישבה אצלו והפירה אותו, פי השכינה שהיא שרש הנשמה,
 מפרת באדם שרוצה את האמת להוציא אותה, וכעין שאמרו חכמינו
 הקדושים (שמות רבה, פרשה ח', סימן ב'): אם ישב אדם בזוית ועוסק בתורה,
 אני מראהו לבריות; והיתה מנערת אותו מאד ולא ננער, כמוכא בדברי רבנו
 ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), כי מי שנפל מע' פנים של התורה, הוא
 נופל לשנה עמקה, שקשה להעיר אותו. והתחילה לקבל עליו, אשר כמה
 וכמה יגיעות וטרחות גדולות מאד שהיו לו זה כמה וכמה שנים כדי להוציא

שָׁהָיו לוֹ, זֶה בַּמָּה וּבַמָּה שָׁנִים בָּרִי לְהוֹצִיא אוֹתִי, וּבְשִׁבִיל אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיאֲנִי וְאֶבְדּוּ. וְהִיתָה בּוֹכָה מְאֹד עַל זֶה, כִּי יֵשׁ רַחֲמָנוֹת גְּדוֹל עָלָיו וְעָלֵי שְׁפַל־כָּף זְמַן שְׁאֲנִי כָּאֵן, וְאֲנִי יָכוֹל לְצֵאת. אַחֲר־כֵּן לָקַחָה פֶּאטְשִׁילֶע [מִטְּפַחַת] מֵעַל רֹאשָׁהּ, וְכַתְּבָה עָלָיו בְּדַמְעוֹת שְׁלָה, וְהִנִּיחָה אֶצְלוֹ, וְעִמְדָה וַיִּשְׁבָּה בְּמַרְפְּכָתָה וְנִסְעָה מוֹשָׁם.

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אוֹתִי, וּבְשִׁבִיל אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיאֲנִי וְאֶבְדּוּ, וְהִיתָה בּוֹכָה מְאֹד עַל זֶה; כִּי הִשְׁכִּינָה בּוֹכָה כְּשֵׁרוּאָה שְׁאֲדָם רוֹצֵה בְּאֵמַת לְהוֹצִיא אֶת נַשְׁמָתוֹ מִהֶסְטֵרָא אַחֲרָא, אֲבָל הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן. וְלִכֵּן הִיא קוֹבֶלֶת עָלָיו מְאֹד, כִּי יֵשׁ רַחֲמָנוֹת גְּדוֹל עָלָיו וְעָלֵי, שְׁפַל־כָּף זְמַן שְׁאֲנִי כָּאֵן, וְאֲנִי יָכוֹל לְצֵאת; וְזֶה סוֹבֵב עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׁנוֹפֵל לְעַמְקָא דְתַהוּמָא רַבָּה, וְנִכְשָׁל בְּעֵבְרוֹת חֲמוּרוֹת, שֶׁהִשְׁכִּינָה קוֹבֶלֶת עָלָיו: כִּלְכָף הַרְבֵּה זְמַן אִתָּה רוֹצֵה לְצֵאת, וְאַתָּה נוֹפֵל בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וַיּוֹתֵר, וַיִּשֶׁן שָׁנָה עַמְקָה.

אַחֲר־כֵּן לָקַחָה פֶּאטְשִׁילֶע [מִטְּפַחַת] מֵעַל רֹאשָׁהּ, וְכַתְּבָה עָלָיו בְּדַמְעוֹת שְׁלָה, וְהִנִּיחָה אֶצְלוֹ, וְעִמְדָה וַיִּשְׁבָּה בְּמַרְפְּכָתָה וְנִסְעָה מוֹשָׁם; הַמְּטַפַּחַת מְרַמֶּזֶת עַל הַמַּחְשְׁבוֹת, כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל מִטְּפַחַת הִיא כְּסוּי רֹאשׁ, וְגַם הַמַּחְשְׁבוֹת מְכֻסּוֹת אֶת רֹאשׁ הָאָדָם, וְהִיא כְּתִבָּה עָלָיו בְּדַמְעוֹת שְׁלָה, כִּי הַצְדִּיק עוֹסֵק בְּהוֹצֵאת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִהֶטְמָאָה וְהַזֵּהמָא שְׁנִפְלוּ לְשָׁם, שֶׁהַכֹּל בָּא רַק מִחַמַּת הַמַּחְשְׁבוֹת זְרוֹת וְהַהֲרָהוּרִים רָעִים, וְכִמְאָמְרָם ז"ל (פְּתוּחַת מו): אַל יִהְרַהֵר אָדָם בַּיּוֹם, וַיָּבֹא לְיַדֵי טְמָאָה בְּלִילָה, וְהִיא הִשְׁכִּינָה כּוֹתֶבֶת לוֹ עַל הַמְּטַפַּחַת בְּדַמְעוֹת, וּמִתְלוֹנְנֶת לְפָנָיו עַל גְּדֵל הַצַּעַר וְהִיסוּרִים שֵׁישׁ לָהּ מִהַהֲרָהוּרִים רָעִים שְׁלוֹ, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן קיד), שְׁצָרִיכִים לְשָׁמֵר אֶת עַצְמוֹ מִהַהֲרָהוּרִים רָעִים, שְׁגוֹרְמִים פָּגָם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְהִנִּיחָה אֶצְלוֹ אֶת הַמְּטַפַּחַת, וְעִמְדָה וַיִּשְׁבָּה בְּמַרְפְּכָתָה וְנִסְעָה

אֲחֶרֶךָּ הַקִּיץ וְשָׂאֵל אֶת הַמְּשֶׁרֶת: הֵיכָן אָנִי בְּעוֹלָם.
 וְסֵפֶר לוֹ כָּל הַמַּעֲשֵׂה, וְשִׁחִילוֹת רַבּוֹת הִלְכוּ
 שָׁם וְשִׁהִיָּתָה כָּאֵן מִרְפָּכָה הַנְּ"ל, וְשִׁהִיָּתָה בּוֹכָה עָלָיו,
 וְהִיָּתָה צוֹעֶקֶת שִׁישׁ רַחֲמָנוֹת עָלָיו וְעָלֶיָּה כַּנְּ"ל. בְּתוֹךְ כֵּךְ
 הַצִּיץ וְרָאָה שֶׁהַפֶּאטְשִׁילֵעַ מִנְחַת אֶצְלוֹ. וְשָׂאֵל: מֵאִיִן זֶה.

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

משם; כי מעוררים את האדם שיחזור אליו יתברך, ואחר-כך הוא צריך
 להתעורר בעצמו.

אֲחֶרֶךָּ הַקִּיץ וְשָׂאֵל אֶת הַמְּשֶׁרֶת: הֵיכָן אָנִי בְּעוֹלָם; רַבְּנוּ ז"ל אוֹמֵר
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), שְׂכָךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת מְנַהֵג יְרָאֵי הַשָּׁם,
 שְׂתַכְּף-וּמְיָד כְּשִׁמְתֵּעוֹרְרִים מִהַשָּׁנָה, שְׂכָכָר יִחְשְׁבוּ מֵעֲלָמָא דְאַתִּי, אָדָם צָרִיךְ
 לְהִתְיָשֵׁב הַיֵּטֵב כְּשֶׁקָּם בְּבֹקֶר, וְלִשְׂאֵל אֶת עֲצֻמוֹ: הֵיכָן אָנִי בְּעוֹלָם. וּבְאַמֶּת
 אִם אָדָם אֵינוֹ מִתְיָשֵׁב הֵיכָן הוּא בְּעוֹלָם, יְכוּלִים לַעֲבֹר עָלָיו יָמִים וְשָׁנִים,
 וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה אֵתוֹ. וְלִכֵּן צָרִיכִים לִישֹׁב אֶת דַּעְתוֹ בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ, וְלִשְׂאֵל
 אֶת עֲצֻמוֹ בַּעֲת שְׁנַת־עוֹרֵר מִהַשָּׁנָה: "הֵיכָן אָנִי בְּעוֹלָם", וְזֶה עוֹזֵר מְאֹד מְאֹד
 לְאָדָם; כִּי הַיָּשׁוּב הַדַּעַת זֶה כְּכֹר חֲצִי יְשׁוּעָה, כִּי עָקֵר כָּל הַצָּרוֹת שְׂפָאוֹת
 לְאָדָם, מִפְּנֵי שְׂאֵינוֹ זוֹכֵה לִישֹׁב דַּעְתוֹ מָה וּמִי וְאֵימַת, וְלִכֵּן עוֹבְרִים לוֹ הַיָּמִים
 וְהַשָּׁנִים בְּחֶשֶׁךְ וּבְתַרְדֵּמָה, וְהוּא מְנַח בְּעֲצָבוֹת וּבְכֹמֶרָה שְׁחוֹרָה. וְסֵפֶר לוֹ
 הַמְּשֶׁרֶת שֶׁהוּא הַגּוֹף, כָּל הַמַּעֲשֵׂה שָׂרָק עֲבַר עָלָיו, וְשִׁחִילוֹת רַבּוֹת הִלְכוּ שָׁם,
 וְשִׁהִיָּתָה שָׁם מִרְפָּכָה עִם הַבַּת מֶלֶךְ, וְשִׁהִיָּתָה בּוֹכָה עָלָיו וְהִיָּתָה צוֹעֶקֶת, שִׁישׁ
 רַחֲמָנוֹת עָלָיו וְעָלֶיָּה; כִּי בְּאַמֶּת כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לוֹמַר דְּבָרֵי מוֹסֵר לְזוּלָתוֹ, עָלָיו
 לְכַלֵּל אֶת עֲצֻמוֹ עִמוֹ, וְכֵךְ יִקְבַּל אֶת דְּבָרָיו, וְכִמּוּבָא בְּדָבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל
 (ספֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת תּוֹכְחָה, סִימָן ה'): לְעוֹלָם אֵל יוֹצִיא אָדָם אֶת עֲצֻמוֹ מִן הַכָּלָל;
 וְכֵן הוּא (ספֶר-הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּשׁוּבָה, סִימָן ע'): כְּשֶׁאָדָם מוֹכִיחַ אוֹתָם שֶׁלֹּא תִקְנוּ
 חֲטָאוֹת נְעוּרִים, תִּכְלַל אֶת עֲצֻמְךָ עִמָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִקְבְּלוּ מִמֶּךָ; וְלִכֵּן צְעָקָה
 הַבַּת מֶלֶךְ וְהִיָּתָה בּוֹכָה, שִׁישׁ רַחֲמָנוֹת עָלָיו וְעָלֶיָּה. בְּתוֹךְ כֵּךְ הַצִּיץ וְרָאָה
 שֶׁהַפֶּאטְשִׁילֵעַ מִנְחַת אֶצְלוֹ, כִּי כְּשֶׁאָדָם מִישֹׁב אֶת עֲצֻמוֹ, אִזּוֹ הוּא מִתְחִיל

וְהַשִּׁיב לוֹ שֶׁהִיא כְּתֹבָה עָלָיו בְּהַדְמָעוֹת. וְלִקְחָהּ וְהָרִים
 אוֹתָהּ בְּנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ, וְהִתְחִיל לְרֹאוֹת הָאוֹתִיּוֹת, וְקָרָא מֵהַ
 שְׂפָתַיִם שֶׁבְּשֵׁם כָּל קְבֻלָּתָהּ וְצִעֲקָתָהּ כִּנְ"ל, וְשָׁפַעַת אֵינְנָה
 שָׁם בַּמְבָצָר הַנְ"ל. כִּי אִם שִׁיבְקֵשׁ הָרָשָׁא שֶׁל זֶהָב וּמְבָצָר
 שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת שָׁם תִּמְצָאֵנִי.

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

לְרֹאוֹת וּלְהִבִּין שֶׁהַשְּׂכִינָה רוֹצָה אוֹתוֹ. וְשָׂאֵל אֶת הַמְּשָׁרָת: מֵאֵינן זֶה? וְהַשִּׁיב
 לוֹ, שֶׁהִיא כְּתֹבָה עָלָיו בְּהַדְמָעוֹת, וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוֹ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק
 א', סִימָן רסכ), שֶׁכָּל הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה נַעֲשִׂים עַל-יְדֵי דְמָעוֹת, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה
 לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי דְאוֹרֵי תָא שְׂיֵשׁ בְּהֵם מִמֶּשׁ, הוּא צָרִיךְ לְכַפּוֹת מִקְדָּם. וְלִקְחָהּ
 וְהָרִים אוֹתוֹ בְּנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ, הֵינּוּ שֶׁלְקַח אֶת הַפֶּאטְשִׁילֵעַ נֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ, שְׁזָה
 מְרַמֵּז עַל חֲכָמַת אֱלֻקוֹת, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוֹ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן
 א'), שֶׁהַשְּׂכֵל הָאֱלֻקִי שְׂיֵשׁ בְּכָל דְבָר מְאִיר לְאָדָם כְּשֶׁמֶשׁ, וְהִתְחִיל לְרֹאוֹת
 הָאוֹתִיּוֹת, וְכָל מַה שְׂפָתַיִם שָׁם, כָּל קְבֻלָּתָהּ וְצִעֲקָתָהּ כִּנְ"ל, וְשָׁפַעַת אֵינְנָה שָׁם
 בַּמְבָצָר הַנְ"ל, כִּי אִם שִׁיבְקֵשׁ הָרָשָׁא שֶׁל זֶהָב וּמְבָצָר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת שָׁם תִּמְצָאֵנִי;
 הָרָשָׁא שֶׁל זֶהָב זֶה מְרַמֵּז עַל מַה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְפָה נב): צְדִיקִים
 נִדְמָה לָהֶם כְּהָר גְּבוּהָ. כִּי הַיֵּצֵר הִרְעָה מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט מְאֹד מְאֹד עַל
 הַצְּדִיקִים, וְכִמוֹ שְׂאָמְרוּ (שם): כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ, יִצְרוּ גְדוֹל הַיְמִנּוֹ. וְכָל דְבָר
 קָטָן שֶׁצְּרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּשִׁבְלֵי הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא בָּא לָהֶם מְאֹד קָשָׁה כְּהָר
 גְּבוּהָ לַעֲלוֹת עָלָיו. וּבְאֵמַת צְרִיכִים לְדַעַת, אֲשֶׁר כָּל יְגִיעָה וְטִרְחָה שְׂאָדָם יִגַּע
 וְטוֹרַח בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, זֶה לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם מְאֹד חָשׁוּב, כְּשׁוֹי זֶהָב,
 וּמְבָצָר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת. וְכִמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבְּנּוֹ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ו'),
 שֶׁכָּל בּוֹר יִשְׂרָאֵל הוּא יְהוֹלֵם בְּכֹתֵר הַמְּלָךְ, וְלִכֵּן הִבַּת מְלָךְ, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה,
 נִמְצָאֵת בְּכָל מְקוֹם, שְׂבָא לְאָדָם מְאֹד קָשָׁה יְגִיעָתוֹ וְטִרְחָתוֹ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ כְּהָר הַזֶּה, אַף-עַל-פִּי-כֵן עָלָיו לִידַע, שְׁזָה הָרָשָׁא שֶׁל זֶהָב, לְמַעְלָה
 בְּשָׁמַיִם מְאֹד חָשׁוּב כָּל יְגִיעָה וְטִרְחָה שִׁיגְעִים וְטוֹרְחִים בְּעִבּוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל
 בּוֹר יִשְׂרָאֵל שִׁיגַע וְטוֹרַח בְּשִׁבְלֵי הַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא יְהוֹלֵם וּמְרַגְלִיּוֹת

וְהַשְׂאִיר אֶת הַמְּשֵׁרֶת וְהַנִּיחוֹ וְהִלֵּךְ לְבִדּוֹ לְבַקְשָׁהּ. וְהִלֵּךְ
בַּמָּה שָׁנִים לְבַקְשָׁהּ. וַיֵּשֶׁב עֲצֻמוֹ, שְׁבוּדָאִי
בַּיִשׁוּב לֹא נִמְצָא הָרָשָׁה וּמִבְצָר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת, כִּי

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּכַתֵּר הַמֶּלֶךְ, וְשֵׁם נִמְצָאת הַשְּׂכִינָה. וְלִכֵּן צְרִיךְ לְהִתְחַזֵּק תָּמִיד, אִפְלוּ שֶׁנִּמְצָא
בַּמְּצָבִים הַכִּי קָשִׁים, וְרַע וְנָמֵר לוֹ, וְקָשִׁים לוֹ הַחַיִּים, עִם כָּל זֹאת עָלִיו
לְהִתְאַזֵּר עֲזוֹ, וְלִידַע אֲשֶׁר לֹא יִקְפַח שְׂכָרוֹ בְּשׁוּם פְּנִים וְאָפֶן, וְהַעֲקֹר לְהִתְחַזֵּק
וְלְהִתְחַזֵּק מֵעַמֵּד בְּכָל מָה שֶׁרַק עוֹבֵר עָלָיו.

וְהַשְׂאִיר אֶת הַמְּשֵׁרֶת וְהַנִּיחוֹ, וְהִנֵּה מַגִּיעַ זְמַן שֶׁצְרִיכִים לְהַנִּיחַ אֶת כָּל
אֵלוֹ סְבִיבוֹ, הַמוֹנְעִים אוֹתוֹ מִלְבַקֵּשׁ אֶת הַשְּׂכִינָה, שֶׁהִיא גְלוּי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ,
וְלִכֵּן וְהִלֵּךְ לְבִדּוֹ לְבַקְשָׁהּ, הִינּוּ הַשְּׁנֵי לַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, עָלָיו
לְבַקֵּשׁ אַחֵר שְׂרָשׁ קִדְשֵׁת נִשְׁמָתוֹ שֶׁתִּתְגַּלֶּה אֵלָיו, וְהִלֵּךְ כַּמָּה שָׁנִים לְבַקְשָׁהּ,
כִּי הַהִכָּרַח לְדַעַת, שֶׁכִּדֵּי לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ אֶל אֵיזוֹ דִּרְגָה בְּזֶה הָעוֹלָם, צְרִיכִים
לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרַח כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים, וְלֹא לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאָפֶן. וַיֵּשֶׁב
עֲצֻמוֹ הַשְּׁנֵי לַמֶּלֶךְ, שְׁבוּדָאִי בַּיִשׁוּב לֹא נִמְצָא הָרָשָׁה וּמִבְצָר שֶׁל
מְרַגְלִיּוֹת; הָעוֹלָם הַזֶּה נִקְרָא יִשׁוּב, שְׁאֵנוּ רוֹאִים לְפָנֵינוּ עוֹלָם מְלֵא: דּוּמָם,
צוּמָח, חַי, מְדַבֵּר, וְנִדְמָה לְכֻלָּם, שֶׁהִכָּל טָבַע, מְקַרָּה וּמִזֵּל, מַה שְׁאִין כֵּן
כְּשֶׁאֲדָם זוֹכָה, וּמְדַבֵּק אֶת עֲצֻמוֹ בּוֹ יִתְבַּרְךָ, עַל-יְדֵי שִׂיחָה וְתַפְלָה, הוּא יוֹצֵא
מִן הַיִּשׁוּב, וְכֹא אֶל הַמְדַבֵּר, שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּבוּר, כַּמּוּכָא בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה, פְּרָשָׁה ד', סִימָן יב) עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, ג):
"וּמְדַבְּרֵךְ נְאוּה", הַדְּבוּר הוּא יָפָה, כִּי כְּשֶׁאֲדָם מְרַגֵּל אֶת עֲצֻמוֹ לְדַבֵּר אֶל
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲזִי אֵף שֶׁנִּמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת הוּא יוֹצֵא
מִהָעוֹלָם, כִּי הוּא דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרְךָ, וְהוּא בְּדִגְמַת מְדַבֵּר, לְשׁוֹן דְּבוּר, וְהַבִּין
שֶׁבַּיִשׁוּב אִם אָדָם מְעַרְבֵּ בֵּין הַבְּרִיּוֹת הַרְחוּקִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ, שֵׁם לֹא נִמְצָא
הָרָשָׁה וּמִבְצָר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת, הָרָשָׁה — מְרַמֵּז עַל הַחֲשִׁיבוֹת שֶׁל בֵּר יִשְׂרָאֵל,
כְּמוֹ שְׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְפָה נב): צְדִיקִים נִדְמָה לָהֶם כְּהָרָשָׁה; כִּי הַיִּצָּר
הָרַע מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם מְאֹד, עַד שֶׁנִּדְמָה לָהֶם כְּאֵלוֹ אֵף פַּעַם לֹא יוֹכֵלוּ לְעַבֵּר

הוא בקי במפת העולם (שקורין "לאנד־קארט"), ועל־כֵן אֵלֶּךָ
 אֶל הַמְדַּבְּרִיּוֹת. וְהֵלֶךְ לְבִקְשָׁה בַּמְדַּבְּרִיּוֹת כַּמָּה וְכַמָּה
 שָׁנִים.

אַחֲר־כֵּן רָאָה אָדָם גָּדוֹל מְאֹד שְׂאִינוֹ (גִּדְר) אֲנוּשֵׁי כָּלֵל
 שִׁיְהִיָּה אָדָם גָּדוֹל כַּל־כֵּף. וְנָשָׂא אֵילָן גָּדוֹל,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

את הַקֶּר הַגְּבוּהָ הַזֶּה, כִּי כָל דָּבָר קָטָן שֶׁעוֹשֶׂה הַצְּדִיק בְּעִבּוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ, בָּא לוֹ
 בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ הַכִּי גְדוּלָה, אֲבָל בְּאִמַּת עָלְיוֹ לִידַע, שֶׁלְמַעֲלָה בְּשָׁמַיִם, כָּל
 גִּיעָה וְטִרְחָה שִׁיִּגְעִים וְטִוְרָחִים בְּעִבּוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ, זֶה שְׁוֵה זֶהב, וְכֵן מוּבָא
 בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא יִהְיוֹם
 בְּכַתֵּר הַמֶּלֶךְ, שֶׁזֶה מִבְּצֹר שֶׁל מַרְגְּלִיּוֹת, וְלָכֵן הַבֵּין הַשְּׁנַיִ לַמֶּלֶךְ, כִּי דָבָר זֶה
 — הֵר שֶׁל זֶהב וּמִבְּצֹר שֶׁל מַרְגְּלִיּוֹת, אֵי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג, כְּשֶׁעֲדִין מַעֲרָכִים
 בֵּין גְּשָׁמִיּוֹת הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה. כִּי הוּא בְּקִי בְּמַפֶּת הָעוֹלָם (שְׁקוּרִין 'לֹאנְד־
 קֹאֲרֵט'), שֶׁשָּׁם רוֹאִים טֹבַע, מְקָרָה וּמְזֹל, וְלָכֵן אֵין לְאָדָם הַשְּׂגָה בְּרוּחָנִיּוֹת,
 אִיךָ שֶׁאֶפְלוּ שֶׁקָּשָׂה לוֹ הַכֵּל כְּהַר, עִם כָּל זֹאת זֶה זֶהב, וְכֵן כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל
 הוּא יִהְיוֹם בְּכַתֵּר הַמֶּלֶךְ. וְלָכֵן הַתִּישַׁב הַשְּׁנַיִ לַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא בַר יִשְׂרָאֵל, הַחֲפִץ
 לְמַצֵּא אֶת נִשְׁמָתוֹ, וְאָמַר לְעִצְמוֹ: וְעַל־כֵּן אֵלֶּךְ אֶל הַמְדַּבְּרִיּוֹת, שֶׁזֶה בְּחִינַת
 דְּבוּר, שֶׁעַל־יְדֵי שְׂאָדָם מוֹגִיל אֶת עִצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא,
 עַל־יְדֵי־זֶה הוּא יוֹצֵא מִיִּשְׁוֹב הָעוֹלָם, וְנִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהֵלֶךְ
 לְבִקְשָׁה בַּמְדַּבְּרִיּוֹת כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים; כִּי צְרִיכִים לְדַעַת, שֶׁזֶה לֹא לִזְקַח יוֹם
 אֶחָד, אוֹ שְׁבוּעַ אֶחָד, אוֹ חֹדֶשׁ אֶחָד, אֶלָּא צְרִיכִים לִהְיוֹת מוּכְנָסִים לְהַתְּיַגֵּעַ
 וְלִטְרַח בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אֶפְלוּ שִׁיעֲבָרוּ עָלְיוֹ כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים, וְאָסוּר
 לְהַתְּיָאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, וְיִהְיֶה מֵה שִׁיְהִיָּה, כִּי מִי
 שֶׁנִּדְבָּה לְבוֹ לְחֹזֵר בְּחִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה, עָלְיוֹ לִהְיוֹת מוּכָן, אֶפְלוּ שִׁיקַח לוֹ כַּמָּה
 וְכַמָּה שָׁנִים, אָסוּר לוֹ לְהַתְּיָאֵשׁ וּלְפַל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל. אַחֲר־כֵּן רָאָה אָדָם גָּדוֹל
 מְאֹד, שְׂאִינוֹ (גִּדְר) אֲנוּשֵׁי כָּלֵל, שִׁיְהִיָּה אָדָם גָּדוֹל כַּל־כֵּף, וְנָשָׂא אֵילָן גָּדוֹל,

**שְׁבִישׁוּב אֵינוֹ נִמְצָא אֵילָן גָּדוֹל כְּזֶה, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ שָׁאֵל
אוֹתוֹ: מִי אַתָּה? וְאָמַר לוֹ: אֲנִי אָדָם.**

**וְתַמָּה וְאָמַר שְׁזֵה כֹל כֶּף זְמַן שְׁאֲנִי בְּהַמְדַּבֵּר וְלֹא
רְאִיתִי מְעוֹלָם בְּכֹאן אָדָם. וְסֵפֶר לוֹ כֹּל הַמַּעֲשֵׂה
הַנִּ"ל וְשֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ הַר שֶׁל זֶהב וּמִבְּצֹר שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת.
אָמַר לוֹ: בּוֹדָאִי אֵינוֹ בְּנִמְצָא כָּלָל. וְדַחָה אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ**

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׁבִישׁוּב אֵינוֹ נִמְצָא אֵילָן גָּדוֹל כְּזֶה, הֵינוּ כְּשֹׁאֲדָם מִתְחִיל לַעֲבֹד אֶת
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְחַפְשׁ אַחַר נִשְׁמָתוֹ וְשֶׁרֵשׁ קִדְשָׁתוֹ,
מִתְחִילִים לַעֲבֹד עֲלָיו כֹּל מִיְּנֵי מְנִיעוֹת וְעַפְוִבִים, וְאִם אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוֹ
מִסְתַּכֵּל עַל כָּל זֶה, אֲלֵא מִמְשִׁיךְ לַעֲבֹד אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בִּיגִיעָה
עֲצוּמָה, בֵּין בְּלִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּהַתְמַדָּה רַבָּה, אֶף שְׁעוֹבֶרֶת עֲלָיו עֲנִיּוֹת
וְדַחְקוֹת, וּבֵין בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָּוֹת בִּיגִיעָה וְטִרְחָה עֲצוּמָה, אֶף שְׁעוֹבֶרֶת עֲלָיו
מִחֻלְקַת וּמְרִירוֹת, חֲרוּפִים וְגִדּוּפִים מְאִינְשֵׁי דָלָא מְעַלִּי, מְרַשְׁעִים אֲרוּרִים
שְׁמַצִּיקִים לוֹ, וּמְעַלִּילִים עֲלָיו כֹּל מִיְּנֵי עֲלִילוֹת רָשָׁע, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא אֵינוֹ
עוֹזֵב אֶת עֲצֻמוֹ, וּמִתְחַזֵּק בְּכֹל מִיְּנֵי אֲפָנִים שְׁבַעוֹלָם, אֲזִי שׁוֹלְחִים לוֹ מְנִיעוֹת
חֲדָשׁוֹת, שְׁפִתָּאִם הוּא רוֹאֶה אָדָם גָּדוֹל מְאֹד, שְׁזֵה אִישׁ מִפְּרָסָם בְּעוֹלָם,
שְׁנוֹשָׂא אֵילָן גָּדוֹל, הֵינוּ שֵׁישׁ לוֹ הַמּוֹן אֲנָשִׁים שְׂרָצִים אַחֲרָיו, כְּדִגְמַת אֵילָן
שֵׁישׁ לוֹ הַמּוֹן עֲנָפִים, וְכֹל עֲנָף יֵשׁ לוֹ בְּלִי סֵפֶר עָלַיִם. וְאוֹתוֹ הָאִישׁ שָׁאֵל
אוֹתוֹ הֵינוּ אֶת הַשְּׁנִי לְמַלְךְ: מִי אַתָּה? וְאָמַר לוֹ הַשְּׁנִי לְמַלְךְ: אֲנִי אָדָם, וְתַמָּה
הָאָדָם הַגָּדוֹל וְאָמַר, שְׁזֵה כֹל-כֶּף זְמַן שְׁאֲנִי בְּהַמְדַּבֵּר, וְלֹא רְאִיתִי מְעוֹלָם
בְּכֹאן אָדָם; כִּי כֶּף מִתְחִיל הַיֵּצֵר הָרַע לַעֲבֹד עִם הָאָדָם, קָדָם נִכְנָס עִמוֹ בְּדִין
וּדְבָרִים, וּמִלְבִּישׁ אֶת עֲצֻמוֹ בְּמִצּוֹת, כַּמּוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהָר"ן,
חֻלְק א', סִימָן א'), וְהוּא מַחְנִיף אוֹתוֹ, שְׁזֵה זְמַן רַב שֶׁהוּא בְּהַמְדַּבֵּר, וְלֹא רָאָה
אָדָם מְעוֹלָם. וְסֵפֶר לוֹ כֹּל הַמַּעֲשֵׂה הַנִּ"ל, וְשֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ הַר שֶׁל זֶהב וּמִבְּצֹר
שֶׁל מְרַגְלִיּוֹת, הֵינוּ אֶת שְׁרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, אָמַר לוֹ הָאָדָם הַגָּדוֹל: בּוֹדָאִי אֵינוֹ
בְּנִמְצָא כָּלָל. וְדַחָה אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ, שֶׁהִשְׂיֵאוּ אֶת דַּעְתּוֹ בְּדַבְּרֵי שְׁטוֹת, כִּי בּוֹדָאִי

שְׁהִישִׂאוּ אֶת דַּעְתּוֹ בְּדַבֵּר שְׁטוּת, כִּי בּוֹדָאֵי אֵינּוּ נִמְצָא
 בְּלָל, וְהִתְחִיל לְבָכּוֹת מְאֹד (הֵינּוּ הַשְּׁנַי לְמַלְכוּת בְּכָה מְאֹד וְאָמַר),
 כִּי בּוֹדָאֵי בְּהִכְרַח הוּא נִמְצָא בְּאִיזָה מְקוֹם, וְהוּא דָּחָה
 אוֹתוֹ (הֵינּוּ הָאָדָם הַמְּשֻׁנָּה שֶׁפָּגַע דָּחָה אוֹתוֹ בְּדַבְּרָיו וְאָמַר), כִּי
 בּוֹדָאֵי דָּבַר שְׁטוּת אָמְרוּ לְפָנָיו. וְהוּא אָמַר (הֵינּוּ הַשְּׁנַי
 לְמַלְכוּת), שְׁבוֹדָאֵי יֵשׁ.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֵינּוּ נִמְצָא בְּלָל, כִּי טָבַע שֶׁל הַיָּצָר הִרְע לְדַחוֹת אֶת הָאָדָם, וְלְהַכְנִיס בּוֹ
 חֲלִישוֹת הַדַּעַת, כִּי מָה לָּךְ לְהַתְיַגֵּעַ, זֶה לֹא בְּשִׁבְלֶיךָ, אַתָּה אֵף פַּעַם לֹא תִמְצָא
 שָׂרֵשׁ הַקְּדוּשָׁה שְׁאַתָּה מְחַפֵּשׁ. וְהִתְחִיל לְבָכּוֹת מְאֹד (הֵינּוּ הַשְּׁנַי לְמַלְכוּת בְּכָה
 מְאֹד וְאָמַר), כִּי בּוֹדָאֵי בְּהִכְרַח הוּא נִמְצָא בְּאִיזָה מְקוֹם, כִּי זֹו הַעֲצָה
 כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם צְרוֹת וְיִסּוּרִים, מְכֹאוּבִים וּמְחֻלְקֵת וְיִסּוּרִים, וְרוֹצִים
 לְדַחוֹת אוֹתוֹ, אֲזִי אֵין עֲצָה אַחֲרַת רַק לְהִתְחִיל לְבָכּוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וְלְהִתְעַקֵּשׁ בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה שֶׁלֹא יוּכְלוּ לְהַטְעוֹת אוֹתוֹ,
 וְהוּא דָּחָה אוֹתוֹ (הֵינּוּ הָאָדָם הַמְּשֻׁנָּה שֶׁפָּגַע דָּחָה אוֹתוֹ בְּדַבְּרָיו, [וְהֵינָה כְּאֵן כְּבָר
 רַבְנוּ ז"ל מְכַנֶּה אוֹתוֹ: 'הָאָדָם הַמְּשֻׁנָּה', כִּי עַד שֶׁלֹא פִתַח אֶת פִּיו, וְהִלְבִּישׁ
 אֶת עֲצָמוֹ בְּגָדוֹל, קָרָא אוֹתוֹ 'הָאָדָם הַגְּדוֹל', אֲבָל תַּכְף-וּמִיד כְּשֶׁהִתְחִיל
 לְדַחוֹת אוֹתוֹ, וְלְהַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתּוֹ, וְלוֹמַר לוֹ שְׂאֵין מִמֶּשׁ בְּדַבְּרָיו, הוּא קוֹרָא
 אוֹתוֹ כְּבָר 'הָאָדָם הַמְּשֻׁנָּה', דַּעַר וְוִילְדַעַר מְעַנְטֵשׁ] וְאָמַר) הָאָדָם הַמְּשֻׁנָּה, כִּי
 בּוֹדָאֵי דָּבַר שְׁטוּת אָמְרוּ לְפָנָיו, כִּי כֵּן דִּרְךָ הַיָּצָר הִרְע הַמְּלַבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ
 בְּכַנֵּי אָדָם, אֲפֵלוּ בַּמְּפָרְסָמִים, וְאוֹמַר שֶׁלֹא כְּדָאֵי לָךְ לְהַכְנִס בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם
 יִתְבָּרַךְ, כִּי לֹא תִמְצָא אֶת שָׂרֵשׁ נִשְׁמַתְךָ, וְחָבַל לָךְ עַל הַיְגִיעָה וְהַטְרַחָה
 שְׁאַתָּה יַגַּע וְטוֹרַח יָמִים וְשָׁנִים, כִּי בּוֹדָאֵי סִפְרוּ לָךְ שְׁטוּת. וְהוּא אָמַר (הֵינּוּ
 הַשְּׁנַי לְמַלְכוּת) שְׁבוֹדָאֵי יֵשׁ; כִּי כֵּן צְרִיכָה לְהִיּוֹת עַבּוּדַת בַּר יִשְׂרָאֵל אֲמַתִּי,
 שֶׁמְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמַת, שֶׁלֹא יִתֵּן לְעַצְמוֹ לְהִתְבַּלְבֵּל מִשׁוּם בְּרִיָּה
 שֶׁבְּעוֹלָם, אֶלָּא לֹמַר, שְׁבוֹדָאֵי נִמְצָא, וְאֵנִי בּוֹדָאֵי גַם-כֵּן יְכוֹל לְהִיּוֹת אִישׁ
 כְּשֶׁר וְצְדִיק, אִם אֲנִי לֹא אַעֲזֹב אֶת עֲצָמִי, וְיִתְעַקֵּשׁ בְּעַקְשָׁנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד,
 אֲזִי סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְעַבֵּר עַל הַכֹּל.

**אָמַר לוֹ (הָאָדָם הַמְּשֻׁנָּה לְהִשְׁנֵי לַמַּלְכוּת: לְדַעְתִּי הִיא שְׁטוּת), אָף
מִחֲמַת שְׂאֵתָה מִתְּעַקֵּשׁ הִנֵּה אָנִי מִמְּנָה עַל כָּל
הַחַיּוֹת אֶעֱשֶׂה לְמוֹעֲנֶךָ וְאֶקְרָא לְכָל הַחַיּוֹת כִּי הֵם רָצִים
אֶת כָּל הָעוֹלָם. אוֹלֵי תִדַע אַחַת מֵהֶם מֵהָר וּמִבְּצָר כִּנְ"ל.
וְקָרָא אֶת כָּלָם מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל כָּל מִינֵי הַחַיּוֹת וְשָׂאֵל
אוֹתָם, וְכָלָם הִשִּׁיבוּ שְׂלֵא רָאוּ. וְאָמַר לוֹ: רֵאֵה שִׁשְׁטוּת**

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

והכלל, שאדם צריך להיות חזק מאד בדעתו, שאפלו שנפל בעמקא דתהומא רבה, ונכשל בכל מיני עברות, רחמנא לישזבן, ועכשו כשחוזר בתשובה, עליו להתאמץ בעקשנות גדולה דקדשה, ולהתעקש שבודאי אזכה למצא את שרש קדשתי, על-ידי שאזכה לחזר בתשובה שלמה, כי אין דבר כזה שאני לא יכול, כי אין לה דבר העומד בפני הרצון. ואם אדם חזק מאד בדבר זה, יעבר על הכל, וילבסוף ימצא את שרש קדשתו.

אמר לו (האדם המשונה להשני למלכות): לדעתי היא שטות; כי כף דרכו של היצר הרע שהוא הסמ"ך-ד"מ"ם, שבא אל האדם שרוצה לחפש אחר הקדשה, ולהוציא את נשמתו מן השאול תחתית, ומהמקום שהלא-טוב נמצא שם, ואומר לו: לדעתי, היא שטות, אין דבר כזה שאפשר לצאת משם, ולמצא את קדשתך, ולמצא הר של זהב ומבצר של מרגליות, אף מחמת שאתה מתעקש, הנה אני ממנה על כל החיות, אעשה למענך ואקרא לכל החיות, כי הם רצים את כל העולם, אוילי תדע אחת מהם מהר ומבצר כנ"ל; כי רואים, שאם אדם מתעקש ואומר שבודאי יש, אז המונעים מתהפכים לעוזרים, המניעיות נתהפכות לנעימות. וקרא את כלם מקטן ועד גדול כל מיני החיות ושאל אותם, וכלם השיבו שלא ראו; כי בגע שאדם רוצה לשבר את הזולת, הוא חיה בדמות אדם, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקטיי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), אשר מי שאינו דבוק בו יתברך, הוא חיה בדמות אדם. ואמר לו האדם המשונה להשני למלך: ראה ששטות

ספרו לפניך; אם תשמע טוב לאחוריה, פי בודאי לא תמצא פי איננו בעולם. והוא הפציר מאד ואמר, שבהכרח הוא בנמצא בודאי.

אמר לו (האדם המשנה להשני למלכות: הנה במדבר נמצא שם אחי), והוא ממנה על כל העופות. ואולי יודעים הם מחמת שהם פורחים באויר בגבה. אולי ראו הר ומבצר הנ"ל. ותלך אליו ותאמר לו שאני שלחתי אותך אליו.

והלך כמה וכמה שנים לבקשו, ומצא טוב אדם גדול מאד כנ"ל ונשא גם-כן אילן גדול כנ"ל. ושאל אותו גם-כן כנ"ל והשיב לו כל המעשה ושאלו שלחו

גהרי אפרסמון

ספרו לפניך, אם תשמע בקולי טוב לאחוריה, פי בודאי לא תמצא, פי איננו בעולם כלל; פי כן דרך הסטרא אחרא והקלפות, הטמאה והסמ"ך-מ"ם, לשבר את האדם ולומר לו, שאין לך תקנה לשוב בתשובה שלמה, ולא תמצא את הקדשה, אך והוא הינו השני למלך הפציר מאד ואמר, שבהכרח הוא בנמצא בודאי; פי כך צריך להיות דרכו של בר ישראל להתעקש בעקשנות הקדשה, ולא לעזב את עצמו בשום פנים ואפן, יהיה איך שיהיה, ויאמר, אשר בודאי יש לי תקנה לתקן את הכל. אמר לו (האדם המשנה להשני למלכות: הנה במדבר נמצא שם אחי), והוא ממנה על כל העופות, ואולי יודעים הם, מחמת שהם פורחים באויר בגבה, אולי ראו הר ומבצר הנ"ל, ותלך אליו ותאמר לו, שאני שלחתי אותך אליו; רואים מזה, שאם מתעקשים בעקשנות גדולה, אזי לבסוף גם המונעים מתהפכים לעוזרים. והלך כמה וכמה שנים לבקשו, ומצא טוב אדם גדול מאד כנ"ל, ונשא גם-כן אילן גדול כנ"ל, ושאל אותו גם-כן כנ"ל, והשיב לו כל המעשה, ושאלו שלחו

אליו. והוא דחה אותו גם-כן, כי בודאי אינו בנמצא.
והוא הפציר אותו גם-כן.

ואמר לו (האדם הזה להשני למלכות: הנה אני ממנה על כל העופות;
אקרא אותם) אולי יודעים הם. וקרא כל העופות
ושאל את כלם מקטן ועד גדול והשיבו שאינם יודעים
מהר ומבצר הנ"ל. אמר לו: הלא אתה רואה שבודאי
איננו בעולם. אם תשמע לי שוב לאחוריה כי בודאי
איננו. והוא (הינו השני למלכות) הפציר אותו ואמר
שבודאי ישנו בעולם.

אמר לו (האדם השני הזה להשני למלכות), להלן במדבר נמצא
שם אחי שממנה על כל הרוחות, והם רצים כל

נחרי אפרסמון

אליו, והוא דחה אותו גם-כן, כי בודאי אינו בנמצא, והוא הפציר אותו
גם-כן, ואמר לו (האדם הזה להשני למלכות: הנה אני ממנה על כל העופות, אקרא
אותם), אולי יודעים הם. וקרא כל העופות, ושאל את כלם מקטן ועד גדול,
והשיבו שאינם יודעים מהר ומבצר הנ"ל. אמר לו: הלא אתה רואה,
שבודאי איננו בעולם, אם תשמע לי, שוב לאחוריה, כי בודאי איננו. והוא
(הינו השני למלכות) הפציר אותו, ואמר שבודאי ישנו בעולם; כי אם אדם
מתעקש בעקשנות גדולה מאד, ואף שרואה שעומדים נגדו כל מיני מניעות
ועכובים, ואף-על-פי-כן הוא מתעקש, לבסוף ההכרח לעזור לו, כי (עבודה
ג' ג): אין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניה עם בריותיו, כי אין הקדוש-
ברוך-הוא שולח מניעות לאדם יותר ממה שהוא יכול לקבל. אמר לו (האדם
השני הזה להשני למלכות) להלן במדבר נמצא שם אחי, שממנה על כל

העולם; אולי יודעים הם. והלך כמה וכמה שנים לבקש ומצא אדם גדול גם-כן כנ"ל, ונשא גם-כן אילן גדול כנ"ל. ושאל אותו גם-כן כנ"ל, והשיב לו כל המעשה כנ"ל ודחה אותו גם-כן. והוא הפציר אותו גם-כן, ואמר לו (האדם השלישי הזה להשני למלכות), שלמענו יקרא שיבואו כל הרוחות וישאל אותם. וקרא אותם ובאו כל הרוחות ושאל את כלם, ולא ידעו שום אחד מהם מהר ומבצר הנ"ל. ואמר לו (האדם השלישי להשני למלכות), הלא אתה רואה ששטות ספרו לפניך. והתחיל לבכות מאוד ואמר:

אני יודע שישנו בודאי.

נחרי אפרסמון

הרוחות, והם רצים כל העולם; אולי יודעים הם. והלך כמה וכמה שנים לבקש, ומצא אדם גדול גם-כן כנ"ל, ונשא גם-כן אילן גדול כנ"ל, ושאל אותו גם-כן כנ"ל, והשיב לו כל המעשה כנ"ל, ודחה אותו גם-כן, והוא הפציר אותו גם-כן, ואמר לו (האדם השלישי הזה להשני למלכות), שלמענו יקרא שיבואו כל הרוחות וישאל אותם. וקרא אותם, ובאו כל הרוחות, ושאל את כלם, ולא ידעו שום אחד מהם מהר ומבצר הנ"ל. ואמר לו (האדם השלישי להשני למלכות), הלא אתה רואה ששטות ספרו לפניך. והתחיל לבכות מאוד, ואמר: אני יודע שישנו בודאי; כי כשאדם רואה שכלתה אליו הרעה, וכבר אין לו שום מראה מקום לצאת מהחשך והירידה והנפילה שנפל לשם, עקר העצה לבכות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (בבכות לב): אף-על-פי ששערי תפלה ננעלו, שערי דמעות לא ננעלו; ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין קד): כל הבוכה בלילה קולו נשמע; ואמרו (שם): כל הבוכה בלילה, כוכבים ומזלות בוכים עמו; וכן אמרו (ילקוט ויגש, רמז קנד): כשם שלא פיס יוסף את אחיו אלא בבכי, כך אין הקדוש-ברוך-הוא גואל

בתוך כך ראה שבא עוד רוח אחד, וכעס עליו הממנה
 הנ"ל: מדוע נתאחרת לבוא, הלא גזרתי שיבואו
 כל הרוחות ולמה לא באת עמהם? השיב לו שנתעכבתי

גזרי אפרסמון

את בניו אלא בככי; ואמרו בזהר (ויחי רכג): כל בר נש דאושיד דמעין קמיה
 קדשא בריך הוא, אף על גב דאתגזר עליה ענשא — יתקרע, ולא יכיל
 ההוא ענשא לשלטאה ביה. כי אין עצה אחרת איד להתגבר על הטמאה
 והזהמא, הקלפות, הסטרא אחרא והסמ"ך-מ"ם, שרוצים למנע מהאדם
 לבוא אל הקדשה, אלא על-ידי בכיה, שאדם בוכה אל הקדוש-ברוך-הוא,
 ושופך דמעות כמים.

והנה אם תשפיל, אהובי, בני! תבין שהזכיר פה רבנו ז"ל שלש
 בחינות: קדם מצא אדם משנה, הממנה על החיות, ואחר-כך את אחיו
 הממנה על העופות, ואחר-כך אחיו הממנה על הרוחות; כי באמת בעולם
 האצילות, שם עצם גלוי אלקותו יתברך, שהרע לא יכול לשלט שם, כי
 אצילות הוא מלשון נאצל, הינו שנאצל רוחניות אלקותו יתברך בגלוי רב
 ונפלא מאד, אך מעולם הבריאה, היצירה והעשייה, הם נקראים עולמות
 הפרוד, ולכן בעולם הבריאה יש אדם דקדשה, וזה לעמת זה יש אדם
 דקלפה, והנה אדם הוא מלשון (ישעיה יד, יד): "אדמה לעליון", ולכן בעולם
 הבריאה שם עולם הנשמות, והם קרובים אל עולם האצילות, ולכן שם עדין
 יכולים להשיג אלקות, אך זה לעמת זה יש אדם דקלפה, שמשם יונק
 הסמ"ך-מ"ם, שהוא מקרר את האדם מגלוי אלקות, ומרחק אותו ממנו
 יתברך, ובעולם היצירה, שם יש החיות דקדשה, וזה לעמת זה יש חיות
 דקלפה, שמפחידים את האדם, וכנגד עולם העשייה, שם יש את כל הרוחות
 רעות, שנבראו על-ידי עוונותיו, שעל זה אמרו חכמינו הקדושים (ברכות
 ו): אלמלי נתנה רשות לעין לראות, אין כל בריה יכולה לעמד מפני
 המזיקין. ואלו הם השלש קלפות שבאו למנע את השני למלך.

בתוך כך ראה שבא עוד רוח אחד, וכעס עליו הממנה הנ"ל: מדוע
 נתאחרת לבוא? הלא גזרתי שיבואו כל הרוחות, ולמה לא באת עמהם?

מחמת שהייתי צריך לשאת בת-מלכה אל הר של זהב
ומבצר של מרגליות. ושמה מאד.

ושאל הממנה את הרוח: מה יקר שם. (הינו איזה דברים הם
שם ביקר ובחשיבות), ואמר לו שכל הדברים הם שם
ביקר גדול. ואמר הממנה על הרוחות להשני למלכות:

נחרי אפרסמון

רואים מזה, שכל המניעות מתהפכות ונעשות לנעימות, כי קדם מנע אותו,
ואמר לו שזו סתם שטות, אין דבר כזה הר של זהב ומבצר של מרגליות.
וכשהשני למלך התעקש שבודאי יש, והוא ברר לו שאין דבר כזה, פתאם
הכל מתהפך, והמונעים נעשים לו לעוזרים. וזה שיף לכל בר ישראל,
כשרוצה לעשות איזה דבר בקדשה, מתגבר ומתפשט עליו הסמ"ך-מ"ם
ביותר, ושולח שליחים למנעו ומעכב בעדו, ומחליש את דעתו, ומתלוץ
ממנו, ששטות אמרו לך, וממך כבר לא יהיה שום דבר, אבל כשבר ישראל
מתעקש ובוכה, ואומר שבודאי יש, אז מתהפך הכל, והרע נעשה כסא
לטוב, והסמ"ך-מ"ם בעצמו מתבטל, ורואה ישועה. השיב לו הרוח ואמר
לממנה שלו, שנתעפבתי מחמת שהייתי צריך לשאת בת מלכה אל הר של
זהב ומבצר של מרגליות, ושמה מאד השני למלך, כי הנה כבר זכה לשמע
שיש דבר כזה שחפץ לשמע, ואף שעדין הוא עוד רחוק מלמצא את זה,
עם כל זאת כבר שמח מאד, ששמע שיש דבר כזה, וכי הוא יכול להגיע
סוף כל סוף אל הקדשה. ושאל הממנה את הרוח: מה יקר שם (הינו איזה
דברים הם שם ביקר ובחשיבות), ואמר לו, שכל הדברים הם שם ביקר גדול
[מקבל אצל אנשי שלומנו, שפה אמר מוהרנ"ת ז"ל בזו הלשון: "ששואלים
מה יקר למעלה בשמים, ועונים: שם יקר הכל, הינו כל ברכה שאדם מברך
את הקדוש-ברוך-הוא, כל תפלה ותחנון שאדם מדבר ומתחנן אל הקדוש-
ברוך-הוא, כל מצוה, כל למוד תורה, וכל דבר קטן שעושים בשביל
הקדוש-ברוך-הוא, שם בעולם העליון יקר מאד מאד]. ואמר הממנה על

באשר שזה זמן גדול כל־כך שאתה מבקשה וכמה יגיעות שהיו לך, ואולי יהיה לך עתה מניעה מחמת ממון, על־כן אני נותן לך כלי, כשתושיט ידך לתוכה תקבל משם מעות. וגזר על הרוח הנ"ל שיוליך אותו לשם. ובא הרוח סערה ונשא אותו לשם. והביא אותו אל שער, והיו עומדים שם חילות שלא הניחו לכנס אל העיר. והושיט ידו אל הכלי ולקח מעות ושחר אותם ונכנס לתוך העיר, והיתה עיר נאה.

גהרי אפרסמון

הרוחות להשני למלכות, באשר שזה זמן גדול כל־כך שאתה מבקשה, וכמה יגיעות שהיו לך, ואולי יהיה לך עתה מניעה מחמת ממון, על־כן אני נותן לך כלי, כשתושיט ידך לתוכה תקבל משם מעות; הכלי הזה הוא בטחון, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן עו); כי הבטחון הוא בחינת הסתכלות, שמסתכל וצופה בעיניו להשם יתברך לבד ובוטח בו, בבחינת (תהלים קמה, טו): "עיני כל אליך ישברו", כי על־ידי ההסתכלות ובטחון עושה כלי, דהינו גבול וזמן, כי ההשפעה יורדת מלמעלה תמיד, אך שהיא בלא זמן, כי לפעמים דבר שצריך לו עכשו, יבוא בשמים או שלש שנים, אך על־ידי הסתכלות ובטחון, עושה להשפעה גבול וזמן, שיבוא השפע בעת ובזמן שהוא צריך, שזה "עיני כל אליך ישברו", על־ידי־זה "נותן להם את אכלם בעתו", בזה שרק מסתכל אליו יתברך, ומבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, על־ידי־זה נעשה כלי לקבל בו השפעה בעת ובזמן. וגזר הממנה על הרוח הנ"ל, שיוליך אותו לשם, ובא הרוח סערה ונשא אותו לשם, והביא אותו אל שער, שזה כבר גם־כן דבר גדול מאד והשג נפלא, שמביאים אותו אל השער, והיו עומדים שם חילות, שלא הניחו לכנס אל העיר, כי אף כשבר ישראל כבר עומד אצל השער, מתפשטות עליו המגיעות מאד מאד. והושיט ידו אל הכלי ולקח מעות, ושחר אותם, כי רק כך יכולים להפגס אל הקדשה כשמשחדים, וכמאמרם

וְהִלֵּךְ אֶל גְּבִיר וְשָׁכַר לוֹ מְזוֹנוֹת, כִּי צָרִיךְ לְשִׁהוֹת שָׁם
כִּי צָרִיךְ לְשׁוּם שְׂכָל וְחִכְמָה לְהוֹצִיאָהּ. (ואיך
שהוציאה לא ספר), ובסוף הוציאה.

ועינן בתקדמה ותראה רמזים נפלאים על מעשה הזאת.

נהרי אפרסמון

ו"ל (מעניית כה). ואית לי פירא דכורי, וכל מאן דפשע משחדינא ליה מיניהו, ומסדרין ליה, ומפיסין ליה, עד דאתי וקרי (מלמד תינוקות שהתלמידים אינם רוצים ללמד, יש לו למלמד מחילות של דגים, ומשחד אותם עם דגים קטנים, כדי שירצו ללמד וכו', עיין שם). רואים מזה, פשרוצים להפנס אל הקדשה צריכים לשחד. וכן מובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכו): בכל מקום ששפחו החבריא את רבי שמעון בן יוחאי, על שגלה להם סוד נפלא, תמצא שאחר-כך אמר להם עוד חדושי תורה, הרי שגם את הרב צריכים לשחד ולשבת אותו, כדי שיגלה עוד תורה. ונכנס לתוך העיר, והיתה עיר נאה, ובנדאי היכן שנמצא הר של זהב ומבצר של מרגליות, ששם מתגלה גדלת בר ישראל כנ"ל, זו עיר יפה מאד. והלך אל גביר ושכר לו מזונות, הינו ששכר לעצמו אכסניה איפה לאכל ואיפה לישן, כי צריך לשהות שם, כי צריך לשום שכל וחכמה להוציאה (ואיך שהוציאה לא ספר). ואמר מוהרנ"ת ו"ל, שזה סוכב על הסוף והקץ של הגאולה, את זה לא ספר רבנו ו"ל, כי ההכרח שתהיה בחירה, כי אם היה מגלה איך שהוציאה, היה בטול הבחירה, ולכן לא ספר רבנו ו"ל איך שהוציאה, אבל צריכים לדעת, אשר "ובסוף הוציאה", וזו התחזקות עצומה לכל בר ישראל, שידע שאף-על-פי שהוא יגע וטרח הרבה ימים ושנים, עם כל זאת לבסוף יזכה למצא את קדשתו, העקר שלא יתאש כלל מלחפש ולבקש יום אחר יום, ושבוע אחר שבוע, וחדש אחר חדש, ושנה אחר שנה, עד שימצא את שרש קדשתו, ודו"ק והבן היטב.

מעשה ב' ממלך וקיסר

מעשה בקיסר אחד שלא היה לו בנים. גם מלך אחד לא היה לו בנים. ונסע הקיסר על הארץ לשוטט לבקש אולי ימצא איזה עצה ותרופה להוליד בנים. גם המלך נסע כמו־כן, ונזדמנו שניהם לפנדק אחד, ולא היו יודעים זה מזה. והפיר הקיסר בהמלך שיש לו נימוס (של מלכות), ושאל אותו והודה לו שהוא מלך. גם המלך הפיר בקיסר גם־כן והודה לו גם־כן, והודיעו זה לזה

נהרי אפרסמון

מעשה ב' — ממלך וקיסר

מעשה בקיסר אחד; קיסר עולה כמספר ש"ע נהורין של אריף אנפין, שלא היה לו בנים, כי עדין לא נשתלשלו הש"ע נהורים בבריאה. גם מלך אחד, זה סוד המלכות קדם שנתפשטה למטה, גם־כן לא היה לו בנים, כי עדין לא נמשכו המחין בגלוי האין סוף ברוך הוא. ונסע הקיסר, הוא התפשטות הש"ע נהורין, על הארץ לשוטט לבקש אולי ימצא איזה עצה ותרופה להוליד בנים, כדי שיהיו היחודים והזווגים מעולם אל עולם, עד השתלשלות כל הבריאה כלה בחמשה פרצופים. גם המלך, שהוא המלכות שהצרכה להשלים עצמה, נסע כמו־כן, כי המלכות מקבלת מכל עולם ועולם. ונזדמנו שניהם לפנדק אחד, כפיכול הקדוש־ברוך־הוא בבריאת העולמות מוריד אור דרך ש"ע עולמות, והמלכות מקבלת את האורות האלו, ולא היו יודעים זה מזה, כי בתחלת השתלשלות הבריאה, עדין לא רואים את השלמות. והפיר הקיסר בהמלך, שיש לו נימוס (של מלכות), כי ש"ע נהורין מאירין באור גדול מאד, עד שלבסוף יורדים למטה. ושאל אותו, והודה לו שהוא מלך. גם המלך הפיר בקיסר גם־כן, והודה לו גם־כן.

שְׁנוּסְעִים בְּשִׁבִיל בָּנִים וְנִתְקַשְׁרוּ שְׁנֵיהֶם, בְּאֵם שְׁיִבּוֹאוּ
 לְבֵיתָם וְיִוְלִידוּ נְשׁוֹתֵיהֶם זָכָר וּנְקֵבָה, בְּאִפְן שְׁיִהְיוּ
 יְכוּלִים לְהִתְחַתֵּן, אֲזִי יִתְחַתְּנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם. וְנִסַּע הַקִּיסָר
 לְבֵיתוֹ וְהוֹלִיד בַּת. וְהַמֶּלֶךְ נָסַע לְבֵיתוֹ וְהוֹלִיד בֶּן.
 וְהִתְקַשְׁרוּת הַנַּ"ל נִשְׁכַּח מֵהֶם.

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

כִּי לְבִסּוּף שְׁנַעֲשֶׂה הַיְחֻד הָעֲלִיּוֹן מְכִירִים זֶה אֶת זֶה, כִּי הָעוֹלָמוֹת תְּלוּיִים
 זֶה בְּזֶה. וְהוֹדִיעוּ זֶה לְזֶה שְׁנוּסְעִים בְּשִׁבִיל בָּנִים, וְנִתְקַשְׁרוּ שְׁנֵיהֶם, בְּאֵם
 שְׁיִבּוֹאוּ לְבֵיתָם וְיִוְלִידוּ נְשׁוֹתֵיהֶם זָכָר וּנְקֵבָה, שְׁזֶה זְעִיר אֲנָפִין וְנוֹקְבִיָּה, בְּאִפְן
 שְׁיִהְיוּ יְכוּלִים לְהִתְחַתֵּן, אֲזִי יִתְחַתְּנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם. וְנִסַּע הַקִּיסָר לְבֵיתוֹ וְהוֹלִיד
 בַּת, כִּי מִשׁ"ע נְהוּרִין דְּאָרִיף אֲנָפִין, נִתְהַוָּה לְמִטָּה הַמְּלָכוֹת שֶׁהִיא הַבַּת.
 וְהַמֶּלֶךְ נָסַע לְבֵיתוֹ וְהוֹלִיד בֶּן, שֶׁהוּא זְעִיר אֲנָפִין, וְהִתְקַשְׁרוּת הַנַּ"ל נִשְׁכַּח
 מֵהֶם, שְׁזֶה בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן שֶׁהִטְבִּיעַ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹךְ
 הָעוֹלָמוֹת, שְׁלֹא יִהְיוּ בִּהְתַּחֲלָה מְחַבְּרִים יַחַד, כְּדֵי שְׁיִהְיֶה בְּחִירָה וְנְסִיּוֹן, כִּי
 אִם הָיָה הַזּוּג הָעֲלִיּוֹן בְּקַבִּיעוֹת, וְהָיָה הַכֹּל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, לֹא הָיָה
 בְּחִירָה וְנְסִיּוֹן כָּלֵל, כִּי הָיָה גְלוּי הָאוֹר אֵין סוּף בְּקַבִּיעוֹת, וְלֹא הָיָה שְׁקֵף
 בְּכָלֵל בְּחִירָה.

וְהַכָּלֵל הוּא, שְׁבִהֶסְפוֹר הָיָה רַבְּנוּ ז"ל מְגַלֶּה סוּד הַשְּׁתַּלְשְׁלוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת
 מִהִתְחַלְתָּה עַד הַסּוּף, וּבִתְחִלָּה לְפָנֵי הַשְּׁתַּלְשְׁלוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת אַחַד לֹא יָדַע
 מִהַשְּׁנִי, בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, וְכֵן הִלְכוּ לְבַקֵּשׁ אַחַד אֶת הַשְּׁנִי בְּשִׁבִיל
 הַלְדַת בָּנִים, שְׁזֶה סוּד הַלְדַת הַמַּחֲיִן הַנִּמְשָׁכִים מִזּוּג הָעוֹלָמוֹת, וְתַמְצִית
 לְעִבּוּדַת הָאָדָם בְּפַעַל, שֶׁהוּא צָרִיף לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ תְּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְלֹא
 לְהִתְיַאֵשׁ מִשׁוּם דָּבָר שְׁעוֹבֵר עָלָיו, כִּי גַם בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ג', סִימָן ז'): מְלַמֵּד שֶׁהָיָה בּוֹרָא עוֹלָמוֹת
 וּמְחַרְיָבָן, עַד שֶׁבָּרָא אֶת אֱלוֹ, אָמַר דִּין הַנֶּגֶן לִי, יִתְהוּן לֹא הַנֶּגֶן לִי; וְדָבָר זֶה
 סוֹבֵב עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, שְׁעוֹבֵר עָלָיו עֲלִיּוֹת וִירִידוֹת, עַד שְׁזוֹכָה שְׁנֹדְכָכִים
 לוֹ הַמַּחֲיִן, וְזוֹכָה לְהַעֲשׂוֹת כְּלֵי לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּבֵין

וְשָׁלַח הַקִּיסָר אֶת בִּתּוֹ לְלַמֵּד; גַּם הַמֶּלֶךְ שָׁלַח אֶת בְּנוֹ
 לְלַמֵּד, וְנִזְדַּמְנוּ שְׁנֵיהֶם אֶצֶל מַלְמֵד אֶחָד. וְהָיוּ
 אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה מְאֹד וְנִתְקַשְּׁרוּ בֵּינֵיהֶם שֵׁישָׂאוֹ זֶה
 לָזֶה. וְנָטַל הַבֶּן־מֶלֶךְ טַבַּעַת וְנָתַן עַל יָדָהּ וְנִתְחַתְּנוּ יַחַד.

נחרי אפרסמון

כִּף צְרִיכִים הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה לֹא לִפְלִי בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל. וְזוֹ גְדֻלַּת בַּר יִשְׂרָאֵל,
 שְׂאֵף שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, הוּא מַחְזִיק מֵעַמֵּד, וְאִפְלוּ שְׁבִין כִּף נִשְׁכַּח
 מִמֶּנּוּ הַכֵּל, אֲסוּר לוֹ לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאִפֹּן, וְאִזּוּ יִזְכֶּה לְמִצָּא אֶת יְשׁוּעָתוֹ,
 וּבִלְבָד שְׁלֹא יִתְיַאֵשׁ כָּלֵל, אִפְלוּ שְׁעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר בֵּין כִּף וּבֵין כִּף,
 וְהֵבֵן לְמַעֲשֵׂה].

וְשָׁלַח הַקִּיסָר אֶת בִּתּוֹ לְלַמֵּד, שְׁזֵה מַלְכוּת דְּאֲצִילוֹת. גַּם הַמֶּלֶךְ שָׁלַח אֶת
 בְּנוֹ לְלַמֵּד, שְׁזֵה זַעִיר אֲנִפִּין דְּבְרִיאָה. וְנִזְדַּמְנוּ שְׁנֵיהֶם אֶצֶל מַלְמֵד אֶחָד, שְׁזֵה
 הַצְּדִיק שֶׁהוּא מַלְמֵד אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל גְּלוּי אֱלֻקוֹת, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ
 ו"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ל'), שֶׁהַצְּדִיק הוּא הַמֶּלֶךְ הַגּוֹן שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹרִיד
 הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת מִשְׁכַּל עֲלִיּוֹן לְשִׁכַל תַּחְתּוֹן, שְׁזֵה הַמְּשַׁכֵּת אוֹר הָאֲצִילוֹת עֲצֵם
 אֱלֻקוֹת אֶל עוֹלָם הַבְּרִיאָה. וְהָיוּ אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה מְאֹד; כִּי בְּאֵמַת הַבְּרִיאָה,
 יִצְרָה וַעֲשִׂיהָ, הֵם נִפְרָדִים מֵעֲצֵם הָאֲצִילוֹת, אֲכַל הֵם תָּמִיד מִשְׁתַּוְּקָקִים
 לְעֻלּוֹת מַעֲלָה וְלִהְפָּלֵל בְּעֲצֵם הָאֲצִילוֹת, וְכִף הוּא תָּמִיד, שֶׁהַתַּחְתּוֹן מִשְׁתַּוְּקָק
 אֶל הָעֲלִיּוֹן. וְנִתְקַשְּׁרוּ בֵּינֵיהֶם שֵׁישָׂאוֹ זֶה לָזֶה, כִּי עָקֵר עֲבוֹדַת הַצְּדִיק לְקַשֵּׁר
 אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל אֱלֻקוֹתָהּ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁתָּמִיד יִחְשְׁבוּ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְלֹא
 יִסִּיחוּ דַעְתָּם כְּרַגַּע מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ. וְנָטַל הַבֶּן מֶלֶךְ טַבַּעַת, וְנָתַן עַל יָדָהּ, כִּי
 סוּד טַבַּעַת הִיא עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא, כְּמוֹכָא (תְּקוּנַיִי־זֵהַר, תְּקוּן ה'): וְאִתְעַבְּדִת עֲזָקָא,
 וּבְגִינָה אֲתַמַּר לְגַבֵּי כְּלָה: תְּהֵא לִי מְקַדָּשָׁת בְּטַבַּעַת זֹו 'ס', הֵינּוּ שְׁזֵה הִנֵּה
 קְדוּשִׁין הָרַאשׁוֹנִים שֶׁהִנֵּה בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, שֶׁהַכֶּתֶר דְּאָרִיף אֲנִפִּין, שֶׁהוּא סוּד
 זָכָר, נִתְיַחַד עִם הַמ' סְתוּמָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת נִקְבָה אֱלִיּוֹ, כְּדִי לְהִתְחַיֵּל תְּקוּן
 הָעוֹלָמוֹת, וְלִבְנוֹת פְּרָצוּפִים שְׁלָמִים. וְזֵה שֶׁהַתָּתַן מְקַדָּשׁ אֶת הַכְּלָה בְּטַבַּעַת
 עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא, מִבְּחוּץ זֶה רַבּוּעָא סוּד ד' מַחִין, חֲכָמָה וּבִינָה, חֲסֵד וּגְבוּרָה,

אח־רֵכָךְ שָׁלַח הַקִּיסָר אַחֵר בְּתוֹ וְהִבִּיֵּאתָ לְבֵיתוֹ. גַּם הַמֶּלֶךְ
שָׁלַח אַחֵר בָּנוּ וְהִבִּיאוּ לְבֵיתוֹ, וְהָיוּ מְדַבְּרִים שְׂדוּכִים
לְבֵת־הַקִּיסָר, וְלֹא רָצְתָה שׂוּם שְׂדוּךְ מִחַמַּת הַתְּקַשְׁרוֹת
הַנַּ"ל. וְהַבֶּן־מֶלֶךְ הָיָה מִתְּעַגֵּעַ מְאֹד אַחֲרֶיהָ. גַּם הַבֵּת־קִיסָר

נחרי אפרסמון

ומבפנים זה עגולא, שהוא סוד האמונה, בחינת (תהלים פט, ט): "ואמונתך סביבותיך". ונתחתנו יחד, כדי להמשיך את העולמות והמחין, אבל זה אינו זיוג תמידי. אח־רֵכָךְ שָׁלַח הַקִּיסָר אַחֵר בְּתוֹ וְהִבִּיֵּאתָ לְבֵיתוֹ, גַּם הַמֶּלֶךְ שָׁלַח אַחֵר בָּנוּ וְהִבִּיאוּ לְבֵיתוֹ, שְׂזָה הַיְחוד שְׂאינוּ בְקִבְעוֹת, עַל־יְדֵי שְׂיִהְיָה קִיּוֹם לְהַבְרִיָּאה, וְהָיוּ מְדַבְּרִים שְׂדוּכִים לְבֵת הַקִּיסָר, שְׂזָה הַקְּלפּוֹת שְׂרוּצוֹת לְהַתְּאָחוּז בְּמַלְכוּת, שְׂמִשָּׁם יוֹצְאִים כָּלֵל הָאָמוּנוֹת כּוֹזְבִיּוֹת. וְלֹא רָצְתָה שׂוּם שְׂדוּךְ מִחַמַּת הַתְּקַשְׁרוֹת הַנַּ"ל, כִּי מֵאֲחֵר שְׂשָׁם הַזְּכָר עָלֶיהָ אֵת הַטְּבַעַת, שְׂהִיא בְּסוּד עִגּוּלָא וְרְבוּעָא הַד' מַחִין וְהָאָמוּנָה, הִיא כְּבָר לֹא רָצְתָה לְהַפְרֵד מִמֶּנּוּ. וְהַכָּלֵל, שְׂנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל תְּמִיד מִשְׂתוֹקֵקִים אַחֲרָיו יְתַבְּרָךְ, וְאִף שְׂבִין כֶּף עוֹבֵר עֲלֵיהֶם צְרוֹת וְיִסוּרִים וּמְכַאוֹבִים, שְׂהַסְטָרָא אַחֲרָא מִתְּגַבְּרַת וּמִתְּפַשְׁטַת עֲלֵיהֶם מְאֹד, עַל־יְדֵי עוֹוֹנוֹת וְחַטָּאִים שְׂנִכְשְׁלִים, כִּי סוּף כָּל סוּף הַנִּשְׁמוֹת נִמְצָאִים בְּזָה הָעוֹלָם, וְהַנְּסִיוֹנוֹת קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד, עִם כָּל זֹאת מֵאֲחֵר שְׂשָׂרְשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם בָּאִים מִשְׂרָשׁ הַקְּדוּשָׁה, הֵם תְּמִיד מִתְּעוֹרְרִים בְּתִשׁוּבָה, וְרוֹצִים לְחֹזֵר אֵלָיו יְתַבְּרָךְ, וְאֵלּוּ הֵם הַנְּסִיוֹנוֹת הַקָּשִׁים וְהַמְרִים שְׂעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזָה הָעוֹלָם, שְׂהִנְהָ יֵשׁ לוֹ עֲלִיוֹת, וְהִנְהָ יֵשׁ לוֹ יְרִידוֹת, כָּל אֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, עִם כָּל זֹאת תְּמִיד נִמְשָׁךְ חֲזָרָה אֶל הַקְּדוּשָׁה, וְהַכָּל מִפְּנֵי שְׂשָׂרְשׁוּ מִשְׂרָשׁ בְּעוֹלְמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְדָבָר זֶה הוּא מִפְּלֵאֵי הַבְּרִיָּאה. וְלִכֵּן לֹא יוֹעִיל לְהַעֲרִב־רַב וּלְהַסְטָרָא אַחֲרָא כְּבָר כְּלוּם, אִף שְׂהֵם כְּבָר תְּפָסוּ אֵת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּמַצּוֹדָתָם, אֲבָל לְבִסוּף כָּלֵם יִחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, עַל־יְדֵי גְדֵל כַּח הַמְּלַמֵּד, שְׂהוּא הַצְּדִיק הָאָמֵת, שְׂהוּא מְחַבֵּר חֲזָרָה אֵת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יְתַבְּרָךְ].

והבן מלך היה מתגעגע מאד אחריה; כי זעיר אנפין תמיד מתגעגע
אחר המדרגה שלמעלה ממנו, כי רוצה לעלות מעלה להשיג מלכות

הִיְתָה עֲצָבָה תָּמִיד. וְהָיָה הַקִּיסָר מוֹלִיכָה לְחֻצְרוֹת שְׁלוֹ
 וּפְלָטִין שְׁלוֹ וְהִרְאָה אוֹתָהּ גְדֻלָּתָהּ, וְהָיָה הִיְתָה עֲצָבָה.
 וְהִבְדִּי-מֶלֶךְ הָיָה מְגַעְגַע מְאֹד אַחֲרֶיהָ עַד שֶׁנִּחְלָה, וְכָל מָה
 שֶׁשָּׂאָלוּ אוֹתוֹ עַל מָה אֵתָה חוֹלָה, לֹא רָצָה לְהַגִּיד. וְאָמְרוּ
 לְהַמְשִׁמֵּשׁ אוֹתוֹ: אוֹלֵי תוֹכֵל אֵתָה לְחַקֵּר אֶצְלוֹ. וְאָמַר
 לָהֶם שֶׁהוּא יוֹדֵעַ, כִּי הוּא הָיָה עִמּוֹ אִזּוּ בַּמָּקוֹם שֶׁלָּמַד שָׁם,
 וְהַגִּיד לָהֶם הַדָּבָר.

וְאִזִּי נִזְכַּר הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּבַר נִתְחַתֵּן הוּא עִם הַקִּיסָר מִקְדָּם.
 וְהֵלֶךְ וְכָתַב לְהַקִּיסָר שְׂיִכִּין עֲצָמוֹ עַל הַחֲתָנָה כִּי

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

דְּאֶצִּילוֹת. גַּם הִבֵּת קִיסָר הִיְתָה עֲצָבָה תָּמִיד, כִּי אֵין מָה שִׁישְׁלִים אוֹתָהּ. וְהָיָה
 הַקִּיסָר, שֶׁהוּא שׁ"ע נְהוּרִין, מוֹלִיכָה לְחֻצְרוֹת שְׁלוֹ וּפְלָטִין [אַרְמוֹן] שְׁלוֹ,
 וְהִרְאָה אוֹתָהּ גְדֻלָּתָהּ, כִּי תָמִיד הָאוֹר אֵין סוֹף מִתְלַבֵּשׁ בְּתוֹךְ הַסְפִּירוֹת לְהָאִיר
 לְמִטָּה, עַד שֶׁיִּגְעַע לְמַלְכוּת וְיִתְגַּלֶּה בַּחוּץ לְכֻלָּם, וְיִדְעוּ כָּלֶם אֲשֶׁר לֶךְ הַיְיִ"ה
 הַמְּמַלְכָה, וְיִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְהָיָה הִיְתָה עֲצָבָה, כִּי עֲדִין לֹא
 הָיָה לָהּ אֵת הַכִּלִּים, שֶׁהֵם הוֹי קְצוּוֹת, שֶׁהוּא הַזְעִיר אֲנַפִּין. וְהִבְדִּי מֶלֶךְ, שֶׁהוּא
 הַזְעִיר אֲנַפִּין, הָיָה מְגַעְגַע מְאֹד אַחֲרֶיהָ עַד שֶׁנִּחְלָה, בְּסוּד (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ה):
 "כִּי חוֹלַת אֶהְבֶּה אֲנִי", וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שִׁיר הַשִּׁירִים רָבָה, פָּרָשָׁה
 ב, סִימָן טו): אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֲנִי חוֹלָה, אֶהוּבָה אֲנִי לוֹ. וְכָל מָה שֶׁשָּׂאָלוּ אוֹתוֹ
 עַל מָה אֵתָה חוֹלָה, לֹא רָצָה לְהַגִּיד, כִּי דָבָר רוֹחֵנִי וְתִשׁוּקָה פְּנִימִית לֹא
 יִכּוֹלִים לְהַגִּיד לְזוֹלָת. וְאָמְרוּ לְהַמְשִׁמֵּשׁ אוֹתוֹ, שֶׁהוּא הַגּוֹף, כְּלִי שֶׁמְחַזְקֵת אֵת
 הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית, אוֹלֵי תוֹכֵל אֵתָה לְחַקֵּר אֶצְלוֹ? וְאָמַר לָהֶם שֶׁהוּא יוֹדֵעַ, כִּי
 הוּא הָיָה עִמּוֹ אִזּוּ בַּמָּקוֹם שֶׁלָּמַד שָׁם, וְהַגִּיד לָהֶם הַדָּבָר, שֶׁנִּתְקַשְּׂרוּ יַחַד
 עַל-יַדֵּי הַטְּבַעַת עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא, בְּסוּד הַיְחוּד הָעֲלִיּוֹן. וְאִזִּי נִזְכַּר הַמֶּלֶךְ, שֶׁכָּבַר
 נִתְחַתֵּן הוּא עִם הַקִּיסָר מִקְדָּם, שֶׁזֶה סוּד הַבְּטִישָׁה, שֶׁהָיָה קִדָּם הַבְּרִיאָה בַּעַת
 חֲבוּר וּבְגִינן סֵדֶר הָעוֹלָמוֹת. וְהֵלֶךְ וְכָתַב לְהַקִּיסָר, שְׂיִכִּין עֲצָמוֹ עַל הַחֲתָנָה,

כָּבֵר נִתְקַשְׁרוּ מִקֶּדֶם כַּנִּל. וְלֹא רָצָה הַקִּיסָר, אֲךָ לֹא הָיָה
 יָכוֹל לְהַעֲזִיז וְלִסְרֵב, וְהוֹשִׁיב לוֹ שְׂיִשְׁלַח הַמֶּלֶךְ בְּנֵו אֱלִיו
 וְיִרְאֶה אִם יוֹכֵל לְנַהֵג מְדִינֹת, אֲזִי יִשִּׂיא בְּתֻו אֱלִיו.
 וְשִׁלַּח בְּנֵו אֱלִיו (הֵינֵו שֶׁהַמֶּלֶךְ שָׁלַח בְּנֵו לְהַקִּיסָר כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַקִּיסָר
 כַּנִּל), וְהוֹשִׁיבוּ הַקִּיסָר בְּתוֹךְ הַדֶּר וּמָסַר לוֹ נִירוֹת שֶׁל
 עֶסְקֵי הַמְּדִינָה לְרִאוֹת אִם יוֹכֵל לְנַהֵג אֶת הַמְּדִינָה.

וְהַבֶּן־מֶלֶךְ הָיָה מִתְגַּעְגַּע מְאֹד לְרִאוֹת אוֹתָהּ, וְלֹא הָיָה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

כִּי כָּבֵר נִתְקַשְׁרוּ מִקֶּדֶם כַּנִּל, וְלֹא רָצָה הַקִּיסָר, מְרֵב הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת,
 וּכְמֵאֲמָרָם ו' (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה ג', סִימָן ז'): מִלְּמַד שֶׁהָיָה בּוֹרָא עוֹלָמוֹת
 וּמַחְרִיבוֹ, עַד שֶׁבָּרָא אֶת אֱלוֹהֵי, אָמַר דִּין הַנִּנֵּן לִי, יִתְהוֹן לֹא הַנִּנֵּן לִי. אֲךָ לֹא
 הָיָה יָכוֹל לְהַעֲזִיז וְלִסְרֵב, כִּי הָרִי הַהִכְרַח שְׂיִמְשְׁכוּ הָעוֹלָמוֹת בְּצוּרָה שְׁגוּרָה
 חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהוֹשִׁיב לוֹ, שְׂיִשְׁלַח הַמֶּלֶךְ בְּנֵו אֱלִיו, וְיִרְאֶה אִם יוֹכֵל לְנַהֵג
 מְדִינֹת, אֲזִי יִשִּׂיא בְּתוֹ אֱלִיו, וְאֲךָ שֶׁכְּפֻנְתוֹ הִיָּתָה לְדַחוֹתוֹ, אֲכָל בְּפִנְיֵימִיּוֹת
 רָצָה לְלַמֵּד אוֹתוֹ אִיךָ מִתְחַזְקִים בְּעַת הַחֲשָׁךְ וְהִירִידוֹת, בְּשַׁעָה שֶׁהַנְּשִׁמָּה
 נִמְצָאָת בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה. וְשִׁלַּח בְּנֵו אֱלִיו (הֵינֵו שֶׁהַמֶּלֶךְ
 שָׁלַח בְּנֵו לְהַקִּיסָר, כַּאֲשֶׁר צִוָּה הַקִּיסָר כַּנִּל), וְהוֹשִׁיבוּ הַקִּיסָר בְּתוֹךְ הַדֶּר, וּמָסַר
 לוֹ נִירוֹת שֶׁל עֶסְקֵי הַמְּדִינָה, לְרִאוֹת אִם יוֹכֵל לְנַהֵג אֶת הַמְּדִינָה, שְׁזֶה סוּד
 הַתּוֹרָה שֶׁהִיָּתָה בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, וּכְמֵאֲמָרָם ו' ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה א', סִימָן
 ד'): שְׁשֶׁה דְּבָרִים קָדְמוּ לְבְרִיאת הָעוֹלָם וְכוּ', תּוֹרָה מִנֵּיִן? שְׁנֵאֲמַר (מְשָׁלִי ח,
 כב): "הַנִּי"ה קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרָכוֹ". כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַחְזִיק מִעֲמֵד בְּזֶה הָעוֹלָם
 הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַמְּלֵא קִלְפוֹת וְהַסְּתָרוֹת, אֲלֵא עַל־יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, כִּי הַתּוֹרָה מְאִיכָה לְאָדָם אֶת הַדֶּרֶךְ אִיךָ לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים
 בוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַחֲזוֹר אֱלִיו יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת מַעֲשִׂיָה אֲצִילוֹת, שְׂיִאִיר עֲצָם
 הָאֲצִילוֹת בְּעוֹלָם הָעֲשִׂיָה.

וְהַבֶּן־מֶלֶךְ הָיָה מִתְגַּעְגַּע מְאֹד לְרִאוֹת אוֹתָהּ, הֵינֵו שְׁנֵשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 מִשְׁתוֹקְקִים מְאֹד אַחַר הַתּוֹרָה וְסוּדוֹתֶיהָ. וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְרִאוֹתָהּ, כִּי לֹא

אפשר לו לראותה. פעם אחד הלך אצל פתל של אספקלריא (מראה), וראה אותה ונפל חלשות ובאתה היא אליו ונערתו וספרה לו שאינה רוצה שום שדוף מחמת ההתקשרות עמו, ואמר לה: מה נעשה ואביך אינו רוצה.

נחרי אפרסמון

כל אחד זוכה להכנס בתוך רזי וסחרי תורה, שזה גלוי אמתת מציאותו יתברך, לטיל ולחזות בנעם הני"ה בהיכלות עליונים. פעם אחד הלך אצל פתל של אספקלריא [מראה] וראה אותה, ונפל חלשות, שזה סוד (חגיגה יד): בן עזאי הציץ ומת, עליו הכתוב אומר (תהלים קטז, טו): "יקר בעיני הני"ה המוטה לחסידיו". בן זומא הציץ ונפגע, ועליו הכתוב אומר (משלי כה, טז): "דבש מצאת אכל דיך פן תשבענו והקאתו". אחר קצץ בנטיעות רבי עקיבא יצא בשלום. ודבר זה שיהך בכל דור ודור ובכל מצב ומצב, שלא כל אחד יכול להיות מצופי המרכבה. ובאתה היא אליו, שהיא התורה. ונערתו וספרה לו, שאינה רוצה שום שדוף מחמת ההתקשרות עמו, כי התורה שייכת רק לנשמות ישראל, וכמאמרם ו"ל (סנהדרין נט): עובד כוכבים שעוסק בתורה חיב מיתה, שנאמר (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב". ואמר לה: מה נעשה, ואביך אינו רוצה? ויש בזה סוד עמק על-פי מאמרם ו"ל (שבת פט): בשעה שיכרד משה מלפני הקדוש-ברוך-הוא, בא שטן ואמר לפניו: רבונו של עולם, תורה היכן היא? אמר לו נתתיך לארץ. הלך אצל ארץ, אמר לה: תורה היכן היא? אמרה לו (איוב כח, כג): "אלקים הבין דרכה" וגו'. הלך אצל ים ואמר לו: אין עמדי. הלך אצל תהום, אמר לו: אין בי, שנאמר (שם פסוק יד): "תהום אמר לא בי היא, וים אמר אין עמדי", "אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה". חזר ואמר לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבונו של עולם, חפשתי בכל הארץ ולא מצאתיה. אמר לו: לך אצל בן עמרם. הלך אצל משה, אמר לו: תורה שנתן לך הקדוש-ברוך-הוא היכן היא? אמר לו: וכי מה אני שנתן לי הקדוש-ברוך-הוא תורה? אמר לו הקדוש-ברוך-הוא למשה: משה, בדאי אתה? אמר לפניו: רבונו של עולם, חמודה גנוזה יש לך, שאתה משתעשע בה בכל

**וְאָמְרָה: אֶף-עַל-פִּי-כֵן. אַחֲר־כֵּן הִתְיַעְצוּ שְׂיַנְיָחוּ לְפָרֵשׁ
עֲצָמָם עַל הַיָּם. וְשָׁכְרוּ לָהֶם סְפִינָה וּפְרָשׁוּ בַיָּם.**

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

יום, אני אחזיק טובה לעצמי? אמר לו הקדוש-ברוך-הוא למשה: הואיל ומעטת עצמך תקרא על שמך, שנאמר (מלאכי ג, כב): "זכרו תורת משה עבדי" וגו'. כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והתורה והקדוש-ברוך-הוא אחד הוא, פמוכא (זהר בראשית כד): אורייתא דא קדשא בריהו הוא; ואמרו (זהר מצרע נג): אמאי אקרי תורה? בגין דאורי וגלי במאי דהנה סתים דלא אתידע; כי התורה נמצאת בכל פרטי הבריאה: דומם, צומח, חי, מדבר, ולכן אין דבר בזה העולם שלא יהיה שם תורה, וכשאדם לומד תורה, מגלה את אמתת מציאותו יתברך בתוך הבריאה, והשטן מקטרג, ולכן אמר לו הקדוש-ברוך-הוא: נתתיה לארץ וכו', הלא אצל ים וכו', הלא אצל תהום וכו', עד שאמר הקדוש-ברוך-הוא, שהיא נמצאת אצל משה, כי הצדיק מגלה את התורה שיש בכל פרטי הבריאה, והוא מגלה סתרי נסתרות, גלוי אלקות, אורות עליונים, אורות צחצחות, רזין עלאין, פלאי פלאים מסודות הבריאה, ולכן לא כל אחד זוכה להגיע אל רזי וסתרי תורה, ומה גם פכיכול דוחה אותו. ואמרה אף-על-פי-כן התורה רוצה מאד שנשמות ישראל יגעו בה, ויזכו להגיע אל סתריה. אחר-כך התייעצו, שיניחו לפרש עצמם על הים, שהוא סוד עולם הבא, שהוא דומה לעולם הבא שהוא מים, שבו אין סוף רוחניות חיות אלקות. ושכרו להם ספינה ופרשו בים, שהתחילו לשוטט בים החכמה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'): ספינה לשון ספון וטמון, בחינת המקיפים, שהם ספונים וטמונין מעין כל, שזה (משלי לא, יד): "היתה כאניות סוחר", לשון סחר סחר, בחינת מקיפים שהם בחינת ספינה, כי רק כך האדם יכול לזכות בלמוד התורה הקדושה, כשמבטל עצמו לגמרי, וכמאמר ז"ל (ערוכין נה): ולא מעבר ליס היא, לא תמצא לא בסחרנים ולא בתגרים, ורק כך זוכים להשיג את התורה, שאין שום קשר עם אף אחד, רק עם התורה בעצמה.

וְהִלְכוּ עַל הַיָּם. אַחֲרֵיכֶם רָצוּ לְקָרֵב עֲצָמָם אֶל הַסֶּפֶר.
 וּבָאוּ לְסֶפֶר. וְהָיָה שָׁם יַעַר וְהִלְכוּ לְשָׁם. וְלָקְחָהּ
 הַבַּת־קִיסָר הַטַּבַּעַת וְנָתְנָהּ לוֹ, וְהָיָה שֹׁכְבָה שָׁם. אַחֲרֵיכֶם
 רָאָה הַבֶּן־מֶלֶךְ שֶׁבְסֻמוֹף תַּעֲמֵד, וְהִנִּיחַ הַטַּבַּעַת אֶצְלָהּ.
 אַחֲרֵיכֶם עָמְדוּ וְהִלְכוּ אֶל הַסְּפִינָה.

בְּתוֹךְ כֶּף נִזְכָּרָה שֶׁשָּׂכְחוּ הַטַּבַּעַת שָׁם, וְשָׁלְחָה אוֹתוֹ

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

וְהִלְכוּ עַל הַיָּם, הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ וּבַת הַקִּיסָר, שֶׁהֵם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
 וְהַתּוֹרָה, וְהַיָּם הוּא רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹת, כִּי עוֹלָם הָבָא נִקְרָא יָם, כְּמֵאמָרָם
 ו'ל (סוֹטָה יז.): מִפְּנֵי שֶׁהַתְּכֵלֶת דּוֹמָה לַיָּם, וְיָם דּוֹמָה לְרִקִיעַ, וְרִקִיעַ דּוֹמָה
 לְכֶסֶף הַכְּבוֹד. וְאָמְרוּ (רוּחַ רַבָּה, פָּרָשָׁה ג', סִימָן ג'): שׁוֹטָה שֶׁבְעוֹלָם, אֵין אֶתָּה
 יוֹדֵעַ שְׁעוֹלָם זֶה דּוֹמָה לְשַׁבַּת, וְעוֹלָם שֶׁבָּאתָ מִמֶּנּוּ דּוֹמָה לְעָרֵב שַׁבַּת, אִם
 אֵין אָדָם מִתְקַן בְּעָרֵב שַׁבַּת — מָה יֵאכַל בְּשַׁבַּת?! וְעוֹד עוֹלָם זֶה דּוֹמָה
 לַיָּם, וְעוֹלָם שֶׁבָּאתָ מִמֶּנּוּ דּוֹמָה לְיִבְשָׁה, אִם אֵין אָדָם מִתְקַן בְּיִבְשָׁה, מָה
 יֵאכַל בַּיָּם?! אַחֲרֵיכֶם רָצוּ לְקָרֵב עֲצָמָם אֶל הַסֶּפֶר [שַׁפַּת הַיָּם], לְרַדֵּת אֶל
 גְּשָׁמִיּוֹת עוֹלָם הַזֶּה. וּבָאוּ לְסֶפֶר וְהָיָה שָׁם יַעַר וְהִלְכוּ לְשָׁם, כִּי אֵין עוֹד מְקוֹם
 טוֹב לְהִתְחַבֵּא כְּמוֹ בַּיַּעַר לְהִתְבוֹדֵד לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ
 כָּל מָה שֶׁצָּרִיכִים. וְלָקְחָהּ הַבַּת קִיסָר הַטַּבַּעַת, שֶׁזֶה סוּד הַקֶּשֶׁר בֵּינֵיהֶם עֲגוּלָא
 וְרַבּוּעָא. וְנָתְנָהּ לוֹ, שֶׁהוּא יַחְזִיק אֶת זֶה, כִּי הַשְּׁלָמוֹת הוּא שֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל לְלַמֵּד
 אֶת הַתּוֹרָה, וְיִהְיֶה קָשׁוּר וּמְחֻבָּר בָּהּ יוֹמָם וְלַיְלָה, כִּי הֵיא חַיִּינוּ וְאַרְךְ יַמֵּינוּ.
 וְהֵיא שֹׁכְבָה שָׁם, שֶׁזֶה סוּד הַדּוֹרְמִיטָא. אַחֲרֵיכֶם רָאָה הַבֶּן מֶלֶךְ שֶׁבְסֻמוֹף
 תַּעֲמֵד, שֶׁזֶה הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַמְשַׁכַּת הַמַּחֲזִין, וְהִנִּיחַ הַטַּבַּעַת אֶצְלָהּ, כִּי הָרִי הוּא
 עֵשֶׂה אֶת הַקֶּשֶׁר עִמָּה. אַחֲרֵיכֶם עָמְדוּ וְהִלְכוּ יַחְדָּו אֶל הַסְּפִינָה, שֶׁזֶה הַמְשַׁכַּת
 הַתּוֹרָה וְהַנְשָׂמָה בְּתוֹךְ הַגּוֹף, וְכַמוּבָא בְּתַקּוּנִים (תַּקּוּן כ"א): "וְהָאֵינָה" דְּאִיְהִי
 גּוּפָא, "חֲשָׁבָה לְהַשְׁבֵּר" בֵּיהּ זְמָנָא, "וְיוֹנָה יֵרֵד אֶל יַרְכַּתֵי הַסְּפִינָה", דָּא
 שְׂכִינְתָא תַּתָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ "וְתִגַּל מְרַגְלוֹתָיו וְתִשְׁכַּב" שְׂכִיבַת לְעַפְרָא וְכוּ',
 עֵין שָׁם. בְּתוֹךְ כֶּף נִזְכָּרָה, שֶׁשָּׂכְחוּ הַטַּבַּעַת שָׁם, כִּי כְּשֶׁנִּמְצָאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת,

אֲחֵרֵי הַטְּבַעַת. וְהִלֵּךְ לְשֵׁם וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְמַצֵּא הַמָּקוֹם
וְהִלֵּךְ לְמָקוֹם אַחֵר וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְמַצֵּא הַטְּבַעַת. וְהָיָה
הוֹלֵךְ לְבִקְשׁוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם עַד שְׁנַתְעָה וְלֹא הָיָה יָכוֹל
לְחַזֵּר. וְהָיָה הִלְכָה לְבִקְשׁוֹ וְנִתְעִית גַּם־בֵּן, וְהָיָה הוּא הוֹלֵךְ
וְתוֹעָה, הוֹלֵךְ וְתוֹעָה. אַחֲר־כֵּן רָאָה דֶרֶךְ וְהִלֵּךְ לְיִשׁוּב,
וְלֹא הָיָה לוֹ מָה לַעֲשׂוֹת, וְנִעְשָׂה מִשְׁרַת. גַּם הָיָה הִיתָה

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

יְכוּלִים לְאָבֵד אֶת סוּד הַהִתְקַשְׁרוֹת, שֶׁהוּא הַטְּבַעַת עֲגוּלָא וְרְבוּעָא. וְשִׁלְחָה
אוֹתוֹ אַחֲרֵי הַטְּבַעַת וְהִלֵּךְ לְשֵׁם, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְמַצֵּא הַמָּקוֹם, כִּי תַכְף־וּמִיד
כְּשֶׁהוֹלְכִים מִהַשְּׂרֵשׁ, כְּבָר נִטְעִין מִדֶּרֶךְ הָאֲמֵת. וְהִלֵּךְ לְמָקוֹם אַחֵר, וְלֹא הָיָה
יָכוֹל לְמַצֵּא הַטְּבַעַת, כִּי הַתּוֹרָה וְהַקְּדוּשָׁה וְהַהִתְקַשְׁרוֹת קָשָׁה מְאֹד לְהַשִּׁיג,
אֲבָל קָל מְאֹד לְאָבֵד, וְכִשְׁמֵאבְדִים אֶת זֶה, קָשָׁה מְאֹד לְמַצֵּא אֶת זֶה,
וְכַמְאֲמָרָם ו'ל' (תְּגִיגָה טו.): מֵאֵי דְכְּתִיב (אִיּוֹב כח, יז): "לֹא יַעֲרַכְנָה זֶה־ב
וְזִכּוּכִית, וְתַמּוּרְתָהּ כְּלֵי פִז", אָמַר לוֹ: אֵלֹהֵי דְבְרֵי תּוֹרָה, שֶׁקָּשִׁין לְקַנּוּתָן כְּכֵלֵי
זֶה־ב וְכֵלֵי פִז, וְנוֹחִין לְאָבֵדָן כְּכֵלֵי זִכּוּכִית. וְהָיָה הוֹלֵךְ לְבִקְשׁוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם
עַד שְׁנַתְעָה, וְכַמּוּבָא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ו'ל' (סְפָר־הַמְדוּת, אוֹת אֲמוּנָה, חֵלֶק ב', סִימָן ז'):
כְּשֶׁהוֹלֵךְ מֵרַב לְרַב, צָרִיךְ לְחַזֵּק אֲמוּנָתוֹ בְּאַחֲדוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַלְמוּד
מִהֲרַבָּה מִלְמַדִּים מִזִּיק לְאֲמוּנַת הַיְחוד. וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְחַזֵּר, כִּי בְּרַגַע שֶׁאָדָם
תּוֹעָה בְּדֶרֶךְ קָשָׁה מְאֹד לְחַזֵּר, כַּמּוּבָא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ו'ל' (לְקוּטֵי־מִוֵּהֲרָן, חֵלֶק א',
סִימָן רז), שֵׁישׁ דְּרָכִים נְבוּכִין, וְאֵלֹהֵי הַדְּרָכִים הַמְקַלְקְלִים וְהַתּוֹעִים, כְּשֶׁאָדָם
תּוֹעָה בָּהֶם, חֵס וְשְׁלוֹם, אִזּוֹ קָשָׁה לוֹ לְחַזֵּר. וְהָיָה הִלְכָה לְבִקְשׁוֹ, וְנִתְעִית
גַּם־בֵּן; כִּי לְפַעְמִים הַצְּדִיק מַחְפֵּשׂ אֶת מִי שֶׁמְתַרְחֵק, וְזֶה שֶׁהַתְּרַחֵק אֵינוֹ מִכִּיר
אֶת קוֹל הַצְּדִיק. וְהָיָה הוּא הוֹלֵךְ וְתוֹעָה, הוֹלֵךְ וְתוֹעָה, כְּדַגְמַת הַרוֹעָה
שֶׁמַּחְפֵּשׂ אַחֵר צֹאן שְׁנֵאבֵד, כֹּל זְמַן שֶׁשׁוֹמֵעַ אֶת הַקוֹל, הוּא יָכוֹל לְחַזֵּר, אֲבָל
יֵשׁ שְׁנַתְעָה כְּל־כֵּן, עַד שֶׁכְּבָר שָׁכַח אֶת הַכֹּל. וְזֶה שֶׁבִקֵּשׁ דְּוֹד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים
קט, קעו): "תְּעִיתִי כְּשֶׁה אֲבֵד בִּקְשׁ עֲבָדְךָ, כִּי מִצּוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי", וְעַד־כֵּן
אֲנִי מִכִּיר אֶת קוֹל הַקְּרִיאָה שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת. אַחֲר־כֵּן רָאָה דֶרֶךְ, וְהִלֵּךְ
לְיִשׁוּב, וְלֹא הָיָה לוֹ מָה לַעֲשׂוֹת, וְנִעְשָׂה מִשְׁרַת; כִּי תַכְף־וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מְאָבֵד

הוֹלֶכֶת וְתוֹעָה, וְיֹשֶׁבֶת עֲצֻמָּה שֶׁתֵּשֵׁב אֶצֶל הַיָּם, וְהִלְכָה אֶל שֵׁפֶת־הַיָּם. וְהָיָה שֵׁם אֵילָנוֹת שֶׁל פְּרוֹת, וְיֹשֶׁבֶת שָׁם, וּבַיּוֹם הַיְּתֵה הוֹלֶכֶת אֶצֶל הַיָּם, אוֹלֵי תִמְצָא עוֹבְרִים וְשָׁבִים. וְהֵיטֵה מִתְּפָרְנֶסֶת מִן הַפְּרוֹת, וּבִלְיָה הֵיטֵה עוֹלָה עַל אֵילָן כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה נִשְׁמֶרֶת מִן הַחַיּוֹת:

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה סוֹחֵר גָּדוֹל מִפְּלֶג מְאֹד, וְהָיָה לוֹ מִשְׁאֵיוֹמְתָן בְּכָל הָעוֹלָם, וְהָיָה לוֹ בֶּן יָחִיד. וְהַסּוֹחֵר הָיָה זָקֵן. פַּעַם אֶחָד אָמַר הַבֶּן לְאָבִיו: בְּאִשֶּׁר שָׂאתָה זָקֵן וְאֲנִי נָעַר וְהַנְּאֻמָּנִים שֶׁלְּךָ אֵינָם מִשְׁגִּיחִים כָּלֵל

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

את קדשתו ואמונתו, הוא נופל לבחינת עבדות, והוא צריך להיות משרת אצל הזולת. גם היא הייתה הולכת ותועה, ויֹשֶׁבֶת עֲצֻמָּה, שֶׁתֵּשֵׁב אֶצֶל הַיָּם, וְהִלְכָה אֶל שֵׁפֶת־הַיָּם, וְהָיָה שֵׁם אֵילָנוֹת שֶׁל פְּרוֹת, וְיֹשֶׁבֶת שָׁם, וּבַיּוֹם הַיְּתֵה הוֹלֶכֶת אֶצֶל הַיָּם, אוֹלֵי תִמְצָא עוֹבְרִים וְשָׁבִים, וְהֵיטֵה מִתְּפָרְנֶסֶת מִהַפְּרוֹת, וּבִלְיָה הֵיטֵה עוֹלָה עַל אֵילָן, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶה נִשְׁמֶרֶת מִן הַחַיּוֹת, מוּבָא בַתְּקוּנִים (תקו"ו): בְּכָל עֵץ דָּא צְדִיק דְּאִיהוּ "עֵץ פְּרִי עֲשֵׂה פְרִי לְמִינוֹ"; שֶׁהַמְּקוֹם הַכִּי טוֹב לְהִתְחַבֵּא בְּלִילָה, כְּשֶׁחֲשֵׁךְ וּמָר לוֹ, וּמִפְּחָד מִהַחַיּוֹת רְעוֹת, חַיּוֹת טוֹרְפוֹת, שֶׁהֵן הַמְּחַשְׁבוֹת שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, הוּא לְעֵלוֹת אֶל הָעֵץ שֶׁהוּא הַצְּדִיק, כִּי מִי שֶׁזוֹכֶה לְהֵיטֵב מִקְרָב אֶל צְדִיק אֲמֵת, מִבְּטָח לוֹ שִׁיְהִיָּה שְׁמוֹר מִכָּל מִינֵי מִזִּיקִים וּמִשְׁחִיתִים, כִּי הַצְּדִיק מְאִיר בּוֹ אֶת אֲמֵתוֹ מְצִיאֹתוֹ וְיִתְבָּרַךְ בְּגִלוּי רַב מְאֹד, וְאֶצְלוֹ הוּא הַמְּקוֹם הַכִּי מִשְׁמֶר.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה סוֹחֵר גָּדוֹל מִפְּלֶג מְאֹד, וְהָיָה לוֹ מִשְׁאֵי וּמְתָן בְּכָל הָעוֹלָם, וְהָיָה לוֹ בֶּן יָחִיד, וְהַסּוֹחֵר הָיָה זָקֵן. פַּעַם אֶחָד אָמַר הַבֶּן לְאָבִיו: בְּאִשֶּׁר שָׂאתָה זָקֵן וְאֲנִי נָעַר, וְהַנְּאֻמָּנִים שֶׁלְּךָ אֵינָם מִשְׁגִּיחִים כָּלֵל עָלַי, וְאִתָּה

עָלִי, וְאַתָּה תִּסְתַּלֵּק וְאַהֲיָה נִשְׁאָר רִיק וְלֹא אֲדַע מַה
 לַעֲשׂוֹת; בְּכֵן תֵּן לִי סְפִינָה עִם סְחוּרָה וְאַלֶּף עַל הַיָּם כְּדֵי
 לְהִיּוֹת בְּקִי בַּמִּשְׁאֵי־וּמָתָן. וְנָתַן לוֹ אָבִיו סְפִינָה עִם
 סְחוּרָה, וְהֵלֵךְ לְמַדְיָנוֹת וּמִכְּבַר הַסְּחוּרָה וְקָנָה סְחוּרָה
 אַחֲרֵת וְהִצְלִיחַ.

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

תִּסְתַּלֵּק, וְאַהֲיָה נִשְׁאָר רִיק, וְלֹא אֲדַע מַה לַעֲשׂוֹת, בְּכֵן תֵּן לִי סְפִינָה עִם
 סְחוּרָה, וְאַלֶּף עַל הַיָּם, כְּדֵי לְהִיּוֹת בְּקִי בַּמִּשְׁאֵי וּמָתָן. וְנָתַן לוֹ אָבִיו סְפִינָה
 עִם סְחוּרָה, וְהֵלֵךְ לְמַדְיָנוֹת וּמִכְּבַר הַסְּחוּרָה, וְקָנָה סְחוּרָה אַחֲרֵת וְהִצְלִיחַ;
 בְּתוֹךְ כֶּף שְׂמִסְפָּר אֵיךְ נִמְשַׁכֶּת הַשְּׁתַלְשֻׁלוֹת כָּל הָעוֹלָמוֹת, עֲתִיק, אָרִיף אֲנַפִּין,
 אָבָא וְאֵמָא, זְעִיר וְנִקְבָא, מִתְחַלֵּת עֵצִים אֲצִילוֹת עַד גְּשָׁמִיּוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה,
 הַמָּלָא עֲבִיּוֹת וְגְשָׁמִיּוֹת, הָעֲלָמוֹת וְהַסְּתָרוֹת, שְׁנַעְלָמַת וְנִסְתָּרַת אֲמַתַּת
 מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. יֵשׁ סוּחַר גְּדוֹל וְעוֹסֵק בַּמִּשְׁאֵי וּמָתָן, וְשׁוֹכֵחַ לְגַמְרֵי שֵׁישׁ
 בּוֹרָא כָּל עוֹלָמִים; כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם הָאָדָם מְאֹד מְסַכֵּן, כִּי בְּכָל רִגְעַת יָכוֹל לִשְׁכַּח
 אֶת מְקוֹר מִחְצַבְתּוֹ מֵהֵיכָן הוּא בָּא, וּמִי בְּרָאוּ, וּמִי מִחִיּהוּ, וְהוּא נִזְקָן בַּמִּשְׁאֵי
 וּמָתָן, אֲזִי בָּא בְּנוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: "אַתָּה תִּסְתַּלֵּק, וְאַהֲיָה נִשְׁאָר רִיק, וְלֹא אֲדַע
 מַה לַעֲשׂוֹת", כִּי הֵבֵן מִחְקָה מַה שְּׂרָאָה אֲצֵל אָבִיו, וְיַעַן שְׂרָאָה אֶת אָבִיו כָּל
 יְמָיו רַק לַעֲסֹק בַּמִּשְׁאֵי וּמָתָן, וְהָיָה עָסוּק בְּעַסְקָיו, אֲזִי הֵבֵן אֵינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ
 לְהַגִּיד לְאָבִיו בְּאִפְּן גְּלוּי: "אַתָּה תִּסְתַּלֵּק וְאַהֲיָה נִשְׁאָר רִיק, וְלֹא אֲדַע מַה
 לַעֲשׂוֹת", בְּלִי שׁוּם בּוֹשָׁה כָּלֵל, וּבְכֹאֲמַת הַחֲנוּף מִתְחִיל מַעֲצָמוֹ, אָדָם צָרִיף
 לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְבָרַח תָּמִיד רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וַיִּזְהַר מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל בְּמִנְיַן
 עָרֵב וּבְקָר וּצְהָרִים, וַיִּקְיַם אֶת הַמְצוּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְהַדוּר רַב, וַיִּקְבַּע
 עִתִּים לְתוֹרָה, וַיִּשְׁמַר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד לֹא לַעֲשׂוֹת עוֹל לְזוּלַת, וּמְכַל שְׁפָן לֹא
 לְגַנֵּב, חֵס וְשְׁלוֹם, אוֹ לַעֲשׂוֹת אֵיזוֹ רְמָאוֹת בְּעַסְקִים שְׁלוֹ, אֲזִי נִכּוֹן לְבוֹ יְהִיָּה
 בְּטוֹחַ, שְׂגָם בְּנוֹ יִחְקָה אוֹתוֹ, וּמְכַל שְׁפָן כְּשֶׁהוּא יְקִים מְצוֹת כְּבוֹד אָב וְאֵם
 בְּתַכְלִית הַשְּׁלָמוֹת, אֲזִי גַם יִלְדִּיו יְקִימוּ עִמּוֹ מְצוֹת כְּבוֹד אָב וְאֵם, אֲבָל בְּרִגְעַת
 שְׂאָדָם מְנִיחַ אֶת כָּל רֵאשׁוֹ בְּהַבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה, וְעוֹסֵק רַק בְּעַסְקִים, וְהוּא סוּחַר

בְּהִיּוֹתוֹ עַל הַיָּם רָאוּ אוֹתָן הָאֵילָנוֹת הַנַּ"ל (שְׁהִיְתָה
 הַבַּת־קִיסָר שָׁם), וְסָבְרוּ שֶׁהוּא יָשׁוּב וְרָצָה לִילֵךְ
 לְשָׁם. וּבְשִׁנְתָּקְרָבוֹ רָאוּ שֶׁהֵם אֵילָנוֹת וְרָצוּ לַחֲזֹר. בְּתוֹךְ
 כֶּף הַצִּיץ הַסּוֹחֵר (הֵינּוּ בֶן הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל) לְתוֹךְ הַיָּם, וְרָאָה שָׁם
 אֵילָן וְעָלְיוֹ כְּמַרְאֵה אָדָם, וְסָבַר שֶׁמָּא הוּא טוֹעָה עֲצָמוֹ.
 וְהִגִּיד לְשָׂר הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ שָׁם וְהִבִּיטוּ וְרָאוּ גַם־כֵּן
 כְּמַרְאֵה אָדָם עַל הָאֵילָן וְהִתְיַשְּׁבוּ לְהִתְקַרֵּב לְשָׁם וּשְׁלָחוּ
 אִישׁ עִם סְפִינָה קְטַנָּה לְשָׁם. וְהֵם הָיוּ מִבִּיטִים בְּתוֹךְ הַיָּם,
 כְּדִי לְכוּן אֶת הַשְּׁלִיחַ שֶׁלֹּא יִטְעָה מִן הַדֶּרֶךְ כְּדִי שְׁיִלֵּךְ
 מִכּוּן אֶל הָאֵילָן הַנַּ"ל. וְהִלֵּךְ לְשָׁם וְרָאָה שִׁיּוֹשֵׁב שָׁם אָדָם
 וְהִגִּיד לָהֶם.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

גְּדוּל, וְשׁוֹכַח מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, אֲזִי בּוֹדְאֵי בְּנוֹ לֹא יִתְבַּיֵּשׁ לְהִגִּיד לוֹ פְּתוּחַ: "אַתָּה
 תִּסְתַּלֵּק וְאַהֲיָה נִשְׂאָר רִיק, וְלֹא אֲדַע מַה לַּעֲשׂוֹת", כִּי כָּבַד אָמְרוּ חַכְמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (סֵפֶה נ"ו): שׁוֹתָא דִּינוּקָא בְּשׁוּקָא אוֹ דְּאָבוּהּ אוֹ דְּאִמִּיהָ. וּפְרַשׁ
 רַש"י: מְשַׁל הַדְּיוּט הוּא, מַה שֶׁהִתִּינוּק מְדַבֵּר בְּשׁוּק, מְאָבִיו אוֹ מְאֵמוֹ שְׁמַע;
 וְלִכֵּן חֲנוּךְ צְרִיף לְהִתְחִיל עִם עֲצָמוֹ, לְחַנֵּךְ אֶת עֲצָמוֹ, וְאֲזִי נִכּוֹן לְבוֹ יִהְיֶה
 בְּטוֹחַ, שֶׁבְּנוֹ לֹא יִדְבַר עִמוֹ כֶּף. בְּהִיּוֹתוֹ עַל הַיָּם, רָאוּ אוֹתָן הָאֵילָנוֹת הַנַּ"ל
 (שְׁהִיְתָה הַבַּת קִיסָר שָׁם), וְסָבְרוּ שֶׁהוּא יָשׁוּב, וְרָצָה לִילֵךְ לְשָׁם, וּכְשִׁנְתָּקְרָבוֹ
 רָאוּ שֶׁהֵם אֵילָנוֹת, וְרָצוּ לַחֲזֹר. בְּתוֹךְ כֶּף הַצִּיץ הַסּוֹחֵר (הֵינּוּ בֶן הַסּוֹחֵר הַנַּ"ל)
 לְתוֹךְ הַיָּם, וְרָאָה שָׁם אֵילָן, וְעָלְיוֹ כְּמַרְאֵה אָדָם, וְסָבַר שֶׁמָּא הוּא טוֹעָה עֲצָמוֹ,
 וְהִגִּיד לְשָׂר הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ שָׁם, וְהִבִּיטוּ וְרָאוּ גַם־כֵּן כְּמַרְאֵה אָדָם עַל
 הָאֵילָן, וְהִתְיַשְּׁבוּ לְהִתְקַרֵּב לְשָׁם, וּשְׁלָחוּ אִישׁ עִם סְפִינָה קְטַנָּה לְשָׁם, וְהֵם
 הָיוּ מִבִּיטִים בְּתוֹךְ הַיָּם, כְּדִי לְכוּן אֶת הַשְּׁלִיחַ, שֶׁלֹּא יִטְעָה מִן הַדֶּרֶךְ, כְּדִי
 שְׁיִלֵּךְ מִכּוּן אֶל הָאֵילָן הַנַּ"ל. וְהִלֵּךְ לְשָׁם וְרָאָה, שִׁיּוֹשֵׁב שָׁם אָדָם, וְהִגִּיד

וְהֵלֵךְ בְּעֶצְמוֹ (בן הסוחר הנ"ל), וְרָאָה שְׂיוֹשְׁבַת שָׁם (הינו
הפת־קיסר הנ"ל שְׁהִיתָה יוֹשְׁבַת שָׁם כְּנ"ל), וְאָמַר לָהּ
שְׁתַּרְדּוּ. וְאָמְרָה לּוֹ שְׂאִינָה רוֹצֶה לְכַנֵּס אֶל הַסְּפִינָה, כִּי־אִם
שְׂיִבְטִיחָה שְׁלֹא יִגַע בָּהּ כִּי־אִם כְּשִׁיבּוֹא לְבֵיתוֹ וְיִשָּׂא
אוֹתָהּ כְּדָת. וְהִבְטִיחַ לָהּ. וְנִכְנְסָה אֶצְלוֹ לְסְפִינָה, וְרָאָה

נחרי אפרסמון

לָהֶם. וְהֵלֵךְ בְּעֶצְמוֹ (בן הסוחר הנ"ל), וְרָאָה שְׂיוֹשְׁבַת שָׁם (הינו הפת־קיסר הנ"ל,
שְׁהִיתָה יוֹשְׁבַת שָׁם כְּנ"ל), וְאָמַר לָהּ שְׁתַּרְדּוּ וְאָמְרָה לּוֹ, שְׂאִינָה רוֹצֶה לְכַנֵּס אֶל
הַסְּפִינָה, כִּי אִם שְׂיִבְטִיחָה, שְׁלֹא יִגַע בָּהּ, כִּי אִם כְּשִׁיבּוֹא לְבֵיתוֹ וְיִשָּׂא אוֹתָהּ
כְּדָת. וְהִבְטִיחַ לָהּ. בְּאֵמַת זֶה לֹא הָיָה הַשְּׂדוּף שְׁלֵה, אֲלֹא הִיא עֲשֵׂתָה בְּחֻכְמָה,
כְּדִי לְהַנְצִל מִמֶּנּוּ, וְכִמּוֹ שְׁאָמַר הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם (משלי כד, ו): "כִּי בְּתַחֲבֻלוֹת
תַּעֲשֶׂה לָךְ מִלְחָמָה", כִּי אִם בָּא הַיָּצָר הָרַע, וְרוֹצֵה לְהַכְשִׁיל אוֹתְךָ, תַּעֲשֶׂה
כָּל מִינֵי תַחֲבֻלוֹת לְהַנְצִל מִמֶּנּוּ, כִּי צְרִיכִים לְהַחֲכִים מְאֹד נֶגֶד הַיָּצָר הָרַע,
שֶׁהוּא מְלַךְ זָקֵן וְכֹסִיל, וְרוֹצֵה לְהַכְשִׁילְךָ בְּעוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלְךָ, וְלִטְפֹּשׂ אֶת
שְׁכֻלְךָ, כִּי כִּבְר אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוטה ג): "אִין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה, אֲלֹא
אִם בֵּן נִכְנֵס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת; וְלִכֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׂבַעְעוֹלָם
לְהַנְצִל מִהַיָּצָר הָרַע הַרוֹצֵה לְהַכְשִׁילוֹ. וְנִכְנְסָה אֶצְלוֹ לְסְפִינָה, וְכִבְר אָמְרוּ
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ויקרא רבה, פ'רשה כא, סימן ה'): "אִם עֲשִׂיתָ חֲבִילוֹת שֶׁל
עֲבֻרוֹת, עֲשֶׂה כְּנִגְדָן חֲבִילוֹת שֶׁל מִצְוֹת (משלי ו, יז): "עֵינַיִם רְמוֹת", (דברים
ו, ח): "וְהָיוּ לְטֹטְפַת בֵּין עֵינֶיךָ", לְשׁוֹן שְׁקָר, "וְלִמְדַתָּם אוֹתָם אֶת בְּנֵיכֶם",
יָדִים שׁוֹפְכוֹת דָּם נָקִי, "וְקִשְׂרַתָּם לְאוֹת עַל יָדֶיךָ", (משלי ו, יח): "לֵב חָרַשׁ
מִחֲשָׁבוֹת אָוֶן", (דברים ו, ו): "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה", (משלי ו, יח): "וְרַגְלֶיךָ
מִמְהָרוֹת לְרוּץ לְרָעָה", הָיוּ רֵץ אַחַר מִילָה שֶׁהִיא בֵּין בְּרָכִים, "יָפִיחַ כְּזָבִים
עַד חֻמֵּס", (ישעיה מג, י): "אַתָּם עֲדֵי נֹאֵם הַנְּוִיָּה", וּמְשַׁלַּח מְדַנִּים בֵּין אֲחִים,
(תהלים לד, טו): "בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְרַדְפָּהוּ", כִּי אֶפְלוּ כְּשֶׁכִּבְר צְרִיךְ לְהַכְנִס בְּתוֹךְ
הַסְּפִינָה שֶׁל הַיָּצָר הָרַע, וְכִמְעַט שְׂיִכְשֵׁל, עָלָיו לְהַחְזִיק מִעַמֵּד, וְלֹא לְהַתְנַאֵשׁ
וְלִפְל בְּדַעְתּוֹ, כִּי כְּנִגְדָן חֲבִילוֹת שֶׁל עֲבֻרוֹת, עֲשֶׂה כְּנִגְדָן חֲבִילוֹת שֶׁל מִצְוֹת.

שהיא מזמרת על כלי זמר ויכולה לדבר בכמה לשונות,
ושמח על שנזדמנה לו.

אחר־כך פשהתחילו להתקרב לביתו, אמרה לו,
שהישר שילך לביתו ויודיע לאביו וקרוביו
וכל מידעיו שכלם יצאו לקראתה, באשר שמוליק אשה
חשובה כזו. ואחר כך יתודע לו מי היא (פי גם מקדם התנתה
היא עמו שלא ישאל אותה מי היא עד אחר החתנה), אז ידע מי
היא, והספים עמה. אמרה לו: גם הישר באשר שאתה

נחרי אפרסמון

וראה שהיא מזמרת על כלי זמר, ויכולה לדבר בכמה לשונות, ושמח על
שנזדמנה לו; כי באמת אי אפשר להנצל מהיצר הרע, אלא על־ידי שתי
העצות האלו: "שמחה והתבודדות", שזה מזמרת על כלי זמר — שלמות
השמחה, ולדבר בכמה לשונות — שלמות התפלה, שנאמרה בכמה
לשונות, וכשאדם תמיד בשמחה עצומה, ומחיה את עצמו עם כל נקדה
טובה שיש בו, וכן מרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך בכמה לשונות,
על־ידי־זה נצל מכל רע. אחר־כך פשהתחילו להתקרב לביתו, אמרה לו,
שהישר שילך לביתו, ויודיע לאביו וקרוביו וכל מידעיו, שכלם יצאו
לקראתה, באשר שמוליק אשה חשובה כזו, ואחר־כך יתודע לו מי היא (פי
גם מקדם התנתה היא עמו, שלא ישאל אותה מי היא עד אחר החתנה), אז ידע מי
היא, והספים עמה; כי הנה הבת קיסר היא הנשמה, שתפסה בן הסוחר,
שזה הסמ"ך־מ"ם, בתוף הספינה שלו, אבל היא הצליחה להתנות תנאי
אתו, שלא יגע בה עד שיתחתנו, כי בזה העולם צריכים ללכת עם חכמה
עצומה נגד הטמאה, וכמו שכתב החכם מכל האדם (משלי כד, ו): "כי
בתחבולות תעשה לך מלחמה", כי כך צריכים ללכת עם הסמ"ך־מ"ם, והוא
שמח, שחושב שהנה כבר תפס את הנשמה, פי היא הבטיחה לו שתתחתן

מוליך אשה כזו שתשבר את כל המאטראסן (המלחים) המוליכין הספינה למען ידעו שהפותר שלהם יש לו נשואין עם אשה כזו והספים עמה.

ולקח יין טוב מאד שהיה לו בספינה ונתן להם ונשתכרו מאד. והוא הלך לביתו להודיע לאביו וקרוביו כנ"ל, והמאטראסן נשתכרו ויצאו מן הספינה, ונפלו ושכבו בשכרותם.

ובעוד שהיו מכינים עצמם שם לילה לקראתה עם כל

נחרי אפרסמון

עמו, רק שלא יגע בה עד שיתחננו. ולבסוף כשכבר הגיעו אל החוף, אמרה לו: לך תגיד לאביו ולקרוביו, איזו אשה חשובה אתה מוליך, והכל יהיה לדחות אותו, כי עקר העצה נגד הסמ"ך-מ"ם קדם לדחות אותו, כדי שלא יכשילך. אחר-כך אמרה לו: גם הישר באשר שאתה מוליך אשה כזו, שתשבר את כל המאטראסן [מלחים] המוליכין הספינה, למען ידעו, שהפותר שלהם יש לו נשואין עם אשה כזו, והספים עמה. ולקח יין טוב מאד, שהיה לו בספינה, ונתן להם, ונשתכרו מאד; כי היא התכוננה לברח, אזי קדם רצתה שכל המלחים לכל הפחות יצאו מהספינה, למען שלא יהיה לה שום מניעות לברח. והוא הלך לביתו להודיע לאביו וקרוביו כנ"ל, כי היה כל-כך בטוח שהוא תפס אותה כבר. והמאטראסן נשתכרו ויצאו מן הספינה, ונפלו ושכבו בשכרותם, כי זה הקלקול של שכרות, כי כשאדם שותה — שוכח הכל, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מזהר"ן, חלק ב', סימן כו): על-ידי השכרות שוכחים את המצוות שהזיכרנו משה רבנו, שזה (משלי לא, ה): "פן ישתה וישכח מחקק", שעל-ידי השתיה והשכרות שוכחים את רמ"ח מצוות של משה, וזה מחקק עולה כמספר רמ"ח וכמספר מש"ה עם השלש אותיות, כי כשאדם שותה — הוא שוכח הכל. ובעוד שהיו מכינים עצמם שם לילה

המשפחה, הלכה היא והתירה הספינה מן הספר, ופרשה
הוילונות (הינו הלאווינטן), והלכה לה עם הספינה. והם באו
אל הספינה (הינו כל המשפחה של הסוחר) ולא מצאו דבר.
וחרה להסוחר אבי הבן הנ"ל מאד והוא צועק ואומר
(הינו הבן של הסוחר הנ"ל שהיה בא עם הספינה הנ"ל צעק ואמר:
תאמין לי שהבאתי ספינה עם סחורה וכו'), והם אינם רואים דבר.
ואמר לו: תשאל להמאטראסן. והלך לשאל אותם, והם
שוכבים שפורים. אחר כך ננערו, ושאל להם ואינם
יודעים כלל מה עבר עליהם רק יודעים שהביאו ספינה
עם כל הנ"ל ואינם יודעים היכן הוא. וחרה הסוחר מאד
על בנו וגרשו מביתו, ולא יבוא לנגד פניו. והלך ממנו
נע ונד, והיא (הינו הבת-קיסר הנ"ל) היתה הולכת על הים:

נהרי אפרסמון

לקראתה עם כל המשפחה, הלכה היא והתירה הספינה מן הספר, ופרשה
הוילונות (הינו הלאווינטן), והלכה לה עם הספינה; כי זה עקר העצה,
כשרואים שנמצאים בצרה מהסמ"ך-מ"ם הרודף אותך — לברח ממנו.
וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות פחד, חלק ב', סימן ג'): מי שבורח מן
הצרה הוא פקח, אזי היא קדם ברחה לפני שיבואו. והם באו אל הספינה
(הינו כל המשפחה של הסוחר), ולא מצאו דבר, וחרה להסוחר — אבי הבן
הנ"ל מאד, והוא צועק ואומר (הינו הבן של הסוחר הנ"ל, שהיה בא עם הספינה
הנ"ל, צעק ואמר: תאמין לי, שהבאתי ספינה עם סחורה וכו'), והם אינם רואים
דבר, ואמר לו: תשאל להמאטראסן! והלך לשאל אותם, והם שוכבים
שפורים. אחר-כך ננערו, ושאל להם, ואינם יודעים כלל מה עבר עליהם,
רק יודעים שהביאו ספינה עם כל הנ"ל, ואינם יודעים היכן הוא, וחרה
הסוחר מאד על בנו וגרשו מביתו, ולא יבוא לנגד פניו. והלך ממנו נע ונד,
והיא (הינו הבת קיסר הנ"ל), היתה הולכת על הים; כי זה עקר העצה לשטות

**וַיְהִי הַיּוֹם וַהֲיָה מֶלֶךְ אֶחָד וַהֲיָה בּוֹנֵה לוֹ פְּלָטִין עַל הַיָּם
כִּי שֵׁם הוֹטֵב בְּעֵינָיו לְבָנוֹת פְּלָטִין מִחַמַּת
אֲוִיר הַיָּם. וְהַסְפִּינוֹת הוֹלְכוֹת שָׁם. וַהֲיָה (הֵינּוּ הַבַּת־קִיסָר**

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

את הסמ"ך-מ"ם ולברח ממנו, ולא להפגס בשום ופוחים עמו. וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות נאוף, חלק א', סימן י'): לא תפגס עם פתוייך בטוען ונטען; כי אריכות הרגשות החושב אפלו בבחינת השולל תפעל הגברת החפץ, ותתהפך הרצון אליו, כי אסור להפגס בדין ודברים עם הסמ"ך-מ"ם, רק כשוראים שהטמאה והזהמא שלו מתגברת על האדם עליו לברח, ולא להפגס בשום ופוחים, ואז על-ידי-זה ינצל ממנו, כי בשום פנים ואפן לא כדאי להפגס בטוען ונטען או בוכוחים עם הסמ"ך-מ"ם, אלא בתחבולות תעשה עמו מלחמה ותברח ממנו, וזה מה שעשתה הבת קיסר, שהיא הנשמה.

ויהי היום, והיה מלך אחד, שזה סובב גם-כן על היצר הרע, שהוא מלך זקן וכסיל. והיה בונה לו פלטין על הים, כי הים מרמז על רוחניות, ולכן גם שם מתלבש היצר הרע לתפס את האדם, ואל יחשב אדם, כיון שהגיע כבר לרוחניות, שהוא מבטח שלא יתפס אותו היצר הרע, כי גם ברוחניות יש יצר הרע גדול מאד, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב) שגם מי שמגיע כבר אל רוחניות, דיקא משם הוא יכול לפל, וכמו שארע לאלישע אחר, שעלה לרקיע על-ידי שם, ואף-על-פי-כן כפר בעקר (חגיגה יד.), כי מרב אור — מסנוור אותו לגמרי, כמו שכתוב (בראשית כז, א): "ותכהין עיניו מראת", מחמת שנתקרב ביותר אל האור אלקות, אזי האור מכהה עיניו ומזיק לו, כמו שאדם מסתכל על עצם השמש, אור השמש מזיק לעיניו, ולכן היצר הרע בונה פלטין על הים דיקא, כי שם הוטב בעיניו לבנות פלטין, מחמת אור הים, והספינות הולכות שם, כי הוא תופס גם את הגדולים שיושבים על רוחניות, ומתענגים מזיו השכינה, וגם הם צריכים להזהר ממנו. והיא (הינו הבת קיסר הנ"ל) היתה

הנ"ל) היתה הולכת על הים ובאתה סמוך לפלטיין של המלך הנ"ל. והמלך הביט וראה ספינה בלי מנהיגים ואין שם אנשים, וסבר שהוא טועה עצמו, וצוה לאנשיו שיסתכלו וראו גם-כן בן. והיא נתקרבה אל הפלטיין. אחר-כך התישבה עצמה: למה לה הפלטיין? והתחילה לחזר. ושלח המלך והחזירה והביאה לביתו.

והמלך הנ"ל לא היה לו אשה, כי לא היה יכול לברר לו, כי מי שהיה רוצה לא רצתה היא וכן להפך.

נחרי אפרסמון

הולכת על הים, ובאתה סמוך לפלטיין של המלך הנ"ל; כי הבת קיסר זו הנשמה, חלק אלוה ממעל, שברחה מבן הסוחר אל תוך הים, שהיא רוחניות אלקות, וחשבה שעכשו כבר תוכל להנצל ממנו, אבל היא לא ידעה, שגם שם יש מלך זקן וכסיל, שהוא היצר הרע, הרוצה להכשיל את כלם. והמלך הביט וראה ספינה בלי מנהיגים, ואין שם אנשים, כי היא לא נזהרה, על-כן חשב שאין שם מנהיג, כי אדם צריך לעמד תמיד על המשמר מהיצר הרע, שבא אל האדם בכל מיני תחבולות רעות לתפס אותו. וסבר שהוא טועה עצמו, וצוה לאנשיו שיסתכלו, וראו גם-כן בן. והיא נתקרבה אל הפלטיין, אחר-כך התישבה עצמה — למה לה הפלטיין? והתחילה לחזר, ושלח המלך והחזירה והביאה לביתו, כי היא התחילה לברח, אבל היצר הרע יותר חזק, ורדף אחריה ותפסה, והביאה לתוך ביתו. והמלך הנ"ל לא היה לו אשה, כי לא היה יכול לברר לו, כי מי שהיה רוצה לא רצתה היא וכן להפך, [נזה מוסר השכל לבני-אדם, שלא יכולים למצא את זווגם, והכל בא מחמת גאות וישות, כי את מי שהוא רוצה, היא לא רוצה, ואת מי שהוא לא רוצה, היא פן רוצה, ודבר זה סובב על כל אחד, שקשה לו למצא את זווגו, כי הוא לא רוצה להסכים עם מי שהיא רוצה אותו, כי הוא תמיד רוצה דבר שעדין לא נברא, ובאמת אמרו חכמינו הקדושים (יבמות סג):

וּכְשֶׁבִּאתָה לְשֵׁם הַבֵּת־קִיסָר הַנַּ"ל אָמְרָה לוֹ שִׁישְׁבַע לָהּ
שְׁלֹא יִגַע בָּהּ עַד שִׁישְׁאָנָה בְּדַת, וְנִשְׁבַע לָהּ. וְאָמְרָה לוֹ
שְׂרָאוּי שְׁלֹא יִפְתַּח אֶת הַסְּפִינָה שְׁלָהּ וְלֹא יִגַע בָּהּ, רַק
שֶׁתַּעֲמִד כָּךְ עַל הַיָּם עַד הַנְּשׂוֹאִין וְאִז יֵרְאוּ הַכֹּל אֶת רַבּוּי
הַסְּחֹרָה שֶׁהֵבִיֵּאָה לְבַל יֵאמְרוּ שֶׁלְקַח אִשָּׁה מִן הַשּׁוּק.
וְהִבְטִיחַ לָהּ כֵּן.

וְהַמֶּלֶךְ כָּתַב לְכָל הַמְּדִינֹת שִׁיתְקַבְּצוּ וַיָּבֹאוּ עַל
הַחֲתָנָה שְׁלוֹ, וּבָנָה פְּלָטִין בְּשִׁבְלִיהָ. וְהִיא

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

נְחוֹת דְרָגָא וְנָסִיב אִיתְתָּא. וּפְרַשׁ רַש"י: אַל תִּקַּח אִשָּׁה חֲשׁוּבָה מִמֶּךָ, שְׁמָא
לֹא תִתְקַבֵּל עָלֶיהָ; וְאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְרַדֵּת דְרָגָא, כְּדֵי לִמְצֹא בֵּת זוּג,
וּכְשֶׁאָדָם מִחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ לְלֹא כְלוּם, אַף־עַל־פִּי־כֵן אוֹמְרִים לוֹ נְחוֹת דְרָגָא
וְנָסִיב אִיתְתָּא, שֶׁתְּהִיָּה בְעֵינֶיךָ כְלוּם שְׁבַכְלוּם, אִז בְּקִלוֹת תִּמְצָא בֵּת זוּגֶךָ.
וּכְשֶׁבִּאתָה לְשֵׁם הַבֵּת קִיסָר הַנַּ"ל, אָמְרָה לוֹ שִׁישְׁבַע לָהּ, שְׁלֹא יִגַע בָּהּ, עַד
שִׁישְׁאָנָה בְּדַת, וְנִשְׁבַע לָהּ; כִּי הִיא רְאֵתָה שְׁנִפְלָה כְּכַר בַּפֶּתַח, וְלִכֵּן בְּתַחְבּוּלוֹת
עָשְׂתָה עִמּוֹ מִלְחָמָה. וְאָמְרָה לוֹ, שְׂרָאוּי שְׁלֹא יִפְתַּח אֶת הַסְּפִינָה שְׁלָהּ, וְלֹא
יִגַע בָּהּ, רַק שֶׁתַּעֲמִד כָּךְ עַל הַיָּם עַד הַנְּשׂוֹאִין, וְאִז יֵרְאוּ הַכֹּל אֶת רַבּוּי
הַסְּחֹרָה שֶׁהֵבִיֵּאָה, לְבַל יֵאמְרוּ, שֶׁלְקַח אִשָּׁה מִן הַשּׁוּק, וְהִבְטִיחַ לָהּ כֵּן; כִּי
כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל שְׁנוּפֵל כְּכַר בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּה, עָלָיו לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
תַּחְבּוּלוֹת אִיךְ לְבָרִחַ מֵהִיצֵר הָרַע, כִּי אֶפְלוּ שְׁכָבֵר נוֹפְלִים בְּיָדָיו, עַדִּין יְכוּלִים
לְצַאת מִשָּׁם, אִם עוֹשֶׂה בְּחֻמָּה, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר הַחֲכָם מְכַל הָאָדָם (מְשָׁלִי כַד,
ו': "כִּי בְתַחְבּוּלוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ מִלְחָמָה", וְדִיקָא עַל־יְדִי־זָה הוּא יְכוּל לְהַנְצִיל.

וְהַמֶּלֶךְ כָּתַב לְכָל הַמְּדִינֹת, שִׁיתְקַבְּצוּ וַיָּבֹאוּ עַל הַחֲתָנָה שְׁלוֹ, וּבָנָה
פְּלָטִין בְּשִׁבְלִיהָ, כִּי כֵן דְרָךְ הַבְּעָלִי גְאֹוָה, שְׂרוּצִים לְהִרְאוֹת אֶת עֲשִׂירוֹתָם,

צוֹתָהּ שׁוֹבִיאוּ לָהּ אַחַד-עֶשֶׂר בְּנוֹת שָׁרִים שְׁיִהְיוּ עִמָּה.
 וְצוּהָ הַמֶּלֶךְ וְשָׁלְחוּ לָהּ אַחַד-עֶשֶׂר בְּנוֹת שָׁרִים גְּדוֹלִים
 מְאֹד וּבָנָאוּ לְכָל אַחַת פְּלָטִין מִיַּחַד, וְהָיָא הָיְתָה לָהּ גַם
 בֶּן פְּלָטִין מִיַּחַד, וְהָיוּ מִתְקַבְּצוֹת אֵלֶיהָ, וְהָיוּ מְזַמְּרוֹת
 בְּכָל־יָשׁוּר וּמְשַׁחֲקִים שָׁם עִמָּה.

פַּעַם אַחַת אָמְרָה לָהֶם שְׁתַּלְּךְ עִמָּהֶם עַל הַיָּם, וְהִלְכוּ
 עִמָּה. וְהָיוּ מְשַׁחֲקִים שָׁם, וְאָמְרָה לָהֶם שְׁתַּכַּבֵּד

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

וכמו שכתוב (אסתר א, ד): "בהראתו את עשר כבוד מלכותו, ואת יקר תפארת גדולתו" וגו', והקלפה הזו נמצאת עד היום אצל בני-אדם, שמבזבזים הון תועפות לרוח, העקר להראות לזולת את גדלתם. והיא הבת קיסר, שהיא הנשמה, שראתה שנפלה כבר בפח, עם כל זאת רצתה לצאת ממנו, ולכן צוּתָהּ שׁוֹבִיאוּ לָהּ אַחַת-עֶשֶׂר בְּנוֹת שָׁרִים שְׁיִהְיוּ עִמָּה, שְׁזָה סוּד אַחַד-עֶשֶׂר סִמְמָנֵי הַקְּטָרֶת, שֶׁהוּא בְּסוּד ו"ה, שְׁשׁוֹבֵר אֶת הַיֶּצֶר הָרָע, כְּמוֹכָא בְּזִהַר (ויקהל ריח): בגין דקטרת תבירו דיצר הרע איהו. וצוּהָ הַמֶּלֶךְ, וְשָׁלְחוּ לָהּ אַחַת-עֶשֶׂר בְּנוֹת שָׁרִים גְּדוֹלִים מְאֹד, כִּי (סנהדרין לט): מְנִיָּה וּבִיָּה אָבָא לִיזִיל בִּיָּה נִרְגָא; כִּי אִם מִתְעַקְּשִׁים, אֲזִי הַסְטֵרָא אַחְרָא בְּעִצְמָה צְרִיכָה לַעְזוֹר לְקַדְּשָׁה, וְכְמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוה"ר, חלק ב', סימן ח'), שֶׁהַצְּדִיק מְכַנֵּס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְטֵרָא אַחְרָא, וְהַהֲכָרַח לָהּ לְהַקְיָא הַקְּאוֹת, בְּסוּד (איוב כ'): "חיל בלע ויקאנו". ובנו לכל אחת פְּלָטִין מִיַּחַד, כִּי לְכָל אֶחָד מִסְמָנֵי הַקְּטָרֶת, יֵשׁ לוֹ סִגְלָה נִפְרֶדֶת. וְהָיָא הֵיְתָה לָהּ גַם-בֶּן פְּלָטִין מִיַּחַד, וְהָיוּ מִתְקַבְּצוֹת אֵלֶיהָ, שְׁזָה גַם סוּד מָה שְׁרָאָה יוֹסֵף (בראשית לו, ט): "ואחד-עשר כוכבים משתחווים לי", וְהָיוּ מְזַמְּרוֹת בְּכָלֵי שִׁיר וּמְשַׁחֲקִים שָׁם עִמָּה, כִּי מִסְטֵרָא דְקַדְּשָׁה מְשֵׁם שׁוֹרָה תְּמִיד שְׁמַחָה, כִּי (דברי-הימים א' טו, כז): "עז וחדוה במקמו". פַּעַם אַחַת אָמְרָה לָהֶם, שְׁתַּלְּךְ עִמָּהֶם עַל הַיָּם, זֶה רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת שְׁדוּמָה לָיִם. וְהִלְכוּ עִמָּה, וְהָיוּ מְשַׁחֲקִים שָׁם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, רַק עַל-יְדֵי תַקְוָה הַשְׁמַחָה, וְכְמוֹ שְׁכַתוֹב (שמואל-א' י,

אותם ביין טוב שיש לה, ונתנה להם מהיין שבפינה ונשתפרו ונפלו ושכבו. והלכה והתירה הספינה ופרשה הוילונות וברחה עם הספינה. והם (הינו המלך ואנשיו) הציצו וראו שהספינה איננה ונבהלו מאד. ואמר המלך: הזתרו שלא להגיד לה פתאום פי צערה יהיה גדול מאד על ספינה יקרה פזו (פי המלך לא היה יודע שהיא בעצמה ברחת עם הספינה והיה סבור שהיא עדין בחדרה), גם אולי תסבר שהמלך נתן לאחד את הספינה רק ישלחו את שררה אחת מהבנות שרים הנ"ל להגיד לה בחכמה. והלכו לחדר אחד ולא מצאו אדם. וכן לחדר שני וכן לכל

נחרי אפרסמון

ה): "חבל נבאים ירדים מהבמה, ולפניהם גבל וחרף וחליל וכנור והמה מתנבאים". ואמרה להם, שתכבד אותם ביין טוב שיש לה, ונתנה להם מהיין שבפינה, ונשתפרו ונפלו ושכבו; כי היא לא רצתה שידעו שהיא בורחת, ועל-כן נתנה להם יין לשחות, כדי שיפלו בשנה, שזה מה שנאמר אצל יעקב (בראשית לא, כ): "על בלי הגיד לו כי ברח הוא". והלכה והתירה הספינה, ופרשה הוילונות וברחה עם הספינה; כי זה עקר העצה, כשרואים שנכנסו באיזה צרה — צריכים לברח, וכמו שכתוב (הושע יב, יג): "ויברח יעקב", וכן (שמות ב, טו): "ויברח משה מפני פרעה". והם (הינו המלך ואנשיו) הציצו וראו שהספינה איננה, ונבהלו מאד, כי הם לא ידעו שהיא ברחתה. ואמר המלך: הזתרו שלא להגיד לה פתאום, פי צערה יהיה גדול מאד על ספינה יקרה פזו (פי המלך לא היה יודע, שהיא בעצמה ברחת עם הספינה, והיה סבור שהיא עדין בחדרה), גם אולי תסבר, שהמלך נתן לאחד את הספינה, רק ישלחו את שררה אחת מהבנות שרים הנ"ל להגיד לה בחכמה. והלכו לחדר אחד, ולא מצאו אדם, וכן לחדר שני, וכן לכל האחד-עשר חדרים, ולא

האחד-עשר חדרים, ולא מצאו אדם. והספימו לשלח
בלילה שררה זקנה להגיד לה. והלכו לחדרה ולא מצאו
אדם ונבהלו מאד.

ואביהן של הבנות שרים הנ"ל שהיו רגילים שיגיעו
להם אגרות זה מזה, ועתה ראו שהם שולחים
אגרות ואין להם שום אגרת מבנותיהם. עמדו השרים
ונסעו בעצמן לשם, ולא מצאו את בנותיהם, וחרה להם
מאד, ואמרו לשלח את המלך (דהינו למקום ששולחין החיבים
נחרי אפרסמון

מצאו אדם, והספימו לשלח בלילה שררה זקנה להגיד לה, והלכו לחדרה,
ולא מצאו אדם, ונבהלו מאד; כי כשיש לאדם אמץ לב, הוא יכול לעשות
גבורות נוראות, ולברח מהסטרא אחרא, ולא יוכלו לעשות לו שום דבר,
וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוה"ר, חלק א', סימן רמט): עקר הגבורה
בהלב; כי מי שלבו חזק, ואינו מתירא משום אדם ומשום דבר, יכול לעשות
גבורות נוראות ולכבש המלחמות, על-ידי חזק ותקף לבו שאינו מתירא,
ורץ לתוף תקף המלחמה, וזה בחינת (אבות, פרק ד'): איזהו גבור? הכובש
את יצרו. וזה בחינת גבורות שמשון, שנאמר בו (שופטים יג): "ותחל רוח
הנני"ה לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאול", שבאותן המקומות
צלחה עליו רוח השם, ולבש גבורה, דהינו שבא לו חזק ותקף גבורה בלב,
ועל-ידי-זה עשה גבורות נוראות. וזה שיך לכל בר ישראל, אם רק יתחזק
ולא יפחד, אזי יצליח לעבר על הכל.

ואביהן של הבנות שרים הנ"ל, שהיו רגילים שיגיעו להם אגרות זה
מזה, ועתה ראו שהם שולחים אגרות, ואין להם שום אגרת מבנותיהם,
עמדו השרים ונסעו בעצמן לשם, ולא מצאו את בנותיהם, וחרה להם מאד,
ואמרו לשלח את המלך (דהינו למקום ששולחין החיבים מיתה, שקורין

מיתה שקורין "פארשיקון", כי הם היו השרי מלוכה, אך
 נתישבו מזה חטא המלך שיתחייב שלוח כי נאנס בדבר.
 והספימו להעבירו ממלכותו ולגרשו. והעבירו אותו
 וגרשוהו והלך לו:

והיא (הינו הבת קיסר הנ"ל שברחה עם האחת-עשרה בנות שרים)
 הלכה עם הספינה. אחר-כך ננערו השרות הנ"ל (והתחילו
 שוב לשחק כמקדם כי לא ידעו שהספינה כבר הלכה מן הספר), ואמרו
 נחרי אפרסמון

"פארשיקון", כי הם היו השרי מלוכה, אך נתישבו: מה חטא המלך שיתחייב
 שלוח, פי נאנס בדבר. והספימו להעבירו ממלכותו ולגרשו, והעבירו אותו
 וגרשוהו, והלך לו; כי באמת הבת קיסר לקחה עמה אחת-עשרה בנות
 שרים, כדי שיהיו לעזר לה, שזה סוד י"א סממני הקטרת, שמכניעים את
 הקלפות. וידוע שהמלך עשה דבר בלתי הגון, שתפס את הבת קיסר, ואף
 שהיא הלכה אתו בערמה, כדי להנצל ממנו, אמרה לו שיביא אחת-עשרה
 בנות, ובין כך ברכה, אבל הוא עשה שלא כהגון, שתפס אותה כדי להתחמץ
 אמה, ולכן הענש שלו היה, שאביהן של האחת-עשרה בנות, החליטו
 להעבירו ממלכותו ולגרשו, כי זה מדה כנגד מדה, כי כך אמרו חכמינו
 הקדושים (סוטה ח): במדה שאדם מודד — בה מודדין לו; כי כך דרך של
 אדם, מה שהוא עושה לזולת, הוא מקבל חזרה, ולכן מאחר שהמלך רצה
 לקחת בכח את הבת קיסר נגד רצונה, נסתבב שנעלמו האחת-עשרה בנות,
 ובשביל זה פעסו עליו אביהם, וגרשו אותו וסלקו אותו מהמלוכה.

והיא (הינו הבת קיסר הנ"ל, שברחה עם האחת-עשרה בנות שרים) הלכה עם
 הספינה. אחר-כך ננערו השרות הנ"ל (והתחילו שוב לשחק כמקדם, כי לא ידעו
 שהספינה כבר הלכה מן הספר), כי הנשמה דבוקה תמיד באין סוף ברוך הוא,
 שזה נקרא ים — מים שאין להם סוף, כי הרוחניות אלקות מכנה בשם ים,

לה: נחזר. והשיבה להם: נשהה עוד פאן קצת. אחר-כך
 עמד רוח סערה ואמרו: נחזר לביתנו. והודיעה להם
 שהספינה כבר פרשה מן הספר. ושאלו אותה על מה
 עשתה פן. ואמרה שהיתה יראה פן תשבר מחמת הרוח
 סערה, על פן הכרחה להתירה ולפרש הוילאות. והיו
 הולכים על הים (הבת-קיסר עם האחת-עשרה בנות-שרים הנ"ל),
 והיו מזמרים שם בכלי-זמר. ופגעו בפלטין, ואמרו לה

נחרי אפרסמון

ולכן הבת קיסר שהיא הנשמה, לקחה את הספינה, וברחה אל האין סוף
 ברוף הוא. הספינה זה הגוף, כמוכא בזהר (ויקהל קצט): יונה דנחת לספינה
 דא איהי נשמתא דבר נש, דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא דבר נש. ואמרו
 לה האחת-עשרה בנות: נחזר. והשיבה להם הבת קיסר: נשהה עוד פאן
 קצת. אחר-כך עמד רוח סערה, ואמרו האחת-עשרה בנות: נחזר לביתנו.
 והודיעה להם הבת קיסר, שהספינה כבר פרשה מן הספר, הינו הגוף כבר
 יצא מהעולם הזה, כי היא זפכה אותם מאד, עד שפכר לא נמצאים בעולם
 הזה, אלא דבוקים באין סוף ברוף הוא, ונמצאים על הים. ושאלו אותה:
 על מה עשתה פן — לברח מן גשמיות עולם הזה? ואמרה, שהיתה יראה
 פן תשבר מחמת הרוח סערה, הינו שהגוף לא ישבר על-ידי הרוח סערה
 שיש בזה העולם, על-פן הכרחה להתירה את הספינה, ולפרש הוילאות,
 והיו הולכים על הים (הבת קיסר עם האחת-עשרה בנות שרים הנ"ל), והיו
 מזמרים שם בכלי זמר; כי עקר ההתחזקות בזה העולם אם רוצים להשאיר
 דבוקים בו יתברך תמיד, והגוף לא ישבר, צריכים לראות להיות רק
 בשמחה, ולשיר שירים ותשבחות להקדוש-ברוך-הוא, ולהחיות את עצמו
 עם גוונים, וזהו שכתוב (שופטים ה, ג): "אנכי להנני"ה אנכי אשירה, אזמר
 להנני"ה אלהי ישראל", הינו אם אמה רוצה להיות להנני"ה דבוק בו יתברך,
 העצה לזה — "אנכי אשירה", תמיד לשיר שירות ותשבחות להקדוש-

השרות הנ"ל: נתקרב לשם, ולא רצתה. ואמרה פי
נתחרטה על שנתקרבה אצל פלטין הנ"ל (הינו על שנתקרבה
לפלטין של המלך הנ"ל שרצה לשא אותה פנ"ל).

אחר-כך ראו כמין אי-הים ונתקרבו לשם. והיו שם
שנים-עשר גזלנים ורצו להרגם. ושאלה היא:
מי הגדול שבכם? והראו לה. אמרה לו: מה מעשיכם?

גהרי אפרסמון

ברוך-הוא, "אומר להונ"ה אלהי ישראל", לומר רק לפניו יתברך, וזה מה
שמחזיק את האדם בזה העולם, כי השמחה הוא יסוד גדול בהתחזקות
האדם. ופגעו בפלטין, ואמרו לה השרות הנ"ל: נתקרב לשם, ולא רצתה.
ואמרה, פי נתחרטה על שנתקרבה אצל פלטין הנ"ל (הינו על שנתקרבה לפלטין
של המלך הנ"ל, שרצה לשא אותה פנ"ל), כי היא מספיק סבלה מהמלך שתפס
אותה, ולכן היא לא רוצה להכנס בנסיון חדש, ולכן ברחה משם. וכך צריך
כל בר ישראל לשמר את עצמו מפל מיני נסיונות, לא להכנס בשום נסיון,
כי מספיק מה שעובר על כל אחד, ולמה לו לחפש עוד נסיונות חדשים?
אבל העקר מה שזוכים להתחזק ולהחזיק מעמד, זה רק על-ידי שירות
ותשבחות ונגונים, כי השמחה היא ההצלה של האדם.

אחר-כך ראו כמין אי הים, כי גם ברוחניות הנקראת ים, יש שם בחינת
אי, שצריכים לשמר מאד מאד לא לפל בפח בטעיות, כי הרבה פעמים גם
ברוחניות יכולים לטעות ולחשב שרואים אור, ואינו אלא דמיון גדול מאד,
כמו בלילה בחשך, שמאיר לפעמים עץ או זכוכי לילה, פן גם ברוחניות
הנקראת ים, צריכים לשמר אל איזה אי מתקרבים. ונתקרבו לשם, כי לא
היו נזהרים, והיו שם שנים-עשר גזלנים, כי זה לעמת זה כנגד שנים-עשר
שבטים יש אלופי עשו, ורצו להרגם. ושאלה היא, הינו הבת קיסר שהיא
כנגד יוסף, קדשה וטהרה: מי הגדול שבכם? והראו לה. אמרה לו הבת
קיסר להגדול שביניהם: מה מעשיכם? כי היא קימה (תהלים יח, כז): "עם
נכר תתברך ועם עקש תתפתל", כי כך צריכים לעשות עם רוצחים וגזלנים

אמר לה: שהם גזלנים. אמרה לו: אף אנחנו גזלנים; רק שאתם גזלנים בגבורה שלכם, ואנחנו גזלנים על-ידי חכמה פי אנו מלמדים בלשונות ובכלי-זמר. בכך מה בצע פי תהרגו אותנו?! הלא טוב שתשאנו אותנו לנשים ויהיה לכם גם העשירות שלנו. והראתה היא להם מה

נהרי אפרסמון

— לסבב אותם. אמר לה ראש הגזלנים, שהוא עשו בעצמו, שהוא נגד יוסף, כמו שכתוב (עובדיה א, יח): "ובית יוסף להבה ובית עשו לקש", והאחת-עשרה בנות הן כנגד אחד-עשר שבטי יה מלבד יוסף, וכנגדם יש אחד-עשר אלופי עשו, שהם גזלנים, פי הסטרא אחרא, אלופי עשו הם גוזלים מהאדם את הימים והשעות והרגעים הכי טובים, שאדם יכול לזכות על-ידי-זה להגיע לדבקות אמת, להיות דבוק בחי החיים בו יתברך. אמרה לו הבת קיסר לראש הגזלנים: אף אנחנו גזלנים, פי (קהלת ז, יד): "גם את זה לעמת זה עשה האלקים"; רק שאתם גזלנים בגבורה שלכם, פי הסטרא אחרא באים במדת הדין עם האדם, וגוזלים ממנו את הימים והשעות והרגעים, שלא יוכל ללמד תורה ולקיים את המצוות. ואנחנו גזלנים על-ידי חכמה, וכמאמרם ז"ל (תוספתא בבא קמא ז, ג): המתגנב אחר חברו והלך לשנות בדברי תורה, אף-על-פי שנקרא גנב, הרי זה זכה לעצמו; הינו אסור לגנב את דעת הבריות, אבל אם אדם רוצה ללמד תורה, ורואה שמפריעים לו, אזי מתר לו בחכמה להתגנב מחברו, פי כל מה שהוא גונב הוא גונב לעצמו — תורה ותפלה וקיום המצוות. וזה שאמרה הבת קיסר: פי אנו מלמדים בלשונות, שזה עשר לשונות של תפלה, כמאמרם ז"ל (מדרש אגדה): הרבה שמות נקראת תפלה, ואלו הן: תפלה, תחנון, צעקה, זעקה, נאקה, רננה, שועה, פגיעה, נפילה, הלול — הרי י' לשונות של תפלה. ובכלי זמר — זו שמחה, בבחינת "פנור ונבל, תף וחליל" וכיו, פי עם תפלה ובקשה ושמחה יכולים לעבר את זה העולם בקלות. בכך מה בצע פי תהרגו אותנו?! הלא טוב שתשאנו אותנו לנשים, ויהיה לכם גם העשירות שלנו; פי הבת קיסר הלכה עמהם בחכמה גדולה, כי ראתה שנפלה כבר בפח של

שֶׁבַסְפִּינָה, וְנִתְרָצוּ לְדַבְרֶיהָ. וְהָרְאוּ הַגְּזֻלָּנִים לָהֶם גַּם־כֵּן
 כָּל הָעֲשִׂירוֹת שֶׁלָּהֶם, וְהוֹלִיכוּ אוֹתָם בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת
 שֶׁלָּהֶם וְהִסְכִּימוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ נוֹשְׂאִים בְּבֵת־אֶחָת כִּי־אִם
 בְּזֶה אַחֵר זֶה (הֵינּוּ שָׁכַל הַגְּזֻלָּנִים הַנַּ"ל לֹא יִהְיוּ נוֹשְׂאִים אֶת הַשְּׂרָרוֹת
 הַנַּ"ל כִּלְמֵ בְּבֵת־אֶחָת רַק הַנְּשׂוֹאִין שֶׁלָּהֶם יִהְיֶה בְּזֶה אַחֵר זֶה), גַּם

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַרוֹצְחִים, וְלִכְן הִצִּיעָה לָהֶם לְהִתְחַתֵּן, שֶׁזֶה סוֹד מֵה שֶׁרַבְּנוּ וְ"ל אָמַר
 (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שֶׁהַצְדִּיק נִכְנָס לְבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְטָרָא
 אַחֲרָא, וְאִזּוּ הִיא מִכְרָחָה לְתֵן הַקָּאוֹת לְהוֹצִיא אֶת כָּל הַקְדָּשָׁה שֶׁבְּלָעָה, בְּסוֹד
 (אִיּוֹב כ, טו): "חִיל בְּלַע וַיִּקְיָאנוּ", וְלֹא דִי שֶׁהַסְטָרָא אַחֲרָא מְקִיָּאָה וּמוֹצִיָּאָה
 כָּל הַקְדָּשׁוֹת שֶׁבְּלָעָה, אֲלֵא מִכְרָחָה לְהוֹצִיא אֶת עֲצָמֵי הַחַיּוֹת שֶׁלָּהּ מִמַּשׁ,
 וְכֵן מְבַטֵּל אוֹתָם הַצְדִּיק, וְזֶה סוֹד אִיךָ שֶׁהַכְּנִיעָה יַעֲלֶה אֶת סִיסְרָא, שֶׁאָמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (הַרְיֹת י'): גְּדוּלָּה עֲבָרָה לְשִׁמָּה, שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים ה, כד):
 "תִּבְרַךְ מְנַשִּׁים יַעֲלֶה" וְגו'. וְהִרְאָתָה הִיא לָהֶם מֵה שֶׁבַסְפִּינָה, שֶׁהִיְתָה שֵׁם
 עֲשִׂירוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד — אוֹרוֹת צַחְצָחוֹת, אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים. וְנִתְרָצוּ לְדַבְרֶיהָ,
 כִּי הֵם חָשְׁבוּ, שֶׁעֲכָשׁוּ יוֹכְלוּ לִינֵק מִהַקְדָּשָׁה הַזֶּה, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ וְ"ל
 (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כה), כִּי בְּשִׁבְלֵי זֶה הָאֲמוֹת תֵּאבִין לְמִמּוֹן יִשְׂרָאֵל,
 אֶף־עַל־פִּי שֵׁישׁ לָהֶם כֶּסֶף וְזָהָב הַרְבֵּה, עִם כָּל זֹאת הֵם תֵּאבִים לְדִינָר שֶׁל
 יְהוּדִי, כְּאֵלוֹ לֹא רָאוּ מְמוֹן מְעוּלָם, כִּי הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֵׁישׁ תַּחַת יָדָם אֵין הֵם
 מְאִירִים, מֵה שֶׁאֵין בֵּן הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ בָּהֶם גּוֹנִין עֲלָאִין
 שֶׁמְאִירִים תָּמִיד. וְהָרְאוּ הַגְּזֻלָּנִים לָהֶם גַּם־כֵּן כָּל הָעֲשִׂירוֹת שֶׁלָּהֶם, שֶׁיִּנְקוּ
 כָּבֵר מְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהוֹלִיכוּ אוֹתָם בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁלָּהֶם, שֶׁשֵׁם מְנַחוֹת
 כָּל הַקְדָּשׁוֹת שֶׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם גְּזֻלוֹ מֵהֶם. וְהִסְכִּימוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ
 נוֹשְׂאִים בְּבֵת אֶחָת, כִּי אִם בְּזֶה אַחֵר זֶה (הֵינּוּ שָׁכַל הַגְּזֻלָּנִים הַנַּ"ל לֹא יִהְיוּ נוֹשְׂאִים
 אֶת הַשְּׂרָרוֹת הַנַּ"ל כִּלְמֵ בְּבֵת אֶחָת, רַק הַנְּשׂוֹאִין שֶׁלָּהֶם יִהְיֶה בְּזֶה אַחֵר זֶה), כִּי אִי
 אֶפְשָׁר לְבַטֵּל אֶת הַטְּמָאָה בְּפַעַם אֶחָת, וְכַמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כג, כט): "לֹא
 אֲגַרְשֶׁנוּ מִפְּנֵיךָ בְּשָׁנָה אֶחָת, פֶּן תִּהְיֶה הָאָרֶץ שְׂמָמָה וְרִבְּהָ עֲלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה,

שִׁיבְרָרוּ לְכָל אֶחָד שְׂרָרָה אַחַת לְפִי הָרְאוּי לוֹ, הַגְּדוֹל לְפִי
גְּדָלוֹ וְכוּ'.

אֲחֵר־כֶּךָ אָמְרָה לָהֶם שְׂתַכְבֵּד אוֹתָם בֵּינָן טוֹב נִפְלָא
מְאֹד שְׂיֵשׁ לָהּ בַּסְּפִינָה שְׂאִינָה מִסְתַּפְקַת מִמּוֹנֵי
רַק הוּא טָמוֹן אֶצְלָה עַד יוֹם שְׂיִזְמֵן לָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַזּוּוֹג
שְׂלָה. וְנִתְנָה לָהֶם הַיֵּינ בְּשָׁנִים־עֶשֶׂר גְּבִיעִים וְאָמְרָה שְׂפָל
אֶחָד יִשְׁתָּה לְכָל אֶחָד מִהַשָּׁנִים־עֶשֶׂר, וְשָׂתוּ וְנִשְׁתַּבְּרוּ
נִהְרֵי אַפְרִסְמוֹן

מעט מעט אַגְרָשְׁנוּ מִפְּנֵיךָ, עַד אֲשֶׁר תִּפְרָה וְנַחֲלַתְּ אֶת הָאָרֶץ", וְכַתִּיב (דְּבָרִים ז, כב): "מְעַט מְעַט לֹא תוּכַל כִּלְתֵּם מֵהָר פֶּן תִּרְבֶּה עָלֶיךָ חַיֵּת הַשָּׂדֶה". גַּם
שִׁיבְרָרוּ לְכָל אֶחָד שְׂרָרָה אַחַת לְפִי הָרְאוּי לוֹ, כִּי כְּנֹגֵד כָּל שְׂבֻט מִשְׁבְּטֵי
יִשְׂרָאֵל, זֶה לְעַמַּת זֶה הָיָה אֵלּוּף אֶחָד מֵאֵלּוּפֵי עֶשׂוֹ, הַגְּדוֹל לְפִי גְּדָלוֹ וְכוּ',
שְׂזָה יוֹסֵף נִגְדָה עֶשׂוֹ, וְכַמְּאֲמָרָם ו'ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ע"ג, סִימָן ז'): בֵּינָן שְׂנוּלֵד
יוֹסֵף, נוֹלֵד שְׂטָנוֹ שֶׁל עֶשׂוֹ. אֲחֵר־כֶּךָ אָמְרָה לָהֶם, שְׂתַכְבֵּד אוֹתָם בֵּינָן טוֹב
נִפְלָא מְאֹד, שְׂיֵשׁ לָהּ בַּסְּפִינָה, שְׂאִינָה מִסְתַּפְקַת מִמּוֹנֵי, רַק הוּא טָמוֹן אֶצְלָה
עַד יוֹם שְׂיִזְמֵן לָהּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַזּוּוֹג שְׂלָה, שְׂזָה הַיֵּינ הַמְּשֻׁמֵר שְׂיִכְלָה אֶת
כָּל הַקְּלָפוֹת, כַּמּוּבָא (רַעֲיָא מֵהֵימְנָא פְּנַחֵס רֵלוֹ): צְדִיק יִסוּד בֵּיהּ סוּד דְּאִיהוּ יֵינ
הַמְּשֻׁמֵר בְּעַנְבֵיּוֹ מִשְׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וְהֵם פְּעֻמִּים ו' — מִסְטָרָא דִּימִינָא
וּמִסְטָרָא דְשֻׁמְרָא וְכוּ', שְׂעַל־יְדֵי־זָה נִתְקַן חֲטָא אָדָם וְחִוְיָה, יֵינ סַחֲטָה לָהּ
וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה סט, סִימָן ה'), וְכֵן נִתְקַן חֲטָא הַמְּרַגְלִים (בַּמִּדְבָּר יג, כג):
"וַיִּשְׂאָהוּ בַמּוֹט בְּשָׁנִים", עֵינ שָׁם. וְנִתְנָה לָהֶם הַיֵּינ בְּשָׁנִים־עֶשֶׂר גְּבִיעִים, שְׂזָה
סוּד (יִשְׁעִיָה ו, ב): "שְׂרָפִים עֲמָדִים מִמַּעַל לוֹ, שֶׁשׁ כְּנָפִים שֶׁשׁ כְּנָפִים לְאֶחָד"
— פְּעֻמִּים שֶׁשׁ. וְאָמְרָה, שְׂפָל אֶחָד יִשְׁתָּה לְכָל אֶחָד מִהַשָּׁנִים־עֶשֶׂר, וְשָׂתוּ
וְנִשְׁתַּבְּרוּ וְנִפְלוּ, כִּי יֵינ הַמְּשֻׁמֵר הַזֶּה, זֶה גְלוּי אֹרּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהַתְּגַלוֹת כְּזוֹ,
שְׂמֵי שְׂאִינּוֹ רְאוּי, הוּא נוֹפֵל כְּשִׁכּוֹר הַזֶּה, שְׂאִינּוֹ יְכוּל לְעַמֵּד עַל רַגְלָיו, וְהוּא

וּנְפְלוּ. וְאָמְרָה לְחִבְרוּתֶיהָ הַנִּזְלָה: לָכוּ וְשַׁחֲטוּ כָּל אַחַת אֶת
 בַּעֲלָהּ, וְהָלְכוּ וְשַׁחֲטוּ כָּלֵם. וּמִצְאוּ שָׁם עֲשִׂירֹת מִפְּלֹג
 מְאֹד שֶׁלֹּא הָיָה אֶצֶל שׁוּם מִלֶּךָ. וְהַסְפִּימוּ שֶׁלֹּא לָקַח נַחֲשֵׁת
 וְלֹא כֶּסֶף פִּי־אֵם זָהָב וְאַבְנִים טוֹבוֹת. וְהַשְׁלִיכוּ מִן
 הַסְפִּינָה שְׁלֵהֶם דְּבָרִים שְׂאִינָם חֲשׁוּבִים כְּלִכְפָּה, וְטַעְנוּ כָּל
 הַסְפִּינָה עִם דְּבָרִים יְקָרִים: זָהָב וְאַבְנִים טוֹבוֹת שֶׁמִּצְאוּ
 שָׁם. וְהַסְפִּימוּ שֶׁלֹּא לִילֵךְ עוֹד מִלְּבֶשׂ כִּמוֹ נָשִׁים, וְתַפְרוּ
 לָהֶם בְּגָדֵי זָכָרִים מִלְּבוּשֵׁי אֲשַׁכְנֹז וְהָלְכוּ עִם הַסְפִּינָה:

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

צָרִיךְ לְהִתְבַּטֵּל. וְאָמְרָה הִבֵּת קִיסָר שֶׁהִיא בְּסוּד יוֹסֵף, קִדְּשָׁה וְטָהְרָה, תִּקְוֶן
 הַבְּרִית, שְׁמִירַת הַיִּסוּד, לְחִבְרוּתֶיהָ הַנִּזְלָה, שֶׁהֵם הָאֶחָד-עֶשֶׂר שְׁבָטִים: לָכוּ
 וְשַׁחֲטוּ כָּל אַחַת אֶת בַּעֲלָהּ, כִּי עֲכָשׁוּ הוּא הַזְּמַן לְשַׁחֵט אֶת הַקְּלָפוֹת שֶׁנִּתְאַחַזוּ
 בָּהֶן. וְהָלְכוּ וְשַׁחֲטוּ כָּלֵם, שֶׁזֶה יִהְיֶה בְּשִׁלְמוֹת בַּעַת הַגְּאֻלָּה, שְׂיִקִּים (עוֹבְדֵי
 א, כא): "וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרַע עֲשׂוֹ, וְהִיחָה לְהַנִּיחָה
 הַמְּלוּכָה". וּמִצְאוּ שָׁם עֲשִׂירֹת מִפְּלֹג מְאֹד, שֶׁלֹּא הָיָה אֶצֶל שׁוּם מִלֶּךָ, כִּי
 הוֹצִיאוּ אֶת כָּל הַקְּדָשׁוֹת שֶׁהִסְטֵרָא אַחֲרָא בְּלַע מִכָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.
 וְהַסְפִּימוּ שֶׁלֹּא לָקַח נַחֲשֵׁת וְלֹא כֶּסֶף, כִּי אִם זָהָב וְאַבְנִים טוֹבוֹת, שֶׁזֶה כָּל
 הַקְּדָשׁוֹת הַמְּבַחֲרוֹת, שֶׁנִּמְצְאוֹת אֶצֶל כָּל בְּרַי יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּיָדָי אֶפְלוּ אֶצֶל
 הַפְּשׁוּט שֶׁבְּפִשׁוּטֵים יֵשׁ בּוֹ נִקְדַּת הָאֲמֶת, כִּי מֵה שֶׁהוּא מְקִיָּם מִצְוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ,
 וְלוּמַד אֶת תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, וּמִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, גַּם בְּתוֹךְ כָּל הַבְּלִבוּלִים,
 יֵשׁ שָׁם נִקְדַּת הָאֲמֶת. וְהַשְׁלִיכוּ מִן הַסְפִּינָה שְׁלֵהֶם דְּבָרִים שְׂאִינָם חֲשׁוּבִים
 כְּלִכְפָּה, הֵינּוּ קְדָשׁוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ בָּהֶן הַקְּלָפוֹת וְהִסְטֵרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵן הַמְּחַשְׁבוֹת
 זְרוֹת — אֵת זֶה זָרְקוּ, וְטַעְנוּ כָּל הַסְפִּינָה עִם דְּבָרִים יְקָרִים: זָהָב וְאַבְנִים
 טוֹבוֹת שֶׁמִּצְאוּ שָׁם; כִּי הַצְּדִיק יָכוֹל לְכַרֵּר אֶת הַטוֹב מִהָרַע, וְכִמּוּבָא בְּדַבְרֵי
 רַבִּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַפ"ב), שֶׁהַצְּדִיק הוּא הַבַּעַל תְּפִלָּה, שֶׁהוּא
 מִתְפַּלֵּל עִם כָּל הַטוֹב שֶׁל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא מְבַרֵר אֶת הַטוֹב מִהָרַע.
 וְהַסְפִּימוּ שֶׁלֹּא לִילֵךְ עוֹד מִלְּבֶשׂ כִּמוֹ נָשִׁים, וְתַפְרוּ לָהֶם בְּגָדֵי זָכָרִים, מִלְּבוּשֵׁי

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה מֶלֶךְ אֶחָד זָקֵן. וְהָיָה לוֹ בֶן יָחִיד, וְהָשִׂיא
 אוֹתוֹ, וּמָסַר מַלְכוּתוֹ לְבָנוֹ. אָמַר הַבֶּן־מֶלֶךְ
 שְׂיִלֵךְ וַיֵּטִיל עִם אִשְׁתּוֹ בַּיָּם כְּדִי שְׂתַהֲיָה רְגִילָהּ בְּאוֹר
 הַיָּם פֶּן חָס וְשָׁלוֹם מִכְּרָחִים בְּאִיזָה פַּעַם לְבָרַח בַּיָּם. וְהָלַךְ

נְהַרֵי אַפְרָסִמוֹן

אֲשַׁכְּנֶז, וְהֵלְכוּ עִם הַסְּפִינָה; שָׁזָה סוּד (יְרֵמְיָה ל"א): "עַד מְתֵי תַתְחַמְקִין הַבַּת
 הַשׁוֹבְבָה, כִּי בָרָא הַיְוִי"ה חֲדָשָׁה בְּאַרְץ גְּנָבָה תְּסוּבֵב גְּבָר", וְאָמְרוּ חַכְמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (מִדְרַשׁ תְּהֵלִים ע"ג, סִימָן ד'): אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי, לְפִי שְׁבַעוֹלָם
 הַזֶּה הַזָּכֵר מְסוּבֵב אֶת הַנְּקָבָה, אֲבָל לְעֵתִיד הַנְּקָבָה תְּסוּבֵב אֶת הַזָּכֵר, שְׁנֹאֲמַר
 (יְרֵמְיָה ל"א, כ"א): "נְקָבָה תְּסוּבֵב גְּבָר", לְפִי שְׁבַעוֹלָם הַזֶּה הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
 מְחַזֵּר עַל יִשְׂרָאֵל שְׂיַעֲשׂוּ תְּשׁוּבָה וַיַּעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ, אֲבָל לְעֵתִיד יִשְׂרָאֵל מְחַזְרִין
 אַחֵר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׂיַעֲשׂוּ רְצוֹנוֹ, שְׁנֹאֲמַר (יחזקאל לו, כ"ז): "וְאֵת רוּחִי
 אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם", וּמוּבָא (הַשְּׁמֻטוֹת הַזֵּהר, חֶלֶק א' רנ"ו): "נְקָבָה תְּסוּבֵב גְּבָר", דָּא
 אִיהוּ בּוֹמְנָא דְמְשִׁיחָא דְאִיהוּ בְּיוֹמָא שְׂתִיתָאָה. וְלָמָּה תְּפַס מְלַבוּשֵׁי אֲשַׁכְּנֶז?
 שָׁזָה גְּרַמְנִיָּה הָאֲרוּרָה, הַעֲמֻלָּקִים יִמַח שְׁמֵם, שְׂרַק מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ יַעֲקֹר אוֹתָם
 מִן הָעוֹלָם, וּכְמוֹ שְׂכֵתוֹב (שְׁמוֹת י"ז, ט"ז): "מְלַחְמָה לְהַיְוִי"ה בְּעַמְלָק מִדֹּר־דֹּר",
 וְדָרְשׁוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִדְרַשׁ אֲגָדָה): עֵתִיד לְעַמְד דֹּר, שְׂיַעֲקֹר אֶת עַמְלָק
 מִן הָעוֹלָם.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה מֶלֶךְ אֶחָד זָקֵן, וְהָיָה לוֹ בֶן יָחִיד, וְהָשִׂיא אוֹתוֹ; כִּי
 אָדָם מְחִיב לְחַתֵּן אֶת בְּנוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (קדושין ל): חַיֵּב לְהַשִּׂיאוֹ אִשָּׁה, כְּדִי
 שְׂיִזְכֶּה לְהַנְצִל מֵעֲבֻרוֹת. וּמָסַר מַלְכוּתוֹ לְבָנוֹ, וְזֶה פָּגַם גְּדוּל, שְׁאֲסוּר לְמָסַר
 בְּחֵייו אֶת מַלְכוּתוֹ לְבָנוֹ, כִּי יוֹצְאִים מִזֶּה קְלַקּוּלִים רַבִּים, וּכְמוֹ שְׂקָרָה עִם
 הַבֶּן מֶלֶךְ, אֲשֶׁר אָמַר הַבֶּן מֶלֶךְ, שְׂיִלֵךְ וַיֵּטִיל עִם אִשְׁתּוֹ בַּיָּם, כְּדִי שְׂתַהֲיָה
 רְגִילָהּ בְּאוֹר הַיָּם, פֶּן חָס וְשָׁלוֹם, מִכְּרָחִים בְּאִיזוֹ פַּעַם לְבָרַח בַּיָּם, כִּי בְּרַגְעַ
 שְׂהֵבֵן מְקַבֵּל אֶת הַמְּלָכוּת בְּחַיֵי אָבִיו, הוּא מִתְחִיל לְהַתְנַהֵג בְּהוֹלָלוֹת, כִּי
 רוּצָה לְלַחֵת לְטִיֵּל עִם אִשְׁתּוֹ, וּמִי אוֹמֵר לוֹ שְׂיַצְטָרְכוּ פַּעַם לְבָרַח? אִין זֶה
 אֶלָּא מִחַמַּת שְׂחַפְשַׁ תְּרוּץ לְהוֹלָלוֹת. וְהָלַךְ עִם אִשְׁתּוֹ עִם הַשְּׂרִי מְלוּכָה וּפְרָשׁוּ

עם אשתו עם השרי מלוכה ופרשו בפנינה והיו שם
 שמחים ומשחקים מאד. אחר־כך אמרו שיפשו כלם
 בגדיהם (הינו הבן־מלך עם השרי מלוכה שהיו שם בפנינה התניעצו
 מחמת שמחה שיהיו כלם פושטים את בגדיהם וכן עשו), ולא נשאר
 עליהם כִּי־אם הכתנת. והיו מתחזקין לעלות על התרן,
 והיה הבן־מלך הנ"ל מתחזק לעלות לשם.

והיא (הינו הבת־קיסר הנ"ל) באתה עם הספינה (שלה הנ"ל),
 וראתה אותו הספינה הנ"ל (הינו הספינה של הבן־מלך
 עם שרי־מלוכה הנ"ל), ובתחלה היתה יראה להתקרב. אחר
 נהרי אפרסמון

בספינה, והיו שם שמחים ומשחקים מאד, שהשמחה הזו הוא שמחה של
 הוללות, שעל זה אמרו חכמינו הקדושים (שבת ל.) על פסוק (קהלת ב, ב):
 "ולשמחה מה זה עשה" — זו שמחה שאינה של מצוה. ומשמחה של
 הוללות בא אחר־כך נאוף והפקרות, כמו שאנו רואים, אשר אחר־כך אמרו,
 שיפשו כלם בגדיהם (הינו הבן מלך עם השרי מלוכה שהיו שם בפנינה, התניעצו
 מחמת שמחה, שיהיו כלם פושטים את בגדיהם, וכן עשו), ולא נשאר עליהם, כי
 אם הכתנת, והיו מתחזקין לעלות על התרן, והיה הבן מלך הנ"ל מתחזק
 לעלות לשם; כי תכף־ומיד כשמורידים מעצמם יראת שמים ונופלים בנאוף,
 רחמנא לישזבן, נכנסת באדם גאות, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי־מורה"ן, חלק
 א', סימן יא), אשר גאות ונאוף תלויים זה בזה, כי כבר רצו לעלות למעלה
 לטפס על התרן, שזו היתה אחר־כך המפלה שלו, ולכן צריכים מאד מאד
 להזהר מהוללות.

והיא (הינו הבת קיסר הנ"ל) באתה עם הספינה (שלה הנ"ל), וראתה אותו
 הספינה הנ"ל (הינו הספינה של הבן־מלך עם שרי מלוכה הנ"ל). ובתחלה היתה
 יראה להתקרב, כי מה לה ולצרה הזאת, כי כבר נכותרת כמה פעמים.

כך נסמכו קצת, וראו שהם משחקים מאד והבינו שאינם גזלנים והתחילו להתקרב. אמרה הבת-קיסר לחברותיה: אני יכולה להפיל את אותו הקרח לתוך הים (הינו את הבן-מלך הנ"ל שהיה עולה בראש התרן פנ"ל), כי הבן-מלך הנ"ל היה קרח דהינו שהיה מקרח ראשו משערות.

גחרי אפרסמון

אחר-כך נסמכו קצת, וראו שהם משחקים מאד, והבינו שאינם גזלנים, כי במקום הוללות אין גזלנים, אלא, רחמנא לצלן, מאבדים את השכל והדעת, כי כשיש הוללות לא זוכים לישוב הדעת, וממילא נאבד הדעת והשכל לגמרי, ומבלים את הזמן היקר בהבל תבלים. וחכמינו הקדושים אמרו (ניקרא רבה, פרשה יז, סימן א') על פסוק (תהלים עג, ג): "כי קנאתי בהוללים", במערבא אומרים אלו שלכם מלא הוללות רעות, ואמרו חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה ב', סימן טו) על פסוק (קהלת י'): "לראות חכמה והוללות וסכלות", רבי סימון אומר הוללות זו הוללה של מינות, וסכלות זו הטפשות; וכן אמרו (מדרש תהלים ה', סימן ח') על פסוק (תהלים ה, ו): "לא יתיצבו הוללים לנגד עיניך", אלו שלכם מלא הוללות, כי כאשר האדם מלא הוללות, הוא כבר מתרחק ממנו יתברך, רחמנא לישכון. והתחילו להתקרב אל הספינה. אמרה הבת קיסר לחברותיה: אני יכולה להפיל את אותו הקרח לתוך הים (הינו את הבן מלך הנ"ל, שהיה עולה בראש התרן פנ"ל), כי הבן מלך הנ"ל היה קרח, דהינו שהיה מקרח ראשו משערות, כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ל'), שהשגת אלקות אי אפשר להשיג, אלא על-ידי צמצומים רבים משכל עליון לשכל תחתון, מעילה לעלול, וזה סוד השערות, שהם צמצומים, שעל ידם ממשיכים את אור אלקותו אל זה העולם, כי השערות הם בחינת שערים, שדרך שם יורדים האורות, והנה הבן מלך היה קרח בלי שערות, הינו בלי צמצומים, ולכן התנהגו בדרך של הוללות, עד שאמרו שיפשוטו כלם את בגדיהם, רחמנא לצלן, ומההוללות הזו בא אחר-כך מה שבא, כי רצה רק לעלות אל התרן, שזו גאונה, לעלות ולהיות בראש, ולכן רצתה הבת קיסר, שהיא באה מצד הקדשה, להפיל

אָמְרוּ לָהּ: וְאִיךָ אֶפְשָׁר, הֲלֹא אָנוּ רְחוּקִים מֵהֶם מְאֹד.
 אָמְרָה לָהֶן שְׂיֵשׁ זְכוּכִית שְׁשׁוּרָף וְעַל יְדֵי זֶה תִּפִּיל אוֹתוֹ.
 וְאָמְרָה שְׁלֹא לְהַפִּיל אוֹתוֹ עַד שְׂיַעֲלָה עַל רֹאשׁ הַתְּרֵן
 מִמֶּשׁ, כִּי כִּשְׁהוּא בְּאִמְצָעִית הַתְּרֵן אֲזִי כִּשְׂיַפֵּל, יִפֹּל אֶל
 תוֹף הַסְּפִינָה; אֲבָל כִּשְׂיַעֲלָה בְּרֹאשׁ, אֲזִי כִּשְׂיַפֵּל, יִפֹּל
 לְתוֹף הַיָּם. הַמְּתִינָה עַד שְׂעֲלָה אֶל רֹאשׁ הַתְּרֵן מִמֶּשׁ
 וְלִקְחָה הַזְּכוּכִית שְׁשׁוּרָף נֶגֶד הַחֲכָמָה (שְׁקוּרִין "בְּרַעַן-בְּרִיל")
 וְכוּנָה נֶגֶד מַחוּ עַד שְׁנִכְוָה מַחוּ וְנִפֵּל לְתוֹף הַיָּם.

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אותו שלא יתנשא, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עב),
 שעקר הגדלה שמקבלים מהצדיק הוא שפלות, וזה סימן שאדם מקרב אל
 צדיק — אם נופלת עליו שפלות. אמרו לה: ואיך אפשר, הלא אנו רחוקים
 מהם מאד; כי מי שמסתובב אצל הצדיק, הוא רחוק לגמרי מכל מיני
 הוללות וצחוק של הבל. אמרה להן, שיש זכוית ששורף, ועל-ידי-זה תפיל
 אותו, ואמרה שלא להפיל אותו, עד שיעלה על ראש התרן ממש, כי כשהוא
 באמצעית התרן, אזי כשיפיל, יפל אל תוף הספינה, אבל כשיעלה בראש,
 אזי כשיפיל, יפל לתוף הים. המתינה עד שעלה אל ראש התרן ממש, ולקחה
 הזכוית ששורף נגד החכמה (שקורין "ברען-בריל"), וכוונה נגד מחו, עד
 שנכוה מחו, ונפל לתוף הים; הים הוא ים החכמה, שהוא השגת האין סוף
 ברוך הוא, והצדיק מרחם על האדם שרוצה להתנשאות על הזולת, שזו
 גאוה שפלה, ומפילו לים החכמה, ומגלה לו את אמתת מציאותו יתברך,
 כי הצדיק מרחם על נשמות ישראל. וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן,
 חלק ב', סימן ז'), אשר הצדיק הוא רחמן, ומרחם על נשמות ישראל להוציאם
 מעוונות; כי זה עקר הצער של נשמות ישראל — כשהם נמצאים בעוונות,
 ולכן הצדיק עושה כל מיני פעולות שבפולס להוציא אותם מהעוונות,
 על-ידי שהוא מגלה להם את הרמזים שיש בים החכמה.

וְכִי־יֵרָא שָׂרָאוֹ (אֲנָשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנְּ"ל) שֶׁנִּפְּלָ, נַעֲשֶׂה שָׁם רַעַשׁ גָּדוֹל כִּי אֵיךְ יוּכְלוּ לַחְזֹר לְבֵיתָם כִּי הַמֶּלֶךְ יָמוּת מִחֲמַת צֶעַר. וְאָמְרוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַסְּפִינָה שְׂרָאוֹיִן (הֵינּוּ לַסְּפִינָה זֶה הַנְּ"ל שֶׁל הַבַּת־קִיסָר), אֲוִלֵי יֵשׁ שָׁם אֵיזָה דְּאֶקְטִיר שְׂיֻיכָל לְתַן לָהֶם עֲצָה. וְהִתְקַרְבוּ אֶל הַסְּפִינָה הַנְּ"ל (הֵינּוּ הַסְּפִינָה שֶׁל הַבַּת־קִיסָר עִם הַשְּׂרוֹת הַנְּ"ל), וְאָמְרוּ לָהֶם (אֲנָשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ לְהַשְּׂרוֹת עִם הַבַּת־קִיסָר הַנְּ"ל), שְׂלֹא יִתְיָרְאוּ כָּלֵל כִּי לֹא יַעֲשׂוּ לָהֶם כָּלֵל. שְׂאֵלוּ אוֹתָם: אֲוִלֵי יֵשׁ בֵּינֵיכֶם

נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

וְכִי־יֵרָא שָׂרָאוֹ (אֲנָשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנְּ"ל) שֶׁנִּפְּלָ, נַעֲשֶׂה שָׁם רַעַשׁ גָּדוֹל, כִּי אֵיךְ יוּכְלוּ לַחְזֹר לְבֵיתָם, כִּי הַמֶּלֶךְ יָמוּת מִחֲמַת צֶעַר; כִּי הִנֵּה נִפְּל הָרֹאשׁ שְׁלֵהֶם, שְׂרָצָה רַק לְהִתְגַּדֵּל וְלַעֲלוֹת אֶל הַתֶּרֶן, כִּי גַם אֶצֶל הַסְּטָרָא אַחְרָא יֵשׁ רְאִשִׁים, וּמִתְלַקְטִים סְבִיבָם אֲנָשִׁים, וְהוּא מוֹלִיךְ אוֹתָם שׁוֹלָל לְגַמְרֵי, וְכִשְׁנִפְּל בָּיִם, אֲזוּ נַעֲשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בִּינֵיהֶם, כִּי הָרֹאשִׁים שֶׁל הַסְּטָרָא אַחְרָא לְבַסּוֹף יִתְבַּטְּלוּ, וְאִיזוּ בּוֹשָׁה תִּהְיֶה לְאֲנָשִׁים שֶׁהֵיוּ מְקַרְבִּים אֶל שְׂקָנִים, רְמָאִים וְצָבוּעִים. וְאָמְרוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַסְּפִינָה שְׂרָאוֹיִן (הֵינּוּ לַסְּפִינָה זֶה הַנְּ"ל שֶׁל הַבַּת קִיסָר), אֲוִלֵי יֵשׁ שָׁם אֵיזָה דּוֹקְטוֹר [רופא], שְׂיֻיכָל לְתַן לָהֶם עֲצָה; כִּי בְּכָל זֹאת יֵשׁ אֶצֶל כָּל אֶחָד נִקְדָּה טוֹבָה, שְׂבַפְנִימִיּוֹת הוּא רוֹצֶה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, שְׂיִרְפָּא אוֹתוֹ. וְהִתְקַרְבוּ אֶל הַסְּפִינָה הַנְּ"ל (הֵינּוּ הַסְּפִינָה שֶׁל הַבַּת קִיסָר עִם הַשְּׂרוֹת הַנְּ"ל), וְאָמְרוּ לָהֶם (אֲנָשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ לְהַשְּׂרוֹת עִם הַבַּת קִיסָר הַנְּ"ל), שְׂלֹא יִתְיָרְאוּ כָּלֵל, כִּי לֹא יַעֲשׂוּ לָהֶם כָּלֵל; וְזֶה בְּעֲצֻמוֹ פָּגַם בְּאֲמוּנַת חַכְמַיִם, כִּי הָרִי הֵם צְרִיכִים יְשׁוּעָה, כִּי הָרֹאשׁ וְהַמְּנַהֵיג שְׁלֵהֶם נִפְּל לָיִם, וְהֵם הוֹלְכִים לְחַפֵּשׁ רּוֹפֵא שְׂיֻיכָל לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ, עִם כָּל זֹאת הֵם אוֹמְרִים, שְׂלֹא יִתְיָרְאוּ כָּלֵל, כִּי לֹא יַעֲשׂוּ לָהֶם שׁוּם רַע, כִּי הָרִי הֵם מִתְקַרְבִּים כְּדֵי לְחַפֵּשׁ יְשׁוּעָה, וְמָה אוֹמְרִים שְׂלֹא יַעֲשׂוּ לָהֶם שׁוּם רַע? ! אֵינן זֶה אֶלָּא פָּגַם בְּאֲמוּנַת חַכְמַיִם. שְׂאֵלוּ אוֹתָם: אֲוִלֵי יֵשׁ בֵּינֵיכֶם דּוֹקְטוֹר, שְׂיִתֵּן לָנוּ עֲצָה; כִּי הַצְּדִיק

דַּאֲקָטִיר שְׂיִתֵּן לָנוּ עֲצָה. וְסִפְרוּ לָהֶם כָּל הַמַּעֲשֵׂה וְשִׁבְרֵי-
הַמֶּלֶךְ נִפְל לְתוֹךְ הַיָּם. וְאָמְרָה הַבַּת־קִיסָר שְׂיִוְצִיאוּ אוֹתוֹ
מִן הַיָּם. וְהִלְכוּ וּמָצְאוּ אוֹתוֹ וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ. וְלָקַחְהָ הַדְּפָק
בִּידָה וְאָמְרָה שְׁנִשְׂרָף מִחוּ. וְקָרְעוּ הַמֶּלֶךְ וּמָצְאוּ
שְׂפָדְבָרְיָה בֶּן הוּא וְנִבְהִלוּ מְאֹד. וּבִקְשׁוּ מִמֶּנָּה שְׂתַלְּךָ
עִמָּהֶם לְבֵיתָם וְתִהְיֶה דַּאֲקָטִיר אֲצֶל הַמֶּלֶךְ וְתִהְיֶה חֲשׁוּבָה
וּגְדוּלָה מְאֹד, וְלֹא רָצְתָה, וְאָמְרָה כִּי אֵינָנָה דַּאֲקָטִיר, רַק
שְׂיִוְדַעַת סִתָּם דְּבָרִים הִלְלוּ.

וְלֹא רָצוּ (אֲנָשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ) לְחֹזֵר לְבֵיתָם, וְהִלְכוּ שְׂתִי

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הָאֵמֶת הוּא הַרוּפָא הָאֵמֶתִי, שְׂיָכוֹל לְרַפְאוֹת אֶת כָּלֶם. וְסִפְרוּ לָהֶם כָּל
הַמַּעֲשֵׂה, וְשִׁבְרֵי הַמֶּלֶךְ נִפְל לְתוֹךְ הַיָּם. וְאָמְרָה הַבַּת־קִיסָר, שְׂיִוְצִיאוּ אוֹתוֹ מִן
הַיָּם, וְהִלְכוּ וּמָצְאוּ אוֹתוֹ וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ, וְלָקַחְהָ הַדְּפָק בִּידָה, וְאָמְרָה שְׁנִשְׂרָף
מִחוּ; כִּי בֵּיד שֶׁל אָדָם יְכוּלִים לְהַפִּיר אֶת כָּל הָאָדָם, שְׂזֵה מְרִמּוֹ עַל צְדָקָה,
כְּמוֹ שְׂכַתוּב (דְּבָרִים טו, ז): "לֹא תֵאֱמָץ אֶת לְבָבְךָ, וְלֹא תִקְפֹּץ אֶת יָדְךָ מֵאֲחִיךָ
הָאֲבִיוֹן", כִּי עַל־יְדֵי הַיָּד יוֹדְעִים מַה בֶּלֶב, וְהֵלֶב נִמְשָׁךְ מִהֶמֶת, וְלִכֵּן יְכוּלִים
לְהַפִּיר אֶת הָאָדָם, עַל־יְדֵי שְׂרוּאִים שֶׁהוּא נוֹתֵן צְדָקָה. וְקָרְעוּ הַמֶּלֶךְ, וּמָצְאוּ
שְׂפָדְבָרְיָה בֶּן הוּא — שְׂהִיָּה נִשְׂרָף, כִּי הוּא בְּדֶרֶךְ כָּלֶל, מִי שְׂמִחוּ פָּגוּם מְאֹד,
הוּא לֹא יִתֵּן צְדָקָה. וְנִבְהִלוּ מְאֹד, וּבִקְשׁוּ מִמֶּנָּה שְׂתַלְּךָ עִמָּהֶם לְבֵיתָם, וְתִהְיֶה
דוֹקְטוֹר אֲצֶל הַמֶּלֶךְ, וְתִהְיֶה חֲשׁוּבָה וּגְדוּלָה מְאֹד, וְלֹא רָצְתָה, וְאָמְרָה כִּי
אֵינָנָה דוֹקְטוֹר, רַק שְׂיִוְדַעַת סִתָּם דְּבָרִים הִלְלוּ; כִּי כֵּן דֶּרֶךְ הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם
מִמַּעֲטִים אֶת עֲצָמָם וְלֹא מִחֻפְּשִׁים שׁוֹם כְּבוֹד וַיִּשׁוּת בְּזֵה הָעוֹלָם, וְאִפְלוּ דְבַר
שִׂישׁ בָּהֶם, הֵם אוֹמְרִים שְׂאִין בָּהֶם — מִרְבַּ עֲנֹה, וְהֵם אֵינָם רוֹצִים לְלַכֵּת
עִם אֶף אֶחָד. וְזוֹ מַעֲלַת גְּדוּלָה וּמִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים, שְׂאֵינָם רוֹצִים בְּשׁוֹם פְּנִים
לְלַכֵּת אֶל אַחֲרִים, אֶלָּא יוֹשְׁבִים בְּד' אֲמוֹת שְׂלָהֶם, אֲשֶׁרֵיהֶם וְאֲשֶׁרֵי חֵלְקָם!

וְלֹא רָצוּ (אֲנָשֵׁי הַסְּפִינָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ) לְחֹזֵר לְבֵיתָם, כִּי פָּחְדוּ מְאֹד מִחֻמַּת

הַסְפִּינֹת בַּיַּחַד. וְהוּטַב בְּעֵינַי הַשָּׂרִי־מְלוּכָה מְאֹד
 שֶׁהַמְּלָכָה שָׁלְחָם תִּשָּׂא אֶת הַדְּאֻקְטִיר מִחֲמַת גְּדֹל חֲכַמְתּוֹ
 שָׂרְאוּ בּוֹ. (כי השרי מלוכה של בן־המלך הנ"ל שנפל ומת סברו
 שהבת־קיסר עם השרות הנ"ל הם זכרים כי היו מלבשים במלבושי זכרים
 כנ"ל), עַל־כֵּן רָצוּ שֶׁהַמְּלָכָה שָׁלְחָם שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ בֶּן־הַמֶּלֶךְ
 שָׂמַת תִּשָּׂא אֶת הַדְּאֻקְטִיר שֶׁהִיא בְּאֵמַת הַבַּת־קִיסֵר שֶׁהָיוּ
 סְבוּרִים שֶׁהִיא דְּאֻקְטִיר מִחֲמַת שִׂדְעָה בְּחֲכַמְתָּהּ שֶׁנִּשְׂרַף
 הַמֶּח שֶׁל בֶּן־הַמֶּלֶךְ שֶׁנִּפְל כַּנ"ל, וְשִׂיחָהּ הוּא מֶלֶךְ שָׁלְחָם,
 וְאֵת הַמֶּלֶךְ שָׁלְחָם (הֵינּוּ הַמֶּלֶךְ הַזֶּקֶן הַנ"ל) יַהֲרֹגוּ (כֹּל זֶה הָיוּ רוֹצִים

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַמֶּלֶךְ, שִׁיקְפִיד עֲלֵיהֶם שֶׁנִּהְרַג בְּנוֹ, וְהִלְכוּ שְׁתֵּי הַסְפִּינֹת בַּיַּחַד, וְהוּטַב בְּעֵינַי
 הַשָּׂרִי מְלוּכָה מְאֹד, שֶׁהַמְּלָכָה שָׁלְחָם תִּשָּׂא אֶת הַדּוּקְטוֹר, מִחֲמַת גְּדֹל חֲכַמְתּוֹ
 שָׂרְאוּ בּוֹ (כי השרי מלוכה של בן המלך הנ"ל, שנפל ומת, סברו שהבת קיסר עם
 השרות הנ"ל הם זכרים, כי היו מלבשים במלבושי זכרים כנ"ל), עַל־כֵּן רָצוּ
 שֶׁהַמְּלָכָה שָׁלְחָם, שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ בֶּן הַמֶּלֶךְ שָׂמַת, תִּשָּׂא אֶת הַדּוּקְטוֹר, שֶׁהִיא
 בְּאֵמַת הַבַּת קִיסֵר, שֶׁהָיוּ סְבוּרִים שֶׁהִיא דּוּקְטוֹר, מִחֲמַת שִׂדְעָה בְּחֲכַמְתָּהּ
 שֶׁנִּשְׂרַף הַמֶּח שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ שֶׁנִּפְל כַּנ"ל; כִּי הַבַּת קִיסֵר הִיְתָה מְלַבֶּשֶׁת בְּלָבוּשׁ
 זָכָר שֶׁהוּא מְשִׁפִּיעַ, וְכֵן אֵת הַבָּנוֹת שֶׁהִלְכוּ אִתָּהּ הִלְבִּישָׁה בְּלָבוּשׁ שֶׁל זָכָרִים,
 כִּי הִיא בָּאָה מִצַּד הַקִּדְשָׁה, וְלִכֵּן הִמְשִׁיכָה לָהֶם דַּעַת וְשָׁכַל כְּזֶה לְהִיּוֹת
 מְשִׁפִּיעִים וְלֹא מְקַבְּלִים, אָבֵל הַסְפִּינָה שֶׁל הַבֶּן מֶלֶךְ שֶׁנִּפְל לָיִם, הִיְתָה מְלֵאָה
 הוֹלְלוֹת, וְרוֹאִים לָמָּה הַהוֹלְלוֹת וְהַלִּיצָנוֹת גּוֹרְמוֹת, עַד שֶׁרָצוּ שֶׁהַבַּת קִיסֵר,
 שֶׁהֵם חָשְׁבוּ שֶׁזֶה דּוּקְטוֹר — זָכָר, שִׂיחָהּ הוּא מֶלֶךְ שָׁלְחָם, וְאֵת הַמֶּלֶךְ
 שָׁלְחָם (הֵינּוּ הַמֶּלֶךְ הַזֶּקֶן הַנ"ל) יַהֲרֹגוּ, (כֹּל זֶה הָיוּ רוֹצִים מְאֹד הַשָּׂרִי מְלוּכָה הַנ"ל);
 כִּי בְּרָגַע שֶׁמִּתִּירִים אֶת עַצְמָם לְהַתְּלוּצֵץ וְלַחֲיוֹת חַיֵּי הוֹלְלוֹת, כָּבַר מִתִּירִים
 אֶת דָּמוֹ שֶׁל הַשָּׂרִי, וְכַמְּאֻמָּרם ז"ל (ירושלמי ברכות, פָּרָק א', הִלְכָה ח'): קָשָׁה הִיא
 הַלִּיצָנוֹת, שֶׁתַּחֲלָתָהּ יְסוּרִין וְסוּפָּה כְּלָיָה; תַּחֲלָתָהּ יְסוּרִין, דְּכַתִּיב (ישעיה כח,

מאד השרי מלוכה הנ"ל), אך שלא היה אפשר לדבר דבר כזה אל המלכה שהיא תשא דאקטור. גם להמלכה הוטב גם-כן מאד שתשא את הדאקטור, אך שהיתה מתיראה מן המדינה פן לא יתרצו שיהיה הוא מלך. והספימו לעשות משתאות, כדי שעל המשתה בשעת חדוה יוכלו לדבר מזה. והיו עושין משתה אצל כל אחד ביומו.

נחרי אפרסמון

(כב): "נעתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם", וסופה פליה, דכתיב (שם י'): "כי פלה ונחרצה שמעתי מאת הנ"ה צבאות עשה בקרב כל הארץ". ואמרו חכמינו הקדושים (פסחים קיב:), שרבנו הקדוש צוה את בניו: אל תדורו בשכנציב, משום דליצני הוו ומשכו לכם בליצנותא; הינו שהיתה עיר שכנציב, שהיו כל העיר ליצנים, ולא רצה שבניו יגורו שם, כדי שלא ימשיכו אותם לליצנות, כי היא הקלפה הכי קשה, כי הליצנות מורידה ממנו כל זיק של יראת שמים, עד שמתיר דמו של אחרים. ולכן צריכים הרבה לבקש ממנו יתברך, שיתרחק מכל מיני ליצנים, ואמרו חכמינו הקדושים (שיר השירים רבה, פרשה א', סימן כא): מה השמן הזה כוס מלא אינו מורזף כשאר כל המשקים, כף דברי תורה אין מורזפים בדברי ליצנות, מה השמן הזה כוס מלא שמן בידך, ונפל לתוכו טפה של מים, ויוצאת כנגדה טפה של שמן, כף אם נכנס דבר של תורה ללב, יוצא כנגדו דבר של ליצנות, נכנס ללב דבר של ליצנות, יוצא כנגדו דבר של תורה. אך שלא היה אפשר לדבר דבר כזה אל המלכה, שהיא תשא דוקטור, גם להמלכה הוטב גם-כן מאד שתשא את הדוקטור, אך שהיתה מתיראה מן המדינה, פן לא יתרצו שיהיה הוא מלך, כי רואים אשר ליצנות והוללות מביא אחר-כך לידי הרהורים רעים, וכמאמרם ו"ל (דרך ארץ זוטא, פרק ז'): תחלת עברה — הרהור הלב, שניה לה — ליצנות; קדם מהרהרים הרהורים רעים, ואחר-כך עושים ליצנות. והספימו לעשות משתאות, כדי שעל המשתה בשעת חדוה יוכלו לדבר מזה, והיו עושין משתה אצל כל אחד ביומו, וכמוכא בדברי חכמינו הקדושים (מגלה יב.): גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות",

בְּשֶׁהִגִּיעַ יוֹם מִשְׁתֵּה שֶׁל הַדֹּקטוֹר (הֵינּוּ הַבַּת־קִיסָר) נָתַן
 לָהֶם מִיַּיִן שְׁלוֹ הַנַּ"ל וְנִשְׁתַּכְּרוּ. בְּשַׁעַת חֲדוּחַ
 אָמְרוּ הַשָּׂרִים: מַה יָּפֵה יִפֵּה הִיא שֶׁהַמְּלָכָה תִּשָּׂא אֶת
 הַדֹּקטוֹר. וְאָמַר הַדֹּקטוֹר: יִפֵּה מְאֹד הִיא רַק אִם הִיוּ
 מְדַבְּרִים זֹאת בְּלִתי פֶּה שְׁתוּי (הֵינּוּ שְׁלֹא בְּשַׁעַת שְׂכָרוֹת).
 נַעֲנִית הַמְּלָכָה גַם־כֵּן וְאָמְרָה: מַה יָּפֵה הִיא שֶׁהִיא תִּשָּׂא
 אֶת הַדֹּקטוֹר רַק שֶׁהַמְּדִינָה תִּסְכָּבִים עַל זֶה. הַשִּׁיב שְׁנִית
 הַדֹּקטוֹר (הֵינּוּ בַת־הַקִּיסָר): יִפֵּה מְאֹד הִיא רַק אִם הִיוּ
 מְדַבְּרִים זֹאת בְּלִתי פֶּה שְׁתוּי.

נחרי אפרסמון

בית הנשים מבעי ליה, אָמַר רָבָא: שְׁנֵיהֶן לְדָבָר עֲבָרָה נִתְפָּנוּ. הֵינּוּ דְאָמַר
 אִינְשֵׁי: אִיהוּ בְּקָרִי וְאִתְתִּיהּ בְּבוֹצִינִי, וּפְרַשׁ רַשׁ"י: אִיהוּ בְּקָרִי דְלוֹעִין
 גְּדוּלוֹת. בוֹצִינִי: דְלוֹעִין קְטָנוֹת, כְּלוֹמַר דְּבִאוּתוֹ מִיֵּן עֲצָמוֹ, זֶה נוֹאֵף וְזוֹ
 נוֹאֶפֶת, הוּא אֹמֵר לְהִרְאוֹת אֶת יָפֶיהָ, וְהִיא לְכֹף נִתְפָּנָה שִׁיסְתַּכְּלוּ בְּיָפֶיהָ.
 וְלֵכַל זֶה גּוֹרְמִים מִשְׁתָּאוֹת שֶׁל לִיצְנוֹת וְהוֹלָלוֹת.

בְּשֶׁהִגִּיעַ יוֹם מִשְׁתֵּה שֶׁל הַדֹּקטוֹר (הֵינּוּ הַבַּת־קִיסָר), נָתַן לָהֶם מִיַּיִן שְׁלוֹ
 הַנַּ"ל וְנִשְׁתַּכְּרוּ; כִּי הִיא הַבַּת־קִיסָר נִתְנָה לָהֶם לְטַעַם מִהֵינּוּן הַמְּשֻׁמֵּר שְׁלֵהָ,
 שְׁנֵה אֹר אֵין סוּף, וְעַל־יְדִי־זֶה נִשְׁתַּכְּרוּ, כִּי רַבּוּי הָאֹר גּוֹרֵם שְׂבִירַת הַפְּלִים.
 וְלָכֵן בְּשַׁעַת חֲדוּחַ אָמְרוּ הַשָּׂרִים: מַה יָּפֵה הִיא, שֶׁהַמְּלָכָה תִּשָּׂא אֶת הַדֹּקטוֹר,
 כִּי בְּפִנְיָמוֹת כָּל אֶחָד רוֹצֵה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְלִהְשִׁיג אֶת הָאֹר אֵין סוּף בְּרוּף
 הוּא, כִּי לֵב אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בּוֹעֵר תְּמִיד אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּף־הוּא, אֵף הַתְּאֻוֹת
 רַעוֹת וְהַמְּדוֹת רַעוֹת הֵן הַמְּעַכְּבוֹת. וְאָמַר הַדֹּקטוֹר יָפֵה מְאֹד הִיא, רַק אִם
 הִיוּ מְדַבְּרִים זֹאת בְּלִתי פֶּה שְׁתוּי (הֵינּוּ שְׁלֹא בְּשַׁעַת שְׂכָרוֹת), כִּי הִיא רָצְתָה
 לְנִסּוֹת אוֹתָם, אִם פּוֹנְתָם בְּאֵמֶת, וְלֹא מְדַבְּרִים בְּשְׂכָרוֹת. נַעֲנִית הַמְּלָכָה גַם־כֵּן
 וְאָמְרָה: מַה יָּפֵה הִיא שֶׁהִיא תִּשָּׂא אֶת הַדֹּקטוֹר, רַק שֶׁהַמְּדִינָה תִּסְכָּבִים, כִּי
 הֵינּוּ הַמְּשֻׁמֵּר שְׁנִתְנָה הַבַּת־קִיסָר לָהֶם לְשִׁתּוֹת עֲשֵׂה פַעֲלָה, וְלָכֵן עַל זֶה הַשִּׁיב

אחר־כֵּן בְּשֶׁהִקִּיצוּ מִשְׁכְּרוֹתָם נִזְכְּרוּ הַשָּׂרִים מֵהַ
 שְׂאֵמְרוּ וְנִתְבַּיְשׁוּ בְּעֶצְמָן מִהַמְּלִכָה שְׂאֵמְרוּ
 דָּבָר כְּזֶה אֵךְ הֲלֹא הָיָא גַם־כֵּן בְּעֶצְמָה אֲמָרָה זֹאת. וְהָיָא
 גַם־כֵּן נִתְבַּיְשָׁה מִפְּנֵיהֶם אֵךְ הֲלֹא גַם הֵם אֲמָרוּ זֹאת.
 וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר מִזֶּה וְנִסְכְּמָם בֵּינֵיהֶם כֵּן וְנִתְחַתְּנָה הָיָא עִם
 הַדְּאִקְטוּר (וכנ"ל הינו עם בת־הקיסר שְׂסָבְרוּ שְׁהָיָא דְאִקְטוּר כְּנַ"ל),
 וְהִלְכוּ לְמַדְיַנְתָּם.

נְהָרֵי אַפְרִסְמוֹן

שְׁנֵית הַדּוּקְטוּר (הֵינוּ בַת הַקִּיסָר): יָפָה מְאֹד הָיָה, רַק אִם הָיוּ מְדַבְּרִים זֹאת
 בְּלִתי פֶּה שְׁתוּי; כִּי בְּדַרְךָ כָּלֵל נִכְנַס זֵיץ יֵצֵא סוּד, שְׁמִתְגַּלְגֶּה מֵהַ שְׁבִתוֹךְ הַלֵּב,
 שְׁהַלֵּב בְּאֵמֶת מִשְׁתוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ, אֵךְ הַבַּת קִיסָר רָצְתָה לְרֹאוֹת וּלְשִׁמֵּעַ
 שְׁכּוֹנֵתָם בְּאֵמֶת בְּלִי פֶה שְׁתוּי. אַחֲר־כֵּן בְּשֶׁהִקִּיצוּ מִשְׁכְּרוֹתָם, נִזְכְּרוּ הַשָּׂרִים
 מֵהַ שְׂאֵמְרוּ, וְנִתְבַּיְשׁוּ בְּעֶצְמָן מִהַמְּלִכָה, שְׂאֵמְרוּ דָּבָר כְּזֶה; כִּי כְּשֶׁאָדָם בְּטֵל
 וּמְבֻטָּל בְּאֵיזֶן סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל־יְדֵי שְׁטָעַם מִהֵיזֵן הַמְּשֻׁמֵּר, אִזּוּ מְדַבֵּר דְּבָרִים
 שֶׁל דְּבָקוּת, וְחִבּוּר וְיִחוּד וְכַדוּמָה, וְכִשְׁחֹזֵר מִהַבְּטוּל אִזּוּ מִתְחַרֵּט וּמִתְחִיל
 לְהִתְבַּיֵּשׁ. אֵךְ הֲלֹא הָיָא גַם־כֵּן בְּעֶצְמָה אֲמָרָה זֹאת, וְהָיָא גַם־כֵּן נִתְבַּיְשָׁה
 מִפְּנֵיהֶם, אֵךְ הֲלֹא גַם הֵם אֲמָרוּ זֹאת, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר מִזֶּה, וְנִסְכְּמָם בֵּינֵיהֶם
 כֵּן; כִּי עַכְשָׁיו מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְדַבֵּר פְּתוּחַ מִגְּלוּי אֵיזֶן סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי כָּל
 אֶחָד מִתְבַּיֵּשׁ מִהַשְּׁנִי, אֲבָל כְּשֶׁבָאִים לִישׁוּב הַדַּעַת, וְרוֹאִים שְׁלִכְלָם הָיוּ אוֹתָם
 כְּסוּפִים וְאוֹתָם דְּבוּרִים, לְכֵן מְסַכְּיִמִים. וְנִתְחַתְּנָה הָיָא עִם הַדּוּקְטוּר (וכנ"ל
 הֵינוּ עִם בַּת הַקִּיסָר, שְׂסָבְרוּ שְׁהָיָא דּוּקְטוּר כְּנַ"ל) וְהִלְכוּ לְמַדְיַנְתָּם; אֲשֶׁר בְּאֵמֶת
 פֶּה מְנַח כָּל סוּד הַחִבּוּר בֵּין גְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הָאֵיזֶן סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר
 בְּדַקוּת, אֵף שְׁנָפְלוּ לְמָקוֹם שְׁנָפְלוּ, וְהִגִּיעוּ לְשִׁפְלַת הַמְּדַרְגָּה, עִם כָּל זֹאת בְּכַח
 הַקְּדוּשָׁה לְקַרֵּב אֶת כָּלֵם חֲזָרָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי נְפִלְאוֹת תְּמִים
 דְּעֵים.

וּכְשָׂרָאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁהֵם בָּאִים שְׂמָחוּ מְאֹד כִּי זֶה זְמַן רַב שֶׁהֶלֶךְ הַבֶּן־מֶלֶךְ וְלֹא יָדְעוּ הֵיכֵן הוּא, וְהַמֶּלֶךְ הִזְקֵן כְּבָר מֵת בְּטָרִם בִּיאָתָם. אַחֲר־כֵּן רָאוּ (בְּנֵי הַמְּדִינָה) שֶׁהַבֶּן־מֶלֶךְ שֶׁהוּא מֶלֶךְ שָׁלָהֶם אֵינָנוּ. וְשָׂאֵלוּ: הֵיכֵן הוּא מִלְּפָנָיו? וְסִפְרוּ לָהֶם כֹּל הַמַּעֲשֵׂה אִיךְ שִׁכְּבַר מֵת, וְשִׁכְּבַר קָבְלוּ לָהֶם מֶלֶךְ זֶה שָׁבָא עִמָּהֶם. וְשְׂמָחוּ מְאֹד עַל שִׁבְא לָהֶם מֶלֶךְ חֲדָשׁ.

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

וּכְשָׂרָאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁהֵם בָּאִים — שְׂמָחוּ מְאֹד, כִּי זֶה זְמַן רַב שֶׁהֶלֶךְ הַבֶּן מֶלֶךְ, וְלֹא יָדְעוּ הֵיכֵן הוּא, וְהַמֶּלֶךְ הִזְקֵן כְּבָר מֵת בְּטָרִם בִּיאָתָם. אַחֲר־כֵּן רָאוּ (בְּנֵי הַמְּדִינָה) שֶׁהַבֶּן מֶלֶךְ, שֶׁהוּא מֶלֶךְ שָׁלָהֶם אֵינָנוּ, וְשָׂאֵלוּ: הֵיכֵן הוּא מִלְּפָנָיו? וְסִפְרוּ לָהֶם כֹּל הַמַּעֲשֵׂה, אִיךְ שִׁכְּבַר מֵת, וְשִׁכְּבַר קָבְלוּ לָהֶם מֶלֶךְ זֶה שָׁבָא עִמָּהֶם, וְשְׂמָחוּ מְאֹד עַל שִׁבְא לָהֶם מֶלֶךְ חֲדָשׁ; כִּי בְּאֵמֶת בְּעַת הַגְּאֻלָּה, אֲזִי תִגְלֶה אֹר חֲדָשׁ, שְׁכָלֶם יִשְׂמָחוּ בְּתַכְלִית הַשְׂמָחָה, וְכִמוּ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קכׁ, ב): "אֲזִי יִמְלֹא שְׂחוֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה, אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל הַנְּוִי"ה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים, הַגְּדִיל הַנְּוִי"ה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הַיְיִנוּ שְׂמָחִים", וּפְרַשׁ רַבְּנֵנוּ ו'ל' (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א'. סִימָן כ"א), שְׁגַם אֲמוֹת הָעוֹלָם יוֹדוּ וַיֹּאמְרוּ, שְׁכָל הַגְּדִלָה שֶׁהִיָּתָה לָהֶם, זֶה הָיָה רַק בְּשִׁבִיל גְּדִלַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהַחֲזִיקוּ מֵעַמָּד בְּעַת הַגְּלוּת הַמְּרָה, וְקִיְמוּ אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ אֵף בְּמַצָּבִים הַכִּי קָשִׁים, אֲבָל זֶה יִהְיֶה רַק בְּעַת הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, עַל־יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוּ, וְזֶה הַפְּגָם שֶׁהָיָה בְּמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת, שֶׁהָיוּ מְשִׁיחֵי שְׁקֵר שֶׁהִטְעוּ אֶת הַבְּרִיּוֹת, שֶׁזֶה וּכְשָׂרָאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁהֵם בָּאִים, שְׂמָחוּ מְאֹד, כִּי זֶה זְמַן רַב שֶׁהֶלֶךְ הַבֶּן מֶלֶךְ, וְלֹא יָדְעוּ הֵיכֵן הוּא, כִּי אֵלוּ הַשְּׂמָחוֹת הַטְּפִלוֹת שֶׁשְׂמָחוּ כְּשָׂרָאוּ שְׁבָאוּ, וְחָשְׁבוּ שֶׁהַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמִתִּי חֲזַר עִמָּהֶם, שֶׁהֵן כָּלֵל הַשְּׁקָרִים שֶׁהָיוּ בְּמִשְׁךְ גְּלוּתְנוּ, שֶׁקָּמוּ וְצִצּוּ מְשִׁיחֵי שְׁקֵר וּמְפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקֵר, שֶׁהִטְעוּ אֶת הַבְּרִיּוֹת, עַד שֶׁתִּגְלֶה הַבַּת קִיסָר, שֶׁהוּא הַדּוֹקְטוֹר הַרּוֹפֵא נַפְשׁוֹת, שֶׁזֶה הַצְּדִיק הָאֲמִתִּי, שֶׁיִּכּוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת כָּל אֵלוּ הַיְרוּדִים וְהַנְּפּוּלִים, וְלַהֲחַדִּיר בָּהֶם תְּקוּהַ אֲמִתִּית שְׁלֵא

והמלך (הינו בתי הקיסר הנ"ל שהיא נעשית עתה מלך פנ"ל) **צוה**
להכריז בכל מדינה ומדינה שכל מי שנמצא
בכל מקום שהוא, גר או אורח ובורח ומגרש, שכלם
יבואו על החתנה שלו, איש מהם לא יהיה נעדר, ויקבלו
מתנות גדולות. וצוה (המלך הנ"ל הינו בתי הקיסר), **שיעשו**
סביב סביב כל העיר מעינות כדי שפשאחד ירצה
לשתות, לא יצטרך לילך ולשתות רק כל אחד ימצא
מעין אצלו. וצוה (המלך הנ"ל הינו בתי הקיסר) **לצייר צורתו**

נחרי אפרסמון

יתאשו, וידבקו את עצמם באין סוף ברוך הוא, ותתגלה אליהם מלכותו
 יתברך.

והמלך (הינו בתי הקיסר הנ"ל, שהיא נעשית עתה מלך פנ"ל), **כי היא הולכת**
עכשו לתקן את העולם במלכות שדי, ויתקים (ירמיה לא): "עד מתי תתחמקין
הפת השובבה כי ברא הוי"ה חדשה בארץ נקבה תסוכב גבר", צוה להכריז
בכל מדינה ומדינה, שכל מי שנמצא בכל מקום שהוא, גר או אורח ובורח
ומגרש, שכלם יבואו על החתנה שלו, איש מהם לא יהיה נעדר, ויקבלו
מתנות גדולות; כי כך יהיה בעת הגאולה, שיתקבצו כל הירודים והנפולים
והנשלקים והמרחקים ממנו יתברך, וכמו שכתוב (ישעיה כז, ג): "והיה ביום
ההוא יתקע בשופר גדול, ובאו האבדים בארץ אשור והנדהים בארץ מצרים,
והשתחוו להוי"ה בהר הקדש בירושלים". וצוה (המלך הנ"ל, הינו בתי הקיסר)
שיעשו סביב סביב כל העיר מעינות, כדי שפשאחד ירצה לשתות, לא יצטרך
לילך ולשתות, רק כל אחד ימצא מעין אצלו; שאלו הם הבתי כנסיות ובתי
מדרשות, שאמרו תכמינו הקדושים (מגלה כט). על הפסוק (יחזקאל יא, טו)
"ואהי להם למקדש מעט", אמר רבי יצחק: אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות
שבבבל, ששם מתקבצים כלל נשמות ישראל ומתפללים אליו יתברך, עד
שיבנה בית המקדש. וצוה (המלך הנ"ל, הינו בתי הקיסר) **לצייר צורתו אצל כל**

אֵצֶל כָּל מַעֲיָן וּמַעֲיָן, וְשִׁיעֲמָדוּ שׁוֹמְרִים וַיִּשְׁמְרוּ בָּאֵם
 שְׁיָבוֹא אֶחָד וַיִּסְתַּפֵּל בְּיוֹתֵר עַל הַצּוּרָה וַיַּעֲשֶׂה רַע פָּנִים
 (הֵינּוּ שִׁישְׁתַּנּוּ פָּנָיו כְּמוֹ מִי שֶׁמְבִיט הַיָּטֵב עַל אֵיזָה דָּבָר וּמִשְׁתוֹמֵם
 וּמִצְטַעֵר), אָזִי יִתְפָּסוּ אוֹתוֹ בַּתְּפִיסָה. וְכֵן עָשׂוּ וּבָאוּ אֵלָיו
 הַשְּׁלֹשָׁה הַנִּלְלִים. דִּהְיִינוּ בֶן־הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא הַחֲתָן
 הָאֲמֵת שֶׁל בַּת־הַקִּיסָר הַזֹּאת (שֶׁהִיא הַמֶּלֶךְ עֲכָשׁוּ פַּנְ"ל), וְכֵן
 הַסּוֹחֵר הַנִּלְלִי (שֶׁגָּרְשׁוּ אָבִיו מִחֲמַת הַבַּת־הַקִּיסָר הַזֹּאת שֶׁבְּרָחָה עִם
 הַסְּפִינָה עִם כָּל הַסְּחוּרָה פַּנְ"ל), וְהַמֶּלֶךְ שֶׁהֶעֱבִירוּהוּ (גַּם־כֵּן עַל יְדֵה
 כִּי בְּרָחָה מִמֶּנּוּ עִם הָאֲחֵת־עֲשָׂרָה שָׂרוֹת פַּנְ"ל), וְכָל אֶחָד מֵאלוֹ
 הַשְּׁלֹשָׁה הַבִּיר שָׁזָה צוּרְתָהּ וְהִסְתַּכְּלוּ וְנִזְכְּרוּ וְנִצְטַעְרוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מַעֲיָן וּמַעֲיָן, הֵינּוּ בְּכָל בֵּית־הַכְּנֶסֶת וּבֵית־הַמִּדְרָשׁ שֶׁם שׁוֹרָה הַשְּׂכִינָה.
 וְשִׁיעֲמָדוּ שׁוֹמְרִים וַיִּשְׁמְרוּ בָּאֵם שְׁיָבוֹא אֶחָד וַיִּסְתַּפֵּל עַל הַצּוּרָה,
 וַיַּעֲשֶׂה רַע פָּנִים (הֵינּוּ שִׁישְׁתַּנּוּ פָּנָיו, כְּמוֹ מִי שֶׁמְבִיט הַיָּטֵב עַל אֵיזָה דָּבָר וּמִשְׁתוֹמֵם
 וּמִצְטַעֵר), אָזִי יִתְפָּסוּ אוֹתוֹ בַּתְּפִיסָה; כִּי כָּל אֵלֹה הִירוּדִים וְהַנְּפוּלִים
 וְהַמְּשֻׁלְכִים וְהַמְּרַחֲקִים, לָהֶם נַפְשָׁם דָּוָה עַל גְּדֹל הַצַּעַר וְהַמְּרִירוֹת שֶׁעוֹבֵר
 עֲלֵיהֶם בְּגִלוֹת הַמֶּרֶה וְהַנְּמַהֲרֵת, וְהַצַּדִּיק רוֹצֵה לְתַפֵּס אוֹתָם, וְלִהְיוֹת אוֹתָם
 אֶל הַקֶּדֶשׁ, וְלִהְיוֹת לָהֶם אֵת מֵה שֶׁלְקָחוּ מֵהֶם. וְכֵן עָשׂוּ, וּבָאוּ אֵלָיו
 הַשְּׁלֹשָׁה הַנִּלְלִים, דִּהְיִינוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן, שֶׁהוּא הַחֲתָן הָאֲמֵת שֶׁל בַּת הַקִּיסָר
 הַזֹּאת (שֶׁהִיא הַמֶּלֶךְ עֲכָשׁוּ פַּנְ"ל), כִּי בִינֵיהֶם, בֵּין אֵלֹה הִירוּדִים וְהַנְּפוּלִים
 וְהַמְּשֻׁלְכִים וְהַמְּרַחֲקִים נִמְצָא הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמֵתִי, שֶׁהוּא הַגּוֹאֵל צָדֵק שֶׁלֹּא
 הִכִּירוּ אוֹתוֹ, וְכִמְאֶמְרָם וַ"ל (סְנֵהֲדִין צַח): אֵימְתִי אֵתִי מְשִׁיחַ? אָמַר לִיה זִיל
 שִׁילִיָּה לְדִידִיָּה, וְהִיכָא יְתִיב? אִפִּיתְחָא דְרוּמִי, וּמֵאִי סִימְנִיָּה? יְתִיב בִּינֵי עַנְיֵי
 סוּכְלֵי חֲלָאִים. וְכֵן הַסּוֹחֵר הַנִּלְלִי (שֶׁגָּרְשׁוּ אָבִיו מִחֲמַת הַבַּת הַקִּיסָר הַזֹּאת, שֶׁבְּרָחָה
 עִם הַסְּפִינָה עִם כָּל הַסְּחוּרָה פַּנְ"ל), וְהַמֶּלֶךְ שֶׁהֶעֱבִירוּהוּ (גַּם־כֵּן עַל יְדֵה, כִּי בְּרָחָה
 מִמֶּנּוּ עִם הָאֲחֵת־עֲשָׂרָה שָׂרוֹת פַּנְ"ל), וְכָל אֶחָד מֵאלוֹ הַשְּׁלֹשָׁה הַבִּיר שָׁזָה צוּרְתָהּ,

(הינו שבאו אצל המענינות הנ"ל וראו צורתה שהיתה מצירת שם והכירו אותה והיו מסתכלים ביותר וכו'), ותפסו אותם בתפיסה.

בשעת חתנה צוה המלך (הינו הבת-הקיסר) שיבואו השבויים לפניו. והביאו השלשה הנ"ל, והפירה אותם. והם לא הפירוה מחמת שמלפשת כמו איש. ענתה הבת-קיסר ואמרה: אתה מלך (הינו המלך) שהעבירוהו הנ"ל שהוא אחד משלשת השבויים הנ"ל), אותך העבירו בשביל האחת-עשרה בנות שרים שנאבדו; הרי לך הבנות שרים, שוב למדינתך ולמלכותך (פי האחת-עשרה בנות שרים היו עמה כאן כנ"ל). אתה סוחר (הינו בתחלה דברה להמלך שהעבירוהו הנ"ל. עכשו חזרה פניה ודברה עם הסוחר

נהרי אפרסמון

והסתפלו ונזכרו ונצטערו (הינו שבאו אצל המענינות הנ"ל וראו צורתה, שהיתה מצירת שם, והפירו אותה, והיו מסתכלים ביותר וכו'), ותפסו אותם בתפיסה; כי אי אפשר להתקרב אל הצדיק האמת ואל הקדשה, אלא על-ידי לב נשבר, שמכרח לעבר עליו איזה משבר, שזה מכניס אותו בשפלות וענוה, ודיקא על-ידי-זה זוכה להתבונן היטב בצורת הצדיק, וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עב), שהעקר מה שמקבלים מהצדיק הוא שפלות. בשעת החתנה צוה המלך (הינו הבת-הקיסר) שיבואו השבויים לפניו, והביאו השלשה הנ"ל, והפירה אותם, והם לא הפירוה, מחמת שמלפשת כמו איש, כי נתקנים (ירמיה לא, כא): "ננקבה תסובב גבר", ענתה הבת-קיסר ואמרה: אתה מלך (הינו המלך) שהעבירוהו הנ"ל, שהוא אחד משלשת השבויים הנ"ל), אותך העבירו בשביל האחת-עשרה בנות שרים שנאבדו, הרי לך הבנות שרים, שוב למדינתך ולמלכותך (פי האחת-עשרה בנות שרים היו עמה כאן כנ"ל), שכל אלו שרצו אותה החזירה להם מה שהיו חפצים ומה שסבלו. אתה סוחר (הינו בתחלה דברה להמלך שהעבירוהו הנ"ל עכשו חזרה פניה ודברה עם הסוחר,

היגו עם בן הסוחר הנ"ל), אותך גרש אביך בשביל הספינה עם סחורה שנאבדה ממך (כנ"ל), הרי לך הספינה שלך עם כל הסחורה ועל שנשתהא המעות כל-כך יש לך עתה עשירות בספינה בכפלי-כפלים ממה שהיה. (כי הספינה בעצמה עם כל הסחורה של בן הסוחר שהיא ברחת עמה כנ"ל עדין היה אצלה בשלמות כנ"ל ונוסף לזה היה בספינה כל העשירות שלקחה אצל הגזלנים הנ"ל שהיה עשירות מפלג מאד כפלי כפלים כנ"ל), ואתה בן מלך (היגו החתן שלה באמת), נלכה ונסעה. ושבו לביתם.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן!

נחרי אפרסמון

היגו עם בן הסוחר הנ"ל), אותך גרש אביך בשביל הספינה עם סחורה שנאבדה ממך (כנ"ל) הרי לך הספינה שלך עם כל הסחורה, ועל שנשתהה המעות כל-כך, יש לך עתה עשירות בספינה בכפלי כפלים ממה שהיה (כי הספינה בעצמה עם כל הסחורה של בן הסוחר, שהיא ברחת עמה כנ"ל, עדין היה אצלה בשלמות כנ"ל, ונוסף לזה היה בספינה כל העשירות שלקחה אצל הגזלנים הנ"ל, שהיה עשירות מפלג מאד, כפלי כפלים כנ"ל), וזה שסבל יותר בשבילה קבל חזרה כפל כפלים, כי כל זה מרמז על אלו שרצו להשיג את השכינה, והתיגעו ביגיעות ובטרחות גדולות עד מאד, וסבלו חרופים וגדופים עד מאד, עד שגגשו אותם, הם מקבלים חזרה כפל כפלים מה שסבלו, וכמאמר התנא (אבות פרק ה'): לפום צערא אגרא. ואתה בן מלך (היגו החתן שלה באמת), שזה הגואל צדק האמתי, נלכה ונסעה, ושבו לביתם בירושלים בבנין בית-המקדש.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן!

מעשה ג' מחגור

מעשה בחכם אחד קדם מותו קרא את בניו ומשפחתו וצוה אותם להשקות אילנות. גם יש לכם רשות

נחרי אפרסמון

מעשה ג' — מחגור

מעשה בחכם אחד, קדם מותו קרא את בניו ומשפחתו, וצוה אותם להשקות אילנות; שנה מרמוז על בני־אדם, כמו שכתוב (דברים כ, יט): "כי האדם עץ השדה", וצריכים להשקותם עם אמונה, לחזק ולעודד ולשמח אותם, שנה הדבר הכי גדול — לקרב בני־אדם אליו יתברך, וכמוכא בזהר (תרומה כח:): ופאה בעי למרדף בטר חיבא ולמקני ליה באגר שלים בגין די עבר מניה הוא זמא ויתכפיא סטרא אחרא, ויעביד לנפשיה בגין דיתחשב עליה כאלו הוא ברא ליה, ודא איהו שבחא דיסתלק ביה יקרא דקדשא בריך הוא, יתיר משבחא אחרא ואסתלקותא דא יתיר מכלא, מאי טעמא בגין דאיהו גרים לאכפיא סטרא אחרא ולאסתלקא יקרא דקדשא בריך הוא, ועל דא כתיב באהרן (מלאכי ב, ו): "ורבים השיב מעון", וכתיב (שם ה): "בריתי היתה אתו", תא חזי כל מאן דאחיד בידא דחיבא, ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא איהו אסתלק בתלת סלוקין מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפיא סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קדשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב: "בריתי היתה אתו החיים והשלום", וזכי למחמי בגין לבנוי, וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובעלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בדיה. ועל דא כתיב (תהלים קיב, ב): "גבור בארץ יהיה ורעו דור ישרים יברך", "הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד", "ורח בחשף אור לישרים" וגו'. גם יש לכם רשות לעסק בשאר פרנסות, כי אדם צריך פרנסה לפרנס את עצמו ואת בני ביתו, וכמאמרם ו"ל (כתבות נ): "עושה צדקה בכל עת" — זה הון בניו

לְעֵמֶק בְּשָׂאֵר פְּרַנְסוֹת אֲבָל בְּזֶה תִשְׁתַּדְּלוּ לְהִשְׁקוֹת
אֵילָנוֹת. אַחֲרֵיכֶם נִפְטַר הַחֶכֶם וְהַנִּיחַ בָּנִים. וְהָיָה לוֹ בֶן
אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לִילֵף. וְהָיָה יָכוֹל לְעֹמֵד, רַק שֶׁלֹּא הָיָה
יָכוֹל לִילֵף. וְהָיוּ אָחִיו נוֹתְנִים לוֹ סְפוּק דֵּי פְּרַנְסוֹתוֹ וְהָיוּ
מִסְפִּיקִים אוֹתוֹ כְּלִכְף עַד שֶׁנִּשְׁאָר לוֹ. וְהָיָה אוֹתוֹ הַבֶּן

נחרי אפרסמון

ובנותיו כשהן קטנים. אבל בזה תשתדלו — להשקות אילנות, הינו שהעקר צריך להיות לקרב רחוקים, להשקות בני-אדם עם אמונה, לחזקם ולאמצם ולעודדם ולשמחם. אחר-כך נפטר החכם והניח בנים, פי זו התכלית להוליד בנים, ולהשאיר אחרינו שם ושארית, פי (ישעיה מה, יח): "לא תהו בראיה לשבת יצרה"; וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), פי צריך כל אחד לעסק ביישובו של עולם, שיהיה העולם ממלא מבני-אדם, כמו שכתוב (בראשית א' כח): "ומלאו את הארץ", פי זה עקר ישוב העולם, שהעולם ממלא מבני-אדם, הינו מבני דעה, פי כמו שאדם מצוה להעמיד בנים בעולם, בשביל קיום העולם, פן הוא מצוה להכניס דעת ויראת שמים בבניו ובתלמידים, וזה עקר השלמות בלהשאיר בנים — שיהיו יראי השם וחושבי שמו. והיה לו בן אחד שלא היה יכול לילף, והיה יכול לעמד, הינו השלמות בזה העולם שילף תמיד מדרגא לדרגא, וזו מעלת בר ישראל, מה שאין פן מלאך נקרא 'עומד', כמו שכתוב (זכריה ג, ז): "ונתתי לך מהלכים בין העמדים", פי המלאכים נקראים 'עומדים', פי הם תמיד באותו מצב ובאותה דרגא, מה שאין פן בר ישראל נקרא 'הולך', וזה החכם בין הבנים שהם נשמות ישראל, היה לו בן אחד, שלא היה יכול ללכת, לעמד הוא היה יכול, רק שלא היה יכול לילף, שזה מרמז על אלו הנשמות הרחוקות ממנו יתברך, שהן עומדות על מקום אחד, אבל ללכת אינן יכולות. והיו אחיו נותנים לו ספוק דֵּי פְּרַנְסוֹתוֹ, הינו זה עקר השלמות, שאיש את רעהו יעזרו, ולאחיו יאמר חזק; פי החוב מנח על כל בר ישראל לחזק את הזולת. והיו מספיקים אותו כליכף עד שנשארו לו, הינו שחזקו אותו כליכף, עד שמהתחזקות הזו נותרו דבורים בלבם, באפן שגם הוא כבר יכול לחזק את

(שלא היה יכול לילך) מקבץ עלייר עלייר ממה שנשאָר לו מפרנסתו עד שקבץ סך מסים. וישב עצמו: למה לי לקבל הספקה מהם; טוב שאתחיל לעשות איזה משהא ומתן. ואף שאינו יכול לילך, יעץ בדעתו לשכר לו עגלה ונאמן ובעל-עגלה ויסע עמהם ללייפסיק ויוכל לעשות המשהא ומתן אף שאינו יכול לילך.

כששמעו המשפחה זאת הוטב בעיניהם, ואמרו: למה לנו לתן לו הספקה, טוב שיהיה לו פרנסה. והלוו לו עוד מעות כדי שיוכל לנהג המשהא ומתן, ושכר

נחרי אפרסמון

אחרים. והיה אותו הבן [שלא היה יכול לילך] מקבץ על יד על יד ממה שנשאָר לו מפרנסתו, כי מכל דבורי ההתחזקות שחזקו אותו, הוא קבץ גם לעצמו, עד שקבץ סך מסים, וישב עצמו: למה לי לקבל הספקה מהם? טוב שאתחיל לעשות איזה משהא ומתן, הינו שעשה לעצמו חשבון, שכל-כף חזקו אותו, ויש לו כבר התחזקות עצמו, ולמה לו לקבל מאחרים? ! הוא יתחיל לעסק בלחזק את הזולת. ואף שאינו יכול לילך, כי עדין לא היתה אצלו שלמות, כי עדין לא היה יכול ללכת לבד, עם כל זאת יעץ בדעתו לשכר לו עגלה ונאמן ובעל עגלה, ויסע עמהם ללייפסיק [עיר], ויוכל לעשות המשהא ומתן, אף שאינו יכול לילך, שנה מה שכל בר ישראל מחיב לעזר גם לשני, ואפלו שהוא עדין רחוק, עם כל זאת יחזק את אחרים, וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן קיט), שנה דבר גדול מאד, אף שהוא אינו מחזיק בזה, על-כל-פנים יחזק את אחרים, וזו מעלה נוראה ונפלאה מאד. כששמעו המשפחה זאת, שהוא רוצה לפרנס את עצמו, הוטב בעיניהם, כי תמיד יותר טוב, שאדם יפרנס את עצמו משידקק לטובות של הזולת. ואמרו: למה לנו לתן לו הספקה? טוב שיהיה לו פרנסה, והלוו לו עוד מעות, כדי שיוכל לנהג המשהא ומתן; כי זו שלמות הצדקה, לתת לאחד

לו עגלה ונאמן ובעל-עגלה ונסע ובא לקרעטשמע (פנדק),
ואמר הנאמן שילינו שם ולא רצה. והפצירו בו, והוא
עקש אותם ונסעו משם, ותעו ביער ונפלו עליהם
גזלנים.

ואותן הגזלנים נעשו על ידי שהיה פעם אחת רעב, ובא
אחד לעיר והכריז: מי שרוצה מזונות יבוא

נחרי אפרסמון

הלואה, כדי שהוא יעשה בעצמו איזה עסק ויתפרנס בכבוד, מלתת לו תמיד
קצבה. וזה שאמרו חכמינו הקדושים (ספ' מ"ט): גדולה גמילות חסדים יותר
מן הצדקה, כי כשמלוים לאדם, והוא פותח עסק, זו המדרגה הכי גדולה,
כדי שלא יצטרף טובות מהזולת. ושכר לו עגלה ונאמן ובעל עגלה, ונסע
ובא לקרעטשמע [אכסניה], ואמר הנאמן שילינו שם, ולא רצה, והפצירו בו,
והוא עקש אותם, הינו שהוא התעקש לא להשאר. ונסעו משם, ותעו ביער,
ונפלו עליהם גזלנים; ואמנם רבנו ו"ל מאד הקפיד ואמר, שאסור להתעקש
על שום דבר, כי אדם צריך לבטל את עצמו לגמרי אל הקדוש-ברוך-הוא,
וירצה רק כמו שהוא רצונו יתברך, ואם אומרים לו משהו, צריך להשתדל
מאד שלא להתעקש לעשות דוקא כמו שהוא רוצה, כי זה נקרא דחיקת
השעה, וזה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות, פרק ב'): בטל רצונך מפני רצונו,
כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך; ומחמת שהוא התעקש ונסע, לבסוף
תעו ביער, והתנפלו עליו גזלנים; וזה למוד צמק לאדם, שלא יתעקש יותר
מדי, אלא ימסר את עצמו לגמרי אל הקדוש-ברוך-הוא, ואיך שמוליכים
אותו ילך, כי לפעמים אדם עושה שטות, ואחר-כך יש לו טענות על
הקדוש-ברוך-הוא, וכמו שאמר החכם מכל אדם (משלי י"ט, ג): "אולת אדם
תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו". ואותן הגזלנים נעשו, על-ידי שהיה פעם
אחת רעב, ובא אחד לעיר והכריז: מי שרוצה מזונות יבוא אליו; כי כך
דרכם של שקרנים, רמאים וצבועים, שהם מטעים בני-אדם, קדם מבטיחים

אֱלֹיוּ. וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו כַּמָּה אַנְשִׁים. וְהוּא עָשָׂה בְּעֶרְמָה. וְמִי שֶׁהָיָה מִבֵּין בּוֹ שָׂאִין בּוֹ צַרְף אֱלֹיוּ, דָּחָה אוֹתוֹ. וְלֹאֲחֵד הָיָה אוֹמֵר: אַתָּה תּוֹכֵל לֵהִיּוֹת בְּעַל־מְלֶאכֶה, וְלִזְהָ אָמַר: אַתָּה תּוֹכֵל לֵהִיּוֹת בְּרַחִים. וּבְרַר רַק כַּמָּה אַנְשִׁים חֲכָמִים וְהִלֵּךְ עִמָּהֶם לַיֵּעַר, וְאָמַר לָהֶם שִׁיְהִיו נַעֲשִׂים גְזֻלָּנִים, בְּאֲשֶׁר שְׂמֹפָאן הוֹלְכִים הַדְּרָכִים לְלִיַּפְסִיק לְבָרְעִסְלָא וְלִשְׂאָר מְקוֹמוֹת וְנוֹסְעִים בְּכָאן סוֹחְרִים וְנִגְזָל אוֹתָם וְנִקְבֵּץ מְעוֹת. וְנִפְלוּ עֲלֵיהֶם (הִינּוּ אֵלּוּ הַגְזֻלָּנִים

גַּחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

לָהֶם שִׁיתְנוּ לָהֶם אֶכֶל לֶאֱכֹל, וְכֵךְ מִמְּשִׁיכִים אֲלֵיהֶם אַנְשִׁים, כִּי אֵין חֲסָרִים עֲנִיִּים. וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו כַּמָּה אַנְשִׁים, וְהוּא עָשָׂה בְּעֶרְמָה, וְמִי שֶׁהָיָה מִבֵּין בּוֹ, שָׂאִין בּוֹ צַרְף אֱלֹיוּ — דָּחָה אוֹתוֹ, וְלֹאֲחֵד הָיָה אוֹמֵר: אַתָּה תּוֹכֵל לֵהִיּוֹת בְּעַל מְלֶאכֶה, וְלִזְהָ אָמַר: אַתָּה תּוֹכֵל לֵהִיּוֹת בְּרַחִים, כִּי רָאָה שְׂמֵאלוּ הָאֲנָשִׁים, אֵין לוֹ תוֹעֵלַת, אֲזִי דָחָה אוֹתָם בְּדַחְיָה שֶׁל מָה בְּכֵךְ. וְדָבַר זֶה מְצוּי מְאֹד בֵּין שְׂקֵרָנִים רַמָּאִים צִבּוּעִים, שִׁרְיָץ הַשּׁוֹרֵץ בְּאַרְץ, שְׂמֵטְעִים בְּנִי־אָדָם וְעוֹשִׂים מֵהֶם צַחֻק, כְּשֵׁרוֹאִים שָׂאִין שׁוֹם תוֹעֵלַת מֵהֶם כָּלָל. וּבְרַר רַק אַנְשִׁים חֲכָמִים, שֶׁהִבִּין שֶׁמֵּהֶם תִּהְיֶה לוֹ תוֹעֵלַת, לְהוֹצִיא אֶת מְזֻמוֹתָיו הַרְעוֹת. וְהִלֵּךְ עִמָּהֶם לַיֵּעַר, וְאָמַר לָהֶם שִׁיְהִיו נַעֲשִׂים גְזֻלָּנִים, כִּי רִבְנוּ ז"ל גְּלָה לָנוּ (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יח), אֲשֶׁר סִפְּנָה גְדוּלָה לֵהִיּוֹת מְפָרְסָם, וְלִהְנַהִיג אֶת הָעוֹלָם, כִּי בְקָלוֹת יְכוּל לְבוֹא לֵהִיּוֹת גָּנָב, נוֹאֵף וְרוֹצֵחַ, וְלִכְן צְרִיכִים הִרְבָּה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, שְׁלֹא יִפֹּל בְּאִיזָה שְׂקָרָן, רַמָּאי, צִבּוּעַ, שְׁלֹא יוֹלִיךְ אוֹתוֹ שׁוֹלָל, כְּמוֹ רֹאשׁ הַגְזֻלָּנִים, שֶׁהִסִּית אֶת הַחֲכָמִים לֵהִיּוֹת גְזֻלָּנִים. בְּאֲשֶׁר שְׂמֹפָאן הוֹלְכִים הַדְּרָכִים לְלִיַּפְסִיק, לְבָרְעִסְלָא [עִיר] וְלִשְׂאָר מְקוֹמוֹת, וְנוֹסְעִים בְּכָאן סוֹחְרִים, וְנִגְזָל אוֹתָם וְנִקְבֵּץ מְעוֹת, כִּי זֶה הַשְּׂקָר וְהָעֶרְמוּמִיּוֹת, שְׂמוֹלִיכִים שׁוֹלָל בְּנִי־אָדָם, עַד שְׂמֵלְמָדִים אוֹתָם שִׁיְהִיו בְּעַצְמָם גָּנָבִים וְגְזֻלָּנִים וְרוֹצְחִים. וְנִפְלוּ עֲלֵיהֶם (הִינּוּ אֵלּוּ הַגְזֻלָּנִים הַנִּלְנָלוּ עַל הַבֵּן

הנ"ל נפלו על הבן הנ"ל שלא היה יכול לילה ועל האנשים שלו דהינו הנאמן והבעל עגלה).

הבעל עגלה והנאמן שהיו יכולים לברח ברחו והוא נשאר על העגלה. ובאו ולקחו התבה של המעות ושאלו אותו: למה אתה יושב? והשיב שאינו יכול

גהרי אפרסמון

הנ"ל, שלא היה יכול לילה, ועל האנשים שלו, דהינו הנאמן והבעל עגלה), כי מאחר שהוא כל-כף התעקש, ואף אמרו לו לא ללכת, הוא נוקא רצה ללכת, אזי נפל בפח של גזלנים. וזה קורה להרבה אנשים, שמזהירים אותם להשמר, ולבסוף הם נופלים בפח קוש, שאי אפשר להנצל מזה, וצריכים הרבה רחמים שלא יפל בידיהם של שקרנים, ומאים, צבועים, שמטעים את הבריות.

הבעל עגלה והנאמן, שהיו יכולים לברח — ברחו, והוא נשאר על העגלה; רואים מזה מוסר השכל, שאדם אין לו בזה העולם אף אחד, כי הנה שכר בעל עגלה ובטח באיש נאמן, כיון שמגיעה עת צרה, הם בורחים ממנו, ולא רוצים להכיר אותו, ולכן אסור לבטח בשום בשר ודם, וכמו שכתוב (ירמיה יז, ה): "כה אמר ה' הו"ה, ארור הגבר אשר יבטח באדם, ושם בשר זרעו, ומן הו"ה יסור לבו", כי בני-אדם רק חושבים טובת עצמם, וכל זמן שהם רואים שיכולים להנות ממנו ישארו אצלו, מה שאין כן כשהוא נופל בצרה, כלם בורחים ממנו. ובאו ולקחו התבה של המעות, הינו הגזלנים לקחו מהחגר את התבה ששם היו המעות, ושאלו אותו: למה אתה יושב? וזה מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן עח): בכל מקום יש ישר, אפלו מי שעושה כל העולות, אף-על-פי-כן בהכרח נמצא בו ישר, אבל יש חלוק מתי מתחיל הישר, אחד עושה כמה עולות, ואחר מתחיל הישר, ואחד עושה הרבה עולות, ולבסוף עושה ישר, כמו-כן הגזלנים שאלו אותו: למה אתה יושב? והשיב שאינו יכול לילה, וגזלו התבה והסוסים, והוא נשאר

לילה. וגזלו התבה והסוסים, והוא נשאר על העגלה. והנאמן והבעל-עגלה (שברחו למקום שברחו) ישבו עצמם, באשר שלקחו פרוקלאדין (התחביות) מפריצים ולמה להם לשוב לביתם שיוכלו לבוא בשלשלאות. טוב להם לשאר שם (במקום שברחו לשם) ויהיו בכאן נאמן ובעל-עגלה.

נחרי אפרסמון

על העגלה, כי תכף-ומיד כשרק נתגלה להם, שהוא אינו יכל לברח, גזלו ממנו את התבה שהיה שם ממונו, כי קדם רק לקחו את זה, ועכשו כשגלה להם שהוא אינו יכול ללכת, אז גזלו את זה. והנאמן והבעל עגלה (שברחו למקום שברחו) ישבו עצמם, באשר שלקחו פרוקלאדין [התחביות פספיות] מפריצים, ולמה להם לשוב לביתם, שיוכלו לבוא לקחת אותם בשלשלאות? טוב להם להשאר שם (במקום שברחו לשם), ויהיו בכאן נאמן ובעל עגלה. רואים מזה, שהנאמן והבעל עגלה שברחו, את טובת עצמם חשבו, ולכן התישבו, באשר לקחו התחביות מפריצים, כי בעל-הבית החגר לקח גם כסף מכמה מקומות כדרך משא ומתן, ועכשו אם הם יחזירו, יכניסו אותם בבית-סוהר באזיקים, ולכן נשארו במקום שברחו. ומכל זה יכולים ללמד הרבה בחכמת החיים, שאדם צריך לדעת, שאין לו אף אחד בזה העולם רק הקדוש-ברוך-הוא, ואף אחד אינו איש נאמן שיכולים להאמין לו, ובפרט בכסף, כי לבסוף יברח לך עם הכסף ויגנב אותך, וכמו-כן צריכים לזכור, שאסור לקנא בשום בריה, אפלו שיש לו כסף. כי הנה רבנו ז"ל אומר (לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן יח) על מאמרם ז"ל (בבא בתרא עד.): קרטליתא דהווי מקבעי ביה אבנים טובות ומרגליות, ופרש הרשב"ם: קרטליתא — ארנז, הינו רגז, שאדם צריך להבין, שעד שהזולת מרויח כסף עובר עליו רגז רב, כמו שכתוב (בראשית ג, יט): "בזעת אפך תאכל לחם", שעד שמשיג את הכסף עובר עליו הרבה רגז ועגמת נפש, ולכן מה יש לקנא בו, ולבסוף לוקחים לו גם את הסוסים, שזה היום והלילה, בחינת "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד", כל יום כלול מלילה ניום, שהם שני הסוסים, סוס שחור וסוס

וְהַבֵּן הַנַּ"ל, כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה לוֹ הַמֵּאֲכָל שֶׁלָקַח מִבֵּיתוֹ לֶחֶם
 וַיֵּשֶׁב שָׁהִיָּה בְּעֵגְלָה (שְׁקוֹרִין "סוֹחֲרִים") אֲכַל אוֹתָם.
 וְאַחֲרֵיכֵן כִּשְׁפָלָה וְלֹא הָיָה לוֹ לֶאֱכֹל, יָשָׁב עֲצָמוֹ מֵהָ
 לַעֲשׂוֹת וְהַשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ מִהָעֵגְלָה לֶאֱכֹל עֲשָׂבִים וְהָיָה לֵן
 יְחִידֵי בִשְׂדֵה וְנִפְחָד, וְנִטַּל מִמֶּנּוּ הַכַּח עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל
 אֲפֹלוֹ לַעֲמֹד רַק לִרְחֹשׁ (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁפְּנֹז: רוֹקִין זִיד) וְהָיָה אוֹכֵל
 הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹתָיו וְכֹל זְמַן שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט וְלֶאֱכֹל
 הָיָה אוֹכֵל שָׁם. וְאַחֲרֵיכֵן כִּשְׁפָלָה הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹ עַד שֶׁלֹּא
 הָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט הָיָה מִנְתַק עֲצָמוֹ לְהֵלֵן וְאֲכַל שָׁם. וְהָיָה
 אוֹכֵל הָעֵשֶׂב אִיזָה זְמַן.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְבָן שְׁמוֹלִיכִים אוֹתוֹ, וְלִכֵּן מִי שֶׁיִּגַע וְטוֹרַח יוֹמָם וְלַיְלָה בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָתוֹ, וַיֵּשֶׁ
 לוֹ תִבָּה מְלֵאָה מְעוֹת, אֵין מֵה לְקַנֵּא בּוֹ, כִּי לְבִסוּף בָּאִים גְּזֻלָּנִים, שֶׁהֵם
 הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַקְּלָפוֹת, וְגוֹנְבִים מִמֶּנּוּ אֶת הַתִּבָּה, שֶׁהוּא הָאֲרָגוֹ לְשׁוֹן רִגְזוֹ,
 שֶׁהַרוּיַח אֶת מְמוֹנוֹ בְּצַעַר וּבְרָגוֹ, וְלְבִסוּף גּוֹנְבִים לוֹ גַם אֶת הַשְּׁנֵי סוֹסִים,
 שֶׁהֵם הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה, וְלִכֵּן הִחֲכַם עֵינָיו בְּרֵאשׁוֹ, לְדַאֵג רַק בְּעַבּוּרוֹ וּבְעַבּוּר
 נִשְׁמָתוֹ, וְלֹא יִבְטַח בְּשׁוֹם בְּרִיָּה, כִּי כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב רַק טוֹבַת עֲצָמוֹ.

וְהַבֵּן הַנַּ"ל, כֹּל זְמַן שֶׁהָיָה לוֹ הַמֵּאֲכָל שֶׁלָקַח מִבֵּיתוֹ לֶחֶם יָבֵשׁ שֶׁהָיָה
 בְּעֵגְלָה (שְׁקוֹרִין "סוֹחֲרִים") אֲכַל אוֹתָם. וְאַחֲרֵיכֵן כִּשְׁפָלָה וְלֹא הָיָה לוֹ לֶאֱכֹל,
 יָשָׁב עֲצָמוֹ מֵהָ לַעֲשׂוֹת, וְהַשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ מִהָעֵגְלָה לֶאֱכֹל עֲשָׂבִים, וְהָיָה לֵן יְחִידֵי
 בִשְׂדֵה וְנִפְחָד, וְנִטַּל מִמֶּנּוּ הַכַּח, עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל אֲפֹלוֹ לַעֲמֹד רַק לִרְחֹשׁ
 [לְזַחַל] (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁפְּנֹז: רוֹקִין זִיד). וְהָיָה אוֹכֵל הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹתָיו, וְכֹל זְמַן שֶׁהָיָה
 יָכוֹל לְהוֹשִׁיט וְלֶאֱכֹל, הָיָה אוֹכֵל שָׁם. וְאַחֲרֵיכֵן כִּשְׁפָלָה הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹ, עַד
 שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט, הָיָה מִנְתַק עֲצָמוֹ לְהֵלֵן וְאֲכַל שָׁם. וְהָיָה אוֹכֵל הָעֵשֶׂב
 אִיזָה זְמַן.

פַּעַם אֶחָד בָּא לְעֹשֵׁב אֶחָד שְׁעֵדִין לֹא אָכַל עֹשֵׁב כְּזֹה, וְהוּטַב בְּעֵינָיו אוֹתוֹ הָעֹשֵׁב, מִחֲמַת שֶׁהָיָה אוֹכֵל זְמַן רַב עֹשָׁבִים וְהָיָה מִפִּיר בָּהֶם וְעֵדִין לֹא רָאָה עֹשֵׁב כְּזֹה. וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ לְעַקְרוֹ עִם שְׂרָשׁוֹ. וְהָיָה תַּחַת הַשָּׂרֵשׁ הַדּוּמִיט (אָבֵן טוֹבָה), וְהַדּוּמִיט הָיָה מְרַבֵּעַ. וְכָל צַד הָיָה לוֹ סִגְלָה אַחֲרָת. וּבְצַד אֶחָד הָיָה כְּתוּב שְׁמִי שְׂאֵחִז אוֹתוֹ צַד יֵשָׂא אוֹתוֹ לְמָקוֹם שְׁיוֹם וְלִילָה נִתְקַבְּצִים בְּיַחַד שֶׁהַשְּׂמֵשׁ וְהַיָּרֵחַ נִתְקַבְּצִים שָׁם בְּיַחַד. וּכְשֶׁעָקַר הָעֹשֵׁב עִם הַשָּׂרֵשׁ שֶׁהָיָה שָׁם הַדּוּמִיט נִזְדַּמְּן שְׂאֵחִז בְּאוֹתוֹ הַצַּד

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

פַּעַם אַחַת בָּא לְעֹשֵׁב אֶחָד, שְׁעֵדִין לֹא אָכַל עֹשֵׁב כְּזֹה, וְהוּטַב בְּעֵינָיו אוֹתוֹ הָעֹשֵׁב, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְשִׁמְחַ בְּחֻלְקוֹ, אֶפְלוּ שְׂאֵין לוֹ רַק עֹשֵׁב לְאָכֵל, אֲזִי לְבִסּוּף מוֹצֵא עֹשֵׁב כְּזֹה, שְׂמָאֵד נִרְאָה לוֹ, אִךְ זֶה הַנְּפִיּוֹן שֶׁל כָּל אָדָם, כְּשֶׁעוֹבְרִים עָלָיו מְשַׁבְּרִים וְגַלִּים, צְרוּת וַיְסוּרִים וּמְכַאוּכִים רַעִים, וְנִתְקַלֵּל (בְּרַאשֵׁית ג, יח) "וְאֶכְלֶתְ אֶת עֹשֵׁב הַשָּׂדֶה", אִם הוּא מְקַבֵּל אֶת זֶה בְּשִׁמְחָה וּבְאֵהָבָה, וְהוּא שְׂמַח בְּחֻלְקוֹ, אֶפְלוּ שְׂאֵין לוֹ רַק עֹשֵׁב לְאָכֵל, אֲזִי לְבִסּוּף הוּא מוֹצֵא עֹשֵׁב כְּזֹה, שֶׁהוּא אִף פַּעַם לֹא אָכַל כְּמוֹהוּ, וּמִשֶּׁם תִּמְשֶׁךְ יִשׁוּעָתוֹ. וְלִכֵּן מִחֲמַת שֶׁהָיָה אוֹכֵל זְמַן רַב עֹשָׁבִים, וְהָיָה מִפִּיר בָּהֶם, וְעֵדִין לֹא רָאָה עֹשֵׁב כְּזֹה, וְלִכֵּן וַיֵּשֶׁב אֶת עֲצָמוֹ לְעַקְרוֹ עִם שְׂרָשׁוֹ, כִּי הוּא רָצָה לְרִאוֹת וּלְהַבִּין מַה הָעֹשֵׁב הַזֶּה כִּלְכֶף מִיַּחַד, וְהָיָה תַּחַת הַשָּׂרֵשׁ שֶׁל הָעֹשֵׁב הַדּוּמִיט (נֵהְלוּם), וְהַדּוּמִיט הָיָה מְרַבֵּעַ, הֵינּוּ הֵיחְלוּם הָיוּ לוֹ אַרְבָּעָה צְדָדִים: מְזֻרַח, מְעָרֵב, צְפוֹן, דְרוֹם, וְכָל צַד הָיָה לוֹ סִגְלָה אַחֲרָת לְבוֹא אֶל מְדֻרְגָה אַחֲרָת, וּבְצַד אֶחָד הָיָה כְּתוּב, שְׁמִי שְׂאֵחִז אוֹתוֹ צַד, יֵשָׂא אוֹתוֹ לְמָקוֹם שְׁיוֹם וְלִילָה נִתְקַבְּצִים בְּיַחַד, דִּהְיִנוּ שֶׁהַשְּׂמֵשׁ וְהַיָּרֵחַ נִתְקַבְּצִים שָׁם בְּיַחַד, שְׁזֵה בְּעֲצָמוֹ דְּבָר נִפְלָא מְאֹד, שְׁנִמְצָא מְקוֹם שֶׁהַשְּׂמֵשׁ וְהַיָּרֵחַ מִתְחַבְּרִים יַחַד. וּכְשֶׁעָקַר הָעֹשֵׁב עִם הַשָּׂרֵשׁ שֶׁהָיָה שָׁם הַדּוּמִיט (הֵינּוּ הֵיחְלוּם), נִזְדַּמְּן שְׂאֵחִז

(המסגל לשא אותו למקום שיום ולילה מתקבצים פנ"ל) ונשא אותו
 ובא למקום שיום ולילה נתועדים יחד והסתכל והנה הוא
 שם במקום ששמש וירח באים ביחד פנ"ל.

ושמע שהשמש עם הירח מדברים והיה השמש קובל
 לפני הירח באשר שיש אילן שיש לו ענפים

גחרי אפרסמון

באותו הצד (המסגל לשא אותו למקום שיום ולילה מתקבצים פנ"ל) ונשא אותו,
 ובא למקום שיום ולילה נתועדים יחד. והסתכל והנה הוא שם במקום
 ששמש וירח באים ביחד פנ"ל, שזו מדרגה עליונה עד מאד, כמו שכתוב
 (ישעיה ל, כו): "והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים
 כאור שבעת הימים", כי השלמות תהיה כשיתחברו השמש והירח גם יחד,
 שזה יחוד הוי"ה אדני, שאז מאיר לאדם תמיד אמתת מציאותו יתברך, כי
 אין לו יום ואין לו לילה, כמו שכתוב (זכריה יד, ז): "והיה יום אחד הוא
 יודע להגות"ה לא יום ולא לילה, והיה לעת ערב יהיה אור", כי אז תתגלה
 אמתת מציאותו יתברך בגלוי נפלא מאד, והנה יהלום שהוא דומיט, הוא
 אותיות מיל"ה, וכן יסוד עולה כמספר יהלום עם הכולל, כי כשאדם זוכה
 לתקון הברית, אז הוא שמח בחלקו, ואז נעשה אצלו אור הלבנה כאור
 החמה, ומאיר לו תמיד אמתתו יתברך.

ושמע שהשמש עם הירח מדברים, כי הנה החגר הגיע אל המקום,
 שהשמש והירח מתקבצים ביחד, ששם הוא עקר השלמות, כי השמש הוא
 התגלות אור אלקותו יתברך בגלוי רב, בלי פסוי וצמצום (לקוטי מוהר"ן, חלק
 א, סימן א), והירח הוא ענין הפסוי והצמצום, שהוא האמונה הקדושה, כי
 הירח מקבל אור השמש, ומאיר למטה בתוך חשכת לילה, ולכן בהתקבצם
 יחד נשלם האור, כי דיקא על-ידי הירח יכולים לקבל אור השמש, אבל
 בלעדיה, היה אור השמש מעור את העינים, וכמו שהמשיך השמש לקבל
 לפני הירח. והיה השמש קובל לפני הירח, באשר שיש אילן, שיש לו ענפים
 רבים; האילן הוא גקדת הצדיק, שיש בתוך כל אחד ואחד מישראל, כי עץ

רבים ופריו ועליו וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגלה מיחדת, שזה מסגל לבנים וזה מסגל לפרנסה, וזה מסגל לרפואת חולאת זה, וזה לחולאת אחרת. כל אחד ואחד מסגל לדבר אחר. וזה האילן היו צריכין להשקותו, ואם היו משקין אותו היה מסגל מאד, ולא די שאין אני משקה אותו אלא שעל-ידי שאני מזריח עליו אני מיבש אותו.

נחרי אפרסמון

דא צדיק (זמר חלק א' כו.), וכל אחד ואחד מישראל נקרא צדיק, על שם שהוא נמול (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג), וכמו שכתוב (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים", וכל אחד מישראל יש לו כחות עצומים להוציא ענף ופרי ולקרב כל הבריות כלם אל השם יתברך. ופריו ועליו וכל ענף וענף ופרי ועלה יש לו סגלה מיחדת, שזה מסגל לבנים, וזה מסגל לפרנסה, וזה מסגל לרפואת חולאת זה, וזה לחולאת אחרת, כל אחד ואחד מסגל לדבר אחר, פי בכל אחד מישראל טמונים כחות עצומים לפעל כל מיני ישועות בעולם: בני חיי ומזוני, פי בכל אחד מישראל יש נקדה וסגלה מיחדת מה שאין בחברו, ועל-ידי הנקדה שלו, יכול למשל ולפעל נוראות בעולם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד). וזה האילן היו צריכין להשקותו, ואם היו משקין אותו, היה מסגל מאד, כי עקר ההשקיה הוא על-ידי ההתקרבות אל הצדיק האמת, שהוא בעל השדה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה), והוא יודע איך להשקות כל אילן ואילן כפי מה שצריך, הינו להכניס בו השגות אלקותו יתברך דרך צמצומים רבים מעילה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון, עד שכל אחד ואחד מישראל יכול להבינם (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'). ולא די שאין אני משקה אותו, אלא שעל-ידי שאני מזריח עליו, אני מיבש אותו, כי אור השמש בלי כסוי וצמצום, הוא יותר מדי חזק מלקבל, ורבוי אורה מעורר את העינים לגמרי, פי לפעמים דיקא על-ידי שאדם בא לאור גדול, האור מכהה עיניו ומזיק לו, וכמו אלישע אחר, שדיקא על-ידי שעלה בעליה גדולה — כפר בעקר (חגיגה יד), פי לא היה לו צמצום הראוי, וכמו אדם שמסתכל בעצם השמש, שאור השמש מזיק לעיניו (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן

עֲנֵתָהּ הַלְבָנָה וְאָמְרָה: אֶתָּה דוֹאֵג דְּאֵגוֹת אַחֲרַיִם, אֲנִי
אֲסַפֵּר לְךָ עֵסֶק שְׁלִי. הִיּוֹת שֵׁישׁ לִי אֶלֶף הָרִים
וּסְבִיבוֹת הָאֶלֶף הָרִים יֵשׁ עוֹד אֶלֶף הָרִים, וְשֵׁם מְקוֹם שְׂדִים,
וְהַשְּׂדִים יֵשׁ לָהֶם רִגְלֵי תִרְנַגּוּלִים וְאִין לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם,
וַיּוֹנְקוּם מִרְגְּלֵי, וּמַחְמַת זֶה אִין לִי כַּח בְּרַגְלֵי. וַיֵּשׁ לִי אָבָא,

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

(פב), כי מכרחים לקבל אור השמש, שהוא אור השגת אלקותו ותברוך, דרך
אור הלבנה, שהוא צמצום האמונה, ואזי לא זייק לו אור השמש. ענתה
הלבנה ואמרה: אתה דואג דאגות אחרים, אני אספר לך עסק שלי; כי
באמת עקר תקון וצמצום אור השמש, הוא על-ידי אור הלבנה, ולכן
הלבנה אומרת להשמש שדואג דאגות אחרות, כי על-ידי אור הלבנה
יכולין לתקן הכל. היות שיש לי אלף הרים, וסביבות האלף הרים יש עוד
אלף הרים, ושם מקום שדים, כי עקר מתנה הקדשה הוא אלפים אמה,
שהוא האלפים אמה של תחום שבת (לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ה'), ומשם
והלאה מתחיל מקום אחיזת הקלפות, שהם השדים והרוחות, כי מיד
כשיוצאים ממתנה דקדשה, יש סכנה שלא יתאחזו בו הקלפות, וזוהי דאגת
הלבנה, שאף-על-פי שמצד אחד היא מצמצמת את אור השמש ומאירה
בחשכת לילה, אבל מצד שני סביב סביב מתגבר החשך, ויש מקום לאחיזת
הקלפות, בבחינת (תהלים קד, כ): "תשת חשך ויהי לילה, בו תרמש כל חיתו
יער", שהם הקלפות והשדים פידוע. והשדים יש להם רגלי תרנגולים, כי
התרנגול בו מתלבשת מדת הגבורה, כי התרנגול נקרא גבר — לשון
גבורה, שהוא מעורר מהשנה, שזה מחין דקטנות, ומשם יונקים השדים,
ואין להם כח ברגליהם, ויונקים מרגלי, הינו מהלבנה, שהיא מאירה
בלילה, שאז הוא זמן שליטת השדים בעולם, ומחמת זה אין לי כח ברגלי.
שזה סוד מעוט הלבנה בכל פעם, כי השדים יונקים מרגלי הקדשה, הינו
מן המדרגות התחתונות, בחינת (ישעיה סו, א): "והארץ הדם רגלי", שהם
כלליות עסקי עולם הזה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כי שם בתקף
הגשמיות והחמירות צריכין כח נורא ועצום מאד לא לפל בתוך הגשמיות,

הִינּוּ פּוּל, שֶׁהוּא רְפוּאָה לְרַגְלֵי, וּבֹא רוּחַ וְנוֹשֵׂא אוֹתוֹ.

עֲנֵתָה הַחֲמָה: אֵת זֶה אַתָּה דוֹאֵג? (בְּלִשׁוֹן תִּימָה) אֲגִיד לָךְ רְפוּאָה. בְּאֲשֶׁר שִׁישׁ דָּרָךְ, וּמֵאוֹתוֹ הִדְרָךְ מִתְפַּצְצִים כַּמָּה דְרָכִים. דָּרָךְ אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים, אֶפְלוּ הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּכֹאן מִפְזָרִים תַּחְתּוֹ אוֹתוֹ הָאֵבֶק שֶׁבְּאוֹתוֹ הִדְרָךְ הַנִּלְבָּל בְּכָל פְּסִיעָה, וְכָל פְּסִיעָה שֶׁהוּא

נִחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

רק למצא אלקותו יתברך בכל מה שהוא עושה, וזוהי עבודה קשה וכבדה מאד, וגם מסכנת, ולכן קובלת הלבנה, שאין לה כח ברגליה. שזה סוד (משלי ה, ה): "רגליה ירדות מות". ויש לי אבק, הינו פול, שהוא רפואה לרגלי, האבק הוא בחינת איות ברית קדש, ראשי תבות אב"ק, הינו שמירת הברית, שהוא עקר תקון הרגלין, כי כשאדם זוכה לשמר את בריתו כראוי, אזי יש לו כח עצום למצא אלקותו יתברך גם בתוך כל המדרגות התחתונות, ואינו מפחד מהם כלל. ובא רוח ונושא אותו, אבל עקר הצרה היא, שרוח סערה בא ומפזר את האבק, כי שמירת הברית מקבלין על-ידי ההתקרבות אל הצדיק, שהוא מלמד לנשמות ישראל עצות ישרות ודרכים נפלאים אף להגיע אל תקון הברית בשלמות, אבל זה לעצמת זה יש רוח סערה, שהוא כלליות הדבורים רעים ואסורים, שמרחיקים בני-אדם מן הצדיק, בבחינת (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו" (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן לח), וממילא מתפזר האבק הנ"ל, ואין זוכין לקבל רפואת הרגלין. ענתה החמה: את זה אתה דואג? (בלשון תמה), אגיד לך רפואה, באשר שיש דרך, ומאותו הדרך מתפצלים כמה דרכים, דרך אחד של צדיקים, אפלו הצדיק שהוא בכאן, מפזרים תחתיו אותו האבק שבאותו הדרך הנ"ל בכל פסיעה, וכל פסיעה שהוא פוסע, הוא דורך באותו האבק; כי בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו (מכות י), ומיד כשיש לאדם תשוקה ורצון ללכת בדרך הצדיקים, מפזרים תחתיו מן האבק של הצדיקים, שהוא שמירת אות ברית קדש, ועל-ידי-זה הוא עולה ומתקדש בכל פעם בקדשה יתרה, עד

פּוֹסַע הוּא דֶרֶךְ בְּאוֹתוֹ הָאָבָק. וַיֵּשׁ דֶרֶךְ שֶׁל אֶפִיקוֹרְסִים
אָפְלוּ אֶפִיקוֹרְסִים שֶׁבְכָאן מִפְזָרִים תַּחֲתוֹ בְּכֹל פְּסִיעָה
מֵאוֹתוֹ הָאָבָק כַּנִּל. וַיֵּשׁ דֶרֶךְ שֶׁל מְשַׁעִים, אָפְלוּ מְשַׁעִים
שֶׁבְכָאן מִפְזָרִים תַּחֲתוֹ כַּנִּל. וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה דְרָכִים.

וַיֵּשׁ דֶרֶךְ אַחַר בְּאֶשֶׁר שֵׁישׁ צְדִיקִים שֶׁמְקַבְּלִים עַל עֲצָמָם

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁזוּכָה לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה בְּאֵמֶת. וַיֵּשׁ דֶרֶךְ שֶׁל אֶפִיקוֹרְסִים, אָפְלוּ
הָאֶפִיקוֹרְסִים שֶׁבְכָאן, מִפְזָרִים תַּחֲתוֹ בְּכֹל פְּסִיעָה מֵאוֹתוֹ הָאָבָק כַּנִּל, כִּי אִם
הָאָדָם מִמָּאן לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַצְדִיקִים, וּבִדְחַר בְּדֶרֶךְ הַרְשָׁעִים, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזַי
הוּא בָּא לְיַדֵי כְפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כִּי אֲמוּנָה תְלוּיָה בְתַקוּן
הַבְּרִית, וְכִמוּ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים פֶּט, כֵּט): "וּבְרִיתִי נֶאֱמַנְתָּ לֹ" (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק
א', סִימָן לא), וּמִיָּד שְׂאָדָם נוֹטֵה מִשְׁמִירַת אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, נִכְנָס
בּו כְפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְקָשָׁה לוֹ מְאֹד לְהַשִּׁיג דְרָכֵי הָאֲמוּנָה.
וַיֵּשׁ דֶרֶךְ שֶׁל מְשַׁעִים, אָפְלוּ מְשַׁעִים שֶׁבְכָאן מִפְזָרִים תַּחֲתוֹ כַּנִּל, כִּי גַם חָלִי
הַשְּׁגָעוֹן בָּא מִפְּגַם הַרְגְלִין, שְׁעַל-יְדֵי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר בְּרִיתוֹ כְּרְאוּי, נִתְיַבֵּשׁ מִחוּ
וְנַעֲשֶׂה מְשַׁעִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כִּי סְלוּקָא דִּיסוּדָא עַד אָבָא וְאֵמָא (זֶהר מִשְׁפָּטִים
ק), הֵינּוּ שֶׁתַּקוּן הַיְסוּד, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, מַגִּיעַ עַד אָבָא וְאֵמָא, שֶׁהֵם
הַמַּחֲזִין: חֲכָמָה וּבִינָה, וְעַל-כֵּן כְּתוּבוֹ חֲכָמֵי הַרְפּוּאוֹת, שֶׁהַסְרוּס רְפוּאָה
לְמְשַׁעִים (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לו), וְלִכֵּן אִם בּוֹחֵר לִילֵף בְּדֶרֶךְ הַמְשַׁעִים,
מוֹלִיכִין אוֹתוֹ כֶּף. וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה דְרָכִים, כִּי בְּדֶרֶךְ שְׂאָדָם רוּצָה לִילֵף —
מוֹלִיכִין אוֹתוֹ כַּנִּל. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַצְדִיקִים, וּלְקַדֵּשׁ
עֲצָמָנוּ בְּכֹל מִיַּי קֹדְשׁוֹת, עַדִי נִזְכָּה לְהַכְּלִל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי מַעֲתָה וְעַד
עוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

וַיֵּשׁ דֶרֶךְ אַחַר, בְּאֶשֶׁר שֵׁישׁ צְדִיקִים, שֶׁמְקַבְּלִים עַל עֲצָמָם יְסוּרִים, כִּי
קָשָׁה מְאֹד לְהִיּוֹת מִפְרָסֵם, כִּי לְפַעְמִים צְרִיף לְסַבֵּל יְסוּרִין בְּשִׁבִיל רַבִּים, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (יְשַׁעְיָה נג, ה) "וּבְחִבְרַתוֹ נִרְפָּא לָנוּ" (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן עא),
וַיֵּשׁ צְדִיקִים גְּדוֹלִים, שֶׁמְקַבְּלִים עַל עֲצָמָם יְסוּרִין בְּשִׁבִיל הָעוֹלָם, וְהוּא כְּמוֹ

יְסוּרִים, וּמוֹלִיכִים אֹתָם הַפְּרִיצִים בְּשִׁלְשָׁאוֹת, וְאִין
 לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם וּמַפְזִירִים תַּחְתֵּיהֶם מֵאוֹתוֹ הָאָבֶק שֶׁל
 אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וַיֵּשׁ לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם, עַל־כֵּן תִּלְךְ לְשֵׁם
 שֵׁיֵשׁ שֵׁם הַרְבֵּה אָבֶק וַיְהִי לָךְ רְפוּאָה עַל רַגְלֶיךָ (כֹּל זֶה
 דְּבַרֵי הַחֲמָה אֶל הַלְּבָנָה) וְהוּא שָׁמַע כֹּל זֶה.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

חלופ, שֶׁמַּחֲלִיף עִם הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ הַהִשְׁפָּעָה וְהַהִשְׁגָּחָה, שְׁאִינוֹ רוֹצֵה זֹאת
 הַהִשְׁפָּעָה וְהַהִשְׁגָּחָה, וּמִכֶּסֶה פְּנֵי הַשְּׁגָחָה זֶה, וּמִקְבֵּל עַל עֲצֻמוֹ יְסוּרִין, כִּי
 הוּא בּוֹחֵר בְּהִשְׁפָּעָה וְהַשְּׁגָחָה רוּחַנִית, וְאוֹתָהּ הַהִשְׁפָּעָה שֶׁהִלְכָה לָהּ, נִתְפָּזְרָה
 בֵּין הָעוֹלָם (לְקוּטֵי־מוֹתֵרִין, חֶלֶק א', סִימָן סג). וּמוֹלִיכִים אוֹתָם הַפְּרִיצִים
 בְּשִׁלְשָׁאוֹת, וְאִין לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם, כִּי מַעֲלִילִים עֲלֵיהֶם כֹּל מִינֵי עֲלִילוֹת
 שֶׁל שָׁקֵר, עַד שְׁקוּשְׁרִין אוֹתָם בְּאֲזִיקִים, וּמוֹנְעִין אוֹתָם לַעֲשׂוֹת פְּעֻלוֹת בְּעוֹלָם
 כְּרֻצוֹנָם, וְזֶה לָהֶם לַצֶּעַר וּלְיִסוּרֵינֵי גְדוֹלִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. וּמַפְזִירִים תַּחְתֵּיהֶם
 מֵאוֹתוֹ הָאָבֶק שֶׁל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וַיֵּשׁ לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם, כִּי הָאָבֶק שֶׁל
 הַצְּדִיקִים הוּא בְּחִינַת אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, שֶׁהוּא רְאֵשֵׁי תְבוֹת אָבִיבִק', הֵינּוּ
 עַל־יְדֵי שְׁמִירַת אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, שֶׁהוּא תְקוּן הַרְגְּלִין, יֵשׁ לָהֶם כַּח בְּרַגְלֵיהֶם,
 וְהוֹלְכִין בְּכַחֵם זֶה לַעֲזוֹר לְכֹל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְמִצָּא אֶת דֶּרֶךְ הַתְּשׁוּבָה, וְשִׁינּוּכוֹ
 כֻּלָּם לְתִקּוּן וְשְׁמִירַת הַבְּרִית בְּאַמֶּת. עַל־כֵּן תִּלְךְ לְשֵׁם, שֵׁיֵשׁ שֵׁם הַרְבֵּה אָבֶק,
 וַיְהִי לָךְ רְפוּאָה עַל רַגְלֶיךָ (כֹּל זֶה דְּבַרֵי הַחֲמָה אֶל הַלְּבָנָה). וְהוּא (הַחֲגָה) שָׁמַע
 כֹּל זֶה; כִּי זֶה הַסּוּד, שֶׁהַחֲמָה — שֶׁהוּא הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד, מוֹסֵר
 לְהַלְבֵּנָה — שֶׁהוּא תְלַמִּידוֹ, שֶׁהֵם בְּחִינַת מֹשֶׁה וַיְהוֹשֻׁעַ, וַיְכַמוּ שְׁאֲמְרוּ
 חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּבֹא בְתָרָא עה.): פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפָנֵי חֲמָה, וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּפָנֵי
 לְבָנָה, כִּי הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה מְאֹד, מְאִיר בְּכַח חֶזֶק כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, עַד
 שְׁאִינוֹ מִפְּחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם כָּלֵל, רַק עֶקֶר הַחֲלִישׁוֹת כַּח גְּאֻחַז
 בְּהַתְלַמִּיד, שֶׁהוּא בְּחִינַת לְבָנָה, שֶׁקְטֹרֶגָה בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְאַמְרָה: אֵי
 אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד. וְעַל־כֵּן אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
 הוּא: לְכִי מַעֲטִי אֶת עֲצֻמְךָ, שֶׁבַתְחַלְּהָ הָיוּ שְׁנֵי מְאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְאַחֲרֵי־כֵן
 נַעֲשֶׂה הַשֶּׁמֶשׁ הַמְּאוֹר הַגְּדוֹל, וְהַלְּבָנָה הַמְּאוֹר הַקָּטָן, וּלְפִי־סֵד נַעֲתָה נָתַן לָהּ

**בְּתוֹךְ כֶּף נִסְתַּכַּל עַל הַדּוּמִיט בְּצַד אַחַר וְרָאָה כְּתוּב שָׁם
שְׁמִי שְׂיֵאֲחֹז בְּאוֹתוֹ הַצַּד שְׂיִשָּׂא אוֹתוֹ לְהַדְרִיף
שְׂיִוְצֵאִים מִמֶּנּוּ כַּמָּה דְרָכִים כַּנִּל, וְאֲחֹז בְּאוֹתוֹ הַצַּד,**

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת צְבֵא הַכּוֹכְבִים, וְאָמַר לָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהַצְדִּיקִים יִקְרָאוּ עַל שְׁמִי: שְׁמוּאֵל הַקָּטָן, דוֹד הַקָּטָן וְכו' (חֲלִיז ס:); וְהִנֵּה צְרִיכִין לְהַבִּין, לָמָּה נִעֲנְשָׁה הַלְבָנָה שְׂיִתְקַטֵּן אוֹרָהּ, מִחֲמַת שְׂאֲמָרָה דְבַר טוֹב וְנִכּוֹן, וְכִמוּ שְׂטֵעֲנָה לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא: "מִחֲמַת שְׂאֲמַרְתִּי דְבַר הַגּוֹן אֲמַעִיט אֶת עֲצָמַי"? ! אֲבָל הַתְרוּץ הוּא פְּשוּט, כִּי הָרִי הַחֲמָה לֹא הִיָּה אֲכַפְתָּ לָּהּ כָּלֵל, שְׂיִהִי עוֹד מְאוֹרוֹת גְּדוֹלִים כְּמוֹתָהּ, וְאֲדַרְבֵּה רְצַתָּה שְׁכֹלֶם יִהְיוּ גְדוֹלִים כְּמוֹתָהּ, וְלִכֵּן בּוֹדָאֵי נִשְׂאָרָה כְּבַתְחֻלָּה, אֲבָל הַלְבָנָה קִטְרָגָה, שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֶתֶר אֶחָד, וְאֵי אֶפְשֵׁר לְיוֹתֵר מֵאֶחָד לְהֵאִיר בְּאוֹר גְּדוֹל, וְלִכֵּן מִן הַדִּין שֶׁהִיא תִלָּךְ וְתִתְמַעַט, כִּי אֵינָה מוּצֵאת מְקוֹם לְיוֹתֵר מֵאֶחָד, אֲבָל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַפִּיס דַּעְתָּה וְלַמְדָּה לְדוֹרוֹת הַבָּאִים, שְׂאֵין הַדְּבַר כֵּן, כִּי הַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים מְאִירִים לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְרוֹצִים שְׁכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יֵאִירוּ כְּמוֹתָם, וְכַמוּבָא בְּזֵהָר, שְׁזוֹ הִיָּתָה עֶקֶר מְדַרְגַת מִשָּׁה רַבְּנָה, עֲלִיו הַשְּׁלוּם, שְׁתַּמִּיד הַשְׁתוֹקֵק שְׁתַּהִיָּה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אוֹתָהּ הַשְּׂגָה בְּאֵלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוּ שְׂיֵשׁ לוֹ, אֲבָל תִּלְמִידוֹ יְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהָיָה בְּכַחֲנִית לְבָנָהּ, קִטְרַג — כְּשֶׁאֲלָדָד וּמִידָד הַתְּנַבְּאוּ בְּמַחְנָה, וְאָמַר (בְּמִדְבָר י"א, כח): "אֲדַנִּי מִשָּׁה כְּלָאִם", כִּי לֹא הִבִּין אֵיךְ יָכוֹל לְהִיֹּת יוֹתֵר מִצְדִּיק אֶחָד, שְׂיִכּוֹל לְהֵאִיר כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, אֲבָל מִשָּׁה רַבְּנָה אָמַר לוֹ (שם כט): "וּמִי יִתֵּן כָּל עִם הַיְיִ"ה נְבִיאִים" וְגו', שֶׁהֲלוֹאֵי שְׁכָל עִם יִשְׂרָאֵל הִיָּתָה לָהֶם הַשְּׂגָה זו, וְאֵין צְרִיכִין לְקִטְרַג עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל כָּלֵל. וְלִכֵּן גַּם כְּאֵן מְסָרָה הַחֲמָה אֶל הַלְבָנָה אֶת סוֹד הַרְפּוּאָה שֶׁל הַרְגְּלִין, אֵיךְ יִהְיֶה לָּהּ כַח בְּרַגְלֶיהָ לְרַפֵּא נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל — שֶׁתִּלָּךְ אֶל הַדְרִיף שֶׁל הָאֲבִק הַקְדוּשׁ, שֶׁהוּא שְׂמִירַת אִוֹת בְּרִית קִדְשׁ בְּתַכְלִית הַשְּׁלָמוֹת, וְשֵׁם תַּהִיָּה לָּהּ רְפּוּאָה לְרַגְלֶיהָ, וְסוּף כָּל סוּף יִתְקַים בָּהּ (יִשְׁעִיָּה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה" וְגו'.

בְּתוֹךְ כֶּף נִסְתַּכַּל עַל הַדּוּמִיט בְּצַד אַחַר, וְרָאָה כְּתוּב שָׁם, שְׁמִי שְׂיֵאֲחֹז בְּאוֹתוֹ הַצַּד, שְׂיִשָּׂא אוֹתוֹ לְהַדְרִיף שְׂיִוְצֵאִים מִמֶּנּוּ כַּמָּה דְרָכִים כַּנִּל. הַדּוּמִיט,

וּנְשָׂא אוֹתוֹ לְשֵׁם וְנָתַן רַגְלָיו בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁהָאָבֶק
 רְפוּאָה לְרַגְלִים, וְנִתְרַפָּא מִיָּד. וְהֵלֵךְ וְנָטַל הָאָבֶק מִכָּל
 הַדֶּרְכִים וַעֲשֵׂה לוֹ אַגְדוֹת; שְׂאגַד הַפּוּל (הָאָבֶק) שֶׁל הַדֶּרֶךְ
 שֶׁל צְדִיקִים לְבָדוֹ, וְכֵן הַפּוּל שֶׁל שְׂאֵר הַדֶּרְכִים אַגַּד כָּל
 אֶחָד לְבָדוֹ וּלְקַחֵם אֹתוֹ.

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

שְׁהוּא אָבֶן טוֹב, מְרַמֵּז עַל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל אֶחָד מֵהֶם הוּא כְּמוֹ אָבֶן
 טוֹב בְּכֶתֶר הַמֶּלֶךְ, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ נִקְדוּת טוֹבוֹת,
 שְׂמִיחַת זֶה רְאוּי לְקַבֵּעַ אוֹתוֹ בְּכֶתֶר הַמֶּלֶךְ, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סוּף סִימָן ו'), אֲבָל כְּשֶׁמְסַתְּפְלִים עַל הָאָבֶן טוֹב "בְּצַד
 אַחֵר", וְלֹא מְצַמְצָמִים לְהַסְתַּכֵּל רַק עַל הַנִּקְדוּת טוֹבוֹת שְׁבוּ, אֲזַי מְגִיעִים
 אֶל הַדֶּרֶךְ שְׂיוֹצָאִים מִמֶּנָּה כַּמָּה דְרָכִים, הֵינּוּ דְרָכִים שׁוֹנִים שֶׁל צְדִיקִים
 וּרְשָׁעִים וּמְשַׁנְּעִים וְכוּ'; כִּי יֵשׁ בְּיִשְׂרָאֵל כַּמָּה מִיַּי סוּגִים שׁוֹנִים שֶׁל נַפְשׁוֹת,
 וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ הַדֶּרֶךְ שְׁלוֹ, כִּי בְּדֶרֶךְ שְׂאָדָם רוֹצֵה לֵילֵךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ
 (מִכּוֹת י:). וְאֵחָז בְּאוֹתוֹ הַצַּד, וְנְשָׂא אוֹתוֹ לְשֵׁם, וְנָתַן רַגְלָיו בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ
 שֶׁהָאָבֶק רְפוּאָה לְרַגְלִים, וְנִתְרַפָּא מִיָּד; כִּי לַחֲגֹר הָיוּ רְצוֹנוֹת חֲזָקִים אֶל
 הַקִּדְשָׁה, וְהִיְתָה לוֹ הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה לְעַמֵּד עַל עַמְדוֹ, בְּשַׁעַה שֶׁעָבְרוּ עָלָיו
 זְמַנִּים קָשִׁים, שֶׁהֲצַרָּךְ לְרַחֵשׁ עַל הָאָרֶץ, וְלֶאֱכֹל עֲשָׂבִים וְכוּ', וְהַשְׁתּוֹקֵק מְאֹד
 לְמִצָּא רְפוּאָה לְרַגְלָיו, שִׁיְהִיָּה יְכוֹל לְלַכֵּת מִדְּרָגָא לְדְרָגָא בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם,
 שֶׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא אָדָם "מִהֵלֵךְ", וְלִכֵּן תַּכְּף-וּמִיד שְׂמִצָּא הַדֶּרֶךְ, שִׁישׁ בּוֹ
 הָאָבֶק שֶׁל רְפוּאַת הַרַגְלִים, שֶׁהוּא אִוֹת בְּרִית קִדְשׁ, רְאִשֵׁי תְבוּת: אָבִיק',
 נָתַן רַגְלָיו בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ וְנִתְרַפָּא מִיָּד, כִּי הַשְׁתּוֹקֵק לְזֶה זְמַן הַרְבֵּה, וּבְדֶרֶךְ
 שְׂאָדָם רוֹצֵה לֵילֵךְ — מוֹלִיכִין אוֹתוֹ. וְהֵלֵךְ וְנָטַל הָאָבֶק מִכָּל הַדֶּרְכִים,
 וַעֲשֵׂה לוֹ אַגְדוֹת, שְׂאגַד הַפּוּל (הָאָבֶק) שֶׁל הַדֶּרֶךְ שֶׁל צְדִיקִים לְבָדוֹ, וְכֵן
 הַפּוּל שֶׁל שְׂאֵר הַדֶּרְכִים אַגַּד כָּל אֶחָד לְבָדוֹ וּלְקַחֵם אֹתוֹ; כִּי עֲכָשׁוּ שְׂכָבֵר
 הִיְתָה לוֹ רְפוּאָה לְרַגְלָיו, וְהִיְתָה יְכוֹל לְלַכֵּת כְּרִאוּי בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
 הִיְתָה יְכוֹל לְהַתְּבוֹנֵן בְּכָל הַדֶּרְכִים שִׁישׁ בְּעוֹלָם, וּלְלַקֵּחֵם עִמוֹ, וּלְהַבִּין אִיךְ

וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ וְהִלֵּךְ לְאוֹתוֹ הַיַּעַר שְׁגֹזְלוֹ אוֹתוֹ שֵׁם. כְּשָׁבָא
 לְשֵׁם, בָּחַר לוֹ אֵילָן גְּבוּהָ שֶׁהוּא סְמוּךְ לְהַדְרָךְ
 שְׂיוּצָאִים שֵׁם הַגְּזֹלָנִים לְגֹזֵל, וְלָקַח הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים
 וְהַפּוֹל שֶׁל מְשַׁגְּעִים וְעַרְבָם יַחַד וּפְזַר אוֹתָם עַל הַדְרָךְ.
 וְהוּא עָלָה עַל הָאֵילָן וַיֵּשֶׁב שֵׁם לְרֵאוֹת מֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִמָּהֶם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ, וְהִלֵּךְ לְאוֹתוֹ הַיַּעַר
 שְׁגֹזְלוֹ אוֹתוֹ שֵׁם, כִּי זוּהִי שְׁלֵמוֹת הַתְּשׁוּבָה, כְּשֶׁאָדָם חוֹזֵר לְאוֹתוֹ מְקוֹם וּמָצַב
 שֶׁהָיָה מְקַדָּם, וְעַכְשָׁו פּוֹנֶה עֵרֶף מְדַרְכּוֹ הָרַע, וְכוּפֵף יִצְרוֹ לְבָלִי לַעֲשׂוֹת עוֹד
 מֶה שֶׁעָשָׂה, זֶהוּ עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה הַשְּׁלֵמָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-
 מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מ"ט), כִּי בָזָה הוּא חוֹזֵר וּמוֹצִיא מִן הַסְטֵרָא אַחֲרָא כָּל
 הַגְּזֹלוֹת שְׁגֹזְלוֹ מִמֶּנּוּ. כְּשָׁבָא לְשֵׁם, בָּחַר לוֹ אֵילָן גְּבוּהָ, שֶׁהוּא סְמוּךְ לְהַדְרָךְ
 שְׂיוּצָאִים שֵׁם הַגְּזֹלָנִים לְגֹזֵל; הָאֵילָן הוּא הַצְּדִיק, וְכְמוֹכָא בְּזֵהָר (חֵלֶק א', כ"ו):
 עַץ דָּא צְדִיק; וְתַכְף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מְקַרֵב עֲצָמוֹ אֶל אֵילָן גְּבוּהָ, שֶׁהוּא צְדִיק
 אֱמִתִּי, כְּבָר אֵינוֹ מִפְּחַד מִן הַדְרָךְ שְׂיוּצָאִים שֵׁם הַגְּזֹלָנִים, שֶׁהֵם הַסְטֵרָא
 אַחֲרָא, כִּי בְּכַח הַצְּדִיק יְכוּל לְרַדֵּת אֶל תּוֹךְ הַצְּנוּר שֶׁל הָרָשָׁע וּלְשַׁבֵּר אוֹתוֹ,
 וְלְהוֹצִיא מִשָּׁם כָּל הַנְּצוּצוֹת שֶׁל הַקְּדוּשָׁה שְׁגֹזְלוֹ, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ח'), שֶׁהַצְּדִיק יוֹרֵד בְּתוֹךְ הַצְּנוּר שֶׁל הָרָשָׁע, וּמוֹצִיא
 מִשָּׁם אֶת כָּל הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁבָּלַע הַסְטֵרָא אַחֲרָא; וְלָקַח הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים וְהַפּוֹל
 שֶׁל מְשַׁגְּעִים, וְעַרְבָם יַחַד, וּפְזַר אוֹתָם עַל הַדְרָךְ, וְהוּא עָלָה עַל הָאֵילָן, וַיֵּשֶׁב
 שֵׁם לְרֵאוֹת מֶה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה בָּהֶם; כִּי הַחֲגֵר הַבֵּינָן, שֶׁהַגְּזֹלָנִים הָאֵלוֹ צְרִיכִין
 תְּקוּן גָּדוֹל לְנַפְשָׁם, עַל שְׁגֹזְלוֹ וְהִרְגוּ כָּל-כֶּף הַרְבֵּה נַפְשׁוֹת, כִּי בְּכָל תַּאֲוֹת
 הָאָדָם יֵשׁ בְּחִינָה שֶׁל הוֹרֵג נַפְשׁוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, תַּאֲוֹת נְאוּף וּפְגָם הַבְּרִית
 נַחֲשָׁב כְּהוֹרֵג נַפְשׁוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכְמוֹכָא בְּזֵהָר (וַיֵּשֶׁב קַפְחָא) עַל הַפְּסוּק
 (יִשְׁעִיָּה א, טו): "יַדְיִכֶם דְּמִים מְלֹאוֹ", כִּי הָיָה יְכוּל לְהַתְּהוּוֹת מֵהֶם נַפְשׁוֹת בָּנָיו
 (עֵינִי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קמ"א), תַּאֲוֹת מְמוֹן וּגְזֵלָה הוּא כְּמוֹ הוֹרֵג נַפְשׁוֹת,
 וְכְמוֹ שֶׁאֲמָרוּ תַּכְמִינּוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבָא קַמָּא קִיט'): כָּל הַגְּזֹל אֶת חֲבֵרוֹ, כְּאֵלוֹ

בהם. והיו יוצאים שם גזלנים ששלח אותן הגזלן הגדול שבהם הנ"ל לצאת ולגזל. וכשבאו לאותו הדרך, תכף כשדרכו על הפול הנ"ל נעשו צדיקים, והתחילו לצעק על נפשם על שגזלו עד הנה והרגו כמה נפשות. אבל מחמת שהיה מערב שם פול של משגעים נעשו צדיקים משגעים. והתחילו להתקוטט זה עם זה. זה אמר:

גהרי אפרסמון

גזל ממנו נפש בניו ובנותיו (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ט), ותאות אכילה הוא כמו הורג נפשות, כי במקום להעלות ולתקן נפש המגלגל בתוך המאכל, הוא מוריד אותו לגלות יותר עמקה, ונחשב כאלו אכל מזבחי מתים (אבות, פרק ג'). ובפרט שוחט שאינו הגון, שעומד עם החליף לשחט את החי, הוא עומד פרוצח נפשות, רחמנא לצלן, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לו); נמצא, שתאות הרשעים היא כגזלי ורוצחי נפשות. וידע החגר, שהם צריכין תקון גדול לנפשם, ולקבל מדה כנגד מדה את אשר עשו לאחרים, ולכן ערב האבק של הצדיקים עם האבק של המשגעים, ולבסוף הרג אחד את השני וקבלו תקונם. והיו יוצאים שם גזלנים, ששלח אותן הגזלן הגדול שבהם הנ"ל לצאת ולגזל. וכשבאו לאותו הדרך, תכף כשדרכו על הפול הנ"ל נעשו צדיקים, והתחילו לצעק על נפשם, על שגזלו עד הנה והרגו כמה נפשות; פי עקר התשובה הוא ודוי דברים, וכמו שכתוב (ויקרא כו): "והתודו את חטאתם אשר עשו" (עין רמב"ם ריש, הלכות תשובה), שיתודה האדם לפני השם יתברך, ויצעק על אבוד ימיו ושנותיו שעברו בחשך, פי עקר הוא רבוי הדברים שמרבה לדבר ולצעק לפני השם יתברך, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא) על הפסוק (הושע יד, ג): "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'", אמר הקדוש ברוך הוא, איני מבקש מכם אלא דברים; וכשאדם מרבה להתודות לפני השם יתברך, אינו זז משם עד שמוחלין לו. אבל מחמת שהיה מערב שם פול של משגעים, נעשו צדיקים משגעים, והתחילו להתקוטט זה עם זה. זה

בשבילך גזלנו וזה אמר: על־ידך גזלנו, עד שהרגו זה את זה. והיה שולח פת אחרת והיה גם־כן פנ"ל, והרגו זה את זה פנ"ל. וכן היה אחר כך, עד שנהרגו כלם. עד שהבין שלא נשארו כי אם הוא בעצמו עם עוד אחד (הינו שהבן הנ"ל הבין שכבר נהרגו כל הגזלנים הנ"ל ולא נשאר כי אם הגזלן הגדול בעצמו עם עוד אחד), וירד מהאילן. וכבד משם את הפול הנ"ל מן הדרך, ופזר את הפול של צדיקים בעצמו, והלך וישב על האילן.

נהרי אפרסמון

אמר: בשבילך גזלנו, וזה אמר: על ידך גזלנו, עד שהרגו זה את זה, כי זה ענין של צדיק משגע, שבמקום שיקח האשמה על עצמו, ויאמר: הכל היה בשבילי, במקום זה הוא זורק את האשמה על השני, ואומר: בשבילך חטאנו, עד שבאים להתקוטט זה עם זה, ולבסוף הורגים זה את זה. וכענין שנאמר אצל תלמידי רבי עקיבא (יבמות סב:), שכלם מתו בפרק אחד על שלא נהגו כבוד זה בזה, כי אם אין אהבה שלמה בין איש לחברו, וכל אחד זורק את האשמה על השני, ואינו רוצה לתלות את החסרון בעצמו, לבסוף באים לידי שגאה ומחלקת, והורגים זה את זה, רחמנא לצלן, ואצל גדולי הצדיקים מצינו בדיוק ההפוך, שהם האשימו את עצמם על כל פשעי הקהל, והיו מבזים את עצמם ברבים ואומרים, שכל הצרות הן מחמת החטאים שלהם, ועל־ידי־זה החזירו המון נפשות רבות בתשובה. והיה שולח פת אחרת, והיה גם־כן פנ"ל, והרגו זה את זה פנ"ל, וכן היה אחר־כך, עד שנהרגו כלם, עד שהבין שלא נשארו, כי אם הוא בעצמו עם עוד אחד (הינו שהבן הנ"ל הבין, שכבר נהרגו כל הגזלנים הנ"ל, ולא נשאר כי אם הגזלן הגדול בעצמו עם עוד אחד), וירד מהאילן, וכבד משם את הפול הנ"ל מן הדרך, ופזר את הפול של צדיקים בעצמו, והלך וישב על האילן; כי החגר הבין, שהגזלן הגדול, שבו היה תלוי שאר כל הגזלנים, היה צריך תקון אחר לגמרי, כי היה השרש והעקר של כלם, וכאב לחגר מאד, על

וְאוֹתוֹ הַגְּזֹלָן (הֵינּוּ הַגְּדוֹל שְׁבָהֶם) תִּמְהָ שְׁשׂוּלַח כָּל הַגְּזֹלָנִים
 וְאִין אֶחָד מֵהֶם שָׁב אֵלָיו, וְהִלֵּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ עִם
 הָאֶחָד שֶׁנִּשְׁאַר אֶצְלוֹ. וְתִכְף כְּשִׁבָא עַל אוֹתוֹ הַדְּרָךְ (שְׁפֹר)
 שֵׁם הַבֶּן הַנַּ"ל הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים לְבָדוֹ) נַעֲשֶׂה צְדִיק, וְהִתְחִיל לְצַעֵק
 לְחִבְרוֹ עַל נַפְשׁוֹ עַל שֶׁהָרַג כָּל-כָּף נַפְשׁוֹת וְגִזַּל כָּל-כָּף.
 וְהָיָה תוֹלֵשׁ קְבָרִים וְהָיָה שָׁב בְּתִשׁוּבָה וּמִתְחַרֵּט מְאֹד.
 וְכִיּוֹן שְׂרָאָה (הַבֶּן הַנַּ"ל שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הָאֵילָן) שֶׁהוּא מִתְחַרֵּט

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

אֲשֶׁר עַל יְדוֹ נִגְזְלוּ וְנִרְצְחוּ כָּל-כָּף הַרְבֵּה נַפְשׁוֹת, וְגַם מִמֶּנּוּ גִזַּל, וְלִכְן הִשְׁפִּיל
 לְעַצְמוֹ עֲצָה, אִיךְ לָרַדַּת לְעַמֵּק הַצְנוּר שְׁלוֹ וְלִשְׁבֵר אוֹתוֹ, וְלִהְיוֹצֵא מִשֵּׁם כָּל
 הַגְּזֹלוֹת שֶׁגִּזַּל מֵעוּדוֹ, וְהַפֵּל בְּכַח יְשִׁיבָתוֹ עַל הָאֵילָן, שֶׁהוּא סוּד הַתְּקַרְבוֹתוֹ
 אֶל הַצְדִיק. וְאוֹתוֹ הַגְּזֹלָן (הֵינּוּ הַגְּדוֹל שְׁבָהֶם), תִּמְהָ שְׁשׂוּלַח כָּל הַגְּזֹלָנִים, וְאִין
 אֶחָד מֵהֶם שָׁב אֵלָיו, וְהִלֵּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ עִם הָאֶחָד שֶׁנִּשְׁאַר אֶצְלוֹ, וְתִכְף-וּמִיד
 כְּשִׁבָא עַל אוֹתוֹ הַדְּרָךְ (שְׁפֹר שֵׁם הַבֶּן הַנַּ"ל הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים לְבָדוֹ) נַעֲשֶׂה צְדִיק,
 וְהִתְחִיל לְצַעֵק לְחִבְרוֹ עַל נַפְשׁוֹ, עַל שֶׁהָרַג כָּל-כָּף נַפְשׁוֹת וְגִזַּל כָּל-כָּף, כִּי
 לְשֵׁם כָּף הַשְּׂאִיר עִמוֹ חֵבֵר, שְׂיָכוֹל לְהִתְיַעֵץ אִתּוֹ, וְלִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה עִמוֹ, כִּי
 נִקְדַּת הַחֵבֵר נִצְרָךְ מְאֹד בְּעִבּוּדַת ה', כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן,
 חֶלֶק א', סִימָן ל"ד), שֵׁישׁ בְּחִינַת מְקַבְּלֵין דִּין מִן דִּין, שְׂזוֹ נִקְדַּת הַחֵבֵר, שְׂאֶחָד
 צָרִיךְ לְקַבֵּל מִחֵבֵרוֹ. וְהָיָה תוֹלֵשׁ קְבָרִים, וְהָיָה שָׁב בְּתִשׁוּבָה וּמִתְחַרֵּט מְאֹד,
 כִּי זֶה עֲנִין שֶׁל הַשְּׁתַּטְחוֹת עַל קְבָרֵי צְדִיקִים, שֶׁמֵּאֵד מְסַגֵּל לְתִשׁוּבָה, וּבִפְרָט
 לַפְּגָם הַבְּרִית, שֶׁנִּחְשַׁב כְּהוֹרֵג נַפְשׁוֹת פְּנ"ל, כִּי הַצְדִיקִים זוֹכִין שְׂמִקּוֹם
 קְבוּרָתָם קְדוּשׁ בְּקִדְשַׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים לו, כ"ט): "צְדִיקִים יִירְשׁוּ
 אֶרֶץ", וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא תְּקוּן גְּדוֹל לַפְּגָם הַבְּרִית, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ק"ט). וְכֵן מוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמְּדוּת, אוֹת
 צְדִיק, סִימָן קע"ג): עַל-יְדֵי הַשְּׁתַּטְחוֹת עַל קְבָרֵי הַצְדִיקִים, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוֹ רְאוּי. וְכִיּוֹן שְׂרָאָה (הַבֶּן הַנַּ"ל שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב
 עַל הָאֵילָן) שֶׁהוּא מִתְחַרֵּט וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה כָּל-כָּף, יֵרֵד מֵהָאֵילָן, כִּיּוֹן שְׂרָאָה

וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה כָּל־כֶּף, יָרַד מֵהָאֵילָן. בִּיּוֹן שָׂרָאָה הַגּוֹזֵלֵן
 שְׁמָצָא אָדָם, הִתְחִיל לְצַעֵק: אוֹי עַל נַפְשִׁי, כִּזְאֵת וְכִזְאֵת
 עֲשִׂיתִי, אֲהֵה תָן לִי תִשׁוּבָה. עָנָה לוֹ: הַחֲזוּר לִי הִתְבָּה
 שְׁגוֹלְתֶם מִמּוֹנִי. כִּי כְּתוּב אֶצְלָם עַל כָּל גּוֹזֵלָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם
 שְׁנַגְזוֹל וְאַצֵּל מִי נַגְזוֹל. אָמַר לוֹ: אֲנִי מַחְזִיר לָךְ תִּכְרָף וְאֲנִי
 נוֹתֵן לָךְ אֶפְלוֹ כָּל הָאוֹצְרוֹת שֶׁל גּוֹזֵלָה שְׂיִישׁ לִי, רַק תָּן לִי
 תִשׁוּבָה. אָמַר לוֹ: תִשׁוּבָתְךָ הִיא, רַק שְׁתַּלֵּךְ אֶל הָעִיר
 וְתַצַּעֵק וְתִתְוֹדָה: אֲנִי הוּא שֶׁהִכְרַזְתִּי אֲזוֹ וְעֲשִׂיתִי כַּמָּה
 גּוֹזְלָנִים וְהִרְגַּתִּי וְגוֹלְתִי כַּמָּה נַפְשוֹת (זוֹ הִיא תִשׁוּבָתְךָ. וְנָתַן

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַגּוֹזֵלֵן שְׁמָצָא אָדָם, הִתְחִיל לְצַעֵק: אוֹי עַל נַפְשִׁי, כִּזְאֵת וְכִזְאֵת עֲשִׂיתִי, אֲהֵה, תָן לִי תִשׁוּבָה; כִּי זֶה סִימָן עַל תִּשׁוּבָה אֲמִתִּית, שֶׁהִיא תִשׁוּבַת צְדִיקִים, שְׁתוּלִים כָּל הָאֲשָׁמָה בְּעֶצְמָם, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אִף אֶת הָאֲשָׁמָה שֶׁל אַחֲרֵים תוּלִים בְּעֶצְמָם, כִּי הֲלֹא הֵם גָּרְמוּ כָּל זֶה. עָנָה לוֹ: הַחֲזוּר לִי הִתְבָּה שְׁגוֹלְתֶם מִמּוֹנִי, כִּי כְּתוּב אֶצְלָם עַל כָּל גּוֹזֵלָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שְׁנַגְזוֹל וְאַצֵּל מִי נַגְזוֹל, אָמַר לוֹ: אֲנִי מַחְזִיר לָךְ תִּכְרָף, וְאֲנִי נוֹתֵן לָךְ אֶפְלוֹ כָּל הָאוֹצְרוֹת שֶׁל גּוֹזֵלָה שְׂיִישׁ לִי, רַק תָּן לִי תִשׁוּבָה; כִּי זֶה הִיָּתָה חֻכְמַת הַחֲגֵר, שֶׁרָצָה לְהוֹצִיא מִן הַסְטֵרָא אַחֲרָא כָּל הַקְדָּשׁוֹת שֶׁבָּלַע מִן הַקְדָּשָׁה, כִּי הוּא עוֹמֵד לוֹ בְּבֵית הַבְּלִיעָה, וּמְכַרִּיחַ אוֹתוֹ לְתַן הַקְּאוֹת, וְלְהוֹצִיא כָּל הַקְּדָשׁוֹת שֶׁבָּלַע, בְּבַחֲיִנַת (איוב כ, טו): "חִיל בָּלַע וַיִּקְאַנּוּ", כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), וְלִכֵּן לֹא דֵי שֶׁקֶבֶל בַּחֲזָרָה אֶת אֲשֶׁר גָּזַל מִמֶּנּוּ, אֲלֵא גַם קֶבֶל אֶת כָּל אֲשֶׁר גָּזַל מִכָּל־לֵוִיֹּת שְׂאֵר אַנְשֵׁי הָעוֹלָם, וְהַחֲזִיר כָּלָם אֶל הַקְּדָשָׁה. אָמַר לוֹ: תִשׁוּבָתְךָ הִיא רַק, שְׁתַּלֵּךְ אֶל הָעִיר וְתַצַּעֵק וְתִתְוֹדָה: אֲנִי הוּא שֶׁהִכְרַזְתִּי אֲזוֹ וְעֲשִׂיתִי כַּמָּה גּוֹזְלָנִים, וְהִרְגַּתִּי וְגוֹלְתִי כַּמָּה נַפְשוֹת (זוֹ הִיא תִשׁוּבָתְךָ, וְנָתַן לוֹ כָּל הָאוֹצְרוֹת); כִּי הִתְשׁוּבָה צְרִיכָה לְהִיֹּת תִשׁוּבַת הַמְשָׁקֶל, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם וּבְאוֹתוֹ זְמַן וּבְאוֹתָהּ אֲשֶׁה (יומא פו:); וְלִכֵּן עֲכָשׁוּ יַחֲזוּר אֶל הָעִיר וְיִתְוֹדָה לְפָנָי כָּלָם,

לו כל האצרות) והלך עמו אל העיר, ועשה בן. ופסקו שם באותו העיר, באשר שהרג כל־כף נפשות, על־כן יתלו אותו, למען ידעו.

אחר־כך ישב עצמו הבן הנ"ל לילך אל השני אלף הרים (הנ"ל) להסתפל מה נעשה שם. כשבא לשם עמד מרחוק מהשני אלף הרים, וראה שיש שם כמה וכמה אלף אלפים ורבי רבבות משפחות של שדים, פי הם פרים ורבים כבני־אדם, והם רבים מאד. וראה

נחרי אפרסמון

ויכריז כמו שהכריז אז, וכמו שנאמר אצל המצרע (ויקרא יג, מה): "וטמא טמא יקרא", ואמרו חכמינו הקדושים (מועד קטן ה.), שצריך להודיע טמאתו ברבים, למען יפרשו ממנו ולא יטמאו בו, וגם יודיע צערו לרבים, ויבקשו עליו רחמים, עין שם. והלך עמו אל העיר, ועשה בן, ופסקו שם באותו העיר באשר שהרג כל־כף נפשות, על בן יתלו אותו, למען ידעו, פי סוף גנב לתליה, וזה עקר התקון שלו, שכנגד מה שגזל את הרבים, וגרם להם לאבד מה שאבדו, עכשו יתקדש שמו יתברך על ידו, על־ידי שחזר בתשובה, וקבל את הענש שלו, וכמו שכתוב בתורה במיתות בית דין (דברים יז, יג): "וכל העם ישמעו ויראו ולא יזידון עוד".

אחר־כך ישב עצמו הבן הנ"ל לילך אל השני אלף הרים (הנ"ל) להסתפל מה נעשה שם, פי כבר מבאר סוד תחום שבת, הוא אלפים אמה, פי עד שם תחום הקדשה, רשות יחידו של עולם, ומשם ואילך היא רשות הרבים, שהיא בחינת שליטת הקלפות, רשות דסטרא אחרא. כשבא לשם, עמד מרחוק מהשני אלף הרים, פי נצה לראות עד היכן מגיע גבול הקדשה, ומידין מתחילה הטמאה, רשות הרבים, רשות של הקלפות, השדים והרוחות. וראה שיש שם כמה וכמה אלף אלפים ורבי רבבות משפחות של שדים, פי הם פרים ורבים כבני אדם, כמאמרם ו"ל (חגיגה טז.), שהשדים

המלכות שלהם יושב על כסא ששום ילוד-אשה אינו
 יושב על כסא כזו. וראה אותם שעושים ליצנות: זה
 מספר שהזיק לזה תינוק, וזה אומר שהזיק לזה יד, וזה
 מספר שהזיק רגל, וכן שאר ליצנות.

נהרי אפרסמון

אוכלים ושותים כבני-אדם, פרים ורבים כבני-אדם, ומתים כבני-אדם. והם
 רבים מאד, כי הם נבראו מעוונותיו של אדם, ורחמנא לישזבן, על-ידי כל
 מחשבה רעה והרהור רע, ומכל שכן על-ידי כל דבור רע ועשיה רעה, הוא
 בורא קלפות ומשחיתים, והם אשר נוקמים באדם. וראה המלכות שלהם
 יושב על כסא, ששום ילוד אשה אינו יושב על כסא כזו, כי גם אצל השדים
 והרוחות יש מלך ושרים וכדומה, אשר אין הפה יכול לפרש כלל, וכבר
 אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו.): תניא אבא בנגימין אומר, אלמלי נתנה
 רשות לעין לראות, אין כל בריה יכולה לעמד מפני המזיקין וכו', אמר רב
 הונא כל חד וחד מינן אלפא משמאליה ורבכתא מימיניה. וראה אותם
 שעושים ליצנות, כי בכל מקום שיש ליצנות, שם מקום של מזיקין ושדים
 ורוחות, ולכן צריכים מאד מאד להשמר לא לשבת בין ליצנים, וכמו שדוד
 המלך מתחיל את ספרו (תהלים א, א): "ובמושב לצים לא ישב", כי השדים
 והרוחות הן הן הלצים. ולכן כשאחד מתלוצץ מהזולת, צריכים לדעת,
 שרחמנא לישזבן, נתלבשו בו קלפות ומזיקין, שדים ורוחות, שהם פשוט
 מזיקין בני-אדם. זה מספר שהזיק לזה תינוק, וזה אומר שהזיק לזה יד, וזה
 מספר שהזיק רגל, וכן שאר ליצנות, כי כף אמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי
 ברכות, פרק ב'): קשה היא הליצנות, שתחלתה יסורים וסופה כליה; הינו
 שאנשים מתחילים להתלוצץ ממישהו, ומתחילים לסבל יסורים, ואחר-כך
 גומרים עליו את הדין לכליה, וכל זה בא מהעון החמור של ליצנות. ואמרו
 חכמינו הקדושים (דרך ארץ זוטא, פרק ו'): תחלת עברה הרהור הלב, שניה לה
 ליצנות; אם רואים אדם שמתלוצץ מהזולת, סימן שקדם עבר עברה חמורה,
 או אפלו הרהר בהרהור רע, ואחר-כך בא לידי ליצנות, כי לא ימלט, אם
 אדם מתלוצץ מהזולת, שלא חטא קדם, אפלו בהרהור, ורחמנא לישזבן,

בְּתוֹךְ כֶּךָ נִסְתַּכַּל וְרָאָה אָב וְאִם הוֹלְכִים וּבוֹכִים. וְשָׂאֵלוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

כֹּל-כֶּךָ חֲמוּר עֲוֹן לִיצְנוּת. וְכָל מִי שֶׁהוּא לִיצָן, וְעוֹשֶׂה לִיצְנוּת מֵהַזוּלָת, זֶה מֵרָאָה שֶׁהוּא פָּגוּם מְאֹד, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, בְּהַרְהוּרִים רָעִים, וּבְמַעֲשֵׂים רָעִים. וְעַקֵּר הַלִיצְנוּת הוּא לְהַזִּיק לְהַשְׁנִי — זֶה הַתְלוּצֵץ שֶׁהַזִּיק לְזֶה תִינּוֹק, וְזֶה הַתְלוּצֵץ שֶׁהַזִּיק לְשֵׁנִי יָד וְכַדוּמָה, כִּי הַשְׂדִים הֵם הַמְזִיקִין, וְהֵם הַלִיצְנִים, וְלָכֵן אִם רֹאִים אָדָם שֶׁתָּמִיד עוֹשֶׂה רַע לְזוּלָת, וְהוּא עוֹד מֵתְלוּצֵץ וּמֵתְפָּאֵר בְּמָה שֶׁעָשָׂה רַע לְזוּלָת, צְרִיכִים לְדַעַת שֶׁזֶה שָׂד, וְאִינוּ בֵּן אָדָם כָּלֵל, וְצְרִיכִים לְהַזְהֵר וּלְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ מְאֹד מְאֹד. וְלָכֵן לֹא בַחֲנָם שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (פְּסָחִים קִיב:), שֶׁרַבְּנוּ הַקְדוּשׁ הַזֶּהִיר אֶת בְּנֵיו — אֵל תְּדוּרוּ בְּשִׁכְנָצִיב, מִשּׁוּם דְּלִיצְנֵי הוּי, וּמִשְׁכּוֹ לָךְ בְּלִיצְנוּתָא; וְהֵן הֵן הַמְזִיקִין, וְלָכֵן אֲשֶׁרִי הָאָדָם שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם שְׂיִכוּת אֶל לִיצְנִים, כִּי זֶה מְבִיא אוֹתוֹ לִידֵי עֲבֵרוֹת וּחֲטָאִים, וְשִׁישְׁרוּ בוֹ, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, הַשְׂדִים וְהַרוּחוֹת וְהַקְּלָפוֹת.

בְּתוֹךְ כֶּךָ נִסְתַּכַּל וְרָאָה אָב וְאִם הוֹלְכִים וּבוֹכִים, כִּי הֵבֵן הַחֲגֵר הַגִּיעַ כָּאֵן לְמָקוֹם הַשְׂדִים, שֶׁהוּא מָקוֹם הַרוּחוֹת רָעוֹת וְהַקְּלָפוֹת, שֶׁהֵן הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ בְּעָרֵב שֶׁבֶת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְלֹא הִסְפִּיק לְבְרָא לָהֶם גּוֹפִים, עַד שֶׁקָּדַשׁ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם, וְנִשְׁאַרוּ מְזִיקֵי עֲלָמָא, שִׁישׁ לָהֶם כַּח לְשֵׁלֵט בְּבִנְי־אָדָם הַסְרִים מֵאַחֲרֵי ה', חֵס וְשְׁלוֹם, וּבִפְרָט בְּהַנְכַשְׁלִים בְּפָגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כִּי מִכָּל פָּגַם נִבְרְאִים נִגְעֵי בְנֵי-אָדָם, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְכַמּוּבָא בַּזֶּהֱר (וַיִּשְׁלַח קוֹסֵט:); וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עַרוּבִין יח:): עַל אָדָם הָרָאשׁוֹן, שֶׁבִק"ל שָׁנָה שֶׁפָּרַשׁ מֵאֲשֶׁתּוֹ, הוֹלִיד רוּחִין וְשְׂדִין וְלִילִין, עֵינֵן שָׁם; וְהֵם נוֹקְמִים בְּבֶן-אָדָם וּמְמַרְרִים לוֹ יְמֵי חַיָּיו, וְכַמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (לְקוּט פְּרֻשַׁת הָאֲזִינוּ): לְמָה נִקְרָא שְׁמֵן קֶטֶב מְרִירִי? עַל שֵׁם שֶׁמְמַרְרִין חַיָּיו שֶׁל אָדָם, וְלַפְעָמִים הָאָדָם נוֹפֵל פְּתָאֵם לְתוֹךְ עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחָרָה, וְאִינוּ יוֹדַע מֵהִיכֵן זֶה בָּא, כִּי זֶה מִקְדָּם הָיָה בְּשִׁמְחָה וּבְמִצְבֵּר-רוּחַ טוֹב, וְעַכְשָׁו נִכְנָסוּ בוֹ מְרִירוֹת וְעֲצָלוּת וְדִכְאוֹן. וּבִאֲמַת זֶה בָּא מֵהַשְׂדִין וְהַרוּחוֹת רָעוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ מֵעֲוֹנוֹתָיו, וְהֵם עַכְשָׁו נוֹקְמִים בוֹ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, וְשְׂדִין אֵלוּ אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין כְּבִנְי־אָדָם, וּפְרִין וְרִבִּין כְּבִנְי־אָדָם, וּמֵתִים כְּבִנְי־אָדָם (חֲגִיגָה טז.), וְזֶהוּ מָה שֶׁרָאָה בֶּן הַחֲגֵר כָּאֵן, אָב וְאִם שֶׁל

אותם: למה אתם בוכים? והשיבו שיש להם בן והיה דרכו לילך לדרפו והיה שב באותו הזמן, ועכשו הוא זמן רב ועדין לא בא. והביאו אותם למלך, וצוה המלך לשלח שלוחים לכל העולם למצאו. והיו האב ואם חוזרים ופגעו באחד שהיה הולך ביחד עם בנם הנ"ל (הינו שאותו האחד שפגעו בו היה החבר של בנם והיה הולך ביחד עם בנם בתחלה אבל עכשו פגעו בו לבדו), ושאל אותם על מה אתם בוכים? וספרו לו פנ"ל. השיב להם: אני אודיע לכם. היות שהיה לנו אי אחד בים שהיה שם מקום שלנו, ואחר כך הלך המלך שהיה שיד לו האי הנ"ל ורצה לבנות שם בנינים והניח יסודות, ואמר הבן הנ"ל (הינו הבן של השדים הנ"ל שנאבד) אלי שנזיק אותו. והלכנו ולקחנו

גהרי אפרסמון

איזה שד הולכים ובוכים. ושאלו אותם: למה אתם בוכים? והשיבו, שיש להם בן, והיתה דרכו לילך לדרפו, והיה שב באותו הזמן, ועכשו הוא זמן רב ועדין לא בא. והביאו אותם למלך, וצוה המלך לשלח שלוחים לכל העולם למצאו, והיו האב ואם חוזרים, ופגעו באחד שהיה הולך ביחד עם בנם הנ"ל (הינו שאותו האדם שפגעו בו, היה החבר של בנם, והיה הולך ביחד עם בנם בתחלה, אבל עכשו פגעו בו לבדו), ושאל אותם: על מה אתם בוכים? וספרו לו פנ"ל. השיב להם: אני אודיע לכם, היות שהיה לנו אי אחד בים, שהיה שם מקום שלנו, ואחר כך הלך המלך שהיה שיד לו האי הנ"ל, ורצה לבנות שם בנינים, והניח יסודות, ואמר הבן הנ"ל (הינו הבן של השדים הנ"ל שנאבד) אלי שנזיק אותו. והלכנו ולקחנו הכח מהמלך, כי השדים מבקשים לאחז במחות בני-אדם, ששם מקום התגברות ים החכמה, כי מיד כשאדם מכניס במחו חכמות חיצוניות, ושוכח ממנו יתברך, חס ושלום, יש מקום

הפח מהמלך. והיה עוסק בדאקטורים, ולא היו יכולים לעזר לו. והתחיל לעסק במכשפים, והיה שם מכשף אחד שהיה יודע משפחתו, ואת משפחתי לא ידע, על-כן לא היה יכול לעשות לי דבר. אבל משפחתו היה יודע ותפס אותו ומענה אותו כל-כף. והביאו אותו אל המלך (הינו

נחרי אפרסמון

להשדים ורוחות להתפס שם, ובפרט אם נפגם מחו במחשבות זרות ובהרהורים רעים, חס ושלוש, אזי הם מתגברים ביותר, ורומז לזלזול, כי האדם צריך לקדש את מחו לחשב רק ממנו יתברך לבד, ולא להכניס במחו שום דבר אחר כלל, ואז אין שום כח לקלפות להתאחו בו, ויש החכמה מתרבה אצלו בשלמות, אבל מיד כשמכניס במחו איזה דבר חוץ מאמת מציאותו יתברך, יש מקום להקלפות לכנס ולבנות שם מקומם, שזהו סוד (סנהדרין כא): כשנשא שלמה את בת פרעה, ירד גבריאלי ונעץ קנה בים, ועליו נבנה כרף גדול שברומי (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לה), כי בת פרעה מרמזת על חכמות חיצוניות, ומיד כשנכנסות חכמות חיצוניות בים החכמה, על זה נבנה כרף גדול שברומי, שהיא מדינת איטליה של ינון, ששם מקור הטמאה וקלפת הנצרות, ימח שם, וצורת המדינה היא כמו געל ומגף (שטיוול) מסבב משלשה צדדים בים, שהוא ענין מקום הקלפות, שעליו נאמר (משלי ה, ה): "רגליה ירדות מות", שהוא ענין געל ורגל. ולכן מצינו, ששלמה המלך, עליו השלום, נצטער מאד, על-ידי אשמדאי מלך השדים (גטין סח:), ונטל ממנו הכח, והיה מלך הדיוט ומלך, עין שם; כי על-ידי שנשא בת פרעה, שהוא ענין חכמות הנ"ל, על-ידי זה היה לאשמדאי כח להתאחו בו, והצריך להלחם בו ולגרש אותו מן הקדשה. והיה עוסק בדאקטורים, ולא היו יכולים לעזר לו, והתחיל לעסק במכשפים, והיה שם מכשף אחד שהיה יודע משפחתו, ואת משפחתי לא ידע, על-כן לא היה יכול לעשות לי דבר, אבל משפחתו היה יודע, ותפס אותו ומענה אותו כל-כף, והביאו אותו אל המלך (הינו זה השד שספר כל זה, הביאו אותו אל

זה השד שספר כל זה הביאו אותו אל המלך שלהם) וספר זאת לפני

המלך.

נחרי אפרסמון

המלך שלהם), וספר זאת לפני המלך; כי גם כח הכשוף הוא מצד השדים והקלפות, ואין כח לכשוף רק במקום פנוי מגלוי אלקותו יתברך, וכמו שמוכא בגמרא (חלין ז:): על רבי חנינא בן דוסא, שרצתה אשה לעשות לו כשוף, ואמר רבי חנינא: "אין עוד מלבדו", ונתבטל הכשוף; כי כשאדם חזק בדבקות השם יתברך, אין שום ברזיה שבעולם יכולה להזיקו. וזה היה הסכל שעם ישראל סבלו בדרך צאתם ממצרים מעמלק, שהוא רצה רק להתאחז בהם, וממנו נמשכה אחר-כך קלפת בלעם ובלק, כי בלעם ובלק היו מכשפים גדולים (כמוכא במדרש אנדה פרשת בלק), ורצו למצא מקום, שיתפס הרע והטמאה שלהם בנשמות ישראל, ותחול עליהם הקללה, חס ושלום, וזהו — על-ידי שיתפסו מתם, וינתקו אותם מדבקות השם יתברך, שזוהי טמאת עמל"ק, שהוא צרוף אותיות בל'ק' ובלע'ם', כמוכא בזהר (פי תצא רפא:), ועליו נאמר (דברים כה, יח): "אשר קרך בדרךך", לשון קרירות וטמאה, אבל הקדוש-ברוך-הוא הפר עצתם, והגן על נשמות ישראל ברחמנותו, והפך את הקללה לברכה. והנה בדרך הלוכו של בלעם לקלל את ישראל כתיב (במדבר כב, כה): "ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר וגו', וכתבו המפרשים (עין תרגום יונתן בן צויאל), שהקיר הזה היה הגל אבנים, שהעמיד יעקב אבינו בינו לבין לבן הארמי, וכמו שכתוב (בראשית לא, מו): "ויקחו אבנים ויעשו גל", וכתיב (שם מח, נב): "ויאמר לבן עד הגל הזה ועדה המצבה, אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה וגו' לרעה", והנה בלעם, שהוא לבן הארמי, לפי דברי הגמרא (סנהדרין קה). או שהיה גלגול ממנו (כמוכא בסדר הדורות), עבר עכשו בין שני גלי האבנים להרע לבני ישראל ולקללם, ולכן לחצה האתון את רגלו על האבנים, ושברו את רגלו על שעבר על השבועה, ונעשה חגר עד יום מותו, וכמו שאמרו (סנהדרין שם): בלעם חגר ברגלו אחת היה, כי קבל ענשו מדה כנגד מדה, ונשמות ישראל נצלו מקללתו.

אמר המלך: ישיבו לו הכת. ענה ואמר, שהיה אצלנו אחד שלא היה לו כת ונתננו לו הכת. אמר המלך: יקחו ממנו הכת ויחזירו להמלך. השיבו להמלך כי נעשה ענן. אמר המלך שיקראו הענן ויביאו אותו לכאן. ושלחו שליח אחריו.

נחרי אפרסמון

אמר המלך: ישיבו לו הכת. ענה ואמר, שהיה אצלנו אחד שלא היה לו כת, ונתנו לו הכת. אמר המלך: יקחו ממנו הכת ויחזירו להמלך. השיבו להמלך, כי נעשה ענן. אמר המלך, שיקראו הענן ויביאו אותו לכאן. ושלחו שליח אחריו; כי כאן במקום השדים, עקר השליטה שלהם — במי שעוסק בכשוף ובכחות הטמאה, פי מי שהוא דבוק בו יתברך, ויודע היטב שאין עוד מלבדו, אין הכשוף שולט בו כלל, וכמו שמוכא בגמרא (סנהדרין טז:), שרצתה אשה לעשות כשוף לרבי חנינא בן דוסא, ואמר: "אין עוד מלבדו", ונתבטל הכשוף. אבל מיד כשאדם נפרד מדבקות השם יתברך, חס ושלום, אזי יש מקום לכשוף לשלט בו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שם): למה נקרא שמן כשפים? שמכחישין פמליא של מעלה. וכן השדים והרוחות נאחזין בו, כי הקדוש-ברוך-הוא הטביע בכח הטבע, שיהיו דברים אלו, הינו שדים ורוחות, למען הבחירה והנסיון, ואם האדם יפיר, שאין עוד מלבדו כלל, אזי באמת לא ישלטו בו, כי כל התכלית שלהם לנסות בני-אדם, אם ילכו אחריהם או לא, וכשאדם חזק בדבקותו ובאמונתו בו יתברך, אזי אין יכולים לשלט בו כלל, אבל כשהולך אחר תאוות לבו, ונכשל בחטאים ועונות, חס ושלום, ובפרט בפגם הברית, רחמנא לצלן, אזי נאחזים בו, ונבראים מזה נגעי בני-אדם, רחמנא לצלן (עין ערוכין יח:), שנוקמים בו מאד. והנה יש בני אדם שאינם מאמינים בשדים וברוחות, וחושבים שהכל דמיון. ובאמת הדכאון והעצבות שנופלים על האדם פתאם — הכל מהם, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ילקוט פרשת האזינו): למה נקרא שמן קטב מרירי, שממררין חזיו של אדם. וכן יש שדין יהודאין (זהר פנחס רג:), שהם תלמידי חכמים, שלומדים תורה שלא לשמה, וכל למודם

אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ הַבֵּן הַנַּ"ל (הֵינּוּ זֶה הַבֵּן שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כַּח
 בְּרַגְלָיו בְּתַחֲלָה שָׁבָא לְכָאן וְרָאָה כָּל זֶה): אֵלָּךְ וְאַרְאֵה
 הָעֵנָן אֵיךְ נַעֲשֶׂה מִהֶאֱנָשִׁים אֵלּוּ עֵנָן. וְהִלֵּךְ אַחֲרֵי
 הַשְּׁלִיחַ. וּבָא אֶל הָעִיר שֶׁהָיָה שֵׁם הָעֵנָן וְשָׂאֵל אֶת אֲנָשֵׁי
 הָעִיר: מִפְּנֵי מָה כִּפְּסָה הָעֵנָן כָּל־כֶּף בְּתוֹךְ הָעִיר? וְהַשִּׁיבוּ
 לוֹ: בְּכָאן, אַדְרַבָּא, שְׁמַעוּלָם אֵין כָּאן עֵנָן, וְזֶה זְמַן
 שְׁכִפְּסָה הָעֵנָן וּבָא הַשְּׁלִיחַ וְקָרָא אֶת הָעֵנָן, וְהִלֵּךְ מִשָּׁם.
 וַיֵּשֶׁב עִצְמוֹ הָאִישׁ הַנַּ"ל לִילֵךְ אַחֲרֵיהֶם לְשִׁמְעַע מִהֶם
 מְדַבְּרִים. וְשָׁמַע שֶׁהַשְּׁלִיחַ שָׂאֵל אוֹתוֹ: אֵיךְ אַתָּה בָּא
 לְהִיּוֹת בְּכָאן עֵנָן? וְהַשִּׁיב לוֹ: אֲסַפֵּר לְךָ מִעֲשֶׂה.

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הוא לקנטר את הבריות, והם גורמים בתורתם, שבני-אדם נופלים בדעתם,
 ובאים לידי כפירות גדולות, רחמנא לצלן, כי מבישא לא הוי טבא (עין
 לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כח); ולכן רבנו ז"ל מספר כאן, שנעשה מהשדים
 עננים, כי ענן הוא לשון חשך ומניעה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן,
 חלק א', סימן קטו); וזהו כח השדים, לעשות חשך ומניעה לאדם, שלא יראה
 אלקותו יתברך מכל דבר, כי באמת כבודו יתברך מאיר בכל הארץ, וכמו
 שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מפכדו", אבל השדים שנכבאים
 מעוונות בני-אדם, וכן התלמידי חכמים שדין יהודאין, הם כמו עננים
 המכסין על עינין, והם עושים לאדם חשך בעינים, שלא יראה אלקותו
 יתברך. ולכן החגר הקדוש, שכבר זכה לתקון הרגלין, והנה מוסיף והולך
 בקדשה וטהרה, הלך לחקר בענני השדים והעננים, לראות במה כחם. אמר
 אותו האיש הבן הנ"ל (הינו זה הבן שלא היה לו כח ברגליו בתחלה, שבא לכאן
 וראה כל זה): אלך ואראה הענן, איך נעשה מהאנשים אלו ענן. והלך אחרי
 השליח, ובא אל העיר שהיה שם הענן, ושאל את אנשי העיר: מפני מה
 כפסה הענן כל-כף בתוך העיר? והשיבו לו: בכאן, אדרבה, שמעולם אין כאן
 ענן, וזה זמן שכפסה הענן. ובא השליח וקרא את הענן, והלך משם. וישב

פַּעַם אַחַת הָיָה חָכָם אַחֵד. וְהַקִּיסָר מֵהַמְדִינָה הָיָה אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל, וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְדִינָה לְאֶפִיקוֹרְסִים. וְהִלֵּךְ הַחָכָם וַקְרָא אֶת כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ. עָנָה וְאָמַר לָהֶם: הֲלֹא אַתֶּם רֹאִים שֶׁהַקִּיסָר הוּא אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְדִינָה אֶפִיקוֹרְסִים וַקְצַת מִמִּשְׁפַּחְתָּנוּ עָשָׂה גַם־כֵּן לְאֶפִיקוֹרְסִים. בְּכֵן נִפְרַשׁ אֶל הַמְדַבֵּר כִּדְי שְׁנִשְׂאָר בְּהֶאֱמוּנָה בְּהִשָּׁם יתְבַרֵךְ. וְהַסְפִימוּ נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹ

עצמו האיש הנ"ל לילך אחריהם לשמע מה הם מדברים, ושמע שהשליח שאל אותו: איך אתה בא להיות בכאן ענן? והשיב לו: אספר לך מעשה, כי אם נקבע הענן, שהוא השד, במקום מסוים, לכסות פני השמש, מכרח להיות בזה ספור שגורם לכך.

פַּעַם אַחַת הָיָה חָכָם אַחֵד. וְהַקִּיסָר מֵהַמְדִינָה הָיָה אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל, וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְדִינָה לְאֶפִיקוֹרְסִים, כִּי הַכָּל תְּלוּי בְּהַמְלֶךְ וְהַמוֹשֵׁל, וְכִמוּ שֶׁאֲמָרוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ב', סִימָן י"א): כָּל מַה שֶׁהַגְּדוֹלִים עוֹשִׂין, הַדּוֹר עוֹשֶׂה וְכוּ', וְאִם הַמְנַהֵיג אִישׁ כָּשֶׁר וִירָא שְׂמִים, אֲזִי כָּל הָעָם נִגְרָרִים אַחֲרָיו, וְנַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים כְּמוֹתוֹ, אֲבָל אִם הַמְנַהֵיג הוּא כּוֹפֵר וְאֶפִיקוֹרָס, חֵס וְשָׁלוֹם, אֲזִי עֲלוּלִים כָּל הָעָם לְהִיּוֹת נִגְרָרִים אַחֲרָיו, וְלְהִיּוֹת אֶפִיקוֹרְסִים, רַחֲמָנָא לְצַלָּן; כִּי לַמְנַהֵיג וְלַמְלֶךְ יֵשׁ כַּח גְּדוֹל לְהַשְׁפִּיעַ עַל כָּל הָעָם — הֵן לְטוֹב וְהֵן לְהַפּוֹךְ. וְהִלֵּךְ הַחָכָם וַקְרָא אֶת כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחָה. עָנָה וְאָמַר לָהֶם: הֲלֹא אַתֶּם רֹאִים, שֶׁהַקִּיסָר הוּא אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל, וְעָשָׂה אֶת כָּל הַמְדִינָה לְאֶפִיקוֹרְסִים, וַקְצַת מִמִּשְׁפַּחְתָּנוּ עָשָׂה גַם־כֵּן לְאֶפִיקוֹרְסִים, בְּכֵן נִפְרַשׁ אֶל הַמְדַבֵּר, כִּדְי שְׁנִשְׂאָר בְּהֶאֱמוּנָה בְּהִשָּׁם יתְבַרֵךְ. וְהַסְפִימוּ עִמּוֹ; כִּי בִשְׁעָה שֶׁאָדָם רֹאֶה, שֶׁאֲנִשֵּׁי הָעוֹלָם נִגְרָרִים אַחֵר תְּאוֹת עוֹלָם הַזֶּה, וְתוֹעִים בְּדַרְכֵים נְבוֹכִים מְדַרְכֵי הָאֱמוּנָה, לַפְעָמִים אֵין עֲצָה רַק לִפְרֹשׁ מִתּוֹכֶם לְגַמְרֵי, וְלִגּוֹר אֶפְלוּ בַּמְדַבֵּר, כִּדְי שֶׁלֹּא לְהַתְפַּס בְּרִשְׁתּוֹ. וְכַמְבָּאָר בְּרַמְבַ"ם (הַלְכוֹת דְּעוֹת, פֶּרֶק ו'), שֶׁאִם הָיוּ כָּל הַמְדִינוֹת, שֶׁהוּא יוֹדְעִים וְשׁוֹמְעִים שְׁמוּעָתָן, נוֹהֲגִים בְּדַרְכּוֹ לֹא

עמו. ואמר החכם שם (הינו שהזכיר איזה שם מן השמות) והביא אותם אל המדבר ולא הוטיב בעיניו אותו המדבר. ואמר שם ונשא אותם אל מדבר אחר, ולא הוטיב בעיניו גם-כן. ואמר עוד שם והביא אותם אל מדבר אחר, והוטיב בעיניו. ואותו המדבר היתה סמוכה אל השני אלף הרים והלך (אותו החכם הנ"ל) ועשה עגול סביבותם שלא יוכל שום אחד להתקרב אליהם.

נחרי אפרסמון

טובה וכו', יצא למערות ולחוחים ולמדברות, ואל ינהיג עצמו בדרך חטאים וכו', עין שם. ואמר החכם שם (הינו שהזכיר איזה שם מן השמות), והביא אותם אל המדבר, כי שיש שם של קפיצת הדרך, שעל ידו מגיעים הצדיקים במהירות רבה ממקום למקום בעת הצורך. ולא הוטיב בעיניו אותו מדבר. ואמר שם ונשא אותם אל מדבר אחר, ולא הוטיב בעיניו גם-כן. ואמר עוד שם, והביא אותם אל מדבר אחר, והוטיב בעיניו; כי לא בכל מקום האדם זוכה להצליח בכל עסקיו ובכל עניניו, ויש מקומות שגורמים לחטא, חס ושלוש, אבל מה מצעדי גבר כוננו, שמן השמים מוליכין את האדם ממקום למקום, לתקן שם מה שצריך לתקן, ואחר-כך לנסע משם הלאה, וכמו שהיו בכל המ"ב מסעות במדבר, שנסעו דרך מקום נחש שרף ועקרב וצמאון וכו', שהם הקלפות והסטרך אחרא, וחנו ונסעו על-פי ה', עד שהגיעו אל המנוחה ואל הנחלה על-פי רצונו יתברך, כי לפעמים צריכין להטלטל ממקום למקום, עד שמוצאים מקום מכשר לעבודת ה'. ואותו המדבר היתה סמוכה אל השני אלף הרים, הינו אל השני אלף הרים של מקום השדים והקלפות, שהם מחוץ ממחנה דקדשה, כי מחנה דקדשה הם האלפים אמה של תחום שבת, שבתוכם האדם יכול להתקרב אל הקדשה, ולמצא אלקותו יתברך, כי עקר כל ההשפעות של האדם ברוחניות ובגשמיות נמשכות משבת-קדש, וכמו שכתוב בזהר (יתרו פח.): כל ברפאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תלין; וכן (שם): מיניה מתברכין כל שיתא יומין; ועל-ידי שמירת

וַיֵּשׁ אֵילָן שָׂאֵם הָיָה אוֹתוֹ הָאֵילָן נִשְׁקָה לֹא הָיָה נִשְׂאָר
מִמֶּנּוּ (הֵינּוּ מִן הַשָּׂדִים) כָּלוּם. עַל־כֵּן עוֹמְדִים יוֹם
וְלַיְלָה מֵאֲתָנּוּ שְׁחוֹפְרִים וְאֵינָם מְנִיחִים מִיּוֹם לְהָאֵילָן.

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שַׁבַּת יֵשׁ לְאָדָם עֲשִׂירוֹת בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (ירושלמי בְּרֻכּוֹת יט): "בְּרַכְתְּ ה' הִיא תַעֲשִׂיר" — זו בְּרַכְתְּ שַׁבַּת,
כִּי בְשַׁבַּת נִשְׁפַּעַת עַל הָאָדָם הָאָרֶה יִתְרָה שֶׁל אָמוּנָה, וּמִן הָאָמוּנָה נִמְשְׁכוֹת
עַל הָאָדָם כָּל הַבְּרֻכּוֹת שֶׁבְעוֹלָם, אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכֶה לְשֹׁמֵר שַׁבַּת פְּרָאוּי. וְהֵלֶךְ
וַעֲשֵׂה עֲגוּל סְבִיבוֹתָם, שְׁלֹא יוּכַל שׁוֹם אֶחָד לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, הַעֲגוּל הוּא
הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר (תהלים פט, ט): "וְאָמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ",
וּכְשֶׁאָדָם מְסַבֵּב עִם אָמוּנָה, לֹא יוּכַל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו שׁוֹם מְזִיק אוֹ שָׂדֵה, כִּי כָּל
שְׁלִיטַת הַקְּלָפוֹת וְהַחִיצוֹנִים, הִיא רַק בְּמִי שֶׁנִּחְלְשָׁה אֲצִלוֹ הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
וְאִזּוֹ הֵם מוֹצְאִים מְקוֹם לְכַנֵּס אֲצִלוֹ, אֲבָל מִי שֶׁחִזַּק מְאֹד בְּאָמוּנָה, אֵינוֹ מִפְּחָד
מֵהֶם כָּלֵל, וּכְמוֹכָא (חלין ז): עַל רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דְּוִסָּא, שֶׁרַצְתָּה אִשָּׁה לַעֲשׂוֹת לוֹ
כְּשׁוֹף, וְאָמַר: "אֵין עוֹד מְלַבְדּוֹ", וְנִתְבַטַּל הַכְּשׁוֹף. וַיֵּשׁ אֵילָן, שָׂאֵם הָיָה אוֹתוֹ
הָאֵילָן נִשְׁקָה, לֹא הָיָה נִשְׂאָר מִמֶּנּוּ (הֵינּוּ מִן הַשָּׂדִים) כָּלוּם; הָאֵילָן הוּא הַנִּשְׁמָה
שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר (דברים כ, יט): "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה", וְהָאָדָם
נִבְרָא בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה לְהַעֲשׂוֹת אֵילָן רַב עִם עֲנָפִים וְעֵלִין וּפְרוֹת בְּלִי
שַׁעוֹר, וְלִהְיֶיךָ אוֹר אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל הָעוֹלָם כָּלוּ, וְאִם הָיוּ מְשֻׁקִים אֶת
הָאֵילָן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה עִם מַיִם פְּרָאוּי, הֵינּוּ עִם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי אֵין מַיִם
אֶלָּא תּוֹרָה (בְּבֵא קמא פכ.), בְּוִדָּאֵי הָיוּ כָּלֵן כָּל הַקְּלָפוֹת לְגַמְרִי, כִּי אִם הַנִּשְׁמָה
זוֹכֶה לְקַנּוֹת לַעֲצֻמָּה דְּבָרֵי תּוֹרָה וְלִלְמַד תּוֹרָה לְשִׁמְיָהּ, הָרִי זוֹכֶה לְדַבְּרִים הַרְבֵּה
(אֲבוֹת פֶּרֶק ו'), וַיֵּשׁ בְּכַחוֹ לְהוֹרִיד אֶת הַשְּׂכִינָה בְּאֶרֶץ, וְלִכְלוֹת כָּל הַקְּלָפוֹת
לְגַמְרִי. עַל־כֵּן עוֹמְדִים יוֹם וְלַיְלָה מֵאֲתָנּוּ, שְׁחוֹפְרִים וְאֵינָם מְנִיחִים מַיִם
לְהָאֵילָן, כִּי זֶהוּ עֵקֶר עֲבוּדַת הַסְטֵרָא אַחְרָא, לְמַנְעַ אֶת הָאָדָם מִלְּמוֹד הַתּוֹרָה,
וְעַל־יְדִיזָה כְּבֵר תּוֹפֵס אוֹתוֹ בְּרִשְׁתּוֹ, וַעֲשֵׂה עִמּוֹ כְּרִצּוֹנוֹ, כִּי מִיֵּד כְּשֶׁאָדָם בְּטַל
מִדְּבָרֵי תּוֹרָה, וְלִבּוֹ פְּנוּי מִן הַחֲכָמָה, הָרִי יֵשׁ מְקוֹם לְכָל הַדְּמִינוֹת שֶׁל הַסְטֵרָא
אַחְרָא לְהַכְּנִס בּוֹ, וְהוּא עָלוּל לְהִיּוֹת מְסוּר בְּיָדָם, חֵס וְשְׁלוֹם. וְשֶׁאֵל אוֹתוֹ:

וּשְׂאֵל אוֹתוֹ: לָמָּה עוֹמְדִים יוֹם וָלַיְלָה, בֵּינוֹן שְׁחוֹפְרִים
 פֶּעַם אַחַת לְמַנַּע הַמַּיִם דִּי. הַשֵּׁיב לוֹ: שְׂיֵשׁ בֵּינֵינוּ
 מְדַבְּרִים וְאֵלּוּ הַמְדַבְּרִים הוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחְלָקַת בֵּין
 מְלָךְ זֶה לְמְלָךְ אַחֵר, וְעַל־יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה מַלְחָמָה, וְעַל יְדֵי
 זֶה נַעֲשֶׂה רְעִידַת הָאָרֶץ, וְנוֹפְלֵת הָאָדָמָה שְׁסָבִיבוֹת
 הַחֲפִירָה וְיֻכַּל לָבוֹא מִיָּם לְהָאֵילָן, עַל כֵּן עוֹמְדִים תָּמִיד
 לְחַפּוֹר כַּנִּ"ל. וּכְשֶׁנַּעֲשֶׂה מְלָךְ בֵּינֵינוּ עוֹשִׂים לְפָנָיו כָּל
 הַלִּיצָנוֹת וְשִׁמְחִיב; זֶה מֵתְלוֹצֵץ אֵיךְ הַזִּיק תִּינוּק וְהַיּוֹלָדֵת
 מֵתְאַבְּלֵת עָלָיו, וְזֶה מֵרָאָה לִיצָנוֹת אַחֲרוֹת וְכֵן כַּמָּה מֵינֵי

נְחָרֵי אַפְרָסְמוֹן

לָמָּה עוֹמְדִים יוֹם וָלַיְלָה, בֵּינוֹן שְׁחוֹפְרִים פֶּעַם אַחַת לְמַנַּע הַמַּיִם דִּי. הַשֵּׁיב לוֹ:
 שְׂיֵשׁ בֵּינֵינוּ מְדַבְּרִים, וְאֵלּוּ הַמְדַבְּרִים הוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחְלָקַת בֵּין מְלָךְ זֶה
 לְמְלָךְ אַחֵר, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה מַלְחָמָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה רְעִידַת הָאָרֶץ,
 וְנוֹפְלֵת הָאָדָמָה שְׁסָבִיבוֹת הַחֲפִירָה, וְיֻכַּל לָבוֹא מִיָּם לְהָאֵילָן, עַל־כֵּן עוֹמְדִים
 תָּמִיד לְחַפּוֹר כַּנִּ"ל, כִּי גַם אֶצֶל הַסְטֵרָא אַחֲרָא וְהַשְּׂדִים יֵשׁ מְדַבְּרִים וּכְעַלִּי
 לְשׁוֹן־הָרַע, שֶׁהוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת בֵּין מְלָךְ זֶה לְמְלָךְ אַחֵר,
 וְגוֹרְמִים חֲרָבַן הָעוֹלָם וְרְעִידַת הָאָדָמָה, וּמֵהֶם לּוֹמְדִים אֲנָשֵׁי עוֹלָם הַזֶּה, שְׂאִין
 דְּבָר שְׁנוֹא כְּמוֹ הַמַּחְלָקַת, שְׂאֲנָשִׁים שֶׁל מְנַהֵג זֶה הוֹלְכִים וּמְדַבְּרִים עַל
 מְנַהֵג אַחֵר, וְעוֹשִׂים מְרִיבוֹת וּמַחְלָקַת בֵּינֵיהֶם, עַד שְׂגוֹרְמִים מַלְחָמוֹת
 וְרְעִידַת הָאָדָמָה שֶׁהוּא חֲרָבַן הָעוֹלָם, וְכֵמוֹ שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוֹשִׁים (יוֹמָא
 ט'), שְׂלֵא חֲרַב בֵּית שְׁנֵי, אֶלָּא מַחְמַת שְׁנֵאת חָנָם. וּכְשֶׁנַּעֲשֶׂה מְלָךְ בֵּינֵנוּ,
 עוֹשִׂים לְפָנָיו כָּל הַלִּיצָנוֹת וְשִׁמְחִים; זֶה מֵתְלוֹצֵץ אֵיךְ הַזִּיק תִּינוּק, וְהַיּוֹלָדֵת
 מֵתְאַבְּלֵת עָלָיו, וְזֶה מֵרָאָה לִיצָנוֹת אַחֲרוֹת, וְכֵן כַּמָּה מֵינֵי לִיצָנוֹת; כִּי זֶה עַקֵּר
 פְּעֻלוֹת הַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת רְעוֹת, לַעֲשׂוֹת לִיצָנוֹת מְכַל דְּבָר, וְלִהְתַּפְּאֵר אֵיךְ
 שֶׁהַזִּיקוֹ אֲנָשִׁים, וְגַרְמוֹ צַעַר וְאַבְלוֹת לְבַגְי־אָדָם. וְאָדָם שֶׁעוֹסֵק בְּלִיצָנוֹת וְגַם
 מֵתַפְּאֵר אֵיךְ שֶׁהַזִּיק לְאֲנָשִׁים אַחֲרִים וְגַרְם לָהֶם צַעַר, לְהוֹי יְדוּעַ שְׁמַדְבָּקִים
 בּוֹ הַשְּׂדִים וְהַרוּחוֹת רְעוֹת, וְצָרִיכִין לְהַשְׁמֵר מִמֶּנּוּ מְאֹד. וּכְשֶׁהַמְּלָךְ בָּא בְּתוֹךְ

ליצנות. וכשהמלך בא בתוך השמחה הוא הולך ומטייל עם השרי-מלוכה שלו, ומנסה עצמו לעקר האילן, כי אם לא היה האילן כלל היה טוב לנו מאד. ומחזק לבו מאד כדי לעקר האילן כלו, וכשבא אל האילן, אזי האילן צועק מאד, ואזי נופל עליו פחד וחוזר לאחוריו.

פעם אחת נעשה מלך חדש ביניהם ועשו לפניו ליצנות גדולות כנ"ל, ובא בשמחה גדולה, ועשה לעצמו אבירות לב מאד, ואמר לעקר את האילן כלו לגמרי.

ויצא לטייל עם שריו, וחזק לבו מאד, ורץ לעקר האילן לגמרי. וכשבא אליו נתן קול גדול ונפל עליו פחד. וחזר לאחוריו ובא בכעס גדול, וחזר והיה הולך.

נחרי אפרסמון

השמחה, הוא הולך ומטייל עם שרי מלוכה שלו, ומנסה עצמו לעקר האילן, כי אם לא היה האילן כלל, היה טוב לנו מאד, ומחזק לבו מאד כדי לעקר האילן כלו, וכשבא אל האילן, אזי האילן צועק מאד, ואזי נופל עליו פחד וחוזר לאחוריו; כי הסטרא אחרא עושה כל מה שביכולתו לעקר את האילן הנפלא, שהוא נשמות ישראל הקדושות, פי בודאי היה טוב להסטרא אחרא, אם לא היה האילן נמצא כלל, חס ושלום, אבל כשבא לעקר את האילן, הנשמה צועקת מיד אל הקדוש-ברוך-הוא, ונופל עליו פחד גדול וחוזר לאחוריו. פעם אחת נעשה מלך חדש ביניהם, ועשו לפניו ליצנות גדולות כנ"ל, ובא בשמחה גדולה, ועשה לעצמו אבירות לב מאד, ואמר לעקר את האילן כלו לגמרי, ויצא לטייל עם שריו, וחזק לבו מאד, ורץ לעקר האילן לגמרי, וכשבא אליו, נתן קול גדול, ונפל עליו פחד, וחזר לאחוריו ובא בכעס גדול, וחזר והיה הולך. בתוך כך נסתפל וראה בני-אדם יושבים (הינו

בתוך כך נסתכל וראה בני-אדם יושבים (הינו הפת אנשים של החכם הנ"ל), ושלח איזה אנשים מאנשיו לעשות להם כראוי בדרכם תמיד (הינו שזה המלך שלח להזיקם בדרכם) וכיון שראו אותם אותה המשפחה של בני-אדם הנ"ל נפל עליהם פחד. ואמר להם הזקן הנ"ל: אל תפחדו.

וכשנתקרבו השדים לשם לא היו יכולים להתקרב אליהם מחמת העגול הנ"ל שהיה סביבותם ושלח שלוחים אחרים ולא היו יכולים גם-כן.

נחרי אפרסמון

הפת אנשים של החכם הנ"ל), ושלח איזה אנשים מאנשיו לעשות להם כראוי בדרכם תמיד (הינו שזה המלך שלח להזיקם בדרכם), וכיון שראו אותם אותה המשפחה של בני-אדם הנ"ל, נפל עליהם פחד. ואמר להם הזקן הנ"ל: אל תפחדו. כי החכם והצדיק האמת, הדבוק בו יתברך בדבקות אמיתית, אינו מפחד כלל מפני השדים והרוחות רעות, כי הוא נסתר תחת צל כנפיו יתברך, בבחינת (ישעיה נא, טז): "ובצל ידי פסיתיך", והוא מלמד את אנשיו ומקרביו, שלא יפחדו כלל, רק יתחזקו באמונה יתרה, ועל-ידי-זה לא יגיע אליהם שום רע; כי כשאדם חזק באמונה בו יתברך, ותמיד רק חושב ממנו יתברך, אז לא יכולים לעשות לו שום דבר, כי האמונה היא אור גדול מאד, ושורפת את כל הקלפות והשדים והרוחות, ולכן החכם הזקן למד את אנשיו, שלא יפחדו מהשדים והרוחות כלל, ועל-ידי אמונה נופל עליהם פחד, והם מתבטלים מבני-אדם. וכשנתקרב השדים לשם, לא היו יכולים להתקרב אליהם, מחמת העגול הנ"ל, שהיה סביבותם, כי העגול של אמונה שומר את האדם מכל רע, ואין שום דבר מזיק יכול להתקרב אליו כלל, ולכן אשרי האדם שתמיד רק מתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, ויודע ועד, אשר בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, וזה בעצמו שומר אותו מכל הקלפות והשדים והרוחות, שלא יגשו אליו כלל. ושלח שלוחים אחרים,

וּבֹא בְּכַעַס גָּדוֹל וְהִלֵּךְ בְּעִצְמוֹ וְלֹא הָיָה יָכוֹל גַּם הוּא
 לְקָרֵב אֲלֵיהֶם וּבִקֵּשׁ מִהֲזַקֵּן שְׁיִנְיָחֵנוּ לְפָנֶיךָ לְשֵׁם. וְאָמַר
 לוֹ: מֵאַחַר שְׂאֵתָה מִבִּקְשׁ אֲנִיחַ אוֹתְךָ לְפָנֶיךָ, אֲבָל אֵין
 דֶּרֶךְ שְׂיִלְךָ הַמֶּלֶךְ יְחִידִי, וְאֲנִיחַ אוֹתְךָ עִם עוֹד אֶחָד לְפָנֶיךָ.
 וּפְתַח לָהֶם פֶּתַח וְנִכְנְסוּ. וַחֲזַר וְסָגַר הָעֵגוּל. אָמַר הַמֶּלֶךְ
 לְהֲזַקֵּן: אֵיךְ אֵתָה בָּא לִישֵׁב עַל מְקוֹם שְׁלָנוּ. אָמַר לוֹ:
 מִפְּנֵי מָה הוּא מְקוֹמְךָ, הוּא מְקוֹם שְׁלִי. אָמַר לוֹ: אֵין אֵתָה

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

ולא היו יכולים גם-כן, הינו שגם השלוחים לא היו יכולים להכניס בתוך
 העגול, שהיא האמונה. ובא בכעס גדול והלך בעצמו, הינו מלך השדים
 קדם שלח את שלוחיו, וכשראה שהם לא יכולים להכניס, אזי הוא נסה, ולא
 היה יכול גם הוא לקרב אליהם, כי מי שחזק באמונה, זה שומר אותו מהכל.
 ובקש מהזקן שיניחנו לפני לשם, כי הוא ראה שעם פח לא יכולים להכניס,
 ועל כן התחיל לבקש מהזקן שיתן לו להכניס, כי כן דרכם של השדים
 ורוחות, הקלפות והסטרא אחרא, קדם באים בכח גדול, וכשרואים שאינם
 יכולים להוציא את מזימתם, אזי באים בחלקלקות לשונם, ורוצים לפתות
 את האדם. ואמר לו: מאחר שאתה מבקש, אניח אותך לפני, כי הזקן לא
 פחד ממנו, כי היה חזק באמונה, אבל אין דרך שילך המלך יחידי, ואניח
 אותך עם עוד אחד לפני, ופתח להם פתח ונכנסו, וחזר וסגר העגול; כי
 הכח של החכם והצדיק האמת כל-כף גדול, עד שאינו מפחד אפלו מהמלך
 של השדים שיכניס בתחומו, וכמו שמצינו אצל שלמה המלך, שעסק עם
 אשמדאי מלך השדים (גטין סח.), כי תכף-ומיד הוא סגר עליו העגול של
 אמונה, ואז לא די שלא יכול להזיק לו כלום, אלא גם מהפך אותו אל
 הקדשה, ומוציא ממנו נצוצות קדושות שגול, בבחינת (איוב כ, טו): "חיל
 בלע ויקיאנו", והקטגור נעשה סגור, והסטרא אחרא מוסר לו סודות
 נסתרים של הבריאה. אמר המלך להזקן: איך אתה בא לישב על המקום
 שלנו? אמר לו: מפני מה הוא מקומך? הוא מקום שלי, כי הצדיק שנכלל

מתירא ממני? השיב לו לאו! אמר לו: אין אתה מתירא!
 ופשט עצמו ונעשה גדול מאד עד השמים ורצה
 לבלעו. אמר הזקן: אף-על-פי-כן איני מתירא
 כלל, אך אם אני רוצה, תהיה אתה מתירא ממני. והלך
 והתפלל קצת ונעשה עב וענן גדול והיו רעמים גדולים.
 והרעם הורג אותם, ונהרגו כל השרי-מלוכה שלו שהיו
 עמו, ולא נשארו כי אם הוא עם האחד שהיה עמו שם
 בתוך העגול. ובקש אותו שיפסק הרעם, ופסק.

גהרי אפרסמון

בו יתברך לגמרי, הוא למעלה מן המקום (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סא),
 והשם יתברך נקרא "מקום", על שם שהוא מקומו של עולם, ואין העולם
 מקומו, וכשיש לאדם לב ישראלי, אין שיך אצלו מקום כלל, כי הוא מוצא
 אלקותו יתברך בכל מקום ממש (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נו), וכל המקומות
 נכללים בו. ולכן אמר לו הזקן: מי אומר שזה המקום שלך, זה המקום שלי,
 כי אני נכלל באין סוף ברוך הוא, שהוא מקומו של עולם. אמר לו מלך
 השדים: אין אתה מתירא ממני? השיב לו החכם הזקן: לאו! אמר לו: אין
 אתה מתירא? ופשט עצמו ונעשה גדול מאד עד השמים, ורצה לבלעו. אמר
 הזקן: אף-על-פי-כן איני מתירא כלל, אך אם אני רוצה, תהיה אתה מתירא
 ממני, כי הצדיק האמת הדבוק בו יתברך בדבקות אמיתית, ואינו מפחד כלל
 אפלו ממלך השדים, ואפלו שפושט עצמו ונעשה גדול עד השמים, אינו
 מתפעל ממנו כלום, כי כן דרכם של הסטרא אחרא לעשות גדולות ונוראות,
 עד לשמים, ולהתלבש בכל מיני אנשים גדולים, ולעשות גדולות ונוראות,
 אפלו אותות ומופתים, אבל החכם האמת רואה תכף-ומיד כל השקר שלו,
 ואז אדרבה, הוא מפיל עליו פחד גדול. והלך והתפלל קצת, ונעשה עב וענן
 גדול, והיו רעמים גדולים, והרעם הורג אותם, ונהרגו כל השרי מלוכה שלו
 שהיו עמו, ולא נשארו כי אם הוא עם האחד שהיה עמו שם בתוך העגול,
 ובקש אותו שיפסק הרעם, ופסק; כי הצדיק, כשהולך ומתפלל אפלו

עָנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: מֵאַחַר שְׂאֵתָה אִישׁ בְּזָה, אָתָּן לָךְ סֵפֶר
 מִכָּל הַמְשֻׁפָּחוֹת שֶׁל שָׂדִים, כִּי יֵשׁ בְּעָלֵי שְׁמוֹת
 שְׂאֵינָם יוֹדְעִים רַק מִמְשֻׁפָּחָה אַחַת וְאָפְלוּ אוֹתָהּ
 הַמְשֻׁפָּחָה אֵינָם יוֹדְעִים בְּשִׁלְמוֹת. אֲנִי אָתָּן לָךְ סֵפֶר

נְהַרִי אֶפְרָסְמוֹן

"קצת", כבר נעשה עננים ורעמים גדולים, והורג את הקלפות, כי מהקול שאדם מוציא בכח תפלתו, מזה נעשה רעמים, ולא נבראו רעמים אלא לפשט עקמומיות שבלב (ברכות נט.), הינו לגרש השדים והרוחות רעות משם, שהם מעקמים את לבו בכל מיני שאלות וקשיות עליו יתברך, ובכח התפלה הוא הורג כל הקלפות והסטרוא אתרא (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ה'); ולכן אשרי הזוכה לעסק בתפלה תמיד, כי בזה הוא חוגר את עצמו עם פלי זין גדול נגד כל השדים והרוחות רעות, ולא יוכלו לגשת אליו כלל.

עָנָה הַמֶּלֶךְ לְהִזְקֵן וְאָמַר: מֵאַחַר שְׂאֵתָה אִישׁ בְּזָה, אָתָּן לָךְ סֵפֶר מִכָּל
 הַמְשֻׁפָּחוֹת שֶׁל שָׂדִים. רַבְּנוּ ז"ל לַפְעָמִים קוֹרֵא אֶת הַחֶכֶם הַנִּיחַל, שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב
 בְּחוּף הָעֵגוּל "זָקֵן", כִּי אֵין זָקֵן אֲלָא מִי שֶׁקָּנָה חֶכְמָה (קדושין לב:); וְאֵין חֶכֶם
 כְּמִי שִׁיּוֹדֵעַ שְׂאֵין לוֹ שׁוּם דְּבָר מֵעֲצָמוֹ, רַק הַכֹּל בְּכַחוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׁזָהוּ פְרוּשׁ
 חֶכְמָה — כ"ח מ"ה, לְדַעַת מַה כִּחְנוּ מַה גְּבוּרְתָנוּ, שְׂאֵין לָנוּ שׁוּם דְּבָר
 בְּלִי כַחוֹ יִתְבָּרֵךְ (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב), וְזָהוּ (תהלים צו, ט): "חִיְלוּ
 מִפְּנֵי כֹל הָאָרֶץ", רָאשֵׁי תְבוֹת ח'כ'מ'ה', כִּי מִי שִׁיּוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמְּנוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, נִכְנָסֵת בּוֹ יְרָאָה אִמְתִּית מִלְּפָנָיו יִתְבָּרֵךְ. וְלָכֵן הַחֶכֶם הַזֶּה שֶׁהִיָּה יוֹשֵׁב
 בְּחוּף הָעֵגוּל שֶׁל אַמוֹנָה, וְסִמּוֹ עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא פָּחַד מִמֶּלֶךְ
 הַשָּׂדִים כָּלֵל, אֶפְלוּ שֶׁהִגְדִּיל עֲצָמוֹ עַד הַשָּׂמַיִם, הוּא הִיָּה הַזָּקֵן הָאִמְתִּי שֶׁקָּנָה
 חֶכְמָה, וּבִשְׁבִיל זֶה רַבְּנוּ ז"ל קוֹרֵא אוֹתוֹ פְּעַם בְּשֵׁם חֶכֶם, וּפְעַם בְּשֵׁם זָקֵן,
 וּכְשֶׁמֶלֶךְ הַשָּׂדִים רָאָה אֶת עֵצָם מַעֲלָתוֹ, הִקְטִיגוֹר גְּתֵהֶפֶד לְסַנְגוֹר, וּמָסַר לוֹ
 סֵפֶר שֶׁל כָּל מְשֻׁפָּחוֹת הַשָּׂדִים, כְּדִי שְׁלֹא יוּכְלוּ לְהִזִּיק אוֹתוֹ. כִּי יֵשׁ בְּעָלֵי
 שְׁמוֹת, שְׂאֵינָם יוֹדְעִים רַק מִמְשֻׁפָּחָה אַחַת, וְאָפְלוּ אוֹתָהּ הַמְשֻׁפָּחָה אֵינָם
 יוֹדְעִים בְּשִׁלְמוֹת. אֲנִי אָתָּן לָךְ סֵפֶר שֶׁפְּתוּב בּוֹ כָּל הַמְשֻׁפָּחוֹת, כִּי אֲצֵל הַמֶּלֶךְ

שְׁפָתוֹב בּוֹ כָּל הַמְשַׁפְּחוֹת, כִּי אֶצֶל הַמֶּלֶךְ כְּתוּבִים כָּלָם
 וְאֶפְלוּ מִי שְׁנוּלָד נִכְתָּב אֶצֶל הַמֶּלֶךְ. וְשָׁלַח אֶת הָאֶחָד
 שֶׁהָיָה עִמּוֹ אַחַר הַסֵּפֶר (הֵינּוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁל הַשָּׂדִים שָׁלַח אֶת הָאֶחָד
 שֶׁהָיָה עִמּוֹ בְּתוֹךְ הַעֲגוּל אַחַר הַסֵּפֶר. נִמְצָא שְׁטוֹב עָשָׂה שֶׁהִנִּיחַ אוֹתוֹ עִם
 עוֹד אֶחָד לִפְנֵים כִּי אִם לֹא אֶת מִי הָיָה שׁוֹלַח?) וְהֵבִיא לוֹ הַסֵּפֶר.
 וּפְתַח אֶת הַסֵּפֶר וְרָאָה כְּתוּב בּוֹ אֶלֶף אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת
 מִשְׁפָּחוֹת שְׁלָהֶם. וְהִבְטִיחַ הַמֶּלֶךְ שֶׁלֹּא יִזְיְקוּ לְעוֹלָם אֶת כָּל
 מִשְׁפַּחְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַזֶּקֶן הַגִּזְלִי. וְצִוָּה לְהֵבִיא כָּל
 הַפֶּאֶטְרֵעֵטִין (הַתְּמוּנֹת) שֶׁל כָּל בְּנֵי־מִשְׁפַּחְתּוֹ וְאֶפְלוּ אִם
 יִהְיֶה נוֹלָד לָהֶם (אִיזָה יֵלֵד) יִבִּיאוּ תַכְּף הַפֶּאֶטְרֵעֵט שֶׁלוֹ כִּדֵּי
 שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִזְוֵק שׁוּם אֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת הַזֶּקֶן.

נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

כְּתוּבִים כָּלָם, וְאֶפְלוּ מִי שְׁנוּלָד נִכְתָּב אֶצֶל הַמֶּלֶךְ. וְשָׁלַח אֶת הָאֶחָד, שֶׁהָיָה
 עִמּוֹ אַחַר הַסֵּפֶר (הֵינּוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁל הַשָּׂדִים שָׁלַח אֶת הָאֶחָד, שֶׁהָיָה עִמּוֹ בְּתוֹךְ הַעֲגוּל
 אַחַר הַסֵּפֶר. נִמְצָא, שְׁטוֹב עָשָׂה שֶׁהִנִּיחַ אוֹתוֹ עִם עוֹד אֶחָד לִפְנֵים, כִּי אִם לֹא, אֶת מִי
 הָיָה שׁוֹלַח), וְהֵבִיא לוֹ הַסֵּפֶר, וּפְתַח אֶת הַסֵּפֶר, וְרָאָה כְּתוּב בּוֹ אֶלֶף אֲלָפִים
 וְרַבֵּי רַבּוֹת מִשְׁפָּחוֹת שְׁלָהֶם, וְהִבְטִיחַ הַמֶּלֶךְ, שֶׁלֹּא יִזְיְקוּ לְעוֹלָם אֶת כָּל
 מִשְׁפַּחְתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַזֶּקֶן הַגִּזְלִי, וְצִוָּה לְהֵבִיא כָּל הַפֶּאֶטְרֵעֵטִין (תְּמוּנָה) שֶׁל
 כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ, וְאֶפְלוּ אִם יִהְיֶה נוֹלָד לָהֶם (אִיזָה יֵלֵד) יִבִּיאוּ תַכְּף הַפֶּאֶטְרֵעֵט
 שֶׁלוֹ, כִּדֵּי שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִזְוֵק שׁוּם אֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת הַזֶּקֶן; כִּי הַבְּעָלִי שְׁמוֹת הֵם
 הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים, שִׁיּוֹדְעִים יַחְדָּי וְצְרוּפֵי שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדְעִים אִיךָ
 לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם קִבְלָה מְעֻשִׂית, וְאִיךָ לְהִשְׁתַּלֵּט עַל הַשָּׂדִים וּלְבַטֵּל אוֹתָם, וְזֶהוּ
 עֵצָם מְעַלֵּת הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיקִים, שֶׁהָאָדָם זוֹכֵה לְהִיּוֹת נִשְׁמָר מִן הַקְּלָפוֹת
 עַל יָדָם, כִּי הָאָדָם בּוֹרָא בְּעוֹנוֹתָיו שָׂדִים וְרוּחוֹת רְעוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְהֵם
 רוֹדְפִין אַחֲרָיו וּמְמַרְרִין אֶת יְמֵי חַיָּיו, וְאֵינּוּ יוֹדְעֵי אִיךָ לְהַפְטֵר מֵהֶם, אֲבָל
 כְּשׁוֹזְכָה לְהַתְּקַרֵּב אֶל צְדִיק וּבְעַל שֵׁם אֲמֵתִי, שִׁיּוֹדְעֵי אֶת הַמִּשְׁפָּחוֹת שֶׁל

אֲחֵר־כֶּךָ בְּשֶׁהֲגִיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל הַזֶּקֶן לְפֶטֶר מִן הָעוֹלָם קָרָא
 לְבָנָיו וְצִוָּה לָהֶם וְאָמַר לָהֶם: אֲנִי מְנִיחַ לָכֶם זֶה
 הַסֵּפֶר. וְהִלֵּא אֲתֶם רֹאִים שֵׁישׁ לִי כַח לְהִשְׁתַּמֵּשׂ עִם זֶה
 הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵינִי מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יֵשׁ
 לִי אֲמוּנָה בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ. גַּם אֲתֶם אַל תִּשְׁתַּמְשׁוּ בּוֹ,
 אִפְלוּ אִם יִמָּצֵא אֶחָד מִכֶּם שְׂיֻכַּל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקִדְשָׁה,
 אֶף־עַל־פִּי־כֵן אַל יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יִהְיֶה לוֹ אֲמוּנָה בְּהֵשֵׁם

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַשָּׂדִים, וּמָמָה הֵם נִבְרָאִים, הֵם יְכוּלִים לְהוֹרוֹת לוֹ תְּקוּן לְנַפְשׁוֹ, וְלַעֲזֹר לוֹ
 לְצִאת מִתַּחַת יְדֵיהֶם, וְלַחֲיוֹת חַיִּים טוֹבִים בְּאֵמֶת. אֲחֵר־כֶּךָ בְּשֶׁהֲגִיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל
 הַזֶּקֶן לְהַפְטֹר מִן הָעוֹלָם, קָרָא לְבָנָיו וְצִוָּה לָהֶם; כִּי זֶה דְרָכְךָ שֶׁל חַכְמִים,
 שְׂקֵדָה שֶׁמִּסְתַּלְקִים מִזֶּה הָעוֹלָם, הֵם מְנִיחִים צְוָאָה כְּדַת מָה לַעֲשׂוֹת. וְאָמַר
 לָהֶם הַזֶּקֶן: אֲנִי מְנִיחַ לָכֶם זֶה הַסֵּפֶר, שְׂבוּ פְתוּבִים כָּל הַשְּׂמוֹת שֶׁל הַשָּׂדִים
 וְהַרוּחֹת, וְאִיךָ יְכוּלִים לְהִכְנִיעַ אוֹתָם וּלְבַטְלָם, שְׂזוֹ קִבְלָה מְעַשִּׂית —
 לְהִשְׁבִּיעַ אֶת הַמְּלָאכִים וְכוּ', וְלְהִכְנִיעַ אֶת הַשָּׂדִים וְכוּ', וְהִלֵּא אֲתֶם רֹאִים,
 שֵׁישׁ לִי כַח לְהִשְׁתַּמֵּשׂ עִם זֶה הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵינִי מִשְׁתַּמֵּשׁ
 בּוֹ, רַק יֵשׁ לִי אֲמוּנָה בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי יְדוּעַ שֶׁהָאֲרִיז״ל מְאֹד הִזְהִיר לֹא
 לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּקִבְלָה מְעַשִּׂית, כִּי אֵין לָנוּ הַיּוֹם אֶפֶר פָּרָה פְּדֵי לְהִטְהַר, וְכֵן
 הִבְעַל־שֵׁם־טוֹב הַקְדוּשׁ זִי״ע הִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד לְהִשְׁתַּמֵּשׁ רַק עִם אֲמוּנָה
 פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא עֵבֶר אֶת נֶהַר הַדִּינְעֶסְטֵר רַק עִם אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, בְּלִי שׁוֹם שְׂמוֹת, וְלָכֵן אָמַר הַזֶּקֶן לְבָנָיו: גַּם אֲתֶם אַל תִּשְׁתַּמְשׁוּ בּוֹ,
 אִפְלוּ אִם יִמָּצֵא אֶחָד מִכֶּם שְׂיֻכַּל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקִדְשָׁה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אַל
 יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יִהְיֶה לוֹ אֲמוּנָה בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּיִּים,
 הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּדַבְּקוֹת אֱמֶת, וְהָאֲמוּנָה אֲצֵלָם בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת כְּשֶׁמֶשׁ
 בְּצִהְרִים, בְּכַחֲנִיַת (יְחֻזְקָא ל א, א): גִּיפְתָחוּ ה' שְׂמִים וְאַרְאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים,
 רְאֵשֵׁי תְבוֹת: אֲמִי'נִיָּה, שֶׁהָאֲמוּנָה אֲצֵלָם כְּרֵאִיָּה בְּעֵינַיִם מִמֶּשׁ, אֶף־עַל־פִּי
 שֵׁישׁ לָהֶם כַּח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּקִבְלָה מְעַשִּׂית, וְלַעֲשׂוֹת מוֹפְתִים וְשְׁנוּי הַטְּבַע

יתברך. ונפטר החכם. והלך הספר בירשה ובא לבן-
 בנו. והיה לו כח להשתמש בו בקדשה, רק שהיה לו
 אמונה בהשם יתברך ולא היה משתמש בו כאשר צוה
 הזקן. והמדברים שיש ביניהם היו מפתים את נכד
 הזקן הנ"ל: באשר שיש לה בנות גדולות ואין לה
 לפרנסם ולהשיאם, על-כן השתמש בזה הספר. והוא לא
 היה יודע שהם מפתים אותו וסבר שלבו מיעצו לזה.
 ונסע לאביו זקנו על קברו ושאל אותו: באשר שהנחת

נחרי אפרסמון

בעולם, אינם רוצים להשתמש בה כלל, רק סומכין על אמונה, ומוסרים
 עצמם לגמרי אליו יתברך, וזה מה ששומר אותם מכל רע. וגם האריז"ל
 הזהיר מאד לא להשתמש עם בקלה מעשית, ואמר, שכל אלו המשתמשים
 בקבלה מעשית, סוף כל סוף מקבלים איזה ענש קשה — או הם או בניהם,
 ולא יוצאים ממנו נקי. ולכן גם כאן צוה החכם והזקן ליוצאי חלציו, שאפלו
 אם יהיו ראויים להשתמש בו, שלא ישתמשו בו. ונפטר החכם, והלך הספר
 בירשה ובא לבן בנו, והיה לו כח להשתמש בו בקדשה, רק שהיה לו אמונה
 בהשם יתברך, ולא היה משתמש בו, כאשר צוה הזקן. והמדברים שיש
 ביניהם בין השדים והרוחות, היו מפתים את נכד הזקן הנ"ל, באשר שיש
 לה בנות גדולות, ואין לה לפרנסם ולהשיאם, על-כן השתמש בזה הספר,
 כי השדים בעצמם יודעים שעלול האדם להנזק, על-ידי שישתמש בקבלה
 מעשית, ולכן פתו אותו שישתמש בו, כדי להשיא את בנותיו, ובזה יוכלו
 לנקם בו. והוא לא היה יודע שהם מפתים אותו, וסבר שלבו מיעצו לזה,
 ונסע לאביו זקנו על קברו, כי מוכא בשער היחודים להאריז"ל, שיש יחודים
 קדושים לבון על קברי הצדיקים, שיכולים על ידם לדבר עם הצדיקים
 ולשמע תשובתם, וכמבאר שם הרבה מעשיות מרבי חיים וויטאל ז"ל, ממה
 ששמע על קברי הצדיקים. וידוע לנו איך ר' יודל ז"ל, תלמיד רבנו ז"ל
 היה לו הכח הזה, שהיה עולה אל ציון רבנו ז"ל לשאל אותו מה שרצה

צוֹאָה שְׁלֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר רַק שְׂיִיחָהּ לָנוּ אֲמוּנָה
 בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַתָּה הֵלֵב מִפְתָּה אוֹתִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ.
 עָנָה אוֹתוֹ (הַזְקֵן הַנֶּפֶטֶר הַנַּ"ל): אֶף-עַל-פִּי שְׂיִישׁ לָךְ כַּח
 לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ בְקִדְשָׁה מוּטָב שְׂיִיחָהּ לָךְ אֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם
 יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תִּשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לָךְ. וְעָשָׂה
 בּוֹ.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹלָה בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה שְׂיִישׁ בָּהּ
 הַנֶּכֶד שֶׁל הַזְקֵן הַנַּ"ל וְעַסֵּק בְּדִאֲקָטוֹרִים וְלֹא הָיוּ

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

לְדַעַת. וּפְעַם דְּבָרוֹ אֵיזָה שְׂדוּף בֵּין בֵּת מוֹהֲרַנְיָת ו"ל לְבֵן ר' נִפְתָּלִי ו"ל,
 וְשָׁלְחוּ אֶת ר' יוֹדֵל ו"ל לְצִיּוֹן רַבְּנוֹ ו"ל, לְשָׂאֵל אִם רַבְּנוֹ ו"ל מִסְפִּים
 לְהַשְׂדוּף. וְחֹזֵר וְאָמַר, שְׂרַבְּנוֹ ו"ל אֵינוֹ מִסְפִּים, כִּי אָמַר: "יֵשׁ לִי שְׁנֵי
 תְּלִמִּידִים שֶׁהֵם יְדִידִים טוֹבִים, וְרוֹצִים לַעֲשׂוֹת פְּרוּד בֵּינֵיהֶם?!" וְנִתְבַּטַּל
 הַשְׂדוּף, הָרִי שְׂיִישׁ לְצִדִּיקִים הַכַּח הַזֶּה לְדַבֵּר עִם גְּשָׁמוֹת הַצִּדִּיקִים, אֶפְלוּ אַחַר
 הַסְּתַלְקוֹתֵם, וְלִקְבֹּל מֵהֶם עֲצָה טוֹבָה וְנִכְוֹנָה. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: בְּאֲשֶׁר שְׁהַנְחַתָּ
 צוֹאָה שְׁלֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר, רַק שְׂיִיחָהּ לָנוּ אֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַתָּה
 הֵלֵב מִפְתָּה אוֹתִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, עָנָה אוֹתוֹ (הַזְקֵן הַנֶּפֶטֶר הַנַּ"ל): אֶף-עַל-פִּי
 שְׂיִישׁ לָךְ כַּח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ בְקִדְשָׁה, מוּטָב שְׂיִיחָהּ לָךְ אֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ,
 וְאֵל תִּשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לָךְ. וְעָשָׂה כֵּן; כִּי כַּח הָאֲמוּנָה עוֹלָה
 עַל הַכֹּל, וְעַל-יְדֵי אֲמוּנָה הָאֵדָם מְקַבֵּל כָּל הַבְּרָכוֹת שְׂבָעוּלָם, וְכִמוֹ שְׂכַתוֹב
 (מְשַׁלֵּי כח, כ): "אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת", וְהָאֵדָם צְרִיךְ לְחַפֵּשׂ בְּעֲצָמוֹ תְּמִיד
 הַיְכֵן הוּא אוֹחֵז בְּאֲמוּנָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוֹ ו"ל (לְקוּטִי"מֹהֲרָן, חֵלֶק ב', סִימָן
 ה'), וְלִהְיוֹת עֲצָמוֹ תְּמִיד מְדַרְגָּה לְדַרְגָּה בְּאֲמוּנָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְכָל
 הַבְּרָכוֹת שְׂבָעוּלָם.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה הַמֶּלֶךְ חוֹלָה בְּאוֹתָהּ מְדִינָה, שְׂיִישׁ בָּהּ הַנֶּכֶד שֶׁל הַזְקֵן
 הַנַּ"ל, וְעַסֵּק בְּדוֹקָטוֹרִים, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת רְפוּאָה, מִחֲמַת גְּדֹל

יכולים לעשות רפואה; מחמת גדל החמימות שהיה שם באותה המדינה לא היו מועילים הרפואות. וגזר המלך שישראל יתפללו בערו. אמר המלך שלנו: באשר שיה

גהרי אפרסמון

החמימות שהיה שם באותה המדינה, לא היו מועילים הרפואות, כי מבאר בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מורה"ן, חלק ב', סימן ה'), שעקר הרפואה בא על-ידי אמונה, כי אמונה נותנת כח בתוך העשבים והסמים, שיועילו לרפואת האדם. ויש סובלי חלאים שסובלים רק מחמת נפילת האמונה, בבחינת (דברים כח, ט): "מכות גדלת ונאמנות וחליים רעים ונאמנים", נאמנים דיקא, כי הם באים על פגם אמונה, וגם עקר הרפואה הוא על-ידי התמזגות היסודות, כי יש ארבעה יסודות: אש, מים, רוח, עפר, וצריך למזג אותם במזג השווה, כדי שתהיה לאדם רפואה. ועקר ההתמזגות בא על-ידי אמונה, ובהתגברות אחד מן היסודות ביותר, האדם נעשה חולה, חס ושלום, ומזה בא החס של החולה, כי מתגבר אצלו כח האש. ולכן מחמת שבמדינה היתה חמימות גדולה, והיה מתגבר יסוד האש, לא היה יכול המלך להתרפאות. וגזר המלך, שישראל יתפללו בערו, כי כן היה במשך כל הדורות, שידעו אמות העולם היטב, שאצל עם ישראל שורה כח התפלה, ויש להם הכח לפעל פעלות בעולם כרצונם, ותמיד פנו אליהם בעת צרה שיתפללו בעדם, כי ידעו שהם קרובים וסמוכים אליו יתברך, וכמו שכתוב (דברים ד, ז): "כי מי גוי גדול, אשר לו אלהים קרובים אליו כהגוי"ה אלהינו בכל קראנו אליו", ומוכא בדברי חכמינו הקדושים (דברים רבה, פרשה ב', סימן טז): מעשה בספינה אחת, שהיתה פלה של עובדי כוכבים, והיה בתוכה יהודי אחד, הגיעו לגס אחד. אמרו לאותו יהודי פלוני: טל מעות ועלה לגס הזה, וקח לנו משם מאומה. אמר להם: לא אכסנאי אני, מפיר אני להיכן אלך? אמרו: ויש אכסנאי יהודי? בכל מקום שאתה הולך אלקיך עמך. הרי "אשר לו אלקים קרובים אליו". וכן מציינו אצל יונה הנביא (יונה א, ו): "ויקרב אליו רב החבל, ויאמר לו מה לך נרדם, קום קרא אל אלקיך, אולי יתעשת האלקים לנו ולא נאבד", ואיתא שם במדרש (נלקוט שמעוני): אמר לו רב החובל, הרי אנו עומדין בין מנת לחיים ואתה נרדם וישן, מאי זה

הַנְּכַד הַנִּל יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה וְאִינוּ
 מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עַל־כֵּן נַעֲשֶׂה לְטוֹבָתוֹ. וְצִוָּה עָלַי לְהִיּוֹת שָׁם
 עִנְיָן כְּדִי שִׁיְהִיָּה לְהַמְלִיךְ רְפוּאָה מִהַרְפּוּאוֹת שְׁלֵקַח כְּבָר
 וּמִהַרְפּוּאוֹת שִׁיְקַח עוֹד. וְהַנְּכַד הַנִּל לֹא יָדַע כָּלֵל מְזֵה,
 וּמִחֲמַת זֶה אֲנִי הֵייתִי בְּכֹאן עִנְיָן (כָּל זֶה הָיָה מִסֵּפֶר הָעִנְיָן
 לְהַשְׁלִיחַ).

וְזֶה הַבֵּן הַנִּל (הֵינּוּ זֶה שְׁלֹא הָיָה לוֹ כַּח בְּרַגְלָיו בְּתַחֲלָה) הָיָה הוֹלֵךְ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

עִם אַתָּה? אָמַר לָהֶם עֲבָרֵי אָנֹכִי: אָמְרוּ לוֹ וְהֵלֵא שְׁמַעְנוּ שְׁאֵלְקֵי הַעֲבָרִים
 גְּדוּל, קוּם קְרֵא אֶל אֱלֹקֶיךָ, אוּלַי יַעֲשֶׂה לָנוּ כְּכֹל פְּלֹאוֹתָיו; הָרִי שְׁתַּמִּיד הָיָה
 מִפְרָסֵם אֲצֵל אַמּוֹת הָעוֹלָם אֵת כַּח הַתְּפִלָּה שֵׁישׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל בְּכָל עֵת. אָמַר
 הַמֶּלֶךְ שְׁלָנוּ, הֵינּוּ הַמֶּלֶךְ שֶׁל הַשָּׂדִים: בְּאֲשֶׁר שָׁזָה הַנְּכַד הַנִּל יֵשׁ לוֹ כַּח
 לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה, וְאִינוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עַל־כֵּן נַעֲשֶׂה לְטוֹבָתוֹ; כִּי
 כְּשֵׁישׁ לְאָדָם כַּח לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּקִבְלָה מַעֲשִׂית, וְהָיָה אֲפָשֶׁר לוֹ לְמַחֹת הַשָּׂדִים
 וְהַרוּחוֹת רְעוּת, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן סוּמָךְ עֲצָמוֹ עַל אַמוּנָה, וְאִינוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ,
 אֲזִי הַקִּטְגוֹר נִתְהַפֵּךְ לְסַנְגוֹר, וְהַסֵּטְרָא אַחֲרָא בָּא לְעֶזֶר לוֹ בְּכֹל מָה שְׁצָרֶיךָ.
 וְצִוָּה עָלַי לְהִיּוֹת שָׁם עִנְיָן, כְּדִי שִׁיְהִיָּה לְהַמְלִיךְ רְפוּאָה מִהַרְפּוּאוֹת שְׁלֵקַח כְּבָר
 וּמִהַרְפּוּאוֹת שִׁיְקַח עוֹד, וְהַנְּכַד הַנִּל לֹא יָדַע כָּלֵל מְזֵה, וּמִחֲמַת זֶה אֲנִי הֵייתִי
 בְּכֹאן עִנְיָן (כָּל זֶה הָיָה מִסֵּפֶר הָעִנְיָן לְהַשְׁלִיחַ); כִּי מִחֲמַת שְׁהַרְפּוּאוֹת תְּלוּיּוֹת
 בְּהַתְּמַזְגוֹת הַיְסוּדוֹת כַּנִּל, וּבְמַדִּינָה הַנִּל הֵייתָה הַתְּגַבְרוּת הַחֲמִימוֹת, לְכֵן
 לֹא הָיָה הַמֶּלֶךְ יָכוֹל לְקַבֵּל רְפוּאָה, וּבְפָרֵט מִחֲמַת חֲסְרוֹן הָאֲמוּנָה, הָרִי
 מִתְּגַבֵּר יְסוּד הָאֵשׁ וְחֲמִימוֹת הַתְּאוּוֹת בְּיוֹתֵר, וְאִי אֲפָשֶׁר לְקַבֵּל רְפוּאָה, וְלְכֵן
 עָשׂוּ עִנְיָן עַל הַמַּדִּינָה, שִׁיְקַרֵּר אֵת הָאֵשׁ הַזֹּאת, וְכִמוּ שְׁמִבְאָר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ
 ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ה'), שְׁעָנָן הוּא עִנְיָן תְּקוּן הַבְּרִית, בְּחִינַת
 (בְּרֵאשִׁית ט, טז): "וְהֵייתָה הַקֶּשֶׁת בְּעָנָן, וּרְאִיתָהּ לְזִכֹּר בְּרִית עוֹלָם", וְעַל־יְדֵי־
 זֶה נִתְקַרְרָה הָאֵשׁ, וְהֵייתָה לוֹ רְפוּאָה. וְזֶה הַבֵּן הַנִּל (הֵינּוּ זֶה שְׁלֹא הָיָה לוֹ כַּח

אחריהם ושומע. והביאו אותו למלך, וצוה המלך שיקחו הכח ויחזירו להמלך הנ"ל, והחזירו לו הכח. ואז חזר הבן של השדים הנ"ל פנ"ל. ובא מיסר מאד בלא פח כי ענו אותו מאד שם. וחרה לו מאד על המכשף שענה אותו כל-כף וצוה לבניו ומשפחתו שיהיו אורבים תמיד על המכשף הנ"ל. ויש ביניהם מדברים, והלכו והגידו להמכשף שישמור עצמו כי הם אורבים עליו. ועשה המכשף תחבולות וקרא עוד מכשפים שיודעים משפחות כדי לשמר מהם, וחרה מאד להבן הנ"ל ולמשפחתו על המדברים על שגלו סודו להמכשף.

פעם אחת נזדמן שהלכו יחד ממשפחה של הבן הנ"ל ומהמדברים על המשמר אצל המלך. והלכו בני המשפחה הנ"ל ועשו עלילה על המדברים. והרג המלך

נחרי אפרסמון

ברגליו בתחלה), הנה הולך אחריהם ושומע. והביאו אותו למלך, וצוה המלך שיקחו הכח ויחזירו להמלך הנ"ל, והחזירו לו הכח, ואז חזר הבן של השדים הנ"ל פנ"ל. ובא מיסר מאד בלא פח, כי ענו אותו מאד שם, וחרה לו מאד על המכשף שענה אותו כל-כף, וצוה לבניו ומשפחתו שיהיו אורבים תמיד על המכשף הנ"ל, ויש ביניהם מדברים, והלכו והגידו להמכשף שישמור עצמו, כי הם אורבים עליו, ועשה המכשף תחבולות, וקרא עוד מכשפים שיודעים משפחות, כדי לשמר מהם, וחרה מאד להבן הנ"ל ולמשפחתו על המדברים, על שגלו סודו להמכשף. פעם אחת נזדמן שהלכו יחד ממשפחה של הבן הנ"ל ומהמדברים על המשמר אצל המלך, והלכו בני המשפחה הנ"ל, ועשו עלילה על המדברים, והרג המלך את

את המדברים. וחרה להמדברים הנשארים, והלכו ועשו מרידה בין כל המלכים. והיה בין השדים רעב וחלשות וחרב ודבר. ונעשה מלחמות בין כל המלכים, ועל-ידי זה נעשה רעידת הארץ. ונפלה הארץ פלה ונשקה האילן פלו. ולא נשאר מהם כלל, ונעשו פלא היו. אמון:

גהרי אפרסמון

המדברים, וחרה להמדברים הנשארים, והלכו ועשו מרידה בין כל המלכים, והיה בין השדים רעב וחלשות וחרב ודבר, ונעשה מלחמות בין כל המלכים, ועל-ידי-זה נעשה רעידת הארץ, ונפלה הארץ פלה; כי אצל השדים והרוחות רעות, כל הענין שלהם הוא ליצנות ומלשינות ומדברים, לעשות ליצנות מבני-אדם ולהזיק אותם, ולהלשין אחד על השני, ולדבר עליהם לשון הרע, ובדרך זה הם מזיקים לבני-אדם, רחמנא לצלן, כי מיד שהם מכניסים ליצנות ומלשינות בין בני-אדם, הרי גורמים מחלוקות, קנאות ושנאות, שהם חרפן העולם, רחמנא לצלן, ועל-ידי-זה יש גם כח למכשפים לשלט בהם, כי מי שדבוק בו יתברך בדבקות אמתית, יודע שאין עוד מלבדו כלל, עליו לא יוכל לשלט שום מכשף, או שד, או רוח רע, כי כח האמונה מסבב אותו כמו עגול, ואינו נותן רשות לשום מחבל להתקרב אליו, וכמו שמוכא בדברי חכמינו הקדושים (חלין ז:), שרצתה אשה לעשות כשפים לרבי חנינא בן דוסא, ואמר: "אין עוד מלבדו" ונתבטל הכשוף; אבל מיד שנפרץ העגול של אמונה, חס ושלום, אזי יש כח להם לשלט בעולם. ולכן כאן שנעשה מדברים ומלשינים בין השדים בעצמם, זה גרם חרפן לעולם השוא שלהם, ונעשה רעידת הארץ, ונפלה הארץ פלה. ונשקה האילן פלו, ולא נשאר מהם כלל, ונעשו פלא היו, אמון; כי בזה פתח רבנו ז"ל את הספור: 'מעשה בחכם אחד קדם מותו, קרא את בניו ומשפחתו, וצוה אותם להשקות אילנות' וכו', כי עקר התכלית להשקות אילנות, שהם נשמות ישראל, וכמו שפתוב (דברים כ, יט): "כי האדם יצן השדה" וגו', ולהביא להם את מעינות התורה הקדושה, בבחינת (משלי ה, טז): "יפוצו

סוד מעשה זה מרמז בקפיטל א' שבתהלים: אשרי
האיש וכו'. דרך רשעים דרך צדיקים וכו'. הינו
בחינת הדרכים הנ"ל שיש בהם האבק שמפזרים וכו'.
והיה בעין שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו
ועלהו וכו'. וכל אשר יעשה יצליח. הינו האילן הנ"ל,
שכל פרו ועליו הכל באשר לכל מסוגל מאוד כנ"ל. הוּק
ותשכח עוד איזה רמזים: אשרי האיש אשר לא הלך פי
בתחלה לא היה יכול לילך: לא עמד פי אחר כך לא היה
יכול לעמד גם-כן: ובמושב לצים הינו מושב לצים הנ"ל

נהרי אפרסמון

מעניתיך חוצה", חוצה דיקא, שצריכין להשקות לאלו שבחוץ את מימי
התורה (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד), כי אין מים אלא תורה (בבא קמא פב.),
ואזי האילן נתגדל בתכלית ההדור והיפי, ומוציא ענפים ועלין ופרות, וכלם
נהנים ממנו. ולכן אם היה האילן הקדוש נשקה כראוי, בנדאי היה לו כח
לכלות את כל השדין ורוחות רעות לגמרי, והיה תקון העולם, אבל השדים
תמיד חופרים סביב האילן, שלא יגיע אליו המים, שזהו פליות הליצנות
והמלשינות והמחלקת שגורמים בעולם, שעל-ידי-זה לא יכולים להשקות
האילן כראוי, כי כל אחד עסוק במחלוקות של הכל אחד עם השני, ושוכח
לגמרי, שבינתיים עוברים הימים והשנים בהבל וריק, ואינו זוכה לרפש
לעצמו תורה ותפלה ומצוות ומעשים טובים, שהם לו לקרן נצחית לעד
ולעולמי עולמים. ועל זה הצדיקים טורחים ומתיגעים כל ימי חייהם, לגלות
ולפרסם האמונה הקדושה בעולם, ולהזכיר הפירות על תכליתם הנצחית,
ואז השדים והקלפות נעשים עסוקים עם מחלקת ומריבות שבינם לבין
עצמם, ויש כח להמים שהם החדושי תורה של הצדיקים, להגיע לכל
נשמות ישראל ולהשקות אותם כראוי, ומתבטלים כל הקלפות לגמרי.

שְׁעוֹשֵׁיין לְיִצְנֹת וְכוּ' כַּנִּ"ל: כַּמּוֹן אֲשֶׁר תִּדְכְּנוּ רוּחַ, הַיְנוּ
הַרוּחַ שְׁנוֹשָׂא הַפּוֹל חַנִּ"ל: וְכָל זֶה הוּא רַק רְמָזִים בְּעֵלְמָא,
שְׁהָאִיר עֵינֵינוּ קֶצֶת, לְמַעַן נִבִּין וְנִשְׁבִּיל קֶצֶת עַד הֵיכָן
הַדְּבָרִים מְגִיעִים. אָבֵל הַדְּבָרִים סְתוּמִים עֲדִין בְּתַבְלִית
הַחֵעֵלָם, כִּי כָּל אֱלוֹ הַמַּעֲשִׂיּוֹת שְׁסַפֵּר גָּבְהוּ מְאֹד מְאֹד
מִדַּעַת אֲנוּשֵׁי וְנַעֲלָמִים מַעִין כָּל חַי וְכוּ':

מעשה ד' ממלך שגזר שמד

מעשה נסים

פעם אחת היה מלך וגזר על המדינה גרוש בגזרות שמד, שמי שירצה להשאר במדינה ימיר דתו, ואם לאו, יהיה נתגרש מהמדינה. והיו קצת מהם שהפקירו כל רכושם ועשירות שלהם ויצאו משם בדלות כדי להשאר באמונה שיהיו ישראלים, וקצת מהם חסו על רכושם ועשירותם, ונשארו שם והיו אנוסים. בצנעא

נחרי אפרסמון

מעשה ד' — ממלך שגזר שמד

פעם אחת היה מלך, וגזר על המדינה גרוש בגזרות שמד, שמי שירצה להשאר במדינה ימיר דתו, ואם לאו, יהיה נתגרש מהמדינה; כי כף היה פעמים רבות במשך הדורות, שקמו מלכים רשעים על נשמות ישראל, וגזרו גזרות שמד, שכל מי שרוצה להשאר במדינתם, ימיר דתו, ויחמנא לצלן, ואם לאו יתגרשו ממדינתם, וכמו שקרה במדינת ספרד ב"גרוש ספרד" המפרסם, ובאינקוויזיציה הארוכה שלהם, והסוף של מלכים אלו היה תמיד, שהם נורעם נשמדו מעל פני האדמה, ונשמות ישראל נשארו חיים וקיימים לעולם. והיו קצת מהם שהפקירו כל רכושם ועשירות שלהם ויצאו משם בדלות, כדי להשאר באמונה שיהיו ישראלים, כי זהו עקר מצות אהבת ה', להיות מוכן ומזמן למסור את לבבו ונפשו ומאודו בשביל השם יתברך, וכמו שכתוב (דברים ו, ה): "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך", ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות נד.): בכל מאדך — בכל ממונה, שיפקיר אדם כל ממונו ורכושו כדי להשאר קיים באמונתו בו יתברך. וקצת מהם חסו על רכושם ועשירותם ונשארו שם, כי על זה אמרו חכמינו

היו נוהגים דת יהודית ובפרהסיא לא היו רשאים לנהג
כמו יהודים.

וימת המלך, ונעשה בנו מלך והתחיל לנהג המדינה ביד
רמה, וכבש כמה מדינות והיה חכם גדול.

וימחמת שהיה מחזיק בתקפידו את השרי-מלוכה,
יעצו עליו ונתקשרו לפל עליו ולהכרית אותו

נחרי אפרסמון

הקדושים (ברכות סא): אם נאמר 'בכל נפשך', למה נאמר 'בכל מאדך', ואם
נאמר 'בכל מאדך', למה נאמר 'בכל נפשך'? אלא אם יש לך אדם שגופו
חביב עליו מממונו, לך נאמר: 'בכל נפשך', ואם יש לך אדם שממונו חביב
עליו מגופו, לך נאמר: 'בכל מאדך'; כי יש אחד שממונו חביב עליו
מגופו, וקשה לו מאד לפרש מהונו ורכושו, ואף-על-פי-כן גם הוא מצוה
למסור הכל בשביל אהבת השם יתברך, אבל לא כל אחד זוכה לעמד בנטיון
זה, ומחפש עצה איך להשאיר בין עם ממונו ובין עם נפשו. והיו אנוסים,
בצנעא היו נוהגים דת יהודית, ובפרהסיא לא היו רשאים לנהג כמו יהודים,
ואיתא בספר 'אור החיים' להחסיד רבי יוסף יעבץ ז"ל, שהיה ממגדשי
ספרד, שאלו האנוסים היו רק החכמים בעיניהם, שיצרו עשו להם חשבון,
למה לכם להפסיד כל ממונכם, הלא תאמרו בפה, שאתם מקבלים דת
האמות, ורק בפרהסיא תתנהגו כמותם, אבל בלב ובצנעא תחזיקו דת
יהודית, אבל פשוטי העם והנשים והטף, כלם מסרו נפשם וממונם להשאיר
קיימים באמונתם. ותכף-ומיד הפקירו הכל, כדי להשאיר בדת יהודית, והסוף
של כל אלו האנוסים היה, שתפסו אותם מתנהגים דת יהודית בצנעא, וענו
אותם בכל מיני ענויים קשים ומרים, והרגו אותם בכל מיני מיתות משנות,
ולא הצליחה עצתם כלל. ומת המלך, ונעשה בנו מלך, והתחיל לנהג
המדינה ביד רמה, וכבש כמה מדינות, והיה חכם גדול. ומחמת שהיה
מחזיק בתקפידו את השרי מלוכה, יעצו עליו ונתקשרו לפל עליו ולהכרית
אותו ואת זרעו; כי כך מצינו במשך כל הדורות, שכל אלו המלכים שרצו

וְאֵת זִרְעוֹ. וְהָיָה בֵּין הַשָּׂרִים אֶחָד מֵהָאֲנוּסִים, וַיֵּשֶׁב
 עִצְמוֹ: הֲלֹא מִפְּנֵי מָה אָנֹכִי אָנוּס, מִחֲמַת שְׁהִייתִי חָם עַל
 הוֹנֵי וּרְכוּשֵׁי. עֲבָשׁוּ שְׁיֵהִיָּה הַמְּדִינָה בְּלֹא מֶלֶךְ, יֵהִיָּה אִישׁ
 אֵת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלָעוּ, כִּי אִי אֶפְשָׁר שְׁיֵהִיָּה מְדִינָה בְּלֹא
 מֶלֶךְ. עַל־כֵּן יַעֲזֹב בְּעִצְמוֹ לִילָה וּלְהַגִּיד לְמֶלֶךְ בְּלִי יָדִיעָתָם.
 וְהִלָּךְ וְהַגִּיד לְמֶלֶךְ שְׁנַתְקִשְׁרוּ עָלָיו כַּנ"ל. וְהִלָּךְ הַמֶּלֶךְ
 וְנָסָה אִם אִמְתַּת הַדְּבָר, וְרָאָה שֶׁהוּא אִמְתַּת, וְהַעֲמִיד
 שׁוֹמְרִים. בְּאוֹתוֹ לִילָה שֶׁנִּפְּלוּ עָלָיו תִּפְסוּ אוֹתָם וְדָן
 אוֹתָם כָּל אֶחָד כְּפִי מִשְׁפָּטוֹ.

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לְמֶלֶךְ בְּתַקְפָּה, וּלְהוֹסִיף עַל הַמְּלָכִים הַקּוֹדְמִים גְּזֵרוֹת וּמִסִּים וְכוּ', לְבַסּוֹף
 הַתְּקַשְׁרוּ עֲלֵיהֶם מְרָד, וְהִכְרִיתוּ אוֹתָם וְאֵת זִרְעָם, וַכְּמוֹ שֶׁמְצִינֵנוּ גַם אֲצֵל מַלְכֵי
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁרַחֲבָעָם קָבַל עֲצַת הַנְּעָרִים, וְאָמַר (מְלָכִים-א' יב, יא): "וְעַתָּה אָבִי
 הָעַמִּים עֲלֵיכֶם עַל כְּבֹד, וְאֲנִי אֲסִיף עַל עֲלֵכֶם, אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים, וְאֲנִי
 אֲיַסַּר אֶתְכֶם בְּעַקְרָבִים" וְגו', וּמֵאֲז נַחֲלָקָה מְלָכוֹת בֵּית דָּוִד, וְסָבְלוּ עִם
 יִשְׂרָאֵל מָה שֶׁסָּבְלוּ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְמֶלֶךְ בְּתַקְפָּה וְעֵז, רַק עִם חֶסֶד וּרְחֻמִּים,
 וַכְּמוֹ שֶׁיַּעֲצוּ הַזְּקֵנִים לְרַחֲבָעָם (שם): "אִם הַיּוֹם תִּהְיֶה עֹבֵד לְעַם הַזֶּה וְגו'
 וְדַבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים, וְהָיוּ לָךְ עֹבְדִים כָּל הַיָּמִים". וְהָיָה בֵּין הַשָּׂרִים
 אֶחָד מֵהָאֲנוּסִים, וַיֵּשֶׁב עִצְמוֹ: הֲלֹא מִפְּנֵי מָה אָנֹכִי אָנוּס? מִחֲמַת שְׁהִייתִי חָם
 עַל הוֹנֵי וּרְכוּשֵׁי, עֲבָשׁוּ שְׁיֵהִיָּה הַמְּדִינָה בְּלֹא מֶלֶךְ, יֵהִיָּה אִישׁ אֵת רֵעֵהוּ חַיִּים
 בְּלָעוּ, כִּי אִי אֶפְשָׁר שְׁיֵהִיָּה מְדִינָה בְּלֹא מֶלֶךְ, וַכְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (אָבוֹת ג'): 'הוֹי מִתְפַּלֵּל בְּשִׁלּוּמָה שֶׁל מְלָכוֹת, שֶׁאֵלְמֵאלָא מוֹרְאָה שֶׁל מְלָכוֹת,
 אִישׁ אֵת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלָעוּ; עַל־כֵּן יַעֲזֹב בְּעִצְמוֹ לִילָה וּלְהַגִּיד לְמֶלֶךְ בְּלִי
 יָדִיעָתָם, וְהִלָּךְ וְהַגִּיד לְמֶלֶךְ, שְׁנַתְקִשְׁרוּ עָלָיו כַּנ"ל, וְהִלָּךְ הַמֶּלֶךְ וְנָסָה אִם
 אִמְתַּת הַדְּבָר, וְרָאָה שֶׁהוּא אִמְתַּת, וְהַעֲמִיד שׁוֹמְרִים, בְּאוֹתוֹ לִילָה שֶׁנִּפְּלוּ עָלָיו
 תִּפְסוּ אוֹתָם, וְדָן אוֹתָם כָּל אֶחָד כְּפִי מִשְׁפָּטוֹ. עֲנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְהַשֵּׁר הָאֲנוּס

עָנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְהַשָּׁר הָאָנוּס הַנַּ"ל: אֵיזָה כְּבוֹד אֶתֶּן לָךְ בְּשִׁבִיל זֶה שֶׁהִצַּלְתָּנִי וְאֵת זֶרְעִי; אִם אָמַר לַעֲשׂוֹת אוֹתָךְ שָׂר, הֲרִי אֶתָּה בְּלֹא זֶה שָׂר. וְאִם לִתֵּן לָךְ מַעוֹת, יֵשׁ לָךְ. אָמַר אֵיזָה כְּבוֹד אֶתָּה רוֹצֵה וְאֶעֱשֶׂה לָךְ. עָנָה הָאָנוּס וְאָמַר: אֲבָל תַּעֲשֶׂה לִּי מָה שְּׂאֵמַר? אָמַר הַמֶּלֶךְ: הֵן. אָמַר: הַשְּׂבַע לִי בְּכַתְרְךָ וּמַלְכוּתְךָ. וְנִשְׂבַּע לוֹ. עָנָה וְאָמַר (הָאָנוּס הַנַּ"ל) עֵקֶר כְּבוֹדִי שְׂאֵהִיָּה רִשְׁאֵי לְהִיּוֹת יְהוּדֵי בְּפִרְהֶסְיָא לְהַנִּיחַ טְלִית וּתְפִלִּין בְּפִרְהֶסְיָא. וְחָרָה לְהַמֶּלֶךְ מְאֹד, מִחֲמַת שְׂבָכָל מְדִינָתוֹ אֵינָם רִשְׁאִים לְהִיּוֹת יְהוּדִים, אֲבָל לֹא הָיָה לוֹ בְּרָרָה מִחֲמַת הַשְּׂבוּעָה. בְּבִקֵּר הֶלֶךְ הָאָנוּס וְהַנִּיחַ טְלִית וּתְפִלִּין בְּפִרְהֶסְיָא.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַנַּ"ל: אֵיזָה כְּבוֹד אֶתֶּן לָךְ בְּשִׁבִיל זֶה שֶׁהִצַּלְתָּנִי וְאֵת זֶרְעִי? אִם אָמַר לַעֲשׂוֹת אוֹתָךְ שָׂר, הֲרִי אֶתָּה בְּלֹא זֶה שָׂר, וְאִם לִתֵּן לָךְ מַעוֹת — יֵשׁ לָךְ. אָמַר אֵיזָה כְּבוֹד אֶתָּה רוֹצֵה וְאֶעֱשֶׂה לָךְ. עָנָה הָאָנוּס וְאָמַר: אֲבָל תַּעֲשֶׂה לִּי מָה שְּׂאֵמַר? אָמַר הַמֶּלֶךְ: הֵן. אָמַר: הַשְּׂבַע לִי בְּכַתְרְךָ וּמַלְכוּתְךָ. וְנִשְׂבַּע לוֹ. עָנָה וְאָמַר (הָאָנוּס הַנַּ"ל): עֵקֶר כְּבוֹדִי שְׂאֵהִיָּה רִשְׁאֵי לְהִיּוֹת יְהוּדֵי בְּפִרְהֶסְיָא, לְהַנִּיחַ טְלִית וּתְפִלִּין בְּפִרְהֶסְיָא. וְחָרָה לְהַמֶּלֶךְ מְאֹד, מִחֲמַת שְׂבָכָל מְדִינָתוֹ אֵינָם רִשְׁאִים לְהִיּוֹת יְהוּדִים, אֲבָל לֹא הָיָה לוֹ בְּרָרָה מִחֲמַת הַשְּׂבוּעָה. בְּבִקֵּר הֶלֶךְ הָאָנוּס, וְהַנִּיחַ טְלִית וּתְפִלִּין בְּפִרְהֶסְיָא; כִּי זֶהוּ עֵקֶר כְּבוֹדוֹ וְתַפְאֲרָתוֹ שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שֶׁיְכוּל לְלַכֵּת בְּטְלִית וּתְפִלִּין בְּפִרְהֶסְיָא, כִּי הַטְּלִית וְהַתְּפִלִּין הֵם הַלְּבוּשׁ וְהַכְּתָר שֶׁל מֶלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְזֶהוּ הַכְּבוֹד הַכִּי גָדוֹל שֶׁאֲנַחְנוּ זֹכִים לְלַבֵּשׁ לְבוּשׁוֹ וְכַתְרוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמִבְּאֵר בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּזֶהָר, עֵצִם הַכְּרוּזִים שְׂיוֹצָאִים מִפִּי כָּל מְלָאכֵי מַעְלָה, בְּשַׁעַת שֶׁנִּשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל יוֹצָאִים לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּבִקֵּר, מַעֲטָפִים בְּטְלִית וּמַעֲטָרִים בְּתְפִלִּין,

**אַחֲר־כֵּן מֵת הַמֶּלֶךְ וְנַעֲשֶׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ. וְהוּא הִתְחִיל
לְהִנְהִיג מְדִינָתוֹ בְּרַפּוּת, מִחֲמַת שְׂרָאָה שָׂרְצוֹ
לְהַכְרִית אֶת אָבִיו בֶּנִי"ל. וְכַבֵּשׂ מְדִינוֹת רַבּוֹת, וְהָיָה חֲכָם
נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן**

ואומרים: "תנו מקום לבנו הנאמן של המלך, שיוצא בלבשו וכתרו של המלך". ופעם התבטא רבנו ז"ל ואמר: "רציתי שיהיה לי בן שילך בכל בקר עם טלית ותפלין לבית-הכנסת", כי אצל רבנו ז"ל לא נתקיים בן זכר, כי נולדו לו שני בנים, אבל נפטרו בגיל צעיר ורחמנא לצלן. וזה היה עקר כסופיו ורצונו, שיהיה לו בן זכר, שילך לבית-הכנסת בכל יום עם טלית ותפלין בפרהסיא, כי בשביל זה לבד כדאי להעמיד בן בעולם, שילך לבית-הכנסת עם טלית ותפלין. ובעוונותינו הרבים רואים, שיש בני-אדם המתבישים ללכת ברחוב עם תיק הטלית והתפלין שלהם, ומחביאים אותו באיזה כסוי שלא יראהו הגויים. ובאמת היא שטות גדולה, כי הלא הגוי אינו מתביש ללכת בפרהסיא עם כל מיני לבושים זרים ומגנים, ועם עגילים ושערות משנות, ואם-כן למה יתביש יהודי ללכת ברחוב עם תיק הטלית והתפלין שלו?! הלא זה עקר היפי הפאר שלנו!

אחר-כך מת המלך, ונעשה בנו מלך, כי כן דרכו של עולם, "דור הלך ודור בא" (קהלת א, ד), האדם בחיים חיותו נדמה לו שיחיה לעולם, ובפרט מלך שמולך בתקף ועז, נדמה לו שימלך כן לעולם, אבל כשמגיע היום שצריך לצאת מזה העולם, אז נאמר (שם ח, ח): "ואין שלטון ביום המות", כי אז אין לו שום ממשלה כלל. והוא התחיל להנהיג מדינתו ברפואת, מחמת שראה שרצו להכרית את אביו בני"ל. וכבש מדינות רבות, והיה חכם גדול מאד, כי זהו עקר חכמת החיים לדעת, איך ללכת ברפואת ובנעימות עם בני-אדם, לחזק אותם ולמצא הנקודות טובות שבהם, ורק בדרך זו יכולים למלך עליהם באמת, כי טוב הכל חפצים לשמע, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כט); כי טבע בני-אדם, שחפצים לשמע דברי חזוק ועדוד, דבורים שישמחו נפשם, ויתנו להם תקווה טובה בחיים. וכשהמלך והמושל מתנהג בדרך זה, אוהבים אותו מאד ורוצים לשמע דבריו, וכמובא

גָּדוֹל מְאֹד וְצוּהָ לְקַבֵּץ וְלְקָרוֹת אֶת כָּל הַחוּזֵי-כּוֹכָבִים שִׁיגִידוּ מֵאִיזָה דָּבָר יוֹכֵל לְהִיּוֹת נְכֹרֶת זְרַעוּ כְּדֵי שִׁישְׁמֹר

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (ספרי-המדות, אות אהבה, סימן ז'): כְּשֶׁתַּחֲזֹק אֶת הָאָדָם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הוּא יֵאָהֵב אוֹתָךְ; וְאִם רוֹצִים לְפַעַל אִיזָה דָּבָר אֶצֶל בְּנֵי-אָדָם, צָרִיכִין לִילֵךְ רַק עִם רַכּוֹת וּנְעִימוֹת, וְאִזּוּ פּוֹעֲלִים אֶצְלָם הִרְבֵּה, וְכִמוּ שֶׁאָמַר פֶּעַם רַבְּנוּ ז"ל: עִם טוֹב וְרַכּוֹת (מֵיט גִּיטְעֵנ'ס) פּוֹעֲלִים הִרְבֵּה יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר עִם רַע וְתַקִּיפוֹת (מֵיט שְׁלֶעֶכְט'ס), וְאִם רוֹאִים, שֶׁלְּפַעְמִים בֵּן פּוֹעֲלִים עִם רַע וְתַקִּיפוֹת, צָרִיכִין לְדַעַת, שֶׁאִם הָיוּ הוֹלְכִין בְּטוֹב וּבְרַכּוֹת, הָיוּ פּוֹעֲלִים הִרְבֵּה יוֹתֵר בְּקָלוֹת. וְלִכֵּן הַמֶּלֶךְ שֶׁהִנְהִיג מְדִינָתוֹ בְּרַכּוֹת, הָיָה יָכוֹל לְכַבֵּשׁ מְדִינוֹת רַבּוֹת, וְהָיָה חָכֵם גָּדוֹל מְאֹד. וְצוּהָ לְקַבֵּץ וְלְקָרוֹת אֶת כָּל הַחוּזֵי כּוֹכָבִים, שִׁיגִידוּ מֵאִיזָה דָּבָר יוֹכֵל לְהִיּוֹת נְכֹרֶת זְרַעוּ, כְּדֵי שִׁישְׁמֹר מִזֶּה, כִּי כֵן דָּרָךְ הַגּוֹיִים וְאֲמוֹת הָעוֹלָם, לְפָנוֹת אֶל חוּזֵי כּוֹכָבִים וְלַמְחַקְרֵי הַטְּבַע לְדַעַת הַעֲתִידוֹת, וְלִהְבִּין אֵיךְ לְשַׁמֵּר עֲצָמָם מִמְכָּשׁוֹל, וּנְדָמָה לָהֶם שֶׁזֶה יֵצִיל אוֹתָם, אֲבָל אֶצֶל עַם יִשְׂרָאֵל כְּתִיב (דְּבָרִים יח, יג): "תָּמִים תִּהְיֶה עִם הַיְיֹ"ה אֱלֹהֶיךָ", וּפֶרֶשׁ רַש"י: הַתְּהַלֵּךְ עִמּוֹ בְּתַמִּימוֹת וּתְצַפֶּה לוֹ, וְלֹא תַחְקֹר אַחַר הַעֲתִידוֹת, אֲלֵא כָּל מָה שִׁיבּוֹא עֲלֶיךָ קִבֵּל בְּתַמִּימוֹת, וְאִזּוּ תִּהְיֶה עִמּוֹ וְלַחֲלֹקוֹ; כִּי אִין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל חוֹקְרִים אַחַר הַעֲתִידוֹת, וְאִין דוֹרְשִׁים לְחוּזֵי כּוֹכָבִים, רַק הוֹלְכִים עִם אֲמוֹנָה פְּשוּטָה וְתַמִּימָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְצַלִּיחִים בְּכָל דָּבָר. וְלִכֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שֵׁבַח קְנוֹ): אִין מְזַל לְיִשְׂרָאֵל; וּמוּבָא בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זי"ע שֶׁפְּרוּשׁוֹ, "אִין" — הוּא מְזַל לְיִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ הַכַּח לְשִׁים עֲצָמָם לְאִין וּלְאֶפְס, וְלִבְטֹל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, זֶהוּ עֵקֶר מְזַלְוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁאָדָם מוֹסֵר עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הוּא עוֹלָה לְמַעְלָה מִן הַטְּבַע וְהַמְקָרָה וְהַמְזַל, וַיֵּשׁ לוֹ רַק טוֹב וְחֶסֶד כָּל יְמֵי חַיָּיו, וְכִמוּבָא בְּסִפְרֵים שֶׁנִּתְחַבְּרוּ עַל עֲנִין חֲכַמַת הַיָּד (עַל-פִּי זֶהר פֶּרֶשׁת יתרו), שֶׁכָּל מָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּעֲנִין חֲכַמַת הַיָּד, שִׁיכוֹלִים לְרַאוֹת עַל הַיָּד כָּל הַמְאָרְעוֹת שִׁיקְרָה לְאָדָם בְּיַמֵי חַיָּיו, כָּל זֶה נֶאֱמַר לְגוֹיִים וְאֲמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁדוֹרְשִׁים אַחַר הַטְּבַע, אֲבָל לְנַפֵּשׁ בַּר יִשְׂרָאֵל, שִׁישׁ לוֹ אֲמוֹנָה בַּהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וְעוֹסֵק בְּתַפְלָה, הָרִי עִם תַּפְלָה אַחַת מֵעֵמֶק הַלֵּב, יָכוֹל לְמַחֵק אֶת כָּל הַגְּזֵרוֹת רָעוֹת וְלַהֲפֹכֵן

מִזָּה, וְאָמְרוּ לוֹ שִׁזְרְעוּ לֹא יִכְרַת, רַק שִׁישְׁמֹר מִשׁוֹר
וְשָׂה. וְכָתְבוּ זֹאת בְּסֵפֶר הַזְּכוּרֹנוֹת וְצִוּה לְבָנָיו שִׁינְהִגּוּ
גַם-כֵּן כְּמוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ רַפָּה וְמֵת.

וְנַעֲשֶׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ וְהִתְחִיל לְנַהֵג בְּיַד רָמָה וּבְחֹזֶק כְּמוֹ זְקֵנוֹ,
וְכַבֵּשׂ מְדִינֹת רַבּוֹת וְנִפְלַעַל חֲכָמָה, וְצִוּה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לְטוֹבָה. וְאָמְרוּ לוֹ שִׁזְרְעוּ לֹא יִכְרַת, רַק שִׁישְׁמֹר מִשׁוֹר וְשָׂה, וְכָתְבוּ זֹאת בְּסֵפֶר
הַזְּכוּרֹנוֹת, וְצִוּה לְבָנָיו שִׁינְהִגּוּ גַם-כֵּן כְּמוֹתוֹ בְּדֶרֶךְ רַפָּה, וְמֵת. כִּי הַחוּזֵי
כּוֹכְבִים מִתְנַבְּאִים, וְאִינָם יוֹדְעִים מַה מִתְנַבְּאִים, שְׂרָאוּ שְׁעָרָה הַצְּלַחְתּוֹ יִהְיֶה
עַל-יְדֵי שְׁמִירָה מִשׁוֹר וְשָׂה, הֵינּוּ שְׂלֵא יִמְנַע וַיַּעֲכֹב נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
שְׁבַמְדִינָתוֹ, מְלָקִים מִצְּנוֹת תְּפִלִּין וְצִיצִית, הַבָּאִים מִשׁוֹר וְשָׂה, כִּי זֶהוּ עָקֵר
תְּפָאֲרָתָם שֶׁל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוֹלְכִים מְלַבְּשִׁים בְּצִיצִית וּמַעֲטָרִים בְּתְּפִלִּין,
שֶׁהֵם הַלְּבוּשׁ וְהַכְּתָר שֶׁל מֶלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה
מִשְׁפִּיעִים חַיּוֹת וְקִיּוּם לְהַמְדִינָה שֶׁהֵם יוֹשְׁבֵים בָּהּ. וּמַחֲמַת שֶׁהַמֶּלֶךְ נִהַג
מְלָכוּתוֹ בְּרַכּוֹת, וְלֹא יֵצֵא בְּתַקִּיפוֹת לְמַנַּע נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מְלָקִים מְצוֹוֹתֵיהֶם,
עַל-יְדֵי-זֶה הִיָּה קִיּוּם לְמַלְכוּתוֹ.

וְנַעֲשֶׂה בְּנוֹ מֶלֶךְ, וְהִתְחִיל לְנַהֵג בְּיַד רָמָה וּבְחֹזֶק כְּמוֹ זְקֵנוֹ; וְכֵן הִיָּתָה
הַטְּעוֹת שְׁלוֹ, שִׁחְזַר אֶל מְנַהֵג זְקֵנוֹ, לְהַנְהִיג הַמְדִינָה בְּתַקְיָה וְעֹז, וְשָׁכַח
שְׁמַחְמַת זֶה קָשְׁרוֹ עַל זְקֵנוֹ קָשֶׁר וְרִצּוֹ לְעַקֵּר אוֹתוֹ מִן הָעוֹלָם. וְעֹז מְנַהֵג
אָבִיו וְאֵת צְוֹאָתוֹ לְהַנְהִיג אֶת הַמְדִינָה בְּרַכּוֹת, וְזוֹ הִיָּתָה הַמְּפָלָה שְׁלוֹ,
שֶׁלְּבִסּוֹף נִכְרַת לְגַמְרֵי, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַנְהִיג וּלְמַלְךְ עַל אֲנָשִׁים בְּעַל כְּרָחֵם
בְּתַקְיָה וְעֹז, כִּי לְבִסּוֹף יִמְרְדוּ בּוֹ, וְלֹא יִשְׂאָר מִמֶּנּוּ שׁוֹם זְכָר כָּלָל. כִּי הַמְּלוּכָה
צָרִיכָה לְהִיּוֹת בְּרַחֲמָנוֹת, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן
יח); כִּי עָקֵר הַמְּלָכוֹת שֶׁרָשָׁה בְּחֲכָמָה, בְּשִׁבִיל זֶה כְּדֵי לִידַע אִיךָ לְהַנְהִיג
וּלְמַלְךְ, לְכֵן יֵשׁ לְכָל מֶלֶךְ חֲכָמִים וְיוֹעֲצִים, כִּי בְּזֶה תְּכוּן מְלָכוּתוֹ וְתַתְּקִים
מְדִינָתוֹ, וְהַכֵּל בְּמַדַּת הַרַחֲמָנוֹת. וְכַבֵּשׂ מְדִינֹת רַבּוֹת, וְנִפְלַעַל חֲכָמָה, וְצִוּה

לְהַכְרִיז שְׁלֵא יִמְצֵא בְּמַדִּינַתוֹ שׁוֹר וְשֵׁה כְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה נְכֶרֶת זָרְעוֹ, עַל־כֵּן אֵין לוֹ מוֹרָא מִשׁוּם דְּבַר, וְנִהְגַּ מְדִינַתוֹ בְּרָמָה.

וְנַעֲשֶׂה חֲכָם גְּדוֹל מְאֹד וְנַפְּל עַל חֲכָמָה לְכַבֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּלֹא מִלְחָמָה, כִּי יֵשׁ שְׁבַעַה חֲלָקֵי עוֹלָם, שְׁהָעוֹלָם נִתְחַלַּק לְשִׁבְעָה חֲלָקִים. וְיֵשׁ שְׁבַעַה כּוֹכְבֵי־לְכַת שְׁכָל כּוֹכַב מְאִיר בְּחֵלֶק מִחֲלָקֵי הָעוֹלָם. וְיֵשׁ שְׁבַעַה מִינֵי מִתְּכּוֹת שְׁכָל אֶחָד מִשְׁבַּעַה כּוֹכְבֵי־לְכַת מְאִיר בְּמִין מִתְּכַת אֶחָד. וְהֵלֶךְ וְקִבֵּץ כָּל הַשְּׁבַעַה מִינֵי מִתְּכּוֹת, וְצִוָּה

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְהַכְרִיז שְׁלֵא יִמְצֵא בְּמַדִּינַתוֹ שׁוֹר וְשֵׁה, כְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה נְכֶרֶת זָרְעוֹ, עַל־כֵּן אֵין לוֹ מוֹרָא מִשׁוּם דְּבַר, וְנִהְגַּ מְדִינַתוֹ בְּרָמָה, וְנַעֲשֶׂה חֲכָם גְּדוֹל מְאֹד, וְהַחֲכָמָה שְׁלוֹ הֵיְתָה מִפְּלִתוֹ, בְּבַחֲיִנַת (אִיּוֹב ה', יג): "לִכְדֹּ חֲכָמִים בְּעָרְמָם", כִּי הוּא הִתְחַכֵּם לְהַשְׁמֵר מִשׁוֹר וְשֵׁה בְּפִשְׁטוֹת, שְׁלֵא יִהְיוּ נִמְצָאִים כָּלֵל בְּמַדִּינַתוֹ, וּבְאֻמַּת הֵיךְ צָרִיךְ לְשַׁמֵּר, שְׁיִלְכוּ הַיְהוּדִים בְּמַדִּינַתוֹ בְּתַפְלִין וְצִיּוּצִית הַנַּעֲשִׂים מִשׁוֹר וְשֵׁה, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא יִהְיֶה נְכֶרֶת הוּא וְזָרְעוֹ. אֲבָל רְמוֹת רוּחוֹ הִטְעֵתוֹ, וְזוֹ הֵיְתָה מִפְּלִתוֹ, שְׁהֵלֶךְ נִגְדַּ הַיְהוּדִים, כִּי כָּל מְלָכוֹת הַגּוֹזְרֵת נִגְדַּ הַיְהוּדִים, לְבַסּוֹף תְּהֵיָה לָהֶם מִפְּלָה גְּדוֹלָה מְאֹד, אֲפִלּוּ אַחַר כַּמָּה דְּוֵרוֹת. וְנַפְּל עַל חֲכָמָה לְכַבֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּלֹא מִלְחָמָה, כִּי יֵשׁ שְׁבַעַה חֲלָקֵי עוֹלָם, שְׁהָעוֹלָם נִתְחַלַּק לְשִׁבְעָה חֲלָקִים, שְׁהֵם: אַפְרִיקָה, אֲסִיָּה, אִירוּפָּה, אַמְרִיקָה וְכו' (עֵין סֵפֶר הַבְּרִית, מֵאֲמֵר ט', פָּרָק ט'), וְיֵשׁ שְׁבַעַה כּוֹכְבֵי לְכַת, שְׁהֵם שְׁצִ"ם חֲנֻכָּ"ל: שְׁבֶתְאִי, צְדָק, מְאָדִים, ח'מָה, נִגְוָה, כְּוֹכַב, לְבָנָה (עֵין רִשְׁ"י, מִסֵּכֶת בְּרִכּוֹת נט:), שְׁכָל כּוֹכַב מְאִיר בְּחֵלֶק מִחֲלָקֵי הָעוֹלָם, וְיֵשׁ שְׁבַעַה מִינֵי מִתְּכּוֹת, שְׁהֵם: כְּסָף, זָהָב, נַחֲשֵׁת, בְּדִיל, עוֹפְרֵת, כְּסָף חֵי, בְּרָזֶל, שְׁכָל אֶחָת מִשְׁבַּעַה כּוֹכְבֵי לְכַת, מְאִיר בְּמִין מִתְּכַת אֶחָד, (וְכַמְבָּאָר כָּל זֶה הֵיטֵב שָׁם בְּסֵפֶר הַבְּרִית, מֵאֲמֵר ג', כּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, פָּרָק ו'); כִּי כָּלֶם קְשׁוּרִים זֶה בְּזֶה. וְהֵלֶךְ וְקִבֵּץ כָּל הַשְּׁבַעַה מִינֵי מִתְּכּוֹת, וְצִוָּה לְהַבִּיא כָּל הַפְּאֲטָרְעֵטִין שֶׁל כָּל

לְהַבִּיא כָּל הַפִּאֲטָרְעִיין (הַתְּמוֹנוֹת) שֶׁל כָּל הַמְּלָכִים שֶׁהֵם
 שֶׁל זָהָב שְׁתוּלִין בַּפִּלְטָרִין שְׁלֵהֶם וְעָשָׂה מִזֶּה אָדָם. רֹאשׁוֹ
 שֶׁל זָהָב וְגוּפוֹ שֶׁל כֶּסֶף וְכֵן שָׂאָר הָאֵיבָרִים מִמִּינֵי מַתְכוֹת
 הָאֲחֵרִים וְהָיָה בְּאוֹתוֹ הָאָדָם כָּל הַשְּׂבָעָה מִיַּי מַתְכוֹת,
 וְהַעֲמִיד אוֹתוֹ עַל הַר גְּבוּהָ. וְהָיוּ כָּל הַשְּׂבָעָה כּוֹכְבֵי־לֶכֶת
 מֵאִירִין בְּאוֹתוֹ הָאָדָם. וּכְשֶׁהָיָה אָדָם צָרִיד לְאִיזָה עֲצָה אוֹ
 אִיזָה מִשְׂאֵי־מִתָּן אִם לַעֲשׂוֹתוֹ אִם לָאוּ, הָיָה עוֹמֵד נֶגֶד
 אוֹתוֹ הָאֵיבָר שֶׁל הַמִּין מַתְכָּת הַשִּׁיף לְחֶלֶק הָעוֹלָם שֶׁהוּא
 מִשָּׁם וְהָיָה חוֹשֵׁב בְּדַעְתּוֹ אִם לַעֲשׂוֹת אִם לָאוּ. וּכְשֶׁהָיָה
 צָרִיד לַעֲשׂוֹת הָיָה מֵאִיר וּמִזְרִיחַ אוֹתוֹ הָאֵיבָר וְאִם לָאוּ,

נַחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

הַמְּלָכִים שֶׁהֵם שֶׁל זָהָב, שְׁתוּלִין בַּפִּלְטָרִין שְׁלֵהֶם, וְעָשָׂה מִזֶּה אָדָם; כִּי כֵן
 הָיָה דְרָכֵן שֶׁל אַמּוֹת הָעוֹלָם, לַעֲשׂוֹת פֶּסֶל וְאֵלִיל מִן הַמֶּלֶךְ וְהַמְּנַהֵיג שְׁלֵהֶם,
 לְהַכְנִיס מוֹרָאָם בְּלֵב הָעָם, וּכְמוֹ שָׂרְאוּ בַּמְּדִינַת רוּסְיָה בְּמַמְשַׁלַּת הַצָּר, וְכֵן
 אֶצֶל הַקוֹמוֹנִיסְטִים, יַמַּח שְׁמֵם, שֶׁהַעֲמִידוֹ בְּכָל מְקוֹם פֶּסֶל מְנַהֵיגִם, לְהַכְנִיעַ
 לֵב הָעָם אַחֲרָיו, וְהַפִּילוֹ מוֹרָא וּפְחָד עַל בְּנֵי־אָדָם. רֹאשׁוֹ שֶׁל זָהָב וְגוּפוֹ שֶׁל
 כֶּסֶף, וְכֵן שָׂאָר הָאֵיבָרִים מִמִּינֵי מַתְכוֹת הָאֲחֵרִים, וְהָיָה בְּאוֹתוֹ הָאָדָם כָּל
 הַשְּׂבָעָה מִיַּי מַתְכוֹת, וְהַעֲמִיד אוֹתוֹ עַל הַר גְּבוּהָ; וּכְדָרְךָ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה
 לְבַחֵר מְקוֹם גְּלוּי וּמִפְּרָסֵם לְהַעֲמִיד אֵלִילֵיהֶם, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יב, ב):
 "אֵת אֱלֹהֵיהֶם עַל הַהָרִים הַרְמִים וְעַל הַגְּבְעוֹת", וְאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא (עֲבוּדָה זָרָה
 מה): כָּל מְקוֹם שֶׁאֵתָּה מוֹצֵא הַר גְּבוּהָ וְגִבְעָה נִשְׂאָה וְכוּ', דַּע שֵׁישׁ שֵׁם
 עֲבוּדַת כּוֹכְבִים. וְהָיוּ כָּל הַשְּׂבָעָה כּוֹכְבֵי לֶכֶת מֵאִירִין בְּאוֹתוֹ הָאָדָם, וּכְשֶׁהָיָה
 אָדָם צָרִיד לְאִיזָה עֲצָה אוֹ אִיזָה מִשְׂאֵי וּמִתָּן אִם לַעֲשׂוֹתוֹ אִם לָאוּ, הָיָה עוֹמֵד
 נֶגֶד אוֹתוֹ הָאֵיבָר שֶׁל הַמִּין מַתְכָּת הַשִּׁיף לְחֶלֶק הָעוֹלָם שֶׁהוּא מִשָּׁם, וְהָיָה
 חוֹשֵׁב בְּדַעְתּוֹ אִם לַעֲשׂוֹת אִם לָאוּ, וּכְשֶׁהָיָה צָרִיד לַעֲשׂוֹת, הָיָה מֵאִיר וּמִזְרִיחַ
 אוֹתוֹ הָאֵיבָר, וְאִם לָאוּ הָיָה נֶחֱשֵׁף הָאֵיבָר (כָּל זֶה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל).

הָיָה נְחֻשֶׁת הָאֵיבֹר. (כֹּל זֶה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל) וְעַל־יְדֵי זֶה הָיָה
כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם, וְאַסֵּף מִמּוֹן רַב.

וְאוֹתוֹ הַדְּמוּת אָדָם לֹא הָיָה מְסַגֵּל לְהַנַּ"ל, רַק (בְּאִפְּן
וּבְתַנְאִי) שִׁיחִיָּה הַמֶּלֶךְ מִשְׁפִּיל גָּאִים וּמַגְבִּיָּה
שְׁפִלִים. וְהֵלֶךְ וְשָׁלַח פְּקָדוֹת (הֵינּוּ אוֹקְאִיזִין) עֲבוּר כָּל
הַיְעַדְנִירָאֲלִין [הַקְּצִינִים] וְשָׂאֵר הַשָּׂרִים שֵׁישׁ לָהֶם הַתְּמִנּוֹת
וְאוֹרְדִירֵשׁ [זְכוּיֹת מִיְחָדוֹת], וּבָאוּ כָּלָם. וְהַשְׁפִּיל אוֹתָם, וְלָקַח
מֵהֶם הַהַתְּמִנּוֹת שְׁלָהֶם. אִפְּלוּ אוֹתָן שְׁהִיוּ לָהֶם הַתְּמִנּוֹת
שְׁעַבְדוּ אֶצֶל אָבִי אָבִי זְקֵנוּ, לָקַח מֵהֶם. וְהַגְּבִיָּה שְׁפִלִים,
וְהַעֲמִיד אוֹתָם תַּחְתֵּיהֶם. בְּתוֹכָם הָיָה הַשָּׂר הָאָנוּס הַנַּ"ל

נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם, וְאַסֵּף מִמּוֹן רַב; כִּי זֶה כְּלָלִיּוֹת קְלָפוֹת
עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שְׁעוֹשִׂים פֶּסֶל וְאֱלִיל מִבְּנֵי־אָדָם, וְחוֹשְׁבִים תַּחְבּוּלוֹת אֵיךְ
לְהוֹצִיא כֶּסֶף מִבְּנֵי־אָדָם וּלְמַלֵּא כִּיסָם, וּמְאִירִים לָהֶם אוֹרוֹת וְנִצּוֹצוֹת, עַל־יְדֵי
תַּחְבּוּלוֹת שֶׁל שָׁקָר, וּמְטַעִין כָּל הַבְּרִיּוֹת אַחֲרֵיהֶם, וְתַכְלִית כָּל הַשְּׁקָרִים הָאֵלוּ
הוּא רַק לְהוֹצִיא מִבְּנֵי־אָדָם כֶּסֶפִים. וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן,
חֶלֶק א', סִימָן כג), שְׁכָל עֲבוּדוֹת זָרוֹת תְּלוּיִים בְּמִמּוֹן. וְאוֹתוֹ הַדְּמוּת אָדָם לֹא
הָיָה מְסַגֵּל לְהַנַּ"ל, רַק (בְּאִפְּן וּבְתַנְאִי) שִׁיחִיָּה הַמֶּלֶךְ מִשְׁפִּיל גָּאִים וּמַגְבִּיָּה
שְׁפִלִים. וְהֵלֶךְ וְשָׁלַח פְּקָדוֹת (הֵינּוּ אוֹקְאִיזִין) עֲבוּר כָּל הַיְעַדְנִירָאֲלִין וְשָׂאֵר
הַשָּׂרִים, שֵׁישׁ לָהֶם הַתְּמִנּוֹת וְאוֹרְדִירֵשׁ, וּבָאוּ כָּלָם, וְהַשְׁפִּיל אוֹתָם, וְלָקַח
מֵהֶם הַהַתְּמִנּוֹת שְׁלָהֶם, אִפְּלוּ אוֹתָן שְׁהִיוּ לָהֶם הַתְּמִנּוֹת שְׁעַבְדוּ אֶצֶל אָבִי אָבִי
זְקֵנוּ, לָקַח מֵהֶם, וְהַגְּבִיָּה שְׁפִלִים, וְהַעֲמִיד אוֹתָם תַּחְתֵּיהֶם, כִּי זוֹ הָיָה הַחֲכָמָה
הַרְעָה שֶׁל מְנַהֲיֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁלֹּא לְהַשְׁאִיר גְּדֻלָּה וְהַתְּמִנּוֹת אֶצֶל אֲנָשִׁים
זְמַן רַב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְעַלּוּ בְּכַחַם וּיְמַרְדּוּ בָם, וְהָיוּ תְּמִיד מִשְׁפִּילִים הַגָּאִים
וּמְרִימִים הַשְּׁפִלִים, וְכִמוֹ שָׂרָאוּ בְּמִשְׁלַת הַקּוֹמוֹנִיסְטִים, יַמַּח שָׁמַם, שְׁאֲמְרוּ:
כִּיס אֶחָד לְכַלְנּוֹ, וְלָקַחוּ כָּל הַכֶּסֶף מִן הַעֲשִׁירִים וְהַשְׁפִּילוּ אוֹתָם, וַעֲשׂוּ אֶפְרִים

(היגו שהוא היה בתוך השרים שהמלך היה עוסק להשפילם) ושאל אותו המלך: מהו השררות וההתמנות שלך? השיב לו: השררות שלי הוא, שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא בשביל אותה הטובה שעשיתי לזקנה פנ"ל, ולקח מאתו זאת. וחזר ונעשה אנוס.

פעם אחת שכב המלך לישן, וראה בחלום שהשמים זפים, וראה כל השנים-עשר מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות, הם משחקים ממנו. והקיץ בכעס

נהרי אפרסמון

ואנשים פשוטים לראשים ומנהיגים, והכל מטעם הזה, שלא ימרדו בם. בתוכם היה השר האנוס הנ"ל (היגו שהוא היה בתוך השרים, שהמלך היה עוסק להשפילם), ושאל אותו המלך: מהו השררות וההתמנות שלך? השיב לו: השררות שלי הוא שאהיה רשאי להיות יהודי בפרהסיא, בשביל אותה הטובה שעשיתי לזקנה פנ"ל, כי זוהי הגדלה והתפארת של יהודי, מה שזוכה לקים המצוות בפרהסיא ובריש גלי, ובפרט ללכת בטלית ובתפלין, ולא להתביש מפני אף אחד, והוא אמר את זה בפרוש, כי זו היתה הגדלה שלו, שהולך בטלית ותפלין בריש גלי. ולקח מאתו זאת, וחזר ונעשה אנוס. פעם אחת שכב המלך לישן, וראה בחלום שהשמים זפים, וראה כל השנים-עשר מזלות, וראה ששור ושה שיש בין המזלות הם משחקים ממנו; כי יש שנים-עשר מזלות ברקיע כנגד שנים-עשר חדשי השנה, ושה הוא המזל של חדש ניסן, ושור הוא המזל של חדש איר (ספר יצירה, פרק ה'), והם שחקו ממנו, בבחינת (תהלים ב, ד): "יושב בשמים ישחק הנו"ה ילעג למו", כי הוא מנע מהיהודים לקים מצות תפלין וציצית הנעשים משור ושה, וזו היתה המפלה שלו. והקיץ בכעס גדול ונפחד מאד, כי הכעס מפחיד את האדם (ספר-המדות, אות כעס, סימן מא): הכעס מפחיד את האדם, ועוקר אותו משרשו לגמרי, בבחינת (איוב יח, ד): "טרף נפשו באפו", ובכעסו ברא מלאך

גָּדוֹל וְנִפְחָד מְאֹד. וְצִוָּה לְהַבִּיא אֶת סֵפֶר הַזְּכוּרֹנוֹת,
וּרְאָה כְּתוּב בּוֹ שְׁעַל־יַדֵּי שׁוֹר וְשָׂה יִהְיֶה נִכְרַת זְרַעוֹ.
וְנִפְל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל. וְסֵפֶר לְהַמְלִכָּה וְנִפְל עָלֶיהָ וְעַל בְּנֵיהָ
גַם־בֶּן פַּחַד גָּדוֹל. וַתִּפְעֶם רוּחוֹ מְאֹד, וְקָרָא לְכָל הַפּוֹתְרֵי
חִלּוּמוֹת, וְכָל אֶחָד הָיָה פּוֹתֵר לְעַצְמוֹ וְלֹא הָיָה קוֹלֵן נִכְנָם
בְּאָזְנוֹ. וְנִפְל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל מְאֹד. וּבָא אֵלָיו חָכֵם אֶחָד
וְאָמַר לוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ קְבֻלָּה מֵאֲבִיו, הֵיּוֹת שְׂיֵשׁ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
שְׂשִׁים וַחֲמִשָּׁה מֵיָנִי תִּהְלֹכּוֹת הַשְּׁמֵשׁ וְיֵשׁ מְקוֹם שְׁכָל
הַשְּׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׂשִׁים וַחֲמִשָּׁה מֵיָנִי תִּהְלֹכּוֹת הַשְּׁמֵשׁ
מִזְרִיחֵים לְשֶׁם, וְשֶׁם גָּדֹל שְׁכֵט בְּרֹזֶל. וּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ פַּחַד,
כְּשֶׁבֵא לְהַשְׁכֵּט הַנֶּ"ל נִצּוֹל מִהַפְּחָד.

נחרי אפרסמון

הַמְשַׁחִית שֶׁהַכְרִית אוֹתוֹ וְאֵת זְרַעוֹ לְגַמְרִי, כִּי מִי שֶׁהוּא בְּכַעַס, הוּא בּוֹרָא
מְשַׁחִית שֶׁנִּקְרָא אֶף וַחֲמָה, שְׂזָה מְכָרִית אוֹתוֹ לְגַמְרִי. וְצִוָּה לְהַבִּיא אֶת סֵפֶר
הַזְּכוּרֹנוֹת, וּרְאָה כְּתוּב בּוֹ, שְׁעַל־יַדֵּי שׁוֹר וְשָׂה יִהְיֶה נִכְרַת זְרַעוֹ, וְנִפְל עָלָיו
פַּחַד גָּדוֹל, וְסֵפֶר לְהַמְלִכָּה, וְנִפְל עָלֶיהָ וְעַל בְּנֵיהָ גַם־בֶּן פַּחַד גָּדוֹל, וַתִּפְעֶם
רוּחוֹ מְאֹד, וְקָרָא לְכָל הַפּוֹתְרֵי חִלּוּמוֹת, וְכָל אֶחָד הָיָה פּוֹתֵר לְעַצְמוֹ, וְלֹא
הָיָה קוֹלֵן נִכְנָם בְּאָזְנוֹ, וְנִפְל עָלָיו פַּחַד גָּדוֹל מְאֹד, וּבָא אֵלָיו חָכֵם אֶחָד
וְאָמַר לוֹ, שְׂיֵשׁ לוֹ קְבֻלָּה מֵאֲבִיו, הֵיּוֹת שְׂיֵשׁ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשְׂשִׁים וַחֲמִשָּׁה מֵיָנִי
תִּהְלֹכּוֹת הַשְּׁמֵשׁ, וְיֵשׁ מְקוֹם שְׁכָל הַשְּׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשְׂשִׁים וַחֲמִשָּׁה מֵיָנִי
תִּהְלֹכּוֹת הַשְּׁמֵשׁ מִזְרִיחֵים לְשֶׁם, וְשֶׁם גָּדֹל שְׁכֵט בְּרֹזֶל, וּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ פַּחַד,
כְּשֶׁבֵא לְהַשְׁכֵּט הַנֶּ"ל, נִצּוֹל מִהַפְּחָד; כִּי יֵשׁ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשְׂשִׁים וַחֲמִשָּׁה
תִּהְלֹכִי הַשְּׁמֵשׁ כְּנֶגֶד מִנְּזַן יְמוֹת הַחֲמָה, כִּי בְּכָל יוֹם הַשְּׁמֵשׁ מְסֻתּוֹבֵב סָבִיב
הָאָרֶץ בְּדֶרֶךְ וְהַלּוֹךְ אַחֵר, וְיֵשׁ מְקוֹם שְׁכָל הַשְּׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשְׂשִׁים וַחֲמִשָּׁה
תִּהְלֹכּוֹת מִזְרִיחֵים לְשֶׁם, וְהוּא הַר הַבֵּית וּמְקוֹם הַמִּקְדָּשׁ, שְׁשֶׁם מְאִירָה
שְׂכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּהָאָרֶה גְדוֹלָה וְעֲצוּמָה מְאֹד, וְשֶׁם גָּדֹל שְׁכֵט בְּרֹזֶל, שֶׁהֵם

וְהוּטַב לְהַמְלִיךְ, וְהִלֵּךְ עִם אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְכָל זֶרְעוֹ לְמָקוֹם
הַנִּזְכָּר עִם הַחֲכָם הַנִּזְכָּר. וּבְאִמְצַע הַדֶּרֶךְ עוֹמֵד
מִלֵּאךְ שֶׁהוּא מְמַנֶּה עַל כַּעֲס, כִּי עַל־יְדֵי כַּעֲס בּוֹרְאִים
מִלֵּאךְ הַמְשֻׁחִית, וְאוֹתוֹ מִלֵּאךְ הַנִּזְכָּר הוּא מְמַנֶּה עַל כָּל
הַמְשֻׁחִיתִים. וְשׂוֹאֲלִין אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, כִּי יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְפָנָיו

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, שֵׁשׁ לָהֶם כַּח שֵׁל בְּרוּל לְעַמֵּד כְּנֶגֶד כָּל הַקָּמִים
עֲלֵיהֶם, וְאֶפְלוּ אִם נִגְזַר עֲלֵיהֶם אִיזָה גְזֵר דִּין, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁהוּא בַחֲיִנַת שְׁבֻט
עֲבָרְתוֹ יִתְבַרֵךְ, וְיֵשׁ לָהֶם פֶּחַד, אֲבָל עַל־יְדֵי שְׂבָאִים לְשֵׁם, יְכוּלִים לְהַפֵּךְ מִדַּת
הַדִּין לְמִדַּת הַרְחָמִים, וְלְהַעֲבִיר הַפֶּחַד מֵעֲלֵיהֶם, כִּי בְמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֵׁם
מָקוֹם הִירָאָה, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (בְּרֵאשִׁית כב, יד): "וַיִּקְרָא אֲבָרְהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא
הַנְּזִי"ה יִרְאָה אֲשֶׁר יֹאמֵר הַיּוֹם בְּהַר הַנְּזִי"ה יִרְאָה", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(פְּסִיקְטָא רַבְתִּי): אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁהֵייתִי מְבַקֵּשׁ לְהוֹדִיעַךְ בְּעוֹלָם,
שֶׁלֹּא עַל חֲנָם בַּחֲרָתִי בְךָ מְכַל הָאָמוֹת (בְּרֵאשִׁית כב, יב): "כִּי עֲתָה יִדְעָתִי כִּי
יִרְא אֱלֹהִים אֶתְּךָ", מִיָּד "וַיִּקְרָא אֲבָרְהָם אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא הַנְּזִי"ה יִרְאָה
אֲשֶׁר יֹאמֵר הַיּוֹם בְּהַר הַנְּזִי"ה". וְהוּטַב לְהַמְלִיךְ, וְהִלֵּךְ עִם אִשְׁתּוֹ וּבָנָיו וְכָל
זֶרְעוֹ לְמָקוֹם הַנִּזְכָּר עִם הַחֲכָם הַנִּזְכָּר, וּבְאִמְצַע הַדֶּרֶךְ עוֹמֵד מִלֵּאךְ שֶׁהוּא מְמַנֶּה
עַל כַּעֲס, כִּי עַל־יְדֵי כַּעֲס בּוֹרְאִים מִלֵּאךְ הַמְשֻׁחִית, וְאוֹתוֹ מִלֵּאךְ הַנִּזְכָּר הוּא
מְמַנֶּה עַל כָּל הַמְשֻׁחִיתִים, כִּי הַכַּעֲס הֵיא הַמְּדָה הַמְשֻׁחִיתָה יוֹתֵר מִשְׂאָר כָּל
הַמְּדוֹת, כִּי עַל־יְדֵי שְׂאָר כָּל הַעֲבֻרוֹת וּמִדּוֹת רָעוֹת, הָאָדָם עוֹשֶׂה כְּתָם עַל
נַפְשׁוֹ, וְיוֹכֵל לְרַחֵץ הַכְּתָם עַל־יְדֵי תְשׁוּבָה, אֲבָל עַל הַכַּעֲס נֹאמֵר (אִיּוֹב יח,
ד): "טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאִפּוֹ", שְׁטוּרֵף וּמְחַבֵּל אֶת נַפְשׁוֹ לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן,
וּבִקְשֵׁי יוֹכֵל לְהַחְזִיר אֵלָיו אֶת נַפְשׁוֹ, כִּי בְשַׁעָה שֶׁהָאָדָם כּוֹעֵס, הוּא עוֹקֵר
לְגַמְרִי אֶת נַפְשׁוֹ מִמֶּנּוּ, וְהוּא צָרִיף רַחֲמִים רַבִּים לְהַשִּׁיבֵהוּ אֵלָיו. וְשׂוֹאֲלִין אוֹתוֹ
הַדֶּרֶךְ, הֵינּוּ שְׂצָרִיכִין לְשָׂאֵל אֶת הַמִּלֵּאךְ הַמְּמַנֶּה עַל הַכַּעֲס, אִיךָ מְגִיעִין אֶל
הַמָּקוֹם שֶׁל הַשְּׁבֻט בְּרוּל לְהַנְצִל מִהַפְּחַד, כִּי מִי שֶׁהוּא כַּעֲסָן, וְטוּרֵף אֶת נַפְשׁוֹ
בְּאִפּוֹ, בּוֹדָאֵי לֹא יוֹכֵל לְהַגִּיעַ לְשֵׁם, וְיִהְיֶה נִשְׂרָף לְגַמְרִי מִן הָאֵשׁ שֶׁל כַּעֲס
בְּעַצְמוֹ, וְלִכְּן צָרִיכִים לְשָׂאֵל אֶת הַמִּלֵּאךְ הַמְשֻׁחִית בְּעַצְמוֹ, בְּסוּד (שְׂמוּאֵל-ב'

אִישׁ, וַיֵּשׁ דָּרֶךְ שֶׁהוּא מָלֵא טֵיט, וַיֵּשׁ דָּרֶךְ שֶׁהוּא מָלֵא
 פְּחָתִים וּבֹרוֹת, וְכֵן שָׁאֵר דְּרָכִים. וַיֵּשׁ דָּרֶךְ אֶחָד שֵׁישׁ
 שֵׁם אִשׁ שְׁאֲרַבַּע פְּרָסָאוֹת מֵאוֹתוֹ הָאִשׁ נִשְׂרָפִים (וּשְׁאַלוּ לוֹ
 הַדָּרֶךְ וְאָמַר לָהֶם אוֹתוֹ הַדָּרֶךְ שֵׁישׁ שֵׁם הָאִשׁ), וְהָיוּ הוֹלְכִים. וְהָיָה
 הַחֶכֶם מִסְתַּכֵּל לְפָנָיו בְּכָל פַּעַם אִם יֵשׁ שֵׁם אוֹתוֹ הָאִשׁ,
 כִּי הָיָה לוֹ קִבְלָה מֵאֲבִיו שֵׁישׁ שֵׁם אִשׁ כִּנּוּי. בְּתוֹךְ כֵּךְ
 רָאָה הָאִשׁ, וְרָאָה שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים דָּרֶךְ הָאִשׁ מְלָכִים

נחרי אפרסמון

כג, כא): "ויגזל את החנית מיד המצרי ויהרגהו בחניתו"; כי יש דרך יש
 לפני איש, ויש דרך שהוא מלא טיט, ויש דרך שהוא מלא פחתים ובורות,
 וכן שאר דרכים, ויש דרך אחד, שיש שם אש, שארבע פרסאות מאותו האש
 נשרפים; כי יש דרך הצדיקים, שמאיר לפניהם שם הוי"ה ברוך הוא בארבע
 אותיותיה באור נערב ונורא מאד, והם נזהרים מלהתקרב אל האש יותר
 מדי, שלא יהיו נשרפים על ידה, חס ושלום, בבחינת (תהלים טז, ח): "שויתי
 הוי"ה לנגדי תמיד", לנגדי דיקא, הינו מנגד ומרחוק, ולא להתקרב יותר
 מדאי, שזהו הצמצום הקדוש שיש להצדיקים, שיודעים איך להשיג השגות
 אלקותו יתברך, שהוא על-ידי צמצומים רבים, כמובא בדברי רבנו ז"ל
 (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'), והוא גם הסוד של התפלין והציצית, שהם
 המחזין והצמצום, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), כי
 ציצית זה הצמצום, ותפלין זה המחזין. (ושאלו לו הדרך, ואמר להם אותו הדרך
 שיש שם האש); וזו היתה המפלה שלו, כי הוא ברא את המלאך המשחית
 על-ידי כעסו, וזה הביא לו הפחד, ואחר-כך שאל את המלאך: איך מגיעין
 אל המקום להנצל מהפחד, הרי המלאך בודאי יוליק אותו אל תוך אש
 הכעס עד שישרף לגמרי. והיו הולכים, והיה החכם מסתכל לפניו בכל פעם,
 אם יש שם אותו האש, כי היה לו קבלה מאביו, שיש שם אש כנ"ל, בתוך
 כך ראה האש, וראה שהיו הולכים דרך האש מלכים ויהודים מעטפים

ויהודים מעטפים בטלית ותפליון, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם, על-פן היו יכולים לילך דרך האש. ואמר החכם להמלך: באשר שיש קבלה בידי, שארבע פרסאות רחוק מן האש נשרפים, על-פן אין אני רוצה לילך עוד. והמלך חשב: מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש, על-פן אמר שגם הוא ילך. וענה החכם: אני יש לי קבלה מאבי פנ"ל, על-פן איני רוצה לילך. אתה אם רצונך לילך, לך. והלך המלך וזרעו, ושלט בהם האש, ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כלם.

נהרי אפרסמון

בטלית ותפליון, וזה היה מחמת שהיו אצל אותן המלכים יושבים יהודים במדינתם, על-פן היו יכולים לילך דרך האש, כי הפח של קדשת המצוות האלו ממשיך על האדם שמירה עליונה, שלא יהיה נשרף מן האש שלמעלה, שזה פלליות הקשרים של הציצית והתפליון, ומה שתופרין אותן בגידין וכורכין אותן בשערות, שהם צמצוצים שונים לצמצם האש שלמעלה, כמובא בדברי מוהרנ"ת ו"ל (לקוטי הלכות, נדרים ג', אות יב). ואמר החכם להמלך: באשר שיש קבלה בידי, שארבע פרסאות רחוק מן האש נשרפים, על-פן אין אני רוצה לילך עוד, והמלך חשב: מאחר שרואה ששאר מלכים הולכים שם דרך האש, על-פן אמר שגם הוא ילך, וענה החכם: אני יש לי קבלה מאבי פנ"ל, על פן איני רוצה לילך, אתה, אם רצונך לילך — לך, כי גם להחכם היה הצמצום הקדוש לא להתקרב אל האש יותר מדי, כבחינת: "שויתי הנו"ה לנגדי תמיד" פנ"ל, ולכן לא הרס את הגבול להתקרב אל האש בתוך הד' פרסאות. והלך המלך וזרעו, ושלט בהם האש, ונשרף הוא וזרעו ונכרתו כלם, כשבא החכם לביתו, היה תמוה

כִּשְׁבָא הַחֶכֶם לְבֵיתוֹ, הָיָה תָמוּהָ בְּעֵינֵי הַשָּׂרִים. הָלֹא
 הָיָה נִשְׁמָר מִשׁוֹר וְשָׂה, וְאִיךְ בָּא שְׂיִהִיָּה נִכְרַת
 הוּא וְזָרְעוֹ. עָנָה הָאָנוּס וְאָמַר: עַל־יְדֵי נִכְרַת, כִּי הַחֹזֵי
 כּוֹכְבִים רָאוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ, כִּי שׁוֹר עוֹשֵׂינָן מְעוֹרוֹ
 תַּפְלִין, וְשָׂה עוֹשֵׂינָן מִצְמָרוֹ צִיצִית לְטָלִית, וְעַל־יְדֵיהֶם
 נִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ, כִּי אוֹתָן הַמְּלָכִים שְׁהִיוּ יְהוּדִים דְּרִים
 בְּמַדִּינָתָם שְׁמַלְבְּשֵׁינָן בְּטָלִית וְתַפְלִין הָיוּ הוֹלְכִים דְּרָךְ
 הָאֵשׁ וְלֹא הָיוּ נִזְזָקִים כָּלֵל, וְהוּא נִכְרַת עַל יְדֵי שְׁלֹא הָיוּ
 רְשָׁאִים יְהוּדִים שְׁלֹזְבֵשֵׁינָן טָלִית וְתַפְלִין לִישֵׁב בְּמַדִּינָתוֹ
 וְעַל־כֵּן הָיוּ הַשׁוֹר וְשָׂה שְׁבַמְזֻלוֹת שׁוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ, כִּי
 הַחֹזֵי־כּוֹכְבִים רָאוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ, וְנִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ
 כַּנִּל:

נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

בְּעֵינֵי הַשָּׂרִים, הָלֹא הָיָה נִשְׁמָר מִשׁוֹר וְשָׂה, וְאִיךְ בָּא שְׂיִהִיָּה נִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ,
 עָנָה הָאָנוּס וְאָמַר: עַל יְדֵי נִכְרַת, כִּי הַחֹזֵי כּוֹכְבִים רָאוּ, וְלֹא יָדְעוּ מָה רָאוּ,
 כִּי שׁוֹר עוֹשֵׂינָן מְעוֹרוֹ תַּפְלִין, וְשָׂה עוֹשֵׂינָן מִצְמָרוֹ צִיצִית לְטָלִית, וְעַל יְדֵיהֶם
 נִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ, כִּי אוֹתָן הַמְּלָכִים שְׁהִיוּ יְהוּדִים דְּרִים בְּמַדִּינָתָם, שְׁמַלְבְּשֵׁינָן
 בְּטָלִית וְתַפְלִין, הָיוּ הוֹלְכִים דְּרָךְ הָאֵשׁ וְלֹא הָיוּ נִזְזָקִים כָּלֵל, וְהוּא נִכְרַת
 עַל־יְדֵי שְׁלֹא הָיוּ רְשָׁאִים יְהוּדִים שְׁלֹזְבֵשֵׁינָן טָלִית וְתַפְלִין לִישֵׁב בְּמַדִּינָתוֹ,
 וְעַל־כֵּן הָיוּ הַשׁוֹר וְשָׂה שְׁבַמְזֻלוֹת שׁוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ, כִּי הַחֹזֵי כּוֹכְבִים רָאוּ וְלֹא
 יָדְעוּ מָה רָאוּ, וְנִכְרַת הוּא וְזָרְעוֹ כַּנִּל; וְכֵן הָיָה בְּמִשְׁךְ כָּל הַדּוֹרוֹת, שְׁאֵלוֹ
 הַמְּלָכִיּוֹת שְׁמָנְעוּ אֶת הַיְהוּדִים מִלְקִים מִצְוֹת הַתּוֹרָה בְּמַדִּינָתָם, וּבִפְרָט
 צִיצִית וְתַפְלִין, נָפְלוּ וְנִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרִי, וְלֹא נִשְׁאָר זָכַר מֵהֶם, וְלִהְיוֹת, הַמְּדִינּוֹת
 שְׁנָתְנוּ יָד חֲפָשִׁית לְהַיְהוּדִים לְקַים מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְלִכְנֹת בְּתֵי כְּנָסִיּוֹת וּבְתֵי
 מְדֻרָּשׁוֹת בְּמַדִּינָתָם כְּרָצוֹנָם, עָלוּ וְהִצְלִיחוּ מְאֹד בְּכָל עֲנָנָם, וְהָיָה לָהֶם שְׁפַע
 רַב.

למזה רגשו גוים וכו' (תהלים ב). תרעם בשבט ברזל: פן יאנף ותאבדו דרך
 כי יבער וכו': והדברים עתיקים וסתומים מאד: כל זה שמעתי: עוד
 מצאתי קצת רמזים מהמעשה זו בקפיטל הנ"ל: ננתקה את מוסרותימו,
 מוסרות הם של עור, בחינת תפלין: עבותימו, עבות הם חבלים, בחינת
 ציצית. כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה פסוק זה במסכת עבודה זרה
 (דף ג:) על ציצית ותפלין: יושב בשמים ישחק: כי השור ושה שבשמים שחקו
 מפניו: אז ידבר אלימו באפו ובחרונו יבהלמו: הפעם והבהלה והפחד הנ"ל:
 ואני נסכתי מלכי על ציון הר קדשי: אפשר הרמז בזה, כי הדמות אדם
 שהעמיד המלך הנ"ל על הר גבוה, את זה לעמות זה כי הוא כנגד המלך על
 ציון הר הקדש. כי שם כלולים כל חלקי עולם וכו' וזהו הר הנ"ל: נסכתי, לשון
 נסד ויצק: שאל ממני, כל העצות הנ"ל: גוים נחלתך ואחזתך אפסי ארץ.
 לאחזו יחד כל אפסי ארץ, הינו כל שבעת חלקי עולם וכל המלכים והגוים
 לנחלה תחתיו: עבדו, זה ציצית. ביראה, זה תפלין. וגילו ברעדה: רעדה
 הנ"ל:

מעשה ה' בן מלך שהיה מאבנים טובות

מעשה במלך אחד שלא היו לו בנים. והלך ועסק בדאקטורים, כדי שלא תהיה מלכותו נהפכת לזרים, ולא הועילו לו. וגזר על היהודים שיתפללו בעבורו שיהיה לו בנים. והיו היהודים מבקשים

נהרי אפרסמון.

מעשה ה' – בן מלך שהיה מאבנים טובות

מעשה במלך אחד, שלא היו לו בנים; יש לרמז כביכול עליו יתברך, כשעלתה במחשבתו לברא את העולם, כבר עלה על מחשבתו לברא את נשמות ישראל, כמאמרם ו"ל: ישראל עלה במחשבה תחלה, והם נקראים בנים למקום, כמו שכתוב (דברים יד, א): "בנים אתם להנ"ה אלהיכם". והלך ועסק בדאקטורים [רופאים], שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ח', סימן ד'): בשעה שבא לברא את אדם הראשון, נמלך במלאכי השרת, ואמר להן: נעשה אדם בצלמנו כדמותנו; וגם המלאכים נקראים כעין רופאים, וכמו שמצינו מלאך רפאל שבגדו כח הרפואה וכו'. כדי שלא תהיה מלכותו נהפכת לזרים, כי אם לא נבראו נשמות ישראל, שדק הם ממליכים על עצמם מלכותו יתברך, הרי יהיו אמות העולם, שהם אינם בנים, ותהיה, חס ושלום, מלכותו נהפכת לזרים. ולא הועילו לו; זה מרמז למה שאמרו חכמינו הקדושים (קהלת רבה, פרשה ג', סימן יד): הקדוש-ברוך-הוא היה בונה עולמות ומחריבן, ואמר: דין אהניה לי ודין לא אהניה לי. וגזר על היהודים שיתפללו בעבורו, שיהיו לו בנים; שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה ח', סימן ד'): הקדוש-ברוך-הוא נמלך בנשמות הצדיקים, שעליהם נאמר (איוב כב, כח): "ותגזר אמר ויגם לך",

וּמְחַפְּשִׁים צְדִיק, בְּדִי שְׂתַפְּלֵל וַיַּפְעַל שְׂיִהְיֶה לוֹ בָּנִים.
 וּבִקְשׁוּ וּמִצְאוּ צְדִיק גְּנוּז. וְאָמְרוּ לוֹ שְׂתַפְּלֵל שְׂיִהְיֶה
 לְהַמְּלֶךְ בָּנִים. וְעָנָה שְׂאִינּוּ יוֹדַע כָּלֵל. וְהוֹדִיעוּ לְהַמְּלֶךְ.
 וְשָׁלַח הַמְּלֶךְ פְּקֻדָּתוֹ (שְׁקוּרִין "אוקאז") אַחֲרָיו, וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ
 לְהַמְּלֶךְ. וְהִתְחִיל הַמְּלֶךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּטוֹב: הֲלֹא אַתָּה יוֹדַע,
 שְׂהִיְהוּדִים הֵם בְּיַדִּי לַעֲשׂוֹת בָּהֶם פְּרָצוֹנִי, עַל־כֵּן אֲנִי
 מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ בְּטוֹב שְׂתַתְּפֵלֵל שְׂיִהְיֶה לִּי בָּנִים. וְהִבְטִיחַ לוֹ

גַּהְרִי אַפְרַסְמוֹן

וּדְרָשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מוֹעֵד קָטָן טו:): מִי מוֹשֵׁל בִּי? צְדִיק מוֹשֵׁל
 בִּי, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא גּוֹזֵר וְצְדִיק מְבַטֵּל, צְדִיק גּוֹזֵר וְהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 מְקַיֵּם. וְהָיוּ הַיְהוּדִים מְבַקְּשִׁים וּמְחַפְּשִׁים צְדִיק, בְּדִי שְׂתַפְּלֵל וַיַּפְעַל שְׂיִהְיֶה
 לוֹ בָּנִים; כִּי גַם בֵּין הַצְּדִיקִים יֵשׁ תְּמִיד אֶחָד, שֶׁהוּא מְבַחֵר מִכָּל הַצְּדִיקִים.
 וּבִקְשׁוּ וּמִצְאוּ צְדִיק גְּנוּז, כִּי אִם מְחַפְּשִׁים וּמְבַקְּשִׁים מוֹצְאִים, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר
 רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שְׁצַרִּיכִין לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ מְאֹד אַחַר
 מְנַהֵיג אֲמַתִּי לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, שֶׁהוּא יְכוּל לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִן הַמְּדֻמָּה,
 וּלְבַרֵּר אֶת הָאֱמוּנָה בְּחִדּוֹשׁ הָעוֹלָם. וְאָמְרוּ לוֹ שְׂתַפְּלֵל שְׂיִהְיֶה לְהַמְּלֶךְ בָּנִים,
 הֵינּוּ כָּל הַצְּדִיקִים בִּקְשׁוּ אֶת רֹאשׁ כָּל הַצְּדִיקִים, שֶׁהוּא הַצְּדִיק הַגְּנוּז, שֶׁהוּא
 מְשִׁיחַ, שְׂיִתְקַן אֶת הָעוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׂדֵי, וְעָנָה שְׂאִינּוּ יוֹדַע כָּלֵל, כִּי כֵן דִּרְךְ
 הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים, שֶׁהֵם בְּמַעַלָּה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שֶׁקֹּדֶם מִתְחַמְּקִים
 וְאוֹמְרִים שְׂאִינִם יוֹדְעִים כָּלֵל, וְכַעֲיֵן שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת ד.):
 לְמַד לְשׁוֹנֵף לומר אֲנִי יוֹדַע. וְהוֹדִיעוּ לְהַמְּלֶךְ, מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְשָׁלַח הַמְּלֶךְ פְּקֻדָּתוֹ (שְׁקוּרִין "אוקאז") אַחֲרָיו, שֶׁהֵם
 מְלֹאכֵי מַעַלָּה, וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ לְהַמְּלֶךְ, וְהִתְחִיל הַמְּלֶךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּטוֹב; כִּי
 כָּל הַבְּרִיאָה עוֹמְדָת עַל חֶסֶד וְטוֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פט, ג): "עוֹלָם חֶסֶד
 יִבְנֶה"; הֲלֹא אַתָּה יוֹדַע, שְׂהִיְהוּדִים הֵם בְּיַדִּי לַעֲשׂוֹת בָּהֶם פְּרָצוֹנִי; כִּי נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל נִכְלָלִים בְּרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן, מִצַּד נִשְׁמָתָם הַכְּלוּלָה בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת,
 עַל־כֵּן אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ בְּטוֹב, שְׂתַתְּפֵלֵל שְׂיִהְיֶה לִּי בָּנִים, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-

שִׁיחִיָּה לֹו בְּאוֹתָהּ שָׁנָה וָלֶדֶד, וְהִלֵּךְ לְמִקְוֵמוֹ. וַיִּלְדָּה הַמֶּלֶכָה בֵּת, וְהִיְתָה אוֹתָהּ הַבֵּת מֶלֶכָה יִפְת־תָּאֵר מְאֹד. וּכְשֶׁהִיְתָה בֵּת אַרְבַּע שָׁנִים הִיְתָה יְכוּלָה כָּל הַחֲכָמוֹת וּלְזַמֵּר בְּכָל־יִשׁוּר וְהִיְתָה יוֹדַעַת כָּל הַלְשׁוֹנוֹת וְהָיוּ נוֹסְעִים מְלָכִים מִכָּל הַמְּדִינֹת לְרֹאוֹתָהּ, וְהָיָה שְׂמֵחָה גְדוּלָה עַל הַמֶּלֶךְ.

אַחֲר־כֵּן נִכְסַף הַמֶּלֶךְ מְאֹד שִׁיחִיָּה לֹו בֶן, כִּדִּי שְׂלֵא

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הוא מתאנה לתפלתן של צדיקים (יבמות סד.); כי בתפלתן הם גורמים לו נחת רוח גדול מאד, והם מורידים את שפע האין סוף ברוך הוא בזה העולם. והבטיח לו שיהיה לו באותה שנה ולד, שזה סוד השתלשלות הבריאה, והלך למקומו, כי הצדיק הגנוז שהוא סוד משיח, שגם הוא קדם לבריאת העולם, וילדה המלכה בת, שזה המלכות בעולם האצילות, שמשם יוצאים העולמות: בריאה, יצירה, עשיה, והבת היא המלכות, והיתה אותה הבת מלכה יפת-תאר מאד, שזה כלל אמות העולם, אשר בעת ירידת המלכות, שהיא בחינת בת, על-ידי-זה מוצאת חן בעיני כל. והיא יפת תאר, שזה החן שנמצא עכשו אצל אמות העולם, שבא מחמת נפילת המלכות. וכשהיתה בת ארבע שנים, שזה בחינת הארבע מלכיות של הד' עולמות, היתה יכולה כל החכמות, ולזמר בכלי שיר, שזה כלל השמחות וההוללות שיש בין אמות העולם, הנמשכות ובאות מחמת נפילת המלכות, והיתה יודעת כל הלשונות, שזה כלל השבעים לשונות של השבעים אמות, והיו נוסעים מלכים מכל המדינות לראותה, כי כל האמות שרשן במלכות, והיה שמחה גדולה על המלך שנבראו, כי באמת בעת הגאולה לכלם תהיה עליה, ויקים: "לתקן עולם במלכות שדי, וכל בני בשר יקראו בשמך", רק הרע שהוא עמלק (בראשית ו, ה): "רק' רע' כל' היום", הוא ימחה לגמרי, וכל אמות העולם ששרשם בעמלק, ימחו מן העולם, אבל שאר אמות העולם, כלם יחזרו אליו יתברך, ויקים (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' לעבדו שכם אחד". אחר-כך נכסף המלך מאד

תהיה מוסבת מלכותו לאיש זר וגזר שוב על היהודים
 שיתפללו שיהיה לו בן. והיו מבקשים ומחפשים את
 הצדיק הנ"ל, ולא מצאו אותו כי כבר נפטר. ובקשו עוד
 ומצאו עוד צדיק גנוז, ואמרו לו שיתן להמלך בן. ואמר
 שאינו יודע כלל. והודיעו להמלך ואמר לו המלך גם-כן
 כנ"ל: הלא היהודים בידי וכו' כנ"ל. אמר לו החכם (הינו
 זה הצדיק הנ"ל): תוכל לעשות מה שאצוה. אמר המלך: הן.
 אמר לו החכם: אני צריך שתביא כל המיני אבנים

נחרי אפרסמון

שיהיה לו בן, כדי שלא תהיה מוסבת מלכותו לאיש זר, שהם כלל נשמות
 ישראל, שהם נקראים בנים, ורק בשבילם הבריאה, פי רק בשבילם נברא
 העולם, וכמאמרם ז"ל (תענית ג): כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות, כך
 אי אפשר לעולם בלי ישראל; וגזר שוב על היהודים, שהם הצדיקים שקדמו
 לעולם, שיתפללו שיהיה לו בן, שהם נשמות ישראל הנקראים בנים למקום,
 וכמאמרם ז"ל (אבות ג): חביבין ישראל, שנקראים בנים למקום; והיו
 מבקשים ומחפשים את הצדיק הנ"ל, ולא מצאו אותו, פי כבר נפטר, שזה
 סובב על משיח, שנקרא בר נפלי (סנהדרין צו), ובקשו עוד, ומצאו עוד צדיק
 גנוז, כי הגה הוא נתגלה, והגה הוא נסתר, ואמרו לו שיתן להמלך בן. ואמר
 שאינו יודע כלל, פי הצדיקים תמיד אומרים: "איני יודע", פי באמת לפי
 גדלתו ותברך, האדם "אינו יודע" כלל. והודיעו להמלך מה שאמר הצדיק
 הגנוז, ואמר לו המלך גם-כן כנ"ל: הלא היהודים בידי וכו' כנ"ל. אמר לו
 החכם (הינו זה הצדיק הנ"ל): תוכל לעשות מה שאצוה? אמר המלך: הן;
 פי הצדיקים מוסרים את נפשם בעבור נשמות ישראל, ואם הם רואים שהם
 נמצאים בסכנה, אזי הם מפקירים את עצמם, ועוזרים לנשמות ישראל, ולכן
 הסכים הצדיק גנוז להמלך, אבל אמר לו תנאי, אם יכול לעמד בזה, אמר
 לו החכם: אני צריך שתביא כל המיני אבנים טובות, פי כל אבן טוב, יש

טובות כי כל אבן טוב יש לו סגלה אחרת כי יש אצל המלכים ספר שכתוב בו כל מיני האבנים טובות. אמר המלך: אני אוציא חצי מלכותי כדי שיהיה לי בן. והלך והביא לו כל מיני האבנים טובות ולקחם החכם והדקם. ולקח כוס יין ונתנם לתוכו ונתן חצי הכוס להמלך לשותות וחציה להמלכה. ואמר להם שיהיה להם בן שיהיה כלו מאבנים טובות ויהיה בו כל הסגלות של כל

נחרי אפרסמון

לו סגלה אחרת, כי יש אצל המלכים ספר, שכתוב בו כל מיני האבנים טובות, כי האבנים הטובות האלו הם דברי השבחים והתפלות, שנשמות ישראל מתפללין ומשבחים אותו ותברך, כי מפל התפלות נעשין אבנים טובות ומרגליות, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן יח): בסוד האי קרטליתא דמיקבעי בה אבנים טובות ומרגליות. אמר המלך: אני אוציא חצי מלכותי, כדי שיהיה לי בן; כי עקר תכלית הבריאה היתה בשביל נשמות ישראל, שהם נקראים בנים, ורק בשבילם ברא הקדוש ברוך הוא את כל העולמות, מריש עולם האצילות עד נקדת עולם העשיה הגשמי והחמרי. והלך והביא לו כל מיני האבנים טובות, שאלו הן התפלות והשבחים שעתידים לצאת מנשמות ישראל, ולקחם החכם, כי כל התפלות באות אצל החכם והצדיק שפדור, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ב'); ומחמת שכבכול הקדוש ברוך הוא נתעץ עם הצדיקים בבריאת העולם, ולכן לקח החכם את האבנים טובות ומרגליות, שהם התפלות והשבחים שעתידים נשמות ישראל שנקראים בנים, ולקח כוס יין, שזה סוד יין המשמר, ונתנם לתוכו, הינו כל הנקודות טובות שעתידים נשמות ישראל לעשות נחת רוח למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ונתן חצי הכוס להמלך לשותות, שזה סוד זעיר אנפין, וחציה להמלכה, שזה סוד המלכות, ואמר להם שיהיה להם בן, שיהיה כלו מאבנים טובות, ויהיו בו כל הסגלות של כל האבנים טובות, כי בנשמות

הַאֲבָנִים טוֹבוֹת. וְהֵלֵךְ לְמִקְוֹמוֹ. וַיִּלְדֶּה בֶן, וַנַּעֲשֶׂה שְׂמֵחָה
 גְּדוּלָה עַל הַמֶּלֶךְ. וְהָבֵן הַנוֹלָד לֹא הָיָה מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת.
 כִּשְׁהָיָה הָבֵן בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים הָיָה יִפְהֶתֶאֱר מְאֹד וְחָכָם
 גְּדוּל בְּכָל הַחֲכָמוֹת וְהָיָה יוֹדֵעַ כָּל הַלְּשׁוֹנוֹת. וְהָיוּ נוֹסְעִים
 מְלָכִים לְרֹאוֹתוֹ.

וְהִבֵּת־מַלְכָּה רָאֲתָה שְׂאִינָה חֲשׁוּבָה כָּל־כֶּף וְנִתְקַנְנָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

יִשְׂרָאֵל יֵשׁ כָּל הַסְּגֻלוֹת וְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְהֵלֵךְ לְמִקְוֹמוֹ וַיִּלְדֶּה
 בֶּן, הֵינּוּ מֵהַמְּלָכוֹת יֵצְאוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַנִּקְרָאִים בָּנִים, וַנַּעֲשֶׂה שְׂמֵחָה
 גְּדוּלָה עַל הַמֶּלֶךְ, כִּי עָקַר שְׂמֵחָתוֹ יִתְבַּרֵךְ הוּא הַלְּדֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי רַק
 בְּעִבוּרָן הָיְתָה תְּכֵלִית כָּל הַבְּרִיאָה. וְהָבֵן הַנוֹלָד לֹא הָיָה מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת, כִּי
 בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן אֵין מִפִּירִים אֶת חֲשִׁיבוֹת וַיִּקְרַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 וְכַמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), שֶׁעֲכָשׁוּ הַחֵן
 וְהַחֲשִׁיבוֹת הוּא אֶצֶל אֶצֶל, אֶצֶל אֲמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהֵם בְּחִינּוֹת הַבֵּת; כִּשְׁהָיָה הָבֵן
 בֶּן אַרְבַּע שָׁנִים, שָׁזָה סוּד הַד' עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יִצִּירָה, עֲשִׂיָה,
 שְׁפָלָם תְּלוּיִים בְּכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, הָיָה יִפְהֶתֶאֱר מְאֹד; כִּי עָקַר הַיִּפִּי וְהַחֵן
 נִמְצָא אֶצֶל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְחָכָם גְּדוּל בְּכָל הַחֲכָמוֹת, כַּמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לה), שֶׁעָקַר הַחֲכָמָה אֵינָה אֶלָּא חֲכָמָה אֶלְקִית, וְהָיָה
 יוֹדֵעַ כָּל הַלְּשׁוֹנוֹת, שָׁזָה כָּל־ל הַתְּפִלוֹת, שְׁכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל מִתְּפִלָּל וּמִשְׁבַּח
 וּמִפָּאֵר אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְהָיוּ נוֹסְעִים מְלָכִים לְרֹאוֹתוֹ, כִּי נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל הֵם אוֹר לְגוֹיִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ישעיהו ס, ג): "וְהִלְכוּ גוֹיִם לְאוּרֵךְ", וְכְמוֹ
 שְׁכָתוּב (שם ב, ה): "בֵּית יַעֲקֹב לָכוּ וְנִלְכָה בְּאוֹר ה'", בֵּית יַעֲקֹב הֵם אוֹר
 לְאֲמוֹת הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י, וְכֻלָּם מִשְׁתַּוְּקָקִים לְהַכְּלִל בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 וְלְהָאִיר עֲצָמָם בְּאוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְהִבֵּת מַלְכָּה, שָׁזָה כָּל־ל אֲמוֹת הָעוֹלָם, רָאֲתָה
 שְׂאִינָה חֲשׁוּבָה כָּל־כֶּף, וְנִתְקַנְנָה בּוֹ, שָׁזָה מֵה שְׁכָל אֲמוֹת הָעוֹלָם מְקַנְנָאִים
 בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַד כְּדֵי כֶּף שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבֵת קמו.): מִיּוֹם
 שֶׁקָּבְלוּ יִשְׂרָאֵל הַתּוֹרָה עַל הַר סִינַי, יִרְדֶּה שְׁנָאָה לְאֲמוֹת הָעוֹלָם עַל עַם עוֹלָם,

בו. רק זאת היתה נחמתה: באשר שאותו הצדיק אמר שיהיה פלו מאבנים טובות, טוב שאינו מאבנים טובות.

פעם אחת היה הבן-מלך מחתף עצים ונקף באצבעו.

נחרי אפרסמון

שהם נשמות ישראל, שכל העולם תלויים ועומדים עליהם. רק זאת היה נחמתה, באשר שאותו הצדיק אמר שיהיה פלו מאבנים טובות, הינו שיהיו מלאים מצוות שזה אבנים טובות, ולבסוף טוב שאינו מאבנים טובות, הינו שבגלותנו הארצה החן והחשיבות הוא אצלם, ואין רואים את היפי של נשמות ישראל, שהם מלאים מצוות כרמון כמאמרם ו"ל (ברכות סא): אפלו הריקנים שבה, מלאים מצוות כרמון; שאלו הן האבנים הטובות והמרגליות שיש בכל בר ישראל. אבל עכשו בגלותנו המרה, נעלמות ונסתרות האבנים טובות שבהם, ואין נראות מבחוץ כלל, ובזה אמות העולם משתבחים נגד נשמות ישראל, כי לא נראים מבחוץ מעשיהם הטובים, וכמאמרם ו"ל (שמות רבה, פרשה כג, סימן י'): כאהלי קדר — מה אהלים של ישמעאלים כעורים מבחוץ ונאים מבפנים, כך הם תלמידי חכמים, אף-על-פי שהן נראים כעורים בעולם הזה, הם מלאים מבפנים: מקרא, משנה, תלמוד, הלכות ואגדות; כי את נשמות ישראל קשה לראות יפים מבחוץ, מרובי על-הגלות שעליהם. וכן אמר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קטז), שמבחוץ אי אפשר להכיר את הצדיק כלל, רק מבפנים הוא ענין אחר לגמרי; וכלל נשמות ישראל נקראים צדיקים, כמו שכתוב (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים", ולכן אמות העולם מתגרים בנשמות ישראל, שלא רואים את היפי והחן והאבנים טובות שבהם, ומתנחמים בכה. פעם אחת היה הבן-מלך מחתף עצים, שזה סוד עץ הדעת טוב ורע, כמוכא שזה היה הפגם של המקושש עצים, שהתערב בין רע לטוב, ונקף באצבעו, כי מי שנכנס בזה, ומפריד בין רע לטוב, על-ידי-זה נענש, כי אין לאדם להפריד בין רע לטוב, כי אדם צריך לדעת שהכל ממנו יתברך, שזה סוד עץ החיים, ולכן אמרו חכמינו הקדושים (חלין ז): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן

וְרַצְתָּה הַבַּת־מִלְכָּה לְכַרְךָ אֶת אֲצַבְעוֹ, וְרָאִתָּה שָׁם אֶבֶן
 טוֹב. וְנִתְקַנְּאָה בּוֹ מְאֹד וְעָשְׂתָה עֲצָמָה חוֹלָה. וּבָאוּ כַּמָּה
 דוֹקטוֹרִים וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לָהּ רְפוּאָה. וְקָרְאוּ
 לְמַכְשָׁפִים. וְהָיָה שָׁם מְכַשֵּׁף. וְגִלְתָּה לוֹ הָאֱמֶת שֶׁהִיא
 עָשְׂתָה עֲצָמָה חוֹלָה כַּנִּ"ל. וְשָׁאַלָה אוֹתוֹ אִם יוּכַל לַעֲשׂוֹת
 כְּשׁוֹף לְאָדָם שִׁיְהִיָּה מְצַרֵּעַ. אָמַר: הֵן. אָמְרָה לוֹ: אוּלֵי
 יִבְקֶשׂ מְכַשֵּׁף שִׁיִּבְטֹל הַכְּשׁוֹף וְיִתְרַפֵּא. אָמַר הַמְכַשֵּׁף: אִם

נחרי אפרסמון

מכריזים עליו מלמעלה; כי הכל משגח בהשגחה פרטית, ומי שידוע את
 זה, הוא אוֹחֵז בְּעֵץ הַחַיִּים וְחַי לְעוֹלָם, שְׁנִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים. וְרַצְתָּה
 הַבַּת־מִלְכָּה לְכַרְךָ אֶת אֲצַבְעוֹ, שְׁזֶה מֵה שְׂאֵמוֹת הָעוֹלָם רוֹצִים לְהַלְבִּישׁ אֶת
 עֲצָמָם, כְּאִלוֹ הֵם חִפְצִים לְעוֹר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְרָאִתָּה שָׁם אֶבֶן טוֹב, אֲבָל
 אִם הֵם מְסַתְּפָלִים טוֹב, הֵם רוֹאִים, שְׂכַל בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא אֶבֶן טוֹב בְּכַתֵּר
 הַמֶּלֶךְ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטִי־מִזְהַרְזָן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), וְנִתְקַנְּאָה בּוֹ
 מְאֹד, כִּי אֲמוֹת הָעוֹלָם מְקַנְּאִים מְאֹד בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵם מְרַגִּישִׁים שְׁעַם
 יִשְׂרָאֵל לְמַעַלָּה יוֹתֵר גְּדוּלִים מֵהֶם, וְעָשְׂתָה עֲצָמָה חוֹלָה, כִּי כֵן דִּרְכָם שֶׁל
 אֲמוֹת הָעוֹלָם, שֶׁמִּהֲפָכִים מִהֲפָךְ אֶל הַהֲפָךְ, וְתָמִיד אוֹמְרִים שְׁעַם יִשְׂרָאֵל
 רוֹדְפִים אוֹתָם. וּבָאוּ כַּמָּה דוֹקטוֹרִים, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת לָהּ רְפוּאָה, כִּי
 עַל קִנְיָה שְׂאֵמוֹת הָעוֹלָם מְקַנְּאִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל זֶה אֵין שׁוּם עֲצָה
 כָּלֵל, כִּי זֶה חֶלֶק מִהַגְּלוּת. וְקָרְאוּ לְמַכְשָׁפִים, וְהָיָה שָׁם מְכַשֵּׁף, וְגִלְתָּה לוֹ
 הָאֱמֶת, שֶׁהִיא עָשְׂתָה עֲצָמָה חוֹלָה כַּנִּ"ל, כִּי רַק מְצַד הַטְּמָאָה וְהַכְּשׁוֹף
 שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סִנְהֶדְרִין טו:): לְמָה נִקְרָא שְׁמֵן כְּשָׁפִים? שְׁמִכְחִישִׁים
 פְּמִלְיָא שֶׁל מַעַלָּה, יֵשׁ לָהֶם כַּח לְהַתְּגַבֵּר עַל עַם יִשְׂרָאֵל; וְשָׁאַלָה אוֹתוֹ, אִם
 יוּכַל לַעֲשׂוֹת כְּשׁוֹף לְאָדָם שִׁיְהִיָּה מְצַרֵּעַ, הִינּוּ שְׂאֵמוֹת הָעוֹלָם הָיוּ רוֹצִים
 לַעֲשׂוֹת עַל־יְדֵי כְּשׁוֹף לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיָּה אֲצֵלָם בְּחִינַת מְצַרֵּעַ, שֶׁהוּא
 מוֹצִיא רַע. אָמַר: הֵן, כִּי עַל־יְדֵי כְּשׁוֹף, שֶׁהוּא עֲנִין שֶׁל אַחֲזִיזַת עֵינַיִם, יְכוּלִים
 לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה דְבָרִים לְהַזִּיק אֶת הַשָּׂנִי. אָמְרָה לוֹ: אוּלֵי יִבְקֶשׂ מְכַשֵּׁף, שִׁיִּבְטֹל

יְשַׁלְּיכוּ הַכְּשׁוּף אֶל הַמַּיִם, לֹא יוּכְלוּ לְבַטְלוֹ עוֹד. וְעָשְׂתָה בֶן, וְהַשְׁלִיכָה הַכְּשׁוּף אֶל הַמַּיִם. וְנַעֲשֶׂה הַבֶּן-מֶלֶךְ מְצַרֵּעַ מְאֹד, [וְהָיָה לוֹ] עַל חֲטָמוֹ צָרַעַת וְעַל פָּנָיו וְעַל שְׂאֵר גּוּפוֹ. וְעַסַּק הַמֶּלֶךְ בְּדֹאקְטוֹרִים וּבַמְכַשְּׁפִים וְלֹא הוֹעִילוֹ.

גַּהְרֵי אַפְרָסִמוֹן

הַכְּשׁוּף וְיִתְרָפָא, כִּי אַמּוֹת הָעוֹלָם מִפְּחָדִים מְאֹד, שְׂיוֹם אֶחָד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יֵצְאוּ מֵהַגְּלוּת, וְאָפְלוּ עֲכָשׁוּ שֶׁהֵם עֲדִין בְּגִלוּת, יֵשׁ בְּכֹחַם לְצַאת מִתַּחַת יַדְיָהֶם, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי דְבִקּוּתוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כְּמֵאֵמֶר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים סט, יט): "קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְאֻלָּה", כִּי בַחֲנִינַת גְּאֻלָּה יָכוֹל כֹּל אֶחָד וְאֶחָד גַּם עֲכָשׁוּ לְזִכּוֹת, עַל-יַדֵּי דְבִקּוּתוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּכְמֵאֵמֶרם ז"ל (חֲלִין ז.), שְׂאֵשָׁה רְצָתָה לַעֲשׂוֹת כְּשׁוּף לְרַבִּי חֲנִינָא בֶן דּוּסָא, אָמַר: "אֵין עוֹד מְלַבְדּוּ", וְלֹא הִיָּתָה יְכוּלָה לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דְּבָר; כִּי תַכְּף-וּמְיָד אִם אָדָם דְּבוּק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא בְּקַבִּיעוֹת, אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דְּבָר רַע. אָמַר הַמְכַשֵּׁף: אִם יְשַׁלְּיכוּ הַכְּשׁוּף אֶל הַמַּיִם, לֹא יוּכְלוּ לְבַטְלוֹ עוֹד, כִּי זֶה לַעֲמַת זֶה, כְּמוֹ מִי שֶׁרָגִיל לְטַבֵּל בַּמְּקוּוָה, עַל-יַדֵּי-זֶה רוּחַ הַטְּמָאָה בּוֹרַחַת מִפָּנָיו, כִּי רוּחַ עִם מַיִם אֵינֶם מִתְּעַרְבִים יַחַד, זֶה לַעֲמַת זֶה אִם מְכַנְיָסִים אֶת הַכְּשׁוּף בְּתוֹךְ הַמַּיִם — קָשָׁה לְהוֹצִיאוֹ. וְעָשְׂתָה בֶן, וְהַשְׁלִיכָה הַכְּשׁוּף אֶל הַמַּיִם, שְׁזָה סוֹד (שְׁמוֹת א, כב): "וַיֵּצֵא פְרַעֲוֹה לְכָל עַמּוֹ לֹא אִמֵּר, כֹּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיְאֻרָה תִּשְׁלִיכֵהוּ" וְגו', כִּי פְרַעֲוֹה הָיָה מְכַשֵּׁף גְּדוֹל, וַיִּדַע שְׂאֵם יְשַׁלְּיכוּ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לַמַּיִם, עַל-יַדֵּי-זֶה הַכְּשׁוּף יִשְׁלַט בָּהֶם, אֲבָל הוּא לֹא יִדַע, שְׁבִזָה שְׁשֵׁמוֹ אֶת מֹשֶׁה בַּמַּיִם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שֵׁם ב, ג): "וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל שְׁפַת הַיְאֻר", עַל-יַדֵּי-זֶה בִטֹּל אֶת הַקְּלִפָּה שֶׁל הַכְּשׁוּף, שֶׁעָשָׂה לְיַלְדֵי יִשְׂרָאֵל. וְנַעֲשֶׂה הַבֶּן מֶלֶךְ מְצַרֵּעַ מְאֹד, (וְהָיָה לוֹ) עַל חֲטָמוֹ צָרַעַת וְעַל פָּנָיו וְעַל שְׂאֵר גּוּפוֹ, כִּי עַל-יַדֵּי כְשׁוּף הָאָדָם נַעֲשֶׂה מְצַרֵּעַ, שֶׁהוּא מוֹצִיא רַע, [כְּמוֹבָא (זֶהר מְצַרֵּעַ ג.)]: זֹאת תְּהִיָה תוֹרַת הַמְצַרֵּעַ, זֹאת הִיא תוֹרַתוֹ שֶׁל מוֹצִיא שֵׁם רַע. רַבִּי חֲזִיא אָמַר, כֹּל מֵאֵן דְּאֶפִּיק לִישְׁנָא בִישָׂא, אֶסְתְּאָבֵן לִיָּה כֹל שְׂיִיפוּן]. וְעַסַּק הַמֶּלֶךְ בְּדוֹקְטוֹרִים וּבַמְכַשְּׁפִים וְלֹא הוֹעִילוֹ, כִּי הַמְלָכוֹת מִתְחַלְּפֹת — פְּעָמִים מְקַבְּלַת מֵהַקְּדוּשָׁה, וּפְעָמִים

וַגִּזַר עַל הַיְהוּדִים שְׂיִתְפַּלְלוּ. וּבִקְשׁוּ הַצַּדִּיק הַגִּזְ"ל,
וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ לַמֶּלֶךְ. וְהַצַּדִּיק הַגִּזְ"ל הָיָה מִתְפַּלֵּל
תָּמִיד לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאֲשֶׁר שְׁהוּא הָיָה מִבְּטִיחַ שְׂיִהְיֶה
הַבֶּן־מֶלֶךְ כָּלוֹ מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת, וְלֹא הָיָה בֶן. וְהָיָה טוֹעֵן
לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ: הָאֵם עָשִׂיתִי זֹאת בְּשָׁבִיל כְּבוֹדִי; לֹא
עָשִׂיתִי כִּי־אֵם בְּשָׁבִיל כְּבוֹדֶךָ, וְעַכְשָׁיו לֹא נִתְקַיֵּם כְּמוֹ
שֶׁאֲמַרְתִּי. וּבֹא הַצַּדִּיק לְהַמְלִיךְ. וְהָיָה מִתְפַּלֵּל וְלֹא הוֹעִיל.
וְהוֹדִיעֵנו לוֹ שְׁהוּא כְּשׁוֹף.

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

מקבלת מהשמאה. וגזר על היהודים שיתפללו, כי כח התפלה נמצא רק
אצל עם ישראל, כמאמרם ו"ל (דברים רבה, פרשה ב', סימן טז) על פסוק (דברים
ד, ז): "כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו", מעשה בספינה אחת
שהיתה כלה של עובדי פוכבים, והיה בתוכה יהודי אחד. הגיעו לגס אחד,
אמרו לאותו יהודי פלוני: טל מעות ועלה לגס הזה, וקח לנו משם מאומה.
אמר להם: לא אכסנאי אני, מכיר אני להיכן אלך? אמרו: ויש אכסנאי
יהודי, בכל מקום שאמה הולך אלקיף עמה, הרי "אשר לו אלקים קרובים
אליו". ובקשו הצדיק הגז"ל, כי עקר הכח של התפלה נמצא אצל הצדיק,
כמוכא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ב'), והביאו אותו למלך,
והצדיק הגז"ל היה מתפלל תמיד להשם יתברך, באשר שהוא היה מבטיח,
שהיה הבן מלך כלו מאבנים טובות, ולא היה בן, והיה טוען להשם יתברך:
האם עשיתי זאת בשביל כבודי? לא עשיתי כי אם בשביל כבודך, ועכשו
לא נתקיים כמו שאמרתי, ובא הצדיק להמלך, והיה מתפלל ולא הועיל, כי
הצדיקים תמיד שופכים את נפשם אליו יתברך בעבור נשמות ישראל שיהיו
צדיקים, ושהיו אבנים טובות, שיוכל הקדוש־ברוך־הוא להתפאר עמהם,
שהיו נעשים אבנים טובות בכתר המלך, והודיעו לו שהוא כשוף, כי כח
הכשוף מעכב את התפלה, כי כשוף הוא ענין של טבע, מקרה ומזל, ומעלים

וְהַצְדִּיק הַנּוֹלֵד הָיָה גְבוּרָה לְמַעַלָּה מִן כָּל הַכְּשָׁפִים. וּבֹא
הַצְדִּיק וְהוֹדִיעַ לְהַמְלִיךְ שֶׁהוּא כִשְׁוֹף,
וְשֶׁהַשְּׁלִיכוֹ הַכְּשׁוֹף לַמַּיִם, וְאִין תִּקְנָה לְהַבְנֵי-מֶלֶךְ כִּי-אִם
שִׁישְׁלִיכוֹ הַמְכַשֵּׁף שְׁעָשָׂה הַכְּשׁוֹף לַמַּיִם. אָמַר הַמְלִיךְ: אֲנִי
נוֹתֵן לָךְ כָּל הַמְכַשְׁפִּים לְהַשְׁלִיכֵם לַמַּיִם כְּדִי שִׁיתְרַפֵּא
בְּנִי. וְנִתְיַרְאֶה הַבֵּת-מֶלֶכְךָ. וְרָצְתָה אֵל הַמַּיִם לְהוֹצִיא
הַכְּשׁוֹף מִן הַמַּיִם, כִּי הִיְתָה יוֹדַעַת הֵיכָן מְנַח הַכְּשׁוֹף,

גַּהְרֵי אַפְרָסִמוֹן

אֵת הַהִשְׁגָּחָה, עִם כָּל זֹאת וְהַצְדִּיק הַנּוֹלֵד הָיָה גְבוּרָה לְמַעַלָּה מִן כָּל הַכְּשָׁפִים,
כִּי הוּא דְבוּק תְּמִיד בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, בְּבִטּוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו, וְלִכְּן אִין
הַכְּשׁוֹף וְהַטְּמָאָה יְכוּלִים לַעֲכָב מִמֶּנּוּ שׁוּם דְּבָר, וּבֹא הַצְדִּיק וְהוֹדִיעַ לְהַמְלִיךְ
שֶׁהוּא כִשְׁוֹף, וְשֶׁהַשְּׁלִיכוֹ הַכְּשׁוֹף לַמַּיִם, וְאִין תִּקְנָה לְהַבְנֵי-מֶלֶךְ, כִּי אִם
שִׁישְׁלִיכוֹ הַמְכַשֵּׁף שְׁעָשָׂה הַכְּשׁוֹף לַמַּיִם, כִּי זֹו מַעֲלַת טְבִילַת מְקוּהָ, כִּי
כְּשֶׁאָדָם זֹוכֶה לְהַכְּנִס לְתוֹךְ אַרְבָּעִים סָאָה שֶׁל מְקוּהָ וְטוֹבֵל שָׁם, עַל-יְדֵי-זֶה
בוֹרְחִים מִמֶּנּוּ כָּל הַרוּחֹת רָעוֹת, וְנִתְבַּטְּלִים מִמֶּנּוּ כָּל הַמְּשַׁחֲתִים. אָמַר
הַמְלִיךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, לְהַצְדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא בַחֲיִנַת
מְשִׁיחַ: אֲנִי נוֹתֵן לָךְ כָּל הַמְכַשְׁפִּים לְהַשְׁלִיכֵם לַמַּיִם, כְּדִי שִׁיתְרַפֵּא בְּנִי, כִּי
לְבִסוּף בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, יִתְבַּטַּל כָּל הַטְּבַע, מְקוּרָה, הַמְזֵל וְהַכְּשׁוֹף,
וְתִתְגַּלֶּה רַק הַהִשְׁגָּחָה, שְׂאֹז יֵרְאוּ שֶׁהַכֵּל הוּא מַיִם (עֵיִן לְקוּשֵׁי-הַלְכוּת, נְטִילַת יָדַיִם
שְׁחִירִית, הַלְכָה ב'). וְנִתְיַרְאֶה הַבֵּת מֶלֶכְךָ, כִּי אֲמוֹת הָעוֹלָם מְאֹד מְפַחְדִים מִזְּמַן
הַגְּאֻלָּה, כִּי אֹז יִתְבַּטַּל עֲמָלֶךָ וְכָל אֲמוֹת הָעוֹלָם שִׁשְׁרָשָׁם מְעַמְלֶךָ, אֲשֶׁר עָלִיו
נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ו, ה): "רַק רַע כָּל הַיּוֹם" (סוֹפֵי תְבוּת עַמְלֶךָ, כִּי אֵלוֹ
אֲמוֹת הָעוֹלָם שִׁשְׁרָשָׁם מְרַשְׁעוֹת עַמְלֶךָ, גַּם-כֵּן יִלְכוּ מִן הָעוֹלָם, מֵה שְׂאִין
כֵּן שְׂאֵר אֲמוֹת הָעוֹלָם כְּלָם יִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּעַת הַגְּאֻלָּה).
וְרָצְתָה אֵל הַמַּיִם לְהוֹצִיא הַכְּשׁוֹף מִן הַמַּיִם, כִּי הִיְתָה יוֹדַעַת הֵיכָן מְנַח
הַכְּשׁוֹף, כִּי הָרַע שֶׁל אֲמוֹת הָעוֹלָם יוֹדְעִים אֵיפֹה מְנַח וְטְמוֹן הַכְּשׁוֹף שְׁעָשׂוֹ
לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְכִשְׁרוּאִים שֶׁכָּלְתָה אֲלֵיהֶם הָרָעָה, הֵם רוֹצִים לְהַצִּיל אֶת עַצְמָם.

וּנְפֹלָה אֶל הַמַּיִם. וַנַּעֲשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל שֶׁהִבַּת מֶלֶךְ נְפֹלָה אֶל הַמַּיִם. וּבָא אוֹתוֹ הַצַּדִּיק הַנַּ"ל וְאָמַר לָהֶם שֶׁהִבֵּן מֶלֶךְ יִתְרָפָא. וְנִתְרָפָא, וְנִתְיַבֵּשׁ הַצָּרְעַת וְנִפְל וְנִקְלַף כָּל הָעוֹר מִמֶּנּוּ וַנַּעֲשֶׂה מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת כָּלוּ. וְהָיָה לוֹ כָּל הַסְּגֻלוֹת שֶׁל כָּל הָאֲבָנִים טוֹבוֹת: (הֵינּוּ כִּי אַחַר שֶׁנִּקְלַף הָעוֹר אִז נִתְגַּלָּה וְנִרְאָה שֶׁהִבֵּן מֶלֶךְ הוּא כָלוּ מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַר הַצַּדִּיק הַנַּ"ל):

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וּנְפֹלָה אֶל הַמַּיִם, כִּי זֶה מִפְּלִתָם, כִּי מָה שֶׁרָצוּ לַעֲשׂוֹת לְנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, נוֹפֵל חֲזָרָה עַל רֵאשִׁים, שְׁזָה מָה שֶׁקָּרָה אֶצֶל בְּלִ'ק', וְכֵן עִם בְּלִ'עִים', שֶׁשְׂנִיגֵיהֶם שֶׁרָשָׁם בְּאוֹתֵיזוֹת עַמְלִ'ק'. וַנַּעֲשֶׂה רַעַשׁ גָּדוֹל, שֶׁהִבַּת מֶלֶךְ נְפֹלָה אֶל הַמַּיִם, כִּי אִז בָּעֵת הַגְּאֻלָּה תִּתְבַטֵּל לְגַמְרֵי קְלִפַּת עַמְלָק, וְכִמְאֶמְרָם וַ"ל (תְּנַחֲמָא כִּי תצא): כָּל זְמַן שֶׁזָּרְעוּ שֶׁל עַמְלָק בְּעוֹלָם, לֹא הָשֵׁם שְׁלָם וְלֹא הִכְסֵּא שְׁלָם, אָבָד זָרְעוֹ שֶׁל עַמְלָק — הָשֵׁם שְׁלָם וְהִכְסֵּא שְׁלָם. וְכֵן הוּא (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים ט.):

כָּל זְמַן שֶׁזָּרְעוּ שֶׁל עַמְלָק קָיָם, לֹא הָשֵׁם שְׁלָם וְלֹא הִכְסֵּא שְׁלָם, עַד שִׁיאָבָד זָכְרוּ שֶׁל עַמְלָק, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת יז, טז): "כִּי יָדַעַל פֶּסֶיָה"; הִיָּה צְרִיף לֹדְמַר עַל כֶּסֶא ה', וְכִשִּׁיאָבָד זָכְרוּ שֶׁל עַמְלָק מִן הָעוֹלָם — הָשֵׁם שְׁלָם וְהִכְסֵּא שְׁלָם. וּבָא הַצַּדִּיק הַנַּ"ל וְאָמַר לָהֶם, שֶׁהִבֵּן מֶלֶךְ יִתְרָפָא, כִּי תִכְף־וּמִיד בְּשִׁתְּבֻטָּל קְלִפַּת עַמְלָק, יִתְרָפָאוּ נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְנִתְרָפָא הִבֵּן מֶלֶךְ שֶׁהוּא נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְנִתְיַבֵּשׁ הַצָּרְעַת, וְנִפְל וְנִקְלַף כָּל הָעוֹר מִמֶּנּוּ, וַנַּעֲשֶׂה מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת כָּלוּ, וְהָיָה לוֹ כָּל הַסְּגֻלוֹת שֶׁל כָּל הָאֲבָנִים טוֹבוֹת: (הֵינּוּ כִּי אַחַר שֶׁנִּקְלַף הָעוֹר, אִז נִתְגַּלָּה וְנִרְאָה שֶׁהִבֵּן מֶלֶךְ הוּא כָלוּ מֵאֲבָנִים טוֹבוֹת, כַּאֲשֶׁר אָמַר הַצַּדִּיק הַנַּ"ל); כִּי תִכְף־וּמִיד בְּשִׁתְּבֻטָּל קְלִפַּת עַמְלָק, שֶׁהוּא הָרַע שֶׁל אַמּוֹת הָעוֹלָם לְגַמְרֵי, עַל־יְדִי־זָה יִתְגַּלָּה הַחַן וְהִפִּי וְהַפָּאָר שֶׁל כָּלֵל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְכֹלֵם יִרְאוּ שֶׁהֵם אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, וְהַכֵּל לְכָל יִכְרִיו בְּגִדְלַת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׁבַּחוּם וַיִּפְאָרוּם לְעֵינֵי כָל, וְהַמְּלָכוֹת תִּחְזֹר אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וַיִּקְיָם (עוֹבְדֵיהָ א, כא): "וַעֲלוּ מוֹשָׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת הָרַע עֲשׂוֹ, וְהִיָּתָה לְהוֹנִיָּה הַמְּלוּכָה", אָמֵן וְאָמֵן.

מעשה ר' ממלך ענו

מעשה במלך אחד והיה לו חכם. אמר המלך להחכם: באשר שיש מלך שחותם עצמו שהוא גבור גדול ואיש אמת וענו. והנה גבור — אני יודע שהוא גבור מחמת שפביב מדינתו הולך הים, ועל הים עומדים חיל על ספינות עם הורמאטיס (רוכים) ואינם מניחים

נחרי אפרסמון

מעשה ר' — ממלך ענו

מעשה במלך אחד והיה לו חכם, אמר המלך להחכם: באשר שיש מלך, שחותם עצמו שהוא גבור גדול ואיש אמת וענו, כי הנה עקר מעלת המלך, כשיש לו מדות טובות ותרומיות, שיכול למסור להעם ההולכים אחריו, והמעלה הראשונה הוא, שיהיה גבור גדול ושולט ביצרו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ד'): איזהו גבור? הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז, לב): "טוב ארך אפים מגבור, ומשל ברוחו מלכד עיר", וממשמעות המשנה לומדים, שעקר הגבורה הוא להתגבר על מדת הפעס, כי התנא מביא הפסוק: "טוב ארך אפים מגבור" וגו', הינו אריכת אפים וסבלנות, הנצרך אל האדם מאד מדי יום ביומו, כי מדת הפעס מתגברת על האדם מאד, ויש לו הרבה נסיונות בכל יום ויום על מדת פעס, ואם אינו נזהר בו כראוי, הוא בסכנה גדולה, רחמנא לצלן, וכמוכא בזהר (תצוה קפב): על הפסוק (איוב יח, ד): "טרף נפשו באפו", שעל-ידי מדת הפעס, האדם טורף את נפשו לגמרי, רחמנא לצלן, ובקשי יכול להחזיר אותו אליו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סח); ולכן בודאי זוהי המעלה הראשונה של המלך והמושל האמתי, שהוא גבור גדול הכובש את פעסו. והנה גבור אני יודע שהוא גבור, מחמת שפביב מדינתו הולך הים, ועל הים עומדים חיל על ספינות עם הורמאטיס [תומחים], ואינם מניחים להתקרב. ולפנים מן הים יש

לְהִתְקַרֵּב. וּלְפָנִים מִן הַיָּם יֵשׁ (מְקוֹם שְׁטוּבְעִין בּו שְׁקוֹרִין)
 "זוּמַפּ" גְּדוֹל סְבִיב הַמְּדִינָה שְׁאִין שָׁם כִּי-אִם שְׁבִיל קָטָן
 שְׁאִינוּ יָכוֹל לֵילֵךְ שָׁם כִּי-אִם אָדָם אֶחָד, וְגַם שָׁם עוֹמְדִים
 הוֹרְמָאטִים וּכְשִׁיבּוּא אֶחָד לְהִלָּחֵם, מוֹרִים עִם
 הַהוֹרְמָאטִים. וְאִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב לְשָׁם. אֵךְ מָה שְׁחוֹתֶם
 עֲצַמוּ אִישׁ אִמֶת וְעָנוּ, זֶה אִינִי יוֹדֵעַ, וְאִנִּי רוֹצֵה שְׁתִּבִּיא

נְהָרִי אֶפְרַסְמוֹן

(מְקוֹם שְׁטוּבְעִין בּו, שְׁקוֹרִין) "זוּמַפּ" [בִּיצָה טוֹבְעֵנִית] גְּדוֹל סְבִיב הַמְּדִינָה, שְׁאִין
 שָׁם כִּי אִם שְׁבִיל קָטָן, שְׁאִינוּ יָכוֹל לֵילֵךְ שָׁם כִּי אִם אָדָם אֶחָד, וְגַם שָׁם
 עוֹמְדִים הוֹרְמָאטִים, וּכְשִׁיבּוּא אֶחָד לְהִלָּחֵם, מוֹרִים עִם הַהוֹרְמָאטִים, וְאִי
 אֶפְשָׁר לְהִתְקַרֵּב לְשָׁם; כִּי הַגְּבוּר הָאֲמִתִּי, שְׂיֹדֵעַ אִיךָ לְכַבֵּשׁ כְּעֶסוּ וְחֲרוֹן אַפּוֹ
 בְּאֲמֶת, יֵשׁ לוֹ כִּמָּה מִינֵי תַחְבוּלוֹת וְעֲצוֹת אִיךָ לְשַׁמֵּר עֲצַמוֹ, שְׁלֹא יָבוּא לְיַדִּי
 כְּעֶס, וְהוּא עוֹשֶׂה סְבִיבוֹ גְּדָרִים וְסִיגִים, שְׁלֹא יִהְיֶה כַח לְבַנְיָ-אָדָם לְהַכְעִיסוֹ,
 הַכֹּל כְּדִי שְׁלֹא יָבוּא לְיַדִּי נִסְיוֹן שֶׁל כְּעֶס. כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה דוֹמָה לַיָּם, שְׁבִקְלוֹת
 יָכוּלִים לְטַבֵּעַ מְרַב הַצְּרוֹת, וְלָבוּא לְיַדִּי כְּעֶס וְקִפְדוֹת, וְלָכֵן צְרִיכִים לְשִׁים
 חֵיל גְּדוֹל סְבִיבוֹ, וְלְשַׁמֵּר עֲצַמוֹ מִכְּעֶס וְקִפְדוֹת, וְכֵן בִּיצָה עֲמָקָה, וְהַכֹּל גְּדָר
 לְפָנִים מִגְּדָר שְׁלֹא יָבוּא לְיַדִּי כְּעֶס, שְׁזוֹ קָלְלָה עַל הָאָדָם הַכּוֹעֵס, וְרַק צְרִיף
 שְׂיִנִּיחַ לְעֲצַמוֹ שְׁבִיל קָטָן, וְגַם שָׁם צְרִיכִים שְׁמִירָה, שְׁלֹא לִפְלֵ בְכַעַס. אֵךְ מָה
 שְׁחוֹתֶם עֲצַמוֹ אִישׁ אִמֶת וְעָנוּ, זֶה אִינִי יוֹדֵעַ, כִּי לְדַעַת הֵיכָן הָאָדָם אוֹחֵז
 בְּמַדַּת הָעֲנוּהָ, זֶה בְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי, כִּי בְּעֵנֵן הַהַכְנָעָה טוֹעִין הָעוֹלָם הַרְבֵּה,
 כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כב), וְנִדְמָה לָהֶם, שְׁאָדָם
 שְׁהוֹלֵךְ עִם רֵאשׁוֹ כְּפוּף לְמַטָּה, וְעוֹשֶׂה תְּנוּעוֹת שֶׁל עֲנוּהָ, הוּא עָנוּ, וּכְאֲמֶת
 זוֹהִי חֲנֻפָּה, שְׂרוּצָה לְהַחֲנִיף בְּנִי-אָדָם, שְׂיֵאמְרוּ עָלָיו שֶׁהוּא עָנוּ, וּכְפִיפַת
 הָרֵאשׁוֹ וְשָׂאָר תְּנוּעוֹת שֶׁל עֲנוּהָ — הַכֹּל שְׁטוּת, וְהִיא עֲנוּהָ פְּסוּלָה, כְּמוֹכָא
 בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצז), וְיָכוֹל לְהִיּוֹת אָדָם צָדִיק
 הַדְּבוּק בּו יִתְבַּרֵּךְ בְּדַבְּקוֹת אֲמִתִּית, וְהוֹלֵךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה וּבְגָדֵי מְלָכוּת, אֲבָל
 לְבוֹ שְׁבוּר לְשִׁבְרִים קְטָנִים, וְהוּא כָּאִין וְכָאֶפֶס בְּעֵינֵי עֲצַמוֹ לְגַמְרִי. וְכִמוֹ
 שְׁמִסְפָּרִים עַל הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם מְעַנְדֵּל מוֹיִטְעֶבְסֶק זי"ע, שֶׁהִיא שְׁבוּר

אלי הפאטרעט (התמונה) של אותו המלך, כי יש להמלך כל הפאטרעטין של כל המלכים, והפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך כי הוא נסתר מבני-אדם, כי הוא יושב תחת כלה, והוא רחוק מבני מדינתו.

נחרי אפרסמון

בעיני עצמו לגמרי, עד שרבו הרב הקדוש המגיד ממעזריטש זי"ע, היה צריך לשבח ולחזק אותו מאד, שלא יפל בדעתו, והיה הולך עם בגדי מלכות כדרך המכבדים, אבל אף-על-פי-כן היה חותם עצמו במכתביו: "השפל באמת", כי דבר זה אי אפשר להכיר מבחוץ כלל, וזו ידיעה חשובה מאד בכל דבר שבקדשה, שאי אפשר להכיר את הקדשה מבחוץ כלל, וכמו קדשת ארץ ישראל, שמבחוץ היא נראית כמו כל הארצות, אבל בפנימיותה היא ענין אחר לגמרי. וכן הצדיקים, הם נראים מבחוץ כמו כל אדם ממש, אבל בפנימיותם הם ענין אחר לגמרי, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קטז); ולכן אמר המלך, שמה שחותם עצמו "איש אמת וענו, זה איני יודע", כי זה אי אפשר להכיר מבחוץ כלל. ואני רוצה שתביא אלי הפאטרעט (התמונה) של אותו המלך, כי יש להמלך כל הפאטרעטין של כל המלכים, והפאטרעט שלו לא נמצא אצל שום מלך, כי הוא נסתר מבני-אדם, כי הוא יושב תחת כלה [וילון], והוא רחוק מבני מדינתו; כי יש חכמת הפרצוף כמוכא בזהר (יתרו עח), שיכולים על ידה להכיר בפרצוף בן אדם — מדותיו ותנועות נפשו, וכמו שמספר במדרש (מוכא בתפארת ישראל, סוף מסכת קדושין), שהיה מלך שרצה להכיר מדותיו של משה רבנו, על-ידי שיביא לו אחד מחכמיו את תמונה שלו, וציר את דמות פניו וכו', עין שם; הרי שעל-ידי ציור יכולים להכיר אדם. אבל הצדיק האמת הוא רחוק מאד מבני מדינתו, כי הוא יושב תחת כלה ומחיצה, ואי אפשר להכיר אותו כלל, כי הצדיקים הגדולים במעלה מאד, אי אפשר לתפס פנימיותם כלל, והם ענין אחר לגמרי, וכמוכא במדרש הנ"ל, שהמלך לא היה יכול לעמד על מדותיו של משה רבנו, כי מבחוץ לא היה יכול להכיר פנימיותו כלל, אדרבה, תכלית ההפך היה נדמה עליו, שהיה מלא מומין ומדות רעות

הַלֵּךְ הַחֶכֶם אֶל הַמְּדִינָה. אָמַר הַחֶכֶם בְּדַעְתּוֹ שְׁצַרִּיף לוֹ לִידַע מַהוּת הַמְּדִינָה. וְעַל־יְדֵי מַה יִּדַע הַמַּהוּת שֶׁל הַמְּדִינָה, עַל־יְדֵי הַקְּאֲטָאוּוישׁ שֶׁל הַמְּדִינָה (הֵינּוּ עֲנִינֵי צְחוּק שְׁקוֹרִין "קְאֲטָאוּוישׁ"). כִּי כְּשֶׁצְרִיכִים לִידַע דְּבַר צְרִיכִים לִידַע הַקְּאֲטָאוּוישׁ שֶׁל אוֹתוֹ הַדְּבַר, כִּי יֵשׁ כַּמָּה מִיָּנִי קְאֲטָאוּוישׁ: יֵשׁ אֶחָד שֶׁמְכַוֵּן בְּאֵמֶת לְהַזִּיק לְחֵבְרוֹ בְּדַבְּרָיו וּכְשֶׁחֵבְרוֹ מִקְפִּיד עָלָיו, אוֹמֵר לוֹ: אֲנִי מְצַחֵק, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (מִשְׁלֵי כו): כְּמַתְּלֵהֶּם וְכוּ' וְאָמַר: הֲלֹא מְצַחֵק אֲנִי. וְכֵן יֵשׁ אֶחָד שֶׁמְתַכְּוֵן בְּדַרְךְ צְחוּק וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן חֵבְרוֹ

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וְלִכֵּן הֶעֱקַר תְּמִיד לְחַפֵּשׂ הַפְּנִימִיּוֹת וְהִירָאת שָׁמַיִם שֶׁל הַצְּדִיקִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה נִמְשָׁךְ עַל הָאָדָם מִהֶאֱרַתָּם הַעֲצוּמָה.

הַלֵּךְ הַחֶכֶם אֶל הַמְּדִינָה. אָמַר הַחֶכֶם בְּדַעְתּוֹ, שְׁצַרִּיף לוֹ לִידַע מַהוּת הַמְּדִינָה, וְעַל־יְדֵי מַה יִּדַע הַמַּהוּת שֶׁל הַמְּדִינָה? עַל־יְדֵי הַקְּאֲטָאוּוישׁ שֶׁל הַמְּדִינָה (הֵינּוּ עֲנִינֵי צְחוּק, שְׁקוֹרִין "קְאֲטָאוּוישׁ"), כִּי כְּשֶׁצְרִיכִים לִידַע דְּבַר, צְרִיכִים לִידַע הַקְּאֲטָאוּוישׁ שֶׁל אוֹתוֹ הַדְּבַר, כִּי מִהֲלִיצְנוֹת שֶׁל הָאָדָם יְכוּלִים לְהַכִּיר אֶת כָּל הָאָדָם, וְהֵיכֵן הוּא אוֹחֲזוֹ, כִּי לִיצְנוֹת הִיא פֶּתַח הַטְּמָאָה, וְכִמוֹ שְׂדִיק מוֹהֲרָנִי"ת ז"ל מְדַבְּרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יוֹמָא לַח): הֵבֵא לְטַמָּא פּוֹתְחִין לוֹ, שְׁנֹאֲמַר (מִשְׁלֵי ג, לד): "אִם לְלָצִים הוּא יְלִיץ", נִמְצָא, שְׁלִיצְנוֹת הִיא פֶּתַח הַטְּמָאָה, וְלִכֵּן מִהֲלִיצְנוֹת שֶׁל הָאָדָם יְכוּלִים לְרַאוֹת בְּאִיזָה פֶּתַח שֶׁל הַטְּמָאָה הוּא עוֹמֵד, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וּבִפְרָט כְּשֶׁעוֹשֶׂה לִיצְנוֹת מִן הַתּוֹרָה וּמִן הַצְּדִיקִים, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲזִי יְכוּלִים לְהַבִּין אִיךָ הוּא רַחוּק כָּל־כַּף מִכָּל דְּבַר שֶׁבִקְדֻשָּׁה, וְאִין לוֹ שׁוּם שְׂיִכּוֹת אֲלֵיהֶם כָּלֵל. כִּי יֵשׁ כַּמָּה מִיָּנִי קְאֲטָאוּוישׁ: יֵשׁ אֶחָד שֶׁמְכַוֵּן בְּאֵמֶת לְהַזִּיק לְחֵבְרוֹ בְּדַבְּרָיו, וּכְשֶׁחֵבְרוֹ מִקְפִּיד עָלָיו, אוֹמֵר לוֹ: אֲנִי מְצַחֵק, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב: "כְּמַתְּלֵהֶּם" וְכוּ'. וְאָמַר: הֲלֹא מְצַחֵק אֲנִי. וְכֵן יֵשׁ אֶחָד שֶׁמְתַכְּוֵן בְּדַרְךְ צְחוּק, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן חֵבְרוֹ נוֹזֵק עַל־יְדֵי דְבָרָיו, וְכֵן יֵשׁ

נזוק עלידי דבריו. וכן יש כמה מיני קאטאנויש. ויש בכל המדינות מדינה שפוללת כל המדינות, ובאותה המדינה יש עיר אחת שפוללת כל העירות של כל המדינה שפוללת כל המדינות. ובאותה העיר יש בית אחד, שפוללת כל הבתים של כל העיר, שפוללת כל העירות של המדינה, שפוללת כל המדינות. ושם יש אדם שבלול מכל הבית וכו'. ושם יש אחד שעושה כל הליצנות והקאטאנויש של המדינה.

גחרי אפרסמון

כמה מיני קאטאנויש; כי יש בני-אדם, שיש להם טבע רע, וכל שמחתם היא להזיק את השני, אבל הם מתבישים לעשות את זה בפרהסיא שלא יכירו בהם בני-אדם, ולכן מלבישים את זה בליצנות ובצחוק, אבל מי שיש לו עיני שכל, מבין תכף-ומיד את הרע והטמאה שמנחים תחת דבריהם, ואיך שאין פונתם לליצנות וצחוק כלל. ויש בכל המדינות מדינה שפוללת כל המדינות, שזהו קדשת ארץ ישראל, שמקדשת "מכל" הארצות (פלים פרק א', משנה ו'), הינו שכוללים בה כל הארצות, וכלם מקבלים השפעתם ממנה, וכמו שכתוב (דברים יא, יב): "ארץ אשר הניחה אלהים דרש אתה" וגו', ופרש רש"י: והלא כל הארצות הוא דורש וכו', אלא כפיכול אינו דורש אלא אותה, ועל-ידי אותה דרישה שדורשה, דורש את כל הארצות, עין שם. ובאותה המדינה יש עיר אחת שפוללת כל העירות של כל המדינה, שפוללת כל המדינות, שזהו ירושלים, שהיא מקדשת מכל ארץ ישראל (עין שם בכלים, פרק א', משנה ח'), והיא כלולה מכל העירות, וממנה יוצא דבר ה' לכל העולם, וכמו שכתוב (ישעיה ב, ג): "כי מציון תצא תורה, ודבר ה' מירושלים". ובאותה העיר יש בית אחד שפוללת כל הבתים של כל העיר, שפוללת כל העירות של המדינה, שפוללת כל המדינות, שזהו בית-המקדש וההיכל וקדש הקדשים, שכוללים בתוכם את כל הבתים וכל העירות וכל המדינות,

וְלָקַח הַחֶכֶם עִמּוֹ מִמּוֹן רַב וְהֵלֵךְ לְשֵׁם וְרָאָה שְׁעוֹשִׁים
כַּמָּה מִיָּנִי לִיִּצְנּוֹת וְצָחוּק, וְהִבִּין בְּהִקְאֻטָּאוּיִשׁ,
שֶׁהַמְּדִינָה כְּלָה מְלָאָה שְׂקָרִים מִתְחַלָּה וְעַד סוּף, כִּי רָאָה
שְׁעוֹשֵׁי צָחוּק, אִיךְ מְאָנִים וּמְטָעִים בְּנֵי-אָדָם בְּמִשְׁאֵ-
וּמִתָּן וְאִיךְ הוּא בָּא לְדוֹן בְּהַמְאֲנִיסְטְרָאט (עֲרֻכָּא נְמוּכָה),
וְשֵׁם כָּלוּ שְׂקָר וּמְקַבְּלִין שַׁחַד. וְהוֹלֵךְ לְהַסְאָנְד (עֲרֻכָּא
גְבוּהָה) הַגְּבוּהָה יוֹתֵר, וְגַם שֵׁם כָּלוּ שְׂקָר, וְהָיוּ עוֹשִׂים בְּדֶרֶךְ

נְהָרֵי אַפְרִסְמוֹן

כִּי שָׁמָּה הָאֲבָן שְׁתִּיָּה, שְׁמֻמָּנָה הַשְּׁתַּת כָּל הָעוֹלָם (יִמָּא נד:); נִמְצָא, שְׁכֵלִם
כְּלוּלִים בְּתוֹכָהּ. וְשֵׁם יֵשׁ אָדָם, שְׁכֵלִיל מִכָּל הַבַּיִת וְכוּ', שְׁזָהוּ הַכֹּהֵן גְּדוֹל
שְׁנִכְנַס לְפָנָי וּלְפָנִים בְּיוֹם הַכַּפּוֹרִים, לְהַמְשִׁיךְ כְּפָרָה לְכָל הָעוֹלָם כָּלוּ, שֶׁהוּא
בַּחֲיִנַּת הַצַּדִּיק הַגְּדוֹל בְּמַעְלָה מְאֹד, שֵׁישׁ לוֹ הַכֹּחַ לְהַחְזִיר כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ
בְּתִשׁוּבָה. וְשֵׁם יֵשׁ אֶחָד שְׁעוֹשֶׂה כָּל הַלִּיצְנוֹת וְהִקְאֻטָּאוּיִשׁ שֶׁל הַמְּדִינָה, כִּי
זֶה לַעֲמַת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹקִים, וּכְנֻגַד הַצַּדִּיק הַגְּדוֹל בְּמַעְלָה מְאֹד, עוֹמֵד
הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, וְעוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ לִיצְנוֹת, כְּדִי לְהַרְחִיק נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ, שֶׁלֹּא
יִקְבְּלוּ תִקּוּן עַל יָדוֹ. וּמִי שְׁמִתְבוֹנֵן הֵיטֵב בְּתוֹךְ דְּבָרֵי הַלִּיצְנוֹת שְׁלוֹ, יִבִּין אֵת
עֲצָם מַעֲלַת הַצַּדִּיק וּמַעֲלַת מְקַרְבָּיו הָאֲמִתִּיִּים, כִּי מֵהֵם דְּבָרֵי הַלִּיצְנוֹת
שְׁלוֹ? "גַּם אַתָּה מְדַבֵּר מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא?! מִן הַסֵּתֶם אַתָּה שְׂיָךְ לְאִישׁ
הַהוּא!" "גַּם אַתָּה לוֹמֵד מְשֻׁנּוֹת?! מִן הַסֵּתֶם אַתָּה שְׂיָךְ לְמָקוֹם הַהוּא!"
הָרִי הוּא מִתְלוֹצֵץ מִן הַדְּבָרִים הַכִּי גְבוּהִים וְהַכִּי חֲשׁוּבִים, שֶׁהֵם — לְדַבֵּר
מִהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִהְתַּמִּיד מְאֹד בְּתוֹרָה, וְלִכֵּן מִזֶּה גּוֹפָא יְכוּלִים לְהַבְחִין
עֵקֶר מַעֲלַת הַצַּדִּיק וְאֲנֻשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים, וּבְמֵהֵם הֵם עוֹסְקִים תָּמִיד, וְהַלִּיצְנוֹת
שְׁעוֹשִׂים מֵהֵם — זֶהוּ גְאוּנָם וְתַפְאֲרָתָם. וְלָקַח הַחֶכֶם עִמּוֹ מִמּוֹן רַב וְהֵלֵךְ
לְשֵׁם, וְרָאָה שְׁעוֹשִׂים כַּמָּה מִיָּנִי לִיִּצְנּוֹת וְצָחוּק, וְהִבִּין בְּהִקְאֻטָּאוּיִשׁ,
שֶׁהַמְּדִינָה כְּלָה מְלָאָה שְׂקָרִים מִתְחַלָּה וְעַד סוּף, כִּי רָאָה שְׁעוֹשֵׁי צָחוּק, אִיךְ
מְאָנִים וּמְטָעִים בְּנֵי-אָדָם בְּמִשְׁאֵ וּמִתָּן, וְאִיךְ הוּא בָּא לְדוֹן בְּהַמְאֲנִיסְטְרָאט
(עֲרֻכָּא נְמוּכָה), וְשֵׁם כָּלוּ שְׂקָר וּמְקַבְּלִין שַׁחַד, וְהוֹלֵךְ לְהַסְאָנְד (עֲרֻכָּא גְבוּהָה)
הַגְּבוּהָה יוֹתֵר, וְגַם שֵׁם כָּלוּ שְׂקָר, וְהָיוּ עוֹשִׂים בְּדֶרֶךְ צָחוּק "אֵן שְׁטַעֲלִין" (כַּעֲזִין)

צָחֹק אֶן־שִׁטְעֵלִין (פֿעִין הַצָּנָה) מִכָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ. וְהַבִּין
הַחֲכָם בְּאוֹתוֹ הַצָּחֹק שֶׁהַמְּדִינָה כָּלָה מְלָאָה שְׂקָרִים
וְרַמָּאוֹת וְאִין בְּהָ שׁוּם אֱמֶת, וְהִלְךְ וְנָשָׂא וְנָתַן בְּהַמְּדִינָה.
וְהַנִּיחַ עֲצָמוֹ לְהוֹנוֹת אוֹתוֹ בְּהַמְשָׂא־וּמַתָּן. וְהִלְךְ לְדוֹן
לְפָנֵי הָעֶרְכָּאוֹת, וְהֵם כָּלָם מְלָאִים שְׂקָר וּשְׁחָדִים. וּבִיּוֹם
זֶה נָתַן לָהֶם שַׁחַד, לְמַחֵר לֹא הַפִּירוּהוּ. וְהִלְךְ לְעֶרְכָּאוֹת
גְּבוּהָ יוֹתֵר, וְגַם שָׁם כָּלוּ שְׂקָר עַד שֶׁבָּא לְפָנֵי הַסָּאנָאט
(עֶרְכָּאָה חֲכִי עֲלִיּוֹנָה), וְגַם הֵם מְלָאִים שְׂקָר וּשְׁחָדִים, עַד שֶׁבָּא
אֶל הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ.

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַצָּנָה) מִכָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ. וְהַבִּין הַחֲכָם בְּאוֹתוֹ הַצָּחֹק, שֶׁהַמְּדִינָה כָּלָה
מְלָאָה שְׂקָרִים וְרַמָּאוֹת, וְאִין בְּהָ שׁוּם אֱמֶת, וְהִלְךְ וְנָשָׂא וְנָתַן בְּהַמְּדִינָה.
וְהַנִּיחַ עֲצָמוֹ לְהוֹנוֹת אוֹתוֹ בְּהַמְשָׂא וּמַתָּן. כִּי נִדְמָה לְכַנִּי־אָדָם, שֶׁיִּכּוֹלִים
לְהִטְעוֹת וּלְרַמּוֹת אֶת הַצְּדִיק הָאֱמֶת וְלְהוֹנוֹת אוֹתוֹ, אֲבָל בְּאֱמֶת לְאֱמֶתוֹ הוּא
בְּקִי בְּעֶרְמוּמִיּוֹת יוֹתֵר מֵהֶם, וְכִמוֹ שְׂאֵמֵר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי (פְּלִים פָּרָק יז,
מִשְׁנָה טז): אוֹי לִי אִם אֵמֵר, אוֹי לִי אִם לֹא אֵמֵר; שֶׁהִיָּה כָּל־כֶּף בְּקִי
בְּעֶרְמוּמִיּוֹתָם, עַד שֶׁהִיָּה מִתִּירָא לומר דְּבָרֵי תוֹרָה, שֶׁלֹּא יִלְמְדוּ מִמֶּנּוּ
הַרְמָאִים (לְקוּשִׁי־מוֹתֵר״ן, חֶלֶק ב׳, סִימָן נח), רַק לְפַעְמִים הוּא מְנִיחַ עֲצָמוֹ לְהוֹנוֹת
אוֹתוֹ, כְּדִי שִׁיבּוֹא לְמִבְּקָשׁוֹ, אֲבָל בְּאֱמֶת אֶת הַצְּדִיק אִי אֶפְשֵׁר בְּשׁוּם פְּנִים
וְאֶפֶן לְרַמּוֹת, כִּי הוּא מְבִין גְּדוֹל מְאֹד עַל אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, וּמִפִּיר בְּכָל
הָעֶרְמוּמִיּוֹת שֶׁלָּהֶם. וְהִלְךְ לְדוֹן לְפָנֵי הָעֶרְכָּאוֹת, וְהֵם כָּלָם מְלָאִים שְׂקָר
וּשְׁחָדִים, וּבִיּוֹם זֶה נָתַן לָהֶם שַׁחַד, לְמַחֵר לֹא הַפִּירוּהוּ, וְהִלְךְ לְעֶרְכָּאוֹת גְּבוּהָ
יוֹתֵר, וְגַם שָׁם כָּלוּ שְׂקָר, עַד שֶׁבָּא לְפָנֵי הַסָּאנָאט, וְגַם הֵם מְלָאִים שְׂקָר
וּשְׁחָדִים, כִּי כֶּף מִתְּנַהֵג הָעוֹלָם, ״מִקּוּם הַמְשֻׁפֵּט שְׁמָה הַרְשַׁע, וּמִקּוּם הַצְּדִק
שְׁמָה הַרְשַׁע״ (קִהְלַת ג, טז), וְכָל הַבְּתִי מְשֻׁפֵּט מְלָאִים שְׂקָר וּשְׁחָד, וּמִזֶּה בָּאִים
כָּל הַצָּרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, לַעַם יִשְׂרָאֵל, וְכִמוֹ שְׂאֵמֵרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שִׁבְת

וּכְשָׁבָא אֶל הַמֶּלֶךְ, עָנָה וְאָמַר: עַל מִי אַתָּה מֶלֶךְ,
 שֶׁהַמְּדִינָה מְלֹאָה שִׁקְרִים כְּלָה מִתְחַלָּה וְעַד סוֹף
 וְאִין בָּהּ שׁוּם אֱמֶת. וְהִתְחִיל לְסַפֵּר כָּל הַשִּׁקְרִים שֶׁל
 הַמְּדִינָה. וּכְשֶׁהַמֶּלֶךְ שָׁמַע דְּבָרָיו, הִרְבִּין אֲזַנָּיו אֲצֵל
 הַוִּילּוֹן לְשִׁמְעַ דְּבָרָיו, כִּי הָיָה תְמוּהָ לְהַמֶּלֶךְ שִׁימְצָא אִישׁ
 שְׂיֹדַע מִכָּל הַשִּׁקְרִים שֶׁל הַמְּדִינָה. וְהַשְּׂרִי-מְלוּכָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

קלט.): אם ראית דור שצרות רבות באות עלינו, צא וכדק בדיני ישראל, שכל
 פרענות שבאה לעולם, לא באה אלא בשביל דיני ישראל. וצריכין רחמים
 רבים שלא לפל בידי רשעים אלו, שמעוטים את המשפט ומקלקלים את
 הדין, וצריכים לחפש בית-דין של יראי השם וחושבי שמו, ולא לפל אל
 סתם בתי דינים של מקבלי שחד ומעוטים את הדין. עד שבא אל המלך
 בעצמו; כי זה שמפיר את מקומו באמת, ואינו חפץ בשום גדולות, הוא
 בנגל יכול לראות את השקר, וכמו שאמר רבנו ו"ל (ספר-המדות, אות אמת,
 סימן ט'): מי שהוא איש אמת, אזי הוא מכיר באחר, אם אחר דובר שקר
 אם לאו; ולכן החכם האמתי הפיר תכף-ומיד בשקר ובשחד שיש במדינה.
 וכשבא החכם אל המלך, ענה ואמר: על מי אתה מלך? שהמדינה מלאה
 שקרים כלה, מתחלה ועד סוף, ואין בה שום אמת. והתחיל לספר כל
 השקרים של המדינה, וכשהמלך שמע דבריו, הרבין אזניו אצל הוילון
 לשמע דבריו, כי היה תמוה להמלך, שימצא איש שיודע מכל השקרים של
 המדינה, כי בודאי זה חדוש גדול מאד, שיהיה נמצא צדיק וחקם כזה,
 שיפיר את כל השקר של העולם, ולא יהיה משפע ממנו כלל. ובאמת הכל
 זה רק אחיזת עינים בשביל הבחירה והנפיון, כי הקדוש-ברוך-הוא נמצא,
 ואין בלעדיו נמצא, ומה שרואים בעולם כל מיני שקרים ורמאות וחנפות
 ושחד — הכל בשביל הבחירה והנפיון, כי אם כלם היו רואים תכף-ומיד
 את האמת, שהיא אמתו יתברך, המחיה והמהנה את כל הברואה כלה, לא
 היתה בחירה כלל, כי כלם היו נעשים מלאכים, שהם כלם נשמות בלא גוף,

שְׁשָׁמְעוּ דְּבָרָיו הָיוּ בּוֹעֲסִים עָלָיו מְאֹד, וְהוּא הָיָה מְסַפֵּר
וְהוֹלֵךְ הַשְּׁקָרִים שֶׁל הַמְּדִינָה. עָנָה וְאָמַר (הַחֲכָם הַגָּדוֹל): וְהָיָה
רְאוּי לֹמֵר שְׁגָם הַמְּלָךְ כְּמוֹתָם שֶׁהוּא אוֹהֵב שְׁקָר כְּמוֹ
הַמְּדִינָה. אֵךְ מִזֵּה אָנִי רוֹאֶה אִיךְ אֶתָּה אִישׁ אֱמֶת,
וּבְשִׁבִיל זֶה אֶתָּה רְחוּק מֵהֶם מִחֲמַת שְׂאִין אֶתָּה יְכוּל

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

וְלִכֵּן תָּמִיד רוֹאִים אֱלֻקוֹת, אֲבָל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רָצָה לְבְרֹא אֶת הַבְּרִיאָה,
שְׁבִתוֹף הַשְּׁקָר וְהַרְמָאוֹת וְהַחֲנֻפּוֹת וְהַשְּׁחָד, שְׂיִמְצֵא אָדָם חָכָם וְצַדִּיק שְׂיִכִּיר
אֶת הָאֱמֶת. וְלִכֵּן גַּם אֶצֶל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּלִיאָה עַל
הַחֲכָם וְהַצַּדִּיק, שְׁמִתוֹף כָּל הַשְּׁקָרִים וְהַרְמָאוֹת וְהַשְּׁחָד, שְׂיִוְכַל לְהַחֲזִיק
מֵעַמָּד. וְהַשְּׂרֵי מְלוֹכָה שְׁשָׁמְעוּ דְּבָרָיו, הָיוּ בּוֹעֲסִים עָלָיו מְאֹד, כִּי הוּא כְּקוֹץ
בְּעֵינֵיהֶם, שְׂמִכִּיר הַשְּׁקָר וְהַפְּזָב שְׁלֵהֶם, וְהָרִי הוּא עָלוּל לְקַלְקֵל אֶת כָּל
מְזֻמָּתָם הַרְעָה, שְׁלֵא יִכְלוּ עוֹד לְהַטְעוֹת אֶת הַבְּרִיּוֹת וְלַגְזוֹל מֵהֶם מְמוֹנָם,
שְׁזֵה כָּלל הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר וְהַמְּנַהִיגִים, שְׁקוֹרִין (טאַטְרִין), כְּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי
רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן טז), שֶׁהֵם מְאוּרֵי אֵשׁ, מְעוֹרְרִים מִחֻלְקַת,
וְלִכֵּן הֵם בְּכַעַס כְּשִׁמְגָלִים אֶת הַשְּׁקָר שְׁלֵהֶם, כִּי כִּף הֵם אֵינָם יְכוּלִים כְּבָר
לְעַבֵּד עַל בְּנֵי-אָדָם. וְהוּא הָיָה מְסַפֵּר וְהוֹלֵךְ הַשְּׁקָרִים שֶׁל הַמְּדִינָה. עָנָה וְאָמַר
(הַחֲכָם הַגָּדוֹל): וְהָיָה רְאוּי לֹמֵר, שְׁגָם הַמְּלָךְ כְּמוֹתָם, שֶׁהוּא אוֹהֵב שְׁקָר כְּמוֹ
הַמְּדִינָה, כִּי כָּאֵן מִנְּחַ סוּד הַבְּחִירָה דְּקָה מִן הַדְּקָה — אוּ לְרֵאוֹת אֶת הָאֱמֶת,
אוּ חֶסֶד וְשְׁלוֹם, לְהַמְשִׁיךְ אֶל הַכְּפִירוֹת, רַק הַחֲכָם וְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, הוּא מְכִיר
אֶת הָאֱמֶת וְאוֹמֵר: אֵךְ מִזֵּה אָנִי רוֹאֶה אִיךְ אֶתָּה אִישׁ אֱמֶת, כְּכִיכּוֹל
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְשִׁבִיל זֶה אֶתָּה רְחוּק מֵהֶם, שְׁזֵה (שְׁמוֹת כג, ז): "מְדַבֵּר
שְׁקָר תִּרְחַק", הֵינּוּ עַל-יְדֵי שְׁקָר מִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְהוּא יִתְבַּרֵּךְ מִתְרַחֲקֵי
מֵהָאָדָם, וְכְמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ט'): עַל-יְדֵי שְׁקָר
הוּא מְסַלֵּק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת כ, ז): "לֹא תִשָּׂא אֶת
שֵׁם הַוְי"ה לְשׂוֹא", כִּי עַל-יְדֵי שְׂוֹא מְסַלֵּק אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְלִכֵּן
מִחֲמַת שְׂאִין אֶתָּה יְכוּל לְסַבֵּל הַשְּׁקָר שֶׁל הַמְּדִינָה, וְכְמוֹ שְׁכַתוּב (תְּהִלִּים קא,
ז): "לֹא יֵשֵׁב בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֶׂה רְמִיָּה, דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לִנְגַד עֵינָי", וְאָמְרוּ

לסבל השקר של המדינה. והתחיל לשבח המלך מאד מאד, והמלך מחמת שהיה ענו מאד, ובמקום גדלתו שם ענותנותו. כי כן דרך הענו, שבכל מה שמשבחין ומגדלין אותו יותר נעשה קטן וענו יותר ומחמת גדל השבח של החכם שישבח וגדל את המלך בא המלך בעניות וקטנות מאד עד שנעשה אין ממש. ולא היה יכול להתאפק והשליך את הוילון לראות את אותו החכם, מי הוא זה שהוא יודע ומבין כל זאת, ונתגלה פניו. וראה אותו החכם, והביא הפאטרעט שלו אל המלך:

נהרי אפרסמון

חכמינו הקדושים (סוטה מב.): אין פת שקרים מקבלין פני השכינה; ולכן אתה מתרחק מהם ויושב תחת וילון. והתחיל לשבח המלך מאד מאד. והמלך, מחמת שהיה ענו מאד, ובמקום גדלתו שם ענותנותו, כי כן דרך הענו, שבכל מה שמשבחין ומגדלין אותו יותר, נעשה קטן וענו יותר, ומחמת גדל השבח של החכם, שישבח וגדל את המלך, בא המלך בעניות וקטנות מאד, עד שנעשה אין ממש, ולא היה יכול להתאפק, והשליך את הוילון לראות את אותו החכם, מי הוא זה שהוא יודע ומבין כל זאת, ונתגלה פניו, כי זהו עצם מעלת תפלה והתבודדות, שאדם מפרש כל שיחתו לפני השם יתברך, ומגלה טהר לבו, איך נמאס לו כל השקר של העולם, ואיך קשה לו לסבל את כל הערמה של בני־אדם, והוא גם משבח ומהלל לשמו יתברך על שנתן בו דעת להיות מבדל מדברים כאלו, ואז הקדוש־ברוך־הוא מתגלה אליו, ומראה לו פניו כביכול, וכמו שכתוב (דברים ה, ד): "פנים בפנים דבר ה' עמכם" וגו'. וראה אותו החכם, והביא הפאטרעט שלו אל המלך, כי מרובי תפלה אל השם יתברך, ומגדל הדבקות בו יתברך, האדם מוריד את כל המחיצות בינו לבין השם יתברך, וזוכה לגלוי אלקות במדרגה עליונה מאד, שזהו ענין הורדת הוילון, כי וילון אותיות וי לון, וי הוא קשור הלב אל הפה, כמובא בדברי רבנו ז"ל

דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת (איכה א): צִיּוֹן הִיא בְּחִינַת הַצִּיּוֹנִים
 שֶׁל כָּל הַמְּדִינוֹת שֶׁכֵּלֵם נִתְּוָעְדִים לָשֵׁם, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב (יחזקאל לט): וְרָאָה אָדָם וּבָנָה אֶצְלוֹ צִיּוֹן:

וְזֶהוּ חִיזָה צִיּוֹן קִרְיַת מוֹעֲדֵנוּ (ישעיה לג) רְאֵשֵׁי־תְבוֹת
 מִצַּח"ק, שָׁשֵׁם הָיוּ נִתְּוָעְדִים כָּל הַצִּיּוֹנִים, וּמִי
 שֶׁהָיָה צָרִיד לִידַע אִם לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר אוֹ הַמְּשָׁאוּמְתָן,
 הָיָה יוֹדַע שָׁם: יְהִי רָצוֹן שְׁיִבְנָה בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן:

רְאָה וְהָבֵן וְהַבֵּט אֶתְּהָ הַמְּעִיֵן עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מְגִיעִים.
 אֲשֶׁרִי הַמְּחֻכָּה וַיִּגִיעַ לִידַע וּלְהַשִּׁיג מְעַט מְסוּדוֹת
 הַמְּעִשְׂיּוֹת הַלְלוּ, אֲשֶׁר לֹא נִשְׁמָעוּ כְּאֵלֶּה מִיָּמִים
 קַדְמוֹנִים:

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

(לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן לד), כִּי הוּא הוּא נִקְדַּח הַצַּדִּיק, שֶׁיֵּשׁ בְּלִבּוֹ שֶׁל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד, וְי' הוּא עַל שֵׁם הַפֶּה, לוֹ"ן בְּגִימְטְרִיָּה אֱלֹהִי"ם, שֶׁהוּא הַטָּבֵ"ע,
 כִּי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְלַבֵּשׁ בְּכָל עֲנִינֵי הַטָּבֵע, רַק הַטָּבֵע הוּא כְּמוֹ וִילּוֹן,
 הֵינּוּ מְכֻסָּה וּמְחֻצָּה, שֶׁלֹּא יֵרְאֶה אָדָם תְּכַף־וּמִיד אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, הַמְּחִיָּה וְהַמְּהוּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְעַל־יָדֵי שְׁאָדָם מְקַשֵּׁר פִּי
 אֶל לְבוֹ, וְתָמִיד שֶׁר שִׁירִים וְתִשְׁבָּחוֹת לַהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ, וּמְשַׁבַּח תָּמִיד אֶת
 הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וּמְהַלֵּל וּמוֹדֶה לוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה הַחֶכֶם, עַל־יָדֵי־זֶה
 נוֹפֵל הוִילּוֹן וְהַמְּחֻצָּה בֵּינּוּ לְבֵין הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁהַכֹּל אֱלֻקוֹת
 גְּמוּר הוּא, וְנִתְגַּלָּה אֵלָיו הַצּוּרָה וְהַפְּאֻטְרֵעַט שֶׁל הַמְּלָךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים
 הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּפִיכּוֹל שֶׁהֵם יְחוּדֵי שְׁמוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים, שְׁרוֹאִים הַצַּדִּיקִים
 לְפָנָי עֲנִינֵיהֶם תָּמִיד, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִנְכְּנֵנו לְהַגִּיעַ אֶל דְּבָקוֹת אֲמִתִּית בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 וְנוֹכַח לְרֹאוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ מְכַל הַבְּרִיאָה כְּלָה, עַדִּי נִזְכָּה לְהַכְּלֵל בּוֹ יִתְבָּרֵךְ
 לְגַמְרֵי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן.

וְדַע שְׁכָל אֱלוֹי הַפְּסוּקִים וְהַרְמְזִים הַמוֹבָאִים אַחַר קִצַּת
 הַמַּעֲשִׂיּוֹת הֵם רַק רְמָזִים וְגִלּוּי מַלְתָּא בְּעֵלְמָא,
 לְמַעַן יֵדְעוּ כִּי לֹא דְבַר רִיק הוּא חַס וְשָׁלוֹם. וְכַאֲשֶׁר
 נִשְׁמַע מִפִּיּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּפִרוּשׁ שְׂאֵמֵר שֶׁהוּא מְגַלֵּה אִיזָה
 רְמָזִים בְּעֵלְמָא בְּאִיזָה פְּסוּקִים הַמְרְמְזִים לְסוּד הַמַּעֲשִׂיּוֹת
 לְמַעַן דַּעַת שְׂאִינּוּ מִדְּבַר חֲסִידְשָׁלוֹם דְּבָרִים בְּטָלִים. אֲבָל
 סוּד הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּעַצְמָם רְחוּק מִדַּעְתָּנוּ וְעַמֵּק עַמֵּק מִי
 יִמְצְאוּנוּ:

מעשה ז' מזבוב ועכביש

ענה ואמר: אספר לכם כל הנסיעה שלי שהיה לי:

מעשה במלך אחד שהיו עליו כמה מלחמות כבדות

נהרי אפרסמון

מעשה ז' – מזבוב ועכביש

ענה ואמר, אספר לכם כל הנסיעה שלי שהיה לי: רבנו ז"ל היה רגיל לנסע נסיעות נפלאות, לפעמים לבד, והיה אז נעלם מעין כל חי, ולפעמים נסע עם איזה מאנשיו, ובכל נסיעותיו היה עוסק בתקונים נפלאים. וכמו שאמר פעם (חיי-מוהר"ן, סימן קנה): אלו היו יודעים העולם על מה אני נוסע, היו נושקים את דריסת הרגלים שלי, בכל פסיעה ופסיעה שלי אני מכריע את כל העולם לכף זכות, עין שם; וכשהיה חוזר מנסיעותיו, היה מספר ספורים נפלאים ואומר תורה, ובהם היה מרמז קצת מעניני נסיעותיו. ולפני שספר מעשה זה נסע נסיעתו הידועה לנאורישט, לפני פורים תקס"ז, והתחפש, והיה לבוש כדרך הסוחרים, ולא ידעו ממנו כלל. ואחר-כך כשחזר ספר מעשה זה (חיי-מוהר"ן, סימנים קנז-קס).

מעשה במלך אחד; חכמינו הקדושים אומרים (גשין סב.): מאן מלכי רבנן, שהתלמידי חכמים אמתיים נקראים מלכים, כי נתן להם מלוכה וממשלה מן השמים, כדי להנהיג אנשים בדרך השם יתברך, ולגלות ולפרסם להם מלכות שמים, וכן נמסר להם לפעל מה שצריכים, כמאמרם ז"ל (מועד קטן טז:): מי מושל בי? צדיק, שאני גוזר גזרה ומבטלה; וכן לכל אחד ואחד נתנה המלכות כפי בחינתו, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו): יש אחד שהוא מלך בביתו על אשתו וילדיו, ויש אחד שהוא מלך בעירו, ויש אחד שהוא מלך על כל העולם כולו, והעקר שיהיה

וּכְבַשׁ אוֹתָם, וְלָקַח שְׁבוּיִים הַרְבֵּה. (בתוך דבריו שהתחיל לספר זאת המעשה ענה ואמר בזו הלשון: תאמרו שאספר לכם הכל

נְהַרִי אַפְרָסְמוֹן

המלכות אצלו בן חורין, שלא ימלך על אנשים להנאתו ולצרכו, רק לגלות להם מלכות שמים, שידעו שהשם יתברך מלך ומלכותו בכל משלה.

שהיו עליו כמה מלחמות כבודות וכבש אותם; כי על הצדיקים הגדולים עוברים כל מיני מלחמות קשות וכבודות, הן מהבעל-דבר והיצר הרע שרוצה להתגבר עליהם, ולמנע אותם מעבודתם, והן מרשעים ומתנגדים המקנאים בהם ורודפים אותם, אבל הם מתגברים כארי לכבש כל מלחמתם, ואינם עוזבים את עצמם כלל. ואף צדיק בעולם לא נולד צדיק משלם בלי מלחמת היצר, אדרבה, דיקא על הצדיקים הגדולים, שיש להם כחות עצומים, מתגבר היצר הרע ביותר, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ספא נב.) על הפסוק (יואל ב, כא): "כי הגדיל לעשות", שבתלמידי חכמים יותר מכלם. וכן אמרו (שם): כל הגדול מחברו — יצרו גדול הימנו; והם יודעים היטב, שתתקף-ומיד שיוצאת הנשמה מהעולם העליון לעולם הזה, צריכה לערוך מלחמה ארכה נגד היצר הרע וחילותיו הטמאות, בבחינת (דברים כא, י'): "כי תצא למלחמה על אויביך" וגו', שתתקף-ומיד כשיוצאים לעולם הזה, הרי הם במלחמה עם האויב הגדול, שהוא היצר הרע. ולכן אינם מתפעלים מכל טכסיסי היצר הרע ומקנאת הרשעים, רק מתגברים מאד לכבש כל מלחמתם, ולגמר חפצם ורצונם, ולגלות כבוד שמים בעולם.

ולקח שבויים הרבה; השבויים של המלך הם המקרבים של הצדיק, שפדה אותם מתוך שני הסמ"ד-מ"ם והסטרא אחרא, ולקח אותם תחת כנפיו, ורחצם והלבישם, ונתן להם תקנה טובה בחיים, ומי שזוכה להתקרב אליו, ולהיות נמנה בין שבוייו, נמשך עליו אור וזיו וחיות ודבקות עליונה מנעם זיו השכינה הקדושה, ומתחיל לכסף ולהשתוקק אחריו יתברך ברצון מפלג מאד. (בתוך דבריו של רבנו ז"ל, שהתחיל לספר זאת המעשה, ענה ואמר בזו הלשון: תאמרו שאספר לכם הכל ותוכלו להבין), כי רבנו ז"ל רצה להקדים לנו, שכל נחשב, שאם אנחנו שומעים הספור — כבר מבינים אותו,

ותוכלו להבין), והיה המלך עושה סעדה גדולה (שקורין "באיל")

נהרי אפרסמון

יורדים לסוף דעתו בזה, פי דבריו הקדושים עמקים מני ים, עמק עמק מי ימצאם, ואסור לנו לחשב שכבר מבינים את הכל, פי תכלית הידיעה אשר לא נדע, וכל מה שזוכין להשיג בדבריו הקדושים, יודעים שעדין ההשגה רחוקה מאתנו מאד, בחינת (קהלת ז, כג): "אמרת אכפמה והיא רחוקה ממני"; וכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ד.): למד לשונך לומר איני יודע, שאדם ירגיל עצמו לומר תמיד שאינו יודע כלום, ואז יזכה לקבל חכמה הרבה, כי אם אינו יודע, אזי תמיד יש מקום ללמד, מה שאין כן אם אומר שיודע הכל, אזי אינו יודע כלום, פי אינו מפיר הצורך ללמד, ונשארו ריק מכל.

[וזוהי ידיעה חשובה מאד לדעת בכלליות עבודת השם יתברך, ובפרט בלמוד ספרי רבנו ז"ל, שלא יחשב שכבר ירד לסוף דעת רבנו ז"ל בתורותיו או בספוריו הקדושים, וכאלו הפשט הוא רק כמו שהוא מבין, ואי אפשר לומר אחרת, פי דברי רבנו ז"ל סובלים כל מיני פרושים שבעולם, ושבעים פנים יש לתורה, וכלם רמוזים בתוך דבריו הקדושים. וכבר אמר רבנו ז"ל בעצמו, שאתם יכולים לקמט את הספר שלי (קנייטשען מיין ספר) איך שאתם רוצים, כלומר, לומר בו כל מיני פרושים, העקר שלא להטות על דם מסעיף קטן שבשלחן ערוף. ולכן הוא דבר חשוב מאד לומר תמיד: "איני יודע", ולהתחיל תמיד להשיג דברי תורה מחדש. ואבי מורי הקדוש בעל ה"מנחת זאב" זי"ע, אמר על-פי זה רמז נאה: למה מנהג ישראל קדושים ביום שמחת תורה לעשות הגבהה לספר תורה בדרך הפוף? פי כשהמגביה נגש אל הספר תורה, אזי הכתב של היריעה כנגד פניו, אבל תכף-ומיד כשמגביה בדרך הפוף, אזי צד החלק ואחורי היריעה כנגד פניו, ואינו רואה את הכתב כלל, לרמז לאדם, שבלמוד התורה, אפלו כשעושה סיום, וגומר את התורה, אינו יודע כלל, וכאלו עדין לא התחיל כלל ללמד, ובדרך זו יזכה ללמד הרבה].

והיה המלך עושה סעדה גדולה (שקורין 'באיל') בכל שנה באותו היום

בְּכֹל שָׁנָה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁכָּבַשׁ הַמֶּלֶחֶמָה. וְהָיוּ שָׁם עַל
הַבַּאִיל כָּל הַשָּׂרִי־מְלוּכָה וְכָל הַשָּׂרִים בְּדֶרֶךְ הַמְּלָכִים,
וְהָיוּ עוֹשִׂין שָׁם עֲנִינֵי צָחוּק (שְׁקוּרִין "קוֹמְעֵדִים" [הַצְּגוֹת]).
וְהָיוּ מְשַׁחֲקִים וְצוֹחֲקִים מִכָּל הָאֲמוֹת מִהַיְשָׁמְעָאֵל וּמִכָּל
הָאֲמוֹת. וְהָיוּ עוֹשִׂים וּמַעֲקֵמִים בְּדֶרֶךְ שְׁחוֹק בְּדֶרֶךְ
הַנִּימוֹס וְהַהֲנַהֲגָה שֶׁל כָּל אִמָּה וּמִן הַסֵּתֶם מִיִּשְׂרָאֵל
גַּם־כֵּן הָיוּ עוֹשִׂין הַשְּׁחוֹק.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שֶׁכָּבַשׁ הַמֶּלֶחֶמָה; זֶהוּ יוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שָׂאז מְמַלִּיכִים אֶת מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְאָז עוֹשִׂים סְעֵדָה לְכַבוֹד
קִדְשֵׁת הַיּוֹם, וְכִמוּ שְׁכָתוּב (נַחֲמִיָּה ח, י): "לְכוּ אֲכָלוּ מִשְׁמַנִּים וּשְׁתוּ מִמִּתְקִים
וּשְׁלַחוּ מְנוֹת לְאִין נָכוֹן לוֹ, כִּי קְדוֹשׁ הַיּוֹם לְאֲדוֹנֵינוּ" וְגו', שֶׁפְּסוּק זֶה נֹאמֵר
עַל רֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּיָדוּעַ, וְאָז שְׁמַחִים מְאֹד עַל שְׂזוּכִים לְרֵאוֹת בְּהַתְּגַלוֹת מַלְכוּת
שָׁמַיִם בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ.

וְהָיוּ שָׁם עַל הַבַּאִיל כָּל הַשָּׂרִי־מְלוּכָה וְכָל הַשָּׂרִים בְּדֶרֶךְ הַמְּלָכִים; כִּי
אָז הוּא יוֹם הַדִּין לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וְלְכָל שָׂרֵי מַעְלָה וְשָׂרֵי מַטָּה, וְכִמוּ
שְׁאוּמְרִים (בְּפִיּוֹט "וַיִּנְתְּנָה תִּקְוָה"): "לְפַקֵּד עַל צָבָא מְרוֹם בְּדִין" וְכוּ', וְסַפְרֵי חַיִּים
וְסַפְרֵי מַתִּים פְּתוּחִים לְפָנָיו, לְתַן דִּין וְחֻשְׁבוֹן עַל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה.

וְהָיוּ עוֹשִׂין שָׁם עֲנִינֵי צָחוּק (שְׁקוּרִין 'קוֹמְעֵדִים'), וְהָיוּ מְשַׁחֲקִים וְצוֹחֲקִים
מִכָּל הָאֲמוֹת, מִהַיְשָׁמְעָאֵל וּמִכָּל הָאֲמוֹת, וְהָיוּ עוֹשִׂים וּמַעֲקֵמִים בְּדֶרֶךְ שְׁחוֹק
בְּדֶרֶךְ הַנִּימוֹס וְהַהֲנַהֲגָה שֶׁל כָּל אִמָּה, כִּי יוֹם רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם לְדַת יִצְחָק
אֲבִינוּ, שֶׁנִּקְרָא עַל שֵׁם הַצָּחוּק, וְכִמוּ שְׁכָתוּב (בְּרֵאשִׁית כ"א, ו): "צָחַק עָשָׂה לִי
אֱלֹהִים, כֹּל הַשְּׁמַעַע יִצְחָק לִי", וְאָז תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר, וּמְזַכֵּרִין זְכוּתוֹ שֶׁל עַקְבָּת
יִצְחָק, וּמְשַׁחֲקִים וְצוֹחֲקִים מִכָּל הָאֲמוֹת שְׂרָחוּקִים מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִינָם
מְקַבְּלִים עַל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ עֲלֵיהֶם, וְדָנִים אוֹתָם כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם, וּבִפְרִט
מִיְשָׁמְעָאֵל, שֶׁהוּא שָׁנָא אֶת יִצְחָק, וְרָצָה לְהַרְגֵּ אֹתוֹ, וְכִמוּ שְׁכָתוּב (מְשֵׁלִי כו,

וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְהַבְיֵא לוֹ הַסֵּפֶר שֶׁהָיָה פְּתוּב בּוֹ הַנְּמוּסִים
וְהַהֲנָהגָה שֶׁל כָּל אִמָּה וְאִמָּה. וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה
פּוֹתַח אֶת הַסֵּפֶר, הָיָה רוֹאֵה שְׁפָתוֹב בּוֹ הַהֲנָהגָה
וְהַנְּמוּסִים שֶׁל הָאִמָּה, כְּדָרָךְ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין בְּעֲלֵי הַשְּׁחוֹק
מִמָּוֶשׁ כִּי מִסְתַּמָּא גַם זֶה שֶׁעָשָׂה הַצְּחוֹק וְהַקְּאֻמְעֵדִיָּא
רָאָה גַם-כֵּן אֶת הַסֵּפֶר הַנִּ"ל. וּבִתְוֹךְ שֶׁהָיָה הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב

גַּהְרֵי אַפְרִסְמוֹן

(יח): "כַּמְתַּלְהֵלָה הַיּוֹרָה זָקִים" וְגו', "וְאָמַר הֲלֹא מִשְׁחָק אָנִי", שֶׁהוּא מְלַבֵּשׁ
הַרְשָׁעוֹת שֶׁלוֹ בַּצְּחוֹק, אֲבָל אִזּוֹ בְּיוֹם דִּינָא רַבָּה, מְצַחֲקִים מִמֶּנּוּ, וּמַגְלִים אֶת
קְלוֹנוֹ בְּרַבִּים.

וּמִן הַסֵּתֶם מִיִּשְׂרָאֵל גַּם-כֵּן הָיוּ עוֹשִׂין הַשְּׁחוֹק; כִּי יֵשׁ מְקַטְרָגִים גַּם עַל
נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵלּוּ מִיְּמִינֵים לְזָכוֹת, וְאֵלּוּ מִשְׂמָאֲלִים לְחֻבָּה, וְהַצְּדִיקִים
מְלַמְּדִים זָכוֹת עַל נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְצִילִים אוֹתָם מִקְטְרוֹג הַמְּקַטְרָג.

וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְהַבְיֵא לוֹ הַסֵּפֶר, שֶׁהָיָה פְּתוּב בּוֹ הַנְּמוּסִים וְהַהֲנָהגָה שֶׁל
כָּל אִמָּה וְאִמָּה; כִּי זֶהוּ עֲנִין שֶׁלְשָׁה סְפָרִים שְׁנִפְתָּחִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה (ראש
הַשָּׁנָה טו): שֶׁל צְדִיקִים, בִּיְנוּנִים וּרְשָׁעִים, וְדָנִים כָּל אִמָּה וְאִמָּה כְּפִי מַעֲשֵׂיהָ
שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, וְכֵן נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל דָּנִים אוֹתָם כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם, אֲבָל עַל-יְדֵי
שְׁנַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר וְעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה, הֵם יוֹצֵאִין וְכֹפֵאִין בְּמִשְׁפָּט,
וְנִכְתְּבִין וְנִחְתְּמִין לְאַלְתֵּר לְחַיִּים.

וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהָיָה פּוֹתַח אֶת הַסֵּפֶר, הָיָה רוֹאֵה שְׁפָתוֹב בּוֹ הַהֲנָהגָה
וְהַנְּמוּסִים שֶׁל הָאִמָּה, כְּדָרָךְ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין בְּעֲלֵי הַשְּׁחוֹק מִמָּוֶשׁ, כִּי מִסְתַּמָּא גַם
זֶה שֶׁעָשָׂה הַצְּחוֹק וְהַקְּאֻמְעֵדִיָּא, רָאָה גַם-כֵּן אֶת הַסֵּפֶר הַנִּ"ל; כִּי כָּל אִמָּה
וְאִמָּה מֵהַשְּׁבָעִים אֲמוֹת, כְּרוּכָה אַחַר מְדָה רְעָה וְתֵאָוָה אַחֲרֶת, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי
רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לו); וּמִחֲמַת הַמְּדָה רְעָה וְהַתֵּאָוָה שְׁלָה,
הִיא לְלַעַג וּלְקַלְס, וְשׁוֹחֲקִים עָלֶיהָ בְּשָׂמִים, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים ב, ד): "יֹשֵׁב
בְּשָׂמִים יִשְׁחַק הַגּוֹי" הַיְלַעַג לְמוֹ", כִּי סוּף כָּל סוּף זֶה גּוֹפֵא תְּהִיָה הַמְּפָלָה

על הספר, ראה שהיה עכביש, הנקרא שפין, שהיה מרחש על צדי הספר, דהינו על חדי הדפין, ומצד השני היה עומד זבוב. מן הסתם להיכן הולך העכביש אל הזבוב. ובתוך שהיה העכביש מרחש והולך אל הזבוב, בא רוח והרים את הדף מן הספר, ולא היה העכביש יכול לילך אל הזבוב. וחזרה לאחוריה, ועשתה עצמה

נחרי אפרסמון

של האמות, על ידי שרדפו אחר התאוות, ועזבו את השם יתברך, וכמו שנאמר במפלת מצרים (שמות י'): "את אשר התעללתי במצרים", ופרש רש"י: לשון שחוק, עין שם.

ובתוך שהיה המלך יושב על הספר, ראה שהיה עכביש, הנקרא שפין, שהיה מרחש על צדי הספר, דהינו על חדי הדפין, ומצד השני היה עומד זבוב, מן הסתם להיכן הולך העכביש? אל הזבוב. העכביש מרמז על קלפת עמלק, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (מדרש משלי, פרשה ל', סימן יג) על הפסוק (משלי ל, כח): "שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך" — זה עמלק שיוצא מאדום, אמתא רשיעא, והוא הולך אל הזבוב, המרמז על החלושי כח שבישראל, לתפס אותם בקורי עכביש שלו; כי עמלק לעולם רצועת מרדות לישראל, לקרר אותם מעבודתם, וכמו שכתוב (דברים כה, יח): "אשר קרד בדרך, ויזנב בך כל הנחשלים אחריך"; כי אצל נשמות חלושות, אפלו כשיש קורי עכביש על השער, גם זה מניעה להם להכנס, פמובא בדברי רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן רלב), כי החלושי כח, אפלו דבר קטן כמו קורי עכביש שסותם את השער, הם חוזרים חזרה. מה שאין כן גבור בודאי אינו חושש לזה כלל.

ובתוך שהיה העכביש מרחש והולך אל הזבוב, בא רוח והרים את הדף מן הספר, ולא היה העכביש יכול לילך אל הזבוב, וחזרה לאחוריה; כי על הדף היה כתוב הנמוסים של ישראל, שהיא התורה הקדושה, והדף של התורה מגן אפלו על הנשמות הכי חלושות שבישראל, שאם יעשו לעצמם

**בְּעֶרְמָה כָּאֱלוֹ הַיָּא חוֹזֶרֶת וְאִינָה רוֹצִית עוֹד לִילֵף אֶל
הַזְּבוּב. וְחֹזֵר הַדָּף לְמִקוּמוֹ. וְחֹזֶרָה הָעֶכְבִּישׁ לִילֵף אֶל
הַזְּבוּב, וְאִזִּי שׁוֹב הַרִים הַדָּף וְלֹא הַנִּיחָה (הֵינּוּ שֶׁהַדָּף חֹזֵר**

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

קביעות חזקה ללמד לכל הפחות דף אחד בכל יום, מאיזה למוד של התורה שיהיה, זה יגן עליהם מכל רע, כי עקר התגברות העכביש — שהוא עמלק, על הזבוב — שהם נשמות ישראל החלושות, הוא על-ידי שמונע אותם מלעסק בתורה כראוי, ושירפו ידיהם מלפתח ספר ומללמד בו אפלו דף אחד. וכמו שכתוב (שמות יז, ח): "ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפדים", ואמרו על זה חכמינו הקדושים (תנחומא בשלח), שרפו ידיהם מדברי תורה. אבל כשנשמות ישראל מתגברים פנגדו עם דברי התורה הקדושה, ומשימים אונם ולבם לשמע דברי תורה, אז אפלו הנשמות הכי חלושות שבישראל, מקבלים כח חזק ללחם נגד עמלק ולהכניע אותו. וכמוכא בשם הרב הקדוש רבי שמשון אסטרופולער ז"ע (ספר קרנים, פרק יג) על הפסוק שנאמר במלחמת עמלק (שמות יז, יד): "כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע" — ראשי תבות: זבוב; כי על-ידי התורה הקדושה, אפלו הנשמות הכי חלושות יכולות להנצל מעמלק.

ועשתה עצמה בערמה, כאלו היא חוזרת ואינה רוצית עוד לילף אל הזבוב, וחזר הדף למקומו. וחזרה העכביש לילף אל הזבוב, ואזי שוב הרים הדף ולא הניחה (הינו שהדף חזר והרים את עצמו, ולא הניח את העכביש לילף אל הזבוב) וחזרה, וכן היה כמה פעמים; כי כן דרך היצר הרע שהוא העכביש, שמנסה לתפס נשמות חלושות, שהם בחינת זבוב, בתוך קורי עכביש שלו, והוא טוה ואורג אותם בפה הטמא שלו, ומוציא דבורים טמאים דרך פיהם של אנשים פגומים, כדי להרחיק נשמות ישראל משרשם, והוא עושה בערמה חדשה בכל פעם, כי מראה עצמו כאלו עוזב את האדם, אבל אחר-כך חוזר ונוקש בו עוד פעם ועוד פעם, ורק על-ידי שאדם חזק בדעתו לא להפנע אליו, והוא מסתיר עצמו תחת דף הקדוש של התורה הקדושה, על-ידי-זה הוא נצל מרשתו הטמאה, וזוכה לראות במפלתו.

והרים את עצמו ולא הניח את העכביש לילך אל הזכוב) וחזרה. וכן היה כמה פעמים. אחר-כך שוב חזרה העכביש לילך אל הזכוב, והיתה מרחשת והולכת עד שכבר חטפה עצמה ברגל אחד על הדף. ושוב הרים הדף את עצמו והיא כבר היתה על הדף קצת. ואזי הניח הדף את עצמו לגמרי עד שנשארה העכביש תחתיו בחלל בין דף לדף. והיתה מרחשת שם ונשארה מטה מטה עד שלא נשאר ממנה כלום. (והזכוב לא אספר לכם מה שהיה בה).

והמלך היה רואה כל זה והיה מתמיה עצמו, והבין שאין זה דבר ריק, רק שמראין לו איזה דבר.

נחרי אפרסמון

אחר-כך שוב חזרה העכביש לילך אל הזכוב, והיתה מרחשת והולכת, עד שכבר חטפה עצמה ברגל אחד על הדף, ושוב הרים הדף את עצמו, והיא כבר היתה על הדף קצת, ואזי הניח הדף את עצמו לגמרי, עד שנשארה העכביש תחתיו בחלל בין דף לדף, והיתה מרחשת שם, ונשארה מטה מטה, עד שלא נשאר ממנה כלום (והזכוב, לא אספר לכם מה שהיה בה); פי על-ידי שאדם חזק מאד ללמד בכל יום לכל הפחות דף אחד מלמודי התורה הקדושה, חק ולא יעבר, הדף של התורה הקדושה, יגן עליו להיות נשמר מכל רע, ויכניע את הסמ"ך-מ"ם, שהוא העכביש לגמרי. וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן יט), שהכח של התורה גדול כל-כף, עד שיכול להוציא בני-אדם מן העברות שרגילין בהן, חס ושלוים. ואם יעשו להם חק קבוע וחיוב חזק ללמד בכל יום ויום כף וכף, יהיה איך שיהיה, בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה על-ידי התורה, פי כח התורה גדול מאד, עין שם.

והמלך היה רואה כל זה והיה מתמיה עצמו, והבין שאין זה דבר ריק, רק שמראין לו איזה דבר (וכל השרים ראו שהמלך מסתפל ומתמיה על זה).

(וכל השרים ראו שהמלך מסתכל ומתמיה על זה). והתחיל לחשב
 בזה מה זה ועל מה זה. ונתנמנם על הספר.

וחלם לו, שהיה בידו אבן טוב (שקורין "דומיט"). והיה
 מסתכל בו. והיו יוצאין ממנו גזמות אנשים.
 והשליך מידו הדומיט. והדרך אצל המלכים, שתולה
 על-גביהם הפאטרעט (התמונה) שלו ועל-גבי הפאטרעט
 תולה את הפתר. והיו אותן האנשים היוצאין מן

נחרי אפרסמון

והתחיל לחשב בזה, מה זה ועל מה זה, ונתנמנם על הספר. וחלם לו, שהיה
 בידו אבן טוב (שקורין "דומיט"), והיה מסתכל בו, והיו יוצאין ממנו גזמות
 אנשים; האבן טוב מרמז על גשמות ישראל, כי כל אחד ואחד מישראל
 הוא כאבן טוב בכתר המלך (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו'); ולכן צריכים לדון
 את כל אחד לכף זכות, ולמצא בהם נקדות טובות, שעל-ידי-זה מתעטר
 כתר המלך בתכלית ההדור והיפי, וזוכים לראות בכבוד המלך באמת. וזו
 עבודת הצדיקים כל ימי חייהם — לקרב אנשים תחת פני השכינה,
 ולהחזיר אותם בתשובה שלמה לפניו יתברך. כי על-ידי שדן אותם הצדיק
 לכף זכות, ומוצא בהם נקדות טובות, על-ידי-זה מעלה אותם מכף חובה
 לכף זכות, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), ומחזיר
 אותם להיות אבן טוב בכתר המלך.

והשליך מידו הדומיט; כי לפעמים אין הצדיק רוצה בהנהגת העולם,
 ומסתיר פניו מהם, מחמת מעוט אמונה שיש בישראל, כמוכא בדברי רבנו
 ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יח), ואז משליך מעל עצמו הנהגת העולם,
 ותולה את זה בקטנותו, ואומר שאינו ראוי להנהיג העולם, וכך זה מחמת
 קטנות האמונה שיש באנשים.

והדרך אצל המלכים, שתולה על גביהם הפאטרעט (התמונה) שלו, ועל
 גבי הפאטרעט תולה את הפתר. והיו אותן האנשים, היוצאין מן הדומיט,

הרומיט לוקחין את הפאטרעט וחתכו את ראשו. ואחר-
 כף לקחו את הכתר והשליכו לתוך הרפש (כל זה חלם לו),
 והיו אותן האנשים רצים אליו להרגו. והרים עצמו דף
 מן הספר הנ"ל שהיה שוכב עליו. והגן לפניו ולא יכלו
 לעשות לו מאומה, והלכו ממנו. ואחר-כף חזר הדף
 למקומו. ושוב היו רצים להרגו וחזר והרים הדף פנ"ל,
 וכן היה כמה פעמים.

והיה משתוקק מאד לראות איזה דף שמגן עליו, מאיזה
 נימוסים של איזה אמה בתוב עליו. והיה מתירא

גהרי אפרסמון

לוקחין את הפאטרעט, וחתכו את ראשו, ואחר-כף לקחו את הכתר,
 והשליכו לתוך הרפש (כל זה חלם לו). והיו אותן האנשים רצים אליו להרגו;
 פי כן דרך בני-אדם, שדיקא אלו שקבלו טובה נצחית מן הצדיק, ונתקרבו
 אל השם יתברך על ידו, לבסוף הם נהפכים עליו לרודף, וחותכים ראש
 התמונה שלו, שהם ספריו הקדושים, שבתוכם מנחים פניו, שכלו ונשמתו,
 כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצב), וזורקים את כתר
 לתוך הרפש, הינו שמכזים אותו בכל מיני בזיונות, ולבסוף גם רצים אחריו
 להרגו, וחסמא לצלן. ואף-על-פי שזה דבר שכנגד השכל — למה תרדף
 את האדם שהציל אותך מן הרפש והטיט, ותקן אותך, שתזכה להיות אבן
 טוב בכתר המלך, אבל כף הוא טבע העולם, שדיקא ממי שקבלו טובה,
 אחר-כף נהפכים עליו לרודף, ואשרי מי שאינו נכשל בזה, רק מכיר טובה
 תמיד למי שעשה לו טובה, ואינו שוכחו לעולם.

והרים עצמו דף מן הספר הנ"ל, שהיה שוכב עליו, והגן לפניו, ולא
 יכלו לעשות לו מאומה, והלכו ממנו. ואחר-כף חזר הדף למקומו, ושוב
 היו רצים להרגו, וחזר והרים הדף פנ"ל, וכן היה כמה פעמים. והיה
 משתוקק מאד לראות איזה דף שמגן עליו, מאיזה נימוסים של איזה אמה

להסתכל. והתחיל לצעק: חבל, חבל. ושמעו כל השרים שהיו יושבין שם, והיו חפצים להקיצו, אף אין זה נימוס להקיץ את המלך. והיו מפים סביבותיו כדי להקיצו ולא היה שומע.

בתוך כך בא אליו הר גבוה. ושאל אותו: מה אתה צועק כל-כך שזה זמן רב שאני ישן ולא הקיץ אותי כלום שום דבר ואתה הקיצות אותי. אמר לו: ולא אצעק? שהם קמים עלי להרגני רק שזה הדף מגן עלי.

נהרי אפרסמון

פתוב עליו, והיה מתירא להסתכל, והתחיל לצעק: חבל, חבל, ושמעו כל השרים שהיו יושבין שם, והיו חפצים להקיצו, אף אין זה נימוס להקיץ את המלך, והיו מפים סביבותיו כדי להקיצו, ולא היה שומע; כי הדף של התורה הקדושה מגן על הצדיק מכל רע, והוא בורח תמיד אל תוך חדר התורה למצא מרגוע לנפשו, ולקרר את עצמו מעצם הצרות והיסורין שעוברים עליו, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה), שעל-ידי תקף היסורים שעוברים על הצדיק, הוא בורח אליו יתברך, ונכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ומבטל את עצמו בעצם עצמיות אלקותו יתברך, וכשחוזר מהבטול — מביא עמו תורה, ובזה הוא מקרר את כאבו הגדול. וכן אמרו חכמינו הקדושים (תנא דבי אליהו, פרק ו'): אם ראית שהיסורין ממשמשין ובאים עליך, רוצ לחדרי דברי תורה, ומיד היסורין בורחין ממך, שנאמר (ישעיה כו, כ): "לך עמי בא בחדריה" וגו'. ולכן גם המלך, מאן מלכי רבנן, כשרודפים אותם, על-ידי-זה הדף מגן עליהם.

בתוך כך בא אליו הר גבוה, ושאל אותו: מה אתה צועק כל-כך, שזה זמן רב שאני ישן, ולא הקיץ אותי כלום, שום דבר, ואתה הקיצות אותי? אמר לו: ולא אצעק, שהם קמים עלי להרגני, רק שזה הדף מגן עלי. השיב

השיב לו הָהָר: אִם זֶה הַדָּף מִגֵּן עֲלֶיךָ, אִין אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְיָרָא מִשׁוּם דְּבַר, כִּי גַם עָלִי קָמִים הַרְבֵּה שׁוֹנְאִים. רַק זֶה הַדָּף מִגֵּן עָלַי. בּוֹא וְאַרְאֵךְ.

וְהִרְאָה לוֹ שְׂפָכִיב הָהָר עוֹמְדִים אֲלָפִים וְרַבְבוֹת שׁוֹנְאִים וְעוֹשִׂים סְעֻדוֹת וְשִׂמְחִים וְכְלִי-זֶמֶר מְזַמְרִים וּמְרַקְדִין. וְהַשְׂמִיחָה הִיא, שְׂאִיזָה פֶת מֵהֶם חוֹשֵׁב אֶחָד וּבָא עַל אִיזָה חֲכָמָה אִיךְ לְעֵלוֹת אֶל הָהָר, וְאִזִּי עוֹשִׂים שְׂמִיחָה גְדוֹלָה וְסְעֻדָה וּמְזַמְרִים וְכוּ', וְכֵן כָּל פֶּת וְכֵת מֵהֶם. רַק שְׂזָה הַדָּף שֶׁל אֱלוֹ הַנְּמוּסִים שְׂמִיגֵן עֲלֶיךָ מִגֵּן עָלַי.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לוֹ הָהָר: אִם זֶה הַדָּף מִגֵּן עֲלֶיךָ, אִין אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְיָרָא מִשׁוּם דְּבַר, כִּי גַם עָלִי קָמִים הַרְבֵּה שׁוֹנְאִים, רַק זֶה הַדָּף מִגֵּן עָלַי. בּוֹא וְאַרְאֵךְ. וְהִרְאָה לוֹ, שְׂפָכִיב הָהָר עוֹמְדִים אֲלָפִים וְרַבְבוֹת שׁוֹנְאִים, וְעוֹשִׂים סְעֻדוֹת וְשִׂמְחִים, וְכְלִי זֶמֶר מְזַמְרִים וּמְרַקְדִין, וְהַשְׂמִיחָה הִיא, שְׂאִיזָה פֶת מֵהֶם חוֹשֵׁב אֶחָד, וּבָא עַל אִיזָה חֲכָמָה אִיךְ לְעֵלוֹת אֶל הָהָר, וְאִזִּי עוֹשִׂים שְׂמִיחָה גְדוֹלָה וְסְעֻדָה וּמְזַמְרִים וְכוּ'. וְכֵן כָּל פֶּת וְכֵת מֵהֶם, רַק שְׂזָה הַדָּף שֶׁל אֱלוֹ הַנְּמוּסִים שְׂמִיגֵן עֲלֶיךָ מִגֵּן עָלַי; הָהָר גְּבַהַ מְרַמֵּז עַל הַיָּצֵר הָרַע שֶׁל הַצְּדִיקִים, שְׂעָלִיו אִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְפָה נב.): צְדִיקִים נִדְמָה לָהֶם כְּהָר, שֶׁהֵם כְּלָלוֹת הַמְּנִיעוֹת וְהַבְּלוּלִים שֵׁישׁ לְהַצְּדִיק עַל כָּל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה, אֲבָל הוּא עוֹלָה וּמִתְגַּבֵּר עַל כָּל־הֶם, וּמִנְצֵחַ כָּל מְלַחְמוֹתָיו, רַק בְּשָׂעָה שֶׁגַם אוֹהֲבֵיו נִהְפָּכִים עָלָיו לְרוֹדְף — זֶה כּוֹאֵב לוֹ מְאֹד, כִּי הֵלֵא גָּמַל לָהֶם רַק טוֹבוֹת, וְלָמָּה יִשְׁלַמוּ לוֹ רָעָה תַּחַת טוֹבָה?! וְלָכֵן צוּעֵק כְּרֵאוּי אֶל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וְעוֹשֶׂה רָעַשׁ גְּדוֹל לְמַעֲלָה. וְגַם בְּזָה עֵקֶר נִחְמָתוֹ — עַל-יְדֵי הַדָּף שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי בַּתְּחִלָּתוֹ מִן הַבְּטוּל, שְׁנִתְבַּטַּל אֶל הָאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל-יְדֵי גְדֹל צְרוּתוֹ וְיִסּוּרָיו, הוּא

וּבְרֵאשׁ הָהָר הָיָה נֶסֶר (שְׁקוֹרִין "טאבליצע") (לוח), וְהָיָה
 כְּתוּב שָׁם הַנִּימוּסִים שֶׁל הַדָּף הַמְּגוּן עָלָיו
 מֵאִיזָה אִמָּה הוּא. רַק מִחֲמַת שֶׁהָהָר גְּבוּהָ אֵין יְכוּלִים
 לְקִרֹת אוֹתוֹ הַכְּתָב, רַק לְמַטָּה הָיָה טֹאבְלִיצֶע, וְהָיָה
 כְּתוּב שָׁם, שְׁמִי שֵׁישׁ לוֹ כָּל הַשָּׁנִים, יְכוּל לְעֵלוֹת אֶל
 הָהָר. וְנָתַן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׂגָדֵל עֹשֵׁב בַּמָּקוֹם שֶׁצָּרִיכִין
 נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

בא חזרה עם חרדושי תורה נפלאים, והם עקר נחמתו מתוך כל הצרות.

וּבְרֵאשׁ הָהָר הָיָה נֶסֶר (שְׁקוֹרִין "טאבליצע" – לוח עץ), וְהָיָה כְּתוּב שָׁם
 הַנִּימוּסִים שֶׁל הַדָּף הַמְּגוּן עָלָיו מֵאִיזָה אִמָּה הוּא. הַנֶּסֶר וְהַלּוּחַ שֶׁבְרֵאשׁ הָהָר,
 הוּא הַלּוּחַ שֶׁל נְמוּסֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׂמַגֵּן עַל הָאָדָם מִכָּל רָע, כִּי עַל-יְדֵי
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הָאָדָם יְכוּל לְעֵלוֹת בְּהָר ה', וְלַהֲגִיעַ אֶל כָּל הַמַּעֲלוֹת
 הַגְּבוּהוֹת, וְגַם לְהִיּוֹת נִשְׁמָר מֵעֲצַת הַיָּצָר הָרָע, שְׂנֵדָמָה לְצַדִּיקִים כְּהָר (סִפָּה
 נב.); כִּי כַח הַתּוֹרָה גְּדוּל מְאֹד, עַד שֶׁיְכוּל לְהִצִּיל אֶפְלוּ בַעַל עֲבָרָה מִמֶּשׁ,
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וְכִמוֹ שֶׁשָּׂאֵל פֶּעַם מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל אֶת רַבְּנוֹ ז"ל, כִּשְׁהַפְּלִיג
 בְּשִׁבְחַת עֶסֶק הַתּוֹרָה: וְאִם אֶחָד בַּעַל עֲבָרָה מִמֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, הֲאִם גַּם לוֹ
 יוֹעִיל? וְהַשִּׁיב לוֹ רַבְּנוֹ ז"ל: וְכִי אַתָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל מַעֲלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה?
 הֲלֹא עֶסֶק הַתּוֹרָה הוּא גְּדוּל בְּמַעֲלָה מִשְׁמִירַת הַבְּרִית, כִּי בְרִית בִּיסוּד
 וְאוֹרִיטָא בְּתַפְאָרַת (חַיִּי-מוֹהֲרַ"ן, סִימָן תַּקַּעג).

רַק מִחֲמַת שֶׁהָהָר גְּבוּהָ, אֵין יְכוּלִים לְקִרֹת אוֹתוֹ הַכְּתָב, כִּי מֵרַב מַעֲלַת
 לְמוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִחֲמַת שֶׁהִיא יְכוּלָה לְהִבִּיא אֶת הָאָדָם לְמַדְרַגוֹת הַכִּי
 רְמוֹת, לְכֵן הַבַּעַל-דָּבָר מֵנִיחַ עֲצָמוֹ מְאֹד לְמַנֵּעַ אֶת הָאָדָם מִלְּמוֹד הַתּוֹרָה, וְהוּא
 יִלְבִּישׁ עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי מִצְוֹת לְמַנֵּעַ אֶת הָאָדָם מִלְּמוֹד הַתּוֹרָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי
 רַבְּנוֹ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרַ"ן, חֶלֶק א', סִימָן א'), שֶׁהַיָּצָר הָרָע מְלַבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמִצְוֹת,
 וְנִינִיחַ לוֹ הַכֹּל, אֲבָל לֹא לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי מִזֶּה הוּא מִפְּחָד יוֹתֵר מִהַכֹּל, כִּי עַל-יְדֵי
 לְמוֹד הַתּוֹרָה, נִתְבַּטַּל הַיָּצָר הָרָע לְגַמְרֵי, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (קְדוּשִׁין ל.): אֲמַר

לְעֹלֹת אֶל הַהָר. וּמִי שָׁבָא לְשֵׁם הָיָה נֹפְלִים לוֹ כָּל
הַשָּׁנִים, הֵן שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּרִגְלָיו, הֵן שֶׁהָיָה רוֹכֵב, הֵן
שֶׁהָלַךְ בַּעֲגָלָה עִם בְּהֵמוֹת, הָיָה נֹפְלִים כָּל הַשָּׁנִים. וְהָיוּ
מִנְחִים שֵׁם חֲמָרִים חֲמָרִים שֶׁל שָׁנִים כְּמוֹ הָרִים הָרִים.

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא, בְּרָאתִי יֵצֵר הָרָע, בְּרָאתִי תוֹרָה תְּבַלִּין כְּנֶגְדּוֹ; כִּי הַתּוֹרָה
מְבַטֶּלֶת אֶת הַיֵּצֵר הָרָע לְגַמְרֵי, וְלִכֵּן הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת כְּנֶגְדּוֹ גְבוּר חֵיל, וְלֹא
לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב שֶׁבְעוֹלָם, רַק לְקַבֵּעַ לְעַצְמוֹ שְׁעוּרִים קְבוּעִים
בְּכָל יוֹם, לְטַיֵּל וְלִהְיוֹת בְּכָל מְקוֹמוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה.

רַק לְמִטָּה הָיָה טֹאבְלִיָּעַ, וְהָיָה כְּתוֹב שֵׁם, שְׁמִי שֵׁישׁ לוֹ כָּל הַשָּׁנִים,
יְכוּל לְעֹלֹת אֶל הָהָר, וְנָתַן הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שֶׁגָּדַל עָשָׂב בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיכִין לְעֹלֹת
אֶל הָהָר, וּמִי שָׁבָא לְשֵׁם, הָיָה נֹפְלִים לוֹ כָּל הַשָּׁנִים, הֵן שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּרִגְלָיו,
הֵן שֶׁהָיָה רוֹכֵב, הֵן שֶׁהָלַךְ בַּעֲגָלָה עִם בְּהֵמוֹת, הָיָה נֹפְלִים כָּל הַשָּׁנִים, וְהָיוּ
מִנְחִים שֵׁם חֲמָרִים חֲמָרִים שֶׁל שָׁנִים כְּמוֹ הָרִים הָרִים; הַשָּׁנִים מְרַמְזוֹת עַל
עֵקֶר כְּלֵי הָאֲכִילָה שֶׁל הָאָדָם, וְהַתְּנָאֵי הִרְאִישׁוּן, שִׁיְהִיָּה גוּפוֹ שֶׁל אָדָם יְכוּל
לְקַבֵּל דְּבָרֵי תוֹרָה, וְלִהְיוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, הוּא עַל-יְדֵי שִׁישְׁמֹר מְאֹד עַל
בְּשָׂרוֹת הַמְּזוּזִין, וְיִהְיֶה נִזְהָר מֵה שֶׁהוּא אוֹכֵל, וְכַעֲזֵן שֶׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים
(יְלָקוּט שְׁמַעוּנֵי דְּבָרִים, רַמֵּז חֲתָל): לֹא זָכָה אָדָם לְתוֹרָה שִׁיְכַנְסוּ בְּתוֹךְ מַעֲיו, יְבַקֵּשׁ
רַחֲמִים עַל אֲכִילָה וְשִׁתְיָה יִתְרָה, שֶׁלֹּא תִכְנַס לְתוֹךְ מַעֲיו, עֵינֵי שָׁם; כִּי
מֵאֲכֹלוֹת אֲסוּרִים מְטַמְטְמִים לֵב הָאָדָם, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְקַלֵּט
דְּבָרֵי תוֹרָה וְלַמְּוֹדֵי הָאֱמוּנָה, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַב הַרְמְב"ם ז"ל בְּאַגְרָתוֹ לְאַנְשֵׁי תִימָן,
שֶׁעָקַר הַטַּעַם שֶׁהָיָה לָהֶם נִסְיוֹן גְּדוֹל כֹּל-כֶּף בְּעִקְרֵי הָאֱמוּנָה, מִחֲמַת שֶׁלֹּא
נִשְׁמְרוּ בְּכִשְׁרוֹת הַמְּזוּזִין כְּרְאוּי, וְטַמְטְמוּ לָבָם בְּמֵאֲכֹלוֹת אֲסוּרִים, רַחֲמָנָא
לְצַלֵּן. וְכֵן רְאוּנוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ, שֶׁכָּל הַצְּלַחַת הָעַרְב־רַב בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, לְהַעֲבִיר
אֲלֵפִים וְרַבּוֹת מֵאַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַדָּת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הָיָה עַל-יְדֵי
שֶׁפְּטְמוּ אוֹתָם קִדְּם בְּמֵאֲכֹלוֹת אֲסוּרִים, וּמְכָרוּ לָהֶם בְּשָׂר גְּמִלִים וְחֲמוּרִים
וְשִׁפְנִים תַּחַת הַכֶּשֶׁר שֶׁל רַבָּנִים, וְאַחַר שֶׁנִּטְמְטְמוּ לָבָם בְּנִבְלוֹת וְטִרְפוֹת, הָיָה
בְּנִקְל לְהַעֲבִיר אוֹתָם עַל הַדָּת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. וְלִכֵּן הָיָה כְּתוֹב עַל הַלּוּחַ

אחר־כֵּן לָקְחוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל. וְחִזְרוּ וְהִעֲמִידוּ יַחַד
 אֶת הַפֶּאטְרֵעַט כְּבָרְאִשׁוֹנָה, וְאֶת הַכֶּתֶר לָקְחוּ
 וְרַחְצוּ אוֹתוֹ, וְחִזְרוּ וּתְלֹאוּם בַּמְּקוֹמָם, וְהַקִּיץ הַמְּלֶךְ.
 וְהִסְתַּכֵּל תַּכְּף עַל הַדָּף שֶׁהֵגֵן עָלָיו מֵאֵיזָה נִימוּס שֶׁל אֵיזָה
 אִמָּה הוּא, וְרָאָה שֶׁכֶּתוּב בּוֹ הַנִּימוּס שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְהִתְחִיל

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׁלֻמָּטָה מִן הַהֵר, שָׂרַק מִי שֵׁישׁ לוֹ כָּל הַשָּׁנִים יְכוֹל לַעֲלוֹת עַל הַהֵר, לְרַמֵּז
 שָׂרַק מִי שֵׁישׁ לוֹ כָּל הַל"ב שָׁנִים, הַמְּכֻוֹנִים כְּנֶגֶד הַל"ב נְתִיבוֹת חֻכְמָה כְּיָדוּעַ,
 וְהוּא מִתְחַכֵּם מְאֹד לְשֹׁמֵר בְּשִׁמְרָה מְעֵלָה כָּל מָה שֶׁמְכַנִּיס לְתוֹךְ פִּי, שְׁלֹא
 יִכָּשֵׁל בְּשׁוּם מֵאֶכֶל אָסוּר, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא יְכוֹל לַעֲלוֹת אֶל הַהֵר, וּלְהַשִּׁיג
 הַשְּׂגוֹת הַתּוֹרָה.

אחר־כֵּן לָקְחוּ אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, וְחִזְרוּ וְהִעֲמִידוּ יַחַד אֶת הַפֶּאטְרֵעַט
 כְּבָרְאִשׁוֹנָה, וְאֶת הַכֶּתֶר לָקְחוּ וְרַחְצוּ אוֹתוֹ, וְחִזְרוּ וּתְלֹאוּם בַּמְּקוֹמָם; כִּי רַבְּנוּ
 ז"ל אָמַר (שיחות־הַר"ן, סימן עח): בְּכָל מְקוֹם יֵשׁ יִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ מִי שֶׁעוֹשֶׂה כָּל
 הָעוֹלוֹת, אֶף־עַל־פִּי־כֵן בְּהִכָּרַח נִמְצָא בּוֹ אֵיזָה יִשְׂרָאֵל, רַק שֵׁישׁ חֲלוּק בֵּין
 בְּנֵי־אָדָם מְתִי מִתְחִיל הַיִּשְׂרָאֵל, יֵשׁ אָדָם שֶׁהֵי־יִשְׂרָאֵל מִתְחִיל אֶצְלוֹ תַּכְּף, וְיֵשׁ שְׂאִין
 מִתְחִיל אֶצְלוֹ הַיִּשְׂרָאֵל רַק אַחֲר־כֵּן שֶׁעוֹשֶׂה עוֹלָה, וְיֵשׁ שֶׁמִּתְאַחֵר אֶצְלוֹ הַתְּחִלַּת
 הַיִּשְׂרָאֵל יוֹתֵר, דִּהְיִינוּ אַחֵר שֶׁעֲשֵׂה פְמָה עוֹלוֹת, וְכֵן יֵשׁ שֶׁמִּתְחִיל אֶצְלוֹ בְּאַחֵר
 יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֶף־עַל־פִּי־כֵן יִמְצָא גַם בּוֹ אֵיזָה יִשְׂרָאֵל רַק שֶׁהוּא מְאַחֵר הַרְבֵּה,
 וְלִכֵּן אֵלּוּ שֶׁחֲתָכוּ לוֹ אֶת הָרֹאשׁ וְהַכֶּתֶר, וְזָרְקוּ אֶת זֶה בַּבֶּץ, וְלִכְלְכוּ אֶת זֶה,
 לְבִסוּף אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים חִזְרוּ וְלָקְחוּ אֶת הָרֹאשׁ וְהַכֶּתֶר, וְרַחְצוּ אוֹתוֹ וְהִחְזִירוּ
 אוֹתוֹ עַל מְקוֹמוֹ. וְהַקִּיץ הַמְּלֶךְ, וְהִסְתַּכֵּל תַּכְּף עַל הַדָּף שֶׁהֵגֵן עָלָיו מֵאֵיזָה
 נִימוּס שֶׁל אִמָּה הוּא, כִּי זֶה מִמֵּדַת הַכֶּתֶר הַטוֹב, שֶׁאָדָם צָרִיף לְהִתְבּוֹנֵן
 הֵיטֵב מִי הֵגֵן בְּעָדוֹ בְּעַת שֶׁהָיָה בְּעַת צָרָה, וְרָאָה שֶׁכֶּתוּב בּוֹ הַנִּימוּס שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל, כִּי הַדָּף הַזֶּה הוּא הַתּוֹרָה, וְזֶה מָה שֶׁמֵּגֵן עַל הָאָדָם, כְּמֵאמְרָם ז"ל
 (סוֹטָה כ"א): מָה אוֹר מִגֵּן לְעוֹלָם, אֶף תּוֹרָה מְגַנָּה לְעוֹלָם; וְכֵן אָמְרוּ (מִדְרַשׁ
 מְשָׁלִי, פְּרָשָׁה ב', סימן ד'): מָה הַמֵּגֵן הַזֶּה מִגֵּן עַל הָאָדָם, כֵּן תּוֹרָה מְגַנָּה עַל

להסתפל (על הדף) בדרך אמת. והבין האמת לאמתו. וישב עצמו, שהוא עצמו בודאי יהיה ישראל. רק מה עושין להחזיר למוטב כלם להביאם להאמת?

וישב עצמו, שילך ויסע לבקש חכם שיפתר לו החלום

גחרי אפרסמון

כל המתעסק בה. והתחיל להסתפל (על הדף) בדרך אמת; כי מי שזוכה להתבונן בתורה בעין אמת, רואה את האלקות שבתוך התורה, ואז מאיר על עצמו אור גדול מאד, כמאמרם ו"ל (איכה רבה פתיחתא, סימן ב'): מתוך שהיו מתעסקין בה, המאור שבה היה מחזירן למוטב; והבין האמת לאמתו; כי מי שחפץ באמת נותנים לו מלאך של אמת, ומבין את הדבר באמת לאמתו. וישב עצמו, שהוא עצמו בודאי יהיה ישראל; כי מי שלומד תורה, התורה מחזירתהו למוטב, ומאירה בו אור אלקי. רק מה עושין להחזיר למוטב כלם להביאם להאמת? וזה סימן שאדם לומד תורה לשמה, שהוא רוצה ללמד גם את אחרים, ולהחזיר אותם למוטב, כמאמרם ו"ל (ספ"ט מ:): מאי דכתיב (משלי לא, כו): "פיה פתחה בחכמה, ותורת חסד על לשונה", וכי יש תורה של חסד, ויש תורה שאינה של חסד? אלא תורה לשמה — זו היא תורה של חסד, שלא לשמה — זו היא תורה שאינה של חסד. איכא דאמרי תורה ללמדה — זו היא תורה של חסד, שלא ללמדה — זו היא תורה שאינה של חסד. ולכן כשלבד ישראל בוער מאד להחזיר את כל העולם כלו למוטב, ולהחזיר בהם חמידו דאורייתא, סימן שהוא לומד תורה לשמה, והוא אוהו במדת החסד.

וישב עצמו, שילך ויסע לבקש חכם שיפתר לו החלום פהותו; כי באמת כל השבעים שנה שיש לאדם בזה העולם — זה כחלום גדול, כמו שכתוב (איוב כ, ח): "כחלום יעוף ולא ימצאהו ויבד כחזיון לילה"; וצריכים חכם שהוא צדיק אמת, שיפתר לנו את חלומנו, שאנחנו חולמים בהקיץ, כי יכולים לעבור ימים ושנים, שאדם ישן בשנה עמקה וחולם חלומות, פמוכא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ס'): יש בני-אדם שישנים

בְּהוֹיָתוֹ. וְלָקַח עִמּוֹ שְׁנֵי אַנְשִׁים וְנָסַע לְהַעוֹלָם, לֹא בְּדֶרֶךְ
הַמֶּלֶךְ, רַק כְּאִישׁ פְּשׁוּט. וְהָיָה נוֹסַע מֵעִיר לְעִיר וּמִמְדִּינָה
לְמְדִינָה, וְשָׂאֵל אִיךְ נִמְצָא חָכָם שְׂיוֹכֵל לְפִתּוֹר חִלּוּם
בְּהוֹיָתוֹ. וְהוֹדִיעוּ לוֹ שְׁשָׁם וְשָׁם נִמְצָא חָכָם כְּזֶה. וְנָסַע
לְשָׁם. וּבָא אֶל הַחָכָם, וְסִפֵּר לוֹ הָאֱמֶת, אִיךְ שֶׁהוּא מֶלֶךְ

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

אֶת יְמֵיהֶם, וְאֶף שֶׁנִּדְמָה לְעוֹלָם, שֶׁהֵם עוֹבְדִים אֶת הַשֵּׁם, וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה
וּתְפִלָּה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן כָּל עֲבוֹדָתָם נִשְׁאֲרֵת לְמַשָּׂה, כִּי אֵין בְּזֶה שְׂכָל וּמְחִיז, וְצָרִיכִים
לְעוֹרֵר אוֹתָם מִהַשְׁנָה, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַצָּדִיק וְהַחָכָם הָאֱמֶת. וְלָכֵן
צָרִיכִים לְנָסַע אֵלָיו, שֶׁיִּפְתֹּר לָנוּ אֶת הַחִלּוּם, הֵינּוּ שֶׁיִּגְלֶה לּוֹ אֶת אֱמֶת
מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שֶׁיִּזְכֶּה לִידַע עַל מַה נִּבְרָא, וּמַה תְּכַלִּיתוּ בַחַיִּים. וְלָקַח עִמּוֹ
שְׁנֵי אַנְשִׁים, כִּי כֶּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנַחֲמָא בְּלֵק): זֶה דֶּרֶךְ אֶרֶץ, אָדָם
חָשׁוּב הַיּוֹצֵא לְדֶרֶךְ, צָרִיךְ שְׁנַיִם לְשִׁמּוֹשׁ; וְנָסַע לְהַעוֹלָם לֹא בְּדֶרֶךְ הַמֶּלֶךְ,
רַק כְּאִישׁ פְּשׁוּט; כִּי כְּשֶׁנוֹסְעִים אֶל צָדִיק אוֹ אֶל חָכָם אֱמֶת, שֶׁיִּפְתֹּר לּוֹ אֶת
חִלּוּמוֹ, וְיִגְלֶה לּוֹ אֶת עֲנִיָּנוּ וּמַה תְּכַלִּיתוּ בְּזֶה הָעוֹלָם, צָרִיךְ לְבֹא אֵלָיו כְּאָדָם
פְּשׁוּט, וְכַמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן עב), שֶׁסִּימָן אִם
הוּא בָּא אֶל צָדִיק אֱמֶת — אִם נוֹפֶלֶת עָלָיו שְׁפִלוּת, וְכֵן צָרִיךְ לְבֹא אֶל
צָדִיק כְּאָדָם פְּשׁוּט, שֶׁלֹּא יַחְזִיק אֶת עַצְמוֹ לְמַשָּׂהוּ, אֶלֶּא יִהְיֶה מִפִּיר אֶת
מְקוֹמוֹ, וְאִז יִזְכֶּה לְקַבֵּל הַרְבֵּה מִהַצָּדִיק. וְהָיָה נוֹסַע מֵעִיר לְעִיר וּמִמְדִּינָה
לְמְדִינָה, וְשָׂאֵל אִיךְ נִמְצָא חָכָם, שְׂיוֹכֵל לְפִתּוֹר חִלּוּם בְּהוֹיָתוֹ; כִּי זֶה לֹא בָּא
כָּל-כֶּף קָל לְמַצָּא אֶת הַצָּדִיק, כִּי צָרִיכִים לְנָסַע מֵעִיר לְעִיר, וּמִמְקוֹם לְמִקוֹם,
עַד שֶׁיִּמְצָא אֶת הַצָּדִיק הָאֱמֶת, שֶׁיִּכּוֹל לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מִהַחִלּוּמוֹת וְהַדְּמִיוֹנוֹת
שֶׁלוֹ, וְאֵל יִטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּאִלוֹ זֶה קָל לְמַצָּא אוֹתוֹ. וְהוֹדִיעוּ לוֹ, שְׁשָׁם וְשָׁם
נִמְצָא חָכָם כְּזֶה; כִּי אִם מְחַפְּשִׁים וּמְבַקְּשִׁים בְּאֱמֶת, לְבִסוּף מְגִלִּים לוֹ אֵיפֶה
נִמְצָא הַצָּדִיק. וְנָסַע לְשָׁם, וּבָא אֶל הַחָכָם, וְסִפֵּר לוֹ הָאֱמֶת; כִּי כְּשֶׁבָּאִים אֶל
הַצָּדִיק, צָרִיכִים לְסִפֵּר לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ בְּאֱמֶת, וְאֶסוּר לְהַעֲלִים
וּלְהַסְתִּיר דָּבָר מִהַצָּדִיק, וְכַמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
ד'), שֶׁזֶה בְּחִינַת וְדוּי דְבָרִים לְפָנֵי הַצָּדִיק. אִיךְ שֶׁהוּא מֶלֶךְ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל

וּכְבֹּשׁ מַלְחָמוֹת וְכָל הַמַּעֲשֵׂה שֶׁהָיָה בְּנִ"ל, וּבִקְשׁ מִמֶּנּוּ
 לְפָתוֹר חַלּוּמוֹ. וְהָשִׁיב לוֹ: אֲנִי בְּעַצְמִי אֵינִי יָכוֹל לְפָתוֹר
 רַק שֵׁישׁ זְמַן, בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּאוֹתוֹ חֹדֶשׁ, וְאֲזִי אֲנִי מְקַבֵּץ
 כָּל סַמְמָנֵי הַקְּטָרֶת וְעוֹשֶׂה מֵהֶם מִרְכָּב. וּמַעֲשֵׂנִין אֶת
 הָאָדָם בְּאֵלוֹ הַקְּטָרֶת, וְאוֹתוֹ הָאָדָם חוֹשֵׁב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מֵהַ
 שְׂרוּצָה לְרֵאוֹת וְלִידַע, וְאֲזִי יֵדַע הַכֹּל.

גַּהְרֵי אַפְרָסִמוֹן

(גטין סב.): מָנָא לָךְ דְּרַבְנִין אִיקְרוּ מְלָכִים? אָמַר לְהוּ, דְּכָתִיב (מְשַׁלֵּי ח, טו): "בִּי
 מְלָכִים יִמְלְכוּ" וְגו'. וְכַבֵּשׁ מַלְחָמוֹת, שָׂזוּ מַלְחָמַת הַיָּצָר, שְׁעוֹבָד אֶפְלוּ עַל
 צַדִּיקִים וְחַכְמִים גְּדוֹלִים, כְּמֵאמָרָם ו"ל (ספּה נב.): כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת, אָמַר
 אֲבִי וּבַתְלִמִּידֵי חַכְמִים יוֹתֵר מִכָּלֵם; אֲשֶׁר הַיָּצָר הִרְעַ מִתְגַּבֵּר בַּתְלִמִּידֵי
 חַכְמִים וּבַצַּדִּיקִים יוֹתֵר מִכָּל אָדָם. וְכָל הַמַּעֲשֵׂה שֶׁהָיָה בְּנִ"ל; כִּי צְרִיכִים
 לְסַפֵּר לְצַדִּיק הָאֵמֶת אֶת כָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו וְעוֹבֵר עָלָיו. וּבִקְשׁ מִמֶּנּוּ לְפָתוֹר
 חַלּוּמוֹ, כְּדֵי לְהוֹצִיאוֹ מֵהַשָּׁנָה הַעֲמֻקָּה שֶׁהוּא יָשָׁן, וְיִתְעוֹרֵר לִידַע אֵיךְ
 לְהִתְנַהֵג. וְהָשִׁיב לוֹ: אֲנִי בְּעַצְמִי אֵינִי יָכוֹל לְפָתוֹר, כִּי כָךְ דְּרָכֵי הַצַּדִּיקִים
 הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁקֹּדֶם מִתְחַמְּקִים וְאוֹמְרִים, שְׂאֵנִי לֹא יָכוֹל, כְּמֵאמָרָם ו"ל (בְּרִכּוֹת
 ד): לֵמֶד לְשׁוֹנֵךְ לֹמֵר 'אֵינִי יוֹדֵעַ', רַק שֵׁישׁ זְמַן בְּאוֹתוֹ יוֹם וּבְאוֹתוֹ חֹדֶשׁ,
 וְאֲזִי אֲנִי מְקַבֵּץ כָּל סַמְמָנֵי הַקְּטָרֶת, וְעוֹשֶׂה מֵהֶם מִרְכָּב, וּמַעֲשֵׂנִין אֶת הָאָדָם
 בְּאֵלוֹ הַקְּטָרֶת, וְאוֹתוֹ הָאָדָם חוֹשֵׁב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ מֵהַ שְׂרוּצָה לְרֵאוֹת וְלִידַע, וְאֲזִי
 יֵדַע הַכֹּל; שְׁנֵה סוּד יוֹם הַכְּפוּרִים, יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה, שָׂאזּוּ הַכֹּהֵן גְּדוֹל שֶׁהוּא
 הַצַּדִּיק, נִכְנָס לְפָנָיו וְלְפָנָיו לְהַקְטִיר קְטָרֶת, וּמִשָּׁם נִשְׁפָּע עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל
 שִׁפְעַ הַדַּעַת, שָׂאזּוּ נִכְנָס בְּאָדָם הִרְהוּר תְּשׁוּבָה, וּמִתְחִיל לְחַשֵּׁב כָּל מַה שֶּׁעָבַר
 עָלָיו מֵאֲזוּ שְׁנוּמָצָא בְּזֵה הָעוֹלָם, כִּי הַקְּטָרֶת מְשַׁמַּח אֶת הַלֵּב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 (מְשַׁלֵּי כז, ט): "וּקְטָרֶת יִשְׁמַח לֵב"; וּכְשֵׁישׁ לְאָדָם שְׂמֵחָה, אֲזוּ נִתְרַחֵב דַּעַתּוֹ,
 כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבִּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי מוֹתֵר, חֶלֶק ב', סִימָן י'): מֵהַ שֶׁהָעוֹלָם רְחוּקִים
 מִתְּקוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא מְחַמֵּת שְׂאִין לָהֶם יִשׁוּב הַדַּעַת, כִּי אֵינָם שְׂמֵחִים,
 כִּי עַל־יְדֵי שְׂמֵחָה מִתְרַחֵב הַדַּעַת, וְאֲזוּ זוֹכָה לְדַעַת אֶת הַכֹּל.

וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עֲצָמוֹ: מֵאַחַר שֶׁכָּבַר כֹּלָה זְמַן רַב בְּשִׁבִיל
 זֶה, שִׁימְתִין עוֹד עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַחֲדָשׁ,
 וְאִזִּי עָשָׂה לוֹ הַחֲכָם בֵּן כַּנְּ"ל. וְעִשָּׂן אוֹתוֹ עִם הַקְּטָרֶת
 כַּנְּ"ל, וְהִתְחִיל לְרֹאוֹת אֲפָלוֹ מִה שֶׁהָיָה נֶעְשֶׂה עִמּוֹ קֶדֶם
 הַלְדָּה בְּעֵת שֶׁהָיָה הַנְּשָׁמָה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן וְרָאָה שֶׁהָיוּ
 מוֹלִיכִין הַנְּשָׁמָה שְׁלוֹ דְרָךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְהָיוּ מִכְרִיזִין

גַּחְרֵי אֲפֶרֶסְמוֹן

וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עֲצָמוֹ: מֵאַחַר שֶׁכָּבַר כֹּלָה זְמַן רַב בְּשִׁבִיל זֶה, שִׁימְתִין עוֹד
 עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַחֲדָשׁ; הֵינּוּ הָאָדָם צָרִיךְ לֵישֵׁב אֶת עֲצָמוֹ, אִם כָּבַר
 חֲכָה כָּל-כָּף הַרְבֵּה זְמַן, עַד שִׁיכַנֵּס אֶל הַקְּדוּשָׁה, לְמָה שֶׁלֹּא יִחַפֵּה עַד הַיּוֹם
 שְׁאָמַר לוֹ הַחֲכָם, כִּי בְדֶרֶךְ כָּלֵל רוֹאִים, שֶׁבְּנֵי-אָדָם רוֹצִים לְהַכְנִס בֶּן רִגַע אֶל
 הַקְּדוּשָׁה, וּבְאִמַּת זֶה לּוֹקַח הַרְבֵּה זְמַן, וְרַבִּים בּוֹרְחִים תַּכְף-וּמִיד, כִּי מֵאַחַר
 שְׂרוּאִים שְׂאִינָם מִצְּלִיחִים בְּזֶה, לְכֵן הֵם חוֹזְרִים לְאַחֹר. וְעַל זֶה צְרִיכִים
 אֲמוּנַת חֲכָמִים, כִּי אִם הַחֲכָם אָמַר לְחִכּוֹת עַד יוֹם פְּלוֹנִי וְחֲדָשׁ פְּלוֹנִי —
 צְרִיכִים לְהֵאֱמִין לוֹ. וְעַל זֶה צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, לְדַעַת אִיךָ לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד.
 וְאִם יֵשׁ לְאָדָם אֲמוּנַת חֲכָמִים, וּמַחֲכָה עַד הַזְּמַן שֶׁהַחֲכָם אָמַר לוֹ, אִזִּי יִגִּיעַ
 גַּם יוֹם יִשׁוּעָתוֹ, כִּי כָּל בֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל יְכוּל לְזַכּוֹת לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, אִם
 רַק יִתְחַזַּק בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים, כִּי הַמֶּלֶךְ עָשָׂה לְעֲצָמוֹ חֲשׁוֹבֹן — אִם כָּבַר בְּלִיתִי
 כָּל-כָּף הַרְבֵּה זְמַן, לְמָה לֹא אֲחַפֵּה עַד הַיּוֹם וְהַחֲדָשׁ שְׁאָמַר לִי הַחֲכָם. וְאִזִּי
 עָשָׂה לוֹ הַחֲכָם בֵּן כַּנְּ"ל, וְעִשָּׂן אוֹתוֹ עִם הַקְּטָרֶת כַּנְּ"ל, וְהִתְחִיל לְרֹאוֹת אֲפָלוֹ
 מִה שֶׁהָיָה נֶעְשֶׂה עִמּוֹ קֶדֶם הַלְדָּה, בְּעֵת שֶׁהָיָה הַנְּשָׁמָה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְרָאָה
 שֶׁהָיוּ מוֹלִיכִין הַנְּשָׁמָה שְׁלוֹ דְרָךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת; כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהִגִּיעַ לִישׁוּב
 הַדַּעַת כְּזֶה, עַד שִׁיתְּבוֹנֵן הֵיטֵב אִיךָ שֶׁהוֹלִיכוֹ אוֹתוֹ דְרָךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת,
 כַּמֵּאֲמָרָם ו"ל (נדה ל:), שֶׁמִּשְׁבִּיעִין אוֹתוֹ: תְּהִי צְדִיק, וְאֵל תְּהִי רָשָׁע, וּמֵרִאִים
 לוֹ אֶת כָּל הַשְּׁעִשׂוּעִים שֵׁישׁ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וְאֵל כָּל מִה שֶׁיְכוּלִים
 לְזַכּוֹת, עַל-יְדֵי הַדְּבָקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כְּשִׁיחִיָּה כָּאֵן לְמִטָּה, וְעִשָּׂה
 אֶת רְצוֹנוֹ יִתְּבַרַךְ, וְהָיוּ מִכְרִיזִין וְשׁוֹאֲלִין: מִי שֵׁישׁ לוֹ לְלַמֵּד חוֹב עַל זֹאת

וְשׂוֹאֲלִין: מִי שָׁיֵשׁ לוֹ לְלַמֵּד חוֹב עַל זֹאת הַנְּשִׂמָה יָבוא.
וְלא הִיא בְּנִמְצָא אַחַד לְלַמֵּד חוֹב עָלֶיהָ.

בְּתוֹךְ-כֶּךָ בָּא אַחַד וְרָץ וְצָעַק: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמַע
תְּפִלָּתִי; אִם זֶה יָבוא לְעוֹלָם, מַה לִּי לַעֲשׂוֹת
עוֹד, וְעַל מַה בְּרֵאתֵנִי. וְזֶה הָיָה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם (הֵינּוּ זֶה שְׁצַעַק
כֹּל זֶה הָיָה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּעֶצְמוֹ). וְהַשִּׁיבוּ לוֹ: זֹאת הַנְּשִׂמָה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַנְּשִׂמָה — יָבוא; כִּי זֶה מְסוּד הַגִּלְגּוּל, אִם יֵשׁ לְאָדָם מְשֵׁהוּ לְתַקֵּן, מוֹדִיעִים
לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם עַל אֵיזָה דְבָר הוּא צָרִיף לְרַדֵּת עוֹד פְּעַם, כְּדֵי שִׁיתַקֵּן זֹאת,
וּכְשֶׁנִּכְנָסֶת בְּאָדָם אֵיזוֹ תְּשׁוּקָה לְעֶסֶק בְּמַצָּה מְסִימַת כֹּל יְמֵי חַיָּו, הוּא צָרִיף
לְדַעַת, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה הוּא יֵרֵד עוֹד פְּעַם לְעוֹלָם, כִּי מְסַתְמָא מְצָאוּ עָלָיו חוֹב,
כִּי בְּמַצָּה הַזֹּאת לֹא הָיָה נִזְהָר, אוֹ בְּלִמּוּד הַזֶּה הִתְרַשֵּׁל. וְלִכֵּן כְּשִׁינְרַדֵּת
נְשִׂמָה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְנִמְשָׁף לוֹ רְצוֹן לְתַקֵּן מְשֵׁהוּ, אוֹ לְעֶסֶק בְּאֵיזוֹ מַצָּה
מְסִימַת, אוֹ לְלַמֵּד בְּאֵיזָה לִמּוּד מְסִים, עָלָיו לְעֶסֶק בְּזֶה בֵּיתֵר שְׂאֵת וּבֵיתֵר
עוֹ, כִּי עַל זֶה בָּא לְזֶה הָעוֹלָם לְתַקֵּן. וְלא הִיא נִמְצָא אַחַד לְלַמֵּד חוֹב עָלֶיהָ
[זֶה סוֹבֵב עַל נְשִׂמַת רַבּוֹנוּ ו"ל, כְּאֲשֶׁר רָמַז בְּסִפּוּר הַזֶּה, שֶׁזֶה סוּד נְסִיעָתוֹ.
וְלִכֵּן יְדוּעַ, שֶׁעַל רַבּוֹנוּ ו"ל לֹא הָיָה שׁוֹם דְּבָר לְתַקֵּן, כִּי הִתְפָּאֵר, אֲשֶׁר בְּעַת
שְׂאָדָם הִרְאִישׁוֹן הַלֵּךְ לְאָכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, נְשִׂמָתוֹ בְּרַחֵם, וְלא הִיָּתָה
בְּחִטָּא הַזֶּה, כִּידוּעַ אֲשֶׁר כֹּל הַנְּשִׂמּוֹת כְּלוּלוֹת בְּנְשִׂמַת אָדָם הִרְאִישׁוֹן, וּכְשֶׁהוּא
אֲכַל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, מִזֶּה בָּא, שֶׁכֹּל הַנְּשִׂמּוֹת נִתְעַרְכוּ בֵּהֶם טוֹב וְרַע,
וְרַק הָיוּ נְשִׂמּוֹת בּוֹדְדוֹת שֶׁהֵם בְּרַחוּ, וְלא רְצוּ לְהִשְׁתַּתֵּף עִמּוֹ, וְרַבּוֹנוּ ו"ל
הִתְפָּאֵר, שְׁגַם נְשִׂמָתוֹ הִיָּתָה בֵּין אֵלּוֹ שֶׁבְּרַחוּ, וְלִכֵּן לֹא מְצָאוּ שׁוֹם חוֹב עָלָיו].

בְּתוֹךְ כֶּךָ בָּא אַחַד וְרָץ וְצָעַק: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁמַע תְּפִלָּתִי, אִם זֶה
יָבוא לְעוֹלָם, מַה לִּי לַעֲשׂוֹת עוֹד, וְעַל מַה בְּרֵאתֵנִי! וְזֶה הָיָה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם
(הֵינּוּ זֶה שְׁצַעַק כֹּל זֶה, הָיָה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּעֶצְמוֹ); כִּי כֹל בְּרִיאַת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם

צריכה לירד להעולם בודאי. ואתה חשב לה עצה. והלך לו.

נהרי אפרסמון

היתה, כדי להכשיל את בני-אדם בעברות, ולהעלים ולהסתיר את אמתת מציאותו יתברך, בשביל הבחירה והנסיון, כי רק בשביל זה נברא הסמ"ך-מ"ם — שיסית וידיח את נשמות ישראל מאחורי המקום ברוך הוא וברוך שמו, והכל כדי לנסות את נשמות ישראל אל מי ילכו, וכמוכא בזהר (זהר תרומה קסג.): למלכא דהנה ליה בר יחידאי, והנה רחים ליה יתיר, ופקיד עליה ברחימו דאל יקרוב גרמיה לאתתא בישא בגין דכל מאן דיקרב לגבה לאו כדאי איהו לאעלא גו פלטרין דמלכא. אודי ליה ההוא ברך למעבד רעותיה דאבוי ברחימו בביתא דמלכא לבר הות חדא זונה יאה בחיזו ושפירא בריוא. ליומין אמר מלכא בעינא למחמי רעותיה דברי לגבאי. קרא לה לההיא זונה, ואמר לה זילי ותפתי לברי למחמי רעותיה דברה לגבאי. ההיא זונה מאי עבדת אזלת אבתריה דברה דמלכא שראת לחבקא ליה ולנשקא ליה ולפתי ליה בכמה פתויין. אי ההוא ברך יאות ואצית לפקודא דאבוי, גער בה ולא אצית לה ודחי לה מגיה. כדין אבוי חדי בבריה ואעיל ליה לגו פרגודא דהיכליה, ויהיב ליה מתנן ונבזבזא ויקר סגיא. מאן גרים כל האי יקר להאי ברך, הוי אימא ההיא זונה; ולכן לא בחנם שצעק הסמ"ך-מ"ם, אם הנשמה הזו תרד, אין לי כבר מה לעשות בזה העולם. כידוע אשר רבנו ז"ל — היא היא הנשמה, שממנו מפחד כל-כף הסמ"ך-מ"ם, כי יש בכחו להחזיר את כל העולם כלו למוטב, ולכן כל מי שעוזר לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם, הסמ"ך-מ"ם בעצמו לוקח את עצמו עליו, ולוחם נגדו, כי זו מלחמה רוחנית, כי על-ידי דעת רבנו ז"ל, יכבש משיח את כל העולם כלו. והשיבו לו: זאת הנשמה צריכה לירד להעולם בודאי, כי (יחזקאל ז, ב): "קץ בא הקץ", כי הגיע הזמן להגאל כפר, ואתה חשב לה עצה נגדו, כי גם מן השמים מסכימים עם רבנו ז"ל, אף מפני הבחירה והנסיון, אמרו לסמ"ך-מ"ם, צא וחשב לעצמך עצה נגדו, והלך לו לחפש לעצמו עצה, איה למנע ולעכב את ירדת נשמתו של רבנו

והוֹלִיכוּ אֶת הַנְּשָׁמָה עוֹד דֶּרֶךְ עוֹלָמוֹת עַד שֶׁהִבִּיאוּ
 אוֹתָהּ לְהַבִּית־דִּין שֶׁל מַעְלָה בְּדִי לְהַשְׁבִּיעַ
 אוֹתָהּ, שֶׁתֵּרַד לְהַעוֹלָם. וְאוֹתוֹ הָאִישׁ עֲדִין לֹא בָּא. וְשָׁלְחוּ
 אַחֲרָיו שְׁלִיחַ וּבָא וְהִבִּיא עִמּוֹ זִמְן אֶחָד שֶׁהָיָה כְּפּוֹף בְּדֶרֶךְ
 הַזִּקְנָן, שֶׁהָיָה מִפִּיר עִמּוֹ מִכְּבָר (הֵינּוּ שֶׁהִפְעֵל־דָּבָר הָיָה לוֹ הַפְרוֹת
 עִם זֶה הַזִּקְנָן הַכְּפּוֹף מִכְּבָר), וְשָׁחַק וְאָמַר: כְּבָר נָתַתִּי לִי עֲצָה.
 רִשְׁאֵי הוּא לִילֵךְ לְהַעוֹלָם. וְהִנִּיחוּ אֶת הַנְּשָׁמָה וַיִּרְדָּה

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

ו"ל בעולם. והוֹלִיכוּ אֶת הַנְּשָׁמָה עוֹד דֶּרֶךְ עוֹלָמוֹת, כִּי כֵּן הוּא סֵדֶר כָּל
 נְשָׁמָה, קֹדֶם שִׁיּוֹרְדֵת לְזֶה הָעוֹלָם, מוֹלִיכִים אוֹתָהּ דֶּרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת, וּמְרַאִים
 לָהּ אֵל אֵילוֹ תַעֲנוּגִים וְשַׁעֲשׂוּעִים הִיא יְכוּלָה לְזַכּוֹת, אִם תִּחְזִיק מֵעַמֵּד בְּזֶה
 עוֹלָם הָעֲשָׂיָה, וְלֹא תִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְתִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמְּגִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים
 שֶׁרַק יֵהִיוּ לָהּ, וְתִתְחַזַּק מִכָּל הַנְּפִילוֹת וְהִירִידוֹת שֶׁרַק יְכוּאוּ עָלֶיהָ. עַד
 שֶׁהִבִּיאוּ אוֹתָהּ לְהַבִּית־דִּין שֶׁל מַעְלָה, בְּדִי לְהַשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ שֶׁתֵּרַד לְהַעוֹלָם;
 כִּי בְּאֵמֶת הַנְּשָׁמָה אֵינָה רוֹצָה לָרֶדֶת, כִּי מָה חֹסֵר לָהּ לְמַעְלָה?! שְׁמָה הִיא
 מִתְעַנֶּגֶת מִזִּיו שְׁכִינַת עִזּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּבְזֶה עוֹלָם הָעֲשָׂיָה, הַנְּשָׁמָה וְהַחֲמָרִי, הִיא
 יְכוּלָה לִפְלֵ בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא כְּרַגַע, עִם כָּל זֹאת מְשִׁבִיעִין אוֹתָהּ שֶׁתֵּרַד,
 וּכְמֵאמָרָם ו"ל (נִדָּה ל:), שֶׁמְשִׁבִיעִין אוֹתוֹ: תְּהִי צְדִיק וְאַל תְּהִי רָשָׁע; וְאוֹתוֹ
 הָאִישׁ עֲדִין לֹא בָּא, הֵינּוּ שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם עֲדִין לֹא הִגִּיעַ עִם עֲצָתוֹ אִיךְ לִמְנַעַע
 אֶת הַנְּשָׁמָה מִלָּרֶדֶת, כִּי מִנְּשִׁמַּת רַבְּנּוּ ו"ל כָּלֵם פְּחָדוֹ. וְשָׁלְחוּ אַחֲרָיו שְׁלִיחַ,
 כִּי הִכַּל בְּשָׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן — נוֹתְנִים לְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם כַּחוֹת, וּבָא וְהִבִּיא
 עִמּוֹ זִמְן אֶחָד, שֶׁהָיָה כְּפּוֹף בְּדֶרֶךְ הַזִּקְנָן, שֶׁהָיָה מִפִּיר עִמּוֹ מִכְּבָר (הֵינּוּ
 שֶׁהִפְעֵל־דָּבָר הָיָה לוֹ הַפְרוֹת עִם זֶה הַזִּקְנָן הַכְּפּוֹף מִכְּבָר), [אֲשֶׁר מְקַבֵּל בֵּין אֲנָשֵׁי
 שְׁלוּמֵנוּ מִמוֹהֲרַנ"ת ו"ל, שֶׁזֶה הָיָה הַזִּקְנָן שֶׁחָלַק עַל רַבְּנּוּ ו"ל]. וְשָׁחַק
 הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וְאָמַר: כְּבָר נָתַתִּי לִי עֲצָה. רִשְׁאֵי הוּא לִילֵךְ לְהַעוֹלָם; כִּי זֶה
 בְּעֲצָמוֹ הָיָה עֲצָתוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שֶׁמְצָא אֶחָד שִׁיגְרָם שְׁכָלֵם יִשְׁחַקוּ מִדְּבַר
 רַבְּנּוּ ו"ל וַיִּבְטְלוּהוּ, וְכַמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהֲרַנ"ן, חֵלֶק א', סִימָן קלג),

לְהַעֲוֹלָם. וְהָיָה רוּאָה כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו מִתְחִלָּה וְעַד סוּף,
וְאִיךְ נַעֲשֶׂה מֶלֶךְ, וְהַמְלַחְמוֹת שֶׁהָיָה לוֹ וְכוּ':

(וְלָקַח שְׁבוּיִים וּבְתוֹכָם הָיָה יִפְתָּ-תָּאֵר, שֶׁהָיָה לָּהּ כָּל מִינֵי חֵן
שֶׁבְּעוֹלָם, רַק שָׁזָה הַחֵן לֹא הָיָה מֵעֲצָמָה, רַק שֶׁהָיָה תּוֹלָה עָלֶיהָ דּוּמִיט

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שָׁכַל הָעוֹלָם כְּלוֹ מְלֵא אוֹרוֹת, אֲלָא הֵיךְ הַקְּטָנָה מַעֲלָמַת וּמְכַסָּה אֶת הָאוֹרוֹת,
הֵינּוּ רַבְּנּוּ ז"ל מְגַלֵּה לָנוּ אוֹרוֹת צַחְצְחוֹת, אִיךְ שֶׁמֶלֶא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכֵּל
לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר הוּא, וּמֵרָאָה בְּעֵינַי בְּשֵׁר, שִׁירָאוּ אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ מִתּוֹךְ
הַבְּרִיאָה, וּבָא אַחַד וְצוּחֵק, וְעוֹשֶׂה נְטִיָּה עִם הֵיךְ הַקְּטָנָה שָׁלוֹ, כְּאוֹמֵר בְּדֶרֶךְ
צַחוּק, כִּי הַכֵּל כְּלוֹם, וּבָזָה הוּא מַעֲלִים וּמְסַתֵּיר אֶת כָּל הָאוֹר הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא
מְאֹד. וְרוֹאִים בְּחוּשׁ, שָׁזוֹ רַק עֲצַת הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, כִּי לֹאֵל זֹאת, אִיךְ מַחְלִיפִים
אוֹרוֹת צַחְצְחוֹת, אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים — לְצַחוּק שֶׁל אֵיזָה זָקֵן שׁוֹטָה, אוֹ שֶׁל
אַחַד שֶׁמָּטָה בִּידוֹ הַקְּטָנָה, לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אוֹרוֹת כְּאֵלוֹ. וְהַנִּיחוּ אֶת
הַנְּשֻׁמָּה וְיִרְדָּה לְהָעוֹלָם; שָׁזָה מָה שֶׁנִּתְּנָה רְשׁוּת, שֶׁנִּשְׁמַת רַבְּנּוּ ז"ל תִּרְד
לְעוֹלָם, וְהָיָה רוּאָה כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו מִתְחִלָּה וְעַד סוּף, וְאִיךְ נַעֲשֶׂה מֶלֶךְ,
שָׁזָה מָה שֶׁאָמַר פְּעַם רַבְּנּוּ ז"ל (חֵי-מוֹהַר"ן, סִימָן שִׁכְב): אִיךְ הָאֵב מִיךְ שׁוֹיֵן
מֵיִנֶּע אוֹיָן אוֹיִם גַּעְקוֹקֵט אוֹיף אֵיטְלִיכֵן בְּאוֹנְדֶּער (כְּכַר הַסְּתַפְלָתִי עַל כָּל
אַחַד וְאַחַד בְּנִפְרָד — מִי שִׁיתְקָרַב אֵלַי). וְהַמְלַחְמוֹת שֶׁהָיָה לוֹ וְכוּ'; שָׁזָה
כָּלֵל כָּל הַמְּחַלְקוֹת שֶׁתַּעֲבֵר עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ עַד בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ.

(וְלָקַח שְׁבוּיִים, שָׁזָה כָּלֵל הַמְּקַרְבִּים שֶׁקָּרַב, שֶׁכֵּלָם הָיוּ שְׁבוּיִים בִּיְדֵי
הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ח'), שֶׁהַצְּדִיק
נִכְנָס בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְטֵרָא אַחְרָא, וְהִיא צְרִיכָה לְהַקִּיא אֶת הַנְּשֻׁמָּה
שֶׁבְּלִעָה, בְּסוּד (אִיּוֹב כ, טו): "חֵיל בְּלַע וַיִּקְיָאנוּ". וּבְתוֹכָם הָיָה יִפְתָּ-תָּאֵר; בֵּין
כָּל אֵלוֹ הַנְּשֻׁמָּה שֶׁהוֹצִיא מֵהַסֵּמ"ךְ-מ"ם, הֵיטָה נִשְׁמָה מִיְחַדָּת בְּמִנְיָה, יִפְת
תָּאֵר, שֶׁהָיָה לָּהּ כָּל מִינֵי חֵן שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי כֵּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְכָה מֵט):
כָּל אָדָם שֵׁישׁ עָלָיו חֵן, בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא יֵרָא שְׁמַיִם; רַק שָׁזָה הַחֵן לֹא הָיָה מֵעֲצָמָה,
רַק שֶׁהָיָה תּוֹלָה עָלֶיהָ דּוּמִיט, שָׁזָה יְהֵלוֹם, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּבָא בְתָרָא טו): אֲבָן

(אבו טובה). ואותו הדומיט היה לו כל מיני חן, ומחמת זה נדמה שיש לה כל מיני חן. ועל אותו הקר אינם יכולים לבוא רק חכמים ועשירים וכו'...) (ויותר לא הגיד), ויש עוד הרבה מאד בזה: (מן ולקח שבויים עד הסוף לא נכתב כראוי כמו שספר).

מזמור לדוד בברחו וכו': ה' מה רבו צרי רבים קמים עלי וכו': ואתה ה' מגן בעדי כבודי ומרים ראשי. קולי אל ה' אקרא ויענני מהר קדשו סלה: הר הנ"ל: אני שכבתי ואישנה כנ"ל: הקיצותי וכו'. לא אירא מרכבות עם וכו': פי הפית את כל אויבי לחי שני רשעים שברת. פי היו נופלים להם השנים כשצרו לעלות אל ההר: על עמך ברכתך סלה:

**עמד והתבונן נפלאות אלו: אם בעל-נפש אתה תשא
בשרך בשנייה ונפשך תשים בכפך. תעמד מרעיד
ומשתומם תסמר שערות ראשך, ותשוב תתפלא
בדברים האלה העומדים בגבהי מרומים:**

נחרי אפרסמון

טובה היתה תלוייה בצנארו של אברהם אבינו, שכל חולה הרואה אותו — מיד מתרפא. ואותו הדומיט היה לו כל מיני חן, כי אברהם אבינו היה ראש למאמינים, והוא גלה את אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כלו, ומסר נפשו בעבורו יתברך, לגלותו ולפרסמו בכל העולם כלו, ומחמת זה נדמה שיש לה כל מיני חן; כי החן זה רק ממנו יתברך, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן א'): כשמתחברים החכמה והמלכות יחד — נעשה מזה חן; הינו כשסתכלים בכל דבר בחיות שיש בכל פרט מפרטי הבריאה, ומקשרים את הכל אליו יתברך, מזה יוצא ח"ן. ועל אותו הקר אינם יכולים לבוא רק חכמים ועשירים וכו'...) (ויותר לא הגיד), ויש עוד הרבה מאד בזה: (מן ולקח שבויים עד הסוף, לא נכתב כראוי כמו שספר): עמד והתבונן נפלאות אלו: אם בעל נפש אתה, תשא בשרך בשנייה, ונפשך תשים בכפך. תעמד מרעיד ומשתומם, תסמר שערות ראשך, ותשוב תתפלא בדברים האלה, העומדים בגבהי מרומים:

מעשה ח' מרב ובן יחיד

מעשה ברב אחר שלא היה לו בנים. אחר־כך היה לו
בן יחיד וגדל אותו והשיא אותו. והיה יושב
בעליה ולמד בדרך אצל הגבירים. והיה לומד ומתפלל

נחרי אפרסמון

מעשה ח' — מרב ובן יחיד

[בספור הזה יספר רבנו ז"ל, איך רבו המניעות להתקרב אל הצדיק
האמת, שיכול לעשות טובה לנפש האדם, ואיך שאפלו האב, שהוא רב
גדול, ורואה איך שבנו רוצה ללמד ולהתעלות בעבודת השם יתברך, ויכול
לקבל טובה מהצדיק האמת, ואף־על־פי־כן הוא מונע אותו מלבוא אל
הצדיק. פי הסמ"ך־מ"ם מאד מיוחד מהצדיק האמת, שיש בכחו לקרב את
כלל נשמות ישראל אליו יתברך].

מעשה ברב אחר, שלא היה לו בנים; ובודאי זה צער גדול מאד למי
שאינו לו בנים, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (נדרים סד:): כל אדם
שאינו לו בנים חשוב כמת, שנאמר (בראשית ל, א) "הבה לי בנים ואם אין
מתה אנכי"; אחר־כך היה לו בן יחיד; יכולים לתאר ולשער את גדל
השמחה שיש לאדם, אחר שעבר עליו הרבה זמן, שלא נפקד בזרע של
קיימא, ונולד לו בן. וגדל אותו, אשר בודאי זה לא קל לגדל בן, כי יש כל
מיני נסיונות קשים ומרים — לשמר אותו מחברה שאינה טובה, והשיא
אותו, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (קדושין ל:): אביו חיב להשיאו אשה;
מנלן? דכתיב (ירמיהו כט, ו): "קחו נשים והולידו בנים ובנות וקחו לבניכם
נשים, ואת בנותיכם תנו לאנשים"; והיה יושב הבן בעליה ולמד. רבנו ז"ל
אמר (ספר־המדות, אות בית, חלק ב', סימן א'): לדור בעליה הוא יותר טוב
לעבודת הבורא, מלדור בבית תחתון; בדרך אצל הגבירים, שדרךן להחזיק
את הבן כמה שנים ללמד אחר החתונה. והיה הבן לומד ומתפלל תמיד, כי

תָּמִיד, רַק שֶׁהָיָה מְרַגֵּישׁ בְּעֲצָמוֹ שְׁחָסַר לוֹ אֵיזָה חֶסְרוֹן
 וְאִינוֹ יוֹדֵעַ מֵהוּ. וְלֹא הָיָה מְרַגֵּישׁ טַעַם בְּלִמּוּדוֹ
 וּבִתְפִלָּתוֹ. וְסֵפֶר לְפָנָי שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּנֵי הַנְּעוּרִים. וְנִתְּנוּ
 לוֹ עֲצָה שְׂיִסַּע לְאוֹתוֹ צְדִיק. וְאוֹתוֹ בֶּן הַנָּ"ל עָשָׂה מִצְוָה,
 שָׁבָא עַל־יְדָה לְבַחֲיַנַּת מְאוּר הַקָּטָן.

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הֵיטָה לוֹ נִשְׁמָה גְדוֹלָה, שֶׁהִשְׁתַּוְּקָק מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, רַק שֶׁהָיָה
 מְרַגֵּישׁ בְּעֲצָמוֹ, שְׁחָסַר לוֹ אֵיזָה חֶסְרוֹן, וְאִינוֹ יוֹדֵעַ מֵהוּ, וְלֹא הָיָה מְרַגֵּישׁ טַעַם
 בְּלִמּוּדוֹ וּבִתְפִלָּתוֹ; כִּי בְּלִי הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, לֹא מְרַגֵּישִׁים שׁוֹם
 טַעַם — הֵן בְּתוֹרָה וְהֵן בְּתַפְלָה. וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ו"ל (לְקוּשֵׁי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק
 ב', סִימָן ס'): יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם, שְׂיִשְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, וְאִף שְׁנֹדְמָה לְהַעוֹלָם, שֶׁהֵם
 עוֹבְדִים אֶת הַשֵּׁם, וְעוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, אֲף־עַל־פִּי־כֵן כָּל עִבּוּדָתָם —
 אֵין לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ נַחַת מֵהֶם, כִּי נִשְׁאַרְתַּם כָּל עִבּוּדָתְכֶם לְמַטָּה, וְאִינֶם יְכוּלִים
 לְהַתְרוֹמֵם וּלְהַתְעַלּוֹת מֵעֲלָה. כִּי עֵקֶר הַחַיּוּת הוּא הַשְּׂכָל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קִהְלַת ז,
 יב): "הַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעֲלִיָּה"; וְכִשְׁהָעִבּוּדָה הִיא עִם שְׂכָל, מְשִׁימִין בּוֹ חַיּוּת,
 שְׂיִיכַל לְהַתְעַלּוֹת. וְאֵת הַשְּׂכָל הַזֶּה מְכַנִּים הַצְּדִיק הָאֵמֶת בְּאָדָם, שֶׁמְעוֹרֵר אוֹתוֹ
 מֵהַשְּׁנָה, שְׁלֹא יִהְיוּ הַמַּחֲזִין שְׁלוֹ יִשְׁנִים. וְסֵפֶר הַבֶּן לְפָנָי שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּנֵי הַנְּעוּרִים
 אֶת כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עֲלָיו; כִּי בְּאֵמֶת רְאוּי לְאָדָם שְׂיִהְיוּ לוֹ חֲבֵרִים לְדַבֵּר עִמָּהֶם
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי חֵבֵר זֶה דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, כְּמֵאמְרָם ו"ל (בְּרִכּוֹת סג):
 לְפִי שְׂאִין הַתּוֹרָה נִקְנִית אֶלָּא בְּחִבּוּרָה; וְאִמְרוּ (תַּעֲנִית ז): הַרְבֵּה לְמַדְתִּי
 מִרְבוּתִי, וּמִחֲבָרֵי יוֹתֵר מִרְבוּתִי; כִּי עִם חֵבֵר יְכוּלִים לְדַבֵּר יוֹתֵר בְּקִלּוֹת. וְנִתְּנוּ
 לוֹ עֲצָה שְׂיִסַּע לְאוֹתוֹ צְדִיק, כִּי הַחֲבֵרִים טוֹבִים הֵם נוֹתְנִים עֲצָה טוֹבָה לְאָדָם,
 וְלָכֵן טוֹב מְאֹד שְׂיִהְיוּ לְאָדָם חֲבֵרִים, וְכַמֵּאמְרָם ו"ל (אֲבוֹת דְּרַבִּי נְחֻמַּי, פָּרָק ח'):
 "וְקָנָה לָךְ חֵבֵר" — כִּיצַד? מִלְּמַד שְׂיִקְנֶה הָאָדָם חֵבֵר לְעֲצָמוֹ, שְׂיֵאכַל עִמּוֹ,
 וְיִשְׁתֶּה עִמּוֹ, וְיִקְרָא עִמּוֹ, וְיִשְׁנֶה עִמּוֹ, וְיִישֵׁן עִמּוֹ, וְיִגְלֶה לוֹ כָּל סֵתְרוֹ — סֵתֵר
 תּוֹרָה וְסֵתֵר דִּבְרֵי אֶרֶץ. וְאוֹתוֹ בֶּן הַנָּ"ל עָשָׂה מִצְוָה, שָׁבָא עַל יְדָה לְבַחֲיַנַּת מְאוּר
 הַקָּטָן; כִּי לְפַעְמִים אָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה מִיַּחַדָּת בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ, בְּלִי שׁוֹם כְּנֻגָה

והלך אותו הבן יחיד וספר לאביו, באשר שאינו
 מרגיש טעם בעבודתו כנ"ל, וחסר לו ואינו יודע
 מהו, בכך הוא רוצה לנסע לאותו צדיק. והשיב לו אביו:
 איך אתה בא לנסע אליו הלא אתה למדן יותר ממנו
 ומיחס יותר ממנו? לא נאה לך לנסע אליו, בלך מדרך

נחרי אפרסמון

עצמית, אלא למענו יתברך, ועל-ידי-זה זוכה להזדקף פל-כף, עד שנעשה
 בבחינת מאור הקטן, שנשמתו תהא מסגלת לקבל אור מהמאור הגדול.

והלך אותו הבן יחיד וספר לאביו; כי זה דבר גדול מאד, שהבן יכבד
 את אביו, וכל מה שמעיק לו, שייספר לפניו, כי כבוד אב ואם חשוב מאד
 מאד אצלו יתברך, כמאמרם ו"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק כז): כל העולם כלו
 של הקדוש-ברוך-הוא, ואין הקדוש-ברוך-הוא מבקש מהאדם, רק שיכבד
 אב ואם; ולכן צריכים להרגיל את הילדים בעת קטנותם ללמד אותם כבוד
 אב ואם, כי היא מצוה מאד מאד חמורה, כמאמרם ו"ל (פסיקתא רבתי, פרק
 כג): חמורה שבחמורות "כבוד את אביו", ולכן אם יש לבן משהו שמציק
 לו, שייספר את זה לאביו ולא לזולתו. ולכן הבן יחיד ספר לאביו, באשר
 שאינו מרגיש טעם בעבודתו כנ"ל, וחסר לו ואינו יודע מהו, כי מי שאינו
 מקרב אל הצדיק מרגיש חסרון, ואפלו שלומד ומתפלל, אבל הוא אינו
 מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, כי לזה זוכים רק כשמקרבים אל הצדיק
 האמת, שהוא נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, והוא ממשיך על מקרבו
 אור וזיו וחיות ודבקות באין סוף ברוך הוא. בכך הוא רוצה לנסע לאותו
 צדיק — זה מה שבקש הבן מאת אביו. והשיב לו אביו: איך אתה בא
 לנסע אליו, הלא אתה למדן יותר ממנו, ומיחס יותר ממנו, לא נאה לך
 לנסע אליו, בלך מדרך זו! עד שמנע אותו לנסע. וכאן טעה האב, כי באמת
 רואים בעתים הללו, איך שהסטרא אחרא אורבת על כל בני הנעורים
 לתפסם במצודתה הטמאה, רחמנא לצלן, ולהעבירם מעל הדת, רחמנא
 לישזבן, והקדוש-ברוך-הוא חמל על נשמות ישראל, והותיר לנו צדיקים

זו. עד שמונע אותו לנמע. וחזר ללמודו, ושוב הרגיש

נחרי אפרסמון

וחכמים וראשי ישיבות, ולמה שלא יתנו לכל בני הנעורים להתחבר איש אל דרכו, מה אכפת אם יהיה חסיד זה או זה, או יהיה ליטאי, או ילך בדרך זו, או בדרך אחרת, העקר שהבן ישאר ירא שמים ולומד תורה, ומקיים את מצוותיו ואת דברי התורה. ולכן אשרי האב, שיש לו שכל, ואינו מונע את בנו מלהתקרב למקום שלבו חפץ, העקר שיתקרב למקום ששואבים שם יראת שמים ולומדים תורה ומקיימים את המצוות, ומה משנה איזו דרך זו. היסוד מוסד ביהדות הוא לברח מהרחוב ומתרבות אנשים חטאים, פורקי על, רשעים ארוגים, כופרים בעקר. ולכן לא טוב עושים האבות, שמונעים את בניהם מלהתקרב אל צדיק זה, מחמת שהוא אינו הצדיק שאליו הם מקרבים, או לדרך זו, מפני שאינה הדרך שלהם, הרי אין לה שטות יותר גדולה מזו. מה אכפת לה היכן הוא הולך?! העקר שניניח תפלין, וישמר שבת, ויאכל כשר, ויקיים את המצוות. ומה רואים? קטני הדעת, שבשביל גאות וישות וכבוד, מונעים את הבן מלהתקרב אל צדיק שהוא רוצה ללכת אליו, או אל איזה ראש ישיבה שרוצה ללמד אצלו, אשר אין לה עוד שטות גדולה יותר מזו, כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה יט.): לעולם ילמד אדם תורה במקום שלבו חפץ; ולכן האב עשה טעות גדולה, שמונע את בנו מלנסע אל הצדיק, שהבן היה חפץ לנסע אליו. ועוד הכניס בו תרוץ — הלא אמה למדן יותר ממנו, ומיחס יותר ממנו, לא נאה לה לנסע אליו, בלך מדרך זו!

וחזר ללמודו, אף שהתפשטו עליו המניעות והעכובים, אף על פייכן חזר ללמודו, כי רק זוהי העצה, לברח מהרע אל התורה, כמאמרם ו"ל (בראשית רבה, פרשה כב, סימן ו'): אם בא יצרך להשחיקך, דחהו בדברי תורה; וכן אמרו (תנא דבי אליהו, פרק ו'): אם ראתה שהיסורין ממשמשיך ובאין עליך, רוצ לחדרי תורה, ומיד היסורין בורחין ממך, שנאמר (ישעיה כו, כ): "לך עמי בא בחדרך" וגו'; ושוב הרגיש חסרון פנ"ל, כי כל זמן שלא מתקרבים אל הצדיק, מרגישים חסרון טעם — בין בתורה ובין בתפלה, והתיעץ שוב עם

חֶסְרוֹן בְּנִ"ל. וְהִתְיַעַץ שׁוֹב עִם אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַנִּ"ל,
וַיַּעֲצוּ אוֹתוֹ כַּמְקָדָם לְנִסְעַ לְהַצְדִּיק. וְשׁוֹב הֵלֵךְ לְאָבִיו,
וְהִטָּה אוֹתוֹ אָבִיו וּמָנַע אוֹתוֹ בְּנִ"ל. וְכֵן הָיָה כַּמָּה
פְּעָמִים. וְהֵבֵן הַנִּ"ל הָיָה מִרְגִּישׁ שְׁחָסֵר לוֹ. וְהָיָה מִתְגַּעְגַּע
מְאֹד לְמִלְאוֹת חֶסְרוֹנוֹ וְלֹא יָדַע מֵהוּ בְּנִ"ל. וּבָא עוֹד לְאָבִיו
וְהִפְצִיר בּוֹ עַד שֶׁהִכְרַח אָבִיו לְנִסְעַ עִמּוֹ, כִּי לֹא רָצָה
לְהִנִּיחַ אוֹתוֹ לְנִסְעַ לְבִדּוֹ מִחֲמַת שְׁהִיָּה בֶן יָחִיד.

וְאָמַר לוֹ אָבִיו: הֲלֹא תִרְאֶה שְׂאִסַּע עִמָּךְ, וְאִרְאֶה לְךָ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אוֹתָן הָאֲנָשִׁים הַנִּ"ל, כִּי תָמִיד כְּדַאי לְקַחַת עֲצוֹת מִחֻבְרִים טוֹבִים, כְּדַת מַה
לַעֲשׂוֹת, וַיַּעֲצוּ אוֹתוֹ כַּמְקָדָם לְנִסְעַ לְהַצְדִּיק, כִּי רַק הַצְדִּיק יְכוּל לְהַחֲדִיר
בְּאָדָם חֵיוֹת, שִׁירְגִישׁ טַעַם טוֹב בְּלִמּוּד וּבִתְפִלָּה. וְשׁוֹב הֵלֵךְ לְאָבִיו, רוֹאִים
מִכָּאֵן מַה זֶה כְּבוֹד אָב, שְׂאִף שְׂאָבִיו מְנַעוּ כָּבֵד פַּעַם, וַיִּוֹדַע שְׁתַּכְלִיתוֹ הִיא
אֶצֶל הַצְדִּיק, שְׂיִכּוּל לַעֲזֹר לוֹ, וְלִהְפִיחַ בּוֹ רוּחַ חַיִּים, עִם כָּל זֹאת לֹא מָנַע
אֶת עֲצָמוֹ מִלְשָׂאֵל עוֹד פַּעַם אֶת אָבִיו, וְהִטָּה אוֹתוֹ אָבִיו וּמָנַע אוֹתוֹ בְּנִ"ל;
כִּי בְשָׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן גַּם הָאָב נַעֲשֶׂה מוֹנֵעַ, כְּמוֹ שְׂאִמֵּר פַּעַם רַבְנוּ ז"ל
עַל עֲצָמוֹ: חֲדוּשׁ וְפִלָּא, הָאָב נוֹסַע אֵלַי וּמֵאֲמִין לִי, וּכְשֶׁבִנּוּ רוֹצֶה לְנִסְעַ אֵלַי,
הוּא מוֹנֵעַ אוֹתוֹ, וּמְכַל שְׂכֵן כְּשֶׁהָאָב מִתְנַגֵּד, אִיךָ הוּא יִתֵּן לְבִנוֹ לְנִסְעַ
לְהַצְדִּיק?! וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים. וְהֵבֵן הַנִּ"ל הָיָה מִרְגִּישׁ שְׁחָסֵר לוֹ, וְהָיָה
מִתְגַּעְגַּע מְאֹד לְמִלְאוֹת חֶסְרוֹנוֹ, וְלֹא יָדַע מֵהוּ בְּנִ"ל, וּבָא עוֹד לְאָבִיו וְהִפְצִיר
בּוֹ, עַד שֶׁהִכְרַח אָבִיו לְנִסְעַ עִמּוֹ, כִּי לֹא רָצָה לְהִנִּיחַ אוֹתוֹ לְנִסְעַ לְבִדּוֹ, מִחֲמַת
שְׁהִיָּה בֶן יָחִיד. רוֹאִים מִזֶּה אִם אָדָם מִתְעַקֵּשׁ, אִזּוֹ כָּל הַמוֹנְעִים וְהַמְעַכְּבִים
מִתְהַפְּכִים לְהִיּוֹת עוֹזְרִים, וְעוֹד נוֹסְעִים אִתּוֹ, אֲבָל צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, שְׂגַם
בְּדַרְךָ לֹא יִסִּיתוּ אוֹתוֹ. וְאָמַר לוֹ אָבִיו: הֲלֹא תִרְאֶה שְׂאִסַּע עִמָּךְ, וְאִרְאֶה לְךָ
שְׂאִין בּוֹ מִמֶּשׁ; רוֹאִים מִזֶּה, אִם כְּבֹד הוֹלְכִים בְּדַרְךָ שְׁלִילִית, שְׂאִנִּי נוֹסַע

שָׂאִין בּוֹ מִמֶּשׁ. וְאָסְרוּ הַמֶּרְכָּבָה וְנִסְעוּ. אָמַר לוֹ אָבִיו:
בְּזֶה אֲנִסָּה: אִם יִתְנַהֵג כְּסֹדֵר, הוּא מִן הַשָּׁמַיִם, וְאִם לֹא
אֵינוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וְנִחְזֹר. וְנִסְעוּ וּבָאוּ אֶל גֶּשֶׁר קָטָן. וְנָפַל

גְּהִרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אתָּךְ וְאֲנִי אֲרָאָה לָךְ שָׂאִין בּוֹ מִמֶּשׁ, אִזּוֹ מִן הַשָּׁמַיִם נוֹתְנִים לְאָדָם מְקוֹם
לְטֻעוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָיָה אֶצֶל בַּלְעָם, שֶׁבְּאֵמַת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא רָצָה שְׁלַךְ,
אֶךְ מִחַמַּת שֶׁהִתְעַקֵּשׁ, נָתַן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דֶרֶךְ שְׁיִטְעָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(בַּמִּדְבָּר כ"ב, כ): "אִם לִקְרָא לָךְ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים קוֹם לָךְ אֲתָם" וְגו'. וְאָסְרוּ
הַמֶּרְכָּבָה וְנִסְעוּ. אָמַר לוֹ אָבִיו: בְּזֶה אֲנִסָּה, אִם יִתְנַהֵג כְּסֹדֵר, הוּא מִן הַשָּׁמַיִם,
וְאִם לֹא אֵינוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וְנִחְזֹר. וּפְהִי מִנְחַת הַטְּעוֹת, כִּי כְשֶׁאָדָם רוֹצֵה לְנִסֵּעַ
לְהִצְדִּיק, עָלָיו לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּמַסִּירוֹת נַפֶּשׁ גְּמוּרָה, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם
נְסִיּוֹן, וְאִפְלוּ שְׁכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ יַעֲמְדוּ נִגְדוֹ, שְׁלֹא יִתְפַּעַל מֵהֶם, אֲבָל אִם כָּבֵר
לְכַתְּחִלָּה שְׁמַיִם לְנִסְיוֹן — אִם יִקְרָה כֶּף וְכֶף, אוֹ אִם לֹא יִלֶּךְ כְּסֹדֵר וְכַדוּמָה,
סִימָן שֶׁזֶה לֹא מִן הַשָּׁמַיִם, צְרִיכִים לְדַעַת שׁוֹז עֲצַת הַסֵּמ"ך-מ"ם, כִּי מִי
שִׂוֵּדַע אֶת הָאֵמֶת, הֵינּוּ שִׂוֵּדַע אֶת שְׁפִלוּתוֹ בְּאֵמֶת, הוּא לֹא יַעֲשֶׂה שׁוֹם
תְּנָאִים בְּעַנְיַן הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק, אֲלֵא יִסַּע אֵלָיו בְּמַסִּירוֹת נַפֶּשׁ הַכִּי גְדוֹלָה,
וְלֹא יִמְנַע אֶת עֲצָמוֹ מִשׁוֹם בֶּן אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם, הֶעֱקַר שִׁיגִיעַ אֶל הַצְּדִיק. אֲבָל
תְּכַף-וּמִיד כְּשֶׁעוֹשִׁים נְסִיּוֹנוֹת, וְאוֹמְרִים: אִם יִהְיֶה כֶּף וְכו', אוֹ יִהְיֶה כֶּף וְכו',
הֵינּוּ סְבוֹת וּמְנִיעוֹת שִׁימְנְעוּ אוֹתוֹ מִלְּבוֹא אֶל הַצְּדִיק, סִימָן שְׁמֵן הַשָּׁמַיִם
הוּא. וְצְרִיכִים לְדַעַת, שֶׁזֶה מֵהַסֵּמ"ך-מ"ם הַשׁוֹנֵא אֶת הַצְּדִיק. כִּי מִי שֶׁבְּאֵמֶת
רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, הוּא אֵינוֹ מְסַתְּפֵל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב, וְאִפְלוּ
שְׁמֵלֵאכִי מַעֲלָה יִמְנְעוּ אוֹתוֹ, הוּא לֹא יִתְעַכֵּב. וְזוֹ נִקְרָאת בְּאֵמֶת הַתְּקַרְבוֹת
אֶל הַצְּדִיק. וְנִסְעוּ וּבָאוּ אֶל גֶּשֶׁר קָטָן, רַבְּנוּ יו"ל אָמַר (לְקוּשֵׁי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב'),
סִימָן (מח), שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְעִבֹר עַל גֶּשֶׁר צָר מְאֹד מְאֹד, וְהַכֵּלֵל וְהֶעֱקַר שְׁלֹא
יִתְפַּחַד כָּלֵל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁנוֹסְעִים אֶל הַצְּדִיק, שֶׁהוּא הַחִיּוֹת שֶׁל כָּל הַדּוֹר
צְרִיכִים לְדַעַת, שֶׁבְּנֵדָאֵי הַהֶכְרַח לְעִבֹר עַל גֶּשֶׁר קָטָן, וְיִהְיֶה הַרְבֵּה מְנִיעוֹת
שִׁימְנְעוּ אֶת הָאָדָם מִלְּנִסֵּעַ וּלְבֹא אֶת הַצְּדִיק, כִּי הַסֵּמ"ך-מ"ם מְאֹד אוֹרֵב עַל
הָאָדָם שְׁרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק, כִּי הוּא יוֹדַע, שְׁאִם אָדָם יִהְיֶה מְקַרֵּב אֶל
הַצְּדִיק, אֵין לוֹ כְּבֵר מֵהַלְעֲשׂוֹת אֶצֶל הָאָדָם הַזֶּה, וְלִכֵּן הוּא מְבִיא נְסִיּוֹנוֹת

סוּם אַחַד, וְהַמְרַכְבֶּה נִתְהַפְּכָה וְכַמְעַט נִטְבָּעוּ. אָמַר לוֹ
אָבִיו: רֵאָה שְׂאִינוֹ מִתְנַהֵג כְּסֹדֵר וְאִין הַנְּסִיעָה מִן הַשָּׁמַיִם,
וְחִזְרוּ.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

קָשִׁים וּמְרִים לְכָל אָדָם, שְׁלֹא יִזְכֶּה לֵהִיּוֹת מְקָרָב אֶל הַצְדִּיק. וְנִפְל סוּם אַחַד
— זֶה הָיָה נִסְיוֹן אַחַד, וְהַמְרַכְבֶּה נִתְהַפְּכָה — זֶה הָיָה נִסְיוֹן שְׁנִי, וְכַמְעַט
נִטְבָּעוּ — זֶה הָיָה נִסְיוֹן שְׁלִישִׁי. אָמַר לוֹ אָבִיו: רֵאָה שְׂאִינוֹ מִתְנַהֵג כְּסֹדֵר,
כִּי הֲלֹא אֵילוֹ נִסְיוֹנוֹת יֵשׁ לָנוּ! וְזֶה סִימָן אֲשֶׁר אִין הַנְּסִיעָה מִן הַשָּׁמַיִם,
וְחִזְרוּ. וּבִאֲמַת זֹו טְעוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מִכּוֹת
י:): בְּדֶרֶךְ שְׁאָדָם רוֹצֵה לִילֵךְ — בָּהּ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ; אִם אָדָם הָיָה בְּרִצּוֹנוֹ
בְּאֲמַת לְבוֹא אֶל הַצְדִּיק, לֹא הָיָה מִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מְנִיעוֹת וְעֹכֹבִים, וְהָיָה
שׁוֹבֵר אֶת הַכֹּל וּמַגִּיעַ, אַבָּל אִם אָדָם כָּבֵר מִתְחַלֵּה בָּא עִם מַחְשְׁבָה שְׁלִילִית
נִגְדַּת הַצְדִּיק, אֲזִי מִכָּל מְנִיעָה קִטְנָה יִמְנַע אֶת עֲצָמוֹ, וַיֹּאמֶר שֶׁהַכֹּל מִן הַשָּׁמַיִם.
וּכְבֵּר אָמַר רַבְּנוּ ו'ל (לְקוּשִׁי מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן טו), כִּי אִין לְאָדָם לְפִטֵּר אֶת
עֲצָמוֹ וְלִמְצָא לְעֲצָמוֹ תְרוּץ, עַל-יְדֵי הַמְנִיעָה וְלוֹמַר, שֶׁהוּא חִפֵּץ לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ
הַדְּבָר, רַק שְׂאִי אֲפֶשֶׁר לוֹ מִחֲמַת הַמְנִיעָה וְהַאֲנָס, וְעַל-כֵּן יִהְיֶה נִחְשָׁב לוֹ
כְּאִלוֹ עֲשָׂאָה, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּרִכּוֹת ו:): חֲשַׁב לַעֲשׂוֹת מִצְוָה וְנִאֲנָס וְלֹא עֲשָׂאָה
— כְּאִלוֹ עֲשָׂאָה; כֹּל זֶה נֹאמַר עַל מִי שְׁרוֹצֵה לְצִאת בְּזֶה, אֲזִי יוֹצֵא בָּהּ, כִּי
מֵה לוֹ לַעֲשׂוֹת, שְׁהָרִי יֵשׁ לוֹ אָנָס, אַבָּל מִי שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לְצִאת, רַק שֶׁהוּא
רוֹצֵה הַמִּצְוָה בְּעֲצָמָה, אוֹ הַדְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה שְׁרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת, הוּא אֵינוֹ מְקַרֵּר
דַּעְתּוֹ כָּלֵל, רַק הוּא תָּאֵב וְחִפֵּץ וּמִתְעַנֵּעַ מְאֹד לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה בְּעֲצָמָה, וְלֹא
לְצִאת עִם הַכְּאִלוֹ שֶׁנִּחְשָׁב כְּאִלוֹ עֲשָׂאָה, כִּי בְּאֲמַת רְאוּי לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל
לְהִתְגַּבֵּר בַּחֲשֵׁק וּבְרִצּוֹן חֲזָק לְהוֹצִיא מִהַכֹּחַ אֶל הַפְּעֵל, וּלְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה
בְּעֲצָמָה, אוֹ לְבוֹא לְהַדְּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה שְׁרוֹצֵה לְהַגִּיעַ לָזֶה, כִּי כִּפִי גִדֵּל הַנְּחֻשֵׁק,
מִזְמִינִים לוֹ מְנִיעוֹת, וּבְפָרֵט כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל צְרִיף לַעֲשׂוֹת דְּבָר הַצְּרִיף לוֹ
לְיִהְדוּתוֹ, שְׁכָל יִהְדוּתוֹ תְלוּיָהּ בְּזֶה, כְּגוֹן: לְנִסְעַת לְהַצְדִּיק הָאֲמִתִּי, אֲזִי מִזְמִינִים
לוֹ מְנִיעָה, וְזֹאת הַמְנִיעָה הִיא רַק בְּשִׁבִיל הַחֲשֵׁק, שִׁיתְגַּבֵּר לוֹ הַחֲשֵׁק יוֹתֵר
וְיוֹתֵר. וְלִכֵּן אִין לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מְנִיעָה וְעֹכֹב כְּשֶׁבָא לְהוֹצִיא מִהַכֹּחַ אֶל
הַפְּעֵל מִצְוָה אוֹ דְבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה, וּמִכָּל שְׁפֵן דְּבָר שְׁכָל יִהְדוּתוֹ תְלוּיָהּ בְּזֶה —

וְחָזַר הַבֶּן לְלַמּוּדוֹ. וְשׁוֹב רָאָה הַחֶסְרוֹן שֶׁחָסַר לוֹ וְאִינוֹ יוֹדֵעַ. וְחָזַר וְהִפְצִיר בְּאָבִיו כִּנ"ל. וְהִכְרַח לְנִסְעַ עִמּוֹ שְׁנִית. וְכִשְׁנָסְעוּ הָעַמִּיד אָבִיו הִנְסִיּוֹן כְּבְרָאשׁוֹנָה אִם יִתְנַהֵג כְּסֹדֵר. וְנִזְדַּמֵּן כְּשֶׁהָיוּ נוֹסְעִים, וְנִשְׁבְּרוּ שְׁנֵי הַיָּדוֹת (שְׁקוּרִין "אֶקְסִינ"). וְאָמַר לוֹ אָבִיו: רָאָה שְׂאִינוֹ מִתְנַהֵג לָנוּ

נחרי אפרסמון

התקרבות אל הצדיק, כי כל המגיעות הן רק כדי להגביר את החשק. וחזר הבן ללמודו, וכאן רואים את העקשנות של הבן, אף כל המגיעות והעכובים, שמנע ועכב אותו אביו, ואף כל הבלבולים והחלישות הדעת שהיו לו, עם כל זאת, חזר אל למודו; כי באמת אין שום תכלית אחרת בזה העולם, אלא לברח אל התורה, ששם הוא מקום הכי מבטח, כי כשעוברת על בר ישראל איזו צרה, עליו לברח ולהתחבא רק בתורה הקדושה, כי אין עוד מקום כל-כך שמור כמי שבורח אל התורה, שעל-ידי-זה ינצל מפל פגעי ומקרי הזמן שרק עוברים על בני אדם. ושוב ראה החסרון שחסר לו, ואינו יודע מה חסר לו, כי כל זמן שלא מקרבים באמת אל הצדיק, מרגישים חסרון, כי הצדיק הוא המשלים את כל החסרונות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח'); כי הוא מכניס באדם חיות אלקות, שאדם נרגיש תמיד את אמתת מציאותו יתברך, שזה עקר החיות, כמו שכתוב (קהלת ז, יב): "החכמה תחיה בעליה"; וחזר והפציר באביו כנ"ל; כי זו מעלת העקשן, שאינו עוזב כרגע את רצונותיו וכסופיו, והכרח לנסע עמו שנית, כי אם הבן מתעקש אצל אביו, אביו יעשה לו רצונו. וכשנסעו העמיד אביו הנסיון כבראשונה, אם יתנהג כסדר, הינו שהאב התנה עם בנו, אם יהיו מגיעות על הדרך, בודאי מן השמים לא רוצים. וזו הטעות הכי גדולה, כי מי שרוצה באמת להיות מקרב אל הצדיק, ורוצה לנסע אליו, צריך להיות מוכן לנסע במסירות נפש הכי גדולה, ולא להסתפל על שום מונע ומעכב שמעכב אותו. ונזדמן כשהיו נוסעים, ונשברו שני הידות (שקורין 'אקסין') של העגלה, ואמר לו אביו: ראה שאינו מתנהג

לְנִסְעָ, כִּי הָאֵם זֶה דֶּרֶךְ הַטָּבַע שִׁישְׁתַּבְּרוּ שְׁנֵי הָאֲקָסִין?
וְכַמָּה פְּעָמִים שָׁנְסְעוּ עִם הַמְרַכְבֶּה הַזֹּאת, וְלֹא נִזְדַּמְּן
כְּזֹאת, וְחִזְרוּ.

וְחִזְרוּ הַבֶּן הַנַּ"ל לְדַרְכּוֹ כַּנַּ"ל (הֵינּוּ לְלַמּוּדוֹ וְכוּ' כַּנַּ"ל), וְשׁוּב
הַרְגִישׁ הַחֶסְרוֹן כַּנַּ"ל, וְהֶאֱנִישׁ יַעֲצוֹ אוֹתוֹ לְנִסְעָ.
וְחִזְרוּ לְאָבִיו וְהַפְצִיר אוֹתוֹ כַּנַּ"ל וְהִכְרַח לְנִסְעָ עִמּוֹ עוֹד.
וְאָמַר לוֹ הַבֶּן שְׁלֹא נַעֲמַד עוֹד עַל נִסְיוֹן כְּזֶה, כִּי זֶה דֶּרֶךְ

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לְנוּ לְנִסְעָ, כִּי הָאֵם זֶה דֶּרֶךְ הַטָּבַע, שִׁישְׁתַּבְּרוּ שְׁנֵי הָאֲקָסִין? ! וְכַמָּה פְּעָמִים
שָׁנְסְעוּ עִם הַמְרַכְבֶּה הַזֹּאת, וְלֹא נִזְדַּמְּן כְּזֹאת; כִּי אִם אָדָם רוֹצֵה לְהִסְתַּכֵּל
עַל הַמְּנִיעוֹת שִׁימְנְעוּ אוֹתוֹ, אִז תָּמִיד יָבוֹאוּ לוֹ מְנִיעוֹת כְּאֵלוֹ, שְׁלֹא שְׁעַר
עֲלִיָּהוּ, מַה שָּׂאִין כֵּן, אִם אָדָם מַחְלִיט שֶׁהוּא נוֹסֵעַ בְּכָל מַחִיר אֶל הַצַּדִּיק,
אֶפְלוּ בַּמְסִירוֹת נֶפֶשׁ, אִזִּי לֹא יִסְתַּכֵּל עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ וּמַעֲכָב, עַל שׁוֹם דְּבָר
שִׁימְנֵעַ אוֹתוֹ, אֶפְלוּ שִׁיְהִיו דְּבָרִים חוּץ לְדֶרֶךְ הַטָּבַע, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל זֶה
מִהֶסֶם"ד"מ"ם הַרוֹצֵה לְעַכְבּוֹ מִלְּהִגִּיעַ אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁאֲצֵלוֹ יָכוֹל לְהִגִּיעַ
אֶל תְּקוּנָתוֹ הַנִּצְחִי. וְחִזְרוּ — הֵינּוּ הָאָב עִם הַבֶּן.

וְחִזְרוּ הַבֶּן הַנַּ"ל לְדַרְכּוֹ כַּנַּ"ל (הֵינּוּ לְלַמּוּדוֹ וְכוּ' כַּנַּ"ל), עַל אֵף גִּדְל
הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲכוּבִים שֶׁעַכְבּוּ אָבִיו, הוּא חִזְרוּ אֶל לַמּוּדוֹ, וְכֵן צְרִיף כָּל בַּר
יִשְׂרָאֵל לְהִתְנַהֵג, שֶׁשׁוֹם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, אֶפְלוּ שֶׁמִּתְפַּשְׁטוֹת
נִגְדוּ כָּל הַמְּנִיעוֹת שֶׁבְּעוֹלָם — יִחְזְרוּ אֶל לַמּוּדוֹ, כִּי (עֲבוּדָה זָרָה יט): אִין טוֹב
אֶלָּא תוֹרָה, שְׁנֵאֲמַר (מְשָׁלִי ד, ב): "כִּי לְקַח טוֹב נִתְתִּי לְכֶם תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזוּבוּ".
וְשׁוּב הַרְגִישׁ הַחֶסְרוֹן כַּנַּ"ל, כִּי בְּלִי הַצַּדִּיק אִין מְרַגִּישִׁים שׁוֹם טַעַם בְּתוֹרָתוֹ
וּבְתַפְלָתוֹ. וְהֶאֱנִישׁ יַעֲצוֹ אוֹתוֹ לְנִסְעָ, שְׁזוֹ מַעֲלַת הָאָדָם שִׁישׁ לוֹ חֲבָרִים
טוֹבִים, שֶׁתָּמִיד מְחַזְקִים וּמְדַרְיָכִים אוֹתוֹ לְנִסְעָ אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְלִקְבֹּל
מִמֶּנּוּ תְּקוּנָתוֹ. וְחִזְרוּ הַבֶּן לְאָבִיו וְהַפְצִיר אוֹתוֹ כַּנַּ"ל, שֶׁיִּקַּח אוֹתוֹ אֶל הַצַּדִּיק,
שֶׁמִּמֶּנּוּ יִקְבֹּל תְּקוּנָתוֹ הַנִּצְחִי, וְהִכְרַח לְנִסְעָ עִמּוֹ עוֹד פַּעַם, כִּי אִם מִתְעַקְשִׁים,
אִזִּי כָּל הַמוֹנְעִים נִתְּהַפְּכִים לְעוֹזְרִים. וְאָמַר לוֹ הַבֶּן, שְׁלֹא נַעֲמַד עוֹד עַל נִסְיוֹן

הטבע, שנופל סוס לפעמים, או שנשבת ברין האקסין, אם לא שיהיה איזה דבר מרגש מאד, ונסעו. ובאו לקרעטשמי (פנדק) ללון, ומצאו שם סוחר. והתחילו לספר עמו בדרך הסוחרים, ולא גלו לו שהם נוסעים לשם, כי הרב היה מתבייש בעצמו לומר שנוסע לאותו הצדיק. והיו מדברים מעסקי העולם, עד שבסבוב הדברים

גחרי אפרסמון

בזה, פי זה דרך הטבע, שנופל סוס לפעמים, או שנשבת ברין האקסין, הינו לא להסתכל על שום מניעה שנדמית טבעית, אם לא שיהיה איזה דבר מרגש מאד; וכאן היתה הטעות של הבן, וזה מה שגרם לו לבסוף, שלא לפגש את הצדיק; כי מי שרוצה באמת וחסד את האמת, אינו מסתכל על שום מונע ומעכב, אפלו שיהיה בדרך הטבע, וחוזק לדרך הטבע, הוא אינו רוצה בשום פנים ואפן להסתכל על שום דבר, אלא יש אצלו החלטה מחלטת, שהוא אינו עוזב את הצדיק, ויעשה כל מה שביכולתו לבוא אליו. וזו נקראת התקרבות אמיתית אל הצדיק, ורצון חזק לבוא אליו. אבל כיון שרק אמר והוציא מפיו — שאם יהיה איזה דבר מרגש מאד, שיראו שזה למעלה מדרך הטבע — שימנע אותם, אז הוא יחזור. הדבור הזה כבר גרם לו שיהיה כן, ונסעו. ובאו לקרעטשמע [אכסניה] ללון, ומצאו שם סוחר, שזה הסמ"ך-מ"ם, שהוא מסתובב בעולם סחר סחר לעשות מסחר, להפיל בני-אדם בראשם. והתחילו האב והבן לספר עמו בדרך הסוחרים, וזו גם-כן היתה טעותם, כי מה הם צריכים להתחיל לדבר עם אדם?! וזה אחד מהכשלונות של האדם, שמתחיל לדבר עם כל אחד, עד שהיה יקרר אותו. ולא גלו לו שהם נוסעים לשם, הינו אל הצדיק, כי הרב היה מתבייש בעצמו לומר שנוסע לאותו הצדיק, כי כשהחשף כל-כך מתגבר ומתפשט בעולם, והאמת נעדרת, אזי מתבישים לומר שנוסעים אל הצדיק האמת, כנהוג עכשו, שאדם יכול לנסע אל כל מיני שקרנים, רמאים, צבועים — שרץ' השורצים על הארץ, שאין בהם — לא תורה ולא חכמה ולא יראת שמים, ולא מקבלים אצלם כלום, אף-על-פי-כן כלם נוסעים אליהם. והיו מדברים

הגיעו לספר מצדיקים היכן נמצאים צדיקים. וספר להם
 ששם נמצא צדיק, ושם ושם. והתחילו הם לדבר
 מהצדיק שנסעו אליו. השיב להם: זה? (בלשון תמה) הלא
 קל הוא! כי אני נוסע עכשו ממנו, ואני הייתי שם, שהיה
 עובר עברה. ענה אביו ואמר לבנו: הראית בני? מה

נחרי אפרסמון

מעסקי העולם, כי בן דרך הסמ"ך-מ"ם, שלא ידבר באפן גלוי, כי קדם
 מתחיל לדבר על דא ועל הא, עד שבסבוב הדברים הגיעו לספר מצדיקים,
 היכן נמצאים צדיקים, וספר להם הסוחר, ששם נמצא צדיק, ושם ושם; כי
 הסמ"ך-מ"ם, שהוא הסוחר הגדול, יגלה את כל המפרסמים בעולם, אבל
 את הצדיק האמת הוא בשום פנים ואפן לא יגלה, אדרבה הוא יעשה כל
 מיני השתדליות להעלימו ולהסתירו מכל העולם, כי הוא מאד מאד מפחד
 ממנו, כי אם זה הצדיק האמת יתגלה בעולם, אזי אין לו כבר מה לעשות
 בזה העולם. וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סז):
 כשהצדיק האמת נתגלה בעולם, שהוא החן והיפי והפאר של כל העולם
 כלו, אז נתגלה שמו יתברך בעולם, בחינת מאורי אור, שמאיר את אמתת
 מציאותו יתברך בכל העולם כלו, ואם מתפרסמים מפרסמים של שקר,
 שקוראין טאטירין, אזי מתגבר ומתפשט המאורי אש. ולכן הסמ"ך-מ"ם
 שהוא הסוחר הגדול, מאד מפחד שיתגלה זה הצדיק האמת, כי כל מי
 שמתקרב ונכלל בזה החן האמת — נפתחין עיניו. והתחילו הם לדבר
 מהצדיק שנסעו אליו, כי מאחר שראו שהוא כל-כף בקי בכל הצדיקים שיש
 בעולם, נסו לדבר עמו מהצדיק הזה, שהם נוסעים אליו. השיב להם: זה?
 (בלשון תמה), הלא קל הוא! כי אני נוסע עכשו ממנו, ואני הייתי שם, שהיה
 עובר עברה; כאן רואים את רשעות הסמ"ך-מ"ם, שהוא הסוחר הגדול,
 שהוא יניח את האדם לנסע אצל כל אחד ואחד, העקר לא להצדיק הזה,
 ויבדה עליו כל מיני שקרים, עד כדי כך שלא יתביש להגיד, כי הוא נוסע
 עכשו ממנו והיה שם, וראה שעבר עברה. ענה אביו ואמר לבנו: הראית,

שְׁזֵה הַסּוֹחֵר מִסֵּפֶר לְפִי תִּמּוּ? וְהֲלֹא הוּא נוֹסֵעַ מִשָּׂמ? וְחֲזְרוּ לְבֵיתֵם.

וּנְפֹטֵר אוֹתוֹ הַבֵּן. וּבֹא בְּחִלּוֹם לְהִרְבֵּה הַנַּ"ל אָבִיו. וְרָאָה אוֹתוֹ שֶׁהָיָה עוֹמֵד בְּכַעַס גָּדוֹל. וְשָׂאל אוֹתוֹ: לָמָּה אֵתָּה בְּכַעַס כָּל־כֶּךָ? וְהִשִּׁיב לוֹ, שִׁיִּסַּע לְאוֹתוֹ הַצַּדִּיק

נְחֵרִי אֶפְרָסִמוֹן

בני, מה שְׁזֵה הַסּוֹחֵר מִסֵּפֶר לְפִי תִּמּוּ? ! כי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹשֶׂה אֶת עֲצֻמוֹתָם, וּכְאֵלוֹ הוּא מְדַבֵּר נֶגֶד הַצַּדִּיק הָאֲמֵת לְפִי תִּמּוּ, וְעַל זֶה מִבְּקֵשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תהלים סד, ג): "תִּסְתִּירֵנִי מִסּוּד מְרַעִים מְרַגְּשֵׁת פְּעָלֵי אֹן, אֲשֶׁר שָׁנְנוּ כַחֲרֵב לְשׁוֹנֵם, דָּרְכוּ חֲצֵם דָּבָר מֶר, לִירוֹת בְּמִסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יִרְהוּ וְלֹא יִירָאוּ, יַחֲזִקוּ לָמוּ דָבָר רַע יִסְפְּרוּ לְטִמּוֹן מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה לָמוּ"; הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בָּא "בְּמִסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יִרְהוּ וְלֹא יִירָאוּ", וְעַל זֶה צָרִיכִים הַרְבֵּה לְהִתְפַּלֵּל, כִּי אֵלֹה הַרְשָׁעִים וְקָלִי עוֹלָם הַמְדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, עוֹשִׂים אֶת עֲצֻמָּם כְּאֵלוֹ הֵם מְשִׁיחִים לְפִי תִּמָּם, וּמְחַלְשִׁים וּמְקַרְרִים אֶת בְּנֵי־אָדָם מִלְּהִתְקַרֵּב אֵלָיו, כִּי אִם הָיוּ מִתְקַרְבִּים אֶל הַצַּדִּיק הַזֶּה, הָיוּ בָּאִים לִידֵי תִּקּוּנָם הַנִּצְחִי, וְזֶה מֵה שְׁאֵמֵר הָאֵב לְבָנוּ: הֲלֹא הוּא נוֹסֵעַ מִשָּׂם, סִימָן שֶׁגַּם הוּא הָיָה אֶצֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא רָאָה שְׁעוֹבֵר עֲבָרָה, וְלָכֵן מֵה יֵשׁ לָךְ לְנִסְעֵ אֵלָיו? ! וְחֲזְרוּ לְבֵיתֵם; כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שְׁבַע־עוֹלָם לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר וּלְכַסּוֹת אֶת הַצַּדִּיק הָאֲמֵת מִכָּל הָעוֹלָם, וּפּוֹעֵל אֶצְלָם, עַד שֶׁמִּתְרַחֲקִים לְגַמְרֵי מֵהַצַּדִּיק הָאֲמֵת, וְהוֹלְכִים חֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם.

וּנְפֹטֵר אוֹתוֹ הַבֵּן; כִּי מֵאַחַר שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְקַבֵּל חַיּוֹת מֵהַצַּדִּיק, אֲזַי נִפְטָר מֵהָעוֹלָם, וּבֹא בְּחִלּוֹם לְהִרְבֵּה הַנַּ"ל אָבִיו, וְרָאָה אוֹתוֹ אָבִיו שֶׁהָיָה עוֹמֵד בְּכַעַס גָּדוֹל עָלָיו, וְשָׂאל אוֹתוֹ: לָמָּה אֵתָּה בְּכַעַס כָּל־כֶּךָ? וְהִשִּׁיב לוֹ, שִׁיִּסַּע לְאוֹתוֹ הַצַּדִּיק הַנַּ"ל (שְׂרָצָה לְנִסְעֵ עִם בְּנוֹ אֵלָיו פְּנ"ל), הֵינּוּ שֶׁהַבֵּן אָמַר לְאָבִיו הֶרֶב, שִׁיִּסַּע אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת שְׂרָצָה לְנִסְעֵ אֵלָיו, וְהוּא יִגִּיד לָךְ עַל מַה אֲנִי

הנ"ל (שְׂרָצָה לְנִסְעַע עִם בְּנוֹ אֱלֹוֹי כַּנְּ"ל), וְהוּא יִגִּיד לְךָ עַל מָה אָנֹכִי
בְּכַעַס. וְהַקִּיץ, וְאָמַר שְׂמִקְרָה הוּא. אַחֲר־כֵּן חָלַם לוֹ עוֹד
כַּנְּ"ל, וְאָמַר שֶׁהוּא גַם־כֵּן חָלֹם שׂוּא, וְכֵן עַד שֶׁלֹּשׁ
פְּעָמִים. וְהֵבִין הֵלֵא דָבָר הוּא, וְנָסַע לְשָׁם.

וּפָגַע בְּהַדְרָךְ אֶת הַסּוֹחֵר שֶׁפָּגַע מִקֵּדָם בְּעַת שֶׁנָּסַע עִם
בְּנוֹ. וְהִפִּיר אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ: הֵלֵא אֶתָּה הוּא
שְׂרָאִיתִיךָ בְּאוֹתוֹ הַקְּרַעַטְשָׁמִי! וְהִשִּׁיב לוֹ: בּוֹדָאִי רְאִיתָ
אוֹתִי. וּפְתַח פִּיו וְאָמַר לוֹ: אִם תִּרְצָה, אֶהְיֶה בּוֹלֵעַ אוֹתְךָ.
אָמַר לוֹ: מָה אֶתָּה מְדַבֵּר? הִשִּׁיב לוֹ: זָכוֹר אֶתָּה,
כְּשֶׁנָּסַעְתָּ עִם בְּנִי, וּבַתְּחִלָּה נָפַל סוּס עַל הַגָּשָׁר, וַחֲזַרְתָּ.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּכַעַס. וְהַקִּיץ הָאֵב, וְאָמַר לְעַצְמוֹ, שְׂמִקְרָה הוּא. אַחֲר־כֵּן חָלַם לוֹ עוֹד כַּנְּ"ל,
שֶׁבָא בְנוֹ אֱלֹוֹי, וְהָיָה בְּכַעַס גָּדוֹל עָלָיו, וְאָמַר שֶׁהוּא גַם־כֵּן חָלֹם שׂוּא, וְכֵן
עַד שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, וְהֵבִין הֵלֵא דָבָר הוּא; כִּי שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים הָיוּ חֲזָקָה, וְאִם
חֲלָמִים אוֹתוֹ חָלֹם שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים, בּוֹדָאִי זֹ אֵמֶת. וְנָסַע הָאֵב הָרַב לְשָׁם —
הֵינּוּ אֵל זֶה הַצְּדִיק.

וּפָגַע הָאֵב הָרַב בְּהַדְרָךְ אֶת הַסּוֹחֵר שֶׁפָּגַע מִקֵּדָם, בְּעַת שֶׁנָּסַע עִם בְּנוֹ.
וְהִפִּיר אוֹתוֹ וְאָמַר לוֹ: הֵלֵא אֶתָּה הוּא שְׂרָאִיתִיךָ בְּאוֹתוֹ הַקְּרַעַטְשָׁמִי? !
וְהִשִּׁיב לוֹ: בּוֹדָאִי רְאִיתָ אוֹתִי. וּפְתַח פִּיו וְאָמַר לוֹ: אִם תִּרְצָה, אֶהְיֶה בּוֹלֵעַ
אוֹתְךָ; פֶּה נִתְּגַלְתָּה טְמֵאת הַסְּמ"ך־מ"ם, שֶׁהוּא הַסּוֹחֵר הַגָּדוֹל, שֶׁמְסַבֵּב
וּמְסַחֵר אֶת לְבוֹת בְּנֵי־אָדָם, וּמַעֲקָם אוֹתָם מִלְּנִסְעַ אֵל הַצְּדִיק, וְכִכֵּר מְדַבֵּר
בְּאִפְסָן גְּלוּי וּפְתוּחַ: אִם תִּרְצָה אֶהְיֶה בּוֹלֵעַ אוֹתְךָ, כִּי הַסְּמ"ך־מ"ם בּוֹלֵעַ אֶת
הָאֲנָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָהוּ נָא, מִד): "וְהִצַּאתִי אֶת בְּלַעַז מִפִּיו"; אָמַר לוֹ
הָאֵב הָרַב לְהַסּוֹחֵר: מָה אֶתָּה מְדַבֵּר? מָה עָשִׂיתִי לְךָ?! הִשִּׁיב לוֹ הַסּוֹחֵר:
זָכוֹר אֶתָּה, כְּשֶׁנָּסַעְתָּ עִם בְּנִי, וּבַתְּחִלָּה נָפַל סוּס עַל הַגָּשָׁר וַחֲזַרְתָּ. אַחֲר־כֵּן

אֲחֵר־כֶּךָ נִשְׁבְּרוּ הָאֲקָסִין. אֲחֵר־כֶּךָ פָּגַעַתְּ בִּי, וְאִמְרָתִי לָךְ
 שֶׁהוּא קָל. וּמֵאַחַר שִׁפְטַרְתִּי אוֹתוֹ, אֶת בְּנֶךָ, עֲכָשׂוּ אֶתָּה
 רִשָּׁאֵי לְנִסְעֵי, כִּי הוּא הָיָה בְּחִינַת מְאוֹר הַקָּטָן, וְהַצְדִּיק
 הַנִּזְלָה הוּא בְּחִינַת מְאוֹר הַגָּדוֹל. וְאִם הָיוּ מִתּוֹעֲדִים יַחַד,
 הָיָה בָּא מְשִׁיחַ. וְכִיּוֹן שִׁפְטַרְתִּי אוֹתוֹ אֶתָּה רִשָּׁאֵי לְנִסְעֵי.
 וּבִתּוֹךְ דְּבַרְיוֹ נֶעְלָם, וְלֹא הָיָה לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר. וְנִסְעַתְּ הָרַב

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

נִשְׁבְּרוּ הָאֲקָסִין, אֲחֵר־כֶּךָ פָּגַעַתְּ בִּי, וְאִמְרָתִי לָךְ שֶׁהוּא קָל, וּמֵאַחַר שִׁפְטַרְתִּי
 אוֹתוֹ — אֶת בְּנֶךָ, עֲכָשׂוּ אֶתָּה רִשָּׁאֵי לְנִסְעֵי. וּפְהָ הוּא מְגַלֶּה לוֹ אֶת הָאֲמֶת,
 שֶׁשָּׁקַר אוֹתוֹ, וְאָמַר לוֹ שֶׁהוּא רָאָה אוֹתוֹ עוֹבֵר עַבְרָה; כִּי כֵן דָּרְכוֹ שֶׁל
 הַסֵּמ"ךְ־מ"ם, קֹדֶם הוּא מוֹנֵעַ אֶת הָאָדָם מִלְּנִסְעֵי אֶל הַצְדִּיק הָאֲמֶת, וְאוֹמֵר
 שָׁקַר, שֶׁהוּא רָאָה אוֹתוֹ עוֹבֵר עַבְרָה, וְכָל אֶחָד מֵאַמִּין, וְאַחֲר־כֶּךָ הוֹרֵג אֶת
 הָאָדָם, וְאַחֲר־כֶּךָ מִתְגַּרֵּה בְּאָדָם, כְּמֵאַמְרָם ו'ל (בְּכֹא בְּתָרָא טז): הוּא שֶׁטָּן,
 הוּא יֵצֵר הָרַע, הוּא מֵלַאךְ הַמְּוֹת. וְלִכֵּן הַסֵּמ"ךְ־מ"ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם, שָׂאֵף בַּר יִשְׂרָאֵל לֹא יִתְקַרֵּב אֶל הָאֲמֶת, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, הוּא בֶּן
 יַחֲדֵי לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי הוּא הָיָה בְּחִינַת מְאוֹר הַקָּטָן, וְהַצְדִּיק הָאֲמֶת
 הַנִּזְלָה הוּא בְּחִינַת מְאוֹר הַגָּדוֹל, כִּי (בְּכֹא בְּתָרָא עה): פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפְנֵי חֲמָה, פְּנֵי
 יְהוֹשֻׁעַ כְּפְנֵי לְבָנָה; וּמוֹבָא בְּדַבְּרֵי רַבְנּוֹ ו'ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), כִּי
 הָרַב וְהַתְּלִמִּיד הֵם בְּחִינַת מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ, וְאִם הָיוּ מִתּוֹעֲדִים יַחַד, הָיָה בָּא
 מְשִׁיחַ, הֵינּוּ הַגְּאֻלָּה פְּרֻטִית, בְּסוּד (תְּהֵלִים טט, יט): "קִרְבָּה אֶל נַפְשֵׁי גְאֻלָּה";
 אִם אָדָם הָיָה מִתְקַרֵּב אֶל הַצְדִּיק הָאֲמֶת — הָיָה נִגְאָל מִכָּל צְרוּחָיו, וְהָיָה
 דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא הָיָה מְסִיחַ דַּעַת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל — שְׂזוּ
 הַגְּאֻלָּה. וְכִיּוֹן אוֹמֵר הַסֵּמ"ךְ־מ"ם, שִׁפְטַרְתִּי אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהֵלִים מא, ו):
 "אִיבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי, מְתֵי יָמוֹת וְאָבֵד שְׂמוֹ", וּמִי הָאוֹיֵב שֶׁל הָאָדָם — אִם
 לֹא הַסֵּמ"ךְ־מ"ם, וּמַחֲכָה שְׂאָדָם יָמוֹת, וְיִהְיֶה נֹאבֵד שְׂמוֹ מִן הָעוֹלָם. עֲתָה
 אַחֲרֵי שֶׁהִרְגַתִּי אֶת בְּנֶךָ, אֶתָּה רִשָּׁאֵי לְנִסְעֵי. וּבִתּוֹךְ דְּבַרְיוֹ נֶעְלָם, וְלֹא הָיָה לוֹ
 עִם מִי לְדַבֵּר. וְנִסְעַתְּ הָרַב אֶל הַצְדִּיק, וְצַעַק הַצְדִּיק: חֲבַל, חֲבַל! חֲבַל עַל

אֵל הַצְּדִיק, וְצַעֲקָה: חֲבֹל! חֲבֹל! חֲבֹל עַל דְּאֲבֵדִין וְלֹא
מִשְׁתַּכְּחִין! הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ יָשִׁיב נַדְחֵינוּ בְּקִרְוֹב, אָמֵן:

זֶה הַסּוּחַר הַנִּלְהֵי הָיָה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּעֶצְמוֹ, (שְׁנֵדָמָה לְסוּחַר
וְהַטָּעָה אוֹתָם. וְאַחַר-כֵּן כְּשִׁפְגַע שְׁנֵית בְּהֶרֶב הַנִּלְהֵי הַתְּגָרָה עִמּוֹ הוּא
בְּעֶצְמוֹ עַל אֲשֶׁר שָׁמַע לְעֲצָתוֹ, כִּי בֵן דְּרָכּוֹ בִּידוּעַ), הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ
יְצִילֵנוּ:

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

דְּאֲבֵדִין וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין! כִּי אִם הָיָה כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בֶן יָחִיד — הַמְּאֹר
הַקָּטָן, נוֹסֵעַ אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת — שֶׁהוּא הַמְּאֹר הַגָּדוֹל, הִיָּתָה הַגְּאֻלָּה
בְּשִׁלְמוֹת, כִּי הָיָה מִתְּגַלֶּה אֵמֶת מְצִיאוֹתוֹ יִתְּבַרֵךְ, וְעַל זֶה אוֹרֵב הַסֵּמ"ךְ-מ"ם
מְאֹד מְאֹד לְמִנְעַ וְלַעֲכָב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת,
וְעוֹשֶׂה כָּל מִיָּנִי פְעֻלוֹת שְׁבַע עוֹלָם לְנַתֵּק אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִהַצְּדִיק הָאֵמֶת,
וְאַחַר-כֵּן הוּא עוֹד מִתְּגַרָּה, וּמְגַלֶּה אֶת הָאֵמֶת, שֶׁהוּא הוּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְנַע,
אֲבָל כָּבֵר מְאֹד, כִּי בֵּינָן שְׂאֵדָם נְפֹטֵר מִזֶּה הָעוֹלָם, כְּבָר הַכֹּל מְאֹד. הַשֵּׁם
יִתְּבַרֵךְ יָשִׁיב נַדְחֵינוּ בְּקִרְוֹב, אָמֵן:

זֶה הַסּוּחַר הַנִּלְהֵי הָיָה הַסֵּמ"ךְ-מ"ם (הַסֵּמ"ךְ-מ"ם) בְּעֶצְמוֹ, (שְׁנֵדָמָה לְסוּחַר וְהַטָּעָה
אוֹתָם, וְאַחַר-כֵּן כְּשִׁפְגַע שְׁנֵית בְּהֶרֶב הַנִּלְהֵי, הַתְּגָרָה עִמּוֹ הוּא בְּעֶצְמוֹ עַל אֲשֶׁר שָׁמַע
לְעֲצָתוֹ. כִּי בֵן דְּרָכּוֹ — לְהִתְגָּרוֹת בְּאֵדָם שֶׁהֵלֵךְ שׁוֹלֵל אַחֲרָיו) בִּידוּעַ. הַשֵּׁם
יִתְּבַרֵךְ יְצִילֵנוּ.

מעשה ט' מחכם ותם

מעשה. שני בעלי-בתים היו בעיר אחת והיו גדולים בעשירות. והיה להם בתים גדולים, והיו להם שני בנים, לכל אחד בן אחד. ולמדו שניהם בחדר אחד. ואלו השני בנים היו אחד מהם ברהבנה והאחד היה תם. (לא שהיה טפש אלא שהיה לו שכל פשוט ונמוך), ואלו השני בנים היו אוהבים זה את זה מאד. אף-על-פי שהאחד היה

נחרי אפרסמון

מעשה ט' — מחכם ותם

[בספור הזה יספר רבנו ז"ל, איך יכולים לעבר את זה העולם בשמחה עצומה, על-ידי תמימות אמתית, עד שיגיע להיות שר על כל השרים, ולהפך — איזו נפילה יש לאדם שהולך עם חכמות, עד שיש לו ירידה כזו, שנופל בטיט ובכץ עב, ונופל בכפירות ובאפיקורסות, וכל החיים שלו חיים ממרמרים].

מעשה. שני בעלי-בתים היו בעיר אחת; יכולים להיות בזה העולם שני אנשים באותה מדרגה ובאותו מצב, והיו גדולים בעשירות, שניהם שוים בעשירות. והיה להם בתים גדולים, לשניהם יש בתים גדולים, והיו להם שני בנים, לכל אחד בן אחד, לזה יש בן ולזה יש בן. ולמדו שניהם בחדר אחד, והם לומדים באותו מקום יחד. ואלו השני בנים, היו אחד מהם ברהבנה, שהבין דבר מתוך דבר, והאחד היה תם (לא שהיה טפש, אלא שהיה לו שכל פשוט ונמוך). הינו שהיה הולך בתמימות, בלי שום חכמות, וכמו שפרש רש"י (בראשית כה, כז): "ויצקב איש תם", תם: פלבו פן פיו, מי שאינו חריף לרמות קרוי תם. ואלו השני בנים היו אוהבים זה את זה מאד; אף-על-פי

חכם והאחד היה תם ומחו היה נמוף, אף־על־פי־כן אהבו
זה את זה מאד.

לימים התחילו השני בעלי־בתים הנ"ל לירד. וירדו
מטה מטה עד שאבדו הכל ונעשו אביונים, ולא
נשאר להם פי־אם הבתים שלהם. והבנים התחילו

נהרי אפרסמון

שהאחד היה חכם והאחד היה תם, ומחו היה נמוף, והיה ביניהם הפרש גדול מאד מאד, כי מי שהולך עם חכמות, הוא רחוק מאד מאד מזה שהולך בתמימות, כרחוק מזרח ממערב, כי תמימות וחכמות — הם שני הפכים לגמרי מן הקצה אל הקצה, אף־על־פי־כן אהבו זה את זה מאד; וזה החדוש הכי גדול, איך שני הפכים בשכלם ובדעתם אהבו אחד את השני, וזה היה בעזרו של החכם לבסוף, כשנפל בטיט עבה, כי כשאוהבים אחד את השני — זה עקר הצלחת האדם, ולהפך אמר רבנו ז"ל (ספר־המדות, אות אהבה, סימן א'): כשאין אהבה בין בני־אדם, על־ידי־זה הם הולכי רכיל, ועל־ידי רכילות באים לליצנות, ועל־ידי ליצנות הם דוברים שקר, ולכן מדת אהבה היא מהמדות הכי נפות. ואמר רבנו ז"ל (שם אות פחד, סימן כד): כשישראל באחדות — האמות מתפתדין מהם.

לימים התחילו השני בעלי בתים הנ"ל לירד; כי האדם צריך לדעת, אשר לא בכל פעם נשארים באותו מצב (תנחומא וישלח): אמר הקדוש־ברוך־הוא, אני עשיתי אותך למעלה, והעני למטה, יכול אני לעשותך למטה, ולעני למעלה, למה? כי דין אני, שנאמר (תהלים עה, ח): "כי אלהים שפט זה ישפיל וזה ירים" וכו', הקדוש־ברוך־הוא עושה סלמות, מעלה לזה מוריד לזה, מעשיר לזה מוריש לזה. וירדו מטה מטה, עד שאבדו הכל ונעשו אביונים, ולא נשאר להם, פי אם הבתים שלהם; בית זה סוד אמונה, וכתיב (ישעיה מד, יג): "כתפארת אדם לשבת בית"; זה עקר התפארת של האדם שיושב בבית אמונה שירש מאביו, כי אמונה הולכת בירשה מדור

**להתגדל. אמרו האבות הנ"ל להבנים: אין בידינו לשלם
עבורכם להחזיק אתכם, עשו לכם מה שתעשו. הלך
התם ולמד מלאכת רצען.**

נחרי אפרסמון

דור, כמו שכתוב (תהלים קיט, ז): "לדר ודר אמונתך", וכתיב (ישעיה לח, יט):
"חי חי הוא יודך כמוני היום אב לבנים יודיע אל אמתך"; ולכן כשאדם
חזק באמונה ומקבל את זה מאבותיו ומאבות אבותיו, יש לו בית היכן
להפנס, מה שאין כן כשאדם לא קבל בית אמונה, אזי מספן הוא יושב
בחוץ, ואין לו היכן להפנס, כי אמונה זה בית בטוח, ששם כל אחד יכול
להסתתר, ולכן אפלו כשאדם מאבד את כל העשירות שלו, עם כל זאת
כשחזק באמונה, זה הבית מנוס שלו, אשר שם יכול תמיד להפנס. והבנים
התחילו להתגדל, אמרו האבות הנ"ל להבנים: אין בידינו לשלם עבורכם
להחזיק אתכם, עשו לכם מה שתעשו. רבנו ו"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן נט):
מסגל יותר לבנים להיות רחוק מהם, לבלי היות דבוק בהם, לשעשע בהם
בכל פעם, רק לבלי הסתפל עליהם כלל; ואמר רבנו ו"ל (ספר המדות, אות
בנים, סימן ג'): אין צריך לאדם לדאג על פרנסת בניו, כי פשהם גדלים —
גדלה פרנסתם עמהם, וזה מעקרי החנופה, לתת לילדים בסיס חזק באמונה
בו יתברך, ולהחדיר בהם בטחון שיבטחו רק בהקדוש-ברוך-הוא, ולא
להשתעשע עמהם יותר מדי, אלא שיהיו עצמאים, וזה בריא מאד מאד
לילדים.

הלך התם ולמד מלאכת רצען (סנדלר); כי כשאדם מתנהג בתמימות
ובפשטות, הוא מגיע למדרגות עליונות, עד שנעשה סנדלר, שהוא מתקן
נעלים להרגלין, שיהיו שמורים מאחיות הקלפות, כי בזה העולם מלא
קלפות ומשחיתים, שמעלימים ומסתירים את אמתת מציאותו יתברך,
ורוצים להתאחז באנשים שהם בבחינת רגלין, בבחינת (משלי ה, ה): "רגליה
ירדות מות", והצדיק שהוא איש תם, כמו שכתוב (בראשית ו, ט): "נח איש
צדיק תמים היה וגו', וכתיב (שם כה, כז): "ויצקב איש תם וגו', הוא עוסק
לתקן נעלים לרגלין, כדי שלא יתאחזו בהם הקלפות, ומוכא בדברי

וְהַחֲכָם שֶׁהָיָה בְּרֵיהּ בְּנָה לֹא הָיָה רְצוֹנוֹ לְעַסֵּק בְּמִלְאָכָה פְּשׁוּטָה כְּזוֹ וַיֵּשֶׁב בְּדַעְתּוֹ שְׂיִלֵּךְ בְּעוֹלָם וַיִּסְתַּכֵּל

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

הַמְקַבְּלִים בְּשֵׁם מִדְּרָשׁ, כִּי חֲנוּךְ הָיָה תוֹפֵר מְנַעְלִים, וְעַל כֵּל תְּפִירָה וְתִפְרָה אָמַר: "בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד", כִּי זֶה עֵקֶר עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים, אֲשֶׁר מִתְהַלְכִים לִפְנֵי הָאֱלֹקִים, וְנִכְלָלִים לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, בְּבַחֲיַנַּת (בְּרֵאשִׁית ה', כד): "וַיִּתְּהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹקִים וַאֲיַנְנוּ" וְגו', כִּי הָיָה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלִכֵּן צַדִּיקִים כָּאלוֹ עוֹסְקִים בְּלִתְפֹר מְנַעְלִים לְרַגְלֵינִי, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת הַנְּשָׁמוֹת הַיְרוּדוֹת, שְׁלֹא יִתְאַחֲזוּ בָהֶם הַנְּחָשׁ. וְזֶה נַע"ל — רֵאשִׁי תְבוּת: נִחַשׁ עֶפֶר לְחִמוֹ, וְכֵן לְמַפְרַע לְבוֹשׁ עֵזוֹר נִחַשׁ, וְלִכֵּן הִתֵּם לִקַּח עַל עֲצָמוֹ לְתַקֵּן מְנַעְלִים, לְהִיּוֹת סִנְדָּלָר.

וְהַחֲכָם, שֶׁהָיָה בֶר הַבְּנָה, לֹא הָיָה רְצוֹנוֹ לְעַסֵּק בְּמִלְאָכָה פְּשׁוּטָה כְּזוֹ; כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ עִם חֲכָמוֹת, הוּא כְּבָר נוֹטֵה בְּדַרְכֵים עֲקוּמוּמִיּוֹת, וְכַמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב): כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחֵר שְׂכָלוֹ וְחֻקְמוֹתוֹ, יוֹכֵל לִפְל בְּטָעִיּוֹת וּמְכַשׁוּלוֹת רַבִּים, וְלָבוֹא לִיְדֵי רַעוּת גְּדוּלוֹת, חֵס וְשָׁלוֹם. וַיֵּשׁ רַשְׁעִים גְּדוּלוֹת מְפָרְסָמִים, שֶׁהִטְעוּ אֶת הָעוֹלָם, וְהִכְלִי הָיָה מִחֲמַת חֲכָמָתָם הַמְדַמָּה, כִּי הִלְכוּ אַחֵר חֲכָמוֹת עֲצָמָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְלוּ לִיְדֵי נְפִילוֹת גְּדוּלוֹת. כִּי עֵקֶר הַיְהוּדוֹת זֶה רַק תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת. וְהַחֲכָם, מִחֲמַת שֶׁחָשַׁב שֶׁהוּא בֶר הַבְּנָה, לֹא רָצָה לְעַסֵּק בְּמִלְאָכָה פְּשׁוּטָה כְּזוֹ, לְתַקֵּן נַעְלִים עַל הַרְגְּלֵינִי, וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ, שְׂרוּאִים שָׁגַם בְּקִדְשָׁה אֲנָשִׁים טוֹעִים, שֶׁמְחַפְּשִׁים גְּדוּלוֹת: מַחֲזִין, וּדְבָקוֹת, וְהַשְּׁגוֹת, וְעוֹלָמוֹת, וַיַּחְוִידִים וְכוּ', וְכוּ', וּבֵין כֵּן מְזַנְיָחִים עֲבוֹדוֹת פְּשׁוּטוֹת, מְצוּוֹת מְעַשִׂיּוֹת, וְכַמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יט), כִּי קִלְפַת עֲמֶלֶק הִיא אֲכָן נִגְף, וְכוּפֵר בְּמַצּוֹת מְעַשִׂיּוֹת, וְהוּא אוֹמֵר, שֶׁהַעֲקָר הוּא שְׂכָלִיּוֹת לְהַשִּׁיג מִשְׂכָּלוֹת, וְזוֹ הִיְתָה תַחֲלַת רְחוּק וּנְפִילַת הַחֲכָם.

וַיֵּשֶׁב בְּדַעְתּוֹ, שְׂיִלֵּךְ בְּעוֹלָם, וַיִּסְתַּכֵּל מֵה לְעַשׂוֹת, שֶׁהוּא הַפֶּךְ הָאֱמֶת, כִּי יֵשׁוּב הַדַּעַת אֱמֶתִי הוּא לְהַסְתַּכֵּל בַּתוֹרָה, כְּדִי לְדַעַת מֵה לְעַשׂוֹת, וְלֹא שִׁיִּסְתַּכֵּב בְּעוֹלָם וַיַּחְקֹר מֵה לְעַשׂוֹת, עַל-יְדֵי שִׁירָאָה מְעַשִׂי הַגּוֹיִים. וְהָיָה

מה לעשות. והיה הולך ומשוטט בשוק. וראה עגלה גדולה עם ארבעה סוסים וחאמיטיש (כלי רתימה) שהיתה רצה והולכת. ענה ואמר להסוחרים: מאין אתם? השיבו לו: מורשא. להיכן אתם נוסעים? לורשא. שאל אותם: שמא אתם צריכים משרתים? ראו שהוא ברהבנה ומזרז, והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עמהם. ונסע עמם ושמש אותם היטב מאד על הדרך. בבואו לורשא, מאחר שהיה ברהבנה, ישב עצמו: מאחר שפכר אני בורשא למה לי להתקשר עם אלו? או לי יש מקום טוב

גהרי אפרסמון

הולך ומשוטט בשוק, ששם מקום החיצונים, וצריכים מאד מאד להזהר לא להסתובב בשוקים וברחובות, כי בנקל יפשל בראיות אסורות. וראה עגלה גדולה עם ארבעה סוסים וחאמיטיש (כלי רתימת הסוסים), שהיתה רצה והולכת; הינו תקף-ומיד כשיוצאים בחוץ, ככר רואים עגלה עם ארבעה סוסים שרצים, ובני-אדם יושבים ונוסעים וטורחים בעבור פרנסה, אשר זה מאד מפתה, ולכן על-ידי החכמות שלו תקף-ומיד שראה את הסוסים שמושכים עגלה, חשב שזה בשבילו, כי מי שמסתפל על גשמיות נמשך אחר הסוס. ענה ואמר להסוחרים: מאין אתם? השיבו לו: מורשא. להיכן אתם נוסעים? לורשא. שאל אותם: שמא אתם צריכים משרתים? ראו שהוא בר הבנה ומזרז, והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עמהם. תקף-ומיד נגש אליהם בלי ישוב הדעת, ושאל אותם: מהיכן הם באים, ולהיכן הם נוסעים, וכבר מציע את עצמו להיות משרת. ומזה רואים, שכאשר אין לאדם ישוב הדעת, נעשה משרת פשוט אצל הזולת. והם הסוחרים, בנדאי היו שמחים לקבל משרת. ונסע עמם ושמש אותם היטב מאד על הדרך. בבואו לורשא, מאחר שהיה בר הבנה, ישב עצמו — מאחר שפכר אני בורשא, למה לי להתקשר עם אלו? ! או לי יש מקום טוב מהם? ! אלך ואבקש ואראה; וכן

מהם? אלה ואבקש וראה? והלך בשוק, והתחיל לחקור ולשאל על האנשים שהביאוהו ואם יש טוב מהם. ואמרו לו, שהאנשים הללו הם הגונים וטוב להיות אצלם, אך שקשה מאד להיות אצלם, מחמת שהמשא ומתן שלהם הוא למרחקים מאד.

הלך וראה משרתים של גוועלבין (הלבשה) שהיו הולכים בשוק, והיו הולכים בדרך עם מיני חן שלהם, בכובעיהם ובמנעליהם עם הקצוות בולטות ושאר מיני חן שיש להם בהלוביהם ובמלבושיהם? והוא היה ברי-

נחרי אפרסמון

מזה רואים, איך כשאדם אין לו ישוב הדעת, והולך עם חכמות, הוא אינו שלם עם עצמו, ותכף-ומיד כשרואה דבר אחר, הוא חושב שזה יותר טוב בשבילו. והלך בשוק, במקום ללכת לבית-הכנסת או לבית-המדרש ללמד ולהתפלל אליו יתברך, הלך אחר חכמתו המדמה, והתחיל לחקור ולשאל על האנשים שהביאוהו, ואם יש טוב מהם; פי כשאדם הולך אחר חכמות, במקום שיכניס את ראשו בתורה ובתפלה ובדבקות הבורא יתברך שמו, הוא הולך לחקור אחר בני-אדם. ואמרו לו, שהאנשים הללו הם הגונים, וטוב להיות אצלם, אך שקשה מאד להיות אצלם, מחמת שהמשא ומתן שלהם הוא למרחקים מאד. ורואים, שאפלו בני-אדם פשוטים אומרים, שקשה ללכת עם אנשים, שהמשא ומתן שלהם זה במרחקים, פי זה בחינת נע ונד, ולא יושבים במקום אחד, וכמו-כן ידוע, שרבנו ז"ל הקפיד מאד, שהמשא ומתן שלו לא יהיה רחוק מביתו, אלא שיוכל לחזור תמיד אל ביתו. הלך וראה משרתים של גוועלבין (הלבשה), שהיו הולכים בשוק, והיו הולכים בדרך, עם מיני חן שלהם, בכובעיהם ובמנעליהם עם הקצוות בולטות, ושאר מיני חן שיש להם בהלוביהם ובמלבושיהם. רבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שיש בין בני-אדם פל מיני חן של שקר,

הִבְנֶה וְחָרִיף, וַיִּשֶׁר בְּעֵינָיו מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁהוּא עֲנִין נָאֵה
וְגַם הִדְבֵּר בְּבֵיתוֹ בְּמִקוֹמוֹ. הִלֵּךְ אֶל הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵבִיאֹהוּ,
וְנָתַן לָהֶם תְּשׁוּאוֹת חֵן וְאָמַר לָהֶם שְׂאִין נוֹחַ לְפָנָיו לְהִיּוֹת
אֶצְלָם; וְעַל מֵה שֶׁהֵבִיאֹהוּ, בְּעַד זֶה שִׁמַּשׂ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ.

וְהִלֵּךְ וְעָמַד עֲצָמוֹ אֶצֶל בַּעַל־הַבַּיִת אֶחָד. וְדֶרֶךְ
הַמְּשָׁרְתִים, שֶׁבַת־חֲלָה צְרִיכִים לְהִשְׁכַּר בְּפָחוֹת
וּלְעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת כְּבוֹדוֹת וְאַחֲרֵי־כֵן בָּאִים לְמַעֲלוֹת

(נחרי אפרסמון)

שְׁעוֹשִׁים בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָה, וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה מֵיָנִי חֵן שֶׁל שְׂקָר שְׁעוֹשִׁים בְּעִמְדָה
וּבְאֲכִילָה, וּבְדַבּוּרוֹ עִם אֲנָשִׁים, וְכֵן בְּשֶׁאֵר דְּבָרִים, וּבְכָל דְּבַר יֵשׁ חֵן אַחַר
מִיָּחָד. וְהוּא הָיָה בַר הַבְּנֵה וְחָרִיף, וַיִּשֶׁר בְּעֵינָיו מְאֹד, מִחֲמַת שֶׁהוּא עֲנִין נָאֵה,
רוֹאִים אֶל מֵה הַחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל יְכוּלוֹת לְהֵבִיא אֶת הָאָדָם, כִּי אִם הוּא הָיָה
בַר הַבְּנֵה וְחָרִיף, הָיָה צָרִיף לְקַחַת אֶת עֲצָמוֹ לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּלְהַכְנִיס
אֶת עֲצָמוֹ לְתוֹךְ הַתּוֹרָה, בְּמִקוֹם לְרוּץ אַחַר הַהֶבֶל, אִךְ נִמְשָׁךְ יוֹתֵר אַחַר הֶבֶל
הַיָּפִי, שִׁמַּשׂ בָּאִים כָּל הַחֲנוּת שֶׁל שְׂקָר. וְגַם הִדְבֵּר בְּבֵיתוֹ בְּמִקוֹמוֹ, וְהָיָה
צָרִיף לְשִׁבַּת בְּבֵיתוֹ, לְשֵׂא אִשָּׁה וּלְכַנּוֹת בֵּית, וּבְמִקוֹם זֶה הִלֵּךְ אֶל הָאֲנָשִׁים
שֶׁהֵבִיאֹהוּ, וְנָתַן לָהֶם תְּשׁוּאוֹת חֵן; וְזוֹ מַעֲלָה גְדוֹלָה שִׁישׁ לְאָדָם לְכָל הַפָּחוֹת
הַפְּרַת הַטּוֹב, כִּי רוֹאִים בְּנֵי־אָדָם שְׁעוֹזְרִים לָהֶם, וּבְמִקוֹם לְהַפְּיֵר טוֹבָה הֵם
עוֹד כְּפוּיֵי טוֹבָה, וְלִכֵּן מְדָה זֶה שֶׁהִיָּתָה אֶצְלוֹ, זֶה מְדָה יָפָה מְאֹד, שֶׁהוֹלֵךְ
וְנוֹתֵן תּוֹדָה לְזֶה שְׁעוֹזֵר לוֹ. וְאַנְחָנוּ עֲדִים, שִׁישׁ אֲנָשִׁים שִׁמַּשְׁלָמִים רָעָה תַּחַת
טוֹבָה, שְׁלֵא רַק שְׂאִינִם אוֹמְרִים תּוֹדָה, אֲלֵא עוֹד מְחִזְרִים רָעָה תַּחַת זֹאת,
וְעֲלֵיהֶם אָמַר הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם (מְשָׁלִי יו', יג): "מְשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה, לֹא
תְמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ"; וְאָמַר לָהֶם, שְׂאִין נוֹחַ לְפָנָיו לְהִיּוֹת אֶצְלָם, וְעַל מֵה
שֶׁהֵבִיאֹהוּ בְּעַד זֶה שִׁמַּשׂ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ, וְכֵן אֵינוֹ חַיֵּב לָהֶם שׁוּם דְּבַר, כִּי זֶה
הִיא הַמַּעֲלָה הַגְּדוֹלָה שֶׁל הָאָדָם, שִׁישׁ לוֹ הַפְּרַת הַטּוֹב. וְהִלֵּךְ וְעָמַד עֲצָמוֹ
אֶצֶל בַּעַל־הַבַּיִת אֶחָד. וְדֶרֶךְ הַמְּשָׁרְתִים, שֶׁבַת־חֲלָה צְרִיכִים לְהִשְׁכַּר בְּפָחוֹת,
וּלְעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת כְּבוֹדוֹת, וְאַחֲרֵי כֵן בָּאִים לְמַעֲלוֹת הַמְּשָׁרְתִים הַגְּדוֹלִים; וְזֶה

הַמְשָׁרְתִים הַגְּדוֹלִים. וְהָיָה הַבַּעַל־הַבַּיִת עוֹשֶׂה עִמּוֹ
מִלְאָכוֹת כְּבָדוֹת, וְהָיָה שׁוֹלְחוֹ לְאֲדוֹנָיִם לְשֵׁאת סְחֹרָה
בְּדֶרֶךְ הַמְשָׁרְתִים שְׁצָרִיכִים לְכַף יְדֵיהֶם תַּחַת אֲצִילֵיהֶם
לְהַנִּיחַ הַבְּגָד עַל בְּלִיטַת הַיָּד בְּרֹחַב הַפֶּתֶף. וְהָיָה כְּבֹד
עָלָיו מְאֹד עֲבוּדָה כְּזוֹ. לַפְעָמַיִם הָיָה צָרִיךְ לְעֵלוֹת עִם

גַּחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל לְאָדָם שְׂרוּצָה לְהַתְּפָרֵס, עָלָיו לְדַעַת שְׁתַּמִּיד מִתְחִילִים עִם דְּבַר
פְּחוֹת, וְאַחֲר־כֵּן בָּאִים אֶל דְּבַר יוֹתֵר גְּדוֹל, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְהַתְּחִיל לְתַכְּף־וּמְקֵד
כְּבֹד מִמְעַלָּה לְמַטָּה, אֲלָא צָרִיכִים לְהַתְּחִיל מִמַּטָּה לְמַעְלָה, וְזֶה דֶּרֶךְ הָעוֹלָם.
וְלִכֵּן כָּל אֵלוֹ שְׂרוּצִים לְעֵבֶד וְרוּצִים כְּבֹד לְהַתְּחִיל מִמְעַלָּה לְמַטָּה, בְּשִׁבִיל
זֶה אֵין לָהֶם פְּרִנְסָה, כִּי הֵם חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם. וְכֹל זֶה נוֹבֵעַ מִגְּאֻנָּה וְגְדֻלוֹת,
עַל־יְדֵי שְׁהוֹלְכִים אַחַר חֲכָמָתָם הַמְדַמָּה — וְזֶה בְּגִשְׁמִיּוֹת. וּמִכָּל שְׁכֵן וְקָל
וְחֹמֶר בְּרוּחַנִיּוֹת, צָרִיךְ שְׁתַּהֲיֶה כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה וְחֲשׂוּבָה בְּעֵינָיו,
לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה, וְכֵן יִהְיֶה יָקָר בְּעֵינָיו כָּל לְמוּד וְלְמוּד
שְׁלוּמֵד, אֶפְלוֹ לְמוּד קָטָן, וַיִּחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ אֶפְלוֹ עִם עֲבוּדוֹת פְּשׁוּטוֹת
וְקִטְנוֹת, וְכֵן לְאֵט לְאֵט יוּכַל לְהַתְּעֵלוֹת לְעֲבוּדוֹת גְּדוֹלוֹת. וְהָיָה הַבַּעַל־הַבַּיִת
עוֹשֶׂה עִמּוֹ מִלְאָכוֹת כְּבָדוֹת, כִּי אָדָם חוֹשֵׁב שְׁלִצָּאת לְעֵסֶק בְּמִשְׁאֵל וּמִתֵּן הוּא
דְּבַר קָל, אֲבָל הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ, שְׁבְכָל עֲבוּדָה מְעַסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, בָּא מְאֹד
מְאֹד קָשָׁה, וּבַעַל־הַבַּיִת מְנַצֵּל אֶת פּוֹעֲלָיו, וְהָיָה שׁוֹלְחוֹ לְאֲדוֹנָיִם לְשֵׁאת
סְחֹרָה בְּדֶרֶךְ הַמְשָׁרְתִים, שְׁצָרִיכִים לְכוֹף יְדֵיהֶם תַּחַת אֲצִילֵיהֶם לְהַנִּיחַ הַבְּגָד
עַל בְּלִיטַת הַיָּד בְּרֹחַב הַפֶּתֶף, וְהָיָה כְּבֹד עָלָיו מְאֹד עֲבוּדָה כְּזוֹ, כִּי זֶה בָּא
מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְעֵבֶד עֲבוּדוֹת גְּשְׁמִיּוֹת, כִּי אֵין עוֹד טוֹב אֲלָא תוֹרָה,
וְכַמְּאִמְרָם ו'ל (עֲבוּדָה זְרָה יט:): אֵין טוֹב אֲלָא תוֹרָה, שְׁנֵאמַר (מְשִׁלֵּי ה, ב): "כִּי
לְקַח טוֹב נִתְתִי לָכֶם, תוֹרַתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ". וְכַמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ו'ל (תִּי־מוֹהֲרָן,
עֲבוּדַת הַשֵּׁם תְּקַנְיָח), שְׁהַעֲבוּדָה הַגְּדוֹלָה שְׁבְּגְדוּלוֹת בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם קָלָה בְּיוֹתֵר
לְעִשׂוֹת מְעַסְק קִנְיָן, שְׁמִטְרִיחִין עֲצָמָן בְּשִׁבִיל פְּרִנְסָה וְעַסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. כִּי
הֲלֹא אָנוּ רוֹאִין כַּמָּה יְגִיעוֹת יְגַע הָאָדָם בְּשִׁבִיל לְנִסְעַ עַל אֵיזָה יָרִיד וַיּוּמָא
דְּשׁוּקָא, שְׁתַּכְּף בְּמוֹצָאֵי־שַׁבַּת צָרִיךְ לְטָרַח וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרַיָּהּ, וְנַחֲפֹז מְאֹד

הַמְשֹׂאֵי הַנֵּ"ל עַל עֲלִיּוֹת הַגְּבוּהוֹת, וְהִיא קָשָׁה עָלָיו
הַעֲבוּדָה. וַיֵּשֶׁב עֲצָמוּ כִּי הָיָה פִּילוֹסוֹף בְּרֵיהֲבֵנָה: מַה לִּי
לְעֲבוּדָה זֹאת? הֲלֹא הָעֵקֶר הוּא רַק בְּשִׁבִיל הַתְּכָלִית לְשֵׂא
אִשָּׁה וְלִהְתַּפְּרֵנִס. עַדִּין אֵינִי צָרִיף לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה. עַל זֶה

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

לְטַעַן סְחוּרְתוֹ עַל הָעֲגָלָה בִּיגִיעָה גְּדוּלָה, וְאַחֲר־כֵּן צָרִיף לְנִסֵּעַ כָּל הַלִּילָה,
וּלְנַדֵּד שָׁנָה מֵעֵינָיו, וּמִשְׁבֵּר כָּל גּוֹפּוֹ, מִחֲמַת שְׁצָרִיף לֵישֵׁב עַל עֲגָלָה טְעוּנָה,
וּשְׂאָר טְרָחוֹת וּיְגִיעוֹת פִּיּוּצָא בְּהֵן כִּידוּעַ לְעוֹלָם. וְאַחֲר־כֵּן צָרִיף לְעַמֵּד כָּל
הַיּוֹם עַל רַגְלָיו וְכוּ', וּבִפְרָט בִּימוֹת הַקָּר הָעָצוּם וְכוּ'. וְכָל אֵלוֹ הַטְּרָחוֹת
וְהִיגִיעוֹת הַכְּבֹדוֹת וְהַקְּשׁוֹת, הוּא מְטָרִיחַ עֲצָמוֹ עַל סֶפֶק, כִּי סֶפֶק אִם יְרוּיחַ
אִינָה רוּחַ קָטָן, אוֹ אוֹלֵי יָאֲבֵד גַּם הַהוּצָאוֹת, כִּמְצוּי בְּרַב הַפְּעָמִים. נִמְצָא,
שֶׁעַל עֲסָקֵי פְרָנְסַת הָעוֹלָם הַזֶּה מְטָרִיחִין עֲצָמָן כָּל־כֵּן בִּיגִיעוֹת כְּאֵלֶּה עַל
סֶפֶק רוּחַ קָטָן. וְהַעֲבוּדָה הַגְּדוּלָה שֶׁבְּגִדּוּלוֹת הִיא הַתְּפִלָּה, וְאִן־עַל־פִּי־כֵן
כְּשֶׁעוֹמְדִין לְהַתְּפַלֵּל, מִתְּפַלְּלִין וְגוֹמְרִין הַתְּפִלָּה. וְלִכֵּן זֶה טְפָשׁוֹת גְּדוּלָה מְאֹד
לְהַתְּיַגֵּעַ וּלְעַבֵּד בְּעֲבוּדוֹת עֲסָקֵי עוֹלָם הַזֶּה, אֲשֶׁר בָּא בְּטָרְחָה גְּדוּלָה מְאֹד
מְאֹד. לַפְּעָמִים הָיָה צָרִיף לְעֵלוֹת עִם הַמְּשֹׂאֵי הַנֵּ"ל עַל עֲלִיּוֹת הַגְּבוּהוֹת,
וְהִיתָה קָשָׁה עָלָיו הַעֲבוּדָה, וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ, כִּי הָיָה פִּילוֹסוֹף בְּרֵיהֲבֵנָה: מַה לִּי
לְעֲבוּדָה זֹאת? כִּי גַם עַל־פִּי חֲכָמָה וְחֻקִּירוֹת וּפִילוֹסוֹפִיָּה מְבִינִים, שְׁעִסְקֵי
עוֹלָם הַזֶּה בָּאִים לְאָדָם מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, וְצָרִיכִים לְהַתְּיַגֵּעַ וּלְטָרַח עַד מְאֹד,
כִּי כָּל עֲבוּדָה בָּאָה לְאָדָם מִמֶּשׁ בְּמִסִּירוֹת נַפְשׁ, וּבְטָרְחָה וּיְגִיעָה גְּדוּלָה מְאֹד,
וְלִכֵּן הַחֲכָם שֶׁהִיָּה פִּילוֹסוֹף, שֶׁהֵלֵךְ אַחֲרֵי חֻקְמָתוֹ, גַּם־כֵּן הִבִּין, שֶׁקָּשָׁה מְאֹד
מְאֹד לְעַבֵּד עֲבוּדוֹת פְּשׁוּטוֹת — לְהִיּוֹת סֶבֶל וּמְשֻׁרָת לְשֻׁרָת אֶת הָאֲחָרִים.
וְאָמַר לְעֲצָמוֹ: הֲלֹא הָעֵקֶר הוּא רַק בְּשִׁבִיל הַתְּכָלִית — לְשֵׂאת אִשָּׁה
וְלִהְתַּפְּרֵנִס, כִּי זֶה הַכָּל רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר "לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ"
(בְּרֵאשִׁית ב, יח), וְצָרִיכִים לְהַתְּחַתֵּן וְלִהְתַּפְּרֵנִס, אֲבָל אִם זֶה שְׂלֵא עַל־פִּי
הַתּוֹרָה, נִכְנָסִים בְּאָדָם מִחֻשְׁבָּה וְדַמְיוֹן, וְהוּא אוֹמֵר לְעֲצָמוֹ: עַדִּין אֵינִי צָרִיף
לְהִסְתַּכֵּל עַל זֶה, עַל זֶה יְהִיָּה פְּנֹאֵי לְהִבָּא, בְּשָׁנִים הַבָּאוֹת; כִּי מִי שֶׁרְחוּק
מִהַתּוֹרָה וְהַמְּצוּוֹת, וְהוֹלֵךְ אַחֲרֵי חֻקְמוֹת, דוֹחָה אֶת הַמְּצוּנָה הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל פְּרוֹ

יְהִיָּה פְּנָאֵי לְהַבָּא בְּשָׁנִים הַבָּאוֹת. כָּעַת טוֹב לִי לְהִיּוֹת
מְשׁוּטֵט בְּאַרְץ לְהִיּוֹת בְּמַדִּינֹת לְהִשְׁבִּיעַ עֵינַי בְּעוֹלָם.

הֲלֹךְ בְּשׁוּק וְרָאָה שְׁנוֹסְעִים בְּעִגְלָה גְּדוֹלָה סוֹחְרִים, וְשָׂאל
אוֹתָם: לְהִיכֵן אַתֶּם נוֹסְעִים? לְלֹאגוֹרְנָא. הֲתִקְחוּ
אוֹתִי לְשֵׁם? הֵן. וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְשֵׁם. וּמִשָּׁם הִפְלִיג

נְהַרִי אַפְרָסְמוֹן

ורבו, ואומר לעצמו: כעת טוב לי להיות משוטט בארץ, להיות במדינות,
להשביע עיני בעולם, ובין כך נכשל בעברות חמורות מאד — בראיות
אסורות, שזה מביא אותו אחר-כך לגלוי עריות, רחמנא לישזבן, כמאמרם
ו"ל (סנהדרין מה): גמירי אין יצר הרע שולט, אלא במה שענינו רואות;
ואמרו (מדרש ילמדנו ויחי): כל מי שאינו מסתפל באשה, אין יצר הרע שולט
בו; וכרגע שאדם דוחה את זמן החתונה, ואינו מתחמתן סמוך לפרקו, הוא
יהיה מלא הרהורים רעים. וכמאמרם ו"ל (קדושין כט): בן עשרים שנה ולא
נשא אשה — כל ימיו בהרהור עברה. אמר רבא, וכן תנא דבי רבי
ישמעאל: עד כ' שנה יושב הקדוש-ברוך-הוא ומצפה לאדם — מתי ישא
אשה, כיון שהגיע כ' ולא נשא, אומר: תפח עצמותיו. אמר רב חסדא: האי
דעדיפנא מחבראי דנסיבנא בשיתסר, ואי הוה נסיבנא בארביסר, הוה אמינא
לשטן: גירא בעיניך. ולכן רואים, כיון שאדם דוחה את זמן החתונה ואומר,
שיש לו עוד זמן להתחתן, ומכל שכן כששם לעצמו תכלית לשוטט בחוצות
ובדרכים, ונוסע ממדינה למדינה, בודאי הוא יהיה פגום בפגם הברית כל
ימיו.

הֲלֹךְ בְּשׁוּק וְרָאָה, שְׁנוֹסְעִים בְּעִגְלָה גְּדוֹלָה סוֹחְרִים, כִּי הַסוֹחְרִים הוֹלְכִים
בַּגְּדָלָה וּבַגְּאֹנָה, וְחוֹשְׁבִים שְׁכָל הָעוֹלָם שְׁלָהֶם. וְשָׂאל אוֹתָם הַחֶכֶם: לְהִיכֵן
אַתֶּם נוֹסְעִים? וְעָנּוּ לוֹ: לְלֹאגוֹרְנָא (עיר), הֵינּוּ לְאִיזוֹ עִיר גְּדוֹלָה. וְשָׂאל אוֹתָם
הַחֶכֶם: הֲתִקְחוּ אוֹתִי לְשֵׁם? וְעָנּוּ הַסוֹחְרִים: הֵן, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְשֵׁם, כִּי (מפוח
י): בְּדֶרֶךְ שְׂאֵדָם רוּצָה לִילָף, בָּהּ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ; וּמִשָּׁם הִפְלִיג לְאִיטָלְיָה,
שָׁשׁ מְקוֹר הַטְּמָאָה, חֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, כְּמֵאמָרָם ו"ל (מגלה ו): אִיטָלְיָה שֶׁל

לְאַטְלִיָּא. מִשָּׁם לְשַׁפְּאֲנִיא (סְפָרֵד). בֵּין כָּף וּבֵין כָּף עָבְרוּ
כַּמָּה שָׁנִים, וְעַל־יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה עוֹד חֶכֶם יוֹתֵר מֵאַחַר
שֶׁהָיָה בְּמַדִּינוֹת רַבּוֹת, וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ: כָּעֵת רָאוּי לְהַבִּיט
עַל הַתְּכָלִית.

נְהַרִי אֶפְרָסֶמוֹן

בֵּן זֶה כָּרֶךְ גָּדוֹל שֶׁל רוֹמִי. מִשָּׁם נִסַּע לְשַׁפְּאֲנִיא (סְפָרֵד), שָׁשָׁם גָּלוּ יִשְׂרָאֵל
גְּלוֹת גְּדוֹלָה עַד מָאד, כַּמְּאָמָרם ו"ל (מְדַרְשׁ אַגְדָּה): אֲדַרְיָנוּס הִרְשַׁע וְכוּ', הִגְלָה
אֶת בְּנֵי הַגּוֹלָה וְהַבִּיאָם לְסְפָרֵד. וְלָמָּה נִקְרָא שֵׁם הַמְּלָכוֹת סְפָרֵד? שֶׁכִּסּוּף
רְדוּ שָׁם מִן הַגְּלוֹת, וְהִיא גְּלוֹת עֲשִׁירִית. כִּי כָּף מִתְּחִילִים לִירֵד מִטָּה מִטָּה,
קָדָם לּוֹמְדִים חֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, וּמִתְחַבְּרִים אֶל אַמּוֹת הָעוֹלָם, עַד שֶׁלְּבִסּוּף
יורֵדִים עִמָּהֶם לְגְלוֹת גְּדוֹלָה. בֵּין כָּף וּבֵין כָּף עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים, אָדָם אֵינוֹ
תּוֹפֵס, שָׁעַם כָּל הַחֻכְמוֹת שְׁלוֹ, בֵּין כָּף חוֹלְפוֹת לוֹ כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים, כִּי אִם
אָדָם אֵינוֹ חֵי עִם חֲשִׁבוֹן, לְבִסּוּף הוּא נוֹפֵל נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ,
שְׁבִין כָּף מְאֹד שְׁנוֹתָיו הַטּוֹבוֹת, שֶׁהֵיָה יָכוֹל לְהִיֹּת בְּהֵן דְּבוּק בְּאֵין סוּף
כְּרוּף הוּא, וְלִלְמַד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלַעֲסֵק בַּתְּפִלָּה וּבִיחּוּדִים, וּמִחֻמַּת
שְׁמִבְלָה אֶת הַזְּמַן הַקָּר שְׁלוֹ בְּהַבֵּל הַבָּלִים וּבְחֻכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, וְהוֹלֵךְ לְגְלוֹת
מִמְקוֹם לְמִקוֹם, הוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא כָּבֵד אֵיזוֹ מְצִיאוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה עוֹד
חֶכֶם יוֹתֵר, מֵאַחַר שֶׁהֵיָה בְּמַדִּינוֹת רַבּוֹת, וְרָאָה וְסָפַג בְּעֲצָמוֹ כָּל מִינֵי חֻכְמוֹת
כַּמָּה מְדִינוֹת שֶׁהֵיָה שָׁם בְּגוֹלָה, וְעִכְשָׁו נַעֲשֶׂה יוֹתֵר חֶכֶם בְּעֵינָיו. וַיֵּשֶׁב
עֲצָמוֹ: כָּעֵת רָאוּי לְהַבִּיט עַל הַתְּכָלִית; אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁהוֹלֵךְ
שׁוֹלֵל אַחַר חֻכְמוֹתוֹ הַמְּדָמָה, וְחוֹשֵׁב עַל הַתְּכָלִית שֶׁל הַבָּלִי הָעוֹלָם הַזֶּה. כִּי
עַקֵּר הַסְּתַכְלוֹת עַל הַתְּכָלִית הִיא לְדַעַת, שְׂאִין לְאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלוּם, רַק
לְסַגֵּל עֲצָמוֹ בְּקִיּוּם הַמְּצוּוֹת, וְלַעֲסֵק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלְהִיֹּת דְּבוּק בְּחֵי
הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁזֶה נִקְרָא בְּאַמֶּת לְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכָלִית. וְכַמּוּבָא בְּדַבְרֵי
רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן יח), שֶׁהַתְּכָלִית הִיא לְהַפִּיר אֶת
הַקְּדוּשָׁת־כְּרוּף־הוּא. אֵךְ מִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחַר חֻכְמוֹתוֹ הַמְּדָמָה, הוּא בָּא לְטַעֲוִיּוֹת
רַבּוֹת, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִמָּן יב): כִּשְׂאָדָם הוֹלֵךְ
אַחַר שְׁכָלוֹ וְחֻכְמוֹתוֹ, יָכוֹל לְבּוֹא לְטַעֲוִיּוֹת גְּדוֹלוֹת. וְלִכֵּן הַחֶכֶם, שֶׁהֵלֵךְ אַחַר

והתחיל לחשב עם פילוסופיא שלו מה לעשות. וישר בעיניו ללמד מלאכת צורף (בזהב) שהיא מלאכה גדולה ונאה ויש בה חכמה, וגם היא מלאכה עשירה. והוא היה ברהבנה ופילוסוף ולא הצרף ללמד המלאכה כמה שנים, רק ברבע שנה קבל את האמנות ונעשה אמן גדול מאד והיה בקי במלאכה יותר מן האמן שלמדו. אחר-כך ישב עצמו: אף-על-פי שיש בידי מלאכה כזו, אף-על-פי-כן אין די לי בזה. היום חשוב זאת, פן בזמן אחר יחשב דבר אחר. והלך והעמיד

נחרי אפרסמון

חכמתו המדמה, והתחיל להסתכל על התכלית של הבלי העולם הזה, כאלו יש עוד זמן בזה העולם העובר, ולכן והתחיל לחשב עם פילוסופיה שלו מה לעשות בזה העולם כדי להצליח, ולקנות לעצמו שם? וישר בעיניו ללמד מלאכת צורף (בזהב), שהיא מלאכה גדולה ונאה, ויש בה חכמה, וגם היא מלאכה עשירה, פי זהב מאד מפתה את האדם, עד שאדם חושב, שזה מה שיביא אותו לעשירות — אם הוא יעבד בזהב. והוא היה בר הבנה ופילוסוף, ולא הצרף ללמד המלאכה כמה שנים, רק ברבע שנה קבל את האמנות, ונעשה אמן גדול מאד, והיה בקי במלאכה יותר מן האמן שלמדו; כי מי שהולך בתכמות, ויש לו רצון לשטיות, אזי יגיע אליהן בקלות. אחר-כך ישב עצמו, אף-על-פי שיש בידי מלאכה כזו, אף-על-פי-כן אין די לי בזה, היום חשוב זאת, פן בזמן אחר יחשב דבר אחר; פי זו דרכם של האנשים החכמים בעיניהם, שהם הולכים אחר השכל המדמה, אף שיש להם כבר אמנות, ולכאורה הם כבר יכולים להתפרנס מזה בכבוד גדול, עם כל זאת כשהולכים אחר טפשות חכמתם, הם אינם שמחים בחלקם, אלא רוצים עבודה אחרת, פן ואולי פעם לא יהיה להם. וזו דרך של בני-אדם, אשר הם חכמים בעיניהם, שאף פעם אינם מאשרים, ואפלו שתהיה להם כבר עשירות, הם תמיד בספקות — אולי פעם זה לא יהיה חשוב. ובאמת

עצמו אצל שטיין-שניידר (מלמש אבנים), ומחמת הבנה
 שלו קבל אמנות הזאת גם-כן בזמן מועט ברבע שנה.
 אחר-כך ישב עצמו עם הפילוסופיא שלו: גם שיש בידי
 שתי האומנות, מי יודע פן לא יחשבו שניהם. טוב לי
 ללמד אמנות שהיא חשובה לעולם. וחקר בהבנה
 ופילוסופיא שלו ללמד דאקטיריא (רפואה) שהוא דבר
 הצריך וחשוב תמיד. ודרך למוד דאקטיריא שצריכין
 ללמד מוקדם לשון לטיין (לטינית) והכתב וללמד חכמות

נחרי אפרסמון

חכמינו הקדושים אמרו (שבת כה:): איזהו עשיר? כל שיש לו גחת רוח
 בעשרו. והלך והעמיד עצמו אצל שטיין שניידער (חתוך ולטוש אבנים טובות),
 ומחמת הבנה שלו, קבל אמנות הזאת גם-כן בזמן מועט — ברבע שנה.
 אחר-כך ישב עצמו עם הפילוסופיה שלו: גם שיש בידי שתי האמנות, מי
 יודע פן לא יחשבו שתייהן; כי מי שהולך עם חכמות, הוא אף פעם אינו
 שמח בחלקו, ותמיד דואג פן ואולי לא יהיה לו מה לאכל, ולכן הוא קופץ
 מאמנות לאמנות, ואינו יודע מה להחליט. ולכן לפי בלבול ועקממיות דעתו
 נתישב — טוב לי ללמד אמנות, שהיא חשובה לעולם. וחקר בהבנה
 ופילוסופיה שלו ללמד דאקטיריא (מקצוע רפואה), שהוא דבר הצריך וחשוב
 תמיד; כי בענין רופאים הזהיר אותנו רבנו ז"ל מאד מאד, עד שאמר: זה
 מקצוע שצריכים מאד לשמר מזה, עד שאמר (שיחות-הר"ן, סימן נ), כי אפלו
 מי שהוא רופא גדול, אי אפשר לו לכוון החולאת והרפואה השייכת לו לפי
 מזגו וטבעו, וכפי החולאת שלו, וכפי העת והזמן, כי יש בזה כמה וכמה
 שנויים שצריך הדוקטור לדעת איך לטפל בחולה, ומכל שכן סתם רופא
 המתלמד, הוא פשוט רוצח, כי לא אכפת לו מחיי האדם כלל. ודרך למוד
 דאקטיריא, שצריכין ללמד מקדם לשון לטיין (לטינית) והכתב, וללמד חכמות
 פילוסופיא, כי כל הענין של חכמת הרפואה, הוא גם-כן תלוי באפיקורסות

פילוסופיא. והוא מחמת הבנתו למד גם זאת בזמן מועט ברבע שנה. ונעשה דאקטיר גדול ופילוסוף וחכם בכל החכמות.

אחר-כך התחיל העולם להיות בעיניו כלא, כי מחמת

נהרי אפרסמון

ובכפירה גמורה, כי בדרך כלל רופא חושב שהוא הכל יודע, ונדמה לו שיש פה טבע, מקרה ומזל, ואין לו שום אמונה, ולכן צריכים להזהר מרופאים מאד. וכך אומרים בשם צדיקים, כי אסור להתרפא על-ידי רופא שאינו מאמין, כי הוא רוצח ממש, כי רופא שיש לו אמונה, ויודע שהוא רק שליח ממנו יתברך, עליו התפנונו חכמינו הקדושים (בבא קמא פה). על הפסוק (שמות כא, יט): "ורפא ירפא", מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות. אבל סתם רופא המתלמד, והוא עוד כופר ואפיקורס, ממנו צריכים להזהר ולהשמר, כי הוא סתם מפקר, ועל חזיו אינו חס, ואיך יחוס על חיי אחרים?! ולכן רואים שהחכם שהלך אחר חכמתו המדמה למד חכמת הרפואה. והוא מחמת הבנתו למד גם זאת בזמן מועט — ברבע שנה. [רבנו ז"ל נוקט את הלשון: רבע שנה, שהוא זמן של תקופה, שאז שורה מדת הדין, כמובא (תקוני-זהר, תקון כ"א): בארבע תקופין דאינון מסטרא דשמאלא חזק תקיף, ואינון אל"ף דל"ת גו"ן יו"ד, וכלהו תרין עשר מזלות קשין מסטרא דדין. ומי שהולך אחר החכמות, ממשיך על עצמו מדת הדין, שהוא העלמת והסתרת אלקותו יתברך. ומובא (פרדס רמונים, שער כא, פרק יז), שהם כנגד הד' יסודות: אש, רוח, מים, עפר. ולכן אם אדם אינו מזכך הד' יסודות שבו, אזי עוקר עצמו משרשו, שזה מה שאדם הולך אחר חכמות והשכלות של הבל. ולכן תופס רבנו ז"ל דיקא רבע שנה, שלמד החכם את החכמות, כי זה כנגד תקופה מסימת]. ונעשה דאקטיר גדול ופילוסוף וחכם בכל החכמות, כי זה תלוי בזה, ברגע שנעשה רופא, אז הוא כבר מתחיל להיות פילוסוף, ולהתחכם בכל מיני חכמות, עד שהוא חושב שהוא יודע כבר הכל, כי הישות והגאות נכנסות בו.

אחר-כך התחיל העולם להיות בעיניו כלא, כי מחמת חכמתו, שהיה

חכמתו, שהיה אמן גדול כזה, וחכם ודאקטיר כזה, היה כל אחד מבני העולם בעיניו כלא. וישב עצמו לעשות לו תכלית ולשא אשה ואמר בדעתו: אם אשא אשה בכאן, מי ידע מה שנעשה ממני? אלך ואשוב לביתי, למען יראו מה שנהיה ממני, שהייתי נער קטן ועכשו

נחרי אפרסמון

אמן גדול כזה, וחכם ודאקטיר כזה, היה כל אחד מבני העולם בעיניו כלא; כי ברגע שאדם חושב שהוא חכם, נכנסת בו ישות וגדלות גדולה, עד שמתלוצץ מכל העולם כלו, כי הוא חושב שהוא חכם יותר מכלם, וחי בדמיון גדול. כי כן דרפם של כל אלו החכמים בעיניהם, שחושבים שהם יותר חכמים מכלם, ועל-כן הם מסתכלים בכוז ובלעג על הזולת, וכל העולם נעשה כלא בעיניהם, שזה בעצמו מפיל אותם אחר-כך לנוקבא דתהומא רבא, מאחר שמחזיקים את עצמם לחכמים הכי גדולים, ואת כל העולם הם מחזיקים לטפשים ולבורים, ולכן אין להם עם מי לדבר. וזו הצרה הכי גדולה, שהם מבדדים מכלם, ואף אחד אינו יודע מה עובר עליהם. כי כבר אמרו חכמינו הקדושים (תענית כג.): או חברותא או מיתותא; ולכן מי שאין לו חברים לדבר עמהם, המות יותר טוב לו. ולכן כל אלו ההולכים בחכמות, ומסתכלים בלעג ובכוז על הזולת, מר להם מאד, וזה אף אחד אינו יודע, ולכן מקנאים מאד ברופא, בחכם, בפילוסוף, כי חושבים שהם הכי מאשרים, ובאמת הם הכי אמללים — מי שידע דרפם של אלו. וישב עצמו לעשות לו תכלית, ולשא אשה; כי כן דרך האנשים החכמים בעיניהם, אחר שעברו עליהם כבר הרבה שנים, שנעשו כבר בחורים מבגרים, מלאים עוונות וחטאים, אז מתישבים לעשות לעצמם תכלית ולהתחתן. ואמר בדעתו: אם אשא אשה בכאן, מי ידע מה שנעשה ממני? ! אלך ואשוב לביתי, למען יראו מה שנהיה ממני, שהייתי נער קטן, ועכשו באתי לגדלה כזו! וזו הסבה הכי גדולה של העכוב מלהתחתן, כי רוצים להראות את גדלתם. וזה קורה כמעט אצל כל אלו החכמים בעיניהם,

בְּאֵתִי לְגַדְלָה כְּזוֹ. וְהִלֵּךְ וְנָסַע לְבֵיתוֹ, וְהָיָה לוֹ יְסוּרֵינִי
גְדוֹלִים בְּדַרְךָ, כִּי מִחֲמַת חֲכָמָתוֹ לֹא הָיָה לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר,
וְלֹא הָיָה מוֹצֵא אֶכְסֵנְיָא כְּרִצּוֹנוֹ, וְהָיָה לוֹ יְסוּרִים הַרְבֵּה:

והנה נשליך בעת את מעשה החכם ונתחיל לספר במעשה התם.

נְחֵרֵי אֶפְרָסִמוֹן

שֶׁהֵם דוֹחִים אֶת הַחֲתָנָה עַד שִׁמְצָאוּ מִשְׁהוּ שְׂיֵהִיָּה לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתַפְאֲרָתוֹ.
אָבֵל חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (יְכָמוֹת סג.): נְחֵיִת דְרָגָא וְנָסִיב אִיתְתָּא; וְהִלֵּךְ
וְנָסַע לְבֵיתוֹ. כִּי אַחַר כַּמָּה שָׁנִים רַבּוֹת שֶׁל גְּלִיּוֹת, שֶׁהִסְתּוֹכַב בְּעוֹלָם, וּבִלְהָ
אֶת יָמָיו בְּהֶבֶל וְרִיק, הִתְיַשֵּׁב לַחֲזוֹר לְבֵיתוֹ. וְהָיָה לוֹ יְסוּרֵינִי גְדוֹלִים בְּדַרְךָ, כִּי
מִחֲמַת חֲכָמָתוֹ, לֹא הָיָה לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר, וְלֹא הָיָה מוֹצֵא אֶכְסֵנְיָה כְּרִצּוֹנוֹ,
וְהָיָה לוֹ יְסוּרִים הַרְבֵּה; כִּי אִם אָדָם הוֹלֵךְ עִם חֲכָמוֹת, מִסְתַּפֵּל עַל כָּל אֶחָד
בְּעֵינֵי רָעָה, וְלִכֵּן הוּא בּוֹ לְכָלֶם, מִזֶּה בָּא, שָׂאִין לוֹ עִם מִי לְדַבֵּר, וְלֹא מִתְאַיְמָה
לוֹ הָאֶכְסֵנְיָה שְׁנוֹתָנִים לוֹ, וְהוּא מְלֵא צְרוּת וְיְסוּרִים וּמְכַאוּבִים רַבִּים, וְסוֹבֵל
עֲלֻבוֹנוֹת וּבְזִיּוֹנוֹת, חְרוּפֵינִי וְגִדּוּפֵינִי, מֵאַחַר שְׂאִינוֹ יָכוֹל לְהַשְׁלִים עִם הַזּוּלָּת,
וְכָל זֶה לְמִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחַר חֲכָמָתוֹ הַמְדַמָּה.

והנה נשליך בעת את מעשה החכם, ונתחיל לספר במעשה התם:

(יְדוּעַ, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ו"ל אָמַר, אֲשֶׁר כָּל תְּבָה וְתַבָּה בְּסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, יֵשׁ
בְּזֶה כּוֹנֵן מִיְחַדָּת, וְלִכֵּן גַּם בְּזֶה הַדְּבָר יֵשׁ כּוֹנֵן עֲמָקָה, שְׂיִכּוּלִים לְלַמֵּד מִזֶּה
עֲצוֹת לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן מו):
הַעֲקָר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֵהִיוֹת תָּם וְיָשָׁר, לְעַבְדֵי אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּתַמִּימוֹת, בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת וְחֻקִּירוֹת, כָּלֵל וְכָלֵל לֹא. וְגַם בְּחֲכָמוֹת שְׂיֵשׁ
בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ, צְרִיךְ לְהִרְחִיק אֶת עֲצָמוֹ מִזֶּה מְאֹד, כִּי כָּל אֵלוֹ
הַחֲכָמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שְׂיֵשׁ לְנִכְנָסִים וְהַמְתַּחֲלִים קֶצֶת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ,
אֵינֶם חֲכָמוֹת כָּלֵל, וְהֵם רַק דְּמִיּוֹנוֹת וְשִׁטוֹת וּבִלְבוּלִים גְּדוֹלִים. וְאֵלוֹ
הַחֲכָמוֹת מְפִילוֹת מְאֹד מְאֹד אֶת הָאָדָם מִעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דִּהְיִינוּ מֵה
שְׁחוּשָׁב וְחוֹקֵר וּמְדַקְדָּק בְּיוֹתֵר — אִם הוּא יוֹצֵא כְּרָאוּי בְּמָה שְׁעוֹשֶׂה אוֹ
לֹא. וּבְאֲמַת הַכָּל שִׁטוֹת וְהֶבְלִים, כִּי בְּשֵׁר וְדָם אֵי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂיֵצֵא יְדֵי חוֹבָתוֹ

התם הנ"ל למד מלאכת רצענות, ומחמת שהיה תם

נחרי אפרסמון

בשלמות. ואמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה ג'): אין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרונייה עם בריותיו. ואמרו (קדושין נד'): לא נתנה תורה למלאכי השרת; ועל אלו המדקדקים ומחמירים בחמרות תורות, עליהם נאמר (ויקרא יח, ה): "וְחַי בָּהֶם" – ולא שימות בהם (יומא פה:), כי אין להם שום חיות כלל, והם תמיד במרה שחורה, מחמת שנדמה להם שאינם יוצאים ידי חובתם במצוות שעושים, ואין להם שום חיות משום מצוה, מחמת הדקדוקים והמרה שחורה שלהם. וזה והנה נשליף פעת את מעשה החכם, ונתחיל לספור במעשה התם; כי לא צריכים ללכת במעשה החכם, אלא להתנהג במדות התם, שהלך בתמימות גדולה, כי עקר עבודת השם יתברך זה תמימות ופשיטות, בלי שום חכמות והשכלות כלל. וזו השלמות הכי גדולה, שאדם זוכה להשליף את שכלו המדמה, כי לגבי אין סוף ברוך הוא, לא שיף שום חכמות כלל, כי אתה יתברך עליון על הכל, ומה שיף שאדם יחזיק את עצמו לחכם?! ולכן העקר בעבודת השם יתברך, להשליף את מעשי החכם, ולהתחיל לספור במעשי התם, שאלו הם הצדיקים הגבוהים, אף שהם זוכים למדרגות גדולות, עם כל זאת זורקים ומשליכים את חכמתם לגמרי, ועובדים את השם יתברך בתמימות ובפשיטות גמורה. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (חלין ה:): על הפסוק (תהלים לו, ז): "אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ הוֹי"ה"; ואמר רב יהודה אמר רב: אלו בני-אדם שהן ערמין בדעת, ומשימין עצמן כבהמה; כי זה עקר השלמות של הצדיקים, שאף שהם ערמים בדעת ובשכל עליון ונורא מאד, עם כל זאת עושים את עצמם כבהמה, ולומדים ומתפללים ומקיימים את המצוות בתמימות ובפשיטות גמורה. וכן אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן טו), שהיא חכמה ומלאכה גדולה להיות כמו בהמה, הינו לסלק את הדעת שלו לגמרי, וידע אשר אינו יודע כלום, ואז דיקא יגיע למדרגות הכי עליונות.

התם הנ"ל למד מלאכת רצענות (סנדלרות); כי מי שהולך בתמימות, הוא אינו מחפש גדולות, אלא עוסק לתקן דברים פשוטים, שזה בחינת נעלים. כי בדרך כלל אדם שהוא חכם אפלו בקדשה, הוא מחפש עבודות

למד הרבה עד שקבל. ולא היה בקי בהאמנות בשלמות,

נהרי אפרסמון

גדולות, מה שאין כן מי שהולך בתמימות ובפשיטות, הוא רק רוצה עבודות קטנות, ושמח בהן מאד, שזה בחינת רגלין, והוא מחיה את עצמו בכל נקדה ונקדה טובה שיש בו, שזה בחינת סנדלר, שעוסק בלעשות מנעלים לרגליו, כי יש מצוות שאדם דש בעקביו, שבגני-אדם מזלזלים בזה, וזה בא מאדם שהולך בתכמות, שאז הוא מתפש עבודות גדולות, עבודות קשות, וכמו שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פו): מי שאין לו אמונה, צריך לעשות עבודות קשות, ומי שיש לו אמונה, יכול לעבד את הקדוש-ברוך הוא בכל דבר. וידוע, שאמונה היא בחינת מלכות, שתלויה בתמימות ופשיטות, דלית לה מגרמה כלום. ולכן דיקא התם, שהלך בתמימות ובפשיטות, לקח את עצמו אל עבודת סנדלרות, לתקן מנעלים לרגליו. ומחמת שהיה תם, למד הרבה עד שקבל את האמנות, ואפלו שלמד את האמנות, אף-על-פי-כן ולא היה בקי בהאמנות בשלמות. וזו התחזקות עצומה, שאדם אסור לו להתנאש, כי אפלו כשלומד את האמנות בעבודת השם יתברך, איך לעבד את הקדוש-ברוך-הוא בקיום המצוות בשמחה ובתפלה ובלמוד התורה הקדושה, עם כל זאת אף שלא הולך לו כמו שהוא רוצה, עליו להתחזק בכל מיני אפנים שבעולם, ולא להניח את מקצת עבודתו שהתחיל. כי הכלל, שצריכים להיות עקשן גדול בעבודת השם יתברך, ולא להשבר משום דבר. וזו היתה מדתו של התם, שאפלו שלקח לו הרבה זמן עד שלמד את האמנות, ואפלו אחר-כך שכבר למד את האמנות, עדין לא ידע אותה בשלמות, עם כל זאת הוא התחזק מאד מאד. וכך צריך כל בר ישראל להתחזק עד מאד, אפלו שאין עבודתו בשלמות, ואפלו שלוקח לו הרבה זמן עד שהוא מבין את הלמוד שהוא לומד, ועד שהוא מכון פרוש המלות בתפלה, וגם אחר-כך עדין אינו בשלמות, עם כל זאת אסור לו להשבר, אלא לשמח בחלקו. ונשא אשה, זה הסימן הראשון אם אדם מחזיק בקדושה — אם הוא מתחנן, כי כל זמן שאדם הוא רוק, הוא פלג גופא, ואינו יכול לקבל שום קדושה. וחכמינו הקדושים אמרו (יומא עב:): על הפסוק (תהלים יט, י): "יראת ה' הונתה טהורה עומדת לעד", אמר רבי

וְנִשָּׂא אִשָּׁה וְהָיָה מִתְּפָרְנָם מִן הַמְּלָאכָה. וּמִחַמַּת שְׁהִיָּה
תָּם וְלֹא הָיָה בָּקִי בְּהַמְּלָאכָה כָּל־כֶּהָ, עַל־כֵּן הָיָה פְּרִנְסָתוֹ
בְּדַחַק גָּדוֹל וּבְצַמְצוּם, וְלֹא הָיָה לוֹ פְּנָאֵי אֶפְלוֹ לְאָכֵל, כִּי
הָיָה צָרִיךְ תְּמִיד לְעֶסֶק בַּמְּלָאכָה מִחַמַּת שְׁלֹא הָיָה יָכוֹל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

חנינא, זה הלומד תורה בטהרה, מאי היא? נושא אשה, ואחר-כך לומד
תורה. ורבנו ז"ל הקפיד על דבר זה מאד, ואמר לבני הנעורים: "קדם
להתחתן". וכן אמרו (קדושין כט:): משתבח ליה רב חסדא לרב הונא בדרב
המנונא, דאדם גדול הוא. אמר ליה: כשיבוא לידך — הביאהו לדי. כי
אתא, חזיה דלא פריס סודרא, אמר ליה: מאי טעמא לא פריסת סודרא?
אמר ליה, דלא נסיבנא. אהדרינהו לאפיה מגיה, אמר ליה: חזי, דלא חזית
להו לאפי עד דנסיבת; שלא רצה לראות את פניו עד שיתחתן. וכן אמרו
(קדושין עא:): עולא איקלע לפומבדיתא לבי רב יהודה, חזיה לרב יצחק בריה
דרב יהודה דגדל ולא נסיב. אמר ליה: מאי טעמא לא קא מנסיב ליה מר
איתתא לבריה? אמר ליה: מי ידענא מהיכא אנסיב? אמר ליה: אטו אנן מי
ידעינן מהיכא קאתינן; רואים מכל זה, שקדם צריכים להתחתן. והנה
מתפרנס מן המלאכה, שלמד לעצמו, וזו מעלה גדולה מאד, וכמו שאמר
רבנו ז"ל לאנשי שלומנו (תניימוהר"ן, סימן תקא), שחפץ מאד שיהיה לנו
פרנסה; אף-על-פי שבטחון גם-כן טוב מאד, אף-על-פי-כן טוב מאד
כשזוכים שיש לו מעמד פרנסה. כי במקום עבודת הבטחון, במקום זה
יעשה עבודה אחרת, כלומר כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה, ויהיה לו
בלבול הדעת מהפרנסה, ויצטרך בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון,
במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחרת בשאר עניני עבודת השם
יתברך. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ב'): יפה תלמוד תורה עם דרך
ארץ, שייגיעת שניהם משכחת עון; וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה
בטלה וגוררת עון.

ומחמת שהיה תם, ולא היה בקי בהמלאכה כל-כָּהָ, על-כן היה פרנסתו
בדחק גדול ובצמצום, ולא היה לו פנאי אפלו לאכל, כי היה צריך תמיד

הָאֲמֻנֹת בְּשִׁלְמוֹת. רַק בְּשַׁעַת הַמְּלָאכָה, בְּשַׁעַת שְׁהִיָּה
 נוֹקֵב בַּמְרִצֵּעַ וְהִיָּה מִכְּנִיס וּמוֹצִיא הַחוּט הָעֵב שֶׁל
 הַתְּפִירָה כְּדֶרֶךְ הַרְצָעָנִים, אִז הִיָּה נוֹשֵׁף חֲתִיכַת לָחֶם
 וְאוֹכֵל.

וּמִנְהֵגוֹ הִיָּה, שְׁהִיָּה תָּמִיד בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהִיָּה
 רַק מְלֵא שִׁמְחָה תָּמִיד. וְהִיָּה לוֹ כָּל הַמַּאֲכָלִים

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְעֶסֶק בַּמְּלָאכָה, מִחֲמַת שְׁלֵא הִיָּה יְכוּל הָאֲמֻנֹת בְּשִׁלְמוֹת, רַק בְּשַׁעַת
 הַמְּלָאכָה, בְּשַׁעַת שְׁהִיָּה נוֹקֵב בַּמְרִצֵּעַ, וְהִיָּה מִכְּנִיס וּמוֹצִיא הַחוּט הָעֵב שֶׁל
 הַתְּפִירָה כְּדֶרֶךְ הַרְצָעָנִים, אִז הִיָּה נוֹשֵׁף חֲתִיכַת לָחֶם וְאוֹכֵל; זֶה סוֹבֵב עַל
 עֲבוּדַת הַשֵּׁם, וְלִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעֶסֶק הַתְּפִלָּה, וְקִיּוּם הַמְּצוּוֹת מְעַשְׂיּוֹת,
 יֵשׁ הַרְבֵּה פְּעָמִים, שְׁאֵדָם הוֹלֵךְ לוֹ מְאֹד מְאֹד קָשָׁה, כִּי אֵינּוּ בְּקִי הֵיטֵב
 בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם, וְאֵינּוּ יְכוּל לְהַתְּגַבֵּר עַל תַּכְסִּי הַמְּלַחְמָה שֶׁל הַסְּמ"ך-מ"ם,
 שֶׁמִּתְּגַבֵּר עַל כָּל הַרוֹצִים לְעַבֵּד אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלִכֵּן הוֹלֵךְ לוֹ מְאֹד
 בְּדַחֵק, וְרַבִּים שְׁעֹזְבוּ אֶת עֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ בְּשִׁבִיל זֶה. וּבְכַאֲמַת זֶה טְעוֹת
 גְּדוֹלָה, וְלִכֵּן הַתֵּם הַקְּדוּשׁ הוֹרָה לָנוּ דֶּרֶךְ קַל וְנָעִים, אֲפִלּוּ שְׁהוֹלֵךְ לְאָדָם
 מְאֹד קָשָׁה בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יִפְסִיק, אֲלֵא יְהִיָּה תָּמִיד
 עֶסוּק בְּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ, וְאֲפִלּוּ שֶׁבְּכַאֲמַצֵּעַ הוּא צָרִיךְ לְאָכֵל וּלְשַׁתּוֹת
 וְלְעֶסֶק בְּצָרְכֵי פְּרִנְסָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יִפְסִיק מִלְּעֶסֶק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, יְהִיָּה
 אִיךְ שִׁיְהִיָּה, אֲפִלּוּ שֶׁהַעֲבוּדָה לֹא יוֹצֵאת לוֹ בְּשִׁלְמוֹת, עִם כָּל זֹאת יִחְיֶה אֶת
 עֲצָמוֹ עִם כָּל מָה שְׁיִכּוּל, כִּי אֲצֵלוֹ יִתְּבַרֵךְ מְאֹד מְאֹד יִקְרָה כָּל נִקְדָּה קִטְנָה,
 שֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה בְּשִׁבִיל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֲדַרְבָּה מִי שֶׁמְרַגִּישׁ
 שֶׁעֲבוּדָתוֹ אֵינָה בְּשִׁלְמוֹת, צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת מִתְּמִיד גְּדוֹל, הֵן בְּלִמּוּד
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהֵן בְּקִיּוּם הַמְּצוּוֹת, וְהֵן בְּתְפִלָּה, וּבֵינן עֶסֶק לְעֶסֶק מִעֶסְקֵי
 הָעוֹלָם הֵיָּה יִחְטֹף טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי, כִּי רַק זֶה מָה שִׁישְׂאָר מִמֶּנּוּ. וְאִם יְהִיָּה
 חֲזוֹק בְּזֵה, הוּא יִצְלִיחַ מְאֹד. וּמִנְהֵגוֹ הִיָּה, שְׁהִיָּה תָּמִיד בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד,
 וְהִיָּה רַק מְלֵא שִׁמְחָה תָּמִיד; וְזֶה עֶקֶר הַצְּלַחַת הָאָדָם — כִּשְׁהוּא תָּמִיד

וְכָל הַמְשַׁקּוֹת וְכָל הַמְלַבּוּשִׁים. וְהָיָה אוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ:
 אִשְׁתִּי, תֵּן לִי לֶאֱכֹל, וְהִיתָה נוֹתֵנָת לּוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם וְאֶכְלָה.
 אַחֲרֵי־כֵן הָיָה אוֹמֵר: תֵּן לִי הֶרֶטֶב עִם קִטְנִית, וְהִיתָה
 חוֹתֶכֶת לּוֹ עוֹד חֲתִיכַת לֶחֶם וְאֶכְלָה. וְהָיָה מְשַׁבַּח וְאוֹמֵר:
 כִּמְהָ יָפָה וְטוֹב מְאֹד הֶרֶטֶב הַזֶּה! וְכֵן הָיָה מְצוּהָ לְתֵן לּוֹ
 הַבָּשָׂר וְשָׂאֵר מֵאֲכָלִים טוֹבִים פּוֹיָצָא בָּזָה, וּבְעֵד כָּל מֵאֲכָל
 וּמֵאֲכָל הִיתָה נוֹתֵנָת לּוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם, וְהוּא הָיָה מִתְעַנֵּג
 מְאֹד מִזֶּה וְשַׁבַּח מְאֹד אֶת אוֹתוֹ הַמֵּאֲכָל, כִּמְהָ הוּא מִתְקַן
 וְטוֹב, כֹּאֲלוֹ הָיָה אוֹכֵל אוֹתוֹ הַמֵּאֲכָל מִמֶּשׁ, וּבִאֲמַת הָיָה

גַּהְרִי אַפְרָסִמוֹן

שִׂמְחָ, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (ספֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׂמִיחָה, חֶלֶק ב', סִימָן א'): מִי
 שֶׁשִּׂמְחָ תָּמִיד — הוּא מְצַלִּיחַ; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שִׁבְתָּ ל:): לְלַמְּדֵךְ,
 שְׂאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה — לֹא מִתּוֹךְ עֲצוּבוֹת, וְלֹא מִתּוֹךְ עֲצָלוֹת, וְלֹא מִתּוֹךְ
 שְׁחוּק, וְלֹא מִתּוֹךְ קִלוֹת רֹאשׁ, וְלֹא מִתּוֹךְ שִׂיחָה, וְלֹא מִתּוֹךְ דְּבָרִים בְּטָלִים,
 אֲלָא מִתּוֹךְ דְּבַר שְׂמִיחָה שֶׁל מְצוּהָ; וְלִכֵּן זֶה הִיתָה כָּל הַצְּלָחָתוֹ. וְהָיָה לּוֹ כָּל
 הַמֵּאֲכָלִים וְכָל הַמְשַׁקָּאוֹת וְכָל הַמְלַבּוּשִׁים, שֶׁזֶה סוֹכֵב עַל תּוֹרָה וְתַפְלָה
 וּמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן כג): אֲשֶׁרִי
 מִי שְׂזוּכָה לֶאֱכֹל כִּמְהָ פְּרָקִים מְשֻׁנּוּת, וְלִשְׁתּוֹת אַחֲרֵי־כֵן כִּמְהָ מְזוּמְרִי
 תְּהִלִּים, וְלִהְתְּלַבֵּשׁ בְּאֵיזָה מְצוּוֹת. וְהָיָה אוֹמֵר לְאִשְׁתּוֹ: אִשְׁתִּי, תֵּן לִי לֶאֱכֹל!
 וְהִיתָה נוֹתֵנָת לּוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם וְאֶכְלָה. אַחֲרֵי־כֵן הָיָה אוֹמֵר: תֵּן לִי הֶרֶטֶב עִם
 קִטְנִית! וְהִיתָה חוֹתֶכֶת לּוֹ עוֹד חֲתִיכַת לֶחֶם וְאֶכְלָה. וְהָיָה מְשַׁבַּח וְאוֹמֵר: כִּמְהָ
 יָפָה וְטוֹב מְאֹד הֶרֶטֶב הַזֶּה! וְכֵן הָיָה מְצוּהָ לְתֵן לּוֹ הַבָּשָׂר, וְשָׂאֵר מֵאֲכָלִים
 טוֹבִים פּוֹיָצָא בָּזָה, וּבְעֵד כָּל מֵאֲכָל וּמֵאֲכָל הִיתָה נוֹתֵנָת לּוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם,
 וְהוּא הָיָה מִתְעַנֵּג מְאֹד מִזֶּה, וְשַׁבַּח מְאֹד אֶת אוֹתוֹ הַמֵּאֲכָל, כִּמְהָ הוּא מִתְקַן
 וְטוֹב, כֹּאֲלוֹ הָיָה אוֹכֵל אוֹתוֹ הַמֵּאֲכָל מִמֶּשׁ. וּבִאֲמַת הָיָה מְרַגֵּשׁ בְּאֲכִילָתוֹ
 הַלֶּחֶם טַעַם כָּל מֵאֲכָל וּמֵאֲכָל שֶׁהָיָה רוֹצֵה, מִחֲמַת תְּמִימוֹתוֹ וְשִׂמְחָתוֹ

מַרְגִּישׁ בְּאֵכִילָתוֹ הִלָּחֵם טַעַם כָּל מֵאֵכֶל וּמֵאֵכֶל שֶׁהָיָה רוֹצֵה, מִחֲמַת תְּמִימוֹתוֹ וְשִׂמְחָתוֹ הַגְּדוֹלָה.

וְכֵן הָיָה מְצוּהָ: אֲשֶׁתִּי, תֵּן לִי שֶׁכֶר לְשִׂתוֹת! וְנִתְּנָה לוֹ מִיּוֹם, וְהָיָה מְשֻׁבָּח: כַּמָּה יָפֵה הַשֶּׁכֶר הַזֶּה. תֵּן לִי דְבִשׁ? וְנִתְּנָה לוֹ מִיּוֹם. וְהָיָה מְשֻׁבָּח גַּם־כֵּן כַּנִּ"ל. תֵּן לִי יַיִן! וְכוּ' פְּיוּצָא בָּזָה, וְנִתְּנָה לוֹ מִיּוֹם, וְהָיָה מִתְּעַנֵּג וּמְשֻׁבָּח אוֹתוֹ הַמְשֻׁקָה, כְּאֵלּוֹ הוּא שׂוֹתָה אוֹתָה מִמֶּשׁ.

וְכֵן בְּמַלְבוּשִׁים, הָיָה לָהֶם בְּשִׂתְפוֹת לוֹ וּלְאֲשֶׁתוֹ פְּעֻלָּין (מְעִיל פְּרוּה) אַחֲדָה. וְהָיָה אוֹמֵר: אֲשֶׁתִּי, תֵּן לִי הַפְּעֻלָּין. כְּשֶׁהָיָה צָרִיף לְלִבֵּשׁ פְּעֻלָּין! כְּגוֹן: לִילָף לְשׂוּקָה, וְהִיתָה נוֹתֶנֶת לוֹ. כְּשֶׁהָיָה צָרִיף לְלִבֵּשׁ טוּלִיפ (מְעִיל מְכַבֵּד) לִילָף בֵּין אֲנָשִׁים, הָיָה אוֹמֵר: אֲשֶׁתִּי, תֵּן לִי הַטוּלִיפ? וְהִיתָה נוֹתֶנֶת לוֹ הַפְּעֻלָּין. וְהָיָה מִתְּעַנֵּג מִמְּנוֹ, וְהָיָה מְשֻׁבָּח: כַּמָּה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַגְּדוֹלָה. וְכֵן הָיָה מְצוּהָ: אֲשֶׁתִּי, תֵּן לִי שֶׁכֶר לְשִׂתוֹת! וְנִתְּנָה לוֹ מִיּוֹם, וְהָיָה מְשֻׁבָּח: כַּמָּה יָפֵה הַשֶּׁכֶר הַזֶּה. תֵּן לִי דְבִשׁ! וְנִתְּנָה לוֹ מִיּוֹם. וְהָיָה מְשֻׁבָּח גַּם־כֵּן כַּנִּ"ל. תֵּן לִי יַיִן וְכוּ', פְּיוּצָא בָּזָה, וְנִתְּנָה לוֹ מִיּוֹם. וְהָיָה מִתְּעַנֵּג וּמְשֻׁבָּח אוֹתוֹ הַמְשֻׁקָה, כְּאֵלּוֹ הוּא שׂוֹתָה אוֹתָה מִמֶּשׁ. וְכֵן בְּמַלְבוּשִׁים, הָיָה לָהֶם בְּשִׂתְפוֹת — לוֹ וּלְאֲשֶׁתוֹ, פְּעֻלָּין (מְעִיל פְּרוּה חֲרָפִי) אַחֲדָה, וְהָיָה אוֹמֵר: אֲשֶׁתִּי, תֵּן לִי הַפְּעֻלָּין! כְּשֶׁהָיָה צָרִיף לְלִבֵּשׁ פְּעֻלָּין, כְּגוֹן: לִילָף לְשׂוּקָה. וְהִיתָה נוֹתֶנֶת לוֹ. כְּשֶׁהָיָה צָרִיף לְלִבֵּשׁ טוּלִיפ (מְעִיל עֲלִיוֹן) לִילָף בֵּין אֲנָשִׁים, הָיָה אוֹמֵר: אֲשֶׁתִּי, תֵּן לִי הַטוּלִיפ! וְהִיתָה נוֹתֶנֶת לוֹ הַפְּעֻלָּין, וְהָיָה מִתְּעַנֵּג מִמְּנוֹ, וְהָיָה

יפה הטולֵיפ הזה! פִּשְׁהִיָּה צָרִיף לְקֹאפֵטִין, פִּגְוֹן: לִילֵף לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, הִיָּה מְצִוָּה וְאוֹמֵר: אֲשֶׁתִּי, תָּן לִי הַקֹּאפֵטִין! וְהִיתָה נוֹתֶנֶת לוֹ הַפֶּעֱלֵץ. וְהִיָּה מְשִׁבַּח וְאוֹמֵר: כַּמָּה יָפֵה וְנָאָה הַקֹּאפֵטִין הַזֶּה, וְכֵן פִּשְׁהִיָּה צָרִיף לְלִבְשׁ יוֹפָא (מְעִיל עֲלִיּוֹן מְכַבֵּד), הִיתָה נוֹתֶנֶת לוֹ גַּם־כֵּן הַפֶּעֱלֵץ, וְהִיָּה מְשִׁבַּח וּמְתַעַנֵּג גַּם־כֵּן כַּמָּה יָפֵה וְנָאָה הַיּוֹפָא הַזֶּה, כִּנ"ל וְכֵן בְּכִיּוֹצֵא בָּזֶה. וְהִיָּה רַק מְלֵא שְׂמֹחָה וְחֲדוּדָה תְּמִיד.

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

מְשִׁבַּח: כַּמָּה יָפֵה הַטּוֹלֵיפ הַזֶּה! פִּשְׁהִיָּה צָרִיף לְקֹאפֵטִין (קְפוּטָה), פִּגְוֹן לִילֵף לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, הִיָּה מְצִוָּה וְאוֹמֵר: אֲשֶׁתִּי, תָּן לִי הַקֹּאפֵטִין! וְהִיתָה נוֹתֶנֶת לוֹ הַפֶּעֱלֵץ, וְהִיָּה מְשִׁבַּח וְאוֹמֵר: כַּמָּה יָפֵה וְנָאָה הַקֹּאפֵטִין הַזֶּה! וְכֵן פִּשְׁהִיָּה צָרִיף לְלִבְשׁ יוֹפָא (מְעִיל עֲלִיּוֹן מְכַבֵּד), הִיתָה נוֹתֶנֶת לוֹ גַּם־כֵּן הַפֶּעֱלֵץ, וְהִיָּה מְשִׁבַּח וּמְתַעַנֵּג גַּם־כֵּן: כַּמָּה יָפֵה וְנָאָה הַיּוֹפָא הַזֶּה, וְכֵן בְּכִיּוֹצֵא בָּזֶה, וְהִיָּה רַק מְלֵא שְׂמֹחָה וְחֲדוּדָה תְּמִיד; זֶה סוֹבֵב הֵן עַל גְּשָׁמִיּוֹת וְהֵן עַל רוּחַנִיּוֹת, כִּי כְּשֶׁאֲדָם תְּמִיד שְׂמַח, וְדְבוּק בְּאִין סוֹף בְּרוּף הוּא, וְאִינוֹ רוֹצֵה שׁוּם דְּבָר — רַק לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲזֵי הוּא מְרַגֵּשׁ כָּל מִינֵי טְעָמִים בְּחַיָּיו הַגְּשָׁמִיִּים, שְׂזָה הִיָּה בְּדוֹר הַמְּדָבָר, שְׂזָכּוּ עִם יִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי מֶשֶׁה רַבְּנוֹ לְמֶן, וְלִבְאֵר, וְלַעֲנֹן, שְׂהַרְגִּישׁוּ אֶת כָּל טְעָמֵי הַמַּאֲכָלִים בְּתוֹךְ הַמֶּן, וְכֵן הַרְגִּישׁוּ אֶת כָּל מִינֵי טְעָמִים בְּתוֹךְ הַמֶּן, וְכֵן הַרְגִּישׁוּ אֶת כָּל הַלְּבוּשִׁים בְּתוֹךְ הָעֲנָנִים. כִּי מֶשֶׁה רַבְּנוֹ הַכְּנִיס בְּעַם יִשְׂרָאֵל דַּעַת הָאֱמֶת, בְּסוּד (דְּבָרִים ד, לה): "אֵתָה הִרְאֵת לְדַעַת, כִּי הַיְוִי"ה הוּא הָאֱלֹקִים, אִין עוֹד מְלַבְּדוּ", וְכִשְׂשֵׁי לְאֲדָם דַּעַת, לֹא חָסַר לוֹ שׁוּם דְּבָר, כַּמֶּאֱמָרָם ו"ל (נְדָרִים מ.א.): דַּעַת קְנִיתָ — מָה חָסַרְתָּ, דַּעַת חָסַרְתָּ — מָה קְנִיתָ, כִּי אִין עָנִי אֵלָא בְּדַעָה. בְּמַעֲרָבָא אֶמְרִי: דָּדָא בִּיה — כֹּלָא בִּיה, דָּלָא דָא בִּיה — מָה בִּיה?! דָא קְנִי — מָה חָסַר?! דָא לֹא קְנִי — מָה קְנִי?! וְלִכֵּן עַל־יְדֵי מֶשֶׁה, שְׂהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שְׂהַכְּנִיס דַּעַת בְּעַם יִשְׂרָאֵל, הַמְשִׁיף לָהֶם עַל־יְדֵי הַמֶּן, הַבְּאֵר וְהָעֲנָן, אֶת כָּל הַמַּאֲכָלִים,

כְּשֶׁהָיָה גּוֹמֵר הַמְּנַעַל, וּמִן הַסֵּתֶם הָיָה לוֹ שְׁלֹשָׁה קְצוֹת, כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל הָאֲמָנוֹת בְּשִׁלְמוֹת כַּנִּל, הָיָה לוֹקַח הַמְּנַעַל בִּידוֹ, וְהָיָה מְשַׁבַּח אוֹתוֹ מְאֹד, וְהָיָה מִתְעַנֵּג מְאֹד מִמְּנוֹ. וְהָיָה אוֹמֵר: אֲשֶׁתִּי, כַּמָּה יָפָה וְנִפְלְאָה הַמְּנַעַל הַזֶּה; כַּמָּה מְתוֹק הַמְּנַעַל הַזֶּה; כַּמָּה מְנַעַל שֶׁל דְּבַשׁ וְצוֹקִיר (סֵפֶר) הַמְּנַעַל הַזֶּה. וְהִיתָה שׁוֹאֵלֶת אוֹתוֹ: אִם־כֵּן, מִפְּנֵי מָה שְׂאָרֵי רְצָעִים נוֹטְלִים שְׁלֹשָׁה זְהוּבִים בְּעֵד זוּג מְנַעְלִים, וְאַתָּה לוֹקַח רַק חֲצֵי טָאֲלִיר? (הֵינּוּ זְהוּב וְחֲצֵי). הַשִּׁיב לָהּ: מָה לִּי בָּזָה? זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ וְזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלִי.

נחרי אפרסמון

וְאֵת כָּל הַמְּשָׁקָאוֹת, וְאֵת כָּל הַלְּבוּשִׁים, עַד שֶׁהִרְגִישׁוּ שֵׁישׁ לָהֶם אֵת זֶה מִמֶּשׁ. וְכַמּוֹ־כֵן זֶה סוֹבֵב בְּרוּחָנִיּוֹת, שְׂאָדָם צָרִיף לְשִׁמַּח עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה קְטָנָה שֵׁישׁ בּוֹ — הֵן בְּתוֹרָה, הֵן בְּתַפְלָה וְהֵן בְּקִיּוֹם הַמְּצוּוֹת, וְזֶה מָה שִׁיחִיָּה אוֹתוֹ. עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁהָיָה גּוֹמֵר הַמְּנַעַל, שָׁזָה מְרַמֵּז עַל עֲבוּדַת הַשֵּׁם שְׁלוֹ, וּמִן הַסֵּתֶם הָיָה לוֹ שְׁלֹשָׁה קְצוֹת, כִּי לֹא הָיָה יָכוֹל הָאֲמָנוֹת בְּשִׁלְמוֹת כַּנִּל, הָיָה לוֹקַח הַמְּנַעַל בִּידוֹ, וְהָיָה מְשַׁבַּח אוֹתוֹ מְאֹד, וְהָיָה מִתְעַנֵּג מְאֹד מִמְּנוֹ, וְהָיָה אוֹמֵר: אֲשֶׁתִּי, כַּמָּה יָפָה וְנִפְלְאָה הַמְּנַעַל הַזֶּה! כַּמָּה מְתוֹק הַמְּנַעַל הַזֶּה! כַּמָּה מְנַעַל שֶׁל דְּבַשׁ וְצוֹקִיר (סֵפֶר) הַמְּנַעַל הַזֶּה! כִּי שִׁמַּח מְאֹד עִם עֲבוּדָתוֹ שְׁעַבַד אֵת הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְאִפְלוּ שֶׁהִלְמוּד שְׁלוֹ הָיָה מְלֵא חֶסְרוֹנוֹת, שְׁלֵא הִבִּין הֵיטֵב מָה שֶׁהוּא לוֹמֵד, וְכֵן הַתְּפִלוֹת שְׁלוֹ הָיוּ מְלֵאוֹת מִחֲשָׁבוֹת זְרוֹת, וְכֵן קִיּוֹם הַמְּצוּוֹת שְׁלוֹ הָיָה מְלֵא חֶסְרוֹנוֹת, עִם כָּל זֹאת הִחִיָּה אֵת עֲצָמוֹ עִם זֶה מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה מִתְעַנֵּג מְאֹד בְּכָל פֶּרֶט וּפְרֵט מִעֲבוּדַת הַשֵּׁם שֶׁהָיָה לוֹ. וְהִיתָה שׁוֹאֵלֶת אוֹתוֹ: אִם־כֵּן, מִפְּנֵי מָה שְׂאָרֵי רְצָעִים נוֹטְלִים שְׁלֹשָׁה זְהוּבִים בְּעֵד זוּג מְנַעְלִים, וְאַתָּה לוֹקַח רַק חֲצֵי טָאֲלֵר (הֵינּוּ זְהוּב וְחֲצֵי); הֵינּוּ בְּדֶרֶךְ כָּלֵל הָאִשָּׁה מְבַקֶּשֶׁת עַל פְּרִנְסָה, כַּמְּאֲמָרָם ו'ל (תְּמוּרָה טו.). מָה חֲמוּר זֶה, כִּינֵן שְׂאִין לוֹ מְאֹכֵל בְּאִבּוּסוֹ — מִיָּד צוֹעֵק, כֶּף אִשָּׁה, כִּינֵן שְׂאִין לָהּ תְּבוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתָה — מִיָּד צוֹעֵקֶת. הַשִּׁיב לָהּ: מָה לִּי בָּזָה? ! זֶה מַעֲשֵׂה שְׁלוֹ, וְזֶה

ועוד: למה לנו לדבר מאחרים? הלא נתחיל לחשב כמה וכמה אני מרויח במנעל זה מייד ליד: העור הוא בכך, הזפת והחוטמים וכו' בכך, ושאר דברים פיוצא בזה בכך. לאפקים בכך, ועתה אני מרויח מייד ליד עשרה

נהרי אפרסמון

מעשה שלי! וזה יסוד גדול בחיי האדם — הן ברוחניות והן בגשמיות, כל הצרות שהוא סובל, זה רק מחמת שהוא מסתכל על הזולת, בגשמיות — הוא רואה שהזולת מרויח יותר, וזה שובר אותו מחמת רב קנאה, וכמו־כן ברוחניות אדם מתרשל מתורה ומתפלה, פי הוא רואה שהזולת לומד יותר ממנו. ובאמת זו טעות גדולה מאד, כי מה אדם צריך להסתכל על אחרים?! ורבנו ז"ל גלה לנו על הפסוק (יחזקאל לג, כד): "אחד היה אברהם", שאברהם אבינו עבד את הקדוש־ברוך־הוא בבחינת אחד, שלא הסתכל על שום בריה שבעולם. וכתב מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי־הלכות, פסח, הלכה ט', אות כב), שזה ענין ספירת העמר, שכתוב (ויקרא כג, טו): "ויספרתם לכם", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (מנחות סה:), שתהא ספירה לכל אחד ואחד, הינו שכל אחד ואחד צריך לספור לעצמו, ולא להתבלבל מהשני, כי זה מכניס באדם עצבות ומרה שחורה, כי תמיד הוא חושב בגשמיות — שכלם מצליחים יותר ממנו, ויש להם יותר כסף ממנו, ובפרט הנשים, שאמרו חכמינו הקדושים (מגלה יג): אין אשה מתקנאה אלא בדרך תכרתה; תמיד היא חושבת שלנשים אחרות יש יותר ממנה. וכן ברוחניות — האדם נופל בחלישות הדעת גדולה מאד, כשרואה שאחרים לומדים יותר טוב ממנו, וכן לומדים הרבה יותר ממנו. ולכן אמר לאשתו: זה מעשה שלו, וזה מעשה שלי! כי אין לנו להתבלבל מאחרים כלל, כי אדם צריך להיות שמח בחלקו תמיד, ועוד: למה לנו לדבר מאחרים?! הלא נתחיל לחשב כמה וכמה אני מרויח במנעל זה מייד ליד: העור הוא בכך, הזפת והחוטמים וכו' בכך, ושאר דברים פיוצא בזה בכך, לאפקים (המלוי שבין העורות) בכך, ועתה אני מרויח מייד ליד עשרה גדולים, ומה אכפת לי רוח פזה מייד ליד?! הינו מי שמסתכל בעין האמת, הוא שמח בחלקו דיקא, ואינו מבבלבל את עצמו

גְּדוּלִים (המלוי שבין העורות), וְמָה אֲכַפֶּת לִי רוּחַ כָּזֶה מִיַּד יוֹד?! וְהִיא רַק מְלֵא שְׂמֵחָה וְחֵדוּהָ תְּמִיד.

וְאַצֵּל הָעוֹלָם הָיָה לְלַעַג. וְהַשִּׁיגוּ תְּאוֹתָם בּוֹ, שְׂמָצְאוּ מִמּוֹי לְהַתְּלוּצֵץ כְּרִצּוֹנָם, כִּי הָיָה נִדְמָה לְמִשְׁגָּע, וְהָיוּ בָּאִים בְּנֵי-אָדָם, וְהַתְּחִילוּ בְּכוֹנֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּשִׁבִיל לְהַתְּלוּצֵץ. וְהִיא אוֹתוֹ הַתָּם אוֹמְרִים: רַק בְּלִי לִיצְנוֹת! וְתַכְּף

נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

מְאַחֲרִים, כִּי אֶחָד מִקְנִיגֵי הַתּוֹרָה הוּא (אָבוֹת פָּרָק ו'): הַמְּפִיר אֶת מְקוֹמוֹ; וְלִכֵּן מִי שֵׁישׁ לוֹ הִבְנָה קָשָׁה, וְקָשָׁה לוֹ מְאֹד לְקַלֵּט אֶת הַלְמוּד, הוּא צָרִיף לְשִׂמְחָה עִם כָּל נִקְדָּה וְנִקְדָּה שְׂזוּכָה לְלַמֵּד וּלְהַבִּין לְפִי בְּחִינָתוֹ, וְכֵן כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁהוּא מְקַיֵּם, אֶפְלוּ שְׂאִין בָּהּ שְׂלֵמוֹת, הוּא צָרִיף לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ שְׂזָה שְׁלוֹ, וְכֵן בַּתְּפִלָּה, אֶפְלוּ שֵׁישׁ לוֹ בְּלִבּוֹלִים רַבִּים מְאֹד, וּבְקָשֵׁי יְכוּל לְכוּן אֶל מֶה שֶׁהוּא מְדַבֵּר, עִם כָּל זֹאת רָאוּי לוֹ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, שְׂזוֹ תוֹרָתוֹ, זוֹ תְּפִלָּתוֹ, וְאֵלוּ הַמִּצְוֹת שֶׁהוּא מְקַיֵּם, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּגִשְׁמִיּוֹת — הָאָדָם צָרִיף לְשִׂמְחָה עִם עֲבוֹדָתוֹ וְעִם פְּרִנְסָתוֹ, שְׂזָה עֵקֶר גְּדוֹל בְּחֵי הָאָדָם. וְכַעֲזֵן שְׂאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת כ"ה): אֵיזָה עֲשִׂיר? כָּל שֵׁישׁ לוֹ נַחַת רוּחַ בְּעֲשָׂרוֹ, כִּי יֵשׁ הִרְבֵּה אֲנָשִׁים, שֵׁישׁ לָהֶם עֲשִׁירוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵין לָהֶם נַחַת רוּחַ מִהַעֲשִׁירוֹת שְׁלָהֶם, אִם-כֵּן מֶה יֵשׁ לָהֶם מִעֲשִׁירוֹתָם?! לֹא-כֵן מִי שְׂאֵינוֹ מְסַתְּפֵל עַל אַחֲרִים, אֶלָּא הוּא מְקַיֵּם (מְשַׁלֵּי יג, יא): "וְקִבֵּץ עַל יָד יְרֵבָה", הֵינּוּ שְׂמֵחִים אֶת עֲצֻמוֹ עִם כָּל מֶה שְׂמִקְבֵּץ בְּיָדוֹ, וְהוּא שְׂמֵחַ שְׂזָה שְׁלוֹ, אֲזִי הוּא יְרֵבָה מְאֹד. וְהִיא רַק מְלֵא שְׂמֵחָה וְחֵדוּהָ תְּמִיד; כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ, לֹא לְהַתְּבַלְּבֵל מְאֹף אֶחָד, הוּא תְּמִיד שְׂמֵחַ, מְאַחַר שְׂאֵינוֹ מְסַתְּפֵל עַל אַחֲרִים. וְאַצֵּל הָעוֹלָם הָיָה לְלַעַג, וְכִמוֹ שְׂכָתוּב (ישעיה נט, טו): "וְסָר מִרַע מִשְׁתוֹלֵל", וְהַשִּׁיגוּ תְּאוֹתָם בּוֹ, שְׂמָצְאוּ מִמּוֹי לְהַתְּלוּצֵץ כְּרִצּוֹנָם, כִּי הָיָה נִדְמָה לְמִשְׁגָּע. וְכִמוֹ שְׂאֶמְרוּ רַבֵּנוּ ו'ל' (ספֶּרֶת-הַמִּדּוֹת, אוֹת אָמֶת, סִימָן ל'): לְפִי הִרְחוּק מְאֹמֶת, כֵּן מְחִזֵּק אֶת ה'סוֹר מִרַע' לְשׁוֹטָה; וְהָיוּ בָּאִים בְּנֵי-אָדָם, וְהַתְּחִילוּ בְּכוֹנֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּשִׁבִיל לְהַתְּלוּצֵץ, כִּי אֶת זֶה רְאוּם בְּחוּשׁ, כְּשֵׁישׁ בְּרִי יִשְׂרָאֵל עוֹבֵד הַשֵּׁם

שֶׁהַשִּׁיבוּ לוֹ: בְּלִי לִיְצָנוֹת, קִבַּל דְּבָרֵיהֶם, וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמָּם, כִּי יוֹתֵר לֹא הָיָה רוּצָה לְהַעֲמִיק לְחֶשֶׁב חֻכְמוֹת, שָׁגַם זֶה בְּעַצְמוֹ לִיְצָנוֹת, כִּי הָיָה אִישׁ תָּב; וּבִשְׂהִיָּה רוּצָה

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

יִתְבַּרֵךְ, בָּאִים בְּנֵי־אָדָם לְהַפְרִיעוֹ וּלְהִתְלוּצֵץ מִמֶּנּוּ, כְּדִי לִמְנָעוּ מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה. וְהָיָה אוֹתוֹ הַתָּם אוֹמֵר: רַק בְּלִי לִיְצָנוֹת! כִּי שְׂמֻחָה אֲמַתִּית לְשִׂמְחָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, זֶה תְּכָלִית הַהֶפֶךְ מִלִּיְצָנוֹת, אֲשֶׁר הִיא שְׂחוֹק הַכְּסִיל. וְאָמְרוּ (תְּקוּנֵי־זוֹהַר, תְּקוּן תְּלִיתָא): מֵאֵן כְּסִיל דָּא אֶל אַחַר סְמָא"ל. וְעַרְב־רַב אֵינוֹן בְּנֵהָא דְאֵינוֹן מְעַרְבִין בִּישְׂרָאֵל רְשָׁעִים גְּמוּרִים; וְהֵם אֵלוֹ שְׂעוּשִׁים צְחוֹק מְעוֹבְדֵי הַשֵּׁם וְלוֹמְדֵי הַתּוֹרָה בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, וְלִכְּן הָיָה הַתָּם רְגִיל לומר: רַק בְּלִי לִיְצָנוֹת! כִּי לִיְצָנוֹת הִיא אָבִי אַבוֹת הַטְּמָאָה, וּכְמֵאֲמָרְסָא ז"ל (שֶׁבַת קד.): מֵאִי דִכְתִּיב (מְשָׁלִי ג, לד): "אִם לְלָצִים הוּא יִלְיֵץ, וְלַעֲנוּיִם יִתֵּן חֵן", בָּא לְטָמֵא פוֹתְחִין לוֹ; כִּי זֶה עֵקֶר פֶּתַח הַטְּמָאָה. וְלִכְּן הִדְבָּר הִרְאֵשׁוֹן שֶׁהוּא שָׂאֵל אֶת הַבָּאִים לְדַבֵּר עִמּוֹ: רַק בְּלִי לִיְצָנוֹת! וְתַכְּף שֶׁהַשִּׁיבוּ לוֹ בְּלִי לִיְצָנוֹת, קִבַּל דְּבָרֵיהֶם וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמָּם, כִּי יוֹתֵר לֹא הָיָה רוּצָה לְהַעֲמִיק לְחֶשֶׁב חֻכְמוֹת, שָׁגַם זֶה בְּעַצְמוֹ לִיְצָנוֹת; כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, אֵינוֹ חוֹקֵר כָּלֵל, אֲלֵא בְּכָל דְבָר הוּא מְסַתְּכַל שִׂיְהִיָּה שֵׁם הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב), שֶׁעַל־יְדֵי חֻכְמוֹת יְכוּלִים לְבוֹא לְיַדֵי כְּפִירוֹת וְרַעוֹת גְּדוּלוֹת, וְלִכְּן הוּא לֹא רָצָה בְּכָלֵל לְחַקֵּר — אִם אֵלוֹ אֲנָשִׁים אוֹמְרִים אֶת הָאֱמֶת אוֹ לֹא. כִּיִּן שְׂאֲמְרוּ לוֹ שְׂאִינִם מִתְּפוּנִים בְּלִיְצָנוֹת, כְּבָר הָאֲמִין לָהֶם, כִּי לֹא רָצָה אֶפְלוֹ לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אִיזוֹ חֻקִּירָה וּמַחְשֶׁבָה שֶׁהֵם מְתְלוּצְצִים, כִּי הַסְּפָקוֹת וְהַחֻקִּירוֹת — זֶה בְּעַצְמוֹ הָיָה אֲצֵלוֹ לִיְצָנוֹת, כִּי הָיָה אִישׁ תָּם, שְׂזוֹ הַמְּדַרְגָּה הַכִּי עֲלִיּוּנָה — שְׂאָדָם הוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת תְּמִיד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשָׁלִי יג, כ): "הוֹלֵךְ אֶת חֻכְמֵים יַחְכֵּם"; וְדַרְשׁוּ עַל זֶה חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדַרְשׁ מְשָׁלִי, פְּרָשָׁה יג, סִימָן א'): מְשָׁל לְמִי שֶׁנִּכְנַס בְּחִנּוּתוֹ שֶׁל בִּשְׂם, אֶף־עַל־פִּי שְׂאִינּוֹ מוֹכֵר לוֹ, וְאֵינוֹ לוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ, הוּא יוֹצֵא וְרִיחוֹ נוֹרָף, וְרִיחַ בְּגָדָיו מְבַשְׂמִין, וְאֵין רִיחוֹ זֶו מִמֶּנּוּ כֹּל הַיּוֹם, עֲלִיו הוּא אוֹמֵר: "הוֹלֵךְ אֶת חֻכְמֵים יַחְכֵּם"; וְלִכְּן הַצְּלִיחַ כָּל־כֶּף בְּגִשְׂמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת. וְכִמוֹ שְׂאֲמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סְפָר־הַמְּדוּת, אוֹת שְׂמֻחָה, חֶלֶק ב', סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא שְׂמֻחַ

**שפוננתם לליצנות, הִיָּה אומר: מַה יְהִיָּה בְּשִׁתְּהִיָּה חָכָם
מִמֶּנִּי? הֲלֹא אֲזִי תִהְיֶה שׁוֹטָה, כִּי מַה אֲנִי נֶחֱשָׁב?
וּבְשִׁתְּהִיָּה חָכָם מִמֶּנִּי, אֲדַרְבָּא, אֲזִי תִהְיֶה שׁוֹטָה!**

כָּל זֶה הָיָה דְרָכֵי הַתָּם. וְעַתָּה נַחֲזֹר לְעֵנִין רֵאשׁוֹן

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

תמיד, על־ידי־זה הוא מצליח; וכשהיה רואה, שפוננתם לליצנות, היה אומר: מה יהיה כשיתהיה חכם ממני? ! כי הלץ חושב שהוא חכם, כי זו דרכם של ילדים, שמתלוצצים מאחרים, וחושבים שהם חכמים בעיניהם, ובאמת אינם יודעים, שהם עושים ליצנות מעצמם. וכמו שאמר החכם מכל האדם (משלי ט, יב): "אם חכמת לך, ולצפת — לבדך תשא"; כי אם אדם חכם, וזוכה ללמד תורה, ועוסק בתפלה, הוא בורח אליו יתברך בדבקות וביחודים, הוא חכם לעצמו, כי רק את זאת יקח עמו, מה שאין בן מי שעושה ליצנות מכל זה, הוא עושה ליצנות מעצמו ולא מהזולת, כי הוא נשאר השוטה, ועליו ישנה רחמנות הכי גדולה. וזה מה שאמר התם לכל מי שבא לעשות ממנו ליצנות: אֵתָה חוֹשֵׁב שְׂאֵתָה חָכָם יוֹתֵר מִמֶּנִּי, הֲלֹא אֲזִי תִהְיֶה שׁוֹטָה, כִּי מַה אֲנִי נֶחֱשָׁב בְּעֵינֶיךָ — כְּשׁוֹטָה, כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, אומרים עליו שהוא שוטה, וכשיתהיה חכם ממני, אדרבה, אֲזִי תִהְיֶה שׁוֹטָה! וְזֶה כָּלֵל גְּדוֹל, שְׂאֵדָם צָרִיף לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמוֹ הַיָּטִב הַיָּטִב, שְׁלֹא יִשְׂאֵר מִמֶּנּוּ שׁוֹם דָּבָר, רַק מַה שִׁיזְכָּה לַחֲטָף בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְּרָשׁ, הַלְכָה, וְאַגְדָּה, וְקִיּוֹם מְצוּוֹת מְעֻשׂוֹת, וְאֵת הַתְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת: שְׁחֲרִית, מְנַחֵה, מְעֲרִיב, חֲצוֹת, הַתְּבוּדָּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ, וּדְבָקוֹת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, זֶה מַה שִׁיְלֹה אוֹתוֹ לְגַזַּח נְצָחִים. מַה שְׂאֵין בֶּן, מִי שֶׁעוֹשֶׂה לִיצְנוֹת מְזֵה, הוּא מִסְכֵּן גְּדוֹל, וְלֹא יִשְׂאֵר מִמֶּנּוּ כְּלוּם, כִּי הוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא חָכָם, וְלִהְפֹךְ גְּדָמָה לוֹ, שְׁמִי שְׁקוּנָה וְחוֹטֵף בְּכָל יוֹם תּוֹרָה וְתַפְלָה וְהַתְּבוּדָּדוֹת וְדְבָקוֹת — הוּא שׁוֹטָה, וְלִבְסוּף נִרְאֶה דְבַר מִי הַצְּלִיחַ.

כָּל זֶה הָיָה דְרָכֵי הַתָּם, שְׁכָף הַתְּנַהֵג בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, וְחַיִּים כְּאֵלוֹ

בְּתוֹךְ-כֶּף נַעֲשֶׂה רַעַשׁ, שֶׁהַחֶכֶם הַנַּ"ל נוֹסֵעַ וּבֹא לְכָאן

נַהֲרֵי אַפְרָסְמוֹן

נִקְרָאִים חַיִּים אֲמִתִּיִּים, חַיֵּי עוֹלָם הֵבֵא בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְעַתָּה נַחֲזֵר לַעֲנִין רֵאשׁוֹן, וְנִסְפֵר מֵה קָרָה עִם הַחֶכֶם. בְּתוֹךְ כֶּף נַעֲשֶׂה רַעַשׁ, שֶׁהַחֶכֶם הַנַּ"ל נוֹסֵעַ וּבֹא לְכָאן בְּגִדְלָה וְחֻכְמָה גְדוֹלָה; כִּי כֵן דֶּרֶךְ הַחֶכֶם, שֶׁמִּתְנַהֵג בְּחֻכְמוֹת שֶׁל הַבַּל, כִּשְׁהוּא בָּא אוֹ כִּשְׁהוּא נוֹסֵעַ, אֲזִי הוּא בָּא וְנוֹסֵעַ בְּרַעַשׁ גְּדוֹל מְאֹד, וּמְפָרְסְמִים אוֹתוֹ בְּפָרְסוֹם גְּדוֹל, וּבִאֲמַת אֵין לֶף עוֹד שְׁטוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזוֹ, כִּי הַפָּרְסוֹם רַק מִזִּיק לְאָדָם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת; בְּרוּחָנִיּוֹת — זֶה מִזִּיק, שְׁמָא יִכְנַס בּוֹ אֵיזָה צַד יִשׁוֹת וְגֵאוֹת, אֲשֶׁר זֶה מִזִּיק מְאֹד, שֶׁבְּנִקֵּל יְכוּלִים לַעֲקֹר אֶת עֲצָמוֹ מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, כִּי אִם אָדָם נִכְנַס בּוֹ אֵיזָה צַד שֶׁל יִשׁוֹת וּמְצִיאוֹת, הוּא יְכוּל לִפְלַל לַעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (סוֹטָה ד:): אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, כָּל אָדָם שֵׁישׁ בּוֹ גִּסּוֹת הָרוּחַ, כְּאֵלוֹ עוֹבֵד עֲבוּדַת כּוֹכָבִים. כְּתִיב הֵכָא (מִשְׁלֵי טז, ה): "תוֹעֵבַת הַיְוָנִ"ה כָּל גְּבַה לֵב", וְכְתִיב הֵתָם (דְּבָרִים ז, כז): "וְלֹא תִבִּיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתְךָ", וְרַבִּי יוֹחָנָן דִּידִיהָ אָמַר, כְּאֵלוֹ כְּפַר בְּעַקֵּר, שְׁנֵאֲמַר (דְּבָרִים ח, יד): "וְרַם לְכַבֵּךְ, וְשִׁכַּחַת אֶת הַיְוָנִ"ה אֵלֶיהֶךָ" וְגו'. וְכֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת זֶה מִזִּיק מְאֹד, כִּי מְקַנְאִים בּוֹ, וּמִתְחִילִים לְחַלֵּק עֲלָיו, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי כה, ב): "וְכִבְדוּ מַלְכִים חֶקֶר דְּבָר", כִּי הַכֹּל חוֹקְרִים אַחֲרָיו — אִם הוּא רְאוּי לְכַבוֹד הַזֶּה אוֹ לֹא, כְּמוֹבֵא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן ו'), וְכֵן מְכַנְיָסִים בּוֹ עֵין הָרַע. וְכָל אֵלוֹ שֶׁהוֹלְכִים בְּפָרְסוֹם גְּדוֹל מְאֹד מִסְּפָנִים, וְכְמוֹבֵא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֵק ב', סִימָן יח): סִכְנָה גְדוֹלָה לֵהִיוֹת מְפָרְסֵם וּלְהַנְהִיג הָעוֹלָם, לֹא מִבְּעֵינָא כִּשְׁאִינוּ רְאוּי כָּלֵל, וְלוֹבֵשׁ טְלִית שְׁאִינָה שְׁלוֹ, רַק אֶפְלוֹ עוֹבְדֵי הַשֵּׁם בְּאֲמַת, גְּדוּלֵי הַדּוֹר, יֵשׁ עֲלֵיהֶם סִכְנוֹת נוֹרְאוֹת בְּהַנְהִיגַת הָעוֹלָם, כִּי אִישׁ פְּשׁוּט, רְחוּק מְאֹד שְׁיַעֲבֹר עַל רְצִיחָה, אֶפְלוֹ אִם אֵינוֹ אִישׁ כָּשֵׁר, כִּי אֵין לוֹ תַּאֲוָה לָזֶה, וְאֶפְלוֹ כִּשְׁמַגִּיעַ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְתַאֲוָה כְּזוֹ, רְחֻמְנָא לְצֻלָּן, אֵינוֹ בָּא לְיָדוֹ, וְיֵשׁ לוֹ כְּמָה מְגִיעוֹת לָזֶה, וְאֶפְלוֹ אִם יַעֲבֹר, לֹא יַעֲבֹר כִּי אִם לְעַתִּים רְחוּקוֹת, וְקָרוֹב שְׁלֵא יַעֲבֹר רַק פְּעַם אַחַת כָּל יָמָיו, אֲבָל בְּהַנְהִיגַת הָעוֹלָם וּבְחִדוּשֵׁין דְּאוֹרִיתָא שְׁמַחֲדוּשֵׁין, יְכוּלִים לַעֲבֹר מִמֶּשׁ עַל גִּנְבַּ וְנוֹאֵף וְרוֹצֵחַ בְּכָל פְּעַם, בְּכָל רָגַע, רְחֻמְנָא לְצֻלָּן. כִּי אִם אָדָם אֵינוֹ רְאוּי, אֲזִי כָּל הַפְּסָף שֶׁהוּא לוֹקַח

בגדלה וחכמה גדולה. ורץ התם גם-כן לקראתו בשמחה גדולה, והיה אומר לאשתו: תן לי מהר היופא, אלף לקראת חברי ידידי לראותו. ונתנה לו הפעלץ, והיה רץ לקראתו. והחכם היה נוסע בעגלות צב בגדלה. ובא לקראתו התם הזה והיה שואל בשלומו באהבה בשמחה: אחי חביבי, מה אתה עושה? ברוף המקום, שהביאך, ואני זוכה לראותך! והחכם הנ"ל, גם כל

נחרי אפרסמון

מבני אדם, זה גנבה, פשוטו כמשמעו, וכן בחדושין דאורייתא, אם אין לו זכוף וברור המדמה, ומחמיר מאד על בני-אדם במקום שאין צריכים להחמיר, ובפטריות בעיני תשובה, ובפטר בעתים הללו, על-ידי-זה הוא יכול להפיל בני-אדם לגמרי, עד שיהיו נואפים, או רחמנא לישזכן, יכולים להתאבד, פי מי שאינו ראוי לחדש חדושין דאורייתא, והוא מחדש באפן כזה שמחמיר על האדם, אזי מרב יאוש, יפל יותר ויותר, רחמנא לצלן. ורץ התם גם-כן לקראתו בשמחה גדולה; כי מי שהולך בתמימות, מקבל את כל אדם בסבר פנים יפות, ומכל שפן את חברו, שמכיר אותו עוד מנעוריו. והיה אומר לאשתו: תן לי מהר היופא, אלף לקראת חברי ידידי לראותו. ונתנה לו הפעלץ, וזה גם-כן מוסר השכל, איך לקים מאמרים ו"ל (ברכות כו:): אזיל ואמליך באינשי ביתי; והיה רץ לקראתו, כי הוא החזיק את זה למצוה גדולה — לבקר את חברו הטוב, ולכן רץ בשמחה עצומה, וכמאמרים ו"ל (אוצר המדרשים): בני, הוי רץ לדבר מצוה, ואל תהי המצוה קלה בעיניך, ואל תאמר זו קלה וזו חמורה, כי אינך יודע מתן שכרן של מצוות. והחכם היה נוסע בעגלות צב בגדלה ובגאונה ובישות, כאלו כל העולם שלו; כי מי שהולך בחכמות חושב כך. ובא לקראתו התם הזה, והיה שואל בשלומו באהבה, בשמחה: אחי, חביבי! מה אתה עושה?! ברוף המקום שהביאך, ואני זוכה לראותך! כי מי שהוא איש תם וירא אלקים, מסתכל על כל אחד באפן חיובי, ומקבל את פני כל אדם בשמחה, ומכל

העולם היה בעיניו כלא פנ"ל. מפל-שפן איש פזה, שנדמה למשגע. אף אף-על-פי-כן, מחמת אהבת נעורים הגדולה שהיה ביניהם, היה מקרבו, ונסע עמו לתוך העיר.

והשני בעלי-בתים הנ"ל, אביהם של אלו השני בנים, מתו בתוך אותו הזמן, שהיה החכם משוטט במדינות, ונשארו הבתים שלהם. והתם, שהיה במקומו, נכנס לבית אביו וירשו. והחכם, שהיה במדינות, לא

נחרי אפרסמון

שכן את חברו הטוב. והחכם הנ"ל, גם כל העולם היה בעיניו כלא פנ"ל, מפל שפן איש פזה, שנדמה למשגע, כי החכמות של האדם מטעות אותו, עד שנדמה לו, שכל העולם כלו בטעות, ורק הוא יודע את האמת, והוא יותר חכם מכלם, ולכן הוא מסתכל על כל העולם כאלו אינם כלל מהישוב, ומפל שפן על התם הזה שהולך בתמימות ובפשיטות, והוא מלא שמחה, עליו מסתכלים כאלו הוא משגע. אף אף-על-פי-כן מחמת אהבת נעורים הגדולה שהיה ביניהם — היה מקרבו, כאלו הוא עושה לו טובה. ובאמת אם אדם רואה איש אחד שהוא חכם בעיניו, וחושב שהוא יותר מפל העולם, ובפרט שמחזיק אותך למשגע, מאדם פזה צריכים לברח, כי אין שום תועלת להתחבר אליו. ונסע עמו לתוך העיר, הינו החכם עם התם.

והשני בעלי-בתים הנ"ל, אביהם של אלו השני בנים, מתו בתוך אותו הזמן שהיה החכם משוטט במדינות, ונשארו הבתים שלהם, כי (קהלת א, ג): "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש", "דור הולך ודור בא, והארץ לעולם עומדת", כי הנה אבותיהם של החכם והתם נפטרו, והשאירו אחריהם בתים. והתם, שהיה במקומו של אביו, נכנס לבית אביו וירשו, כי זה שמתנהג בתמימות ובפשיטות, הוא הולך בדרך אביו, ולכן כיון שנפטר

הָיָה מִי לְקַבֵּל הַבַּיִת, וְנַעֲשֶׂה פְּלָה וְאֲבוֹד בַּיִת הַחֶכֶם וְלֹא
נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ פְּלוּם, וְלֹא הָיָה לְהַחֲכֵם מְקוֹם לְפָנָם בּוֹ
בְּבוֹאוֹ. וְנִסְעַ לְתוֹךְ אַכְסֵינְיָא אַחַת, וְהָיָה לוֹ שֵׁם יְסוּרִים,
כִּי לֹא הָיְתָה הָאֲכְסֵינְיָא בְּרִצּוֹנּוֹ. וְהָתָם הֵנִי לְמִצָּא לוֹ עֵתָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אָבִיו, הוּא נִכְנָס לְרֵשֶׁת אֶת בַּיִתוֹ, מֵה שְׂאִין פֶּן הַחֶכֶם, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט
בְּעוֹלָם עִם חֲכָמוֹת שֶׁל הַבַּל, וְרָצָה לְהִתְגַּדֵּל וּלְהִתְנַשֵּׂא וּלְהִתְפָּרֵס, לְכֵן הִלָּךְ
מִדְּרָכֵי אָבִיו, וּלְבִסּוֹף לֹא נִשְׁאָר לוֹ שׁוּם דְּבַר, אֲפִלּוּ הֵיכָן לְהִכְנִס. כִּי הַחֶכֶם,
שֶׁהָיָה בְּמַדִּינוֹת, לֹא הָיָה מִי לְקַבֵּל הַבַּיִת, וְנַעֲשֶׂה פְּלָה וְאֲבוֹד בַּיִת הַחֶכֶם,
וְלֹא נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ פְּלוּם, וְלֹא הָיָה לְהַחֲכֵם מְקוֹם לְפָנָם בּוֹ בְּבוֹאוֹ; כִּי מֵאַחַר
שֶׁלֹּא הָיָה בְּבֵיתוֹ כָּל הַזְּמַן, לֹא הָיָה מִי שִׁיטְפֵל בְּדִירַת אָבִיו, וְלְכֵן הַבַּיִת
נִהְרָס לְגַמְרֵי, וְלֹא הָיָה לוֹ הֵיכָן לְהִכְנִס. וּמֵה גַם, שְׁבִיַת אָבִיו הָיָה בְּנוֹי עִם
אָמוֹנָה, וְלְכֵן אִם אָדָם נִכְנָס לְבֵית אָבִיו, וַיִּוְרַשׁ אֶת דְּרָכֵי אָבִיו, וְהוֹלֵךְ
בְּחִמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת, וּמִמְשִׁיף אֶת הָאָמוֹנָה הַקְּדוּשָׁה מְדוּר דוּר, עַל-יְדֵי-זֶה
יֵשׁ לוֹ מְקוֹם הֵיכָן לְהִכְנִס, כִּי אֵין עוֹד מְקוֹם טוֹב לְהִתְחַבֵּא כְּמוֹ בְּבֵית אָמוֹנָה,
שֶׁזֶה עֵקֶר תְּפָאֶרֶת הָאָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה מִד, יג): "כִּתְּפָאֶרֶת אָדָם לְשִׁבְת
בַּיִת". וְלְכֵן הָתָם הַקְּדוּשׁ, שִׁישַׁב בְּמְקוֹם אָבִיו, וְלֹא הִלָּךְ מִדְּרָכֵי אָבִיו, כִּיֵּן
שֶׁנִּפְטַר אָבִיו, הוּא נִכְנָס תְּכַף-וּמִיד לְבֵיתוֹ, וַיִּרַשׁ אֶת בַּיִתוֹ שֶׁהוּא בַּיִת
הָאָמוֹנָה, וְלְכֵן הָיָה תְּמִיד שְׂמַח, כִּי אֵין עוֹד שְׂמִחָה כְּשִׂמְחַת הַדְּבָקוֹת בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא. מֵה שְׂאִין פֶּן הַחֶכֶם, עֲזוּב אֶת בַּיִת אָבִיו, וְהִלָּךְ אַחַר בּוֹרוֹת
נִשְׁבָּרִים, וְזֶה מֵה שֶׁמִּתְאַוֵּן הַנְּבִיא (יְרֵמְיָהוּ ב, יג): "אֲתִי עֲזוּבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים,
לְחַצְב לְהֵם בְּאֵרוֹת בְּאֵרֵת נִשְׁבָּרִים, אֲשֶׁר לֹא יִכְלוּ הַמַּיִם"; וְלְכֵן כְּשִׁחְזַר הָיָה
הַבַּיִת חָרֵב וְנִחְרָב, וְלֹא הָיָה לוֹ הֵיכָן לְהִכְנִס, וְהִצְרִיךְ לְשַׁכַּח לְעַצְמוֹ מְקוֹם.
וְנִסְעַ לְתוֹךְ אַכְסֵינְיָא אַחַת, וְהָיָה לוֹ שֵׁם יְסוּרִים, כִּי לֹא הָיְתָה הָאֲכְסֵינְיָא
בְּרִצּוֹנּוֹ; כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (יְרוּשְׁלָמִי מוֹעֵד קָטָן, פָּרָק ב', הַלְכָה ד'):
שְׂמִחָה לְאָדָם בְּשַׁעָה שֶׁהוּא דָר בְּתוֹךְ שְׁלוֹ; וְלְכֵן מֵאַחַר שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ הֵיכָן
לְהִכְנִס, וְהָיָה צְרִיךְ לְגוֹר בְּמְקוֹם אַחַר וְלֹא בְּמְקוֹמוֹ, לְכֵן הָיָה מְאֹד עֲזוּב.

עבדא חדשה, והיה רץ ובא בכל פעם מביתו להחכם באהבה בשמחה, והיה רואה שיש לו יסורין מהאכסניא. ואמר התם להחכם: אחי, עול לביתי, ותעמד אצלי, ואני אקביץ כל מה שיש לי בקמין אחד, וכל ביתי (הכל לפניך כרצונך. וישר בעיני החכם) ונכנס לביתו, ועמד אצלו.

והחכם היה מלא יסורים תמיד, כי הניח שם שהוא חכם מפלג ואמן ודאקטיר גדול מאד. והיה בא שר

נחרי אפרסמון

והתם הנ"ל מצא לו עתה עבדא חדשה, והיה רץ ובא בכל פעם מביתו להחכם באהבה, בשמחה; כי אצלו היתה זו מצות הכנסת אורחים וקבלת פני חברו. ולכן בכל פעם רץ אליו לקבל את פניו, ולחזקו ולאמצו ולעודדו, כי כך מתנהג מי שהולך בתמימות ובפשיטות באמונה פשוטה בו יתברך, שהוא תמיד מקבל את פני חברו בשמחה ובעין טובה. והיה התם רואה שיש לו להחכם יסורין מהאכסניא, כי לא היה לו שום נחת להיות במקומות אחרים, כי להיות אצל אחרים זה כמו גלות ממש. ואמר התם להחכם: אחי, עול ותכנס לביתי, ותעמד אצלי, ואני אקביץ כל מה שיש לי בקמין אחד, וכל ביתי הכל לפניך כרצונך; כי מצות הכנסת אורחים עולה על כל המצוות, כמאמרם ו"ל (שבת קכז): גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכינה; וישר בעיני החכם, ונכנס לביתו, ועמד אצלו; כי ראה שאין לו בררה, כי בכל מקום שרק היה — לא כבדו אותו, וכן לא היו נראות בעיניו האכסניות, ולכן רק בדיעבד עשה טובה לחברו התם, ונכנס אצלו, כי לא היתה לו בררה.

והחכם היה מלא יסורים תמיד, כי מי שהולך עם חכמות, הוא תמיד עם יסורים, כי כל מה שרק יתנו לו, הוא אינו שמח בחלקו. כי הניח שם, שהוא חכם מפלג ואמן ודאקטיר גדול מאד, והיה בא שר אחד, וצוה לו,

אחד, וצוה לו שיעשה לו טבעת של זהב. ועשה לו טבעת נפלא מאד, וחקק שם ציורים בדרכים נפלאים מאד, וחקק שם אילן, שהיה נפלא מאד. וכא השר, ולא ישר בעיניו כלל הטבעת, והיה לו יסורים גדולים מאד, כי היה יודע בעצמו, שאלו היה הטבעת עם האילן הזה בשפאנא, היה חשוב ונפלא מאד.

וכן פעם אחד בא שר גדול והביא אבן טוב יקר, שבא ממרחקים, והביא לו עוד אבן טוב עם ציור, וצוה לו שיציר כציור הזה על האבן טוב שהביא, וציר ממש כאותו הציור, רק ששגה בדבר אחד, שלא היה שום

נחרי אפרסמון

שיעשה לו טבעת של זהב, ועשה לו טבעת נפלא מאד, וחקק שם ציורים בדרכים נפלאים מאד, וחקק שם אילן, שהיה נפלא מאד. וכא השר, ולא ישר בעיניו כלל הטבעת, והיה לו יסורים גדולים מאד, כי היה יודע בעצמו, שאלו היה הטבעת עם האילן הזה בשפאנא, היה חשוב ונפלא מאד; זו הייתה הטעות הכי גדולה שלו, כי מה לו לחשב או לדבר מאחרים, הוא צריך לראות שזה ישר בעיניו, ואם יישר הדבר הזה בעיניו, הוא צריך להיות חזק מאד מאד בזה, ומה אכפת לו מה שאחרים אומרים? ! ודבר זה טוב אצל כל בר ישראל, שאסור להסתכל על אחרים כלל, הוא צריך להיות חזק עם הנקדה של עצמו, אם הוא רואה שזה נושא חן בעיניו, שלא תבלבל מאף אחד בעולם.

וכן פעם אחד בא שר גדול, והביא אבן טוב יקר, שבא ממרחקים, והביא לו עוד אבן טוב עם ציור, וצוה לו, שיציר כציור הזה על האבן טוב שהביא. וציר ממש כאותו הציור, רק ששגה בדבר אחד, שלא היה שום

אדם מבין על זה, רק הוא לבדו. ובא השר, וקבל האבן טוב וישר בעיניו, והיה לו להחכם הזה יסורים גדולים מן השגיאה: הלא עד היכן מגיעה חכמתי, ועתה יזדמן לי שגיאה!

וגם בענין הדאקטירי היה לו יסורים. כשהיה בא לחולה, והיה נותן לו רפואה, שהיה יודע בברור, שאם ילך לו להחולה לחיים, בודאי מחיב בברור להתרפאות מזה, כי היא רפואה נפלאה מאד. ואחר-כך

נהרי אפרסמון

אדם מבין על זה, רק הוא לבדו. ובא השר וקבל האבן טוב, וישר בעיניו, והיה לו להחכם הזה יסורים גדולים מן השגיאה: הלא עד היכן מגיעה חכמתי, ועתה יזדמן לי שגיאה! גם זו היתה טעות גדולה שלו, כי אם זה נראה בעיני האדם, מה היה צריך פל-כף להצטער, אפלו שיש איזה חסרון, ואין אף אחד יכול לראות את החסרון, ואדרבה זה היה ישר בעיניו, מה היה צריך פל-כף להצטער?! וכן הוא אצל כל אדם ברוחניות, בעבודת השם יתברך אדם צריך לדעת, שכל מה שהוא עושה, זה מאד יקר בעיניו יתברך, כי כל מצוה ומצוה וכל דבר טוב שהוא עושה, זה מאד מאד חשוב למעלה, ואפלו אם יש בזה איזה חסרון — לא צריכים להצטער, אדרבה, צריך לשמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו. וזה עקר השלמות שאדם צריך להגיע לזה — לשמח עם כל נקדה ונקדה טובה שיש בו, ולא להסתכל ולחפש אחר החסרונות שיש אצלו, אדרבה, שישתכל רק על הטוב שיש בו.

וגם בענין הדאקטירי היה לו יסורים. כשהיה בא לחולה, והיה נותן לו רפואה, שהיה יודע בברור, שאם ילך לו להחולה לחיים, בודאי מחיב בברור להתרפאות מזה, כי היא רפואה נפלאה מאד, ואחר-כך מת החולה,

מת החולה. והיו אומרים העולם שמת עלידו, והיה לו
 יסורים גדולים מזה. וכן לפעמים נתן רפואה לחולה
 ונתרפא, והיו אומרים העולם: מקרה הוא. והיה מלא
 יסורים תמיד.

וכן היה צריך למלבוש. וקרא החיט, ויגע עמו, עד
 שלמדו לעשות המלבוש כרצונו, כמו שהיה יודע,
 וכוון החיט, ועשה המלבוש כרצונו, רק כנה אחד (שקורין

נחרי אפרסמון)

והיו אומרים העולם, שמת על ידו, והיה לו יסורים גדולים מזה. וכן
 לפעמים נתן רפואה לחולה ונתרפא, והיו אומרים העולם: מקרה הוא, והיה
 מלא יסורים תמיד; כי בענין חכמת הרפואה והדאקטירי כבר גלה לנו רבנו
 ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נ'), שכל הרופאים טועים עד מאד, ויש ביניהם ופוחים
 גדולים, ומה שאצל רופא אחד — רפואה, אצל רופא שני — זה סם המות,
 כי אין ביניהם ברור בענין רפואות האדם, וצריכים לבקש הרבה רחמים,
 שימצאו מזור ותרופה למחלתו. ורואים בחוש, שרוב הרופאים הם בעלי
 גאווה גדולים מאד, וכל רופא מחזיק מעצמו כאלו רק הוא יודע תרופה
 לחולה, והשני בכלל אינו יודע מה שהוא סח, כמפרסם דבר זה בעולם, וזה
 בא להם מהחכמות שמטעות את דעתם לגמרי, כי מי שהוא הולך בחכמות
 — חיינו מוררים מאד. וזה ראו אצל החכם, שמרב חכמתו המדמה, עד
 שהוא הסתכל על כל העולם בדרך בוז ולעג, אף שהיה רופא גדול מאד,
 עם כל זאת הנה מלא יסורים, כי אם אדם מת, אמרו שהוא הרגו, ואם אדם
 נתרפא, אמרו שנתרפא מעצמו. ולכן הגאות והחכמות גרמו לו ליסורים
 רבים מאד.

וכן היה צריך למלבוש, וקרא החיט ויגע עמו, עד שלמדו לעשות
 המלבוש כרצונו, כמו שהיה יודע, וכוון החיט, ועשה המלבוש כרצונו, רק
 כנה אחד (שקורין לעפיל) שגה בו, ולא פונו יפה, והיה מצטער מאד, כי היה

"לעפיל" שָׁנָה בּוֹ, וְלֹא כִּוְנֹו יָפָה, וְהָיָה מִצְטַעַר מְאֹד, כִּי הָיָה יוֹדֵעַ בְּעִצְמוֹ, אֵף שֶׁבְּכֹאן הוּא יָפָה, כִּי אֵינָם מְבִינִים עַל זֶה, אֲבָל אִם הָיִיתִי בְּשִׂפְאֲנִיָּא עִם הַלְעָפִיל הַזֶּה, הָיִיתִי לְשָׁחוֹק וְהָיִיתִי נִדְמָה כְּמוֹ "וַתִּיר" (נלעג). וְכֵן הָיָה מְלֵא יִסּוּרִים תָּמִיד.

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

יודע בעצמו, אף שבכאן הוא יפה, פי אינם מבינים על זה, אבל אם הייתי בשפאניא עם הלעפיל הזה, הייתי לשחוק, והייתי נדמה כמו "ותיר" (אדם שעושים ממנו ליצנות), וכן היה מלא יסורים תמיד; כי מי שהולך עם חכמות, מפל דבר קטן הוא מצטער, וזה שובר אותו לגמרי, ובפרט בעניני לבושים, הוא צריך שיהיה המלבוש כפי טעמו וחסקו, וזה מה שהורג אותו לגמרי, כי אם אינו מקבל את המלבוש כמו שהוא רצה, זה גורם לו צער גדול מאד, ובאמת אין לה עוד שטות יותר גדולה מזו. וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות ה"ז, סימן ק) על הפסוק (בראשית לט, יב): "ותתפשהו בבגדו", שהבעל-דבר והסטרא אחרא תופסים את האדם בבגדו, דהינו שמטריד אותו בטרתת בגדיו ומלבושיו, כי טרתת הצטרכות מלבושים ובגדים של אדם, הם מבלבלין מאד את האדם, ומונעים אותו על-ידי-זה מעבודת השם יתברך, וזהו "ותתפשהו בבגדו". אף מי שהוא בעל נפש, ולבו חזק בהשם יתברך, אינו משגיח גם על זה, אף-על-פי שאין לו בגד ללבש, אף-על-פי-כן אינו מטריד עצמו בזה, ואינו רוצה להניח עצמו לבלבל בזה, וזהו (שם): "ויעזב בגדו בידה ויגס", שמניח בגדו ומלבושו, ונס ובורח מהם, ואינו משגיח כלל על זה, רק עושה את שלו בעבודת השם יתברך כפי מה שיכול. ולהפך אנחנו רואים, שאלו ההולכים עם חכמות של הבל, עושים עסק מהלבושים שלהם, שצריכים להיות כפי האפנה האחרונה, וצריכים להיות מְגַהֲצִים בְּדִיּוֹק וכו', ואם אין לו את זה, אזי גורם לעצמו עגמת נפש גדולה מאד, ואין לה עוד שטות יותר גדולה מפל זה.

וְהֵתֵם הִיָּה רִץ וּבֹא בְּכָל פַּעַם אֶל הַחֲכָם בְּשִׂמְחָה, וּמִצְאוֹ
 שֶׁהוּא מִצֵּר וּמְלֵא יְסוּרִים, וּשְׂאֵלוֹ: הֲלֹא חָכָם
 וְעֹשֵׂיר בְּמוֹתָד, עַל מַה יֵּשׁ לָךְ יְסוּרִים תְּמִיד? הֲלֹא אֲנִי
 מְלֵא שִׂמְחָה תְּמִיד? וְהִיָּה בְּעֵינֵי הַחֲכָם לְשַׁחוֹק, וְנִדְמָה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְהֵתֵם הִיָּה רִץ וּבֹא בְּכָל פַּעַם אֶל הַחֲכָם בְּשִׂמְחָה; כִּי מַחֲמַת גְּדֹל
 תְּמִימוֹתוֹ שֶׁהִיָּתָה לוֹ, הִיָּה שִׂמַּח בַּחֲלָקוֹ תְּמִיד, וְלֹא הָיָה חֶסֶר לוֹ שׁוּם דָּבָר,
 כִּי מִצָּא אֶת כָּל הַמְּאֻכְלִים בְּלָחֶם, וְאֶת כָּל הַמְּשַׁקְאוֹת בַּמִּים, וְאֶת כָּל
 הַמְּלַבּוֹשִׁים בַּפְּעֻלֶץ (מְעִיל פְּרוּה), וְעַל-כֵּן הִיָּה תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְרִץ אֶל הַחֲכָם
 בְּשִׂמְחָה, כִּי מִי שֶׁהוּא תְּמִיד בְּשִׂמְחָה, רוֹצֵה לְשִׂמַּח גַּם אֶת אַחֲרִים, כִּי זֶהוּ
 סִימָן שֶׁאָדָם שִׂמַּח — כְּשֶׁמְשַׂמַּח אֶת אַחֲרִים, כִּי בְּזֶה מֵרָאָה שֶׁהוּא מְלֵא
 שִׂמְחָה, וּכְבָר עוֹבְרֵת הַשִּׂמְחָה עַל כָּל גְּדוּתָיו, עַד שֶׁיִּכּוֹל לְהַשְׁפִּיעַ שִׂמְחָה גַּם
 עַל הַזּוֹלָת. וְלָכֵן רִץ הֵתֵם בְּכָל פַּעַם אֶל הַחֲכָם בְּשִׂמְחָה לְשִׂמַּח אוֹתוֹ. וְכָף
 אָמַר רַבְּנּוֹ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן כג), שֶׁצָּרִיכִים לְחַטֵּף אֶת הַיְגוֹן
 וְהַאֲנָחָה לְתוֹף הַשִּׂמְחָה. וּמִצְאוֹ, שֶׁהוּא מִצֵּר וּמְלֵא יְסוּרִים, וּשְׂאֵלוֹ: הֲלֹא
 חָכָם וְעֹשֵׂיר בְּמוֹתָד, עַל מַה יֵּשׁ לָךְ יְסוּרִים תְּמִיד? ! הֲלֹא אֲנִי מְלֵא שִׂמְחָה
 תְּמִיד; וְזֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁאֶפְלוֹ הָעֹשֵׂיר הִכִּי גְדוֹל, הוּא תְּמִיד בְּצַעַר
 וּבִיְסוּרִים, כְּמוֹבֵא בְּדַבְּרֵי רַבְּנּוֹ ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיט), שֶׁאֶפְלוֹ
 הָעֹשֵׂירִים הַגְּדוֹלִים וְהַשָּׂרִים אֵין לָהֶם שׁוּם עוֹלָם הַזֶּה כָּלָל, כִּי כָּל יְמֵיהֶם
 כְּעַס וּמְכַאוֹבוֹת, וְכָלֶם מְלֵאִים טְרָדוֹת וּדְאָגוֹת וְעַצְבוֹת וַיְגוֹן וְאֲנָחָה תְּמִיד,
 וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ יְסוּרִים מִיָּחָדִים, וְאֵין אֶחָד מִכָּל הָעֹשֵׂירִים וְהַשָּׂרִים, שֶׁיְהִיָּה
 לוֹ הַכֹּל כְּסֹדֵר כְּרָצוֹנוֹ. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם (קֹהֶלֶת ב', כג): "כִּי כָּל
 יְמָיו מְכַאֲבִים וְכְעַס עֹנֵינוּ גַם בְּלִילָה לֹא שָׁכַב לְבוֹ, גַּם זֶה הִבֵּל הוּא"; וְלָכֵן
 תְּמָה הֵתֵם — לְמַה אֲתָה בְּצַעַר כְּשֶׁלֵּא חֶסֶר לָךְ כְּלוּם, אֲתָה עֹשֵׂיר וְאֲתָה
 חָכָם, הֲלֹא לִי אֵין כְּלוּם, וְאֲנִי מְלֵא שִׂמְחָה. וְהִיָּה בְּעֵינֵי הַחֲכָם לְשַׁחֵק, וְנִדְמָה
 בְּעֵינָיו לְמִשְׁגָּע; כִּי זֶה דְרָכָם שֶׁל אֵלוֹ הַחֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם, שֶׁמְחַזְּקִים אֶת
 הָאִישׁ כְּשׁוֹר, שֶׁהוּא תְּמִיד בְּשִׂמְחָה לְמִשְׁגָּע, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוֹ ו"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת,
 אוֹת אֶמֶת, סִימָן ל'): כִּפִּי הִרְחוֹק מֵאֶמֶת, כֵּן מְחַזֵּיק אֶת הַסּוֹר מֵרַע לְשׁוֹטָה. וְאָמַר

בְּעֵינָיו לְמִשְׁגָּע. וְאָמַר לוֹ הַתָּם: הֲלֹא סַתֵּם בְּנֵי-אָדָם
 שְׂמַתְלוֹצְצִים מִמֶּנִּי הֵם שׁוֹטִים, כִּי אִם הִמָּה חֲכָמִים מִמֶּנִּי,
 הֲלֹא אֲדַרְבֶּה, הֵם שׁוֹטִים כַּנִּזְכָּר לְעִיל, מִכָּל-שֶׁכֶן חָכֵם
 כְּמוֹתֶךָ. וַיְמַה תִּהְיֶה אִם אַתָּה חָכֵם מִמֶּנִּי? עָנָה הַתָּם וְאָמַר
 לְהַחֲכָם: מִי יִתֵּן, שְׂתִבּוֹא אֵתָה עַל מִדְרָגָה שְׁלִי! הַשִּׁיב
 הַחֲכָם וְאָמַר: זֶה אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת, שְׂאֲנִי אָבוֹא עַל שְׁלֶךְ;
 שְׁיִנְטַל מִמֶּנִּי הַשֶּׁכֶל חָס וְשָׁלוֹם אוֹ אֵהִיָּה חוֹלָה חָס וְשָׁלוֹם

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לוֹ הַתָּם: הֲלֹא סַתֵּם בְּנֵי-אָדָם, שְׂמַתְלוֹצְצִים מִמֶּנִּי, הֵם שׁוֹטִים, כִּי אִם הִמָּה
 חֲכָמִים מִמֶּנִּי, הֲלֹא אֲדַרְבֶּה, הֵם שׁוֹטִים כַּנִּזְכָּר; כִּי מִי שְׁלוּעַג לְאַחֲרִים, הוּא
 מְרָאָה שֶׁהוּא שׁוֹטָה וְגַם רוּחַ, וְכִמוֹ שְׂאֵמַר הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם (משלי ט, יב):
 "אִם חֲכָמָה — חֲכָמָה לָךְ, וְלִצְתָּ — לְכַדֵּךְ תִּשָּׂא"; אִם אָדָם חָכֵם, וְהוּא
 תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּמְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה
 וּתְפִלָּה, אֲזִי הוּא חָכֵם לְעֲצוּמוֹ, וּמִי שְׂמַתְלוֹצֵץ מִמֶּנּוּ, הָרִי הוּא מִתְלוֹצֵץ
 מִעֲצוּמוֹ, לֹא מִהָאִשׁ כְּשֶׁר, כִּי הָאִשׁ כְּשֶׁר רַק מִצְּלִיחַ, וְלִכֵּן אָמַר לוֹ הַתָּם
 לְהַחֲכָם, הָרִי סַתֵּם בְּנֵי-אָדָם, אִם הֵם מִתְלוֹצְצִים מִמֶּנִּי, הֵם שׁוֹטִים גְּדוֹלִים,
 וְאִפְלוּ שְׂמַחְזִיקִים אֶת עֲצָמָם לְחֲכָמִים, כִּי מְאוּמָה אֵין בִּיָּדָם. מִכָּל שֶׁכֶן חָכֵם
 כְּמוֹתֶךָ, שְׂאֵתָה בְּאֵמַת חָכֵם, וְהֵייתָ צָרִיךְ לְהַסְתַּכֵּל עַל הַתְּכַלִּית הַנִּצְחִית, וַיְמַה
 תִּהְיֶה אִם אַתָּה חָכֵם מִמֶּנִּי? ! הֲלֹא אֵין מְאוּמָה בְּיָדְךָ, כִּי אֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה
 מְלֵא צְרוּת וְיִסוּרִים מְרוּרִים, וְאַתָּה בְּעֲצָבוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וַיְמַה כָּכָר שׁוּה כָּל
 חֲכָמְתֶךָ, שְׂאֵתָה מִחֲזִיק אֶת עֲצָמְךָ חָכֵם יוֹתֵר מִמֶּנִּי? ! עָנָה הַתָּם וְאָמַר
 לְהַחֲכָם: מִי יִתֵּן, שְׂתִבּוֹא אֵתָה עַל מִדְרָגָה שְׁלִי! כִּי טְבַע הַטּוֹב לְהִיטִיב, וּמִי
 שֶׁהוּא אִישׁ טוֹב, רוֹצֶה שְׁגַם לְאַחֲרִים יִהְיֶה טוֹב, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (משלי ג, כז):
 "אֵל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלְיוֹ, בְּהִיּוֹת לְאֵל יָדֶךָ לְעִשׂוֹת"; וְלִכֵּן אֶחָל לוֹ הַתָּם: מִי
 יִתֵּן שְׂתִבּוֹא לְמִדְרָגָה שְׁלִי — לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה. הַשִּׁיב הַחֲכָם וְאָמַר: זֶה
 אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת, שְׂאֲנִי אָבוֹא עַל שְׁלֶךְ, שְׁיִנְטַל מִמֶּנִּי הַשֶּׁכֶל, חָס וְשָׁלוֹם, אוֹ

וְאֵהִיָּה נַעֲשֶׂה מְשָׁע, כִּי הֲלֹא מָה אַתָּה? אִישׁ מְשָׁע. אֲבָל
 שְׂאֵתָה תָּבוֹא עַל שְׁלִי זֶה אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אִפֶּן שְׂתֵהִיָּה
 אַתָּה חָכֵם כְּמוֹנִי. הַשִּׁיב הַתָּם: אֲצַל הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ הַכֹּל
 אֶפְשָׁר, וַיְכוּל לְהִיּוֹת כְּהֶרֶף-עֵינַי, שְׂאֵנִי אָבוֹא עַל שְׁלִי.
 וְשָׁחַק הַחֲכָם מִמֶּנּוּ מְאֹד:

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אֵהִיָּה חוֹלָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְאֵהִיָּה נַעֲשֶׂה מְשָׁע, כִּי הֲלֹא מָה אַתָּה? אִישׁ
 מְשָׁע! זֶה מוֹסֵר הַשְּׂכָל, שְׁמִי שְׂכַל-כֶּף מְשָׁקַע בְּחֻמּוֹת שֶׁל הַבַּל, אֶפְלוּ
 שְׂתֵגְלָה לוֹ אֵת הָאֵמֶת, הוּא לֹא יִרְצֶה לְקַבֵּל מִמֶּךָ, הוּא יִלְךְ עִם הַחֻמּוֹת
 שְׁלוֹ, וַיִּלְעַג מִמֶּךָ, וַיַּחְזִיק אוֹתְךָ לְשׁוֹטָה וּמְשָׁע אוֹ חוֹלָה. וְכֹל זֶה בָּא מִחֻמַּת
 חֻמַּתוֹ הַמְדָּמָה, שְׁנוֹפֵל עַל-יְדֵי חֻמַּתוֹ אֶל שְׂאוֹל תַּחְתִּית, וּמְחַזִּיק אֵת עֲצָמוֹ
 לְחֻכָּם גְּדוֹל. וּבְאֵמֶת עָלָיו רַחֲמָנוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי הִתְנַא הַקְּדוֹשׁ אוֹמֵר (אֲבוֹת,
 פָּרָק ד'): אֵיזְהוּ חֻכָּם? הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם; וּמִי שֶׁמְחַזִּיק אֵת עֲצָמוֹ לְחֻכָּם, הוּא
 אִף פַּעַם לֹא יִרְצֶה לְקַבֵּל מֵאַחֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא נִשְׁאַר שׁוֹטָה, וְעוֹד מְחַזִּיק
 אֵת אַחֵרִים לְשׁוֹטִים וּמְשָׁעִים. אֲבָל שְׂאֵתָה תָּבֹא עַל שְׁלִי, זֶה אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם
 אִפֶּן, שְׂתֵהִיָּה אַתָּה חָכֵם כְּמוֹנִי; כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ עִם חֻמּוֹת, מְחַזִּיק אֵת כָּל
 הָעוֹלָם כְּלוֹ לְשׁוֹטָה, וְחוֹשֵׁב שֶׁהוּא הַחֻכָּם הַכִּי גְדוֹל בְּעוֹלָם, וְאִף אֶחָד אֵינוֹ
 יְכוּל לְהִגִּיעַ אֶל חֻמַּתוֹ, כִּי מֵרֵב גְּאוּתוֹ, הוּא מְסַתְּכָל בְּבוֹז עַל כָּלֵם. הַשִּׁיב
 הַתָּם: אֲצַל הַשֵּׁם יִתְּבַרֵךְ הַכֹּל אֶפְשָׁר, וַיְכוּל לְהִיּוֹת כְּהֶרֶף עֵינַי, שְׂאֵנִי אָבוֹא
 עַל שְׁלִי; כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּאֵמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְּבַרֵךְ, וְהוּא שֶׁמַּח בְּחֻלְקוֹ
 תָּמִיד, יֵשׁ לוֹ אֵמוּנָה בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא יְכוּל לְהִגִּיעַ גַּם-כֵּן לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת
 שְׁבַע עוֹלָם. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן סא): כְּמוֹ שֶׁאָדָם
 צָרִיף שְׂתֵהִיָּה לוֹ אֵמוּנָה בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כֶּף צָרִיף אָדָם שְׂתֵהִיָּה לוֹ
 אֵמוּנָה בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא גַם-כֵּן חָשׁוּב אֲצֵלוֹ יִתְּבַרֵךְ, וְכֶף יוּכַל לְהִגִּיעַ לְכָל
 הַמְּדַרְגּוֹת שְׁבַע עוֹלָם. וְשָׁחַק הַחֲכָם מִמֶּנּוּ מְאֹד; כִּי מִי שֶׁחֻכָּם בְּעֵינָיו עֲצָמוֹ, הוּא
 כּוֹפֵר בְּעֵקֶר, וְלִכֵּן הוּא אֵינוֹ יְכוּל לְתַאֵר וּלְשַׁעַר שְׁגָם אַחֵר יְכוּל לְהִגִּיעַ
 לְמְדַרְגָּתוֹ, וְאֲדַרְבֵּה, אִם אוֹמְרִים לוֹ שִׁיְכוּלִים לְהִגִּיעַ לְמְדַרְגָּתוֹ, זֶה בְּעֵינָיו

וְאֵלוֹ הַשְּׁנַי בָּנִים הָיוּ נִקְרָאִים בְּפִי הָעוֹלָם זֶה בְּכִנּוּי
 "חָכָם" וְזֶה בְּכִנּוּי "תָּם". אֶף-עַל-פִּי שֵׁישׁ כַּמָּה
 חֲכָמִים וְתַמִּים בְּעוֹלָם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן פֶּאֶן הָיָה נִפְר הַדְּבָר
 בְּיוֹתֵר, כִּי שְׁנֵיהֶם מִמָּקוֹם אֶחָד, וְלָמְדוּ בְיַחַד, וְזֶה נַעֲשָׂה
 חָכָם מִפְּלֶג מְאֹד, וְזֶה הָיָה תָם גְּדוֹל מְאֹד, וּבַהֲסָקָאֲסְקִי
 (סֵפֶר מְרָשָׁם הָאֲזָרְחִים), שְׁשָׁם כּוֹתְבִין כָּל אֶחָד עִם כִּנּוּי
 פֶּאֲמַעְלִיא (שֵׁם מִשְׁפָּחָה) שְׁלוֹ, הָיוּ כּוֹתְבִין עַל זֶה כִּנּוּי
 "חָכָם" וְעַל זֶה כִּנּוּי "תָּם".

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

צְחוֹק מְכַאִיב, כִּי הוּא חוֹשֵׁב בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא הַחֲכָם הַכִּי גְדוֹל, וּמִי יָכוֹל
 לְהַשִּׁיגוֹ.

וְאֵלוֹ הַשְּׁנַי בָּנִים הָיוּ נִקְרָאִים בְּפִי הָעוֹלָם — זֶה בְּכִנּוּי 'חָכָם', וְזֶה בְּכִנּוּי
 'תָּם', אֶף-עַל-פִּי שֵׁישׁ כַּמָּה חֲכָמִים וְתַמִּים בְּעוֹלָם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן פֶּאֶן הָיָה
 נִפְר הַדְּבָר בְּיוֹתֵר, כִּי שְׁנֵיהֶם מִמָּקוֹם אֶחָד וְלָמְדוּ בְיַחַד, וְזֶה נַעֲשָׂה חָכָם מִפְּלֶג
 מְאֹד, וְזֶה הָיָה תָם גְּדוֹל מְאֹד, וּבַהֲסָקָאֲסְקִי (סֵפֶר מְרָשָׁם הַתּוֹשְׁבִים), שְׁשָׁם
 כּוֹתְבִין כָּל אֶחָד עִם כִּנּוּי פֶּאֲמַעְלִיא שְׁלוֹ, הָיוּ כּוֹתְבִין עַל זֶה כִּנּוּי 'חָכָם', וְעַל
 זֶה כִּנּוּי 'תָּם'. כִּי בְּאֶמֶת רוֹאִים שְׁנֵי חֲבָרִים שְׂגָדְלִים יַחַד, זֶה מוֹשֵׁף לְכוּוֹן
 זֶה, וְזֶה מוֹשֵׁף לְכוּוֹן זֶה, אֶף שְׂגָדְלוֹ יַחַד, וְלָמְדוּ יַחַד, וּלְבַסּוֹף אֶחָד נִמְשָׁף
 אַחֵר חֲכָמוֹת, וְהִגִּיעַ לְכַפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת וְחֵי חַיִּים מְרוֹרִים, וְאַחַד נִמְשָׁף
 אַחֵר תְּמִימוֹת, וְהִגִּיעַ לְשִׁמְחָה אֲמִתִּית, וְחֵי חַיִּי אֲמוּנָה, חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים.
 וְדָבָר זֶה נִתְפָּרֵס מְאֹד בְּעוֹלָם. וּכְמוֹ שְׂרוֹאִים אֶצֶל רַבָּה, שֶׁהוֹלִידָה אֶת
 יַעֲקֹב וְעָשׂו, וְכֹתִיב (בְּרֵאשִׁית כה, כז): "וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים, וַיְהִי עָשׂו אִישׁ יוֹדֵעַ
 צִיד, אִישׁ שָׂדֶה, וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֵהָלִים"; וְכֹלָם דִּבְרוּ מֵהַפְּרֵשׁ
 בְּיַנְיָהֶם. כְּמוֹ-כֵן בְּכֻלְלִיּוֹת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עִם יִשְׂרָאֵל עֲמָדוֹ רַגְלֵיהֶם עַל הַר
 סִינַי, וְקָבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְכֻלְּנוּ בְנֵי אָב אֶחָד אֲנַחְנוּ, עִם כָּל זֹאת רוֹאִים הַפְּרֵשׁ
 גְּדוֹל בֵּין אֶחָד לְהַשְּׁנַי, יֵשׁ בְּנֵי-אָדָם שְׁנִמְשָׁכִים אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמוֹסְרִים אֶת

פַּעַם אַחַת בָּא הַמֶּלֶךְ עַל הַסְּקֵאסְקִי, וּמָצָא שֶׁהָיוּ כְּתוּבִין
שֵׁם אֱלוֹ הַשְּׁנַי בָּנִים, זֶה בְּשֵׁם חָכֵם, וְזֶה בְּשֵׁם תָּם,
וְהָיָה בְּעֵינָיו לְפֶלֶא, שֶׁאֱלוֹ הַשְּׁנַיִם מְכַנְּיָם בְּשֵׁם "חָכֵם"
וְ"תָם", וְנִתְּאָוָה הַמֶּלֶךְ לְרֵאוֹתָם, וְחָשַׁב הַמֶּלֶךְ: אִם אֶשְׁלַח
אֲחֵרֵיהֶם פְּתָאוֹם שִׁיבֹאוּ לְפָנַי, יִתְּפַחְרוּ מְאֹד, וְהַחֲכָם
יִסְתַּתְּמוּ טַעֲנוֹתָיו לְגַמְרִי, וְהַתָּם גַּם-כֵּן אֶפְשָׁר יִשְׁתַּגַּע

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

נִפְשָׁם בְּעֵבֹרוֹ יִתְּבַרֵךְ, וּמִתְנַהֲגִים בְּתַמִּימוֹת וּבִכְפִּישִׁיטוֹת, וּמְקִימִים אֶת
מִצְוֹתָיו יִתְּבַרֵךְ בְּאֵמֶת וּבְתַמִּימוֹת וּבְשִׁמְחָה עֲצוּמָה, וְחַיִּים חַיִּים נְעִימִים
עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים, וְלֵהֲפֹךְ — רוֹאִים בְּנֵי-אָדָם, שֶׁנִּמְשָׁכִים אַחֵר כְּפִירוֹת
וְאֶפִיקוֹרְסוֹת בְּחֻכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, וַיֵּשׁ לָהֶם קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת אַחֲרָיו יִתְּבַרֵךְ, עַד
שְׁכּוֹפְרִים לְגַמְרִי, וְחַיִּים כְּמוֹ חֵיוֹת יַעַר בְּלֵי שׁוֹם בּוֹשָׁה, וְחַיִּיהֶם מְמַרְמְרִים
מְאֹד, וְרָעִים וּמְרִים לָהֶם מְאֹד הַחַיִּים. וְלָכֵן עַל שְׁנֵי סוּגֵי אֲנָשִׁים הָאֱלוֹ
מִסְתַּכְּלִים בְּיוֹתֵר, כִּי גַם אֲמוֹת הָעוֹלָם מִתְּפַעְעִלִים עַד מְאֹד, אֵיךְ יָכוֹל לֵהָיוֹת
בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל הַפְּרָשִׁים כָּאֱלוֹ: אֱלוֹ מוֹשְׁכִים לְכְפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא
לִישׁוּבָן, וְחַיִּים חַיִּי חֵילוּנִיּוֹת, וְאֱלוֹ מוֹשְׁכִים לְאִמּוֹנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְּבַרֵךְ,
וּמְקִימִים אֶת מִצְוֹתָיו יִתְּבַרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִכְפִּישִׁיטוֹת, וּמוֹסְרִים נִפְשָׁם בְּעֵבֹרוֹ
יִתְּבַרֵךְ.

פַּעַם אַחַד בָּא הַמֶּלֶךְ עַל הַסְּקֵאסְקִי (סֵפֶר מְרָשָׁם הַתּוֹשָׁבִים). וּמָצָא, שֶׁהָיוּ
כְּתוּבִין שֵׁם אֱלוֹ הַשְּׁנַי בָּנִים, זֶה בְּשֵׁם חָכֵם, וְזֶה בְּשֵׁם תָּם, וְהָיָה בְּעֵינָיו לְפֶלֶא,
שֶׁאֱלוֹ הַשְּׁנַיִם מְכַנְּיָם בְּשֵׁם 'חָכֵם' וְ'תָם'; כִּי בְּאֵמֶת כָּל אָדָם מִחֲזִיק אֶת עֲצֻמוֹ
לְחָכֵם, וְחוֹשֵׁב עַל עֲצֻמוֹ, שֶׁהוּא הַחָכֵם הַכִּי גְדוֹל, וְאֵף אֶחָד אֵינוֹ קוֹרֵא אֶת
עֲצֻמוֹ תָּם. וּפְהָ רָאָה הַמֶּלֶךְ עֲנָן יוֹצֵא דֶפֶן, שֶׁאֶחָד נִקְרָא 'חָכֵם' וְאֶחָד נִקְרָא
'תָּם', וְלָכֵן נִתְּאָוָה הַמֶּלֶךְ לְרֵאוֹתָם, וְחָשַׁב הַמֶּלֶךְ: אִם אֶשְׁלַח אֲחֵרֵיהֶם פְּתָאוֹם,
שִׁיבֹאוּ לְפָנַי, יִתְּפַחְרוּ מְאֹד, כִּי מֵה פְּתָאוֹם הַמֶּלֶךְ רוֹצֵה לְרֵאוֹת אוֹתָם. וְהַחֲכָם
יִסְתַּתְּמוּ טַעֲנוֹתָיו לְגַמְרִי, כִּי אִם קוֹרְאִים אוֹתוֹ פְּתָאוֹם, אֵין לוֹ זְמַן לְהִכִּין אֶת
עֲצֻמוֹ אֵיךְ לְדַבֵּר עִם הַמֶּלֶךְ. וְהַתָּם גַּם-כֵּן אֶפְשָׁר יִשְׁתַּגַּע מִחֻמַּת פַּחַד, כִּי

מחמת פחד. ונתישב המלך לשלח חכם אחד אל החכם, ותם – אל התם. רק איך מוצאין בעיר מלוכה תם כי בעיר מלוכה על פי רב הם חכמים, רק שהממנה על האוצרות הוא תם דוקא, כי החכם אינם רוצים לעשות ממנה על האוצרות, פן על-ידי חכמתו ושכלו יוכל לבזבז האוצרות. על-כן עושין ממנה על האוצרות תם דוקא.

וקרא המלך לחכם אחד ולאותו התם הנ"ל ושלחם להשני בנים הנ"ל, ונתן בידם אגרות לכל אחד ואחד. גם נתן בידם אגרת להגאבירניר של הגאבערניא

גהרי אפרסמון

המלך לא ידע במדרגת התם הזה, שהוא היה תמיד בשמחה, ושמח בחלקו, הוא חשב שזהו סתם תם עם שכל פשוט, ולכן אם יקראו אותו אל המלך פתאם – הוא ישתגע. ונתישב המלך לשלח חכם אחד אל החכם, ותם אל התם; כי כל אחד ידבר אליהם כפי מדרגתם, רק איך מוצאין בעיר מלוכה תם, כי בעיר מלוכה על-פירב הם חכמים, כי בעיר מלוכה כל אדם חושב שהוא יתגדל פעם, ולכן באים לגור שמה רק אנשים שמתזיקים את עצמם לחכמים, כי עושים לעצמם חשבון, כי אם הם חכמים, בודאי יקחו אותם פעם לאיזו משרה מכבדת, רק שהממנה על האוצרות הוא תם דוקא, כי החכם אינם רוצים לעשות ממנה על האוצרות, פן על-ידי חכמתו ושכלו יוכל לבזבז האוצרות, על-כן עושין ממנה על האוצרות תם דוקא; כי מי שהולך בתמימות ובפשיטות, אין לו כוונה לגנוב ולעשות עולות, מה שאין כן אלו החכמים בעיניהם, הם עושים כל מיני ערממיות להטעות בני-אדם.

וקרא המלך לחכם אחד ולאותו התם הנ"ל, ושלחם להשני בנים הנ"ל, ונתן בידם אגרות לכל אחד ואחד, גם נתן בידם אגרת להגאבירניר (מושל

(מושל המחוז), שאלו השני בנים הם תחת ממשלתו, וצוה בהאגרת שהגאבירניר ישלח להם אגרות משמו להחכם והתם, כדי שלא יתפחדו, ויכתב להם שאין הדבר נחוץ ואין המלך גוזר דוקא שיבואו, רק הדבר תלוי ברצונם; אם הם רוצים יבואו. רק שהמלך חפץ לראותם.

ונסעו אלו השלוחים, החכם והתם, ובאו להגאבירניר ונתנו לו האגרת. ושאל הגאבירניר על אלו השני בנים. ואמרו לו, שהחכם הוא חכם מפלג ועשיר

נחרי אפרסמון

(המחוז) של הגאבירניא (הממשל המחוזי), שאלו השתי בנים הם תחת ממשלתו, וצוה בהאגרת, שהגאבירניר ישלח להם אגרות משמו להחכם והתם, כדי שלא יתפחדו, ויכתב להם, שאין הדבר נחוץ, ואין המלך גוזר דוקא שיבאו, רק הדבר תלוי ברצונם: אם הם רוצים — יבואו, רק שהמלך חפץ לראותם; כי זה מעקרי הבחירה, שלא לוחצים את האדם, שהוא מכרח לעשות כמו שרוצים ממנו, אלא נותנים לו את הבחירה בידו. וזה שיק בכול פרט ופרט מפרטי הנהגת האדם, שמלמעלה לא לוקחים את הבחירה משום בן אדם. וזה סובב גם ברוחניות, כי מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא רוצה לראות את כל אחד, אלא אינו לוקח את הבחירה מהאדם, רק אומר לו שרוצה לראות אותו, ואם יש לאדם שכל, הוא עושה כל מיני פעולות שבעולם לבוא אליו, ואם אין לו שכל, הוא מתעצל מלבא אל המלך.

ונסעו אלו השלוחים החכם והתם, ובאו להגאבירניר, ונתנו לו האגרת, ושאל הגאבירניר על אלו השני בנים; כי באמת היה פלא, שלזה קוראים חכם ולזה קוראים תם, ולכן הוא התענין מי הם, כי חכמינו הקדושים אמרו (עדות פרק ה'): מעשיך יקרבוך ומעשיך ירחקוך, כי הכל הולך כפי מעשי האדם, כך שמו הולך לפניו. ולכן רצה לדעת מי הוא החכם הזה, ומי הוא התם הזה. ואמרו לו, שהחכם הוא חכם מפלג ועשיר גדול. רבנו ז"ל תפס

גָדוֹל, וְהַתָּם הוּא תָם בְּיוֹתֵר, וַיֵּשׁ לוֹ כָּל הַמְּלַבּוּשִׁים שֶׁל
הַפְּעֵלִץ כַּנִּל. וַנְּתִיעֵץ הַגַּאבִּירָנִיר, שְׁבוּדָאֵי אֵין רְאוּי
לְהַבְּיאוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ פְּעֵלִץ, וְעָשָׂה לוֹ מְלַבּוּשִׁים
כְּרְאוּי, וְהִנִּיחַ בְּתוֹךְ הָעֵגְלוֹת־צֶבַע שֶׁל הַתָּם, וְנָתַן לָהֶם
אֲגָרוֹת כַּנִּל. וְנִסְעוּ הַשְּׁלוּחִים וּבָאוּ לְשָׁם, וְנָתְנוּ הָאֲגָרוֹת
לָהֶם: הַחֲכָם לְהַחֲכָם, וְהַתָּם לְהַתָּם. וְהַתָּם, תִּכְפַּ שְׁהַגִּיעַ לוֹ
הָאֲגָרָת, אָמַר לְהַתָּם הַשְּׁלִיחַ שְׁהַבְּיאוֹ: הֲלֹא אֵינִי יוֹדֵעַ מַה
כְּתוּב בּוֹ, קָרָא אוֹתוֹ לְפָנָיו! הַשִּׁיב לוֹ: אֲנִי אֲסַפֵּר לְךָ
בְּעַל־פִּיהַ מַה שְּׁכָתוּב בּוֹ, שְׁהַמֶּלֶךְ רוֹצֵחַ שְׁתָּבוֹא אֵלָיו.

גַּהֲרִי אֲפַרְסֶמוֹן

הַלְשׁוֹן אֲ ווִילְדֵעֵר חֲכָם (חֲכָם פְּרָא), כִּי בְּאֵמַת זֶה מַה שֶּׁהוּא הִיָּה, שְׁלֹא הִיָּה
יְכוּל לְסַבֵּל אֶת אֶף אֶחָד, וְהַעֲשִׂירוֹת שֶׁלוֹ הֵעֲבִירָתוֹ עַל דַּעְתּוֹ, וְהַתָּם הוּא תָם
בְּיוֹתֵר, כִּי הוּא הוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת, וְהוּא תָמִיד שְׂמַח, וְעֵלְיוֹ נֹאמַר (מְשַׁלִּי י, ט):
"הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֶךְ בְּטַח", וַיֵּשׁ לוֹ כָּל הַמְּלַבּוּשִׁים שֶׁל הַפְּעֵלִץ כַּנִּל, הִיָּנוּ שֵׁישׁ
לוֹ רַק בְּגַד אֶחָד פְּשוּט, וְהוּא שְׂמַח עִם זֶה, וּמְרַגֵּישׁ שֵׁישׁ לוֹ כָּל הַבְּגָדִים,
וְכֵן יֵשׁ לוֹ כָּל הַמְּאֻכָּלִים וְכָל הַמְּשַׁקָּאוֹת בְּלַחֵם וּמֵיִם, וְהוּא רַק שְׂמַח. וַנְּתִיעֵץ
הַגַּאבִּירָנִיר, שְׁבוּדָאֵי אֵין רְאוּי לְהַבְּיאוֹ לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ פְּעֵלִץ, וְכִמּוֹ
שְׁכָתוּב (אֶסְתֵּר ד, ב): "כִּי אֵין לְבוֹא אֶל שַׁעַר הַמֶּלֶךְ בְּלְבוּשׁ שָׂק"; וְעָשָׂה לוֹ
מְלַבּוּשִׁים כְּרְאוּי, לְבוֹא לְפָנֵי מֶלֶךְ, וְהִנִּיחַ בְּתוֹךְ הָעֵגְלוֹת־צֶבַע שֶׁל הַתָּם, שִׁיְהִיו
לוֹ מְלַבּוּשִׁים מוֹכְנִים, וְנָתַן לָהֶם אֲגָרוֹת כַּנִּל. וְנִסְעוּ הַשְּׁלוּחִים וּבָאוּ לְשָׁם,
וְנָתְנוּ הָאֲגָרוֹת לָהֶם: הַחֲכָם לְהַחֲכָם, וְהַתָּם לְהַתָּם. וְהַתָּם תִּכְפַּ שְׁהַגִּיעַ לוֹ
הָאֲגָרָת, אָמַר לְהַתָּם הַשְּׁלִיחַ שְׁהַבְּיאוֹ: הֲלֹא אֵינִי יוֹדֵעַ מַה כְּתוּב בּוֹ, קָרָא
אוֹתוֹ לְפָנָיו! כִּי מְרַב תַּמִּימוֹתוֹ לֹא יָדַע אֶפְלוֹ מַה שְּׁכָתוּב שָׁם, וּבְקֶשׁ מַה־שְּׁלִיחַ
הַתָּם, שִׁיקְרָא לוֹ אֶת הַכְּתוּב. הַשִּׁיב לוֹ הַתָּם הַשְּׁלִיחַ: אֲנִי אֲסַפֵּר לְךָ בְּעַל־פִּיהַ
מַה שְּׁכָתוּב בּוֹ, כִּי גַם הוּא לֹא הִיָּה יְכוּל לְקָרָא אֶת הַכְּתוּב. וְזֶה רְאוּ בְּכָל
הַדּוֹרוֹת, שְׁכָל אֵלוֹ הַתַּמִּימִים וְהַיִּשְׁרִים, לֹא יָכְלוּ אֶפְלוֹ לְקָרָא, אֲלֵא הַתְּנַהֲגוּ
עֲצָמָם בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת כְּפִי שְׁשִׁמְעוּ מִהַחֲכָמִים, וְכֵן הַתְּפַלְלוּ בְּלִשׁוֹן

שאל תכף: רק בלי ליצנות. השיב לו: בודאי אמת, בלי ליצנות. ונתמלא שמחה תכף ורץ ואמר לאשתי: אשתי, המלך שלח בשבילי! ושאלה אותו: על מה ולמה? ולא היה לו פנאי להשיבה כלל, ותכף נזדרז בשמחה, והלך ונסע עם השליח תכף, ונכנס וישב בתוך העגלות-

נחרי אפרסמון

שרגילים בה, כי לא יכלו אפלו לקרא, וכך הוא הדרך התמימים והישרים, שאינם חוקרים שום דבר, רק שואלים בתמימות ובפשיטות: הגד נא לי מה כתוב פה. וכשאמר לו התם השליח, שהמלך רוצה שתבוא אליו, שאל תכף התם את השליח התם: רק בלי ליצנות! כי מי שהולך ומתנהג בתמימות, אינו יכול ומסוגל לסבל בשום פנים ואפן ליצן, כי ליצנות ותמימות הם שני הפכים, ולכן שאל אותו: אמר לי האמת, הדבר שאתה אומר, שהמלך קורא אותי, באמת אתה מתפונן, או שאתה עושה ליצנות? השיב לו התם השליח: בודאי אמת, בלי ליצנות; אם אני מביא לך אגרת מהמלך, שקורא לך, בודאי זה בלי ליצנות. ונתמלא שמחה תכף; כי מי שהולך בתמימות, ושומע שמלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא רוצה אותו ותפץ בו, ותכף-ומיד כשמתודע שזה בלי ליצנות, אזי הוא רץ בשמחה עצומה, כי באמת הוא יתברך קורא את כל בר ישראל לשוב אליו, כי בכל יום ויום בת קול יוצאת וקוראת לאדם שיחזר אליו, אך האדם מחמת ליצנותו, הוא מונע את עצמו מלהאמין, ועל-ידי-זה הוא מתעצל, ואינו חוזר אליו יתברך. אבל מי שהולך בתמימות, הולך בדרך בטוח, וחוזר אליו יתברך. ורץ ואמר לאשתי, כי חכמינו הקדושים אמרו (ברכות כז:): אזיל ואימליך באינשי ביתי; קדם שרוצים לעשות איזה דבר גדול, שיש בזה התנשאות, ראוי להמלך עם אשתו. ולכן בא התם אל אשתו ואמר לה: אשתי, המלך שלח בשבילי! כי הוא רוצה לראות אותי, ושאלה אותו: על מה ולמה? כי בדרך כלל האשה חוששת, ולא היה לו פנאי להשיבה כלל, כי מרב שמחה, תכף כשרק שמע שהמלך תפץ ביקרו, רץ בוריוזות, ולא היה לו כפר פנאי וזמן להשיב לה. ותכף נזדרז בשמחה, והלך ונסע עם השליח תכף, כי מי

צב, ומצא שם הבגדים הנ"ל ושמה יותר ויותר. בתוך כף נשלחו מסירות על הגאבירניר שהוא עושה עולות, והעבירו המלך. ונתיען המלך שטוב שיהיה גאבירניר

נחרי אפרסמון

שהולך בתמימות, הוא אינו מסתפל על שום מונע ומעכב, אלא תכף ומיד כשבאה לו התעוררות מלמעלה, הוא רץ ומזדרז לשוב אליו יתברך. ונכנס וישב בתוך העגלות-צב, ומצא שם הבגדים הנ"ל, ושמה יותר ויותר, כי עכשו יש לו כבר בגדים גם-כן; כי כן הוא דרך התם, שאינו חוקר בשום דבר, אלא כשנותנים לו בגדים, הוא מתלבש בבגדים ושם בהם, וכן הוא בכל פרט ופרט. וזה מוסר השכל לאדם, שילך בתמימות ובפשיטות, וכשמגלים לו את סדר-דרך-הלמוד של רבנו ז"ל להתחיל ללמד כסדרן, הוא לוקח משניות, וגורס פרק אחר פרק, עד שזוכה לסיים מסכת ועוד מסכת, עד שזוכה לסיים ששה סדרי משנה, וכן מתחיל ללמד ש"ס דף אחר דף, עד שזוכה לסיים פרק ועוד פרק, עד שזוכה לסיים מסכת ועוד מסכת, עד שמסיים את כל הש"ס כלו. וכן הוא בד' חלקי שלחן ערוך, שמתחיל מהתחלה, ולומד סימן אחר סימן, עד שזוכה לסיים את כל ד' חלקי שלחן ערוך. וכן בשאר למודים בזהר ובתקונים ובמדרשים וכו' וכו', ולאט לאט זוכה לסיים את כל התורה כלה, שהם הלבושים שלו. כי למעלה בשמים לבושי האדם הם התורה והמצוות שלמד וסגל בזה העולם. בתוך כף נשלחו מסירות על הגאבירניר (מושל המחוז), שהוא עושה עולות; רואים אדם שעושה עולות, ולבסוף נופל בפח, כי בני-אדם חושבים שהעולם הפקר, ולא יודעים שעל כל דבר יבואו במשפט, ומי שעושה עולות להזולת, לבסוף מוסרים אותו במסירות. וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות מריבה, סימן ב'): מי שרודף את חברו, הקדוש-ברוך-הוא מביא עליו רעה, כדי שישפח את חברו מלרדף אותו. והעבירו המלך, כי זה שעושה עולות, לבסוף הוא נופל בנפילה כזו שלא תאר לעצמו, שמעבירים אותו ממשרתו. ורואים בני-אדם שהם בעלי משרה גבוהה, ועם כל זאת יש להם רשעות שעושים עול להזולת, ונותנים לו לחכות, ומזלזלים בו, ועוד שאר מיני עולות שעושים, ואינם שמים על לב, שיום יבוא,

איש תם, שהתם ינהג המדינה באמת וישר, מחמת שאינו יודע חכמות והמצאות, ונמלך המלך לעשות את התם הנ"ל גאבירנר. ושלח המלך פקדו, שהתם הנ"ל, ששלח אחריו, הוא יהיה גאבירנר, והוא צריך לנסע דרך העיר של הגאבערניא. ויעמדו על השערים של העיר, ותכף בבואו יעכבו אותו ויכתירו אותו בהתמנות הזאת שיהיה גאבירנר, וכן עשו, ויעמדו על השערים, ותכף בעברו שם, עכבו אותו, ואמרו לו שהוא נעשה גאבירנר. ושאל ואמר: רק בלי ליצנות. השיבו לו: בודאי בלי שום ליצנות! ונעשה התם תכף גאבירנר בתקף ועז.

גהרי אפרסמון

ויעבירו אותם ממשרתם. ונתיעץ המלך, שטוב שיהיה גאבירנר (מושל המחוז) איש תם, שהתם ינהג המדינה באמת וישר, מחמת שאינו יודע חכמות והמצאות; כי מי שהולך בתמימות, והוא איש תם וירא אלקים, אף פעם לא יעשה עולות לזולתו, כי איש תם אינו הולך בחכמות, ואינו ממציא המצאות איך להציק להזולת. ונמלך המלך לעשות את התם הנ"ל גאבירנר (מושל המחוז), ושלח המלך פקדו, שהתם הנ"ל, ששלח אחריו, הוא יהיה גאבירנר, והוא צריך לנסע דרך העיר של הגאבערניא (המחוז), ויעמדו על השערים של העיר. ותכף בבואו, יעכבו אותו, ויכתירו אותו בהתמנות הזאת, שיהיה גאבירנר, וכן עשו. ויעמדו על השערים, ותכף בעברו שם, עכבו אותו ואמרו לו, שהוא נעשה גאבירנר. ושאל ואמר: רק בלי ליצנות! השיבו לו: בודאי בלי שום ליצנות, ונעשה התם תכף גאבירנר בתקף ועז. רואים מכל זה, שאחד שהולך בתמימות ובפשיטות, ואינו יודע שום חכמות, אזי לבסוף מתעלה בעליה אחר עליה, ואף שקדם כלם עשו ממנו צחוק, והיה ללעג ולקלס בעיני כל, עם כל זאת על-ידי התמימות והפשיטות

ועתה, שנתרומם מזלו, ומזל מחכים, ובא לו קצת
 הבנה, אף-על-פי-כן לא השתמש כלל בחכמתו,
 רק נהג בתמימותו כבראשונה, והנהיג את המדינה
 בתמימות באמת ובישר, ועולה לא נמצאה בו. ועל
 הנהגת המדינה אין צריכין שכל גדול וחכמות, רק

נחרי אפרסמון

שלו, עשו אותו מושל המחוז, וכבר נתנו לו את כל הכבוד. אבל גם אז לא
 הניח את תמימותו, ושאל: אם אין עושים ליצנות ממנו. ותכף-ומיד
 כשאמרו לו, שבודאי בלי ליצנות, לקח את המשרה בתקף ועז. וזה גם-כן
 למוד עמק עמק בהנהגת הכלל, אף שהוא תם והולך בתמימות, אבל כיון
 שנתעלה באיזו מעלה, ובפרט שהוא מושל המחוז, לקח את המשרה בתקף
 ועז, כי כך צריך כל מנהיג להנהיג את קהלתו — בתקף ועז, כמאמר ז"ל
 (סנהדרין ח): אמר לו הקדוש-ברוך-הוא, טל מקל, והף על קדקדס, דבר אחד
 לדור, ואין שני דברין לדור; כי מי שרוצה להנהיג עדה וצבור, צריך ללכת
 בתקף ועז, ואף שהוא איש תם וירא אלקים, צריך לשמר מאד, שלא יפרו
 את אשר מבקש.

ועתה, שנתרומם מזלו, כי נעשה מושל המחוז, ומזל מחכים, כי תכף
 ומיד כשיש לו עסק עם אנשים — מתחכם, כי מי שיש לו עסק עם רבים,
 על-ידי-זה נתחכם, כי מאחר שצריך להתעסק עם הרבה אנשים, ולכל אחד
 יש דעה אחרת, לכן הוא נעשה בר הבנה, ובא לו קצת הבנה, תכף-ומיד
 כשהתחיל להכנס במשרתו החדשה להיות מושל המחוז, אף-על-פי-כן לא
 השתמש כלל בחכמתו, רק נהג בתמימותו כבראשונה, והנהיג את המדינה
 בתמימות, באמת ובישר, ועולה לא נמצא בו. ובזה רואים גדלתו, אף שהוא
 מושל המחוז, ויש לו שליטה על אנשים, אף-על-פי-כן לא עזב את עבודת
 התמימות שלו, והתמימות הביאה אותו להנהיג באמת ובישר, ולא נמצאה
 אצלו שום עולה. ועל הנהגת המדינה אין צריכין שכל גדול וחכמות, רק
 על-פי הישר בתמימות, כי אם הולכים בתמימות גדולה מאד בהנהגת

על־פי הישר בתמימות. כִּשְׁבָאוּ לִפְנֵי שָׁנִים לְדִין הָיָה
 אוֹמֵר: אַתָּה זָכָאֵי וְאַתָּה חַיֵּב, כִּפִּי תְּמִימוֹתוֹ בְּאַמֶּת, בְּלִי
 שׁוּם עֲרָמָה וּמְרָמָה. וְכֵן נִהְגָה הַכֹּל בְּאַמֶּת.

וְהָיוּ אוֹהֲבִים אוֹתוֹ הַמְּדִינָה מְאֹד. וְהָיָה לוֹ יוֹעֲצִים
 אוֹהֲבִים בְּאַמֶּת. וּמַחֲמַת הָאֲהָבָה יַעֲזֵן לוֹ אֶחָד:
 בְּאֲשֶׁר שְׁבוּדָאֵי בְּהַכְרַח תְּהִיָּה קְרוּא אֶל הַמֶּלֶךְ שֶׁתְּבוּא
 לִפְנֵיו, כִּי הֲלֹא כָּבֹד שָׁלַח אַחֲרֶיךָ, וְגַם הַדְרָךְ

נחרי אפרסמון

הַמְּדִינָה, וְרוֹצִים אֶת טוֹבַת כָּל הָאֲנָשִׁים, אֲזִי מְצַלִּיחִים מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל־
 אוֹהֲבִים אוֹתוֹ, מֵה שְׂאִין כֵּן, מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּחֻמּוֹת, וְאִינוֹ הוֹלֵךְ בִּישָׁר, וְעוֹשֶׂה
 כָּל מִינֵי תַחְבּוּלוֹת לְעַקְףָּ אֲנָשִׁים, וְאִין אֲצִלוֹ כָּל־שׁוּיִם, אֲלֹא לְזֶה הוּא
 מִיִּטִּיב, וְלְזֶה הוּא עוֹשֶׂה עוֹלוֹת, אָדָם כְּזֶה הוּא רַמָּאֵי וְצָבוּעַ, וּלְכַסּוֹף יִפֹּל.
 מֵה שְׂאִין כֵּן מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתְּמִימוֹת, וּמִתְחַשֵּׁב בְּכָל אָדָם, וְעוֹשֶׂה טוֹבוֹת לְכָל־
 וּמִשְׁתַּדֵּל לְעֹזֵר לְכָל מִי שְׂאֲפָשֶׁר, אוֹתוֹ כָּל־יֵאָהְבוּ. כִּשְׁבָאוּ לִפְנֵי שָׁנִים לְדִין,
 הָיָה אוֹמֵר: אַתָּה זָכָאֵי וְאַתָּה חַיֵּב, כִּפִּי תְּמִימוֹתוֹ בְּאַמֶּת, בְּלִי שׁוּם עֲרָמָה
 וּמְרָמָה; כִּי כִּף צָרִיךְ דִּין לְהַתְנַהֵּג, לוֹמֵר אֶת הָאֱמֶת כִּפִּי שֶׁהוּא רוֹאֶה אֶת
 הָאֱמֶת בְּתְּמִימוֹתוֹ, וּכְמֵאֲמַרְם וְ"ל (שְׁבַת י): כָּל דִּין שְׁדָן דִּין אֱמֶת לְאַמְתּוֹ
 אֲפִלוֹ שְׁעָה אַחַת, מַעֲלָה עֲלָיו הַכְּתוּב כְּאִלוֹ נַעֲשֶׂה שְׁתָּף לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וְאָמְרוּ (סִנְהֵדְרִין ז): כָּל דִּין שְׁדָן דִּין אֱמֶת לְאַמְתּוֹ, מִשְׁרָה
 שְׁכִינָה בְּיִשְׂרָאֵל. וְכֵן נִהְגָה הַכֹּל בְּאַמֶּת; כִּי אֱמֶת וּתְּמִימוֹת הוֹלְכוֹת בְּיַחַד, כִּי
 מִי שֶׁהוּא אִישׁ תָּם וִירָא אֱלֻקִּים, הוּא תְּמִיד יַחְזִיק בְּמִדַּת הָאֱמֶת. וְהָיוּ אוֹהֲבִים
 אוֹתוֹ הַמְּדִינָה מְאֹד, כִּי מִי שֶׁהוּא אִישׁ תָּם וְהוֹלֵךְ בְּאַמֶּת, כָּל־אוֹהֲבִים אוֹתוֹ.
 וְהָיָה לוֹ יוֹעֲצִים אוֹהֲבִים בְּאַמֶּת, כִּי אֱמֶת נִמְשַׁכֶּת אֶל אֱמֶת, מִי שֶׁהוּא אִישׁ
 אֱמֶת, מִתְּחַבְּרִים אֵלָיו אֲנָשֵׁי אֱמֶת.

וּמַחֲמַת הָאֲהָבָה, יַעֲזֵן לוֹ אֶחָד: בְּאֲשֶׁר שְׁבוּדָאֵי בְּהַכְרַח תְּהִיָּה קְרוּא אֶל
 הַמֶּלֶךְ שֶׁתְּבוּא לִפְנֵיו, כִּי הֲלֹא כָּבֹד שָׁלַח אַחֲרֶיךָ, וְגַם הַדְרָךְ שֶׁהַגַּאבִּירָנִי

שְׁהֵנָּה אֲבִירָנִיר מִכָּרַח לָבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. וְעַל־כֵּן, אֶף־עַל־פִּי שָׂאתָה כָּשֶׁר מְאֹד, וְלֹא יִמָּצֵא בְּךָ שׁוֹם עוֹלָה בְּהִנְהַגְתְּךָ הַמְּדִינָה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ בְּדַבְּרֵי לְנִטּוֹת בְּדַבְּרֵי לְצַד אַחַר לְדַבֵּר חֲכָמוֹת וְלִשְׁוֹנוֹת אַחֲרִים, עַל־כֵּן נָאָה וְדֶרֶךְ־אֶרֶץ שְׁתּוּכָל לְהִשִּׁיבּוֹ, עַל־כֵּן טוֹב שְׂאֵל־מִדֶּךָ חֲכָמוֹת וְלִשְׁוֹנוֹת. וְנִתְקַבַּל הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַתָּם, וְאָמַר: מָה אֲכַפֵּת לִי אִם אֶלְמַד חֲכָמוֹת וְלִשְׁוֹנוֹת?! וְתִכְּפָה עָלֶיךָ עַל דַּעְתּוֹ, שְׁחִבְרוּ הַחֲכָמִים אָמַר לוֹ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר

נחרי אפרסמון

מִכָּרַח לָבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, וְעַל־כֵּן אֶף־עַל־פִּי שָׂאתָה כָּשֶׁר מְאֹד, וְלֹא יִמָּצֵא בְּךָ שׁוֹם עוֹלָה בְּהִנְהַגְתְּךָ הַמְּדִינָה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ בְּדַבְּרֵי לְנִטּוֹת בְּדַבְּרֵי לְצַד אַחַר, לְדַבֵּר חֲכָמוֹת וְלִשְׁוֹנוֹת אַחֲרִים, עַל־כֵּן נָאָה וְדֶרֶךְ אֶרֶץ שְׁתּוּכָל לְהִשִּׁיבּוֹ. עַל־כֵּן טוֹב שְׂאֵל־מִדֶּךָ חֲכָמוֹת וְלִשְׁוֹנוֹת. וְנִתְקַבַּל הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַתָּם, וְאָמַר: מָה אֲכַפֵּת לִי אִם אֶלְמַד חֲכָמוֹת וְלִשְׁוֹנוֹת?! הֲיֵנוּ הַמֶּלֶךְ הוּא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא, שְׂאֵין בְּלַעֲדֵנוּ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְכָל הָעוֹלָם כָּלוֹ אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְהוּא מְלַכֵּשׁ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל הַלִּשְׁוֹנוֹת וּבְכָל הַחֲכָמוֹת. וְכִמוֹ שְׂאָמַר רַבֵּנוּ ו'ל (שיחות הר"ן, סימן נב): מִכָּל הַדַּבְּרִים צוּעַק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֶפְלוּ מִסְּפוּרֵי הַגּוֹיִים צוּעַק גַּם־כֵּן כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּמוֹ שְׁכַתּוּב (תהלים צו, ג): "סִפְרוּ בַּגּוֹיִים כְּבוֹדוֹ", שְׂאֶפְלוּ מִסְּפוּרֵי הַגּוֹיִם צוּעַק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ צוּעַק תָּמִיד, וְקוֹרָא וּמְרַמֵּז לְאָדָם שֶׁיִּתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אָדָם צָרִיךְ לְלַמַּד אֶת הָאֱלֻקוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּכָל הַחֲכָמוֹת וְהַלִּשְׁוֹנוֹת, כְּדֵי שְׂיִוְכַל לְהַפִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא מִכָּל דָּבָר. וְזֶה שֶׁיַּעֲזֵךְ לוֹ הָאוֹהֵב נֶאֱמַר, שֶׁיִּלְמַד חֲכָמוֹת וְלִשְׁוֹנוֹת, אֲשֶׁר זֶה כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הֲיֵנוּ שְׂיִוְכַל לְמַצֵּא אֶת מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא מִכָּל לִשְׁוֹנוֹת וְחֲכָמוֹת הַגּוֹיִם, וְתִכְּפָה עָלֶיךָ עַל דַּעְתּוֹ, שְׁחִבְרוּ הַחֲכָמִים אָמַר לוֹ, שְׂאֵי אֶפְשָׁר בְּשׁוֹם אֶפְן, שֶׁהוּא יָבֹא עַל

בְּשׁוּם אַפֵּן שֶׁהוּא יָבוֹא עַל שְׁלוֹ, וְהֵנָּה עֵתָּה כְּבָר בָּא עַל חֲכָמָתוֹ. (וְאִף־עַל־פִּי־כֹן אִף־עַל־פִּי שְׁכָבֵר הָיָה יוֹדֵעַ חֲכָמוֹת, לֹא הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַחֲכָמוֹת כָּלָל, רַק נָהַג הַכֹּל בְּתַמְימוֹתוֹ כְּבָרָאשׁוּנָה).

אַחֲר־כֵּן שָׁלַח הַמֶּלֶךְ שִׁיבוֹא זֶה הַתָּם הַגְּאֹבִירָנִיר אֵלָיו, וְנִסַּע אֵלָיו, וְדִבֵּר הַמֶּלֶךְ עִם הַתָּם בְּתַחֲלָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׁלוֹ, וְהֵנָּה עֵתָּה כְּבָר בָּא עַל חֲכָמָתוֹ; כִּי לְעוֹלָם אָסוּר לְהַגִּיד לְאַחַר, שְׁאַתָּה אִף פַּעַם לֹא תָבוֹא אֶל עֲנִינִי, כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (אֲבוֹת ד'): אֵל תְּהִי בּוֹ לְכָל אָדָם, וְאֵל תְּהִי מִפְּלִיג לְכָל דָּבָר, שְׂאִין לָךְ אָדָם שְׂאִין לוֹ שְׁעָה, וְאִין לָךְ דְּבָר שְׂאִין לוֹ מְקוּם; כִּי כָּל אֶחָד יְכוּל לְהַגִּיעַ לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת שְׁבַע־עוֹלָם, אִם הוּא רַק רוֹצֶה, הָעֵקֶר תְּלוּי בְּרִצּוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִין, שְׂיִכְסֹף תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, (וְאִף־עַל־פִּי־כֹן אִף־עַל־פִּי שְׁכָבֵר הָיָה יוֹדֵעַ חֲכָמוֹת, לֹא הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַחֲכָמוֹת כָּלָל, רַק נָהַג הַכֹּל בְּתַמְימוֹתוֹ כְּבָרָאשׁוּנָה); כִּי זוֹ מַעֲלַת מַדַּת הַתַּמְימוֹת, אָפְלוּ שְׁכָבֵר מַגִּיעַ לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וּמְשִׁיג הַשְּׂגוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד, הוּא אֵינּוּ עוֹזֵב אֶת דְּרָכּוֹ הַתַּמִּימָה, וּבָא תָמִיד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וּמִבְּקֵשׁ וּמִתְחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ, כְּאֵלוֹ עֲדִין לֹא הִתְחִיל. וְזֶה עֵקֶר הַשְּׁלָמוֹת בְּעִבּוּדַת הַבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ, שְׂאָפְלוּ שְׁכָבֵר הַשִּׁיג חֲכָמָה אֱלֹקִית, עִם כָּל זֹאת אֵינּוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַחֲכָמוֹת כָּלָל, אֲלֹא מִתְנַהֵג בְּתַמְימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה. אַחֲר־כֵּן שָׁלַח הַמֶּלֶךְ, שִׁיבוֹא זֶה הַתָּם הַגְּאֹבִירָנִיר אֵלָיו; כִּי כֵּן מִתְנַהֵג, כְּבִיכּוֹל, הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עִם כָּל אָדָם, כְּשֶׁרוֹצֵה שְׂאָדָם רוֹצֵה בְּאַמֶּת לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּרוֹ יִתְבָּרֵךְ וְהוֹלֵךְ אַחֲרָיו, אָפְלוּ שְׂקָדָם מִסִּתְּתָר עַל־יְדֵי שְׁלוּחִים, עִם כָּל זֹאת אָדָם יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֲמָצִים שְׁבַע־עוֹלָם, לֹא לְעֹזֵב לְרַגֵּעַ אֶת הַרְצוֹן הַחֹזֵק שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְבַסּוֹף הַמֶּלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים שׁוֹלַח אַחֲרָיו, וְרוֹצֵה לְרֹאוֹת אוֹתוֹ. וְנִסַּע אֵלָיו הַתָּם שֶׁהוּא עִכְשָׁו נַעֲשֶׂה הַגְּאֹבִירָנִיר, וְדִבֵּר הַמֶּלֶךְ עִם הַתָּם בְּתַחֲלָה מִהִנְהַגַּת הַמְּדִינָה, כִּי קָדָם מְנַסִּים אֶת הָאָדָם אִם כּוֹנֵנָתוֹ הִיא עִם אֱמֶת,

מִהִנְהַגַּת הַמְּדִינָה, וְהוּטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ מְאֹד מְאֹד, כִּי רָאָה שֶׁהוּא מִתְנַהֵג בִּישָׁר וְאַמֶּת גְּדוֹל, בְּלִי שׁוּם עוֹלָה וּמְרָמָה. אַחֲרֵיכֵן הִתְחִיל הַמֶּלֶךְ לְדַבֵּר חֲכָמוֹת וּלְשׁוֹנוֹת, וְהֵשִׁיבוּ הֵתָם כְּרָאוּי, וְהוּטַב בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ זֹאת בְּיֹתֵר

נחרי אפרסמון

ואיך הוא מחזיק מעמד בכל מה שעובר עליו בהנהגת חיי יום יום, ובהנהגת המדינה. והוטב בעיני המלך מאד מאד, כי ראה, שהוא מתנהג בישר ואמת גדול, בלי שום עולה ומרמה; כי אצלו יתברך מאד מאד חשוב כשבר ישראל מתנהג בתמימות ובישר ובאמת גדול, כי מי שנמשך אחר התמימות, הוא תמיד רץ אחריו יתברך, ומדבר עמו יתברך, וברגע שהאדם מתבודד עמו יתברך, וחי עם חשבון הנפש, על-ידי-זה ממילא כבר מתנהג בישר ובאמת גדול, ואינו עושה שום עולות ומרמה לזולתו. כי אם אדם מדבר עם הקדוש-ברוך-הוא, ומגלה לו את כל לבו, ובכל מה שהוא עושה, הוא מתעץ עמו יתברך, על-ידי-זה לא יעשה שום עולה ומרמה. אחר-כך התחיל המלך לדבר חכמות ולשונות, כי הקדוש-ברוך-הוא מלביש את עצמו בתוך חכמות ולשונות העכורים, וצריכים למצא את הקדוש-ברוך-הוא גם משם. והשיבו הים כראוי, כי על-ידי גדל תמימותו והתמדתו בעבודת השם יתברך, זכה להגיע למדרגה כזו, שמצא את הקדוש-ברוך-הוא בתוך חכמות ולשונות העכורים. והוטב בעיני המלך זאת ביותר ויותר, כי הקדוש-ברוך-הוא מאד מתפאר באדם שאינו מסיח דעתו ממנו, ומוצא אותו בכל החכמות ובכל הלשונות של העכורים, ויודע שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא נמצא אפלו בכל הלשונות של עכורים, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לג), שאפלו מי שעוסק במשא ומתן עם עכורים, לא יכול להתנצל ולומר: אי אפשי לעבד את השם יתברך, מחמת עביות וגשמיות שנופלת תמיד עליו, מחמת העסק שעוסק עמהם. כי כבר גלו לנו חכמינו הקדושים, שבכל הדברים הגשמיים ובכל לשונות העכורים, יכולים למצא בהם אלקות, כי בלא אלקותו יתברך, אין להם שום חיות וקיום כלל, כמו שכתוב (נחמיה ט, ו): "ואתה מחיה את כלם"; ואמר המלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-

ויוֹתֵר, וְאָמַר: אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהוּא חָכֵם כְּזֶה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן
הוּא מִתְנַהֵג בְּתַמִּימוֹת כְּזֶה! וַיִּיטֵב בְּעֵינָי הַמֶּלֶךְ מְאֹד
מְאֹד, וּמָנָה הַמֶּלֶךְ אוֹתוֹ שִׁיְהִי מִיְנִיסְטֵיר עַל כָּל
הַמִּיְנִיסְטֵרִישׁ (שֶׁר עַל כָּל הַשָּׂרִים), וְצָנָה לוֹ מְקוֹם מִיְחָד,
שִׁשָּׁם יִהְיֶה יְשִׁיבְתּוֹ, וְצָנָה שְׂיִבְנֶה לוֹ חוֹמוֹת נְאוֹת
וּמִפְאָרוֹת כְּרָאוּי, וְנָתַן לוֹ כֶּתֶב עַל הַתְּמִנוֹת הַזֹּאת,

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הוא: אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁהוּא חָכֵם כְּזֶה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מִתְנַהֵג בְּתַמִּימוֹת כְּזֶה!
וַיִּיטֵב בְּעֵינָי הַמֶּלֶךְ מְאֹד מְאֹד; כִּי זֶה מְאֹד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּשֶׁאֲדָם
מִחֲזִיק בְּדַרְכֵי הַתְּמִימוֹת וְהַפְּשִׁיטוֹת, וּמִשְׁלִיךְ אֶת חֲכָמָתוֹ. וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי
רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן יב): כְּשֶׁאֲדָם הוֹלֵךְ אַחֵר שְׂכָלוֹ וְחֲכָמָתוֹ,
הוּא יָכוֹל לָבוֹא לְטַעְיוֹת רַבּוֹת. וְזוֹ מַעֲלַת גְּדוּלֵי וּמִבְחָרֵי הַצְּדִיקִים, שֶׁאֲפִלוּ
שְׂזוּכִים לְהַשְׁגוֹת חֲכָמוֹת אֱלֻקוֹת דְּקִדְשָׁה, הֵם מְשֻׁלְכִים הַכֹּל, וּמִתְחִילִים בְּכָל
פַּעַם מִחֲדָשׁ לַעֲבֹד אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת. וּמָנָה הַמֶּלֶךְ
אוֹתוֹ, שִׁיְהִי מִיְנִיסְטֵר (שֶׁר) עַל כָּל הַמִּיְנִיסְטֵרִישׁ (שָׂרִים), אֲשֶׁר זֶה הוּא
הַצְּדִיק, שְׂכָלוֹל מִכָּל הַצְּדִיקִים, וְהוּא מְמַנֶּה עַל כָּלֶם, כִּי מִתְקַף גִּיעֵתוֹ
וְטִרְחָתוֹ בְּעַבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שִׁיַּגַע וְטִרַח בְּהַתְמַדָּה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד יָמִים
וְשָׁנִים, עַל־יְדִיזָה זָכָה, שֶׁעָשָׂה אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא, שֶׁר עַל כָּל הַשָּׂרִים, רֹאשׁ כָּל הַצְּדִיקִים. וְנִדְעַת לְנִבּוֹן, שֶׁזֶה סוֹכֵב עַל מִי שֶׁסָּפַר
אֶת זֶה, שֶׁהוּא רַבְּנּוּ ז"ל בְּעַצְמוֹן. וְצָנָה לוֹ מְקוֹם מִיְחָד, שִׁשָּׁם יִהְיֶה יְשִׁיבְתּוֹ; כִּי
כָּל צְדִיק וְצְדִיק בְּזֶה הָעוֹלָם, יֵשׁ לוֹ אֶת הַמְּקוֹם שְׁלוֹ, שֶׁהוּא לְפִי שְׂרַשׁ נִשְׁמָתוֹ
בְּשָׁמַיִם, כִּי כָּל מְקוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם הַגָּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, יֵשׁ לוֹ שְׂרַשׁ לְמַעְלָה
בְּשָׁמַיִם, וְכָל צְדִיק מְקַבֵּל אֶת חֶלְקוֹ וּמְקוֹמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, כְּפִי שְׂרַשׁ נִשְׁמָתוֹ.
וְצָנָה, שְׂיִבְנֶה לוֹ חוֹמוֹת נְאוֹת וּמִפְאָרוֹת כְּרָאוּי; כִּי זֶה מְקוֹם הַצְּדִיק, שֶׁהוּא
מְסַבֵּב עִם חוֹמוֹת יְפוֹת וּמִפְאָרוֹת. וְנָתַן לוֹ כֶּתֶב עַל הַתְּמִנוֹת הַזֹּאת, שִׁיְהִי
מִיְנִיסְטֵיר כְּנִי"ל עַל כָּל הַמִּיְנִיסְטֵרִישׁ. וְהַכְּתָב הַזֶּה זֶה סִפְרוֹ הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא
שְׂזָכָה לְחִבְרוֹ, הַכְּלוּל מִכָּל הַסְּפָרִים, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (סִי־מוֹהַר"ן, סִימָן
ס"ה), שֶׁבְּחֻף סִפְרָיו נִכְלָלִין כְּכֹר כָּל הַקְּבֵלָה שֶׁל הָאָרִיז"ל וְשֶׁל הַקְּדָמוֹנִים,

**שִׁיחָהּ מִיָּנִיסְטִיר כַּנְ"ל. וְכֵן הָיָה, שֶׁבָּנוּ לוֹ בְּנֵינִים כַּנְ"ל
בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם שֶׁצִּוָּה הַמֶּלֶךְ, וְהֵלֵךְ וְקָבַל הַגְּדֵלָה בְּתַקְוָה.**

**וְהַחֲכָם הַנַּ"ל, כְּשָׁבָא אֵלָיו הָאֲגֵרָת מִהַמֶּלֶךְ כַּנְ"ל, הִשִּׁיב
לְהַחֲכָם שֶׁהִבִּיאָהּ: הַמֶּתֵן וְלִין פֶּה וַנְדַבֵּר**

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

[וכן כל צדיק כפי הספר שלו שמחבר, זה הכתב שמקבל, כבכול, ממנו יתברך, ומשם יכולים לראות את מדרגתו, היכן הוא אוהו, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קעג); פי על-ידי הכתב יכולים להכיר את הנפש ופנימיות הנפש]. וכן היה, שבנו לו בנינים כנ"ל, באותו המקום שצוה המלך [מכל זה תבין ותשכיל מרחוק, את מעלת הזוכה לבוא אל ציון רבנו ז"ל בעיר אומו, אשר שם נבנה לו בנינים וחומות נאות ומפארות, שכל זה נעשה על-ידי הצרופים של הנשמות שבאים שמה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'), שעל-ידי כל נפש שבא לשם, מצטרפים צרופים חדשים לאין מספר, עין שם]. והלך וקבל הגדלה בתקף; כי הצדיק האמת הפלול מכל הצדיקים, הוא קבל את הגדלה בתקף ועז, וכך מנהיג את העולם, ויש לו כח לחזק ולאמץ ולשמח את כל העולם בלו.

**וְהַחֲכָם הַנַּ"ל, כְּשָׁבָא אֵלָיו הָאֲגֵרָת מִהַמֶּלֶךְ כַּנְ"ל, הִשִּׁיב לְהַחֲכָם
שֶׁהִבִּיאָהּ: הַמֶּתֵן וְלִין פֶּה; וְפֶה הַתְּחִילָה טְעוֹתוֹ, כִּי בְּמָקוֹם לְרוּץ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
תִּכְף־וּמִיד, וְלֵהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, שֶׁהַמֶּלֶךְ שָׁלַח לוֹ אֲגֵרָת וְקוּרָא לוֹ, אָמַר: הַמֶּתֵן,
וְלִין פֶּה. וְכִמוֹ שֶׁמְצִינּוּ כְּשֶׁהִגִּיעוּ שְׁלוּחֵי בְּלַק אֶל בְּלַעַם (בַּמִּדְבָּר כב, ח):
"וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לִינּוּ פֶה הַלִּילָה, וְהִשְׁבַּתִּי אֶתְכֶם דְּבָר"; וְאָמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוּשִׁים (תְּנַחֲמָא בְּלַק), שֶׁאָמְרוּ: אִם יָבֹא עִמָּנוּ — יִצְלִיחַ, וְאִם יַעֲכֹב שְׁעָה
— אֵין בּוֹ תוֹעֵלָת. כִּינּוֹן שֶׁרָאוּ שֶׁאָמַר: לִינּוּ פֶה הַלִּילָה, הִלְכוּ לָהֶם זְקָנֵי
מִדֵּין, שִׁידְעוּ בְּקִסְמִים שְׁלָהֶם, שֶׁאֵין בּוֹ תוֹעֵלָת. וְלָכֵן גַּם הַחֲכָם, תִּכְף כְּשֶׁאָמַר
לְהַחֲכָם הַשֵּׁנִי: הַמֶּתֵן וְלִין פֶּה, וַנְדַבֵּר וְנִתְשַׁב, זֹו כְּבָר הִיָּתָה תְּחִלָּת נְפִילָתוֹ;
כִּי אָדָם צָרִיף תִּכְף־וּמִיד לְהַזְדַּרְזוֹ, כְּשֶׁנִּכְנַסְת בּוֹ אִיזוֹ תְּשׁוּקָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ.
כִּי זֶה בְּחִינַת, שֶׁהַמֶּלֶךְ קוּרָא אֶת הָאָדָם, אֲזִי צָרִיכִים תִּכְף־וּמִיד לְרוּץ אַחֲרָיו**

וּנְתִישָׁב. לְעָרֵב עֲשֵׂה עֲבוּרוֹ סְעֵדָה גְדוֹלָה. בְּתוֹךְ סְעֵדָתוֹ
 נִתְחַכֵּם הַחֲכָם בְּחֻכְמָתוֹ וּפִילוֹסוֹפִיָּא שְׁלוֹ, וְעָנָה וְאָמַר:
 מַה־זֹּאת, שְׁהַמֶּלֶךְ כֹּזֵה יִשְׁלַח אַחֲרָי עֲבוּר שְׁפַל־בְּרֵךְ
 כְּמוֹנִי; וּמָה אֲנִי, שְׁהַמֶּלֶךְ יִשְׁלַח אַחֲרָי, הֲלֹא מֶלֶךְ כֹּזֵה,
 שִׁישׁ לוֹ מִמְשָׁלָה וּגְדֹלָה כְּזוֹ, וְאֲנִי שְׁפַל וְנִבְזָה כְּנֶגֶד מֶלֶךְ
 גְּדוֹל וְנוֹרָא כֹּזֵה, וְאִיךָ יִתִּישָׁב זֹאת בַּדַּעַת, שְׁמֶלֶךְ כֹּזֵה
 יִשְׁלַח עֲבוּר שְׁפַל כְּמוֹנִי; אִם אָמַר: בְּשִׁבִיל חֻכְמָתִי, מָה

נְחָרִי אֶפְרָסִמוֹן

יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא לְהִתְעַכֵּב כְּרַגַע. וְכַעֲיִן שְׁאָמַר רַבְּנּוּ ו'ל (לקוטי-מוה"ר"ן, חלק ב', סימן
 קכד): בְּאִיזָה מְקוֹם שָׂרֵק יִהְיֶה, אִם נִכְנָסֶת לוֹ פִּתְאֹם תְּשׁוּקָה אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ,
 שִׁיעֲמַד שָׁם, וְיִזְדָּרוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ, אוֹ לְקַיֵּם אִיזוֹ מִצְוָה, אוֹ לַעֲשׂוֹת אִיזוֹ
 עֲבוּדָה אַחֲרֵת מֵעֲבוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ. כִּי צְרִיכִים מְאֹד לְהוֹדְרוֹ בְּזִרְיוֹת
 לְרוּץ אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ. לְעָרֵב עֲשֵׂה עֲבוּרוֹ סְעֵדָה גְּדוֹלָה בְּתוֹךְ סְעֵדָתוֹ, נִתְחַכֵּם
 הַחֲכָם בְּחֻכְמָתוֹ וּפִילוֹסוֹפִיָּה שְׁלוֹ, רַבְּנּוּ ו'ל אָמַר (לקוטי-מוה"ר"ן, חלק א', סימן
 סב), שְׁדִיקָא בְּעַת הָאֲכִילָה נַעֲשֵׂה יַחֲוּד בֵּין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּה; יַחֲוּד
 עֲלִיזוֹן, בְּסוּד (רוח ב'): "לַעֲת הָאֲכַל גְּשֵׁי הַלוֹם"; אֲבָל זֶה צְרִיךְ לְהִיּוֹת מְאָכֵל
 הַמְּבָרָר, כִּי אִז אִם הָאֲכַל כְּשֶׁר, וְכֵן מְכֻוֹנִים מָה אוֹכְלִים, וּמִתְבּוֹנְנִים שְׁהַכֵּל
 אֶלְקוֹת, אִז אָמַר רַבְּנּוּ ו'ל (לקוטי-מוה"ר"ן, חלק ב', סימן ז'), שְׁנִכְנָסֶת בְּאֲדָם הָאֲרַת
 הָרְצוֹן, שְׁבוֹרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְלִהְפֹּךְ, אִם זֶה מְאָכֵל שְׁלֹא נִתְבָּרָר, מִשָּׁם
 נִמְשָׁכֶת כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת. וְלִכְּן הַתְּחִילוֹ לְאָכֵל סְעֵדָה, וּבּוֹדָאי הַמְּאָכְלִים
 לֹא הָיוּ מְבָרָרִים וְכַשְׂרִים, וְלִכְּן בְּתוֹךְ סְעֵדָתוֹ נִתְחַכֵּם הַחֲכָם בְּחֻכְמָתוֹ
 וּבְפִילוֹסוֹפִיָּה שְׁלוֹ. וְעָנָה וְאָמַר: מָה זֹאת, שְׁהַמֶּלֶךְ כֹּזֵה יִשְׁלַח אַחֲרָי עֲבוּר
 שְׁפַל בְּרֵךְ כְּמוֹנִי; וּמָה אֲנִי, שְׁהַמֶּלֶךְ יִשְׁלַח אַחֲרָי? ! הֲלֹא מֶלֶךְ כֹּזֵה, שִׁישׁ לוֹ
 מִמְשָׁלָה וּגְדֹלָה כְּזוֹ, וְאֲנִי שְׁפַל וְנִבְזָה כְּנֶגֶד מֶלֶךְ גְּדוֹל וְנוֹרָא כֹּזֵה. וְאִיךָ יִתִּישָׁב
 זֹאת בַּדַּעַת, שְׁמֶלֶךְ כֹּזֵה יִשְׁלַח עֲבוּר שְׁפַל כְּמוֹנִי? ! אִם אָמַר — בְּשִׁבִיל
 חֻכְמָתִי, מָה אֲנִי כְּנֶגֶד הַמֶּלֶךְ? ! וְכִי אֵינִי לְהַמֶּלֶךְ חֻכְמִים, וְגַם הַמֶּלֶךְ בַּעֲצָמוֹ

אני פנגד המלך. וכי אין להמלך חכמים. וגם המלך בעצמו בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה שהמלך ישלח עבדיו. וישתומם על זה מאד מאד. ענה ואמר זה החכם (הינו החכם הראשון שהוא חברו של התם, כי כל זה, הכל מדבריו של אותו החכם הראשון חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה עצמו מאד כנ"ל ענה בעצמו דברים אלו, ואמר להחכם השליח): תדע מה שאני אומר, דעתי שבהכרח הדבר מוכן ומבדר, שאין

נחרי אפרסמון

בודאי חכם גדול, ומה הדבר הזה, שהמלך ישלח בעבדיו; פה רואים איך הסמ"ך-מ"ם עובד עם כל אחד להרחיקו ממנו יתברך, כי קדם הוא מגדיל מאד את הקדוש-ברוך-הוא, ומקטין את עצמו לגמרי, כאלו מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא אינו צריך אותו, ומה הוא צריך להסתכל עליו, וכדומה מכניס בו כל מיני פתויים, שמשם נמשכת הכפירות והאפיקורסות, כמובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, משא ומתן, הלכה ד', אות ד'), שמצד אחד מגדילים מאד את הקדוש-ברוך-הוא, ומצד שני משפילים את עצמם לגמרי, כאלו אין הקדוש-ברוך-הוא צריך את האדם, ומזה צצה ויוצאת כל האפיקורסות, שמפרידים בין האדם להקדוש-ברוך-הוא. וכל זה בא מענוה פסולה, כאלו הוא כבר אינו שוה שום דבר, וכאלו הקדוש-ברוך-הוא אינו מסתכל עליו, וכאלו אינו צריך אותו, וכדומה כל מיני פתויים ומחשבות של הבל. וישתומם על זה מאד מאד; כי תכף-ומיד כשנכנסים ממחשבה למחשבה בעניני חקירות של הבל ומחשבות מיתרות, ומשתמשים עם חכמתו המדמה, על-ידי-זה באים לבסוף לכפירות ואפיקורסות, ומפרידים בין הקדוש-ברוך-הוא ובין האדם. ענה ואמר זה החכם (הינו החכם הראשון, שהוא חברו של התם, כי כל זה, הכל מדבריו של אותו החכם הראשון, חברו של התם, שאחר שהשתומם והתמיה עצמו מאד כנ"ל, ענה בעצמו דברים אלו, ואמר להחכם השליח): תדע, מה שאני אומר דעתי, פתאם כבר יש לו דעת, והוא הוגה דעות, ומוציא את הזבל והלכלוך מפיו, שבהכרח הדבר מוכן ומבדר,

מֶלֶךְ בְּעוֹלָם כָּלֵל. וְכָל הָעוֹלָם טוֹעִים בְּשָׁטוֹת הַזֶּה, שְׂסוּבְרִים שֵׁישׁ מֶלֶךְ. וְרָאָה וְהִבֵּן אֵיךְ אֶפְשָׁר זֹאת, שְׁכָל בְּנֵי הָעוֹלָם יִמְסְרוּ עֲצָמָן לְסִמְךָ עַל אִישׁ אֶחָד, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ. בּוֹדְאֵי אֵין מֶלֶךְ בְּעוֹלָם כָּלֵל.

הַשִּׁיב הַחֶכֶם הַשְּׁלִיחַ הַנַּ"ל: הֲלֹא אָנִי הִבֵּאתִי לָךְ אֲגֵרֶת מִהַמֶּלֶךְ. שְׂאֵל אוֹתוֹ הַחֶכֶם הָרֵאשׁוֹן הַנַּ"ל: הֲאֵתָה בְּעֲצָמְךָ קִבַּלְתָּ הָאֲגֵרֶת מִיַּד הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ מִמֶּשׁ. הַשִּׁיב

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׂאֵין מֶלֶךְ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְכָל הָעוֹלָם טוֹעִים בְּשָׁטוֹת הַזֶּה, שְׂסוּבְרִים שֵׁישׁ מֶלֶךְ; כִּי קִדְּם הַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ לֹא כְּלוּם, וְהָיָה מִתְמִיָּה עֲצָמוֹ, אֵיךְ מֶלֶךְ כָּל־כֶּף גְּדוֹל צְרִיף אוֹתוֹ וּמִסְתַּכֵּל עָלָיו, וְהִשְׁפִּיל אֶת עֲצָמוֹ כָּל־כֶּף, עַד שֶׁנִּרְאָה בְּעֵינָיו לֹא כְּלוּם, וּלְבִסּוֹף כָּבַר יֵשׁ לוֹ דַּעוֹת מִשָּׁל עֲצָמוֹ, עַד שֶׁלְּפִי טַנּוּף דַּעוֹתָ בָּא לְהִסְכָּמָה, שְׂאֵין מֶלֶךְ בְּעוֹלָם, שְׂמִשָּׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַמֵּינִים וְהָאֶפִיקוֹרְסִים וְהַכּוֹפְרִים לְגַמְרֵי. קִדְּם מִתְחִילָה אֲצֵלֶם הַמְחַשְּׁבָה כְּאֵלוֹ הֵם אֵינֶם שׁוֹיִם לְשׁוּם דְּבָר, וְכֵאלוֹ לֹא מִסְתַּכְלִים עֲלֵיהֶם, וּמָה כָּבַר שׁוֹיִם הַמְצׁוֹת וְהַמְעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁהֵם עוֹשִׂים, עַד שֶׁלְּבִסּוֹף כּוֹפְרִים בְּעֵקֶר, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, וּמוֹצִיאִים מִפִּיהֶם הַטְּמָא דְּבָרִים מְכַעְרִים. וְרָאָה וְהִבֵּן אֵיךְ אֶפְשָׁר זֹאת, שְׁכָל בְּנֵי הָעוֹלָם יִמְסְרוּ עֲצָמָן לְסִמְךָ עַל אִישׁ אֶחָד, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ, בּוֹדְאֵי אֵין מֶלֶךְ בְּעוֹלָם כָּלֵל. וְכָבַר אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מִוֵּהֲר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יב): כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ אַחַר שְׁכָלוֹ וְחֻכְמָתוֹ, יְכוּל לְבוֹא לְטַעֲיוֹת גְּדוֹלוֹת, עַד שֶׁיִּפֹּל לְכַפִּירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן; הַשִּׁיב הַחֶכֶם הַשְּׁלִיחַ הַנַּ"ל: הֲלֹא אָנִי הִבֵּאתִי לָךְ אֲגֵרֶת מִהַמֶּלֶךְ! כִּי זֶה הַשְּׁלִיחַ שֶׁהִבִּיא לוֹ אֶת הָאֲגֵרֶת, זֶה בְּחִינַת אִישׁ שְׂעֵדִין יֵשׁ לוֹ אִיזוֹ שְׂכִיכוֹת עִם הַמֶּלֶךְ, כִּי הוּא בָּא לְקַרְא לְהַזְוִילת שְׂיָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ, שְׂזוֹ עֲבוּדָה הַמְטַלְת עַל כָּל אֶחָד, שְׂאֶחָד צְרִיף לְקַרְב אֶת הַשְּׂנִי לְעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלְדַבֵּר אִתּוֹ דְּבוּרֵי אֲמוּנָה, וְלְהַחֲדִיר בּוֹ תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. שְׂאֵל אוֹתוֹ הַחֶכֶם הָרֵאשׁוֹן הַנַּ"ל: הֲאֵתָה בְּעֲצָמְךָ קִבַּלְתָּ הָאֲגֵרֶת מִיַּד הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ מִמֶּשׁ? רוֹאִים אֶת הַרְשָׁעוֹת שֶׁל הָאֶפִיקוֹרְסִים, שְׂלֹא דִי שְׂאֵינֶם

לו: לאו. רק איש אחר נתן בידי האגרת בשם המלך.
 ענה ואמר: עתה ראה בעיניך, שדברי פנים, כי אין מלך
 כלל. חזר ושאל אותו: תאמר לי. הלא אתה מן העיר
 מלוכה ומגדל שם מימיה, הגידה לי: הראית מימיה את
 המלך. השיב לו: לאו. (פי באמת בן הדבר שלא כל אחד ואחד
 זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאד).

גהרי אפרסמון

מקבלים מה שמעוררים אותם לחזר אליו ותברך, כי הרי הביאו לו אגרת
 שהמלך צריך אותו, אלא מתחילים עוד לפלפל עם השליח, ומכניסים בו
 את דעותיהם המגנות והעקמות. השיב לו השליח: לאו, לא המלך נתן לי
 את זה, רק איש אחד נתן בידי האגרת בשם המלך; כי באמת האמונה
 הקדושה הולכת מדור דור, כמו שכתוב (ישעיה לח, יט): "חי חי הוא יודך
 כמוני היום אב לבנים יודיע אל אמתך"; כי כך הולכת ונמשכת האמונה
 הקדושה, שממשיכים מאב לבן ולנכד, וכן מדור דור. ולכן אמר השליח,
 שהוא קבל את זה מאחר, שההוא קבל את זה בשם המלך. ענה ואמר: עתה
 ראה בעיניך, שדברי פנים, כי אין מלך כלל; וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר-המדות,
 אות נאוף, סימן י'): לא תפנס עם פתוייך בטוען ונטען, כי אריכת הרגשת
 החושב אפלו לבחינת השולל, תפעל הגברת החפץ, ויתהפך הרצון אליו;
 כי צריכים מאד מאד לשמר לא להפנס בוכוחים עם אף אחד בעניני אמונה,
 ומכל שכן כשרוצים לקרב בני-אדם. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוה"ר,
 חלק א', סימן נט): מי שמקרב רחוקים, צריך לשמר שלא יתאחזו בו הקלפות
 והרע של אלו הבני-אדם שהוא מקרב. וזה דבר מאד מסבן. חזר ושאל
 אותו: תאמר לי, הלא אתה מן העיר מלוכה, ומגדל שם מימיה, הגידה לי:
 הראית מימיה את המלך? השיב לו: לאו (פי באמת בן הדבר, שלא כל אחד
 ואחד זוכה לראות את המלך, כי אין המלך מתראה, רק בעתים רחוקות מאד); כי
 באמת כל הבריאה כלה: דומם, צומח, חי, מדבר, זה עצם עצמיות אלקותו
 ותברך, כי אין בלעדיו יתברך כלל, אין שום מציאות של בריאה בכלל

עָנָה הַחֶכֶם הָרִאשׁוֹן וְאָמַר: עֵתָה רְאֵה גַם רְאֵה שְׂדֵבְרֵי
בְרוּרִים וּמְבַרְרִים, שְׂבוּדָאֵי אֵין מֶלֶךְ כָּלֵל, כִּי הֲלֹא אֶפְלוּ
אֶתָּה לֹא רְאִיתָ אֶת הַמֶּלֶךְ מֵעוֹלָם.

שׁוּב שְׂאֵל הַחֶכֶם הַשְּׁלִיחַ: אִם־כֵּן מִי מְנַהֵיג הַמְדִינָה.
הַשִּׁיב הַחֶכֶם הָרִאשׁוֹן: זֹאת אֲנִי אֶסְפֵּר לָךְ הַבְּרוּר,

נַחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

בלעדיו יתברך. ולכן אפלו אלו הצדיקים, שפבר זכו שיושבים בעיר
המלוכה, אף-על-פי-כן אינם רואים את המלך, כמו שפכתוב (שמות לג, כ):
"כי לא יראני האדם וחי"; רק גדולי מבחרי הצדיקים זוכים לגלוי אלקות
כזה, כי הם בטלים ומבטלים לגמרי בו יתברך, ועל-ידי-זה האמונה אצלם
מוחשית בחוש גדול, עד שרואים בעיני השכל שלהם, את אמתת מציאותו
יתברך, וכן יש מעלה אחר מעלה, יחודים קדושים, צרופי שמות, שמותיו
הקדושים יתברך, עם כל זאת רב רבם של בני-אדם, אינם רואים, כביכול,
את המלך, רק מאמינים באמונה שלמה, שהוא נמצא, ואין בלעדיו נמצא.
ענה החכם הראשון ואמר: עתה ראה גם ראה, שדברי ברוורים ומבכרים,
שבוודאי אין מלך כלל, כי הלא אפלו אתה לא ראית את המלך מעולם. מכל
זה רואים, איך שצריכים לשמר מאד מאד, שלא להתחבר עם שום רשע,
שיכניס בו ספקות באמונה, כי בנפשו הוא, כי סוף כל סוף כמה אדם חי
בזה העולם? ! ומה נשאר מהאדם? ! רק מה שהוא חושב ממנו יתברך, וכל
רגע ודקה שאדם רק חושב ממנו יתברך, הוא מקים מצות עשה של יחוד
השם. ולכן לא כדאי להכנס בנפוחים עם אף אחד בעניני אמונה, כי זה
מאד מסכן. וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן מג), אשר
ההכל פה של רשע מזיק מאד, ובפרט מי שמדבר דבורי כפירות
ואפיקורסות, אלו הדבורים בוראים קלפות ומשחיתים, שמאד מזיקים
לאדם. שוב שאל החכם השליח: אם-כן מי מנהיג המדינה? כי רואים,
שאצלו עדין היתה אמונה חזקה, אבל ברגע שהוא התחיל להכנס אתו
בנפוחים, לאט לאט התקררה אצלו האמונה הקדושה. השיב החכם
הראשון: זאת אני אספר לך הברור, כי ממני תשאל, כי אני בקי בזה. בזה

כי ממוני תשאַל, כי אני בקי בזה, כי הייתי משוטט במדינות, והייתי במדינת אוטליא. וכך המנהג, שיש שבעים שרי יועצים, (שקורין "ראטהירין"), והם עולים ומנהיגים המדינה זמן מיחד, ועם זה השררות חולקין עצמן כל בני המדינה בזה אחר זה. והתחילו דבריו

נחרי אפרסמון

רואים את רעתם של המינים וזדים, כופרים ואפיקורסים, הרי מקדם עשה את עצמו כלא כלום, ולא החשיב את עצמו כלל, ואמר איך מלך גדול כל-כך צריך אותי, ופה פתאם הוא כבר יודע בברור, ואומר בהרחבה: תשאַל אותי, כי אני בקי בזה. רואים מזה, שמעונה פסולה באים לבסוף לידי גאונה וגדלות גדולה מאד, עד שחושב את עצמו למשהו. ובאמת זה בא מחמת פי הייתי משוטט במדינות, כי זה פגם גדול מאד, שאדם מסתובב בעולם, כי אויר העולם מלא קלפות, ואדם צריך תמיד לשבת בבית-הכנסת או בבית-המדרש, וגם בביתו צריך לעשות בית לשכינת עזו יתברך, ואפלו מי שצריך ללכת בדרכים לצרך פרנסתו, עליו להסתר תמיד בסתר צל כנפיו יתברך, שיציר בדעתו איך שהכל לכל אלקות גמור הוא, וזה ישמר אותו מאויר העולם המלא כפירות ואפיקורסות, ומחמת שהחכם הסתובב בעולם, נדבק בו הרע והכפירות של העולם. והייתי במדינת אוטליא, שם הוא מקור הטמאה, כמאמרם ו"ל (מגלה ו:): אוטליא של ינון זה כרך גדול של רמי; וכך המנהג, שיש שבעים שרי יועצים (שקורין "ראטהירין"), והם עולים ומנהיגים המדינה זמן מיחד, ועם זה השררות חולקין עצמן כל בני המדינה בזה אחר זה. כי כך מתנהג אצל אמות העולם, שמעלים את זה ומורידים את זה, ובכל פעם מתחלפים אחרים להנהיג את המדינה, שזה להפך מדרכי התורה, כי בתורה הקדושה, מי שלמד ויגע וטרח בהלכה, הוא המנהיג ופוסק, ועל פיו מתנהגים. והתחילו דבריו לכנס באזני החכם השליח, כי רבנו ז"ל אמר (שיחות-הר"ן, סימן פ'), אשר בני-אדם יש להם כח למנע ולהסית את האדם, ולרחקו מעבודת השם יתברך ומצדיקי אמת, יותר מהיצר הרע. כי באמת הדבור יש לו כח לטוב או להפך. ולכן אם מכניסים באדם כפירות

לכנס באזני החכם השליח, עד שהספימו וגזרו, שבודאי אין מלך בעולם כלל.

שוב ענה החכם הראשון: המתן עד הבקר. אברר לך עוד בברור אחר ברור, שאין מלך בעולם כלל.

וישכם החכם הראשון בבקר (החכם שהוא חברו של התם אנו

נחרי אפרסמון)

ואפיקורסות, רחמנא לשזבן, במשך הזמן זה נכנס בו. עד שהספימו וגזרו, שבודאי אין מלך בעולם כלל, כי כך הוא דרך האדם, עם מי שהוא מתחבר — אליו הוא נמשך, וכמוכא ברמב"ם (פרק ו' מהלכות דעות, הלכה א'): דרך בריתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבריו, נוהג כמנהג אנשי מדינתו, לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים, ולישב אצל החכמים תמיד, כדי שילמד ממעשיהם, ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך, כדי שלא ילמד ממעשיהם. הוא ששלמה אומר (משלי יג, כ): "הולך את חכמים יחכם, ורעה כסילים ירוע"; כי זה שהתחבר עם החכם, ושמע את דברי מינות ואפיקורסות שלו, גם הוא נלכד ברשתו, ונעשה אפיקורס, רחמנא לישזבן. שוב ענה החכם הראשון: המתן עד הבקר, אברר לך עוד בברור אחר ברור, שאין מלך בעולם כלל; כי בדרך שאדם הולך לישן, כך הוא קם. אם אדם הולך לישן במחשבות של כפירות ואפיקורסות, ומכל שכן בדבורים של מינות וכפירות, אזי הוא קם כך. ולכן כשהחכם דבר עמו בליקה כל מיני דבורים של מינות, כפירות ואפיקורסות, אמר לו: המתן עד הבקר, ואז אברר לך עוד ברור אחר ברור, שאין מלך בעולם כלל; כי בקדשה, אדם צריך להרגיל את עצמו, לפני שהולך לישן — לקרא קריאת שמע שעל המטה, ולהתודות על כל מה שעשה, ולהתחרט על כל מה שעבר עליו, על ידי זה כשקם, הוא מתעורר בהתעוררות גדולה ובתשוקה עצומה לחזר אליו יתברך, כמו שכתוב (איכה ג, כג): "חדשים לבקרים רבה אמונתך"; בכל בקר נתחדשת אצלו האמונה מחדש. וישכם החכם הראשון בבקר (החכם, שהוא חברו של התם, אנו קוראים אותו תמיד בשם: החכם הראשון),

קוראים אותו תמיד בשם החכם הראשון) והקיץ את חברו החכם השליח, ואמר לו: בוא עמי אל החוץ ואראך הדבר בברור, איך העולם כלו בטעות, ובאמת אין מלך כלל, וכלם בטעות גדול. והלכו בשוק, וראו איש חיל אחד, ותפסו אותו ושאלו אותו: למי אתה עובד? השיב: את המלך! (שאלו אותו): הראית את המלך מימך? לאו! ענה ואמר: ראה היש שטות כזה?! שוב הלכו אל אדון אחד מן החיל, ונכנסו עמו בדברים, עד ששאלוהו: למי אתה עובד? את המלך! הראית את המלך? לאו! ענה ואמר:

נחרי אפרסמון

והקיץ את חברו החכם השליח, ואמר לו: בא עמי אל החוץ, ואראך הדבר בברור, איך העולם כלו בטעות, ובאמת אין מלך כלל, וכלם בטעות גדול; כי בקדשה כתוב (בראשית כב, ג): "וישכם אברהם בבקר", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן נד): כך צריך להיות עבודת בר ישראל, תכף ומיד כשקם, שיזכיר את עצמו בעלמא דאתי, שיזכר ממנו יתברך, וכך ימשיך את המחשבה הזו על כל היום, להיות דבוק בו יתברך. ולהפוך זה החכם להרע, עוד הקיץ את החכם השני, ואמר לו: בא עמי אל החוץ, ששם מקום הסטרא אחרא, והקלפות והמשחיתים המשוטטים בעולם, בא ואראה לך שאין מלך, וכמאמרם ז"ל (מכות י'): בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו. והלכו בשוק, וראו איש חיל אחד, ותפסו אותו, ושאלו אותו: למי אתה עובד? השיב: את המלך. (שאלו אותו): הראית את המלך מימך? וענה על זה האיש חיל: לאו. ענה ואמר החכם לחברו החכם: ראה, היש שטות כזה?! כי באמת נותנים לכל אחד ואחד את הבחירה. שוב הלכו אל אדון אחד מן החיל, ונכנסו עמו בדברים, עד ששאלוהו: למי אתה עובד? ענה ואמר את המלך! ושאל אותו החכם: הראית את המלך? ענה ואמר האדון: לאו! ענה ואמר החכם לחברו החכם: עתה ראה בעיניך, שהדבר מבדר,

עָתָה רֵאֵה בְּעֵינֶיךָ, שְׁהַדְּבַר מְבָרָר שְׂפָלָם טוֹעִים, וְאִין מְלֶךְ כָּלָל בְּעוֹלָם. וְנִסְכָּם בִּינִיהֶם הַדְּבַר, שְׂאִין מְלֶךְ כָּלָל.

עָנָה הַחֲכָם וְאָמַר עוֹד: בּוֹא וְנִסֵּעַ וְנִלְךָ בְּעוֹלָם, וְאַרְאֶךָ עוֹד אֵיךְ כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ בְּטָעוּתִים גְּדוּלִים. וְהָיוּ הוֹלְכִים וְנוֹסְעִים בְּעוֹלָם, וּבְכָל מָקוֹם שָׁבָאוּ, מִצָּאוּ אֶת

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׂפָלָם טוֹעִים, וְאִין מְלֶךְ כָּלָל בְּעוֹלָם. וְנִסְכָּם בִּינִיהֶם הַדְּבַר, שְׂאִין מְלֶךְ כָּלָל. רואים מכל זה, איך שהחכמות של האדם מטעות אותו, ומוליכות אותו אל שאול תחתית ומתחתיו, עד שנעשה כופר בעקר. ועל זה הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד להתרחק מכל מיני חכמות של הבל, ואמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מד), שהעקר בעבודת השם יתברך להיות תם, ולהתנהג בתמימות, כי אפלו מי שיודע חכמות באמת, אחר כל החכמות צריך להשליך כל החכמות, ולעבד את השם יתברך בתמימות ובפשטות גמורה בלי שום חכמות. וזה עקר החכמה הגדולה שבכל החכמות, לבלי להיות חכם כלל, כי באמת אין חכם בעולם כלל, ואין חכמה ואין תבונה נגדו יתברך. ומי שהולך בדרך התמימות והפשטות, ילך בדרך הישר.

עָנָה הַחֲכָם וְאָמַר עוֹד; כִּי אִם אָדָם הוֹלֵךְ עִם חֲכָמוֹת, חֲכָמָה מְכַנְּסָה אוֹתוֹ בְּחֲכָמָה אַחֲרָת, עַד שְׁנִטְעָה לְגַמְרֵי, כִּי רַבּוּי הַחֲכָמוֹת מְסַבְּבִים אֶת הָאָדָם, עַד שֶׁבָּא לִידֵי כַפִּירָה גְּמוּרָה. וְלִכֵּן אָמַר הַחֲכָם "עוֹד", הֵינּוּ מַחְכְּמָה לְחֲכָמָה נִטְעָה לְגַמְרֵי, עַד שֶׁבָּא לִידֵי כַפִּירוֹת, שֶׁכֹּפֵר בְּכָל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן. בּוֹא וְנִסֵּעַ וְנִלְךָ בְּעוֹלָם, וְאַרְאֶךָ עוֹד אֵיךְ כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ בְּטָעוּתִים גְּדוּלִים; כִּי מִי שְׁנִכְנַס בְּחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל, חֲכָמוֹת הַמְדָמָה, שְׁמִטְעָה אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, הוּא נִכְנָס בְּטָעוֹת כְּזוֹ, וּבְכַפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שֶׁהוּא בְּטוּחַ שֶׁהוּא צוֹדֵק, וְאֵיךְ כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ בְּטָעוּתִים גְּדוּלוֹת, כִּי זֶה הַפֶּךָ הַקָּדָשָׁה, כִּי בְּצַד הַקָּדָשָׁה אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁהוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ כְּלוּם, וּמִכָּל שְׂכָן שְׂלֵא יַחְקֹר בְּחַקִּירוֹת שֶׁל הֶבֶל, מֵה קוֹרָה אֲצֵל הַזּוֹלָת, וּמִכָּל שְׂכָן מֵה קוֹרָה בְּכָל הָעוֹלָם. וְהָיוּ הוֹלְכִים וְנוֹסְעִים בְּעוֹלָם. פֶּעַם הִלְכוּ וּפְעַם נִסְעוּ, שֶׁהוּא פְּעִין שְׂאֵמַר רַבּוּנוֹ ז"ל

העולם בטעות. ודבר המלך הנ"ל נעשה אצלם למשל. ובכל מקום, שמצאו העולם בטעות, לקחו את המלך למשל, כמו שזה אמת, שיש מלך, בן הדבר הזה. והיו הולכים ונוסעים עד שפלה מה שבידם. והתחילו למכור סוס אחד, ואחר-כך השני, עד שמכרו כלם, עד שהכרחו

נהרי אפרסמון

(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סג), שהנחש הקדמוני, שמשם נמשך הכפירות, פעם הולך ופעם מעופף. ובכל מקום שבאו, מצאו את העולם בטעות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (מכות י'): בדרך שאדם רוצה לילך — בה מוליכין אותו. ודבר המלך הנ"ל נעשה אצלם למשל, שעשו מזה ליצנות. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן מד), כי הדבור הזה של כפירות ואפיקורסות מזיק לאמונה, והוא אסור גמור, כי על השם יתברך אסור לומר דברי הלצות אפלו בדרך שחוק, כי זה יכריח אותו גם-כן לכפר בכל, רחמנא לצלן, ובכל מקום שמצאו העולם בטעות, לפי שבוש דעתם, כי תמיד הסתכלו על אחרים בעין רעה, ולכן ראו את כל אחד שהוא נמצא בטעות, שזה הפך ממה שרבנו ז"ל הזהירנו (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב) לחפש ולבקש ולמצא אצל כל אחד את הטוב שיש בו, אפלו אצל רשע גמור. והם הסתכלו על כל העולם כלו שנמצאים בטעות, ולכן כפרו בעקר. ולקחו את המלך למשל: כמו שזה אמת, שיש מלך, בן הדבר הזה; כי כך מתחילה הכפירות והאפיקורסות אצל האדם, רחמנא לצלן, מדבר קטן מתפשט עליו אחר-כך לדבר גדול, עד שנעשה כל העולם כלו כאין וכאפס בעיניו, וכופר בכל, רחמנא לצלן. והיו הולכים ונוסעים עד שפלה מה שבידם, כי כל אלו המינים והכופרים והאפיקורסים, לבסוף מה שיש בידם, גם את זה הם מאבדים, והתחילו למכור סוס אחד, ואחר-כך השני, עד שמכרו כלם, עד שהכרחו לילך רגלי, כי המאמין האמתי, שמאמין בו יתברך, חי חיים טובים, כי אפלו כשהולך לו שלא כפי שרצה, הוא מנחם את עצמו, שבודאי ייטיב עמו הקדוש-ברוך-הוא. ולבסוף יש לו הכל, מה שאין בן מי שהולך בכפירות ואפיקורסות, אין לו במה להחיות את עצמו, כמוכא בדברי רבנו

לִילֵךְ רַגְלֵי. וְתַמִּיד הָיוּ חוֹקְרֵים הָעוֹלָם, וּמִצְאוּ שֶׁהָעוֹלָם
בְּטָעוֹת, וְנַעֲשׂוּ עֲנִיִּים הוֹלְכֵי רַגְלֵי וְנִסְתַּלַּק חֲשִׁיבוֹתָם,
וְלֹא הָיוּ נֹחֲשָׁבִים כָּלָל, כִּי לֹא הָיוּ מִשְׁגִּיחִים עֲלֵיהֶם כָּלָל,
עַל אֲבִיוֹנִים כְּמוֹתָם.

וְנִתְגַּלְגַּל הַדְּבָר, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְסוֹכְבִים, עַד שֶׁבָּאוּ אֶל
הָעִיר, שָׁדַר בָּהּ הַמִּינִיסְטִיר הַנַּ"ל (שְׁהוּא הַתָּם

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

ו"ל (שיחות-הר"ן, סימן לב), כִּי כְּשֵׁישׁ לְאָדָם אֲמוּנָה, לֹא חָסַר לוֹ שׁוֹם דְּבָר,
וּכְמוֹ שֶׁכְּתוּב (משלי כח, כ): "אִישׁ אֲמוּנוֹת רַב בְּרָכוֹת"; מֵה שְׁאִין בֶּן מִי
שְׁכוֹפֵר בְּכָל, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, לֹא נִשְׁאָר לוֹ שׁוֹם דְּבָר, וְצָרִיךְ לְהִסְתַּוֵּב נַע
וְנָד רַגְלֵי. וְתַמִּיד הָיוּ חוֹקְרֵים הָעוֹלָם, וּמִצְאוּ שֶׁהָעוֹלָם בְּטָעוֹת, וְנַעֲשׂוּ עֲנִיִּים
הוֹלְכֵי רַגְלֵי; כִּי עַל-יְדֵי כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת שְׁנֹכְנָסִים בְּחֻקֵּי רִוּת בֵּין כָּךְ
מְאַבְדִים אֶת הַכֹּל, וְנַעֲשִׂים עֲנִיִּים מְרוּדִים, וְצָרִיךְ לִילֵךְ רַגְלֵי מִמְּקוֹם לְמְקוֹם,
כִּי מִי שְׁאִין לוֹ אֲמוּנָה, אִין לוֹ כְּלוּם, כִּי אִין לוֹ אֶל מִי לְפָנוֹת בַּעַת צְרָה.
וְנִסְתַּלַּק חֲשִׁיבוֹתָם, וְלֹא הָיוּ נֹחֲשָׁבִים כָּלָל, כִּי לֹא הָיוּ מִשְׁגִּיחִים עֲלֵיהֶם כָּלָל,
עַל אֲבִיוֹנִים כְּמוֹתָם; כִּי בְּרַגַע שְׁאַבְדוּ אֶת אֲמוּנָתָם — אֲבָדוּ אֶת הַכֹּל, וְנַעֲשׂוּ
עֲנִיִּים מְרוּדִים, וְנִסְתַּלַּקָה חֲשִׁיבוֹתָם מִן הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (קהלת ט, טז):
"וְחֻכְמַת הַמַּסְפֵּן בְּזוּיָהּ, וְדַבְּרֵי אִינָם נִשְׁמָעִים"; וְאִין לָךְ עוֹד מַסְפֵּן גָּדוֹל
כְּמִי שְׁאַבַּד אֶת הָאֲמוּנָה שְׁלוֹ, שְׁאָז אִף אַחַד אֶפְלוּ אִינוּ רוֹצֵה לְשַׁמַּע אוֹתוֹ,
כִּי אֲבַד אֶת חֲנוּ בְּעִינֵי בְּנֵי-אָדָם, וְנִשְׁאָר עֲנִי מְכַל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים לד,
יא): "כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעִבוּ". וְנִתְגַּלְגַּל הַדְּבָר, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְסוֹכְבִים, עַד שֶׁבָּאוּ
אֶל הָעִיר, שָׁדַר בָּהּ הַמִּינִיסְטִיר הַנַּ"ל (שְׁהוּא הַתָּם, חֲבָרוּ שֶׁל הַחֲכָם הַנַּ"ל); אָדָם
צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁכָּל מֵה שֶׁקוֹרָה אִתּוֹ — הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, אִין דְּבָר כְּזֶה
שֶׁנֶּאֱרָע מִעֲצָמוֹ, אֶלֹא נִתְגַּלְגַּל הַדְּבָר עַל יְדוֹ יְתַבְרֵךְ, וּכְמֵאֵמֶר הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב
הַקָּדוֹשׁ זי"ע: יְהוּדֵי אִינוּ הוֹלְךָ, יְהוּדֵי מוֹלִיכִים אוֹתוֹ. וְרַבְּנוּ ו"ל אָמַר
(לקוטי-מוֹהַר"ן, חֲלָק א', סימן רז), שְׁאָדָם טוֹעָה וְנִתְעָה בְּדֶרֶךְ עֲקָשׁ וּפְתִלְתוֹל, עַד

חברו של החכם הנ"ל), ושם באותה העיר, היה בעל-שם
 אמת, והיה חשוב מאד, כי עשה דברים נפלאים, ואפלו
 בין השרים היה חשוב ומפרסם. ואלו החכמים באו
 לאותה העיר, והלכו וסבבו ובאו לפני בית הבעל-שם,
 וראו שהיו עומדים שם כמה עגלות, ארבעים וחמשים,

נחרי אפרסמון

שהוא כבר קרוב לחזר לדרך הישרה. ודיקא אז הוא מתרחק יותר ויותר,
 כי אינו זוכה לשמע את קול הקריאה שקורא אותו הקדוש-ברוך-הוא, כי
 הקדוש-ברוך-הוא קורא את האדם על-ידי הצדיק האמת, שיחזר בתשובה
 שלמה, אך אדם לפי רבוי טעיותיו שנתעה, אינו זוכה לשמע את קול
 הקריאה של הצדיק. ושם באותה העיר, היה בעל שם אמת, והיה חשוב
 מאד, כי עשה דברים נפלאים, ואפלו בין השרים היה חשוב ומפרסם; כי
 גדולי ומבחרי הצדיקים, שהם דבוקים באין סוף ברוך הוא, שמו יתברך
 מאיר לפני עיניהם תמיד, אשר בשביל זה הם נקראים "בעל שם", שהשם
 הנו"ה הקדוש מאיר תמיד לפני עיניהם, ועל-ידי-זה הם עושים דברים
 נפלאים מאד, והם מאד חשובים בעולם אפלו בין הגויים, כי מרב דבקותם
 והכללותם באין סוף ברוך הוא, הם יכולים לשנות את הטבע, ורואים עין
 בעין את אלקותו יתברך. ואלו החכמים באו לאותה העיר, והכל ממנו
 יתברך בהשגחה נוראה ונפלאה, כדי שיבאו לתקונם, ואם היו מסלקים את
 דעתם ושכלם וחקמתם המדמה, והיו בטלים לצדיק בעל שם, היה מעלה
 אותם לדרגות גבוהות וגדולות עד מאד. והלכו וסבבו ובאו לפני בית
 הבעל-שם, וראו שהיו עומדים שם כמה עגלות, ארבעים וחמשים עם חולים
 ונהטעם שרבנו ז"ל מונה מספר זה דיקא — ארבעים וחמשים, אך יש לומר
 כי הגה אכילת מן היה לחם מן השמים, שמי שאכל אותו, היה מזכך מאד
 לקבל בו את התורה, שהיא עצם גלוי עצמיות אלקותו יתברך, כי המן היה
 לחם שמלאכים נזונים בו, לחם רוחני, ומי שאכל ממנו, אף פעם לא היה
 חולה, וזה מ"ן — ארבעים וחמשים, ארבעים יום כנגד שמשה רבנו היה
 בהר סיני, והוריד לנו את התורה, וחמשים יום כנגד שספרו נשמות ישראל

עם חולים. וסבר החכם, ששם דר דאקטיר, והיה רוצה
 לפני לביתו, מחמת שגם הוא היה דאקטיר גדול, ורצה
 לפני לעשות הפרות עמו. ושאל: מי דר בכאן. השיבו:
 בעל-שם. וימלא פיו שחוק, ואמר לחברו: זה הוא שקר
 וטעות נפלא מאד. וזה הוא שטות יותר מטעות של

נחרי אפרסמון

את הימים — מיציאת מצרים עד קבלת התורה. והנה כשאדם חוטא, בר
 מינן, על-ידי-זה הוא עושה מסך המבדיל בינו ובין הקדוש-ברוך-הוא, ואז
 נעשה חולה. וכשבא אל הצדיק, שהוא הבעל-שם, הוא ממשיך עליו חזרה
 אור נפלא כזה, עד שנתקים אצלו (תהלים קז, כ): "ישלח דברו וירפאם",
 שמקבלים כל הרפואות רק על-ידי דבר השם, דהיינו תפלה, ואז לא צריכים
 לשום רפואות גשמיות, אלא נתקים אצלו (שמות כג, כה): "ויברך את לחמך
 ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך", הינו שתהיה לו רפואה על-ידי לחם
 ומים. כי הבעל-שם, שהוא הצדיק האמת הדבוק באין סוף ברוך הוא,
 ממשיך על האדם דבר ה', שזה סוד אכילת מ"ן, שפנגד ארבעים יום שהיה
 משה רבנו בהר סיני לקבל את התורה, וחמשים יום שסופרים נשמות
 ישראל מיציאת מצרים עד קבלת התורה. ולכן היה לפני פתח הבעל-שם
 ארבעים וחמשים עגלות עם חולים, שזה מ' וכן נ' פנ"ל, וזה מה שאמרו
 חכמינו הקדושים (תנחומא בשלח): לא נתנה התורה לדרש אלא לאוכלי המן,
 שלא היה להם צורך לא למלאכה ולא לסחורה, הא כיצד? היה יושב ודורש,
 ולא היה יודע מהיכן היה אוכל ושותה, ומהיכן ללבש ולכסות, כי על-ידי
 אכילת מן, נזדככו כל-כף, עד שלא היו חסרים שום דבר. וכן מי שזוכה
 להיות מקרב אל הצדיק האמת, שהוא הבעל-שם, נשלם אצלו הכל. ולכן
 ישבו וחכו שם ארבעים וחמשים עגלות]. וסבר החכם, ששם דר דאקטיר,
 כי ראה עגלות עם חולים מחכים שם, והיה רוצה להפנס לביתו, מחמת
 שגם הוא היה דאקטיר גדול, ורצה להפנס לעשות הפרות עמו. ושאל: מי
 דר בכאן? השיבו: בעל-שם. וימלא פיו שחוק, ואמר לחברו: זה הוא שקר
 וטעות נפלא מאד, וזה הוא שטות יותר מטעות של המלך; כי באמת אמונת

המלך. חברי, אספר לך השקר הזה, כמה וכמה העולם בטעות בשקר כזה.

נחרי אפרסמון

חכמים זה היסוד של כל היהדות, כי בלי אמונת חכמים — אין אמונה בהקדוש-ברוך-הוא, כי החכמים האמתיים, הם מגלים את אמתת מציאותו יתברך, וכמו שכתוב (שמות יד, לא): "ויאמינו בהנ"ה ובמשה עבדו"; ואמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח): אם במשה האמינו, קל נחמר בהנ"ה, בא זה ללמדך, שכל מי שמאמין ברועה נאמן, כאלו מאמין במי שאמר והיה העולם. פיוצא בדבר אתה אומר (במדבר כא, ה): "וידבר העם באלקים ובמשה", אם באלקים דברו, קל נחמר במשה? אלא זה בא ללמדך, שכל מי שמדבר ברועה נאמן, כאלו מדבר במי שאמר והיה העולם; ולכן מאחר שהחכם כפר לגמרי במלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, בודאי היתה אצלו ליצנות גדולה ענין של אמונת חכמים, והתלוצץ מהצדיק עד מאד, כי זה תלוי בזה. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'), שאי אפשר לבוא לאמונה, אלא על-ידי אמת, ואי אפשר לבוא אל אמת, אלא על-ידי התקרבות לצדיקים, שהם כלו זרע אמת, זרע קדש, ולכן מי שהוא מלא כפירות ואפיקורסות, מלא נאוף, כמו החכם שהיה פלג גוף, מלא כפירות, עד שבא לידי הכרה שאין מלך, עפרא לפומיהו, לכן הוא צחק מאד מענין אמונת צדיקים. ולכן, אהובי, בני! בשעה שתשמע שאחד מתלוצץ מצדיק אמת הדבוק בחי החיים בו יתברך, תדע, שהוא מלא כפירות ואפיקורסות, וצריכים להתרחק ממנו, ולא די שהוא חוטא בעצמו, שהוא כופר בעקר, ומתלוצץ ממנו יתברך, אלא עוד מסית אחרים, שזה מה שאמר לחברו: חברי! אספר לך השקר הזה, כמה וכמה העולם בטעות בשקר כזה, כאלו הוא כבר יודע את האמת, כאשר נהוג היום, שאנשים מלאים צוואה וטנוף בראשיהם, הם הלועגים על דברי חכמים ומתלוצצים מהם. ואמרו חכמינו הקדושים (ערוכין כא): הלועג על דברי חכמים, נדון בצוואה רותחת. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שהיא מדה כנגד מדה, כי הוא אינו מאמין בדבריהם ומלעיג עליהם, ודבריהם הם אף למותר אצלו, על-כן נדון במותרות, שעולים לו עשנים סרוחים אל המזח,

בְּתוֹךְ כֶּף הָיוּ רַעֲבִים וּמִצָּאוּ עֲדִין אֲצֶלֶם שְׁלֹשָׁה-אַרְבָּעָה
 "גְּדוֹלִים" (סוג מטבע). וְהָלְכוּ אֶל בֵּית-הַתְּבַשִּׁיל,
 (שְׁקוּרִין "גְּאָר-קַעֵד"), וְשָׂם מוֹצָאִים לֶאֱכֹל אֶפְלוּ בְּעַד שְׁלֹשָׁה
 או אַרְבָּעָה "גְּדוֹלִים". וְצוּוּ לְתֵן לָהֶם מֵאֲכָל, וְנָתְנוּ לָהֶם.
 בְּתוֹךְ שָׁהִיו אוֹכְלִים, הָיוּ מְסַפְּרִים וּמִתְלוֹצְצִים מֵהַשְּׁקָר
 וְטָעוֹת שֶׁל דְּבַר הַבַּעַל-שֵׁם. וּבַעַל הַ"גְּאָר-קַעֵד" שָׁמַע

גְּהָרִי אֶפְרַסְמוֹן

ומְעַרְבִים ומְבַלְבְּלִים אֶת דַּעְתּוֹ. נִמְצָא, מִי שֶׁמִּתְלוֹצֵץ מִצְדִּיקִים הַדְּבָקִים בְּאֵין
 סוֹף בְּרוּךְ הוּא, מְגַלֶּה אֶת טְמֵאת וּגְרִיעוֹת מַעֲשֵׂיו הַרְעִים. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים
 נה, כא): "שֶׁלַח יָדְיוֹ בְּשַׁלְמִיו — חָלַל בְּרִיתוֹ"; בְּתוֹךְ כֶּף הָיוּ רַעֲבִים, עַד
 שֶׁהֵם מְדַבְּרִים וּמִתְלוֹצְצִים מֵהַצְדִּיק בַּעַל-שֵׁם, בֵּין כֶּף נַעֲשִׂים רַעֲבִים, כְּמוֹ
 שֶׁכְּתוּב (מְשָׁלִי יג, כה): "וַיִּבְטֵן רָשָׁעִים תַּחֲסֹר; וּמִצָּאוּ עֲדִין אֲצֶלֶם שְׁלֹשָׁה-
 אַרְבָּעָה גְּדוֹלִים (סוג מטבע); כִּי זֶה הַמְּסַפֵּר סִימָן לְדָלוּת, כְּמֵאמָרָם ו"ל (שְׁבַת
 קד): גִּימ"ל דַּל"ת — גִּימ"ל דַּל"ת. [בְּשִׁבְלִי זֶה נִקְטָר רַבְּנוּ ו"ל הַלְשׁוֹן: שְׁלֹשָׁה
 אַרְבָּעָה גְּדוֹלִים]; כִּי אִם אָדָם מִתְלוֹצֵץ מֵהַצְדִּיק בַּעַל-שֵׁם, נַעֲשֶׂה דַל, כִּי כָּל
 הַשִּׁפְעַ שֶׁבָּא לְאָדָם, זֶה רַק בְּזָכוֹת הַצְדִּיק, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת,
 אוֹת צְדִיק, סִימָן לג): בְּזָכוֹת הַצְדִּיק תִּלְמִידָיו מִתְפָּרְנְסִים. וְהָלְכוּ אֶל בֵּית
 הַתְּבַשִּׁיל (שְׁקוּרִין "גְּאָר-קַעֵד"), שֶׁהִיא מְסַעְדָּה לְעֲנִיִּים מְרוּדִים, וְשָׂם מוֹצָאִים
 לֶאֱכֹל אֶפְלוּ בְּעַד שְׁלֹשָׁה או אַרְבָּעָה גְּדוֹלִים, וְצוּוּ לְתֵן לָהֶם מֵאֲכָל, וְנָתְנוּ
 לָהֶם, בְּתוֹךְ שָׁהִיו אוֹכְלִים, הָיוּ מְסַפְּרִים וּמִתְלוֹצְצִים מֵהַשְּׁקָר וְטָעוֹת שֶׁל דְּבַר
 הַבַּעַל-שֵׁם; כִּי אֲכִילָה בַקֶּדְשָׁה צְרִיכָה לִהְיוֹת — לְדַבֵּר דְּבוּרֵי תוֹרָה וְאִמּוּנָה,
 כְּמֵאמָרָם ו"ל (אֲבוֹת פָּרָק ג'): שֶׁלַחן שְׁלֵא אָמְרוּ עָלָיו דְּבַרֵי תוֹרָה, כְּאִלוּ אָכְלוּ
 מִזְבָּחֵי מֵתִים. וְכֵן אָמְרוּ בְּזֹהַר (תְּרוּמָה קנג), אֲשֶׁר עַל שֶׁלַחן שְׁאוּמְרִים עָלָיו
 דְּבַרֵי תוֹרָה יוֹצֵא כְרוֹז (וְחֻקָּאֵל מֵא, כב): "זֶה הַשֶּׁלַחן אֲשֶׁר לִפְנֵי הַגּוֹי"ה"; וְכֵן
 אָמַר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב), שֶׁדִּיקָא בְּעַת אֲכִילָה בַקֶּדְשָׁה,
 יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת יְחוּד בֵּין קֶדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשְׁכִינְתָּהּ. וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ו"ל
 (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), אֲשֶׁר דִּיקָא בְּעַת הָאֲכִילָה יְכוּלִים לְזָכוֹת לְהָאֲרַת
 הַרְצוֹן, שְׂיִהֵיָה כְּלוּל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְעוֹא דְרַעְוִין, רְצוֹן

דבריהם וחרה לו מאד, כי הבעל-שם היה חשוב שם מאד. ויאמר להם: אכלו לכם מה שיש לפניכם וצאו מכאן. אחר-כך בא לשם בן הבעל-שם, והם עדין היו מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, וגער בהם הבעל "גאר-קעד" על שהם מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, עד שהכה אותם הפה ופצוץ, ודחפם מביתו, וחרה להם מאד, ורצו לבקש משפט על המכה אותם, ונתישבו

נחרי אפרסמון

שברצונות, מה שאין פן הרשעים האלו, לא די שלא דברו דבורי תורה ואמונה, אלא דברו כפירות ואפיקורסות, ודברו נגד הצדיק. ובעל הגאר-קעד שמע דבריהם, וחרה לו מאד, כי הבעל-שם היה חשוב שם מאד, כי שמו הקדוש של הצדיק הולך מסוף העולם ועד סופו, ואף שיש לו מתנגדים ארורים, שמדברים עליו כל דבר אסור, עם כל זאת שמו הקדוש של הצדיק הולך מסוף העולם ועד סופו, ולא יכולים בשום פנים ואפן להעלימו ולהסתירו מהעולם. וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה מח, סימן א') על פסוק (קהלת ז, א): "טוב שם משמן טוב", כמה הולך שמן טוב? מקיטון לטריקלין, ושם טוב הולך מסוף העולם ועד סופו, כי שמן טוב הולך רק במקום אחד, היכן שנמצא מחדר לחדר, מה שאין פן שם טוב הולך מסוף העולם ועד סופו. ויאמר להם: אכלו לכם מה שיש לפניכם וצאו מכאן; כי לא יכול היה לשמע איה שמדברים רע על הצדיק האמת שהוא הבעל-שם. אחר-כך בא לשם בן הבעל-שם, והם עדין היו מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, וגער בהם הבעל 'גאר-קעד' על שהם מתלוצצים מן הבעל-שם בפני בנו, כי אפלו לפני סתם בן אדם אסור לדבר לפניו על אביו, כי אינו מן הנמוס, וזו רשעות גדולה מאד, ומכל שכן על צדיק קדוש ונורא, כשמדברים עליו לפני בנו, זו עולה גדולה מאד, ולכן צעק עליהם הטבח, עד שהכה אותם הפה ופצוץ, ודחפם מביתו; כי לא היה יכול לשמע איה מזלזלים ומדברים על הצדיק האמת הבעל-שם. וחרה להם מאד על שקבלו ממנו מכות, ורצו לבקש משפט על המכה אותם, ונתישבו לילה אל

לִילָךְ אֶל הַבַּעַל־הַבַּיִת שְׁלָהֶם, שֶׁהִנִּיחוּ שֵׁם הַחֲבִילוֹת שְׁלָהֶם, לְהַתְיַעַץ עִמּוֹ אִיךְ לְהַשִּׁיג מִשְׁפָּט עַל הַנִּ"ל. וּבָאוּ וְסָפְרוּ לוֹ שֶׁבַע הַ"גָּאֲר־קַעֲדָ" הִכָּה אוֹתָם מְאֹד. וְשָׂאֵל לָהֶם: לָמָּה? וְסָפְרוּ לוֹ, שֶׁדִּבְּרוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם. הַשִּׁיב לָהֶם: בְּיָדַי אֵינִי יֹשֵׁר לְחַפְזֵי בְּנֵי־אָדָם, אֲבָל אַתֶּם לֹא עֲשִׂיתֶם נְכוֹנָה כָּלֵל, שֶׁדִּבַּרְתֶּם עַל הַבַּעַל־שֵׁם, כִּי הַבַּעַל־שֵׁם חָשׁוּב כָּאֵן מְאֹד. וְרָאוּ שֶׁאֵין בּוֹ מִמֶּשׁ, וְגַם הוּא בְּטָעוֹת, וְהִלְכוּ מִמֶּנּוּ אֶל הַפְּקִיד. (וְהַפְּקִיד הָיָה עֲבוֹ"ם.) וְסָפְרוּ לוֹ הַמַּעֲשֶׂה שֶׁחָפּוּ אוֹתָם. שְׂאֵל: עַל מָה? הַשִּׁיבוּ, שֶׁדִּבְּרוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם. וְהִכָּה אוֹתָם הַפְּקִיד הִכָּה וּפְצוּעַ, וְדַחַפָּם מִבֵּיתוֹ.

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַבַּעַל־הַבַּיִת שְׁלָהֶם, שֶׁהִנִּיחוּ שֵׁם הַחֲבִילוֹת שְׁלָהֶם, לְהַתְיַעַץ עִמּוֹ אִיךְ לְהַשִּׁיג מִשְׁפָּט עַל הַנִּ"ל. וּבָאוּ וְסָפְרוּ לוֹ, שֶׁבַע הַ"גָּאֲר־קַעֲדָ" הִכָּה אוֹתָם מְאֹד. וְשָׂאֵל לָהֶם: לָמָּה? כִּי אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁכָּל מֵה שְׁקוֹרָה אִתּוֹ, יֵשׁ בָּזָה סִבָּה, לֹא מִכִּים אֶת הָאָדָם בְּחָנָם, וְאִם אָדָם מִקְבֵּל מַכּוֹת, צָרִיךְ לְחַקֵּר הֵיטֵב לָמָּה הִגִּיעוּ לוֹ הַמַּכּוֹת. וְסָפְרוּ לוֹ, שֶׁדִּבְּרוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם. הַשִּׁיב לָהֶם: בְּיָדַי אֵינִי יֹשֵׁר לְחַפְזֵי בְּנֵי־אָדָם, כִּי אֲסוּר לְהַרְבִּיץ לְבְנֵי־אָדָם, כִּי כֶּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדָרִין נח): הַמַּגְבִּיחַ יָדוֹ עַל חֲבֵרוֹ, אֶף־עַל־פִּי שְׁלֹא הִכָּהוּ — נִקְרָא רָשָׁע, שְׁנֵאֲמַר (שְׁמוֹת ב, יג): "וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע לָמָּה תִּכָּה רַעַךְ", לָמָּה הִכִּיתָ לֹא נֹאמַר, אֲלֵא לָמָּה תִּכָּה; וְלִכֵּן לֹא צָרִיכִים לְהַכּוֹת שׁוֹם בֶּן־אָדָם. אֲבָל אַתֶּם לֹא עֲשִׂיתֶם נְכוֹנָה כָּלֵל, שֶׁדִּבַּרְתֶּם עַל הַבַּעַל־שֵׁם, כִּי הַבַּעַל־שֵׁם חָשׁוּב כָּאֵן מְאֹד. וְרָאוּ שֶׁאֵין בּוֹ מִמֶּשׁ, וְגַם הוּא בְּטָעוֹת, וְהִלְכוּ מִמֶּנּוּ אֶל הַפְּקִיד (וְהַפְּקִיד הָיָה עֲבוֹ"ם), וְסָפְרוּ לוֹ הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁחָפּוּ אוֹתָם. שְׂאֵל: עַל מָה? כִּי גַם הוּא רָצָה לְדַעַת לָמָּה קִבְּלוּ מַכּוֹת, כִּי לֹא מִקְבָּלִים מַכּוֹת בְּחָנָם. הַשִּׁיבוּ, שֶׁדִּבְּרוּ עַל הַבַּעַל־שֵׁם. וְהִכָּה אוֹתָם הַפְּקִיד הִכָּה וּפְצוּעַ וְדַחַפָּם מִבֵּיתוֹ; כִּי גוֹי נֹתֵן מַכּוֹת אֲכֻרִיּוֹת, [כִּי זֶה לְשׁוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל: "הָאֵט זַיִּי דְעַר פְּקִיד אִוּיךְ גִּיהַרְגַעַט

וְהִלְכוּ מִזֶּה לָזֶה, מִמּוֹשֵׁל לְמוֹשֵׁל גְבוּהַ מִמְנוֹ, עַד שֶׁבָּאוּ
 לְפָנַי הַמִּינִיסְטִיר הַנִּ"ל. וְשָׁם, לְפָנַי בֵּית
 הַמִּינִיסְטִיר, עוֹמְדִים אַנְשֵׁי חֵיל, דְּהִינּוּ "וּוּאֵכִינ", וְהוֹדִיעוּ
 לְהַמִּינִיסְטִיר, שְׂאִישׁ אֶחָד צָרִיף אֱלִיו, וְצָוָה שְׂיִכְנַס. וּבָא
 אוֹתוֹ הַחֲכָם לְפָנַי הַמִּינִיסְטִיר, וְתַכָּף בְּבוֹאוֹ הַפִּירוֹ
 הַמִּינִיסְטִיר, שְׂזַהוּ הַחֲכָם חֲבֵרוֹ בַּנִּ"ל, וְהַחֲכָם לֹא הַפִּירוֹ,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

גִּישָׁלֶאגֶן"]. וְהִלְכוּ מִזֶּה לָזֶה, מִמּוֹשֵׁל לְמוֹשֵׁל גְבוּהַ מִמְנוֹ, כִּי רוֹאִים אָדָם
 שֶׁהוּא כּוֹפֵר, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, בְּמִלְךָ מְלָכֵי הַמְּלָכִים, וְכֵן עוֹשֶׂה צְחוּק
 וּמְתוּלֹצֵץ מֵהַצְדִּיק הַבְּעַל-שָׁם, בְּמָקוֹם שְׂיִהְיֶה לוֹ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה — עַל מֶה
 בָּאוּ לוֹ כָּל הַצָּרוֹת הָאֵלוֹ, עוֹד זֹאת — הוּא נִלְחַם בְּעֵקֶשׁנוֹת, וּפּוֹנֶה עֲרָף,
 וְרוֹצֶה רַק לְנִצָּחַת. עַד שֶׁבָּאוּ לְפָנַי הַמִּינִיסְטִיר הַנִּ"ל שֶׁהוּא הַתֵּם (חֲבֵרוֹ מִנְעֵר).
 וְשָׁם, לְפָנַי בֵּית הַמִּינִיסְטִיר עוֹמְדִים אַנְשֵׁי חֵיל דְּהִינּוּ וּוּוּאֵכִינ; כִּי לְפָנַי כָּל
 שֶׁר יֵשׁ שׁוֹמְרִים, כִּי מְלָכוּתָא דְאַרְעָא כְּעִין מְלָכוּתָא דְרִקְיעָא. וְהוֹדִיעוּ
 לְהַמִּינִיסְטִיר, שְׂאִישׁ אֶחָד צָרִיף אֱלִיו, וְצָוָה שְׂיִכְנַס; בְּזֶה רוֹאִים אֶת יֵשׁר לֵב
 הַתֵּם, אִף שֶׁכָּבֵר נַעֲשֶׂה עֲכָשׁוּ מִינִיסְטִיר גְּדוֹל מְאֹד, וְהָיוּ לוֹ הִרְבֵּה שׁוֹמְרִים
 סְבִיבוֹ, שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ לְהַכְנִס אֶצְלוֹ אִימְתֵי שְׂרוּצִים, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁאֶחָד רָצָה
 לְהַכְנִס אֱלִיו, תַּכָּף-וּמִיד הַסָּפִים שְׂיִכְנַס, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁמִּתְנַהֵג הַיּוֹם, שֶׁכָּל רִיק
 וּפּוֹחַז, שֶׁהָיָה עַד עֲכָשׁוּ כְּלוּם, כִּינֵן שְׁנַתְעֵלָה וְנַעֲשֶׂה פְקִיד, אוֹ שׁוֹטֵר, אוֹ
 קָצִין, אוֹ אִיזוֹ דְרַגָּא יוֹתֵר גְּדוֹלָה, כְּכֹר הַגָּאוֹת נוֹדְפֵת מִמְנוֹ, וּכְכֹר אִינּוֹ רוֹצֶה
 לְרֹאוֹת אֶת הַהֶמוֹן וּפְשׁוּטֵי עָם, וְדוּחָה אוֹתָם בְּלֶךְ וָשׁוּב, וּמְזוֹלֵל בָּהֶם. וַיֵּשׁ
 רְשָׁעִים כְּאֵלוֹ, שֶׁסָּתָם מִתְעַלְלִים בְּאַנְשִׁים קָשֵׁי יוֹם שְׂצָרִיכִים עֲזָרָה,
 וּמִתְאַכְזְרִים נִגְדָם. וּבָא אוֹתוֹ הַחֲכָם לְפָנַי הַמִּינִיסְטִיר, וְתַכָּף בְּבוֹאוֹ הַפִּירוֹ
 הַמִּינִיסְטִיר, שְׂזַהוּ הַחֲכָם חֲבֵרוֹ בַּנִּ"ל, הִינּוּ הַתֵּם הַפִּיר אֶת חֲבֵרוֹ הַחֲכָם, כִּי
 אִף שֶׁעֲלָה לְגִדְלָה, עִם כָּל זֹאת הָיָה שֶׁפֵּל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ, וְהַחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ
 לְתֵם, וְלִכְן הַפִּיר אֶת הַחֲכָם חֲבֵרוֹ, כִּי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּתַמִּימוֹת תְּמִיד, וְאַפְלוֹ
 שְׁמַתְעֵלָה לְאִיזוֹ דְרַגָּה, עִם כָּל זֹאת הוּא מִמְשִׁיף לִילָף בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת,
 וְהוּא עָנוּ גְּדוֹל מְאֹד, הוּא יְכוֹל לְהַפִּיר אֶת הַזּוּלָת, אֶפְלוֹ שֶׁכָּבֵר עָלָה לְדְרַגּוֹת

מחמת שהיה בגדלה כזו. ותכף התחיל המיניסטיר ודבר אליו: ראה תמימותי למה שהביא אותי לגדלה כזו, ואל מה חכמתך הביאה אותך?

ענה החכם ואמר: מאחר שאתה הוא חברי התם, מזה נספר אחר-כך. לעת עתה תן לי משפט על שהכו אותי. שאלו: למה? השיבו: בשביל שדברתי על הבעל-

נחרי אפרסמון

גבוהות. והחכם לא הפירו, מחמת שהיה בגדלה כזו; כי מי שהתחיל ללכת עם חכמות, והולך תמיד עם חכמות, מחו ולבו מתעקמים בעקממיות, כי החכמות מכניסות באדם גאות וישות וגסות הרוח, והוא אינו מכיר את אחרים, אפלו הקרובים אליו. ותכף התחיל המיניסטיר ודבר אליו, הינו אל החכם חברו: ראה תמימותי למה שהביא אותי — לגדלה כזו, ואל מה חכמתך הביאה אותך? ! רואים מזה, איך שתכף-ומיד כשאחד נכנס אצלך, העקר כבר להתחיל לדבר אתו מהתכלית הנצחית, ולא להכנס עמו בופוחים, ולומר לו את האמת: ראה אל מה הביאה אותי התמימות שהלכתי בה, ומה אתך, שאתה הולך בחכמות של הבל וריק, שרבונו ו"ל אמר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יב), שהחכמות של האדם מטעים אותו, ומביאים אותו מחכמה לחכמה, עד שבא לידי כפירות ואפיקורסות, רחמנא לישזבן. וכך צריכים להרגיל את עצמו, תכף-ומיד כשאחד נכנס אצלך, כבר תתחיל לדבר אתו מהתכלית הנצחית. ענה החכם ואמר אל התם חברו: מאחר שאתה הוא חברי התם, מזה נספר אחר-כך, לעת עתה תן לי משפט על שהכו אותי. רואים מזה, שמי שהולך בחכמות, ונטעה בחכמות של הבל, במקום להוריד את הראש, וכבר להודות למה החכמות הביאו אותו, ואל איזה שאול תחתית נפל, ואיך שמרב חכמתו המדמה, הוא הסתכסך בסכסוכים, עדין הוא מסתובב עם החכמות שלו, ואומר: מזה שאתה חברי התם, מזה עוד נספר אחר-כך, אבל קדם אני רוצה משפט על מה שהכו אותי. שאלו חברו התם: למה הכו אותך? השיבו החכם: בשביל שדברתי

שם, שהוא שקר ומרמה גדולה. ענה התם המיניסטיר ואמר: עדין אתה אוהו בחכמות שלך? ראה, אתה אמרת שאתה יכול לבוא על שלי בקל, ואני לא אוכל לבוא על שלך. ראה שאני כבר באתי על שלך כנ"ל, ואתה עדין לא באת על שלי; ואני רואה, שזה קשה יותר שאתה תבוא על תמימות שלי. ואף-על-פי-כן,

נחרי אפרסמון

על הבעל-שם, שהוא שקר ומרמה גדולה; רואים אדם שכבר קבל מכות, ועבר עליו מה שעבר, וזרקו אותו ממקום למקום, עוד זאת הוא שוב מחציף את פניו בעזות מצח, ומגלה לכלם, שדבר נגד הבעל-שם, ואינו מתבייש בזה כלל. וכזה רואים אל איזה שפל המצב הוא נפל. ענה התם המיניסטיר ואמר: עדין אתה אוהו בחכמות שלך? שזה מוליך אותך שולל לגמרי, כי חכמות האדם הורגות אותו לגמרי בגשמיות וברוחניות. ראה, אתה אמרת, שאתה יכול לבוא על שלי בקל, ואני לא אוכל לבוא על שלך, ראה, שאני כבר באתי על שלך כנ"ל; גם בזה רואים את מעלת התם, ואת גדל העניויות שלו, כי למעשה הוא עלה למדרגות עליונות יותר ממה שעלה החכם, כי הוא נעשה שר גדול מאד, וממנה על המדינה, ואל מה בסך הכל הגיע החכם? שהיה רופא, וצורך זהב, ולוטש יהלומים. ופה התם אמר לו בענוה גדולה: "ראה שאני כבר באתי על שלך", אף שבאמת עלה פי אלה יותר ממנו, ואתה עדין לא באת על שלי; הינו לסלק את השכל המדמה, כי זוהי העבודה הכי קשה. ורבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר ז, חלק א', סימן קכג), שהעקר והיסוד שהכל תלוי בו — לקשר את עצמו אל הצדיק, ועל כל אשר יאמר לך כהוא זה תעשה. והעקר — להשליך את החכמות המדמות שיש באדם, ודיקא על-ידי-זה יקבל יותר ויותר. ואמר התם אל החכם: ואני רואה, שזה קשה יותר, שאתה תבוא על תמימות שלי; כי זו העבודה הכי קשה להשליך את חכמתו המדמה, ולהנהיג עצמו בתמימות ובפשטות גדולה, ואף-על-פי-כן מחמת שהיה מפיר בו התם בהחכם מכבד בגדלתו, ועכשו הוא רואה

מַחֲמַת שְׁהִיָּה מִפִּיר בּוּ מִפְּכָר בְּגִדְלָתוֹ, צֹנָה לָתֵת לוֹ
בְּגָדִים לְהִלְבִּישׁוֹ, וּבִקְשׁוֹ שִׁיאֲכַל עִמּוֹ.

בְּשַׁעַת אֲכִילָתָם, הִתְחִילוּ לְדַבֵּר יַחַד. הִתְחִיל הַחֶכֶם
לְהוֹכִיחַ לוֹ דַּעְתוֹ הַנִּ"ל, שְׂאִין מִלֶּךָ כָּלֵל. גָּעַר בּוּ
הֵתָם הַמִּינִיסְטִיר: הֲלֹא אָנִי בְּעֵצְמִי רָאִיתִי אֶת הַמֶּלֶךְ.

גַּהְרִי אַפְרָסְמוֹן

אותו קרוע ובלוי, רעב וחסר כל, לכן צוה לתת לו בגדים להלבישו, ובקשו שיאכל עמו; ולמדים מפל זה, מהי מעלת האדם, שזוכה לילך בתמימות ובפשיטות בעבודת השם ותברך, ומתנהג בדרך ארץ עם כלם, שאפלו שאחד נגדו, הוא נותן לו בגד ללבש ואכל לאכל, וזו מדרגה גדולה מאד. בשעת אכילתם ששני החכמים אכלו, התחילו לדבר יחד, התחיל החכם להוכיח לו דעתו הנ"ל, שאין מלך כלל, כי אמרו חכמינו הקדושים (אבות, פרק ג'): שלחן שלא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחי מתים; ובפרט כשמדברים באפן גלוי כפירות ואפיקורסות, בנדאי על שלחן זה מנחים זבחי מתים, שזו עבודה זרה, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה, פרק ט'): כל האוכל עם גוי על השלחן, עובד עבודה זרה ואוכל זבחי מתים; גער בו התם המיניסטיר, כי לא רצה לשמע דברי כפירות ואפיקורסות, ואמר: הלא אני בעצמי ראיתי את המלך! כי מי שזוכה לאמונה ברורה ומזככת, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן סב), לפניו נגלית האמונה, שרואה את זה בחוש, כי אצל המאמין, הדבר גלוי כאלו רואה בעיניו את הדבר שמאמין בו, מחמת גדל אמונתו השלמה. [וכן צריך כל בר ישראל, כששומע, חס ושלום, דברי כפירות ואפיקורסות, תכף-ומיד לומר: הנה אני ראיתי את הקדוש-ברוך-הוא, הוא נמצא פה. וזו המחאה הכי גדולה שיכולים למחות — לא להכנס בנפוחים עם מינים ואפיקורסים כלל, אלא לומר להם: אני מאמין בהקדוש-ברוך-הוא, ואני רואה אותו הוא פה נמצא בתוכך, כי אם לא היה בך, לא היית יכול לילך ולזוז, והיית כמו פגד מת. ואת זה צריכים להגיד בלי שום בושה כלל, כי אסור להכנס עם זדים, מינים

השיב לו החכם בשחוק: אתה יודע בעצמך שזה היה המלך; אתה מביר אותו ואת אביו ואת זקנו שהיו מלכים; מאין אתה יודע שזה מלך; אנשים הגידו לך שזה מלך ורמו אותך בשקר. וחרה להם מאד מאד על דבר המלך, על שהוא כופר במלך.

(בתוך-כך) בא אחד ואמר: העזאזל (שד) דהינו הטיוויל שלח אחריכם. ונודעזע התם מאד מאד, ורץ וספר לאשתו בפחד גדול באשר שהנ"ל

נחרי אפרסמון

ואפיקורסים בופוחים ובדין ודברים]. השיב לו החכם בשחוק: אתה יודע בעצמך, שזה היה המלך?! אתה מביר אותו ואת אביו ואת זקנו שהיו מלכים?! מאין אתה יודע שזה מלך?! אנשים הגידו לך שזה מלך, ורמו אותך בשקר; כי כך דרכם של המינים והאפיקורסים, הזדים האוררים, שמדברים בשחוק ובליצנות נגדו יתברך בלי שום בושא, וכופרים בכל, ומתלוצצים מכל הקדוש לעם ישראל. וחרה להם מאד מאד על דבר המלך, על שהוא כופר במלך; כי מי שהוא דבוק בו יתברך, ומאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, עד שמתקף אמונתו רואה, כככול, את הקדוש-ברוך-הוא, לו חורה מאד, כששומע שכופרים במלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא. בתוך כך בא אחד ואמר: העזאזל (דהינו הטיוויל) שלח אחריכם. ונודעזע התם מאד מאד; כי במקום כפירות ואפיקורסות, שם נמצאים השדים והרוחות, ומחמת שרק שמע דברי כפירות ואפיקורסות, כבר בא אחד ואמר לו, שהשדים שלחו אחריך, ומזה בא שהתפחד כל-כך; כי אדם צריך לדעת, שבמקום שמדברים כפירות ואפיקורסות, אסור ללכת שמה, ומכל שכן שאסור לו לשמע את דברי הבליהם. ורץ וספר לאשתו בפחד גדול באשר שהנ"ל שלח אחריו; ולמה רץ אל אשתו? כי הנשים יש להן אמונה יותר מהגברים, כמאמרם ו"ל (שמות רבה, פרשה כח, סימן ב'): למה דבר הקדוש-ברוך-הוא לנשים תחלה? שהם מזדרזות במצוות. (ופרשו

שָׁלַח אַחֲרָיו. וַיַּעֲצֶה לוֹ אֲשֶׁתוֹ לְשַׁלַּח עֲבוֹר הַבַּעַל-שֵׁם,
 וְשַׁלַּח אַחֲרָיו. וּבֹא הַבַּעַל-שֵׁם וְנָתַן לוֹ קִמְיָעוֹת וּשְׂמִירוֹת,
 וְאָמַר לוֹ שְׁעֵתָה לֹא יִפְחַד כָּלָל. וְהָיָה לוֹ אֲמוּנָה גְדוֹלָה
 בָּזָה. וְהָיוּ יוֹשְׁבֵי עוֹד הַחֲכָם וְהַתָּם הַנִּ"ל, וְשָׂאֵל הַחֲכָם
 אוֹתוֹ: עַל מָה נִפְחַדְתָּ כָּל-כֶּף? אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל הַנִּ"ל,
 שֶׁשַׁלַּח אַחֲרֵינוּ. שָׁחַק מִמֶּנּוּ: אַתָּה מֵאֲמִין שֵׁשׁ טִיּוּוִיל?
 הִשִּׁיב לוֹ: וְאִם-כֵּן מִי הוּא זֶה, שֶׁשַׁלַּח אַחֲרֵינוּ? עָנָה הַחֲכָם
 וְאָמַר: בּוֹדָאֵי זְהוּ אַחִי, שֶׁרָצָה שְׂוִיתְרָאָה עִמּוֹ, וְשַׁלַּח

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַמְּפָרְשִׁים: לְפִי שֶׁהַנָּשִׁים קְרוֹבוֹת לְקַבֵּל בְּאֲמוּנָה, וְעוֹשׂוֹת בְּלֹא חֻקִּיהָ).
 וַיַּעֲצֶה לוֹ אֲשֶׁתוֹ לְשַׁלַּח עֲבוֹר הַבַּעַל-שֵׁם, כִּי הַנָּשִׁים יֵשׁ לָהֶן אֲמוּנַת חֻכְמִים
 יוֹתֵר מֵהַגְּבָרִים. וְשַׁלַּח אַחֲרָיו, כִּי מְצִינוּ, שֶׁמִּשּׁוּם כְּבוֹד מַלְכוּת צְרִיכִים לְבֹא
 אֵלָיו, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (מגלה טז): תַּעֲלֵא בְּעֵידֻנְיָה סְגִיד לִיָּה; שׁוּעֵל אִם תִּרְאֶה
 שְׁעֵתוֹ מִצְלַחַת — תִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ. וְכֵן מְצִינוּ (בְּרִכּוֹת י): חֻזְקִיהוּ אָמַר: לִיתִי
 יִשְׁעִיהוּ גְבָאֵי, דְּהִכִּי אֲשַׁכְּחֹן בְּאַלְיָהוּ דְּאִזְלִי לְגַבֵּי אַחָאָב, שְׁנֵאֲמַר (מְלָכִים-א' יח,
 ב): "וַיִּלְךְ אֵלָיָהוּ לְהִרְאוֹת אֵל אַחָאָב"; וּבֹא הַבַּעַל-שֵׁם, וְנָתַן לוֹ קִמְיָעוֹת
 וּשְׂמִירוֹת, וְאָמַר לוֹ, שְׁעֵתָה לֹא יִפְחַד כָּלָל; כִּי יֵשׁ כַּח בְּיַד הַצְּדִיקִים לְתַת
 קִמְיָעוֹת, וְזֶה מוֹעִיל מְאֹד. וְכַעֲיֵן שְׁאֲמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שֶׁבַת סא):
 אִיתְמַחֵי גְבָרָא וְאִתְמַחֵי קִמְיָע; וְהָיָה לוֹ אֲמוּנָה גְדוֹלָה בָּזָה, כִּי הַעֲקָר לְהֵאֲמִין
 בָּזָה, כִּי הַכַּח שֵׁשׁ בְּקִמְיָע, זֶה רַק כְּשֵׁשׁ לְאָדָם אֲמוּנָה בָּזָה. וְהָיוּ יוֹשְׁבֵי
 עוֹד הַחֲכָם וְהַתָּם הַנִּ"ל, וְשָׂאֵל הַחֲכָם אוֹתוֹ: עַל מָה נִפְחַדְתָּ כָּל-כֶּף? אָמַר
 לוֹ: בְּשִׁבִיל הַנִּ"ל, שֶׁשַׁלַּח אַחֲרֵינוּ. שָׁחַק מִמֶּנּוּ: אַתָּה מֵאֲמִין שֵׁשׁ טִיּוּוִיל;
 כִּי (עֲרוּבִין יט): הַרְשָׁעִים אֶפְלוּ עַל פִּתְחוֹ שֶׁל גֵּיהֲנוֹם, אֵינָם חוֹזְרִין בְּתִשׁוּבָה.
 כִּי הָרִי רוֹאִים, שֶׁהַשָּׂד בָּא לְקַחַת אוֹתָם, וּבְמִקּוֹם לְרַעַד וּלְפַחַד, עוֹשִׂים עוֹד
 לִיצְנוּת מִזֶּה. הִשִּׁיב לוֹ הַתָּם אֵל הַחֲכָם: וְאִם-כֵּן מִי הוּא זֶה שֶׁשַׁלַּח אַחֲרֵינוּ?
 עָנָה הַחֲכָם וְאָמַר: בּוֹדָאֵי זְהוּ אַחִי, [גַּם בָּזָה רוֹאִים אֶת הַלִּיצְנוּת שְׁלוֹ,
 שֶׁשְׂוִירָה בְּכַפִּירוֹת, כִּי הָרִי בְּתַחֲלַת הַסְּפוּר מְסַפֵּר, שֶׁהַחֲכָם הָיָה בֶן יְחִיד,

אחרי במרמה זו. שאל אותו התם: אם-כן, איך עבר על כל הווארטיש (השומרים)? השיבו: בודאי שחד אותם, והם אומרים במרמה ושקר, שלא ראו אותו כלל.

בתוך כך חזר ובא אחד ואמר בנ"ל, שהטייוויל שלח אחריהם. והתם לא נודעו עתה, ולא היה לו שום פחד כלל מחמת השמירה של הבעל-שם בנ"ל. ענה ואמר להחכם: עתה מה אתה אומר? אמר: אודיע לך, שיש לי אח שהוא עמי בכעס, ועשה מרמה זו כדי להפחיד אותי. ועמד ושאל לאותו שבא בשבילם: ומה

נחרי אפרסמון

והתם הגה בן יחידן, שרצה שיתראה עמי, ושלח אחרי במרמה זו; כל זה אומר החכם בליצנות המחברת עם כפירות — אל התם. שאל אותו התם: אם-כן, איך עבר על כל הווארטיש (המשמרות)? השיבו: בודאי שחד אותם, והם אומרים במרמה ושקר, שלא ראו אותו כלל; כי מי שהולך עם חכמות, ונפל בכפירות ואפיקורסות וליצנות, עמו אי אפשר לדבר, כי כל מה שתדבר אתו, הוא יוכיח לך ההפך, פי מדת הנצחון אינה סובלת את האמת, פמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קכב), ואפלו שתראה לו את האמת כמו שהיא, הוא לא ירצה לקבל את זה. בתוך כך חזר ובא אחד ואמר בנ"ל, שהטייוויל שלח אחריהם. והתם לא נודעו עתה, ולא היה לו שום פחד כלל, מחמת השמירה של הבעל-שם בנ"ל; כי היתה לו אמונת חכמים חזקה מאד בהבעל-שם, ומאחר שנתן לו קמיע, היתה לו אמונה בזה, וכבר לא פחד. ענה ואמר התם להחכם: עתה מה אתה אומר, שהנה עוד פעם בא שליח מהשדים וקורא אותך? אמר: אודיע לך, שיש לי אח, שהוא עמי בכעס, ועשה מרמה זו כדי להפחיד אותי; כי עם ליצנות וכפירות ואפיקורסות, לא מגיעים לשום דבר, רק מתעקשים עד הסוף. ועמד ושאל

הוא דמותו של זה ששלה אחרינו? איזה פנים יש לו ואיזה מראה יש לשערות שלו? וכו'. וכיוצא. השיב לו: כף וכף. ענה החכם ואמר: ראה, זה הוא מראה אחי הנ"ל. אמר לו התם: התלך עמם? השיב: הן. רק שתתן עמי איזה אנשי חיל שיהיו "זלאגא" (שומרי ראש) כדי שלא יצעררו אותי. ונתן לו זלאגא.

והלכו השני חכמים הנ"ל עם אותו האיש שבא בשבילם, וחזרו החיל. ושאל אותם התם המיניסטיר: היכן הם החכמים הנ"ל. השיבו שאינם יודעים כלל איך נעלמו. והנ"ל (הינו הטייוויל) חטף אותם, את החכמים האלו הנ"ל, והביא אותם אל רפּש וטיט, ושם היה יושב הטייוויל על פסא בתוך הרפּש, והשליכו את החכמים הנ"ל בתוך הרפּש. והרפּש היה עב ודבוק

גהרי אפרסמון

לאותו שבא בשבילם: ומה הוא דמותו של זה ששלה אחרינו? איזה פנים יש לו, ואיזה מראה יש לשערות שלו? וכו'. וכיוצא, השיב לו: כף וכף. ענה החכם ואמר: ראה, זה הוא מראה אחי הנ"ל. והכל אומר בליצנות, כי כף דרכם של הרשעים, המינים והכופרים, שאינם רוצים להודות באמת. אמר לו התם: התלך עמם? השיב: הן, רק שתתן עמי איזה אנשי-חיל, שיהיו 'זלאגא' (שומרים ומלוים), כדי שלא יצעררו אותי, כי פה הוא כבר התחיל לפחד. ונתן לו זלאגא. והלכו השני חכמים הנ"ל עם אותו האיש שבא בשבילם, וחזרו החיל. ושאל אותם התם המיניסטיר: היכן הם החכמים הנ"ל? השיבו, שאינם יודעים כלל איך נעלמו, והנ"ל (הינו הטייוויל) חטף אותם, את החכמים האלו הנ"ל, והביא אותם אל רפּש וטיט, ושם היה יושב הטייוויל על פסא בתוך הרפּש, והשליכו את החכמים הנ"ל בתוך הרפּש.

כִּמוֹ דְּבַק מִמֶּשׁ, (שְׁקוֹרִין "קְלִי") וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לָזוּז עֲצָמָן כָּלֵל בְּתוֹךְ הַרְפֵּשׁ, וְצָעְקוּ (אלו החכמים לאלו שהיו מִיִּסְרִים אוֹתָם, דְּהֵינּוּ הַטִּיּוּוִיל וְאַנְשֵׁיו): רְשָׁעִים! עַל מָה אַתֶּם מִיִּסְרִים אוֹתָנוּ? וְכִי יֵשׁ טִיּוּוִיל בְּעוֹלָם? אַתֶּם רְשָׁעִים מִיִּסְרִים אוֹתָנוּ בְּחָנָם. (פי אלו החכמים הַנִּלְעָדִין לֹא הֶאֱמִינוּ שִׁישׁ טִיּוּוִיל רַק אָמְרוּ שְׂאֲנָשִׁים רְשָׁעִים מִיִּסְרִים אוֹתָם בְּחָנָם). וְהָיוּ מִנְחִים אֵלָיו הַשְּׂנִי חֲכָמִים בְּתוֹךְ עֲבֵי הַרְפֵּשׁ, וְהָיוּ חוֹקְרִים מַה זֹאת. אֵין זֹאת רַק שְׂאֲנָשִׁים פּוֹחֲזִים, שֶׁהֵינּוּ מִתְקוֹטְטִים עִמָּהֶם אֵיזָה פַּעַם, וְעַתָּה הֵם מִיִּסְרִים אוֹתָנוּ כָּל־כֶּף. וְהָיוּ מִתִּיִּסְרִים שֶׁם בְּעֲנוּיִים גְּדוּלִים כַּמָּה שָׁנִים.

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְהַרְפֵּשׁ הָיָה עַב וְדְבוּק כִּמוֹ דְּבַק מִמֶּשׁ (שְׁקוֹרִין 'קְלִי'), וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לָזוּז עֲצָמָן כָּלֵל בְּתוֹךְ הַרְפֵּשׁ, וְצָעְקוּ (אלו החכמים לאלו שהיו מִיִּסְרִים אוֹתָם, דְּהֵינּוּ הַטִּיּוּוִיל וְאַנְשֵׁיו): רְשָׁעִים! עַל מָה אַתֶּם מִיִּסְרִים אוֹתָנוּ? וְכִי יֵשׁ טִיּוּוִיל בְּעוֹלָם? ! אַתֶּם רְשָׁעִים, מִיִּסְרִים אוֹתָנוּ בְּחָנָם (פי אלו החכמים הַנִּלְעָדִין לֹא הֶאֱמִינוּ, שִׁישׁ טִיּוּוִיל, רַק אָמְרוּ, שְׂאֲנָשִׁים רְשָׁעִים מִיִּסְרִים אוֹתָם בְּחָנָם). וְהָיוּ מִנְחִים אֵלָיו הַשְּׂנִי חֲכָמִים בְּתוֹךְ עֲבֵי הַרְפֵּשׁ, וְהָיוּ חוֹקְרִים מַה זֹאת? ! אֵין זֹאת, רַק שְׂאֲנָשִׁים פּוֹחֲזִים, שֶׁהֵינּוּ מִתְקוֹטְטִים עִמָּהֶם אֵיזָה פַּעַם, וְעַתָּה הֵם מִיִּסְרִים אוֹתָנוּ כָּל־כֶּף. וְהָיוּ מִתִּיִּסְרִים שֶׁם בְּעֲנוּיִים גְּדוּלִים כַּמָּה שָׁנִים. וְכָל זֶה מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל גְּדוֹל מְאֹד, שְׂבִינֵי־אָדָם סוֹבְלִים מַה שְּׁסוֹבְלִים סָבֵל גְּדוֹל מְאֹד, וְהַכֵּל מִהַשְּׂדִים וְהַרוֹחוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ מִחַמַּת עוֹנוֹתֵיהֶם, שֶׁמְמַרְרִים חֵייהֶם שֶׁל כָּל אָדָם, אֲבָל מְרַב כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת וְחֲכָמוֹת שֶׁל הָבֵל, לֹא רוֹצִים לְהֶאֱמִין, שִׁישׁ דָּבָר כֵּזֶה: שְׂדִים וְרוֹחוֹת, וְסוֹבְלִים מֵהֶם מַה שְּׁסוֹבְלִים. וְאֶפְלוּ שֶׁכֶּבֶד עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מַה שֶּׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת הַחֲכָמוֹת שֶׁלָּהֶם מְטַעוֹת אוֹתָם, עַד שֶׁהֵם מִתְעַנִּים בְּעֲנוּיִים קָשִׁים וּמְרִים, וְגַם אִזְ לֹא רוֹצִים לְהוֹדוֹת שִׁישׁ שְׂדִים וְרוֹחוֹת, שֶׁנִּבְרְאוּ מִחַמַּת עוֹנוֹתֵיהֶם הַמְרַבִּים, רַק חוֹשְׁבִים שֶׁאֵלּוּ בְּנֵי־אָדָם

פַּעַם אַחַת עָבַר הַתָּם הַמִּינִיסְטִיר הַנַּ"ל לְפָנַי בֵּית הַבַּעַל־שָׁם, וְנִזְכָּר בַּחֲבָרוֹ הַחֲכָם. וְנִכְנַס אֶל הַבַּעַל־שָׁם, וְהָטָה עֵצְמוֹ אֵלָיו בְּדֶרֶךְ הַשָּׂרִים, וְשָׁאל אוֹתוֹ אִם אֶפְשָׁר שְׂיִרְאֶה אוֹתוֹ (הִינֵנו אֶת הַחֲכָם הַנַּ"ל) וְאִם יוּכַל לְהוֹצִיאֹ מִשָּׁם. וְאָמַר אֶל הַבַּעַל־שָׁם: הַאֲתֶם זוֹכְרִים אֶת הַחֲכָם שֶׁשָּׁלַח הַטִּייוֹוִיל וְנִשְׁאָו, וּמֵאוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא רָאִיתִיו? הַשִּׁיבוּ: הֵן. וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שְׂיִרְאֶה לוֹ מִקוֹמוֹ וְיוֹצִיאֹ מִשָּׁם. וְאָמַר לוֹ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַרוֹצִים לְנַקֵּם בָּהֶם. וּבִאֲמַת אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְפַשְׁשׁ בְּמַעֲשָׂיו, וְתַכְף־וּמִיד כְּשֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֵיזָה מִשְׁבֵּר, עָלָיו לְבוֹא אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְלִהְיוֹת שֶׁתִּפְתַּח בַּתְּפִלָּה, וְלִבְקֹשׁ וְלִהְתַּחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ — עַל מֵה וְלָמָּה מְגִיעִים לוֹ הַעֲנוּיִים וְהַצָּרוֹת הָאֵלֶּי? ! כִּי אָדָם צָרִיךְ לַחֲיוֹת עִם חֶשְׁבוֹן נָפֶשׁ, כִּי תַכְף־וּמִיד כְּשֶׁבָא אֵלָיו אֵיזָה מִשְׁבֵּר, עָלָיו לְזַכֵּר, שֶׁבּוֹדָאֵי אֵין הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה דִין עִם הָאָדָם בְּחִנָּם, וְכַעֲיֵן שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּרֻכּוֹת ה:): מִי חָשִׂיד קָדָשׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעָבִיד דִּינָא בְּלֹא דִינָא? ! וְאִם אָדָם חוֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה עַל מֵה שֶׁעָבַר עָלָיו, עַל־דִּי־זָה יְכוּל לְהַנְצִל מֵהַפַּח יְקוֹשׁ שֶׁנִּפְּל לְשָׁם.

פַּעַם אַחַת עָבַר הַתָּם הַמִּינִיסְטִיר הַנַּ"ל לְפָנַי בֵּית הַבַּעַל־שָׁם, וְנִזְכָּר בַּחֲבָרוֹ הַחֲכָם, כִּי תַכְף־וּמִיד כְּשֶׁעוֹבְרִים אֶפְלוּ רַק לֵיד פֶּתַח בֵּית הַצַּדִּיק, כְּכֹר זוֹכִים לְזַכְרוֹן דְּקַדְשָׁה, כִּי הַצַּדִּיק דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקַבִּיעוֹת עֲצוּמָה מְאֹד. וְלִכֵּן תַכְף־וּמִיד כְּשֶׁאָדָם רַק עוֹבֵר עַל יַד פֶּתַח בֵּית הַצַּדִּיק, נִכְנָס בּוֹ הַזְכְּרוֹן דְּקַדְשָׁה. וְנִכְנָס אֶל הַבַּעַל־שָׁם, וְהָטָה עֵצְמוֹ אֵלָיו בְּדֶרֶךְ הַשָּׂרִים, הִינֵנו שֶׁנִּתֵּן לוֹ אֶת הַכְּבוֹד הַרְּאוּי לַתַּת לְצַדִּיק קְדוֹשׁ כְּמוֹ הַבַּעַל־שָׁם. וְשָׁאל אוֹתוֹ הַתָּם: אִם אֶפְשָׁר שְׂיִרְאֶה אוֹתוֹ (הִינֵנו אֶת הַחֲכָם הַנַּ"ל, שֶׁהוּא חֲבָרוֹ), וְאִם יוּכַל לְהוֹצִיאֹ מִשָּׁם מֵהַטִּיט וְהַבִּץ שֶׁנִּפְּל לְשָׁם? וְאָמַר אֶל הַבַּעַל־שָׁם: הַאֲתֶם זוֹכְרִים אֶת הַחֲכָם, שֶׁשָּׁלַח הַטִּייוֹוִיל וְנִשְׁאָו, וּמֵאוֹתוֹ הַיּוֹם לֹא רָאִיתִיו. הַשִּׁיבוּ הַבַּעַל שָׁם: הֵן. וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ הַתָּם, שְׂיִרְאֶה לוֹ מִקוֹמוֹ וְיוֹצִיאֹ מִשָּׁם. וְאָמַר לוֹ הַבַּעַל־שָׁם:

הבעל-שם: בודאי אני יכול להראות לך מקומו ולהוציאו, רק שלא ילכו פיראם אני ואתה. והלכו יחד.

ועשה הבעל-שם מה שידע, ובאו לשם, וראה שהם מנחים בעבי טיט ורפשי. וכשראה החכם את המיניסטיר, צעק אליו: אחי! ראה, שהם מביים ומענים אותי כל-כף הרשעים הללו בחנם. גער בו המיניסטיר: עדין אתה אוהז בחכמות שלך? ואין אתה מאמין בשום דבר? ולדבריהם אלו הם אנשים? עתה ראה, הלא זה הוא הבעל-שם, שהיית כופר בו, והוא דיקא יכול להוציאכם (והוא יראה לכם האמת). ובקש התם המיניסטיר הנ"ל מן

נהרי אפרסמון

בודאי אני יכול להראות לך מקומו ולהוציאו, פי הצדיק יכול לרדת לתוף הצנור של הרשע, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ח'), ולשבר את רשעותו ולהגביהו, ולהחזירו למוטב, רק שלא ילכו, פי אם אני ואתה; פי (מענית ח): אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין. והלכו יחד, ועשה הבעל-שם מה שידע לכונן ברוחניות מה שצריכים, ובאו לשם, וראה שהם מנחים בעבי טיט ורפשי. וכשראה החכם את המיניסטיר, צעק אליו: אחי! ראה שהם מביים ומענים אותי כל-כף הרשעים הללו בחנם; פי הוא חשב, שאלו סתם אנשים רשעים אשר מתעללים בו, ולא ידע שהם השדים והרוחות, שאדם בורא מחמת עוונותיו, ומתם סובלים מה שסובלים, פי הוא לא רצה להאמין שיש דבר כזה שדים ורוחות הממררים את חיי האדם, ומתעללים בו. גער בו המיניסטיר, שהוא התם, ואמר להחכם: עדין אתה אוהז בחכמות שלך, ואין אתה מאמין בשום דבר, ולדבריהם אלו הם אנשים?! פי הוא פקח לו את העינים, שהם שדים ורוחות הממררים לו את החיים מרב עוונותיו. עתה ראה, הלא זה הוא הבעל-שם, שהיית כופר בו, והוא דיקא יכול להוציאכם (והוא יראה לכם האמת). פי רק הצדיק הגדול

הבעל-שם שיוציאם ויראה להם שזהו טייוויל ואינם אנשים, ועשה הבעל-שם מה שעשה, ונשארו עומדים על היבשה, ולא היה שם רפש כלל. ואלו המזיקים הנ"ל נעשו עפרא בעלמא. אז ראה החכם הנ"ל והכרח בעל-כרחו להודות על הכל שיש מלך וכו':

נחרי אפרסמון

במעלה נוראה ונפלאה מאד, יכול לרדת לעמקי עמקים, להשאול תחתית ומתחתיו, ולהוציא משמה את כל הנשמות שנפלו לשם, בסוד (איוב כ, טו): "חיל בלע ויקאנו", כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן ח'), שהצדיק נכנס לתוך בית הבליעה של הסטרא אחרא, ומוציא משם הנשמות שבלעה. ובקש התם המיניסטיר הנ"ל מן הבעל-שם, שיוציאם ויראה להם, שזהו טייוויל ואינם אנשים; כי גם על זה צריכים זכות גדולה מאד, שהצדיק יראה לו, שאין אלו בני-אדם, אלא שדים ורוחות המצעים אותו, כי כאשר אדם נפל כל-כף בדעתו, מחמת רבוי עוונותיו, לכן חושב, שבני-אדם מציקים לו, ואינו יודע שזה הכל שדים ורוחות, הממריים לו את חייו. ועשה הבעל-שם מה שעשה, ונשארו עומדים על היבשה, ולא היה שם רפש כלל; כי באמת הכל אחיזת עינים, ומי שדבוק באין סוף ברוך הוא, ומבטל את עצמו לגמרי אל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, על-ידי-זה נתבטלים כל הרפש והטיט, ומתגלה שהכל דמיון אחד גדול; אין כאן אנשים, אין כאן שדים ורוחות, זה הכל רק העוונות של בני-אדם. ואלו המזיקים הנ"ל נעשו עפרא בעלמא; כי ברגע שפגלים את אמתת מציאותו יתברך, אזי הם פלם נעשים כלא, וכמאמר ז"ל (חלין קה:): רב חסדא ורבה בר רב הונא הוו קאזלי בארבא, אמרה להו ההיא מטרוניתא: אותבן בהדיכו לא אותבוה, אמרה מלתא, אסרתה לארבא, אמרו אינהו מילתא שריוה; כי היא אמרה משהו בכשפים, וקשרה על-ידי-זה את הספינה שלא תוכל להמשיך, והם אמרו שמות דקדשה, והתירו את הקשר, כי בגלוי אלקות שפגלים את אמתת מציאותו יתברך, אז נתבטלים כל הקלפות והמשחיתים, והם נעשים כלא. אז ראה החכם הנ"ל, והכרח בעל

על זה המעשה נאמרה התורה המדברת מחכמות ותמימות (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן יט), שעקר השלמות הוא רק תמימות ופשיטות וענין עמלק שהיה חכם וכפר בעקר וכו' עין שם על פסוק (משלי כד) 'שבע' 'יפל' צדיק' וקם' (סופי-תבות עמלק. פי עקר כל הנפילות הם על-ידי חכמות וכו' עין שם. גם אנג מזרע עמלק אף-על-פי שראה מפלתו בשעה שבא שמואל אצל שאול להרגו) עדין לא היה מאמין. כמו שנאמר (שמואל א' טו): 'וילך אנג מעדנות, ותרגם יונתן מפנקא, כי עדין לא האמין במפלתו, עד שראה בעיניו סוף מפלתו, אז: ויאמר אכן סר מר המות, כי עד עתה לא האמין.

שים עיניך על המעשה ותבין פלאי פלאות. ואם התפלה

נחרי אפרסמון

פרחו להודות על הפל, שיש מלך וכו'; פי זה עקר עבודת הצדיק — לגלות לכלם את אמתת מציאותו יתברך, ואיך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לפל אלקות גמור הוא. על זה המעשה נאמרה התורה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יט), המדברת מחכמות ותמימות, שעקר השלמות הוא רק תמימות ופשיטות, וענין עמלק, שהיה חכם וכפר בעקר וכו', עין שם על פסוק (משלי כד, טז): 'שבע' 'יפל' צדיק' וקם' (סופי תבות: עמל"ק; פי עקר כל הנפילות הן על-ידי חכמות וכו', עין שם. גם אנג מזרע עמלק, אף-על-פי שראה מפלתו, בשעה שבא שמואל אצל שאול), עדין לא היה מאמין, כמו שנאמר (שמואל-א' טו, לב): 'וילך אנג מעדנות', ותרגם יונתן: מפנקא, פי עדין לא האמין במפלתו, עד שראה בעיניו סוף מפלתו, אז: 'ויאמר, אכן סר מר המות', פי עד עתה לא האמין. שים עיניך על המעשה, ותבין פלאי פלאות. וזה שאמרו חכמינו הקדושים (תנחומא יתרו): זה שאמר הכתוב (משלי

אינה כראוי, הוא מנעל בשלש קצוות, והבן. ועין עוד בסוף הספר בפרוש הרב ותראה דרושים נפלאים:

נהרי אפרסמון

יט, כה): "לץ תכה ופתי יערים", לץ תכה — זה עמלק, ופתי יערים — זה יתרו, כי עמלק הוא לץ, והליצנות באה מחכמות, כי מי שהולך עם חכמות, הוא נמשך אחר ליצנות, ולבסוף נאבד מן העולם, מה שאין כן יתרו הלך בתמימות, וזכה להתחבר עם משה, כי מדת התמימות עולה על הכל. וזה שנאמר (במדבר כד, כ): "וירא את עמלק וישא משלו ויאמר, ראשית גוים עמלק, ואחריתו עדי אבד, וירא את הקיני וישא משלו ויאמר, איתן מושבך ושים בסלע קנף"; כי בלעם ראה את עמלק, שהלך עם חכמות וליצנות, ולכן אמר עליו: "ואחריתו עדי אבד", מה שאין כן על יתרו אמר: "איתן מושבך ושים בסלע קנף"; כי מי שהולך עם תמימות, יכול להצליח כל ימי חייו, כי על-ידי תמימות ופשיטות אדם יכול להתקרב אל הקדוש-ברוך-הוא, כי עקר עבודת השם יתברך תלויה רק בתמימות, שיסלק את דעתו וחקמתו המדמה לגמרי, וירבה בתפלה ובקשה. ואי אפשר להתפלל אליו יתברך, אלא כשמשלקים את דעתו לגמרי, כי כל זמן שנשא אצל האדם איזה חכמה ושכל עצמי, הוא לא יתפלל, כי על תפלה נאמר (איוב כח, ז): "נתיב לא ידעו עיט, ולא שופתו עין איה"; ומובא בדברי מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי-הלכות, העושה שליח לגבות חובו, הלכה ג', אות יג), שהיא שער החמשים, שאין מי שישגי אותו; הינו מי שעוסק בתפלה, ומתחזק בכל עז להרבות בתפלה ושיחות בינו לבין קונו, הוא מעורר עין העליון, שהוא סוד שער החמשים, שעל זה נאמר: "נתיב לא ידעו עיט", כי אין שום שכל שיוכל להשיג ולהבין, עד היכן מגיע הכח של תפלות ישראל, אפלו של הפחות שבפחותים, ובפרט מה שמתפלל כל אחד על צרת נפשו, שהוא רחוק מהשם יתברך, כי אפלו המלאך הקדוש שמקבל תפלות מישׂראל, וקושר מהם כתרים לרבו, אינו יודע להיכן להעלות הפתח הנורא הזה, רק הוא

משביע אותו שיעלה מעצמו, וישב בראש קונו, כמו שאמרו חכמינו הקדושים ז"ל (פסיקתא רבתי, פרשה כ'), כי התפלה עולית למעלה למעלה משכל של האדם, ולכן אי אפשר לזכות לתפלה, אלא על-ידי שמסלק את דעתו לגמרי, ואף שנדמה לו שאין מי ששומע לו, או, חס ושלום, נדמה לו, שתפלתו הולכת לריק, עם כל זאת צריכים לסלק את שכלו וחקמתו המדמה, ולהמשיך להתפלל אליו יתברך בלי שום חכמות כלל. ונדקא אז יזכה להגיע אל מה שהוא צריך להגיע, כי על-ידי תמימות ופשיטות יכולים לעלות לדרגה הכי גדולה, להיות שר על כל השרים.

וכשסים רבנו ז"ל לספר את הספור הנורא והנפלא הזה, ענה ואמר: ואם התפלה אינה פראוי, הוא מנעל בשלשה קצוות, הינו שרמו, שעבודת התם שעשה מנעלים, שזה סוכב על תפלה, כי התפלה היא בחינת מנעלים, ששומרת את האדם מכל מיני מכשולות, ואף-על-פי-כן אדם צריך תמיד להתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, אפלו שאינו מרגיש את הקדוש-ברוך-הוא, ואפלו שנדמה לו שתפלתו אינה בשלמות, אלא היא כמו מנעל של ג' קצוות, עם כל זאת ראוי לו לשמח מאד מאד עם כל תפלה ועם כל שיחה בינו לבין קונו, יהיה איה צריכה, כי בנדאי צריכים להאמין, שכל תפלה וכל תחינה וכל בקשה נשמעת למעלה, ועושה רשם גדול בכל העולמות, ואף-על-פי שעדין אינו רואה ישועה, לא יפסיק מלהתפלל, כי רק זה הבית מנוס של האדם.

ולכן מי שהולך בתמימות, הוא יכול לעבר את כל החיים שלו בשמחה, כי יש לו היכן לברח, הינו אל הקדוש-ברוך-הוא, על-ידי תפלה ובקשה ושיחה בינו לבין קונו. מה שאין כן, מי שהולך עם חכמות, זה מביא אותו שלא יתפלל כלל, כי נדמה לו שאין מי ששומע אותו, חס ושלום, ועל-ידי-זה נכנסים בו ספקות ועקמומיות עליו יתברך, ונעקר מן העולם, רחמנא לשזבן, עד שהוא צריך שהצדיק האמת ירחם עליו, ויוציאו מהבץ והטיט והחשך שנפל לשם, אשרי מי ששם דברים אלו בתוך לבו!

מעשה י' מבערגיר ועני

מעשה. פעם אחת היה בערגיר (סוחר) והיה עשיר מפלג מאד, והיה לו סחורות רבות מאד וכיוצא. והיו הוועקסלין והבריב (השטרות והמכתבים) שלו הולכין על העולם, והיה לו כל טוב. ולמטה ממנו היה דר עני נהרי אפרסמון

מעשה י' מבערגיר ועני

בספור זה מספר רבנו ז"ל על הלדת משיח, וכל ההשתלשלות שתעבר עליו, עד שיתגלה בעולם. וכמוכן שאין אתנו יודע מה, אלא מה שיכולים להוציא רמזים בעבורנו, איך להתחזק ולהמשיך על עצמנו ערבות, נעימות, זיו, חיות אלקותו יתברך המתגלה מתוך הספור הזה, והכל רמזים ולמודים עמקים איך להתחזק מעמד בעולם העובר, ולא להשבר.]

מעשה. פעם אחת היה בערגיר (סוחר גדול), (אנשי שלומנו אמרו, שכבר במלה הראשונה: "בערגיר", מרמזים השמות של הצדיקים, שעל ידם השתלשלות הלדת דוד המלך, שממנו יצא משיח צדקנו: ב'עז ע'ובד ר'ם ג'ואל י'שי ר'ות). והיה עשיר מפלג מאד, והיה לו סחורות רבות מאד וכיוצא, והיו הוועקסלען (שטרות) והבריב (מכתבים) שלו הולכין על העולם, והיה לו כל טוב; עקר העשירות בזה העולם היא עשירות רוחנית, הינו למודי תורה, שאדם לומד מקרא, משנה, גמרא, מדרש, הלכות ואגדות, ורזי סודות התורה, וקיום מצוות מעשיות בשמחה, ותפלה ובקשה, הן התפלות הקבועות: שחרית, מנחה, מעריב, חצות בכל יום, והן השיחה בינו לבין קונו, אשר כל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך, זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו, שאין לתאר ואין לשער פלל, ורק זה מה שנושאר מן האדם, וכמאמר התנא הקדוש (אבות, פרק ו'): לפי שבשעת פטירתו של אדם, אין

מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב, וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלֵא תוֹרָה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלֶבֶד. וְלִכֵּן זֶה עֵקֶר הַעֲשִׂירוֹת שֶׁל הָאָדָם, זֶה מֵה שִׁישָׁאָר לוֹ לְנִצּוּחַ נְצֻחִים. וּבְנֵי־אָדָם אֵינָם יוֹדְעִים אֶת הַכַּחַשׁ שִׁישׁ בִּיָּדָם, וְלִכֵּן הֵם מְזַלְזְלִים בְּכָל יוֹם וַיּוֹם. כִּי בְּאֵמֶת, אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן פד), שְׁבַכָּל יוֹם וַיּוֹם מְאִיר הָאוֹר הַגָּנוּז לְרֵאוֹת בּוֹ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, אֲלֵא בָּאִים נְחֻשִׁים וְעַקְרָבִים, שֶׁהֵם מַחֲשָׁבוֹת זְרוֹת וְהִרְהוּרִים רָעִים, וּמְבַלְבְּלִים אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ, וּמְאַבְדֵי אֶת יוֹמוֹ. וְכָל עֲנִיָּנוּ שֶׁל מְשִׁיחַ יִהְיֶה לְגִלוֹת מַעֲלַת כָּל יוֹם וַיּוֹם, כְּדֵי שְׂיוּכַל כָּל אָדָם לְנִצָּל אֶת כָּל יוֹם וַיּוֹם, אֲשֶׁר כָּל יוֹם וַיּוֹם הוּא אוֹצֵר הַמְּנַצֵּר, מֵה שְׂיֻכּוֹלִים לְקִנּוֹת בּוֹ, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (סְנֵהֲדָרִין צח.): רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי אֶשְׁכַּח לְאַלְיָהוּ, דְּהוּי קִימֵי אֶפִּיתְחָא דְמַעְרְתָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאֵי וְכוּ', אָמַר לִיה: אֵימַת אֲתֵי מְשִׁיחַ? אָמַר לִיה: זִיל שְׂיִילִיה לְדִידִיה. וְהִיכָא יְתִיב? אֶפִּיתְחָא דְרוּמֵי וְכוּ', אֲזִיל לְגַבִּיה, אָמַר לִיה: שְׁלוּם עֲלֶיךָ רַבִּי וּמוֹרֵי. אָמַר לִיה: שְׁלוּם עֲלֶיךָ בַר לִינְאֵי. אָמַר לִיה: לְאֵימַת אֲתֵי מָר? אָמַר לִיה: הַיּוֹם. אֲתָא לְגַבִּי אֲלִיהוּ. אָמַר לִיה: מַאי אָמַר לָךְ? וְכוּ', אָמַר לִיה: שְׁקוּרֵי קָא שְׁקַר בֵּי, דְאָמַר לִי הַיּוֹם אֲתִינָא, וְלֹא אֲתָא. אָמַר לִיה: הֲכִי אָמַר לָךְ (תְּהֵלִים צה. ז): "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ", וְכַתֵּב עַל זֶה מְאוּר עֲנִיָּנוּ חַיּוֹת נַפְשָׁנוּ מוֹהַר"ן ז"ל (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, מִתְּנָה, הַלְכָה ה', אוֹת מז): אִם יִרְגִּיל אָדָם אֶת עֲצָמוֹ לִילָף עִם הַגְּלוּי הַנִּפְלָא שְׁגָלָה רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ערב) עַל פְּסוּק (תְּהֵלִים צה. ז): "הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ"; אִם אֲתָה רוּצָה לִשְׁמַע בְּקוֹלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, תִּדַע שְׂאִין לָךְ רַק אֶת הַיּוֹם הַזֶּה, וְאֵל תִּדְחָה מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, כִּי הַיּוֹם הַזֶּה כְּבָר לֹא יִהְיֶה לָךְ אֶף פַּעַם. "הַיּוֹם" דִּיקָא, כִּי צְרִיכִים לַחֲטֹף בְּכָל יוֹם טוֹב אֲמַתֵּי וְנֻצְחֵי, וְלֹא לְדַחֵף מִיּוֹם לַחֲבֵרוֹ, עֵינֵן שָׁם.

וְאִם אָדָם מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, אֲזִי יִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָאֲרֵת דַּעְתּוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, וְכֵן יִזְכֶּה שְׁמַמְנוֹ לֹא יִהְיֶה עֲכוּב בִּיאָתּוֹ, וּכְשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ זֶה, אֲזִי מְקַרֵּב אֶת הַגְּאֻלָּה. וְלִכֵּן הַבְּעֶרְגִּיר שְׁמַמְנוֹ יוֹצֵא מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, הִנֵּה עֲשִׂיר גְּדוֹל, כִּי רַק זֶה עֵקֶר עֲשִׂירוֹת — לַחֲטֹף טוֹב אֲמַתֵּי וְנֻצְחֵי בְּכָל יוֹם וַיּוֹם.

אֶחָד שֶׁהָיָה עֵנִי גָדוֹל מְאֹד, וְהָיָה לוֹ כָּל הַהֶפְקֵד מִן הַבִּעְרָגִיר הָעֵשִׂיר. וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ חֲשׂוּבֵי בָּנִים; לָזֶה לֹא הָיָה בָּנִים וְכֵן לָזֶה.

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

וּלְמַטָּה מִמֶּנּוּ הָיָה דָר עֵנִי אֶחָד, שֶׁהָיָה עֵנִי גָדוֹל מְאֹד, וְהָיָה לוֹ כָּל הַהֶפְקֵד מִן הַבִּעְרָגִיר הָעֵשִׂיר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יְכוּלִים לְרֹאוֹת נִפְלְאוֹת רַבּוֹת עַד מְאֹד, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנּוֹ וְ"ל (לְקוּטִי מוֹהֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"א), שְׂיִכּוּלִים לְשִׁבְת שְׁנֵי אֲנָשִׁים זֶה עַל יַד זֶה, זֶה זוֹכֶה לְהַתְעַנֵּג בְּשִׂי עוֹלָמוֹת, וְזֶה חָסֵר מִכָּל זֶה, וְאֵת זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, שְׁנֵי בְּנֵי-אָדָם יוֹשְׁבִים אֶחָד עַל יַד הַשְּׁנִי, זֶה זוֹכֶה לְקִנּוֹת הַרְבֵּה בְּרוּחַנִיּוֹת: תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְאֵינוֹ מְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ, שֶׁזֶוּ הָעֲשִׂירוֹת הֵכִי גְדוֹלָה, וְלִהְפֹּךְ — לִידּוֹ יְכוּל לְשִׁבְת אֶחָד שֶׁהוּא חָכֵם בְּעֵינָיו, וְהוּא חָסֵר מִכָּל זֶה — לֹא לוֹמֵד, לֹא מְתַפְּלֵל, וְלֹא מְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹת, וְהוּא בְּאֵמֶת עֵנִי גָדוֹל מְאֹד. וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ חֲשׂוּבֵי-בָּנִים; לָזֶה לֹא הָיָה בָּנִים וְכֵן לָזֶה. אֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּנִיחֻמָּא נח): תּוֹלְדוֹתָיו שֶׁל אָדָם — אֵלוֹ מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים; יְכוּל לְהִיּוֹת שְׂאֵחָד לוֹמֵד תּוֹרָה, וְאוֹחֵז בְּשִׁלְמוֹת בְּעֵנֵן בֵּין אָדָם לְמָקוֹם, אֲבָל בֵּין אָדָם לְחֵבֵרוֹ, שְׂאֵלוֹ הֵם הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים — אֵין לוֹ, נִמְצָא, שְׂאֵין לוֹ תּוֹלְדוֹת. וְכִמוֹ-כֵן אֶחָד שְׂאֵינוֹ לוֹמֵד תּוֹרָה, וְאֵינוֹ אוֹחֵז בְּשִׁלְמוֹת בְּעֵנֵן אָדָם לְמָקוֹם, וְגַם בֵּין אָדָם לְחֵבֵרוֹ אֵין לוֹ, נִמְצָא שְׁשֵׁנֵיהֶם — הֵן הָעֵשִׂיר, שֶׁהֵיָה מְלֵא תּוֹרָה, וְהֵן הָעֵנִי, שֶׁהֵיָה חָסֵר מִכָּלֵם, לֹא הָיוּ לָהֶם מַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעֵנֵי אָדָם לְחֵבֵרוֹ, שֶׁזֶה יְסוֹד גְּדוֹל בְּגִדְלַת בֵּר יִשְׂרָאֵל, כִּי מַעֲשִׂים טוֹבִים זֶה בֵּין אָדָם לְחֵבֵרוֹ, שְׂאֵדָם צָרִיךְ מְאֹד מְאֹד לְהִזְהַר בְּכָל דְּבַר הַשִּׁיקָה בֵּינוֹ לְבֵין חֵבֵרוֹ, וְצָרִיךְ לְמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעֵבֹר זֶה. וְהָעוֹלָם מְפָרִידִים בֵּין הַמִּצְוֹת שְׂבִין אָדָם לְמָקוֹם לְבֵין הַמִּצְוֹת שְׂבִין אָדָם לְחֵבֵרוֹ, וּבְאֵמֶת זֶו טְעוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי הֵן תְּלוּיוֹת אֵלוֹ בְּאֵלוֹ, וְלִכֵּן עֵקֶר תּוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צְדִיקִים הֵם מַעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁזֶה שִׁיקָה בְּעֵנֵי אָדָם לְחֵבֵרוֹ, שֶׁלֹּא מִסְפִּיק שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה, אֶלֶּא צָרִיךְ גַּם לְלַמֵּד אֶת הַזּוּלָּת. וְלִכֵּן לְשֵׁנֵיהֶם — הֵן לְהָעֵשִׂיר וְהֵן לְהָעֵנִי לֹא הָיוּ בָּנִים, הֵינוּ שֶׁהָיוּ לְקוּיִים בְּעֵנֵי אָדָם לְחֵבֵרוֹ, שֶׁזֶה עֵקֶר תּוֹלְדוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם — לְעֹזֵר לְהַזּוּלָּת.

פַּעַם אַחַת חָלַם לְהַבְעֵרְגִיר, שָׁבְאוּ אַנְשִׁים וְעָשׂוּ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת, דִּהְיִנוּ "פֶּאקִין" "פֶּאקִין", וְשָׂאֵל אוֹתָם: מָה אַתֶּם עוֹשִׂים? וְהִשִּׁיבוּ: לְשֵׂאת הַכֹּל אֶל הָעֵנִי הַנִּ"ל. וְחָרָה לוֹ מְאֹד מְאֹד עַל שֶׁהֵם רוֹצִים לְשֵׂאת כָּל הוֹנוֹ מִבֵּיתוֹ אֶל הָעֵנִי; וְלִכְעֵס עֲלֵיהֶם אֵי אֶפְשָׁר, שֶׁהֵם אַנְשִׁים רַבִּים. וְהֵם

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

פַּעַם אַחַת חָלַם לְהַבְעֵרְגִיר, שָׁבְאוּ אַנְשִׁים וְעָשׂוּ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת, דִּהְיִנוּ פֶּאקִין, וְשָׂאֵל אוֹתָם: מָה אַתֶּם עוֹשִׂים? וְהִשִּׁיבוּ: לְשֵׂאת הַכֹּל אֶל הָעֵנִי הַנִּ"ל. וְחָרָה לוֹ מְאֹד מְאֹד עַל שֶׁהֵם רוֹצִים לְשֵׂאת כָּל הוֹנוֹ מִבֵּיתוֹ אֶל הָעֵנִי; חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרַכּוֹת נה.): כִּשֶׁם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָבֵר בְּלֹא תִבֵּן, אֵי אֶפְשָׁר לְחַלּוֹם בְּלֹא דְבָרִים בְּטָלִים, וְלָכֵן אָסוּר לְהַתְּפַעֵל כָּל-כָּף מִחֲלוּמוֹת. וְרוֹאִים שְׁבַנֵי-אָדָם פְּשוּט יוֹצְאִים מִדַּעְתָּם מְרַב פֶּחַד, כְּשִׁחֲלוּמִים אֵיזָה חֲלוּם רַע. וּבְאֻמַּת אָמְרוּ חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים (שם): אֵין מִרְאִין לוֹ לְאָדָם אֲלֵא מִהֲרַהוּרֵי לְבוֹ, כִּי הַחֲלוּם בָּא מִהַדְמִיוֹן, שְׂאָדָם חוֹלֵם וּמִדְמָה בְּהַקִּיץ, וְאַחֲרֵי-כֵן חוֹלֵם אֶת זֶה בְּלִילָה, וְלָכֵן אָסוּר לְהַתְּפַעֵל מִחֲלוּם, עַד כְּדֵי כֵּף שִׁיחָרָה לוֹ, וְיִהְיֶה נֶעֱשֶׂה חוֹלָה מְזֵה, וּמִכָּל שֶׁכֶּעֶס עַל הַזּוּלָת. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים (שם) עַל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים צא, י'): "לֹא תֵאֵנָה אֵלֶיךָ רָעָה", וְאָמַר רַב חֲסִדָּא אָמַר רַב יְרֵמְיָה בְּרַב אֲבָא, שְׁלֵא יִבְהִילוּךָ לֹא חֲלוּמוֹת רָעִים וְלֹא הֲרַהוּרִים רָעִים, כִּי צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְּבֵה רַחֲמִים, שְׁלֵא יָבֹא לִידֵי חֲלוּמוֹת רָעִים, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים מְאֹד לְחַשֵּׁשׁ כְּשֵׁרוּאִים אֵיזָה חֲלוּם, כְּמֵאֲמָרָם וְ"ל (שם) עַל הַפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר יב, ו'): "בְּחֲלוּם אֲדַבֵּר בּוֹ", רַבָּא רַמִּי, כְּתִיב "בְּחֲלוּם אֲדַבֵּר בּוֹ", וְכִתִּיב (זְכַרְיָה י, ב'): "וַיַּחֲלֹמוֹת הַשָּׁמַיִם וַיְדַבְּרוּ" — לֹא קָשִׁיָּא, כָּאֵן עַל-יְדֵי מְלֶאךָ, וְכָאֵן עַל-יְדֵי שָׂד. וּמוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהַר"ן, חֲלָק ב', סִימָן ה'), שִׁישׁ לְהַמְאָכְלִים חֲלָק בְּהַחֲלוּמוֹת, אִם אָדָם אֵינוֹ נִזְהָר בְּמָה שֶׁהוּא אוֹכֵל, אֲזַי הַחֲלוּמוֹת שְׁלוֹ הֵם חֲלוּם עַל-פִּי שָׂד, וְאִם זוֹכֵה לְזַכּוּף וּבְרוּר הַמַּחֲזִין, עַל-יְדֵי-זֶה הַחֲלוּם שְׁלוֹ הוּא עַל-יְדֵי מְלֶאךָ, שְׁמֵרָאִים לוֹ עֲתִידוֹת. וְהֵנָּה הַבְּעֵרְגִיר כְּשֵׁרָאָה שְׁמוּלִיכִין אֶת כָּל עֲשִׂירוֹתוֹ אֶל הָעֵנִי, חָרָה לוֹ מְאֹד, אֵיךְ לִקְחִים מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הָעֲשִׂירוֹת, וְנוֹתְנִים אוֹתָהּ לְהָעֵנִי. וְלִכְעֵס עֲלֵיהֶם אֵי אֶפְשָׁר, שֶׁהֵם אַנְשִׁים רַבִּים; כִּי אָדָם צְרִיךְ לְדַעַת מִכַּחֲזוּתוֹ, אַחַד אֵינוֹ יָכוֹל

עֲשׂוּ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת מִכָּל אֲשֶׁר הָיוּ לוֹ, מִכָּל סְחוּרוֹתָיו
וְהוֹנוּ וּרְכוּשׁוֹ, וְנִשְׂאוּ הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לְכָל אֶל בֵּית הָעֲנִי
הַנִּזְכָּר, וְלֹא הִשְׁאִירוּ כְּלוּם בְּבֵיתוֹ, כִּי־אִם דְּפָנוֹת הַבַּיִת
רִיקָם. וַחֲרָה לוֹ מְאֹד מְאֹד, וַהֲקִיץ וַיֵּרָא וַהֲנִה חֲלוּם. וַאֲף

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְעַמֵּד נֶגֶד רַבִּים, וְלָכֵן אֵי אֶפְשָׁר לְכַעַס עַל רַבִּים שֶׁהֵם עוֹמְדִים נֶגְדוֹ, כִּי זֶה
לֹא שִׁיף. וְזֶה מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל לְאָדָם, כְּשֶׁקָּמִים עָלָיו רַבִּים, אֵין טַעַם לְצֵאת וּלְרִיב
עִמָּהֶם, כִּי אֵין עֵצָה אַחֲרָת, רַק לְבָרַח אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְכִמּוֹ שֶׁגָּלָה לָנוּ
רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יג): כְּשֶׁחֹלְקִים עַל הָאָדָם, וְהוּא בּוֹרַח
בְּכָל פַּעַם אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מְקַרְבִּים אוֹתוֹ יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְזֶה
מֵה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה כ"א, סִימָן ה') עַל פְּסוּק (שְׁמוֹת
יד, י'): "וּפְרָעָה הַקָּרִיב", מֵהוּ "וּפְרָעָה הַקָּרִיב"? אֲלֹא שֶׁהֲקָרִיב אֶת יִשְׂרָאֵל
לְתִשׁוּבָה שְׁעָשׂוּ אָז. נִמְצָא, כְּשֶׁרוֹדְפִים אֶת הָאָדָם, הוּא בּוֹרַח אָז יוֹתֵר אֶל
הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן לֹא שִׁיף לְכַעַס כְּשֶׁרַבִּים קָמִים עָלָיו. וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר
דּוֹד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים ג, ב): "הַנִּזְכָּר מֵהוּ רַבּוֹ צָרִי רַבִּים קָמִים עָלָי, רַבִּים אֲמָרִים
לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ בְּאֵלְקִים סְלָה, וְאַתָּה הַנִּזְכָּר מִגֵּן בַּעֲדִי" וְגו'. וּבִשְׁעַת
חֲלוּמוֹ רָאָה גַם אֵיךְ שֶׁהַכֹּל נִתְהַפֵּף, אֲשֶׁר וְהֵם עֲשׂוּ חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת מִכָּל
אֲשֶׁר הָיוּ לוֹ, מִכָּל סְחוּרוֹתָיו וְהוֹנוּ וּרְכוּשׁוֹ, וְנִשְׂאוּ הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לְכָל אֶל בֵּית
הָעֲנִי הַנִּזְכָּר, וְלֹא הִשְׁאִירוּ כְּלוּם בְּבֵיתוֹ, כִּי אִם דְּפָנוֹת הַבַּיִת רִיקָם. וַחֲרָה לוֹ
מְאֹד מְאֹד; כִּי כְּשֶׁאָדָם רוֹאֶה שְׁלוֹקָחִים לוֹ אֶת כָּל מֵה שֶׁיִּגְעַע וְטָרַח וּבָנָה
בְּמִשְׁךְ חַיּוֹ, כּוֹאֵב לוֹ מְאֹד מְאֹד, עִם כָּל זֹאת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(יְרוּשָׁלַיִם סְנֵה־דְרִין, פָּרָק י', הַלְכָה א'): אִם רָאִיתָ חֲלוּמוֹת קָשִׁים אוֹ חֲזִיוֹנוֹת קָשִׁים,
קַפֵּץ לְשִׁלְשָׁה דְּבָרִים, וְאֵת נִצַּל; וְאֵלּוֹ הֵן: לְתַפְלָה, וּלְצַדִּיקָה, וּלְתִשׁוּבָה. כִּי
רַק זֶה עֵקֶר הָעֵצָה כְּשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם אֵיזָה מִשְׁבֵּר, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מֵה לַעֲשׂוֹת,
כִּי לּוֹקָחִים אֶת הַכֹּל, וְכָל מֵה שֶׁיִּגְעַע וְטָרַח, הוֹלֵךְ וּבָא לְיַדִּים זְרוֹת, שִׁיבְרַח
רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, שִׁיבְרָה בְּתַפְלָה וּצַדִּיקָה, וְיָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
וְאֵז הַכֹּל יִתְהַפֵּף לוֹ לְטוֹבָה. וַהֲקִיץ וַיֵּרָא וַהֲנִה חֲלוּם, וַאֲף שֶׁרָאָה שֶׁהוּא

שְׂרָאָה שֶׁהוּא חֵלּוּם, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הַכֹּל אֶצְלוֹ, אִף־עַל־פִּי־
 בֶן הָיָה לְבוֹ נֹקֵפוֹ מְאֹד, וְחָרָה לוֹ הַדְּבָר מְאֹד מְאֹד עַל
 דְּבַר הַחֵלּוּם, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְצֵאת מִדַּעְתּוֹ דְּבַר הַחֵלּוּם
 הַנַּ"ל.

וְהָעֵנִי הַנַּ"ל עִם זִוְגָתוֹ, הָיָה רָגִיל גַּם מִקֶּדֶם לְהַשְׁגִּיחַ
 עֲלֵיהֶם וְלָתֵת לָהֶם מִסֵּת יָדוֹ. וְעַכְשָׁיו אַחַר הַחֵלּוּם,

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

חֵלּוּם, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, הַכֹּל אֶצְלוֹ, אִף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה לְבוֹ נֹקֵפוֹ מְאֹד, וְחָרָה
 לוֹ הַדְּבָר מְאֹד מְאֹד עַל דְּבַר הַחֵלּוּם, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְצֵאת מִדַּעְתּוֹ דְּבַר
 הַחֵלּוּם הַנַּ"ל; כִּי זֶה כָּל הָעֵנִי, שֵׁשׁ לְבָנֵי־אָדָם דְּמִיּוֹנוֹת, שְׂאֵחַד מְדָמָה עַל
 חֲבָרוֹ כְּאִלוֹ הוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת לוֹ רָעוֹת, וְהַכֹּל בָּא מִכַּח הַמְדָמָה שֶׁנִּדְבָק
 בָּאָדָם, עַד שֶׁזֶה הוֹרֵס אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְלִכֵּן צְרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת
 הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא לְצֵאת מִכָּל הַדְּמִיּוֹנוֹת וְהַחֲזִיּוֹנוֹת, וְאֶפְלוֹ שֶׁהֵם דְּמִיּוֹן
 וְחֲזִיּוֹן רָע, אִף־עַל־פִּי־כֵן לֹא יֵשִׁים לֵב לָזֶה, כְּמֵאֶמֶר ו"ל (בְּרִכּוֹת י'): אֶפְלוֹ
 בְּעַל הַחֵלּוּמוֹת אוֹמֵר לוֹ לְאָדָם לְמַחַר הוּא מֵת, אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים,
 שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת ה, ו): "כִּי בָרַב חֵלְמוֹת וְהַבְּלִים וְדַבָּרִים הַרְבֵּה כִּי אֵת הָאֱלֹהִים
 יִרְא"; כִּי אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ מִן הַרְחָמִים, וְאֶפְלוֹ שֶׁנִּדְמָה לוֹ מֵה שֶׁנִּדְמָה, עִם כָּל
 זֹאת יִבְרַח רַק אֶל הַקְדוּשׁ־בְרוּךְ־הוּא, וְיִבְטַח רַק בּוֹ יִתְבַרֵךְ, וְאִינוֹ צְרִיךְ
 לְהִתְבַּלְבֵּל מִחֵלּוּמוֹת וְדְמִיּוֹנוֹת שְׁעוֹלִים תָּמִיד עַל לְבוֹ וְדַעְתּוֹ.

וְהָעֵנִי הַנַּ"ל עִם זִוְגָתוֹ הָיָה רָגִיל גַּם מִקֶּדֶם לְהַשְׁגִּיחַ עֲלֵיהֶם, וְלָתֵת לָהֶם
 מִסֵּת יָדוֹ; הֵינּוּ הַעֲשִׂיר הַבְּעֵרָגִיר דָּאג תָּמִיד לַעְזוֹר לְעֵנִי וְאִשְׁתּוֹ, כִּי בְּאֵמֶת זֶה
 דְּבַר גְּדוֹל מְאֹד, אִף פַּעַם לֹא לְזַלְזֵל בְּעֵנִים, אֶלָּא לְקַבֵּל אוֹתָם בְּסִבָּר פְּנִים
 יְפוֹת, וְכְמֵאֶמֶר ו"ל (בְּבֵא בְתָרָא ט): כָּל הַנוֹתֵן פְּרוּטָה לְעֵנִי מִתְבַּרֵךְ בְּשֵׁשׁ
 בְּרִכּוֹת, וְהַמְפִּיסוֹ בְּדַבָּרִים מִתְבַּרֵךְ בְּאַחַת־עֶשְׂרֵה בְּרִכּוֹת; כִּי הָעֵקֶר הוּא
 הַפִּיּוּס, לְפִיּוּס אֶת הָעֵנִי, וְלִכֵּן הַעֲשִׂיר הַבְּעֵרָגִיר הַשְׁגִּיחַ עַל הָעֵנִי וְאִשְׁתּוֹ, וְנִתֵּן
 לָהֶם מִסֵּת יָדוֹ בְּהַרְחָבָה, וְעַכְשָׁיו אַחַר הַחֵלּוּם, שֶׁנִּדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ לֹקָחִים מִמֶּנּוּ

נָתַן עֲלֵיהֶם הַשְּׁגָחָה יוֹתֵר מִקֶּדֶם, אֲךָ בְּכָל עֵת שֶׁהָיוּ בָּאִים לְבֵיתוֹ, הָעֲנִי אוֹ אִשְׁתּוֹ, הָיוּ מִשְׁתַּנִּים פָּנָיו, וְנִבְהַל מִפְּנֵיהֶם מִחֲמַת הַחֲלוּם שְׁזָכַר. וְהֵם, הָעֲנִי עִם אִשְׁתּוֹ, הָיוּ רְגִילִים לְפָרְקִים אֲצֵלוֹ, וְהָיוּ אֲצֵלוֹ נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים.

פַּעַם אַחַת בָּאתָה אֲצֵלוֹ אִשְׁתְּ הָעֲנִי הַנַּ"ל, וְנָתַן לָהּ מַה שֶׁנָּתַן. וְנִשְׁתַּנָּה צוּרְתּוֹ וְנִבְהַל וְנִשְׁתַּוְּמַם מְאֹד. שְׁאַלָה אוֹתוֹ הָעֲנִיָּה הַנַּ"ל: אֲבַקֵּשׁ מִחִילָה מִכְּבוֹדְכֶם. תִּגִּידוּ לִי, מַה זֹאת, שֶׁבְּכָל עֵת אֲשֶׁר אָנוּ בָּאִים אֲצֵלְכֶם מִשְׁתַּנִּים פָּנֵיכֶם מְאֹד. סֵפֶר לָהּ כָּל אוֹתוֹ הָעֲנִיָּן, שֶׁחָלַם לוֹ

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אֵת הַכֹּל, נָתַן עֲלֵיהֶם הַשְּׁגָחָה יוֹתֵר מִקֶּדֶם, כִּי חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (תְּמוּרָה טו): בְּשַׁעַת שֶׁעֲנִי הוֹלֵךְ אֲצֵל בְּעַל־הַבַּיִת וְאוֹמֵר: פְּרֻנְסָנִי, אִם מִפְּרֻנְסוֹ — מוֹטֵב, וְאִם לֹא — "עֲשִׂיר וְרֶשׁ נִפְגְּשׁוּ עוֹשֶׂה כָּלֵם הַ", מִי שֶׁעָשָׂא עֲשִׂיר לְזֶה עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עֲנִי, עֲנִי לְזֶה עוֹשֶׂה אוֹתוֹ עֲשִׂיר. וְלִכֵּן מֵאַחַר שֶׁהִפְעֵרְגִיר הָעֲשִׂיר רָאָה בְּחֲלוּם, שְׁלוּקָחִים מִמֶּנּוּ אֵת הָעֲשִׂירוֹת, אָזִי הִשְׁתַּדַּל בְּיוֹתֵר לְפָרְנֵס אֵת הָעֲנִיִּים. אֲךָ בְּכָל עֵת שֶׁהָיוּ בָּאִים לְבֵיתוֹ, הָעֲנִי אוֹ אִשְׁתּוֹ, הָיוּ מִשְׁתַּנִּים פָּנָיו, וְנִבְהַל מִפְּנֵיהֶם מִחֲמַת הַחֲלוּם שְׁזָכַר, שְׁלוּקָחִים לוֹ אֵת כָּל הָעֲשִׂירוֹת מִהַבַּיִת, וְאִף שֶׁזֶה הָיָה חֲלוּם, עִם כָּל זֹאת פָּחַד מְאֹד מְאֹד. וְהֵם הָעֲנִי עִם אִשְׁתּוֹ, הָיוּ רְגִילִים לְפָרְקִים אֲצֵלוֹ, וְהָיוּ אֲצֵלוֹ נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים, כִּי הִפְעֵרְגִיר הָעֲשִׂיר קִיַּם בְּשִׁלְמוֹת מַה שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה נח, ז): "הֲלוֹא פָּרַס לְרַעֵב לַחֲמֶךָ, וְעֲנִיִּים מְרוּדִים תְּבִיא בַּיִת, כִּי תִרְאֶה עָרִם וְכִסְיֹתוֹ".

פַּעַם אַחַת בָּאתָה אֲצֵלוֹ אִשְׁתְּ הָעֲנִי הַנַּ"ל, וְנָתַן לָהּ מַה שֶׁנָּתַן, וְנִשְׁתַּנָּה צוּרְתּוֹ, וְנִבְהַל וְנִשְׁתַּוְּמַם מְאֹד. שְׁאַלָה אוֹתוֹ הָעֲנִיָּה הַנַּ"ל: אֲבַקֵּשׁ מִחִילָה מִכְּבוֹדְכֶם, תִּגִּידוּ לִי מַה זֹאת, שֶׁבְּכָל עֵת אֲשֶׁר אָנוּ בָּאִים אֲצֵלְכֶם, מִשְׁתַּנִּים פָּנֵיכֶם מְאֹד; כִּי בְּאֵמַת עֵקֶר הַצְּדָקָה צְרִיךְ לִהְיוֹת בְּסֵבֶר פָּנִים יְפוֹת וּבְכַפְיוֹס,

בַּנְּ"ל, וּמֵאוֹתוֹ הַיּוֹם לְבוֹ נֹקְפוֹ מְאֹד וְכוּ' בַּנְּ"ל. הַשִּׁיבָה לֹ: הָאֵם הִיָּה הַחֲלוּם בְּאוֹתוֹ הַלֵּילָה פְּלוֹנִית שְׁאִמְרָה לֹ. הַשִּׁיב לָה: הֵן. וּמָה בְּזָה? הַשִּׁיבָה לֹ: בְּאוֹתוֹ הַלֵּילָה חֲלַם לִי גַם-כֵּן, שְׁאֵנִי עֲשִׂירָה גְדוּלָה, וּבָאוּ אֲנָשִׁים לְתוֹךְ בֵּיתִי, וְעָשׂוּ פֶּאקִין פֶּאקִין, וּשְׁאֵלְתִים: לְהִיכֵן אַתֶּם נוֹשְׂאִים? הַשִּׁיבוּ: אֵל אוֹתוֹ הָעֵנִי, הֵינּוּ לְהַבְּעֵרָגִיר הַנְּ"ל, שְׁקִרְאָהוּ עֲכָשׁוּ עֵנִי. עַל-כֵּן, מָה אַתָּה מַשְׁגִּיחַ עַל חֲלוּם. הֲלֹא אַף אֲנִי בַּחֲלוּמִי. וְהוּא נִבְחַל וְנִשְׁתּוֹמֵם עֲכָשׁוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּכְמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּבֹא בְתָרָא ט:): כָּל הַנּוֹתֵן פְּרוּטָה לְעֵנִי מִתְּבָרֵךְ בְּשֵׁשׁ בְּרָכוֹת, וְהַמְפִּיסוֹ בְּדַבְרֵים מִתְּבָרֵךְ בִּי"א בְּרָכוֹת; וְלִכֵּן בְּכָל פֶּעַם כְּשֶׁאֲשֵׁת הָעֵנִי בָּאָה לְקַבֵּל אֶת הַתְּמִיכָה מִהַבְּעֵרָגִיר הָעֲשִׂיר, כְּשֶׁנִּשְׁתַּנּוּ פְּנֵיו הִיתָה פְּלִיאָה בְּעֵינֶיהָ, וְלִכֵּן שְׁאֵלָה אוֹתוֹ: לְמָה נִשְׁתַּנּוּ פְּנֵיכֶם מְאֹד; סִפֵּר לָהּ כָּל אוֹתוֹ הָעֵנִין, שְׁחֲלָם לֹ בַּנְּ"ל, שְׁלוֹקֻחִים אֶת הָעֲשִׂירוֹת שְׁלוֹ, וּמוֹסְרִים אֶת זֶה לָהּ, וּמֵאוֹתוֹ הַיּוֹם לְבוֹ נֹקְפוֹ מְאֹד וְכוּ' בַּנְּ"ל; וְדַבֵּר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, שְׁאֵפְלוּ הָעֲשִׂירִים הַכִּי גְדוּלִים, הֵם תְּמִיד חַיִּים עִם פְּחָדִים וְדַמְיוֹנוֹת, פֶּן וְאוּלַי יִקְחוּ מֵהֶם אֶת הָעֲשִׂירוֹת שְׁלָהֶם, אֲשֶׁר הַכֹּל דְּמִיּוֹן אֶחָד גְּדוּל, כִּי אֵפְלוּ כְּשֶׁרוֹאִים בַּחֲלוּם, לֹא צְרִיכִים לְפַחַד, כִּי אָדָם צְרִיךְ לְמוֹסֵר אֶת עֲצָמוֹ תְּמִיד רַק אֵלָיו יִתְּבָרֵךְ, וּמָה שְׁקוֹרָה עִמּוֹ, הַכֹּל זֶה מִמֶּנּוּ יִתְּבָרֵךְ, וּכְשֶׁאָדָם מוֹסֵר אֶת עֲצָמוֹ רַק אֵלָיו יִתְּבָרֵךְ, אֲזִי אֵינְנוּ מִפְּחָד מִשּׁוּם דְּבָר, כִּי יוֹדֵעַ וְעֵד, אֲשֶׁר הַכֹּל זֶה אֱלֻקוֹת וְאֱלֻקוֹת זֶה הַכֹּל. הַשִּׁיבָה לֹ: הָאֵם הִיָּה הַחֲלוּם בְּאוֹתוֹ הַלֵּילָה פְּלוֹנִית שְׁאִמְרָה לֹ? הַשִּׁיב לָה: הֵן, וּמָה בְּזָה? הַשִּׁיבָה לֹ אֲשֶׁת הָעֵנִי: הֲרִי בְּאוֹתוֹ הַלֵּילָה שְׁאִתָּה חֲלַמְתָּ אֶת חֲלוּמָךְ, שְׁאֵת הָעֲשִׂירוֹת שְׁלָךְ מִבֵּיָאִים לְבֵיתִי, אֲזִי חֲלַם לִי גַם-כֵּן, שְׁאֵנִי עֲשִׂירָה גְדוּלָה, וּבָאוּ אֲנָשִׁים לְתוֹךְ בֵּיתִי, וְעָשׂוּ פֶּאקִין פֶּאקִין חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת, וּשְׁאֵלְתִים: לְהִיכֵן אַתֶּם נוֹשְׂאִים? הַשִּׁיבוּ: אֵל אוֹתוֹ הָעֵנִי, הֵינּוּ לְהַבְּעֵרָגִיר הַנְּ"ל, שְׁקִרְאָהוּ עֲכָשׁוּ עֵנִי. עַל-כֵּן מָה אַתָּה מַשְׁגִּיחַ עַל חֲלוּם, הֲלֹא אַף אֲנִי בַּחֲלוּמִי. וְהוּא נִבְחַל וְנִשְׁתּוֹמֵם עֲכָשׁוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַל

על ששמע עוד את חלומה, שהדבר נראה, שישאו עשירותו ורכושו אצל העני, ודלות של העני ישאו אצלו, ונבהל מאד מאד:

ויהי היום, ונסעה אשת הבערגיר עם עגלות צב לטייל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, ונסעו על הטייל. והנה עבר איש חיל, אדון (שקורין "יעדניראל"), עם החיל שלו, ופנו אל הצד מן הדרך בשבילו. ועבר החיל, וירא שנוסעים נשים. וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטייל. והלכו והוציאו את אשת העני,

גחרי אפרסמון

ששמע עוד את חלומה, שהדבר נראה, שישאו עשירותו ורכושו אצל העני, ודלות של העני ישאו אצלו, ונבהל מאד מאד; כי כן דרכם של העשירים, שתמיד חיים בפחד ובמורא, פן יקחו מהם את הפל, וזה רק דמיון גדול, כי בפרוש אמרו לנו חכמינו הקדושים (יומא לח.): בשמך יקראוך ובמקומך יושבוך, ומשלך יתנו לך, אין אדם נוגע במוכך לחברו, ואין מלכות נוגעת בחברתה, אפלו כמלא נימא. ולכן מה שיקף לפחד שפלוני או אלמוני חולם עליו, אם רק מוסרים את עצמם לגמרי אליו יתברך, אזי כבר לא חסר לו שום דבר.

ויהי היום, ונסעה אשת הבערגיר עם עגלות צב לטייל, ולקחה עמה רעותיה, ולקחה גם אשת העני עמה, כי זה חסד גדול מאד בין בגברים ובין בנשים, כשהולכים לקנות משהו, או נוסעים לטייל באיזה מקום, כדאי תמיד לחשב גם מעניים ולעזר להם, ולשתף אותם עמו, וזה חסד גדול מאד מאד. ונסעו על הטייל והנה עבר איש חיל, אדון (שקורין יעדניראל) [קצין צבא גבה], עם החיל שלו, ופנו אל הצד מן הדרך בשבילו, ועבר החיל, וירא שנוסעים נשים, וצוה שיוציאו אחת מן הנשים שנסעו לטייל, והלכו והוציאו

וְחִטְפוּ אוֹתָהּ בְּתוֹךְ הָעֵגְלֹת-צֶבַע שֶׁל הַיַּעֲדֻנִירָאֵל, וְנִסְעוּ עִמָּהּ. וּבֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיבָהּ, כִּי נִסַּע לְהֵלֶן. בְּפִרְטַי אִישׁ חֵיל, יַעֲדֻנִירָאֵל עִם חֵילוֹתָיו. וּלְקַחְהּ וְנִסַּע עִמָּהּ לְמַדִּינָה שְׁלוֹ, וְהִיא הֵיטָה יִרְאֵת שָׁמַיִם, וְלֹא רָצְתָה לְשִׁמְעַ לּוֹ כָּלֵל, וְהֵיטָה בּוֹכָה מְאֹד. וְהָיוּ מִבְּקָשִׁים וּמִפְתִּימִים אוֹתָהּ, וְהִיא הֵיטָה יִרְאֵת שָׁמַיִם בְּיוֹתֵר. וְהֵם שָׁבוּ לְבֵיתָם מִן

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אֵת אֶשֶׁת הָעֵנִי, וְחִטְפוּ אוֹתָהּ בְּתוֹךְ הָעֵגְלֹת-צֶבַע שֶׁל הַיַּעֲדֻנִירָאֵל וְנִסְעוּ עִמָּהּ. וּבֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיבָהּ, כִּי נִסַּע לְהֵלֶן, בְּפִרְטַי אִישׁ חֵיל, יַעֲדֻנִירָאֵל עִם חֵילוֹתָיו; וּבְאֶמֶת זֶה אֶסוּר חֲמוּר לַעֲשׂוֹת דְּבַר כְּזֶה, כְּמֵאמָרִם ו'ל (תְּרוּמוֹת פָּרָק ח'): נְשִׁים שְׂאֵמְרוּ לָהֶם נְכָרִים: תָּנוּ לָנוּ אַחַת מִכֶּם וְנִטְמָאָהּ, וְאִם לֹא. הָרִי אָנוּ מִטְמָאִים אֵת כָּלְכֵן, יִטְמָאוּ אֵת כָּלְכֵן, וְאֵל יִמְסְרוּ לָהֶם גֶּפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל. וְכֵן אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה צד, סִימָן ט'): תְּנֵי, סִיעָה שֶׁל בְּנֵי-אָדָם, שְׂאֵמְרוּ לָהֶם גּוֹיִים: תָּנוּ לָנוּ אֶחָד מִכֶּם וְנִהְרַגְנוּ, וְאִם לֹא אָנוּ הוֹרְגִים אֶתְכֶם — יִהְרְגוּ כָלֶם, וְאֵל יִמְסְרוּ גֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל. וְלָכֵן עָשׂוּ פֶה עוֹל גָּדוֹל מְאֹד, כִּי אֶסוּר לְמַסֵּר אִשָּׁה אַחַת. וּלְקַחְהּ וְנִסַּע עִמָּהּ לְמַדִּינָה שְׁלוֹ, וְהִיא הֵיטָה יִרְאֵת שָׁמַיִם, וְלֹא רָצְתָה לְשִׁמְעַ לּוֹ כָּלֵל; כִּי זוֹ שְׁלֵמוֹת הֵיטָה יִרְאֵת שָׁמַיִם, שְׂאֵדָם מְרַגֵּישׁ, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא וְאִין בְּלַעֲדֵיו נִמְצָא, וְכִשְׁמִסִּיתִים אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת נֶגֶד רְצוֹנוֹ יִתְבַּרֵךְ — אֵינוֹ עוֹשֶׂה, מִפְּנֵי שְׁמֵרְגִישׁ שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ נִמְצָא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ. וְהֵיטָה בּוֹכָה מְאֹד, כִּי לְזָכוֹת לְהַגִּיעַ לָזֶה שִׁירְגִישׁ תְּמִיד אֵת אֶמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, עַל זֶה צְרִיכִים הִרְבֵּה בְכוּיֹת, לְשִׁפְךְ דְּמַעוֹת כְּפַיִם, כִּי (בְּרֵכוֹת לב'): שְׁעָרֵי דְמַעָה לֹא נִנְעֵלוּ; כִּי כְּשֵׁאֲדָם בּוֹכָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, הוּא שׁוֹבֵר אֵת כָּל הַשְּׁעָרִים. וְהָיוּ מִבְּקָשִׁים וּמִפְתִּימִים אוֹתָהּ, כִּי הִסְטָרָא אֶחְרָא לֹא עוֹזְבִים אֵת הָאֲדָם, וּמִבְּקָשִׁים אוֹתוֹ בְּטוֹב, וּמִפְתִּימִים אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי פְתוּיִים וְעִרְמָמִיּוֹת, וְצְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשִׁמּוֹר, וְהִיא הֵיטָה יִרְאֵת שָׁמַיִם בְּיוֹתֵר; כִּי כָּל שְׂאֵדָם מַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ יוֹתֵר יִרְאֶה שְׁמִתִּירָא רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, אוֹתוֹ לֹא יְכוּלִים לְפַתּוֹת בְּשׁוּם פְתוּיִים, כִּי הוּא מְרַגֵּישׁ תְּמִיד אֵת אֶמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ עַל פְּנָיו, וְהוּא מְתַבֵּישׁ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ

הטייל, והנה נלקחה העניה הנ"ל. והיה העני מתאבל
ובוכה ומתמרמר מאד מאד על אשתו תמיד.

פעם אחת עבר הבערגיר אצל בית העני. שמע שהוא
בוכה ומתמרמר מאד מאד. נכנס ושאלו: מה

נחרי אפרסמון

הקדושים (קהלת רבה, פרשה ג', סימן יח): גדולה היא היראה, ששמים וארץ לא
נבראו אלא בוכות היראה. והם הינו הנשים שנסעו עמה, שבו לביתם מן
הטייל, ודבר זה הוא מוסר השכל מה שקורה בעולם, שאדם צריך לדעת
שאין לו חברים, וכל אחד לטובת עצמו הוא מדבר. כי הנה לדגמא נסעו
יחד לטייל, ולקחו עמם את אשת העני, וכשבא השר נגדם ובקש שיוציאו
לו את אחת מהנשים, הוציאו לו את אשת העני, שלא הייתה חשוכה כל-כך
בעיניהם, כי בעני תמיד מזוללים, ואחר-כך כשכבר שבו, לא היה אכפת
להן מה שקרה עמה, ובכלל לא דאגו בשבילה. ודבר זה רואים בחוש אצל
כל אחד ואחד, אשר כל אחד ואחד דואג רק בשביל עצמו ולא מענין אותו
מהזולת כלל, כי הם ביזן מסרו את אשת העני לידי השר, ולכל הפתות היו
צריכות להצטער בצערה, והנה כלם שבו לביתם מהטייל, ולא היה אכפת
להם כלל מאשת העני שנלקחה לשבי. וכך מתנהג אצל כל האדם, שלא
מענין אותו מהזולת כלל. והנה נלקחה העניה הנ"ל לבית השר, והיה העני
מתאבל ובוכה ומתמרמר מאד מאד על אשתו תמיד, כי כך אמרו חכמינו
הקדושים (סנהדרין כב): ואין אשה מתה אלא לבעלה, שנאמר (בראשית מח, ז):
”ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל”; וצריכים לזכור את זה היטב, כי רואים
איך שאדם מזולל באשתו, ואינו מכבדה כלל, בשעה שתחמינו הקדושים
הקפידו על זה מאד, ואמרו (ויבמות סב): כל אדם שאין לו אשה, שרוי בלא
שמחה, בלא ברכה, בלא טובה; ואמרו (שם): האוהב את אשתו כגופו,
והמכבדה יותר מגופו, והמדריך בניו ובנותיו בדרך ישרה, והמשיאן סמוך
לפרקן, עליו הפתוב אומר (איוב ה, כד): ”וידעת כי שלום אהלה”.

פעם אחת עבר הבערגיר אצל בית העני, שמע שהוא בוכה ומתמרמר
מאד מאד, נכנס ושאלו: מה אתה מתמרמר ובוכה כל-כך; כי טבע הוא

אתה מתמרמר ובוכה כל־כף. השיבו: וכי לא אבכה.
ומה נשאר לי. יש שנשאר להם העשירות או בנים. אני
אין לי כלום, וגם אשתי נלקחה ממני, ומה נשאר לי.

ונכמר לבו של הבערגיר על העני הנ"ל, ונתעוררו
רחמיו עליו מאד מאד מגדל המרירות שראה

נחרי אפרסמון

אצל האדם שיש לו, שאינו מבין את מי שאין לו, ודבר זה סובב בכל פרט
ופרט, עשיר אשר יש לו מה לאכל, הוא אינו יכול להבין מה זה עני שאין
לו מה לאכל, נשוי אשה אינו מבין את מי שהוא רוק. וזה כלל גדול בחיים,
שכל אחד שאין חסר לו כלום, הוא אינו יכול להבין את מי שכן חסר לו.
ולכן הבערגיר, שהיתה לו הן עשירות והן אשה, לא הבין על מה ולמה
העני בוכה. השיבו העני: וכי לא אבכה? ומה נשאר לי?? יש שנשאר להם
העשירות או בנים, אני אין לי כלום, וגם אשתי נלקחה ממני, ומה נשאר
לי?? וזו נקדת האמת, כשאדם בא בלב אמת ובלב נשבר, ויודע ועד, אשר
לא נשאר לו שום דבר בזה העולם, אלא נשאר עם כלום ממש, והוא בטל
ומבטל לגמרי בעיני עצמו, בו ברגע הוא זוכה להיות נכלל באין סוף ברוך
הוא. ולכן גדולי ומבחרי הצדיקים היו תמיד שבורים בעיניהם, והרגישו
בעצמם שאין להם כלום בזה העולם. וכעין שספר לנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן,
סימן קצ), שפמה פעמים ציר לעצמו עניני מיתה פאלו הוא מת ממש, עד
שהרגיש טעם מיתה ממש. וכן היו צדיקים שצירו לעצמם שהם כבר
נסתלקו לגמרי מזה העולם ונקברו, והם מנחים טמונים תחת אדמה. וזו
שלמות הבטול, שבטלים ומבטלים לגמרי בעיני עצמם, ודיקא על־ידי־זה
זכו להמשיך על עצמם הארת זיו שכונת עזו יתברך. ונכמר לבו של
הבערגיר על העני הנ"ל, ונתעוררו רחמיו עליו מאד מאד מגדל המרירות
שראה בו, כי כשאדם רואה בצער הזולת, ובפרט כשהוא בוכה, אם יש לו
רק לב יהודי, לב רגשי, הוא ירחם עליו, ומאחר שהבערגיר העשיר ראה
איך שהעני בוכה, על שלא נשאר לו כלום, וגם את אשתו לקחו, זה נגע

בו. והלך ועשה דבר מבהל, ובאמת היה שגעון, והלך ושאל באיזה מדינה גר היעדניראל הנ"ל, והלך ונסע לשם, ועשה דבר מבהל מאד והלך לבית היעדניראל. ושם עומדים "וואכין" (שומרין) והוא, מגדל הבהלה שלו מאד מאד, נשתומם והלך בבהלה גדולה, ולא השגיח כלל על הוואכין. וגם הוואכין נבהלו ונשתוממו מאד מחמת שראו פתאום בן-אדם אצלם מבהל מאד. ונבהלו מאד: איפה בא זה לכאן. ומחמת הבהלה הניחוחו כל הוואכין, ועבר על כל הוואכין, עד שנכנס לבית היעדניראל, למקום שהיתה שוכבת שם. ובא והקיצה

נהרי אפרסמון

ללבו, והלך ועשה דבר מבהל, ובאמת היה שגעון, כי באמת אדם בזה העולם צריך לעשות כל דבר בשוב הדעת ולא בפזיזות, וכפתגם אנשי שלומנו, שמקבל ממוהרנ"ת ז"ל: אם עושים דבר של מסירות נפש, צריכים לשמר מאד שלא יתחרט אחר-כך. והלך ושאל באיזה מדינה גר היעדניראל הנ"ל, והלך ונסע לשם. ועשה דבר מבהל מאד, והלך לבית היעדניראל, ושם עומדים "וואכין" (שומרין), והוא, מגדל הבהלה שלו, מאד מאד נשתומם, והלך בבהלה גדולה, ולא השגיח כלל על הוואכין. וגם הוואכין נבהלו ונשתוממו מאד, מחמת שראו פתאום בן-אדם אצלם מבהל מאד, ונבהלו מאד איפה בא זה לכאן; ומחמת הבהלה הניחוחו כל הוואכין, ועבר על כל הוואכין; כי באמת אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמט): עקר הגבורה בהלב, כי מי שלבו חזק, ואינו מתירא משום אדם ומשום דבר, יכול לעשות גבורות נוראות, ולכבש המלחמות, על-ידי חזק ותקף לבו שאינו מתירא, ורץ לתוף תקף המלחמה, כי כשהוא אמיץ לב, הוא יכול לעשות דברים אמיצים, ואדרבה בני-אדם יפחדו ממנו, כי מרב אמיץ לבו, נופל פחד גדול ממעשיו עליהם. עד שנכנס לבית היעדניראל, למקום

וְאָמַר לָהּ: בּוֹאִי! וְרֵאֲתָה אֹתוֹ וְנִבְהַלְתָּה. וְאָמַר לָהּ: תִּכְרַף
 בּוֹאִי עִמּוֹ! וְהִלְכָה עִמּוֹ, וְעָבְרוּ גַם עִתָּה עַל כָּל הַוּוּאֲכִין,
 עַד שִׁיִּצְאוּ.

וְאִזִּי תִכְרַף נִבְהַל וְנִזְכַּר מִה שֶׁעָשָׂה דְבַר כְּזֶה, וְהִבִּין

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׁהִיְתָה שׁוֹכֶכֶת שָׁם אֶשֶׁת הָעֲנִי, וְבָא וְהִקִּיצָה וְאָמַר לָהּ: בּוֹאִי, וְרֵאֲתָה אֹתוֹ
 וְנִבְהַלְתָּ; כִּי הִיא הִיְתָה כְּכֹר אַחֵר יְאוּשׁ, וְאָף לֹא הִיְתָה בָּהּ שׁוּם תִּקְוָה, שִׁיְכוּל
 לִהְיוֹת דְּבַר כְּזֶה, שֶׁפִּתְאֹם תָּבוֹא לָהּ יְשׁוּעָה מִן הַשָּׁמַיִם. וְזֶה סוֹכֵב עַל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד, שְׁנֹלְכַד בִּיְדֵי הַסְטֵרָא אַחֲרָא, עַד שְׁנִדְמָה לוֹ, שֶׁהוּא אָף פֶּעַם כְּכֹר
 לֹא יֵצֵא מִשָּׁם, כִּי כְּשֶׁאֶחָד נִמְצָא בְּצָרָה, הוּא אֵינּוּ יָכוֹל לְתַאֵר, שֶׁהֵנָּה פִּתְאֹם
 תָּבוֹא לוֹ הַיְשׁוּעָה מִן הַשָּׁמַיִם, בְּאִפְסֵן כְּזֶה שֶׁלֹּא תֵאָר, כְּמוֹ אֶשֶׁת הָעֲנִי, שֶׁלֹּא
 חָלְמָה שֶׁפִּתְאֹם יָבוֹא הַבְּעֵרְגִיר הָעֲשִׂיר וְיֹוצִיא אוֹתָהּ. וְאָמַר לָהּ תִכְרַף: בּוֹאִי
 עִמּוֹ, וְהִלְכָה עִמּוֹ; וְזֶהוּ לְמוֹד עֲמַק עֲמַק, כִּי כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּמִקּוֹר הַטְּמֵאָה,
 וְנִדְמָה לוֹ כִּי אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, וּמִנַּח בִּיְאוּשׁ גְּדוֹל, צָרִיף עַל-כָּל-פְּנִימִים
 לְדַעַת, אֲשֶׁר תִּכְרַף-וּמִיד כְּשִׁיבֹא הַצְּדִיק, וְיִרְצָה לְהוֹצִיאֹ מִשָּׁם, שֶׁלֹּא יִהְיֶה
 אֶת כְּתַפּוֹ, כִּי הַצְּדִיק יָכוֹל לְהַכְנִס בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא, וְלְהוֹצִיא
 מִשָּׁם אֶת הַנְּפֹשׁוֹת שֶׁבְּלִיעָה (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), בְּסוּד (אִיּוֹב כ,
 טו): "חֵיל בְּלַע וַיִּקְאֲנוּ"; כִּי הַצְּדִיק יוֹרֵד אֶל הַצְּנוּר שְׁבוּ נֶפֶל הָאָדָם עַל-יְדֵי
 הַקְּלָפוֹת (עֵין לְקוּשֵׁי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ח'), וְשׁוֹכֵר לוֹ לְגַמְרֵי אֶת הַצְּנוּר
 וּמוֹצִיאֹ. אֲבָל הָאָדָם צָרִיף לְשִׁתֵּף פְּעֻלָּה עִם הַצְּדִיק, כִּי אִם הַצְּדִיק רוֹצֵה
 לְהוֹצִיא אוֹתָךְ — לֵךְ עִמּוֹ. וְלִכֵּן זֶה הִיְתָה הַגְּדֻלוֹת שֶׁל אֶשֶׁת הָעֲנִי,
 שֶׁתִּכְרַף-וּמִיד הַסְכִּימָה לְלַכֵּת עִמּוֹ, אֲפִלּוּ שְׁהִיְתָה בְּמִקּוֹם שְׁהִיְתָה, עִם כָּל
 הַשְּׁמִירָה סְבִיבָה, וְהַפְּחָדִים הַכְּרוּכִים בְּזֶה, אֲף-עַל-פִּי-כֵן הִיא לֹא הַסְתַּכְּלָה
 עַל זֶה, וְעָבְרוּ גַם עִתָּה עַל כָּל הַוּוּאֲכִין עַד שִׁיִּצְאוּ, כִּי אִם אָדָם הוֹלֵךְ עִם
 אִמְץ לֵב, וְאֵינּוּ מִפְּחָד מִשׁוּם דְּבַר, אִזִּי הוּא נִכְנָס בְּשָׁלוֹם וְיֹוצֵא בְּשָׁלוֹם, וְאָף
 אֶחָד אֵינּוּ יָכוֹל לְעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דְּבַר.

וְאִזִּי תִכְרַף נִבְהַל הַבְּעֵרְגִיר הָעֲשִׂיר, וְנִזְכַּר מִה שֶׁעָשָׂה דְבַר כְּזֶה; כִּי בְּשַׁעַה

שְׁבוּדַי תִּכְּף יְהִי נַעֲשֶׂה רַעַשׁ גְּדוֹל. וְכֵן הָיָה, שְׁנַעֲשֶׂה
שָׁם תִּכְּף רַעַשׁ גְּדוֹל אֶצֶל הַיַּעֲדֻנִירָאָל. וְהִלָּךְ וְהִטְמִין
עֲצָמוּ בְּתוֹךְ בּוֹר אֶחָד, שְׁהִיָּה עִם מֵי גְשָׁמִים עַד שִׁיעֵבֵר

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׁאָדָם עוֹשֶׂה מְסִירוֹת נֶפֶשׁ, הוּא אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דְּבָר, אֲבָל אַחֲר־כֵּן
חוֹזֵר אֶל עֲצָמוֹ, וְכִמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנֵי י"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה), שְׁבַעַת
הַתַּפְּלָה אָדָם יְכוֹל לְהַגִּיעַ לְבִטּוֹל כְּזֶה, שְׁמַבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל וְכָל, עַד
שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא בְּבִטּוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו, עַד שְׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ
הֵיכָן הוּא נִמְצָא, אֲבָל כְּשֶׁחוֹזֵר מֵהַבְּטוֹל, אִזּוֹ הוּא בְּסִכְנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, שְׁלֹא
יִתְאַחֲזוּ בוֹ הַחִיצוֹנִים. וְהֵבִין הַבְּעֵרְגִיר הַעֲשִׂיר, שְׁבוּדַי תִּכְּף יְהִי נַעֲשֶׂה רַעַשׁ
גְּדוֹל, כִּי יִתְפַּסּוּ מֵהוּ הוּא עֲשֶׂה, אֵיךְ הוּא נִכְנָס, וְאֵיךְ הוֹצִיא אוֹתָהּ, וְכֵן הָיָה,
שְׁנַעֲשֶׂה שָׁם תִּכְּף רַעַשׁ גְּדוֹל אֶצֶל הַיַּעֲדֻנִירָאָל, וְזֶה שִׁיךְ אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד,
כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר וְרוֹאֶה הֵיכָן הוּא נִמְצָא, וּמִתְעוֹרֵר לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו
יִתְבַּרֵךְ, אָמַר רַבְּנֵי י"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כב), נִתְעוֹרֵר כְּנִגְדּוֹ קוֹל
הַהֲבָרָה שֶׁל הַסְּטָרָא אַחֲרָא, כִּי כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר קוֹל דְּקִדְשָׁה, אִזּוֹ נִתְעוֹרֵר מִמֶּנּוּ
קוֹל דְּסְטָרָא אַחֲרָא, כִּי עַל-יְדֵי עֲבֵרוֹת, נִבְרָאִים מִחֲבָלִים, וְהֵם צוֹעֲקִין: הֵב
לָן מְזוּנֵי, הֵב לָן חַיִּי, וְכִשְׁאֵין מִתְגַּבֵּר וּמִתְעוֹרֵר קוֹל דְּקִדְשָׁה הֵם נִחִים, אִף
תִּכְּף כְּשֶׁמִּתְעוֹרֵר קוֹל דְּקִדְשָׁה, הֵם מִתְעוֹרְרִים תִּכְּף, וּמִתְחִילִים לְצַעֵק וּלְקַטְרֵג
נִגְדּוֹ, וְזֶהוּ קוֹל הַהֲבָרָה שִׁיּוּצָא מִקוֹל הַקִּדְשָׁה, שְׁזָה (יְרֵמְיָהוּ יד, ז): "אִם עֲוִינֵנוּ
עָנוּ כְּנוֹ"; הֵינּוּ שֶׁהַעֲוֹנוֹת שְׁלָנוּ צוֹעֲקִים בְּנוּ, מִתּוֹכֵנוּ מִמֶּשׁ. וְלִכֵּן גַּם כָּאֵן
כְּשֶׁבְּרַחַה אֶשֶׁת הָעֲנִי מִבֵּית הַטְּמֵאָה שֶׁל הַיַּעֲדֻנִירָאָל, נִתְעוֹרְרוּ כָּלָם וְהִתְחִילוּ
לְחַפֵּשׂ אַחֲרֵיהֶם. וְהִלָּךְ וְהִטְמִין עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ בּוֹר אֶחָד, שְׁהִיָּה עִם מֵי גְשָׁמִים
עַד שִׁיעֵבֵר הַרַעַשׁ; כִּי כְּשֶׁרוֹאִים שְׁנִתְעוֹרְרוּ הַקְּלָפוֹת וְהַסְּטָרָא אַחֲרָא נִגְדּוֹ,
אֵין עֲצָה אַחֲרָת, אֲלֹא לְקִים (יִשְׁעִיָה כו, כ): "לֵךְ עִמִּי בֵּא בַחֲדָרֶיךָ וְסַגֵּר דְּלַתְךָ
בְּעֵדֶךָ, חֲכִי כְּמַעַט רָגַע עַד יַעֲבֹר זַעַם"; וְעַקֵּר הַמְּקוֹם לְהִתְחַבֵּא — זֶה בְּמֵי
גְשָׁמִים, בְּמִקְוֵה; כִּי כְּשֶׁעוֹבְרֵת עַל אָדָם אִיזוֹ צָרָה, עָלָיו לְטַבֵּל בְּמִקְוֵה,
כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי י"ל (סִפְרֵי-הַמְּדוּת, אוֹת הַמִּתְקַת דִּין, סִימָן כב): עַל-יְדֵי טְבִילַת
מִקְוֵה, נִתְבַטַּל הַצָּרוֹת וְיִשׁוּעָה בָּא; וְכִמוֹ שְׁכָתוּב (יְרֵמְיָהוּ יד, ח): "מִקְוֵה

הַרְעִישׁ, וְשָׁחָה שָׁם עִמָּה שְׁנֵי יָמִים בְּתוֹךְ הַבּוֹר. וְרָאֲתָה
הָאִשָּׁה הַנַּ"ל גְּדֹל הַמְסִירַת נַפְשׁ, שֶׁהָיָה לוֹ בְּשִׁבְלָה,
וְהִצְרוֹת שְׁסוּבֵל בְּשִׁבְלָה, וְנִשְׁבָּעָה בָּהּ, שְׁכָל הַמְזֹל
שִׁישׁ לָהּ, אִפְשָׁר יֵשׁ לָהּ אֵיזָה מְזֹל, שִׁיְהִיָּה לָהּ אֵיזָה גְדֻלָּה
וְהִצְלָחָה, שִׁיְהִיָּה כָּל הַצְּלָחָה שְׁלָהּ לֹא נִמְנָע מֵאֲתוֹ. וְאִם
יִרְצָה לְקַח לְעִצְמוֹ כָּל הַצְּלָחָה וְגְדֻלָּה שְׁלָהּ, וְהִיא תִשְׁאָר
כְּמִקְדָּם, לֹא יִמְנָע מִמֶּנּוּ כָּלֵל. וְאִיךְ מוֹצְאִים שָׁם עֲדוּת.
וְלִקַּח אוֹתוֹ הַבּוֹר לְעֲדוּת. אַחַר שְׁנֵי יָמִים יֵצֵא עִמָּה מִשָּׁם,

גַּהְרֵי אִפְרָסְמוֹן

יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בַּעַת צָרָה"; וְשָׁחָה שָׁם עִמָּה שְׁנֵי יָמִים בְּתוֹךְ הַבּוֹר, וְרָאֲתָה
הָאִשָּׁה הַנַּ"ל גְּדֹל הַמְסִירַת נַפְשׁ שֶׁהָיָה לוֹ בְּשִׁבְלָה, וְהִצְרוֹת שְׁסוּבֵל בְּשִׁבְלָה,
כִּי עָשָׂה דְבַר פְּזִיז כְּזֶה, שֶׁפְּשוֹט מְסַר אֶת נַפְשׁוֹ, כִּי אִם הָיוּ תוֹפְסִים אוֹתוֹ,
הָיוּ יְכוּלִים לְהַעֲנִישׁוֹ בְּעֵנֶשׁ מוֹת, אִיךְ הוּא נִכְנָס לְבֵית שַׁר כָּל־כֶּף גְּדוּל, בְּלִי
שׁוּם פֶּחַד וְרִשׁוּת. וְנִשְׁבָּעָה אֶשֶׁת הָעֲנִי בָּהּ, שְׁכָל הַמְזֹל שִׁישׁ לָהּ, אִפְשָׁר יֵשׁ
לָהּ אֵיזָה מְזֹל, שִׁיְהִיָּה לָהּ אֵיזָה גְדֻלָּה וְהִצְלָחָה, שִׁיְהִיָּה כָּל הַצְּלָחָה שְׁלָהּ לֹא
נִמְנָע מֵאֲתוֹ, הֵינּוּ מֵהַבְּעֲרֵגִיר הָעֲשִׂיר, וְאִם יִרְצָה לְקַח לְעִצְמוֹ כָּל הַצְּלָחָה
וְגְדֻלָּה שְׁלָהּ, וְהִיא תִשְׁאָר כְּמִקְדָּם, לֹא יִמְנָע מִמֶּנּוּ כָּלֵל, וְאִיךְ מוֹצְאִים שָׁם
עֲדוּת? וְלִקַּח אוֹתוֹ הַבּוֹר לְעֲדוּת [עַיִן תַּעֲנִית ח.]: וְאָמַר רַבִּי אֲמִי, בֵּא וּרְאֵה
כַּמָּה גְדוּלִים בְּעֲלֵי אֲמָנָה, מִנֵּיִן? מִחֻלְדָּה וּבּוֹר. וּמָה הַמְּאָמִין בְּחֻלְדָּה וּבּוֹר
כֶּף, הַמְּאָמִין בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא — עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וּפְרַשׁ רַש"י:
מִחֻלְדָּה וּבּוֹר, שֶׁהִמִּיתוּ שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם, מְצוּי הוּא בְּאַגְדָּה: מַעֲשֵׂה בְּבַחֲוֹר
אֶחָד, שֶׁנִּתְּן אֲמוֹנָתוֹ לְרִיבָה אַחַת שִׁישְׁאָנָה, אָמְרָה: מִי מַעֲיֵד? וְהָיָה שָׁם בּוֹר
אֶחָד וְחֻלְדָּה. אָמַר הַבַּחֲוֹר: בּוֹר וְחֻלְדָּה עֲדִים בְּדָבָר. לְיָמִים עֶבֶר עַל אֲמוֹנָתוֹ
וְנִשָּׂא אַחֲרָת, וְהוֹלִיד שְׁנֵי בָּנִים, אֶחָד נָפַל לַבּוֹר וְמָת, וְאֶחָד נִשְׁכַּתוֹ חֻלְדָּה
וְמָת, אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: מָה מַעֲשֵׂה הוּא זֶה שְׁבָּנִינוּ מֵתִים בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה?
וְאָמַר לָהּ: כֶּף וְכֶף הָיָה הַמַּעֲשֵׂה, עֵינַי שָׁם. רֹאִים, שִׁיְכוּלִים לְקַחַת עֲדוּת אֶת
הַבּוֹר וְכוּ'.] אַחַר שְׁנֵי יָמִים יֵצֵא עִמָּה מִשָּׁם, וְהִלֵּךְ לְהֵלֵן, וְהָיָה הוֹלֵךְ וּבֵא

וְהִלֵּךְ לְהֵלֵךְ, וְהָיָה הוֹלֵךְ וּבָא עִמָּה לְהֵלֵךְ לְהֵלֵךְ, וְהָבִין שָׁגַם
שֵׁם בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מִחֻפְּשִׁים אַחֲרָיו. וְהִלֵּךְ עוֹד, וְהִחְבִּיא
עֲצָמוֹ עִמָּה בְּתוֹךְ מִקְנָה, וְנִזְכְּרָה שׁוֹב בְּגִדְל הַמְּסִירוֹת־
נֶפֶשׁ וְהִצְרָה שְׁסוּבֵל בְּשִׁבְלָה, וְנִשְׁבְּעָה עוֹד הַפֶּעַם בְּנ"ל,
וְלָקַחָה אֶת הַמִּקְנָה לְעֵדוּת. וְהָיוּ שָׁם גַּם־כֵּן בְּעֶרְךְ שְׁנֵי
יָמִים, וַיֵּצְאוּ וְהִלְכוּ לְהֵלֵךְ. וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁהִחְבִּיא
עֲצָמוֹ עִמָּה בַּמָּקוֹמוֹת אַחֲרִים כִּיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ, דְּהֵינּוּ
בְּשִׁבְעָה מְקוֹמוֹת שֶׁל מַיִם. וְהֵם: בּוֹר וּמִקְנָה בְּנ"ל,
וְאַגְמִים וּמַעְיָן וְנַחְלִים וְנִהְרֹת וַיָּמִים. וּבְכָל מְקוֹם וּמְקוֹם
שֶׁהָיוּ נִחְבְּאִים שָׁם, נִזְכְּרָה בַּמְּסִירוֹת נֶפֶשׁוֹ וְצָרְתוֹ
בְּשִׁבְלָה, וְנִשְׁבְּעָה לוֹ בְּנ"ל, וְלָקַחָה אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְעֵדוּת
בְּנ"ל, וְהִלְכוּ וּבָאוּ, וְהָיוּ מִחְבִּיאִים עֲצָמָם בְּכָל פֶּעַם
בַּמְּחֻבְּאוֹת הַנ"ל, עַד שֶׁבָּאוּ עַל הַיָּם. כִּשְׁבָּאוּ עַל הַיָּם,

---

 גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

עִמָּה לְהֵלֵךְ לְהֵלֵךְ, וְהָבִין שָׁגַם שֵׁם בְּאוֹתוֹ הַמָּקוֹם מִחֻפְּשִׁים אַחֲרָיו, וְהִלֵּךְ עוֹד,
וְהִחְבִּיא עֲצָמוֹ עִמָּה בְּתוֹךְ מִקְנָה, שֶׁהוּא מְקוֹם מַיִם, וְנִזְכְּרָה שׁוֹב בְּגִדְל
הַמְּסִירוֹת נֶפֶשׁ וְהִצְרָה שְׁסוּבֵל בְּשִׁבְלָה, וְנִשְׁבְּעָה עוֹד הַפֶּעַם בְּנ"ל, שְׁכָל
הַמְּזֵל שְׁלָה אִם יֵשׁ לָהּ, שֶׁיַּעֲבֹר אֵלָיו, וְלָקַחָה אֶת הַמִּקְנָה לְעֵדוּת. וְהָיוּ שָׁם
גַּם־כֵּן בְּעֶרְךְ שְׁנֵי יָמִים, וַיֵּצְאוּ וְהִלְכוּ לְהֵלֵךְ, וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁהִחְבִּיא
עֲצָמוֹ עִמָּה בַּמָּקוֹמוֹת אַחֲרִים כִּיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ, דְּהֵינּוּ בְּשִׁבְעָה מְקוֹמוֹת שֶׁל מַיִם,
וְהֵם: בּוֹר וּמִקְנָה בְּנ"ל, וְאַגְמִים וּמַעְיָן וְנַחְלִים וְנִהְרֹת וַיָּמִים, וּבְכָל מְקוֹם
וּמְקוֹם שֶׁהָיוּ נִחְבְּאִים שָׁם, נִזְכְּרָה בַּמְּסִירוֹת נֶפֶשׁוֹ וְצָרְתוֹ בְּשִׁבְלָה, וְנִשְׁבְּעָה
לוֹ בְּנ"ל, וְלָקַחָה אוֹתוֹ הַמָּקוֹם לְעֵדוּת בְּנ"ל. וְהִלְכוּ וּבָאוּ, וְהָיוּ מִחְבִּיאִים
עֲצָמָם בְּכָל פֶּעַם בַּמְּחֻבְּאוֹת הַנ"ל. כִּי הֵנָּה הַשְּׁבָעָה מִימֹת שֶׁהִתְחַבְּאוּ שָׁם,
הֵם כְּנֶגֶד הַשְּׁבָעָה קוֹלוֹת שֶׁאָמַר דָּוִד עַל הַמַּיִם, שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל מִימֵי הַחֲכָמָה

וְהוּא הָיָה סוֹחֵר גְּדוֹל, וְהָיָה מִפִּיר הַדְּרָכִים עַל הַיָּם, וְחַתָּף

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַעֲלִינָה, כִּי כְמוֹ שֵׁשׁ מִים גְּשְׁמִיִּים, וְהֵם יוֹרְדִים עַד הַתְּהוֹם, כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ מִים רוֹחֲנִיִּים, שְׁעוֹלִים עַד אֵין סוֹף, שֶׁהוּא הַדְּעַת הָאֲמַת (דְּבָרִים ד, לה): "אֲתָה הָרַאתָ לְדַעַת, כִּי הֲנִי"ה הוּא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְּבָדוֹ"; כִּי הִרְבָּה צָרִיף לְעֹבֵר עַל הָאֲדָם, שְׂיִזְכָּה לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת אֱלֹקוֹת, שְׁנִדְמָה לְמִים, כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (ישעיה יא, ט): "כִּי מִלְּאָה הָאֲרֶץ דָּעָה אֶת הֲנִי"ה, כְּמִים לַיָּם מְכַסִּים". וְיָדוּעַ, אֲשֶׁר כָּל קוֹל כְּלוֹל מִעֲשָׂרָה, וּבִיחַד הֵם שְׁבַעִים קוֹלוֹת שְׂרוּאֲמַת הַיּוֹלְדָת לְפָנֵי שְׁהִיא מוֹלִידָה, וְזֶה הָע' קָלִין, שְׁצָרִיכִים לְצַעֵק לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא קָדָם שְׂמוֹלִידִים אֶת הַמַּחֲזִין, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא); וְכֵן כְּדֵי לְטַהֵר אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל מִינֵי תַּאֲוֹת וּמַדּוֹת רַעוֹת שֶׁל שְׁבַעִים אֲמוֹת, צָרִיכִים לְצַעֵק ע' קָלִין, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לו); וְזֶה סוֹד הַז' מִימוֹת שֶׁהַתְּחַבְּאוֹ שָׁם, וְעַמְדוֹ בְּנִסְיוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זְכוּ אַחֲרֵי-כֵן שְׂיִצֵּא מִשְׁנֵיהֶם הַזְּיוּג הַנּוֹרָא, שְׁמַהֵם תְּהִיָּה הַגְּאֻלָּה. עַד שְׂבָאוֹ עַל הַיָּם, הֵינּוּ הַבְּעַרְגִּיר וְאֶשֶׁת הָעֵנִי, כְּשֶׁבָאוּ עַל הַיָּם, זֶה מְרַמֵּז עַל יָם הַחֲכָמָה, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז), שְׂרוּחֲנִיּוֹת אֱלֹקוֹת נִקְרָאת יָם, וְהַצְדִּיק וְהַחֲכָם הָאֲמַת מְרַמֵּז בִּידֵי הַחֲכָמָה רְמִזִּים אֵיף לְהַתְּנַהֵג. וְהוּא הָיָה סוֹחֵר גְּדוֹל, הֵינּוּ הַבְּעַרְגִּיר שְׁמַסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעֹבֵר אֶשֶׁת הָעֵנִי, הָיָה חֲזוֹק מְאֹד בְּאֲמוּנָה, כִּי עַל 'סְבִיב' הַתְּרַגּוּם אוֹמֵר: 'סַחֲר', וּכְתִיב (תהלים פט, ט): "וְאֲמוּנָתָךְ סְבִיבוֹתֶיךָ", שְׁזֶה בַּחֲנִיַת סוֹחֵר, שֶׁהוּא לְשׁוֹן סַחֲר, שְׁמַסְתוֹבֵב מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, כְּמוֹ סוֹחֵר שְׂמוֹלִיף אֶת סַחֲרָתוֹ. וְהָיָה מִפִּיר הַדְּרָכִים עַל הַיָּם, כִּי בַיָּם הַחֲכָמָה יֵשׁ כָּל מִינֵי דְרָכִים וְנַתִּיבוֹת, שְׁזֶה סוֹד (ישעיה מג, טז): "הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְּרָף וּבַמַּיִם עֲזִים נַתִּיבָה"; כִּי כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְעֹבֵר אֶת יָם הַחֲכָמָה, צָרִיף שְׂיִהְיֶה לוֹ דְרָף, שְׂאֲמַר רַבְּנֵי ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ו), אֲשֶׁר דְר"ף עוֹלָה פְּעַמִּים בְּק"י, כִּי צָרִיכִים בְּקִיאוֹת גְּדוֹלָה אֵיף לְעֹבֵר אֶת יָם הַחֲכָמָה, וְלֹא לְטַבֵּעַ בַּתוֹף מְצֻלוֹת הַיָּם, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר — צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קְטָנוֹת וְחִלְשׁוֹת הַדְּעַת, וּצָרִיכִים הַתְּחַזְּקוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, לְדַעַת אֵיף לְהַתְּנַהֵג. וַיַּעַן שֶׁהַבְּעַרְגִּיר עָשָׂה מְסִירוֹת נַפְשׁ לְהַצִּיל נַשְׂמָה קְדוּשָׁה, שְׁהִיא אֶשֶׁת הָעֵנִי, אֲזִי עוֹר לוֹ

(והתיגע) עצמו לבוא למדינתו, עד שעבר ובא לביתו עם
אשת העני הנ"ל. והשיבה להעני. והיתה שמחה גדולה
שם.

והבערגיר הנ"ל, בשכר שעשה דבר כזה, וגם עמד
בנפיון עמה, נפקד ונולד לו באותו שנה
בן זכר. והיא גם היא, אשת העני הנ"ל, בשכר שעמדה
בנפיון כזה עם היעדניראל וגם עמו, זכתה גם-כן וילדה

נחרי אפרסמון

הקדוש-ברוך-הוא, שידע איך לעבר את היס, וחתף עצמו והתיגע לבוא
למדינתו, כי חת"ף הוא השם שפותח את שתי הידים, בסוד (תהלים קמה,
טז): "פֿותח' אַת' יְדִיךָ" כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ו'ל' (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן
טו), שְׁהִידִים נִפְתָּחוֹת וְנִכְרִין בֵּין יָמִין לְשְׂמָאל, שְׁזָה בְּעֲצֻמוֹ שְׁתֵּי הַבְּקִיאִיּוֹת:
בְּק"י בְּרִצּוֹא — שְׁזָה יָמִין, בְּק"י בְּשׁוּב — שְׁזָה שְׂמָאל; וּכְשֵׁשׁ לְאָדָם אֶת
הַשְּׁתֵּי הַבְּקִיאִיּוֹת הָאֵלוֹ, הוּא אוֹחוֹ בַּשֵּׁם חַת"ף, שֶׁהוּא שֵׁם הַפְּרִנְסָה, שֶׁהוּא
סוֹפֵי תִבּוֹת (תהלים קמה, טז): "פֿותח' אַת' יְדִיךָ", וְכֵן הוּא שֵׁם הַשְּׂמָחָה, בְּסוּד
(דברים טז, טז): "וְהִיט' אֶף' שְׂמַח", וְעַל-יְדֵי שֶׁהַבְּעֲרֵגִיר הִיטָה לוֹ אֶת
הַבְּקִיאִוֹת הַזֹּו, עָבַר אֶת הַיִּס הַסּוֹעֵר, עַד שֶׁעָבַר וּבָא לְבֵיתוֹ עִם אִשְׁתֵּי הָעֲנִי
הַנִּל, וְהִשִּׁיבָה לְהָעֲנִי, וְהִיטָה שְׂמָחָה גְּדוּלָה שָׁם; כִּי אֵין עוֹד שְׂמָחָה כְּמוֹ
כְּשִׁזְכִּים לְהִשִּׁיב נְשָׂמָה אֶל צוּר מַחְצַבְתָּהּ.

והבערגיר הנ"ל, בשכר שעשה דבר כזה, וגם עמד בנפיון עמה, נפקד
ונולד לו באותה שנה בן זכר, והיא גם היא, אשת העני הנ"ל, בשכר
שעמדה בנפיון כזה עם היעדניראל וגם עמו, זכתה גם-כן וילדה נקבה; כי
אמרו חכמינו הקדושים (שמות נבה, פְּרָשָׁה ב', סימן ג'): אין הקדוש-ברוך-הוא
נותן גדלה לאדם, עד שבודקהו בדבר קטן, ואחר-כך מעלהו לגדלה, מפל
שכן כאן, שהנפיון היה נפיון גדול מאד, וכן אמר רבנו ו'ל' (ספר המדות, אות
ישועה, סימן ד'): על-ידי נפיון עושים לו גס; וכן (שם, אות ישועה, סימן טז):

נִקְבָּה. וְהִיְתָה יִפְתַּת־תֶּאֱר מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא הָיָה יָפִי שֶׁל מִין אָדָם כָּלֵל, כִּי בֵּין בְּנֵי־אָדָם לֹא נִמְצָא יָפִי כְּזֶה. וְהָיוּ הָעוֹלָם אוֹמְרִים: הַלּוֹאֵי שֶׁתִּתְגַּדֵּל (כִּי חֲדוּשׁ נִפְלֵא כְּזֶה קָשָׁה שִׁיתְגַּדֵּל), כִּי הָיָה יָפִיָּה וְתִפְאֶרְתָּהּ מִפְּלֶג מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא נִרְאָה כְּזֹאת בְּעוֹלָם כָּלֵל. וְהָיוּ הָעוֹלָם בָּאִים וְנִכְנָסִים לְרֹאוֹתָהּ וְהָיוּ מִשְׁתוֹמְמִים מְאֹד עַל גְּדֹל יָפִיָּהּ, הַמִּפְּלֶג מְאֹד מְאֹד, וְהָיוּ נוֹתְנִים לָהּ מִתְּנֻנּוֹת מִתְּנֻנּוֹת מִחֲמַת חֶבֶה.

נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

כְּשֶׁאָדָם בָּא לִידֵי נִסְיוֹן, יֵדַע כְּשִׁיעֵמַד בְּזֶה הַנִּסְיוֹן, שֶׁהַקְדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ גַם; וְלִכֵּן מֵאַחַר שֶׁשְׁנִיָּהֶם עָמְדוּ בַּנִּסְיוֹן, הוֹלִיד הַבְּעֶרְגִיר בֶּן, וְאַשֶׁת הָעֲנִי בַת. וְהִיְתָה יִפְתַּת תֶּאֱר מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא הָיָה יָפִי שֶׁל מִין אָדָם כָּלֵל, כִּי בֵּין בְּנֵי־אָדָם לֹא נִמְצָא יָפִי כְּזֶה, כִּי לְאַשֶׁת הָעֲנִי הָיוּ יוֹתֵר נִסְיוֹנוֹת, כִּי כְּבָר תִּפְס אוֹתָהּ הַיְעַדְנִירָאֵל שֶׁהוּא שֵׁר, עָרַל גּוֹי טָמֵא, וּבִדְאֵי קָשָׁה מְאֹד לְהִתְחַמֵּק מִמֶּנּוּ, וַעֲנַן שֶׁעָמְדָה בַּנִּסְיוֹן גְּדוֹל עָמוֹ, וְכֵן הִיְתָה בְּיַחַד עִם הַבְּעֶרְגִיר וְעָמְדָה בַּנִּסְיוֹן, לִכֵּן זָכְתָה לְבַת כְּזוֹ, שֶׁהִיְתָה חֲדוּשׁ בְּיָפִיָּהּ, שְׁאִין יָפִי כְּזֶה בְּעוֹלָם, וְהָיוּ הָעוֹלָם אוֹמְרִים: הַלּוֹאֵי שֶׁתִּתְגַּדֵּל (כִּי חֲדוּשׁ נִפְלֵא כְּזֶה קָשָׁה שִׁיתְגַּדֵּל), כִּי הָיָה יָפִיָּה וְתִפְאֶרְתָּהּ מִפְּלֶג מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא נִרְאָה כְּזֹאת בְּעוֹלָם כָּלֵל. [זֶה סוֹכֵב עַל גְּדוֹלֵי מְבַחְרֵי הַצְּדִיקִים, שֶׁהָיוּ חֲדוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלְאִים מְאֹד, הֵם לֹא הִחְזִיקוּ מֵעָמַד הַרְבֵּה בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק שְׁנַיִם מוֹעֲטוֹת, כְּמוֹ הָאֲרִיז״ל וְרַבְּנוּ ו״ל, שֶׁחָיוּ רַק שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנֶה שָׁנִים. וְכֵן מוֹכָא בְּזֶהר סְפוּרִים, שֶׁהָיוּ כְּמֵה נִקְרָאִים בְּשֵׁם יְנוּקָא, וְנִסְתַּלְקוּ צְעִירִים מְאֹד, כִּי גָלוּ סוּדוֹת נִפְלְאִים וְכוּ׳]. וְהָיוּ הָעוֹלָם בָּאִים וְנִכְנָסִים לְרֹאוֹתָהּ, וְהָיוּ מִשְׁתוֹמְמִים מְאֹד עַל גְּדֹל יָפִיָּהּ הַמִּפְּלֶג מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶה סוֹכֵב עַל נִשְׁמַת הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, שְׁאָמַר רַבְּנוּ ו״ל (לְקוּשִׁי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ע׳), שִׁישׁ לוֹ כַּח הַמוֹשֵׁף לְמֹשֶׁה אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ אֱלֹו. וְהָיוּ נוֹתְנִים לָהּ מִתְּנֻנּוֹת מִתְּנֻנּוֹת מִחֲמַת חֶבֶה, וְהָיוּ נוֹתְנִים מִתְּנֻנּוֹת, עַד שֶׁנִּתְעַשֵּׂר הָעֲנִי; וְרוֹאִים כְּחוֹשׁ, שֶׁעָקַר עֲשִׂירוֹתוֹ וַעֲשִׂתָּהּ דִּיקָא עַל־יְדֵי אִשְׁתּוֹ, שֶׁהוֹלִידָהּ לוֹ בַת כְּזוֹ. וְרַבְּנוּ ו״ל אָמַר

וְהָיוּ נֹתְנִים מִתְּנֹתַי, עַד שְׁנַת־עֶשֶׂר הָעֲנִי. וְהַבְּעֵרְגִיר
 הַנַּ"ל נִפְל בְּרַעְתּוֹ שִׁישְׁתַּדָּךְ עִם הָעֲנִי הַנַּ"ל מִגְדֵּל יִפְיָה,
 שְׁהִיָּה חֲדוּשׁ בְּזָה, וַיֹּאמֶר בְּלָבוּ: אֲפֹשֶׁר עַל זֶה מִרְאָה
 הַחֲלוּם, שְׁנוֹשְׂאִין שְׁלוֹ לְהָעֲנִי, וּמֵהָעֲנִי נוֹשְׂאִין אֶצְלוֹ,
 דְּהִינּוּ שִׁישְׁתַּדְּכוּ יַחַד וַיִּתְעַרְבוּ יַחַד עַל־יְדֵי הַשְּׂדוּף.

נְהַרֵי אֲפֹרְסִמוֹן

(לקוטי-מִהַר"ן, חֶלֶק א', סימן סט), שְׁכָל הָעֲשִׁירוֹת שֶׁל הָאָדָם בָּאָה עַל־יְדֵי אֲשֶׁתוֹ
 דִּיקָא, וְכַעֲזֵן שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא מְצִיעָא נט.): אֲוֹקִירוּ לְנִשְׁיִיכוּ כִּי
 הֵיכִי דִתְתַעְתְּרוּ; כִּי הָעֲשִׁירוֹת בָּאָה תָּמִיד רַק מִצַּד הָאִשָּׁה, וְהַבְּעֵרְגִיר הַנַּ"ל
 נִפְל בְּרַעְתּוֹ, שִׁישְׁתַּדָּךְ עִם הָעֲנִי הַנַּ"ל, מִגְדֵּל יִפְיָה, שְׁהִיָּה חֲדוּשׁ בְּזָה, וַיֹּאמֶר
 בְּלָבוּ: אֲפֹשֶׁר עַל זֶה מִרְאָה הַחֲלוּם, שְׁנוֹשְׂאִין שְׁלוֹ לְהָעֲנִי, וּמֵהָעֲנִי נוֹשְׂאִין
 אֶצְלוֹ, דְּהִינּוּ שִׁישְׁתַּדְּכוּ יַחַד, וַיִּתְעַרְבוּ יַחַד עַל־יְדֵי הַשְּׂדוּף; כִּי בְּאַמַּת מְרָאִים
 לְכָל אָדָם מֵה שִׁיקְרָה לוֹ וּמֵה שִׁיעֵבֵר עָלָיו וְכוּ' בְּחֲלוּם, כִּי כָּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת נו:): חֲלוּם אֶחָד מִשְׁשִׁים לְנִבּוּאָה, וְהַכֵּל תְּלוּי כְּפֵי שְׁפוּתָר
 אֵת זֶה, כְּמֵאמְרָם ו"ל (שם נח:): כָּל הַחֲלוּמוֹת הוֹלְכִים אַחַר הַפֶּה, שְׁנֹאֲמֵר
 (בְּרֵאשִׁית מ"א, יג): "וַיְהִי כִּפְאֶשֶׁר פִּתְרָ לָנוּ בֶּן הָיָה"; וְלִכֵּן בְּתַחֲלָה פִּתְרָ לְעִצְמוֹ
 הַבְּעֵרְגִיר, שְׁהָעֲנִיּוֹת שֶׁל הָעֲנִי תִלְךְ אֶצְלוֹ, וְהָעֲשִׁירוֹת שֶׁלּוֹ תִלְךְ אֶצְלֵי הָעֲנִי,
 וְלִכֵּן פִּתְרָ, וּבְאַמַּת רְמִזוּ לוֹ שִׁישְׁתַּדְּכוּ יַחַד. וְדָבָר זֶה סוֹכֵב אֶצְלֵי כָּל אָדָם,
 שְׁתָּמִיד צְרִיכִים לְפִתּוֹר לְעִצְמוֹ אֵת חֲלוּמוֹתָיו וְאֵת הַרְפִּתְקָאוֹתָיו לְטוֹבָה. וְכַעֲזֵן
 שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת ס:): לְעוֹלָם יְהִי אָדָם רְגִיל לֹאמֵר, כָּל דְּעֵבִיד
 רַחֲמֵנָא לְטַב עֵבִיד; כִּי אִף שֶׁעֲכָשׁוּ עוֹבְרִים עָלָיו צַעַר וַיְסוּרִים וּמְכַאֲוִבִים
 רָעִים וּפְחָדִים גְּדוּלִים, וְאִינוּ יוֹדֵעַ לִתֵּן עֲצָה לְנַפְשׁוֹ, עִם כָּל זֹאת עַל הָאָדָם
 לְפִתּוֹר לְעִצְמוֹ אֵת כָּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, שְׁפּוּדָאֵי הַכֵּל לְטוֹבָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב
 (אֵיכָה ג, לח): "מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תִצָּא הַרְעוֹת וְהַטּוֹב"; וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (מִדְרַשׁ תְּהִלִּים, פָּרָק קִיט, סימן יז): אֵין הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְשַׁלֵּם כָּלוּם
 עַל חֲנָם, לֹא לְרָשָׁעִים וְלֹא לְצַדִּיקִים, הַרְעָה הַבָּאָה עַל הַרְשָׁעִים — לֹא
 הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְבִיאָה עֲלֵיהֶם. וְכֵן הוּא אוֹמֵר "מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תִצָּא
 הַרְעוֹת וְהַטּוֹב", אֲלֵא הֵם גּוֹמְלִים לְנַפְשָׁם. וְלִכֵּן הַבְּעֵרְגִיר מֵאַחַר שֶׁהוֹצִיא

פַּעַם אַחַת בָּאתָה אִשְׁתְּ הָעֲנִי אֶצְלוֹ, וְאָמַר לָהּ דַּעְתּוֹ,
 שְׂרָצוֹנוֹ לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּהּ, וְאֶפְשָׁר בְּזֶה יִתְקַיֵּם הַחֲלוּם
 בְּנִ"ל. הַשִּׁיבָה לוֹ: גַּם אֲנִי חֲשַׁבְתִּי זֹאת בְּדַעְתִּי, אֲךָ לֹא
 הָיָה לִי הָעֶזְזָה לְדַבֵּר מִזֶּה, שְׂאֲנִי אֲשַׁתְּדֵךְ עִמָּכֶם, אֲךָ אִם
 אַתֶּם רוֹצִים, בְּוֹדָאֵי אֲנִי מוֹכֵן, וְלֹא אֶמְנַע מִכֶּם, כִּי כָּבֵר
 נִשְׁבַּעְתִּי, שְׁפָל טוֹבִי וְהִצַּלְחַתִּי לֹא יִמְנַע מִכֶּם.

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

מפיו, שאַת הָעֲנִיּוֹת שֶׁל הָעֲנִי יַעֲבִירוּ אֵלָיו, וְאֵת הָעֲשִׁירוֹת שֶׁלּוֹ יַעֲבִירוּ אֵל
 הָעֲנִי, וְכֵן הַכְּנִיס אֵת זֶה בְּלִבּוֹ שֶׁכֶּף יִהְיֶה, זֶה מֵה שְׁגָרָם לוֹ אֵת כָּל הַצְּרוֹת,
 כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצג), שֶׁהַמַּחֲשָׁבָה יֵשׁ לָהּ תִּקְוָה
 גְּדוּלָה, וְאִם מַכְנִיס בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שִׁיְהִיָּה כֶּף, יִכּוֹל לְהַמְשִׁיךְ שִׁיְהִיָּה כֶּף. וְלִכֵּן
 צָרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשַׁמֵּר עַל מַחֲשַׁבְתּוֹ.

פַּעַם אַחַת בָּאתָה אִשְׁתְּ הָעֲנִי אֶצְלוֹ, וְאָמַר לָהּ דַּעְתּוֹ, שְׂרָצוֹנוֹ לְהִשְׁתַּדֵּךְ
 עִמָּהּ, וְאֶפְשָׁר בְּזֶה יִתְקַיֵּם הַחֲלוּם בְּנִ"ל, הַשִּׁיבָה לוֹ: גַּם אֲנִי חֲשַׁבְתִּי זֹאת
 בְּדַעְתִּי, אֲךָ לֹא הָיָה לִי הָעֶזְזָה לְדַבֵּר מִזֶּה, שְׂאֲנִי אֲשַׁתְּדֵךְ עִמָּכֶם, אֲךָ אִם אַתֶּם
 רוֹצִים, בְּוֹדָאֵי אֲנִי מוֹכֵן וְלֹא אֶמְנַע מִכֶּם, כִּי כָּבֵר נִשְׁבַּעְתִּי, שְׁפָל טוֹבִי
 וְהִצַּלְחַתִּי לֹא יִמְנַע מִכֶּם; רוֹאִים מִזֶּה גְּדוּלָה כַּח הַמַּחֲשָׁבָה, שְׂאֶפְלוּ חוֹשְׁבִים
 לְדַבֵּר טוֹב, יִכּוֹלִים לַפְעֵל עִם מַחֲשַׁבְתּוֹ שִׁיְהִיָּה כֶּף, כִּי הַמַּחֲשָׁבָה יֵשׁ לָהּ כַּח
 גְּדוּלָה לַפְעֵל אֶצֶל הָאָדָם. וְגַם רוֹאִים אֵת הָאֱמֶת וְהָעֲנוּהָ שֶׁהִיוּ בְּאִשְׁתְּ הָעֲנִי,
 כִּי הוֹדְתָה תִּכְף-וּמִידָה, שְׁגָם לָהּ הִיְתָה אוֹתָהּ מַחֲשָׁבָה, אֲךָ מַחֲמַת עֲנוּהָ
 וְשִׁפְלוּת שֶׁהִיוּ בָּהּ, הַתְּבִישָׁה לוֹמַר לוֹ דְּבַר זֶה, כִּי הִיא הַחֲזִיקָה אֵת עֲצָמָה
 לְלֹא כְלוּם, כִּי הִיא עֲדִין זִכְרָה שֶׁהִיא אִשְׁתְּ הָעֲנִי, וְלִכֵּן מֵרַב בּוֹשָׁה הַתְּבִישָׁה
 לְהַצִּיעַ אֵת מַחֲשַׁבְתָּה שֶׁהִיא רוֹצָה לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמּוֹ, כִּי פֶן וְאוּלַי לֹא יִתְאִים לוֹ
 לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּהּ. וּבְזֶה רוֹאִים אֵת גְּדוּלָה מַעֲלַת הָאָדָם, הַזּוֹכָה לְהִיּוֹת מְכִיר אֵת
 מְקוֹמוֹ, אֶפְלוּ שְׁכָבֵר עוֹלָה לְגִדְלָה, הוּא תְּמִיד זוֹכֵר אֵת הָעֶבֶר שֶׁלוֹ, וְאִינוּ
 מַתְּנָאָה וּמַתְּגַדֵּל עַל זוּלָתוֹ, וְאֶדְרָבָה הוּא עוֹד מַתְּבִישׁ מֵהַזּוּלָת. וְזֶה תְּלוּי כְּפִי
 מִדַּת הָאֱמֶת שֶׁיֵּשׁ בְּאָדָם. וְאֵל מִדַּת הָאֱמֶת זוֹכִים עַל-יְדֵי מְסִירוֹת נֶפֶשׁ דִּיקָא,

וְהִבֵּן וְהִבֵּת הַנִּזְל לְמִדּוֹ שְׁנֵיהֶם בְּחֶדֶר אֶחָד לְשׁוֹנוֹת וְכִיּוֹצֵא כְּדַרְכָּם. וְהִבֵּת הַנִּזְל הָיוּ הוֹלְכִים וּבָאִים

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

פי מי שמוכן למסור את נפשו בעבורו יתברך בכל יום ובכל שעה, הוא נדבק במדת האמת, ועל-ידי-זה נמשכת עליו שפלות ובושה, שתמיד מרגיש שהוא לא כלום.

וְהִבֵּן וְהִבֵּת הַנִּזְל לְמִדּוֹ שְׁנֵיהֶם בְּחֶדֶר אֶחָד לְשׁוֹנוֹת וְכִיּוֹצֵא כְּדַרְכָּם. [אף שדברי רבנו ז"ל, יש בהם סודות נוראים, סודות גדולים, ואין שום דבור שלא יהיה בנוי על סתרי נסתרות וכונות פנימיות של תקון ובנין העולמות וכו' וכו', ואין אתנו יודע מה, עם כל זאת רצה רבנו ז"ל, שנוציא את המוסר השכל מספוריו, שזה מאד מעורר ומושך את הלב אליו יתברך, ומעורר מהשנה העמקה שאנחנו ישנים בה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ס'), שעל-ידי ספורי-מעשיות של הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה, הוא מעורר מהשנה. ולכן עלינו לחפש ולבקש אחר עצות והנהגות והדרכות בספוריו הקדושים, אשר בנדאי יש בהם רמזים ודרכים ונתיבות חדשות איך לעבר את זה העולם בתי יום יום. ולכן יש רמז למה עבר על הבן והבת מה שעבר וכו', מפני שלמדו שניהם בחדר אחד לשונות וכיוצא כדרךם, שזה מה שהנהיגו קלי העולם, שמתחבאים ומתחפשים באדרת שער, והתירו ללמד מערב בנים ובנות יחד, אוי לאותה חרפה ואוי לאותה בושה, פי הרי חכמינו הקדושים אמרו (כתבות יג): אין אפוטרופוס לעריות, ואיך יכול להיות, שאנשים שמניחים בכל יום תפלין, שומרים שבת, לומדים תורה, ויתירו ללמד בנים ובנות, וגם לשונות העכו"ם? ! אין זה אלא מחמת קלות הדעת, וערבות אור וחשך, טמאה וטהרה, רחמנא לישזבן. ועלינו להקפיד מאד מאד על הפרדה מחלטת בין בנים ובנות, ואז נזכה לגדל אותם מתוך יראת שמים שלמה]. והבת הנזל, היו הולכים ובאים לראותה מגדל החרוש פנ"ל. חכמינו הקדושים אמרו (בבא בתרא קמא): בת תחלה, סימן יפה לבנים; ופרש רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לא), שענין בת זה בת-עין, חכמה תתאה, שהיא האמונה, כי אם אדם מקדים לכל דבר

לְרֹאוֹתֶיהָ מִגְדֵּל הַחֲדוּשׁ כַּנִּל, וְנָתַנּוּ מִתְּנוֹת עַד שְׁנַתְעֵשֶׂר
הָעֵנִי, וְהָיוּ בָּאִים שָׁרִים לְרֹאוֹתֶיהָ וְהוֹטְבָה בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד.
וְהָיָה יָפִיָּה חֲדוּשׁ גָּדוֹל בֵּינֵיהֶם, כִּי לֹא הָיָה יָפִי שֶׁל אֲנוּשֵׁי
כָּלֵל, וּמִגְדֵּל הַפְּלָגַת יָפִיָּה בָּא עַל דַּעַת הַשָּׂרִים לְהַשְׁתַּדֵּף
עִם הָעֵנִי הַזֶּה, וְיִשָּׁר שֶׁהָיָה לוֹ בֶּן, חָשַׁק לְהִתְחַתֵּן עִמָּה. אֲךָ
אֵין נָאָה לָהֶם לְהִתְחַתֵּן עִם כָּזֶה, עַל־כֵּן הִכְרַחוּ לְרֹאוֹת
לְהַשְׁתַּדֵּל לְגַדֵּל אֶת הָאִישׁ הַזֶּה, וְהַשְׁתַּדְּלוּ שִׁיעֵבֵד אֶצֶל

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אָמוּנָה, אִזּוֹ אַחֲר־כֶּף לְשַׁכַּל עֲלִיוֹן, לְהַבִּין רוּחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת מִשְׁכַּל עֲלִיוֹן
לְשַׁכַּל תַּחְתּוֹן. וְנָתַנּוּ מִתְּנוֹת, כִּי אִם אָדָם חִזַּק בְּאָמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
עַל־יְדִי־זֶה מְאִירוֹת בּוֹ אַחֲר־כֶּף כָּל הַהַשְׁגוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, וּמִקְבֵּל מִתְּנוֹת
רוּחַנִיּוֹת, כִּי עַל־יְדֵי הָאָמוּנָה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ עַד אֵין סוּף, עַד שְׁנַתְעֵשֶׂר הָעֵנִי,
כִּי אֶפְלוּ כִּאֲשֶׁר אָדָם נִמְצָא בְּתַקְיָה הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת, אֲף־עַל־פִּי־כֵן אִם הוּא
מִתְחַזֵּק בְּאָמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּמִכְנִיס אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאָמוּנָה,
עַל־יְדִי־זֶה נִתְעַשֶּׂר בְּעֵשִׂירוֹת מִפְּלָגַת מְאֹד, שֶׁמִּקְבֵּל שְׁכַל עֲלִיוֹן גָּדוֹל מְאֹד
בְּהַשְׁגוֹת אֱלֻקוֹת, כִּי אָמוּנָה אֲף שֶׁהִיא מְדַרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה, עִם כָּל זֹאת עַל־יְדֵי
אָמוּנָה יְכוּלִים לְעֲלוֹת אֶל כָּל הַמְּדַרְגּוֹת שְׁבַע־עוֹלָם. וְהָיוּ בָּאִים שָׁרִים לְרֹאוֹתֶיהָ
וְהוֹטְבָה בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד, וְהָיָה יָפִיָּה חֲדוּשׁ גָּדוֹל בֵּינֵיהֶם, כִּי לֹא הָיָה יָפִי שֶׁל
אֲנוּשֵׁי כָּלֵל, וּמִגְדֵּל הַפְּלָגַת יָפִיָּה, בָּא עַל דַּעַת הַשָּׂרִים לְהַשְׁתַּדֵּף עִם הָעֵנִי
הַזֶּה, כִּי אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת מַעְלַת מַדַּת הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי מִי
שֶׁחִזַּק בְּאָמוּנָה, לֹא חָסַר לוֹ שׁוֹם דְּבָר, וְהוּא תְּמִיד דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְכָל
הַשָּׂרִים שָׁזֶה סוֹבֵב עַל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים, מְאֹד מְאֹד מִשְׁתוֹקְקִים לְרֹאוֹתֶיהָ,
וּמִרַב גְּדֵל יָפִיָּה כָּלֵם רוֹצִים לְהַשְׁתַּדֵּף עִמָּה, כִּי הָאָמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הִיא הַיְסוּד
שֶׁל הַכֵּל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֶל שׁוֹם קִדְשָׁה וְאֶל שׁוֹם מְדַרְגָּה, אֶלֹא עַל־יְדֵי
אָמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת בֵּת, הֵינּוּ בֵּת־עֵין, שְׁכַל הַתַּחְתּוֹן שֶׁהוּא מְלָכוֹת, שְׁבָה
מְאִירִין כָּל הַסְּפִירוֹת. וְיִשָּׁר, שֶׁהָיָה לוֹ בֶּן, חָשַׁק לְהִתְחַתֵּן עִמָּה, אֲךָ אֵין נָאָה
לָהֶם לְהִתְחַתֵּן עִם כָּזֶה עֵנִי, עַל־כֵּן הִכְרַחוּ לְרֹאוֹת לְהַשְׁתַּדֵּל לְגַדֵּל אֶת הָאִישׁ

הקיסר, ונעשה מתחלה "פראפירטשיק" (קצין זוטרי), ואחר-כך למעלה למעלה, כי השתדלו להגביהו במהרה, עד שהלך מהר ממעלה למעלה, עד שנעשה יעדניראל (שר), והיו חפצים השרים להשתדף עמו, אך היו רבים קופצים על זה. כי כמה שרים באו על זה ועסקו בזה להגביהו. וגם כי לא היה אפשר לו להתחתן מחמת הבערגיר, שפבר היו מדברים להשתדף עמו.

נחרי אפרסמון

הזה, והשתדלו שיעבדו אצל הקיסר, ונעשה מתחלה "פראפירטשיק" (קצין צבא זוטרי), ואחר-כך למעלה למעלה, כי השתדלו להגביהו במהרה, עד שהלך מהר ממעלה למעלה, עד שנעשה יעדניראל (שר); ופה טמון סוד עמק, איך שגם בדברים האלו יש שחד, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פ'), שגם בהתנשאות יש צביעות ושחד גדול, שפא מחמת קנאה ופגם האמונה. ועל זה צריכים הרבה רחמים, ולבקש את הקדוש-ברוך-הוא שלא יטעו אותו ולא יולכיהו שולל, כי אמונה צריכה להיות בלי שום נגיעות, ואסור לו לאדם לדחף את עצמו בשביל התנשאות, אלא שיבואו ויבקשו ממנו. והיו חפצים השרים להשתדף עמו, הינו עם העני, אך היו רבים קופצים על זה, כי כמה שרים באו על זה ועסקו בזה להגביהו, כי גם בקדשה מתלבשת הסטרא אחרא להטעות את האדם בכל מיני טעיות, ומלבישה את עצמה במצוות, שמתר להיות צבוע, אחת או שתיים, כדי שיזכה להתנשאות, ועל-כן גם כאן כמה שרים קפצו על זה, ועסקו להגביהו, וגם כי לא היה אפשר לו להתחתן מחמת הבערגיר, שפבר היו מדברים להשתדף עמו; ובאמת זו המניעה הגדולה, כי תמיד חוזר על עצמו השדוף הראשון, הינו מי שירא אלקים מנעוריו, ודבוק בו יתברך, ומוסר את נפשו בעבורו יתברך, הוא בא קדם.

וְהָעֲנִי הַזֶּה, שֶׁנַּעֲשָׂה יַעֲדֵנִירָאֵל, הָיָה מְצַלִּיחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר
וְהָיָה שׁוֹלֵחַ אוֹתוֹ הַקִּיסָר לְמַלְחָמָה, וְהַצְלִיחַ מְאֹד
בְּכָל פַּעַם. וְנָשָׂא אוֹתוֹ עוֹד יוֹתֵר לְמַעְלָה לְמַעְלָה. וְהָיָה
הוֹלֵךְ וּמְצַלִּיחַ מְאֹד, עַד אֲשֶׁר נִסְתַּלַּק שֵׁם הַקִּיסָר,
וְנִתְיַעֲצוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ לְקִיסָר, וְנִתְקַבְּצוּ
כָּל הַשָּׂרִים וְהַסְּפִימוֹ כָּלָם שֶׁהוּא יִהְיֶה קִיסָר. וְנַעֲשָׂה קִיסָר
(הַיְנוּ הָעֲנִי הַנַּ"ל נַעֲשָׂה קִיסָר) וְהָיָה לוֹחֵם מַלְחָמוֹת, וְהָיָה
מְצַלִּיחַ מְאֹד, וְכִבֵּשׂ מְדִינוֹת, וְהָיָה לוֹחֵם וּמְצַלִּיחַ וְכוּבֵשׂ
וְהוֹלֵךְ, עַד שֶׁשָּׂאֵר הַמְּדִינוֹת נִתְיַעֲצוּ לְמַסֵּר תַּחַת יָדוֹ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְהָעֲנִי הַזֶּה, שֶׁנַּעֲשָׂה יַעֲדֵנִירָאֵל, הָיָה מְצַלִּיחַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי תִכַּף-וּמִיד
כְּשֶׁאָדָם עוֹלָה לְגִדְלָה — הוּא מְצַלִּיחַ. וְהָיָה שׁוֹלֵחַ אוֹתוֹ הַקִּיסָר לְמַלְחָמָה,
וְהַצְלִיחַ מְאֹד בְּכָל פַּעַם, וְנָשָׂא אוֹתוֹ עוֹד יוֹתֵר לְמַעְלָה לְמַעְלָה, כִּי כִּיּוֹן שֶׁאָדָם
עוֹלָה בְּהַצְלָחָה, הַהַצְלָחָה אֵינָה סְרָה מִמֶּנּוּ, וְעוֹלָה מֵעֵלָה מַעְלָה. וְהָיָה הוֹלֵךְ
וּמְצַלִּיחַ מְאֹד, עַד אֲשֶׁר נִסְתַּלַּק שֵׁם הַקִּיסָר, וְנִתְיַעֲצוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה לַעֲשׂוֹת
אוֹתוֹ לְקִיסָר, כִּי רָאוּ שֶׁהוּא מְצַלִּיחַ מְאֹד מְאֹד. וְנִתְקַבְּצוּ כָּל הַשָּׂרִים וְהַסְּפִימוֹ
כָּלָם, שֶׁהוּא יִהְיֶה קִיסָר, וְנַעֲשָׂה קִיסָר (הַיְנוּ הָעֲנִי הַנַּ"ל נַעֲשָׂה קִיסָר). וְכִזָּה
רוֹאִים אֵיךְ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וְאָסוּר לְאָדָם לְהַתְיַאֵשׁ, אֲפִלּוּ שֶׁנִּמְצָא
בְּמַצְבִּים הַכִּי קָשִׁים וְגֵרוּעִים, וְהוּא שְׂרׁוּי בְּעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת גְּדוֹלָה, וְלִקְחוּ
מִמֶּנּוּ אֶת אִשְׁתּוֹ, וּבִזְכָּה וּמִבְּכָה שְׂמִים וְאַרְץ עַל גְּדֹל צַעְרוֹ; אַחַד יֵשׁ לוֹ כֶּסֶף,
אַחַד יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה, וְאַחַד יֵשׁ לוֹ יְלָדִים, וְהוּא נִשְׂאָר בְּלֵא כְלוּם, וְדַפֵּק רֵאשׁוֹ
בְּקִיר וּבְכָה מְאֹד, וְהָיָה בְּשִׁפְלַת הַמְּדִינָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְהִנֵּה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
סִבֵּב שִׁיתֵּהפֶךְ הַגְּלָגַל, וְיִהְיֶה נַעֲשָׂה עֲשִׂיר גְּדוֹל, וְיִהְיֶה מְצַלֵּחַ בְּכָל מַעֲשָׂיו,
עַד שִׁיְהִיָּה נַעֲשָׂה קִיסָר. וְהָיָה לוֹחֵם מַלְחָמוֹת, וְהָיָה מְצַלִּיחַ מְאֹד, וְכִבֵּשׂ
מְדִינוֹת, וְהָיָה לוֹחֵם וּמְצַלִּיחַ וְכוּבֵשׂ וְהוֹלֵךְ; כִּי כִּיּוֹן שֶׁהַהַצְלָחָה שֶׁל הָאָדָם
עוֹלָה, אֲזִי אֵינָה נִפְסָקֶת מִמֶּנּוּ, וְרַק עוֹלָה לְגִדְלָה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד
שֶׁשָּׂאֵר הַמְּדִינוֹת נִתְיַעֲצוּ לְמַסֵּר תַּחַת יָדוֹ בְּרִצּוֹן טוֹב, שְׂגָם עֲלֵיהֶם יִהְיֶה מְלֶךְ.

בְּרִצּוֹן טוֹב, כִּי רָאוּ הַצְּלַחְתּוֹ הַגְּדוֹלָה, שֶׁכָּל הַיּוֹפִי שֶׁל
הָעוֹלָם וְכָל הַמְּזוֹל שֶׁל הָעוֹלָם אֶצְלוֹ. עַל־כֵּן נִתְקַבְּצוּ כָּל
הַמַּלְכִים וְהַסְּבִימוֹ, שֶׁהוּא יְהִיָּה קִיסָר עַל כָּל הָעוֹלָם,
וְנָתְנוּ לוֹ כֶּתֶב בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל זָהָב:

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

כִּי רָאוּ הַצְּלַחְתּוֹ הַגְּדוֹלָה, שֶׁכָּל הַיּוֹפִי שֶׁל הָעוֹלָם וְכָל הַמְּזוֹל שֶׁל הָעוֹלָם אֶצְלוֹ,
עַל־כֵּן נִתְקַבְּצוּ כָּל הַמַּלְכִים וְהַסְּבִימוֹ, שֶׁהוּא יְהִיָּה קִיסָר עַל כָּל הָעוֹלָם; וְזוֹ
הַתְּחִיבִיּוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד לְאָדָם שֶׁהִיא בְּשֶׁפֶל הַמַּצֵּב, אֲבָל בְּכָה מְאֹד, וְלְבִסּוֹף
עָלָה וְנִתְעַלָּה, עַד שֶׁהָיָה מֶלֶךְ עַל כָּל הָעוֹלָם. כִּי אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת
מַעֲלַת הַבְּכִיָּה שֶׁאָדָם בּוֹכָה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּרִכּוֹת ל.ב):
אָף־עַל־פִּי שֶׁשְּׁעָרֵי תְּפִלָּה נִנְעָלוּ, שְׁעָרֵי דְמַעוֹת לֹא נִנְעָלוּ; כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ
מְאֹד מְאֹד חֲשׂוּבָה בְּכִיָּה שֶׁהָאָדָם בּוֹכָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְלֻקוּט וַיִּגַּשׁ
רְמֵז קנב): כְּשֶׁם שֶׁלֹּא פִּיס יוֹסֵף אֶת אָחָיו אֲלֵא בְּכִי, כִּף אֵין הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא גּוֹאֵל אֶת בְּנָיו אֲלֵא בְּכִי. וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁנִּמְצָא בְּמַצֵּב קֶשֶׁה מְאֹד, אֲסוּר
לוֹ לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, וְאֶפְלוֹ שֶׁנִּשְׁאַר בְּלֹא כְלוּם, וְלִקְחוֹ לוֹ אֶת הַכֶּלֶל,
עָלָיו לְהִיּוֹת חִזּוֹק בְּכִיָּה וְלִבְכוּת לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֶפְלוֹ שֶׁבֵּין כִּף עוֹבְרִים יָמִים
וְשָׁנִים, וְאֵינוֹ רוֹאֶה יְשׁוּעָה, אֵל יִתְיַאֵשׁ מִן הַרְחֵמִים, וְיִשְׁפֹּף דְמַעוֹת כְּפָמִים,
אִז יִרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא. וְרַבֵּנוּ ו'ל אָמַר
(סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת תְּפִלָּה, סִימָן נא): תְּפִלָּה שֶׁהִיא בְּדַמַּעוֹת הִיא נִתְקַבְּלָת; וְלִכֵּן
צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלִשְׁפֹּף דְמַעוֹת כְּפָמִים, עַד
יִשְׁקִיף עָלָיו הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מִן הַשָּׁמַיִם, הַעֲקֵר לֹא לְהִתְיַאֵשׁ. וְנָתְנוּ לוֹ כָּל
הַמְּדִינּוֹת כֶּתֶב בְּאוֹתִיּוֹת שֶׁל זָהָב, שֶׁהוּא יְהִיָּה קִיסָר עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ. וּמוֹבָא
בְּזֵהָר (עֵינִ בְּהַשְׁמֹטוֹת מִסְפָּר הַבְּהִיר, סִימָן נב): וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ זָהָב? שְׁבוּ
כְלוּלוֹת שֶׁלֹּשׁ מִדּוֹת: ז' כְּנֶגֶד ז' מִדּוֹת, ה' כְּנֶגֶד הַמַּלְכוּת, ב' כְּנֶגֶד חֲכָמָה
וּבִינָה, שְׁזֵה פְרִצּוֹף כָּל הָעוֹלָמוֹת; הֵינּוּ עַל־יְדֵי שֶׁבְּכָה כָּל־כִּף לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ,
וַעֲשֶׂה אֶת עֲצָמוֹ עָנִי — זָכָה לְהִתְעַלּוֹת, עַד שֶׁנִּנְעָשָׂה מֶלֶךְ עַל כָּל הָעוֹלָם
כְּלוֹ. וְאָמְרוּ בְּזֵהָר (פְּקוּדֵי רלב.): וְדוֹד מִלְכָּא תְדִיר אִיהוּ הָהוּ שְׁפִיל גְרַמְיָה
לְגַבֵּי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּכָל מָאן דְמֵאִיף גְרַמְיָה קָמִי קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ

וְהַקִּיסָר הָיָה מֵאֵן עֵתָה לְהִשְׁתַּדֵּף עִם הַבְּעֶרְגִּיר, כִּי אֵין נֶאֱדָה לְקִיסָר לְהִשְׁתַּדֵּף עִם בְּעֶרְגִּיר. וְאִשְׁתּוֹ הַקִּיסָרִית, הִיא לֹא זָזָה מִן הַבְּעֶרְגִּיר כְּלָל. וַיִּרְא הַקִּיסָר שְׂאֵי אִפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׂדוּף אַחַר נֶגֶד הַבְּעֶרְגִּיר הַנִּלְ, בְּפֶרֶט כִּי אִשְׁתּוֹ מִחֻזְקַת עִמּוֹ מְאֹד מְאֹד, עַל־כֵּן חָשַׁב

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

זָקִיף לִיהַ עַל כְּלָא. וְאָמְרוּ עוֹד בְּזִהַר (מִשְׁפָּטִים קַכּב.) עַל פְּסוּק (תְּחִלִּים פו, א): "כִּי עֲנִי וְאֲבִיוֹן אֲנִי", וְהוּא מְלַכָּא עַל מְלַכִּין הַנָּה, וְהוּא קָרִי לְגִרְמִיָה הַכִּי; כִּי הַחֲזִיק אֶת עֲצֻמוֹ לְעֲנִי וְלֹא כְּלוּם, וַדִּיקָא עַל־יְדֵי־זֶה עָלָה עַל כָּל הַמַּעֲלוֹת שְׁבַע־עוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה מְלָךְ עַל כָּל הַמְּלָכִים. וְהַקִּיסָר הָיָה מֵאֵן עֵתָה לְהִשְׁתַּדֵּף עִם הַבְּעֶרְגִּיר, כִּי אֵין נֶאֱדָה לְקִיסָר לְהִשְׁתַּדֵּף עִם בְּעֶרְגִּיר; בְּזֶה רוֹאִים מַה זֶה נֶקְרָא כְּפוּי טוֹבָה, שְׂבָא מִחֻמַּת גְּאוֹת וַיִּשׁוּת, כִּי כָּל זְמַן שֶׁהִיָּה עֲנִי מְרוּד, וְלֹא הִיָּה לוֹ שׁוּם דְּבָר, וְהַבְּעֶרְגִּיר עֲזָר לוֹ עַד כְּדֵי מְסִירַת נַפְשׁ מִמֶּשׁ, שְׁמָסַר נַפְשׁוֹ לְהַשִּׁיב לוֹ אֶת אִשְׁתּוֹ, אֲזַי הִפִּיר בְּטוֹב שְׁעֵשָׂה לוֹ הַבְּעֶרְגִּיר, כִּינֵן שְׁעָלָה לְגַדְלָה כְּל־כָּף, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה קִיסָר, כְּבָר שְׂכַח אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת שְׁעֵשָׂה לוֹ הַבְּעֶרְגִּיר. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ אֲצֵל בְּנֵי־אָדָם, כִּי זְמַן שֶׁהֵם נִמְצָאִים בְּמַצֵּב הַכִּי גְרוּעַ, כְּשֶׁעוֹזְרִים לָהֶם — הֵם מְפִירִים בְּטוֹב, כִּינֵן שֶׁהֵם מִתְגַּדְּלִים, מִתְחִילִים לְהַתְּגַאוֹת עַל זוֹלָתָם, וְשׁוֹכְחִים אֶת הַטּוֹבוֹת שְׁעֵשׂוּ לָהֶם בְּעַת קִטְנוּתָם וַיִּרְיַדְתָּם, וְעוֹד מִתְחַצְּפִים כְּנֶגֶד אֱלוֹי שְׁעוֹזְרוּ לָהֶם, וְלֹא עוֹד אֵלָא שְׂלֵא מִתְאִים לָהֶם לְדַבֵּר עִם זֶה שְׁעֵשָׂה לָהֶם טוֹבוֹת, אֲשֶׁר זֶה רִשְׁעוֹת מֵאֵין כְּמוֹהַ. וְדָבָר זֶה שְׂכִיחַ מְאֹד מְאֹד, שְׂכָל זְמַן שֶׁאָדָם בְּצָרָה גְדוֹלָה וְעוֹזְרִים לוֹ — הוּא מִתְחַנֵּף, כִּינֵן שֶׁהוּא מִתְגַּדֵּל, הוּא בּוֹעֵט בְּמִי שְׁעוֹר לוֹ, וְשׁוֹכַח לְגִמְרִי, וְלֹא עוֹד אֵלָא, שְׂמַחֲזִיר רְעָה תַּחַת טוֹבָה. אֲבָל וְאִשְׁתּוֹ הַקִּיסָרִית הִיא לֹא זָזָה מִן הַבְּעֶרְגִּיר כְּלָל, כִּי הִיא הִיָּתָה צְנוּעָה גְדוֹלָה מְאֹד וְצַדִּיקָה, וְלָכֵן הִיא זְכָרָה אֶת הַטּוֹב שְׁעֵשָׂה לָהּ הַבְּעֶרְגִּיר, וְזֶה מְרָאָה אֶת תְּכוּנַת הַנַּפְשׁ שֶׁל הָאָדָם שְׂכָלוֹ טוֹב, שְׂאִפְלוֹ שְׁעָלָה לְגַדְלָה, זוֹכֵר הֵיטֵב בְּשַׁעָה שֶׁהִיָּה עֲנִי וּבְדַחֲקוֹת — מִי עֲזָר לוֹ. וַיִּרְא הַקִּיסָר, שְׂאֵי אִפְשָׁר לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׂדוּף אַחַר נֶגֶד הַבְּעֶרְגִּיר הַנִּלְ, בְּפֶרֶט כִּי אִשְׁתּוֹ מִחֻזְקַת עִמּוֹ מְאֹד מְאֹד, עַל־כֵּן חָשַׁב מִחֻשְׁבוֹת עַל הַבְּעֶרְגִּיר

מחשבות על הבערגיר הנ"ל. ובתחלה ראה לחסרו, והשתדל בתחבולות, כאלו אין הדבר ממנו, לגרם לו הפסד. והקיסר בודאי יכול לעשות כזאת. והיו מפסידים ומחסרים אותו עד שנתדלדל ונעשה עני גמור. והיא, הקיסרית, היתה מחזקת עמו תמיד. אחר-כך ראה הקיסר, שכל זמן שזה הבן קיים, הינו בן הבערגיר הנ"ל, אי אפשר לו לעשות שדוף אחר. והשתדל להעביר את אותו הבחור של הבערגיר. וחשב מחשבות להעבירו, וגלגל עליו עלילות, והושיב עליו שופטים, והשופטים הבינו שרצון הקיסר להעבירו מן העולם, ושפטו להניחו בשק ולהשליכו לים.

נהרי אפרסמון

הנ"ל, ובתחלה ראה לחסרו, והשתדל בתחבולות, כאלו אין הדבר ממנו לגרם לו הפסד, והקיסר בודאי יכול לעשות כזאת, והיו מפסידים ומחסרים אותו, עד שנתדלדל ונעשה עני גמור; רואים מזה רשעות של אדם, שלא רק ששכח שהוא היה פעם עני, ועזרו לו בעת שהיה בעניות ובדחקות ובצרות גדולות, ובכה על רע מזלו, אלא כשהוא עולה לגדלה, הוא עוד שוכח מה שעשו לו, ולא זו בלבד, אלא משלם רעה תחת טובה, שזו רשעות מאין כמוה, וזה מאד מאד מצוי היום, וצריכים הרבה הרבה לבקש את הקדוש-ברוך-הוא, שלא יהיה בכלל משלם רעה תחת טובה, שאמר על זה החכם מכל האדם (משלי יי, יג): "משיב רעה תחת טובה, לא תמוש רעה מביתו"; והיא הקיסרית היתה מחזקת עמו תמיד, הינו עם הבערגיר. אחר-כך ראה הקיסר, שכל זמן שזה הבן קיים, הינו בן הבערגיר הנ"ל, אי אפשר לו לעשות שדוף אחר, והשתדל להעביר את אותו הבחור של הבערגיר, וחשב מחשבות להעבירו, וגלגל עליו עלילות, והושיב עליו שופטים, והשופטים הבינו, שרצון הקיסר להעבירו מן העולם, ושפטו

והקיסרית היה לבה דוה מאד על זה, אך גם הקיסרית
 אי אפשר לה לעשות כנגד הקיסר. מה
 עשתה. הלכה אל הממנים, שהיו ממנים להשליכו לים,
 ובאתה אצלם ונפלה לפני רגלם, והתחננה מהם מאד,
 שיעשו למענה להניחו, כי למה הוא חיב מיתה. ובקשה
 מהם מאד, שיקחו שבו אחר מחיב מיתה להשליכו לים,

גחרי אפרסמון

להניחו בשק, ולהשליכו לים; מכאן רואים רשעות של אדם שהוא כפוי
 טובה, ושכח לגמרי שעשו לו פעם טובה, שהיה עני ואביון וקבצן גדול,
 והבערג'יר עשה לו טובה, והחזיר לו את אשתו, ועכשו שעלה לגדלה,
 ברשעות שאין כמוה הוא רוצה, פשוטו כמשמעו, להעביר את הבן מן
 העולם, להכניסו בשק ולהשליכו לים. ודבר זה הם מעשים בכל יום, שיש
 בני אדם שהיו במצב מאד נמף, בשיא השפלות, וכשעזרו להם, הם נתהפכו
 מההפך אל ההפך, ועוד רודפים מי שעזר להם, וזו הרשעות הכי גדולה
 שרק יכולה להיות, ועליהם אמר החכם מכל האדם (משלי יז, יג): "משיב
 רעה תחת טובה, לא תמוש רעה מביתו".

והקיסרית, היה לבה דוה מאד על זה, כי היא הייתה בטבעה טובה,
 ומה גם שהיתה לה הכרת הטוב, וזכרה היטב מה שעשה בשבילה הבערג'יר,
 ואת גדל המסירות גפש שהיתה לו בשבילה, ולכן היה לבה דוה מאד, על
 שרוצים להרג ולהעביר מן העולם את הבן של הבערג'יר. אך גם הקיסרית,
 אי אפשר לה לעשות כנגד הקיסר; כי אלו הגאותנים משתלטים על
 נשותיהם, מה עשתה אשת הבערג'יר? הלכה אל הממנים, שהיו ממנים
 להשליכו לים, ובאתה אצלם, ונפלה לפני רגלם, והתחננה מהם מאד,
 שיעשו למענה להניחו, כי למה הוא חיב מיתה? ! כי הרי באמת הבן היה
 חף מפשע, רק מחמת גאות ורשעות של הקיסר, שחפש כבוד, ורצה
 להשתדף רק עם איזה מלך, החליט להרג אותו, ולהעבירו מן העולם,
 ובקשה מהם מאד, שיקחו שבו אחר מחיב מיתה להשליכו לים, ויניחו

וַיִּנְיָחוּ אוֹתוֹ הַבְּחֹר הַנַּ"ל. וּפְעָלָהּ בְּקִשְׁתָּהּ אֶצְלָם, וְנִשְׁבְּעוּ לָהּ שְׁיִנְיָחוּהָ. וְכֵן עָשׂוּ וְלָקְחוּ אִישׁ אַחֵר וְהִשְׁלִיכוּהָ לַיָּם, וְאוֹתוֹ הִנְיָחוּ. וְאָמְרוּ לוֹ: לָךְ לָךְ. וְהִלֵּךְ לוֹ. וְהַבְּחֹר הַזֶּה כָּבֵר הָיָה בְּרִדְעָתוֹ, וְהִלֵּךְ לוֹ.

וְקָדָם לָזֶה הִלְכָה הַקִּיסְרִית הַנַּ"ל וְקִרְאָה לְבֵתָהּ הַנַּ"ל,

נחרי אפרסמון

אוֹתוֹ הַבְּחֹר הַנַּ"ל. וּפְעָלָהּ בְּקִשְׁתָּהּ אֶצְלָם, כִּי (מְשָׁלִי יח, כג): "תַּחֲנוּנִים יִדְבֹר רַשׁ"; כִּי אִם מְדַבְּרִים וּמְתַחַנְנִים וּמְבַקְשִׁים, אֲזִי יְכוּלִים לִפְעֹל, כִּי בְטוֹב תְּמִיד יְכוּלִים לִפְעֹל אֶצֶל כָּל־ם, וְזֶה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדִין מ.ד.): תַּחֲנוּנִים יִדְבֹר רַשׁ — זֶה מִשָּׁה, כִּי גַם מִשָּׁה רַבְּנוּ, כְּשָׁבָא לְהַתְּפַלֵּל אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בָּא לְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים. וְאָמַר רַבְּנוּ וַ"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ'), שְׁאָסוּר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה בְּתַפְלָה, וְלוֹמַר שְׂאֵתָה מִכְרַח לְעוֹזֵר לִי, אֶלָּא יִבְקֶשׁ בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְתַפְלָה כְּזוֹ נִשְׁמַעַת וּמְתַקַּבְלָת. כְּמוֹ-כֵן הוּא עִם בְּנֵי-אָדָם, אִם מְדַבְּרִים בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, אֲזִי פּוֹעֲלִים. וְנִשְׁבְּעוּ לָהּ שְׁיִנְיָחוּהָ, וְכֵן עָשׂוּ, וְלָקְחוּ אִישׁ אַחֵר וְהִשְׁלִיכוּהָ לַיָּם, וְאוֹתוֹ הִנְיָחוּ, וְאָמְרוּ לוֹ: לָךְ לָךְ. וְהִלֵּךְ לוֹ; וְזֶה כָּל־ל גְּדוּל לְאָדָם, אִם מְגַרְשִׁים אוֹתוֹ, וְלֹא רוֹצִים אוֹתוֹ, שְׁיִלֵּךְ, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (תְּהִלִּים ל.ד, א): "וַיִּגְרָשׁוּהוּ וַיִּלְךְ"; וְהַבְּחֹר הַזֶּה כָּבֵר הָיָה בְּרִדְעָתוֹ, וְהִלֵּךְ לוֹ. כִּי כָּל־ל זֶה אָדָם צָרִיף לְקַחַת תְּמִיד בְּדַעְתּוֹ, שְׂאֵם הוּא בָּא לְמָקוֹם שְׂאִין צָרִיכִים אוֹתוֹ שְׁיִלֵּךְ, וְלֹא כְּמוֹ שְׁנָהוּג, שְׂאָדָם דוֹחֵף אֶת עֲצָמוֹ אֶפְלוּ בְּמָקוֹם שְׂלֹא צָרִיכִים אוֹתוֹ, זוֹ סֵתָם טַפְשׁוֹת וְקִטְנוֹת הַמַּחִין, כִּי אָדָם צָרִיף לְדַעַת, שְׁעֲלִיו לְבָרַח מִמָּקוֹם שְׂאִינוּ רְצוּי שָׁם, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְלָמָּה הוּא צָרִיף טוֹבוֹת מְבַנֵּי-אָדָם?! וְזֶה עֵקֶר הַדַּעַת וְהַשְׁכָּל, שְׂאָדָם צָרִיף לְקַנּוֹת לְעֲצָמוֹ, לֹא לְלַכֵּת לְמָקוֹם שְׂאִין צָרִיכִים אוֹתוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מֵהַרְבֵּה בְּזִיוּנוֹת וּשְׁפִיכוֹת דָּמִים וְעֲגַמַת נַפְשׁ.

וְקָדָם לָזֶה, לִפְנֵי שְׂרָצוֹ לְהַעֲנִישׁ אֶת הַבְּחֹר, הִלְכָה הַקִּיסְרִית הַנַּ"ל

ואמרה לה: בתי, תדעי שזה הבן של הבערגיר הוא החתן שלך, וספרה לה כל אותו המעשה שעבר עליה כנ"ל, ואיך הבערגיר מסר נפשו בשבילי (כנזכר לעיל) והיה עמי בשבעה מקומות הנ"ל, ונשבעתי לו בה, שכל טובי לא ימנע ממנו, ולקחתי אותן השבעה מקומות לעדות שהם: בור ומקנה וכו' כנ"ל. בכך עתה, הנה אתה היא כל טובתי ומזלי והצלחתי, ובודאי אתה שלו. ובנו הנ"ל הוא החתן שלך, ואביך מחמת גסותו רוצה להרגו חנם, וכבר השתדלתי להצילו, ופעלתי שיניחוחו כנ"ל. על-כן תדעי שהוא החתן שלך (הינו בן הבערגיר הנ"ל), ואל תתרצי עם אחר בעולם כלל.

נחרי אפרסמון

וקראה לבתה הנ"ל, ואמרה לה: בתי, תדעי שזה הבן של הבערגיר הוא החתן שלך. וספרה לה כל אותו המעשה שעבר עליה כנ"ל, ואיך הבערגיר מסר נפשו בשבילי (כנ"ל), והיה עמי בשבעה מקומות הנ"ל, ונשבעתי לו בה, שכל טובי לא ימנע ממנו, ולקחתי אותן השבעה מקומות לעדות, שהם: בור ומקנה וכו' כנ"ל. בכך עתה, הנה אתה היא כל טובתי ומזלי והצלחתי, ובודאי אתה שלו; מזה רואים מהי מדת הפרת הטוב, שהקיסרית שהיא היתה אשת העני, וזכרה את כל אשר עבר עליה בעת צרתה, ומי הצילה והחזירה אל בעלה, ואיך שנולדה לה בתה, ואת השבועה שנשבעה, ולכן אמרה אל בתה: דעי לך, אשר בנו הנ"ל הוא החתן שלך, כי כבר נשבעתי, שכל הטוב שיהיה לי שיק לו, ואביך מחמת גסותו רוצה להרגו חנם, שזו רשעות שיש בבני-אדם שהם כפויי טובה, וזה בא מחמת מדת הגאון והגסות שנכנסה באדם, ובכל מקום שמוצאים כפוי טובה, צריכים לדעת, שהאדם הזה הוא בעל גאון, ומלא ישות וגסות רוח. וכבר השתדלתי להצילו, ופעלתי שיניחוחו כנ"ל. על-כן תדעי, שהוא החתן שלך (הינו בן

וּנְתַקְבְּלוּ דְבַרֵי אִמָּה בְּעֵינֶיהָ, כִּי גַם הִיא הִיְתָה יִרְאֵת
 שָׁמַיִם, וְהִשִּׁיבָהּ, שְׁבוּדָאֵי תַקְנִים כְּךָ, וְהִלְכָה
 הֵבֶת הַזֹּאת, וְשִׁלְחָה כְּתָב אֶל בֶּן הַבְּעֵרְגִיר הַנַּ"ל אֶל
 הַתְּפִיסָה, שֶׁהִיא מְחֻזְקֵת עֲצָמָה בּוֹ, וְהוּא הֶחֱתַן שְׁלָהּ.
 וְשִׁלְחָה לוֹ כְּמוֹ חֲתִיכַת לְאַנְד־קָאָרְט (מִפֶּת הָעוֹלָם), וְצִיְרָה
 בּוֹ כָּל הַמְּקוֹמוֹת שֶׁהַחֲבִיאָה אִמָּה עִם אָבִיו כַּנַּ"ל, שֶׁהֵם
 הַשְּׁבַע עֲדוֹת: בּוֹר וּמְקוּהָ וְכוּ' כַּנַּ"ל, שְׁצִיְרָה בּוֹ כְּמוֹ בּוֹר
 וּמְקוּהָ וְכוּ', וְהִזְהִירָה אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד שִׁישְׁמַר הַכְּתָב
 הַזֹּאת מְאֹד מְאֹד, וְחֲתָמָה עֲצָמָה לְמִטָּה.

אַחֲר־כֵּן הָיָה כַּנַּ"ל, שֶׁלְקָחוּ הַמְּמַנִּים אִישׁ אַחַר וְאוֹתוֹ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַבְּעֵרְגִיר הַנַּ"ל), וְאֵל תַּתְרַצִּי עִם אַחַר בְּעוֹלָם כָּלֵל. וּנְתַקְבְּלוּ דְבַרֵי אִמָּה בְּעֵינֶיהָ,
 כִּי גַם הִיא הִיְתָה יִרְאֵת שָׁמַיִם; רֹאִים מִזֶּה מָה שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
 (בְּרֻכּוֹת ו:): כָּל אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ יִרְאֵת שָׁמַיִם — דְּבַרְיוֹ נִשְׁמָעִין; וְהִשִּׁיבָהּ הֵבֶת,
 שְׁבוּדָאֵי תַקְנִים כְּךָ, כְּמֵאָמְרָם ו"ל (כְּתוּבוֹת סג.): רַחֲלָא בְּתַר רַחֲלָא אֲזֵלָא,
 כְּעוֹבְדֵי אִמָּה כְּךָ עוֹבְדֵי בְּרֵתָא; וְהִלְכָה הֵבֶת הַזֹּאת, וְשִׁלְחָה כְּתָב אֶל בֶּן
 הַבְּעֵרְגִיר הַנַּ"ל אֶל הַתְּפִיסָה, שֶׁהִיא מְחֻזְקֵת עֲצָמָה בּוֹ, וְהוּא הֶחֱתַן שְׁלָהּ,
 וְשִׁלְחָה לוֹ כְּמוֹ חֲתִיכַת לְאַנְד־קָאָרְט (מִפֶּת), וְצִיְרָה בּוֹ כָּל הַמְּקוֹמוֹת
 שֶׁהַחֲבִיאָה אִמָּה עִם אָבִיו כַּנַּ"ל, שֶׁהֵם הַשְּׁבַע עֲדוֹת: בּוֹר וּמְקוּהָ וְכוּ' כַּנַּ"ל,
 שְׁצִיְרָה בּוֹ כְּמוֹ בּוֹר וּמְקוּהָ וְכוּ', וְהִזְהִירָה אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד, שִׁישְׁמַר הַכְּתָב
 הַזֹּאת מְאֹד מְאֹד, וְחֲתָמָה עֲצָמָה לְמִטָּה; וּמִזֶּה רֹאִים, אֶפְלוּ כִּשְׁאָדָם נִמְצָא
 בְּמְקוֹמוֹת הִירוּדִים וְהַנְּפּוּלִים, כִּי הוּא הָיָה בַתְּפִיסָה, וְהָיוּ מוֹכְנִים לְהַרְגֵּ אוֹתוֹ,
 עִם כָּל זֹאת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּב סְבוֹת לְטוֹבָה, שְׁלֵא יִקְחוּ מִמֶּנּוּ אֶת
 הַטּוֹב, כִּי מִה שֶׁנִּגְזַר עַל הָאָדָם, אִף אֶחָד לֹא יוּכַל לְקַחַת אֶת זֶה מִמֶּנּוּ, אֶפְלוּ
 שְׁכָלָם יִרְצוּ לְהַרְגֵּ אוֹתוֹ, אוֹ לְהַפְרִידוֹ מִהַטּוֹב שֶׁמוֹכֵן בְּשָׁבִילוֹ. אַחֲר־כֵּן הָיָה
 כַּנַּ"ל, שֶׁלְקָחוּ הַמְּמַנִּים אִישׁ אַחַר, וְאוֹתוֹ הִנִּיחוּ, וְהִלְךְ לוֹ. וַיִּלְךְ וַיַּעֲבֹר, עַד

הניחו, והלך לו. וילך ויעבר, עד שבא אל הים וישב בספינה ועבר בים. ובא רוח סערה גדולה ונשא הספינה אל ספר אחד, שהיה שם מדבר, ומגדל הסערה, (שקורין "אומפיט"), נשברה הספינה, אף האנשים שבה נצולו ויצאו על היבשה.

ושם היה מדבר, וילכו לנפשם כל אחד ואחד לבקש לו אכל לנפשו, כי באותו המקום לא היו רגילים הספינות לבוא לשם כי היה מדבר, ועל כן לא היו מצפים שם על איזה ספינה לשוב למקומם. והלכו שם במדבר לבקש אכל ונתפזרו הנה והנה כל אחד ואחד.

גהרי אפרסמון

שבא אל הים, וישב בספינה ועבר בים, ובא רוח סערה גדולה, ונשא הספינה אל ספר (שפת הים) אחד, שהיה שם מדבר, ומגדל הסערה (שקורין אומפיט), נשברה הספינה, אף האנשים שבה נצלו, ויצאו על היבשה; כי זה כלל המשברים והגלים שעוברים על האדם, כל אחד כפי בחינתו וענינו שעובר עליו, ונדחה למקום שנדחה, ונתגרש למקום שנתגרש, עם כל זאת אם הוא חזק בדעתו ואינו מתאש, לבסוף תחזור אליו טובתו שנגזרה עליו, כי על-ידי תקף האמונה שהאדם מאמין בו יתברך, יהיה במקום שיהיה, ולא יעזב את עצמו, ולא יתאש בשום פנים ואפן, אז סוף כל סוף הטובה תחזור אליו. ושם היה מדבר, העולם הזה הוא כמדבר שם, וילכו לנפשם כל אחד ואחד לבקש לו אכל לנפשו, כי באותו המקום לא היו רגילים הספינות לבוא לשם, כי היה מדבר, ועל-כן לא היו מצפים שם על איזה ספינה לשוב למקומם, והלכו שם במדבר לבקש אכל, ונתפזרו הנה והנה כל אחד ואחד; וזה מוסר השכל לכל אדם, שידע אשר בעולם הזה כל אחד דואג בעבור עצמו, וכל אחד הולך לנפשו לבקש לו אכל, ואינו מסתכל על אחרים כלל,

וְהִלֵּךְ הַבְּחֹר הַנַּ"ל בַּמִּדְבָּר, וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ עַד
 שֶׁנִּתְרַחַק מִן הַסֶּפֶר וְרָצָה לָשׁוּב וְלֹא יָכוֹל, וְכָל
 מָה שֶׁרָצָה לָשׁוּב נִתְרַחַק יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁרָאָה שְׂאִי
 אֶפְשָׁר לוֹ לָשׁוּב, וַיֵּלֶךְ בְּאֲשֶׁר יָלַךְ. וְהִלֵּךְ שָׁם בַּמִּדְבָּר,
 וְהָיָה בִּידוֹ קִשְׁתוֹ, שֶׁהָיָה מִצִּיל עַצְמוֹ נֶגֶד הַחַיּוֹת רָעוֹת

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּכְשֶׁאֵין מְגִיעוֹת הַסְּפִינּוֹת לְהֵבִיא אֶכְל, אִז כֹּל אֶחָד דּוֹאֵג רַק בְּשִׁבִיל עַצְמוֹ,
 וְלָמָּה בְּרוּחָנִיּוֹת שְׂאָדָם לֹא יִחְשָׁב עַל תְּכֵלִיתוֹ הַנִּצְחִי?! כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ
 רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), כְּמוֹ שֵׁישׁ מְזוּנָא דְגוֹפָא, שְׂאָדָם צָרִיף
 לְאֶכְל, וַיַּעֲשֶׂה כֹל מִיָּנִי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְדָאג, שֶׁלֹּא יֵלֶךְ לִישָׁן עַד שֶׁיֵּאֱכַל
 מִשְׁהוּ, כְּדֵי לְהַחְיֹת אֶת גּוּפוֹ וְנַפְשׁוֹ, כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא, שְׂאָדָם
 צָרִיף לְתַת לְאֶכְל לְנִשְׁמָתוֹ: תּוֹרָה וְתַפְלָה, מְצוּוֹת, וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְדִיקָא
 בְּזָה אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁבְּנֵי-אָדָם טוֹעִין וּמִטְעִין אֶת עַצְמָם, כִּי כֹל אֶחָד דּוֹחֵק
 אֶת זֶה לְשָׁנִי, שֶׁהָהוּא יִלְמַד וְיִתְפַּלֵּל, וְהָהוּא יִקְיָם אֶת הַמְצוּוֹת, רַק לֹא הוּא,
 וְאֵין לָךְ טְעוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מְזוֹ, כִּי כְּמוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת, שְׂאָדָם אֵינוֹ מְטַעֵה אֶת
 עַצְמוֹ, וּמִחֲפֵשׁ אַחֵר אֶכְל, כְּמוֹ-כֵן בְּרוּחָנִיּוֹת, אֲסוּר לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְצָרִיף
 לְלַמַּד בְּכָל יוֹם שְׁעוּרִים בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּגִמְרָא, בְּמִדְרָשִׁים, בְּהִלְכָה,
 בְּאַגְדָּה וְכוּ', וְלֹא יְטַעֵה אֶת עַצְמוֹ.

וְהִלֵּךְ הַבְּחֹר הַנַּ"ל בַּמִּדְבָּר; כִּי גַם הַבְּחֹר שֶׁגָּרְשׁוּ אוֹתוֹ הִלֵּךְ בַּמִּדְבָּר
 הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ, עַד שֶׁנִּתְרַחַק מִן הַסֶּפֶר; כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר
 (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן רו'), שְׂאָדָם יָכוֹל לְתַעֲוֹת בְּזָה הָעוֹלָם, עַד שֶׁלֹּא יִדַע
 אֶת הַדֶּרֶךְ לְשׁוֹב. וְרָצָה לָשׁוּב, וְלֹא יָכוֹל, וְכָל מָה שֶׁרָצָה לָשׁוּב, נִתְרַחַק יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר; כִּי כִּף הַדֶּרֶךְ, כִּינּוֹן שְׁמֵתֵחִילִים לְתַעֲוֹת מִדְרָךְ הָאֵמֶת, נִתְרַחֲקִים יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר. עַד שֶׁרָאָה, שְׂאִי אֶפְשָׁר לוֹ לָשׁוּב, כִּי לְפַעְמִים אָדָם תּוֹעֵה כָּל-כִּף בְּזָה
 הָעוֹלָם, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ, שֶׁהוּא כְּבָר אָף פַּעַם לֹא יוֹכֵל לָשׁוּב. וַיֵּלֶךְ בְּאֲשֶׁר
 יָלַךְ, וְהִלֵּךְ שָׁם בַּמִּדְבָּר, הַבְּחֹר הַזֶּה לֹא הִתְיַאֵשׁ, כִּי וְהָיָה בִּידוֹ קִשְׁתוֹ שֶׁהִיא
 הַתְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן מ"ב); כִּי הַקִּשְׁתוֹ הִיא
 הַשְּׂכִינָה, וְתַלַּת גִּנּוּיִן דְּקִשְׁתוֹ הֵם הָאֲבוֹת, שֶׁהֵן הַשְּׁלֹשׁ תְּפִלוֹת שֶׁהָאָדָם מִתְּפַלֵּל

שְׁבַמְדַבֵּר, וּמֵצֵא שֵׁם אֵיזָה דְּבָרִים לְאָכֹל, וְהָיָה הוֹלֵךְ
וְהוֹלֵךְ, עַד אֲשֶׁר יֵצֵא מִן הַמְדַבֵּר, וּבֹא אֶל מְקוֹם (יָשׁוּב)
שֶׁהָיָה שָׁם מְקוֹם פְּנּוּי, וְהָיָה שָׁם מַיִם וְאֵילָנוֹת סְבִיב
סְבִיב שֶׁל פְּרוֹת, וְהָיָה אוֹכֵל מִן הַפְּרוֹת וְשָׂתָה מִן הַמַּיִם.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּכָל יוֹם, וְצָרִיף לְרֹאוֹת לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּתַבַּת הַתְּפִלָּה. וְאֵל זֶה זוֹכִים עַל-יְדֵי
תְּקוּן הַבְּרִית, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן פג), אֲשֶׁר
הִקְשֵׁת הִיא הַתְּפִלָּה, וּכְשֶׁאָדָם זוֹכֵה וּמְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה
הוּא אֶף פָּעַם לֹא לְבַד, וְהֵיכֵן שָׂרַק נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא מְדַבֵּר אֵלָיו
יְתַבְרָךְ, וּמִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יְתַבְרָךְ, וְדִיְקָא עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁהָיָה חֲזָק בְּתְפִלָּה שְׁנֵה
קָשָׁת, עַל יְדֵה הֵיךְ מְצִיל עֲצָמוֹ נֶגְדַּת הַחַיּוֹת רְעוֹת שְׁבַמְדַבֵּר, שְׁנֵה כָּלֵל
הַמְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רלג), כִּי
הַמְחֻשְׁבוֹת זְרוֹת שְׁבָאוֹת לְאָדָם, זֶה כְּמוֹ חַיּוֹת טְמֵאוֹת, הַרוֹצוֹת רַק לְתַפֵּס אֶת
הָאָדָם, וּכְשֶׁהָאָדָם לוֹחֵם נֶגְדָם, וּמְכַנֵּס בְּדַעְתּוֹ מִחֻשְׁבוֹת טְהוֹרוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה
יֵשׁ לְהַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נַחַת גְּדוּלָה מִמֶּנּוּ. וְאֵיךְ זוֹכִים לְהַכְרִיחַ אֶת מִחֻשְׁבָּתוֹ,
שֶׁיְהִי לוֹ רַק מִחֻשְׁבוֹת טְהוֹרוֹת, מִחֻשְׁבוֹת קְדוּשׁוֹת? רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וְשִׂיחָה
בֵּינוֹ לְבֵינֵי קוּנּוֹ, שָׂאזְ הַמְחֻשְׁבָּה הוֹלְכַת אַחַר הַדְּבֹר, כִּי הוּא צָרִיף לְחַשֵּׁב מַה
הוּא מְדַבֵּר. וְלִכֵּן הַבְּחוּר שֶׁתְּעַה בַּמְדַבֵּר, הֵיךְ לוֹ קָשָׁת הַתְּפִלָּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נִצּוֹל מִחַיּוֹת רְעוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמֵצֵא שֵׁם אֵיזָה דְּבָרִים לְאָכֹל, כִּי כְּשֶׁאָדָם
מְרַבֵּה בְּתְפִלָּה, וְחֵי עִם חֻשְׁבוֹן הַנְּפֶשׁ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא תוֹפֵס בְּכָל יוֹם טוֹב
אִמְתִּי וְנִצְחִי, וְלוֹמֵד בְּכָל יוֹם תּוֹרָה, שֶׁהוּא מְזוּן הַנְּשֻׁמָּה. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ,
כִּי מִי שֶׁחֲזָק בְּעִבּוּדַת הַתְּפִלָּה, וְהוּא עֹקֵשׁן גְּדוֹל מְאֹד לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם אֵלָיו
יְתַבְרָךְ, וְאֵינוֹ עוֹזֵב אֶת עֲצָמוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ, עַד אֲשֶׁר יֵצֵא
מִן הַמְדַבֵּר, וּבֹא אֶל מְקוֹם (יָשׁוּב), כִּי אִם אָדָם חֲזָק בְּדַעְתּוֹ, שֶׁלֹּא יַעֲזוֹב אֶת
עֲצָמוֹ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, וְאֶפְלוֹ שְׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שְׁעוֹבֵר, הוּא יִחְזִיק בְּקָשָׁת
הַתְּפִלָּה, יֵצֵא מִהַמְדַבֵּר הַשָּׁמַם, עַד שֶׁיָּבוֹא לְמְקוֹם יָשׁוּב, שֶׁיִּזְכֶּה לֵישֵׁב אֶת
דַּעְתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יְתַבְרָךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר
הוּא. וּכְשֶׁמְגִיעַ לִידְעָה וְיָשׁוּב הַדַּעַת כְּזֶה, אִזּוֹ הוּא רוֹאֵה, שֶׁהָיָה שָׁם מְקוֹם

וּנְתִישָׁב בְּדַעְתּוֹ לֵישֵׁב שָׁם מִסְפַּר יָמֵי חַיָּו. כִּי בְּלֹא זֶה
 קָשָׁה לוֹ לָשׁוּב אֶל הַיְשׁוּב, וּמִי יוֹדֵעַ אִם יִגִּיעַ
 עוֹד לְמָקוֹם כָּזֶה אִם יֵנִיחַ הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיֵּלֶךְ לוֹ. עַל־כֵּן הָיָה
 בְּדַעְתּוֹ לֵישֵׁב שָׁם וְלַחֲיוֹת שָׁם יָמֵי חַיָּו, מֵאַחַר שֶׁטוֹב לוֹ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

פְּנוּי, שֶׁכָּבַר אֵין שׁוּם מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת וְהַרְהוּרִים רָעִים, כִּי הַכֹּל דְּמִיּוֹן גָּדוֹל
 וְאַחֲזִיזַת עֵינַיִם; כִּי בְּאֲמַת הַכֹּל לְכָל אֲלָקוֹת גָּמוּר הוּא, אֵף מֵרַב עוֹנוֹנוֹתָיו,
 נִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הוּא טוֹעָה וְנִתְעָה בַּמִּדְבָּר, אָבֵל בּוֹ בְּרַגַע שְׁאֲדָם מִדְּבַק אֶת
 עֲצָמוֹ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, הוּא זוֹכֶה לְרֹאוֹת, שְׁיֵשׁ פֶּה מְקוֹם פְּנוּי, וְאֵף אֶחָד
 אֵינוֹ רוֹדֵף אוֹתוֹ, אֲלֹא מִסְכָּן, שֶׁהוּא רוֹדֵף אֶת עֲצָמוֹ. וְהָיָה שָׁם מֵיָם וְאֵילָנוֹת
 סְבִיב סְבִיב שֶׁל פְּרוֹת, וְהָיָה אוֹכֵל מִן הַפְּרוֹת וְשֶׁתָּה מִן הַמַּיִם; כִּי תִכְףּ-וּמִיד
 כְּשֶׁאֲדָם מוֹצֵא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמָקוֹמוֹ, אֲזַי נִתְגַּלִּים אֵלָיו מֵיָם חַיִּים.
 וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּכָא קָמָא פ.ב.): אֵין מֵיָם אֲלֹא תוֹרָה, שְׁנֵאמַר (ישעיהו
 נה, א): "הוֹי כָּל צָמָא לָכוּ לַמַּיִם", וְאֵילָנֵי פְרוֹת שֶׁהֵם הַמְּצוּוֹת וּמַעֲשֵׂים טוֹבִים
 שֶׁל הָאָדָם. וְנִתְיִשָׁב בְּדַעְתּוֹ לֵישֵׁב שָׁם מִסְפַּר יָמֵי חַיָּו, כִּי בְּלֹא זֶה קָשָׁה לוֹ
 לָשׁוּב אֶל הַיְשׁוּב; רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י'): מַה שֶׁהָאָדָם
 רְחוּק מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִפְּנֵי שְׁאֵין לוֹ יֵשׁוּב הַדַּעַת, כִּי אִם בְּאֲמַת הָאָדָם
 הָיָה מֵישֵׁב אֶת דַּעְתּוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲזַי תִּכְףּ-וּמִיד הָיָה בָּא אֶל הַתְּכֵלִית
 הַנִּצְחִית. וְהֵנָּה הַבְּחוּר, מֵאַחַר שֶׁגִּרְשׁוּ אוֹתוֹ, וְהֵלֶךְ לְמָקוֹם שֶׁהֵלֶךְ, עַד שֶׁהִגִּיעַ
 לְמָקוֹם שֶׁהִגִּיעַ, נִתְיִשָׁב בְּדַעְתּוֹ, מֵאַחַר שֶׁהִגִּיעַ כְּבָר לְמָקוֹם טוֹב כָּזֶה, שֶׁשָּׁם
 שָׁקֵט וְאֵף אֶחָד אֵינוֹ מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ, אֲזַי הוּא יֵשֵׁב שָׁם לְבִלּוֹת מִסְפַּר יָמֵי חַיָּו,
 כִּי הֵבִין שֶׁזֶה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְחַזֵּר אֶל הַיְשׁוּב, וְלָכֵן יֵשֵׁב אֶת עֲצָמוֹ שְׁיִשְׁאֵר
 בְּמָקוֹם הַזֶּה, כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם יִגִּיעַ עוֹד לְמָקוֹם כָּזֶה, אִם יֵנִיחַ הַמָּקוֹם הַזֶּה
 וַיֵּלֶךְ לוֹ; עַל־כֵּן הָיָה בְּדַעְתּוֹ לֵישֵׁב שָׁם וְלַחֲיוֹת שָׁם יָמֵי חַיָּו, מֵאַחַר שֶׁטוֹב
 לוֹ שָׁם; זוֹ יְשׁוּעָה גְדוֹלָה לְאָדָם כְּשֶׁזוֹכֶה לְמָצֵא מְקוֹם וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ נֶעַ וְנָד,
 שְׂזוֹ קָלְלַת קִיָּן, רַחֲמָנָא לִישׁוֹב, שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ, וְנִתְקַיֵּם
 אֲצִלוֹ (בראשית ד, יג) "וַיֹּאמֶר קִיָּן אֶל הַנְּוִ"ה, גְּדוֹל עוֹנֵי מִנְשׂוּא, הֵן גִּרְשַׁת אֲתֵי
 הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה, וּמִפְּנִיד אֶסְתֵּר, וְהֵייתִי נֶעַ וְנָד בְּאַרְצִי" וְגו'. וְזֶה מַה

שָׁם, שֶׁהִיָּה לוֹ הַפְּרוֹת לֶאֱכֹל וְהַמִּים לְשִׁתּוֹת. וְלַפְעָמִים
הִיָּה יוֹצֵא וְרוֹבֵה בְּקִשְׁתּוֹ אֲרֻנֶּבֶת אוֹ צְבִי, וְהִיָּה לוֹ בֶּשֶׂר
לֶאֱכֹל. גַּם הִיָּה צָד לְעֵצְמוֹ דָּגִים, כִּי הִיָּה שָׁם דָּגִים טוֹבִים

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁקוּרָה לְבֶן אָדָם שְׁחוּטָא, שְׂאִינוּ מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ, וּמְכַרְח לְלַכֵּת נֶע וְנָד,
וּמְרִים לוֹ מְאֹד הַחַיִּים; כִּי בְּאֶמֶת מִי שֶׁמְדַבֵּק אֶת עֵצְמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא,
הוּא מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ, וְשׁוֹם דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם אֵינוֹ יְכוּל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, כִּי תַמִּיד
הוּא מוֹצֵא אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּף־הוּא, שֶׁהוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין הָעוֹלָם
מְקוֹמוֹ. וּכְמוֹ שֶׁגָּלָה לָנוּ רַבְּנוֹ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נו): כְּשֵׁישׁ לֶאֱדָם
לֵב, אֵין שִׁיף אֶצְלוֹ מְקוֹם כָּלֵל, כִּי אֲדַרְבָּה הַקְּדוּשׁ־בְּרוּף־הוּא הוּא מְקוֹמוֹ
שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ. וְלִכֵּן אֵין רְאוּי לוֹמַר, שֶׁמְקוֹם זֶה אֵין טוֹב
לְפָנָיו, כִּי אֵין שִׁיף לוֹמַר דְּבַר כְּזֶה, כִּי מִי שֶׁמְכַנִּיס אֶת עֵצְמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּף
הוּא, הוּא מוֹצֵא אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּף־הוּא בְּכָל מְקוֹם. וְזֶה שְׁמוּבָא בְּשֵׁם
הַמְּקַבְּלִים, שֶׁשֵּׁם הַנּוֹ"ה בְּהַפְּאָה כְּזֶה: 'פַּעַם י', 'ה' פַּעַם ה', 'ו' פַּעַם ו', 'ה'
פַּעַם ה', עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה מְקוּ"ם, כִּי מִי שֶׁמְדַבֵּק אֶת עֵצְמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, מוֹצֵא
בְּתוֹךְ מְקוֹמוֹ אֶת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּף־הוּא. וְלִכֵּן הַבְּחוּר רָאָה שֶׁגִּרְשׁוֹ אוֹתוֹ עַל לֹא
דְּבַר, וְרַחֲקוֹ אוֹתוֹ, וּכְבָר הִלֵּךְ לְמְקוֹם שֶׁהִלֵּךְ, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְמְקוֹם הַזֶּה, הוּא
כְּבָר לֹא רָצָה לְלַכֵּת מִשָּׁם, כִּי מִי יוֹדֵעַ אִם יִמְצֵא עוֹד מְקוֹם כְּזֶה טוֹב מְאֹד,
שֶׁיְכוּל לְדַבֵּק אֶת עֵצְמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְהַכֵּל שְׁקֵט, וְאֵין מִי שֶׁיִּפְרִיעַ לוֹ בְּעִבּוּדַת
הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ. וּבִפְרָט שֶׁהִיָּה לוֹ הַפְּרוֹת לֶאֱכֹל וְהַמִּים לְשִׁתּוֹת, שֶׁזֶה מֵה שֶׁאָמַר
רַבְּנוֹ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן כג): אֲשֶׁרִי מִי שֶׁזוֹכֵה לֶאֱכֹל כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנִיּוֹת,
וְלִשְׁתּוֹת אַחֲר־כֵּף אֵילוֹ קִפִּיטְלֵאף תְּהִלִּים, וְלִהְתְּלַבֵּשׁ בְּאֵילוֹ מִצְוֹת, כִּי תוֹרָה
וּתְפִלָּה — זֶה אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה. וְלַפְעָמִים הִיָּה יוֹצֵא וְרוֹבֵה בְּקִשְׁתּוֹ אֲרֻנֶּבֶת אוֹ
צְבִי, וְהִיָּה לוֹ בֶּשֶׂר לֶאֱכֹל, זֶה מְרַמֵּז עַל זְרִיזוֹת נִפְלְאוֹה, כִּי אֲרֻנֶּבֶת וְצְבִי הֵם
הַזְּרִיזִים שֶׁבְּכָל הַחַיּוֹת, וְקִשְׁת מְרַמֶּזֶת עַל תְּפִלָּה. וְלִכֵּן דִּיקָא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה
זוֹכִים לְהִגִּיעַ אֶל מִדַּת הַזְּרִיזוֹת, וְזֶה מֵה שֶׁהוּא אָכַל, כִּי הַזְּרִיזוֹת זֶה יְסוּד
גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, כְּמֵאמְרָם ז"ל (סוֹטָה פָּרָק ט', מִשְׁנֵה ט"ו): זְרִיזוֹת
מְבִיאָה לְיַד נְקִיּוֹת וְכוּ', עַד שֶׁיִּשְׁיֵג רוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. גַּם
הִיָּה צָד לְעֵצְמוֹ דָּגִים, כִּי הִיָּה שָׁם דָּגִים טוֹבִים מְאֹד בְּתוֹךְ הַמַּיִם, שֶׁזֶה מְרַמֵּז

מאד בתוך המים. ויטב בעיניו לבלות שם ימי חייו:

**והקיסר הנ"ל, אחר שנעשה המשפט בן הפערג'יר
הנ"ל ועתה נפטר ממנו, (פי הקיסר סבר שכבר
נתקיים בו המשפט באמת, בן הפערג'יר הנ"ל, ושוב איננו בעולם)
פעת יוכל להשתדף עם בתו הנ"ל. והתחילו לדבר לה**

נהרי אפרסמון

על צדיקים הדבוקים באין סוף ברוך הוא, כמאמרם ז"ל (סוטה לו:): על פסוק
(בראשית מח, טז): "וידגו לרב בקרב הארץ", מה דגים שבים — מים מכסין
עליהן, ואין העין שולטת בהן, אף זרעו של יוסף, אין העין שולטת בהן.
ומובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), אשר הצדיקים נקראים
דגים, פי תמיד משוטטים בים החכמה, ודבקים באין סוף ברוך הוא. ולכן
אף אחד אינו יכול לתפס אותם, ואף אחד אינו יכול לירד לסוף דעתם.
ולכן הבחור ישוב אצל המים, ושם היו דגים טובים, פי גם כן הנה דבוק בו
יתברך, ואף אחד לא היה יכול לבלבל אותו, והנה דבוק בחי החיים בו
יתברך, ויטב בעיניו לבלות שם ימי חייו, כי מה יש עוד טוב בזה העולם,
מהדבקות באין סוף ברוך הוא, ולהתפלל וללמד תורה, ולהיות זריז מאד
מאד; פי באמת גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן מט); שצריכים
להיות זריז מאד בזה העולם, ואמר בפרוש: אתם צריכים להזדרז מאד, כדי
שתוכלו עוד לתפס משהו, פי כפי שעבר עלינו בחיינו מה שעבר, צריכים
עכשו להזדרז, כדי להשלים מה שהחסרנו.

**והקיסר הנ"ל, אחר שנעשה המשפט בן הפערג'יר הנ"ל, ועתה נפטר
ממנו, (פי הקיסר סבר, שכבר נתקיים בו המשפט באמת בן הפערג'יר הנ"ל, ושוב
איננו בעולם) פעת יוכל להשתדף עם בתו הנ"ל. רואים מזה מה נקראת
רשעות וכפיות טובה, שמחמת ישות וגאות, אדם מוכן להרג את הזולת,
אף שקבל ממנו כל-כף הרבה טובות, העקר שיוציא את תאוותו. וזה מוסר
השכל לכל בן אדם, לראות אל איזו ירידה יכולים לפל ולירד, עד שמוכנים
להרג את האדם שעשה לו טובה, העקר למלא את תאוותו, שהיא ישותו**

שְׂדוּכִים עִם מֶלֶךְ פְּלוֹנִי וְעִם מֶלֶךְ פְּלוֹנִי וְכִיּוֹצֵא. וְעָשָׂה
 לָהּ חֵצֵר כְּרֵאוֹי וַיִּשְׁבָּה שָׁם. וְלָקַחָהּ לְעַצְמָהּ בְּנוֹת שָׂרִים
 לְהִיּוֹת לָהּ לְרַעוּתֶיהָ, וַיִּשְׁבָּה שָׁם. וְהִיתָה מְנַגֶּנֶת בְּכָל־
 שִׁיר וְכִיּוֹצֵא בְּדַרְכָּם, וְכָל מֶה שֶׁהָיוּ מְדַבְּרִים לָהּ שְׂדוּכִים,
 הִיתָה מְשִׁיבָה שְׂאִין רְצוֹנָה בְּדַבְּרִים, דְּהִינּוּ לְקַבֵּל
 הַשְּׂדוּף, רַק שְׂיָבוֹא הַמְּשַׁדֵּף בְּעַצְמוֹ, וְהִיא הִיתָה בְּקִיָּאָה
 מְאֹד בְּחֻכְמַת הַשִּׁיר. וְעָשְׂתָה בְּאֲמָנוֹת מְקוֹם, שְׂיָבוֹא

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

וגאנתו, להשתדף עם מלכים ושרים גדולים. והתחילו לדבר לה שדוכים עם
 מלך פלוני ועם מלך פלוני וכיוצא, ועשה לה חצר כראוי, וישבה שם,
 ולקחה לעצמה הבת קיסר בנות שרים להיות לה לרעותיה, כי אמרו חכמינו
 הקדושים (תענית כג.), הינו דאמרי אינשי, או חברותא או מיתותא; כי אדם
 צריך תמיד לחפש לעצמו חבר טוב להתחזק עמו, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל
 (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לד), שצריכים נקדת החבר, בבחינת: "ומקבלין
 דין מן דין", כי אף שנמצא האדם בחרפות ובזיונות, ועובר עליו מה
 שעובר, על-ידי נקדת החבר, הוא יכול לשבור ולבטל את כל הרע שנתלבש
 בו, כי חברו יכול לחזקו ולעודדו. ולכן אף שאביה מנע ממנה את הטוב,
 עם כל זאת לקחה לעצמה בנות שרים, שיהיו לה לחברות, וישבה שם,
 והיתה מנגנת בכלי שיר וכיוצא בדרךם, כי אי אפשר להחזיק מעמד, אלא
 על-ידי שמחה וכלי שיר, וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רעג),
 שעל-ידי שמחה וכלי שיר, יכולים לצאת מכל המקומות שנפל לשם. וכל
 מה שהיו מדברים לה שדוכים, היתה משיבה, שאין רצונה בדברים, דהינו
 לדבר השדוף, רק שיבוא המשדף בעצמו. והיא היתה בקיאה מאד בחכמת
 השיר, ועשתה באמנות מקום, המקום הזה הוא מה שאמר רבנו ז"ל
 (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן פג) אשר המקום הוא בחינת מקומו של עולם,
 שזה התכלית הוא המקיף את כל העולם שנברא בחכמה, כמו שכתוב
 (תהלים קד, כד): "כלם בחכמה עשית"; וזה עקר המקום, שהוא גלוי אלקות,

הַמְשַׁדֵּךְ עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וַיַּעֲמֵד בְּנִגְדָהּ, וַיְדַבֵּר דְּבָרֵי שִׁיר, הֵינּוּ שִׁיר שֶׁל חֶשֶׁק, בְּדֶרֶךְ שְׁמֵדֵבֵר הַחֲשׂוֹק לַחֲשׂוֹקְתוֹ דְּבָרֵי חֶבֶה.

וְהָיוּ בָּאִים מְלָכִים לְהַשְׁתַּדֵּךְ, וְעָלוּ עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וְהָיוּ מְדַבְּרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד שִׁיר שְׁלוֹ. וְלִקְצָתָם שָׁלַח תְּשׁוּבָה עַל־יְדֵי רַעוּתֶיהָ גַם־בֶּן בְּדֶרֶךְ שִׁיר וְחֶבֶה. וְלִקְצָת שְׁנֵרָאוּ לָהּ יוֹתֵר, הַשִּׁיבָה בְּעֲצָמָהּ, וְהַרְיִמָה קוֹלָהּ בְּשִׁיר, וְהַשִּׁיבָה לוֹ גַם־בֶּן דְּבָרֵי חֶבֶה. וְלִקְצָת שְׁנֵרָאוּ לָהּ עוֹד יוֹתֵר, הִיִּתָה מְרָאָה עֲצָמָה פָּנִים־אֶל־פָּנִים, וְהִיִּתָה מְרָאָה

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְהַגִּיעַ לְשֵׁם, אֲלָא עַל־יְדֵי שְׁמוּרִיד מְעַצְמוֹ אֵת גּוֹפּוֹ הַמְצַרֵּעַ מִשְׁשֵׁת יְמֵי הַחַל, וְזוֹכָה לְגוֹף קָדוֹשׁ מִגֶּן־עֶדֶן. וְזֶה עֵקֶר הַמָּקוֹם, שְׁשֵׁם יְכוּלִים לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יַתְבַּרְךָ, שְׁזֶה סוּד (בְּרֻכּוֹת ו): הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ; כִּי זֶה עֵקֶר הַמָּקוֹם, שְׁעָלָיו נֶאֱמַר (שְׁמוֹת טו, טז, כט): "אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי"; וְעַל הַמָּקוֹם הַזֶּה נֶאֱמַר (שֵׁם ג, ה): "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ, כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֶדֶשׁ הוּא"; וְלִכֵּן הַבַּת קִיסָר עֲשֵׂתָה לְעֲצָמָה מְקוֹם כְּזֶה, שְׁיָבוֹא הַמְשַׁדֵּךְ עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם וַיַּעֲמֵד בְּנִגְדָהּ, וַיְדַבֵּר דְּבָרֵי שִׁיר, הֵינּוּ שִׁיר שֶׁל חֶשֶׁק, בְּדֶרֶךְ שְׁמֵדֵבֵר הַחֲשׂוֹק לַחֲשׂוֹקְתוֹ דְּבָרֵי חֶבֶה; כִּי זֶה סוּד הַשְּׁכִינָה שְׁנִמְצָאת בְּמְקוֹם מְסִים, וְהַצְדִּיקִים הַגְּדוֹלִים יוֹדְעִים אֵיפֹה הוּא הַמָּקוֹם, וְכָל אֶחָד שֶׁר אֵת הַשִּׁיר שְׁלוֹ, וּמְכִין אֵת עֲצָמוֹ עִם הַהֲכָנָה שְׁלוֹ, כְּדִי לְרַאוֹת אֵת פְּנֵיהָ, הֵינּוּ פְּנֵי הַשְּׁכִינָה. וְהָיוּ בָּאִים מְלָכִים לְהַשְׁתַּדֵּךְ, כִּי מֵאֵן מְלָכֵי רַבָּנָן, וְעָלוּ עַל אוֹתוֹ הַמָּקוֹם, וְהָיוּ מְדַבְּרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד שִׁיר שְׁלוֹ. וְלִקְצָתָם שָׁלַח תְּשׁוּבָה עַל־יְדֵי רַעוּתֶיהָ גַם־בֶּן בְּדֶרֶךְ שִׁיר וְחֶבֶה. וְלִקְצָת שְׁנֵרָאוּ לָהּ יוֹתֵר, הַשִּׁיבָה בְּעֲצָמָהּ, וְהַרְיִמָה קוֹלָהּ בְּשִׁיר, וְהַשִּׁיבָה לוֹ גַם־בֶּן דְּבָרֵי חֶבֶה. וְלִקְצָת שְׁנֵרָאוּ לָהּ עוֹד יוֹתֵר, הִיִּתָה מְרָאָה עֲצָמָה פָּנִים אֶל פָּנִים, וְהִיִּתָה מְרָאָה אֵת פְּנֵיהָ, וְהַשִּׁיבָה לוֹ דְּבָרֵי שִׁיר וְחֶבֶה; כִּי זֶה סוּד מְדַרְגָּת

את פניה והשיבה לו דברי שיר וְחֶבֶה. וְלִכְלָם סִימָה
בְּסוּף: אֲבָל לֹא עָבְרוּ עָלֶיךָ הַמִּימוֹת. וְלֹא הָיָה מִי שְׁמִבִּין
פְּוֹנְתָהּ, וְכִשְׁהִיתָה מֵרְאָה פְּנֵיהָ, הָיוּ נוֹפְלִים מִגְּדֹל יָפֶיהָ.
וְהָיוּ קָצַת נִשְׁאָרִים חֲלָשׁוֹת (מִתְעַלְפִּים) וְקָצַת נִשְׁתַּגְּעוּ
מִחֲמַת חוֹלֵת אֶהְבָּה, מִגְּדֹל יָפֶיהָ שֶׁהָיָה מִפְּלֵג מְאֹד מְאֹד,
וְאֶת־עַל־פִּי־כֹן, אֶת־עַל־פִּי שֶׁנִּשְׁתַּגְּעוּ וְנִשְׁאָרוּ חֲלָשׁוֹת,
עַם־כָּל־זֹאת הָיוּ בָּאִים מְלָכִים לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּהּ. וְלִכְלָם
הַשִּׁיבָה בַּנ"ל:

נחרי אפרסמון

הצדיקים, אשר כל אחד ואחד זכו לבחינת גלוי שכינה, פי לא כל המדרגות
שוות, פי לכל אחד מתגלה השכינה באופן אחר לגמרי. ולכלם סימה בסוף:
אבל לא עברו עליך המימות, פי אי אפשר להגיע אל שום מדרגה בזה
העולם, אלא מי שעוברות עליו כל הצרות שבעולם, שהם בחינת השבעה
מימות, ומחזיק מעמד, שזה סוד (משלי כד, טז): "פי שבע יפול צדיק וקם";
ולא היה מי שמבין פונתה, פי גם זה — איך להחזיק מעמד, כשעובר על
האדם צרות ויסורים, חרופין וגדופין, בזיונות ושפיכות דמים, ורדיפות
מרשעים ארורים, גם זה קשה וכבד להאדם להבין, פי רק יחידי סגלה
יכולים לעמד בנסיון הזה להחזיק מעמד מכל מה שעובר עליהם, מחלקת
ורדיפות ויסורים מאינשי דלא מעלי, רשעים ארורים. וכשהיתה מראה פניה,
היו נופלים מגדל יפיה, פי מי שאינו ראוי לקבל את זיו השכינה הוא נופל,
פי אצלו זה רבוי אור. והיו קצת נשארים חלשות (מתעלפים), וקצת נשתגעו
מחמת חולת אהבה, מגדל יפיה שהיה מפלג מאד מאד, שזה בחינת הציץ
ונפגע, הציץ ומת, כל אחד לפי בחינתו, ואף-על-פי-כן, אף-על-פי
שנשתגעו ונשארו חלשות, מי שלא היו לו הכלים לקבל את האור הזה, עם
כל זאת היו באים מלכים להשתדך עמה, ולכלם השיבה בנ"ל; פי זה כלל
הצדיקים הרוצים להשיג רוחניות חיות אלקות, אבל לא כל אחד זוכה
להגיע לזה, פי ההכרח לעבור על כל אחד ואחד השבע מימות, שהיא בחינת

וְהַבֵּן הַנּוֹזֵר לְעֵיל (הַיְנוּ בֶן הַבְּעֶרְגִּיר הַנּוֹל) יֵשֵׁב שָׁם בְּאוֹתוֹ
 מְקוֹם הַנּוֹל, וְעָשָׂה לְעֵצְמוֹ שָׁם מְקוֹם לְיֹשֵׁב בּוֹ,
 וְהָיָה יוֹשֵׁב שָׁם, וְגַם הוּא הָיָה יָכוֹל לִנְגֹן וְיִוְדַע חֲכָמַת
 הַשִּׁיר. וְהָיָה בּוֹחֵר לוֹ עֵצִים, שְׂרָאוּיִים לְעֵשׂוֹת מֵהֶם
 כְּלֵי-שִׁיר, וְעָשָׂה לְעֵצְמוֹ כְּלֵי-שִׁיר. וּמֵהַגִּידִין שֶׁל הַחַיִּוֹת
 עָשָׂה לוֹ נִימִיִן, (שְׁקוֹרִין "סְטְרִינִים"), וְהָיָה מִנְגֵן וּמְשׁוֹרֵר
 לְעֵצְמוֹ. וְהָיָה לוֹקַח הַפֶּתַב שֶׁהָיָה לוֹ, שִׁשְׁלָחָה לוֹ הַבַּת

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

(משלי כד, טז): "כִּי שָׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם"; כִּי צְרִיכִים לְהַחְזִיק מְעַמָּד, וְלִקְוֹם
 וּלְהַתְחַזֵּק מִכָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו וְלֹא לְהִשָּׁבֵר, וְזֶה רַק זְעִירִין זֹכִים לָזֶה, כִּי
 מְרַב צְרוֹת וְיִסוּרִים, מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת וּרְדִיפוֹת, אֲנָשִׁים נִתְבַּטְּלִים וְנִשְׁבָּרִים
 לְגַמְרִי. וְהַבֵּן הַנּוֹל (הַיְנוּ בֶן הַבְּעֶרְגִּיר הַנּוֹל), יֵשֵׁב שָׁם בְּאוֹתוֹ מְקוֹם הַנּוֹל,
 וְעָשָׂה לְעֵצְמוֹ שָׁם מְקוֹם לְיֹשֵׁב בּוֹ, וְהָיָה יוֹשֵׁב שָׁם. רַבְּנוּ ז"ל אָמַר
 (שיחות-הַר"ן, סימן רעד): טוֹב מְאֹד לְהֶאָדָם, שִׁיְהִיָּה לוֹ חֶדֶר מֵיחָד לוֹ לְבַדּוֹ,
 לְעֵסֵק שָׁם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, וּבִפְרָט בְּהַתְּבוּדוֹת וְשִׁיחָה בֵּינוּ
 לְבֵין קוֹנּוֹ, שְׁלֹזָה צְרִיכִים בְּיָדָי חֶדֶר מֵיחָד. וְלִכֵּן רְאוּי לְאָדָם שִׁיְהִיָּה לוֹ
 מְקוֹם מֵיחָד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְשֵׁם אֵף אֶחָד לֹא יוּכַל לְבַלְבֵּל אוֹתוֹ. וְגַם
 הוּא הָיָה יָכוֹל לִנְגֹן וְיִוְדַע חֲכָמַת הַשִּׁיר, וְהָיָה בּוֹחֵר לוֹ עֵצִים, שְׂרָאוּיִים
 לְעֵשׂוֹת מֵהֶם כְּלֵי שִׁיר, וְעָשָׂה לְעֵצְמוֹ כְּלֵי שִׁיר, וּמֵהַגִּידִין שֶׁל הַחַיִּוֹת עָשָׂה
 לוֹ נִימִיִן, (שְׁקוֹרִין סְטְרִינִים), וְהָיָה מִנְגֵן וּמְשׁוֹרֵר לְעֵצְמוֹ; רַבְּנוּ ז"ל אָמַר
 (שיחות-הַר"ן, סימן רעג): טוֹב לְאָדָם לְהִרְגִיל אֶת עֵצְמוֹ, שִׁיְיָכַל לְהַחְזִיק אֶת
 עֵצְמוֹ עִם אֵיזָה נִגּוּן, כִּי נִגּוּן הוּא דְבַר גְּדוֹל וְגָבֹהּ מְאֹד מְאֹד, וְיֵשׁ לוֹ כַּחַ
 גְּדוֹל לְעוֹרֵר וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת לֵב הָאָדָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֶפְלוּ מִי שֶׁאִינוּ יָכוֹל
 לִנְגֵן, אֵף-עַל-פִּי-כֵן בְּבִיתוֹ וּבִינוּ לְבֵין עֵצְמוֹ יוּכַל לְהַחְזִיק אֶת עֵצְמוֹ בְּאֵיזָה
 נִגּוּן, כְּפִי שִׁיְיָכַל לְזַמֵּר אוֹתוֹ, כִּי מְעַלַת הַנִּגּוּן — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.
 וְלִכֵּן כְּשֶׁרָאָה הַבַּחֲוֹר מָה עָבַר עָלָיו, הִחְזִיָּה אֶת עֵצְמוֹ עִם נִגּוּן, וְעָשָׂה לְעֵצְמוֹ
 כְּלֵי שִׁיר, כְּדֵי שִׁיְיָכַל לְהַחְזִיק מְעַמָּד, עַל-יְדֵי שְׂמִיחָה וְנִגּוּן, שֶׁהוּא דְבַר גְּדוֹל
 מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה לוֹקַח הַפֶּתַב שֶׁהָיָה לוֹ, שִׁשְׁלָחָה לוֹ הַבַּת הַקִּיסָר הַנּוֹל, שְׁזָה

הַקִּיּוֹר הַנִּזְלָה, וְהָיָה מְשׁוֹרֵר וּמְנַגֵּן וְנִזְכָּר כָּל הַמְאֲרָעוֹת שֶׁהָיוּ לוֹ, וְאִיךָ אָבִיו הָיָה בְּעֶרְגִיר וְכוּ', וְעַתָּה נִשְׁלַף לְכָאן. וְהִלֵּךְ וְלָקַח הַכֶּתֶב הַנִּזְלָה, וְעָשָׂה לוֹ סִימָן בְּאֵילָן אַחֵד. וְעָשָׂה שָׁם מְקוֹם, וְטָמַן שָׁם הַכֶּתֶב הַנִּזְלָה, וַיֵּשֶׁב שָׁם אֵיזָה זְמַן.

פַּעַם אַחַת הָיָה רוּחַ סַעְרָה גְּדוֹלָה, וַיִּשְׁבֵּר כָּל הָאֵילָנוֹת

נַחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

סוד התורה הקדושה שקבלנו ממנו יתברך, על-ידי משה רבנו, שנקרא כביכול ברמא דמלכה, והיה משורר ומנגן, ונזכר כל המאורעות שהיו לו, ואיך אביו היה בערגיר וכו', ועתה נשלף לכאן, כי אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן י'): מה שבני-אדם רחוקים מהקדוש-ברוך-הוא, הוא מפני שאין להם ישוב הדעת, ולמה אין להם ישוב הדעת? כי אינם בשמחה, כי תכף-ומיד כשאדם בשמחה, אז הוא מישב את עצמו היטב מה התכלית בזה העולם. ולכן הבחור שהשתדל להיות בשמחה, על-ידי כלי זמר שעשה לעצמו, נזכר מכל מה שעבר עליו, כי על-ידי שמחה, מתחילים לזכור את כל מה שרק עבר עליו, ועושים לעצמו חשבון הנפש. והלך ולקח הכתב הנז"ל, שהיא התורה, ועשה לו סימן באילן אחד, ועשה שם מקום, וטמן שם הכתב הנז"ל; אילן זה סוד הצדיק, כמוכא בזהר (רעיא מהימנא, פינתס רלו): בגין דלא הוה תמן צדיק, ובגיניהו אתמר ביה (תהלים נה, כג): "לא יתן לעולם מוט לצדיק", דאיהו עץ דאתמר ביה (במדבר יג, כ): "היש בה עץ אם אין" וכו', עין שם. וכן הוא (תקוני-זהר, תקון ו'): בכל עץ דא צדיק דאיהו "עץ פרי עשה פרי למינו"; וישב שם איזה זמן; כי כשאדם עובר עליו מה שעובר, ראוי לו לישב במקומו שפטר לו, ולא יתבלבל משום דבר שבעולם, כי אם יש לו מקום מיוחד, ושם זוכה לישוב הדעת, לא כדאי לו לעבר למקום אחר, אלא ישאר במקומו.

פַּעַם אַחַת הָיָה רוּחַ סַעְרָה גְּדוֹלָה, מוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן לח) עַל הַפְּסוּק (תהלים קמח, ח): "רוּחַ סַעְרָה עָשָׂה דְּבָרוֹ" שְׁעָקַר

שְׁהִיּוּ עוֹמְדִים שָׁם, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְהַפִּיר הָאֵילָן שְׁטֵמָן
 שָׁם הַכֶּתֶב, כִּי בְעוֹד שְׁהִיּוּ עוֹמְדִים הָיָה לוֹ סִימָן לְהַפִּיר,
 וְעָכְשׁוּ שֶׁנִּפְּלוּ, נִתְעַרַב הָאֵילָן בֵּין הָאֵילָנוֹת, שְׁהִיּוּ שָׁם
 הַרְבֵּה מְאֹד, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְהַפִּיר הָאֵילָן. וְזֶה אֵי אֶפְשָׁר
 לְבַקֵּעַ כָּל הָאֵילָנוֹת לְחַפֵּשׂ הַכֶּתֶב, כִּי הָיוּ רַבִּים מְאֹד.
 וְהָיָה בּוֹכָה וּמְצַטְעֵר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, וְרָאָה שָׁאֵם יֵשֵׁב

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַרוּחַ סֶעְרָה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּמַחוּ שֶׁל אָדָם וּמִבְּלָבְלוּ, זֶה הַדְּבָר שֶׁמְדַבֵּר דְּבוּרִים
 שֶׁל מַה בְּכָף, וּמִכָּל שֶׁכֵּן דְּבוּרִים אֲסוּרִים, שֶׁמְדַבֵּר רַע עַל כָּל אֶחָד, וְרוֹצֵה
 לַעֲשׂוֹת קֶץ וְסוּף לְכָל בְּרִיָּה, שְׁזֶה וְשֶׁבֶר כָּל הָאֵילָנוֹת, שְׁהִיּוּ עוֹמְדִים שָׁם, כִּי
 הָאָדָם נִקְרָא עֵץ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים כ, יט): "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה"; וְלֹא הָיָה
 יָכוֹל לְהַפִּיר הָאֵילָן, שְׁטֵמָן שָׁם הַכֶּתֶב; כִּי כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא בְּבַחֲנֵינֵת צְדִיק,
 כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיהו ס, כא): "וְעַמּוֹת כָּלֵם צְדִיקִים"; וְאַצֵּל כָּלֵם מִנַּח הַכֶּתֶב,
 שֶׁמְסַרָּה לוֹ הַבַּת קִיסָר, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וְהַכֶּתֶב הַזֶּה הֵם סוּדוֹת הַתּוֹרָה, רְזִין
 דְּרִזִּין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, אֲבָל אַחַר שֶׁנִּשְׁבְּרוּ כָּל הָאֵילָנוֹת, קָשָׁה מְאֹד לְמַצֵּא אֶת
 הַכֶּתֶב, וְלִדְעַת אֲצֵל מִי נִמְצָא, כִּי בְעוֹד שְׁהִיּוּ עוֹמְדִים, הָיָה לוֹ סִימָן לְהַפִּיר,
 כִּי כִשְׁכַּל אֶחָד עוֹמֵד עַל עֲמֻדוֹ וְאִינוּ נִשְׁבֵּר, עַל-יְדֵי-זֶה יוֹדְעִים אִיפֹה הַצְּדִיק
 הָאֵמֵת, שֶׁהוּא הָאֵילָן, שָׁבוּ נִמְצָא הַכֶּתֶב, וְעָכְשׁוּ שֶׁנִּפְּלוּ, נִתְעַרַב הָאֵילָן בֵּין
 הָאֵילָנוֹת, שְׁהִיּוּ שָׁם הַרְבֵּה מְאֹד, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְהַפִּיר הָאֵילָן; שְׁזֶה מַה
 שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ח'), שֶׁצְּרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר
 הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה, שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּחִינַת רּוּח־הַקֹּדֶשׁ לְזַכֵּךְ אֲצֵלוֹ אֶת מַחוּ,
 וְיִזְכֶּה לְהַשִּׁיג חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, אִיךָ שֶׁהַקְּדוּשָׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל
 שָׁעָה וּבְכָל רֵגַע אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, שְׁזֶה בְּעַצְמוֹ הַכֶּתֶב, שֶׁהוּא רְזִין וְסִתְרֵי
 נִסְתָּרוֹת תּוֹרָתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְזֶה אֵי אֶפְשָׁר לְבַקֵּעַ כָּל הָאֵילָנוֹת לְחַפֵּשׂ הַכֶּתֶב,
 כִּי הָיוּ רַבִּים מְאֹד; כִּי מֵאֲזוּ הַשְּׁבִירָה שֶׁנִּשְׁבְּרוּ כָּלֵם, קָשָׁה וְכָבֵד מְאֹד לְמַצֵּא
 אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֵת, אֲשֶׁר אֲצֵלוֹ גִּנּוּוֹ הַכֶּתֶב, שֶׁהוּא גְלוּי אֱלָקוֹת בְּתַכְלִית
 הַמְּדַרְגָּה הָעֲלִיּוֹנָה. וְהָיָה בּוֹכָה וּמְצַטְעֵר עַל זֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין עוֹד צֶעַר
 לְאָדָם, כְּמוֹ הַצֶּעַר הַזֶּה שֶׁנֶּאֱבָד וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ הַכֶּתֶב, שֶׁהוּא רְזִין וְסִתְרֵי נִסְתָּרוֹת

כִּאֵן בּוֹדָאֵי יִשְׁתַּנַּע מִגְדַּל הַצַּעַר, שְׁהִיָּה קָשָׁה עָלָיו מְאֹד.
וְנִתְיָשֵׁב שְׁמִכְרָח לִילָף לְהִלָּן, וַיַּעֲבֹר עָלָיו מָה, כִּי בִּלְא
זֹאת הוּא מְסַכֵּן מְאֹד מִגְדַּל הַצַּעַר כַּנִּ"ל. וְלָקַח לוֹ בֶּשֶׁר
וּפְרוֹת בְּתוֹף שִׁקּוֹ. וַיִּלָּף בְּאֲשֶׁר יִלָּף. וַעֲשֵׂה לְעַצְמוֹ
סִימָנִים בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שִׁיִּצָּא מִשָּׁם.

וְהִיָּה הוֹלָף עַד שָׁבָא אֶל יִשׁוּב. וְשָׂאֵל אֵיזָה מְדִינָה הִיא

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַבְּרִיאָה, כִּי כְּשֶׁאָדָם יוֹדַע בּוֹדָאוֹת, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעַדְיוֹ יִתְבַּרֵּךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לִכְל
אֱלֻקוֹת גָּמוּר הוּא, וְיָכוֹל לְמַצָּא אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִכָּל פְּרִטֵי הַבְּרִיאָה,
זֶהוּ עֵקֶר הַשְּׁעֲשׂוּעַ וְהַנֶּעַם הָעֲלִיּוֹן, אֲבָל תַּכְּף-וּמִיד כְּשֶׁנֶּאֱבַד מִמֶּנּוּ, יֵשׁ לוֹ
צַעַר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְכַמְּאֲמָרֵם ז"ל (מִדְּרַשׁ תְּהִלִּים קמו): אֵין צַעַר גָּדוֹל וְאֵין
יְסוּרִין גָּדוֹלִים וְקָשִׁים כְּעוֹרוֹן עֵינַיִם; וְרָאָה שָׂאֵם יִשָּׁב כִּאֵן בּוֹדָאֵי יִשְׁתַּנַּע
מִגְדַּל הַצַּעַר, שְׁהִיָּה קָשָׁה עָלָיו מְאֹד, כִּי זֶה הַצַּעַר הִכִּי גָדוֹל, שְׂאֵין הָאָדָם
מוֹצֵא אֶת שְׂרֵשׁ קִדְשׁוֹ שְׁגָנוֹ וְטָמוֹן בְּתוֹף הַכְּתָב. וְנִתְיָשֵׁב שְׁמִכְרָח לִילָף
לְהִלָּן, וַיַּעֲבֹר עָלָיו מָה, כִּי בִּלְא זֹאת, הוּא מְסַכֵּן מְאֹד מִגְדַּל הַצַּעַר כַּנִּ"ל,
וְכַמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצח): כְּשֶׁאֲחַד צוֹעֵק
לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵּךְ, אוֹמְרִים לוֹ לִיסַע, כִּי הִרְבָּה פְּעָמִים כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּצַעַר גָּדוֹל,
וְעוֹבֵר עָלָיו מָה שְׁעוֹבֵר, עָלָיו לְבָרַח מִהַמְּקוֹם הַזֶּה, וְכַמְּאֲמָרֵם ז"ל (כְּבָא מְצִיעָא
ע"ה): מָאן דְּבִישׁ לֵה בְּמִתָּא דָּא יִלָּף לְמִתָּא אַחֲרִיתָא. וְלָקַח לוֹ בֶּשֶׁר וּפְרוֹת,
שֶׁהֵם תּוֹרָה וּמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּתוֹף שִׁקּוֹ, שְׁנֵה מְרַמֵּז עַל גּוֹפּוֹ, כְּמוּבָא
בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן י'), שֶׁהַגּוֹף נִקְרָא שִׁק. וַיִּלָּף בְּאֲשֶׁר
יִלָּף; כִּי תַכְּף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם לוֹקַח עִמּוֹ תּוֹרָה וּמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, הוּא
יָכוֹל לְלַכֵּת בְּאֲשֶׁר הוּא יִלָּף, כִּי הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת הוֹלְכִים אִתּוֹ. וַעֲשֵׂה לְעַצְמוֹ
סִימָנִים בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שִׁיִּצָּא מִשָּׁם, כְּדִי שְׁלֵא יִטְעָה מִהַדְּרָף שְׁהִלָּף מִשָּׁם,
כְּדִי שְׁתַּמִּיד יִזְכֹּר מֵהִיכָן הוּא בָּא.

וְהִיָּה הוֹלָף הַבְּחוּר, עַד שָׁבָא אֶל יִשׁוּב, וְשָׂאֵל: אֵיזָה מְדִינָה הִיא זֹאת?

זאת? השיבו לו. ושאל אם נשמע פֶּאן מאותו הקוֹסֶר הנ"ל. השיבו לו: הן. ושאל אם נשמע פֶּאן מִבְּתוֹ הִיפְת־תֶּאֲרֶ? השיבו לו: הן, אֲךָ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּה כִּנְ"ל. וְנִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ: מֵאַחַר שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא לְשֵׁם, וְהִלְךְ אֶל הַמֶּלֶךְ שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְסִפֵּר לוֹ כֹּל לְבוֹ, וְשֶׁהוּא הִחֲתֵן שְׁלָה, וּבִשְׁבִילוֹ אֵינָה רוֹצָה לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם אַחֵר, וּמֵאַחַר שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא לְשֵׁם, בְּכֵן הוּא מוֹסֵר לוֹ כֹּל הַסִּימָנִים שֶׁבִידּוֹ, דְּהֵינּוּ הַשְּׁבַעָה מֵימּוֹת הַנְּ"ל, וְשֶׁאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ יִלְךְ לְשֵׁם וְיִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּה, וְלוֹ יִתֵּן מְעוֹת בְּעַד זֶה.

נְחֵרִי אֶפְרַסְמוֹן

השיבו לו. ושאל, אם נשמע פֶּאן מאותו הקוֹסֶר הנ"ל; השיבו לו: הן. ושאל אם נשמע פֶּאן מִבְּתוֹ הִיפְת־תֶּאֲרֶ; השיבו לו: הן; פי הוא הִיָּה עַד עֲכָשׁוּ חוּץ לְיִשׁוּב, וְזֶה מֵרְמֹז עַל הָאָדָם שִׁיּוֹשֵׁב דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה וּבְמִצְוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, שְׁכָל זֶה הוּא בְּכָלֵל חוּץ לְיִשׁוּב. וְתִכְף־וּמְיָד כְּשֶׁנִּכְנָס אֶל הַיִּשׁוּב, הוּא שׁוֹאֵל: אֵיזוֹ מְדִינָה הִיא זֹאת? פִּי מֵאַחַר שֶׁהִיָּה בְּטֵל וּמִבְטָל לְגַמְרֵי לְאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, לֹא יֵדַע בְּכָלֵל אֵיפֹה הוּא נִמְצָא, וְכִשְׁחוֹזֵר מֵהַבְּטוּל, אָז שׁוֹאֵל אֶת הַשְּׁאֵלוֹת הָאֵלוֹ: אֵיזוֹ מְדִינָה הִיא זֹאת, וְאִם נִשְׁמַע פֶּאן מאותו הקוֹסֶר שֶׁרָצָה לְהִרְגֵּ אוֹתוֹ, וְאִם נִשְׁמַע מִבְּתוֹ הִיפְת־תֶּאֲרֶ, פִּי זֶה מֵהַטְרִיד אוֹתוֹ, וְכַמוֹבֵא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲרָ"ן, חֵלֵק א', סִימָן סה): כְּשְׁחוֹזֵרִים מֵהַבְּטוּל, אָז מְרַגִּישִׁים אֶת הַצַּעַר וְהִיסוּרִים; וְלִכֵּן דִּקְא כְּשֶׁהִבְחוֹר חֹזֵר מֵהַבְּטוּל אֶל הַיִּשׁוּב, אָז הִרְגִישׁ אֶת צַעְרוֹ, וְלִכֵּן שָׁאֵל אֶת הַשְּׁאֵלוֹת הָאֵלוֹ, וְהִשִּׁיבוּ לוֹ: אֲךָ שְׂאֵי־אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּה כִּנְ"ל. וְנִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ, מֵאַחַר שְׂאֵי־אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא לְשֵׁם, וְהִלְךְ אֶל הַמֶּלֶךְ שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְסִפֵּר לוֹ כֹּל לְבוֹ, וְשֶׁהוּא הִחֲתֵן שְׁלָה, וּבִשְׁבִילוֹ אֵינָה רוֹצָה לְהִשְׁתַּדֵּךְ עִם אַחֵר, וּמֵאַחַר שְׂאֵי־אֶפְשָׁר לוֹ לָבוֹא לְשֵׁם, בְּכֵן הוּא מוֹסֵר לוֹ כֹּל הַסִּימָנִים שֶׁבִידּוֹ, דְּהֵינּוּ הַשְּׁבַעָה מֵימּוֹת הַנְּ"ל, וְשֶׁאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ יִלְךְ לְשֵׁם, וְיִשְׁתַּדֵּךְ עִמָּה, וְלוֹ יִתֵּן מְעוֹת בְּעַד זֶה. וְהִפִּיר הַמֶּלֶךְ שֶׁדְּבָרָיו כִּנִּים, פִּי אֵי־אֶפְשָׁר לְבָדוֹת זֹאת מִן

וְהַכִּיר הַמֶּלֶךְ שְׂדֵבְרֵיו פְּנִים, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְבַדּוֹת זֹאת מִן
הַלֵּב, וְהוּטֵב הַדְּבָר בְּעֵינָיו.

אֲךָ נִתְיָשָׁב: אִם יָבִיא אוֹתָהּ לְכָאן, וְאוֹתוֹ הַבְּחוּר יִהְיֶה
פֹּה, אִין הַדְּבָר טוֹב לְפָנָיו. וְלִהְרֵגוֹ קָשָׁה בְּעֵינָיו, כִּי
מִדּוּעַ יִהְרַג עַל הַטּוֹבָה שְׁעָשָׂה לוֹ. בְּכֵן נִתְיָשָׁב לְשַׁלְּחוֹ
לְמַרְחֹק מְאֹתִים פְּרָסָאוֹת. וְחָרָה הַדְּבָר מְאֹד בְּעֵינָי הַבֵּן
הַנַּ"ל, עַל אֲשֶׁר הוּא מְשַׁלְּחוֹ בְּעַד טוֹבָה כְּזוֹ שְׁעָשָׂה לוֹ,

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַלֵּב, וְהוּטֵב הַדְּבָר בְּעֵינָיו. רַבְּנּוּ וַ"ל אָמַר (שיחות-הַר"ן, סימן קיט): זוֹ מַעֲלָה
גְּדוֹלָה מְאֹד, כְּשֶׁאָדָם אוֹחֵז בְּזֶה, שְׂאֵם אָנִי לֹא יְכוּל לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר,
עַל-כָּל-פְּנִים שְׂחִבְרֵי יִהְיֶה אִישׁ כְּשֶׁר; כִּי טָבַע שֶׁל הָאֲנָשִׁים, כְּשֶׁהֵם אֵינָם
מְצַלִּיחִים, אֲזִי הֵם מְחַלִּישִׁים גַּם אֶת הָאֲחֵרִים, שְׂאֵלוֹ הֵם הַחֲסִידִים הַנְּפוּלִים.
וְלָכֵן רוֹאִים פֹּה, שֶׁהַבְּחוּר רָאָה שֶׁהוּא אֵינּוּ יְכוּל לְקַחַת אֶת הַבַּת קִיסָר
הַיְפַת-תְּאֵר, שְׂמַרְמֹזֶת עַל הַשְּׂכִינָה, אָמַר בְּדַעַתּוֹ, שְׂעַל-כָּל-פְּנִים יִמְסֵר אֶת זֶה
לְאַחֵר. אֲךָ נִתְיָשָׁב הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר לְפָנָיו גְּלָה הַבְּחוּר אֶת כָּל לְבוֹ, אִם יָבִיא אוֹתָהּ
לְכָאן, וְאוֹתוֹ הַבְּחוּר יִהְיֶה פֹּה, אִין הַדְּבָר טוֹב לְפָנָיו, וְלִהְרֵגוֹ קָשָׁה בְּעֵינָיו,
כִּי מִדּוּעַ יִהְרַג עַל הַטּוֹבָה שְׁעָשָׂה לוֹ? ! בְּכֵן נִתְיָשָׁב לְשַׁלְּחוֹ לְמַרְחֹק מְאֹתִים
פְּרָסָאוֹת. וְחָרָה הַדְּבָר מְאֹד בְּעֵינָי הַבֵּן הַנַּ"ל, עַל אֲשֶׁר הוּא מְשַׁלְּחוֹ בְּעַד
טוֹבָה כְּזוֹ שְׁעָשָׂה לוֹ; רוֹאִים מְזֶה, אִיךָ שְׂבַנְיֵי-אָדָם הֵם כְּפוּיֵי טוֹבָה, לֹא דִי
שֶׁהַבְּחוּר גְּלָה לָךְ סוּד כְּזֶה, אִיךָ לְקַחַת אֶת הַבַּת קִיסָר, וְלְכַסּוֹף עוֹלוֹת לָךְ
מִחֲשָׁבוֹת לְהַרְג אוֹתוֹ, וּבְרִגַע הָאֲחֵרוֹן מִתְיָשָׁב, שְׂיִגְרָשׁוּ מִכָּאן מְאֹתִים
פְּרָסָאוֹת. הֲלֹא זוֹ רְשָׁעוֹת שְׂאִין כְּמוֹתָהּ. וְדָבָר זֶה קוֹרֶה הַרְבֵּה מְאֹד, כְּשֶׁאָחַד
מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְקַרְבֵּךְ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּמְגַלֶּה לָךְ אֶת הַסּוּד אִיךָ לְהַשִּׁיג אֶת
הַבַּת קִיסָר שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, לְכַסּוֹף אֶתָּה זוֹרֵק אוֹתוֹ מְאֹתִים פְּרָסָאוֹת, וְזֶה
נִקְרָא כְּפוּי טוֹבָה, וּדְבָרִים אֵלוֹ הֵם מַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם, שְׂאָחַד מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ
לְקַרֵּב אֶת הַזּוּלַת אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּמְבַלֶּה עִמּוֹ יָמִים וְשָׁנִים, וְלְכַסּוֹף הֲלֵה זוֹרֵק
אוֹתוֹ, שְׂזוֹ רְשָׁעוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד. עַם כָּל זֹאת רוֹאִים, שֶׁהַבְּחוּר לֹא הִתְיָאֵשׁ,

וְהִלֵּךְ שָׁם אֶל מִלֶּךָ אַחַר גַּם־כֵּן וְסִפֵּר לוֹ גַם־כֵּן כַּנִּל, וּמָסַר לוֹ כָּל הַסִּמְנִים, וְלִהְשֵׁנִי הוֹסִיף סִמְנֵי יוֹתֵר, וְצִוָּה עָלָיו וְזָרְזוּ שְׂיַסַּע תַּכְּף, אוֹלֵי יוֹכֵל לְהִקְדִּים אֶת חֲבֵרוֹ. וְגַם אֶפְלוּ אִם לֹא יִקְדִּימוּ, יֵשׁ לוֹ סִמְנֵי יוֹתֵר מִחֲבֵרוֹ.

וְהִשְׁנִי נִתְיָשָׁב גַּם־כֵּן כַּנִּל כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹן וְשִׁלַּח גַּם־כֵּן אֶת אוֹתוֹ הֵבֵן לְמִרְחוֹק מְאֹתִים פְּרָסָאוֹת. וְחָרָה לוֹ גַם־כֵּן מְאֹד. וַיִּלְךְ אֶל הַשְּׁלִישִׁי. וְלִהְשֵׁלִישִׁי מָסַר עוֹד סִמְנִים מִבְּהִקִּים בְּיוֹתֵר.

וַיִּלְךְ וַיַּסַּע תַּכְּף הַמֶּלֶךְ הָרֵאשׁוֹן הַנִּל, וּבָא לְשָׁם, לְמִקוֹם

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֵלָּא וְהִלֵּךְ שָׁם אֶל מִלֶּךָ אַחַר גַּם־כֵּן, וְסִפֵּר לוֹ גַם־כֵּן כַּנִּל, וּמָסַר לוֹ כָּל הַסִּמְנִים, וְלִהְשֵׁנִי הוֹסִיף סִמְנֵי יוֹתֵר, וְצִוָּה עָלָיו וְזָרְזוּ, שְׂיַסַּע תַּכְּף, אוֹלֵי יוֹכֵל לְהִקְדִּים אֶת חֲבֵרוֹ, וְגַם אֶפְלוּ אִם לֹא יִקְדִּימוּ, יֵשׁ לוֹ סִמְנֵי יוֹתֵר מִחֲבֵרוֹ, הִינּוּ אִף מִהָרֵאשׁוֹן שְׁקָרָב, וְגֵלָה לוֹ אִיךָ לְמַצָּא אֶת הַבַּת קִיֶּסֶר. וְהִשְׁנִי נִתְיָשָׁב גַּם־כֵּן כַּנִּל כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹן, וְשִׁלַּח גַּם־כֵּן אֶת אוֹתוֹ הֵבֵן לְמִרְחוֹק מְאֹתִים פְּרָסָאוֹת, כִּי דָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, שְׂכַמְעֵט כָּל אָדָם מְשַׁלֵּם חֲזָרָה רְעָה תַּחַת טוֹבָה, וְכָל מִי שְׁעוֹשִׂים לוֹ טוֹבָה, הוּא צָרִיף לְהַחְזִיר רְעָה, וְאִף שְׁנָה נֶגֶד הַשְּׁכָל וְהַהֲגִיֹן, כֵּן הִיא הַמְצִיאוֹת. וְחָרָה לוֹ גַם־כֵּן מְאֹד, לְמָה עוֹשִׂים לוֹ דָבָר כֵּזֶה, עִם כָּל זֹאת לֹא הִתְיָאֵשׁ, וַיִּלְךְ אֶל הַשְּׁלִישִׁי, וְלִהְשֵׁלִישִׁי מָסַר עוֹד סִמְנִים מִבְּהִקִּים בְּיוֹתֵר, בְּזֶה יֵשׁ הַתַּחְזָקוֹת עֲצוּמָה, שְׂאִף שְׂכָר שְׁנַיִם שְׁלֹמוֹ לוֹ רְעָה תַּחַת טוֹבָה, הוּא לֹא הִתְיָאֵשׁ, אֵלָּא הִלֵּךְ אֶל הַשְּׁלִישִׁי, וּמָסַר לוֹ עוֹד יוֹתֵר סִמְנִים, כִּי כֵן צָרִיף לְהִיּוֹת, אָדָם שְׂדָבּוֹק בְּהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, צָרִיף תָּמִיד לְגִלוֹת אֶת הָאֱמֶת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלֹא לְהַסְתַּפֵּל שְׂמִשְׁלָמִים לוֹ רְעָה תַּחַת טוֹבָה, אֵלָּא בְּכָל פַּעַם יִגְלָה סִמְנִים יוֹתֵר, כְּדִי לְקַרֵּב יוֹתֵר אֲנָשִׁים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאִסוּר לְהַשְׁבֵּר אֶפְלוּ שְׁעוֹשִׂים לוֹ כָּל מִינֵי עוֹלוֹת שְׂבַע־עוֹלָם.

וַיִּלְךְ וַיַּסַּע תַּכְּף הַמֶּלֶךְ הָרֵאשׁוֹן הַנִּל וּבָא לְשָׁם, לְמִקוֹם בַּת הַקִּיֶּסֶר

בַּת הַקִּיסָר הַנַּ"ל, וְעָשָׂה לוֹ שִׁיר, וְנָעַץ בְּתוֹךְ הַשִּׁיר
עַל־פִּי הַחֲכָמָה זוֹ כָּל אוֹתָן הַמְּקוֹמוֹת, דְּהִינּוּ הַשְּׂבָעָה עֲדִים
הַנַּ"ל. אֵךְ עַל־פִּי הַשִּׁיר נִזְדַּמָּן לוֹ שְׁלֹא סִדְרָם כַּסְדָּר, אֵת
הַמְּקוֹמוֹת הַנַּ"ל, כִּי בֵּן הִגִּיעַ לוֹ עַל־פִּי חֲכָמַת הַשִּׁיר. וּבָא
לְשֵׁם עַל הַמְּקוֹם הַנַּ"ל, וְהִגִּיד הַשִּׁיר.

כְּשִׁמְעַת בַּת הַקִּיסָר הַמְּקוֹמוֹת הַנַּ"ל, נִפְלָא בְּעֵינֶיהָ וְנִרְאָהָ
לָהּ שְׂמֻכְרָח שְׂזֵהוּ בֶן גִּילָה, רַק הָיָה קָשָׁה בְּעֵינֶיהָ
עַל שְׁלֹא סִדְרָם כַּסְדָּר. אֵךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן חָשְׁבָה בְּדַעְתָּהּ:
אוּלַּי מִחֲמַת חֲכָמַת מִשְׁקַל הַשִּׁיר בָּא לוֹ זֶה הַסְדָּר, וְנִסְכָּם
בְּלִבָּהּ שְׂזֵה הוּא. וְכִתְבָהּ לוֹ שֶׁהִיא מְשַׁדְּכַת לוֹ, וְנַעֲשֶׂה
שְׂמֻחָה וְרַעֲשׂ, שְׂנַמְצָא לָהּ בֶּן גִּילָה. וְהִכִּינוּ עַל הַחֲתָנָה.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַנַּ"ל, וְעָשָׂה לוֹ שִׁיר, כִּי בְּאֵמַת כָּל חֲכָמַת הַקְּבֵלָה שֶׁל הַקְּדָמוֹנִים, שְׁעָשׂוּ
אֵת הַפִּיּוּטִים, הַכֹּל מְלַבֵּשׁ בְּדֶרֶךְ רְזִין נִפְלָאִים, עַל־פִּי אֶל־יָ־בִי"ת כַּסְדָּר,
וְעַל־פִּי תִשְׂר"ק, וְשָׂאָר צְרוּפִים שְׁצָרְפוּ בְּתוֹךְ הַפִּיּוּטִים סוּדוֹת נוֹרְאִים
וְנִפְלָאִים. וְנָעַץ בְּתוֹךְ הַשִּׁיר עַל־פִּי הַחֲכָמָה זוֹ כָּל אוֹתָן הַמְּקוֹמוֹת, דְּהִינּוּ
הַשְּׂבָעָה עֲדִים הַנַּ"ל, הִינּוּ הַשְּׂבָעָה מִימוֹת שְׁעָבְרוּ עַל אִמָּה, וְאִיפֹה
שֶׁהַחֲבָאָה, אֵךְ עַל־פִּי הַשִּׁיר נִזְדַּמָּן לוֹ, שְׁלֹא סִדְרָם כַּסְדָּר אֵת הַמְּקוֹמוֹת
הַנַּ"ל, כִּי בֵּן הִגִּיעַ לוֹ עַל־פִּי חֲכָמַת הַשִּׁיר, כִּי בְּאֵמַת הַקְּדָמוֹנִים הַקְּפִידוּ מְאֹד
עַל פִּיּוּטֵיהֶם, שֶׁיְהִיוּ בְּחֻשְׁבוֹן נִפְלָא, כְּפִי צְרוּפֵי הַשְּׂמוֹת שֶׁהִיוּ בְּקִיּאִים בְּהֶם,
וְאִסוּר לְטַעוֹת כֶּהוּא זֶה, כִּי אִזּוּ יוֹצֵא מִהֶמְכֹּן. וּבָא לְשֵׁם עַל הַמְּקוֹם הַנַּ"ל,
הִיכֵן שְׂנַמְצָאֵת הַבַּת קִיסָר, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַשְּׂכִינָה, וְהִגִּיד הַשִּׁיר שֶׁהוּא חִבֵּר.
כְּשִׁמְעַת בַּת הַקִּיסָר הַמְּקוֹמוֹת הַנַּ"ל, נִפְלָא בְּעֵינֶיהָ, וְנִרְאָהָ לָהּ, שְׂמֻכְרָח שְׂזֵהוּ
בֶּן גִּילָה, רַק הָיָה קָשָׁה בְּעֵינֶיהָ, עַל שְׁלֹא סִדְרָם כַּסְדָּר, אֵךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן
חָשְׁבָה בְּדַעְתָּהּ: אוּלַּי מִחֲמַת חֲכָמַת מִשְׁקַל הַשִּׁיר בָּא לוֹ זֶה הַסְדָּר. וְנִסְכָּם
בְּלִבָּהּ, שְׂזֵה הוּא, וְכִתְבָהּ לוֹ שֶׁהִיא מְשַׁדְּכַת לוֹ, וְנַעֲשֶׂה שְׂמֻחָה וְרַעֲשׂ, שְׂנַמְצָא

בַּתוֹךְ כֶּךָ בַּא הַשְּׁנִי, וְהָיָה רֵץ גַּם־כֵּן לְשֵׁם, וְאָמְרוּ לוֹ
 שְׁפָכֶר הִיא מִשְׁדַּכֶּת, וְלֹא הַשְּׁגִיחַ עַל זֶה וְאָמַר
 שְׂאִף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לוֹ דָּבָר שִׁיגִיד לָהּ, שְׂבֹדָאֵי יַפְעַל.
 וּבָא וְהִגִּיד שִׁירוֹ, וְסִדֵּר כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַנִּלְכָּד בְּסִדֵּר וְגַם
 נָתַן עוֹד סִימָן יוֹתֵר. וְשִׂאֵלָה אוֹתוֹ: מֵאִין יוֹדֵעַ הָרֵאשׁוֹן.

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

לֵה בֶן גִּילָה, וְהַכִּינוּ עַל הַחֲתָנָה, שְׂאֵלוֹ הַטְעוֹת שֶׁהָיוּ בְּמִשְׁךְ הַדּוֹרוֹת,
 שֶׁהִטְעוּ אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל כָּל מֵינֵי מְשִׁיחֵי שְׁקֵר וְחֲכָמִים לְהַרְעֵ, שְׁגָם הֵם
 חִבְרוּ שִׁירִים, וְהִטְעוּ בָּהֶם אֶת הַבְּרִיּוֹת, שֶׁחָשְׁבוּ שְׁגָם שִׁירֵיהֶם הֵם עַל־פִּי
 חֲכָמַת הַקְּבֵלָה, וּבִאֲמַת הַכֹּל דְּמִיּוֹן וְרַעוּת רוּחַ. וּבְנֵי־אָדָם חָשְׁבוּ, שְׂבֹדָאֵי
 גְנוּזִים בְּדַבְרֵיהֶם סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וּבְטָעוֹת זֹו רַבִּים נָפְלוּ וְנִכְשְׁלוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.

בַּתוֹךְ כֶּךָ בַּא הַשְּׁנִי, וְהָיָה רֵץ גַּם־כֵּן לְשֵׁם, וְאָמְרוּ לוֹ, שְׁפָכֶר הִיא
 מִשְׁדַּכֶּת, וְאִם כֵּן מַה לָּךְ לְרוּץ שֵׁם, וְזֶה קוֹרָה לְכָל הַבָּא לְהַפְנִס אֶל הַקְּדָשָׁה,
 שְׂרוּצָה לְהַשִּׁיג אֶת הַשְּׂכִינָה, וּבָאִים וּמְרַחֲקִים אוֹתוֹ כְּאִלוֹ הִיא כְּבָר מִשְׁדַּכֶּת,
 הֵינּוּ רַק צְדִיקִים יַחֲדֵי סְגֻלָּה יְכוּלִים לְהַשִּׁיג רוּחַנִיּוֹת אֱלֹקוֹת, וְלָמָּה לָּךְ לְרוּץ
 אַחֲרֶיהָ? וְלֹא הַשְּׁגִיחַ עַל זֶה, וְאָמַר שְׂאִף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לוֹ דָּבָר שִׁיגִיד לָהּ,
 שְׂבֹדָאֵי יַפְעַל; וְזֹו הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה לְכָל בֶּר יִשְׂרָאֵל הַרוּצָה לְהִתְקַרֵּב אֶל
 הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אֲפֹלוּ שְׂדוּחִים אוֹתוֹ, כְּאִלוֹ הַשְּׂכִינָה כְּבָר מִשְׁדַּכֶּת לִיחֲדֵי
 סְגֻלָּה, וּמַה שִּׁיךְ שֶׁתְּבוֹא אֵלֶיהָ, כִּי לֹא תַשִּׁיג רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֹקוֹת, וְלָךְ אֵין
 שׁוּם שִׁיכוֹת לְזֶה, אִף־עַל־פִּי־כֵן הוּא לֹא הַשְּׁגִיחַ עַל זֶה, וְאָמַר שְׂלוֹ יֵשׁ דָּבָר
 שְׂבֹדָאֵי יַפְעַל; כֶּךָ צְרִיךְ כָּל בֶּר יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת עֲקֻשָׁן, אֲפֹלוּ שְׂכַלְסִם יָדְחוּ
 אוֹתוֹ, צְרִיךְ לִידַע, שְׂלוֹ יֵשׁ נִקְדָּה אֲשֶׁר אֵין לְאַף אַחַד, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי
 ו"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן לד), שְׂלְכָל בֶּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ נִקְדָּה מַה שְּׂאִין
 בְּחִבְרוֹ. וּבָא וְהִגִּיד שִׁירוֹ, כִּי כָּל אַחַד יֵשׁ לוֹ אֶת הַשִּׁיר שְׂלוֹ, לְהַשִּׁיג אֶת
 הַשְּׂכִינָה, הֵינּוּ כָּל אַחַד יֵשׁ לוֹ אֶת הַנִּקְדָּה שְׂלוֹ, וְסִדֵּר כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַנִּלְכָּד
 בְּסִדֵּר, וְגַם נָתַן עוֹד סִימָן יוֹתֵר, כִּי בְּוֹדָאֵי יֵשׁ לְכָל אַחַד נִקְדָּה מַה שְּׂאִין
 בְּחִבְרוֹ, וְהַנִּקְדָּה הַזֶּה הִיא תְּמִיד יוֹתֵר מִמָּה שִׁישׁ לְחִבְרוֹ. וְשִׂאֵלָה אוֹתוֹ: מֵאִין

וְלַהֲגִיד הָאֱמֶת לֹא טוֹב לְפָנָיו, וְאָמַר שְׂאִינוּ יוֹדְעִי. וְנִפְלֵא
 בְּעֵינֶיהָ מְאֹד, וְעַמְדָּה מִשְׁתוֹמֵם, כִּי גַם הָרֵאשׁוֹן סֵפֶר
 הַמְּקוֹמוֹת, וּמֵאִין יִתְּוֹדַע לְאָדָם סִימָנִים הֵלְלוּ. אֵךְ אֶף-עַל-פִּי
 פִּי-כֵן נִרְאָה בְּעֵינֶיהָ, שְׁזָה הַשְּׁנִי הוּא בֶן גִּילָה, מֵאַחַר
 שְׂרָאָתָה בּוֹ שֶׁסֵּפֶר כְּסֵדֶר וְכוּ' כַּנ"ל. וְהָרֵאשׁוֹן, אֶפְשָׁר
 עַל-פִּי חֲכָמַת הַשִּׁיר בָּא לוֹ זֹאת, שֶׁהִזְכִּיר אֵלּוֹ הַמְּקוֹמוֹת.
 אֵךְ נִשְׂאָרָה עוֹמְדָת.

וְהַבְּחֹר הַנ"ל, כְּשֶׁשָּׁלַח הַשְּׁנִי חָרָה לוֹ גַם-כֵּן וְהִלֵּךְ אֶל
 הַשְּׁלִישִׁי, וְסֵפֶר לוֹ גַם-כֵּן כַּנ"ל, וּמִסֵּר לוֹ עוֹד
 יוֹתֵר סִימָנִים מִבְּהֻקִּים בְּיוֹתֵר. וְלִפְנֵי הַשְּׁלִישִׁי סֵפֶר כָּל

נְחָרֵי אֶפְרָסִמוֹן

יודע הראשון את הסימנים של השבעה מימות, ולהגיד האמת לא טוב
 לפניו, וכאן רואים כבר את הצביעות, שפחד לומר את האמת, כי מי שאוחז
 בנקדת האמת, לא יפחד לומר את האמת כמות שהיא. ואמר שאינו יודע,
 כי פחד לומר את האמת, כי אז יתגלה מי באמת החתן שלה, ונפלא בעיניה
 מאד, איך שני אנשים יודעים את אותו דבר, ועמדה משתומם, כי גם
 הראשון ספר המקומות, ומאין יתודע לאדם סימנים הללו? ! שבעל זה אנו
 מוצאים את הטעיות שהטעו את הבריות במשך הדורות. אף אף-על-פי-כן
 נראה בעיניה, שזה השני הוא בן גילה, מאחר שראתה בו, שספר כסדר וכו'
 כנ"ל. והראשון, אפשר על-פי חכמת השיר בא לו זאת, שהזכיר אלו
 המקומות, כי מרב בלבול כבר אינה יודעת את האמת, שזה על דרך
 ההטעיה איך שמטעים את הבריות, רחמנא לצלן, בכל מיני טעיות ורמאות,
 אף נשארה עומדת ומשתוממת, מי באמת בן זוגה.

והבחור הנ"ל, כששלחו השני, וגרש אותו גם-כן מאתים פרסאות, חרה
 לו גם-כן, והלך אל השלישי, וספר לו גם-כן כנ"ל, ומסר לו עוד יותר
 סימנים מבהקים ביותר, ולפני השלישי ספר כל לבו, באשר שהיה לו כתב,

לְבוֹ, בְּאִשֶּׁר שָׁהִיָּה לוֹ כְּתָב, שָׁהִיָּה מְצִיר בּוֹ הַמְּקוֹמוֹת
כַּנִּ"ל, בְּכֵן יִצִיר לְעַצְמוֹ גַּם-כֵּן עַל נִיר כָּל אוֹתָן
הַמְּקוֹמוֹת, וַיָּבִיא אֵלֶיהָ, וְהַשְּׁלִישִׁי נִתְיָשֵׁב גַּם-כֵּן כַּנִּ"ל,
שָׁאִין טוֹב לְפָנָיו שְׂיָבִיא אוֹתָהּ לְכָאן וְזֶה הַבְּחוּר יִהְיֶה
כָּאן, וְשָׁלַח גַּם-כֵּן אֶת הַבְּחוּר עוֹד לְמַרְחֹק יוֹתֵר, מֵאֲתֵימ
פְּרָסָאוֹת.

וְזֶה הַמֶּלֶךְ הַשְּׁלִישִׁי רִץ גַּם-כֵּן לְשֵׁם (דְּהֵינּוּ לָקַח אֶת הַיִּפְתָּת־תֹּאֵר)
וּבָא לְשֵׁם, וְהִגִּידוּ לוֹ, שְׂכָבֵר יֵשׁ כָּאן שְׁנַיִם הַנִּ"ל,
וְהַשִּׁיב אֶת-עַל-פִּי-כֵן, כִּי יֵשׁ לוֹ דְּבָר, שְׂבוּדָאֵי יַפְעֵל.
וְהַעוֹלָם לֹא הָיוּ יוֹדְעִים כָּלֵל מִפְּנֵי מָה הוּא נִתְרַצָּה לְאֵלוֹ

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שָׁהִיָּה מְצִיר בּוֹ הַמְּקוֹמוֹת כַּנִּ"ל, בְּכֵן יִצִיר לְעַצְמוֹ גַּם-כֵּן עַל נִיר כָּל אוֹתָן
הַמְּקוֹמוֹת, וַיָּבִיא אֵלֶיהָ; כִּי הַבְּחוּר מֵרַב יֵאוּשׁוּ, שְׁהִתְיָאֵשׁ שְׂאֵי פַעַם יִזְכֶּה
לְמַצָּא אֶת הַבֵּת קִיסָר, הֶלֶךְ וְגִלָּה אֶת כָּל לְבוֹ אֶל הַשְּׁלִישִׁי, וְזוֹ הַטְּעוֹת
שָׁהִיָּתָה לוֹ, שְׁלֹא הָאֵמִין, שְׁגַם הוּא יִכּוֹל לְלַכֵּת וּלְמַצָּא אוֹתָהּ, וּמֵרַב יֵאוּשׁ
מִסָּר אֶת הַסִּימָנִים לְאַחֲרִים, וְלִכֵּן סָבַל כָּל-כָּף, עַד כְּדֵי כָף, שְׁגַם הַשְּׁלִישִׁי
נִתְיָשֵׁב גַּם-כֵּן כַּנִּ"ל, שָׁאִין טוֹב לְפָנָיו, שְׂיָבִיא אוֹתָהּ לְכָאן, וְזֶה הַבְּחוּר יִהְיֶה
כָּאן, וְשָׁלַח גַּם-כֵּן אֶת הַבְּחוּר עוֹד לְמַרְחֹק יוֹתֵר מֵאֲתֵימ פְּרָסָאוֹת. וְכָאן
רוֹאִים גַּם-כֵּן רַשְׁעוֹת שֶׁל בְּנֵי-אָדָם; גְּלִיתִי לָךְ סוּדוֹת כְּאֵלוֹ, שְׁהֵנָּה אֶתָּה תִזְכֶּה
לְמַצָּא אֶת הַבֵּת קִיסָר שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וְלָמָּה אֶתָּה מְגַרֵשׁ אוֹתִי מֵאֲתֵימ
פְּרָסָאוֹת, בְּשָׂבִיל שְׂגִלִיתִי לָךְ סוּדוֹת כְּאֵלוֹ?!

וְזֶה הַמֶּלֶךְ הַשְּׁלִישִׁי, רִץ גַּם-כֵּן לְשֵׁם (דְּהֵינּוּ לָקַח אֶת הַיִּפְתָּת־תֹּאֵר) וּבָא לְשֵׁם,
וְהִגִּידוּ לוֹ, שְׂכָבֵר יֵשׁ כָּאן שְׁנַיִם הַנִּ"ל, וְהַשִּׁיב: אֶת-עַל-פִּי-כֵן, כִּי יֵשׁ לוֹ דְּבָר,
שְׂבוּדָאֵי יַפְעֵל. וּמִזֶּה רוֹאִים גַּם-כֵּן מַעֲלַת הַעֲקָשְׁנוֹת דְּקַדְשָׁה, שְׂאֶפְלוּ שְׂיִגִּידוּ
לוֹ, שְׂיֵשׁ כָּבֵד אַחֵר, עִם כָּל זֹאת יֵאמֵר, שְׁלוֹ יֵשׁ סוּד שָׁאִין לְאֶף אֶחָד; כִּי זֶה
כָּלֵל, שְׂאֶסוּר לְהַנִּיחַ עַצְמוֹ שְׂיִפִּילוּ אוֹתוֹ. וְהַעוֹלָם לֹא הָיוּ יוֹדְעִים כָּלֵל, מִפְּנֵי

יותר מאחרים. ובא גם השלישי והגיד שירו בסימנים
מבקים יותר. והראה הפתב עם ציור המקומות,
ונבהלה מאד, אך לא יכלה לעשות דבר, מחמת שגם
הראשון נראה שזהו, ואחר-כך השני, על-כן אמרה,
שלא תאמין, עד שיביאו לה כתב-ידה בעצמו.

אחר-כך נתישב בדעתו הבחור הנ"ל: עד מתי יהיו
משלחין אותו בכל פעם להלן יותר. על-כן

נחרי אפרסמון

מה היא נתרצה לאלו יותר מאחרים; כי באמת רב העולם אין להם שום
משג, מה זה להשיג רוחניות חיות אלקות, פי בני אדם רחוקים מאד
מלהשיג דבר דק ורוחני, ולכן לא הבינו מה קורה כאן, שדיקא אלו
מצליחים לבוא. ובא גם השלישי, והגיד שירו בסימנים מבקים יותר,
והראה הפתב עם ציור המקומות ונבהלה מאד, פי כאן היו לו כבר סימנים
יותר מבקים, וגם היה לו את הפתב, אך לא יכלה לעשות דבר, מחמת
שגם הראשון נראה שזהו החתן שלה, ואחר-כך השני חשבה, שזהו בודאי
החתן שלה, על-כן אמרה, שלא תאמין, עד שיביאו לה כתב ידה בעצמו;
עכשו היא רוצה כבר רק את הפתב שלה, שעל זה הזהירו גדולי החכמים
האמתיים וצדיקי האמת שבכל דור ודור, שלא יטעו אחר הבלים, אלא
שיביאו להם את הפתב, הינו שלא יתוצו לשום שקרן, רמאי צבוע, המטעה
את הבריות, אלא עד שיביא את הפתב שהיא התורה, שעל-ידי חדושי תורה
אמתיים יכולים להבין ולהשיג איפה האמת, כי על-ידי הפתב ופנימיות
הפתב, יכולים להפיר את האדם, פמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק
א', סימן קעג); כי בתוך הפתב טמונה הנפש ופנימיות הנפש, והאמונה של
הכותב.

אחר-כך נתישב בדעתו הבחור הנ"ל: עד מתי יהיו משלחין אותו בכל
פעם להלן יותר? ! על-כן ישב עצמו, שהוא בעצמו יניח עצמו לילף לשם,

יֵשֵׁב עֲצָמוֹ, שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ יִנִּיחַ עֲצָמוֹ לִילָךְ לְשֵׁם, אוֹלֵי
 יִפְעַל הוּא, וְהָיָה הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב, עַד שֶׁבֵּא לְשֵׁם, וְאָמַר
 שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ דָּבָר וְכוּ', וּבֵא וְהִגִּיד שִׁירוֹ, וְנָתַן עוֹד יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר סִימָנִים מִבְּהֻקִּים, וְהִזְכִּיר אוֹתָהּ שְׁלֹמֹד עֲמָה בְּחֹדֶר
 אֶחָד וְכוּיֹצֵא בָּזָה, וְסִפֵּר לָהּ הַכֹּל, שֶׁהוּא שָׁלַח הַמַּלְכִים
 הַנְּ"ל, וְשִׁטְמֵן הַכֶּתֶב בְּאֵילָן, וְכָל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו, אֲבָל
 הִיא לֹא הִשְׁגִּיחָה כָּלֵל עַל זֶה. (וּבִדְאִי גַם הִרְאֵשׁוּנִים הַמַּלְכִים
 הַנְּ"ל אָמְרוּ אֵיזָה טְעָמִים עַל מָה שֶׁאֵין בְּיָדָם הַכֶּתֶב) וְלִהְיִיר אוֹתוֹ

נְחָרִי אֶפְרָסִמוֹן

אוֹלֵי יִפְעַל הוּא; הֵינּוּ רוֹאִים שֶׁאָדָם מְתִינֵעַ בְּשִׁבִיל הַזּוּלַת לְקַרְבוֹ אֶל
 הַשְּׂכִינָה, וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעִבּוּר זוּלַתוֹ, וּמַגְלָה אֶת הַסִּימָנִים, שֶׁעַל יָדָם יִזְכֶּה
 לְמִצָּא אֶת הַבַּת קִיסָר שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, אֲבָל מֵעֲצָמוֹ הוּא שׁוֹכַח, וְלֹא עוֹד,
 אֶלֶּא שֶׁנִּכְנַס בּוֹ יְאוּשׁ, שֶׁהוּא לֹא יוֹכֵל לְמִצָּא אוֹתָהּ, עַד שֶׁמֵּתַחִיל לְהִתְיַשֵּׁב
 בְּדַעְתּוֹ (בְּרֵאשִׁית ל, ל): "מִתִּי אֶעֱשֶׂה גַם אֲנֹכִי לְבֵיתִי"; כִּי הוּא רוֹאֵה שְׁנַתְקִים
 אֶצְלוֹ (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ו): "שְׁמִנִי נִטְרָה אֶת הַכְּרָמִים, כְּרָמִי שְׁלִי לֹא נִטְרָתִי",
 וְאֶדְרְבָה בָּזָה שֶׁקָּרַב אֶת אַחֲרִים, וְגִלָּה לָהֶם אֶת הַסִּימָנִים, שֶׁיּוֹכְלוּ לָבוֹא אֶל
 הַבַּת קִיסָר שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, עוֹד רַחֲקוּ אוֹתוֹ מֵאֲתִים פְּרָסְאוֹת. וְעַל־כֵּן הִתְיַשֵּׁב
 שֶׁהוּא בְּעֲצָמוֹ יֵלֵךְ. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב, עַד שֶׁבֵּא לְשֵׁם; כִּי עוֹבֵר זְמַן רַב, עַד
 שְׁזוֹכִים לְהַשִּׁיג אֶת הַקְּדוּשָׁה. וְאָמַר לְהַבַּת קִיסָר, שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ דָּבָר וְכוּ', וּבֵא
 וְהִגִּיד שִׁירוֹ, וְנָתַן עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר סִימָנִים מִבְּהֻקִּים, וְהִזְכִּיר אוֹתָהּ, שְׁלֹמֹד
 עֲמָה בְּחֹדֶר אֶחָד וְכוּיֹצֵא בָּזָה, וְסִפֵּר לָהּ הַכֹּל, שֶׁהוּא שָׁלַח הַמַּלְכִים הַנְּ"ל,
 וְשִׁטְמֵן הַכֶּתֶב בְּאֵילָן, וְכָל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו, אֲבָל הִיא לֹא הִשְׁגִּיחָה כָּלֵל עַל
 זֶה (וּבִדְאִי גַם הִרְאֵשׁוּנִים הַמַּלְכִים הַנְּ"ל אָמְרוּ אֵיזָה טְעָמִים עַל מָה שֶׁאֵין בְּיָדָם
 הַכֶּתֶב), וְלִהְיִיר אוֹתוֹ בְּדְאִי אֵי־אֶפְשָׁר, כִּי כָּבֵד עָבַר זְמַן רַב, כְּמוֹכָא בְּדְבָרֵי
 רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר"ו): יֵשׁ שֶׁאָדָם נִתְעָה כָּל־כָּף, עַד שֶׁאֵי
 אֶפְשָׁר לְהַכִּירוֹ, וְאֵינּוּ שׁוֹמְעֵי כָּבֵד אֶת קוֹל הַקּוֹרָא אוֹתוֹ; וְעַל־כֵּן הַבַּת קִיסָר

בִּוְדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר, כִּי כָּבֵר עֵבֶר זְמַן רַב. וְלֹא רָצְתָה
 לְהִשְׁגִּיחַ עוֹד עַל סִמְנִים כָּלֵל, עַד שְׁיָבִיאוּ לָהּ הַפְּתָב, כִּי
 גַם עַל הָרֵאשׁוֹן סְבָרָה שְׁזָהוּ בִּוְדָאֵי, וְכֵן עַל הַשְּׁנִי וְכוּ',
 עַל־כֵּן לֹא רָצְתָה וְכוּ' פַּנ"ל.

וְנִתְיָשָׁב הַבְּחוּר, שְׁכָאן אֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שְׁהִיּוֹת כָּלֵל,
 וְנִתְיָשָׁב לְשׁוּב וְלַחֲזוֹר לְמְקוֹמוֹ, אֶל הַמְּדַבֵּר
 שְׁהִיּוֹת בּוֹ, וְשֵׁם יְבֻלָּה יְמֵי חַיָּיו. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב לְהַגִּיעַ

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לֹא רָצְתָה לְהִשְׁגִּיחַ עוֹד עַל סִמְנִים כָּלֵל, עַד שְׁיָבִיאוּ לָהּ הַפְּתָב, כִּי גַם עַל
 הָרֵאשׁוֹן סְבָרָה שְׁזָהוּ בִּוְדָאֵי, וְכֵן עַל הַשְּׁנִי וְכוּ', עַל־כֵּן לֹא רָצְתָה וְכוּ' פַּנ"ל;
 כִּי הַפְּתָב הוּא הַתּוֹרָה, וְרַק עַל־יְדֵי־זֶה יְכוּלִים לְהַכִּיר מִי אוֹחֵז בְּאֶמֶת, כַּמּוּבָא
 בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמֵּן קעג), שְׁבִה־הַפְּתָב טְמוּן הַנֶּפֶשׁ
 וּפְנִימִיּוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל הָאָדָם, בְּסוּד אָנֹכִי. וְדַרְשׁוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שְׁבַת קה):
 אָנֹכִי נוֹטְרִיקוֹן: אֲנִי אֶנְפְּשֵׁי כְּתִבִית יְהִיבִית. וְרָאוּ בְּחוּשׁ, שְׁכָל אֱלוֹ הַמְּשִׁיחִי
 שָׁקַר שֶׁהִטְעוּ אֶת בְּנֵי־אָדָם, הָיוּ רַק עַל־יְדֵי שְׁהִיוּ רְחוּקִים מֵהַפְּתָב, שֶׁהִיא
 הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַק עַל־יְדֵי־זֶה הִטְעוּ אֶת הַבְּרִיּוֹת, כִּי מִי שְׁזוֹכָה לְהַכְנִיס
 אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר אוֹרִיטָא
 וְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא חַד הוּא (זֶהר אַחְרֵי עג), אוֹתוֹ לֹא יְכוּלִים לְהִטְעוֹת, וְעַל־כֵּן
 הִבַּת קִיסָר לֹא רָצְתָה לְשַׁמֵּעַ לְאָף אֶחָד, עַד שְׁיָבִיאוּ לָהּ אֶת הַפְּתָב שְׁלָהּ,
 שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וְנִתְיָשָׁב הַבְּחוּר, שְׁכָאן אֵי־אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת שְׁהִיּוֹת
 כָּלֵל, כִּי הָרִי סוּף כָּל סוּף פְּחַד שְׁאֲבִיָּה יִגְלָה אוֹתוֹ וְיִהְיֶהנּוּ, כִּי רַק בְּשִׁבִיל
 זֶה בְּרַח. וְנִתְיָשָׁב לְשׁוּב וְלַחֲזוֹר לְמְקוֹמוֹ, אֶל הַמְּדַבֵּר שְׁהִיּוֹת בּוֹ, וְשֵׁם יְבֻלָּה
 יְמֵי חַיָּיו; וַיֵּשׁ בְּזֶה הַתְּחִיָּנוּת גְּדוּלָּה מְאֹד, שְׁרוּאִים, שְׁאָף שְׁהַצְרִיף לְבָרַח, כִּי
 כָּבֵר הָיָה מִמֶּשׁ קָרוֹב אֶל הַבַּת קִיסָר, וְהָיָה לֹא הַכִּירָה אוֹתוֹ, וְלֹא רָצְתָה
 לְהֶאֱמִין לוֹ, הִנֵּה יְכוּל לִפְל בְּדַעְתּוֹ וְלַעֲזוֹב אֶת הַכֵּל, כִּי מֵאֲחַר שְׁכָבֵר עֵבֶר
 עָלָיו מֵה שְׁעֵבֶר, שְׁגָלָה אֶת הַסּוּד לְשַׁלְשָׁה אַנְשִׁים, וְכֹלֶם זָרְקוּ אוֹתוֹ, וְעַכְשָׁו
 גַּם הִיא אֵינָה רוֹצָה לְהֶאֱמִין לוֹ, אַזִּי הִנֵּה יְכוּל לְהַשְׁבֵּר לְגַמְרֵי, אֶף־עַל־פִּי־כֵן

לְמִדְבַּר הַנַּ"ל, וְהִגִּיעַ לְשֵׁם אֵל הַמְדַבֵּר הַנַּ"ל. בְּתוֹךְ כָּל הַנַּ"ל
עָבְרוּ בֵּין כֶּף וּבֵּין כֶּף כַּמָּה שָׁנִים, וְנִסְכְּם אֵצֶל הַבַּחֲזוֹר

נְחֵרֵי אַפְרָסְמוֹן

הוא החליט, שיחזור למקומו במדבר, ולא יתיאש כלל. וכך צריך כל בר ישראל להתחזק בכל המצבים שנמצא בהם, אפלו שרואה שהוא מגיע כבר אל השכינה, וכביכול נדמה לו, שהיא לא רוצה אותו, אף-על-פי-כן אינו מתיאש, אלא חוזר למקומו, כמו שכתוב (בראשית יח, לג): "וַיֵּלֶךְ הַנְּוֵ"ה כַּאֲשֶׁר כָּלָה לְדַבֵּר אֶל אַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם שָׁב לְמַקְוֹמוֹ"; הינו שאברהם שב אל מקומו שפטר לעצמו להתפלל להקדוש-ברוך-הוא. ואף שכביכול עלה מעליו, עם כל זאת לא התיאש והמשיך בעבודתו. וכך עשה הבחור, אף שפבר היה קרוב מאד להבת קיסר, שהיא שכנת עזו יתברך, והיא לא הפירה אותו, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רו), שלפעמים הרועה מתיאש מהצאן שנאכד וכו', עין שם; עם כל זאת הוא לא התיאש, וחזר למקומו. והיה הולך וסובב להגיע למדבר הנ"ל; כי כף צריך כל בר ישראל לידע, כשאין לו אף אחד בעולם, אסור לו להתיאש בשום פנים ואפן, אלא לברח אל המדבר, ושם יבליה את ימיו ושנותיו בתורה ובתפלה, ובשיחה בינו לבין קונו, ובדבקות, ובכטול אל האין סוף ברוך הוא. והגיע לשם אל המדבר הנ"ל, בתוך כל הנ"ל שעבר עליו מה שעבר, עברו בין כף ובין כף כמה שנים, כי אדם אינו תופס, שבתוך כף עובר עליו יום אחר יום, לילה אחר לילה, שבוע אחר שבוע, חדש אחר חדש, עד שעוברים עליו כמה וכמה שנים. ועל זה הזהירנו רבנו ז"ל מאד (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ערב) על הפסוק (תהלים צה, ז): "הַיּוֹם אִם בָּקִלוּ תִשְׁמְעוּ"; אם אדם רוצה לשמע בקולו יתברך, עליו לידע שאין לו רק היום הזה, כי כל יום ויום הוא אוצר גדול, אוצר המנצח, דור שלם, ואם אדם היה שומר על הימים שלו, היה מצליח מאד מאד, אלא קלפת עמלק מקררת את האדם, ודוחה אותו תמיד למחר, העקר לא היום, וכן הוא בכל יום ויום, שדוחה אותו מיום לחברו. וזה שנאמר במלחמת עמלק, שאמר משה ליהושע (שמות יז, ט): "וְצֵא הַלָּחֶם בְּעַמְלֵק מִחֵר", הינו הקלפה של עמלק דוחה את האדם בכל יום, שהיום הזה אינו יום, אלא למחר תתחיל, וכשאין

הַנִּלְ, שְׁיִשָּׁב שָׁם בַּמִּדְבָּר וַיְבַלֶּה שָׁם יָמֵי חַיָּיו, כְּפִי מַה שְּׁעָרָךְ בְּדַעְתּוֹ חַיּוֹת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, נַחְקֵר בְּדַעְתּוֹ, שְׁטוֹב לְבָלוֹת כָּאֵן מִסְפָּר יָמָיו, וַיִּשָּׁב שָׁם וְאָכַל וְכוּ' כַּנִּלְ:

וְעַל הַיָּם הָיָה רוֹצֵחַ. וְהַרוֹצֵחַ שָׁמַע שְׁנִמְצָא יַפְת־תָּאֵר כְּזוֹ בְּעוֹלָם, וְחָשַׁב לְתַפְסָה, אָף שֶׁהוּא לֹא הָיָה צָרִיךְ אוֹתָהּ, כִּי הָיָה סָרִיס, אֲךָ חָשַׁק לְתַפְסָה בְּדִי לְמַכְרָה לְאִיזָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הָאָדָם שָׁם אֶל לְבוֹ, אֲזַי בֵּין כֶּף עוֹבְרִים לוֹ כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים. וְנִסְפָּם אֶצֶל הַבַּחֲוֹר הַנִּלְ, שְׁיִשָּׁב שָׁם בַּמִּדְבָּר, וַיְבַלֶּה שָׁם יָמֵי חַיָּיו, כְּפִי מַה שְּׁעָרָךְ בְּדַעְתּוֹ חַיּוֹת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, נַחְקֵר בְּדַעְתּוֹ, שְׁטוֹב לְבָלוֹת כָּאֵן מִסְפָּר יָמָיו, הֵינּוּ שֶׁהִתְיַשָּׁב עֲצֻמוֹ, כִּי חַיֵּי הָאָדָם פּוֹרְחִים כְּצֵל עוֹבֵר, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צוּ, סִימָן ב') עַל הַפְּסוּק (דְּבָרֵי־הַנְּזִמִּים א' כט, טו): "כִּי גָרִים אֲנַחֲנוּ לְפָנֶיךָ וְגו', כְּצֵל יָמֵינוּ עַל הָאָרֶץ וְאֵין מְקוּוֹה", וְהַלּוֹאֵי כְּצֵלוֹ שֶׁל כְּתָל, אוֹ כְּצֵלוֹ שֶׁל אֵילָן, אֶלָּא כְּצֵלוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עָף; כִּי הַחַיִּים פּוֹרְחִים מְאֹד, וְכִמּוֹ שְׂאֵמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סא), שֶׁהַשְּׁבָעִים שָׁנָה פּוֹרְחִים לְאָדָם כְּמוֹ רַבַּע שָׁעָה; וְלָכֵן הַבַּחֲוֹר הִתְיַשָּׁב, שְׁכָּבֵר יֵשֵׁב שָׁם, וַיְבַלֶּה אֶת זְמָנוֹ בְּתוֹרָה וּבְחִפְלָה, וַיִּשָּׁב שָׁם וְאָכַל וְכוּ' כַּנִּלְ; שְׂאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה זֶה סוֹכֵב עַל תּוֹרָה וְחִפְלָה, וְכִמּוֹ שְׂאֵמֵר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן כג), שֶׁיֵּשׁ נְשֻׁמוֹת שְׂרַעֲבוֹת וְצִמְאוֹת וְעֲרֻמוֹת, וּמְבַקְּשׁוֹת לְאָכַל וּלְשִׁתּוֹת וּלְהַתְּלַבֵּשׁ, וְרוֹצִים לְהִבִּיא לָהֶם, וְהֵם אוֹמְרִים, שֶׁהֵם צָרִיכִים רַק תּוֹרָה וְחִפְלָה וּמְצוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, עַיִן שָׁם.

וְעַל הַיָּם הָיָה רוֹצֵחַ; הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא כְּדִגְמַת יָם, וְשָׁם נִמְצָא רוֹצֵחַ, שֶׁהוּא הַסִּמְ"ךְ־מ"ם וְהַיֵּצֵר הָרַע, הַרוֹצֵחַ לְרֹצֵחַ אֶת הָאָדָם, וְלַעֲקֹר אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ תְּבַרֵךְ. וְהַרוֹצֵחַ שָׁמַע שְׁנִמְצָא יַפְת־תָּאֵר כְּזוֹ בְּעוֹלָם, שְׁזוֹ הַנְּשֻׁמָּה שֶׁל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא יַפְת־תָּאֵר וַיַּפְת־מְרָאָה, כִּי הִיא חֶלֶק אֵלּוּךְ מִמַּעַל. וְחָשַׁב לְתַפְסָה; כִּי הַרוֹצֵחַ רוֹצֵחַ לְתַפְסָה אֶת הַנְּשֻׁמָּה, אָף שֶׁהוּא לֹא הָיָה צָרִיךְ אוֹתָהּ, כִּי הָיָה סָרִיס, כִּי לְסִטְרָא אַחְרָא אֵין שׁוּם תְּכִלִּית וְתוֹעֵלַת מִמֶּנּוּ, כְּמוֹכָא בְּזוּהַר

מִלֶּךָ, וַיִּקַּח בַּעֲדָהּ הוֹן רַב, וְהִתְחִיל לְהִשְׁתַּדֵּל בָּזָה. וְהַרוֹצֵחַ הוּא מַפְקֵר, וְהַפְּקִיר עֲצָמוֹ: אִם יַפְעֵל יַפְעֵל וְאִם לֹאוֹ לֹאוֹ, וּמָה יַפְסִיד, כִּי הוּא מַפְקֵר בְּדַרְךְ הַרוֹצֵחַ. וְהִלֵּךְ

נַחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

(משפטים קג): וְאֵל אַחַר אֶסְתֵּרס וְלִית לִיה תִּיאוּבְתָא לְעֵלְמִין, וְלֹא אִפִּישׁ וְלֹא עֵבִיד פִּירִין. אַךְ חֲשַׁק לְתַפְסָה כְּדִי לְמַכְרָה לְאִיזָה מֶלֶךְ, וַיִּקַּח בַּעֲדָהּ הוֹן רַב; כִּי זֶה עֵקֶר פְּנוֹת הַסֵּמ"ך-מ"ם וְהִיצֵר הָרַע לְהַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי-אָדָם בַּעֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת, וְלִמְכֹר אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ אַחֵר, כְּדִי לְקַבֵּל בַּעֲבוּרוֹ כֶּסֶף, וְזֶה מַה שְּׂצוּעַק הַנְּבִיא (צמוס ב, ו): "עַל מַכְרָם בְּכֶסֶף צַדִּיק", שְׂבִשְׂבִיל כֶּסֶף הֵם מוֹכְנִים לְמַכֵּר אֶת הַצַּדִּיק. וְהִתְחִיל לְהִשְׁתַּדֵּל בָּזָה אִיךָ לְתַפֵּס אֶת הַיִּפֹּת תֹּאֵר, שֶׁהִיא נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל. וְהַרוֹצֵחַ הוּא מַפְקֵר, כִּי הַסֵּמ"ך-מ"ם אֵךְ שְׁנִשְׁלַח מִלְמַעְלָה לְהַכְשִׁיל בְּנֵי-אָדָם, עִם כָּל זֹאת נִתְּנוּ לוֹ גְבוּל, מִדָּה וּמִשְׁקָל, עַד הֵיכֵן הוּא יָכוֹל לְהִסִּית אֶת הָאָדָם, אֲבָל לֹא לְהִיּוֹת מַפְקֵר, וְלִנְגֹם מֵהָאָדָם, וְלַעֲקֹרוֹ מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת. וְהַפְּקִיר עֲצָמוֹ, אִם יַפְעֵל יַפְעֵל, וְאִם לֹאוֹ לֹאוֹ; כִּי כֵן דֶּרֶךְ הַסֵּמ"ך-מ"ם, שְׂמַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּבֵנֵי-אָדָם, כְּשֶׁרוֹצִים לַעֲקֹר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מַמְנוֹ וְיַתְבָּרֵךְ, הֵם מַפְקִירִים אֶת עֲצָמָם לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שְׂאֲנַחְנוּ רֹאִים בְּחוּשׁ, שֵׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁהֵם מְאֹד מְסַכְּנִים, וְנִלְחָמִים בְּבֵנֵי-אָדָם לְהַפִּילָם מִמִּדְרַגַּת הָאֱמוּנָה וְהַיְהוּדוּת, וְהֵם יוֹתֵר גְּרוּעִים מֵהִיצֵר הָרַע, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ יו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן פ'), אֲשֶׁר בְּנֵי-אָדָם יֵשׁ לָהֶם כַּחַ לְמַנְעַ וְלְהִסִּית אֶת הָאָדָם, וְלִרְחֹקוֹ מֵעֲבוּדַת הַבּוֹרָא וּמִצַּדִּיקֵי אֱמֶת, יוֹתֵר מִן הִיצֵר הָרַע, כִּי הִיצֵר הָרַע אֵין לוֹ יִכְלֹת, רַק כְּפִי כַחוֹ, כְּפִי בְּחִינַת הִיצֵר הָרַע מְאִיזָה עוֹלָם שֶׁהוּא, אֲבָל הָאָדָם הוּא כְּלִיּוֹת, שְׂפָלוֹל מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, וְעַל-כֵּן מְנִיעוֹת מִבְּנֵי-אָדָם, הֵם יוֹתֵר מְנִיעֵת הִיצֵר הָרַע, וּבְפִרְטוּיּוֹת כְּשֶׁהַסֵּמ"ך-מ"ם שֶׁהוּא מַפְקֵר, וְהוּא מְלַבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּאָדָם רָשָׁע מְרָשָׁע וּמַפְקֵר, לֹא אֲכַפֵּת לוֹ מֵהַזּוּלַת, וְרוֹצֵה רַק לַעֲקֹר אוֹתוֹ מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וְאוֹמֵר לְעֲצָמוֹ, אֲשֶׁר מַה יַפְסִיד?! כִּי הוּא מַפְקֵר, בְּדַרְךְ הַרוֹצֵחַ; כִּי אֵלוֹ הַרְשָׁעִים שְׁלוּחֵי הַסֵּמ"ך-מ"ם — הֵם מַפְקֵרִים, וְהֵם מְנַסִּים בְּכָל מַחִיר לְהַכְשִׁיל אֶת בְּנֵי-אָדָם, וְלַעֲקֹר אוֹתָם מִשְׁרָשָׁם. וְלִכֵּן צָרִיכִים לְשֹׁמֵר אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד מְאֹד מֵאֲנָשִׁים כְּאֵלוֹ, שֶׁלֹּא יַפִּילוּ אוֹתוֹ בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּה, וְשֶׁלֹּא יִכְשִׁילוּ אוֹתוֹ בַּעֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת. וְהִלֵּךְ הַרוֹצֵחַ, וְקָנָה

הַרוֹצֵחַ וְקָנָה סְחֹרוֹת רַבּוֹת מְאֹד מְאֹד, רַבּוּי מִפְּלֶג מְאֹד. גַּם עָשָׂה צַפְרִים שֶׁל זָהָב, וְהָיוּ נַעֲשִׂים בְּאֲמָנוֹת, שְׁנֵדְמָה שֶׁהֵם חַיִּים מִמֶּשׁ, (נאַטִירְלִיךְ) גַּם עָשָׂה שְׁבָלִים שֶׁל זָהָב, וְהָיוּ הַצַּפְרִים עוֹמְדִים עַל הַשְּׁבָלִים, וְזֶה הָיָה בְּעֵצְמוֹ נִדְמָה לְחַדוּשׁ, שֶׁהַצַּפְרִים עוֹמְדִים עַל שְׁבָלִים, וְאִין

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

סְחֹרוֹת רַבּוֹת מְאֹד מְאֹד, רַבּוּי מִפְּלֶג מְאֹד, כִּי כָּדֵי שְׂיוּכַל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שֶׁהוּא הַרוֹצֵחַ לְתַפֵּס אֶת הַיִּפְתַּת תְּאֵר, שֶׁהִיא נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל, הוּא צָרִיךְ לְקַנּוֹת הַרְבֵּה סְחֹרוֹת בְּרַבּוּי מִפְּלֶג, כְּדֵי לְהִטְעוֹת אוֹתָהּ; כִּי בְּאֲמַת אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלָקוֹת גְּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבַּרֵךְ מִחַיָּה וּמִהוּה וּמִקִּיָּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כָּלָה, וּמָה שֶׁיֵּךְ שְׁאָדָם יַעֲזֹב לְרַגַע אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? אֵלָּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְסַבֵּב אוֹתוֹ, שֶׁמְבִיא לְפָנָיו כָּל מִינֵי סְחֹרוֹת, שֶׁיְהִיָּה עֶסוּק בְּעֵסְקֵי עוֹלָם הַזֶּה, הָעֶקֶר שֶׁיִּשְׁכַּח מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ; כִּי כִּפִּי הַרְבּוּי הַמִּפְּלֶג שֶׁל הַסְּחֹרוֹת, אָדָם עֶסוּק רַק בָּהֶן, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הוּא שׁוֹכַח מִתְּכִלְתּוֹ הַנִּצְחִית בְּשִׁבִיל מָה בָּא לְזֶה הָעוֹלָם. גַּם עָשָׂה הַרוֹצֵחַ צַפְרִים שֶׁל זָהָב, כִּי זֶה לַעֲמַת זֶה כְּמוֹ בְּקִדְשָׁה יֵשׁ שְׁתֵּי צַפְרִים, שֶׁהֵן בִּינָה וּמְלֻכוֹת, כֵּן הַרוֹצֵחַ שֶׁהוּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שֶׁרָצָה לְתַפֵּס אֶת הַיִּפְתַּת-תְּאֵר, שֶׁהִיא נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל, עָשָׂה צַפְרִים שֶׁל זָהָב (כְּמוֹ הָעֵגֶל שֶׁל זָהָב), וְהָיוּ נַעֲשִׂים בְּאֲמָנוֹת, שְׁנֵדְמָה שֶׁהֵם חַיִּים מִמֶּשׁ (נאַטִירְלִיךְ) [טַבַּע], וּכְעֵין שְׁאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, פְּרָק מֵד): וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה גּוֹעָה, וַרְאוּ אוֹתוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל וַתַּעַו אַחֲרָיו, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר סְמָאֵל נִכְנַס, וְהָיָה גּוֹעָה לְהַתְּעוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל. גַּם עָשָׂה שְׁבָלִים שֶׁל זָהָב, שֶׁזֶה סוּד הַשְּׁבַע מִדּוֹת, כְּמוֹכָא בְּפִתְבִּים סוּד (בְּרַאשִׁית מֵא, ה): "שְׁבַע שְׁבָלִים עֲלוֹת בְּקִנְיָה אֶחָד בְּרִיאוֹת וְטוֹבוֹת, וְהִנֵּה שְׁבַע שְׁבָלִים דְּקוֹת וְשְׂדוּפַת קָדִים צִמְחוֹת אַחֲרֵיהֶן" וְגו', כִּי (קֵהֶלֶת ז, יד): "זֶה לַעֲמַת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים", כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ שְׁבַע מִדּוֹת בְּקִדְשָׁה, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִמָּשִׁיךְ בָּהֶן אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ, כְּמוֹ-כֵן זֶה לַעֲמַת זֶה יֵשׁ שְׁבַע מִדּוֹת רְעוֹת, שֶׁהַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְטַמָּא בָּהֶן אֶת הָאָדָם. וְהָיוּ הַצַּפְרִים עוֹמְדִים עַל הַשְּׁבָלִים, וְזֶה הָיָה בְּעֵצְמוֹ נִדְמָה לְחַדוּשׁ, שֶׁהַצַּפְרִים עוֹמְדִים עַל שְׁבָלִים, וְאִין הַשְּׁבָלִים נִשְׁבָּרִים, כִּי הָיוּ

השבלים נשפרים, כי היו צפרים גדולים (על-פן היה חדוש) גם עשה בתחבולות שנדמה שהם מנגנים ואחת היתה מכה ומקשקשת בלשונה, (שקורין "גיקנאקט"), ואחת היתה מצלצלת בפיה, (שקורין "גישוישטיט") ואחת היתה מזמרת. והכל היה בתחבולות, שהיו בני-אדם עומדים שם בתוך חדר שהיה על הספינה מאחורי הצפרים, ועשו כל הנזכר לעיל אותן בני-אדם, ונדמה שהצפרים בעצמן מנגנים כי היו עשויים עם דראטין (חוטי ברזל) באמנות, עד שנדמה שהם בעצמן עושין כל הנזכר לעיל.

נהרי אפרסמון

צפרים גדולים (על-פן היה חדוש); כי הסמ"ך-מ"ם הולך בתחבולות עם היפת-תאר, שהיא נשמות ישראל, ומתחיל להראות לו צפרים בקדשה, שעומדים על שבלים, שהן המדות הטובות, ורוצה שעל-ידיה היא תלך אחריו, ולבסוף הוא מהפך את זה אל הצפורים של הטמאה שעומדים על שבלים, שהן המדות הרעות, וכך תופס את היפת תאר שהיא הנשמה ברשתו. גם עשה בתחבולות שנדמה, שהם מנגנים, כי הסטרא אחרא שתופסת את האדם בדמיונות, הכל בא על-ידי נגונים של הטמאה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ג'), שעל-ידי נגון של רשעים — נאחזים בו הקלפות. ואחת היתה מכה ומקשקשת בלשונה (שקורין "גיקנאקט"), ואחת היתה מצלצלת בפיה (שקורין "גישוישטיט"), ואחת היתה מזמרת, והכל היה בתחבולות, כדי לתפס את בני-אדם ברשתם; כי זו דרךם של הסמ"ך-מ"ם ונוקבא דליה, לעבד על בני-אדם בכל מיני תחבולות איה להטעותם, שזה כלל המפרסמים של שקר שמטעים את הבריות, והם כדגמת הקופים, שהיו בני-אדם עומדים שם בתוך חדר, שהיה על הספינה מאחורי הצפרים, ועשו כל הנזכר לעיל אותן בני-אדם, ונדמה, שהצפרים בעצמן מנגנים, כי היו עשויים עם דראטין (חוטי ברזל) באמנות, עד שנדמה, שהם בעצמן עושין כל הנ"ל, כידוע שגלה רבנו ז"ל, אשר יש מפרסמים

וְנִסְעַ הַרוּצַח עִם כָּל הַנִּלְ לַמְדִינָה שֶׁהִיְתָה שָׁם בַּת
הַקִּיסָר הַנִּלְ. וּבָא אֶל הָעִיר שֶׁהִיְתָה שָׁם וְעָמַד עִם
סְפִינָתוֹ בַּיּוֹם, וְשָׁלַשׁל הָאֲנָקִירִישׁ (הָעֵגוֹן) וְעַכְבָּה, (שְׁקוֹרִין
"גִּיאֲנָקִירִט") וְדָמָה עֲצָמוֹ לְסוֹחֵר גָּדוֹל. וְהָיוּ נִכְנָסִים וּבָאִים
שָׁם לְקַנּוֹת אֲצֵלוֹ סְחוּרוֹת רַבּוֹת יְקָרוֹת, וְעָמַד שָׁם אִיזָה
זְמַן, רַבֵּעַ שָׁנָה וַיּוֹתֵר, וְהָיוּ נוֹשְׂאִים מִמֶּנּוּ סְחוּרוֹת יְפוֹת
נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שֶׁל שָׁקֵר, שְׂאִינִם יוֹדְעִים בֵּין יְמִינִם לְשִׁמְאֵלִם, וַיֵּשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵם מְסַבְּבִים
אוֹתָם וּמְלַמְדִים אוֹתָם, אִיךָ יַעֲבֹדוּ עַל בְּנֵי־אָדָם, וְאַחֲר־כֵּן מִתְחַלְקִים עִם
הַכֶּסֶף, וְאֵלוֹ הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שָׁקֵר אֵינִם יוֹדְעִים וְאֵינִם מְבִינִים אֶת הַתְּחַבּוּלוֹת
שֶׁל הַגְּבָאִים שְׁלֵהֶם, וְכֵן בְּנֵי־אָדָם חוֹשְׁבִים שְׂאִין לָהֶם שׁוֹם שְׂיָכוֹת עִם כֶּסֶף,
אֲבָל בְּאֵמֶת הֵם כְּמוֹ הַקּוֹפִים, שֶׁבְּנֵי־אָדָם עוֹשִׂים עִמָּהֶם הַצָּגָה, וּמִתְחַלְקִים
אַחֲר־כֵּן עִם הַכֶּסֶף, כֵּן עֲשֵׂה הַרוּצַח צְפָרִים, שֶׁשָּׂרוּ וְרָקְדוּ וְהִכּוּ כֵּן אֶל כֵּן
וְשָׂרוּ, וְהִכּוּ הִזָּה אַחֲזִיז עֵינָיִם לְתַפְס בְּנֵי־אָדָם בְּרִשְׁתָּם, שְׂוָה כָּלֵל
הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שָׁקֵר, שְׂמֻטְעִים בְּנֵי־אָדָם.

וְנִסְעַ הַרוּצַח עִם כָּל הַנִּלְ לַמְדִינָה, שֶׁהִיְתָה שָׁם בַּת הַקִּיסָר הַנִּלְ, וּבָא
אֶל הָעִיר שֶׁהִיְתָה שָׁם, וְעָמַד עִם סְפִינָתוֹ בַּיּוֹם, וְשָׁלַשׁל הָאֲנָקִירִישׁ (הָעֵגוֹן)
וְעַכְבָּה (שְׁקוֹרִין גִּיאֲנָקִירִט) [וְעֵגְנָה], וְדָמָה עֲצָמוֹ לְסוֹחֵר גָּדוֹל; כִּי בְּאֵמֶת
הַסְּמִ"ךְ־מ"ם עוֹבֵד עַל בְּנֵי־אָדָם, וְעוֹשֵׂה אֶת עֲצָמוֹ סוֹחֵר. וְהָיוּ נִכְנָסִים וּבָאִים
שָׁם לְקַנּוֹת אֲצֵלוֹ סְחוּרוֹת רַבּוֹת יְקָרוֹת; כִּי עָקֵר הַסְּחוּרָה הַיְקָרָה שֶׁל
הַסְּמִ"ךְ־מ"ם, הוּא לְקַחַת מִהָאָדָם אֶת הַזְּמַן הַיְקָר שְׁלוֹ, כִּי בְּאֵמֶת יְמִינוֹ כָּצֵל
עוֹבֵר, וְחָבֵל מְאֹד עַל כָּל יוֹם וְעַל כָּל שָׁעָה וְעַל כָּל רִגַע שֶׁהוֹלֵךְ בְּהֵבֵל וּבְרִיק,
וְהַסְּמִ"ךְ־מ"ם מְסַבֵּב אֶת הָאָדָם סְחָרְחָר, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (תְּהִלִּים לח, יא): "לְבִי
סְחָרְחָר עֲזַבְנִי כַחֲחִי, וְאוֹר עֵינַי גַּם הֵם אֵין אִתִּי"; כִּי הוּא מְעַלִּים וּמְסָתִיר
מִהָאָדָם אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְעָמַד שָׁם אִיזָה זְמַן רַבֵּעַ שָׁנָה וַיּוֹתֵר, וְעֵינָיו
הִרְבֵּעַ שָׁנָה זֶה כְּנֶגֶד הַד' תְּקוּפוֹת שֵׁישׁ בִּשְׁנָה, שֶׁהֵם קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד,
כְּמוֹבָא (תְּקוּוּיִזְהָר, תְּקוּן כ"א): אֲרַבְעַ תְּקוּפָן דְּאִתְקַרְיָאוּ אֲרַבְעַ תְּקוּפוֹת, וְלִכְל

שָׁקְנוּ אֶצְלוֹ, וְחִשְׁקָה גַם בֵּת הַקִּיסָר לְקִנּוֹת סְחוּרָה מִמְּנוֹ,
 וְשִׁלְחָה אֵלָיו, שִׁישָׂא סְחוּרָה אֶצְלָה, וְשִׁלַּח לָהּ שְׂאִינוֹ
 צָרִיד לְזוֹה, לְשֵׂאת סְחוּרָה לְבֵית הַקּוֹנָה, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִיא
 בֵּת הַקִּיסָר, וּמִי שֶׁצָּרִיד סְחוּרָה יָבּוֹא אֶצְלוֹ, וְלִסְוֹחַר, אִין
 מִי שִׁיכְרִיחַ אוֹתוֹ עַל זֶה.

וַיֵּשְׁבָה עֲצֻמָּה בֵּת הַקִּיסָר, שְׁתַּלַּף אֶצְלוֹ. וְדַרְכָּה הָיָה
 בְּשֶׁהֲלָכָה בְּשׁוֹק הֵיטָה תּוֹלָה מִכֶּסֶה עַל פְּנֵיהָ,
 כְּדִי שְׁלֹא יִסְתַּכְּלוּ בָּהּ, כִּי יוֹכְלוּ בְּנֵי-אָדָם לִפְלֹ וְכוּ'.

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

תְּקוּפָה תֵּלַת יָרְחִין וְכוּ', דְּאִינוֹן מְסֻטְרָא דְשִׁמְאֵלָא חֲזַק תְּקִיף וְכוּ', עִין שָׁם.
 וְהָיוּ נוֹשָׂאִים מִמְּנוֹ סְחוּרוֹת יְפוֹת שָׁקְנוּ אֶצְלוֹ, כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם מְטַעֵה אֶת
 בְּנֵי-אָדָם, וְקוֹנִים אֶצְלוֹ סְחוּרָה, כֹּל מִינֵי רַע וְזָבֵל, כִּי הוּא עוֹקֵר אֶת בְּנֵי-אָדָם
 מִמְּנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְחִשְׁקָה גַם בֵּת הַקִּיסָר לְקִנּוֹת סְחוּרָה מִמְּנוֹ, כִּי הַנְּשֻׂמָה
 שֶׁנִּמְצְאָת בֵּין בְּנֵי-אָדָם, גַּם-כֵּן נִמְשַׁכֶּת אַחֲרֵיהֶם, וְשִׁלְחָה אֵלָיו, שִׁישָׂא סְחוּרָה
 אֶצְלָה, וְשִׁלַּח לָהּ, שְׂאִינוֹ צָרִיד לְזוֹה לְשֵׂאת סְחוּרָה לְבֵית הַקּוֹנָה, אֶף-עַל-פִּי
 שֶׁהִיא בֵּת הַקִּיסָר, וּמִי שֶׁצָּרִיד סְחוּרָה, יָבּוֹא אֶצְלוֹ, וְלִסְוֹחַר אִין מִי שִׁיכְרִיחַ
 אוֹתוֹ עַל זֶה. כִּי כֵן דְּרָכָם שֶׁל כָּל הַשְּׂקִינִים וְהַרְפָּאִים וְהַצְּבוּעִים, שְׂרִיץ
 הַשׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ, לְהַטְעוֹת בְּנֵי-אָדָם, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק ב', סִימָן טו): אֵלּוּ הַמִּתְפָּאֲרִין עֲצֻמֵּן בְּשֶׁקֶר בְּגִדּוּלוֹת וּנְפִלְאוֹת, כְּאֵלּוּ אִין
 שׁוֹם דְּבָר נִמְנָע מֵהֶם וְהַכֹּל בִּידָם, וַיֵּשׁ מֵהֶם שֶׁהֶם מְנַהֲיֵי הַדּוֹר וְכוּ', עִין
 שָׁם.

וַיֵּשְׁבָה עֲצֻמָּה בֵּת הַקִּיסָר, שְׁתַּלַּף אֶצְלוֹ, כִּי כַח הַפְּתוּי שֶׁל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם
 וְהַיֵּצֵר הָרַע הוּא גְדוֹל מְאֹד, וְלִכֵּן הִתְיַשְּׁבָה בֵּת הַקִּיסָר, שֶׁהֵן נְשֻׂמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁהִיא תֵּלַף אַחַר הַרוֹצֵחַ, שֶׁהִלְבִּישׁ אֶת עֲצֻמוֹ כְּסוּחַר. וְדַרְכָּה הָיָה, בְּשֶׁהֲלָכָה
 בְּשׁוֹק, הֵיטָה תּוֹלָה מִכֶּסֶה עַל פְּנֵיהָ, כְּדִי שְׁלֹא יִסְתַּכְּלוּ בָּהּ, כִּי יוֹכְלוּ בְּנֵי-אָדָם

מַחֲמַת יִפְיָה פִּנְיָה פִּנְיָה לְעִיל, עַל־כֵּן הִיְתָה מְכַסֶּה פִּנְיָה,
 בְּנִזְכָּר לְעִיל. וְהִלְכָה בֵּת הַקִּיסָר, וְכִסְתָה אֶת פִּנְיָה, וְלָקְחָה
 גַּם רַעוּתֶיהָ עִמָּה, וְחִיל (שְׁקוּרִין "וואַד") הֵלֵךְ אַחֲרֶיהָ. וּבָאתָה
 אֶל הַסּוּחָר הַנִּזְכָּר לְעִיל, (הֵינּוּ הַרוּצֵחַ שֶׁנִּדְמָה לְסוּחָר) וְקִנְתָּה
 שֵׁם סְחוּרוֹת אֶצְלוֹ, וְהִלְכָה לָהּ. וְאָמַר לָהּ הַסּוּחָר: אִם
 תָּבוֹאִי עוֹד הַפֶּעַם, אֲרָאָה לָךְ עוֹד דְּבָרִים יָפִים מְזֵה, שֶׁהֵם
 נִפְלְאִים מְאֹד, וְשָׁבָה לְבֵיתָה. שׁוּב פַּעַם אַחֲרַת בָּאתָה
 וְקִנְתָּה, וְהִלְכָה לָהּ. וְעָמַד שָׁם (הַרוּצֵחַ הַזֶּה) אֵיזָה זְמַן, בְּתוֹךְ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְפַל וְכוּ' מַחֲמַת יִפְיָה פִּנְיָה לְעִיל, עַל־כֵּן הִיְתָה מְכַסֶּה פִּנְיָה פִּנְיָה; כִּי בְּאֵמַת נִשְׁמַת
 יִשְׂרָאֵל הָיָא חֵלֶק אֱלוֹהִים מִמַּעַל מִמַּשׁ, וְאִם הָיוּ רוֹאִים אֶת יָפִי פִּנְיָה, לֹא הָיוּ
 יְכוּלִים לְסַבֵּל בְּכָלֵל אֶת אוֹרָה הַמְּאִיר מְאֹד, כִּי נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל מְאִירָה תָּמִיד,
 אֲלֹא הַגּוֹף וְהַעֲנִיּוֹת מְסֻתָּרִים וּמְעֲלִימִים אֶת הָאוֹר, וְכַמְּאֲמָרָם ז"ל (נְדָרִים סו.):
 בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל נְאוֹת הֵן, אֲלֹא שֶׁהַעֲנִיּוֹת מְנוּלְתָן; וְלִכֵּן הִבֵּת קִיסָר הִיְתָה צְרִיכָה
 לְלַכֵּת בְּכִסּוּי פִּנְיָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵרְאוּ אֶת יִפְיָה הָאֱלֹקִי שֶׁמְאִיר בָּהּ. וְהִלְכָה בֵּת
 הַקִּיסָר, וְכִסְתָה אֶת פִּנְיָה, שֶׁלֹּא יֵרְאוּ אֶת פִּנְיָמוּתָהּ, וְלָקְחָה גַּם רַעוּתֶיהָ עִמָּה,
 כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְדַרְשׁ שְׁמוּאֵל, פְּרָשָׁה כד): לְמַדְתָּךְ תּוֹרָה דְּרָךְ אֲרִין,
 שֶׁלֹּא יְהִי אָדָם יוֹצֵא לְדְרָךְ פְּחוֹת מְשֻׁנִּים; וְחִיל (שְׁקוּרִין וואַד) [מְשֻׁמֵּר], הֵלֵךְ
 אַחֲרֶיהָ, שֶׁהֵם מְלַאכֵי הַשְּׁמִירָה שֶׁמְלוּיִן אֶת הָאָדָם, וְכַמְּאֲמָרָם ז"ל (מַעֲנִית יא.):
 שְׁנֵי מְלַאכֵי הַשְּׁרֵת הַמְּלוּיִן לוֹ לְאָדָם, הֵן מְעִידִין עָלָיו. וּבָאתָה אֶל הַסּוּחָר
 הַנַּ"ל (הֵינּוּ הַרוּצֵחַ, שֶׁנִּדְמָה לְסוּחָר), וְקִנְתָּה שֵׁם סְחוּרוֹת אֶצְלוֹ, וְהִלְכָה לָהּ.
 וְאָמַר לָהּ הַסּוּחָר: אִם תָּבוֹאִי עוֹד הַפֶּעַם, אֲרָאָה לָךְ עוֹד דְּבָרִים יָפִים מְזֵה,
 שֶׁהֵם נִפְלְאִים מְאֹד; כִּי כִּף דְּרָכּוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע, שֶׁמוֹשֵׁךְ אֶת הָאָדָם בְּכָל פַּעַם
 אֵלָיו, וְכַמְּאֲמָרָם ז"ל (שְׁבַת קה:), שֶׁכֵּף אֲמָנוּתוֹ שֶׁל יֵצֵר הָרַע, הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ
 עֲשֵׂה כֵּף, וְלִמְחָר אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כֵּף, עַד שֶׁאוֹמֵר לוֹ: עֲבֹד עֲבוּדָה זָרָה, וְהוֹלֵךְ
 וְעוֹבֵד. וְשָׁבָה לְבֵיתָה. שׁוּב פַּעַם אַחֲרַת בָּאתָה וְקִנְתָּה וְהִלְכָה לָהּ. וְעָמַד שָׁם
 (הַרוּצֵחַ הַזֶּה) אֵיזָה זְמַן; בְּתוֹךְ כֵּף נַעֲשִׂית (הִבֵּת קִיסָר הַנַּ"ל) רְגִילָה אֶצְלוֹ, נִכְנָסַת

כָּךְ נַעֲשִׂית (תַּבַּת קִיסָר הַנִּ"ל) רְגִילָה אֶצְלוֹ, נִכְנָסַת וַיּוֹצֵאת.
 פַּעַם אַחַת בָּאתָה אֶצְלוֹ, וְהִלַּךְ וּפָתַח לָהּ הַחֲדָר שֶׁהָיוּ
 עוֹמְדִים שָׁם הַצִּפּוּרִים שֶׁל זָהָב וְכוּ', וַרְאָתָה שֶׁהוּא
 חֲדוּשׁ נִפְלָא, וַרְצוּ גַם הָאֲחֵרִים, הֵינּוּ חֲחִיל, לִפְנֵים, וְאָמַר
 לָאוּ לָאוּ, זֶה אֵינִי מֵרְאָה לְשׁוּם אָדָם, רַק אֵלֶיךָ שָׂאתָ בַת
 הַקִּיסָר, אֲבָל לְאֲחֵרִים אֵינִי רוֹצֵה כָּלֵל. וְנִכְנָסָה הָיָא

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וַיּוֹצֵאת; כִּי בָרְגַע שָׁאָדָם מֵרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְלַכֵּת אַחַר יֶצְרוֹ הָרַע, לְבַסּוֹף הוּא
 נִלְכָּד בְּרִשְׁתּוֹ.

פַּעַם אַחַת בָּאתָה אֶצְלוֹ הַבַּת קִיסָר, וְהִלַּךְ הָרוֹצֵחַ וּפָתַח לָהּ הַחֲדָר, שֶׁהָיוּ
 עוֹמְדִים שָׁם הַצִּפּוּרִים שֶׁל זָהָב וְכוּ', וְהַכֵּל הָיָה רַק כְּסוֹת עֵינַיִם, כִּי הָרוֹצֵחַ
 שֶׁהוּא הַסּוֹחֵר, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, מְטַעֵה בְּנֵי-אָדָם, וּמֵרְאָה לָהֶם צִפּוּרִים שֶׁל זָהָב
 וְכַדוּמָה, כֹּל מֵינֵי דְמִיוֹנוֹת שָׁאָדָם נִמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם. וַרְאָתָה שֶׁהוּא חֲדוּשׁ נִפְלָא,
 כִּי כֵן דִּרְכָּה שֶׁל הַטְּמָאָה, שְׁעוֹבֶדֶת עַל בְּנֵי אָדָם, וּמְדַמָּה לָהֶם כְּאֵלוֹ רוֹאִים
 דְּבָרִים נִפְלָאִים, חֲדוּשׁ נִפְלָא, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרֵיהָ אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְלִמְצוֹץ לָהֶם
 אֶת הַשִּׁכְּל, כְּמוֹ עַכְבִּישׁ, שְׁשׂוּם אֶת קוֹרְיוֹ, כְּדֵי לְתַפֵּס זְבוּבִים בְּרִשְׁתּוֹ, כֵּן
 הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שֶׁהוּא הָרוֹצֵחַ, מְלַבִּישׁ עֲצָמוֹ בַּסּוֹחֵר, וּמֵרְאָה לְהַנְשָׂמָה שֶׁהִיא
 בַּת קִיסָר, שֵׁישׁ לוֹ בְּחֲדָרוֹ חֲדוּשׁ נִפְלָא, וּבִבְאֻמַּת הַכֵּל דְּמִיּוֹן וְהַבֵּל גְּדוֹל מְאֹד,
 אֵךְ הַנְשָׂמָה נִמְשַׁכֶּת אַחַר הַשִּׁקָר, וְכָךְ הוּא תּוֹפֵס אוֹתָהּ. וְזֶה שִׁיף בְּכָל מְקוֹם,
 שֵׁישׁ רוֹצֵחַ שֶׁהוּא הַסּוֹחֵר, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שְׁמַקִּים חֲדָר, וְרוֹצֵה לְהַכְנִיס שָׁם
 אֶת הַנְשָׂמָה, וּמֵרְאָה לָהּ אֵיזָה חֲדוּשׁ נִפְלָא, וְאֵם לֹא נִזְהָרִים, אֲזַי נוֹפְלִים
 בַּפֶּח, וְכִבֵּר קָשָׁה לְצֵאת מִמֶּנּוּ. וַרְצוּ גַם הָאֲחֵרִים, הֵינּוּ חֲחִיל לִפְנֵים, וְאָמַר:
 לָאוּ, לָאוּ! זֶה אֵינִי מֵרְאָה לְשׁוּם אָדָם, רַק אֵלֶיךָ, שָׂאתָ בַת הַקִּיסָר; כִּי כֵן
 דִּרְכוֹ שֶׁל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הָרָשָׁע הָרוֹצֵחַ, שְׁרוֹצֵה לְרַצֵּחַ אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, הוּא
 עוֹבֵד עֲלֵיהָ כְּאֵלוֹ רַק לָהּ יִגְלָה אֶת הַסּוֹד הַנִּפְלָא שְׁלוֹ, חֲדוּשׁ נִפְלָא, וּבִבְאֻמַּת
 אֵין זֶה אֵלָּא שְׁטוֹת וְדְמִיּוֹן גְּדוֹל מְאֹד, כִּי הוּא רַק רוֹצֵה לְתַפֵּס אֶת הַבַּת
 קִיסָר, וְאָמַר: רַק לָךְ אֲנִי מֵרְאָה אֶת זֶה, אֲבָל לְאֲחֵרִים אֵינִי רוֹצֵה כָּלֵל, כִּי

בַּעֲצָמָהּ, וְהֵלֶךְ גַּם הוּא אֶל הַחֹדֶר, וְנָעַל הַדֶּלֶת, וַעֲשֵׂה כַפְשׁוּטוֹ, שֶׁלְקַח שֶׁק וְהִנִּיחָהּ בְּעַל־כַּרְחָהּ בְּתוֹךְ הַשֶּׁק, וּפְשֵׁט מִמֶּנָּה מְלַבּוּשִׁיהָ, וְהִלְבִּישָׁם אֶת מֵאֲטָרָאם (מִלַּח) אַחֵר, וּכְסָה פָנָיו, וּדְחַפּוּ לַחוּץ, וְאָמַר לוֹ לֵךְ. וְהֵמָּאֲטָרָאם הַזֶּה, הוּא אֵינּוּ יוֹדֵעַ כָּלֵל מַה נַּעֲשֵׂה עִמּוֹ, וְתִכְפֵּף שִׁיִּצָּא לַחוּץ וּפָנָיו מִכְסָה, וְהַחִיל לֹא יָדְעוּ, וְהַתְחִילוּ לֵילֵךְ עִמּוֹ

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

כל אלו הרמאים והצבועים עובדים כף על האדם: רק לך אני אגלה את הסוד החדוש נפלא שיש לי, אבל לאחרים לא אגלה. ובאמת אין לך עוד דמיון יותר גדול מזה, כי מי שיש לו באמת סוד, אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כא), שהישר שיגלה את הסגלה לעם סגלה; כי צריכים לגלות ולפרסם לכלם את הסוד שיש לו. ולכן אם רואים שאחד אומר: רק לך אני אגלה ולא לאחרים, וכאלו רק אתה מסגל להבין, צריכים לדעת שזה שקרן, רמאי, צבוע, שר"ץ השורץ על הארץ. ונכנסה היא בעצמה, והלך גם הוא אל החדר ונעל הדלת, ועשה כפשוטו, שלקח שק, והניחה בעל-כרחה בתוך השק, ופשט ממנה מלבושיה; והסבה שהרוצח יכול היה לה, מפני שהתיחדה עמו, כי יחוד הוא עון חמור מאד מאד, שהוא אסור דאורייתא, וכיון שעברו על אסור יחוד, כבר היה יכול לה, והכניסה בשק, ופשט ממנה את מלבושיה; כי הנשמה היא חלק אלוהי ממעל, והיא לבושה עם אור אין סוף ברוך הוא, ודבקה תמיד בו יתברך, אבל כיון שעובר אסור יחוד, ומתיחד עם אשה, או אשה עם גבר, על-ידי-זה הסמ"ך-מ"ם שהוא הרוצח, מוריד ממנה את לבושה, שהוא אור זיו וחיות ודבקות הבורא יתברך שמו, ומלביש אותה עם שק, בחינת (ישעיה נ, ג): "אלביש שמים קדרות, ושק אשים כסותם"; והלבישם את מאטראם [מלח] אחר, וכסה פניו, הינו שלוקח את הלבושים שלו, ונותן את זה לאיזה שליח משליחיו, ודחפו לחוץ, ואמר לו: לך! והמאטראם הזה הוא אינו יודע כלל מה נעשה עמו; כי כן דרכו של הסטרא אחרא והקלפות, שמחליפים רע בטוב, וטוב ברע. ותיכף שיצא לחוץ ופניו מכסה, והחיל

מיד, כמדמה להם, שזאת היא הבת הקיסר. והוא (הינו המאטראס) הולך עם החיל שהוליכוהו, ולא ידע היכן הוא כלל, עד שבא לשם, לחדר שהיתה הבת קיסר יושבת שם, וגלו פניו וראו שהוא מאטראס, ונעשה רעש גדול, ואת המאטראס טפחו על פניו היטב ודחפוהו, כי הוא אינו חיב, כי לא ידע כלל)

והרוצח לקח את הבת הקיסר, וידע שבודאי ירדפו אחריו. והלך מן הספינה, וטמן עצמו עמה בבור, שהיה בו מי גשמים, עד שיעבר הרעש. ואת

גהרי אפרסמון

לא ידעו שזה אחד מהם, והתחילו לילך עמו מיד, כמדמה להם שזאת היא הבת הקיסר. והוא (הינו המאטראס), הולך עם החיל שהוליכוהו, ולא ידע היכן הוא כלל, כי בשלוקחים את הנשמה, ומכניסים אותה בשק, ולוקחים את הלבושין שלה, ונותנים אותם לאחד משלוחי הרוצח, זה כאב ומכאוב גדול להנשמה, וגם השליח משלוחי הרוצח, אינו יודע מה רוצים ממנו, כי באמת אין לו שום שיכות אל הקדשה, שהוא לבוש של הנשמה, שהיא הבת קיסר, עד שבא לשם, לחדר שהיתה הבת קיסר יושבת שם, וגלו פניו, וראו שהוא מאטראס, ונעשה רעש גדול; כי כשחוזרים למקומה של הנשמה, ורואים שזה לא היא, נעשה מזה רעש גדול מאד, להיכן הנשמה נפלה, ואת המאטראס טפחו על פניו היטב ודחפוהו, כי הוא אינו חיב, כי לא ידע כלל; כי כן דרכם של הסטרא אחרא והקלפות, שלוקחים את הנשמה, ומחליפים אותה עם אחד משליחיו, והוא כלל אינו יודע מה רוצים ממנו, והוא מקבל מכות, ודוחפים אותו לחוץ. והרוצח לקח את הבת הקיסר, וידע שבודאי ירדפו אחריו; כי הצדיקים שבכל דור ודור, מוסרים את נפשם בשביל נשמות ישראל הבת קיסר, כדי להצילם מהרוצח, והרוצח יודע מזה, ולכן והלך מן הספינה, וטמן עצמו עמה בבור, שהיה בו מי גשמים, עד שיעבר

המאטראסין (המלחים) של הספינה צוה שתכף ומיד
 יחֲתְכוּ הָאֲנָקִירִם (העוגנים) וַיִּבְרְחוּ מִיד, כִּי בּוֹדָאי יִרְדְּפוּ
 אַחֲרֵיהֶם, וּבּוֹדָאי לֹא יִהְיוּ רוֹבִים אֶל הַסְּפִינָה מִחֲמַת הַבַּת
 קִיסָר, שֶׁהֵם סְבוּרִים שֶׁהִיא שָׁם בַּסְּפִינָה. רַק שִׁירְדְּפוּ
 אֶתְכֶם, וְעַל־כֵּן תִּבְרְחוּ מִיד, וְאִם יִשְׁיִגּוּ אֶתְכֶם, יִשְׁיִגּוּ;
 מַה בָּזָה. כְּדָרֶךְ הַרוֹצְחִים שְׂאִינָם מִשְׁגִּיחִין עַל עֲצָמָן כָּלֵל.
 וְכֵן הָיָה שֶׁנַּעֲשָׂה רַעַשׁ, וַרְדְּפוּ תִכְף אַחֲרֵיהֶם, אֲךָ לֹא
 מִצְאוּהָ שָׁם.

נחרי אפרסמון

הרעש; כי הרוצח הסטרא אחרא, לוקח את הנשמה של הבת קיסר, ומחביא
 אותה בבור שיש שמה מי גשמים, שהוא על שם הגבורה, כמאמרם ו"ל
 (תענית ב.): מאי גבורות גשמים, אמר רבי יוחנן, מפני שירדין בגבורה. ואת
 המאטראסין (מלחים) של הספינה צוה הרוצח, שתכף ומיד יחֲתְכוּ הָאֲנָקִירִם
 (העוגנים) וַיִּבְרְחוּ מִיד, כִּי בּוֹדָאי יִרְדְּפוּ אַחֲרֵיהֶם, וּבּוֹדָאי לֹא יִהְיוּ רוֹבִים אֶל
 הַסְּפִינָה מִחֲמַת הַבַּת קִיסָר, שֶׁהֵם סְבוּרִים, שֶׁהִיא שָׁם בַּסְּפִינָה, רַק שִׁירְדְּפוּ
 אֶתְכֶם, וְעַל־כֵּן תִּבְרְחוּ מִיד. וְאִם יִשְׁיִגּוּ אֶתְכֶם — יִשְׁיִגּוּ, מַה בָּזָה?! כְּדָרֶךְ
 הַרוֹצְחִים, שְׂאִינָם מִשְׁגִּיחִין עַל עֲצָמָן כָּלֵל, הִינּוּ הַרוֹצְחִים הַזֵּהִיר אֶת אֲנָשָׁיו,
 אֲתֵם תִּבְרְחוּ, שְׁלֹא יוּכְלוּ לַתַּפֵּס אֶתְכֶם, וְאֶפְלוּ יִתַּפְּסוּ אֶתְכֶם — מַה בְּכַף,
 כִּי רוֹצְחִים אֵינָם מְסַתְּפִלִים עַל עֲצָמָם כָּלֵל, וּבְכַרְט הַרוֹצְחִים הַגְּדוֹל הַמְּמַנָּה
 עֲלֵיהֶם מִפְּקִירָם לְגַמְרִי, וְלֹא אִכְפַּת לוֹ שִׁיְהַרְגוּ אֶת אֲנָשָׁיו, הַפֶּךָ מִצַּד הַקְּדֻשָּׁה,
 שֶׁהַצְּדִיק מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּשָׂבִיל אֲנָשָׁיו לְהַחִיּוֹת אוֹתָם, וְלַעֲוֹרֵר אוֹתָם
 מִהַשְּׁנָה, כַּמוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן ס'); כִּי הַצְּדִיק
 מְעוֹרֵר מִהַשְּׁנָה, כִּי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם, שִׁישְׁנִים אֶת יְמֵיהֶם, וְהַצְּדִיק עוֹסֵק לַעֲוֹרֵר
 אוֹתָם מִהַשְּׁנָה; כִּי הַצְּדִיק הוּא רַחֲמָן, כַּמוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לקוטי מוה"ר"ן,
 חלק ב', סימן ז') בְּסוּד (ישעיה מט, י'): "כִּי מְרַחֵם יִנְהַגֵּם", וְעַקֵּר הַרְחַמְנוּת
 לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעוֹוֹנוֹת, לֹא־כֵן הַרוֹצְחִים, שֶׁהוּא הַסְּמִיךְ־מ"ם, מִפְּקִיר אֶת
 אֲנָשָׁיו. וְכֵן הָיָה, שֶׁנַּעֲשָׂה רַעַשׁ, וַרְדְּפוּ תִכְף אַחֲרֵיהֶם, כִּי הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר

וְהָרוּצַח הַחַבִּיא עֲצָמוּ עִמָּה בְּבוֹר שֶׁל מִי גְשָׁמִים, וְהָיוּ
 מִנְחִים שָׁם. וְהָיָה מִפְּחִיד אוֹתָהּ שֶׁלֹּא תִצְעַק,
 שֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ בְּנֵי-אָדָם. וְהָיָה אוֹמֵר לָהּ: אֲנִי מִסְרָתִי נִפְשִׁי
 בְּשִׁבִילְךָ כִּדִּי לְתַפְסֵךְ, וְאִם אֶפְסִיד אוֹתְךָ, אֵין חַיִּי
 נְחֻשְׁבִים אֶצְלִי כְּלוּם, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר אֶת בִּידִי, אִם אֶחֱזֹר
 וְאֶפְסִיד אוֹתְךָ וְתִמְנְעֵי מִמֶּנִּי, אֵין חַיִּי נְחֻשְׁבִים אֶצְלִי
 מֵאוּמָה כָּלֵל. עַל-כֵּן תִּכְּף שְׁתַּתְּנִי צַעֲקָה, אֶחְנַק אוֹתְךָ
 מִיָּד, וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה, כִּי אֵינִי שׂוֹה בְּעֵינַי כְּלוּם. וְתִירָא

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

רוֹדְפִים אַחַר נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לָהֶם לְהַחֲזִיר אֶת הַנְּשָׁמָה
 שֶׁנִּלְכְּדָה עַל-יְדֵי הַסְּמ"ך-מ"ם, כִּי תִכְּף-וּמִיד כְּשֶׁנּוֹפְלִים בְּיָדָם, כְּכֹר קָשָׁה
 מְאֹד מְאֹד לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִשָּׁם, כִּי תִכְּף-וּמִיד כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה נּוֹפֶלֶת בִּידֵי הָרוּצַח,
 כְּכֹר אֶךְ לֹא מִצְאוּהָ שָׁם. וְהָרוּצַח הַחַבִּיא עֲצָמוּ עִמָּה בְּבוֹר שֶׁל מִי גְשָׁמִים,
 שֶׁהוּא מְקוּם שֶׁל גְּבוּרוֹת כַּנ"ל, וְהָיוּ מִנְחִים שָׁם, וְהָיָה מִפְּחִיד אוֹתָהּ שֶׁלֹּא
 תִצְעַק, שֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ בְּנֵי-אָדָם. וְהָיָה אוֹמֵר לָהּ: אֲנִי מִסְרָתִי נִפְשִׁי בְּשִׁבִילְךָ
 כִּדִּי לְתַפְסֵךְ, וְאִם אֶפְסִיד אוֹתְךָ, אֵין חַיִּי נְחֻשְׁבִים אֶצְלִי כְּלוּם, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר
 אֶת בִּידִי, אִם אֶחֱזֹר וְאֶפְסִיד אוֹתְךָ וְתִמְנְעֵי מִמֶּנִּי, אֵין חַיִּי נְחֻשְׁבִים אֶצְלִי
 מֵאוּמָה כָּלֵל, עַל-כֵּן תִּכְּף שְׁתַּתְּנִי צַעֲקָה, אֶחְנַק אוֹתְךָ מִיָּד, שׂוֹה מָה
 שֶׁהַסְּמ"ך-מ"ם וְהַשֵּׁטֶן הָרוּצַח הַגָּדוֹל אֵינּוּ נוֹתֵן לְאָדָם לִצְעַק אֶל הַקְּדוֹשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא, וּמִפְּחִיד אוֹתוֹ, אֲשֶׁר תִּכְּף-וּמִיד אִם יִצְעַק — יִחְנַק אוֹתוֹ. וְכִמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר אֶצֶל נְעֻרָה הַמְּאֲרָשָׁה (דְּבָרִים כב, כו): "וְלִנְעֻרָה לֹא תַעֲשֶׂה דְבָר, אֵין
 לְנְעֻרָה חֲטָא מוֹת, כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל רַעְהוּ וּרְצָחוֹ נִפְשׁ, כֵּן הַדְּבָר הַזֶּה,
 כִּי בַשָּׂדֶה מִצְאָהּ, צַעֲקָה הַנְּעֻרָה הַמְּאֲרָשָׁה, וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ"; כִּי הַסְּמ"ך-מ"ם
 מִפְּחִיד אוֹתָהּ מְאֹד מְאֹד לֹא לִצְעַק, וְאוֹמֵר לָהּ, שְׂאִם תִצְעַק — יִחְנַק אוֹתָהּ,
 וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה, כִּי אֵינִי שׂוֹה בְּעֵינַי כְּלוּם, כִּי זוֹ דְרָכָם שֶׁל הַסְּטָרָא אֶחְרָא
 וְהַקְּלָפוֹת, שֶׁתּוֹפְסִים נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בִּידֵים לְהַעֲבִירָם עַל הַדֶּת, שֶׁהוֹלֵךְ לָהֶם
 בְּחַיִּים לְתַפְסֵ אֶפְלוֹ נַשְׁמָה אַחַת, וְלֹא אֶכְפֵּת לָהֶם מֵעֲצָמָם כָּלֵל, הַעֲקֹר לְנִתְקַ

לְנַפְשָׁהּ מִפְּנֵיו (הֵינּוּ הִבֵּת קִיסָר הָיְתָה יִרְאָה לְצַעֲקַ מִפְּנֵי אִימַת הַרוֹצֵחַ). אַחֲר־כֵּן יֵצֵא מִשָּׁם עִמָּה וְהוֹלִיךְ אוֹתָהּ בְּעִיר, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְהוֹלְכִים, וּבָאוּ לְמָקוֹם אַחֵר, וְהָבִין שָׁגַם שָׁם מִחֻפְּשִׁים, וְהַחֲבִיא עֲצָמוֹ עִמָּה עוֹד בְּמִקְוֵה. וְכֵן יֵצֵא מִשָּׁם וְהֵלֵךְ וְהַחֲבִיא עִמָּה עוֹד בְּמָקוֹם אַחֵר, עַד שֶׁהָיָה

נְחָרִי אֶפְרַסְמוֹן

אֶפְלוּ נִשְׁמָה אַחַת מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְאֶצֶל אֵלֶּה הַרְשָׁעִים הָאֲרוּרִים הַרוֹצְחִים, שֶׁקָּבְלוּ מִהַרוֹצֵחַ הַגָּדוֹל, לֹא אִכְפַּת לָהֶם שׁוֹם דְּבָר, וְלֹא שׁוֹיִם לָהֶם הַחַיִּים, אִם לֹא יִשְׁיגוּ אֶת מְזִימָתָם הַרְעָה. וְתִירָא לְנַפְשָׁהּ מִפְּנֵיו (הֵינּוּ הִבֵּת קִיסָר הָיְתָה יִרְאָה לְצַעֲקַ מִפְּנֵי אִימַת הַרוֹצֵחַ); וְזוֹ הַטְּעוֹת שֶׁל נִשְׁמָה שֶׁנִּפְלָה בְּיַד־רוֹצֵחַ, שֶׁמִּפְּחַדָּת לְצַעֲקַ, כִּי אִם הָיְתָה מְרַגְלֶה אֶת עֲצָמָה לְצַעֲקַ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶפְלוּ בְּהַמָּקוֹם שֶׁהָיָה נִמְצָאָת בְּמִדְּוֹר הַקְּלָפוֹת, אִף שֶׁהַרוֹצֵחַ מְאִים עָלֶיהָ, שָׁאֵם תְּצַעֲקַ הוּא יִהְרַג אוֹתָהּ, אִף-עַל-פִּי-כֵן אִם הַנִּשְׁמָה הָיְתָה צוֹעֲקַת וְלֹא מִפְּחַדָּת מִמֶּנּוּ, הָיְתָה סוּף כָּל סוּף יְכוּלָה לְצַאֵת מִזֶּה, כְּמֵאֶמֶר־י"ל (בְּרִכּוֹת י'): אֶפְלוּ חֶרֶב חֲדָה מִנַּחַת עַל צִנְאוֹרוֹ שֶׁל אָדָם, אֵל יִמְנַע עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים; כִּי אֲסוּר לְהִתְנַאֵשׁ, אֶפְלוּ שֶׁהַרוֹצֵחַ מִחֲזִיק אוֹתָךְ בְּגִדְיוֹ, וּמְאִים עָלֶיךָ — אִם תְּצַעֲקַ אַחֲנֵק אוֹתָךְ, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וְלְצַעֲקַ אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. אַחֲר־כֵּן יֵצֵא מִשָּׁם עִמָּה, הֵינּוּ הַרוֹצֵחַ עִם הִבֵּת קִיסָר, שֶׁהָיָה הַנִּשְׁמָה, וְהוֹלִיךְ אוֹתָהּ בְּעִיר, וְהָיוּ הוֹלְכִים וְהוֹלְכִים, כִּי הַרוֹצֵחַ שֶׁהוּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, מוֹלִיךְ אֶת הַנִּשְׁמָה שׁוֹלֵל מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. וּבָאוּ לְמָקוֹם אַחֵר, וְהָבִין שָׁגַם שָׁם מִחֻפְּשִׁים, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת אֵינוֹ מֵנִיחַ אֶת הַנִּשְׁמָה לְפַל, וְהוּא רָץ אַחֵר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְקִרְבָּם אֲלֵיו יִתְבַּרֵךְ, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ י"ל (לְקוּשִׁי-מוֹהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן מג): מַה שֶׁהַצְּדִיקִים רוֹדְפִים אַחֵר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְקִרְבָּם, אֵין זֶה בְּשִׁבִיל לְהַרְבוֹת כְּבוֹדָם, אֲלֹא לְהַשְׁלִים דַּעְתָּם, וְהֵם רוֹצִים לְהַצִּיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן הֵם וְתַלְמִידֵיהֶם רְצִים וּמְשׁוּטָטִים אַחֵר נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְרַחֲקוּ, וְנִמְצָאִים בְּיַד־הַרוֹצֵחַ הַגָּדוֹל שֶׁהוּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם. וְהַחֲבִיא עֲצָמוֹ עִמָּה עוֹד בְּמִקְוֵה, כִּי זֶה לְעַמְתָּה זֶה עָקַר הַהַצְּלָה לְהַנְצִיל מִיַּד־הַסֵּמ"ךְ-מ"ם וְהַסֵּטְרָא אַחֲרָא, זֶה עַל-יַד־טְבִילַת מִקְוֵה. וְכֵן יֵצֵא מִשָּׁם, וְהֵלֵךְ וְהַחֲבִיא עִמָּה

מחביא עצמו עמה בכל השבעה מקומות, שהחביא
 הבערגיר עם אמה פנ"ל, שהם השבעה עדים הנ"ל (הינו
 שבעה מיני מים) שהם בור ומקנה ומעין וכו' פנ"ל, עד אשר
 בא אל הים. וחפש שם למצא על-כל-פנים ספינה קטנה
 של צידי דגים כדי לעבר עמה. ומצא ספינה, ולקח את
 בת הקיסר. והוא לא היה צריך אותה, כי היה סרים

נחרי אפרסמון

עוד במקום אחר, עד שהיה מחביא עצמו עמה בכל השבעה מקומות,
 שהחביא הבערגיר עם אמה פנ"ל, שהם השבעה עדים הנ"ל (הינו שבעה מיני
 מים), שהם: בור ומקנה ומעין וכו' פנ"ל; כי מה שעבר על אמה, כף עבר
 על בתה, וכמו שאמר הנביא (יחזקאל טו, מד): "הנה כל המשל עליך ימשל
 לאמר כאמה בתה"; וכן אמרו חכמינו הקדושים (כתבות סג.): והינו דאמרי
 אינשי, רחלא בתר רחלא אזלא, כעובדי אמה כף עובדי בתא; עד אשר
 בא אל הים, וחפש שם למצא על-כל-פנים ספינה קטנה של צידי דגים, כדי
 לעבר עמה; רבנו ו"ל אמר (לקיטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), שהצדיק נקרא דג
 השט בים החכמה, והרוצח הסמ"ך-מ"ם רוצה גם לתפס את הצדיקים.
 וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ספה נב.): יצרו של אדם מתגבר עליו בכל
 יום ומבקש להמיתו, שנאמר (תהלים לו, לב): "צופה רשע לצדיק ומבקש
 להמיתו", ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא שעוזר לו, אינו יכול לו, שנאמר (שם,
 פסוק לג): "הנני"ה לא יעזבנו בידו, ולא ירשיענו בהשפטו", ואמרו (ספה נב.):
 ובתלמידי חכמים יותר מכלם, כי עליהם מתגבר יותר מכלם. וכעין שאמר
 רבנו ו"ל (סיי-מוהר"ן, סימן תפז): הצדיקים שוגים בזה במה שמאחרים זמן
 תפלה. וכן אמר (סיי-מוהר"ן, סימן תפד), שזה יצר הרע גדול אצל הלומדים
 להמציא חדשות, הינו מה שכל אחד רוצה דיקא להמציא דין חדש, שכל
 זה הוא ספינת דגים, הינו שהסמ"ך-מ"ם הרוצח תופס גם צדיקים ברשותו,
 אשר הם נקראים בחינת דגים. ומצא ספינה פזאת, שיוכל לתפס גם את הבת
 קיסר, שהיא נשמת ישראל, וכמובא בדברי רבנו ו"ל (לקיטי-מוהר"ן, חלק א',
 סימן א'), שהיצר הרע מלביש את עצמו במצוות; ולקח את בת הקיסר, והוא

כַּנְ"ל, אֵף הָיָה רוּצָה לְמִכְרָה לְאִיזָה מְלֶךְ, וְהָיָה מִתִּירָא פֶּן יִתְפָּסוּ אוֹתָהּ מִמְּנֹו. וְהֶלֶךְ וְהִלְבִּישׁ אוֹתָהּ בְּבִגְדֵי מֵאֵטְרָאס, וְנִדְמִית לְזָכָר, וְעָבַר עִמּוֹ בַּיָּם. (מכאן ולהלאה נדבר על הבת קיסר בלשון זכר, כי בלשון זה ספר רבנו זכרוננו לברכה, מחמת שהרוצח הלביש אותה כמו זכר) וּבֵא רוּחַ סַעְרָה, וְנִשְׂא

נחרי אפרסמון

לא היה צריך אותה, פי היה סריס כנ"ל, כמובא בזהר (משפטים קג): ואל אחר אסתרס ולית ליה תיאובתא לעלמין, ולא אפיש ולא עביד פירין וכו', עין שם; אף היה רוצה למכרה לאיזה מלך, פי הסמ"ך-מ"ם הרוצח, בשביל כסף יעשה את הכל, כמו שאנחנו רואים היום, שיש מפרסמים של שקר, שלוחי הסמ"ך-מ"ם, אשר בשביל כסף הם מוכנים להפקיר את נשמות ישראל. והיה מתירא פן יתפסו אותה ממנו, והלך והלביש אותה בבגדי מאטראס, ונדמית לזכר, כי הבת קיסר, שהיא נשמת ישראל, היא בחינת מקבלת, שמקבלת מהצדיק, אבל הסמ"ך-מ"ם הרוצח, מלביש אותה בבגדי זכר, שתהיה משפעת, שזה פגם באמונת חכמים, שאומרים לה: מה את צריכה לקבל מהצדיק, את יכולה בעצמך להיות משפיעה, שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין קי): כל החולק על רבו כחולק על השכינה; ואמרו (שם): כל העושה מריבה עם רבו, כעושה עם שכינה; ואמרו (שם): כל המתרעם על רבו כאלו מתרעם על השכינה; ואמרו (שם): כל המהרהר אחר רבו, כאלו מהרהר אחר שכינה; ואמרו (שם ה): תלמיד, אל יורה הלכה במקום רבו, אלא אם כן היה רחוק ממנו שלש פרסאות; והסמ"ך-מ"ם הרוצח, מלביש את הבת קיסר, שהיא נשמות ישראל, שתחלק על רבה, כאלו היא כבר מלבשת בלבוש זכר, והיא יכולה להיות גם כן משפיעה. ועבר עמו ביום (מכאן ולהלאה נדבר על הבת קיסר בלשון זכר, כי בלשון זה ספר רבנו ז"ל, מחמת שהרוצח הלביש אותה כמו זכר), כי זו היא התחלת עקירת הבת קיסר משרשה, על ידי שמוציא אותה מבחינת מקבל, ועושה אותה לבחינת משפיע, כאומר: מה אתה צריך ללכת אל הצדיק ולקבל ממנו, כשאתה בעצמך יכול להשפיע לזולתך. ובא רוח סערה, ונשא הספינה אל הספר,

הַסְפִינָה אֶל הַסֶּפֶר, וְשָׁבַר אֶת הַסְפִינָה, וּבָאוּ אֶל אוֹתוֹ
הַסֶּפֶר, שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַנִּלְל, שֶׁהָיָה שֵׁם הַבְּחֹר הַנִּלְל.

בְּבוֹאֵם לְשֵׁם, וְהַגְזִלְוּ הָיָה בְּקִי בַדְרָכִים כְּדַרְכֵם, וַיֵּדַע

נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

וְשָׁבַר אֶת הַסְפִינָה, כִּי אִם עוֹקְרִים אֶת עֲצָמָם מֵהַצְדִּיק הָאֵמֶת, לְבִסּוֹף בָּא
רוּחַ סְעָרָה, וְלוֹקַח אֶת הַגּוֹף, שְׁנֹקְרָא סְפִינָה, וְשׁוֹבֵר אוֹתוֹ לְגַמְרִי. וּבָאוּ אֶל
אוֹתוֹ הַסֶּפֶר שֶׁהָיָה מְדַבֵּר הַנִּלְל, שֶׁהָיָה שֵׁם הַבְּחֹר הַנִּלְל; מִכָּאן רוֹאִים
הַשְּׁגָחַתוֹ הַפְּרֻטִית שֶׁל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִיךָ שְׁמַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְּׁגָחָה
נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, כְּדִי שֶׁהֵבֵת קִיסָר תְּבוּאָה סְמוּךְ אֶל הַבְּחֹר, שֶׁהוּא הַחֲתָן
שְׁלֵה, וְלֹא יוֹעִיל לְאֵף אֶחָד לְנַתֵּק בֵּינֵיהֶם, וְאֵף שְׁבִין כֶּף לְקַח הַרְבֵּה זְמַן.
עַם כָּל זֹאת לְבִסּוֹף מְצָאוּ אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, כִּי מָה שְׁמִיעֵד לְאָדָם, לֹא יוּכְלוּ
לְקַחַת אֶת זֶה מִמֶּנּוּ, וּכְמֵאֲמָרָם ו"ל (יוֹמָא לַח.): בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ וּבְמִקְוֶמְךָ
יִוָּשִׁיבוּךָ, וּמִשְׁלֵךְ יִתְנוּ לְךָ, אִין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמוֹכֵן לְחֻבְרוֹ, אִין מְלָכוֹת נוֹגֵעַת
בְּחֻבְרָתָהּ אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא; וּבְפְרֻטִיּוֹת בְּעֵנִינִי זְווגִים, כִּי מָה שְׁמִיעֵד לוֹ
יִקְבֵּל, וּכְמוּכָא (זִהֵר לְךָ-לֵךְ פּה): וְכֵד נִשְׁמַחִין גְּפָקִין דְּכַר וְנוֹקְבָא כְּחֵדָא נְפָקִין
לְבַתַּר כִּינּוּן דְּנַחְתִּי מִתְּפָרְשֵׁן דָּא לְסִטְרָא דָּא וְדָא לְסִטְרָא דָּא, וְקַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא מְזוּג לֹוֹן לְבַתַּר וְלֹא אֶתְיָהִיב זְווגָא לְאַחְרָא אֶלֶּא לְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּלַחֲדוּדֵי, דָּאִיהוּ יָדַע זְווגָא דְּלֵהוֹן לְחֻבְרָא לֹוֹן כְּדָקָא יָאוֹת; הָרִי שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְהַפְרִיד בֵּינֵיהֶם, כִּי לְבִסּוֹף הֵם חוֹזְרִים אֶחָד לְהַשָּׁנִי, וּכְמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ
ו"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרֵין, חֵלְקָא א', סִימֵן רִסָּה); כִּי הַנְּשִׁמָּה שֶׁל הַזְּווג הֵם לְמַעַלָּה אֶחָד,
וְלִכְּנֵן אֵף שֶׁהִסְמִי-דְּמ"מ הָרוֹצֵחַ רָצָה לְתַפְּסֵ אֶת הַבַּת קִיסָר וּלְהַרְחִיקָהּ מִהַחֲתָן
שְׁלֵה שֶׁהוּא הַבְּחֹר, לֹא הוֹעִיל כְּלָל, אֶלֶּא הִיא בָּאָה אֶל הַמְּקוֹם שֶׁשֵׁם הָיָה
נִמְצָא הַבְּחֹר הַחֲתָן שְׁלֵה.

**בְּבוֹאֵם לְשֵׁם, שֶׁהַגְזִלְוּ בָּא עִם הַבַּת קִיסָר, וְהַגְזִלְוּ הָיָה בְּקִי בַדְרָכִים
כְּדַרְכֵם, כִּי כֵן דַּרְכֵם שֶׁל הָרוֹצְחִים, שְׂרוֹצְחִים אֶת נַשְׂמוֹת יִשְׂרָאֵל, הֵם
בְּקִיָּאִים בְּכָל מִינֵי דַרְכִים אִיךָ לְהַטְעוֹת בְּנֵי אָדָם, וְאִיךָ לְעַקֵּר אוֹתָם מִחַי**

שָׁכַן הוּא מְקוֹם מְדַבֵּר, שְׂאִין מְגִיעִים הַסְּפִינּוֹת לְכָאן, עַל-כֵּן לֹא הָיָה מִתְיָרָא כָּאן מִשׁוּם אָדָם. וְהִנִּיחָהּ וְהִלְכוּ (הֵינּוּ הַרוֹצֵחַ וּבֵת הַקִּיסָר) זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן לְבַקֵּשׁ לָהֶם אֶכְלֵי, וְנִתְרַחַק מִן הַגְּזֻלָּן. וְהַגְּזֻלָּן הִלֵּךְ בְּדַרְכּוֹ, וְרָאָה וְהִנֵּה אֵינָה אֶצְלוּ. וְהִתְחִיל לְצַעֵק אֵלֶיהָ, וְהָיָה יֹשְׁבָה עֲצֻמָּה וְלֹא הִשִּׁיבָה לוֹ, (כִּי אָמְרָה): מֵאַחַר שְׁפוּפִי יִהְיֶה שְׂיַמְכֹּר אוֹתִי לְמָה לִּי לְהִשִּׁיב לוֹ. וְאִם יַחֲזוּר וַיִּגְיַע אֶצְלִי, אֲשִׁיב לוֹ שְׂלֹא

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַחַיִּים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וַיֵּדַע שְׁכָאן הוּא מְקוֹם מְדַבֵּר, שְׂאִין מְגִיעִים הַסְּפִינּוֹת לְכָאן, עַל-כֵּן לֹא הָיָה מִתְיָרָא כָּאן מִשׁוּם אָדָם וְהִנִּיחָהּ, כִּי פְעָמִים רַבּוֹת הַרוֹצֵחַ הַסְּמ"ך-מ"ם תּוֹפֵס אֶת הָאָדָם וּמְבִיא אוֹתוֹ לְמְדַבֵּר שְׁמֵם, מְקוֹם קְלָפוֹת וּסְטְרָא אֲחֵרָא, וּבְרוּר לוֹ, שְׁתַּפֵּס כָּבֵר אֶת הָאָדָם בְּעַמְקֵי עַמְקִים, אֲשֶׁר מִשָּׁם לֹא יוּכַל לְצַאת, וְעַל-כֵּן הוּא מְנִיחַ אֶת הַנְּשֻׁמָּה שְׁתַּסְתּוּבֵב שָׁם בְּטַמְאָה, כִּי הוּא יוֹדֵעַ, שְׁמִשָּׁם כָּבֵר לֹא יְכוּלִים לְבָרַח, אֲבָל בְּאֵמֶת רוּאִים, שְׂדִיקָא מִמְּקוֹם כְּזֶה, שְׁגַם הַסְּמ"ך-מ"ם הַרוֹצֵחַ הַרְשָׁע, חָשַׁב שֶׁהוּא תַּפֵּס אֶת הַבֵּת קִיסָר הַנְּשֻׁמָּה, וְהִבִּיא אוֹתָהּ אֶל מְקוֹם מְדַבֵּר שְׁמֵם, שְׁמִשָּׁם לֹא יְכוּלִים לְצַאת, דִּיקָא מִשָּׁם יֵצֵא לְבִסוּף יִשׁוּעָתָהּ. וְהִלְכוּ (הֵינּוּ הַרוֹצֵחַ וּבֵת הַקִּיסָר) זֶה לְכָאן וְזֶה לְכָאן, לְבַקֵּשׁ לָהֶם אֶכְלֵי, וְנִתְרַחַק מִן הַגְּזֻלָּן, הֵינּוּ הַבֵּת קִיסָר שֶׁהִיא נִשְׁמַת יִשְׂרָאֵל, כִּינּוּן שֶׁהִיא רוּאָה, שֶׁהַסְּמ"ך-מ"ם הַרוֹצֵחַ הַגְּזֻלָּן עֹזֵב אוֹתָהּ לְרַגַע, וְנִתְרַחַקָה מִמֶּנּוּ, זוֹ כָּבֵר יִשׁוּעָה גְּדוּלָה מְאֹד, וְכֵן צְרִיף כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק, אֲפִלוּ שֶׁהוּא נִמְצָא בְּמְקוֹם מְדַבֵּר שְׁמֵם, שֶׁהַסְּמ"ך-מ"ם הַרוֹצֵחַ תַּפֵּס אוֹתוֹ, וְהוּא כָּבֵר בְּטוֹחַ, שֶׁהָאָדָם לֹא יִכְרַח מִמֶּנּוּ, כִּי אֵינּוּ לְהִיכֵן לְבָרַח, עִם כָּל זֹאת אֲסוּר לְהִתְיָאֵשׁ, וְלִדְעַת שְׁתַּמִּיד יְכוּלִים לְבָרַח מִהַסְּמ"ך-מ"ם הַגְּזֻלָּן וְהַרְשָׁע הַרוֹצֵחַ. וְהַגְּזֻלָּן הִלֵּךְ בְּדַרְכּוֹ, וְרָאָה וְהִנֵּה אֵינָה אֶצְלוּ, וְהִתְחִיל לְצַעֵק אֵלֶיהָ, וְהָיָה יֹשְׁבָה עֲצֻמָּה, וְלֹא הִשִּׁיבָה לוֹ, (כִּי אָמְרָה): מֵאַחַר שְׁפוּפִי יִהְיֶה, שְׂיַמְכֹּר אוֹתִי, לְמָה לִּי לְהִשִּׁיב לוֹ?! וְאִם יַחֲזוּר וַיִּגְיַע אֶצְלִי, אֲשִׁיב לוֹ, שְׂלֹא

שְׁמַעְתִּי. בְּפֶרֶט כִּי אֵין רְצוֹנוֹ לְהִרְגֵנִי, כִּי הוּא צָרִיף לְמַכּוֹר אוֹתִי. וְלֹא הִשִּׁיבָה אוֹתוֹ, וְהִלְכָה לְהֵלֵךְ. וְהוּא, הַגְּזֵלָן, מִחֲפֵשׁ אָנָּה וְאָנָּה וְלֹא מִצָּאָהּ, וְהִלְךְ לְהֵלֵךְ וְלֹא מִצָּאָהּ. וּמִן הַסֵּתֶם אֲכַלְוּהוּ חַיּוֹת רְעוּת.

נְהַרֵי אַפְרִסְמוֹן

שְׁמַעְתִּי, בְּפֶרֶט כִּי אֵין רְצוֹנוֹ לְהִרְגֵנִי, כִּי הוּא צָרִיף לְמַכּוֹר אוֹתִי; וְלֹא הִשִּׁיבָה אוֹתוֹ, כִּי כִּף צָרִיף לְהִתְנַהֵג, אֶפְלוּ שְׁכָבָר נָפַל לְעַמְקֵי עַמְקִים בְּשֵׁאוֹל תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, וְנִמְצָא בִּיְדֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרוֹצֵחַ, וְהוּא בְּטוּחַ שְׁכָבָר תַּפְס אוֹתָהּ, וְאִתָּה נִמְצָא בְּיָדוֹ, עִם כָּל זֹאת אֶפְלוּ כְּשִׁקוּרָא לָהּ, לֹא צָרִיכִים לְהִשִּׁיב לוֹ, וְכִּף יְכוּלִים לְבַסּוֹף לְהַנְצִל מִיָּדוֹ. כִּי לְעוֹלָם אֵין צָרִיכִים לְהַכְנִס בְּטוּעֵן וְנִטְעֵן, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת גְּאוּף, סִמֵּן י'): לֹא תִכְנֹס עִם פְּתוּיָיִף בְּטוּעֵן וְנִטְעֵן, כִּי אֵרִיכַת הַרְגָּשַׁת הַחוֹשֵׁב אֶפְלוּ לְבַחֲנֵינַת הַשׁוֹלֵל תַּפְעַל הַגְּבֵרַת הַחֲפִץ וְתַחֲתֵפֶף הַרְצוֹן אֵלָיו; וְלִכֵּן לֹא כְּדַאי לְהַכְנִס אֶפְלוּ בְּמַחֲשָׁבָה, וּמְכַל שֵׁפֶן בְּדַבּוּר בְּוִפּוּחִים עִם הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרוֹצֵחַ, אֲלֵא תַכְף-וּמִיָּד יִרְאֶה לְבִרְחַת, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרָנֵי ז"ל (לְקוּטִי-הַלְכוֹת, תַּפְלִין, הַלְכָה ו', אוֹת לה); כִּי זֶה שְׁטוּעֵן עִם הַמַּחֲשָׁבוֹת זְרוּת, וְנִכְנָס עִמָּהֶן בְּטוּעֵן וְנִטְעֵן, וְרוֹצֶה שְׁיַנְיִחוּ אוֹתוֹ לְצֵאת מֵהֶן, זֶה כְּמוֹ מִי שְׁמַגִּיד לְהַרְוֹדֶף שְׁרוּצָה לְבִרְחַת מִמֶּנּוּ, וְאֵזִי הוּא רוֹדְפוֹ יוֹתֵר. אֲבָל בְּאַמַּת עֵקֶר הָעֵצָה — לְבִרְחַת מֵהֶם וְלִילֵף לְדַרְכּוֹ, וְלִבְלִי לְהַסְתַּפֵּל לְאַחוּרָיו כָּלֵל, וְלִבְלִי לְטַעֵן עִמָּהֶם כָּלֵל, שְׁזֶה סוּד (הוֹשַׁע יב, יג): "וַיִּבְרַח יַעֲקֹב" וְגו', וְכֵן (בְּרֵאשִׁית לא, כ): "וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת לֶב לְבָן הָאֲרָמִי עַל בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בִרְחַת הוּא" וְגו', שֶׁהֵן הַמַּחֲשָׁבוֹת רְעוּת, עַל בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בִרְחַת הוּא, שְׁאֵינוֹ מַגִּיד לָהֶם שְׁבוּרַח מֵהֶם, רַק בּוּרַח לְתַמּוֹ לְדַרְכּוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא נִצַּל מֵהֶם. וְכִּף צָרִיף כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְבִרְחַת מֵהַסְטֵרָא אַחֲרָא, וְלֹא לְהַכְנִס עִמָּהֶם בְּטוּעֵן וְנִטְעֵן. וְהִלְכָה לְהֵלֵךְ. וְהוּא הַגְּזֵלָן, מִחֲפֵשׁ אָנָּה וְאָנָּה, וְלֹא מִצָּאָהּ, וְהִלְךְ לְהֵלֵךְ וְלֹא מִצָּאָהּ. וּמִן הַסֵּתֶם אֲכַלְוּהוּ חַיּוֹת רְעוּת; כִּי כְּשֵׁאֲדָם חִזַּק בְּדַעְתּוֹ, שְׁאֶפְלוּ שְׁנִמְצָא כְּבָר בִּיְדֵי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם הַרוֹצֵחַ וְהַגְּזֵלָן, וְאֶפְלוּ מִשָּׁם הוּא בּוּרַח, לְבַסּוֹף מִתְבַּטֵּל הַרוֹצֵחַ וְהַגְּזֵלָן לְגַמְרֵי, וְהַחַיּוֹת רְעוּת

וְהִיא הִלְכָה לְהֵלֵךְ לְהֵלֵךְ וְהִיתָה מוֹצֵאת לָהּ אֵיזָה אֶכְלָ.
וְהִלְכָה עַד שֶׁהִגִּיעָה אֶל הַמָּקוֹם, שֶׁהִיא יוֹשֵׁב שָׁם הַבְּחוּר
הַנַּ"ל, וּבָכָר נִתְגַּדְּלָה בְּשַׁעֲרוֹת, וְגַם הִיתָה לְבוֹשׁ כְּמוֹ
זָכָר, בְּבִגְדֵי מֵאֲטָרָאס כַּנַּ"ל, וְלֹא הִפְרִיזוּ זֶה אֶת זֶה. וְתִכְף
בְּבוֹאָהּ בָּא לּוֹ שְׂמֻחָה, שְׂבֵא עוֹד אָדָם. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: מֵאִין

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אוֹכְלוֹת אוֹתוֹ, כִּי מִלְמַעְלָה אֵין שׁוֹלְחִים לְאָדָם נְסִיוֹנוֹת, אֶלָּא שְׂיִכּוֹל לְעַמֵּד
בָּהֶם. וְהִיא הִלְכָה לְהֵלֵךְ לְהֵלֵךְ, כִּי כֵן דָּרָךְ הָאָדָם שְׁבוּרָם מִקְרוֹצִים וְהַגְזָלָן,
שְׂיִמְשִׁיף לְלֶכֶת, וְלֹא יִתְפַּעַל כָּלֵל מִמֶּנּוּ, אֶלָּא לְהַמְשִׁיף לִילֵף לְדַרְכּוֹ. וְהִיתָה
מוֹצֵאת לָהּ אֵיזָה אֶכְלָ, וְהִלְכָה עַד שֶׁהִגִּיעָה אֶל הַמָּקוֹם שֶׁהִיא יוֹשֵׁב שָׁם
הַבְּחוּר הַנַּ"ל, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּב סְבוּת עִם כָּל אָדָם, כִּי הוּא סִבֵּת
כָּל הַסְּבוּת, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ אֶת גְּדֵל הַסְּבוּבִים שְׂמְסַבְּבִים אֹתוֹ, כִּי אִם הִיא
יוֹדֵעַ וּמְבִין וּמִשְׁפִּיל אֶת הַסְּבוּבִים שְׂמְסַבְּבִים בָּהֶם, שֶׁהִפֵּל לְטוֹבָתוֹ, לֹא הִיתָה
לוֹ בַּחֲרִיָּה כָּלֵל. וְזֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה, שְׂאֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ, שְׂכָל מַה שְׂמְסַבְּבִים
עִמּוֹ — זֶה רַק לְטוֹבָתוֹ, כִּי מִכָּל רֵעַ לְבִסּוּף יֵצֵא טוֹב גְּדוֹל, כְּמוֹ שְׂנֹאֲרַע עִם
הַבַּת קִיסָר, שֶׁהִפְרִידוּ אוֹתָהּ מִהַחֲתָן שְׁלָהּ, עַד שֶׁהֵם הָיוּ רַחוּקִים זֶה מִזֶּה,
וְאֶחָד לֹא יָדַע מִהֲשָׁנִי, עַד שֶׁסָּבְבוּ עִמָּהֶם סְבוּבִים כְּאֵלוֹ, שֶׁחֲזָרוּ וּמִצְאוּ אֶחָד
אֶת הַשָּׁנִי. אֲבָל עֲכָשׁוּ מִתְחִיל עוֹד פֵּעַם נְסִיוֹן, כִּי כָּבָר נִתְגַּדְּלָה בְּשַׁעֲרוֹת, וְגַם
הִיתָה לְבוֹשׁ כְּמוֹ זָכָר בְּבִגְדֵי מֵאֲטָרָאס כַּנַּ"ל, וְלֹא הִפְרִיזוּ זֶה אֶת זֶה; כִּי אֶפְלוּ
שְׂכָבָר בָּאִים אֶל הַתְּכָלִית, וּמוֹצֵאִים אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, שְׂכָבָר יְכוּלָה לְהִיֹּת
יְשׁוּעָה, דִּיקָא אֲזִי יֵשׁ עוֹד נְסִיוֹן, שְׂפִתָאִם לֹא מְרַגִּישִׁים וְלֹא מְבִינִים אֶת יְשׁוּעַת
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי מֵרַב זְמַן שְׂעֵבֵר עַל הָאָדָם כָּל-כָּף הַרְבֵּה צְרוּת, הוּא
כָּבָר אֵינוֹ מְרַגִּישׁ אֶת הַחֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים, שְׂעֵשָׂה עִמּוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וּכְמוֹ שְׂאָמַר רַבֵּנוּ וי"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רו), שְׂלִפְעָמִים בְּקִלּוֹת
יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי, אֲבָל דִּיקָא אֲזִי יֵשׁ נְסִיוֹן, שְׂלֵא מְפִירִים אֶת
הַקּוֹל שְׂקוֹרָא אוֹתָם חֲזָרָה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וכו', עֵינֵי שָׂם. וְתִכְף בְּבוֹאָהּ, בָּא לּוֹ
שְׂמֻחָה, שְׂבֵא עוֹד אָדָם; כִּי בְּאֵמַת אָדָם צָרִיף, שְׂיִהִיָה לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם חֶבֶר,

באת לבאן. השיבה: הייתי עם איזה סוחר בים וכו'.
שאלה אותו: מאין באת אתה לבאן. השיב לה: גם-כן
עלידי איזה סוחר וכו'. וישבו שם שניהם. (אין תלשון
מדקדק, כי פעם היא נקראת בלשון זכר ופעם בלשון נקבה):

נהרי אפרסמון

כמאמרם ו"ל (תענית כג.): או חברותא או מיתותא; ואמרו (תנא דבי אליהו
רבה, פרק טז): לעולם יקנה אדם חבר לעצמו שיקרא עמו. וכמוכא בדברי
רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד), אשר כדי לקבל מהצדיק צריכים
את נקודת החבר. ושאל אותו: מאין באת לבאן? השיבה: הייתי עם איזה
סוחר בים וכו'. שאלה אותו: מאין באת אתה לבאן? השיב לה: גם-כן
עלידי איזה סוחר וכו'; כי באמת הסמ"ך-מ"ם הוא הסוחר הגדול, כמו
שפרש התרגום (בראשית כג, יז): "סביב" — סחור סחור; כי הסמ"ך-מ"ם
מוליק את האדם סביב סביב, ומטעה אותו היטב היטב בזה העולם, כי
מסבב עמו סבובים כאלו, שישפח לגמרי ממנו יתברך, עד שמעקם את
לב האדם לגמרי, וממלא לו קשיות עליו יתברך, בבחינת (תהלים לח, יא):
"לבי סחרחר עזבני כחי, ואור עיני גם הם אין אתי"; כי הן הבחור והן
הבת קיסר, עבר על שניהם מה שעבר, שסבב עמהם הסמ"ך-מ"ם הרוצח
מה שסבב, עד שמצאו אחד את השני. ויש גם ללמד מפה רמז להתחזקות
לאדם, שלא יגלה לזולתו את כל מה שעבר עליו, כי אסור להאמין לאף
אחד, כי היום תגלה לו את כל לבך, ומחר ילך ויפרסם את זה לכלם, ולכן
עדיף לא לספר לזולת מה שעבר עליו, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים
(ברכות לד): תציף עלי מאן דמפרש חטאיה, שנאמר (תהלים לב, א): "אשרי
נשוי פשע כסוי חטאה", כי הבחור שאל את הבת קיסר: מאין באת לבאן?
אזי השיבה בקצרה: עלידי סוחר, וכן פשהיא שאלה את הבחור: מאין
באת לבאן? אזי גם הוא השיב בקצרה: עלידי סוחר. והכלל, שלא
צריכים לספר לזולת את כל מה שעובר עליו, כי בזה העולם אסור להאמין
לאף אחד, כי לכסוף יגלה ויפרסם את כל מה שאמרת לו, ולכן השתיקה

וְאַחַר שֶׁנִּלְקַחְתָּ בֵּת הַקִּיסָר מִן הַקִּיסָר בְּנִ"ל, הִיְתָה
 הַקִּיסָרִית מְקוֹנְנֶת וּמְכָה רֵאשָׁה בַּפְתָּל עַל
 אֲבֹדַת בֵּתָהּ, וְהִיְתָה מְצַעֲרַת בְּדַבָּרִים מְאֹד אֶת הַקִּיסָר,
 שְׁעַל־יְדֵי גִסּוּתוֹ אֲבַד אֶת הַבְּחֹר הַנִּ"ל, וְעַתָּה אֲבַד

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

יפה]. וַיֵּשְׁבוּ שָׁם שְׁנֵיהֶם; כִּי כָּבַד אָמַר הַחֲכָם מִכָּל הָאָדָם (קהלת ה, ט):
 "טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאָחֵד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בְּעַמְלָם, כִּי אִם יִפְלוּ
 הָאָחֵד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ, וְאֵלֹו הָאָחֵד שְׁיִפֹּל, וְאִין שְׁנֵי לְהַקִּימוֹ", (אין הלשון
 מְדַקְדָּק, כִּי פֵעַם הִיא נִקְרָא בְּלִשׁוֹן זָכָר, וּפֵעַם בְּלִשׁוֹן נִקְבָּה), כִּי זֶה כָּלֵל בְּקַבְּלָהּ,
 שְׁכָּל בַּחֲיִנָּה כְּלוּלָה מִכָּל הַבְּחִינּוֹת, כִּי פֵעַם הוּא נִקְרָא זְעִיר אֲנַפִּין, שֶׁהוּא
 זָכָר, וּפֵעַם נִקְרָא נוֹקְבָא דְזְעִיר אֲנַפִּין, שֶׁהִיא נִקְבָּה, וְהַכֹּל תְּלוּי כְּפִי
 הָעוֹלָמוֹת שְׁנִמְצָא שָׁם.

וְאַחַר שֶׁנִּלְקַחְתָּ בֵּת הַקִּיסָר מִן הַקִּיסָר בְּנִ"ל, הִיְתָה הַקִּיסָרִית מְקוֹנְנֶת
 וּמְכָה רֵאשָׁה בַּפְתָּל עַל אֲבֹדַת בֵּתָהּ, וְהִיְתָה מְצַעֲרַת בְּדַבָּרִים מְאֹד אֶת הַקִּיסָר,
 שְׁעַל־יְדֵי גִסּוּתוֹ אֲבַד אֶת הַבְּחֹר הַנִּ"ל, וְעַתָּה אֲבַד בֵּתָם; כִּי בְּאַמַּת כָּל
 הַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים שְׁבָאִים עַל הָאָדָם, זֶה רַק מַחֲמַת גְּאוֹת וַיִּשׁוֹת וְגִסּוֹת
 הַרוּחַ, כִּי הָעֵנִי נַעֲשֶׂה עֲשִׂיר, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה קִיסָר, וּכְכֹר שְׂכַח אֶת הַמַּצָּב שֶׁבוּ
 הָיָה שְׂרוּי בְּשַׁעַה שֶׁהָיָה עֵנִי, שְׂאֹז קִשְׂרוֹ קִשְׂרָה, שְׂבַתְּם תַּתְּחַתֵּן עִם הַבְּחֹר,
 אֲבָל אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁנִּתְגַּדֵּל וְנִתְנַשֵּׂא וְנַעֲשֶׂה קִיסָר, וְהַרְבֵּה מְלָכִים רָצוּ לְהַשְׁתַּדֵּף
 עִמּוֹ, אֲזִי כְּכֹר לֹא רָצָה לְקַחַת אֶת הַבְּחֹר, אֲדַרְבֵּה צָוָה לְהַרְגֵּ אוֹתוֹ עַל לֹא
 דָּבָר, וּלְבַסּוֹף נִתְגַּלְגַּל, שֶׁלֹּא רַק אֶת הַבְּחֹר אֲבַד, אֲלֵא גַם אֶת בֵּתוֹ הַבֵּת
 קִיסָר, וְהַכֹּל הוּא מַחֲמַת יִשׁוֹת וְגִסּוֹת שְׁנִכְנָסָה בּוֹ. [וְדַבֵּר זֶה מְצוּי מְאֹד,
 אֲשֶׁר בְּאַמַּת אֵין חֲסָרִים שְׂדוּכִים — הֵן לְבָנִים וְהֵן לְבָנוֹת, אַף הַהוֹרִים מִצַּד
 הַיִּשׁוֹת וְהַגְּאוֹת שְׂבָהֶם, אֲשֶׁר רוֹצִים רַק כְּסָף אוֹ כְּבוֹד אוֹ יְחוּס, וּמְעַכְבִּים
 אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת לְהַתְּחַתֵּן, וְאֵין לָהֶם שׁוּם רַחֲמָנוּת עֲלֵיהֶם כָּלֵל, כְּאֲשֶׁר
 מְצוּי דָּבָר זֶה בְּעַתִּים הַלְלוּ, וּלְבַסּוֹף מְאַבְדִים אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת, כִּי כֵּן
 אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסָחִים ק"ג): בֵּתְךָ בְּגֵרָה, שְׁחָרַר עֲבָדְךָ וְתָן לָהּ.

בְּתָם. וְאָמְרָה: הֲלֹא הִיא הִיְתָה כָּל הַמּוֹזֵל וְהַצֹּלְחָה שְׁלָנוּ, וְאֲבָדְנוּ אוֹתָהּ. וּמָה יֵשׁ לִי עוֹד הַיּוֹם. וְהִיְתָה מְצַעֲרַת אוֹתוֹ מְאֹד. וּבּוֹדָאֵי גַם אֱלִיו בְּעֲצָמוֹ הִיָּה צָר מְאֹד עַל אֲבֹדֶת בְּתוֹ, וְעוֹד הִיְתָה הַקִּיסְרִית מְצַעֲרַת וּמְכַעֲסַת אוֹתוֹ מְאֹד, וְנַעֲשׂוּ קְטָטוֹת וּכְעָסִים בֵּינֵיהֶם, וְהִיְתָה מְדַבֶּרֶת לוֹ דְּבָרִים רָעִים עַד שֶׁהִכְעִיסָה אוֹתוֹ מְאֹד, עַד

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְאָמְרוּ (יבמות סב:): הַמְּדַרְיָךְ בָּנִיו וּבְנוֹתָיו בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְהַמְּשִׁיאֵן סְמוּךְ לְפָרְקָן, עָלְיוֹ הַכְּתוּב אוֹמֵר (איוב ה, כד): "וַיִּדְעַתְּ פִּי שְׁלוֹם אֶהְלֶךְ". וְאָמְרָה, הֲלֹא הִיא הִיְתָה כָּל הַמּוֹזֵל וְהַצֹּלְחָה שְׁלָנוּ, וְאֲבָדְנוּ אוֹתָהּ, וּמָה יֵשׁ לִי עוֹד הַיּוֹם? כִּי כֶּף אָמְרוּ תְּכַמִּינּוּ הַקְּדוֹשִׁים (נדרים סד:): כָּל אָדָם שָׂאִין לוֹ בָּנִים חֲשׂוֹב כְּמֵת, שְׁנֵאֲמַר (בראשית ל, א): "הִבֵּה לִי בָּנִים, וְאִם אֵין מֵתָה אֲנֹכִי"; וְהִיְתָה מְצַעֲרַת אוֹתוֹ מְאֹד, וּבּוֹדָאֵי גַם אֱלִיו בְּעֲצָמוֹ, הִיָּה צָר מְאֹד עַל אֲבֹדֶת בְּתוֹ, וְעוֹד הִיְתָה הַקִּיסְרִית מְצַעֲרַת וּמְכַעֲסַת אוֹתוֹ מְאֹד, וְנַעֲשׂוּ קְטָטוֹת וּכְעָסִים בֵּינֵיהֶם, וְהִיְתָה מְדַבֶּרֶת לוֹ דְּבָרִים רָעִים, עַד שֶׁהִכְעִיסָה אוֹתוֹ מְאֹד, כִּי כֶּף אָמְרוּ תְּכַמִּינּוּ הַקְּדוֹשִׁים (סוטה יז:): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶן, לֹא זָכוּ — אִשׁ אוֹכְלֶתָן; וְצָרִיכִים לְזָכֹר, אֲשֶׁר תְּמִיד הַמְּחַלְקֵת בְּבֵית מִתְחַלֵּת מֵהָאִשָּׁה, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (תמורה טז:): אִשָּׁה, פִּינּוֹן שָׂאִין לָהּ תְּבוּאָה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ — מִיָּד צוֹעֶקֶת. וּלְהַפֵּךְ, אִשָּׁה תְּכַמֶּה יוֹדַעַת אֵיךְ לְדַבֵּר עִם בְּעֵלָה אֶפְלוּ בַּעַת צָרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַחֶכֶם מְכַל הָאָדָם (משלי יד, א): "תְּכַמּוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה, וְאוֹלֵת בִּינְדִיָּה תְּהַרְסֶנּוּ"; אִשָּׁה תְּכַמֶּה יוֹדַעַת אֵיךְ לְכַנּוֹת אֶת הַבֵּית, וּכְשֵׁרוּאָה שְׂיֵשׁ צָרָה בְּבֵיתָה, הִיא מְנַחֶמֶת אֶת בְּעֵלָה, וּמְדַבֶּרֶת עַל לְבוֹ דְּבוּרֵי נַחֲוּמִין, וְלְהַפֵּךְ, אִשָּׁה אוֹלֵת בִּינְדִיָּה הוֹרֶסֶת אֶת בֵּיתָהּ, כִּי לֹא דִי שְׂצָר וּמָר לוֹ גּוֹרְלוֹ, אֲלֵא הִיא אוֹכְלֶת לוֹ אֶת לְבוֹ, וּמְצִיקָה לוֹ מְאֹד, עַד אֲשֶׁר אָמַר לְשִׁלְחָה, שְׁמֹזָה נַעֲשָׂה גֵט, רַחֲמָנָא לְצַלְן. וְלִכְּן אַף שֶׁהִכְעִיל חֵיב, כְּמוֹ שְׁרוּאִים בְּסִפּוּר זֶה, שֶׁבְּגַלְל הַקִּיסָר נַעֲלָמָה בְּתָהּ, עִם כָּל זֹאת אִשָּׁה פִּקְחִית, צָרִיכָה לְחַזֵּק אֶת בְּעֵלָה, בַּעַת שְׂצָר וּמָר לְשִׁנְיָהּ, וְעַל-יְדֵי-זֶה לֹא

אֲשֶׁר אָמַר לְשַׁלְחָה. וְהוֹשִׁיב דִּינָיִם, וּפְסָקוּ לְשַׁלְחָה,
וְשַׁלְחָה (שְׁקוֹרִין "פֶּאָר שִׁיקט").

אַחֲר־כֵּן הָיָה הַקִּיסָר שׁוֹלַח לְמַלְחָמָה וְלֹא הָיָה מִצְלִיחַ,
וְהָיָה תּוֹלָה הַדְּבָר בְּאִיזָה יַעֲדֵנִירָאֵל (שֶׁר),
שְׁבִשְׁבִיל שְׁעֵשִׁית כֶּן, עַל־יְדֵי זֶה אִבְדַּת הַמְּלַחְמָה,
וְשַׁלַּח אוֹתוֹ. אַחֲר־כֵּן שָׁלַח עוֹד לְמַלְחָמָה וְלֹא הִצְלִיחַ,
וְשַׁלַּח עוֹד יַעֲדֵנִירָאֵלִין (הֵינּוּ פֶּאָר שִׁיקט) וְכֵן שָׁלַח בְּמָה
נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

יִצְטָרְכוּ לְהַתְגַּרֵּשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם. וְהוֹשִׁיב דִּינָיִם, וּפְסָקוּ לְשַׁלְחָה, וְשַׁלְחָה
(שְׁקוֹרִין "פֶּאָר שִׁיקט"); כִּי זֶה פָּגַם שְׁמִצּוֹי הַיּוֹם מֵאֵד בְּכַתִּי דִּינָיִם, בְּמִקּוֹם
לְעִשׂוֹת שְׁלוֹם־בַּיִת, בְּשִׁבִיל בְּצַע כְּסָף כְּבָר מְמַהְרִים לְעִשׂוֹת גִּט וְשׁוֹבְרִים
בְּתַיִם. אַחֲר־כֵּן הָיָה הַקִּיסָר שׁוֹלַח לְמַלְחָמָה, וְלֹא הָיָה מִצְלִיחַ, כִּי עָקַר
הַצְּלַחַת הָאֵדָם הוּא רַק עַל־יְדֵי אֲשֶׁתוֹ, וְכַמְּאֲמָרָם ו'ל (בְּכֹא מְצִיעָא נט):
לְעוֹלָם יִהְיֶה אֵדָם זֶהִיר בְּכָבוֹד אֲשֶׁתוֹ, שְׁאִין בְּרַכָּה מְצוּיָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל
אֵדָם אֶלָּא בְּשִׁבִיל אֲשֶׁתוֹ, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יב, טז): "וְלֹא־בָרָם הֵיטִיב
בְּעִבּוּרָה". וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטִי־מוֹהַב"ן, חֶלֶק א', סִימָן טט), שְׁעָקַר
הַעֲשִׂירוֹת בָּא מִצַּד אֲשֶׁתוֹ. וְהָיָה תּוֹלָה הַדְּבָר בְּאִיזָה יַעֲדֵנִירָאֵל, שְׁבִשְׁבִיל
שְׁעֵשִׁית כֶּן, עַל־יְדֵי־זֶה אִבְדַּת הַמְּלַחְמָה, כִּי כֵן הָיָה דִּרְכָם שֶׁל אֱלוֹי שְׁאִינָם
מִצְלִיחִים בְּחַיִּים, שְׁמִשְׁלִיכִים אֶת אֵי הַצְּלַחְתָּם עַל הַזּוּלָּת, וְאִינָם רוֹצִים
לְהוֹדוֹת שְׁזָה בְּגֻלָּם. וְשַׁלַּח אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהִפְסִיד וְאִבְדַּת אֶת הַמְּלַחְמָה.
אַחֲר־כֵּן שָׁלַח עוֹד לְמַלְחָמָה וְלֹא הִצְלִיחַ, וְשַׁלַּח עוֹד יַעֲדֵנִירָאֵלִין (הֵינּוּ פֶּאָר
שִׁיקט), כִּי זֶה טֹבֵעַ רַע מְאֹד — לְזַרֵּק אֶת הָאֲשָׁמָה עַל הַזּוּלָּת, בְּשַׁעָה שֶׁלֹּא
הוֹלֵךְ לוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא רָצָה; כִּי בְּאֲמַת רַק הוּא בְּעִצְמוֹ חֵיב בְּזָה. וְכֵן שָׁלַח
בְּמָה יַעֲדֵנִירָאֵלִין, וְכַמְּאֲמָרָם ו'ל (קְדוּשִׁין מ:): רַגְזָן לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ אֶלָּא
רַגְזוֹנְתָא; כִּי תָמִיד הוּא מְגַרֵּשׁ אֲנָשִׁים אַחֲרֵי, וְאוֹמֵר, שְׁבִשְׁבִילָם אִבְדַּת אֶת

יעדניראלין. וראו בני המדינה שעושה דברים זרים: בתחלה שלח הקיסרית, אחר-כך יעדניראלין. וישבו עצמן, אפשר להפך: לשלח אחר הקיסרית ואותו ישלחו, והקיסרית תנהג המדינה. וכן עשו, ושלחו את הקיסר, והשיבו את הקיסרית, והיא נהגה המדינה.

והקיסרית שלחה תכף להחזיר את הבערגיר עם אשתו הבערגירין. והכניסה אותו בפלטיין (ארמון) שלה. והקיסר, פשהיה נשלח, עמד ובקש מהמוליכים אותו שיניחוהו, כי אף-על-פי-כן

נחרי אפרסמון

המלחמה. וראו בני המדינה, שעושה דברים זרים: בתחלה שלח הקיסרית, אחר-כך יעדניראלין. וישבו עצמן אפשר להפך: לשלח אחר הקיסרית, ואותו ישלחו, והקיסרית תנהג המדינה, וכן עשו, ושלחו את הקיסר, והשיבו את הקיסרית, והיא נהגה המדינה; כי כך אמרו חכמינו הקדושים (אבות, פרק ב'): על דאטפת אטפוף, וסוף מטיפף יטופון; כי כשאדם עושה רעות להזולת, לבסוף הוא מקבל את זה בתורה, אם הוא מגרש את הזולת, לבסוף יגרשו אותו. והקיסרית שלחה תכף להחזיר את הבערגיר עם אשתו הבערגירין, והכניסה אותו בפלטיין (ארמון) שלה, כי היא זכרה היטב את הטוב והחסד שהבערגיר עשה בשבילה, שמסר את נפשו להציל אותה, ואילו יסורים ומכאובים ופחדים עברו עליו, עד שהחזירה הביתה, ולכן הפירה לו טובה גדולה מאד. וזה מהמדות הנפיות ביותר שישכולות להיות, שאדם יקנה לעצמו מדת הפרת הטוב, ותמיד יזכר לטובה מי שעשה לו פעם טובה, ולא כמו שנהוג היום, שכיון שעושים למישהו טובה, הוא מחזיר לו רעה כפול כפלים, שזה מהמדות הכי מגנות שרק יכולות להיות. והקיסר פשהיה נשלח, עמד ובקש מהמוליכים אותו

הייתי קיסר שלכם, ובודאי עשיתי לכם טובות, עתה חנוני נא בזאת והניחו אותי לילה, כי בודאי לא אשוב אל המדינה עוד ואין לכם להתירא. הניחו לי ואלף ואהיה על-כל-פנים חפשי ימי חיי שיש לי לחיות. והניחו אותי, והיה הולך והולך. בין כך ובין כך עברו

גחרי אפרסמון

שניחוחו, כי אף-על-פי-כן הייתי קיסר שלכם, ובודאי עשיתי לכם טובות, עתה חנוני נא בזאת והניחו אותי לילה, כי בודאי לא אשוב אל המדינה עוד, ואין לכם להתירא. הניחו לי ואלף, ואהיה על-כל-פנים חפשי ימי חיי שיש לי לחיות; רואים מזה את הצביעות של אדם, הוא צנה להרג את הבחור שעמד בדרך, אף שנשבע שיקח אותו לחתן, אבל כיון שעלה לגדלה, ונכנסה בו ישות והתנשאות, ונעשה מעני קיסר, כבר שכח את כל הטובות שעשו לו, ושלח להרג את הבחור, ושלם רעה תחת טובה, מה שאין כן כשבא אצלו, הוא בקש חנינה ורחמים רבים, שלא יהרגו אותו, וניחו אותו לחפשי. מכל זה רואים, איך אדם מלא אנוכיות, לעצמו הוא רוצה שיצילו אותו ולא יהרגוהו, אבל על אחרים אין לו שום רחמנות, ומתאכזר נגדם מאד. וזו מדה מגנה מאד מאד, שנטבעה בבני-אדם, וצריכים לעבד הרבה מאד להוציא מעצמו את מדת כפיות טובה, ולראות שמהיה לו תמיד מדת הכרת הטוב, שאם אחד עשה לו פעם טובה, שלא ישכח את זה כל זמן שהוא חי בזה העולם. והניחו אותו הינו את הקיסר, כי סוף כל סוף יש אנשים שיש להם רחמנות, ומדת הטוב והחסד מתנוצצת בהם. והיה הולך והולך, כי ברגע שעזבו אותו, היה צריך ללכת בגלות, שזו קללת קין, שנתקלל (בראשית ה, יב) "נע ונד תהיה בארץ", בין כך ובין כך עברו כמה שנים; אדם בזה העולם אינו קולט, שהנה יום והנה לילה, הנה שבוע והנה חודש, והנה עוברים לו כמה שנים, ומאומה אין בידו. ולכן הוא צריך לשמר על הימים והשעות והרגעים שלו, ויהיה מסור לגמרי אליו יתברך. והיה הולך והולך הקיסר, כי זה היה לו ענש על

כַּמָּה שָׁנִים, וְהָיָה הוֹלֵךְ וְהוֹלֵךְ הַקְּיֹסָר, וּבָא עַל הַיָּם.
 וַנִּשָּׂא גַם־כֵּן הַרוּחַ אֶת הַסְּפִינָה, וּבָא גַם־כֵּן אֶל הַמַּדְבָּר הַנַּ"ל,
 עַד שֶׁבָּא אֶל הַמָּקוֹם שְׂיֹשְׁבִים שָׁם אֵלוֹ הַשָּׁנִים
 הַנַּ"ל (הֵינּוּ הַבְּחוּר בֶּן הַבְּעֶרְגִּיר וּבְתוֹ הַיִּפְתָּת־תָּאֵר, שְׁלִבּוּשָׁה בְּבִגְדֵי זָכָר
 כַּנַּ"ל) וְלֹא הִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה כִּי כָּבֵר נִתְגַּדַּל הַקְּיֹסָר
 בְּשַׁעְרוֹת, וּכְבָר עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים. וְכֵן הֵם גַּם־כֵּן כָּבֵר
 נִתְגַּדְּלוּ בְּשַׁעְרוֹת כַּנַּ"ל. וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ: מֵאִין בָּאתָ לְכָאן.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שֶׁנִּגְרַם עַל יְדוֹ, שֶׁהַבְּחוּר יִצְטָרֵךְ לְלַכֵּת נַע וְנָד, וּבָא עַל הַיָּם, וַנִּשָּׂא גַם־כֵּן
 הַרוּחַ אֶת הַסְּפִינָה, וּבָא גַם־כֵּן אֶל הַמַּדְבָּר הַנַּ"ל, עַד שֶׁבָּא אֶל הַמָּקוֹם
 שְׂיֹשְׁבִים שָׁם אֵלוֹ הַשָּׁנִים הַנַּ"ל (הֵינּוּ הַבְּחוּר בֶּן הַבְּעֶרְגִּיר וּבְתוֹ הַיִּפְתָּת־תָּאֵר,
 שְׁלִבּוּשָׁה בְּבִגְדֵי זָכָר כַּנַּ"ל), וְלֹא הִכִּירוּ זֶה אֶת זֶה, כִּי כָּבֵר נִתְגַּדַּל הַקְּיֹסָר
 בְּשַׁעְרוֹת, וּכְבָר עָבְרוּ כַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן הֵם גַּם־כֵּן כָּבֵר נִתְגַּדְּלוּ בְּשַׁעְרוֹת
 כַּנַּ"ל, רוֹאִים מְזוּהָ, אִיךְ שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְנַהֵיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה
 נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, כִּי אֵין שׁוֹם טַבַּע וּמִקְרָה וּמְזוּל כָּלֵל, אֲלֵא כָּל הַסְּבוּבִים
 שֶׁמְסַבְּבִים עִם הָאָדָם, הַכֹּל זֶה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ בְּחֻשְׁבוֹן צְדָק, וְלִכֵּן אֲסוּר לְאָדָם
 לִפְלֵל בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל, אִם הוּא צָרִיךְ לְלַכֵּת נַע וְנָד בְּגִלּוֹת, כִּי בּוֹדְאֵי יֵשׁ בְּזֶה
 כּוֹנֵה עֲמֻקָּה, כְּמוֹ שְׂרוֹאִים כָּאן, שֶׁהֵנָּה נִמְצָאִים שְׁלִשָּׁה אֲנָשִׁים, שֶׁבְּשִׁבְלֵם
 נִהְפָּךְ הַכֹּל, וְכָל אֶחָד נֶאֱבָד מֵהַשָּׁנִי, וְהֵנָּה הֵם נִמְצָאִים כָּבֵר בְּיַחַד בְּמָקוֹם
 אֶחָד, אֲבָל אֵינָם מִכִּירִים אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי. וְזֶה פֶּלֶא עַל גְּבֵי פֶּלֶא מִפְּלֵאי
 הַהִשְׁגָּחָה, אִיךְ שֶׁנִּשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת מְסֻתּוֹכְבוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם מְמַדִּינָה לְמַדִּינָה,
 עַד שֶׁמִּתְאַחֲדוֹת יַחַד וּבָאוֹת לְמָקוֹם אֶחָד, נִשְׁמוֹת שֶׁהִכִּירוּ אֶת עֲצָמָם
 לְמַעַלָּה בְּעוֹלָם הַנִּשְׁמוֹת, כִּי הָיוּ סְמוּכִים זֶה לְזֶה, וְכָאן לְמִטָּה הַתְּרַחֲקוּ,
 וְאֶחָד אֵינּוּ יוֹדַע מֵהַשָּׁנִי, עַד שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְבִיא אוֹתָם לְפָנֶיךָ אֶחָד,
 וְגַם שָׁם אֵינָם מִכִּירִים אֶחָד אֶת הַשָּׁנִי. וְדָבָר זֶה סוֹכֵב אֲצֵל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל,
 שֶׁכִּפִּי שָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ הוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת, וּמִתְהַפֵּךְ כָּל

וְהַשִּׁיב לָהֶם: עַל-יְדֵי סוֹחֵר וְכוּ'. וְכֵן הֵם הַשִּׁיבוּ לוֹ וְכוּ'.
וַיֵּשְׁבוּ שָׁם אֵלֹהֵי הַנֶּ"ל יַחַד, וְהָיוּ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים כַּנֶּ"ל,
וְהָיוּ מְנַגְּנִים בְּכָל־שִׁיר, כִּי כָּלֵם הָיוּ יְכוּלִים לְנַגֵּן, כִּי זֶה
קִיסָר, וְכֵן הֵם יָכְלוּ גַם-בֶּן לְנַגֵּן כַּנֶּ"ל,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

העולם כּלוּ, והוא צריך ללכת נע ונד ממדינה למדינה, והכל בשביל תכלית אחת למצא את שרשו, ולכן אסור להתנאש בשום פנים ואפן, אפלו שעובר עליו מה שעובר, אלא ידע ויאמין, שבודאי יש סודות עמקים בכל עניניו וטרדותיו ומסעיו. ושאלו אותו: מאין באת לכאן? והשיב להם: על-ידי סוחר וכו', כי לא רצה לספר להם מי הוא, ואיך הגיע לכאן, וכן הם השיבו לו וכו', גם-כן שהגיעו על-ידי סוחר, כי אחד לא רצה לספר להשני מה קרה אתו, וכך צריך להתנהג, ולא לדבר יותר מדי מעצמו, ולא לספר מה שעובר עליו, כי זה לא בריא ומצלח. וישבו שם אלו הנ"ל יחד. ורואים את השגחתו יתברך הפרטי פרטית איך שמסבב, שיושבים יחד, ואין אחד מפיר את השני, והוא מפלאי ההשגחה. והיו אוכלים ושותים כַּנֶּ"ל, והיו מְנַגְּנִים בְּכָל־שִׁיר, כִּי הָעֵקֶר בְּזֶה הָעוֹלָם לְהַתְחַזֵּק, הוּא רַק עַל-יְדֵי כָּלִי שִׁיר, שְׁמוּצִיא אֶת הָאָדָם מֵעֲצָבוֹת וּמְרוּחַ נִכְאָה, וְכִמוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד עַל נִגּוֹן וְשִׁמְחָה, וְאָמַר (שיחות-ה"ן, סימן רעג): טוֹב לְאָדָם לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ שְׂיֻכַּל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם אֵיזָה נִגּוֹן, כִּי נִגּוֹן הוּא דְבָר גְּדוֹל וְגִבָּה מְאֹד מְאֹד, וַיֵּשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל לְעוֹרֵר וּלְהַמְשִׁיךְ אֶת לֵב הָאָדָם אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאֶפְלוּ מִי שְׂאִינוּ יְכוּל לְנַגֵּן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּבִיתוֹ וּבִינוּ לְבִין עֲצָמוֹ יְכוּל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵיזָה נִגּוֹן, כִּפִּי שְׂיֻכַּל לְזַמֵּר אוֹתוֹ, כִּי מַעֲלַת הַנְּגִינָה — אֵין לְתֹאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, כִּי זֶה מַגְבִּיִּה אֶת רוּחַ הָאָדָם, שְׁלֵא יִפֹּל בְּעֲצָבוֹת וּבְמִרְרוֹת וּבְדַכְאֻן. וְלִכֵּן יֵשְׁבוּ שְׁלֹשָׁתָם וְנִגְּנוּ בְּכָלִי שִׁיר, כִּי כָּלֵם הָיוּ יְכוּלִים לְנַגֵּן, כִּי זֶה קִיסָר, וּבּוֹדָאֵי הִיָּה יְכוּל לְנַגֵּן, כִּי מַעֲלַת הַמְּלִיךְ יוֹתֵר מִכָּל הָעָם, שֶׁהוּא תָּמִיד בְּרוּחַ טוֹבָה, עַל-יְדֵי נְגִינָה שֶׁהוּא מְנַגֵּן וּמְנַגְּנִים לְפָנָיו, וְכֵן הֵם יָכְלוּ גַם-בֶּן לְנַגֵּן כַּנֶּ"ל, כִּי הִיא

והוא הבחור הנ"ל היה ה"בריה" (זריז ומצלח) ביניהם, כי
 כָּבֵר הָיָה שָׁם מִכְבָּר, וְהָיָה מֵבִיא לָהֶם בָּשָׂר וְאָכְלוּ
 וְהָיוּ שׂוֹרְפִים שָׁם עֲצִים, שְׁהָיוּ יִקְרִים מִן זֶהָב בַּיָּשׁוּב,

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

היתה בת קיסר, והוא הבחור מיעד להיות משיח, אזי בודאי הוא ידע איך
 לגנוז, כי משיח יכניס בעולם את ענין השמחה והגנינה, ועל-ידי-זה תהיה
 הגאלה, כי השמחה היא הגאלה.

והוא, הבחור הנ"ל, היה ה"בריה" (זריז ומצלח) ביניהם, כי כָּבֵר הָיָה
 שָׁם מִכְבָּר, כִּי מִי שְׁמַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת לְבַד בַּמְדָּבָר, וְלִהְתְּבוֹדֵד עִמּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא שָׁם דָּבָר מִהִבְלֵי עוֹלָם הַזֶּה לְפָנָי עֵינָיו, אֲזִי הוּא נֶעֱשֶׂה בְרִיָּה
 וְזָרִיז מְאֹד, כִּי כְּשֶׁאָדָם דְּבוֹק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִין לְפָנָי מְרָאָה עֵינָיו רַק אֶת
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאִינוֹ מִתְעַרֵּב עִם שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבַע עוֹלָם, אֲזִי הוּא זָרִיז
 גְּדוֹל מְאֹד. וְהָיָה מֵבִיא לָהֶם בָּשָׂר וְאָכְלוּ [עֵינֵי קַהְלוֹת יַעֲקֹב, עֲרַף בָּשָׂר,
 שְׁהוּא הַתְּכַלְלוֹת חֲמֹשֶׁה חֲסָדִים וְחֲמֹשֶׁה גְּבוּרוֹת, שְׁהֵם כָּל אֶחָד ת"ק, וְזֶהוּ
 בְּשֵׁר — ב' פְּעָמִים ש"ר שְׁהוּא ת"ק, הֵינּוּ הַתְּכַלְלוֹת חֲסָדִים בְּגְבוּרוֹת, כִּי
 הָרִי עֵבֶר עֲלֵיהֶם מֵה שְׁעֵבֶר — כָּל מֵינֵי גְּבוּרוֹת וְדִינִים, כָּל אֶחָד מֵהֶם,
 וְהִמְשִׁיכוֹ אֶת הַחֲסָדִים בְּתוֹךְ הַגְּבוּרוֹת, כְּדִי לְחַזֵּק אֶת עֲצָמָם]. וְהָיוּ שׂוֹרְפִים
 שָׁם עֲצִים, שְׁהָיוּ יִקְרִים מִן זֶהָב בַּיָּשׁוּב, כִּי יֵשׁ עֵץ הַדַּעַת, אֲשֶׁר עָלָיו נֶאֱמַר
 (בְּרֵאשִׁית ב, יז): "וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ
 מוֹת תָּמוּת"; וּפְרָשׁ מוֹהֲרָנ"ת ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָנ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ד'): כְּשֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ, שֶׁכָּל
 מֵאֲרָעוֹתָיו הֵם לְטוֹבָתוֹ, הֵן כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בְּחֶסֶד, שְׁהוּא הַנְּיָה, וְהֵן כְּשֶׁהוֹלֵךְ
 לוֹ בְּדִין, שְׁהוּא אֱלֹקִי"ם, הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, הֵינּוּ הַנְּיָה אֱלֹקִי"ם אֶחָד, זֹאת
 הַבְּחִינָה הוּא עוֹלָם הָבֵא, שְׁהָאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָתוֹ, וְאִינוֹ מִפְּרִישׁ בֵּין
 טוֹב לְרַע, וְזֶה הַפָּגָם שֶׁל הָאוֹכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, הֵינּוּ שְׁעוֹשֶׂה הַפְּרָשׁ
 בֵּין טוֹב לְרַע, אֲזִי בּוֹדָאִי לְבִסּוֹף יָמוּת, הֵינּוּ שִׁיפֵל מִמְּדַרְגָּתוֹ, וְלִהְפֹךְ מִי
 שְׂאוֹכֵל מֵעֵץ הַחַיִּים, שְׂיִוְדַע שֶׁהַכֹּל מִחַי הַחַיִּים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, הוּא חַי

וְהָיָה אוֹתוֹ הַבְּחוּר הַנַּ"ל מוֹכִיחַ לָהֶם (לְשׁוֹן הוֹכְחָה וּבְרוּר דְּבָרִים), שְׁפָאן טוֹב לְבָלוֹת יָמֵי חַיֵּיהֶם כְּפִי הַטּוֹב שֵׁישׁ לְבִנְיָ-אָדָם בְּעוֹלָם בִּישׁוּב, טוֹב לְפָנֵיהֶם לִישֵׁב כָּאן לְבָלוֹת כָּאן יָמֵי חַיֵּיהֶם. שְׁאֵלוּ אוֹתוֹ: מַה טוֹב הָיָה לָךְ,

נְחָרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְעוֹלָם, כִּי הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וְכַמוֹכָא בְּדְבָרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א), אֲשֶׁר חַיִּים נִצְחִיִּים הוּא רַק אֲצֵל הַקְּדוּשָׁ-בְרוּף-הוּא, וְיָמֵי שְׁנִכְלָל בּוֹ גַם-כֵּן חַי לְנִצְחִת. וְלִכֵּן הֵם שָׂרְפוּ עֵצִים, הֵינּוּ מֵאַחַר שֶׁהָיוּ נִמְצָאִים בַּמְדָּבָר, שֶׁשָּׁם הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, אֲזַי שָׂרְפוּ כָּל בְּחִינַת עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שֶׁהָיָה בָּהֶם, שֶׁזֶה בִּישׁוּב מְאֹד יָקָר, כִּי כְּשֶׁנִּמְצָאִים בִּישׁוּב בֵּין בְּנֵי-אָדָם, וְעוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, קָשָׁה מְאֹד לְיַחַד טוֹב וְרַע, לִידַע שֶׁהַכֹּל אֶחָד, כִּי כְּשֶׁנִּמְצָאִים בֵּין בְּעָלֵי בְּחִירָה וְסוּבָלִים מֵהֶם רַע, מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְהַחֲדִיר בְּעֵצָמוֹ אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ שֶׁהַכֹּל אֶחָד, שְׁאֵפְלוּ מֵה שְׁסוּבָלִים מִבְּעַל בְּחִירָה — זֶה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי סוּף כָּל סוּף נִמְצָאִים בְּזֶה הָעוֹלָם בִּישׁוּב, וְכִשְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מְאִיזָה בְּעַל בְּחִירָה, כּוֹאֵב לוֹ מְאֹד מְאֹד, וְכֹל זֶה מִפְּנֵי שֶׁאֵינּוּ יָכוֹל לְכַלֵּל אֶת הַטּוֹב וְהָרַע יַחַד, לִידַע שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלִכֵּן בִּישׁוּב זֶה יָקָר מְזֻהָב, לְהַגִּיעַ לְמַדְרָגָה כְּזוֹ שֶׁהַכֹּל אֶחָד, וְאֲסוּר לְהַפְרִיד בֵּין טוֹב לְרַע, מֵה שֶׁאֵין כֵּן הֵם הָיוּ בַּמְדָּבָר, וְהָיוּ נִכְלָלִים לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הָיוּ יָכוֹלִים לְשַׂרְף מַעֲצָמָם כָּל בְּחִינָה שֶׁל טוֹב וְרַע. וְהָיָה אוֹתוֹ הַבְּחוּר הַנַּ"ל מוֹכִיחַ לָהֶם (לְשׁוֹן הוֹכְחָה וּבְרוּר דְּבָרִים), שְׁפָאן טוֹב לְבָלוֹת יָמֵי חַיֵּיהֶם, כְּפִי הַטּוֹב שֵׁישׁ לְבִנְיָ-אָדָם בְּעוֹלָם בִּישׁוּב, טוֹב לְפָנֵיהֶם לִישֵׁב כָּאן לְבָלוֹת כָּאן יָמֵי חַיֵּיהֶם, כִּי בַּמְדָּבָר אֵין שׁוּם אָדָם, וְלִכֵּן הוּא מְקוּם טוֹב מְאֹד לְהַתְּבוּדָד עֲצָמוֹ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי אֵין לוֹ עֶסֶק עִם אֶף אֶחָד, כִּי שָׁם יָכוֹלִים לְהַכְּלִיל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וְלִכֵּן טוֹב וְיָשָׁר הַמְּקוּם הַזֶּה הֵינּוּ בַּמְדָּבָר לְבָלוֹת יָמֵי חַיָּו, כִּי פֹה בַּמְדָּבָר אֵין לְאָדָם עֶסֶק עִם אֶף אֶחָד, אֲזַי הוּא חַי חַיִּים טוֹבִים, וְנִכְלָל בְּחַי חַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ. שְׁאֵלוּ אוֹתוֹ: מַה טוֹב הָיָה לָךְ, שְׁאֵתָה אוֹמֵר,

שאתה אומר שכאן יותר לפניך? השיב להם וספר
לפניהם מה שעבר עליו, שהיה בן בערגיר וכו', עד
שבא לכאן, ומה היה לו בזה שהוא בן בערגיר, שהיה
לו כל טוב גם כאן יש לו כל טוב. והוכיח להם, שטוב
לבלות כאן ימי חייהם.

שאלו הקיסר הזה הנ"ל: השמעת מאותו הקיסר?
השיב לו ששמע. שאל אותו על היפת-תאר
אם שמע ממנה. השיב לו גם-כן: הן. והתחיל הבחור
להתרגז ואמר: זה הרוצח! (הינו אותו הקיסר הנ"ל שדברו
ממנו, כי הוא לא ידע שזה שמדבר עמו הוא הוא הקיסר בעצמו. והיה
הבחור אומר בכעס בחורק בשניו עליו, ואמר בכעס: זה הרוצח)

גהרי אפרסמון

שכאן טוב יותר לפניך? כי אם אתה אומר שכאן במדבר הכי טוב להיות,
כי זה הטוב הכלול מכל הטובות שבעולם, נמצא, שהיה לך פעם איזה
טוב, שאתה מבין שכאן טוב מכל הטובות, ולכן תגיד איזה טוב היה לך
פעם? השיב להם וספר לפניהם מה שעבר עליו, שהיה בן בערגיר וכו',
עד שבא לכאן, ומה היה לו בזה שהוא בן בערגיר, שהיה לו כל טוב,
אבל היה לו גם רע, כי סבל מזה מה שסבל, כי רצו להרג אותו, והצרך
לברח ולהיות נע ונד, גם כאן יש לו כל טוב, והוכיח להם, שטוב לבלות
כאן ימי חייהם; כי אחר הסבל שכבר סבל, הוא רואה, שאין טוב יותר
לאדם מלשבת במדבר. שאלו הקיסר הזה הנ"ל: השמעת מאותו הקיסר?
השיב לו ששמע. שאל אותו על היפת תאר, אם שמע ממנה, השיב לו
גם-כן: הן. והתחיל הבחור להתרגז ואמר: זה הרוצח! (הינו אותו הקיסר
הנ"ל שדברו ממנו, כי הוא לא ידע, שזה שמדבר עמו, הוא הוא הקיסר בעצמו,

ושאלו (הינו זה הקיסר, שנדמה לאיש אחר, שאל להבחור): מפני מה הוא רוצח? השיב לו: בשביל אכזריות שלו וגסותו באתי לכאן. שאלו: ואיך? וישב עצמו הבחור שבכאן אין לו ממי להתירא, והגיד לו וספר לו כל אותו המאדע שעבר עליו. (נראין הדברים שבתחלה לא ספר לו גוף המעשה, רק שהיה בן בערג'יר) שאלו: אם היה זה הקיסר בא לידך, היית נוקם בו עכשו? השיב לו: לאו, (כי הוא היה

גחרי אפרסמון

והיה הבחור אומר בכעס פחורק בשניו עליו, ואמר בכעס: זה הרוצח); כי אדם צריך תמיד לשמר איך הוא מדבר, כי אף פעם לא יוכל לדעת, כשמדבר על מישהו, וזהו האדם שאפה מדבר עליו, ואתה לא תופס שזהו הוא, ולכן צריכים תמיד לשמר מאד מאד על הדבור שלו, לא לדבר מהזולת, כדי שלא יצטרך אחר-כך להתחרט. וזה כלל גדול בחיים, אם אדם אינו מדבר מהזולת, אזי אף פעם לא יתחרט. ושאלו (הינו זה הקיסר, שנדמה לאיש אחר, שאל להבחור): מפני מה הוא רוצח? השיב לו: בשביל אכזריות שלו וגסותו באתי לכאן. שאלו: ואיך? וישב עצמו הבחור, שבכאן אין לו ממי להתירא, כי מאחר שהוא נמצא במדבר, והוא דבוק בו? תברך, ונכלל בחי החיים, מה הוא צריך לפחד ממישהו?! והגיד לו, וספר לו כל אותו המאדע שעבר עליו (נראין הדברים, שבתחלה לא ספר לו גוף המעשה, רק שהיה בן בערג'יר). שאלו: אם היה זה הקיסר בא לידך, היית נוקם בו עכשו? השיב לו: לאו (כי הוא היה רחמן), אדרבה! הייתי מפרנסו כמו שאני מפרנס אותך. ומזה רואים גדל מדת האמת שיש באדם, אפלו שגרמו לו כל-כך הרבה צרות ויסורים ומרירות ומכאובים, והצרוך לברח ולהיות גע ונד, ולסבל מה שסבל, אף-על-פי-כן אם בא האדם שגרם לו את כל הצרות והיסורים האלו, הוא אינו נוקם בו, אדרבה הוא עושה לו את כל הטובות שבעולם, בזה מראה האדם את מדת טוב לבו וגדל רחמנותו, ואת מדת

רחמן) אדרבא, הייתי מפרנסו כמו שאני מפרנס אותך.

שוב התחיל הקיסר להתאנח ולגנח, כמה שיבה רעה ומרה להקיסר הזה, פי שמע שהיפת-תאר שלו נאבדה, והוא נשלח. ויאמר עוד אותו הבחור: בשביל אכזריותו וגדלות שלו אבד את עצמו ואת בתו, ואני נשלכתי לכאן. הכל עלי-ידו. שאלו עוד (הינו הקיסר להבחור): אם היה בא לידי, היית נוקם בו? השיב לו: לאו, אדרבא, הייתי מפרנסו ממש כמו שאני מפרנס אותך. ויתודע הקיסר אליו, והודיעו שהוא בעצמו הוא הקיסר הנ"ל ומה שעבר עליו וכו'. ונפל עליו (הבחור

גהרי אפרסמון

האמת שנטבעה בו. שוב התחיל הקיסר להתאנח ולגנח כמה שיבה רעה ומרה להקיסר הזה, פי שמע שהיפת-תאר שלו נאבדה, והוא נשלח. ויאמר עוד אותו הבחור: בשביל אכזריותו וגדלות שלו אבד את עצמו ואת בתו, ואני נשלכתי לכאן; הכל על ידו; פי כשאדם שומע מהזולת לדבר ולספר את כל צרותיו, צריכים לדון אותו לכף זכות, ואפלו אם הוא חוזר על זה הרבה פעמים, פי סוף כל סוף כואב לאדם מאד מה שעבר עליו, עם כל זאת שזה שהציק לו, אם הוא יבוא תחת ידו, יעשה עמו רק טובות וחסדים, מפני מדת האמת שיש בו, שיודע שהכל ממנו יתברך, וזה רק היה שליח להרע לו. שאלו עוד (הינו הקיסר להבחור): אם היה בא לידי, היית נוקם בו? השיב לו: לאו! אדרבה, הייתי מפרנסו ממש כמו שאני מפרנס אותך, פי הוא באחת, שאינו נוקם ונוטר, ואדרבה, משלם טוב תחת רעה מה שעשו לו. ויתודע הקיסר אליו, והודיעו שהוא בעצמו הוא הקיסר הנ"ל, ומה שעבר עליו וכו', ונפל עליו (הבחור הנ"ל), וחקקו

הנ"ל) וְחִבְקוֹ וְנִשְׁקוֹ. וְהִיא (הֵינּוּ הַיְפֹת־תֹּאֵר, שְׁהִיְתָה גַם־כֵּן שָׁם, רק שְׁהִיְתָה נְדָמִית לְזָכַר), שְׁמָעָה כָּל זֹאת מֵה שְׂאֵלוֹ מְדַבְּרִים
זֶה לְזֶה:

וְהַבְּחוּר הַנ"ל הָיָה דְרָכּוֹ לֵילֶךְ בְּכָל יוֹם, וְעָשָׂה לוֹ סִימָן
בְּשִׁלְשָׁה אֵילָנוֹת, כִּי הָיָה שָׁם אֲלֵפֵי אֲלֵפִים

גַּהְרֵי אַפְרָסִמוֹן

וְנִשְׁקוֹ; מִכָּאן רוֹאִים אֶת גְּדֹל מַדַּת הָאֱמֶת וְהַטּוֹב וְהַחֲסֵד שֶׁהָיָה בוֹ, שְׁלֹא
דֵי שְׁלֹא נָקַם בוֹ, אֲלֹא חִבְקוֹ וְנִשְׁקוֹ. וְהִיא (הֵינּוּ הַיְפֹת־תֹּאֵר, שְׁהִיְתָה גַם־כֵּן שָׁם,
רק שְׁהִיְתָה נְדָמִית לְזָכַר), שְׁמָעָה כָּל זֹאת, מֵה שְׂאֵלוֹ מְדַבְּרִים זֶה לְזֶה, וְלֹא
הַשִּׁיבָה שׁוֹם דְּבַר, וְזֶה גַם־כֵּן לַמּוֹד עֵמֶק, אִיךָ שְׁאָדָם צָרִיךְ לְהַתְנַהֵג בְּחַיֵּי
יוֹם יוֹם, אֲפֹלוּ כָּלֵם מְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ, וְעוֹמְדִים עַל יָדוֹ, וּמְסַפְּרִים סְפוּרִים
הַשִּׁיכִים אֵלָיו, אֵל יִתְגַּלֶּה עֲצֵמוֹ אֲלֵיהֶם, אֲלֹא יַעֲשֶׂה אֶת עֲצֵמוֹ כְּאִישׁ זָר,
וְזוֹ הַצְּלָחָה גְדוֹלָה בְּחַיֵּי יוֹם יוֹם, כְּמֵה שְׁפָחוֹת לְהַתְעַרֵּב עִם הַזּוֹלָת, וְאִז
יִצְלִיחַ בְּחַיָּו. וְהַבְּחוּר הַנ"ל הָיְתָה דְרָכּוֹ לֵילֶךְ בְּכָל יוֹם, וְעָשָׂה לוֹ סִימָן
בְּשִׁלְשָׁה אֵילָנוֹת, שְׁזֶה סוֹד הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּכָל יוֹם, שְׁקִבְעוּ אַנְשֵׁי
כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, לְהִיּוֹת קְבוּעִים לְהַתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם בְּקָר, צְהַרִים
וְעָרֵב, כְּנֶגֶד הָאֲבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (בְּרֻכּוֹת כו:): תְּפִלוֹת אָבוֹת
תִּקְנוּם, וְכֵן כְּנֶגֶד תְּמִידִין תִּקְנוּם, וְאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּשֵׁי־מוֹתֵרֵין, חֶלֶק ב', סִימָן
ח') עַל מֵאֲמָרָם ו"ל (בְּרֻכּוֹת נד:): מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל כְּמֵה הָיָה? תִּלְתָּא פְרָסִי; הֵינּוּ
שְׁעָרָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל מִחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, שִׁיְהִיוּ קְדוֹשִׁים מִתְּאֵוֹת נְאוּף, זֶה עַל־יְדֵי
שְׁלֵשָׁה מַחֲזִין, שְׁמִקְבָּלִים עַל־יְדֵי שְׁלֵשׁ תְּפִלוֹת בַּיּוֹם, כִּי עַל־יְדֵי שְׁפָר יִשְׂרָאֵל
מִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם אֶת הַשְּׁלֵשׁ תְּפִלוֹת הַקְּבוּעוֹת: שְׁחֲרִית, מְנַחֵה, עֶרְבִית,
עַל־יְדֵי־זֶה מִמְשִׁיף עַל עֲצֵמוֹ מַחֲזִין חֲדָשִׁים, כִּי בְּכָל יוֹם נִמְשָׁכִים לְאָדָם
מַחֲזִין חֲדָשִׁים בְּהַפְרַת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כִּי עַל־יְדֵי כָּל תְּפִלָּה שְׁתִּקְנוּ
אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, נִמְשָׁכִים עַל הָאָדָם מַחֲזִין חֲדָשִׁים לְהַשִּׁיג אֶת זֵיו
שְׂכִינַת עִזּוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי הָיָה שָׁם אֲלֵפֵי אֲלֵפִים אֵילָנוֹת, שְׁזֶה סוֹכֵב עַל

אֵילָנוֹת, וּבִקֵּשׁ שֵׁם הַכֶּתֶב הַזֶּה"ל (הֵינּוּ בִשְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת מֵהֶם) וְעָשָׂה בָּהֶם סִימָן כְּדֵי שְׁלֹמֹחַר לֹא יִצְטָרֵף לְבִדּוֹק וּלְחַפֵּשׂ בָּאֵלוֹ הַשְּׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת, כְּלִי הָאֵי וְאוּלַי יִמָּצֵא אוֹתוֹ הַכֶּתֶב הַזֶּה"ל. וּכְשֶׁהָיָה חוֹזֵר מִשָּׁם, הָיָה כָּאֵם עֵינַיִם בְּכוֹיֹת מִחֲמַת שְׁהָיָה בּוֹכָה כְּשֶׁבִקֵּשׁ וְלֹא מָצָא. שָׂאֵלוֹ

נְחֵרִי אֶפְרָסִמוֹן

הַתְּפִלוֹת, שֵׁשׁ אֲלָפֵי אֲלָפִים מֵיְנֵי תְּפִלוֹת, שֶׁהָאָדָם צָרִיף לְהַתְּפַלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כְּדֵי שְׁיִזְכֶּה לְהַשִּׁיג מַחֲיָן עֲלֵיוֹנִים לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִהְיוֹת נִכְלָל בְּשִׂכְיֵינֵת עֵזוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבִקֵּשׁ שֵׁם הַכֶּתֶב הַזֶּה"ל (הֵינּוּ בִשְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת מֵהֶם), כִּי הַכֶּתֶב מְרַמֵּז עַל הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הַמַּתָּנָה שְׁנֵתָן לָנוּ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּכְדֵי שְׁיִזְכֶּה לְהַשִּׁיג וּלְמָצֵא אֶת רְזִי וְסִתְרֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עֲלָיו לְהַתְּפַלֵּל בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁפֹּף שֵׁיחַ וּתְפִלָּה כַּמִּים, כְּדֵי שְׁיִשָּׁיג אֶת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה. וְעָשָׂה בָּהֶם סִימָן, כְּדֵי שְׁלֹמֹחַר לֹא יִצְטָרֵף לְבִדּוֹק וּלְחַפֵּשׂ בָּאֵלוֹ הַשְּׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת, כִּי בְּכָל יוֹם יֵשׁ לְאָדָם מַחֲיָן חֲדָשִׁים, וְכָל תְּפִלָּה הִיא תְּפִלָּה חֲדָשָׁה, אֲשֶׁר לֹא הַתְּפִלָּל עַד עֶכְשָׁו, כַּמּוּבָא (עַץ חַיִּים, שַׁעַר א', עֲנָף ה'), אֲשֶׁר אֵין תְּפִלָּה דּוּמָה לְחִבְרָתָהּ, כִּי אֵינָה דּוּמָה תְּפִלַּת שְׁחֵרִית לְמַנְחָה, וּמַנְחָה לְמַעְרִיב, וּתְפִלַּת חַל לְשִׁבְתָּהּ וְלִיּוֹם טוֹב, כִּי בְּכָל פַּעַם יֵשׁ מַחֲיָן חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר לֹא יִכִּילֵהוּ הָרַעֲיוֹן כָּלֵל, כִּי בְּכָל רִגַע מִשְׁתַּנָּה כָּל פְּרָצוֹף צוּרַת הָעוֹלָמוֹת, וְלָכֵן אֵין תְּפִלָּה אַחַת דּוּמָה לְשִׁנְיָה, וְכַמּוּבָא בַּתְּקוּנִים (תְּקוּנָה כ"ב): לְבוֹשָׁא דְאִיהוּ לְבִישׁ בְּצַפְרָא לָא לְבִישׁ בְּרַמְשָׁא; כְּבִיכּוּל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְלַבֵּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּלְבוּשֵׁי חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹם, בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רִגַע, כְּדֵי שְׁיִוָּכְלוּ לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְעַל-יְדֵי יְחֻדִים עֲלָאִין, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָזֶה, אֶלָּא עַל-יְדֵי תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, לְהַתְּפַלֵּל וּלְהַתְּחַנֵּן וּלְבַקֵּשׁ עַל נַפְשׁוֹ. וְלָכֵן הָיָה הַבְּחוּר הוֹלֵךְ בְּכָל יוֹם בִּשְׁלֹשָׁה אֵילָנוֹת לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ שֵׁם, כְּלִי הָאֵי וְאוּלַי יִמָּצֵא אוֹתוֹ הַכֶּתֶב הַזֶּה"ל, הֵינּוּ הַכֶּתֶב שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא הַהִתְקַשְּׁרוֹת בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְשִׂכְיֵינֵת עֵזוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְשֶׁהָיָה חוֹזֵר מִשָּׁם, הָיָה כָּאֵם עֵינַיִם בְּכוֹיֹת מִחֲמַת

אותו: מה אתה מבקש באלו האילנות פנ"ל? ואחר-כך אתה חוזר ועיניך בכויות? השיב להם וספר להם כל אותו המעשה, שבת הקיטר שלחה לו כתב וכו', וטמן אותו באלו האילנות, ובא רוח סערה וכו' פנ"ל, ועתה הוא מבקש, אולי ימצא. אמרו לו: למחר כשתלך לבקש נלך גם-כן עמה, אולי נמצא אנחנו אותו הכתב.

נחרי אפרסמון

שהיה בוכה, כשבקש ולא מצא; כי עקר שלמות התפלה היא על-ידי בכיה דיקא, שצריכים להזיל דמעות בעת התפלה, שיזכה למצא את הכתב, שהוא רזין וסגרי תורה, אורייתא דעתיקא סתימאה, להשיג את אמתת מציאותו יתברך, כי תפלה שוכרת את כל המנועולים, וכמאמרם ז"ל (בבא מציעא נט.): מיום שנחרב בית-המקדש, נגזלו שערי תפלה, שנאמר (איכה ג, ח): "גם פי אצעק ואשוע שתם תפלתי"; ואף-על-פי ששערי תפלה נגזלו, שערי דמעות לא נגזלו, שנאמר (תהלים לט, יג): "שמעה תפלתי הונ"ה ושועתי האזינה, אל דמעתי אל תחרש". שאלו אותו: מה אתה מבקש באלו האילנות פנ"ל, ואחר-כך אתה חוזר ועיניך בכויות? השיב להם וספר להם כל אותו המעשה, שבת הקיטר שלחה לו כתב וכו', וטמן אותו באלו האילנות, ובא רוח סערה וכו' פנ"ל, ועתה הוא מבקש אולי ימצא; כי זה דבר גדול מאד לגלות ולפרסם להזולת, ובפרט מי ששואל אותו, למה הוא בוכה ומה הוא מחפש, כי מצנה גדולה לדבר גם עם הזולת בעבודת השם יתברך, ולספר להם, שהיה לו את הכתב, שהיא התורה הקדושה, ונעלמה ממנו על-ידי עוונותיו, ובכל יום הוא הולך ומחפש אחר זה ובוכה הרבה מאד. כי אם אחד בא אליך ושואל אותך: מה אתה מחפש ולמה אתה בוכה, זה דבר גדול מאד לגלות גם להזולת, כי בזה העולם יכולים לעבר לאדם ימים ושנים, והוא אפלו אינו יודע מה חסר לו. אמרו לו: למחר כשתלך לבקש, נלך גם-כן עמה, אולי נמצא אנחנו אותו הכתב; כי כשאדם מעורר את אחרים, הם נתעוררים גם-כן,

וְכֵן הָיָה, וְהִלְכוּ הֵם עִמּוֹ גַם-כֵּן, וּמִצְאָה הֵבֵת קִיסָר אֶת
 אוֹתוֹ הֵבֵתָב בְּאֵילָן, וּפְתַחָה אוֹתוֹ וּרְאָתָה שֶׁהוּא כְּתָב־
 יָדָה מִמֶּשׁ.

חֲשִׁבָה בְּדַעְתָּה: אִם תִּגִּיד לוֹ תִּכְרַף שֶׁהִיא הִיא, כְּשֶׁתִּחְזֹר
 וְתִפְשֹׁט אֵלָיו הַמְּלַבּוּשִׁים וְתִחְזֹר לִיְפִיָּה, וְתִהְיֶה

נְחִירֵי אֶפְרַסְמוֹן

עד שהם רוצים לעזור לו למצא את הכתב. ודבר זה הוא פלא על גבי פלא, כשאדם מדבר עם הזולת, לא רק שהוא פועל אצלו, אלא הוא פועל גם בעצמו, כי לכל אחד יש דבורים, אבל הם ישנים אצלו, וכיון שמוציאם לזולתו — חוזרים אליו, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קפד), שיש אור ישר ואור חוזר; כי כשמדברים עם הזולת, אזי הדבורים חוזרים גם אליו. וכן היה, והלכו הם עמו גם-כן, ומצאה הבת קיסר את אותו הכתב באילן, ופתחה אותו, וראתה שהוא כתב ידה ממש, כי כשאדם מתפשט אחר קדשתו שגאבדה ממנו, ובוכה ומכפה שמים וארץ, ומתפלל ומתחנן אליו יתברך, שיחוס וירחם עליו, לבסוף השכינה בעצמה, שהיא הבת קיסר, היא מוצאת את הכתב, ומחזירה את זה לו, העקר שאדם לא יתיאש מלבקש רחמים ותחנונים, אפלו שעוברים עליו בין כך ימים ושנים, ואינו רואה שום ישועה, אסור לו להתיאש מן הרחמים, אלא יחזק את עצמו, ויפציר אליו יתברך בכל יום ויום מחדש, ואל ירפה את עצמו בשום פנים ואפן, אלא בכל יום ויום יחזר ויבוא אליו יתברך, ויבקש ויתחנן ויבכה על מר נפשו, שגאבדה ממנו הקדשה, והתורה ורזיה וסתריה, ואז אם יהיה עקשן גדול על זה, לבסוף השכינה בעצמה תתגלה אליו. חשבה בדעתה הבת קיסר, אם תגיד לו תכף שהיא היא, כשתחזר ותפשט אלו המלבושים, ותחזר ליפייה, ותהיה שוב יפת-תאר במקדם, יוכל לפל ולגוע, כי באמת בעת שהאדם נמצא בצרה גדולה מאד, והגיע למצב כזה, שהתיאש לגמרי מהעולם הזה ומהעולם

שוב יפת־תאר בְּמַקְדָּם, יוכל לַפֵּל וְלַגְוֵעַ, וְהִיא רוּצָה
 שִׁיְהִיָּה בְּכִשְׁרוֹת פְּדָת. וְהִלְכָה וְהַחְזִירָה לוֹ הַפְּתָב,
 וְאִמְרָה לוֹ שְׁמַצָּאָה הַפְּתָב, וְתַכְּף נָפֶל חֲלָשׁוֹת (הַתְּעַלְף),
 וְהַחֲיוֹ וְהַבְּרִיאֵו אוֹתוֹ, וְהִיָּה בִּינֵיהֶם שְׁמַחָה גְדוֹלָה.

נחרי אפרסמון

הבא, ונדמה לו שאין לו כבר מנוס ותקוה, ומי יודע אם פעם ימצא את
 קדשתו, שהיא רזי וסתרי תורה, ויזכה לדבק את עצמו בשכינת עזו יתברך,
 אז דיקא ברגע שנדמה לו, שהכל אבוד ממנו, השכינה בעצמה מתגלה
 אליו, אבל עדין אינה פושטת מעצמה את מלבושיה, כדי שלא יפל חלשות
 [בהתעלפות], כי השכינה היא גלוי אלקות בתכלית מדרגה עליונה, עד
 שנתגלה לאדם, איך שכל הבריאה כלה, זה לבוש לגבי אין סוף ברוך
 הוא, ובכל פרט מפרטי הבריאה יכולים לראות את אלקותו יתברך, אבל
 כשאדם עדין רחוק מפל זה, השכינה היא מלבשת בלבושין עבים וגסים,
 כדי שלא יפירו אותה, ולכן היא לא רצתה עדין להוריד ממנה לבושיה,
 כדי שלא יפל חלשות, כי מרבוני האור יכול להיות הציץ ונפגע וכו', או
 הציץ נמת וכו', והיא רוצה שיהיה בכשרות פדת, הינו שיהיה בהדרגה
 ובמדה ובצמצום, והלכה והחזירה לו הפתב, ואמרה לו שמצאה הפתב,
 כי קדם היא מחזירה לו לאט לאט את האור, ולכן קדם היא החזירה לו
 את הפתב, שהיא התורה, ותכף נפל חלשות (התעלף), כי זה זמן רב מרב
 יאוש שהיה בו, גם את הפתב הוא אבד, כי כשאדם נופל ביאוש וכדכאון,
 נדמה לו כאלו אבד את שני העולמות, ונאבד ממנו גם הפתב, שהיא
 התורה הקדושה, שנתחבא אצלו הרצון ללמד תורה, אזי קדם השכינה
 החזירה לו את הפתב, שהוא הרצון והחשק ללמד תורה, אבל הוא
 תכף־ומיד נפל חלשות, כי כל־כף השתוקק לזה ימים ושנים, והנה קבל
 את זה תורה, והחיו והבריאו אותו, הינו כל המונעים שמנעו אותו עד
 עכשו, נהפך לו מתבת מניעו"ת אל נעימו"ת, והנה ביניהם שמחה גדולה;
 כי אין עוד שמחה כשמחת התורה והדבקות באין סוף ברוך הוא, כי אדם

אַחַר־כֵּן אָמַר אוֹתוֹ הַבְּחוּר: לָמָּה לִּי הַכֶּתֶב? הֵיכָן
אֲמַצָּאָהּ? כִּי בְהִכָּרַח הִיא עֲכָשׁוּ אֶצֶל אֵיזָה
מְלָךְ, וְלָמָּה לִּי זֹאת? אַבְלָה כָּאֵן יָמִי חַיִּי. וְהַשִּׁיב לָהּ
הַכֶּתֶב וְאָמַר לָהּ: הֵא לָךְ הַכֶּתֶב, וְתִלְךְ וְתִשְׁאַנָּה (כִּי הִיא

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְהִתְמַיֵּד בְּלִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּהִתְמַדָּה וּבִתְשׁוּקָה
רַבָּה, וְלִהְיוֹת בְּטֹל וּמִבְטָל בְּעֵינֵי עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי, וְלִהְשִׁיג אֶת רוּחַנִיּוֹת חַיּוֹת
אֶלְקוֹת הַנִּמְצָאֹת בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה. אַחַר־כֵּן אָמַר אוֹתוֹ הַבְּחוּר: לָמָּה לִּי הַכֶּתֶב?
הֵיכָן אֲמַצָּאָהּ? כִּי בְהִכָּרַח הִיא עֲכָשׁוּ אֶצֶל אֵיזָה מְלָךְ, וְלָמָּה לִּי זֹאת? אַבְלָה
כָּאֵן יָמִי חַיִּי! כִּי עַל זֶה צָרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים, שְׂיֵצֵא מִהַעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת
וְהַדְּכָאוֹן הַפְּנִימִי שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, כִּי אָדָם שֶׁנִּפְלַ בְּדַעְתּוֹ, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אָבֵד
מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, אִפְלוֹ שֶׁכָּבַר מַחְזִירִים לוֹ אֶת הַתְּשׁוּקָה לְלַמֵּד תּוֹרָה,
וּמִקְבֵּל חֲזָרָה אֶת הַכֶּתֶב, עֲדִין אֵינּוּ מְאֲמִין בְּעֲצָמוֹ, וְלִכֵּן בְּכָל פַּעַם נִתְעוֹרְרֶת
אֶצְלוֹ חֲלִישׁוֹת, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁאֵף שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֶּבֶד אֶת הַכֶּתֶב, אַבְל הֵיכָן יִמְצָא
אֶת הַשְּׂכִינָה? אֵיךְ יִתְגַּלֶּה אֵלָיו אֶלְקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ?! כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ
ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא): כְּמוֹ שֶׁצָּרִיכִים אֲמוּנָה בְּהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא, כֶּךָ צָרִיכִים אֲמוּנָה בְּעֲצָמוֹ, שְׂיֵאֲמִין שְׂגֵם הוּא חָשׁוּב אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ.
וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פו), כִּי יֵשׁ אִפְלוֹ צַדִּיקִים, שֶׁהֵם
קִטְנֵי אֲמוּנָה, שְׂאִינָם מְאֲמִינִים בְּעֲצָמָם שֶׁהֵם חָשׁוּבִים לְמַעַלָּה. וְכַעֲיֵן
שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סוֹטָה מח:): עַל פְּסוּק (זְכַרְיָה ד, י'): "כִּי מִי בּוֹז לְיוֹם
קִטְנוֹת", מִי גָרַם לְצַדִּיקִים, שְׂיִתְבַּזְּבוּ שֶׁלְחַנֵּן לְעֵתִיד לְבוֹא? קִטְנוֹת שֶׁהִיָּתָה
בָּהֶם. וְלִכֵּן גַּם הַבְּחוּר, אֵף שֶׁקִּבֵּל חֲזָרָה אֶת הַכֶּתֶב, לֹא הֵאֲמִין בְּעֲצָמוֹ,
שֶׁהוּא יְכוּל עוֹד לְמַצָּא אוֹתָהּ, וְלִכֵּן וְהַשִּׁיב לָהּ הַכֶּתֶב, וְאָמַר לָהּ: הֵא לָךְ
הַכֶּתֶב, וְתִלְךְ וְתִשְׁאַנָּה (כִּי הִיא נִדְמִית לְזָכַר פּנ"ל), כִּי מְרַב חֲלִישׁוֹת וְקִטְנוֹת
הַדַּעַת שֶׁנִּכְנָסוֹת בְּאָדָם, הוּא אֵינּוּ מְאֲמִין כָּלֵל בְּעֲצָמוֹ, וְהוּא אֵינּוּ יוֹדַע,
שֶׁהִנֵּה הַשְּׂכִינָה וְהַקְּדוּשָׁה שְׁלוֹ עוֹמְדֵת לִידּוֹ, כִּי הִיא מְלַבֶּשֶׁת בְּלִבוֹשֵׁין, וְהוּא
אִפְלוֹ אֵינּוּ שֵׁם לֵב אֶל קוֹלָהּ, וְכַעֲיֵן שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',

נְדָמִית לְזָכַר כִּנּוּ"ל. וְרָצַתָּה לִילָף) וּבִקְשָׁה מִמֶּנּוּ שְׁיִלֶף עִמָּה גַם־בֶּן, כִּי הוּא בְּוֹדָאֵי יִקַּח אוֹתָהּ, וְהָיָה הַטּוֹב הַהוּא, אֲשֶׁר יִהְיֶה לִי אֲתָן לָךְ חֶלֶק גַּם־בֶּן (הֵינּוּ שְׁהַבַּת קִיסָר) שְׁנֵדְמִית לְזָכַר, אָמְרָה אֶל הַבְּחוּר, שְׁלֹא יִדַע שֶׁהוּא בְּעֵצְמָה הִיא הִיפְת־תֹּאֵר הַנּוּ"ל, שְׁיִלֶף עִמּוֹ גַם־בֶּן, וְהוּא בְּוֹדָאֵי יִקַּח אֶת הִיפְת־תֹּאֵר וְיִיטִיב עִם הַבְּחוּר גַּם־בֶּן.

וְהַבְּחוּר רָאָה שֶׁהוּא אִישׁ חָכָם (הֵינּוּ הַבַּת קִיסָר שְׁאֲנוּ מְדַבְּרִים עָלֶיהָ בְּלִשׁוֹן זָכַר כִּנּוּ"ל) וּבְוֹדָאֵי יִשְׁיֵג וְיִקַּח

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

סימן רו), שִׁכּוֹל לְהִיּוֹת, שְׁאָדָם תּוֹעָה וְנִתְעָה כָּל־כֶּף, עַד שֶׁהוּא כָּבַר חוּזֵר, וְהוּא סְמוּךְ מְאֹד אֶל הַקִּדְשָׁה, אֵךְ שָׁכַח אֶת הַקּוֹל שֶׁקּוֹרָא אוֹתוֹ, וְלִכְּן הוּא מִתְיָאֵשׁ, וְהוּא מִחֲזִיר אֶת הַכֶּתֵב, שֶׁהִיא קִדְשָׁתוֹ. וְרָצַתָּה לִילָף, וּבִקְשָׁה מִמֶּנּוּ שְׁיִלֶף עִמָּה גַם־בֶּן, כִּי הוּא בְּוֹדָאֵי יִקַּח אוֹתָהּ, וְהָיָה הַטּוֹב הַהוּא, אֲשֶׁר יִהְיֶה לִי, אֲתָן לָךְ חֶלֶק גַּם־בֶּן (הֵינּוּ שְׁהַבַּת קִיסָר, שְׁנֵדְמִית לְזָכַר, אָמְרָה אֶל הַבְּחוּר, שְׁלֹא יִדַע שֶׁהוּא בְּעֵצְמָה הִיא הִיפְת־תֹּאֵר הַנּוּ"ל, שְׁיִלֶף עִמּוֹ גַם־בֶּן, וְהוּא בְּוֹדָאֵי יִקַּח אֶת הִיפְת־תֹּאֵר, וְיִיטִיב עִם הַבְּחוּר גַּם־בֶּן); כִּי מֵרַב הֶעֱלָמָה וְהִסְתַּרְהָ, שְׁנַעְעֵלָם וְנִסְתַּר מִהָאָדָם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא כָּבַר שׁוֹכַח לְגַמְרֵי מִי הַמְשַׁפֵּיעַ וּמִי הַמְשַׁפֵּעַ, מִי זְעִיר אֲנִפִּין וּמִי נוֹקְבָא דְזְעִיר אֲנִפִּין, וּמִהִי הַשְּׁגָחָה וּמִהוּ טָבַע, מִהוּ שֵׁם הַנּוּ"ה וּמִהוּ שֵׁם אֱלֻקִּי"ם. וְהַבְּחוּר רָאָה, שֶׁהוּא אִישׁ חָכָם (הֵינּוּ הַבַּת קִיסָר, שְׁאֲנוּ מְדַבְּרִים עָלֶיהָ בְּלִשׁוֹן זָכַר כִּנּוּ"ל), כִּי כָּל־כֶּף נָפַל בְּעֵינָי עֲצָמוֹ, עַד שֶׁלֹּא הִכִּיר אוֹתָהּ לְגַמְרֵי, וְלִכְּן מָסַר לָהּ אֶת הַכֶּתֵב, וְאָמַר לְעֲצָמוֹ, אֲשֶׁר הוּא בְּוֹדָאֵי יִשְׁיֵג וְיִקַּח אוֹתָהּ, וְנִתְרַצָּה לִילָף עִמּוֹ, וּבָזָה יֵשׁ הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה, שְׁאָדָם צְרִיף לְהַתְּחַזֵּק אֶפְלוֹ שֶׁהוּא נִמְצָא בְּתוֹךְ הַקְּטָנוֹת וְהַדְּחֻקוֹת, יֹאמֵר לְעֲצָמוֹ עַל־כָּל־פְּנִים: אִם לִי זֶה לֹא הוּלָף, שְׁיִלֶף לְחַבְרֵי, אֲשֶׁר רַבְּנוּ ו"ל אָמַר (שִׁיחֻת־הַרְ"ן, סִימָן קִיט), אֲשֶׁר זֶה מְדַרְגָּה גְדוֹלָה מְאֹד כְּשִׁאוּחֻזִּים

אותה, ונתרצה לילך עמו. והקיסר הנ"ל היה נשאר לבדו, כי הוא היה ירא לשוב אל המדינה, ובקשה ממנו שילך גם-כן, כי מאחר שהוא ישוב ויקח היפת-תאר, אין לו אימה עוד (כי יוחזר המזל) ויוכל להשיבו גם-כן.

נחרי אפרסמון

בזה, שאפלו לי זה לא הולך, על-כּל-פּנים שחברי יהיה איש כשר וצדיק; כי על-פּירוב כשאדם רואה שלא הולך לו, אזי הוא מונע גם אחרים שלא יחזרו אליו יתברך, ולכן זו מדרגה גבוהה מאד להחזיק בזה, שאף שלו זה לא הולך, על-כּל-פּנים שלחברו פן ילך. וזה מה שעשה הבחור, הוא ראה, אף שיש לו בידו את הכתב, הוא אינו יכול למצא אותה, לכן מסר את זה להבת-קיסר, שהוא חשב שזה זכר, אשר זו מדרגה גדולה מאד, והוא מוכן אפלו ללכת עם הזולת, העקר שלה הוא יהיה טוב. וזו מדרגת גדולי מבחרי הצדיקים, שמוסרים את נפשם בעבור כלל נשמות ישראל, לחזקם ולאמצם לעודדם ולשמחם, אפלו שלהם יוצא מזה אחר-כך רע, עם כל זאת הם מוכנים למסור את נפשם בשביל הזולת. והקיסר הנ"ל היה נשאר לבדו, כי הוא היה ירא לשוב אל המדינה; כי סוף כל סוף הוא עשה רע הן להבחור והן להבת קיסר והן לאשתו, כי בדרך כלל מי שעושה משהו רע, הוא מפחד מהזולת, כי מי שבטוח בעצמו, שהוא לא עשה שום דבר רע, הוא אינו מפחד. ובקשה ממנו שילך גם-כן, כי מאחר שהוא ישוב ויקח היפת-תאר, אין לו אימה עוד (כי יוחזר המזל), ויוכל להשיבו גם-כן; כי לא הבחור ולא הקיסר הבינו, שמי שמדבר אליהם, זאת באמת הבת קיסר, כי כך הולך בחיים, חיי יום יום, שכל אחד עושה את התכניות שלו, ואינו מבין, שהשכינה נמצאת פה, כי אם אדם היה יודע, שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, היה חזק בדעתו, ושום דבר בעולם לא היה יכול לשבר אותו, אלא כל אחד חושב שיש בעניניו איזה גורם פרטי, ואינו תופס, שהכל זה אלקות ואלקות זה הכל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, כי הרי הבחור מדבר מה שהוא

וְהִלְכוּ אֱלֹהֵי הַשְּׁלֹשָׁה יַחַד, וְשָׁכְרוּ לָהֶם סְפִינָה, וּבָאוּ אֶל
הַמְּדִינָה, שְׁיוֹשְׁבֵת שָׁם הַקִּיסְרִית, וּבָאוּ אֶל
אוֹתוֹ הָעִיר, שֶׁהִיא יוֹשְׁבֵת שָׁם, וְהָעֲמִידוֹ הַסְּפִינָה.
וַיֵּשְׁבָה עֲצָמָה (בַּת הַקִּיסָר): אִם תּוֹדִיעַ תִּכְרַךְ לְאִמָּה
שֶׁבָאתָה, תּוֹכֵל לְגֹועַ. וְשָׁלַחָה אֶצְלָהּ, בְּאֲשֶׁר שֶׁנִּמְצָא
אִישׁ, שְׁיִודַע יְדִיעָה מִבְּתָהּ. אַחֲר־כֵּן הִלְכָה בְּעֲצָמָה
וּסְפָרָה לְהַקִּיסְרִית כָּל מָה שֶׁעָבַר עַל בְּתָהּ, וּסְפָרָה לָהּ כָּל

נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

מְדַבֵּר, וְהַקִּיסָר מְדַבֵּר מַה שֶׁהוּא מְדַבֵּר, וְאִינֶם שָׁמַיִם לָב, שֶׁהֵבֵת קִיסָר
נִמְצָאת אֶצְלָם וְסִמּוֹן לָהֶם. כֶּף הוּא אֶצֶל כָּל בְּנֵי-אָדָם, שֶׁהוּא עֶסוּק
בְּדָאגוֹתָיו וּבְטָרְדוֹתָיו וּבְמַרְיבוֹתָיו, בְּצַעְרָיו וּבְיִסוּרָיו, וְאִינוֹ שָׁם לָב,
שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאת שָׁם (יְשׁעִיָּה סג, ט): "בְּכֹל צָרְתֶם לוֹ צָר", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים (תָּנָא דְבֵי אֱלֹהֵי בְרָה, פֶּרֶק יח): אָמַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כָּל צַעַר
וְצַעַר שֶׁיֵּשׁ לָהֶן לְיִשְׂרָאֵל, כְּבִיכּוֹל, אֲנִי עֹמֶהֶם, לוֹ צָר — אֵל תִּקְרִי לוֹ אֶלָּא
לִי.

וְהִלְכוּ אֱלֹהֵי הַשְּׁלֹשָׁה יַחַד, כִּי הֵבֵת קִיסָר שֶׁכָּנְעָה אֶת שְׁנֵיהֶם, וְשָׁכְרוּ
לָהֶם סְפִינָה, וּבָאוּ אֶל הַמְּדִינָה, שְׁיוֹשְׁבֵת שָׁם הַקִּיסְרִית, שֶׁהִיא הֵיטָה אֶשֶׁת
הָעֵנִי, וְעַכְשָׁו מְפַנֵּי שְׁעַמְדָה בְּנִסְיוֹן, נַעֲשִׂית מְלָכָה, וּבָאוּ אֶל אוֹתוֹ הָעִיר,
שֶׁהִיא יוֹשְׁבֵת שָׁם, וְהָעֲמִידוֹ הַסְּפִינָה. וַיֵּשְׁבָה עֲצָמָה (בַּת הַקִּיסָר), אִם תּוֹדִיעַ
תִּכְרַךְ לְאִמָּה שֶׁבָאתָה, תּוֹכֵל לְגֹועַ. וְשָׁלַחָה אֶצְלָהּ, בְּאֲשֶׁר שֶׁנִּמְצָא אִישׁ,
שְׁיִודַע יְדִיעָה מִבְּתָהּ. כִּי כְּשֶׁרוֹצִים לְסַפֵּר לְמִישֶׁהוּ בְּשׁוֹרָה מִשְׁמַחַת, צְרִיכִים
לְהַלְבִּישׁ אֶת זֶה בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, כְּמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבְּנֵי וַ"ל (לְקוּטִי-מוֹהָרָן,
חֶלֶק א', סִימָן ס'); כִּי כְּמוֹ שֶׁמְרַפְּאִים אֶת הָעוֹר, צְרִיכִים לְסַגְרוֹ, שֶׁלֹּא יִרְאֶה
אֶת הָאוֹר פְּתָאִם, וְצְרִיכִים לְצַמְצֵם לוֹ אֶת הָאוֹר, כְּדִי שֶׁלֹּא יִזְיק לוֹ מַה
שֶׁיִּרְאֶה פְּתָאִם. אַחֲר־כֵּן הִלְכָה בְּעֲצָמָה, וּסְפָרָה לְהַקִּיסְרִית כָּל מָה שֶׁעָבַר
עַל בְּתָהּ, וּסְפָרָה לָהּ כָּל הַמַּעֲשֵׂה. וּמֵאַחַר שֶׁהֵיטָה מְלַבְּשֵׁת כְּזֹכֵר, אֲזִי אִמָּה

המעשה, ולבסוף אמרה לה: והיא גם-כן בכאן. אחר-כך אמרה לה האמת: אני אני היא. והודיעה לה שגם החתן שלה, בן הבערגיר, הוא גם-כן בכאן, אך אמרה לה, שאינה רוצה באפן אחר, רק שישיבו את אביה הקיסר

נחרי אפרסמון

הקיסרית לא הפיכה אותה, פי כל-כך יכולים להסתיר את עצמו בזה העולם, עד שמדברים עם מישהו, ולא יכולים להפיר שזהו זה. ולבסוף אמרה לה: והיא גם-כן בכאן, והכל דברה עמה בצורה כזו, שלא תבהל פתאם. אחר-כך אמרה לה האמת: אני אני היא, כעין שמצינו אצל יוסף הצדיק, שסבב עם אחיו כמו שסבב, עד שאמר (בראשית מה, ג): "אני יוסף". והודיעה לה, שגם החתן שלה, בן הבערגיר, הוא גם-כן בכאן. ורואים כאן איך שהקדוש-ברוך-הוא מסבב סבות עם האדם, אם הוא חזק בנקדתו, ואינו נכנע לאף אחד בעולם, ומכל שכן שאינו נשבר, ואינו חוזר בו מנקדתו, והוא עקשן גדול מאד, לבסוף הכל יסתבב חזרה כמו שהוא רצה, כמו שאנו רואים, שאשת העני רצתה מאד לבתה את בן הבערגיר, מפני שהבערגיר מסר את נפשו בעבורה, ובעלה לא רצה בשום פנים ואפן, והיא עמדה בזה חזק מאד, שהיא מכתחה לשלם טובה תחת טובה שעשו לה, רק העני מרב גאותו וישותו, שנעשה כבר קיסר לא רצה, אבל היא באמת, שלא רצתה רק את הבחור, ואת זה היא הכניסה בבתה, אזי לבסוף הנה בתה באה חזרה עם הבחור, ורוצים להתחתן. רואים מזה התחזקות עצומה ונוראה מאד, אם אדם מתעקש על נקדתו, אפלו שיעמדו עליו כל העולם פלו, ישתדל שלא ישבר, ולא יכנע לאף אחד, פי עם נקדת האמת שבוערת באדם, יכולים להצליח בחיים, אם רק אינו עוזב את עצמו בשום פנים ואפן, ואינו נכנע אל שום לחץ שמלחיצים אותו להפגע. אך אמרה לה הבת קיסר לאמה, שאינה רוצה באפן אחר, רק שישיבו את אביה הקיסר למקומו, כאן רואים, איך שאדם צריך להיות מעביר על מדותיו, אף שכל הצרות נגרמות להבת קיסר ולהבחור על-ידי הקיסר, עם כל זאת

לְמוֹקוֹמוֹ, וְאָמְרָה לֹא הִיְתָה מְרֻצִית לְזֶה כָּלֵל, כִּי חָרָה לָהּ
עָלֶיךָ מְאֹד, עַל שֶׁבִשְׁבִילֹךָ הָיָה כָּל הַנֶּ"ל. אַךְ אֶף־עַל־פִּי־כֵן
הִכְרַחֵה לְמַלְאוֹת רִצּוֹן בְּתָהּ. וְרִצּוֹ לְהִשְׁכֵּחַ, וַיִּבְקְשׁוּ
וְהִנֵּה אֵין הַקִּיסָר נִמְצָא כָּלֵל, וְהַגִּידָה לָהּ בְּתָהּ שֶׁגַם הוּא
בְּכָאן, וְהִיְתָה חֲתֻנָּה. וְהַשְׁמַחָה בְּשִׁלְמוֹת. וְהַמְּלוּכָה
וְהַקִּיסָרִית קִבְּלוּ הַזּוּג הַזֶּה וּמְלָכוּ בְּכַפָּה.

גַּם אַחֲר־כֵּן לֹא הָיָה לְהַקִּיסָר הַזֶּקֶן גְּדֻלָּה, כִּי הַכֵּל הָיָה

נִחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַבַּת קִיסָר אָמְרָה לְאָמָה, שֶׁהִיא לֹא תִתְחַתֵּן עַד שֶׁגַם אָבִיהָ יִחְזַר, וְאָמְרָה לֹא
הִיְתָה מְרֻצִית לְזֶה כָּלֵל, כִּי חָרָה לָהּ עָלֶיךָ מְאֹד, עַל שֶׁבִשְׁבִילֹךָ הָיָה כָּל הַנֶּ"ל,
כִּי הַחֲזִיקָה עַד־כֵּן טִינָה בְּלִבָּהּ עַל בְּעָלָהּ, שֶׁגַּרְם אֶת כָּל הַצַּעַר וְהַיְסוּרִים
שֶׁבִין כֶּן עָבְרוּ שָׁנִים עַל גְּבֵי שָׁנִים, וְהִבֵּן וְהִבַּת לֹא יָכְלוּ לְהִתְחַתֵּן, וְלִכֵּן
הִיא לֹא הִסְכִּימָה. אַךְ אֶף־עַל־פִּי־כֵן הִכְרַחֵה לְמַלְאוֹת רִצּוֹן בְּתָהּ, וְרִצּוֹ
לְהִשְׁכֵּחַ, וַיִּבְקְשׁוּ וְהִנֵּה אֵין הַקִּיסָר נִמְצָא כָּלֵל, כִּי הוּא הִתְחַבֵּא מְרַב פֶּחַד
שֶׁהָיָה לוֹ, כִּי בְּאֵמֶת מִי שֶׁעוֹשֶׂה דְבַר שְׂאִינוֹ כְּרָאוּי, עָלֶיךָ לְהִתְפַּחַד,
כְּמֵאֲמָרְךָ ז"ל (בְּרִכּוֹת ס.): הַהוּא תִלְמִידָא דְהוּוּ קָא אָזִיל בְּתַרְיָה דְרַבִּי
יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי בְּשׁוּקָא דְצִיּוֹן. חֲזִינָה דְקָא מְפַחֵיד אָמַר לֵהּ: חֲטָאָה אַתָּה,
דְּכָתִיב (יִשְׁעִיָּהוּ לֵג, יד): "פָּחַדוּ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים". כִּי מִי שְׂאִינוֹ חוֹטָא, אֵינוֹ
צָרִיךְ לְהִתְפַּחַד מֵאֶפֶס אֶחָד בְּעוֹלָם כָּלֵל. וְהַגִּידָה לָהּ בְּתָהּ, שֶׁגַם הוּא בְּכָאן,
כִּי בְּאֵמֶת הָיָה שָׁם, אֲלָא מְרַב פֶּחַד הִסְתַּתֵּר. וְהִיְתָה חֲתֻנָּה וְהַשְׁמַחָה
בְּשִׁלְמוֹת, כִּי עֲתָה נִשְׁלַם כָּל הַבְּנִיָּן, וְהַמְּלוּכָה וְהַקִּיסָרִית קִבְּלוּ הַזּוּג הַזֶּה
וּמְלָכוּ בְּכַפָּה. וְכָל זֶה מְרָמֵז עַל סוּד הַגְּאֻלָּה, שְׂאֵנוּ מְחַכִּים וּמְצַפִּים עָלֶיךָ,
שֶׁיִתְחַבְּרוּ יַחַד נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל עִם הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְיִהְיֶה הַיְחוּד הַשְּׁלֵם
בֵּין זְעִיר אֲנִפִּין לְנוֹקְבָא.

גַּם אַחֲר־כֵּן לֹא הָיָה לְהַקִּיסָר הַזֶּקֶן גְּדֻלָּה, כִּי הַכֵּל הָיָה עַל יָדוֹ; הָאֲדָם

על־ידו. המאטראם טפחו טפחו אותו על פניו ודחפוהו.
 הבערג'יר היה לו גדלה מאד, (פי הוא) אבי הקיסר, שהוא
 העקר.

בלוט פתיב (בראשית יט, יז): "ההרה המלט" הינו בערג'יר,
 וממנו נולד משיח, שיבוא במהרה בימינו אמן.

נחרי אפרסמון

צריך לדעת ולזכור, כי אם על ידו נגרמות צרות לזולת, הוא לא ינקה
 מלשלם על זה מחיר כבד, ולא יעלה אף פעם לגדלה. אדם חושב שהוא
 יעשה עולות להזולת, יגרש ויצער אותו, ולבסוף יעלה לגדלה, זו טעות
 חמורה, כי מי שרוךף את חברו על לא דבר, ישלם על כך מחיר כבד מאד.
 המאטראם טפחו אותו על פניו ודחפוהו, כי כל המתחבר לרשע
 נעשה כמהו, הרי הוא היה מאטראס של הרוצח, שתפס את הבת קיסר
 בתוך שק, ועל־כן עכשו טפחו אותו על פניו, ודחפו אותו לחוץ, כי כן
 הוא תמיד, מי שמתחבר אל רשע, אף שהוא אינו עושה שום דבר, אבל
 ברגע שמתחבר עם רשע — נעשה כמהו, והוא מקבל את ענשו, ויוצא
 בבזיונות גדולים. הבערג'יר היה לו גדלה מאד (פי הוא) אבי הקיסר, שהוא
 העקר, כי הרי הוא מסר את נפשו להציל את אשת העני, והוא היה באמת
 ירא שמים שעמד בכל הנסיונות עמה, וסבל עלבונות וחרופין וגדופין על
 לא דבר, ולכן לבסוף קבל גדלה.

בלוט פתיב (בראשית יט, יז): "ההרה המלט", הינו בערג'יר, כי בערג'יר
 הוא בלשון אשכנז: הר, שקורין בארג, ואחד שעולה על הר, קורין אותו
 בערג'יר, וממנו נולד משיח, כי משיח יוצא מרות שיצאה מלוט, וזה
 שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה נ', סימן י'): אמר רבי יצחק
 (תהלים פט, כא): "מצאתי דוד עבדי", היכן מצאתי אותו? בסדום, שאצלו
 נאמר דבר זה: "ההרה המלט", ושם במערה נשתלשלה ההשתלשלות של
 רות, שממנה יוצא דוד, שממנו יוצא משיח, שיבוא במהרה בימינו, אמן.

ישראל הִיָּה לָהֶם סִימָנִים בְּמִצְרַיִם: "פְּקֹד פְּקֹדֹתַי" (שְׁמוֹת ג, טז), מִי שְׂיֵאמֶר לָהֶם זֶה הַלְשׁוֹן הוּא הַגּוֹאֵל. וְהִדְבֵּר תְּמוּנָה מֵאַחַר שְׂיִדְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מִזֶּה, אִם־כֵּן מֵהוּ הַסִּימָן. אֲפֹשֶׁר לֹא נִמְסַר אֶלָּא לְהַזְקָנִים. וְגַם עַל הַגּוֹאֵל הָאֲחֵרוֹן בְּיַד יֵשׁ סִימָנִים.

מְשִׁיחַ יִגִּיד לְיִשְׂרָאֵל כָּל מָה שְׁעֵבֵר עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם יוֹם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרֶט.

תָּמַר אֲבָדָה גַם־כֵּן הַסִּימָנִים, כְּמוֹכָא בְּמִדְרָשׁ (פְּרָאשִׁית רַבָּה

נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן)

יִשְׂרָאֵל הִיָּה לָהֶם סִימָנִים בְּמִצְרַיִם (שְׁמוֹת ג, טז): "פְּקֹד פְּקֹדֹתַי", מִי שְׂיֵאמֶר לָהֶם זֶה הַלְשׁוֹן — הוּא הַגּוֹאֵל, וְהִדְבֵּר תְּמוּנָה, מֵאַחַר שְׂיִדְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל מִזֶּה, אִם־כֵּן מֵהוּ הַסִּימָן, אֲפֹשֶׁר לֹא נִמְסַר אֶלָּא לְהַזְקָנִים, וְגַם עַל הַגּוֹאֵל הָאֲחֵרוֹן בְּיַד יֵשׁ סִימָנִים. וְאֵילוּ הַסִּימָנִים? מְשִׁיחַ יִגִּיד לְיִשְׂרָאֵל כָּל מָה שְׁעֵבֵר עַל יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם יוֹם עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּפֶרֶט; יְדוּעַ בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, שְׂרַבְנוּ ו"ל אָמַר פַּעַם עַל עֲצָמוֹ מָה שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (סְנֵהֲדִין צח): אָמַר רַב נַחְמָן, אִי מִן חֵיָא הוּא, כְּגוֹן אֲנָא. וְסִיִּים: "אֲנָא הוּא"; וּבְאַמַּת רוּאִים, שְׁכָּל בְּרַי יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לְמַצָּא אֶת עֲצָמוֹ בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, כִּי סִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים הֵם כְּלָלִיּוֹת גְּדוּלָּה מְאֹד מְאֹד, וְכָל אֶחָד יָכוֹל לְמַצָּא אֶת עֲצָמוֹ שָׁם, וְזֶה "מְשִׁיחַ יִגִּיד לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כָּל מָה שְׁעֵבֵר עַל כָּל אֶחָד בְּכָל יוֹם יוֹם", הֵינּוּ שְׂיַחְבֵּר סִפְרִים כְּאֵלוֹ, שְׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִמְצָא אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ סִפְרֵיו, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד עִם הָעוֹנֵן שְׁלוֹ וְעִם הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שְׁלוֹ, יִמְצָא אֶת עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הַסִּפְרִים, וְזֶה הַסִּימָן שֶׁהוּא בְּאַמַּת מְשִׁיחַ, כִּי אִם יֵשׁ בְּכַחוֹ לְגַלוֹת לְכָל אֶחָד מָה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלַחְזֹקוֹ וְלְאַמְצוֹ וְלְעוֹדְדוֹ וְלְשִׁמְחוֹ, וְלְהַפִּיךְ אֶת הָעֲצָבוֹת וְהַמְרִירוֹת שְׁלוֹ אֶל מְקוֹר הַשְּׂמִחָה, וְלִקְשֵׁר אוֹתוֹ אֶל שְׂרֵשׁ הַשְּׂמִחָה, זֶה סִימָן שֶׁהוּא מְשִׁיחַ. תָּמַר אֲבָדָה גַם־כֵּן

פה, יא). גם כִּשְׁהִיְתָה יוֹצֵאת לְשָׂרָף, בָּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם
וְהִרְחִיק מִמֶּנָּה הַסִּימָנִים, וּבָא גְבֻרֵי־אֵל וְקִרְבָּן כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
בַּמִּדְרָשׁ, וּמִמֶּנָּה נוֹלַד מְשִׁיחַ, שְׂיָבוֹא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

בְּעֵינֵינוּ הַמְּבֹאֵר בְּמַעֲשֵׂה זֶה, שְׁכַל אֶחָד בָּא עִם שִׁיר שֶׁל חֶשֶׁק
וְלִקְצָתָם וְכוּ'. הַנִּמְשָׁל מוֹבֵן שְׁכֵמוֹ-כֵן כַּמָּה גְּדוֹלִים
עוֹשִׂים מַה שְּׁעוֹשִׂים, וְכָל אֶחָד אוֹמֵר שִׁירִים וְכִיּוֹצֵא וְרוֹצִים
לְהַשִּׁיג תְּכֵלִית הַמְּבֻקֵּשׁ, וְאִין מִי שְׁזוֹכָה לְעַקֵּר הַתְּכֵלִית
הָאֲמֵתִי בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אִם הָרְאוּי לָזֶה. וְלִקְצָתָם מְשִׁיבִים
עַל-יְדֵי שְׁלִיחַ אוֹ מְאַחֲרֵי הַכֶּתֵּל, אוֹ שְׁמַרְאִים לָהֶם פְּנִים
וְכוּ', כְּמִבְּאֵר בְּהַמַּעֲשֵׂה הַנ"ל. אֲךָ לְסוּף הֵינּוּ כְּשֶׁמְסַתְּלָקִים,
מְשִׁיבִים לָהֶם שְׁעֵדִין לֹא עָשׂוּ כָּלוּם וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁם

נַחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

הַסִּימָנִים, שֶׁנִּתְּנָן לָהּ יְהוּדָה, שְׁמִמְנוּ יוֹצֵא דוֹד, שְׁמִמְנוּ יוֹצֵא מְשִׁיחַ, כְּמוֹבָא
בַּמִּדְרָשׁ (מִדְרָשׁ רַבָּה, פְּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, פְּרָשָׁה פַּה, סִימָן יא), גַּם כִּשְׁהִיְתָה יוֹצֵאת
לְשָׂרָף, בָּא הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, וְהִרְחִיק מִמֶּנָּה הַסִּימָנִים, וּבָא גְבֻרֵי־אֵל וְקִרְבָּן, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר בַּמִּדְרָשׁ, וּמִמֶּנָּה נוֹלַד מְשִׁיחַ, שְׂיָבוֹא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. כִּי
הַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֹרֵב מְאֹד עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל שְׁרוּצָה לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה,
וּמִרְחֵק מִמֶּנּוּ אֵת הַסִּימָנִים. בְּעֵינֵינוּ הַמְּבֹאֵר בְּמַעֲשֵׂה זֶה, שְׁכַל אֶחָד בָּא עִם
שִׁיר שֶׁל חֶשֶׁק, וְלִקְצָתָם וְכוּ', הַנִּמְשָׁל מוֹבֵן, שְׁכֵמוֹ-כֵן כַּמָּה גְּדוֹלִים עוֹשִׂים
מַה שְּׁעוֹשִׂים, וְכָל אֶחָד אוֹמֵר שִׁירִים וְכִיּוֹצֵא, וְרוֹצִים לְהַשִּׁיג תְּכֵלִית
הַמְּבֻקֵּשׁ, וְאִין מִי שְׁזוֹכָה לְעַקֵּר הַתְּכֵלִית הָאֲמֵתִי בְּשִׁלְמוֹת, כִּי אִם הָרְאוּי
לָזֶה, הֵינּוּ אֵלּוּ הַצְּדִיקִים שְׂיִגְעִים וְטוֹרְחִים יָמִים וְשָׁנִים לְהַשִּׁיג הָאֲרֶת פְּנֵי
שְׂכִינַת עֶזֶר וְחִבְרָה, וְלֹא כָּל אֶחָד זוֹכָה, שְׂיִתְּגַלוּ אֵלָיו פְּנֵי הַשְּׂכִינָה. וְלִקְצָתָם
מְשִׁיבִים עַל-יְדֵי שְׁלִיחַ אוֹ מְאַחֲרֵי הַכֶּתֵּל, אוֹ שְׁמַרְאִים לָהֶם פְּנִים וְכוּ',
כְּמִבְּאֵר בְּהַמַּעֲשֵׂה הַנ"ל. אֲךָ לְסוּף, הֵינּוּ כְּשֶׁמְסַתְּלָקִים, מְשִׁיבִים לָהֶם,

במעשה סוף התשובה שמשיבה היפתתאר עין שם, עד
שיבוא המנהיג הנכון וכו' :

נחרי אפרסמון

שעדין לא עשו כלום וכו'; הינו כי יש הרבה מנהיגים, שדמו בעצמם
שכבר זכו לאיזו דרגה בעבודת השם ותברך, והשיגו איזו השגה ברוחניות
אלקות, ונדמה להם, שכבר ראו איזה מראה וחיזיון, ותיים בדמיון גדול
מאד, ומטעים את הבריות, אף לבסוף כשיוצאים מזה העולם, נתגלה להם,
שעדין לא עשו כלום, וסתם רמו בני-אדם, כמו שכתוב שם במעשה סוף
התשובה שמשיבה היפתתאר, שעדין לא עברו עליך השבעה מימות, כי
כל מי שלא עברו עליו צרות ויסורים, מרירות ומכאובים, מחלקת
ומריבות, חרופין וגדופין, אורין ושמנות, ונדהו לגמרי, ואף אחד אינו
רוצה לדבר אתו, ומעלילים עליו כל מיני עלילות שוא ורשע, עלילת דם
ועלילת שקר, ומצערים ומציקים לו עד מאד, ומוסרים אותו למלכות, אם
לא עבר עליו כל זה, ועמד בנסיון שלא לפל בדעתו, סימן שעדין לא השיג
כלום, עין שם, עד שיבוא המנהיג הנכון וכו', שהוא באמת סבל מה
שסבל בזה העולם בשביל האמת, וחרפוהו וגדפוהו והעלילו עליו עלילת
רשע ושוא ושקר, כמו מוהרנ"ת ז"ל, והחזיק מעמד, הוא המנהיג האמתי.

מַעֲשֵׂה יֵא מִבְּן מֶלֶךְ וּבֶן שִׁפְחָה שְׁנֵת־חֲלָפוֹ

מַעֲשֵׂה בְּמֶלֶךְ אַחַד, שֶׁהִיְתָה שִׁפְחָה אַחַת בְּבֵיתוֹ,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מַעֲשֵׂה י"א

מִבְּן מֶלֶךְ וּבֶן שִׁפְחָה שְׁנֵת־חֲלָפוֹ

בְּסֹפֵר זֶה יְגִלָּה רַבְּנוּ ז"ל אֵת סוּד הַחֲלוּף בְּכָל־לֵוִיֹּת, שְׁנֵת־חֲלָפוֹ נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בֶּן הַמֶּלֶךְ, עִם אַמּוֹת הָעוֹלָם שֶׁהֵם בֶּן הַשִּׁפְחָה, וּבִפְרָטִיּוֹת — שְׁנֵת־חֲלָפוֹ הַצַּדִּיקִים הַדְּבָקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכַטּוּל כָּל הַרְגָּשׁוֹתֵיהֶם, עִם הַמוֹן־עַם, אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים שְׂאִין בִּינֵיהֶם — לֹא תוֹרָה וְלֹא חֻקָּה. וְרוֹאִים בְּחוּשׁ, אִיךָ בְּנֵי־אָדָם מְזַלְזָלִים בְּצַדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, וּמְנַקְרִים וּמְכַבְּדִים אֵת פְּשׁוּטֵי עַם הַמִּתְחַזִּים לַמְּפָרְסָמִים, וּבְאֵמֶת אֵינָם כְּלוּם, שֶׁזֶה סוּד הַחֲלוּף בֵּין בֶּן הַמֶּלֶךְ — שֶׁהֵם הַצַּדִּיקִים, לְבֶן הַשִּׁפְחָה — שֶׁהֵם פְּשׁוּטֵי עַם, שְׂקֵרָנִים, רְמָאִים, צְבוּעִים, שְׂרִיץ הַשׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ. וְכֵן בְּפָרְטֵי פְרָטִיּוֹת אֲצֵל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, נִשְׁמָתוֹ הִיא חֵלֶק אֶלּוֹק מִמַּעַל, שְׁנֵת־חֲלָפוֹ מֵעוֹלָם הָאֲצִילוֹת, עִם גּוֹפּוֹ הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, שֶׁהֵם הַדְּמִיוֹנוֹת הַבָּאִים מִכַּח חֵלֶק הַבְּהֵמִיּוֹת שֵׁשׁ בּוֹ, וְנִחְלָף כַּח הָאֱלֹקִי שָׁבוּ עִם כַּח הַבְּהֵמִיּוֹת שָׁבוּ, שֶׁזֶה סוּד (מְשָׁלִי ל, כג): "וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבֻרָתָהּ", וּמִזֶּה הַחֲלוּף סוֹכְלִים נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל עַד עַתָּה בְּאֵרֵךְ דְּבָרוֹ, שֶׁיִּשְׁלַח לָנוּ אֵת מְשִׁיחַ צַדִּיקָנוּ, וְיִתְגַּלֶּה מִי בְּאֵמֶת הֵבֶן מֶלֶךְ הָאֲמִתִּי, וּמִי הֵבֶן שִׁפְחָה הָאֲמִתִּי.

מַעֲשֵׂה בְּמֶלֶךְ אַחַד, שֶׁזֶה הָיָה אַבְרָהָם אַבְיָנוּ, אֲשֶׁר הוּא הַכִּיר אֵת בּוֹרְאוֹ, וְגִלָּה וּפְרָסָם אוֹתוֹ לְכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה שְׁתָּף לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן נִקְרָא מֶלֶךְ, וּכְמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּמִדְבָּר רַבָּה, פְּרָשָׁה יד, סִימָן ב'): אַבְרָהָם שֶׁהִכִּיר מֵעַצְמוֹ לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְלֹא הָיָה אָדָם שֶׁלָּמַד אוֹתוֹ הֵיאָךְ לְהַכִּיר אֵת הַמְּקוֹם, אֲלָא הוּא מֵעַצְמוֹ וְכוּ', אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: אַבְרָהָם, הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים שְׁלִי הֵם, כְּמָה דָּאֵת אָמַר (אִיּוֹב מֵא, ג): "תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם לִי הוּא". וְאָמַר (תְּהִלִּים כד, א): "לְהַנְיָה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ", וְאֵתָה הַוּדְעָת שְׁמִי בְּעוֹלָם, חֲיִיד שְׁאֵנִי מִקְנָה אוֹתָךְ אֵת הָעֲלִיּוֹנִים וְאֵת הַתַּחְתּוֹנִים, שְׁנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יד, יט): "וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיּוֹן קִנְיָה שָׁמַיִם וְאָרֶץ", שֶׁהִיְתָה שִׁפְחָה אַחַת בְּבֵיתוֹ, שֶׁהִיא הִיְתָה הַגֵּר, שֶׁהִיְתָה מְשֻׁמֶשֶׁת אֵת

שְׁהִיְתָה מִשְׁמֹשֶׁת אֶת הַמְּלָכָה. (ומסתמא מבשלת אינה רשאה לכנס אל המלך אך היתה איזה שפחה משרתת קטנה במעלה), והגיע זמן לדתה של המלכה. וגם השפחה הנ"ל הגיע זמן לדתה באותו העת. והלכה המילדת והחליפה הולדות, למען תראה מה יצמח מזה ואיך יפל דבר. והחליפה הולדות, והניחה בן המלך אצל השפחה ובן השפחה אצל המלכה.

נחרי אפרסמון

המלכה שהיא שרה (ומסתמא מבשלת אינה רשאה לכנס אל המלך, אך היתה איזו שפחה משרתת קטנה במעלה), ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית ובה, פרשה מה, סימן א'): אמר רבי שמעון בן יוחאי, הגר בת פרעה היתה, כיון שראה פרעה מעשים שנעשו לשרה בביתו, נטל בתו ונתן לה, אמר: מוטב תהא בתי שפחה בבית זה, ולא מטרונה בבית אחר; והגיע זמן לדתה של המלכה, שהולידה את יצחק, וגם השפחה הנ"ל שהיא הגר, הגיע זמן לדתה שהולידה את ישמעאל באותה העת, הינו כוננתו שנוולדו ביחד, ואף שישמעאל היה יותר מבגור, אלא ששניהם נולדו אצל אברהם, והלכה המילדת שהם הסמ"ך-מ"ם והסטרטא אחרא, והחליפה הולדות, למען תראה מה יצמח מזה ואיך יפל דבר, והחליפה הולדות בין יצחק לישמעאל, [עד כאן מדבר בכלליות ישראל, איך שנעשה החלוף בין בן המלך שהוא יצחק לבין בן השפחה שהוא ישמעאל. ועכשו יתחיל לדבר בפרטיות מה שקורה בין עם ישראל, ובפרטי פרטיות מה שקורה אצל כל אחד ואחד, שנעשה החלוף ביניהם]. והניחה בן המלך אצל השפחה, שזה מה שאנו רואים, שבכלליות ישראל אין להם חן, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוה"ר, חלק א', סימן א'), שכל החן הוא אצלם, הינו אצל אמות העולם, ובן השפחה אצל המלכה; וכן רואים, שהצדיקים אין להם שום שם ופרסום בעולם, כי אדרבה, הסמ"ך-מ"ם מעלים ומסתיר את שמם וחיבותם מן העולם, ומגדל

וְאַחֲרֵי־כֵן הִתְחִילוּ אֱלֹהֵי הַבְּנִים לְהִתְגַּדֵּל. וּבֶן הַמֶּלֶךְ (הַיְנוּ זֶה שְׁנִתְגַּדֵּל אֶצֶל הַמֶּלֶךְ כִּי הָיוּ סוֹכְרִים שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ) הָיוּ מְגַדְּלִים אוֹתוֹ מִמַּעַלָּה לְמַעַלָּה, עַד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וְגָדוֹל, וְהָיָה "בְּרִיָּה" (מִצְלָח) גְּדוֹלָה. וְגַם אוֹתוֹ בֶּן הַשִּׁפְחָה (הַיְנוּ בֶן הַמֶּלֶךְ בְּאֵמֶת אֵךְ נִתְגַּדֵּל אֶצֶל הַשִּׁפְחָה כַּנ"ל) נִתְגַּדֵּל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּמְפָרְסֵם מְפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹתֵרִין, חֶלֶק ב', סִימָן טו), שֶׁהַצְדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא הַחֵן וְהַיִּפִּי וְהַפֶּאֶר שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, נַעֲלָם וְנִסְתָּר מֵעֵינֵי הָעוֹלָם. וְלִהְיוֹת — אֱלֹהֵי הַשְּׁקֵרָנִים, הַרְמָאִים וְהַצְּבוּעִים מִתְפָּרְסָמִים בְּעוֹלָם, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אֶת אֱלֹהֵי הַגִּנְבִּים שְׁגוֹנְבִים וּמְלַסְטָמִים אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּכָל מִינֵי נִכְלֵי עֲרֻמוּמִיּוֹת, אוֹתָם מְכַבְּדִים וּמְיַקְרִים, וְאֶת אֱלֹהֵי הַצְדִּיקִים, שְׂאִינָם רוֹצִים לְהַנּוֹת מִהַבְּרִיּוֹת, וְאֵף פֶּעַם לֹא יִלְכוּ לְבַקֵּשׁ מְזוּלָתָם שׁוֹם דָּבָר, אֲפֹלוּ כְּשֶׁהֵם נִמְצָאִים בְּעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת, אוֹתָם מְחַרְפִּים וּמְבַזִּים, וְדוֹכְרִים עֲלֵיהֶם כָּל דָּבָר אֲסוּר. וְכֵן זֶה מִצַּד הַחֲלוּף שְׁנִתְחַלְפוּ בֶּן הַשִּׁפְחָה לְבֶן הַמֶּלֶךְ וּבֶן הַמֶּלֶךְ לְבֶן הַשִּׁפְחָה.

וְאַחֲרֵי־כֵן הִתְחִילוּ אֱלֹהֵי הַבְּנִים לְהִתְגַּדֵּל יַחַד; כִּי בְּאֵמֶת אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַפִּיר בִּינֵיהֶם בְּהִתְחַלָּה כָּלֵל, מֵהַ בֵּין זֶה לְזֶה, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹתֵרִין, חֶלֶק ב', סִימָן קטו), אֲשֶׁר אֶת הַצְדִּיק אֵי אֲפֹשֶׁר לְהַפִּיר בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפֶּן מִבְּחוּץ, כִּי הוּא נִרְאֶה כְּמוֹ כָּל אָדָם, רַק הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁלוֹ הוּא עֲנִין אַחַר לְגַמְרֵי. וּבֶן הַמֶּלֶךְ (הַיְנוּ זֶה שְׁנִתְגַּדֵּל אֶצֶל הַמֶּלֶךְ, כִּי הָיוּ סוֹכְרִים שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ) הָיוּ מְגַדְּלִים אוֹתוֹ מִמַּעַלָּה לְמַעַלָּה, עַד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וְגָדוֹל, וְהָיָה 'בְּרִיָּה' (מִצְלָח) גְּדוֹלָה; כִּי רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר אֱלֹהֵי הַרְשָׁעִים גְּדָלוּ וְהַצְּלִיחוּ וְגַם עָשׂוּ פְרוֹת, וְנִתְגַּדְּלוּ וְנִתְפָּרְסְמוּ בְּעוֹלָם בְּפָרְסוּם גְּדוֹל מְאֹד, אֵף שֶׁהֵם כְּלוּם, סִתָּם בֶּן הַשִּׁפְחָה, וְכִמוֹ שְׂרוּאִים הַיּוֹם, אֵיךְ שֶׁבְּנֵי יִשְׁמַעֵאל, שְׁנֵאֲמַר עָלָיו (בְּרֵאשִׁית טו, יב): "וְהָיָה יְהִיָּה פָּרָא אָדָם, יָדוּ בְּכָל וַיֵּד כָּל בּוֹ, וְעַל פְּנֵי כָל אֲחָיו יִשְׁכֵּן", כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם כְּלוּ רוֹעֲדִים וּפּוֹחֲדִים מֵהֶם. וְגַם אוֹתוֹ בֶּן הַשִּׁפְחָה (הַיְנוּ בֶן הַמֶּלֶךְ בְּאֵמֶת, אֵךְ נִתְגַּדֵּל

בביתו. ושניהם היו לומדים יחד בחדר אחד. וזה הבן מלך האמתי, שנקרא בן השפחה, היה טבעו נמשך לנימוס המלכות, אך שהיה נתגדל בבית העבד. ולהפך, בן השפחה, שנקרא בן המלך, היה טבעו נמשך לנימוס אחר, שלא בנימוס המלך, אך שהיה נתגדל בבית המלך, והיה מכרח להתנהג בנימוס המלכות, שהיו מגדלים אותו בנימוס זה:

נחרי אפרסמון

אצל השפחה פנ"ל) נתגדל בביתו; כי הבן מלך האמתי צריך להתגדל בעניות ובודקנות, ולסבל חרופין וגדופין, צער ועמל אצל בית השפחה, מקום בזוי ומבזה. ושניהם היו לומדים יחד בחדר אחד, הינו בזה העולם, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן קצא), יכולים לשבת שני בני-אדם, זה נמצא בגן-עדן וזה נמצא בגיהנום, אף ששניהם יושבים יחד זה ליד זה, כמו-כן הבן מלך והבן שפחה היו לומדים ויושבים יחד בחדר אחד, אבל יש הפרש גדול ביניהם, כי וזה הבן מלך האמתי, שנקרא בן השפחה, היה טבעו נמשך לנימוס המלכות, אך שהיה נתגדל בבית העבד, כי נשמות ישראל אף שהם עכשו בשפלות, אבל נמשכים תמיד לנימוס המלכות, כי נשמתם גאצלה מעולם האצילות, ולהפך בן השפחה, שנקרא בן המלך, היה טבעו נמשך לנימוס אחר, שלא בנימוס המלך, שזה כלל אמות העולם, שנמשכים בטבעם אל מדות רעות ואכזריות, ורוצחים בדם קר את הזולת, אך שהיה נתגדל בבית המלך, והיה מכרח להתנהג בנימוס המלכות, שהיו מגדלים אותו בנימוס זה, כי מבחוץ הם מראים שהם מנמסים בנימוסים של מלך, ומראים כלפי חוץ שהם נאורים ובעלי מדות וכו', אבל באמת כלם יודעים, שאמות העולם רוצחים ואכזרים ארורים, שהם מסגלים להרג אחד את השני על לא דבר בדם קר, ברציחה כזו שלא נתן לשער ולתאר כלל.

והמילדת הנ"ל, מחמת שנשים דעתן קלות, הלכה וגלתה הסוד לאחד, איך שהחליפה הבנים כנ"ל, וחברא חברא אית לה, עד שנתגלה הסוד מאחד לחברו, בדרך העולם, עד שהיו העולם מרננים בזה, איך שנחלה הבן מלך. אבל אין רשאים לדבר מזה, שלא יתגלה למלך, כי בודאי אין רשאים שידע המלך מזה, כי מה יעשה המלך בזה כי אין תקנה לזה, כי אי אפשר

גחרי אפרסמון

והמילדת הנ"ל, מחמת שנשים דעתן קלות, הלכה וגלתה הסוד לאחד, איך שהחליפה הבנים כנ"ל; כי באמת אדם צריך לשמור סוד במקדמא מאד מפל אדם שבעולם, ואפלו מאשתו, כמו שכתוב (מיכה ז, ה): "משכבת חיקך שמר פתחי פיך"; ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ק:): "בנים יהיו דורשי שלומך, גלה סודך לאחד מאלף; כי אסור להאמין לאף אחד בזה העולם, ואסור לחשב לרגע, שיש לאדם איזה ידיד ורע וחבר, כי היום תגלה לו את סודך, ולמחר יכעס עליך ויריב עמך, ויצא ויפרסם את סודך, וחברא חברא אית ליה, כי כף דרכם של בני אדם, שמספרים סודם לחברם הטוב, ומזהירים לבל יגלו את זאת להזולת. ובין כף לחברו יש גם-כן חבר קרוב, והוא מספר את סודו רק לחברו הטוב, והחבר הזה יש לו גם-כן חבר ורע טוב, והוא מספר את זה לו, והפל בסודי סודות, ומזהיר אותו שלא יגלה את זה לזולת, אבל לבסוף מה קורה, על-ידי-זה שגלית לחברך הטוב את סודך, עד שנתגלה הסוד מאחד לחברו בדרך העולם, שאחד מספר רק לחבר אחד, והשני מספר רק לחברו וכך הלאה, עד שנתפרסם הדבר שרצית שיהיה נעלם ונסתר, עד שהיו העולם מרננים בזה, איך שנחלה הבן מלך, כי ברגע שרק מגלים לאחד את סודו, לבסוף כלם יודעים, אבל אין רשאים לדבר מזה שלא יתגלה למלך, כי בודאי אין רשאים שידע המלך מזה, כי מה יעשה המלך בזה, כי אין תקנה לזה, כי אי אפשר להאמין, אולי הוא שקר,

לְהֶאֱמִין, אֹיֵלִי הוּא שֶׁקֶר. וְאִיךְ אֶפְשָׁר לְחַזֵּר וּלְהַחֲלִיף?
וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי אָסוּר לָהֶם לְגַלּוֹת זֹאת לְמֶלֶךְ. רַק הָעַם הָיוּ
מְרַנְּנִים בֵּינֵיהֶם עַל זֶה:

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהִלְךְ אַחַד וּגְלָהּ הַסּוּד בְּאָזְנֵי הַבֶּן מֶלֶךְ, אִיךְ
שְׂאוּמְרִים עָלָיו שְׁנַחֲלָף כִּנ"ל, אִךְ אֵי אֶפְשָׁר

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְאִיךְ אֶפְשָׁר לְחַזֵּר וּלְהַחֲלִיף?! וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי אָסוּר לָהֶם לְגַלּוֹת זֹאת לְמֶלֶךְ.
וְכִךְ הִיא דַּרְךְ הָעוֹלָם, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר וּלְגַלּוֹת אֶת הַשֶּׁקֶר, כִּי לֹא יִרְצוּ
לְהֶאֱמִין בְּזֶה, וּבִכְפָּרֵט לְגַלּוֹת דְּבַר זֶה לְרֹאשֵׁי הָעַם שֶׁהֵם בְּחִינַת מֶלֶךְ, מִפְּחָדִים
לְגַלּוֹת אֶת הָאֱמֶת, כִּי לֹא יִרְצוּ לְהֶאֱמִין, וְכֵן כָּבֹד לֹא יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת שׁוּם
דְּבַר, כִּי אֵלּוּ הַשִּׁקְרָנִים, הַרְמָאִים וְהַצְּבוּעִים כָּבֹד נִתְפָּרְסְמוּ בְּעוֹלָם, וְקָשָׁה
לְגַלּוֹת אֶת פְּרֻצוֹפֵם הָאֱמֶתִי, אִיךְ שֶׁהֵם טְמָאִים וּמְטֻמָּאִים, בְּנֵי שְׁפָחוֹת, כְּאֶשֶׁר
רוֹאִים הַיּוֹם בְּחוּשׁ, שְׂאֵלוֹ הַהֲדִיוּטִים הַקּוֹפְצִים בְּרֹאשׁ, הֵם סֵתֵם בְּנֵי שְׁפָחוֹת,
וְאִךְ שְׁנַחֲגַדְלוּ וְנִתְפָּרְסְמוּ כְּבְנֵי מְלָכִים, רַק הָעַם הָיוּ מְרַנְּנִים בֵּינֵיהֶם עַל זֶה,
כִּי סוּף כָּל סוּף אֵי אֶפְשָׁר לְהִטְעוֹת אֶת בְּנֵי־אָדָם זְמַן רַב, כִּי לְבִסוּף מִתְגַּלֶּה
הַשֶּׁקֶר.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהִלְךְ אַחַד וּגְלָהּ הַסּוּד בְּאָזְנֵי הַבֶּן מֶלֶךְ, אִיךְ שְׂאוּמְרִים עָלָיו,
שְׁנַחֲלָף כִּנ"ל; אָדָם צָרִיךְ לְדַעַת, שְׂאִין דְּבַר כְּזָה סוּד, בְּרַגַע שְׂיוּצָא מִפִּיו,
אֶפְלוֹ הוּא מְזַהֵר אֶת הַזּוּלָת לְבַל יֵאמֵר — לֹא יוֹעִיל שׁוּם דְּבַר, כִּי סוּד
אֱמֶתִי אָסוּר לְצִאת מִפִּיו, וְזֶה צָרִיךְ לְהַשְׁאֵר רַק אֶצְלוֹ, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (קִהְלָת
רַבָּה, פְּרָשָׁה יב, סִימָן ט') עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים לד, ו): "וְלֹא יִדַע אִישׁ אֶת קִבְרָתוֹ",
לְבֹא לְפּוֹמָא לֹא גָלִי, פּוֹמָא לְמָאן גָּלִי [אִם הֵלֵב לֹא מְגַלֶּה לְהִפָּה, אִיךְ הִפָּה
יְכוּל לְגַלּוֹת לְמִישְׁהוּן]; וְזֶה נִקְרָא סוּד אֱמֶתִי, שְׂאֶפְלוֹ בֵּינוֹ לְבִין עֲצָמוֹ אֵינוֹ
מְגַלֶּה, הֵינוּ הֵלֵב אֵינוֹ מְגַלֶּה לְפָה. וְכֵן הוּא (מְדַרְשׁ תְּהִלִּים, פָּרָק ט') עַל הַפְּסוּק
(יִשְׁעִיָּה סג, ד): "כִּי יוֹם נִקְּם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלֵי בָאָה"; רַבִּי שְׂמוּאֵל מִתְּנִי בְּשֵׁם

לְךָ לַחֲקֹר עַל זֶה, כִּי אֵין זֶה כְּבוֹדְךָ, וְאֵי אֶפְשָׁר לְךָ לַחֲקֹר
 זֹאת כָּלֵל. אַךְ הוֹדַעְתִּי לְךָ זֹאת, כִּי אוֹלֵי יְהִיָּה קֶשֶׁר בְּנֶגֶד
 הַמְּלוּכָה, וְיִוָּכַל הַקֶּשֶׁר לְהַתְחַזֵּק עַל־יְדֵי זֶה, כִּי יֹאמְרוּ
 שֶׁהֵם לוֹקְחִים לְעַצְמָם הַבֶּן־מֶלֶךְ לְמֶלֶךְ, חִינוּ אוֹתוֹ
 שְׂאוּמְרִים עָלָיו שֶׁהוּא הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמִתִּי בְּנִ"ל, עַל־כֵּן

נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

רַבֵּי יְהוּדָה: אִם יֹאמֵר לְךָ אָדָם, מְתֵי קֶץ הִגְאָלָה בָּא, אַל תִּאֱמֵן בּוֹ, לְפִי
 שְׁכַתּוּב: "כִּי יוֹם נָקָם בְּלַבִּי", לְבֹא לְפּוֹמָא לָא גְלִי, פּוֹמָא לְמָאן גְּלִי, עֵינֵי
 שָׁם. וְזֶה נִקְרָא סוּד אֲמִתִּי, שְׁאֶפְלוּ בֵּינוּ לְבֵין עַצְמוֹ אֵינוּ מְדַבֵּר, אֲבָל
 תַּכְף־וּמְיָד כְּשִׁמוּצִיא מִפִּיו, יְהִיָּה בְטוּחַ שְׁלֵב־סוּף יִתְגַּלֶּה וְיִתְפָּרַס. וְדָבָר זֶה
 כְּדָאֵי לְאָדָם לְדַעַת, שְׁאֵין דְּבָר כְּזֶה סוּד, וְכִמוֹ שְׁכַתּוּב (קֹהֶלֶת י, כ): "כִּי עוֹף
 הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל, וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר"; וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (קֹהֶלֶת רַבָּה, פְּרָשָׁה י', סִימָן כ'): וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבָר, מִשּׁוּם אֲזַנִּים
 לְכַתֵּל, אַךְ אֵי אֶפְשָׁר לְךָ לַחֲקֹר עַל זֶה, כִּי אֵין זֶה כְּבוֹדְךָ, כִּי כְּשֶׁאָדָם מְבַזֶּה
 אוֹתְךָ, אַל תִּכְנַס עִמּוֹ בְטוֹעֵן וְנִטְעֵן, וְכֵן אִם אֶחָד מְדַבֵּר עָלֶיךָ, אַל תִּכְנַס עִמּוֹ
 בּוֹפּוֹחִים, כִּי אַז תִּסְבַּל יוֹתֵר. וְלִכֵּן לֹא כְּדָאֵי לְהַפְגִּס בּוֹכּוּחִים עִם אֱלוֹ
 שְׁמַדְבָּרִים עָלֶיךָ וּמְבַזִּים אוֹתְךָ, וְכִמְאֹמֵר הַחֲכָם: "סָבַל דְּבָר אֶחָד, וְתִנְצֵל
 מְדַבָּרִים הַרְבֵּה"; וְאֵין זֶה כְּבוֹד לְאָדָם לַחֲקֹר מֶה שְׁמַדְבָּרִים עָלָיו, וְאֵי אֶפְשָׁר
 לְךָ לַחֲקֹר זֹאת כָּלֵל, וְאֶפְלוּ שְׁמַדְבָּרִים עָלֶיךָ מֶה שְׁמַדְבָּרִים, אַךְ פַּעַם לֹא תִדַע
 אֶת הָאֲמִת, כִּי דְבָרִים שְׁמַדְבָּרִים עַל הָאָדָם, מְאֹד קֶשֶׁה לְהוֹרִיד אֶת הַמְּדַבָּרִים
 מֵעָלָיו. אַךְ הוֹדַעְתִּי לְךָ זֹאת, כִּי אוֹלֵי יְהִיָּה קֶשֶׁר בְּנֶגֶד הַמְּלוּכָה, וְיִוָּכַל הַקֶּשֶׁר
 לְהַתְחַזֵּק עַל־יְדֵי־זֶה, כִּי יֹאמְרוּ, שֶׁהֵם לוֹקְחִים לְעַצְמָם הַבֶּן מֶלֶךְ לְמֶלֶךְ, חִינוּ
 אוֹתוֹ שְׂאוּמְרִים עָלָיו שֶׁהוּא הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמִתִּי בְּנִ"ל, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁבֹא
 לְאֲזַנֵּיךָ דְּבוּרִים מְבַגֵּי־אָדָם שְׂרוּצִים לְהַתְקוּמָם נִגְדָּךְ, אַךְ שְׂאֵתָה לֹא מִכְרַח
 לְהֶאֱמֵן בְּזֶה, אֲבָל לְמִיחַשׁ מִבְּעֵי. וְזֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּחַיֵּי הָאָדָם, שְׁאֲסוּר
 לְשִׁמְעַ לְשׁוֹן־הַרַע מֵאַף אֶחָד, כִּי עַל־פִּי־רַב זֶה שֶׁקָּר, כְּשֶׁאֲמָרִים שְׁפִלוּנֵי
 רוּצָה לְהִזִּיק לְךָ, עִם כָּל זֹאת תְּמִיד צְרִיכִים לְחַשֵּׁשׁ מֶה שְׁיִכּוֹל לְהִיּוֹת, עַל־כֵּן

אתה צריך לחשב מחשבות על הבן הנ"ל להעבירו. (כל זה הוא דברי אותו האיש שגלה הסוד לבן השפחה הנקרא בן המלך):

והלך זה הבן מלך (הינו זה שנקרא בן מלך. והכלל: בכל מקום שזוכר פאן בן המלך סתם הכונה על הנחלה, הינו שהוא באמת בן השפחה, רק שנקרא בן המלך, כי נתגדל אצל המלך כנ"ל. וכן בבן השפחה במקום שזוכר בן השפחה. רק במקום שזוכר בן המלך האמת או בן השפחה האמת, אז הכונה נחרי אפרסמון

אתה צריך לחשב מחשבות על הבן הנ"ל להעבירו (כל זה הוא דברי אותו האיש, שגלה הסוד לבן השפחה, הנקרא בן המלך); מפל זה רואים רשעת בני אדם, שמתחילים עם שנאה להסית נגד הזולת, ולבסוף מתירים את דמו להרגו ולהעבירו מן העולם. ודבר זה רואים בחוש, שקדם מתחיל עם קנאה לקנא בזולת, כאלו הוא יקח ממנו את המלוכה, ואת-כך מסיתים אותו אל שנאה לשנא אותו, עד שמתחילים לעשות לו רשעות, עד שמתירים את דמו לבוא אל רציחה, שזה אותיות שק"ר. ודבר זה נמצא אצל כל אדם, שנתחלה אצלו הבן מלך לבן שפחה; כי אם בני-אדם היו יודעים, שכל בני ישראל הם בני מלכים, כמאמרם ז"ל (שבת קיא.): כל ישראל בני מלכים הם; היו מכבדים ומיקרים את כל בר ישראל, אף מאז שנעשה החלוקה, שמשם באה הקנאה והשנאה עד שמתיר לעצמו לעשות לזולת רשעות, עד שמתירים את דמו לרצח אותו, שאין עוד שק"ר יותר גדול מהחלוקה הזו.

והלך זה הבן מלך (הינו זה שנקרא בן מלך. והכלל: בכל מקום שזוכר פאן בן המלך סתם, הכונה על הנחלה, הינו שהוא באמת בן השפחה, רק שנקרא בן המלך, כי נתגדל אצל המלך כנ"ל; וכן בבן השפחה, במקום שזוכר בן השפחה. רק במקום שזוכר בן המלך

על האמת לאמתו), והתחיל לגרם רעות לאבי הבן הנ"ל (אשר באמת הוא אביו כנ"ל) ושם עינו להיות רובה בו רעות תמיד. והיה תמיד גורם לו רעות, רעה אחר רעה, כדי שיכרח לעקר עם בנו. וכל זמן שהיה המלך חי עדין, לא היה לו ממשלה כלל, אף-על-פי-כן היה גורם לו רעות. ואחר-כך נזקן המלך ומת, ולקח הוא את המלוכה

נהרי אפרסמון

האמת, או בן השפחה האמת, אז הפונה על האמת לאמתו) [כי סתם בן מלך וסתם בן שפחה, זה בא מחמת החלופ שנתחלפו, עד שלא יודעים היכן האמת, אלא כשכתוב בן המלך האמת או בן השפחה האמת, אז הפונה על האמת לאמתה, פי יש הפרש גדול כשכתוב אמת או כשאין כתוב אמת, כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא), אשר אמת הוא רק אחד, פי אם רוצים להגיד אמת, אי אפשר לשנות את האמת, מה שאין כן שקר יכולים להגיד הרבה, פי יכולים להחליף שקר כמה שקר רוצים, אבל אמת זה רק אחד שהוא הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (ירמיה י':) "והנני"ה אלקים אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם". והתחיל (בן המלך שהוא באמת בן השפחה) לגרם רעות לאבי הבן הנ"ל (אשר באמת הוא אביו כנ"ל), ושם עינו להיות רובה בו רעות תמיד, והיה תמיד גורם לו רעות רעה אחר רעה, כדי שיכרח לעקר עם בנו; מזה רואים, איך שאדם המרגיל את עצמו לעשות רעות לזולתו על לא דבר, אלא מחמת קנאה ושאנאה, מוכן לעשות רעות גם לאביו, אשר אין עוד רשעות ורציחה כזו, שכן יעשה צרות ורעות ורשעות לאביו. ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין עב:): בדין הבא במחירת, האב מרחם על בנו, אבל הבן אינו מרחם על האב, עין שם. רואים מזה, אם אדם רשע מרשע, על אביו לא ירחם, ויעשה לו צרות ורעות רבות, רעה אחר רעה. וכל זמן שהיה המלך חי עדין, לא הייתה לו ממשלה כלל, פי סוף כל סוף הוא רק בן מלך, אף-על-פי-כן היה גורם לו רעות, ואחר-כך נזקן המלך ומת, ולקח הוא את המלוכה (הינו הבן השפחה שנתחלף

(הינו הבן השפחה שנחלף ונקרא עתה בן מלך כנ"ל). ואז עשה רעות יותר לאבי הבן הנ"ל, רעה אחר רעה. והיה עושה בדרך ערמה, באפן שלא יבינו העולם שהוא עושה לו רעות, כי אין זה נאה בפני ההמון, רק היה מעלים הדבר וגרם לו רעות תמיד.

והבין אבי הבן הנ"ל שהוא עושה לו רעות בשביל

נחרי אפרסמון

ונקרא עתה בן מלך כנ"ל). ולקח את המלוכה בידו, ואז עשה רעות יותר לאבי הבן הנ"ל, רעה אחר רעה, ובמקום שילמד לעצמו מוסר שיכולים למות, ואם בן מה ולמה לרדף את השני?! לא לקח מוסר מזה, אלא התחיל לעשות יותר רעות לאבי הבן, רעה אחר רעה, אשר באמת זה היה אביו. והיה עושה בדרך ערמה, באפן שלא יבינו העולם, שהוא עושה לו רעות, כי אין זה נאה בפני ההמון, רק היה מעלים הדבר, כי כן הוא כל אלו השקרנים, רמאים, צ'בועים, ש'רץ' השורץ על הארץ, מפרסמים של שקר, כשרוצים להזיק לזולת, עושים את זה בערמה, כי אין זה מתאים להם לעיני כל לעשות רעות, ולכן הם עושים רעות בערמה שלא יבינו, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה'): יש מנהיגים שמתנהגים ברבנות ומושלים על עם דל, והם מתנאים על הדור בחנם, כי לא נתן להם גדלה מן השמים כלל, רק הם מתנאים מעצמם על הדור בחנם, ויש להם כח אפלו להעניש את מי שאינו רוצה להכניע עצמו תחת ממשלתם; ובאמת אין זה נקרא מעניש אלא מזיק, כי הם מזיקי עלמא. ודבר זה רואים בעוונותינו הרבים אצל המפרסמים של שקר, שמי שאינו רוצה להכניע את עצמו אליהם, הם שולחים שליחיהם בערמה לעשות רעות וצרות רבות לזה שאינו רוצה להכניע את עצמו אליהם, כי אין זה נאה להם לעשות זאת בפומבי, כי הרי מכריזים על עצמם כצדיקים גדולים, ובאמת אינם אלא מזיקי עלמא, כמו הבן שפחה, שעכשו נקרא בן מלך, עשה רעות רבות לאביו, שחשב שהוא אבי הבן שנחלף, וגרם לו רעות תמיד. והבין אבי הבן

הַעֲנִין הַנַּ"ל, וְעָנָה וְאָמַר לְבָנוּ (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ בְּאֵמַת אֶף
עַל־יְדֵי הַחֲלוּף נִדְמָה שֶׁהוּא בָּנוּ), וְסִפֵּר לוֹ כֹּל הַעֲנִין. וְאָמַר
לוֹ שִׁישׁ לוֹ רַחֲמָנוּת גְּדוֹל עָלָיו. כִּי מִמָּה נִפְשָׁךְ: אִם אַתָּה
בְּנִי, בּוֹדָאֵי יֵשׁ לִי רַחֲמָנוּת עָלֶיךָ. וְאִם אַתָּה בֶּן הַמֶּלֶךְ
בְּאֵמַת, בּוֹדָאֵי הַרַחֲמָנוּת גְּדוֹל בְּיוֹתֵר עָלֶיךָ, כִּי הוּא
רוֹצֵה לְהַעֲבִיר אוֹתְךָ לְגַמְרֵי חַס וְשָׁלוֹם, עַל־כֵּן אַתָּה
מִכְרַח לְעַקֵּר מִכָּאן. וְהוֹרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר מְאֹד.

אֶף הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל (הֵינּוּ זֶה שֶׁנַּעֲשֶׂה מֶלֶךְ תַּחַת אָבִיו כִּי נִדְמָה
שֶׁהוּא הֶבֶן מֶלֶךְ, מִחֲמַת הַחֲלוּף) הָיָה רוֹבֵה לוֹ בְּכָל פַּעַם
חֲצִי רְעֵתוֹ, זֶה אַחֵר זֶה. וְנִתְיָשֵׁב הֶבֶן הַנַּ"ל לְעַקֵּר מִשָּׁם.

נַהֲרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַנַּ"ל, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לוֹ רְעוֹת בְּשִׁבִיל הַעֲנִין הַנַּ"ל, שֶׁמְרַנְנִים שְׁנַחֲלָף. וְעָנָה
וְאָמַר לְבָנוּ (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ בְּאֵמַת, אֶף עַל־יְדֵי הַחֲלוּף נִדְמָה שֶׁהוּא בָּנוּ), וְסִפֵּר לוֹ כֹּל
הַעֲנִין, וְאָמַר לוֹ, שִׁישׁ לוֹ רַחֲמָנוּת גְּדוֹל עָלָיו, כִּי מִמָּה נִפְשָׁךְ: אִם אַתָּה בְּנִי,
בּוֹדָאֵי יֵשׁ לִי רַחֲמָנוּת עָלֶיךָ, כִּי סֵתָם אָבָא מְרַחֵם עַל בְּרָא, וְאִם אַתָּה בֶּן
הַמֶּלֶךְ בְּאֵמַת, בּוֹדָאֵי הַרַחֲמָנוּת גְּדוֹל בְּיוֹתֵר עָלֶיךָ, כִּי הוּא רוֹצֵה לְהַעֲבִיר
אוֹתְךָ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, עַל לֹא דָבָר, עַל־כֵּן אַתָּה מִכְרַח לְעַקֵּר מִכָּאן,
וּכְוֹנֵתוֹ הֵיטָה עִם אֵמַת, לְהַצִּיל אֶת הֶבֶן מֶלֶךְ הָאֵמַתִּי, אֶף שְׁלֹא הָיָה אָבִיו,
כִּי רַבְּנוּ ז"ל גָּלָה לָנוּ (שיחות־הַר"ן, סִימָן עח), אֲשֶׁר בְּכָל מְקוֹם יֵשׁ יִשְׂרָאֵל, עֵינֵי
שָׁם. וְהוֹרַע בְּעֵינָיו הַדָּבָר מְאֹד, לָמָּה רוֹדְפִים אוֹתוֹ בְּחַנּוּם. וּכְמוֹ־כֵן הוּא אֲצֵל
כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, שְׁרוּדְפִים אוֹתוֹ בְּחַנּוּם עַל לֹא דָבָר, אֲלֵא
מִחֲמַת קִנְאָה וְשִׁנְאָה, וְכוּאֵב לוֹ מְאֹד מְאֹד עַל מָה וְלָמָּה רוֹדְפִים אוֹתוֹ כָּל־כַּף
בְּחַנּוּם. אֶף הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל (דֵּהֵינּוּ זֶה שֶׁנַּעֲשֶׂה מֶלֶךְ תַּחַת אָבִיו, כִּי נִדְמָה שֶׁהוּא הֶבֶן מֶלֶךְ
מִחֲמַת הַחֲלוּף) הָיָה רוֹבֵה לוֹ בְּכָל פַּעַם חֲצִי רְעֵתוֹ זֶה אַחֵר זֶה. וְנִתְיָשֵׁב הֶבֶן

וְנָתַן לוֹ אָבִיו מִמּוֹן הַרְבֵּה וְהֵלֵךְ לוֹ. וְחָרָה לוֹ הַדְּבָר מְאֹד,
 לְבֶן הַנֶּ"ל (אֲשֶׁר הוּא בְּאֵמֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ) עַל אֲשֶׁר נִתְגַּרֵּשׁ
 מִמְּדִינָתוֹ בְּחֶנֶם, כִּי הִסְתַּכֵּל בְּעֲצָמוֹ: לָמָּה וְעַל מַה מִּגִּיעַ
 לִי זֹאת לְהִתְגַּרֵּשׁ? אִם אָנִי בֶּן הַמֶּלֶךְ, בּוֹדָאִי אֵינּוּ מִגִּיעַ
 לִי זֹאת! וְאִם אֵין אָנִי בֶּן הַמֶּלֶךְ, גַּם־בֶּן אֵינּוּ מִגִּיעַ לִי זֹאת
 לְהִיּוֹת בּוֹרַח בְּחֶנֶם, כִּי מַה חָטָאִי? וְהוֹרַע לוֹ מְאֹד.
 וּמִחֲמַת זֶה לָקַח אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַשְּׂתִיָּה, וְהֵלֵךְ לְבֵית
 הַזּוֹנוֹת, וְרָצָה לְבַלּוֹת בָּזֶה אֶת יָמָיו, לְהַשְׁתַּכֵּר וְלִילֵךְ
 בְּשָׂרִירוֹת לְבוֹ, מִחֲמַת שְׁנַתְּגַרֵּשׁ בְּחֶנֶם:

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַנֶּ"ל לְעֵקֶר מִשָּׁם; כִּי אִם אָדָם רוֹאֶה שְׂרוּדָפִים אוֹתוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד כָּל־כָּף
 הַרְבֵּה, הַעֲצָה לְעֵקֶר וּלְכַרֵּחַ מִשָּׁם. וְנָתַן לוֹ אָבִיו מִמּוֹן הַרְבֵּה, וְרוֹאִים אִיךָ
 שֶׁבְּכָל מָקוֹם יֵשׁ יִשְׂרָאֵל, כִּי בְּאֵמֶת זֶה לֹא הִיָּה בְּנוֹ, אַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא רַחֵם
 עָלָיו, וְנָתַן לוֹ מִמּוֹן הַרְבֵּה, וְהֵלֵךְ לוֹ, וְחָרָה לוֹ הַדְּבָר מְאֹד לְבֶן הַנֶּ"ל (אֲשֶׁר
 הוּא בְּאֵמֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ) עַל אֲשֶׁר נִתְגַּרֵּשׁ מִמְּדִינָתוֹ בְּחֶנֶם, כִּי הִסְתַּכֵּל בְּעֲצָמוֹ: לָמָּה
 וְעַל מַה מִּגִּיעַ לִי זֹאת לְהִתְגַּרֵּשׁ? אִם אָנִי בֶּן הַמֶּלֶךְ, בּוֹדָאִי אֵינּוּ מִגִּיעַ לִי
 זֹאת, וְאִם אֵין אָנִי בֶּן הַמֶּלֶךְ, גַּם־בֶּן אֵינּוּ מִגִּיעַ לִי זֹאת לְהִיּוֹת בּוֹרַח בְּחֶנֶם,
 כִּי מַה חָטָאִי?! וְהוֹרַע לוֹ מְאֹד. כִּי אֵין עוֹד צֶעַר לְאָדָם כְּמוֹ שֶׁהִתְלַבְּשׁוּ עָלָיו
 וְרוּדָפִים אוֹתוֹ בְּחֶנֶם, עַד שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת מְגֻרָשׁ. וּמִחֲמַת זֶה לָקַח אֶת
 עֲצָמוֹ אֶל הַשְּׂתִיָּה, וְהֵלֵךְ לְבֵית הַזּוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן,
 חֶלֶק א', סִימָן קפ"א): כְּשֶׁמִּתְקַשְּׂרִים בְּקֶשֶׁר אֵיזָה אֲנָשִׁים עַל אִישׁ אֶחָד — יְכוּלִים
 לְהַפִּילוֹ, וּכְשֶׁמִּפְּיִלִים אֵיזָה אָדָם, עָקַר הַנְּפִילָה שְׁנוּפֵל לְתַאֲוֹת נְאוּף; וְרָצָה
 לְבַלּוֹת בָּזֶה אֶת יָמָיו, לְהַשְׁתַּכֵּר וְלִילֵךְ בְּשָׂרִירוֹת לְבוֹ, מִחֲמַת שְׁנַתְּגַרֵּשׁ בְּחֶנֶם;
 כִּי כְּשֶׁרוּדָפִים אֶת בֶּרֶשׁ יִשְׂרָאֵל, הוּא נִמְצָא בְּסִפְנֵה גְדוּלָה מְאֹד, שְׁלֹא יֵאבֹד
 אֶת שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת בְּפַעַם אַחַת, כִּי זֶה הַנְּסִיּוֹן הַכִּי קָשָׁה לְאָדָם, שֶׁהוּא רוֹאֶה
 אֲשֶׁר אֵלוֹ הַרְשָׁעִים עוֹשִׂים חֵיל, וְאוֹתוֹ רוּדָפִים עַל שׁוֹם דְּבָר, וְהוּא צָרִיךְ

**וְהַמֶּלֶךְ הֵנ"ל תַּפֵּס אֶת הַמְּלוּכָה בְּחֻזְקָה. וּבִשְׂהִיָּה שׁוֹמֵעַ
שֵׁישׁ אֵיזָה אֲנָשִׁים שְׁמֵרְנָנִים וּמַדְבְּרִים מֵהַחֲלוּף הֵנ"ל,
הִיָּה מֵעֲנִישָׁם וְנוֹקֵם בָּם מְאֹד, וּמֶלֶךְ בְּתַקְוָה וְעֹז:**

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

להיות מגרש, ואף אחד אינו רוצה לדבר אתו, ולא להתעסק עמו, ולכן הוא נמצא תמיד בסכנה גדולה, שלא יפול בנוקבא דתהומא רבא, ויקח את עצמו אל השתיה, ולעשות שטות ולפלל בנאוף, וללכת לבית הזונות, כְּאֲשֶׁר רוֹאִים בחוש, שְׁכָל אֵלוֹ שְׁנֹשְׁבָרִים מְרַב הַלַּחֲץ שְׁמַלְחִיצִים אוֹתָם, וְהַרְחוֹק שְׁמַרְחִיקִים אוֹתָם, הֵם לוֹקְחִים אֶת עֲצָמָם אֶל הַשְּׂתִיָּה. (ובכלל זה גם סמים שְׁמַסְמָמִים אֶת עֲצָמָם), ומתעסקים בנאוף וזנות, והכל מְרַב יְאוּשׁ שְׁמַתְיָאִשִׁים מִמַּצְבָּם שְׁנִמְצָאִים בוֹ. וּבְכַאֲמַת זֹו טְעוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, שְׁאֲדָם צְרִיף לְהִיֹּת חֻזַּק בְּאֲמוּנָה בוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלִידַע שְׁאֲפִלוּ כָּלֵם יַעֲזֹבוּ אוֹתוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא נִשְׁאָר עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכִמוֹ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נו'): כְּשֵׁישׁ לְאָדָם לֵב, אֵין שִׁיף אֲצִלוּ מְקוֹם כָּלֵל, כִּי הוּא יִתְבַּרֵּךְ מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאֵין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ. וְלִכֵּן כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל רוֹאֶה שְׁרוּדָפִים אוֹתוֹ וְכָלֵם כְּנִגְדּוֹ, אֵין לוֹ עֲצָה אַחֲרָת, אֲלָא לְבָרַח אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְלֹא לְבָרַח אֶל הַחֲשֵׁךְ, שְׂזָה הַשְּׂתִיָּה וְהַסְּמִים וְהַזְּנוּת. וְלִכֵּן הָעֶקֶר בְּזָה הָעוֹלָם לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלֹא לְהִשְׁבֵּר מִשׁוּם דְּבָר, וְאִז יִצְלִיחַ דְּרַכּוֹ תְּמִיד. וְהַמֶּלֶךְ הֵנ"ל תַּפֵּס אֶת הַמְּלוּכָה בְּחֻזְקָה, כִּי כָּל אֵלוֹ שְׁאוּחֲזִים בְּיַד תְּקִיפָה, בְּזָה מְגַלִּים שֶׁהֵם נוֹלְדוּ בַּפְּסוּל, שְׁאֵינָם כְּשָׂרִים, (כְּמוֹ זֶה שֶׁהָיָה בְּאֲמַת בֵּן הַשְּׂפָחָה, אֲלָא נִתְחַלַּף וְנִדְמָה שֶׁהוּא עֲכָשׁוּ הַמֶּלֶךְ). וּבִשְׂהִיָּה שׁוֹמֵעַ, שֵׁישׁ אֵיזָה אֲנָשִׁים, שְׁמֵרְנָנִים וּמַדְבְּרִים מֵהַחֲלוּף הֵנ"ל, הִיָּה מֵעֲנִישָׁם וְנוֹקֵם בָּם מְאֹד, וּמֶלֶךְ בְּתַקְוָה וְעֹז; כִּי מֶלֶךְ אֲמַתִּי שֶׁהוּא בֵּן מֶלֶךְ, יֵשׁ לוֹ תְּכֻנַּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁל רַחֲמָנוּת, מֵה שְׁאֵין בֵּן מִי שֶׁהוּא אֲכֹר, וּמִתְאַכְזֹר עַל הַזּוּלָת, בְּיָדוּעַ שְׁאֵין הוּא וְלֹד כְּשֶׁר, אֲלָא שֶׁהוּא בֵּן הַשְּׂפָחָה. [נִזְהָר כָּלֵל, בְּכָל מְקוֹם כְּשִׁרְוֹאִים שְׁאֲחַד הוּא אֲכֹר הַמִּתְאַכְזֹר עַל הַזּוּלָת, אֵין זֶה אֲלָא שֶׁהוּא פְּגוּם, כִּי כֵּךְ אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בִּיצָה לֵב): כָּל הַמְּרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת בְּיָדוּעַ שֶׁהוּא מִזְרַעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֲבִינוּ, וְכָל מִי שְׁאֵינוֹ מְרַחֵם עַל

ויהי היום, ונסע המלך עם שריו לתפס חיות (שקורין "נאולאוייע") ובאו למקום נאה, ונהר מים לפני המקום ההוא. ועמדו שם לנוח ולטייל. והניח עצמו המלך לשכב, ובא על דעתו המעשה הנ"ל שעשה, שגרש את הבן הנ"ל בחנם. כי ממה נפשך: אם הוא בן המלך, לא די שנתחלף, מדוע יהיה נתגרש מכאן? ואם אינו בן המלך, גם-כן אין מגיע לו לגרשו, כי מה חטא? והיה המלך חושב בזה ומתחרט על החטא והעולה הגדולה הזאת שעשה, ולא ידע לתת עצה לנפשו, מה לעשות

נחרי אפרסמון

הבריות, בדוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו; ולכן בכל מריבה צריכים לראות מי שותק וסובל, הוא האיש כשר, והוא הבן מלך האמתי, כמאמרם ז"ל (קדושין עא:): כי מינצו בי תרי בהרי הדדי, חזו הי מנייהו דקדים ושתיק, אמרי האי מיחס טפי; כי אחרת הוא בן שפחה, שנולד בפסול].

ויהי היום, ונסע המלך עם שריו לתפס חיות (שקורין "נאולאוייע"). ובאו למקום נאה, ונהר מים לפני המקום ההוא, ועמדו שם לנוח ולטייל, והניח עצמו המלך לשכב, ובא על דעתו המעשה הנ"ל שעשה, שגרש את הבן הנ"ל בחנם, כי ממה נפשך: אם הוא בן המלך לא די שנתחלף, מדוע יהיה נתגרש מכאן? ואם אינו בן המלך, גם-כן אין מגיע לו לגרשו, כי מה חטא? והיה המלך חושב בזה, ומתחרט על החטא והעולה הגדולה הזאת שעשה, ולא ידע לתת עצה לנפשו מה לעשות בזה? כי באמת אם היה לאדם ישוב הדעת, היה מתחרט על הרבה דברים שעשה. וכעין שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן עח): בכל מקום יש ישר, ואפלו מי שעושה כל העולות, אף-על-פי-כן בהכרח נמצא בו איזה ישר, רק שיש חלוק בין בני אדם, מתי מתחיל הישר, יש אדם שהישר מתחיל אצלו תכף, ויש שאין מתחיל אצלו

בָּזָה? וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִדְּבַר כָּזֶה עִם שׁוֹם אָדָם לְהַתְיַעַץ עִמּוֹ. וְנִתְעַצֵּב בְּדַאגָּה מְאֹד. וְאָמַר לְהַשְׁרִים לְשׁוֹב, כִּי מֵאַחַר שֶׁנִּפְלָה עָלָיו דַּאגָּה, אֵין צְרִיכִין עוֹד לְטִיֵּל. וְחִזְרוּ לְבֵיתָם, וְכִשְׁחֹזַר הַמֶּלֶךְ לְבֵיתוֹ, בּוֹדָאֵי הָיוּ לוֹ כַּמָּה עֲנִינִים וְעַסְקִים, וְנִתְעַסַּק בְּעַסְקָיו, וְעָבַר מִדַּעְתּוֹ עֲנִין הַנִּ"ל:

וְהַבֵּן הַנִּ"ל שֶׁנִּתְגַּרַשׁ (אֲשֶׁר הוּא בֶן הַמֶּלֶךְ בְּאֵמֶת) וְעָשָׂה מָה שֶׁעָשָׂה וּבִזְבוּ מַעוֹתָיו. פַּעַם אַחַת יֵצֵא לְבַדּוֹ

נחרי אפרסמון

הַיֵּשֶׁר רַק אַחַר שֶׁעוֹשָׂה עוֹלָה, וַיֵּשׁ שֶׁמֵּתְאֲחֵר אֶצְלוֹ הַתְּחַלַּת הַיֵּשֶׁר יוֹתֵר, הַיְנו אַחַר שֶׁעוֹשָׂה כַּמָּה עוֹלוֹת, וּלְבִסוּף מִתְחִיל הַיֵּשֶׁר, וְכַמוֹכֵן הַמֶּלֶךְ שֶׁעָשָׂה עוֹלָה כְּזוֹ, שֶׁגַּרַשׁ אֶת זֶה שֶׁאֲמָרוּ עָלָיו שֶׁהוּא בֶן מֶלֶךְ, הַתְּחִיל לְהִתְחַרֵּט אַחַר יְשׁוּב הַדַּעַת שֶׁהָיָה בּוֹ, לָמָּה עָשָׂה עוֹלָה כְּזוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִדְּבַר כָּזֶה עִם שׁוֹם אָדָם לְהַתְיַעַץ עִמּוֹ, כִּי יֵשׁ דְּבָרִים פְּרִטִּים שֶׁשִּׁיכִים לְאָדָם בְּעַצְמוֹ, וְאֵינוֹ רוֹצֵה שִׁיתְגַּלֶּה בְּרַבִּים, אֵין לוֹ עִם מִי לְהַתְיַעַץ, כִּי יֵשׁ עֲנִינִים שֶׁקָּשָׁה לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, כִּי לֹא רוֹצֵה שִׁיתְגַּלֶּה קְלוֹנוֹ בְּרַבִּים, וְעַל־כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר בְּדְבָרִים אֵלוֹ עִם אַחֲרִים. וְנִתְעַצֵּב בְּדַאגָּה מְאֹד, וְאָמַר לְהַשְׁרִים לְשׁוֹב, כִּי מֵאַחַר שֶׁנִּפְלָה עָלָיו דַּאגָּה, אֵין צְרִיכִין עוֹד לְטִיֵּל; כִּי עֲנִין הַטִּיּוֹל וְהַמְּנוּחָה צְרִיךְ לְהֵבִיא לְאָדָם שְׁלוֹת הַנֶּפֶשׁ וְשִׁמְחַת הַחַיִּים, וְכִיּוֹן שֶׁנּוֹפְלֵת עָלָיו עֲצָבוֹת וְדַאגוֹת, מָה מוֹעִיל לוֹ הַטִּיּוֹל וְהַנֶּפֶשׁ וְהַמְּנוּחָה?! וְחִזְרוּ לְבֵיתָם. וְכִשְׁחֹזַר הַמֶּלֶךְ לְבֵיתוֹ, בּוֹדָאֵי הָיוּ לוֹ כַּמָּה עֲנִינִים וְעַסְקִים, וְנִתְעַסַּק בְּעַסְקָיו, וְעָבַר מִדַּעְתּוֹ עֲנִין הַנִּ"ל; כִּי כִּשְׁאָדָם חוּץ לְיִשׁוּב וְהוֹלֵךְ לְטִיֵּל, אֲזִי זוֹכָה לְיִשׁוּב הַדַּעַת, אֲבָל כִּיּוֹן שֶׁחֹזַר לְבֵיתוֹ וְעָסוּק בְּעַסְקָיו, מִיָּד הוּא שׁוֹכַח אֶת כָּל הַחֲרָטוֹת שֶׁהִתְחַרֵּט, וְכָל הַקְּבָלוֹת שֶׁקָּבַל עַל עַצְמוֹ. וְהַבֵּן הַנִּ"ל שֶׁנִּתְגַּרַשׁ (אֲשֶׁר הוּא בֶן הַמֶּלֶךְ בְּאֵמֶת), וְעָשָׂה מָה שֶׁעָשָׂה וּבִזְבוּ מַעוֹתָיו. פַּעַם אַחַת יֵצֵא

לְטִיֵּל וְהִנִּיחַ לְשֹׁכֵב. וּבָא לוֹ עַל דַּעְתּוֹ מֶה שְׁעֵבֵר עָלָיו, וְחָשַׁב: מֶה זֹאת עָשָׂה אֱלֹקִים לִי? אִם אֲנִי הֵבֵן מֶלֶךְ, בְּיָדָי אֵינִי רְאוּי לִי זֹאת, וְאִם אֵינִי בֶן הַמֶּלֶךְ גַּם־כֵּן אֵינִי מִגִּיעַ לִי זֹאת, לְהִיזוֹת בּוֹרַח וּמִגְרֵשׁ. וְנִתְיָשַׁב בְּדַעְתּוֹ: אֲדַרְבָּה אִם־כֵּן, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת כְּזֹאת, לְהַחֲלִיף אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ, וְשִׁיעֵבֵר עָלָיו כַּנִּ"ל, אִם־כֵּן הֵיטֵבן מֶה שְׁעֵשִׂיתִי? וְכִי כֶּךָ הָיָה רְאוּי לִי לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ שְׁעֵשִׂיתִי? וְהִתְחִיל לְהַצְטַעַר וּלְהִתְחַרֵּט מְאֹד עַל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שְׁעָשָׂה, וְאַחַר כֶּךָ חָזַר לְמִקוּמוֹ, וְחָזַר אֶל הַשְּׂכָרוֹת,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְבַדּוֹ לְטִיֵּל וְהִנִּיחַ לְשֹׁכֵב, וּבָא לוֹ עַל דַּעְתּוֹ מֶה שְׁעֵבֵר עָלָיו, וְחָשַׁב מֶה זֹאת עָשָׂה אֱלֹקִים לִי: אִם אֲנִי הֵבֵן מֶלֶךְ, בְּיָדָי אֵינִי רְאוּי לִי זֹאת, וְאִם אֵינִי בֶן הַמֶּלֶךְ, גַּם־כֵּן אֵינִי מִגִּיעַ לִי זֹאת, לְהִיזוֹת בּוֹרַח וּמִגְרֵשׁ, וְנִתְיָשַׁב בְּדַעְתּוֹ: אֲדַרְבָּה, אִם כֵּן, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יִכּוֹל לַעֲשׂוֹת כְּזֹאת, לְהַחֲלִיף אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ, וְשִׁיעֵבֵר עָלָיו כַּנִּ"ל, אִם־כֵּן הֵיטֵבן מֶה שְׁעֵשִׂיתִי? ! וְכִי כֶּךָ הָיָה רְאוּי לִי לְהִתְנַהֵג כְּמוֹ שְׁעֵשִׂיתִי? ! וְהִתְחִיל לְהַצְטַעַר וּלְהִתְחַרֵּט מְאֹד עַל הַמַּעֲשִׂים רָעִים שְׁעָשָׂה; כִּי כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל נִבְרָא עִם טוֹב, כִּי נִשְׁמְתוּ מִשְׁרַשֶׁת מַעֲוָלִים הָאֲצִילוֹת, וְלָכֵן נִכְנָסוֹת בְּכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל חֲרָטוֹת — לָמָּה הוּא צָרִיף לְהִתְנַהֵג כֶּךָ, כִּי נִשְׁמְתוּ אֵינָה נוֹתֶנֶת לוֹ מְנוּחַ, כִּי הַנִּשְׁמָה הִיא חֵלֶק אֶלּוֹךְ מִמַּעַל, וְשָׂרְשׁוּ מֵעַצְם עֲצָמִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְכִמוֹ שְׂאָמַר רַבֵּנוּ י"ל (לְקוּטֵי־מִוֵּהֲר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רַעַד), שְׂאָפְלוּ רָשָׁעִים שְׁעוֹבְדִים וַיִּגְעִים כָּל יְמֵיהֶם, כְּדִי לַעֲקֹר עֲצָמָם מִהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וּמִתּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, עִם כָּל זֹאת תְּמִיד נִכְנָס בָּהֶם הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, כִּי הֵיזְדוּת שְׁבָהֶם אֵינָה מִנַּחַת אוֹתָם לְפַל, וּמִכְנִיסָה בָּהֶם הַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה. וְאַחַר־כֶּךָ חָזַר לְמִקוּמוֹ, וְחָזַר אֶל הַשְּׂכָרוֹת, כִּי כֵן דִּרְפוֹ שֶׁל הַיָּצָר הָרַע, שְׁלוּחָם עִם הָאָדָם, וְכִשְׂרוּאָה שֶׁהָאָדָם חוֹזֵר

אך מחמת שפבר התחיל להתחרט, הִיָּה מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ
הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁל חֲרָטָה וְתִשׁוּבָה בְּכָל פַּעַם.

פַּעַם אַחַת הִנִּיחַ עֲצָמוֹ לְשֹׁכֵב, וְחָלַם לוֹ אִיךָ שֶׁבְּמִקּוֹם
פְּלוֹנִי יֵשׁ יָרִיד בְּיוֹם פְּלוֹנִי, שְׂיִלְךָ לְשָׁם, וּמָה
שְׂיִזְדְּמֵן לוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה אֵיזָה עֲבֹדוֹת לְהִשְׁתַּכֵּר יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ
הָעֲבֹדוֹת, אֵף אִם אֵינּוֹ לְפִי כְבוֹדוֹ. וְהַקִּיץ וְהַחֲלוֹם הָיָה
נִכְנָס לוֹ מְאֹד בְּמַחְשְׁבָתוֹ. כִּי לְפַעְמִים עוֹבֵר הַדָּבָר תִּכְפֹּף
מִן הַמַּחְשְׁבָה, אֵךְ דָּבָר הַחֲלוֹם הָיָה נִכְנָס הַרְבֵּה
בְּמַחְשְׁבָתוֹ, אֵךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה קָשָׁה בְּעֵינָיו לַעֲשׂוֹת

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּתִשׁוּבָה וּמִתְגַּבֵּר עָלָיו, אֲזִי הוּא חוֹזֵר וּמִתְגַּבֵּר עָלָיו, כְּדָרֶךְ שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם
הַמִּתְאַבְּקִים זֶה עִם זֶה, כְּשֵׁרוֹאָה שְׁתָּכְרוּ הוֹלֵךְ לְהַפִּילוֹ, אֲזִי הוּא מִתְגַּבֵּר עָלָיו
בְּיֹתֵר, אֵךְ מִחֲמַת שֶׁכָּבַר הַתְּחִיל לְהִתְחַרֵּט, הִיָּה מְבַלְבֵּל אוֹתוֹ הַמַּחְשְׁבוֹת שֶׁל
חֲרָטָה וְתִשׁוּבָה בְּכָל פַּעַם; כִּי תִכְפֹּף-וּמִיד כְּשֹׁבֵר יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים בּוֹ הַרְהוּרֵי
תִשׁוּבָה, וְהוּא מְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ חֲרָטָה אֲמִתִּית, אֶפְלוּ שְׂאֲחֵר-כֶּף יִתְגַּבֵּר עָלָיו
יָצָרוּ, וַיִּחְזֹר וַיִּפִּילוּ וַיִּכְשִׁילוּ בְּעֲבֹדוֹת חֲמוּרוֹת, עִם כָּל זֹאת כָּבַר לֹא יִהְיֶה לוֹ
מְנוּחַ, מִחֲמַת הַחֲרָטָה שֶׁהִתְחַרֵּט פַּעַם וְהִתְשׁוּבָה שֹׁשֵׁב, וְזֶה תָּמִיד יַעֲוֹרֵר
אוֹתוֹ, כִּי מִצָּנָה גוֹרֶרֶת מִצָּנָה; כִּי תִכְפֹּף-וּמִיד כְּשֶׁנִּכְנָסִים בְּאָדָם הַרְהוּרֵי
תִשׁוּבָה, וּמִתְחַרֵּט עַל הָעֵבֶר שְׁלוֹ, אֵף שְׂכִיבָא אַחֲרֵ-כֶּף הַיָּצָר הִרְעֵ וַיִּרְצָה
לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו, תָּמִיד יִבְלְבְּלוּ אוֹתוֹ כָּבַר הַהַרְהוּרֵי תִשׁוּבָה שֶׁנִּכְנָסוּ בּוֹ. פַּעַם
אַחַת הִנִּיחַ עֲצָמוֹ לְשֹׁכֵב, וְחָלַם לוֹ, אִיךָ שֶׁבְּמִקּוֹם פְּלוֹנִי יֵשׁ יָרִיד בְּיוֹם פְּלוֹנִי,
שְׂיִלְךָ לְשָׁם, וּמָה שְׂיִזְדְּמֵן לוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה אֵיזָה עֲבֹדוֹת לְהִשְׁתַּכֵּר — יַעֲשֶׂה אוֹתוֹ
הָעֲבֹדוֹת, אֵף אִם אֵינּוֹ לְפִי כְבוֹדוֹ, וְהַקִּיץ וְהַחֲלוֹם הָיָה נִכְנָס לוֹ מְאֹד
בְּמַחְשְׁבָתוֹ, כִּי לְפַעְמִים עוֹבֵר הַדָּבָר תִּכְפֹּף מִן הַמַּחְשְׁבָה, אֵךְ דָּבָר הַחֲלוֹם הָיָה
נִכְנָס הַרְבֵּה בְּמַחְשְׁבָתוֹ, אֵךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה קָשָׁה בְּעֵינָיו לַעֲשׂוֹת זֹאת, כִּי

זאת, והלך יותר אל השתיה, וחלם לו יותר החלום הנ"ל
כמה פעמים, ובלבל אותו מאד.

פעם אחת היו אומרים לו בחלום: אם אתה רוצה לחוס

נחרי אפרסמון

זה עקר הצרה של האדם, שנכנס בחובות עצומים, ומסתבך עם כל מיני אנשים אלימים, והכל מפני גאות שיש בו, שאינו רוצה לקחת פרנסה או איזו אמנות שאינה מתאימה לו לפי דעתו. ודבר זה עובר על רב בני-אדם, שסובלים עניות ודחקות גדולה מאד, מחמת שלא מתאים להם לפי דעתם המשפשת פרנסה זו או אחרת, כי הגאות אינה נותנת להם לעסק באמניות פשוטות, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ג): פשט גבלתא בשוקא ושקיל אגרא, ולא תימא כהנא אנא, וגברא רבא אנא; וכן מצינו בתנאים ואמוראים, שעשו כל אמנות פשוטה, ולא עשו מזה עסק, (עין יומא לה): הלל הזקן היה חוטב עצים, (עין פסחים ק"ג): רבי חנינא היה תופר נעלים. (עין בבא בתרא קסד): רבי יהודה היה נחתום. (עין שבת מט): רבי יוסי בן חלפתא היה מעבד עורות. (עין ערובין יג): רבי מאיר היה לבלר. (עין גטין טו): רב ששת היה נושא קורות. (עין פענית כא): אבא אומנא היה מקיז דם. (עין שם כג): אבא חלקיה היה עובד בשדה. (עין אבות, פרק ד'): רבי יוחנן הסנדלר וכדומה, אלא האדם מחמת גאותו, אינו מתאים לו לקחת איזו עבודה, ולכן מסתובב בטל. ואמרו חכמינו הקדושים (כתובות נט): הבטלה מביאה לידי שעמום ולידי זמה. ולכן הבן מלך שנחלף עכשו לבן שפחה, לא רצה לקחת את מה שאמרו לו בחלום, ולכן הלך יותר אל השתיה, כי כן דרכם של אלו האנשים שמלאים גאות, שלוקחים את עצמם אל השכרות, כדי לברח מן המציאות. ובאמת כבר אמרו חכמינו הקדושים (נדרים מט): גדולה מלאכה שמכבדת את בעליה, אך האדם מחמת גאותו, אין מתאימה לו איזו אמנות, ועל-ידי-זה בורח מן המציאות ונכנס לשכרות. וחלם לו יותר החלום הנ"ל כמה פעמים, ובלבל אותו מאד, כי הרבה פעמים מגלים לאדם בחלום דברים נפלאים, כמו שכתוב (במדבר יב, ו): "בחלום אנדר בו". פעם אחת היו אומרים לו בחלום, אם אתה רוצה לחוס

על עצמה, תעשה כנ"ל! והכרח לקיים את החלום. והלך ונתן מותר המעות שהיה לו עדין על האכסניא, גם המלבושים חשובים שהיה לו הניח גם-כן על האכסניא, והוא לקח לעצמו מלבוש פשוט של סוחרים, כגון "אפינטשע", ונסע על היריד ובא לשם.

והשבים והלך על היריד, ופגע בו סוחר אחד ואמר לו: רצונך להשתפר באיזה עבודות? השיב לו: הן.

נחרי אפרסמון

על עצמה תעשה כנ"ל, והכרח לקיים את החלום, כי אם חוזר אצל האדם כמה פעמים החלום, ידע שהלא דבר הוא. והלך ונתן מותר המעות שהיה לו עדין על האכסניה, גם המלבושים חשובים שהיה לו הניח גם-כן על האכסניה, והוא לקח לעצמו מלבוש פשוט של סוחרים, כגון ("אפינטשע") [מלבוש עליון], כי הדבר הראשון שאדם צריך לעשות כאשר נכנס בו הרהור תשובה, הוא להוריד ממנו את הבגדים צואים, כמו שכתוב (זכריה ג, ד): "הסירו הבגדים הצאים מעליו, ויאמר אליו, ראה העברתי מעליך עונך והלבש אתך מחלצות", כי הרי עד עכשו לקח את עצמו אל השכרות והלך אל בית הזונות, ועשה כל מיני תועבות רעות, ועכשו אמרו לו להוריד את הבגדים, שהם הלבושים שמכסים את נשמתו, ועליו ללכת בגלות, כדי לכפר עונותיו שעשה, כמאמרם ז"ל (סנהדרין לו:): גלות מכפרת על הכל; ונסע על היריד ובא לשם. והשבים והלך על היריד, ופגע בו סוחר אחד, ואמר לו: רצונך להשתפר באיזו עבודות? השיב לו: הן; כי באמת הקדוש-ברוך-הוא מזמין לכל אחד את פרנסתו, ומה שאדם צועק שאין לו פרנסה, זה רק מחמת גאות וישות, שהוא בורר איזו פרנסה טובה בשבילו, ואם אינו מקבל את מה שמתאים לו, אינו חפץ בו. ובאמת גלה לנו רבנו ז"ל, שאדם צריך לקחת מה שנותנים לו, ולהיות שמתחלקו תמיד, כי מה שמזמינים לו — הכל מן השמים. ולכן תכף-ומיד כשהבן מלך נסע ביריד,

אמר לו: אני צריך להוליך בהמות. תשפיר עצמך אצלי? והוא לא היה לו פנאי לישב את עצמו בזה מחמת החלום הנ"ל, וענה ואמר תכף: הן! והסוחר שכרו תכף, ותכף התחיל לשמש עמו ולצוות עליו בדרך האדון על משרתיו, והוא התחיל להסתכל בעצמו מה עשה? כי בודאי אין ראוי לו עבדות כזה, כי הוא איש רב, ועתה יצטרך להוליך בהמות, ויכרח לילך רגלי אצל הבהמות, אך אי אפשר להתחרט. והסוחר מצוה עליו בדרך האדון, ושאל את הסוחר: איך אלך לבדי עם הבהמות? השיב לו: יש עוד רועים מוליכי בהמות שלי, ותלך עמם, ונתן לו לידו איזה בהמות שיוליכם,

נחרי אפרסמון

כשפגע בו הסוחר ושאלו: אם הוא רוצה להשתכר באיזה עבדות, תכף-ומיד השיב לו: הן. ואם בני-אדם היו הולכים בדרך זה, אף פעם לא היה חסר להם פרנסה, כי הקדוש-ברוך-הוא מזמין לכל אחד כדי פרנסתו. אמר לו: אני צריך להוליך בהמות, תשפיר עצמך אצלי? והוא לא היה לו פנאי לישב את עצמו בזה, מחמת החלום הנ"ל, כי הפחידו אותו — אם אתה לא תקח את מה שמציעים לך, מרה תהיה לך באחרונה. לזאת הסכים, וענה ואמר תכף: הן! והסוחר שכרו תכף, ותכף התחיל לשמש עמו ולצוות עליו, בדרך האדון על משרתיו. והוא התחיל להסתכל בעצמו מה עשה? כי בודאי אין ראוי לו עבדות כזה, כי הוא איש רב, ועתה יצטרך להוליך בהמות, ויכרח לילך רגלי אצל הבהמות. אך אי אפשר להתחרט, כי מאחר שהשפיר את עצמו כבר אל האדון והסוחר. והסוחר מצוה עליו בדרך האדון, ושאל את הסוחר: איך אלך לבדי עם הבהמות? השיב לו: יש עוד רועים מוליכי בהמות שלי, ותלך עמם, ונתן לו לידו איזה בהמות שיוליכם, והוליכם חוץ

והולכיכם חוץ לעיר, ושם נתקבצו יחד שאר הרועים המוליכים הבהמות. והלכו יחד, והוליך את הבהמות, והסוחר היה רוכב על סוס והלך אצלם, והסוחר היה רוכב באכזריות, ובנגדו היה באכזריות יותר מאד, והוא היה מתפחד מאד מאד מן הסוחר, מחמת שראהו באכזריות גדול בנגדו, והיה מתירא פן יפה אותו הפאה אחת במקלו וימות תכף (הינו כי מרב דקותו, כי היה איש

נחרי אפרסמון

לעיר, ושם נתקבצו יחד שאר הרועים המוליכים הבהמות, והלכו יחד, והוליך את הבהמות. והסוחר היה רוכב על סוס, והלך אצלם, והסוחר היה רוכב באכזריות; כי כן דרכם של הבעלי בתים והסוחרים, שרודים בפועליהם בגסות ובאכזריות נוראה מאד, כי הם חושבים מאחר שהם הבעלי בתים, אזי פועליהם הם העבדים שלהם, ובאמת זו רשעות ואכזריות גדולה מאד, שרואים בחוש, שמי שיש לו איזה עסק או מסחר, ויש לו פועלים, במקום שילך אתם ברחמנות ובהבנה, הוא משתמש בהם כמו שמשתמשים בעבדים פחותים, ומנצל אותם מאד, ומתנהג עמם באכזריות נוראה מאד, ואוי להם לבעלי בתים או לבעלי מפעלים שמשתמשים עם פועליהם באכזריות, כי לבסוף יאבדו את הונם באפן מבהיל, ועוברים בזה על לאו (ויקרא כה, ט): "וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך לא תעבד בו עבדת עבד וגו', "לא תרדה בו בפרך" וגו' (עין ספר החנוף, מצנה שד"מ, וכן שמו"ע, עין שם); ובנגדו היה באכזריות יותר מאד, כי כל אחד שעובר עברה, רחמנא לישזבן, או עושה נגד רצונו יתברך, לבסוף הוא נוטל את שלו. ולכן מאחר שהבן מלך נפל בדעתו, ולקח את עצמו אל השכרות, והלך אל בית הזונות, רחמנא לצלן, לכן הוא מקבל עכשו את עגשו, שהסוחר הלך עמו באכזריות מאד, כי כשאדם חוטא, לבסוף הוא מקבל את עגשו כי צריך לסבל סבל גדול מאד. והוא היה מתפחד מאד מאד מן הסוחר, מחמת שראהו באכזריות גדול בנגדו, והיה מתירא פן יפה אותו הפאה אחת במקלו וימות תכף (הינו

רף מאד, על־פּן נדמה לו (בן) והיה הולך עם הבהמות, והסוחר אצלם. ובאו לאיזה מקום ולקחו השק שמנח בו הלחם של הרועים, ונתן להם (הסוחר) לאכל. ונתנו לו גם־פּן מלחם זה ואכל.

אחר־כּף היו הולכים אצל יער עב מאד (הינו שהאילנות הם רצופים ותכופים מאד זה אצל זה) והלכו ותעו שתי בהמות מהבהמות של זה הבן, שנעשה רועה אצל הסוחר בנ"ל, וצעק עליו הסוחר והלך אחריהם לתפסם, והם ברחו יותר, ורדף אחריהם, ומחמת שהיער היה רצוף ועב, תכף פשנכנס לתוך היער לא ראו זה את זה,

גחרי אפרסמון

פי מרב דקותו, פי היה איש רף מאד, על־פּן נדמה לו כל זה; כי כל אלו הפחדים נכנסו בו רק מחמת הדמיון, והדמיונות האלו באים מחמת החטאים והעבר ש'לו, ולכן היה מתפחד. פי מי שעובר עברה, הוא תמיד שורה בפחד, כמאמרם ז"ל (ברכות ס): ההוא תלמיד דהוה קא אזיל בתריה דרבי ישמעאל ברבי יוסי בשוקא דציון. חזיה דקא מפחיד, אמר ליה: חטאה את, דכתיב (ישעיהו לג, יד): "פחדו בציון חטאים". והיה הולך עם הבהמות והסוחר אצלם, ובאו לאיזה מקום, ולקחו השק שמנח בו הלחם של הרועים, ונתן להם (הסוחר) לאכל, ונתנו לו גם־פּן מלחם זה ואכל.

אחר־כּף היו הולכים אצל יער עב מאד (הינו שהאילנות הם רצופים ותכופים מאד זה אצל זה), והלכו ותעו שתי בהמות מהבהמות של זה הבן שנעשה רועה אצל הסוחר בנ"ל, וצעק עליו הסוחר, והלך אחריהם לתפסם, והם ברחו יותר, ורדף אחריהם, ומחמת שהיער היה רצוף ועב, תכף פשנכנס לתוך

ונתעלם מעיני החברים שלו מיד, והוא היה הולך ורודף אחרי הבהמות, והם בורחים; ורדף אחריהם הרבה, עד שבאו לתוך עבי היער, ונתישב: בין כך ובין כך אמות, כי אם אשוב בלי הבהמות, אמות עלידי הסוחר, כי היה נדמה לו מחמת פחד שהיה לו מן הסוחר, שימית אותו כשישוב בלי הבהמות, ואם אהיה כאן גם־כן אמות עלידי חיות שביער, ולמה לי לשוב אל הסוחר, כי איך אוכל לבוא אליו בלי הבהמות? כי היה לו פחד גדול ממנו, והלך ורדף יותר אחרי הבהמות, והם בורחים. בתוך

נחרי אפרסמון

היער לא ראו זה את זה, ונתעלם מעיני החברים שלו מיד, והוא היה הולך ורודף אחרי הבהמות והם בורחים, ורדף אחריהם הרבה, עד שבא לתוך עבי היער, ונתישב: בין כך ובין כך אמות, כי אם אשוב בלי הבהמות, אמות עלידי הסוחר, כי היה נדמה לו מחמת פחד, שהיה לו מן הסוחר, שימית אותו כשישוב בלי הבהמות, ואם אהיה כאן, גם־כן אמות עלידי חיות שביער, ולמה לי לשוב אל הסוחר, כי איך אוכל לבוא אליו בלי הבהמות? כי היה לו פחד גדול ממנו; כי כן דרכם של בני אדם, כשמכניסים בדעתם פחד מבני־אדם, אזי שורים תמיד בפחד, כי באמת אדם צריך לבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, ולירא ולפחד רק ממנו יתברך, אבל תכף־ומיד כשאדם חוטא, על־ידי־זה נעלם ונסתר ממנו אורו יתברך, ועל־ידי־זה הוא שרוי בפחד. וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר־המדות, אות פחד, סימן לג): מי שיש לו פחד, זה סימן שהקדוש־ברוך־הוא הסתיר פניו ממנו, וסימן שדינין שורים עליו. ולכן הבן־מלך כיון שחטא, והשכיר את עצמו אל האדון האכזר הזה, לכן היה תמיד שורה בפחד, פן ואולי יבנו וימות, ובכפרט עכשו, שאבדו ממנו שתי הבהמות, והלך ורדף יותר אחרי הבהמות והם

כָּךְ נַעֲשֶׂה לַיְלָה, וְדַבֵּר כְּזֶה עֲדִין לֹא עָבַר עָלָיו, שְׂיִצְטָרֵף
 לְלוֹן יְחִידֵי בְּלִילָה בְּתוֹךְ עָבֵי הַיַּעַר כְּזֶה, וְשָׁמַע קוֹל נְהַמַּת
 הַחַיּוֹת, שְׁהוֹמִים כְּדַרְכָּם, וְנִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ, וְעָלָה עַל אֵיזָה
 אֵילָן וְלֹן שָׁם, וְשָׁמַע קוֹל הַחַיּוֹת שְׂשׂוֹאֲגִים כְּדַרְכָּם.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בוֹרְחִים; כִּי שְׁתֵּי הַבְּהֵמוֹת מְרַמְזוֹת עַל הַיּוֹם וְעַל הַלַּיְלָה, שְׁאֲדָם צָרִיף לְרֵאוֹת
 לְקִנּוֹת לַעֲצָמוֹ תוֹרָה וּמַצּוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְדַבּוּרֵי תַפְלָה וִירֵאת שָׁמַיִם,
 וְכִךְ יִמְלֵא אֶת הַיּוֹם וְאֶת הַלַּיְלָה, אֲכַל אִם אֵינּוּ עוֹשֶׂה כֵּן, הֵרִי שְׁתֵּי הַבְּהֵמוֹת
 שְׁבוֹרְחוֹת מִמֶּנּוּ, הֵם הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת שְׁפוֹרְחִים מִמֶּנּוּ בְּהֶבֶל וְרִיק, וְהֵם
 הַעֲבֻרוֹת שְׁלוֹ. בְּתוֹךְ כָּךְ נַעֲשֶׂה לַיְלָה, וְדַבֵּר כְּזֶה עֲדִין לֹא עָבַר עָלָיו, שְׂיִצְטָרֵף
 לְלוֹן יְחִידֵי בְּלִילָה בְּתוֹךְ עָבֵי הַיַּעַר כְּזֶה; כִּי הִרְבֵּה פְעָמִים אָדָם חוֹשֵׁב, שְׁמַר
 לוֹ מְאֹד, וְסוֹבֵל צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוֹת וּמְכַאוּבִים, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֵין עוֹד
 אִמְלָל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, וְלוֹ כְּכֹר אֶף פֶּעַם לֹא יִהְיֶה טוֹב, וְהִנֵּה פִתְאֹם בָּאָה עָלָיו
 צָרָה כְּזוֹ, שְׁלֹא שַׁעַר אוֹתָהּ, וּמְרִים לוֹ הַחַיִּים מְאֹד מְאֹד, וְרוֹאֶה שְׂיֵשׁ צָרָה
 עוֹד הִרְבֵּה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִמָּה שְׁחָשַׁב עַד עַכְשָׁו. וְלִכֵּן אֶסוּר לְאָדָם לְהַגִּיד
 שְׂיֵשׁ לוֹ הַיִּסּוּרִים הַכִּי קָשִׁים אֲשֶׁר אֵין לְאַחֲרִים, כִּי אֶף פֶּעַם לֹא תִדַּע מֵה יֵשׁ
 עוֹד יוֹתֵר גְּרוּעַ, אֲשֶׁר דָּבַר כְּזֶה עֲדִין לֹא עָבַר עָלָיו בְּמִשְׁךְ חַיּוֹ. וְשָׁמַע קוֹל
 נְהַמַּת הַחַיּוֹת שְׁהוֹמִים כְּדַרְכָּם, וְנִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ, וְעָלָה עַל אֵיזָה אֵילָן וְלֹן שָׁם;
 כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּמָקוֹם סְכָנָה, וְשׁוֹמֵעַ קוֹל נְהַמַּת הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת, שְׁהֵם
 הַמִּינִים וְהָאֶפִיקוֹרְסִים, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטִי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ד'),
 שְׁאִלוֹ הַכּוֹפְרִים, שְׁהֵם בְּחִינַת מִצַּח הַנְּחֹשׁ, הֵם כְּחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת, וְכַדִּי לְהַנְצִיל
 מֵהֶם, צָרִיכִים לְבָרַח אֶל הַצְּדִיק, כְּמוֹכָא (תְּקוּנַת-זֶהר, תְּקוּן ס"א): עַץ דָּא צְדִיק,
 שְׁשֵׁם הַתְּחִבָּא אָדָם הִרְאִשׁוֹן בְּשַׁעַה שְׁחָטָא. וְלִכֵּן הִבֵּן מֶלֶךְ שְׁנַתְחַלֵּף לְבֵן
 שְׁפָחָה, שְׁהַגִּיעַ לְמָקוֹם שְׁשֵׁם שְׁמַע קוֹל נְהַמַּת הַחַיּוֹת שְׁהוֹמִים כְּדַרְכָּן, נִתְיָשֵׁב
 בְּדַעְתּוֹ, שְׁהַכִּי טוֹב לַעֲלוֹת עַל אֵיזָה אֵילָן שֶׁהוּא צְדִיק, וְלַחֲסוֹת בְּצִלוֹ,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצַל מִנְהַמַּת הַחַיּוֹת רְעוֹת, שְׁהֵם כָּלֵל הַכּוֹפְרִים וְהַמִּינִים, הַזֹּדִים
 וְהָאֶפִיקוֹרְסִים הַמִּתְפַּשְׁטִים בְּעוֹלָם. וְשָׁמַע קוֹל הַחַיּוֹת שְׂשׂוֹאֲגִים כְּדַרְכָּם; כִּי

**בַּבְּקָר הַסֶּתֶבֶל וְרָאָה וְהֵנָּה הַבְּהֵמוֹת עֹמְדִים סְמוּכִים
אֶצְלוֹ וַיֵּרֶד מִן הָאֵילָן וְהִלֵּךְ לְתַפְסָם וּבָרְחוּ לְהִלָּן,
וְהִלֵּךְ אַחֲרֵיהֶם יוֹתֵר וּבָרְחוּ יוֹתֵר, וְהָיוּ הַבְּהֵמוֹת מוֹצְאִים
שָׁם אֵיזָה עֲשָׂבִים, וְעָמְדוּ לְרַעוֹת וְלֹאֲכַל, וְהָיָה הוֹלֵךְ**

נַהֲרֵי אַפְרָסְמוֹן

בלילה בחשך, אז שולטות החיות רעות, כמו שכתוב (תהלים קד, כ): "תִּשָּׁע חֲשֵׁךְ וַיְהִי לַיְלָה, בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל חַיְתוֹ יָעַר"; כי אז כשחשך לאדם, ואינו רואה שום אור, אז דיקא יש שליטה להחיות הרעות, שהם המינים והאפיקורסים, הפוערים פיהם נגדו יתברך ונגד כל הקדוש לעם ישראל. בבקר הסתבל, וראה והנה הבהמות עומדים סמוכים אצלו. וירד מן האילן והלך לתפסם, וברחו להלן והלך אחריהם יותר, וברחו יותר, כי כן הוא טבע האדם, בשעה שמר וחשך לו מאד, והוא בורח אל הצדיק, ומסתיר את עצמו בסתר צל כנפיו כדי להנצל מהחיות רעות הטורפות, שהם כלל הזדים והמינים והאפיקורסים, אז מוצא שם נחמה, פי הצדיק מאיר לו את האור אין סוף ברוך הוא. אבל תכף-ומיד כשנתרחב לו, ונעשה לו אור, שהוא בחינת בקר, פתאם רואה את הבהמות שלו, שהם הדמיונות, התאוות והעברות שלו, הוא שוכח שנמצא אצל הצדיק, וירד מן האילן שהוא הצדיק, המחבר את העולם הזה לעולם הבא, שזה סוד איל"ן, שהוא עולה בגימטריה כמספר צ"א — הו"ה אדנ"י, ותכף-ומיד כשירד ומתרחק מן הצדיק, כבר רואה עוד פעם את הדמיונות שלו, שהם הבהמות, כח המדמה, ומתחיל לרוץ אחריהם, והם בורחים ממנו, והוא רץ אחריהם, ואינו שם לב שהם העוונות שלו. והיו הבהמות מוצאים שם איזה עשבים, ועמדו לרעות ולאכל, והיה הולך לתפסם; כי הבהמות הן כח המדמה, כח הבהמיות שיש באדם, אדם רץ אחר ההבל ביום ובלילה, ובין כך הגוף נעשה רעב, וצריך לאכל, ולכן אוכל כמו בהמה, כי נמשך אחר הגשמיות של האכילה ולכן וברחו הבהמות, שהם הימים והלילות, בהבל ובריק; כי באמת אם אדם היה דבוק בו יתברך, היה מוצא בתוך האכל שלו רוחניות חיות אלקות, כמו שכתוב

לְתַפְסֵם וּבְרָחוּ, וְכֵן הָיָה הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם, וְהֵם בּוֹרְחִים;
 הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם וְהֵם בּוֹרְחִים, עַד שָׁבָא בְּתוֹךְ עַבֵי הַיַּעַר
 מְאֹד, שֶׁהָיָה שָׁם חַיּוֹת שְׂאִינָם מִתִּירָאִים מְאֹדָם כָּלָל, כִּי

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

(דברים ח, ג): "כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לִבְדוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם, כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי הַיּוֹי"ה
 יַחֲיֶה הָאָדָם"; וְכַמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר ז, חלק א, סימן סב),
 שְׂדִיקָא בְּעַת הָאֲכִילָה, נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְנִיתִיה אֶפְיִן בְּאַפִּין,
 כִּי כְּשֶׁאָדָם מִתְבּוֹנֵן בְּאֵלְקוֹת שְׂיִישׁ בְּתוֹךְ הָאֲכָל, עַל-יְדֵי-זֶה בְּעַת אֲכִילְתוֹ
 נַעֲשֶׂה יַחֲוֹד קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְנִיתָהּ, כִּי יֵשׁ בְּתוֹךְ הָאֲכָל נְצוּצֵי חַיּוֹת
 אֵלְקוֹת הַמַּחֲיָה אֶת הַמֶּאֱכָל הַזֶּה, וְכַמוֹ שֶׁפָּרַשׁ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוֹשׁ אֶת
 הַפְּסוּק (תהלים קז, ה): "רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף"; כְּשֶׁאָדָם
 נַעֲשֶׂה רָעֵב אוֹ צְמֵא, וְאוֹכֵל אוֹ שׁוֹתֵה, זֶה מִפְּנֵי שֶׁבְּתוֹךְ הַמֶּאֱכָל אוֹ הַמִּשְׁקָה,
 נִפְשׁ אֵלְקִית מִתְעַטֵּפֶת וּמִתְחַבֵּאת שָׁם, וְזֶה מֵה שְׁעוֹשֶׂה אוֹתוֹ רָעֵב אוֹ צְמֵא,
 כְּדִי שְׂיִמְצֵא אֶת נִקְדַּת חַיּוֹת אֵלְקוֹת שְׂיִישׁ בְּתוֹךְ הַמֶּאֱכָל וְהַמִּשְׁקָה הַזֶּה. וְלִכֵּן
 כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֵלְקוֹת שְׂיִישׁ בְּתוֹךְ הָאֲכָל, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה
 יַחֲוֹד קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא וְשִׁכְנִיתִיה, אֲבָל אִם לֹא, אָזִי הוּא רָץ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה
 אַחֵר הַבְּהֵמוֹת, כַּח הַמְדַמָּה שְׂיִישׁ בּוֹ, כִּי בְּכָל פַּעַם הֵם עוֹצְרִים וְאוֹכְלִים
 עֲשׂוּבִים, וְהוּא רָץ אַחֲרֵיהֶם, כִּי מִי שְׂאִינוֹ דְּבוּק בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָזִי כָּל
 אֲכִילְתוֹ כְּמוֹ שְׂאוּכֵל עֲשׂוּבִים. וְכֵן הָיָה הוֹלֵךְ אַחֲרֵיהֶם וְהֵם בּוֹרְחִים, הוֹלֵךְ
 אַחֲרֵיהֶם וְהֵם בּוֹרְחִים; כִּי כָּף הוֹלְכִים חַיֵי הָאָדָם, הֵנָּה יוֹם וְהֵנָּה לַיְלָה, הֵנָּה
 שְׁבוּעַ וְהֵנָּה חֹדֶשׁ וְהֵנָּה שָׁנָה, וְהַיָּמִים פּוֹרְחִים, וְהָאָדָם רָץ אַחֵר הַהֶבֶל,
 וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ, וְאֶפְלוֹ אֵינוֹ תוֹפֵס, שְׂמַאֲבָד אֶת הַיָּמִים הַטּוֹבִים שְׁנוֹתֵן לוֹ
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא; כִּי כָּל יוֹם וְיוֹם הוּא אוֹצֵר שְׁלֵם, וְאִם הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ
 מַזֶּה, אָזִי הוּא מְאָבָד אֶת הָאוֹצֵר הַזֶּה בְּיָדָיו. וְכָל זֶה מִחֲמַת שֶׁהוּא רָץ אַחֵר
 הַבְּהֵמוֹת, שֶׁהוּא כַּח הַמְדַמָּה שְׂיִישׁ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שְׂמַתְגַּבֵּר עַל הָאָדָם, עַד
 שָׁבָא בְּתוֹךְ עַבֵי הַיַּעַר מְאֹד, שֶׁהָיָה שָׁם חַיּוֹת שְׂאִינָם מִתִּירָאִים מְאֹדָם כָּלָל,
 כִּי הֵם רְחוּקִים מִן הַיַּעַר; כִּי בֵּין כָּף נִסְתַּבֵּף הָאָדָם וְנִכְנַס בְּיַעַר עֲמֵק, שְׂיִישׁ
 שָׁם חַיּוֹת טוֹרְפוֹת, שְׂאִינָם מִתִּירָאִים וּמִפְתָּדִים מִבְּנֵי-אָדָם, כִּי כָּל זְמַן שְׂאָדָם

הם רחוקים מן הישוב, וישוב נעשה לילה, ושמע קול נהמת החיות, ונתירא מאד. וירא והנה עומד שם אילן גדול מאד מאד, ועלה על אותו האילן. בבואו על האילן, וירא והנה שוכב שם בן־אדם, ונתירא. אך אף־על־פי־כן

נחרי אפרסמון

נמצא בישוב, יש לו תקנה לחזר אליו יתברך, כי רואה עדין יהודים שומרי תורה ומצוות, וזה מעורר אצלו תשוקה גם־כן לחזר אליו יתברך, כי מזכיר את עצמו איך נטעה ועקר את עצמו ממנו יתברך, אבל כיין שנכנס בעבי היער, ששם יש חיות טורפות, שהם כלל המינים והזדים והאפיקורסים, שהם אינם מפחדים מבני־אדם שיחזרו בתשובה, כי הם נמצאים רחוק מן הישוב, ולכן מאד מאד מסכן לגור בין חיות טורפות כאלו, שבנדאי יטרפו אותו הכפירות והאפיקורסות. ושוב נעשה לילה, ושמע קול נהמת החיות ונתירא מאד, כי במקום חיות טורפות, מינים ואפיקורסים, שאין מוצאים שם אלקות, נמשכים יראה נפחד, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי־מורה"ן, חלק א', סימן טו): כשאין לאדם יראה ממנו יתברך, אז מדת היראה מתלבשת בבני־אדם שפפחידים אותו. וירא, והנה עומד שם אילן גדול מאד מאד, שזה מרמז על הצדיק הגדול והנורא שנקרא עץ, ונתישב ועלה על אותו האילן, כי אין עצה אחרת בזה העולם העובר, למי שרוצה להנצל מהחיות רעות, חיות טורפות, שהם כלל המינים והזדים והאפיקורסים, אלא רק שעליו להתחבא אצל הצדיק. בבואו על האילן, וירא והנה שוכב שם בן אדם, כי זו מעלת האדם ההולך אל הצדיק, שמוצא אצלו עוד מישהו, כי כשאדם בעצמו, הוא חושב שאין טוב ממנו, אבל כשבא אל הצדיק, הוא רואה שמה עוד אנשים, וזה מכניס בו תשוקה עצומה גם־כן לחזר אליו יתברך. ונתירא, כי רואה עוד אחד שנמצא אצל הצדיק, ועל־פי־רב יכול להיות שזה בעצמו יחלישו ויפחידו מקטנות דעתו, כי יחשב שעכשו איני כבר יחיד, כי כל אדם רוצה להיות רק יחיד, אבל כשרואה עוד אחד, נופלות עליו יראה וקנאה, פן ואולי הוא יהיה יותר גדול ממנו, כי זה הטבע

הִיָּה לוֹ לְנַחֲמָה, מֵאַחַר שִׁמְצָא פֶּאֶן בְּיַאָדָם. וְשָׂאֵלוּ זֶה אֶת זֶה: מִי אַתָּה, בְּיַאָדָם? מִי אַתָּה, בְּיַאָדָם? מֵאִין בָּאתָ לְכָאן? וְלֹא הָיָה רְצוֹנוֹ לְסַפֵּר לוֹ מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, וְהָשִׁיב לוֹ: עַל־יְדֵי הַבְּהֵמוֹת, שְׁהִיִּיתִי רוּעָה בְּהֵמוֹת, וְתָעוּ שְׂתִי בְּהֵמוֹת לְכָאן, וְעַל־יְדֵי זֶה בָּאתִי לְכָאן כַּנִּל. וְשָׂאֵל הוּא אֶת הָאָדָם שִׁמְצָא שָׁם עַל הָאֵילָן: מֵאִין בָּאתָ אַתָּה לְכָאן? הָשִׁיב לוֹ: אֲנִי בָּאתִי לְכָאן עַל־יְדֵי הַסּוּס, שְׁהִיִּיתִי רוֹכֵב עַל הַסּוּס וְעַמְדָתִי לְפוּשׁ, וְהִלֵּךְ הַסּוּס וְתָעָה בְּתוֹךְ הַיַּעַר, וְהִיִּיתִי רוֹדֵף אַחֲרָיו לְתַפְסוֹ, וְהוּא בָּרַח יוֹתֵר, עַד שֶׁבָּאתִי

נְהָרֵי אַפְרִסְמוֹן

הָרַע שֵׁישׁ אֶצֶל בְּנֵי־אָדָם, שְׂרוּצִים רַק הֵם בְּעֶצְמָם לִהְיוֹת מְצִיאוֹת, וּכְשֵׁרוּאִים עוֹד אֶחָד שֶׁהוֹלֵךְ עַל אוֹתוֹ דֶּרֶךְ וְכוּוֹן, אֲזִי נִכְנָסוֹת בָּהֶם יִרְאֶה וְקִנְאָה, אִף אֶף־עַל־פִּי־כֵן הִיָּה לוֹ לְנַחֲמָה, מֵאַחַר שִׁמְצָא פֶּאֶן בְּיַאָדָם, אִם יֵשׁ לְאָדָם שְׂכָל וְדַעַת, אֲזִי הוּא צָרִיף לְנַחֵם אֶת עֶצְמוֹ, שְׁעַל־כָּל־פְּנִים יֵשׁ לוֹ חֵבֵר טוֹב, שֶׁנִּמְצָא גַם־כֵּן אֶצֶל הַצַּדִּיק הַזֶּה, כִּי נִקְדַּת הַחֵבֵר הִיא דְּבָר גְּדוֹל מְאֹד, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לד), שְׁעַל־יְדֵי נִקְדַּת הַחֵבֵר יְכוּלִים לְקַבֵּל אֶת נִקְדַּת הַרֵב, וּמוֹכָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנ"ת ו"ל (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, בְּרַפְת־הַמְזוּן, הַלְכָה ג'), שֶׁהַחֵבֵר יַעוֹרֵר אוֹתוֹ וַיִּחְזְקוּ כְּפִי נִקְדַּתוֹ; כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ נִקְדַּת אַחֲרָת, הֵינּוּ שְׂכָל אֶחָד מְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק בְּאִפְסָן אַחַר נִקְדַּת אַחֲרָת, וַצְרִיכִים לְקַבֵּל אֶת נִקְדַּת כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְלָכֵן וְשָׂאֵלוּ זֶה אֶת זֶה: "מִי אַתָּה, בְּיַאָדָם?" "מִי אַתָּה, בְּיַאָדָם?" מֵאִין בָּאתָ לְכָאן? וְלֹא הָיָה רְצוֹנוֹ לְסַפֵּר לוֹ מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, וְהָשִׁיב לוֹ: עַל יְדֵי הַבְּהֵמוֹת, שְׁהִיִּיתִי רוּעָה בְּהֵמוֹת, וְתָעוּ שְׂתִי בְּהֵמוֹת לְכָאן, וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּאתִי לְכָאן כַּנִּל. וְשָׂאֵל הוּא אֶת הָאָדָם שִׁמְצָא שָׁם עַל הָאֵילָן: מֵאִין בָּאתָ אַתָּה לְכָאן? הָשִׁיב לוֹ: אֲנִי בָּאתִי לְכָאן עַל־יְדֵי הַסּוּס, שְׁהִיִּיתִי רוֹכֵב עַל הַסּוּס, וְעַמְדָתִי לְפוּשׁ, וְהִלֵּךְ הַסּוּס וְתָעָה בְּתוֹךְ הַיַּעַר, וְהִיִּיתִי רוֹדֵף אַחֲרָיו לְתַפְסוֹ, וְהוּא בָּרַח יוֹתֵר, עַד שֶׁבָּאתִי לְכָאן;

לְכָאן. וְנִתְחַבְרוּ שָׁם יַחַד, שְׁיִהְיֶה לָהֶם צוֹתָא חֲדָא, וְדַבְרוּ
בֵּינֵיהֶם, שְׁאֵפְלוּ בְּשִׁיבְאוֹ לְיִשׁוּב, יִהְיוּ גַם-בְּן בֵּיחַד
בְּצוֹתָא חֲדָא, וְלָנוּ שָׁם שְׁנֵיהֶם, וְשָׁמְעוּ קוּל נְהֻמַּת הַחַיּוֹת,
שֶׁהוֹמִים וְשׂוֹאֲגִים מְאֹד.

לפנות בקר שמע קול חוכא (צחוק) גדולה מאוד מאוד על
פני כל היער, שהיתה מתפשטת קול החוכא על

נהרי אפרסמון

הֵינּוּ הָאָדָם הַפְּקֻחַ אֵינוֹ צָרִיף לְסַפֵּר לְזוּלַת אֶת כָּל מַה שְּׁעֵבֵר עָלָיו, כִּי אָסוּר
לְהֶאֱמִין לְאַף אֶחָד, כִּי מָחָר יִלְךְ וַיִּפְרָסֶם לְכֻלָּם מִי הוּא? וּמַה הוּא?! וְכִמוּ
שְׁאָמַר הֶחֱכַם מִכָּל הָאָדָם (מְשָׁלִי יֵא, יג): "הוֹלֵךְ רְכִיל מְגַלֵּה סוּד, וְנֶאֱמַן רוּחַ
מְכֻסָּה דָבָר"; אֲלָא כָּל אֶחָד אָמַר בְּקִצּוֹר עֵינָיו. זֶה אָמַר שֶׁהוּא בָּא לְכָאן
עַל-יְדֵי הַבְּהֻמוֹת שְׂרָץ אַחֲרֵיהֶן, וְזֶה אָמַר שֶׁהוּא בָּא לְכָאן עַל-יְדֵי הַסּוּס
שְׁבָרַח מִמֶּנּוּ, וְנִתְחַבְרוּ שָׁם יַחַד, שְׁיִהְיֶה לָהֶם צוֹתָא חֲדָא, כִּי בְּאַמַּת אָמְרוּ
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּעֻיָּת כג): או חֲבָרוּתָא או מִיתוּתָא; כִּי אָדָם צָרִיף חֲבַר
לְהִתְחַזֵּק עִמּוֹ בְּכָל הַמְּצָבִים שְׂרָק עוֹבְרִים עָלָיו. וְכִמוּ שְׁאָמַר הֶחֱכַם מִכָּל
הָאָדָם (קְהֵלֶת ד, ט): "טוֹבִים הַשְּׁנִים מִן הָאֶחָד, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם שְׂכָר טוֹב
בְּעַמְלָם, כִּי אִם יִפְלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבָרוֹ וְאֵלּוּ הָאֶחָד שְׁיִפֹּל, וְאִין שְׁנֵי
לְהַקִּימוֹ"; וְדַבְרוּ בֵּינֵיהֶם, שְׁאֵפְלוּ בְּשִׁיבְאוֹ לְיִשׁוּב, יִהְיוּ גַם-בְּן בֵּיחַד בְּצוֹתָא
חֲדָא; כִּי הַשְּׁלֻמוֹת שֶׁל חֲבָרִים הִיא לֹא רַק בְּשַׁעַת שְׂרָע וְמָר לָהֶם מִתְחַבְּרִים
יַחַד, אֲלָא אֵפְלוּ בְּשִׁמְתָרְחַב לָהֶם, גַּם אִזּוּ נִשְׁאַרִים חֲבָרִים וַיְדִידִים. כִּי טֻבַּע
שֶׁל בְּנֵי-אָדָם, שְׁבַעַת צָרָה הֵם מִתְחַבְּרִים זֶה לָזֶה, וּמִשְׁתַּדְּלִים לַעֲזֹר אֶחָד
לְזוּלָתוֹ, אֲבָל בֵּינָן שְׁמִתְרַחֵב לָהֶם, הֵם שׂוֹכְחִים אֶחָד מִהַשְּׁנֵי. וְלָנוּ שָׁם
שְׁנֵיהֶם, וְשָׁמְעוּ קוּל נְהֻמַּת הַחַיּוֹת שֶׁהוֹמִים וְשׂוֹאֲגִים מְאֹד; כִּי בִלְיָהּ וּבְחֻשָּׁהּ,
אִזּוּ מִסְתּוֹכְבוֹת הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת, וְהוֹמוֹת וְשׂוֹאֲגוֹת. לְפָנוֹת בְּקָר שָׁמַע קוּל
חֻכָּא [צְחוּק] גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד עַל פְּנֵי כָּל הַיַּעַר, שֶׁהִיְתָה מִתְפַּשְּׁטַת קוּל

כָּל הַיַּעַר, כִּי הִיְתָה חוֹכָא גְדוּלָה מְאֹד מְאֹד, עַד שְׁהִיָּה
הָאֵילָן מְזֻדְעָזַע וּמִתְנַעֲנַע מִן הַקּוֹל. וְהוּא נִתְבַּהֵל וְנִתְפַּחַד
מְאֹד מְאֹד מִזָּה. וְאָמַר לוֹ הַשָּׁנִי (הֵינּוּ זֶה הָאָדָם, שֶׁמֵצֵא שָׁם
עַל הָאֵילָן, שֶׁשָּׁכַב שָׁם מִקֶּדֶם): שׁוּב אֵין אֲנִי מִתְפַּחַד כָּלֵל
מִזָּה, כִּי כָּבֵד אֲנִי לָן כָּאֵן זֶה כַּמָּה לַיְלוֹת, וּבְכָל לַיְלָה,
סְמוּךְ אֶל הַיּוֹם, נִשְׁמַע קוֹל הַחוֹכָא הַזֶּה, עַד שֶׁכָּל
הָאֵילָנוֹת רוֹעֲשִׁים וּמְזֻדְעָזָעִים. וְנִתְבַּהֵל מְאֹד, וְאָמַר
לְחֵבְרוֹ: הַדָּבָר נִרְאָה שְׁזָהוּ מְקוֹם הַיְדוּעִים (הַחִיצוֹנִים), כִּי
בִּישׁוּב לֹא נִשְׁמַע קוֹל חוֹכָא כְּזֶה, כִּי מִי שֶׁמֵצֵא קוֹל חוֹכָא
עַל כָּל הָעוֹלָם.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַחוֹכָא עַל כָּל הַיַּעַר, כִּי הִיְתָה חוֹכָא גְדוּלָה מְאֹד מְאֹד, עַד שְׁהִיָּה הָאֵילָן
מְזֻדְעָזַע וּמִתְנַעֲנַע מִן הַקּוֹל. וְהוּא נִתְבַּהֵל וְנִתְפַּחַד מְאֹד מְאֹד מִזָּה, וְאָמַר לוֹ
הַשָּׁנִי (הֵינּוּ זֶה הָאָדָם שֶׁמֵצֵא שָׁם עַל הָאֵילָן, שֶׁשָּׁכַב שָׁם מִקֶּדֶם): שׁוּב אֵין אֲנִי מִתְפַּחַד
כָּלֵל מִזָּה, כִּי כָּבֵד אֲנִי לָן כָּאֵן זֶה כַּמָּה לַיְלוֹת, וּבְכָל לַיְלָה אֶל הַיּוֹם
נִשְׁמַע קוֹל הַחוֹכָא הַזֶּה, עַד שֶׁכָּל הָאֵילָנוֹת רוֹעֲשִׁים וּמְזֻדְעָזָעִים. וְנִתְבַּהֵל
מְאֹד, וְאָמַר לְחֵבְרוֹ: הַדָּבָר נִרְאָה שְׁזָהוּ מְקוֹם הַיְדוּעִים [שֶׁל הַשָּׂדִים], כִּי בִישׁוּב
לֹא נִשְׁמַע קוֹל חוֹכָא כְּזֶה, כִּי מִי שֶׁמֵצֵא קוֹל חוֹכָא עַל כָּל הָעוֹלָם; כִּי בְּאֵמַת
כְּתִיב (תְּהִלִּים ל, ו): "בְּעָרֵב יֵלִין בְּכִי וּלְבַקֵּר רִנָּה", הֵינּוּ בְּעַת הַגְּלוּת, אֲזַי כָּל
הַחַיּוֹת הַרְעוּת, הַחַיּוֹת הַטּוֹרְפוֹת, שֶׁהֵם כָּלֵל הַמֵּינִים וְהָאֵפִיקוֹרְסִים, הַזְּדִים
וְהַמְשֻׁמְדִים מְכַנְּסִים בְּכִי בְּעוֹלָם, כִּי מֵרְאִים כְּאֵלוֹ הַכֹּל טֹבַע, מְקַרְה וּמְזַל,
אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הַצֵּעֵר וְהַיְסוּרִים שֶׁאָדָם סוֹבֵל, כִּי נִדְמָה לוֹ כְּאֵלוֹ הַכֹּל
תְּלוּי בִּידֵי בֶּשֶׁר וְדָם, אֲבָל בְּבַקֵּר בְּעַת הַגְּאֻלָּה, אֲזַי מִתְחִיל רִנָּה, שִׁיר וְשִׁבְחָה,
כִּי מִתְחִלִּים לְרְאוֹת שֶׁהַכֹּל מִשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחַה פְּרִטִית מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, הַמְשֻׁגָּח
עַל כָּל פֶּרֶט וּפְרֵט מִהַבְּרִיאָה, כִּי אֵין שׁוּם טֹבַע מְקַרְה וּמְזַל כָּלֵל, אֲלֹא בְּכָל

**וְאַחֲרֵי־כֵן נַעֲשֶׂה תַכְּף יוֹם, וְהִסְתַּכְּלוּ וַיִּרְאוּ וְהָנָה
הַבְּהֵמוֹת שֶׁל זֶה עוֹמְדִים, וְגַם הַסּוּס שֶׁל זֶה
עוֹמֵד, וַיִּרְדּוּ וְהִתְחִילוּ לְרֹדֵף, זֶה אַחַר הַבְּהֵמוֹת וְזֶה אַחַר
הַסּוּס, וְהַבְּהֵמוֹת הָיוּ בּוֹרְחִים לְהֵלֵן יוֹתֵר, וְהוּא רוֹדֵף וְכוּ'
נַחֲרֵי אַפְרָסְמוֹן**

תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ובדיעות אלו נתמלא כל העולם שחוק ושמחה ורנה, כמו שכתוב (תהלים כו, ב): "אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה", וכתוב (תהלים צו, יב): "אז ירננו כל עצי יער", שזה מה שכל האילנות נודעזעו ורעשו, כי בעת הגאולה תתגלה אמתת מציאותו יתברך לכל העולם כולו, ואפלו עצי היער ירננו, כי יתגלה אשר גם עצי היער מהם יקימו מצוות, כמאמרם ז"ל (שמות רבה, פרשה יז, סימן ב): אֵתָה מוֹצֵא, שצוה הקדוש-ברוך הוא מן האילנות לעשות מהן מצוות, בפרה אדמה צוה להשליך בשרפתה עץ ארו ואזוב, והזאת מי נדה צוה לעשות באזוב, וטהרת המצרע צוה לעשות בעץ ארו ואזוב, וכן במצרים צוה להגיע הדם אל המשקוף ואל שתי המזוזות באזוב, שנאמר (שמות יב, כב): "ולקחתם אגדת אזוב"; וכן תתגלה לכלם שיחת האילנות, אשר גם הם מגלים ומפרסמים את אמתת מציאותו יתברך, וקוראים לאדם להתקרב אליו יתברך, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה, פרשה יג, סימן ב): כל האילנות כאלו משיחין אלו עם אלו, כל האילנות כאלו משיחין עם הבריות; כי דיקא באור היום שהוא בעת הגאולה, אז יתודע שהכל לכל אלקות גמור הוא, ואין בלעדיו יתברך כלל, וכל הבריאה כלה קוראת לאדם להתקרב אליו יתברך, וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן נב): מכל הדברים צועק כבוד השם יתברך, וקורא את האדם שיתקרב אליו יתברך; ואחר-כך נעשה תכף יום, והסתכלו ויראו והנה הבהמות של זה עומדים, וגם הסוס של זה עומד, וירדו והתחילו לרדף זה אחר הבהמות, וזה אחר הסוס, והבהמות היו בורחים להלן יותר, והוא רודף וכו' פי"ל; וכן השני רדף אחר הסוס, והסוס בורח; כי במקום שיתעוררו מהחוכא הגדולה, ששמעו איד שכל הבריאה שרה שירה אליו יתברך,

בנ"ל, וכן השני רדף אחר הסוס, והסוס בורח, עד שנתרחקו ונתעו זה מזה. בתוך כך מצא שק עם לחם, וזה חשוב בודאי מאד מאד במדבר, ולקח השק על כתפו, והלך אחרי הבהמות. בתוך כך פגע באדם אחר, ונתבהל מתחלה, אך אף-על-פי-כן היה לו לנחמה קצת, מאחר שמצא כאן אדם. ושאל אותו האדם: איך באת

נחרי אפרסמון

וצוחקת מבני-אדם שהולכים בחשך, וחושבים שהכל טבע, מקרה ומזל, וכאלו השדים והרוחות הם המנהיגים הכל, ומהם סובלים את הסבל הגדול, כל אחד כפי סבלו הקשה, ואין יודעים שהכל ממנו יתברך, פי הוא יתברך מחיה ומתיה ומקיים את כל הבריאה כלה, ואפלו מציאות השדים והרוחות והחיות רעות וטורפות, הכל ממנו יתברך, לנסות את האדם למי יפנה בעת צרה, אזי במקום להתעורר בתשובה שלמה, ולחזור אליו יתברך, פתאם הם רואים כל אחד את עוונותיו, זה רואה את הבהמות, שהוא כח הבהמיות שלו, וזה רץ אחר הסוס שלו, שהוא גשמיות גופו המגשם, עד שנתרחקו ונתעו זה מזה; כי כשכל אחד רץ אחר תאוותיו ומדותיו הרעות, אזי בין כך נפרדים זה מזה. בתוך כך מצא זה שרץ אחר הבהמות (הינו הבן מלך האמתי, שנקרא עכשו בן שפחה) שק עם לחם, וזה חשוב בודאי מאד מאד במדבר, ששם אין מה לאכל, ולקח השק על כתפו, והלך אחרי הבהמות; הינו אף שהלך אחר הדמיונות שלו, שהם עוונותיו הבהמיות, עם כל זאת חמל ורחם עליו הקדוש-ברוך-הוא, שעל-כל-פנים מצא שק עם לחם מה לאכל, כי בשרש נשמות ישראל, שהם בני מלכים, בני הקדוש-ברוך-הוא הם דבוקים בו יתברך, והוא יתברך זן ומפרנס אותם בדרך לא דרך, כי מצד נשמתם הם עצם עצמיות אלקותו יתברך, אך מרובי עוונותיהם נפלו ונסתבכו עם כח הבהמיות שמתגבר עליהם, ונעלם ונסתר מהם אלקותו יתברך, ולכן הם רצים יומם ולילה אחר ההבל. בתוך כך פגע באדם אחר ונתבהל מתחלה, אך אף-על-פי-כן היה לו לנחמה קצת, מאחר שמצא כאן

לְכָאן? חֲזַר הוּא וְשָׂאֵל אֶת הָאָדָם הַזֶּה: אֵיךְ בָּאתָ אֵתָּה לְכָאן? הַשִּׁיב לוֹ: אֲנִי, אֲבוֹתִי וְאִבּוֹת אֲבוֹתִי נִתְגַּדְּלוּ בָּאֵן, אַךְ אַתָּה אֵיךְ בָּאתָ לְכָאן, כִּי לְכָאן לֹא יָבוֹא כָּלֵל שׁוֹם אָדָם מִן הַיְשׁוּב. וְנִתְבַּהֵל, כִּי הִבִּין שְׂאִין זֶה אָדָם כָּלֵל, מֵאַחַר שְׂאוּמֵר שְׂאִיבוֹת אֲבוֹתָיו נִתְגַּדְּלוּ בָּאֵן, וְאָדָם מִן הַיְשׁוּב אֵינּוּ בָּא לְכָאן, עַל־כֵּן הִבִּין, שְׂבוּדָאֵי אֵין זֶה אָדָם כָּלֵל, אַךְ אֶת־עַל־פִּי־כֵן לֹא עָשָׂה לוֹ כָּלֵל, וְקָרְבוּ, (הֵינּוּ שׁוּהָ הָאָדָם־הַיַּעַר לֹא עָשָׂה שׁוֹם רָעָה לְזֶה שֶׁהֵלֵךְ אַחֲרֵי הַבְּהֵמוֹת, שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֵמֶת שֶׁנִּחְלַף בִּנְ"ל) וְאָמַר לוֹ (הֵינּוּ אָדָם־הַיַּעַר

נחרי אפרסמון

אָדָם, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ הָאָדָם: "אֵיךְ בָּאתָ לְכָאן?" חֲזַר הוּא וְשָׂאֵל אֶת הָאָדָם הַזֶּה: "אֵיךְ בָּאתָ אֵתָּה לְכָאן?" הַשִּׁיב לוֹ: "אֲנִי, אֲבוֹתִי וְאִבּוֹת אֲבוֹתִי נִתְגַּדְּלוּ בָּאֵן; כִּי זֶה הִיָּה הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁנִּתְגַּדֵּל הוּא וְאֲבוֹתָיו וְאִבּוֹת אֲבוֹתָיו בְּמִדְבָּר רְחוֹק מֵהַיְשׁוּב, וְשֵׁם הָיוּ דְבוּקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וּבְלוּ יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתֵיהֶם בְּתוֹרָה וּבְתַפְלָה, בְּדַבְּקוֹת וּבִיְחֻדִים בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת הוּא נִמְצָא תָּמִיד חוּץ לַיְשׁוּב, רְחוֹק מְאֹד מִבְּנֵי אָדָם, אַכְּל שָׂאֵל אֶת זֶה שֶׁרַץ אַחַר הַבְּהֵמוֹת: "אֵךְ אַתָּה אֵיךְ בָּאתָ לְכָאן, כִּי לְכָאן לֹא יָבוֹא כָּלֵל שׁוֹם אָדָם מִן הַיְשׁוּב"; כִּי בְּמִקּוֹם כְּזֶה שֶׁמְדַבְּקִים אֶת עַצְמָם בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, שֵׁם מְעַט מְזַעֵר מְגִיעִים. וְנִתְבַּהֵל, זֶה שֶׁרַץ אַחַר הַבְּהֵמוֹת, כִּי הִבִּין שְׂאִין זֶה אָדָם כָּלֵל, מֵאַחַר שְׂאוּמֵר שְׂאִיבוֹת אֲבוֹתָיו נִתְגַּדְּלוּ בָּאֵן, וְאָדָם מִן הַיְשׁוּב אֵינּוּ בָּא לְכָאן, עַל־כֵּן הִבִּין שְׂבוּדָאֵי אֵין זֶה אָדָם כָּלֵל; כִּי אֵף עַל גַּב דְּאִיהוּ לֹא חֲזִי מְזֻלְיָה חֲזִי, שְׁזָה צַדִּיק גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, דְּבוּק בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, אַךְ אֶת־עַל־פִּי־כֵן לֹא עָשָׂה לוֹ כָּלֵל וְקָרְבוּ (הֵינּוּ שׁוּהָ אָדָם הַיַּעַר לֹא עָשָׂה שׁוֹם רָעָה לְזֶה שֶׁהֵלֵךְ אַחֲרֵי הַבְּהֵמוֹת, שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֵמֶת שֶׁנִּחְלַף בִּנְ"ל); כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת אֵינּוּ עוֹשֶׂה רָע לְאֵף אֶחָד, אַדְרָבָה הוּא רוֹצֵה לְעֹזֵר לְכָל אֶחָד, כִּי זֶה מְגַמֵּת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שְׂמוּסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּעַבּוּר כָּלֵל נְשָׂמוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַצִּיל אוֹתָם מִשְׂאוּל

לְבֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת): מָה אַתָּה עוֹשֶׂה כָּאֵן? הַשִּׁיב לוֹ, שֶׁהוּא
רוֹדֵף אַחַר הַבְּהֵמוֹת בְּנִ"ל.

אָמַר לוֹ הָאָדָם הַנִּ"ל: חֲדַל לָךְ לְרֹדֵף אַחַר הָעוֹנוֹנוֹת, כִּי
אֵין זֶה בְּהֵמוֹת כָּלֵל, רַק הָעוֹנוֹנוֹת שְׁלֶךְ הֵם
מוֹלִיכִים אוֹתָךְ כָּךְ. הִי לָךְ! כָּכָר קִבַּלְתָּ אֶת שְׁלֶךְ, הִינּוּ
הָעֲנָשׁ שְׁלֶךְ כָּכָר קִבַּלְתָּ, וְעַתָּה חֲדַל לָךְ מִלְרַדֵּפֶם עוֹד. בּוֹא
עִמִּי וְתִבּוֹא לְמָה שִׁיֵּאוֹת לָךְ, וְחַלְּךְ עִמּוֹ, וְנִתְיָרָא לְדַבֵּר

נַחֲרֵי אַפְרָסְמוֹן

תַּחֲתִית וּמִתַּחֲתִיו, וּלְקִשְׁרָם אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוֹדֵף הוּא. וְאָמַר לוֹ (הִינּוּ אָדָם הַיֵּצֵר,
שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֲמֵת שְׁנַתְגַּדֵּל בַּיֵּצֵר בְּדַבְּקוֹת בְּעֵצִים עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, לְבֶן הַמֶּלֶךְ
הָאֲמֵת): "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה כָּאֵן?" הַשִּׁיב לוֹ, שֶׁהוּא רוֹדֵף אַחַר הַבְּהֵמוֹת בְּנִ"ל,
אָמַר לוֹ הָאָדָם הַנִּ"ל שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֲמֵת: "חֲדַל לָךְ לְרֹדֵף אַחַר הָעוֹנוֹנוֹת,
כִּי אֵין זֶה בְּהֵמוֹת כָּלֵל, רַק הָעוֹנוֹנוֹת שְׁלֶךְ הֵם מוֹלִיכִים אוֹתָךְ כָּךְ; כִּי הַטַּעַם
שֶׁאָדָם רֵץ יוֹמֵם וְלַיְלָה אַחַר הַהֶבֶל וְהַמְרָמָה, הַשֶּׁקֶר וְהַתְּאוּנוֹת וְהַדְּמִינוֹנוֹת,
הוּא מַחֲמַת עוֹנוֹנוֹתָיו, שְׁמוֹלִיכִים אוֹתוֹ שׁוֹלֵל. וְלָכֵן אָמַר לוֹ הַצְדִּיק הָאֲמֵת:
הִי הֵם עוֹנוֹנוֹתֶיךָ שְׁאֵתָה רֵץ אַחֲרֵיהֶם, הִי לָךְ! כָּכָר קִבַּלְתָּ אֶת שְׁלֶךְ, הִינּוּ
הָעֲנָשׁ שְׁלֶךְ כָּכָר קִבַּלְתָּ, וְעַתָּה חֲדַל לָךְ מִלְרַדֵּפֶם עוֹד; כִּי הַצְדִּיק הָאֲמֵת
מְכַנֵּס דַּעַת הָאֲמֵת בְּאָדָם, וְאוֹמֵר לוֹ שִׁיִּפְסִיק לְרוֹץ אַחַר עוֹנוֹנוֹתָיו, כִּי זֶה
בְּעֲצָמוֹ הָעֲנָשׁ שֶׁל אָדָם, שֶׁהוּא צְרִיף לְרוֹץ יוֹמֵם וְלַיְלָה אַחַר הַהֶבֶל וְהַרִיק,
וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ, וְהוּא צְרִיף לְהַתְיַגֵּעַ בִּיגִיעוֹת וּבִטְרָדוֹת עֲצוּמוֹת בְּעֵבֹר
פְּרָנְסָה, וּבְאֲמֵת אֵין זֶה רַק עוֹנוֹנוֹתָיו הַמְרָבִים. וְלָכֵן אָמַר לוֹ הַצְדִּיק הָאֲמֵת,
שֶׁהוּא אִישׁ הַיֵּצֵר, שְׁנַתְגַּדֵּל בַּיֵּצֵר דְּבוּק בְּאֵין סוֹף בְּרוֹדֵף הוּא: בּוֹא עִמִּי וְתִבּוֹא
לְמָה שִׁיֵּאוֹת לָךְ, הִינּוּ אִם תִּבּוֹא אִתִּי, אֲנִי אָבִיא אוֹתָךְ אֶל הַטוֹב הָאֲמֵתִי
וְהַנְּצָחִי; כִּי הַצְדִּיק הָאֲמֵת מַחֲדִיר בְּמִקְרָבָיו אֶת הָאֲמֵת, שְׁבִמְקוֹם לְרוֹץ אַחַר
הַבְּהֵמוֹת שֶׁהֵם הָעוֹנוֹנוֹת, יוֹתֵר טוֹב לְרוֹץ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ
לְדַבֵּר אֶל הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רַעְהוֹ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו, וַיִּזְכֶּה

עמו ולשאלו, כי אדם כזה, פן יפתח פיו ויבלענו (הינו שזה הבן המלך האמת הלך עם האדם היער הזה והיה מתירא לדבר עמו ולשאל אותו דבר פן יפתח פיו ויבלענו, כי הבין שאין זה אדם כלל) והלך אחריו.

בתוך כך פגע את חברו שרדף אחר הסוס כנ"ל, ותכף כשראהו רמז לו: תדע שאין זה אדם כלל, ולא

נחרי אפרסמון

לישוב הדעת אמתי, להיות דבוק בחי החיים בו יתברך, ואז כבר יעזוב את כל השטיות והדמיונות שלו, שהם הכח הבהמיות, שרץ אחריהם יומם ולילה. והלך עמו, ונתירא לדבר עמו ולשאלו, כי אדם כזה פן יפתח פיו ויבלענו (הינו שזה הבן המלך האמת הלך עם האדם היער הזה, והיה מתירא לדבר עמו, ולשאל אותו דבר, פן יפתח פיו ויבלענו, כי הבין שאין זה אדם כלל); וזה כבר היה תחלת תקונו, שיבוא אל תכליתו הנצחית, ויחזור אל השם הראשון להיות נקרא בן המלך האמתי, מאחר שפחד ונתירא מאדם היער. כי אי אפשר לקבל מהצדיק האמת, אלא על-ידי יראה, כל זמן שיש לאדם יראה מהצדיק, הוא יקבל ממנו מלא תפנים יראת שמים, אבל תכף-ומיד כשנעשה הצדיק זול בעיניו, אז לא יכולים לקבל ממנו שום דבר. כי עקר מה שמקבלים מהצדיק, זה רק על-ידי שיש לו יראה, שמתירא מרבו, והיראה היא כלי לקבל בו יראת שמים, כמאמרם ו"ל (שמות רבה, פרשה ג', סימן יז): "ואתה תהיה לו לאלהים", אף-על-פי שהוא אחיד הגדול ממך, יהיה מוראך עליו, מכאן אמרו: 'מורא רבך כמורא שמים', אמר לו: כשם שמוראי עליך, כך מוראך עליו; והלך אחריו, כי זה דבר גדול מאד, שהולכים אחר הצדיק ועל-ידי-זה בודאי לא יוכל לטעות, כי הצדיק מעורר מהשנה, כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מזהב"ן, חלק א', סימן ס'): 'יש בני אדם שישנים את ימיהם, והצדיק מעורר מהשנה. בתוך כך פגע את חברו שרדף אחר הסוס כנ"ל, ותכף כשראהו, רמז לו: "תדע, שאין זה אדם כלל, ולא תשא ותתן עמו

תִּשָּׂא וְתִתֵּן עִמּוֹ כָּלֵל, כִּי אֵין זֶה אָדָם כָּלֵל, וְהִלֵּךְ מִיַּד
וְלַחֵשׁ לוֹ בְּאַזְנוֹי כָּל זֶה, שְׂאִין זֶה אָדָם כָּלֵל וְכוּ' כַּנ"ל.
וְהִסְתַּכַּל חֲבֵרוֹ (הֵינּוּ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס), וַיִּרְא וְהִנֵּה שֵׁק עִם
לֶחֶם עַל כֶּתֶפוֹ, וְהִתְחִיל לְהִתְחַנֵּן לוֹ: אַחִי, זֶה כִּמְהָ יָמִים
שָׁלָא אֲכַלְתִּי, תַּן לִי לֶחֶם! הַשֵּׁיב לוֹ: כָּאֵן בְּמִדְבָר אֵין
מוֹעִיל שׁוּם דְּבָר, כִּי חֲיֵי קוֹדְמִין, וְאַנִּי צָרִיךְ הַלֶּחֶם

גַּהְרֵי אַפְרָסִמוֹן

כָּלֵל, כִּי אֵין זֶה אָדָם כָּלֵל! " וְהִלֵּךְ מִיַּד וְלַחֵשׁ לוֹ בְּאַזְנוֹי כָּל זֶה, שְׂאִין זֶה
אָדָם כָּלֵל וְכוּ' כַּנ"ל, הֵינּוּ שְׂגָלָה לוֹ, תַּדַּע, שְׁזֶה אֵינוֹ בֶּן-אָדָם סֶתֶם, אֶלָּא
צָדִיק גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, וְצָרִיכִים לִירָא וּלְפַחַד מִמֶּנּוּ, וְלֹא לְהַקֵּל בְּכַבּוּדוֹ, כִּי
כָּף צָרִיךְ כָּל אָדָם שְׁזוֹכָה לְקַרְבֵּי אֶת אַחֲרִים לְהַצְדִּיק, לְהוֹדִיעַם, שְׂיִירָאוּ
וַיִּפְחָדוּ מִהַצְדִּיק, וַיִּכְבְּדוּ אוֹתוֹ מְאֹד, וְדִיקָא עַל-יְדֵי יִרְאָה וְכַבּוּד שְׂיִירָאִים
וּמְכַבְּדִים אֶת הַצְדִּיק, עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִים לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה מְאֹד. וְהִסְתַּכַּל
חֲבֵרוֹ (הֵינּוּ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּס) וַיִּרְא וְהִנֵּה שֵׁק עִם לֶחֶם עַל כֶּתֶפוֹ, וְהִתְחִיל לְהִתְחַנֵּן
לוֹ: "אַחִי, זֶה כִּמְהָ יָמִים שָׁלָא אֲכַלְתִּי, תַּן לִי לֶחֶם!" רואים מִזֶּה, כִּשְׂאֵחַד
כָּא אֶל הַצְדִּיק, וּמַגְלִים לוֹ שְׁזֶה צָדִיק נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְצָרִיכִים לִירָא
וּלְפַחַד מִמֶּנּוּ, וּלְכַבְּדוֹ וּלְיַקְרוֹ, וְעַל-יְדֵי-זֶה יוֹכְלוּ לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה מְאֹד, עִם
כָּל זֹאת מִחֲמַת גְּשָׁמִיּוֹת הַגּוֹף כְּשֶׁרַק רוּאִים אֲכַל, כְּבָר שׁוֹכְחִים מְאוּרֹת
הַצְחָצְחוֹת שְׂמֻקְבָּלִים מִהַצְדִּיק, וּמִתְחִילִים לְהִתְחַנֵּן: "תַּן לִי לְאֹכֵל". הַשֵּׁיב
לוֹ: "כָּאֵן בְּמִדְבָר אֵין מוֹעִיל שׁוּם דְּבָר, כִּי חֲיֵי קוֹדְמִין, וְאַנִּי צָרִיךְ הַלֶּחֶם
בְּשַׁבְּלִי", וְזֶה רְמֵז, שְׁגַם הוּא עֲדִין לֹא קַבֵּל בְּשִׁלְמוֹת אֶת דַּעַת הַצְדִּיק, כִּי
אִם הִיָּה בְּאֵמַת מְקַבֵּל אֶת דַּעַת הַצְדִּיק, הִיָּה מִתְחַלֵּק בְּלַחְמוֹ עִם הַזּוֹלָת, וְלֹא
הִיָּה אוֹמֵר לוֹ, כִּי חֲיֵי קוֹדְמִין; כִּי הַצְדִּיק מַגְלֵה לְאַנְשֵׁי אֶת גְּדֻלַּת רַחֲמָנוּתוֹ
יְתַבְרַךְ, וְאֵת מַעֲלַת הַזּוֹכָה לְתַת צְדָקָה לְהַשְׁנִי, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיךְ הַשְּׂגָחָה
שְׁלֵמָה עַל עַצְמוֹ, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּשִׁי-מִוֵּהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג):
לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׂגָחָה שְׁלֵמָה, הוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה, כִּי מִי שְׂמַאֲמִין בּוֹ יְתַבְרַךְ,
שְׁהוּא זֶן וּמְפָרְגִס לְכָל, אֲזִי אֵינוֹ עוֹשֶׂה חֲשָׁבוֹן מֵאֵין יְהִיָּה לִי מְחָר לְאֹכֵל,

בשבילי. והתחיל להתחנן לו ולבקשו מאד: אתן לך מה שאאתן. (אך בודאי אין מועיל שום מהר ומתן בעד לחם במדבר) השיב לו: מה תתן לי, כי מה תוכל לתת לי בעד לחם במדבר? השיב לו (הינו זה שבקש הלחם, שהוא האדם של הפוס, השיב לאדם של הבהמות, שהוא בן המלך האמת) אתן לך כל עצמי, שאמכר את עצמי לך בעד לחם. ונתישב

נחרי אפרסמון

אלא כשכא אחר, ומבקש ממנו גם כן אכל, הוא נותן לו, כי מי שהוא מקרב באמת אל הצדיק, חי עם בטחון, וממשיך על עצמו השגחת השם יתברך, ויודע ועד, אשר הוא יתברך ון ומפנים לכל, כי (תענית ח): דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב; והתחיל להתחנן לו ולבקשו מאד, "אתן לך מה שאאתן" (אך בודאי אין מועיל שום מהר ומתן בעד לחם במדבר) השיב לו: "מה תתן לי, כי מה תוכל לתת לי בעד לחם במדבר", רואים אצלו פגם גדול במצות הצדקה, שרוצה שחר על זה שנותן לו לחם לאכל. השיב לו (הינו זה שבקש הלחם, שהוא האדם של הפוס, השיב לאדם של הבהמות, שהוא בן המלך האמת) אתן לך כל עצמי, שאמכר את עצמי לך בעד לחם; ובאמת לא בתנם שקורין אותו האדם של הפוס, כי אם אדם מוכן למכר את עצמו בשביל לחם, הוא נדמה פסוס, וכן זה שאינו רוצה לתת לו לחם לאכל, אלא אם יתן לו משהו בעבור זה, לא בתנם שקורין אותו האדם של הבהמות; כי באמת מי שדבוק בו יתברך, הוא רחמן ומרחם על הזולת, אבל על זה צריך להיות מזכר לגמרי, לזכר את הגוף, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א, סימן כב), שעל ידי צדקה מזככין את גשמיות גופו, שהוא הבהמיות והפוס שלו; כי הגוף לפני שמזככין אותו, הוא פסוס הזה, שהרוכב רוכב עליו, כי הנשמה רוכבת על הגוף, וכן גופו מלא בהמיות, אך צריכים לזכר את הגוף, על ידי צדקה, שגם מבשר הגוף יזכה לשמע אלקות, כמו שכתוב (ישעיה נח, ז): "ומבשרך לא תתעלם", מבשר גופך אל תעלים אלקות, כי צריכים לרחם מאד על הגוף לראות לזככו, כדי שיוכל להודיע לו מפל הארות והשגות

(היננו האדם של הבהמות נתישב בעצמו) לקנות אדם בראי לתן לו לחם, וקנה אותו לעבד עולם. ונשבע לו בשבועות, שיהיה לו עבד עולם גם פשיבואו לשוב, והוא יתן לו לחם, דהינו שיאכלו יחד מן השק עד שיכלה הלחם.

נחרי אפרסמון

שהנשמה משגת, פי הנשמה של כל אחד רואה ומשגת תמיד דברים עליונים מאד, אבל הגוף אינו יודע מהם, פי הגוף הוא כמו הסוס, ומסבב עם בהמיות, על-כן צריך כל אדם לרחם מאד על בשר הגוף, לראות לזכרו, עד שיקים (איוב יט, כו): "ומבשרי אחזה אלוה", מבשר הגוף שיהיה כל-כף מזכר, יחזה השגות אלקות. ונתישב (הינו האדם של הבהמות נתישב בעצמו) לקנות אדם, בראי לתן לו לחם, וקנה אותו לעבד עולם, ונשבע לו בשבועות, שיהיה לו עבד עולם, גם פשיבואו לשוב, והוא יתן לו לחם, דהינו שיאכלו יחד מן השק עד שיכלה הלחם; רואים איה שבגיי-אדם יכולים לפל בקטנות כזו, בשביל לחם גשמי יכולים למכור את עצמם לעבד עולם. והוא בשביל עבד שיהיה לו, הוא מוכן לתת לו לחם לאכל, וכל זה בא מקטנות המחין, שרואים בגיי-אדם מנחים בדמיונות והבלים, זה רוצה עבד, וזה מוכר את עצמו לעבד, העקר שיתנו לו לחם לאכל, ושוכחים שהלחם בא מן השמים, כמו שכתוב (שמות טז, ד): "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים"; ובאמת כל מי שזוכה להיות דבוק בו יתברך, ומבטל את עצמו לגמרי אל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, יודע שהלחם בא רק ממנו יתברך, ומה גם שאדם צריך לדעת, אשר (דברים ח, א): "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, פי על כל מוצא פי הויה יחיה האדם"; ולכן למה צריכים לפל כל-כף בדעתו למכור את עצמו לעבד, או לקנות עבד בשביל לחם, פי על זה אמר החכם מכל האדם (משלי כח, כא): "ועל פת לחם יפשע גבר, נבהל להון איש רע עין, ולא ידע פי חסר יבאנו".

וְהִלְכוּ יַחַד אַחֲרֵי הָאָדָם הַיָּעַר הַנַּ"ל, וְזֶה הָעֶבֶד הַזֶּה הָאֶבֶד
 אַחֲרָיו, (הֵינּוּ זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוּם, שְׁנִמְכַר לְעֶבֶד
 לְהָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, הֵלֵךְ אַחֲרָיו, אַחֲרֵי הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת,
 וְשָׁנִיָּהּ הֵלְכוּ אַחֲרֵי אָדָם הַיָּעַר) וְעַל-יְדֵי זֶה הִקַּל עָלָיו קִצְתָּ.
 כִּשְׁהָיָה צָרִיךְ לְהַגְבִּיחַ אֵיזָה דָּבָר אוֹ אֵיזָה עֲנִיָּן אַחֵר, הָיָה
 מְצֻוֶה עַל עֶבְדּוֹ (הֵינּוּ עַל זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוּם, שְׁנִמְכַר לוֹ לְעֶבֶד)
 שְׂיִגְבִּיחַ לוֹ וְשִׁיעֶשֶׂה לוֹ חֶפְצוֹ. וְהִלְכוּ יַחַד אַחֲרֵי אָדָם
 הַיָּעַר הַנַּ"ל, וּבָאוּ לְמָקוֹם שֶׁהָיוּ שָׁם נְחָשִׁים וְעִקְרָבִים
 וְנִתְפַחַד מְאֹד. וּמִחֲמַת הַפֶּחַד שָׁאֵל אֶת הָאָדָם הַיָּעַר: אֵיךְ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְהִלְכוּ יַחַד אַחֲרֵי אָדָם הַיָּעַר הַנַּ"ל, וְזֶה הָעֶבֶד הַזֶּה אַחֲרָיו (הֵינּוּ זֶה הָאָדָם
 שֶׁל הַסּוּם, שְׁנִמְכַר לְעֶבֶד לְהָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, הֵלֵךְ אַחֲרָיו, אַחֲרֵי הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, וְשָׁנִיָּהּ
 הִלְכוּ אַחֲרֵי אָדָם הַיָּעַר), וְעַל-יְדֵי-זֶה הִקַּל עָלָיו קִצְתָּ, כִּשְׁהָיָה צָרִיךְ לְהַגְבִּיחַ אֵיזָה
 דָּבָר אוֹ אֵיזָה עֲנִיָּן אַחֵר, הָיָה מְצֻוֶה עַל עֶבְדּוֹ (הֵינּוּ עַל זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוּם שְׁנִמְכַר
 לוֹ לְעֶבֶד), שְׂיִגְבִּיחַ לוֹ וְשִׁיעֶשֶׂה לוֹ חֶפְצוֹ; רואים אֶת גְּנוֹת הָאָדָם שְׂמוּכָר אֶת
 עֲצָמוֹ לְעֶבֶד אֶל הַזּוּלָת, עַד שֶׁהִלָּה מְשַׁעֲבֵד אוֹתוֹ, וְהָיָה מְשַׁעֲבֵד אֵלָיו, וְהַכֵּל
 בָּא מִחֲמַת חֶסְרוֹן יָשׁוּב הַדַּעַת, אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל לֶחֶם לֶאֱכֹל, הוּא צָרִיךְ לְשַׁעֲבֵד
 אֶת עֲצָמוֹ לַזּוּלָת. וְהִלְכוּ יַחַד אַחֲרֵי אָדָם הַיָּעַר הַנַּ"ל, וּבָאוּ לְמָקוֹם שֶׁהָיוּ שָׁם
 נְחָשִׁים וְעִקְרָבִים, וְנִתְפַחַד מְאֹד, וּמִחֲמַת הַפֶּחַד שָׁאֵל אֶת הָאָדָם הַיָּעַר: "אֵיךְ
 נֵעֲבֹר בָּאֵן?!" כִּי רַבְּנוּ ו' אָמַר (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן פד), אֲשֶׁר אוֹר
 הָאֱלֹקִי, הָאוֹר הַגָּנוּז שְׁנִגְנָז מִשֵּׁשׁ יְמֵי בְּרֵאשִׁית לְצַדִּיקִים, נִתְגַּלָּה לְאָדָם בְּכָל
 יוֹם, וְלָמָּה אֵין הָאָדָם זוֹכֵה לְרֹאוֹת אֶת הָאוֹר הַזֶּה? כִּי בָּאִים נְחָשִׁים וְעִקְרָבִים,
 שֶׁהֵם הַמְחַשְׁבוֹת נְרוֹת, וּמְבַלְבְּלִים מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְלָכֵן אֵינּוּ רוֹאֵה שׁוּם אוֹר.
 וְעַל-כֵּן הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת כְּשֶׁרָאָה מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ שָׁם נְחָשִׁים וְעִקְרָבִים —
 נִתְפַחַד מְאֹד, וּמִחֲמַת הַפֶּחַד שָׁאֵל אֶת הָאָדָם הַיָּעַר שֶׁהוּא הַצַּדִּיק: אֵיךְ נוּכַל

נַעֲבֹר בָּאֵן? הַשִּׁיב לּוֹ: הֲלֹא גַם זֶה יִפְלֹא, (אֵלֹא מֵאִי) אֵיךְ תִּכְנַס וְתִבּוֹא לְבֵיתִי? וְהִרְאֶהוּ אֶת בֵּיתוֹ שְׁעוֹמֵד בְּאֹוִיר. וְאֵיךְ תִּכְנַס בְּבֵיתִי. וְהִלְכוּ עִם הָאָדָם הַיַּעַר הַזֶּה, וְהֶעֱבִיר אֹתָם בְּשָׁלוֹם, וְהִכְנִיסָם לְבֵיתוֹ, וְהֶאֱכִילָם וְהִשְׁקָם, וְהִלֵּךְ לּוֹ. וְזֶה (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת, שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת) הָיָה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לַעֲבֹר בָּאֵן? הַשִּׁיב לּוֹ: "הֲלֹא גַם זֶה יִפְלֹא בְּעֵינֶיךָ (אֵלֹא מֵאִי?) אֵיךְ תִּכְנַס וְתִבּוֹא לְבֵיתִי? ! וְהִרְאֶהוּ אֶת בֵּיתוֹ שְׁעוֹמֵד בְּאֹוִיר. וְאֵיךְ תִּכְנַס בְּבֵיתִי? !" הֵינּוּ כִּי הַצְּדִיק הוּא דְּבוּק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְעַקֵּר גְּדֻלַּת הַצְּדִיק אָמַר רַבְּנּוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹחֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ד', וְסִימָן סח), שֶׁיִּכּוֹל לְהַחֲזִיק שְׁנֵי עוֹלָמוֹת בְּיַחַד, הֵינּוּ לְהִיּוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וּלְמַטָּה וּלְמַעְלָה, שְׁזֶה (דְּבַר־הַיָּמִים-א' כט, יא): "כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ"; וּמוֹבָא (רַעֲיָא מְהִימְנָא מִשְׁפָּטִים קטו): דְּאֲחִיד בְּשָׂמִיא וּבְאָרְעָא [כִּי הַצְּדִיק נִקְרָא כ"ל, שְׂאוּחַז בְּשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, הֵינּוּ בְּשָׂמִים וּבְאָרֶץ, כִּי הוּא לְמַעְלָה מִהֶזְמֵן וּלְמַעְלָה מִהֶמְקוֹם], וְעַלִּיהָ אוּקְמוּהּ: עַל מַה הָעוֹלָם עוֹמֵד? עַל עֲמוּד אֶחָד שְׁשָׂמוּ צְדִיק, שְׁנֶאֱמַר (מְשָׁלִי י, כה): "וְצְדִיק יִסּוֹד עוֹלָם"; וְזֶה שְׁשָׂאֵל הַצְּדִיק, הוּא אָדָם הַיַּעַר אֶת הָאָדָם שֶׁהִלֵּךְ אַחַר הַבְּהֵמוֹת: אַתָּה מִפְּחַד מְנַחֲשִׁים וְעַקְרָבִים? ! אֵיךְ תּוּכַל לְהִכְנַס לְבֵיתִי שֶׁהוּא בְּאֹוִיר, הֵינּוּ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהֶמְקוֹם וּלְמַעְלָה מִהֶזְמֵן? ! וְהִלְכוּ עִם הָאָדָם הַיַּעַר הַזֶּה, וְהֶעֱבִיר אֹתָם בְּשָׁלוֹם, וְהִכְנִיסָם לְבֵיתוֹ, וְהֶאֱכִילָם וְהִשְׁקָם; הֵינּוּ מִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחַר הַצְּדִיק בְּתַמִּימוֹת וּבְכַפְשִׁיטוֹת, וְאֵינּוּ חוֹקֵר שׁוֹם חֲקִירוֹת, הַצְּדִיק מוֹלִיכּוֹ אֶל בֵּיתוֹ, וְנוֹתֵן לוֹ לֶאֱכֹל וּלְשָׂתוֹת, שְׁזֶה תּוֹרָה וּתְפִלָּה, כִּי רַק זֶה מַה שְׁנִשְׂאָר מִהָאָדָם. וְלִכֵּן כְּשׁוֹזְכִים לְבוֹא לְבֵית הַצְּדִיק, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהֶמְקוֹם וּלְמַעְלָה מִהֶזְמֵן, אֲזִי הוּא נוֹתֵן לוֹ לֶאֱכֹל וּלְשָׂתוֹת מִהַמְּאָכְלִים וְהַמְּשָׂקָאוֹת שְׁלוֹ. וְהִלֵּךְ לוֹ, כִּי הַצְּדִיק אֵינּוּ עוֹמֵד בְּמָקוֹם אֶחָד, הוּא תָּמִיד בְּכַחֲנִיַת הוֹלֵךְ, וְאֶפְלוּ שְׂבָאִים אֵלָיו אֲנָשִׁים, וְהוּא נוֹתֵן לָהֶם לֶאֱכֹל וּלְשָׂתוֹת מִהַמְּאָכְלִים וְהַמְּשָׂקָאוֹת שְׁלוֹ, הֵינּוּ מִהַשְּׂגוּתֵיו, עִם כָּל זֹאת בֵּין כֶּף הוּא הוֹלֵךְ לוֹ, וּמִתְעַלָּה מְדַרְגָּה אַחַר מְדַרְגָּה. וְזֶה (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת, שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת) הָיָה

מִשְׁמֵשׁ עִם עֲבָדָיו הֲנִי כָּל אֲשֶׁר הִיָּה צָרִיף, וְחָרָה לְהַעֲבֹד מְאֹד עַל אֲשֶׁר נִמְכַּר לְעֶבֶד בְּשָׂבִיל שְׁעָה אַחַת שֶׁהִיָּה צָרִיף לָחֶם לֶאֱכֹל. כִּי עֲתָה יֵשׁ לָהֶם מָה לֶאֱכֹל, וְרַק בְּשָׂבִיל שְׁעָה אַחַת יִהְיֶה עֶבֶד עוֹלָם. וְהִיָּה מִתְאַנֵּחַ וְגוֹנֵחַ: אֵיךְ בָּאתִי לְמִדָּה כְּזוֹ לְהִיּוֹת עֶבֶד. שָׂאל לוֹ (הֵינִי בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת, שֶׁהוּא הָאֲדוֹן שְׁלוֹ, שָׂאל אוֹתוֹ) וּבְאִיזָה גְדֻלָּה הֵייתִי, שְׂאֵתָה מִתְאַנֵּחַ עַל שְׂבָאתָ לְמִדָּה זוֹ? הַשִּׁיב לוֹ וְסַפֵּר לוֹ, אֵיךְ שֶׁהוּא הִיָּה מֶלֶךְ, וְהָיוּ מְרַנְּנִים עָלָיו שֶׁנִּחְלַף וְכוּ' כִּנְ"ל (כִּי בְּאֲמֵת זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוֹס הוּא הוּא הַמֶּלֶךְ הֲנִי, אֲשֶׁר בְּאֲמֵת הוּא בֶן הַשְּׁפָחָה כִּנְ"ל), וְגֵרַשׁ אֶת חֲבֵרוֹ כִּנְ"ל. וּפְעַם אַחַת בָּא עַל דַּעְתּוֹ, שֶׁלֹּא טוֹב עָשָׂה, וְנִתְחַרַּט וְכוּ'. וְהָיוּ

נחרי אפרסמון

מִשְׁמֵשׁ עִם עֲבָדָיו הֲנִי כָּל אֲשֶׁר הִיָּה צָרִיף, וְחָרָה לְהַעֲבֹד מְאֹד, עַל אֲשֶׁר נִמְכַּר לְעֶבֶד בְּשָׂבִיל שְׁעָה אַחַת, שֶׁהִיָּה צָרִיף לָחֶם לֶאֱכֹל, כִּי עֲתָה יֵשׁ לָהֶם מָה לֶאֱכֹל, וְרַק בְּשָׂבִיל שְׁעָה אַחַת יִהְיֶה עֶבֶד עוֹלָם; כִּי אַחַר שֶׁגַּם הוּא זָכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא אָדָם הַיָּעַר, בָּא אֶל יְשׁוּב הַדַּעַת אֲמֵתִי — לָמָּה הִיָּה צָרִיף לְמַכּוֹר אֶת עַצְמוֹ לְעֶבֶד בְּשָׂבִיל שְׁעָה אַחַת, שֶׁהִיָּה צָרִיף לָחֶם לֶאֱכֹל; כִּי הַצְּדִיק מְחַדִּיר בְּאָדָם יְשׁוּב הַדַּעַת, שֶׁיִּסְתַּכַּל בְּזֶה הָעוֹלָם בְּאִפְּן אַחַר לְגַמְרִי. וְהִיָּה מִתְאַנֵּחַ וְגוֹנֵחַ זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוֹס, אֵיךְ בָּאתִי לְמִדָּה כְּזוֹ, לְהִיּוֹת עֶבֶד; כִּי הַצְּדִיק הַמְּחַדִּיר גַּם כּוֹ דַּעַת בְּיַדֵּיעוֹת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ, וְלִכֵּן הִתְאַנֵּחַ — לָמָּה הַצָּרִף לְמַכּוֹר אֶת עַצְמוֹ לְעֶבֶד. שָׂאל לוֹ (הֵינִי בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת, שֶׁהוּא הָאֲדוֹן שְׁלוֹ שָׂאל אוֹתוֹ): "וּבְאִיזָה גְדֻלָּה הֵייתִי, שְׂאֵתָה מִתְאַנֵּחַ עַל שְׂבָאתָ לְמִדָּה זוֹ?" הַשִּׁיב לוֹ, אֵיךְ שֶׁהוּא הִיָּה מֶלֶךְ, וְהָיוּ מְרַנְּנִים עָלָיו שֶׁנִּחְלַף וְכוּ' כִּנְ"ל (כִּי בְּאֲמֵת זֶה הָאָדָם שֶׁל הַסּוֹס הוּא הוּא הַמֶּלֶךְ הֲנִי, אֲשֶׁר בְּאֲמֵת הוּא בֶן הַשְּׁפָחָה כִּנְ"ל), וְגֵרַשׁ אֶת חֲבֵרוֹ כִּנְ"ל, וּפְעַם אַחַת בָּא עַל דַּעְתּוֹ, שֶׁלֹּא טוֹב

באים עליו חרטות תמיד על המעשה הרעה והעולה
הגדולה שעשה נגד חברו.

פעם אחת חלם לו, שהתקון שלו הוא שישליך את
המלוכה, וילך למקום שעניו ישאו אותו, ובזה
יתקן חטאו. ולא רצה לעשות כזאת, אך היו מבלבלין
אותו תמיד חלומות הללו שיעשה כנ"ל, עד שנגמר
בדעתו שיעשה כן, והשליך את המלוכה, והלך באשר
הלך, עד שבא לכאן, ועתה יהיה עבד. וזה שמע את כל

נחרי אפרסמון

עשה ונתחרט וכו', והיו באים עליו חרטות תמיד על המעשה הרעה והעולה
הגדולה שעשה נגד חברו, פעם אחת חלם לו, שהתקון שלו הוא, שישליך
את המלוכה, וילך למקום שעניו ישאו אותו, ובזה יתקן חטאו, ולא רצה
לעשות כזאת, אך היו מבלבלין אותו תמיד חלומות הללו שיעשה כנ"ל, עד
שנגמר בדעתו שיעשה כן, והשליך את המלוכה, והלך באשר הלך, עד שבא
לכאן, ועתה יהיה עבד; וזה למוד עמק עמק מי ימצאנו מסודי ורזי הגלגול,
מה שקורה בזה העולם, ואדם אסור לו להשבר משום דבר, אפלו שקורה
עמו מה שקורה, שעושים נגדו עולות גדולות, ומרחיקים אותו בתכלית
הרחוק, ומגרשים אותו על לא דבר, כי כבר אמר התנא הקדוש (אבות ב):
על דאטפת אטפוף, וסוף מטיפף יטופון; כי הנה גרשו את הבן מלך האמת,
שהחליפו אותו, וקראו אותו בן השפחה, ועבר עליו מה שעבר — קטנות
וירידות ונפילות ויאוש וכו', רחמנא לישזבן, והצריך ללכת בגלות וכו', והיה
עמו מה שהיה, עד שיום אחד נתהפך זה שהיה הבן שפחה האמתי, שקראו
אותו בן המלך, וגרש את הבן המלך האמתי, וגם עליו עבר מה שעבר, כי
ראה בחלום מה שעשה, שזה סוד (במדבר יב, ו): "בחלום אדבר בו"; כי מה
שמתגלה לאדם בחלום, זה ממנו יתברך, והולך למקום שהולך, עד

זֶה וְשֵׁתַק (הֵינּוּ זֶה הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמֹת, שֶׁהוּא הָאָדָם שֶׁל הַבְּהֵמוֹת,
שָׁמַע כֹּל זֶה שֶׁסָּפַר לוֹ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּם, שֶׁהוּא עִכְשָׁו עֲבָדוֹ וְשֵׁתַק)
וְאָמַר: אֲרָאָה וְאֶתִּישָׁב אֵיךְ לְנַהֵג עִם זֶה.

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְסַבֵּב, שֶׁהוּא צָרִיךְ לְמַכֵּר אֶת עֲצָמוֹ לְעֶבֶד, וְנִתְהַפֵּךְ שָׂזָה
שֶׁקָרָא אֶת עֲצָמוֹ בֶּן הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא בְּאֲמֹת בֶּן הַשִּׁפְחָה, הַצָּרִיךְ לְמַכֵּר אֶת עֲצָמוֹ
בְּשָׂבִיל לְחֵם לְזֶה שֶׁקָרָאוּ אוֹתוֹ בֶּן הַשִּׁפְחָה, שֶׁהוּא בְּאֲמֹת בֶּן הַמֶּלֶךְ, כִּי
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה, כִּי מֵה שֶׁמְעוֹלֵל הָאָדָם לְזוּלְתוֹ
הוּא מְקַבֵּל חֲזָרָה, וְלִכְּנֹן אָדָם צָרִיךְ לְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִבְטֹל
אֶת עֲצָמוֹ לְעֵצָם עֲצָמִיּוֹת אֱלֹקֵיתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִף שְׁבִין כֶּף רוּדְפִים וּמְגִרָשִׁים
אוֹתוֹ עַל לֹא דָבָר, וְשׁוֹפְכִים אֶת דְּמָיו, וּמְדַבְּרִים עָלָיו כֹּל דְּבַר אָסוּר, וְהוּא
נִרְדָּף מִכָּלֶם וְכוּ', עִם כֹּל זֹאת אָסוּר לוֹ לְהִתְיַאֵשׁ כָּלֵל, אֲלֵא שִׁירְגִיל אֶת עֲצָמוֹ
לִילֵךְ לְמִקּוּם פְּנוּי, שְׂאִין שְׂמָה בְּנֵי-אָדָם, וַיִּדְבַר וַיְשִׁיחַ וַיְסַפֵּר אֶת כֹּל לְבוֹ
אֱלֹו יִתְבָּרֵךְ, כֹּל מֵה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, וַיִּבְרַח תָּמִיד רַק אֱלֹו יִתְבָּרֵךְ, וְאֶפְלוֹ שְׁבִין
כֶּף אֵינּוּ רֹאָה שׁוּם דְּבָר, כִּי עוֹבְרִים יָמִים וְשָׁנִים, וְאֵלוֹ שְׂרוּדְפִים אוֹתוֹ יָדָם
עַל הָעֲלִיּוֹנָה וּמְצַלִּיחִים, וְהוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת לְמִטָּה, וְלִסְבֹּל עַלְבוּנוֹת וּבְזִיוּנוֹת
וּשְׁפִיכוֹת דְּמַיִם, עִם כֹּל זֹאת אָסוּר לוֹ לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וְאֶפֶן, אֲלֵא לְהִיּוֹת
דְּבוּק רַק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְסוּף הַכְּבוֹד לְבוֹא, שֶׁכָּל אֵלוֹ שִׁחְרְפוּ וּבְזוּ וְרָדְפוּ אוֹתוֹ
עַד חֲרָמָה, הֵם יִפְלוּ תַחְתָּיו לְגַמְרִי, וַיִּתְהַפֵּךְ הָרַע עַל רֵאשִׁים, כִּי מִי שְׂרוּדָךְ
אֶת חֲבֵרוֹ, לְבִסוּף מְקַבֵּל אֶת זֶה בְּחֲזָרָה. וְאֶת הַלְמוּד הָעֵמֶק הַזֶּה צָרִיכִים
לְהַחֲדִיר הַיֵּטֵב בְּתוֹךְ לְבוֹ, כִּי הִנֵּה עַל הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמֹתִי עָבַר מֵה שֶׁעָבַר,
שֶׁרָדַף אוֹתוֹ הַבֶּן שִׁפְחָה הָאֲמֹתִי, וְרָצָה רַק לְהַרְגֵּ אוֹתוֹ, וְגַרְם לוֹ מֵה שֶׁגָרַם,
שֶׁנֶּפֶל לְמִקּוּם שְׁנֶפֶל, וְלִבְסוּף נִתְהַפֵּךְ, שֶׁהוּא מְכַר אֶת עֲצָמוֹ לְעֶבֶד אֱלֹו, וְזֶה
הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמֹתִי שָׁמַע אֶת כֹּל זֶה וְשֵׁתַק (הֵינּוּ זֶה הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמֹת, שֶׁהוּא הָאָדָם
שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, שָׁמַע כֹּל זֶה שֶׁסָּפַר לוֹ הָאָדָם שֶׁל הַסּוּם, שֶׁהוּא עִכְשָׁו עֲבָדוֹ וְשֵׁתַק), וְאָמַר
לְעֲצָמוֹ: אֲרָאָה וְאֶתִּישָׁב אֵיךְ לְנַהֵג עִם זֶה; כִּי בְּאֲמֹת אֶפְלוֹ שִׁנְתֵּהֶפֶךְ כֹּל
הַסְּפוּר, וְזֶה שֶׁרָדַף אוֹתָךְ יָמִים וְשָׁנִים, וְגַרְשׁ אוֹתָךְ, וְרָצָה לְהַרְגֵּ אוֹתָךְ,
כְּשֶׁנּוֹפֵל בְּיַדְךָ, אָסוּר לְנַקֵּם בּוֹ, אֲלֵא לְהִתְיַשָּׁב מֵה עוֹשִׂים עִמּוֹ. וְכִמּוֹ שֶׁקָרָה

בְּלִילָה בָּא הָאָדָם הַיָּעַר הַנַּ"ל וְנָתַן לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וְלָנוּ שָׁם. לְפָנוֹת בְּקָר שָׁמְעוּ קוֹל הַחוּכָא הַגְּדוּלָּה מְאֹד כַּנַּ"ל, עַד שָׁכַל הָאֵילָנוֹת הָיוּ רוֹעֵשִׁים וּמְזַדְעָזְעִים כַּנַּ"ל. וְהָסִיתוּ (הֵינּוּ הָעֶבֶד הַסִּית אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת שֶׁהוּא

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

עם דוד המלך, שרדפו שאול על לא דבר, ולבסוף נפל פעמים בידי דוד, ודוד המלך לא עשה לו שום דבר, אדרבה, אמר לו דוד לשאול מוסר (שמואל-א' כד, טו): "והיה הוי"ה לדנין, ושפט ביני ובינך וירא וירב את ריבי וישפטי מידך".

בְּלִילָה בָּא הָאָדָם הַיָּעַר הַנַּ"ל, וְנָתַן לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת; כִּי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת שֶׁנִּקְרָא אָדָם הַיָּעַר, שֶׁנִּתְגַּדֵּל הוּא וְאֲבוֹתָיו וְאֲבוֹת אֲבוֹתָיו בַּיָּעַר, כְּשֶׁבָּא הַלִּילָה, אִז הוּא זְמַן שֶׁל חֲשֵׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ, שְׂאָדָם צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת חֲשֻׁבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵיךְ עָבַר עָלָיו הַיּוֹם, וְכַמָּה לָמַד הַיּוֹם; כִּי כָּל יוֹם הוּא אוֹצֵר שְׁלֵם, וְאִם אָדָם יוֹדֵעַ אֵיךְ לְנַצֵּל אֶת הַיּוֹם, הוּא זוֹכֵה לְחֹטֵף טוֹב אֲמִתִּי וְנֹצֵחִי. וְלִכְּנֹן בְּלִילָה הוּא הַזְּמַן שֶׁל חֲשֵׁבוֹן הַנֶּפֶשׁ, וְלִזְכוֹת לְבוֹא אֶל בְּטוֹל אֶל אֵין סוּף, כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ וְ"ל (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נב); כִּי אִז כָּלֵם נַחִים וְהַכֵּל יִשְׁנִים, וְלִכְּנֹן אִז הוּא הַזְּמַן שֶׁל יְשׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי. וְלִכְּנֹן דִּיקָא אִז בָּא אָדָם הַיָּעַר, וְנָתַן לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, שֶׁזֶה תוֹרָה וְתַפְלָה, וְכַמוֹכָא בְּרַמְבַּ"ם (פָּרָק ג' מֵהַלְכוֹת תְּלִמּוּד תוֹרָה, הַלְכָה יג): אֵין אָדָם לָמַד רַב חֲכָמָתוֹ אֶלָּא בְּלִילָה, לְפִיכָף מִי שְׂרוּצָה לְזָכוֹת בְּכַתֵּר הַתוֹרָה, יִזְהַר בְּכָל לִילוֹתָיו, וְלֹא יֵאבֵד אֶפְלוֹ אֶחָד מֵהֶן בְּשָׁנָה וְאֶכִּילָה וְשִׁתִּיה וְשִׁיחָה, וְכִיּוֹצֵא בְּהֶן, אֶלָּא בְּתִלְמוּד תוֹרָה וְדַבְרֵי חֲכָמָה. אֲמָרוּ חֲכָמִים: אֵין רָנָה שֶׁל תוֹרָה אֶלָּא בְּלִילָה, שֶׁנֶּאֱמַר: "קוֹמִי רְנִי בְּלִילָה", וְכָל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה בְּלִילָה, חוֹטֵשׁ שֶׁל חֶסֶד נִמְשָׁךְ עָלָיו בַּיּוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר: "יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֶסֶדּוֹ וּבְלִילָה שִׁירָה עִמִּי תַפְלָה לְאֵל חַיִּי"; וְלָנוּ שָׁם, אַחַר שֶׁשָּׁבְעִים בְּלִמּוּד תוֹרָה וְשִׁפְכוֹת נֶפֶשׁ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָה, אִז יְכוּלִים לְלַכֵּת לִישָׁן. לְפָנוֹת בְּקָר שָׁמְעוּ קוֹל הַחוּכָא הַגְּדוּלָּה מְאֹד כַּנַּ"ל, עַד שָׁכַל הָאֵילָנוֹת הָיוּ רוֹעֵשִׁים וּמְזַדְעָזְעִים כַּנַּ"ל, וְהָסִיתוּ (הֵינּוּ הָעֶבֶד הַסִּית אֶת בֶּן

אָדוֹנוֹ) לְשׂאֵל אֶת אָדָם־הַיֵּעַר מִה זֹאת, וּשְׂאֵלוֹ: מַה קּוֹל הַחוֹכָא הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת סְמוּךְ לְבִקְרָ? הַשִּׁיב לוֹ: זֶהוּ חוֹכָא, שְׁהַיּוֹם שׁוֹחֵק מִן הַלַּיְלָה, שְׁהַלַּיְלָה שׁוֹאֵלֶת אֶת הַיּוֹם: מַדּוּעַ כְּשֵׁאתָהּ בָּא אֵין לִי שֵׁם? וְאֲזִי הַיּוֹם שׁוֹחֵק וְעוֹשֶׂה

נַהֲרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַמֶּלֶךְ הָאֵמֶת, שֶׁהוּא אָדוֹנוֹ), לְשׂאֵל אֶת אָדָם הַיֵּעַר מִה זֹאת, כִּי הוּא בְּעֶצְמוֹ פָּחַד לְשׂאֵל, כִּי מֵאַחַר שֶׁמָכַר אֶת עֶצְמוֹ לְעַבֵּד, הִיָּה קָשָׁה לוֹ בְּעֶצְמוֹ לְשׂאֵל אֶת הַצַּדִּיק, שֶׁנִּכְלָל בְּעֵצָם עֲצָמִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַלֵּיו יִתְבָּרֵךְ נֶאֱמַר (ויקרא כה, נה): "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם", וְדַרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קדושין כב:): מַה נִּשְׁתַּנָּה אֵזֶן מִכָּל אֵיבָרִים שֶׁבְּגוּף? אָמַר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: אֵזֶן שֶׁשָּׁמְעָה קוֹלֵי עַל הַר סִינַי בְּשַׁעַר שְׁאֵמְרָתִי "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים" וְלֹא עֲבָדִים לְעַבְדִּים, וְהֵלֶךְ זֶה וְקָנָה אָדוֹן לְעֶצְמוֹ — יִרְצַע; נִמְצָא, מִי שֶׁמָכַר אֶת עֶצְמוֹ לְעַבֵּד, קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְהַשִּׁיג אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְקָשָׁה לוֹ לְקַבֵּל מִהַצַּדִּיק הָאֵמֶת הַנִּכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וּשְׂאֵלוֹ הַבֶּן־מֶלֶךְ הָאֵמֶת אֶת הָאָדָם הַיֵּעַר, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק: "מַה קּוֹל הַחוֹכָא הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת סְמוּךְ לְבִקְרָ?" הַשִּׁיב לוֹ הָאָדָם הַיֵּעַר: "זֶהוּ חוֹכָא, שְׁהַיּוֹם שׁוֹחֵק מִן הַלַּיְלָה, שְׁהַלַּיְלָה שׁוֹאֵל אֶת הַיּוֹם: מַדּוּעַ כְּשֵׁאתָהּ בָּא, אֵין לִי שֵׁם?" כִּי הַשֵּׁם הַמְּאִירָה בְּאַרְץ, הִיא שְׁמֵשׁוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְאַף אֶחָד אֵי אֶפְשָׁר לְהַסְתַּכֵּל בָּהּ מֵרֵב אֹר שְׁמֵאִירָה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (ויקרא רבה, פְּרָשָׁה לֵא, סִימָן ח'): הַגִּלְגָּל הַזֶּה שֶׁל חֲמָה אֶחָד מִשְׁמֵשֵׁי הוּא, וּבְשַׁעַר שְׁיּוּצָאָה לְעוֹלָם, אֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָה לְזוֹן עֵינָיו מִמֶּנָּה; וְלָכֵן לְלַיְלָה אֵין שׁוֹם שֵׁם וְחֲשִׁיבוֹת, כִּי אֲזִי שׁוֹרָה הַחֲשָׁף וְהָאֶפְלָה, לְעַמַּת הַשֵּׁם שְׁמֵאִירָה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְאֲזִי הַיּוֹם שׁוֹחֵק וְעוֹשֶׂה חוֹכָא גְּדוֹלָה, כִּי הַלַּיְלָה מְרַמֵּז עַל הַגְּלוּת הָאַרְכָּה וְהַמְּרָה, וְהַשֵּׁם מְרַמֵּז עַל הַגְּאֻלָּה, וְלָכֵן כְּשֶׁהַלַּיְלָה שׁוֹאֵל אֶת הַיּוֹם: לְמָה אֵין לִי שֵׁם, כִּי הַגְּלוּת כָּל־כָּף אַרְכָּה וּמְרָה, אֲזִי הַשֵּׁם עוֹשֶׂה חוֹכָא גְּדוֹלָה, בְּסוּד (תהלים קכו, ב): "אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוֹ", וְאָמְרוּ (מדרש הַנֶּעֱלָם וַיֵּרָא קִיד.), שְׁאֲזִי עֲתִידִים בְּנֵי־אָדָם לֹאמַר שִׁירָה, שֶׁהוּא עַת שְׁחוֹק. רַבִּי אֲבָא אָמַר: הַיּוֹם שֶׁשָּׁמַח הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא

חֹכֵא גְדוֹלָה, וְאַחֲרֵיכֵן נַעֲשֶׂה יוֹם. וְזֶהוּ קוֹל הַחֹכֵא
הַנִּ"ל. וְנִפְלֵא בְעֵינָיו, כִּי זֶהוּ עֲנִין פְּלֵא, שֶׁהַיּוֹם שׁוֹחֵק מִן
הַלֵּילָה.

בַּבֶּקֶר חֹזֵר הָאָדָם הַיַּעַר וְהַלֵּךְ לוֹ, וְהֵם הָיוּ אוֹכְלִים
וְשׁוֹתִים שָׁם. בַּלַּיְלָה חֹזֵר וּבָא, וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ וְלָנוּ
בַּלַּיְלָה. שָׁמְעוּ קוֹל הַחַיּוֹת, שֶׁכָּלֵם שׁוֹאֲגִים וְהוֹמִים
בְּקוֹלוֹת מְשֻׁנוֹת, שֶׁכָּל הַחַיּוֹת וְהָעוֹפוֹת, כָּלֵם נִתְּנוּ

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

עם בריותיו, לא היתה שמחה כמותה מיום שנברא העולם; ואחר־כֵּן נַעֲשֶׂה
יוֹם, וְזֶהוּ קוֹל הַחֹכֵא הַנִּ"ל; כִּי בְּכֹל יוֹם וְיוֹם אָנוּ עֲתִידִין לְהַגָּאֵל, וְכִשְׂאִיר
הַיּוֹם בָּאוֹר הַגָּאֵלָה, אִזּוּ יִהְיֶה הַצָּחוּק, שֶׁנִּצְחַק אִיךָ עֶבֶר עֲלֵינוּ זְמַן הַגְּלוּת,
וְהֵינּוּ שְׂרוּיִים בְּעֶצְבוֹת וּבְמַרְהָ שְׁחוּרָה וּבְצַעַר גָּדוֹל עַד מָאֵד. וְנִפְלֵא בְעֵינָיו
שֶׁל הַבֵּן מֶלֶךְ כָּל הָעֲנִיָּן, כִּי זֶהוּ עֲנִין פְּלֵא, שֶׁהַיּוֹם שׁוֹחֵק מִן הַלֵּילָה, כִּי עֲכָשׁוּ
בַעַת אַרְיֵכוֹת הַגְּלוּת קָשָׁה מְאֹד לְהַבִּין אִיךָ יִהְיֶה אוֹר הַגָּאֵלָה, וְזֶה פְּלֵא
מִפְּלְאֵי הַבוֹרָא יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ.

בַּבֶּקֶר חֹזֵר הָאָדָם הַיַּעַר וְהַלֵּךְ לוֹ, כִּי כֵן דִּרְכוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל,
שֶׁמִּחְבִּיא אֶת עֲצָמוֹ כָּל הַיּוֹם מֵעֵינָיו בְּנִי־אָדָם, וְעוֹבֵד אֶת הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וּבְשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וּמִתְנַגֵּעַ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, וְאִף
אֶחָד אֵינּוּ יוֹדֵעַ הִכֵּן הוּא. וְהֵם הָיוּ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים שָׁם, כִּי הֵאָרְהָ שֶׁהַשְּׂאִיר
לָהֶם הַצַּדִּיק בַּלַּיְלָה, הִנֵּה מִסְפִּיק לָהֶם עַל כָּל הַיּוֹם. בַּלַּיְלָה חֹזֵר וּבָא הָאָדָם
הַיַּעַר, וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ תוֹרָה וְתְפִלָּה, וְאַחֲרֵיכֵן וְלָנוּ, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב אֶצֶל בַּעַז (רות
ג, ז): "וַיֹּאכַל בַּעַז וַיִּשֶׁת וַיִּיטֵב לְבוֹ"; וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רות רבָּה, פְּרָשָׁה
ה', סִימָן טו): "וַיִּיטֵב לְבוֹ" — שֶׁעַסֵּק בְּדַבְּרֵי תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים קיט, עב):
"טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ"; בַּלַּיְלָה שָׁמְעוּ קוֹל הַחַיּוֹת, שֶׁכָּלֵם שׁוֹאֲגִים וְהוֹמִים
בְּקוֹלוֹת מְשֻׁנוֹת, שֶׁכָּל הַחַיּוֹת וְהָעוֹפוֹת כָּלֵם נִתְּנוּ בְּקוֹלָם: הָאֲרִיָּה הִנֵּה שׁוֹאֵג,

בְּקוֹלָם: הָאֲרִיָּה הָיָה שׂוֹאֵג, וְהִלְבִּיא הוּמָה בְּקוֹל אַחַר,
וְהָעוֹפּוֹת מְצַפְצָפִים וּמְקַשְׁשָׁיִם בְּקוֹלָם, וְכֵן כָּלֵם הוּמִים
בְּקוֹלוֹת. וּבִתְחִלָּה נִזְדַּעְזְעוּ מְאֹד, וְלֹא הָטוּ אֲזָנָם אֶל הַקּוֹל
מִחֲמַת הַפֶּחַד. אַחֲר־כֵּן הָטוּ אֲזָנָם וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא קוֹל
נְגִינָה וְזָמְרָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד, וְהָטוּ אֲזָנָם יוֹתֵר,
וְשָׁמְעוּ שֶׁהוּא קוֹל זָמְרָה וְנְגִינָה נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהוּא
תַּעֲנוּג נִפְלְאָה וְעֵצוּם מְאֹד לְשָׁמֵעַ זֹאת, שֶׁכָּל הַתַּעֲנוּגִים
שֶׁל הָעוֹלָם, כָּלֵם כָּאִין וְאֵינָם נְחֻשְׁבִים וּבִטְלִים לְגַמְרֵי נֶגֶד
הַתַּעֲנוּג הַנִּפְלְאָה הַזֶּה שֶׁל הַנְּגִינָה הַזֹּאת. וּדְבָרוֹ בֵּינֵיהֶם

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְהִלְבִּיא הוּמָה בְּקוֹל אַחַר, וְהָעוֹפּוֹת מְצַפְצָפִים וּמְקַשְׁשָׁיִם בְּקוֹלָם, וְכֵן כָּלֵם
הוּמִים בְּקוֹלוֹת. וּבִתְחִלָּה נִזְדַּעְזְעוּ מְאֹד, וְלֹא הָטוּ אֲזָנָם אֶל הַקּוֹל מִחֲמַת
הַפֶּחַד, אַחֲר־כֵּן הָטוּ אֲזָנָם וְשָׁמְעוּ, שֶׁהוּא קוֹל נְגִינָה וְזָמְרָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה
מְאֹד, וְהָטוּ אֲזָנָם יוֹתֵר וְשָׁמְעוּ, שֶׁהוּא קוֹל נְגִינָה וְזָמְרָה נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד,
שֶׁהוּא תַּעֲנוּג נִפְלְאָה וְעֵצוּם מְאֹד לְשָׁמֵעַ זֹאת, שֶׁכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁל הָעוֹלָם, כָּלֵם
כָּאִין וְאֵינָם נְחֻשְׁבִים, וּבִטְלִים לְגַמְרֵי נֶגֶד הַתַּעֲנוּג הַנִּפְלְאָה הַזֶּה שֶׁל הַנְּגִינָה
הַזֹּאת; כִּי אִז בְּלִילָה שָׁרִי מַעְלָה שָׁרִים שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
וְלְכָל חֵיָה וְחַיָּה יֵשׁ שָׁר בְּשָׁמַיִם, וְלָכֵן בְּלִילָה הוּא זְמַן שִׁירָה שֶׁכָּלֵם שָׁרִים
לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמִי שָׁרַק מִטָּה אֲזָן אֶל שִׁירוֹת הַשָּׁרִי מַעְלָה וְהַמְּלֶאכִים, אֲזִי
מִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, כִּי כָל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁל הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, כָּלֵם כָּאִין נֶגֶד הַתַּעֲנוּג
הַנִּפְלְאָה הַזֶּה שֶׁל הַשִּׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת, שֶׁשָּׁרִים הַשָּׁרִים וּמְלֶאכִי מַעְלָה, שֶׁזֶה
סוּד (איוב לח, ז): "בְּרֵן יַחַד כּוֹכְבֵי בִקְר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים"; כִּי אִז בְּלִילָה
לְפָנוֹת בִּקְר שׂוֹמְעִים זְכִי הַשְּׁמִיעָה אֶת הַשִּׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת, שְׁמוֹזְמִרִים
וּמִשְׁבְּחִים מְלֶאכִי וְשָׁרִי מַעְלָה, הַנִּקְרָאִים בְּנֵי אֱלֹקִים. וּדְבָרוֹ בֵּינֵיהֶם הַבֵּן מֶלֶךְ
וְהַבֵּן שִׁפְחָה, שִׁישְׂאָרוֹ כָּאֵן, כִּי יֵשׁ לָהֶם לֶאֱכֹל וּלְשִׁתּוֹת, וּמִתַּעֲנוּגִים בְּתַעֲנוּג

שִׁישָׂאָרוּ בָּאוּ, כִּי יֵשׁ לָהֶם לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, וּמִתְעַנְּגִים
בְּתַעֲנוּג נִפְלֵא כְּזֶה, שֶׁכָּל מִינֵי תַעֲנוּגִים בְּטָלִים כְּנֶגֶד זֶה.

וְהַסִּית הָעֶבֶד אֶת הָאֲדוֹן (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת) לְשֹׂאֵל
אוֹתוֹ (אֶת אָדָם־הַיְעָר) מֶה זֹאת, וּשְׂאֵלוֹ. הַשִּׁיב

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

נִפְלֵא כְּזֶה, שֶׁכָּל מִינֵי תַעֲנוּגִים בְּטָלִים כְּנֶגֶד זֶה; כִּי בְּאֲמַת מִי שְׂזוּכָה לִהְיוֹת
דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא בְּטָל וּמְבַטֵּל לְגַמְרֵי לְגַבֵּי הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְכִבְר
נִלְקַח מִמֶּנּוּ כָּל חִיזוֹ דְּהַאי עֲלָמָא, וְעוֹסֵק רַק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וּמֵיחַד שְׁמוֹת
וְיַחְוֵדִים, וּמִדְּבִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְשׁוֹמֵעַ אֶת הַשִּׁירוֹת
וְתִשְׁבָּחוֹת, אִיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה שָׂרָה לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, מִמֶּנּוּ כִּבְר נִתְבַּטְּלִים כָּל
הַתְּאוּוֹת וְתַעֲנוּגֵי הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, וְכִבְר אֵינּוּ רוֹצֵה שׁוּם דְּבָר רַק לְהַתְעַנֵּג
בְּתַעֲנוּג רִיחָנִי, שֶׁהוּא תַעֲנוּג נִפְלֵא מְאֹד.

וְהַסִּית הָעֶבֶד אֶת הָאֲדוֹן (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת) לְשֹׂאֵל אוֹתוֹ (אֶת אָדָם הַיְעָר)
מֶה זֹאת; כִּי בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵתִי אֵין לוֹ שׁוּם קְשִׁיּוֹת כָּלֵל, וְלִכֵּן אֵינּוּ שׁוֹאֵל
אֶת הַצְּדִיק, שֶׁהוּא אָדָם הַיְעָר שׁוּם דְּבָר, כִּי מִי שֶׁהוּא בְּאֲמַת דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
לוֹ אֵין שׁוּם קְשִׁיּוֹת — לֹא עָלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלֹא עַל הַצְּדִיק, מֶה שְׂאֵין בֶּן הָעֶבֶד,
שֶׁהוּא חָם שְׁנִקְרָא אַרְוֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ט, כה): "אַרְוֵר כְּנֻעַן עֶבֶד
עֲבָדִים יִהְיֶה לְאַחִיו", לוֹ יֵשׁ קְשִׁיּוֹת עַל הַצְּדִיק וְעַל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא,
כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו'ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן נב): כְּמוֹ שִׁישׁ קְשִׁיּוֹת עַל
הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, בֶּן יֵשׁ קְשִׁיּוֹת עַל הַצְּדִיק, כִּי מִי שֶׁעֲדִין בְּכַחֲנֵת עֶבֶד, לוֹ
קֶשֶׁה לְהַבִּין הַנְּהַגַת הַצְּדִיק, וְלִכֵּן הָעֶבֶד דִּיקָא הַסִּית אֶת הַבֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵתִי
לְשֹׂאֵל אֶת אָדָם הַיְעָר: מֶה זֹאת, שְׂרוּאִים שְׂדוּד הַטָּבַע; וּשְׂאֵלוֹ, אֲזִי הַבֶּן מֶלֶךְ
שְׂאֵל אֶת הַצְּדִיק: מֶה זֶה שְׂנוּי הַטָּבַע שִׁישׁ חוּכָא גְדוּלָה? [מִכָּאן רוּאִים אִיךְ
חִבְר יֵשׁ לוֹ כַּח לְהַשְׁפִּיעַ עַל הַזּוּלָת, אִף שֶׁהוּא בֶּן מֶלֶךְ וְהַחֲבֵר הוּא בֶּן
שִׁפְחָה, עִם כָּל זֹאת יֵשׁ לְחִבְר כַּח גְּדוּל לְהַסִּיתוֹ. וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד לְהַשְׁמֵר

לו, שֶׁזָהוּ אִיךָ שֶׁהַחֲמָה עָשָׂה מִלְבוּשׁ לְהִלְבְּנָה, וְאָמְרוּ כָּל
 הַחַיִּוֹת שֶׁל הַיַּעַר: הַיּוֹת שֶׁהִלְבְּנָה עוֹשֶׂה לָּהֶם טוֹבוֹת
 גְּדוֹלוֹת, כִּי עָקַר מִמְּשַׁלְתָּם הוּא בְּלִילָה, כִּי לַפְעָמִים הֵם
 צָרִיכִין לִפְנֵים בִּישׁוּב, וּבַיּוֹם אֵין יְכוּלִים, וְעָקַר מִמְּשַׁלְתָּם
 בְּלִילָה, וְהִלְבְּנָה עוֹשֶׂה לָּהֶם טוֹבָה כְּזוֹ שֶׁמְאִירָה לָּהֶם,
 עַל־כֵּן הִסְבִּימוּ שִׁיעֵשׂוּ נִגּוֹן חֲדָשׁ לְכַבוֹד הַלְבְּנָה, וְזָהוּ
 קוֹל הַנְּגִינָה שְׁאֲתָם שׁוֹמְעִים (דְּהֵינּוּ שְׁכַל הַחַיִּוֹת וְהַעוֹפוֹת
 מִנְּגִינִים נִגּוֹן חֲדָשׁ לְכַבוֹד הַלְבְּנָה, שֶׁקִּבְּלָה מִלְבוּשׁ מִן הַחֲמָה)

גַּהְרִי אַפְרָסְמוֹן

מחברים רעים]. השיב לו האדם היער, שזהו איך שהחמה עשה מלבוש
 להלבנה; כי באמת אמרו חכמינו הקדושים (חלין ס:): על הפסוק (בראשית א,
 טז): "ויעש אלהים את שני המארת הגדלים", וכתיב "את המאור הגדל ואת
 המאור הקטן", אמרה ירח לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבוננו של עולם, אפשר
 לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד? אמר לה: לכי ומעטי את עצמך.
 אמרה לפניו: רבוננו של עולם, הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון, אמעיט את
 עצמי? אמר לה: לכי ומשלי ביום ובלילה; כי בתחלה היתה הלבנה גדולה
 כמו החמה, אלא מחמת שקטרה על החמה, ואמרה: אי אפשר לשני
 מלכים להשתמש בכתר אחד, לכן מעטו אותה, וחלשה דעתה של הלבנה
 על שמעטו אותה. ואמרו כל החיות של היער: היות שהלבנה עושה להם
 טובות גדולות, כי עקר ממשלתם היא בלילה, כמו שכתוב (תהלים קד, ב):
 "תשת חשך ויהי לילה, בו תרמש כל חיתו יער"; כי לפעמים הם צריכין
 לפנס בישוב, וביום אין יכולים, ועקר ממשלתם בלילה, והלבנה עושה להם
 טובה כזו, שמאירה להם, על-כן הסבימו, שיעשו נגון חדש לכבוד הלבנה,
 וזהו קול הנגינה שאתם שומעים (דְּהֵינּוּ שְׁכַל הַחַיִּוֹת וְהַעוֹפוֹת מִנְּגִינִים נִגּוֹן חֲדָשׁ לְכַבוֹד
 הַלְבְּנָה, שֶׁקִּבְּלָה מִלְבוּשׁ מִן הַחֲמָה); כִּי בְּאֲמַת הַחֲמָה הִיא הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה,
 הַתְּפָאֶרֶת, גְּלוֹי אֲמַתֹּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלוֹי רַב וְנִפְלָא מְאֹד, לִידַע וְלַהוֹדִיעַ

וּבְשִׁשְׁמֵעוּ שְׂזִיחוּ נְגוּן, הַטּוֹ אָזְנִים יוֹתֵר, וְשִׁמְעוּ שֶׁהוּא
נְגוּן נִפְלֵא וְנָעִים מְאֹד מְאֹד. וְאָמַר לָהֶם הָאָדָם־הַיֵּעַר
הַנַּ"ל: מַה זֶה חֲדוּשׁ אֲצִלְכֶם. הֲלֹא יֵשׁ אֲצִלִּי כָּלִי שֶׁקִּבְּלֹתִי
מֵאֲבוֹתַי, שֶׁהֵם יָרְשׁוּ מֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵיהֶם, שֶׁהִכְלִי

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

וּלְהוֹדֵעַ, אֲשֶׁר כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה הוּא עֵצִים עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְכָל
הַדּוֹמָם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, הֵם לְבוּשׁ לְגַבִּי אֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְהַלְבוּשׁ הַזֶּה,
הוּא הַמַּלְכוּת הַתַּחְתּוֹנָה, הַיְנוּ הַלְבָנָה, וְלִכְן כְּשֶׁמְחַבְרִים וּמְקַשְׂרִים אֶת הַחֲמָה
עִם הַלְבָנָה, מִזֶּה יוֹצֵא ח"ן נוֹרָא וְנִפְלֵא מְאֹד, כַּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי־מוֹהַב"ן, חֵלֶק א', סִימָן א'), שֶׁנַּעֲשֶׂה בִּינֵיהֶם יַחֲדוּ נִפְלֵא מְאֹד, בְּסוֹד (יִשְׁעִיָּה
ל, כו): "וְהָיָה אוֹר הַלְבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה", שְׂאֵז נִתְגַּלָּה אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה
הִיא בְּעֵצִים, עֵצִים עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, רַק מְלַבֶּשֶׁת בְּלְבוּשׁ גִּשְׁמִי,
שֶׁנִּדְמָה שְׂרוּאִים דּוֹמָם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, אֲבָל הַכֹּל לְכָל עֵצִים אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁכֻּלָּם שָׂרִים שִׁירָה לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶה סוֹד פְּרָקִי שִׁירָה,
שְׂאוּמֶרֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה אֶת הַפְּסוּק שְׁלֵה כִּידוּעַ. וּבְשִׁשְׁמֵעוּ שְׂזִיחוּ נְגוּן,
הַטּוֹ אָזְנִים יוֹתֵר, וְשִׁמְעוּ שֶׁהוּא נְגוּן נִפְלֵא וְנָעִים מְאֹד מְאֹד; כִּי בְּאֵמֶת מִי
שֶׁמְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְיודֵעַ וְעַד אֲשֶׁר אֵין בְּלִעְדֵּי יִתְבַּרֵּךְ
כָּלִל, וּמִפְּשִׁיט אֶת עֲצָמוֹ וְאֶת כָּל הַבְּרִיאָה מִגִּשְׁמִיּוֹתָהּ, הוּא שׁוֹמֵעַ אֵיךְ שֶׁכָּל
הַבְּרִיאָה כְּלָה אוֹמֶרֶת שִׁירָה לְבוֹרָא עוֹלָם, כִּי מַה שֶּׁרַק שׁוֹמְעִים מִכָּלִל
הַבְּרִיאָה שִׁירָה חֲדָשָׁה שֶׁשָּׂרָה כָּל הַבְּרִיאָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ: הֵן כָּל הַחַיּוֹת, הֵן
כָּל הָעוֹפוֹת, הֵן כָּל בְּנֵי אָדָם, מִפְּנִימִיּוֹת קוֹלָם יוֹצֵאת שִׁירָה חֲדָשָׁה נוֹרָאָה
וְנִפְלְאָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ. וְזֶה אֵי אֶפְשֶׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר כָּלִל, רַק לְזַכֵּי הַשְּׂמִיעָה
שְׁשׁוֹמְעִים מִתּוֹךְ יְצוּרֵי הַבְּרִיאָה, אֵיךְ שֶׁכָּל דְּבוּרָם שֶׁמְדַבְּרִים וְשֶׁהוֹמִים
וְנוֹהֲמִים וּמְקַרְקְרִים וְכוּ', הַכֹּל בְּאֵמֶת שִׁירָה חֲדָשָׁה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וּמִי שֶׁרַק
מִטָּה אֵזֵן קִשְׁבֵּת לְאֱלֻקוֹת שֶׁבְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, הוּא שׁוֹמֵעַ שִׁיר נְגוּן נִפְלֵא וְנָעִים
מְאֹד מְאֹד. וְאָמַר לָהֶם הָאָדָם הַיֵּעַר הַנַּ"ל, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק, מַה זֶה חֲדוּשׁ
אֲצִלְכֶם, שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה אוֹמֶרֶת שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, הֲלֹא יֵשׁ
אֲצִלִּי כָּלִי שֶׁקִּבְּלֹתִי מֵאֲבוֹתַי, שֶׁהֵם יָרְשׁוּ מֵאֲבוֹת אֲבוֹתֵיהֶם, שֶׁהִכְלִי עֲשׂוּיָהּ

עשויה עם עלים וצבעונים פאלו, שפשמניחים הפלי הזאת על איזה בהמה או עוף, אזי תכף מתחיל לנגן הנגון הזה.

נהרי אפרסמון

עם עלים וצבעונים פאלו, שפשמניחים הפלי הזאת על איזה בהמה או עוף, אזי תכף מתחיל לנגן הנגון הזה [עין קהלות יעקב, ערך פלי: "פלי" הוא שם מע"ב שמות, שהוא תפארת דשם ע"ב, והוא סוד כ"הן, ל"ו, י'שאל, שהם בחינת נפש, רוח, נשמה; ועל-כן הצדיקים נקראים פלי, כמו שכתוב (ישעיה נב, יא): "נושאי פלי הנה"ה"; כי באמת בכל אור רוחני יש לו עצמות וכלים, שהאור הגנוז הטמון בפלי ועצמות האור, יש לו אור פנימי ואור מקיף, והפלי נעשה מהפאת אור מקיף באור פנימי, ולכן הצדיקים הדבוקים באין סוף ברוך הוא, והם בעיניהם פלא כלום, בטלים ומבטלים אל עצם עצמיות אלקותו יתברך, על-כן הם נקראים כלים, כי הם כלים לגבי הארת האין סוף ברוך הוא. ומובא (עץ חיים, שער אנ"ד. פרק י'): כל הספירות יש להן שלש בחינות: כלים פנימיים, כלים אמצעיים, כלים חיצוניים, סוד כלים פנימיים היא חכמה, בינה, דעת, ובו מאיר שם ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י. וסוד כלים אמצעיים הוא חסד, גבורה, תפארת, ובו מאיר שם מ"ה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וסוד כלים חיצוניים הוא נצח, הוד, יסוד, ובו מאיר שם ב"ן: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה; ולכן ההתקרבות אל הצדיק נקראת סוד פל"י, ולכן על כל מי שרק שמים את הפלי הזה של התקרבות אל הצדיק, גם הוא מתחיל לשיר את השיר הזה. וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עג), שהפלי נעשה על-ידי סוד אנ"י, שהוא סוד מחשבה, דבור, כי כשמקשר את המחשבה אל הדבור, בזה נעשה פל"י, שכל אחד מעלה שעשועים אליו יתברך, ועל-ידי-זה יורד עליו שפע אלקי. ולכן את הפלי הזה, הינו התקרבות אל הצדיק, אם שמים את זה אפלו על איזו חיה ועוף הינו בחינת האנשים הירודים והפחותים, גם הם כבר יכולים לשיר את השירה הזאת. ובאמת רואים, שכל מי שרק זוכה להתקרב אל הצדיק, גם לו יש דבורים חמים כגחלי אש לקרב את אחרים].

אֶחָד־בָּן חָזַר וְנִעְשָׂה הַחוּבָא הַנַּ"ל, וְנִעְשָׂה יוֹם, וְהָלַךְ לוֹ
הָאָדָם־הַיָּעַר הַנַּ"ל. וְהוּא (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת)
הָלַךְ לְחַפֵּשׂ אַחַר הַכְּלֵי הַנַּ"ל, וְחַפֵּשׂ בְּכָל אוֹתוֹ הַחֹדֶר וְלֹא
מָצָא, וְלִהְלֹן יוֹתֵר הָיָה מִתִּירָא לֵילָךְ. וְהֵם, הֵינּוּ הָאָדוֹן
(שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת) וְהַעֲבָד (שֶׁהוּא בֶן הַשְּׁפָחָה בְּאֲמֵת,
שֶׁהָיָה מִתְחַלֵּה מֶלֶךְ בְּנַ"ל) הָיוּ מִתִּירָאִים לוֹמַר לְאָדָם־הַיָּעַר
נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אֶחָד־בָּן חָזַר וְנִעְשָׂה הַחוּבָא הַנַּ"ל, וְנִעְשָׂה יוֹם, כִּי לִפְנוֹת בֶּקֶר אֹז נִעְשָׂה
הַיַּחֲדוּד הַשְּׁלָם, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּרִכּוֹת ג.): אִשָּׁה מְסַפֶּרֶת עִם בַּעְלָהּ; וְאֹז
הַשְּׂמִיחָה גְדוּלָה מְאֹד, כִּי בַעַת הַיַּחֲדוּד נִעְשָׂה שְׂמִיחָה וְצַחֻק בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.
וְהָלַךְ לוֹ הָאָדָם הַיָּעַר הַנַּ"ל, כִּי הַצְּדִיק הָאֲמֵת הַנִּקְרָא אָדָם הַיָּעַר, הוֹלֵךְ בְּכָל
פַּעַם מִדְּרָגָה אַחַר מִדְּרָגָה, וְהוּא (הֵינּוּ בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת) הָלַךְ לְחַפֵּשׂ אַחַר הַכְּלֵי
הַנַּ"ל, כִּי מִי שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵתִי, כְּשֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ שֵׁישׁ דָּבָר כְּזֶה, שֵׁישׁ
כְּלֵי, שֶׁכָּל מִי שֶׁשׁוֹמְעוֹ, גַּם־כֵּן מִתְחִיל לְשִׁיר אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה, הֵינּוּ שִׁירוֹת
וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְעַל־כֵּן וְחַפֵּשׂ בְּכָל אוֹתוֹ הַחֹדֶר וְלֹא מָצָא,
לְקַח אֶת עֲצָמוֹ לְחַפֵּשׂ אֶת הַכְּלֵי הַזֶּה, אֲבָל לֹא מָצָא; כִּי בְּאֲמֵת עַד שְׁזוּכֵן
לְקַבֵּל מִהַצְּדִיק אֶת הַכְּלֵי הַזֶּה, צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי
רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ח'), שְׁצְרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַצְּדִיק,
שְׁיֻכַּל לְהָאִיר גַּם בּוֹ חֲדוּשׁ הָעוֹלָם, שִׁירְגִישׁ אִיךָ שֶׁהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּטוּבוֹ
מַחְדֵּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ בְּכָל יוֹם בְּכָל שְׁעָה וּבְכָל רִגַע, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא הַשִּׁיר
הַנִּפְלָא שְׁמִתְנַגֵּן עַל ע"ב נִימִין, בְּסוּד י' י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י י"יא י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט י"י פְּשׁוּט:
כְּתוּר, שִׁיר כְּפוּל: חֲכַמָּה, בִּינָה, שִׁיר מְשֻׁלָּשׁ: חֲסִיד, גְּבוּרָה, תְּפָאֲרֵת,
שִׁיר מְרַבֵּעַ: נִצְחֻת, הוֹד, יְסוּד, מְלָכוּת. וְלִהְלֹן יוֹתֵר הָיָה מִתִּירָא לֵילָךְ, כִּי
כָּל אֶחָד צְרִיךְ רַק לְלַקֵּחַ פְּנֵי מִדְּרָגָתוֹ וּבְחִינָתוֹ, וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו'ל
(תִּי־מוֹהַר"ן, סִימָן תַּקס), שֶׁכָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ בְּחִינַת מַה לְפָנָיו וּמַה לְאַחֲרוֹ לְפִי
מִדְּרָגָתוֹ; וְהֵם, הֵינּוּ הָאָדוֹן (שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵת), וְהַעֲבָד (שֶׁהוּא בֶן הַשְּׁפָחָה
בְּאֲמֵת, שֶׁהָיָה מִתְחַלֵּה מֶלֶךְ בְּנַ"ל), הָיוּ מִתִּירָאִים לוֹמַר לְאָדָם הַיָּעַר הַנַּ"ל שְׁיֻלִּיכֶם

הַנִּלְשׁוֹן לְשׂוֹלֵיכֶם לְיִשׁוּב. אַחֲר־כֵּן. בֹּא אֲדַם־הַיַּעַר הַנִּלְשׁוֹן
 וְאָמַר לָהֶם שׂוֹלֵיכֶם לְיִשׁוּב, וְהוֹלִיךְ אוֹתָם לְיִשׁוּב, וְלָקַח
 אֶת הַכְּלֵי הַנִּלְשׁוֹן וְנִתְּנָה לְבֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמִתִּי, וְאָמַר לוֹ: הַכְּלֵי
 אֲנִי נֹתֵן לָךְ, וְעַם הָאָדָם הַזֶּה (הֵינּוּ הָעֶבֶד שְׁלוֹ, שֶׁהוּא בֶן
 הַשְּׁפָחָה בְּאֲמִת, שֶׁהָיָה מֶלֶךְ תַּחֲלָה מִחֲמַת הַחֲלוּף בֶּנִּל) תִּדְרַע

נְחִיר אֶפְרַסְמוֹן

לְיִשׁוּב; כִּי בְּאֲמִת כְּשׂוֹכִים לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמִת, הוּא מוֹצִיא אֶת
 אֲנָשָׁיו מִחוּץ לְיִשׁוּב, וּמַעֲלָה וּמַגְבִּייה אוֹתָם בְּמַדְרָגָה עֲלִיוֹנָה מְאֹד. אֲבָל
 אַחֲר־כֵּן הֵם לֹא יְכוּלִים לְהִשָּׂאֵר שָׁם, כִּי הָאוֹר גָּדוֹל מְאֹד יוֹתֵר מִכְּפֵי כָחָם,
 וְלָכֵן הֵם רוֹצִים לְחֹזֵר אֶל הַיִּשׁוּב, כִּי בְּהִשָּׁגַת אֱלֻקוֹת צְרִיכִים בְּחִינַת "רְצוּא"
 לְצֵאת מֵהַיִּשׁוּב, וְצְרִיכִים בְּחִינַת "וְשׁוּב" לְחֹזֵר אֶל הַיִּשׁוּב, וְהַצַּדִּיק מַעֲלָה
 אֶת אֲנָשָׁיו לְמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, עַד שְׂמוֹצִיאָם מִחוּץ לְיִשׁוּב, וְקָשָׁה
 לָהֶם לְעַמֵּד בְּזֶה, עַל־כֵּן הֵם מְשִׁתַּקְקִים לְחֹזֵר חֲזָרָה אֶל הַיִּשׁוּב, כִּי הָאוֹר
 הַזֶּה לְמַעֲלָה מֵהִשָּׁגָתָם. אַחֲר־כֵּן בֹּא אֲדַם הַיַּעַר הַנִּלְשׁוֹן וְאָמַר לָהֶם, שׂוֹלֵיכֶם
 לְיִשׁוּב, כִּי (מִפּוֹת י'): בְּדַרְךְ שְׂאָדָם רוֹצֵה לִילֵךְ בָּהּ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ; וְהוֹלִיךְ
 אוֹתָם לְיִשׁוּב, כִּי מֵאַחַר שֶׁרָאָה שֶׁהֵם עֲדִין לֹא אוֹחֲזִים בְּמַדְרַגַת הַדְּבָקוֹת
 וְהַבְּטוּל אֶל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, לָכֵן הוֹלִיכֵן חֲזָרָה אֶל הַיִּשׁוּב, וְלָקַח אֶת
 הַכְּלֵי הַנִּלְשׁוֹן, וְנִתְּנָה לְבֶן הַמֶּלֶךְ הָאֲמִתִּי, וְאָמַר לוֹ: הַכְּלֵי אֲנִי נֹתֵן לָךְ, כִּי הַכְּלֵי
 הַזֶּה, שֶׁהוּא הַדְּבָקוֹת בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא וְהִתְקַרְבוֹת אֶל הַצַּדִּיק, שְׂיִכַת רַק
 אֶל בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֲמִתִּי, שֶׁהֵם כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁעֲלִיָּהֶם נֹאמַר (דְּבָרִים יד,
 א): "בְּנִים אַתֶּם לַהֲנִי"ה אֱלֻקִּיכֶם", וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אֲבוֹת ג'):
 חֲבִיבֵין יִשְׂרָאֵל שְׂנִקְרָאִים בְּנִים לְמָקוֹם, חֲבִיה יִתְרָה נוֹדַעַת לָהֶם שְׂנִקְרָאוּ בְּנִים
 לְמָקוֹם, שְׂנִאָמַר: "בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם"; חֲבִיבֵין יִשְׂרָאֵל שְׂנִתֵּן לָהֶם כָּל־י
 חֲמִדָּה, חֲבִיה יִתְרָה נוֹדַעַת לָהֶם שְׂנִתֵּן לָהֶם כָּל־י חֲמִדָּה, שְׂבוּ נִכְרָא הָעוֹלָם;
 וְעַם הָאָדָם הַזֶּה (הֵינּוּ הָעֶבֶד שְׁלוֹ, שֶׁהוּא בֶן הַשְּׁפָחָה בְּאֲמִת, שֶׁהָיָה מֶלֶךְ תַּחֲלָה מִחֲמַת
 הַחֲלוּף בֶּנִּל), תִּדְרַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִמּוֹ, כִּי מֵאַחַר שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹלִין עַל־יְדֵי הַצַּדִּיק
 לְתַכְלִית מַדְרָגָה עֲלִיוֹנָה, לָכֵן הֵם יוֹדְעִים מַה לַעֲשׂוֹת עִם בֶּן הַשְּׁפָחָה, שֶׁהֵם

אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִמּוֹ. וְשָׂאֵלוֹ אוֹתוֹ: לְהִיכֵן נִלְךְ. אָמַר לָהֶם, שִׁישָׂאֵלוֹ וַיְדַרְשׁוּ אַחַר הַמְּדִינָה שֶׁנִּקְרְאָת בְּשֵׁם הַזֶּה: הַמְּדִינָה טַפְשִׁית וְהַמֶּלֶךְ חָכָם (דָּאם נִיירִישֶׁע לֵאמֹר אֲוֹן דְּעַר קְלוּגִיר מַלְכוּת) (בְּזֶה הַלְשׁוֹן סֵפֶר רַבְּנֵי נְרוֹ יְאִיר) שָׂאֵלוֹ אוֹתוֹ:

נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

כָּלֵל אֲמוֹת הָעוֹלָם, שְׂצָרִיכִים לְהַפְרֵד וּלְהַבְדִּיל מֵהֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא כ, כו): "וַהֲיִיתֶם לִי קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' הַיְהוָה, וְאַבְדִּיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי"; וְשָׂאֵלוֹ אוֹתוֹ: לְהִיכֵן נִלְךְ? כִּי אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזָה דְרָךְ לְהִלְךְ, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן ד'), עַל-פִּי מֵאֲמָרָם ז"ל (סוֹטָה כ"א), וְאֵינִי יוֹדֵעַ בְּאֵיזָה דְרָךְ מֵהִלְךְ; כִּי אִם אָדָם אֵינוֹ מִקְרָב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת, הַתְּלֵמִיד חָכָם הָאֲמֵתִי, עַדִּין אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאֵיזוֹ דְרָךְ הוּא מֵהִלְךְ, כִּי (מְשַׁלֵּי יד, יב): "יֵשׁ דְרָךְ יִשָּׁר לִפְנֵי אִישׁ, וְאַחֲרִיתָהּ דְרָכֵי מוֹת"; וְלִכֵּן הִתְקַרַח לְהִיּוֹת מִקְרָב אֶל הַצְּדִיק הָאֲמֵת וְהַתְּלֵמִיד חָכָם הָאֲמֵתִי, כְּדִי שְׂיִוְרָה לוֹ אֶת הַדְרָךְ לְהִיכֵן לִילְךְ. אָמַר לָהֶם, אָדָם הַיְעַר, שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֲמֵת, שֶׁנִּתְגַּדֵּל בַּיְעַר, וְנִמְצָא חוּץ לַיְשׁוּב, שִׁישָׂאֵלוֹ וַיְדַרְשׁוּ אַחֲרֵי הַמְּדִינָה, שֶׁנִּקְרְאָת בְּשֵׁם הַזֶּה: הַמְּדִינָה טַפְשִׁית וְהַמֶּלֶךְ חָכָם (דָּאם נִיירִישֶׁע לֵאמֹר אֲוֹן דְּעַר קְלוּגִיר מַלְכוּת), (בְּזֶה הַלְשׁוֹן סֵפֶר רַבְּנֵי נְרוֹ יְאִיר) כִּי בְּאֲמֵת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ הוּא עֶצֶם עֶצְמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל הַמְּדִינוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הֵן תַּחַת מְמִשְׁלַתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי דָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעֶצְמוֹ אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְהַכֹּל מִשְׁגָּח מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאִם בְּנֵי הַמְּדִינָה יוֹדְעִים זֹאת, אֲזִי הַמְּדִינָה נִקְרְאָת מְדִינָה חָכְמָה, אֲבָל יַעַן שֶׁבְּכָל מְדִינוֹת הָעוֹלָם תּוֹלִים הַכֹּל בְּטַבֵּעַ מְקָרָה וּמְזֹל, וְעוֹקְרִים אֶת עֶצְמָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְחוֹשְׁבִים שֶׁהַכֹּל "כֹּחֵי וְעֶצֶם יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֶת הַחֵיל הַזֶּה", לִכֵּן הִיא נִקְרְאָת הַמְּדִינָה טַפְשִׁית, כִּי בְּלֹא יְדִיעָה בְּרוּרָה וּמְזַכֵּכַת, שֶׁהַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה הוּא, וְאִין שׁוּם מְקָרָה וְטַבֵּעַ כְּלָל, אֲזִי הַמְּדִינָה נִקְרְאָת טַפְשִׁית, כִּי אִין לָךְ עוֹד טַפְשׁוֹת יוֹתֵר מִזֶּה — שֶׁמִּנְתְּקִים אֶת עֶצְמָם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. מֵה שָׂאִין כֵּן הַמֶּלֶךְ הוּא חָכָם גְּדוֹל מְאֹד, כִּי הוּא יוֹדֵעַ שָׂאִין בְּלַעֲדֵי יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְלִכֵּן הוּא נִקְרָא מֶלֶךְ חָכָם. וְכַעֲיֵן שָׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (הוֹרִיּוֹת יא): נְשִׂיא שָׂאִין עַל גְּבִיּוֹ אֶלָּא הַיְהוָה

לְהִיכֵן וּלְאִיזָה צַד נִתְחִיל לְשֹׂאֵל אַחַר הַמְּדִינָה הַזֹּאת?
 הֲרָאָה לָהֶם בְּיָדוֹ: לְצַד פְּלוֹנִי (כְּמֵרָאָה בְּאַצְבָּע), וְאָמַר
 הָאָדָם־הַיָּעַר לְהַבֵּן מִלֶּךְ הָאֲמֹתַי: לֶךְ לְשֵׁם אֵל הַמְּדִינָה
 הַנִּלְ, וְשֵׁם תָּבוֹא אֶל הַגְּדֹלָה שְׁלֶךְ.

וְהִלְכוּ לָהֶם; וְהָיוּ הוֹלְכִים בְּדַרְכָּם, וְהָיוּ מִתְּאוּיִם מְאֹד
 לְמִצָּא אִיזָה חֵיָה אוֹ בְּהִמָּה, לְנַפּוֹת אֶת הַכְּלִי

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אַלְקִיו; שְׂאָלוּ אוֹתוֹ הַבֵּן מִלֶּךְ וְהַבֵּן שִׁפְחָה: לְהִיכֵן וּלְאִיזָה צַד נִתְחִיל לְשֹׂאֵל
 אַחַר הַמְּדִינָה הַזֹּאת? הֲרָאָה לָהֶם בְּיָדוֹ לְצַד פְּלוֹנִי (כְּמֵרָאָה בְּאַצְבָּע); כִּי בְּאֵמֶת
 הַצְּדִיק אֵינוֹ יְכוּל לִזְמַר בְּפִרוּשׁ, כְּדִי לֹא לְקַחַת אֶת הַבְּחִירָה מִן הָאָדָם, וְלִכֵּן
 הוּא רַק מְרַמֵּז רְמָזִים בְּיָדוֹ, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב',
 סִימָן ז'), שֶׁהַצְּדִיק מְרַמֵּז רְמָזִים בְּיָדוֹ בֵּינֵם הַחֲכָמָה, שְׂיַדַע הָאָדָם אִיךָ לְהִתְנַהֵג.
 וְאָמַר הָאָדָם הַיָּעַר הֵינּוּ הַצְּדִיק הָאֵמֶת שֶׁנִּתְגַּדֵּל בַּיָּעַר, הוּא וְאַבּוֹתָיו וְאַבּוֹת
 אֲבוֹתָיו, לְהַבֵּן מִלֶּךְ הָאֲמֹתַי: לֶךְ לְשֵׁם, אֵל הַמְּדִינָה הַנִּלְ, וְשֵׁם תָּבוֹא אֶל
 הַגְּדֹלָה שְׁלֶךְ; כִּי מֵאַחַר שֶׁנִּתֵּן לוֹ אֶת הַכְּלִי, שְׁעַל אִיזָה חֵיָה וְעוֹף שְׁשָׁמַיִם
 עָלֵיהֶם אֶת הַכְּלִי, הֵם מִתְחִילִים לְשִׁיר אֶת הַשִּׁיר הַנוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד אֵלָיו
 יִתְבַּרֵּךְ, הֵינּוּ שֶׁנִּתְגַּלָּה גַּם לוֹ אֲמִתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֶפְלוּ שְׁהִיָּה עַד עַכְשָׁו
 בְּבַחֲיַנַּת חֵיָה אוֹ עוֹף, וְלִכֵּן דִּיקָא עַל־יְדֵי הַכְּלִי הַזֶּה הוּא יְכוּל לְהַפִּיךְ אֶת כָּל
 הַמְּדִינָה, וּלְהוֹצִיא אוֹתָם מִטְּשָׁוֹתָם, עַד שֶׁגַּם הֵם יִהְיוּ חֲכָמִים, וְיִכְרִיּוּ אֶת
 הַבוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ. וְהִלְכוּ לָהֶם, הֵינּוּ הַבֵּן מִלֶּךְ וְהַבֵּן שִׁפְחָה, וְהָיוּ הוֹלְכִים
 בְּדַרְכָּם, וְכֹאֵן רוֹאִים אִיךָ שֶׁיְכוּלִים לְלַכֵּת בְּזֶה הָעוֹלָם שְׁנֵי אַנְשִׁים, וּמִבְּחוּץ
 נִדְמָה שֶׁהֵם אוֹתוֹ דְּבַר, אֲבָל בְּפִנְיֵמִיּוֹתָם — זֶה בֶּן מִלֶּךְ וְזֶה בֶּן שִׁפְחָה.
 וְכְמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן קצ"א), שֶׁיְכוּלִים לְשַׁבֵּת
 שְׁנֵי אַנְשִׁים זֶה לְיַד זֶה, הָאֶחָד נִמְצָא בְּגֵן־עֵדֶן, וְהָאֶחָד נִמְצָא בְּגֵי הַנּוֹם, וְכָל
 זֶה מַחְקֵי הַבְּחִירָה, שְׂאֶחָד אֵינוֹ יוֹדַע מֵהַשְּׁנֵי כָּלֵל, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (פְּסָחִים נד:):
 וְאִין אָדָם יוֹדַע מֵהַ בְּלָבוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ; וְהָיוּ מִתְּאוּיִם מְאֹד לְמִצָּא אִיזָה חֵיָה אוֹ

הנ"ל, אם תוכל לנגן פנ"ל, אך עדין לא היו רואים שום
מין חיה. אחר־כך באו יותר לישוב ומצאו איזה בהמה,
והניחו הפלי עליה והתחילה לנגן פנ"ל.

והיו הולכים ובאים, עד שבאו אל המדינה הנ"ל, ואותה

נחרי אפרסמון

בהמה לנסות את הפלי הנ"ל, אם תוכל לנגן פנ"ל; כי מאחר שהם כבר
טעמו את הטעם האמתי בגלוי אלקות, לשמע איך שכל הבריאה שרה
שירות ותשבחות להקדוש־ברוך־הוא, לכן התאוו עכשו לראות אם הם
יכולים לשים את הפלי על איזו חיה או בהמה, אך עדין לא היו רואים שום
מין חיה, כי הם היו חוץ לישוב, ומוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק
ב', סימן ז'), שמי שאינו דבוק אל הקדוש־ברוך־הוא, הוא רק חיה בצורת
אדם, ומאחר שהם היו עדין חוץ לישוב, לא מצאו שום ברירה לשים עליו
את הפלי. אחר־כך באו יותר לישוב, ומצאו איזה בהמה, כי בישוב כבר
מסתובבים אנשים, אבל על־פירב כל אחד מסתובב עם הדמיונות שבו, עם
כח הבהמיות שבו, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן כה),
שכח המדמה הוא הבהמיות שיש באדם. וזה מוצאים הרבה בישוב, אנשים
מסתובבים בזה העולם מלאים דמיונות, וכח הבהמיות נדבק בהם, והניחו
הפלי עליה והתחילה לנגן פנ"ל; כי הפלי הוא סוד התקרבות אל הצדיק,
שעל ידו מתגלה אמתת מציאותו יתברך, והוא מוציא את האדם מכח
המדמה שלו, עד שיכולים גם־כן כבר להתחיל לשיר שירות ותשבחות
להקדוש־ברוך־הוא.

והיו הולכים ובאים; כי זה כלל גדול בעבודת השם יתברך, שצריך
להיות על ונפיק, רצוא ושוב, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א',
סימן ו'): בזה העולם צריכים שתי בקיאות: בקי ברצוא ובקי בשוב, שזה
שהיו הולכים ובאים, הינו הליכה זה רצוא, ביאה זה ושוב, עד שבאו אל
המדינה הנ"ל, שנקראה מדינה טפשית, שהפרידו את עצמם ממנו יתברך,

הַמְדִינָה, הִיְתָה חוֹמָה סְבִיב לָהּ, וְאִין נִכְנָסִין אֵלֶיהָ, כִּי־אִם בְּשַׁעַר אֶחָד, וְצָרִיכִים לְסַבֵּב כַּמָּה פְּרָסָאוֹת עַד שְׂבָאִין אֶל הַשַּׁעַר לְפָנֶם אֶל הַמְדִינָה. וְהִלְכוּ וְסַבְּבוּ, עַד שְׂבָאוּ אֶל הַשַּׁעַר. כְּבוֹאֵם אֶל הַשַּׁעַר לֹא רָצוּ לְהִנִּיחַ אוֹתָם לְפָנֶם, הָיִיתָ שְׁהַמְלִךְ שֶׁל הַמְדִינָה מֵת, וְנִשְׂאָר הַבֶּן מֶלֶךְ. וְהִנִּיחַ הַמְלִךְ צוֹאָה, בְּאֲשֶׁר שָׁעַד עֲבָשׁוּ הָיוּ קוֹרְאִין אֶת הַמְדִינָה: דָּאס נִירִישֶׁע לֹאנְד און דָּער קְלוּגִיר

נחרי אפרסמון

ואותה המדינה היתה חומה סביב לה, ואין נכנסין אליה, כי אם בשער אחד, וצריכים לסבב כמה פרסאות, עד שבאין אל השער לפנים אל המדינה; כי מאחר שהם נקראים מדינה טפשית, שעקרו את עצמם לגמרי ממנו יתברך, לכן הם חושבים שיש מקום להטמן ולהתחבא, ולכן בנו חומה סביבם, ורק דרך שער אחד להפגס בו, וגם להגיע להשער צריכים להסתובב כמה פרסאות; כי מי שנדמה לו שהוא יכול להתחבא ממנו יתברך, הוא בונה סביבו חומות בצורות, והוא אינו יודע שממנו יתברך לא שנה להתחבא, וכמו שכתוב (ירמיה כג, כד): "אם יסתר איש במסתרים, ואני לא אראנו נאם הו'ה, הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם הו'ה"; וכתוב (תהלים קלט, יב): "גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר, כחשכה פאורה"; כי לא שנה להסתר ולהתחבא ממנו יתברך, אך מחמת שהם הפרידו את עצמם ממנו יתברך, לכן נדמה להם, שאפשר לבנות חומות בצורות סביב המדינה, ושאר אחד שלא יוכל להפגס לשם, רק דרך שער אחד, שגם-כן צריכים ללכת ולהסתובב כמה פרסאות עד שמגיעים אליו. והלכו וסבבו, עד שבאו אל השער, כי מאחר שהם כבר קבלו דעת מאדם היער שהוא הצדיק, לכן הגיעו עד השער. כבואם אל השער, לא רצו להניח אותם לפנים, היות שהמלך של המדינה מת, ונשאר הבן מלך, והניח המלך צואה, באשר שעד עבשו היו קוראין את המדינה: דאס נירישע לאנד און דער קלוגיר מלכות

מַלְכוּת (הַמְדִינָה טַפְשִׁית וְהַמְלָכוֹת חֲכָמָה), עֲכָשׁוּ יֵהָא קוֹרְאִין אוֹתָהּ לְהַפְּךְ: דָּאס קְלוּגַע לְאַנְד און דֶּער נִירִישְׁעֶר מַלְכוּת (הַמְדִינָה חֲכָמָה וְהַמְלָכוֹת טַפְשִׁית). וּמִי שִׁיחְגַּר מִתְנִיּוֹ לְזוֹה, שִׁיחְזֹר הַשֵּׁם לְקַדְמוֹתוֹ, דְּהִינּוּ שִׁיחְיוּ חוֹזְרִים וְקוֹרְאִים אֶת הַמְדִינָה בְּשֵׁם הָרֵאשׁוֹן, דְּהִינּוּ מְדִינָה טַפְשִׁית וּמֶלֶךְ חֲכָם, הוּא יֵהִי מֶלֶךְ. עַל־כֵּן אִין מְנִיחִין

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

[מְדִינָה טַפְשִׁית וּמֶלֶךְ חֲכָם], עֲכָשׁוּ יֵהָא קוֹרְאִין אוֹתָהּ לְהַפְּךְ: דָּאס קְלוּגַע לְאַנְד און דֶּער נִירִישְׁעֶר מַלְכוּת (הַמְדִינָה חֲכָמָה וְהַמְלָכוֹת טַפְשִׁית); כִּי כָּל זְמַן שְׁהִיָּה שֵׁם הַמֶּלֶךְ, וּגְלָה אֶת חֲכָמְתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, הִיָּה הוּא נִקְרָא חֲכָם, וְהַמְדִינָה שְׁלֵא רְצוּ לְקַבֵּל אֶת דַּעְתּוֹ, הִיוּ נִקְרְאִין מְדִינָה טַפְשִׁית, אֲבָל עֲכָשׁוּ, שְׁמַת וְנִסְתַּלַּק הַחֲכָם, נִתְהַפַּךְ הַשֵּׁם, וְנִקְרְאָה מְדִינָה חֲכָמָה, כִּי לְגַבֵּי חֲכָמַת הַחֲכָם הַמֶּלֶךְ הָאֲמִתִּי, שְׁהִיָּה עַד עֲכָשׁוּ וְנִסְתַּלַּק, אֲזִי נִתְהַפַּךְ, שְׁהַמְדִינָה נִקְרְאָת מְדִינָה חֲכָמָה, אֲבָל הַמְלָכוֹת וְהַמְנַהֲיגוֹת נִקְרְאָת מֶלֶךְ טַפְשׁ; כִּי כָּל זְמַן שְׁהַחֲכָם הַמֶּלֶךְ הָאֲמִתִּי הִיָּה נִמְצָא, הִיָּה עֲדִין יְכוּל לְהַכְנִיס בְּהֵם חֲכָמָה, אִם הֵם הִיוּ רוֹצִים לְקַבֵּל אֶת דַּעְתּוֹ, אֲבָל עֲכָשׁוּ, שְׁהַחֲכָם הַמֶּלֶךְ הָאֲמִתִּי מֵת וְנִסְתַּלַּק, נִשְׁאַר הַשֵּׁם: מְדִינָה חֲכָמָה וּמְלָכוֹת טַפְשִׁית, שְׁזֵה כָּלֵל הַמְנַהֲיגִים וְהַמְפָּרְסְמִים שֶׁל שְׁקֵר, שְׁמוּלִיכִים אֶת הָעַם שׁוֹלֵל. וּכְמֵאֲמָרָם ו'ל (שְׁבַת קַלֵּט): אִם רְאִיתָ דוֹר, שְׁצָרוֹת רַבּוֹת בְּאוֹת עֲלִיו, צָא וּבְדַק בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁכַל פְּרָעוֹנוֹת שְׁבָאָה לְעוֹלָם, לֹא בָּאָה אֶלָּא בְּשִׁבִיל דִּינֵי יִשְׂרָאֵל; וְאָמְרוּ בְּזוֹהֵר (רַעֲיָא מְהִימְנָא, פְּנִחַס קַחוּ). עַל אֵלוֹ הַמְפָּרְסְמִים שֶׁל שְׁקֵר וְעַל הַמְנַהֲיגִים שֶׁל כְּזָב, וְאִינוּן עַרְכֵּי רַב, אִינוּן עֲתִירִין בְּשִׁלְוָה בְּחִדּוּא בְּלֹא צַעֲרָא, בְּלֹא יְגוּנָא כָּלֵל, גְּזֻלְגִין מֵאֲרֵי שְׁחַד דְּאִנוּן דִּינִין רִישֵׁי עֲמָא, (בְּרֵאשִׁית ו, יג): "כִּי מִלֵּאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם", עַל־יְהִי אִיתְמַר (אִיכָה א, ה): "הִיוּ צָרִיָּה לְרֵאשׁ"; וְלִכֵּן הִנִּיחַ הַמֶּלֶךְ צְנֹאָה, שְׁכַל מִי שִׁיחְגַּר מִתְנִיּוֹ לְזוֹה, שִׁיחְזֹר הַשֵּׁם לְקַדְמוֹתוֹ, דְּהִינּוּ שִׁיחְיוּ חוֹזְרִים וְקוֹרְאִים אֶת הַמְדִינָה בְּשֵׁם הָרֵאשׁוֹן, דְּהִינּוּ מְדִינָה טַפְשִׁית וּמֶלֶךְ חֲכָם, הוּא יֵהִי מֶלֶךְ; כִּי מֵרַב חֲכָמְתוֹ וּדְבָקוֹתוֹ בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא,

שום אדם לפני אל המדינה כִּי־אם מי שיחגור מתניו לזה. על־כן לא רצו להניח אותו לפני, ואמרו לו: האתה יכול לחגור מתניך לזה, להחזיר אל המדינה השם הראשון. ובוֹדאי אי אפשר להכניס עצמו לדבר כזה, ולא יכלו לפני. והסיתו העבד הנ"ל שיחזרו לביתם. אף

נחרי אפרסמון

שמגלה את עצם עצמיות אלקותו יתברך לכלם, על־ידי־זה כלם בטלים נגדו, ונקראים מדינה טפשית, והוא מלך חכם, ועל־כן אין מניחין שום אדם לפני אל המדינה, כי אם מי שיחגור מתניו לזה, שיוכל לקחת על עצמו לתקן את העולם במלכות שדי, לגלות ולפרסם לכלם את אמתת מציאותו יתברך, עד שיהיו כלם בטלים ומבטלים אל האין סוף ברוך הוא. על־כן לא רצו להניח אותו לפני, ואמרו לו: האתה יכול לחגור מתניך לזה, להחזיר אל המדינה השם הראשון, ובוֹדאי אי אפשר להכניס עצמו לדבר כזה, כי זה מאד מאד מסכן, כי מי שרוצה לחגור מתניו להפך את המדינה, הוא נכנס בסכנה גדולה מאד. וכמוֹבא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן סה), שמי שחוגר מתניו להיות בעל השדה, צריך להיות גבור חיל, כי יכולים להסתלק מחמת זה, וזה מאד מאד קשה להיות בעל השדה, ולעסק בתקון כל המדינה. וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן עא), שקשה מאד להיות מפרסם, כי יכול להיות נזוק מזה, וצריכים לסבל יסורים בשביל רבים, כמו שכתוב (ישעיה נג, ה): "ובחברתו נרפא לנו"; כי מאחר שהוא מפרסם, על־כן נאמר עליו (שם יב): "לכן אֶחֱלַק לוֹ בְּרִבִּים", שצריך לסבל יסורים בשביל רבים, כי כל אלו גדולי ומבכרי הצדיקים, שקבלו על עצמם להחזיר את כל המדינה, הינו את כל העולם כלו בתשובה, סבלו יסורים קשים ומרים מאד, שקמו עליהם אינשי דלא מעלי, רשעים ארורים, וגרמו מחלקת גדולה עליהם, ולכן לא כל אחד יכול לחגור מתניו לזה, להחזיר למדינה את השם האמתי — מדינה חכמה, ולכן ולא יכלו לפני אל תוף המדינה. והסיתו העבד הנ"ל, שיחזרו לביתם, הינו שעדיף לחזר חזרה אל

הוא לא רצה לחזור, מחמת שהאדם היער אמר לו שילך למדינה זו, ושם יבוא לגדלה שלו.

**בְּתוֹךְ כֶּךָ בָּא לְשֵׁם עוֹד אָדָם אֶחָד, שֶׁהָיָה רוֹכֵב עַל סוּס,
וְרָצָה לְפָנִים, וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ גַּם־כֵּן לְפָנִים מִחֲמַת
הַנֶּ"ל. בְּתוֹךְ כֶּךָ רָאָה שְׁעוֹמֵד הַסּוּס שֶׁל אוֹתוֹ הָאָדָם,
וְלָקַח הַכְּלִי הַנֶּ"ל וְהִנִּיחָה עַל הַסּוּס, וְהִתְחִיל לִנְגֹן הַנְּגוּן**

נִחְרִי אֶפְרָסִמוֹן

גופם הגשמי ואל התאוות הגשמיות, כי הוא העבד נמשך תמיד רק אל התאוות והעביות והגשמיות. ולכן הסית את בן המלך שיחזור עמו לביתם, הינו אל גופם הגשמי והחמרי, אך הוא הינו הבן מלך האמתי, לא רצה לחזור, מחמת שהאדם היער שהוא הצדיק האמת, אמר לו שילך למדינה זו, ושם יבוא לגדלה שלו; ומחמת שהיתה לו אמונת חכמים גדולה מאד באדם היער, שהוא הצדיק האמת, לכן לא רצה בשום פנים ואפן לחזור לביתו, כי ידע כי כאן בהמדינה הזו יבוא לגדלתו.

בתוך כך בא לשם עוד אדם אחד, שהיה רוכב על סוס; הגוף של האדם נקרא סוס, כי הסוס הוא מלכות, כסא לזעיר, כי רבוע אדניי — א' א"ד אד"נ אדנ"י גימטריה סוס, שהוא דין חזק, ורצה לפנס, ולא הניחו אותו גם־כן לפנס מחמת הנ"ל; כי מי שאינו יכול להחזיר למדינה את השם 'מדינה חכמה', אי אפשר לו להפנס, כמו־כן מי שאינו יכול להפך את הגוף שלו, שיהיה כסא להנשמה, שגם הגוף יאיר כמו הנשמה, הוא אינו יכול להפנס שמה. בתוך כך ראה הבן מלך האמתי, שעומד הסוס של אתו האדם, וחשק מאד לנסות את הכלי שקבל מאדם היער, אם זה יכול להפך, שגם החיה והבהמה יוכל לשיר את השיר, ולקח הכלי הנ"ל, והניחה על הסוס, והתחיל לנגן הנגון הנפלא מאד פנ"ל; כי בהכלי היה פח להפך גם חיה

הנפלא מאד כנ"ל. ובקש מאד האדם של הסוס, שימכר לו הכלי הזאת ולא רצה למכרה, והשיב לו: מה תוכל לתן לי בעד כלי נפלאה כזו? אמר לו האדם של הסוס הנ"ל: מה תוכל לפעל עם הכלי הזאת. (הלא הוא רק) שתעשה עמה קאמעדיא [הצגה] ותקבל דינר, אבל אני יודע דבר שהוא טוב יותר מהכלי שלך. דהינו, שאני

גברי אפרסמון

ובהמה שישיירו את השיר הנפלא. ובקש מאד האדם של הסוס, שימכר לו הכלי הזאת, כי מאד התפעל מהכלי הזה, ולא רצה בן המלך האמתי למכרה; כי כלי כזה לא מוכרים, כי זו מדרגה גדולה מאד מאד להפך גם חיה ובהמה, שגם-כן יוכלו לשיר את השיר הנפלא, לשיר שירות ותשבחות אליו? תברך. והשיב לו הבן מלך האמתי להאדם של הסוס: מה תוכל לתן לי בעד כלי נפלאה כזו? כי הרי זה חדוש נורא ונפלא מאד, להגיע למדרגה כזו להשיג כלי שיכול להפך אפלו חיות ובהמות, שישיירו את השיר הנפלא. אמר לו האדם של הסוס הנ"ל אל הבן מלך האמתי: מה תוכל לפעל עם הכלי הזאת (הלא הוא רק) שתעשה עמה קאמעדיא [הצגה], ותקבל דינר; כי גם בהתקרבות אל הצדיק צריכים רחמים רבים לא להטעות את עצמו, כי אחד בא בשביל התכלית האמתית להיות דבוק בחי החיים בו? תברך, ולפרש את עצמו לגמרי מהעולם הזה, ולהיות דבוק רק באין סוף ברוך הוא, להפך את הגשמי לרוחני, ואחד בא כדי לקבל כסף או כבוד, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לא), שגם בהתקרבות אל הצדיק יש (הושע יד, י): "וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם"; הינו (יומא עב): זכה — נעשה לו סם חיים, לא זכה — נעשה לו סם המות; ולכן חשד האדם עם הסוס, שהבן המלך האמתי קבל את הכלי הזה, הינו התקרבות אל הצדיק בשביל קאמעדיא [משחק הצגה], ולקבל על זה כסף. אבל אני, אומר לו האדם עם הסוס, יודע דבר, שהוא טוב יותר מהכלי שלך, דהינו

יודע דבר שקבלתי מאבות אבותי, להיות מבין דבר מתוך דבר, הינו שאני יודע דבר כזה שקבלתי מאבות אבותי, שיכולים להיות עלייזה מבין דבר מתוך דבר. שפשאחד אומר איזה דבור בעלמא, יכולים עליידי הקבלה הנ"ל שיש לי, להבין דבר מתוך דבר, ועדין לא גליתי זאת לשום אדם בעולם. בכך אני אלמד אותך הדבר הזה, ואתה תתן לי הכלי הזאת הנ"ל. ונתישב

נחרי אפרסמון

שאני יודע דבר, שקבלתי מאבות אבותי, להיות מבין דבר מתוך דבר, הינו שאני יודע דבר כזה, שקבלתי מאבות אבותי, שיכולים להיות על ידי מבין דבר מתוך דבר, שפשאחד אומר איזה דבור בעלמא, יכולים עליידי הקבלה הנ"ל, שיש לי, להבין דבר מתוך דבר; הינו כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן יא): כשאדם זוכה לתקון הברית, מאיר בו הט"ל אורות, וזוכה לתבונות התורה לעמקה, שזה בחינת מבין דבר מתוך דבר, ומה גם כשאדם דבוק בו יתברך בכטול כל הרגשותיו, הוא יכול להבין מדברי הזולת את מצבו הרוחני, שזה סוד (חלין יז): רב ששת בדיק ליה בריש לישניה; רמז רמזו צדיקים, שיכולים לבדק את האדם עליידי לשונו. וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סו), שכל מה שאדם חושב, צריך לעבר דרך לשונו; ולכן היו גדולי מבחרי הצדיקים, אשר היו בטלים ומבטלים לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, מבינים דבר מתוך דבר את כל האדם, כי בזה שרק דבר וספר ספור, גלה כבר את כל מעשיו. כידוע מדרגה זו בין גדולי ומבחרי הצדיקים. ועדין לא גליתי זאת לשום אדם בעולם, בכך אני אלמד אותך הדבר הזה, ואתה תתן לי הכלי הזאת הנ"ל. [ולכאורה קשה להבין, אם האדם עם הסוס היה במדרגה גבוהה כזו, שהיה מבין דבר מתוך דבר, מה היה צריך את הכלי, שנראה למדרגה פחותה ממדרגתו, כי הרי הוא רוצה לגלות לו את המדרגה להיות מבין דבר מתוך

(הבן מלך האמת, שהיה לו הכלי הזאת כנ"ל) שבאמת הוא דבר נפלא להיות מבין דבר מתוך דבר, ונתן לו הכלי הנ"ל, והוא (הינו האדם של הסוס הנ"ל) הלך ולמדו הדבר הנ"ל להיות מבין דבר מתוך דבר:

והבן מלך האמת, מאחר שנעשה מבין דבר מתוך דבר, היה הולך שם אצל שער המדינה הנ"ל, והבין שהוא באפשר שיחגר מתניו לזה להחזיר

נחרי אפרסמון

דבר?! וכן יש להקשות, אם הייתה לו את המדרגה להיות מבין דבר מתוך דבר, מדוע הוא לא נכנס אל המדינה להפך את השם?! ואולי יש לומר, כי אם זכה האדם עם הסוס למדרגה להבין דבר מתוך דבר, עדין אין ראיה, שהוא הגיע למדרגה של הכלי, כי כל צדיק זכה למדרגה אחרת, ולכן אף שהגיע למדרגת מבין דבר מתוך דבר, אכל לא זכה אל המדרגה הזו של הכלי, שיכולים לשים אותו על כל חיה ובהמה, שישירו את השיר. ולכן הוא השתוקק להגיע אל זה, כדרך צדיקים שהם משתוקקים תמיד להגיע למדרגות חדשות, אשר לא זכו לזה עד עכשו. ובענין למה הוא לא החליף את השם של המדינה, והלא הוא זכה להיות מבין דבר מתוך דבר, יש לומר בפשיטות, כי הוא הבין שזה לא שיקף אליו, וזה לא הענין שלו. ונתישב (הבן מלך האמת, שהיה לו הכלי הזאת כנ"ל), שבאמת הוא דבר נפלא להיות מבין דבר מתוך דבר, כי זו מדרגה נוראה ונפלאה מאד, שאדם יכול להבין מכל דבר מה בפנימיות הדבר, הינו להיות מבין דבר מתוך דבר, ולכן התישב הבן מלך האמת, ונתן לו הכלי הנ"ל. והוא (הינו האדם של הסוס הנ"ל) הלך ולמדו הדבר הנ"ל, להיות מבין דבר מתוך דבר.

והבן מלך האמת, מאחר שנעשה מבין דבר מתוך דבר, היה הולך שם אצל שער המדינה הנ"ל, והבין, שהוא באפשר שיחגר מתניו לזה, להחזיר

לְהַמְדִּינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, כִּי כָּבֵד נַעֲשָׂה מִבֵּין דְּבַר מִתּוֹךְ
 דְּבַר, עַל־כֵּן הִבִּין שֶׁהוּא בְּאִפְשָׁר, אֶת־עַל־פִּי שְׁעֵדִין אִינוֹ
 יוֹדֵעַ אִיךָ וּמָה, אִיךָ יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת זֹאת, אֶת־עַל־פִּי־כֵן,
 מֵאַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה מִבֵּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, עַל־כֵּן הִבִּין שֶׁהוּא

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

לְהַמְדִּינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, כִּי כָּבֵד נַעֲשָׂה מִבֵּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, עַל־כֵּן הִבִּין
 שֶׁהוּא בְּאִפְשָׁר, אֶת־עַל־פִּי שְׁעֵדִין אִינוֹ יוֹדֵעַ אִיךָ וּמָה, אִיךָ יוֹכֵל לַעֲשׂוֹת זֹאת,
 אֶת־עַל־פִּי־כֵן מֵאַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה מִבֵּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, עַל־כֵּן הִבִּין שֶׁהוּא
 בְּאִפְשָׁר; כִּי בְּרַגַע שְׁאֵדָם זוֹכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִבְטֵל אֶת עֲצָמוֹ
 לְגַמְרֵי אֵל עֲצָם עֲצָמִיּוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּבִטּוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו, עַד שֶׁאִינוֹ
 רוֹאֶה וְאִינוֹ שׁוֹמֵעַ וְאִינוֹ מְרַגֵּשׁ כְּלוּם רַק עֲצָם אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא בְטֵל
 וּמִבְטֵל אֵל הָאֵין סוֹף, וְנַעֲשָׂה כִּפְסָא לְשִׁכְיִנַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי נַעֲשָׂה מִבֵּין דְּבַר
 מִתּוֹךְ דְּבַר, וְהוּא מִבֵּין שֶׁהוּא גַם־כֵּן יֵשׁ בְּכַחוֹ לְהַפְּךָ הַכֹּל, וּלְתַקֵּן עוֹלָם
 בְּמַלְכוּת שְׁד"י, כִּי קֹדֶם שְׁאֵדָם נַעֲשָׂה מִבֵּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, נִדְּמָה לוֹ שֶׁהוּא
 לֹא יִצְלִיחַ, וְלֹא שִׁיךְ אֵלָיו דְּבָרִים אֱלוֹ, לְהַפְּךָ אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
 אֲשֶׁר דְּבַר זֶה יְכוּל כָּל אֶחָד, כְּמֵאמָרָם ו"ל (סְנֵהֲדִין לֹז): חֲזִיב אָדָם לֹמַר
 בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם; וְאָמַר עַל זֶה רַבְּנוּ ו"ל (לְקוּטִי־מוֹתְבֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ה'):
 נִמְצָא, כְּשֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבְלֵי, צָרִיךְ אָנִי לְרֵאוֹת וּלְעֵין בְּכָל יְעַת בְּתַקּוֹן
 הָעוֹלָם, לְמַלֵּא חֶסֶד וְחֶסֶד הָעוֹלָם וּלְהַתְפַּלֵּל בְּעִבּוּרָם. וְזֶה יְכוּל לַעֲשׂוֹת כָּל בַּר
 יִשְׂרָאֵל; כִּי כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם נִבְרָאוּ בְּשִׁבְלֵי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ בְּכַחוֹ לְהַפְּךָ
 אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁד"י, אֵךְ לְפָנַי שְׁמַגִּיעַ לְמַדְרַגַת
 מִבֵּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, נִכְנָסֶת בּוֹ קְרִירוֹת וְחִלְשָׁה, וְנִדְּמָה לוֹ שֶׁהַדְּבַר קָשָׁה
 בְּשִׁבְלֵי, וְזֶה לֹא שִׁיךְ אֵלָיו, כִּי הַסֵּמ"ךְ־מ"ם שׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם כְּאִלּוֹ אֶבֶד
 מְנוּס וְתַקְנָה מְמֻנָּה, וּמִכְנִיס בּוֹ יְאוּשׁ וְחִלְשׁוֹת, כְּאִלּוֹ זֶה לֹא שִׁיךְ אֵלָיו,
 וּבְשִׁבְלֵי זֶה רַב בְּנֵי־אָדָם נִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כִּי חוֹשְׁבִים שֶׁזֶה לְמַעַלָּה
 מִהַשְּׁגָתָם וּלְמַעַלָּה מִמְּדַרְגָּתָם. אֲבָל תַּכְּף־וּמְיָד כְּשׁוֹזֻכִים לְהַגִּיעַ לְמַדְרַגַת מִבֵּין
 דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, מְבִינִים, שֶׁכָּל אֶחָד יְכוּל לְהַגִּיעַ לְכָל הַמְּדַרְגוֹת שֶׁבְּעוֹלָם —

בְּאִפְשָׁר. וְנִתְיָשֵׁב שְׂיִצְוָה לְהַנִּיחַ אוֹתוֹ לְכַנֵּס, וְהוּא יִכְנִיס
 עֲצָמוֹ לָזֶה (הֵינּוּ לְהַחְזִיר לְהַמְדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן) וּמָה יִפְסִיד
 בָּזֶה. וְאָמַר (לְאוֹתָן הָאֲנָשִׁים, שְׁלֹא רָצוּ לְהַנִּיחַ לְכַנֵּס שֵׁם שׁוֹם
 אָדָם, כִּי־אִם מִי שְׂיִחְגַּר מִתְנֵינוּ לְעִנְיַן הַנ"ל) שְׂיִנִּיחוּ אוֹתוֹ
 לְכַנֵּס, וְהוּא יִחְגַּר מִתְנֵינוּ לְעִנְיַן הַנ"ל לְהַחְזִיר אֶל הַמְדִינָה
 שֵׁם הָרֵאשׁוֹן. וְהִנִּיחוּ אוֹתוֹ לְכַנֵּס.

וְהוֹדִיעוּ אֶל הַשָּׂרִים שֶׁנִּמְצָא אִישׁ כְּזֶה שְׂרוּצָה לְחַגֵּר
 מִתְנֵינוּ לָזֶה, לְהַחְזִיר לְהַמְדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן.
 וְהִבְיִאוּהוּ אֶל הַשָּׂרִים שֶׁל הַמְדִינָה, וְאָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים:

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אִם רַק יִרְצֶה, וְאִם רַק יִהְיֶה חֲזָק בְּדַעְתּוֹ. וְנִתְיָשֵׁב הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמִתִּי, שְׂיִצְוָה
 לְהַנִּיחַ אוֹתוֹ לְכַנֵּס, וְהוּא יִכְנִיס עֲצָמוֹ לָזֶה (הֵינּוּ לְהַחְזִיר לְהַמְדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן)
 וּמָה יִפְסִיד בָּזֶה. כִּי אָדָם שְׂיִישׁ לוֹ כְּכֹר סִגְלָה, אֲסוּר לוֹ לִפְלֵ בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל,
 אֲלֹא יִהְיֶה חֲזָק מְאֹד בְּנִקְדָתוֹ, וַיִּנְסֶה לְרְאוֹת אֶת כַּחוֹ; כִּי בְּאֲמַת עֵקֶר יִרְיֶדֶת
 וּנְפִילֵת הָאָדָם הוּא, מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ מַכְחוֹ, וַיֵּשׁ לוֹ סִפְקוֹת, כְּמוֹ שְׂאָמַר
 רַבְּנוּ ז"ל (בְּשִׁירוֹ): "וְאֵל תִּהְיֶה כְּפִיל הַגְּדוֹל וְכַגְּמַל, אֲפֵלוּ כְּשִׁמְשֻׁכָּהוּ בְּחֻטְמוֹ
 הָעֶכְבֵּר לֹא יִבְעֵט בּוֹ, וְכֹל זֶה מִחֻמַּת שְׁטוּת, שְׂאִין יוֹדֵעַ מַכְחוֹ". וְאָמַר (לְאוֹתָן
 הָאֲנָשִׁים, שְׁלֹא רָצוּ לְהַנִּיחַ לְכַנֵּס שֵׁם שׁוֹם אָדָם, כִּי אִם מִי שְׂיִחְגַּר מִתְנֵינוּ לְעִנְיַן הַנ"ל),
 שְׂיִנִּיחוּ אוֹתוֹ לְכַנֵּס, וְהוּא יִחְגַּר מִתְנֵינוּ לְעִנְיַן הַנ"ל, לְהַחְזִיר אֶל הַמְדִינָה שֵׁם
 הָרֵאשׁוֹן; כִּי מֵאַחַר שֶׁהָיָה חֲזָק בְּדַעְתּוֹ עִם נִקְדָתוֹ שְׂיִישׁ בּוֹ, אֲזִי הִלֵּךְ וְאָמַר
 לָהֶם, שֶׁהוּא יְכוּל לְהַפְּךְ אֶת הַשֵּׁם שֶׁל הַמְדִינָה. וְהִנִּיחוּ אוֹתוֹ לְכַנֵּס.

וְהוֹדִיעוּ אֶל הַשָּׂרִים, שֶׁנִּמְצָא אִישׁ כְּזֶה, שְׂרוּצָה לְחַגֵּר מִתְנֵינוּ לָזֶה,
 לְהַחְזִיר לְמְדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, וְהִבְיִאוּהוּ אֶל הַשָּׂרִים שֶׁל הַמְדִינָה. וְאָמְרוּ לוֹ

תִּדְעַ שְׁגָם אֲנַחְנוּ אֵין אָנוּ טַפְשִׁים חֵם וְשְׁלוֹם, רַק שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה, הָיָה חָכֵם גָּדוֹל, מְפַלֵּג מְאֹד, אֲשֶׁר כִּנְגְדוּ הַיֵּינוּ כְּלָנוּ נַחֲשָׁבִים טַפְשִׁים, וְעַל־כֵּן הִיְתָה הַמְּדִינָה נִקְרָאת מְדִינָה טַפְשִׁית וּמֶלֶךְ חָכֵם. וְאַחֲרֵי־כֵן נִפְטַר הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, וְנִשְׂאָר הַבֶּן מֶלֶךְ, וְגַם הוּא חָכֵם, אֲבָל כִּנְגְדוּ אֵינוּ חָכֵם כָּלֵל, עַל־כֵּן נִקְרָאת הַמְּדִינָה (עַכְשָׁו) לְהַפֵּךְ: מְדִינָה חֲכָמָה וּמֶלֶךְ טַפֵּשׁ. וְהַנִּיחַ הַמֶּלֶךְ צוֹאָה, שְׁמִי שִׁימְצֵא חָכֵם כְּזֶה,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַשְּׂרִים: תִּדְעַ, שְׁגָם אֲנַחְנוּ אֵין אָנוּ טַפְשִׁים, חֵם וְשְׁלוֹם, רַק שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה, הָיָה חָכֵם גָּדוֹל מְפַלֵּג מְאֹד, אֲשֶׁר כִּנְגְדוּ הַיֵּינוּ כְּלָנוּ נַחֲשָׁבִים טַפְשִׁים, וְעַל־כֵּן הִיְתָה הַמְּדִינָה נִקְרָאת מְדִינָה טַפְשִׁית וּמֶלֶךְ חָכֵם. [זֶה סוֹבֵב עַל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁנֶּאֱמַר עָלָיו (מְלָכִים־א' ה, י): "וַיִּתְּרַב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קִדְם וּמִכָּל חֲכָמַת מִצְרַיִם, וַיִּחַפְּסֵם מִכָּל הָאָדָם"; וּבְקִמְיו הָיָה סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֹמוֹתָא, כְּמוֹבָא בְּזִהַר (נִיצָא קֵנ): דְּקִמְיָא סִיְהָרָא בְּאַשְׁלֹמוֹתָא, וּבִי מִקְדָּשָׁא אֲתַבְּנִי, וּכְדִין הִנֵּה חֲמִי שְׁלֹמֹה עֵינָא בְּעֵינָא חֲכָמָתָא]; וְאַחֲרֵי־כֵן נִפְטַר הַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, וְנִשְׂאָר הַבֶּן־מֶלֶךְ, וְגַם הוּא חָכֵם, אֲבָל כִּנְגְדוּ אֵינוּ חָכֵם כָּלֵל, [זֶה סוֹבֵב עַל רַחֲבֵעַם בֶּן שְׁלֹמֹה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (מְלָכִים־א' יב, יח): "וַיַּעֲזֹב אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר יַעֲצֹהוּ וַיַּוְעֵץ אֶת הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ וְגו', וְעַתָּה אֲבִי הַעֲמִיס עֲלֵיכֶם עַל כָּבֵד, וְאֲנִי אֲסִיף עַל עֲלֵכֶם, אֲבִי יִסַּר אֶתְכֶם בְּשׁוֹטִים, וְאֲנִי אֲיַסַּר אֶתְכֶם בְּעִקְרָבִים"]; עַל־כֵּן נִקְרָאת הַמְּדִינָה (עַכְשָׁו) לְהַפֵּךְ: מְדִינָה חֲכָמָה וּמֶלֶךְ טַפֵּשׁ, [כִּי הוּא לֹא שָׁמַע בְּעֲצַת הַזְּקֵנִים, אֲלֹא הֵלֵךְ בְּעֲצַת הַיְלָדִים. וְלָכֵן לְבִסוּף מְרָדוֹ בּוֹ הָעָם. וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְגִלָּה יב). עַל אַחֲשׁוּרוּשׁ, שֶׁהָיָה מֶלֶךְ טַפֵּשׁ, דְּאִיבְעִי לִיָּה לְקָרוּבֵי בְּנֵי מְאִתִּיהָ בְּרִישָׁא, דְּאִי מְרָדוֹ בֵּיהָ הִנֵּךְ הֵנִי הוּוּ קִימִי בְּהַדְרִיָּה; הֵינּוּ שֶׁהָיָה צְרִיף לְקָרֵב אֶת אֲנָשֵׁי עִירוֹ, כִּי אִם יַעֲשׂוּ מְרָד כִּנְגְדוֹ מִרְחוּק, שְׁעַל־כָּל־פְּנִים אֲנָשֵׁי עִירוֹ יַחֲזִיקוּ עִמּוֹ]. וְהַנִּיחַ הַמֶּלֶךְ צוֹאָה, שְׁמִי שִׁימְצֵא חָכֵם כְּזֶה,

שְׂיֹכֵל לְהַחְזִיר לְהַמְדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, הוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ,
 וְצִוָּה לְבָנוֹ, שֶׁשְׂיִמְצֵא אִישׁ כָּזֶה, יִסְתַּלֵּק הוּא מִן
 הַמְּלוּכָה, וְאוֹתוֹ הָאִישׁ יִהְיֶה נֹעֲשֶׂה מֶלֶךְ. הִינּוּ, כְּשִׂימְצֵא
 חָכָם כָּזֶה, שִׂיִּהְיֶה מִפְּלֶג בְּחֻכְמָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁכִּנְגְדוּ
 יִהְיוּ כָּלָם טַפְשִׁים, הוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ, כִּי זֶה הָאִישׁ יִכּוֹל
 לְהַחְזִיר לְהַמְדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, כִּי יִהְיוּ חוֹזְרִים וְקוֹרִין
 אוֹתָהּ מְדִינָה טַפְשִׁית וּמֶלֶךְ חָכָם, כִּי הֵם כָּלָם טַפְשִׁים
 כִּנְגְדוּ, עַל־כֵּן תִּדְעַ לְאִיזָה דְבָר אֶתָּה מְכַנִּים עֲצֻמָּה. (כַּל
 זֶה אָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים הַנִּ"ל).

וְאָמְרוּ לוֹ (הִינּוּ גַם־כֵּן הַשָּׂרִים הַנִּ"ל, כִּי כָּל זֶה הוּא הַמֶּשֶׁךְ
 דְּבַר־הֵם): הַנְּסִיּוֹן יִהְיֶה אִם אֶתָּה חָכָם כָּזֶה; הִיּוֹת

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ. וְצִוָּה לְבָנוֹ, שֶׁשְׂיִמְצֵא אִישׁ כָּזֶה, יִסְתַּלֵּק הוּא מִן הַמְּלוּכָה,
 וְאוֹתוֹ הָאִישׁ יִהְיֶה נֹעֲשֶׂה מֶלֶךְ, הִינּוּ כְּשִׂימְצֵא חָכָם כָּזֶה, שִׂיִּהְיֶה מִפְּלֶג
 בְּחֻכְמָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁכִּנְגְדוּ יִהְיוּ כָּלָם טַפְשִׁים, הוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ, כִּי זֶה
 הָאִישׁ יִכּוֹל לְהַחְזִיר לְהַמְדִינָה שֵׁם הָרֵאשׁוֹן, כִּי יִהְיוּ חוֹזְרִים וְקוֹרִין אוֹתָהּ
 מְדִינָה טַפְשִׁית וּמֶלֶךְ חָכָם, כִּי הֵם כָּלָם טַפְשִׁים כִּנְגְדוּ; כִּי עֵקֶר שְׁלָמוֹת הַמֶּלֶךְ
 הוּא, שִׂיִּהְיֶה חָכָם בְּחֻכְמַת הָאֱלֹקוֹת, וְיִהְיֶה דְבוּק בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כִּי
 הַמֶּלֶךְ כּוֹלֵל אֶת כָּל הַמְּדִינָה, וְסִפִּירַת הַמְּלָכוֹת מְאִירָה בּוֹ בְּשְׁלָמוֹת, כִּי הוּא
 מְגַלֶּה רַק אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְלָכֵן הוּא נִקְרָא חָכָם, וְלִהְפֹךְ מִי שֶׁלֹּא
 מִחְזִיק בְּזֶה כְּמוֹ הַמְּדִינָה, שֶׁלֹּא יִכּוֹלִים לְקַבֵּל אֶת דַּעְתּוֹ, הֵם נִקְרָאִים מְדִינָה
 טַפְשִׁית, עַל־כֵּן תִּדְעַ לְאִיזָה דְבָר אֶתָּה מְכַנִּים עֲצֻמָּה (כַּל זֶה אָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים
 הַנִּ"ל). וְאָמְרוּ לוֹ (הִינּוּ גַם־כֵּן הַשָּׂרִים הַנִּ"ל, כִּי כָּל זֶה הוּא הַמֶּשֶׁךְ דְּבַר־הֵם) הַנְּסִיּוֹן
 יִהְיֶה, אִם אֶתָּה חָכָם כָּזֶה, הִיּוֹת שִׂישׁ פֶּאֶן גֵּן, שֶׁנִּשְׁאָר מִן הַמֶּלֶךְ שֶׁהִיָּה, שֶׁהוּא

שִׁישׁ כָּאֵן גֵּן שְׁנֵשְׂאֵר מִן הַמֶּלֶךְ שְׁחִיָּה, שֶׁהוּא הָיָה חָכֵם
 גְּדוֹל מְאֹד, וְהֵגֶן הוּא נִפְלָא מְאֹד מְאֹד, שְׁגָדְלִים בּוֹ כְּלֵי
 מִתְּכוּת, כְּלֵי כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב, וְהוּא נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, אֲךָ
 אֵי אֶפְשָׁר לִפְנֵם בּוֹ, כִּי כְּשֶׁנִּכְנַם בּוֹ אָדָם, אֲזֵי תִכְף
 מִתְּחִילִין שָׁם לְרֹדְפוֹ, וְרֹדְפִין אוֹתוֹ וְהוּא צוֹעֵק, וְהוּא
 אֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל וְאֵינוֹ רוֹאֶה מִי רוֹדֵף אוֹתוֹ. וְכֵן הֵם
 רוֹדְפִין אוֹתוֹ עַד שְׁמִבְרִיחִין אוֹתוֹ מִן הַגֵּן, עַל־כֵּן נִרְאֶה
 אִם אִתָּה חָכֵם, אִם תּוֹכֵל לִפְנֵם אֶל הַגֵּן הַזֶּה. וְשָׂאל אִם

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הָיָה חָכֵם גְּדוֹל מְאֹד; וְהֵגֶן הוּא נִפְלָא מְאֹד מְאֹד, שְׁגָדְלִים בּוֹ כְּלֵי מִתְּכוּת,
 כְּלֵי כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב, וְהוּא נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, אֲךָ אֵי אֶפְשָׁר לִפְנֵם בּוֹ, כִּי
 כְּשֶׁנִּכְנַם בּוֹ אָדָם, אֲזֵי תִכְף מִתְּחִילִין שָׁם לְרֹדְפוֹ, וְרֹדְפִין אוֹתוֹ, וְהוּא צוֹעֵק,
 וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל וְאֵינוֹ רוֹאֶה מִי רוֹדֵף אוֹתוֹ, וְכֵן הֵם רוֹדְפִין אוֹתוֹ, עַד
 שְׁמִבְרִיחִין אוֹתוֹ מִן הַגֵּן; הַגֵּן הַזֶּה סוֹכֵב עַל עוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא כְּגֵן נִפְלָא
 מְאֹד, כִּי בּוֹ גְּדָלִים כָּל מֵינֵי כְּלִים יָפִים וְנִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד, וַיֵּשׁ לוֹ כָּל
 מֵינֵי תַעֲנוּגִים, אֲךָ כָּל אֶחָד יָכוֹל לְהַגִּיעַ לָזֶה, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כב): הַגִּיָּהוּס וְהַגֵּן־עֵדֶן הֵם בְּזֵה הָעוֹלָם, וְלִכֵּן רַב
 בְּנֵי־אָדָם מְרַגִּישִׁים גַּם אֶת הַגִּיָּהוּס, כִּי הֵם נִרְדְּפִים מִצַּד עֲצָמָם, וְכִמוֹכָא
 בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיט), כְּנִרְאֶה שֶׁכָּאֵן הוּא הַגִּיָּהוּס,
 כְּפִי שְׁעוֹבֵר עַל בְּנֵי־אָדָם מֵה שְׁעוֹבֵר, כִּי מֵאֵז שֶׁאָדָם הִרְאִשׁוֹן נִתְקַלֵּל, וְנֶאֱמַר
 אֲצִלוּ (בְּרֵאשִׁית ג, כד): "וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם וַיִּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגֵן־עֵדֶן אֶת הַפְּרִכִּים,
 וְאֶת לֶהֱט הַחֶרֶב הַמִּתְּהַפֵּקֶת לְשֹׁמֵר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים", אֲזֵי כָּל אֶחָד סוֹבֵל
 כָּאֵן בְּזֵה הָעוֹלָם מֵה שְׁסוֹבֵל, וְתִכְף־וּמֵיד כְּשֶׁרוֹצֶה לְהַכְּנִס וּלְהַרְגִישׁ אֶת טַעַם
 פְּנִימִיּוֹת הָעוֹלָם, וְלִהְנוֹת מִמֶּנּוּ, תִּכְף־וּמֵיד מִתְּחִילִים לְגַרֵּשׁ אוֹתוֹ, וְהוּא אֶפְלוּ
 אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי מְגַרֵּשׁ אוֹתוֹ, וְרֹדְפִים אוֹתוֹ, וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ מִי רוֹדֵף אוֹתוֹ, עַל־כֵּן
 נִרְאֶה אִם אִתָּה חָכֵם, אִם תּוֹכֵל לִפְנֵם אֶל הַגֵּן הַזֶּה. וְשָׂאל הַבֶּן־מֶלֶךְ אֶת

מִבֵּימ אֶת הָאָדָם הַנִּכְנָס. אָמְרוּ לוֹ, שְׁהַעֲקֹר שְׂרוּדְפִין
 אוֹתוֹ, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל מִי וְמִי רוֹדֵף אוֹתוֹ, וּבוֹרַח
 בְּבַחֲלָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי כֵן סִפְרוּ לָהֶם בְּנֵי-אָדָם שְׂנֵיכְנָסוּ
 לְשֵׁם.

וְהִלֵּךְ אֶל הַגֵּן (הֵינּוּ זֶה הַגֵּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת) וְרָאָה שֵׁישׁ לוֹ
 חוֹמָה סְבִיב, וְהִשְׁעֵר פְּתוּחַ, וְאִין שֵׁם שׁוֹמְרִים, כִּי
 בּוֹדָאִי אִין צְרִיכִים שׁוֹמְרִים לְזֶה הַגֵּן. וְהָיָה הוֹלֵךְ אֶצֶל
 הַגֵּן, וְהִסְתַּכַּל וְרָאָה, שְׁעוֹמֵד שֵׁם אֶצֶל הַגֵּן אָדָם, הֵינּוּ

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַשָּׂרִים: אִם מִבֵּימ אֶת הָאָדָם הַנִּכְנָס, [כִּי אִם מִבֵּימ, סִימָן שֵׁישׁ שְׁמָה בְּעֵלִי
 בַּחִירָה, וְהוּא רָצָה לְהִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר הַקּוֹרָה בְּזֶה, וְלִכֵּן אִם מִבֵּימ, סִימָן
 שְׁזֶה מִבְּעֵלִי בַּחִירָה]. אָמְרוּ לוֹ, שְׁהַעֲקֹר שְׂרוּדְפִין אוֹתוֹ, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל
 מִי וְמִי רוֹדֵף אוֹתוֹ, וּבוֹרַח בְּבַחֲלָה גְדוֹלָה מְאֹד, [שְׁזוֹ קָלְלָה מִהִתּוֹכְתָה (וַיִּקְרָא
 כו, יז): "וְנִתְתִי פְּנֵי בְּכֶם, וְנִגַּפְתֶּם לְפָנַי אִיבִיכֶם, וְרָדוּ בְּכֶם שְׁנְאִיכֶם, וְנִסְתַּתֶּם
 וְאִין רֹדֵף אֶתְכֶם" וְגו', "וְרֹדֵף אֶתְכֶם קוֹל עֲלֵה גֵדֵף, וְנָסוּ מִנִּסְתַּת חֶרֶב, וְנִפְלוּ
 וְאִין רֹדֵף, וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאֶחָיו כְּמִפְּנֵי חֶרֶב וְרֹדֵף אִין"; כִּי כֵן סִפְרוּ לָהֶם בְּנֵי
 אָדָם שְׂנֵיכְנָסוּ לְשֵׁם, כִּי הֵם לֹא נִכְנְסוּ שְׁמָה, רַק הִיָּתָה שְׁמוּעָה מִבְּנֵי אָדָם
 שְׁהָיוּ שֵׁם, שְׁזֶה אַחַד מִהַדְּמִיוֹנוֹת הַכִּי גְדוֹלִים שֵׁישׁ בְּעוֹלָם, שְׁאָדָם לֹא רָאָה
 בְּעֵצְמוֹ, אֲלֵא הוּא אוֹמֵר בְּשֵׁם אַחֲרִים, שְׁאָמְרוּ וְסִפְרוּ, שְׁכְּשְׁנֵיכְנָסִים שְׁמָה
 רוֹדְפִים אוֹתוֹ, עַד שֶׁהוּא מִכְרַח לְבָרַח.

וְהִלֵּךְ אֶל הַגֵּן (הֵינּוּ זֶה הַגֵּן מֶלֶךְ הָאֱמֶת), וְרָאָה שֵׁישׁ לוֹ חוֹמָה סְבִיב וְהִשְׁעֵר
 פְּתוּחַ, וְאִין שֵׁם שׁוֹמְרִים, כִּי בּוֹדָאִי אִין צְרִיכִים שׁוֹמְרִים לְזֶה הַגֵּן, מֵאַחַר
 שֵׁישׁ פֶּחַד, שְׁמִי שְׂרַק יִכְנַס יְרֹדְפוֹ אוֹתוֹ, וְיִגִּיסוּ אוֹתוֹ הַחוּצָה. וְהָיָה הוֹלֵךְ
 אֶצֶל הַגֵּן, וְהִסְתַּכַּל וְרָאָה, שְׁעוֹמֵד שֵׁם אֶצֶל הַגֵּן אָדָם, הֵינּוּ שְׁהָיָה מְצִיר שֵׁם

שְׁהִיָּה מְצִיר שָׁם אָדָם, וְהִסְתַּכַּל וְרָאָה, שְׁלַמְעֵלָה מֵעַל
הָאָדָם יֵשׁ דָּף (שְׁקוּרִין "טאבליצע" לוח עין), וְכָתוּב שָׁם, שְׁזָה
הָאָדָם הָיָה מֶלֶךְ לְפָנָי כַּמָּה מְאוֹת שָׁנִים, וּבִימֵי הַמֶּלֶךְ הָיָה
הָיָה שְׁלוֹם, כִּי עַד אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ הָיוּ מְלַחְמוֹת, וְכֵן אַחֲרָיו
הָיוּ מְלַחְמוֹת, וּבִימֵי הַמֶּלֶךְ הָיָה הָיָה שְׁלוֹם.

וְהִתְבּוֹנֵן מֵאַחַר שֶׁכָּבַר נַעֲשָׂה מִבֵּין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר
כַּנֶּ"ל, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּזֵה הָאָדָם, שֶׁכְּשֶׁנִּכְנָסִין
לְגֹן וְרוֹדְפִין אוֹתוֹ, אֵין צְרִיכִין לְבָרַח כָּלֵל, רַק לַעֲמֹד
עַצְמוֹ אֶצֶל הָאָדָם, וְעַל־יְדֵי זֶה יִנָּצֵל. וְיִזְתֵּר מִזֶּה, שָׁאֵם

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

אָדָם, וְהִסְתַּכַּל וְרָאָה, שְׁלַמְעֵלָה, מֵעַל הָאָדָם — יֵשׁ דָּף, (שְׁקוּרִין טאבליצע
[לוח]), וְכָתוּב שָׁם, שְׁזָה הָאָדָם הָיָה מֶלֶךְ לְפָנָי כַּמָּה מְאוֹת שָׁנִים, וּבִימֵי הַמֶּלֶךְ
הָיָה הָיָה שְׁלוֹם, כִּי עַד אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ הָיוּ מְלַחְמוֹת, וְכֵן אַחֲרָיו הָיוּ מְלַחְמוֹת,
וּבִימֵי הַמֶּלֶךְ הָיָה הָיָה שְׁלוֹם. וְהִתְבּוֹנֵן, מֵאַחַר שֶׁכָּבַר נַעֲשָׂה מִבֵּין דָּבָר מִתּוֹךְ
דָּבָר כַּנֶּ"ל, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּזֵה הָאָדָם, שֶׁכְּשֶׁנִּכְנָסִין לְגֹן וְרוֹדְפִין אוֹתוֹ, אֵין
צְרִיכִין לְבָרַח כָּלֵל, רַק לַעֲמֹד עַצְמוֹ אֶצֶל הָאָדָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִנָּצֵל; הָאָדָם
הָיָה מְרַמֵּז עַל הַצְּדִיק, שֶׁעָלִיו נֶאֱמַר (קֹהֶלֶת יב, ג): "כִּי זֶה כָּל הָאָדָם"; וְדָרְשׁוּ
עַל זֶה חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרָכוֹת ו:): מֵאֵי 'כִּי זֶה כָּל הָאָדָם'? אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
אָמַר הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִיל זֶה. רַבִּי אַבָּא
בַּר כַּהֲנָא אָמַר: שְׁקוּל זֶה כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאי אוֹמַר:
וְאָמַרִי לֵה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן זֹמַא אוֹמַר: כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְצוּוֹת
לְזֶה. וְלִכֵּן אִם מִתְחִילִים לְרַדֵּף אֶת הָאָדָם וּלְגַרֵּשׁ אוֹתוֹ מִהֶגֶן, שְׁזָה הָעוֹלָם
הָיָה, עָלָיו לַעֲמֹד עַל יַד הָאָדָם שְׁזָה הַצְּדִיק, וְעַל יְדוֹ יִנָּצֵל, שְׁלֹא יוֹכְלוּ
לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוֹם רַע; כִּי בְּאֵמֶת מִי שְׁזוֹכָה לְהִיוֹת מְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת,
שֶׁהוּא הָאָדָם, שֶׁכָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׁבִילוֹ, הוּא אֵינוֹ מְפַחֵד

יִקְחוּ אֶת הָאָדָם הַזֶּה וַיַּעֲמִידוּ אוֹתוֹ לִפְנֵי בְּתוּךְ הַגֶּן הַזֶּה, אַזִּי יוּכַל כָּל אָדָם לִפְנֵי בְּשָׁלוֹם אֶל הַגֶּן הַזֶּה. (כָּל זֶה

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

משום דבר, אלא מסתובב בזה העולם, וזוכה לראות את הטוב של הבריאה, ואף אחד אינו מגרש אותו, כי כל מי שחטא, נופל עליו פחד, וההכרח לו לרוץ ולברח בבקלה גדולה מאד, והוא אינו יודע אפלו מי רודף אותו, והכל מחמת רבוי עוונותיו, שעל-ידי-זה ברא קלפות ומשחיתים שהם נוקמים בו, ומגרשים אותו החוצה, והוא מסתובב בזה העולם נע ונד כמו קין, כי אינו מוצא את מקומו. מה שאין פן בשאדם מקרב אל הצדיק האמת, שהוא האדם, המגלה אשר מלא כל הארץ כבודו, ואין מה לפחד משום דבר, כי הכל ממנו יתברך, וכמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נו): כשיש לאדם לב, אין שיף אצלו מקום כלל, כי אדרבה הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו, ולכן אין ראוי לאדם להגיד שהמקום הזה לא טוב בעדו, כי בכל מקום יכולים למצא את הקדוש-ברוך-הוא, וכל זה מגלה הצדיק האמת, שהוא האדם. ולכן אם אדם נמצא בזה העולם בצרה שרודפים אותו, אין עצה אחרת, אלא להעמיד את עצמו אצל האדם, ואז יוכל להפגס לתוך הגן, שזה העולם הזה, שנדמה לגן נפלא מאד. והבין הבן מלך האמתי, אשר יותר מזה, שאם יקחו את האדם הזה, ויעמידו אותו לפני בְּתוּךְ הַגֶּן הַזֶּה, אַזִּי יוּכַל כָּל אָדָם לִפְנֵי בְּשָׁלוֹם אֶל הַגֶּן הַזֶּה, הינו אם מכניסים את האדם, שהוא הצדיק, לתוך חיי יום יום, כי משתמשים עם עצותיו הקדושות בחיי יום יום, על-ידי-זה כל אדם כבר יכול להפגס לתוך הגן, ואף אחד כבר לא ירדף אותו, כי כשאוחזים בעצות הצדיק האמת, אין מה לפחד משום דבר שבעולם; כי הצדיק הוא המגלה את אמתת מציאותו יתברך, ואיך שמלא כל הארץ כבודו, וצריכים רק לדבר אליו יתברך, ואז אין מה לפחד משום דבר שבעולם. וכל אלו שמפחידים אותו, זה רק דמיון אחד גדול, וזה בא מחמת עוונותיו המרבים, שברא קלפות ומשחיתים, שהם רודפים אותו. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'), שעוונותיו של אדם חקוקים על עצמותיו, ואלו מה שרודפים אותו, כמו שכתוב (תהלים

הבין זה הכן מלך האמת עלידי שהיה מבין דבר מתוך דבר
 פנ"ל). והלך ונכנס אל הגן. ותכף פשהתחילו לרדפו, הלך
 ועמד אצל האדם הנ"ל, שעומד אצל הגן מבחוץ,
 ועלידי זה יצא בשלום בלי פגע כלל. פי אחרים,
 פשנכנסו לגן והתחילו לרדפם, היו בורחים בבהלה
 גדולה מאד, והיו מפים ונלקים עלידי זה, והוא יצא
 בשלום ושלוח עלידי שעמד עצמו אצל האדם הנ"ל.

נחרי אפרסמון

לה, כב): "תמותת רשע רעה", מי ממית את הרשע? הרעה שעשה. כמו-כן
 מי מפחיד את האדם שיפחד מכל דבר? עוונותיו. כמו שכתוב (ירמיה ח):
 "עוונתיכם הטו אלה", וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ס): "ההוא
 תלמידא דהנה קא אזיל בתריה דרבי ישמעאל ברבי יוסי בשוקא דציון,
 חזיה דקא מפחיד, אמר ליה: חטאה את, דכתיב (ישעיה לג, יד): "פחדו בציון
 חטאים"; (כל זה הבין זה הכן מלך האמת. עלידי שהיה מבין דבר מתוך דבר, פנ"ל).
 והלך ונכנס אל הגן; ותכף פשהתחילו לרדפו, הלך ועמד אצל האדם הנ"ל,
 שעומד אצל הגן מבחוץ, ועלידי זה יצא בשלום, בלי פגע כלל. פי אחרים,
 פשנכנסו לגן והתחילו לרדפם, היו בורחים בבהלה גדולה מאד, והיו מפים
 ונלקים עלידי זה איש מחבירו, כי ברחו מרב בהלה, ולכן "וכשלו איש
 באחירו", ולא שהכה אותם, אלא מרב פחד שנפל עליהם הכו זה את זה,
 וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (שפת ס): "במערה היו יושבין, ושמעו קול
 מעל גבי המערה, כסבורין היו שבאו עליהם אויבים, דחקו זה בזה, והרגו
 זה את זה, יותר ממה שהרגו בהן אויבים; והוא יצא בשלום ושלוח, עלידי
 שעמד עצמו אצל האדם הנ"ל; פי כשעומדים על יד הצדיק, הוא מחדיר
 בהם אמונה פשוטה, שמלא כל הארץ כבודו, ואין בלעדיו יתברך כלל,
 ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ולכן אין מה לפחד, פי מה יעשה
 לו האדם. וכמו שכתוב (תהלים קיח, ו): "הנני"ה לי לא אירא, מה יעשה לי

והשרים ראו ותמהו על שיצא בשלום. ואזי צוה (זה הכן מלך האמת) לקח את האדם הנ"ל ולהעמיד אותו בפנים בתוך הגן, וכן עשו. ואזי עברו כל השרים בתוך הגן ונכנסו ויצאו בשלום, בלי פגע כלל.

נחרי אפרסמון

אדם"; ואמרו תכמינו הקדושים (מדרש תהלים קיח, סימן ט): אברהם אמר: הוי"ה לי לא אירא, מה יעשה לי נמרוד; יצחק אמר: הוי"ה לי לא אירא, מה יעשה לי אבימלך; יעקב אמר: הוי"ה לי לא אירא, מה יעשה לי ולבן; דוד אמר: הוי"ה לי לא אירא, מה יעשה לי גלית; כי הם התדירו בעצמם כל-כף את אמתת מציאותו יתברך, עד ששום דבר בעולם לא היה יכול להפחיד אותם. וזו מעלת האדם שמקרב אל הצדיק, שמחזיר בו אמונה פשוטה בו יתברך, עד שאינו מפחד משום בריה, פי מה יעשה לי אדם. והשרים ראו ותמהו על שיצא בשלום. ואזי צוה (זה הכן מלך האמת) לקח את האדם הנ"ל, ולהעמיד אותו בפנים בתוך הגן; כי זו מעלת הכן מלך האמת, שלא די לו שהוא בעצמו יודע את הסוד, שכשמתחילים לרדף את האדם, אזי צריכים להעמיד עצמו אצל האדם שהוא הצדיק, אלא מקים (משלי ג, כז): "אל תמנע טוב מבצליו, בהיות לאל ידך לעשות"; שרוצה לזכות גם את אחרים, שגם הם יוכלו להסתובב בזה העולם בלי פחד ואימה יתרה, על-ידי שיגלה ויפרסם להם את האדם, שהוא הצדיק האמת. הינו שיכניסו את הצדיק האמת בתוך הגן, שכלם ידעו מהצדיק האמת. ולכן צוה שיקחו את האדם שהוא הצדיק, ויעמידו אותו בפנים בתוך הגן. שזו מעלת האדם שמקרב אל הצדיק האמת, שאינו מסתפק בזה שרק הוא יודע מהצדיק האמת, אלא עז חפצו ורצונו, שכלם ידעו מהאדם הזה, שהוא הצדיק האמת, וכלם יוכלו כבר להפגס בעולם הזה שהוא הגן נפלא, שיכולים לראות בזה את אמתת מציאותו יתברך, אשר דומם, צומח, חי, מדבר, זה עצם עצמיות אלקותו יתברך, ולא יהיה להם שום פחד משום דבר. וכן עשו, שהכניסו את האדם שהוא הצדיק האמת בתוך הגן, ואזי עברו כל השרים בתוך הגן, ונכנסו ויצאו בשלום, בלי פגע כלל. [ובאמת

זה סוד מה שאמרו חכמינו הקדושים (חגיגה טו): ארבעה נכנסו בפרדס, ואלו הן: בן עזאי, וכן זומא, אחר, ורבי עקיבא וכו'; בן עזאי — הציץ ומת, עליו הפתוב אומר (תהלים קטז, טו): "יָקַר בְּעֵינֵי הַנְּיָ"ה הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו"; בן זומא — הציץ ונפגע, ועליו הפתוב אומר (משלי כה, טז): "דָּבַשׁ מִצֶּאֱת אָכַל דִּיגָה, פֶּן תִּשְׁבַּעְנָה וְהִקְאֲתוּ". (כי להם היה רבוי אור, שעלו למעלה ממדרגתם); אחר — קצץ בנטיעות (שכפר בעקר); רבי עקיבא — יצא בשלום; כי בזה העולם, יכולים למצא את הקדוש-ברוך-הוא בכל פרט מפרטי הבריאה, שזה סוד פרד"ס: פ'שט, ר'מז, ד'רש, ס'וד, ש'יש בתוף הגן, שהיא התורה, וכמוכא (תקוני-זהר, תקון ג): "וַיִּטַּע הַנְּיָ"ה אֱלֹקִים גֶּן", דא אורייתא דבכתב, "עדן" דא עדונא דאורייתא; הינו כי כל התורה שבכתב, שבה מבארים כל התרי"ג מצוות הנמצאות בעולם הזה, זה בעצמו הגן הנפלא, כי יש ג'ן פרשיות בתורה שבכתב, וכשמכניסים את הרוחניות בהם, זה תורה שבעל-פה, זה עדן, עדונא דנחלי עלאה, וכשזוכה להיות דבוק בו יתברך, אז הוא יכול להתענג בזיו שכונת עזו יתברך, ורואה איה שבכל פרט מפרטי הבריאה, יש בזה אלקות. אף לא כל אחד זוכה לזה, כי לפעמים זה אצל האדם רבוי אור, שזה נקרא שמגרשים אותו מהגן, כי הוא אינו יכול לתפס את האורות שמצויים שם. וכן להפך, יש אחד שדיקא מרובי אור מסנוור אותו וכופר בכל, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב), שזה (בראשית כו, א): "וַתַּכְהִין עֵינָיו מֵרֵאֲתָה", מחמת שנתקרר ביותר אל האור אלקות, אזי האור מכה עיניו ומזיק לו, כמו שאדם מסתכל בעצם השמש, אור השמש מזיק לעיניו, מה שאין כן רבי עקיבא, היה נכנס בשלום ויצא בשלום, כי הוא החזיק את עצמו ביחד עם כלל נשמות ישראל, כמו שלמד את תלמידיו, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה, פרשה כ"ד, סימן ז'), רבי עקיבא אומר (ויקרא יט, יח): "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ" — זה כלל גדול בתורה; וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א'), שאמר הקדוש-ברוך-הוא למשה, אחז בכסא כבודי, הינו שיאחז את עצמו בשרשי נשמות ישראל, ועל-ידי-זה לא יוכלו להזיקו המלאכים, כי כשמתאחדים יחד עם נשמות ישראל, לא יכולים לעשות לו שום דבר, ולכן דיקא רבי עקיבא, שהעמיד את כל התורה פלה על "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ", היה יכול להפגס בשלום ולצאת בשלום].

אָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים: אֶף-עַל-פִּי-כֶן, אֶף-עַל-פִּי שְׂרָאִינוּ מִמֶּךָ
 דְּבַר כְּזֶה, אֶף-עַל-פִּי-כֶן, בְּשִׁבִיל דְּבַר אֶחָד אֵין
 רְאוּי לְתַן לָךְ הַמְּלוּכָה. נְנִסָּה אוֹתָךְ עוֹד בְּדַבַּר אֶחָד.
 אָמְרוּ לוֹ: הֵיזֵת שְׂיִש כָּאן כֶּסֶף מִהַמֶּלֶךְ שְׁהִיָּה, וְהַכֶּסֶף
 גְּבוּהָ מְאֹד, וְאַצֵּל הַכֶּסֶף עוֹמְדִים כָּל מֵינֵי חַיּוֹת וְעוֹפּוֹת
 שֶׁל עֵץ (הֵינּוּ שְׁהֵם חֲתוּכִים וּמְתַקְנִים מִן עֵץ. (בְּלַעֲזוֹ:
 "אוֹיִסְגְּשְׁנִיצֵט")) וְלִפְנֵי הַכֶּסֶף עוֹמֵד מִטָּה, וְאַצֵּל הַמִּטָּה עוֹמֵד

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אָמְרוּ לוֹ הַשָּׂרִים: אֶף-עַל-פִּי-כֶן, אֶף-עַל-פִּי שְׂרָאִינוּ מִמֶּךָ דְּבַר כְּזֶה,
 שְׁתַּקְנֵת תַּקוּן נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, שְׁכַלְס יְכוּלִים כְּכַר לְהַכְנִס לְתוֹךְ הַגָּן, וְאֵין
 לָהֶם מָה לְפַחַד, אֶף-עַל-פִּי-כֶן בְּשִׁבִיל דְּבַר אֶחָד אֵין רְאוּי לְתַן לָךְ הַמְּלוּכָה;
 כָּאן רוֹאִים רְשָׁעוֹת בְּנֵי אָדָם, הָרִי קָדָם שְׁגָלָה לָהֶם הֵבִן מֶלֶךְ הָאֱמִתִּי אֵת סוּד
 הָאָדָם, אַזִּי פָּחַדוּ לְהַכְנִס, כִּי רָדְפוּ אוֹתָם עַד חֲרָמָה, וְהֵם לֹא יָדְעוּ אֶפְלוּ מִי
 רוֹדֵף אוֹתָם, וְאַחַר שֶׁקָּרַב אוֹתָם אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי, עֲדִין רָצוּ לְנִסּוֹת אוֹתוֹ
 עִם עוֹד נִסְיוֹן. וְזֶה בָּא מִפְּגַם אֲמוּנַת חֲכָמִים, כִּי מֵאַחַר שֶׁאָדָם זוֹכֶה כְּכַר
 לְהֵיזֵת מִקְרָב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי, שֶׁהוּא הָאָדָם אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא
 אֶלָּא בְּשִׁבִילוֹ, מָה צְרִיכִים עוֹד יוֹתֵר מִזֶּה?! אֲבָל אֲצֵל כָּל אֶחָד יֵשׁ רְשָׁעוֹת
 מְעוֹנְנוֹתָיו, וְאַפְלוּ שֶׁכְּכַר רוֹאֶה דְּבַר נִפְלָא כְּזֶה, שֶׁהוּא יְכוּל לְרְאוֹת וּלְהַרְגִישׁ
 אֵת אֱמִתּוֹ מִצִּיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ עַל-יְדֵי הָאָדָם, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי, וְלֹא יִירָא
 וְלֹא יִפְחַד יוֹתֵר לְהַכְנִס לְגָן, עִם כָּל זֹאת עֲדִין יֵשׁ בּוֹ קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת, וְרוֹצֵה
 עוֹד לְנִסּוֹת אֵת הֵבִן מֶלֶךְ הָאֱמִתִּי. וְלָכֵן אָמְרוּ: נְנִסָּה אוֹתָךְ עוֹד בְּדַבַּר אֶחָד;
 כִּי חָשְׁבוּ פֶּן וְאוּלֵי זֶה מִקְרָה, וְאַף שֶׁזֶה דְּבַר נִפְלָא מְאֹד לְהִרְאוֹת וּלְגַלּוֹת
 דְּבַר כְּזֶה, עִם כָּל זֹאת חָשְׁשׁוּ פֶּן וְאוּלֵי כּוֹן לְפִי חֲכָמָתוֹ. אָמְרוּ לוֹ: הֵיזֵת שְׂיִש
 כָּאן כֶּסֶף מִהַמֶּלֶךְ שְׁהִיָּה, (הֵינּוּ הַמֶּלֶךְ הַשָּׂאִיר אַחֲרָיו כֶּסֶף), וְהַכֶּסֶף גְּבוּהָ מְאֹד,
 וְאַצֵּל הַכֶּסֶף עוֹמְדִים כָּל מֵינֵי חַיּוֹת וְעוֹפּוֹת שֶׁל עֵץ (הֵינּוּ שְׁהֵם חֲתוּכִים וּמְתַקְנִים
 מִן עֵץ. בְּלַעֲזוֹ: אוֹיִסְגְּשְׁנִיצֵט), וְלִפְנֵי הַכֶּסֶף עוֹמֵד מִטָּה, וְאַצֵּל הַמִּטָּה עוֹמֵד שְׁלֶחַן,

שִׁלְחָן, וְעַל הַשִּׁלְחָן עוֹמֵד מְנוֹרָה. וּמִן הַכֶּסֶף יוֹצְאִים
 דְּרָכִים כְּבוֹשִׁים (שְׁקוֹרִין "גִּשְׁלֹאֲגִינִי וְוַעֲגִין"), וְהַדְּרָכִים הֵם
 בְּנוּיִים בְּבִנְיַן חוֹמָה (הֵינּוּ "גִּימּוּאִירֵטִי וְוַעֲגִין"), וְאֵלוֹ הַדְּרָכִים
 יוֹצְאִים מִן הַכֶּסֶף לְכָל צַד, וְאִין אָדָם יוֹדֵעַ כָּלֵל מָה עֲנִין
 הַכֶּסֶף הַזֶּה עִם הַדְּרָכִים הַלָּלוּ, וְאֵלוֹ הַדְּרָכִים, כְּשֶׁהֵם

נְחָרִי אֶפְרַסְמוֹן

וְעַל הַשִּׁלְחָן עוֹמֵד מְנוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוֹ אֶצֶל אֱלִישַׁע הַנָּבִיא (מְלָכִים-ב' ד, י):
 "נַעֲשֶׂה נָא עֲלֵית קִיר קִטְנָה, וְנָשִׂים לוֹ שֵׁם מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף וּמְנוֹרָה, וְהָיָה
 בְּבֹאוֹ אֲלֵינוּ יְסוּר שְׁמָה"; וּמוֹבָא בְּזֶהֱר (בְּשִׁלַּח מ.ד.): בְּגִין דְּאִיהוּ תְּקוּנָא
 דְּשְׁכִינְתָא, וְזֶה אֲשֶׁר מִטָּה, שִׁלְחָן, כֶּסֶף, מְנוֹרָה — רְאֵשֵׁי תְּבוּת: מִשְׁכֹּוֹ,
 וּמוֹבָא בְּזֶהֱר (פְּנִיחַס רמט:): עַל הַפְּסוּק (שְׁמוֹת יב, כא): "מִשְׁכּוֹ וְקָחוּ" וְגו', מֵאִי
 מִשְׁכּוֹ? כְּמֵאן דְּמִשִּׁיף מֵאַתֵּר אַחְרָא לְאַתֵּר דָּא, מִשְׁכּוֹ יוֹמִין עֲלָאִין לְגַבֵּי יוֹמִין
 תְּתָאִין, כְּמוֹ שִׁישׁ תְּעֻנוּג לְמַעְלָה בְּיוֹמִין עֲלָאִין, שְׁמַרְגִישִׁין רוּחְנִיּוֹת חֵיוֹת
 אֱלֻקוֹת, כְּמוֹ-כֵן אִם אָדָם זוֹכֶה, הוּא מְרַגִּישׁ גַּם כָּאֵן בְּיוֹמִין תְּתָאִין בְּכָל יוֹם
 יוֹם תְּעֻנוּג וְעֵנֵג רוּחְנִי, חֵיוֹת אֱלֻקוֹת. וְכֵמוֹ שֶׁאָדָם מִתְּעַנֵּג מִמִּטָּה, שִׁלְחָן,
 כֶּסֶף וּמְנוֹרָה, שֶׁאָדָם צְרִיף אֶת זֶה בְּחַיֵּי יוֹם יוֹם, כִּף אִם זוֹכֶה לְהַמְשִׁיף בְּהֵם
 רוּחְנִיּוֹת חֵיוֹת אֱלֻקוֹת, וְהוּא יוֹדֵעַ, שֶׁכָּל אֵלוֹ הָאֲרַבְעָה: מִטָּה, שִׁלְחָן, כֶּסֶף
 וּמְנוֹרָה — רְאֵשֵׁי תְּבוּת: מִשְׁכֹּוֹ, שְׁמַמְשִׁיף בְּהֵם חֵיוֹת אֱלֻקוֹת, וְיוֹדֵעַ
 שֶׁאֵלוֹ הֵם כֶּסֶף לְשְׁכִינְת עֵזוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִתְּעַנֵּג בְּהֵם עֵנֵג רוּחְנִי.
 וְכֵמוֹבָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרֵי ת"ו"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת שְׁבֵת, הַלְכָה ג', אוֹת יא): מִשְׁכֵּן הוּא
 רְאֵשֵׁי תְּבוּת: מִטָּה, שִׁלְחָן, כֶּסֶף, גִּיר, שְׁזוֹ הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁיִמְשִׁיף הָאָדָם אֶת
 אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהֵם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה יְחִוּד עֲלִיוֹן, כִּי כָל מָה
 שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה כָּאֵן לְמִטָּה, צְרִיף לְהֵיוֹת מְקַשֵּׁר וּמִיְחָד לְמַעְלָה. וּמִן הַכֶּסֶף
 יוֹצְאִים דְּרָכִים כְּבוֹשִׁים (שְׁקוֹרִין גִּשְׁלֹאֲגִינִי וְוַעֲגִין), וְהַדְּרָכִים הֵם בְּנוּיִים בְּבִנְיַן
 חוֹמָה (הֵינּוּ גִימּוּאִירֵטִי וְוַעֲגִין), וְאֵלוֹ הַדְּרָכִים יוֹצְאִים מִן הַכֶּסֶף לְכָל צַד, וְאִין
 אָדָם יוֹדֵעַ כָּלֵל מָה עֲנִין הַכֶּסֶף הַזֶּה עִם הַדְּרָכִים הַלָּלוּ; כִּי זֶה פְּלֵא גְדוֹל,
 אִיךָ שֶׁמְכֶסֶף יְכוּלִים לְצַאת דְּרָכִים לְכָל צַד. וְאֵלוֹ הַדְּרָכִים, כְּשֶׁהֵם יוֹצְאִים

ויוצאים ומתפשטים להלן איזה שעור, עומד שם אריה של זהב, ואם ילך ויתקרב אצלו איזה אדם, אזי יפתח את פיו ויבלענו. ולהלן מן אותו האריה מתפשט הדרך עוד להלן יותר, וכן בשאר הדרכים היוצאים מן הכסא, הינו שגם הדרך השני היוצא מן הכסא לצד אחר, הוא גם-כן כן. כשמתפשט ונמשך הדרך איזה שעור, עומד שם מין חיה אחר, כגון לביא של מיני מתכות, ושם גם-כן אי אפשר להתקרב אליו כנ"ל. ולהלן מתפשט הדרך יותר, וכן בשאר הדרכים. ואלו הדרכים הם מתפשטים והולכים בכל המדינה כלה, ואין שום אדם

גהרי אפרסמון

ומתפשטים להלן איזה שעור, עומד שם אריה של זהב, ואם ילך ויתקרב אצלו איזה אדם, אזי יפתח את פיו ויבלענו; כי כן נתקן בחכמה עמקה, שאף אחד אינו יכול להגיע אל הכסא, כי אם יתקרב אל הכסא איזה אדם, אזי האריה יבלענו. ולהלן מן אותו האריה מתפשט הדרך עוד להלן יותר, כי בהמשך יש עוד דרך, וכן בשאר הדרכים היוצאים מן הכסא, הינו שגם הדרך השני, היוצא מן הכסא לצד אחר, הוא גם-כן כן, כשמתפשט ונמשך הדרך איזה שעור, עומד שם מין חיה אחר, כגון לביא של מיני מתכות, ושם גם-כן אי אפשר להתקרב אליו כנ"ל; כי החיה שעומדת שם תבלענו. ולהלן מתפשט הדרך יותר, כי בהמשך יש עוד דרך, וכן בשאר הדרכים, הינו בכל דרך ודרך שיוצא מהכסא, נכנס מדרך לדרך, ואף אחד אינו יכול לעבר שמה, כי עומדת שם חיה של זהב או של מתכות, שמי שרק רוצה לגשת, אזי נבלע. ואלו הדרכים הם מתפשטים והולכים בכל המדינה כלה, כי מן הכסא יוצאים כל מיני דרכים מדרכים שונים, דרך מביא לדרך, ודרך נכנס בדרך, ובכל מקום עומדת איזו חיה או של זהב או של מתכות או של

יודע ענין הפסא הנ"ל עם כל הדברים הנ"ל עם הדרכים הנ"ל, על-כן תתנסה בזה, אם תוכל לידע ענין הפסא עם כל הנ"ל.

והראו לו הפסא, וראה שהוא גבוה מאד וכו'. והלך אצל הפסא, והסתכל והתבונן, שזאת הפסא עשויה מן העץ של התבה הנ"ל (הינו הפלי הנ"ל, שנתן לו

גהרי אפרסמון

שאר מינים, שכולעת את האדם, ואין שום אדם יודע ענין הפסא הנ"ל עם כל הדברים הנ"ל, עם הדרכים הנ"ל; כי זה פלא גדול מאד, על מה הפסא הזה עומד, ומה ענינו, ולמה יוצאים מהפסא הזה כל-כף הרבה דרכים, ולמה יש שם חיות שכולעות את האדם. על-כן תתנסה בזה, אם תוכל לידע ענין הפסא עם כל הנ"ל, הינו שתסביר לנו מה ענין הפסא, ואיך יכולים לגשת אליו, ולא ינזקו מהחיות: מהאריה או מהלביא וכדומה.

והראו לו הפסא, וראה שהוא גבוה מאד וכו'; כי הפסא הזה מרמז על מקום שבו עומד בית-המקדש, שעליו נאמר (ירמיה יז, יב): "פסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו". ומוכא (מדרש הנעלם, וירא קיג), כי זה נגד המקדש שלמעלה, שהוא פסא הכבוד, שהוא הנה ראש הנקדם לכל. ונטל הקדוש-ברוך-הוא את הנשמה הטהורה מפסא הכבוד להיות מאירה לגוף וכו', עין שם. והלך אצל הפסא, והסתכל והתבונן, שזאת הפסא עשויה מן העץ של התבה הנ"ל (הינו הפלי הנ"ל, שנתן לו אדם היצר פנ"ל), שהיה לו כח וסגלה בזה, שעל איזה חיה ועוף שהוא רק שם את הפלי, התחיל לשיר את הנגון הנפלא, כי התגלתה אמתת מציאותו יתברך בתוך הבריאה, ושמעו איך שפל הבריאה כלה שרה שירה אל הקדוש-ברוך-הוא. וזה מה שכתוב בזהר (מצרע נו): "ולזמנא דאתי כתיב (ישעיה מא, כז): ראשון לציון הנה הנם, ולירושלים מבשר אתן. תאנא זמינא ירושלם למהוי שורקא לעילא

אָדָם־הַיֶּעַר כַּנְ"ל), וְהִסְתַּכַּל וְרָאָה שְׁחָסַר מִן הַכֶּסֶף לְמַעַלָּה
 אֵיזָה שׁוֹשְׁנָה (הֵינּוּ "רִיזוּלִי"), וְאִם הָיָה לְהַכֶּסֶף זֹאת
 הַשׁוֹשְׁנָה, הָיָה לָּהּ הַכֶּסֶף שֶׁיֵּשׁ לְהַתְּבָה הַנְ"ל (הֵינּוּ הַכֶּלִי
 הַנְ"ל, שֶׁהָיָה לָּהּ כַּח לַנְּגוֹן כְּשֶׁהָיוּ מַנְיַחִין אוֹתָהּ עַל אֵיזָה מִיּוֹן חָיָה

נְחָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וּלְאֶתְקַרְבָּא עַד כּוּרְסֵי יַקְרָא דְמַלְכָּא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (יְרֵמְיָה ג, יז): "בְּעַת
 הַהִיא יַקְרָאוּ לִירוּשָׁלַם כֶּסֶף הַנְּזִי"ה", כְּדִין כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה ל, כו): "וְהָיָה אוֹר
 הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה, וְאוֹר הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עִתִּים". כְּדִין (זְכַרְיָה יד, ט): "בַּיּוֹם
 הַהוּא יִהְיֶה הַנְּזִי"ה אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד"; כִּי עֲכָשׁוּ אֵין הַשֵּׁם שְׁלָם וְאֵין הַכֶּסֶף
 שְׁלָם, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (תַּנְחוּמָא כִּי תַצֵּא): כֹּל זְמַן שְׁזַרְעוּ שֶׁל עֲמֶלֶק בְּעוֹלָם, לֹא
 הַשֵּׁם שְׁלָם וְלֹא הַכֶּסֶף שְׁלָם, אֲבָד זָרְעוּ שֶׁל עֲמֶלֶק, הַשֵּׁם שְׁלָם וְהַכֶּסֶף שְׁלָם;
 וְלִכְּן אֵין שׁוֹמְעִין מְכַל הַבְּרִיאָה כְּלָה דוּמָם, צוּמַח, חֵי, מְדַבֵּר, אֶת הַשִּׁירוֹת
 וְהַתְּשֻׁבוֹת שֶׁשָּׂרִים לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי הָרִי הַבְּרִיאָה כְּלָה שָׁרָה שִׁירוֹת
 וְהַתְּשֻׁבוֹת לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁזָה סוּד פְּרָקֵי שִׁירָה, וְהַכֹּל מִחֲמַת הַסְּפָקוֹת
 שְׁנִכְנָסִים בְּאָדָם, שְׁזָה בָּא מְקַלְפַת עֲמֶלֶק, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ (שְׁמוֹת יז, ז): "הַיֵּשׁ
 הַנְּזִי"ה בְּקַרְבָּנוּ אִם אֵין, וַיָּבֹא עֲמֶלֶק וַיִּלְחַם עִם יִשְׂרָאֵל" וְגו', וְלִכְּן כֹּל זְמַן
 שְׁאֵין הַשֵּׁם שְׁלָם וְאֵין הַכֶּסֶף שְׁלָם, מְזָה בָּא, שְׁעַל כֹּל הַדְּרָכִים שִׁיּוֹצְאִים
 מִהַכֶּסֶף עוֹמְדַת אֵיזוֹ חָיָה שֶׁל זָהָב אוֹ שֶׁל מַתְּכוֹת, שְׁמִי שְׁרוּצָה לְלַכֵּת עַל
 דְּרָךְ הַזֶּה, מִיָּד בּוֹלַע אוֹתוֹ, וְאֶף אֶחָד אֵינּוּ יוֹדַע מַה זֶה הַכֶּסֶף וּמַה סוּדוֹ,
 וְלָמָּה יֵשׁ כָּל־כֶּף הַרְבֵּה דְרָכִים שִׁיּוֹצְאִים מִהַכֶּסֶף, וּמְכַל דְּרָךְ יוֹצֵא עוֹד דְּרָךְ,
 וְעוֹמְדַת שָׁם עַל כֹּל דְּרָךְ חָיָה שֶׁל זָהָב אוֹ שֶׁל מַתְּכוֹת שֶׁתְּבַלַּע אוֹתוֹ. וְלִכְּן
 שְׁאֵלוּ אוֹתוֹ, שִׁיִּסְבִּיר מַה זֶה, וְלָמָּה לֹא יְכוּלִים לְגַשֵּׁת שָׁם; וְהִסְתַּכַּל הַבֵּן
 מְלֶךְ, וְהַתְּבוּנָה הֵיטֵב בְּתוֹךְ הַכֶּסֶף, כִּי הָרִי הָיָה כְּכֹר מִבֵּין דְּבָר מִתּוֹךְ דְּבָר.
 וְרָאָה, שְׁחָסַר מִן הַכֶּסֶף לְמַעַלָּה אֵיזָה שׁוֹשְׁנָה (הֵינּוּ רִיזוּלִי), וְאִם הָיָה
 לְהַכֶּסֶף זֹאת הַשׁוֹשְׁנָה, הָיָה לָּהּ הַכֶּסֶף שֶׁיֵּשׁ לְהַתְּבָה הַנְ"ל (הֵינּוּ הַכֶּלִי הַנְ"ל, שֶׁהָיָה
 לָּהּ כַּח לַנְּגוֹן כְּשֶׁהָיוּ מַנְיַחִין אוֹתָהּ עַל אֵיזָה מִיּוֹן חָיָה אוֹ בְּהִמָּה אוֹ עוֹף כַּנְ"ל); הַשׁוֹשְׁנָה
 הַזֹּאת הִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, הַנְּשָׁמָה שְׁבָאָה מִלְמַעְלָה, וּמִתְּלַבֶּשֶׁת בְּתוֹךְ הַגּוֹף, כִּי
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת שׁוֹשְׁנָה, כְּמוֹבָא (זֶהר הַקְּדָמָה א.) מָאן שׁוֹשְׁנָה? דָּא כְּנֶסֶת

או בהמה או עוף כנ"ל), והסתכל יותר וראה, שזאת השושנה, שחסר למעלה מן הכסא, היא מנחת למטה בכסא, וצריכין לקח אותה משם ולהניחה למעלה, ואזי יהיה להכסא הכח של התבה הנ"ל. כי המלך שהיה, עשה כל דבר בחכמה, באפן שלא יבין שום אדם את הענין, עד שיבוא חכם מפלג, שיבין את הדבר ויוכל לבון להחליף ולסדר כל הדברים פראוי.

גחרי אפרסמון

ישראל; והסתכל יותר וראה, שזאת השושנה, שחסר למעלה מן הכסא, היא מנחת למטה בכסא, וצריכין לקח אותה משם ולהניחה למעלה, ואזי יהיה להכסא הכח של התבה הנ"ל, כי המלך שהיה, עשה כל דבר בחכמה, באפן שלא יבין שום אדם את הענין, עד שיבוא חכם מפלג, שיבין את הדבר, ויוכל לבון להחליף ולסדר כל הדברים פראוי; הינו כי כל הבריאה כלה היא פסא לאלקותו יתברך, כמו שכתוב (ישעיה סו, א): "השמים כסאי והארץ הדם רגלי", ומעולם הכסא מתחיל עולם הפרוד, שהיא הבריאה, יצירה, עשיה. ועקר כל התכלית של הבריאה היתה רק שיזכו להפירו יתברך בכל פרט מפרטי הבריאה, ולקשר את כל העולמות: עשיה, יצירה, בריאה, אל עצם האצילות, שיהיה הכל מיוחד ביחוד ובאחדות אחת. אבל מאז החלוף שנחלף בין הבן מלך לבין בן השפחה, הכל נתחלף, ואי אפשר להפירו יתברך, ולכן אלו רצים אחר הבהמות, שהם העוונות שלהם, וזה רץ אחר הסוס, שאלו התאוות שלו, והכל נראה מהפך לגמרי, עד שזוכים להגיע לאדם היצר, שהוא הצדיק האמת, אשר הוא מורה לנו דרך איך למצא את הקדוש-ברוך-הוא בתוך הבריאה, ונותן לנו כלי כזה, שעל ידו יכולים לשמע איך שכל הבריאה שרה להקדוש-ברוך-הוא, שנה הכלי הוא בעצמו התקרבות אל הצדיק האמת, שמקבלים ממנו את ענין התפלה, שאדם מרגיל את עצמו לשיר שירות ותשבחות להקדוש-ברוך-הוא, עד שאפלו כל חיה

ובהמה שרק שמים עליה את הכלי הזה, גם-כן מתחילה לשיר שירות ותשבחות להקדוש-ברוך-הוא, והראו לו את סוד הכסא, שיוצאים מזה כל-כף הרבה דרכים, ומכל דרך יוצאים עוד דרכים, ועל כל דרך עומדת איזו חיה של זהב או של מתכת, שמי שרק רוצה לגשת שמה בולעת אותו, שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (פנהדרין צו.) על הפסוק (ישעיה נט, טו): "ותהי האמת נעדרת", מאי ותהי האמת נעדרת? אמרי דבי רב, מלמד שנעשית עדרים עדרים והולכת לה, וכך אחד אומר שרק אצלו היא האמת, עד שמהדרכים בעצמם יוצאים המון דרכים, ואי אפשר ללכת על שום דרך, כי יש שמה חיות של זהב ושל מתכת, שרק בולעות את האדם שרוצה ללכת שמה, שזה כלל תאות ממון שיש, וקשורה אל כל דרך ודרך, כי בכל דרך שיש בה מחלוקות, אין זה אלא מפני תאות ממון, אריה של זהב, ולביא של מתכת וכו', שמי שרק נגש לשם — הם בולעים; כי זה עקר הגלות, שבמקום שהדרכים יובילו אליו יתברך, ומכסא הכבוד יחזרו כלם אליו יתברך ויתאחדו יחד, דיקא משם נעשה מחלוקות, ויוצאות הרבה דרכים, ואחד רוצה לבלע את השני, דיקא על-ידי חיה של זהב, או של מתכת. והבין הבן מלך האמתי דבר מתוך דבר, שדיקא הכסא הזה נעשה מאותו עץ של הכלי, כי הכסא זה סוד כסא הכבוד, שמשם נמשכות נשמות ישראל, שזה כ'לוי': כ'הן, לוי, ישראל, שהם חלוקי הנשמות שיש בין נשמות ישראל, ועם כל זאת צריכים להתאחד יחד, שיהיו כלי שלם, ואז ישיר הכסא את השיר חדש, ויהיה השם שלם והכסא שלם, אבל לעת עתה, שמתגברת קלפת עמלק, שהיא תאות ממון, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נו), שמלכות עמלק היא תאות ממון, ולכן נאמר עליו (דברים כח, יח), "אשר קרך בדרך", בדרך דיקא, כי על-ידי עמלק נעשים הרבה דרכים, ומכל דרך יוצא עוד דרך, עד שאין יודעים באיזה דרך ללכת, כי כל המדינה מלאה דרכים, והבין הבן מלך, שאם יקח את השושנה שהיא כנסת ישראל נשמות ישראל, וישים את זה למעלה, על-ידי-זה יתקן השם והכסא, ותכלה קלפת עמלק מן העולם, וישאר אך דרך אחד, כמו שכתוב (צפניה ג, ט) "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה', לעבדו שכם אחד", כי תשאר רק דרך בכל המדינות של מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ויהיה התקון השלם, שיהיה אור הלבנה פאור החמה,

וְכֵן הַמָּטָה, הַבֵּין שְׁצָרִיכִין לְנִתְקָה קֶצֶת מִן הַמָּקוֹם שְׁעוֹמְדָת. וְכֵן הַשְּׁלַחן צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְנִתְקוֹ קֶצֶת, לְשָׁנוֹת מְקוֹמוֹ קֶצֶת. וְכֵן הַמְּנוּרָה, צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְנִתְקָה קֶצֶת מִמְּקוֹמָהּ. וְכֵן הָעוֹפוֹת וְהַחַיּוֹת, צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְשָׁנוֹתָם כָּלָם מִמְּקוֹמָם: לְקַח זֶה הָעוֹף מִמְּקוֹם זֶה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁזֵה הַלְכוּשׁ שְׁעוֹשֶׂה הַחֲמָה לְהִלְבְּנָה, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא כָּל הַשִּׁיר, שְׁכָּל הַחַיּוֹת שָׂרִים שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת. וְכֵן זֶה הַבֵּין הַבֵּן מֶלֶךְ דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר.

וְכֵן הַמָּטָה הַבֵּין, שְׁצָרִיכִין לְנִתְקָה קֶצֶת מִן הַמָּקוֹם שְׁעוֹמְדָת, הִינּוּ שְׂאִינוֹ אוֹמֵר לֹא לִישָׁן, אֲלָא לְנִתְקָה מִהַמָּקוֹם, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ט', סִימָן ג') עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית א, לא): "וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד", וְהִנֵּה טוֹב שְׁנָה, וְכִי יֵשׁ שְׁנָה טוֹבָה מְאֹד אֲתָמָהּ? ! לֹא־כֵן תִּנְיִן "יֵינִי וְשְׁנָה לְרָשָׁעִים", הַנִּיָּה לָהֶם וְהַנִּיָּה לְעוֹלָם, אֲתָמָהּ?! אֲלָא יֵשׁ אָדָם יֵשׁן קִמְעָא, הוּא עוֹמֵד וְיִגַּע בַּתּוֹרָה הַרְבֵּה; וְכֵן הַשְּׁלַחן, צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְנִתְקוֹ קֶצֶת, לְשָׁנוֹת מְקוֹמוֹ קֶצֶת, הִינּוּ שְׂאִינוֹ אוֹמֵר שְׁלֵא לְאָכַל, אֲלָא לְשָׁנוֹת מְקוֹמָם קֶצֶת, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (שְׁבַת י'): רְבִיעִית — מֵאֲכָל כָּל אָדָם, חֲמִישִׁית — מֵאֲכָל פּוֹעֲלִים, שְׁשִׁית — מֵאֲכָל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים; שְׁתַּלְמִיד חֲכָם לִפְנֵי שְׁהוּלָף לְאָכַל, הוּא עוֹד לּוֹמֵד אֶת הַשְּׁעוּרִים שְׁלוֹ בַּתּוֹרָה, שְׁזֵה פְרוּשׁ לְשָׁנוֹת מְקוֹמָם קֶצֶת, שְׁלֵא יֵאָכַל בְּזִמְן כָּל אָדָם, אֲלָא קִדָּם יִלְמַד שְׁעוּרָיו. וְכֵן הַמְּנוּרָה, צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְנִתְקָה קֶצֶת מִמְּקוֹמָהּ, הִינּוּ עֲנִין הָרְאִיָּה, שְׁהָאָדָם צָרִיךְ רַק לְהִסְתַּפֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שְׁזֵה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת. וְלָכֵן הָעֵינַיִם הֵן כְּדִגְמַת הַמְּנוּרָה שְׁמֵאִירָה לְאָדָם, וְצָרִיכִים לְנִתְקָה קֶצֶת מִמְּקוֹמָהּ, לֹא לְהִסְתַּפֵּל בְּמָקוֹם שְׁאֲסוּר לְהִסְתַּפֵּל, רַק לְהִסְתַּפֵּל וּלְהַבִּיט עָלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְמָה שְׁיִזְכֶּה, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (שְׁמוֹת רַבָּה, פָּרָשָׁה נ', סִימָן ה'): עֲשִׂיתָם לִפְנֵי מְנוּרָה, אֲנִי מֵאִיר לָכֶם שְׁבַעֲתִים לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֵאֲמַר (יְשַׁעְיָה ל, כו): "וְהִנֵּה אֹרֵךְ הַלְּבָבָה כְּאֹרֵךְ הַחֲמָה, וְאֹרֵךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַעֲתִים"; וְכֵן הָעוֹפוֹת וְהַחַיּוֹת, צָרִיכִין גַּם־כֵּן לְשָׁנוֹתָם כָּלָם מִמְּקוֹמָם, לְקַח

וְלַהֲעֲמִידוֹ בְּמָקוֹם זֶה וְכֵן כָּלֵם, כִּי הַמֶּלֶךְ עָשָׂה הַכֹּל
 בְּעֶרְמָה וּבַחֲכָמָה, בְּאִפְן שְׁלֵא יִבִּין שׁוֹם אָדָם, עַד שְׁיִבּוֹא
 הַחֲכָם שְׁיִוְכַל לְהִתְבּוֹנֵן לְסִדְרָם כְּרֵאוּי, וְכֵן הָאֲרִיָּה
 שְׁעוֹמֵד שָׁם (אֲצֵל הַתְּפִשְׁטוֹת הַדֶּרֶךְ) צְרִיכִין לְהֲעֲמִידוֹ כָּאן,
 וְכֵן כָּלֵם. וְצוּהָ לְסִדְרָה הַכֹּל כְּרֵאוּי: לְקַח הַשּׁוֹשֵׁנָה מִלְמַטָּה

נחרי אפרסמון

זֶה הָעוֹף מִמְּקוֹם זֶה וְלַהֲעֲמִידוֹ בְּמָקוֹם זֶה, וְכֵן כָּלֵם, כִּי הַמֶּלֶךְ עָשָׂה הַכֹּל
 בְּעֶרְמָה וּבַחֲכָמָה, בְּאִפְן שְׁלֵא יִבִּין שׁוֹם אָדָם, עַד שְׁיִבּוֹא הַחֲכָם, שְׁיִוְכַל
 לְהִתְבּוֹנֵן לְסִדְרָם כְּרֵאוּי. וְכֵן הָאֲרִיָּה שְׁעוֹמֵד שָׁם (אֲצֵל הַתְּפִשְׁטוֹת הַדֶּרֶךְ), צְרִיכִין
 לְהֲעֲמִידוֹ כָּאן, וְכֵן כָּלֵם. וְצוּהָ הַבֵּן מֶלֶךְ הָאֱמֹתִי לְסִדְרָה הַכֹּל כְּרֵאוּי; כִּי בְּאֱמֹת
 אֵין עוֹד יְפִי כִּיפֵי הַבְּרִיאָה, שֶׁהַכֹּל בְּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכַבּוֹדוֹ, כְּמוֹ
 שְׁכַתּוֹב (יִשְׁעִיָּה מֵג, ז): "כָּל הַנִּקְרָא בַשָּׁמַיִם וְלְכַבּוֹדֵי בְּרֵאֲתֵינוּ יִצְרָתֵינוּ אֶף
 עֲשִׂיתֵינוּ"; וְהַכֹּל מֵנַח בְּמִקּוּמוֹ וּבְזַמְנוֹ בַּחֲשׁבוֹן צְדָק וּבְכַנּוּנָה מְדִיקָת, כְּמוֹ
 שְׁכַתּוֹב (קֹהֶלֶת ג, יא): "אֵת הַכֹּל עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ", וְאָמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוֹשִׁים (מִדְּרַשׁ תְּהִלִּים לד): כֹּל מֵה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֵתוֹ, פְּרוֹת
 חֲמִין גְּאָכְלִים בִּימוֹת הַחֲרָף, פְּרוֹת קָרִים גְּאָכְלִים בִּימוֹת הַחֲמָה. וְאָמְרוּ (בְּרִכּוֹת
 מג:): מֵאֵי דְכִתִּיב: "אֵת הַכֹּל עָשָׂה יָפָה בְּעֵתוֹ", מִלְּמַד, שְׁכָל אֶחָד וְאֶחָד יָפָה
 לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֲמִנּוּתוֹ בְּפָנָיו. וְכֵן כֹּל פָּרֵט וּפְרֵט מִפְּרִטֵי הַבְּרִיאָה
 נִבְרָא בַחֲשׁבוֹן נְכוֹן, וְהַכֹּל מְסֻדָּר בְּאִפְן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, אֲשֶׁר לְמַעְלָה
 מֵהַשְּׁגָתָנוּ וְדַעְתָּנוּ, כִּי כֹל מֵה שֶׁעָשָׂה וַיִּצְרַר וּבְרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּכָל
 הָעוֹלָמוֹת עַד הָעוֹלָם הַגָּשְׁמִי הַעֲשִׂיָּה הַזֶּה, הַכֹּל טוֹב וְיָפָה הַדְּבָר, וּמִשְׁגָּח
 בְּהַשְּׁגָחָה פְּרִטֵי פְּרִטִית, עַד פְּדֵי כֶף, שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֲלִין ז:): אֵין
 אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְמַטָּה אֲלָא אִם כֵּן מְכַרְיִזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה, שְׁנֹאֲמַר
 (תְּהִלִּים לז, כג): "מִהַנְּיָה מְצַעְדֵי גָבֵר כּוֹנְנוֹ", אֶף אֵין אָדָם יוֹדֵעַ אֵת דְּרָכָיו
 יִתְבַּרֵךְ, כִּי אֵין מִי שְׁיִבִין בְּפְרִטֵי פְּרִטִית אֵת דְּרָכָיו יִתְבַּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מִשְׁלֵי
 כ, כד): "וְאָדָם מֵה יִבִּין דְּרָכּוֹ", רַק שְׁלֵמָה הַמֶּלֶךְ, שֶׁהוּא הִיָּה חֲכָם מְכָל אָדָם,
 וְלָכֵן הִיָּה יְכוֹל לְסִדְרָה אֵת הַכֹּל, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (תְּנַחוּמָא קְדוּשִׁים), שְׁאֵין אָדָם

ולתחבה למעלה, וכן כל הדברים הנ"ל, לסדר כלם בסדר הראוי פנ"ל. ואז התחילו כלם לנגן נגון הנפלא מאד,

נהרי אפרסמון

יודע מקום כל נטיעה ונטיעה היכן הוא נוטע, אבל שלמה שהיה חכם, נטע כל מיני אילנות, שנאמר: "עשיתי לי גנות ופרדסים, ונטעתי בהם עץ כל פרי", מהו עץ כל פרי אכל? אמר רבי ינאי, אפלו פלפלין נטע שלמה בארץ, וכיצד היה נוטען? אלא שלמה חכם היה, והיה יודע עקר משתיתו של עולם וכו', והיה שלמה יודע איזה הוא הגיד שהוא הולך לכוש, ונטע עליו פלפלין, ומיד היו עושין פרות, שכן הוא אומר: "נטעתי בהם עץ כל פרי" וכו', ארץ ישראל יושבת באמצעיתו של עולם, וירושלים באמצעיתה של ארץ ישראל, ובית המקדש באמצע ירושלים, וההיכל באמצע בית המקדש, והארון באמצע ההיכל, ואבן שתיה לפני הארון, שממנה נשפת העולם, ושלמה שהיה חכם, עמד על השרשין היוצאין ממנה לכל העולם, ונטע בהם כל מיני אילנות ועשה פרות וכו'; כי רק שלמה המלך, שהוא היה חכם מכל אדם, הוא היה יודע איך לסדר את הכל, ולכן זכה שהיה מולך בכפפה, כמאמרם ו"ל (במדבר רבה, פרשה יג, סימן יד): מלכי בית דוד שעתידים לעמד ממנו, שמלכו בכפפה ביים וביבשה, כגון: שלמה ומלך המשיח, שהוא הין מלך האמת. ולכן אמר, שצריכים לקח השושנה מלמטה, פי עכשיו כנסת ישראל, שהם נשמות ישראל, מנחות למטה, וכמו שאמר רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן א'), שעכשו החן והחשיבות של ישראל נפל, ועקר החן הוא אצל אמות העולם, שהם בן השפחה, ולכן צריכים לקחת את השושנה המנחת עכשו למטה, ולתחבה למעלה, להחזירה למקומה, למקום הראוי לה, וכן כל הדברים הנ"ל: מ'טה, ש'לחן, כ'סא, ג'יר (שהיא מנורה), שכל זה ראשי תבות: משפ"ן, לסדר את כלם בסדר הראוי פנ"ל, שזה יכול רק משה רבנו, כמוכא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), פי הוא יכול להקים את השכינה לאעלא שיפא בשיפא, כל חד לדוכתיה, כמו שכתוב (שמות כ'): "ויקם משה את המשפן", ואז כשסדרו את הכל בסדר הנכון, אזי התחילו כלם לנגן את הנגון הנפלא מאד, ועשו כלם הפעלה

וַעֲשׂוּ כָּל־מַעֲלַת הַרְאוּיָהּ לָהֶם, וְאִזּוּ נִתְּנוּ לּוֹ הַמְּלוּכָה.

עֲנֵה וְאָמַר הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמֵת, שְׁנַעֲשֵׂה עִתָּה מֶלֶךְ, אֵל בֶּן הַשְּׁפָחָה הָאֲמֵת הַנִּ"ל: עִתָּה אֲנִי מִבֵּין, שְׂאֲנִי בֶן הַמֶּלֶךְ בְּאֲמֵת, וְאֵתָה בֶּן הַשְּׁפָחָה בְּאֲמֵת:

(גם אלה דברי רבנו נרו יאיר. אחר שפפר זאת המעשה, ענה ואמר דברים אלה).

נחרי אפרסמון

הָרְאוּיָהּ לָהֶם, וְאִזּוּ נִתְּנוּ לּוֹ הַמְּלוּכָה, שְׁזֵה מֹשֶׁה מְשִׁיחַ, כִּי (קהלת א, ט): "מ'ה ש'היה ה'וא ש'יהיה" — ראשי תבות: מִש"ה, מֹשֶׁה הִיָּה הַגּוֹאֵל הַרְאוּשׁוֹן, וּמֹשֶׁה יְהִיָּה הַגּוֹאֵל הָאֲחֵרוֹן.

עֲנֵה וְאָמַר הַבֶּן מֶלֶךְ הָאֲמֵת, שְׁנַעֲשֵׂה עִתָּה מֶלֶךְ, אֵל בֶּן הַשְּׁפָחָה הָאֲמֵת הַנִּ"ל: עִתָּה אֲנִי מִבֵּין, שְׂאֲנִי בֶּן הַמֶּלֶךְ בְּאֲמֵת, וְאֵתָה בֶּן הַשְּׁפָחָה בְּאֲמֵת; כִּי כְּשֶׁתִּגְלֶה מְלוּכֹת מְשִׁיחַ, אִזּוּ הַכֹּל יִרְאוּ בְּגִדְלַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם סוּד בֶּן הַמֶּלֶךְ הָאֲמֵתִי, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב (דברים יד, א) "בְּנִים אַתֶּם לַהֲנוּיָהּ אֱלֹקֵיכֶם", וְאֲמוֹת הָעוֹלָם הֵם בֶּן הַשְּׁפָחָה בְּאֲמֵת, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב (בראשית ט, כה): "אֲרוּר כִּנְעַן עֶבֶד עֲבָדִים יְהִיָּה לְאֲחִירֹ", כִּי בְּגִלוֹת נִקְרָאת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ כְּנַעַן, שְׂאֲמוֹת הָעוֹלָם וְהָעֲרֵב־רֵב מִתְּפֹשְׁטִים שֵׁם מָאֵד. וְכִשְׁיִתְּגַלֶּה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, אִזּוּ דִּיקָא תִּחְזֹר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי רַק הוּא יִגְאֵל אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מֵאֲמוֹת הָעוֹלָם וְהָעֲרֵב־רֵב, וְהוּא יִגְלֶה אֶת אֲמֵתוֹ מִצִּיאוֹתוֹ יִתְּבַרֵךְ לְכֹל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְיְהִיָּה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה, וְכֹל הַבְּרִיאָה כְּלָה תִּשְׁרֹף שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כִּי יְהִיָּה גְלוּי אֱלֹקוֹת בְּמִדְרַגָּה עֲלִיוֹנָה כָּל־כָּף, עַד שְׁכָלֶם יִפְּירוּ אוֹתוֹ יִתְּבַרֵךְ, כְּמוֹ שְׁכֵתוֹב (ישעיה יא, ט): "כִּי מְלֹאָה הָאֶרֶץ דַּעַה אֶת ה' כְּמִים לִים מְכֹסִים", "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא שֶׁרֶשׁ יִשְׂרָאֵל עֲמַד לְגַס עַמִּים, אֱלִיו גוֹיִם יִדְרֹשׁוּ, וְהִיָּתָה מְנַחְתּוֹ כְּבוֹד". גַּם אֵלֶּה דְּבָרֵי רַבְּנוּ נְרוּ יְאִיר, אַחַר שְׁפָפֵר זֹאת הַמַּעֲשֵׂה, עֲנֵה וְאָמַר דְּבָרִים אֵלֶּה.

בדורות הראשונים, פשהו מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה. פי עד רבי שמעון בר יוחאי לא היו מדברים קבלה באתגליא, רק רבי שמעון בר יוחאי גלה קבלה באתגליא. ומקדם, פשהו החברים מדברים קבלה, היו מדברים בלשון כזה: פשהניחו הארון על הפרות התחילו לשורר, והבן:

פי יש חדותתי דסיהרא (חדושים של הלכנה). פשהלכנה מקבלת חדושים מן השמש, וזה בחינת פשנושאין הארון אל בית-שמש (שמואל א ו, יב), ואזי כל החיות

נחרי אפרסמון

בדורות הראשונים, פשהו מדברים ומשיחים קבלה, היו משיחים בלשון כזה; הינו שפפרו מעשיות וספורים, מבחוץ היה נדמה כאלו הם דברים של מה בכך, אבל היה מלבש בזה רזין וסתרי תורה, פי עד רבי שמעון בר יוחאי, לא היו מדברים קבלה באתגליא, פי לא נתנה רשות עד אז, רק רבי שמעון בר יוחאי גלה קבלה באתגליא, פי לו נתנה רשות לגלות לכל העולם סתרי נספרות, כמובא בזהר (נשא כד): ביהאי תבורא דאיהו ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא; ומקדם, פשהו החברים מדברים קבלה, היו מדברים בלשון כזה; הינו בספורים ובמעשיות שבני אדם לא יבינו ולא ישכילו מה שגנוז בתוכם, מה שספר על הכלי שמניחים על איזו חיה ובהמה, הוא שר את השירה, זה מרמז בפסוק (שמואל א ו, יב): "וישרנה הפרות בדרך", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (תנחומא ויקהל): מהו "וישרנה הפרות"? שפתחו פיהן הפרות ואמרו שירה, הינו פשהניחו הארון על הפרות, התחילו לשורר, והבן. פי יש חדותתי דסיהרא [חדוש הלכנה], פשהלכנה מקבלת חדושים מן השמש, שהשמש עושה לה לבוש, פי עקר מה שהלכנה מקבלת היא רק מאור השמש. וזה בחינת פשנושאין הארון אל בית-שמש, ואזי נאמר "וישרנה הפרות בדרך", ואזי כל החיות נושאי

נושאי הכפא עושיין נגון חדש, בחינת מזמור שירו לה' שיר חדש (תהלים צו, א), שזהו השיר ששרו פרות הבשן. וזה בחינת מטה ושלחן וכפא ומנורה, הם תקוניהא דשכינתא. ובחינת הגן, כי אדם הראשון נתגרש מן הגן, ושבת אגין עלוהי כמובא (עין זהר שמות קלח). ושבת הוא בחינת מלך שהשלום שלו, בחינת האדם הנ"ל, שהוא מלך שהיה שלום בימיו, ועל-פן עמד עצמו אצל שבת. והשאר לא באר:

נחרי אפרסמון

הכפא עושיין נגון חדש, בחינת (תהלים צו, א): "מזמור שירו לה' שיר חדש", שזהו השיר ששרו פרות הבשן, כמובא בזהר (תרומה קלח): "כד הוו נטלי ארנא אתערו בהאי תשבחתא כמה דאת אמר: "וישרנה הפרות בדרך". ומה שירה הוו אמרי (תהלים צח, א): "מזמור שירו להג'ה" שיר חדש, כי נפלאות עשה", וזא דא איהו כגונא דלעילא. בשעתא דאנון חיות נטלי כרסיא לארמא ליה לעילא אנון אמרי תשבחתא דא. ואי תימא אמאי כתיב הכא חדש, והא תדיר קאמרי תשבחתא דא. אלא ודאי חדש איהו, וחדש לא אקרי אלא באתחדותא דסיהרא כד אתנהירת מן שמשא כדין איהו חדש, ודא איהו שיר חדש. וזה בחינת מטה ושלחן וכפא ומנורה, הם תקוניהא דשכינתא, שזה סוד המשפן, שהוא ראשי תבות: מ'טה, ש'לחן, כ'פא, ג'ר (הינו מנורה), שהם נגד שם הג'ה ברוך הוא וברוך שמו, שהם תקון השכינה. ובחינת הגן, שגרשו מי שרק נכנס שם, כי אדם הראשון נתגרש מן הגן, כמו שכתוב (בראשית ג, כד): "ויגרש את האדם וישפן מקדם לגן-עדן את הפרכים ואת להט החרב המתהפכת", שמי שרק נכנס שמה ברח בבהלה, מפני להט החרב המתהפכת, שהטיל אימה ויראה על כל מי שרצה להפנס לגן. ושבת אגין עלוהי, כמובא (עין זהר שמות קלח); הינו ששבת הגגה על אדם הראשון והצילתו. ושבת הוא בחינת מלך שהשלום שלו, כי אז נתגלה אמתת מציאותו ויתברך בגלוי נפלא, שזה בחינת האדם הנ"ל, שהוא מלך, שהיה שלום בימיו, ועל-פן עמד עצמו אצל שבת, וזה מה שהציל

(ענה ואמר אחר שספר המעשה הזאת בזה הלשון):

המעשה הזאת היא הפלא גדול. והכל אחד. הבהמות וכו', והכסא וכו' והגן הכל אחד. פעם נקרא (הבחינה המרמזת בהספור) בשם זה ופעם בשם זה; הכל לפי הענין והבחינה:

והדברים עמקים נפלאים ונוראים מאד מאד. (גם אלה דברי רבנו גרו יאיר). ויש עוד ואין צריכין

נחרי אפרסמון

אותו, והשאר לא באר רבנו ז"ל. [כל אלו מעט הרמזים דבר רבנו ז"ל ברהיטא, אחר שספר את הספור הנפלא והנורא הזה].

ענה ואמר רבנו ז"ל אחר שספר המעשה הזאת בזה הלשון:

המעשה הזאת היא הפלא גדול. והכל אחד, הבהמות וכו', והכסא וכו', והגן — הכל אחד. פעם נקרא (הבחינה המרמזת בהספור) בשם זה, ופעם בשם זה, הכל לפי הענין והבחינה:

והדברים עמקים נפלאים ונוראים מאד מאד, כי הבהמות הם הדמיונות שיש באדם, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן כה), שזה כח הבהמיות שיש באדם שהם הדמיונות, שהיום צריכים לקרא את היצור הרע בשם כח המדמה, כי משם באים כל הדמיונות, וכן נקרא בכלליות העולם הזה והבריאה כלה, בסוד פסא, כי הכל פסא לאלקותו יתברך, ואם זה לא מקשר לשרשו, אזי אינו שר את הנגון הנפלא, כי הפרידו את הכסא ממנו יתברך, וכן הגן שהוא כלליות עולם הזה, אם אינו מקשר אל העדן, עדונא דנחלא, אזי מגרשים אותו ורודפים אותו, ומוציאים אותו בכהלה. נמצא, שהבהמות והכסא והגן — הכל אחד. (גם אלה דברי רבנו גרו יאיר) ויש עוד סודות ורמזים סתרי נסתרות, שמרמזים בהמעשה הנפלא הזה, ואין

לגלות לכם. גם יש עוד מה שהמלך שהיה בהמדינה הנ"ל, עשה דבר פנגד החמה ודבר פנגד הלבנה, (הינו שאלו הדברים היו מרמזים על חמה ולבנה), והלבנה היתה אוחות נר בידה, וכשמגיע היום, אזי אין הנר מאיר, כי שרגא בטיהרא וכו' (נר בצהרים אינו מאיר), וזהו שאמרה

נחרי אפרסמון

צריכין לגלות לכם, [פי רבנו ז"ל רצה שנתנגע בעצמנו לחפש ולבקש רמזים, ולהוציא לעצמנו עצות נוראות ונפלאות איך להחזיק מעמד בעולם העובר הזה]. גם יש עוד, מה שהמלך, שהיה בהמדינה הנ"ל, עשה דבר פנגד החמה, ודבר פנגד הלבנה (הינו שאלו הדברים היו מרמזים על חמה ולבנה), [פי סוד השושנה היא בחינת החמה, וסוד הכסא היא בחינת הלבנה, ועכשו בגלות נסתרת החמה מרב העננים שמסבכים אותה, וממילא גם הכסא עומד שמים, ואינו שר את השיר הנורא והנפלא, אף כשמגביהים את השושנה, ומפזרים את העננים המכסים אותה, ממילא שמים אותה במקומה הראוי לה, שתהיה למעלה מהכסא, ויהיה אור הלבנה כאור החמה, בסוד (הושע יד, ו): "אהיה כטל לישראל יפרח כשושנה, ויה שרשיו פלבנון", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (שיר השירים רבה, פרשה ב, סימן ט): מה השושנה הזו אינה בטלה לעולם, אלא גב ריחה, כך ישראל אינן בטלין אלא גב מצוות ומעשים טובים; מה שושנה זו אינה אלא לריח, כך לא נבראו הצדיקים אלא לגאלתן של ישראל; מה שושנה זו עולה לשלחן מלכים תחלה וסוף, כך ישראל הן הן לעולם הזה הן הן לעולם הבא; מה שושנה זו נפרת בין העשבים, כך ישראל נפרין בין אמות העולם, שנאמר (ישעיה סא, ט): "כל ראייהם יפירום"; מה שושנה זו מתקנת לשבתות וימים טובים, כך ישראל מתקנים לגאלה של מחר; כי ברגע שהשושנה תעלה למעלה מהכסא, אז יתגלה יקרת ומעלת נשמות ישראל, ואיך שהם מוכנים כבר לגאלה. והלבנה היתה אוחות נר בידה, כי היא בעצמה אינה מאירה, אלא ממה שמקבלת מהשמש, וכשמגיע היום, אזי אין הנר מאיר, כי שרגא בטיהרא [נר בצהרים אינו מועיל] וכו', וזהו שאמרה הלילה אל היום: מפני

הַלִּילָה אֶל הַיּוֹם: מִפְּנֵי מָה בִּשְׂאֵתָהּ בָּא אֵין לִי שֵׁם
(בְּמִבְאֵר לְעִיל), כִּי בַיּוֹם אֵין מוֹעִיל הַגֵּר כָּלֵל:

פְּרוּשׁ הַמַּעֲשֶׂה הוּא, כְּמוֹ הַכֶּסֶף שֶׁעָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּנ"ל
שֶׁעָקַר הַחֲכָמָה שֶׁצְּרִיכִין לִידַע אֵיךְ לְסַדֵּר
הַדְּבָרִים, כְּמוֹ-כֵן מִי שֶׁבָּקִי בְּסִפְרִים וְלָבוֹ שָׁלֵם, יוּכַל
לְהַבִּין הַפְּרוּשׁ, אֵךְ צְרִיכִין לְסַדֵּר הַדְּבָרִים הַיָּטִב, כִּי פַעַם
נִקְרָא כֶּךָ וּפַעַם נִקְרָא כֶּךָ. וְכֵן בְּשֵׁאֵר הַדְּבָרִים, הֵינּוּ
בַּפְּרוּשׁ שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה, לְפַעְמִים נִקְרָא הָאָדָם שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה
הַנ"ל בְּשֵׁם זֶה וְלְפַעְמִים בְּשֵׁם אַחֵר, וְכֵן בְּשֵׁאֵר הַדְּבָרִים.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מָה בִּשְׂאֵתָהּ בָּא, אֵין לִי שֵׁם (בְּמִבְאֵר לְעִיל), כִּי בַיּוֹם אֵין מוֹעִיל הַגֵּר כָּלֵל. וְזֶה
בְּעֲצֻמוֹ הַחֲלוּף וְהַתְּמוּרָה שֶׁמַּעֲלִימִים וּמְסַתִּירִים אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ וְאֶת שֵׁם
הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, כְּמוֹבָא (לְקוּטֵי-הַלְכוּת, בְּרֻכּוֹת הַשַּׁחַר, הִלְכָה ג', אוֹת לַח, לט).

פְּרוּשׁ הַמַּעֲשֶׂה הוּא, כְּמוֹ הַכֶּסֶף שֶׁעָשָׂה הַמֶּלֶךְ בְּנ"ל, שֶׁעָקַר הַחֲכָמָה
שֶׁצְּרִיכִין לִידַע אֵיךְ לְסַדֵּר הַדְּבָרִים, כְּמוֹ-כֵן מִי שֶׁבָּקִי בְּסִפְרִים וְלָבוֹ שָׁלֵם,
יוּכַל לְהַבִּין הַפְּרוּשׁ, אֵךְ צְרִיכִין לְסַדֵּר הַדְּבָרִים הַיָּטִב, כִּי פַעַם נִקְרָא כֶּךָ,
וּפַעַם נִקְרָא כֶּךָ, וְכֵן בְּשֵׁאֵר הַדְּבָרִים, הֵינּוּ בַּפְּרוּשׁ שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה, לְפַעְמִים נִקְרָא
הָאָדָם שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה הַנ"ל בְּשֵׁם זֶה, וְלְפַעְמִים בְּשֵׁם אַחֵר, וְכֵן בְּשֵׁאֵר הַדְּבָרִים;
הֵינּוּ יְדוּעַ הַכָּלֵל בְּכָל סִפְרֵי הַזֵּהָר וּבְכָל סִפְרֵי קְבָלָה, שֶׁכָּל בַּחֲינָה כְּלוּלָה מִכָּל
הַבַּחֲיִנוֹת, וּבְכָל דְּבָר יֵשׁ עֶשֶׂר סִפִּירוֹת, וְכָל סִפִּירָה כְּלוּלָה מֵעֶשֶׂר סִפִּירוֹת,
וְחֲמֵשֶׁה פְּרָצוּפִים, וְכֵן בְּכָל פְּרָצוּף יֵשׁ חֲמֵשֶׁה פְּרָצוּפִים כְּיָדוּעַ, וְלָכֵן בְּכָל
פַעַם בְּכָל עוֹלָם וּבְכָל שֵׁם וּסִפִּירָה, נִקְרָא בְּשֵׁם אַחֵר, אָבֵל בְּאֲמַת הַכֵּל אֶחָד,
לְגַלוּת וּלְפָרְסָם אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, שִׁיזְכֶּה הָאָדָם לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמְבֹטֵל
בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא יִרְאֶה לְפָנָי מְרֵאָה עֵינָיו רַק עֵצָם אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

ספורי מעשה יא מבן מלך וכן שפחה שנתחלפו מעשיות תצה

אשרי מי שיזכה להבין דברים אלו לאמתתן. ברוך ה'
לעולם אמן ואמן:

(כל זה דברי רבנו הקדוש עליו השלום זכר צדיק
לברכה).

נהרי אפרסמון

אשרי מי שיזכה להבין דברים אלו לאמתתן, ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

(כל זה הינו כל הרמזים הנקיים שמוכאים אחר הספור הנפלא והנורא
הזה, הם דברי רבנו הקדוש, עליו השלום, זכר צדיק לברכה).

מעשה יב מבעל-תפלה

מעשה: פעם אחת היה בעל-תפלה, שהיה עוסק תמיד בתפלות ושירות להשם ותשבחות להשם ותברך, והיה יושב חוץ לשוב, והיה רגיל לפנים לשוב, והיה נהרי אפרסמון

מעשה יב מבעל תפלה

בספור זה יגלה רבנו ז"ל את סוד הגאולה, שתהיה על-ידי הבעל תפלה, כמוכא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'): עקר כלי זינו של משיח הוא תפלה, וכל מלחמתו שיעשה, וכל הכבישות שיכבש הפל משם, אבל קדם לכן יתברו כל הפתות המדמות, שמוליכין שולל את המון-עם, ויבוא הגבור, וילך ויכבש את העולם, כי על כלם יפל פחד ממנו. וזה מרמז על מדת הגבורה שתתגבר בעולם, רחמנא לישזבן, ויהיו אסונות נוראים, עד שבני אדם יתפחדו ממנו מאד, ויכנעו לפניו. ועקר הפחד יפל על אלו העשירים הגדולים, שביותר הם יפחדו מהגבור. וכמוכן מדברי צרופי מוהרנ"ת ז"ל, שהבעל תפלה הוא רבנו ז"ל בעצמו, כי על עצמו אמר, שהוא המליץ, שייכול להמליץ אפלו על הכי גרוע גליונות שלמים של למודי זכות].

מעשה: פעם אחת היה בעל תפלה, שהיה עוסק תמיד בתפלות ושירות ותשבחות להשם ותברך, והיה יושב חוץ לשוב, הינו מי שמרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא, ועוסק תמיד בשירות ותשבחות, תפלות ותחנונות ובקשות אליו ותברך, הוא מתרומם ויוצא מן הישוב שבני-אדם נמצאים, כי מאחר שהוא מרגיל את עצמו להתנדב בן ותברך, אזי ממילא לא נמצא באותו ישוב היכן שהמון-עם נמצאים, כי מי שמרגיל את עצמו בעבודת התפלה, הוא נתעלה במחשבתו, וכבר אינו חושב באותה דרך חשיבה כמו שהמון-עם חושבים. והיה רגיל לפנים לשוב; כי הבעל תפלה

נכנס אצל איזה אדם. מסתמא היה נכנס להקטנים במעלה, כגון עניים וכיוצא, והיה מדבר על לבו מהתכלית של כל העולם, היות שבאמת אין שום תכלית פיאם לעסק בעבודת השם כל ימי חייו ולבלות ימיו בתפלה להשם יתברך ושירות ותשבחות וכו', והיה מרבה לדבר עמו דברי התעוררות פאלו, עד שנכנסו דבריו באזניו, עד שנתרצה אותו האדם

נחרי אפרסמון

הוא הצדיק האמת, אשר הוא רחמן אמת, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז') על הפסוק (ישעיה מט, י): "כי מרחמם ינהגם", הינו מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג. ועקר הרחמנות הוא כשנופלין בעוונות, והצדיק מוציא אותם משם. ולכן היטה דרכו של הבעל תפלה, שהוא הצדיק, להפגס לישוב, הינו שהוריד את עצמו אל פשוטי עם, והיה נכנס אצל איזה אדם, מסתמא היה נכנס להקטנים במעלה, כגון עניים וכיוצא, והיה מדבר על לבו מהתכלית של כל העולם, היות שבאמת אין שום תכלית, פי אם לעסק בעבודת ה' כל ימי חייו, ולבלות ימיו בתפלה להשם יתברך ושירות ותשבחות וכו'; פי רק אלו הנשברי לב העניים וקטני ערך, שמחזיקים את עצמם ללא כלום, להם נכנס ביותר הדבורים מהתכלית, והיה מרבה לדבר עמו דברי התעוררות פאלו, עד שנכנסו דבריו באזניו, פי באפן שאדם יזכה לפעל אצל הזולת, צריכים הרבה דבורים לדבר, פי הגוף הוא מניעה להנשמה, לקבל את אמתת מציאותו יתברך, וצריכים לדבר הרבה עם הגוף כדי לזככו, שיהיה גם-כן ראוי לקבל מה שהנשמה משגת, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב), פי עזות הגוף מעכבת שהנשמה תאיר בה, ולכן צריכים לזכף את הגוף, שגם בשר הגוף ירגיש אלקות, כמו שכתוב (ישעיה נח, ז): "ומבשרך לא תתעלם", שלא תעלים עיניך מלרחם על בשרך, שגם הוא ישיג אלקות, כמו שכתוב (איוב יט, כו):

לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ. וְתִכַּף כְּשֶׁנִּתְרַצָּה עִמּוֹ, הִיָּה לוֹקָחוֹ
וּמוֹלִיכּוֹ לְמִקּוּמוֹ שֶׁהִיָּה לוֹ חוּץ לַיִּשׁוּב, כִּי אוֹתוֹ הִבְעֵל-
תַּפְּלָה הֵנ"ל בָּחַר לוֹ מְקוֹם חוּץ לַיִּשׁוּב כִּנ"ל. וּבְאוֹתוֹ
הַמְּקוֹם הִיָּה שָׁם נָהָר לְפָנָיו, גַּם הִיָּה שָׁם אֵילָנוֹת וּפְרוֹת,
וְהָיוּ אוֹכְלִים מִן הַפְּרוֹת, וְעַל בְּגָדִים לֹא הִיָּה מִקְפִּיד כָּלֵל.

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

"וּמִבְּשָׂרֵי אֶחָזָה אֱלוֹהִים"; וְלִכֵּן צְרִיכִים הָרַבָּה לְדַבֵּר עִם בְּנֵי-אָדָם בְּעֵנִינִי יִרְאֵת
שָׁמַיִם, עַד שִׁיתְקַבֵּל וַיִּכְנַס בְּתוֹךְ לִבָּם, וְלִכֵּן הִיָּה הִבְעֵל תַּפְּלָה מְרַבָּה לְדַבֵּר
עִם הָעֵנִי, עַד שֶׁנִּתְרַצָּה אוֹתוֹ הָאָדָם לְהִתְחַבֵּר עִמּוֹ, וְתִכַּף כְּשֶׁנִּתְרַצָּה עִמּוֹ, הִיָּה
לוֹקָחוֹ וּמוֹלִיכּוֹ לְמִקּוּמוֹ, שֶׁהִיָּה לוֹ חוּץ לַיִּשׁוּב, כִּי אוֹתוֹ הִבְעֵל-תַּפְּלָה הֵנ"ל
בָּחַר לוֹ מְקוֹם חוּץ לַיִּשׁוּב כִּנ"ל, וּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוֹ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֲלָק
ב', סִימָן פג), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהִגִּיעַ לְמַדְרָגָה כְּזוֹ, שֶׁיְהִיָּה פּוֹשֵׁט גּוּפוֹ הַמְצַרְעֵ,
וַיִּזְכֶּה לַגּוּף קָדוֹשׁ מִגִּזְעֵדֶן, וַיְהִיָּה נִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתַכְלִית הַזֶּה
הוּא עַקֵּר הַמְּקוֹם, הַיְנוּ מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. וּבְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם הִיָּה שָׁם נָהָר לְפָנָיו,
שְׁזֶה סוּד מְקוּנָה, שֶׁהוּא דָּבָר גָּדוֹל עַד מְאֹד, כְּדִי לְהִגִּיעַ לְהַשְׁגַּת רוּחָנִיּוֹת
אֶלְקוֹת, לְהִיּוֹת רְגִיל בְּטְבִילַת מְקוּנָה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהִגִּיעַ לְשׁוּם קְדֻשָּׁה בְּלֹא
טְבִילַת מְקוּנָה. גַּם הִיָּה שָׁם אֵילָנוֹת וּפְרוֹת, שְׁזֶה כָּלֵל הַמְצוּוֹת שֶׁהָאָדָם מְקַיֵּם
בְּזֶה הָעוֹלָם, וְהָיוּ אוֹכְלִים מִן הַפְּרוֹת, שֶׁהִקְרָן קִימַת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵת
הַפְּרוֹת אוֹכֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְעַל בְּגָדִים לֹא הִיָּה מִקְפִּיד כָּלֵל, שְׁזֶה מֵה שֶׁאָמַר
רַבְּנּוֹ ז"ל (שִׁחוֹת-הַר"ן, סִימָן ק') עַל פְּסוּק (בְּרֵאשִׁית לט, יב): "וְתַתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ",
שֶׁהִבְעֵל-דָּבָר וְהִסְטֵרָא אַחֲרָא תוֹפְסִים אֶת הָאָדָם בְּבִגְדוֹ, דְּהֵינּוּ שְׂמִטְרִידָה
אוֹתוֹ בְּטְרַדַת בְּגָדָיו וּמְלַבּוּשָׁיו, כִּי טְרַדַת הַצְּטֻרְכוֹת מְלַבּוּשִׁים וּבְגָדִים שֶׁל
אָדָם, הֵם מְבַלְבְּלִין מְאֹד אֶת הָאָדָם, וּמוֹנְעִים אוֹתוֹ עַל-יְדֵי-זֶה מֵעֲבוּדַת הַשֵּׁם
יְתִבְרָךְ, וְזֶהוּ "וְתַתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ", אִךְ מִי שֶׁהוּא בְּעַל נֶפֶשׁ, וְלָבוֹ חֲזָק בְּהַשֵּׁם
יְתִבְרָךְ, אֵינּוּ מִשְׁגִּיחַ גַּם עַל זֶה, אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֵין לוֹ בְּגָד לְלַבֵּשׁ, אֶף-עַל-פִּי-
כֵן אֵינּוּ מְטְרִיד עֲצָמוֹ בְּזֶה, וְאֵינּוּ רוֹצֵה לְהַנִּיחַ עֲצָמוֹ לְכַלְכֵּל בְּזֶה, וְזֶהוּ:
"וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ וַיִּנָּס" וְגו', שֶׁמֵּנִיחַ בְּגָדוֹ וּמְלַבּוּשׁוֹ, וְנָס וּבוֹרַח מֵהֶם, וְאֵינּוּ

וְכֵן הָיָה רָגִיל תַּמִּיד לְכַנֵּס לִישׁוּב וּלְפִתּוֹת וּלְרִצּוֹת
 בְּנֵי-אָדָם לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לִילָךְ בְּדַרְכּוֹ לְעֶסֶק
 בַּתְּפִלוֹת וְכוּ'. וְכָל מִי שֶׁהָיָה מְרַצֶּה עִמּוֹ, הָיָה לוֹקְחוֹ
 וּמוֹלִיכּוֹ לְמִקְוָמוֹ חוּץ לִישׁוּב בְּנִ"ל. וְהֵם הָיוּ עוֹסְקִים שָׁם
 רַק בַּתְּפִלוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְוַהֲוִיִּים

נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

מִשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל זֶה, רַק עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ כְּפִי מַה שְׁיָכוּל;
 וְלִכְּן הִבְעֵל תְּפִלָּה לֹא הִסְתַּכֵּל עַל בְּגָדִים. וְכֵן הָיָה רָגִיל תַּמִּיד לְכַנֵּס לִישׁוּב,
 וּלְפִתּוֹת וּלְרִצּוֹת בְּנֵי-אָדָם לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לִילָךְ בְּדַרְכּוֹ לְעֶסֶק בַּתְּפִלוֹת
 וְכוּ'; כִּי צָרִיכִים עִבּוֹדוֹת רַבּוֹת וְקָשׁוֹת מְאֹד, עַד שְׁפוּעֵלִים אֲצֵל הָאָדָם שְׁיִנְתַּק
 אֶת עֲצָמוֹ מִהַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, וַיִּדְבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיְשִׁיחַ וַיִּסְפֹּר עִמּוֹ
 יִתְבָּרֵךְ אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבוֹ, וַיִּרְבֶּה בַּתְּפִלוֹת וּבְקָשׁוֹת. וְצָרִיכִים לְרִצּוֹת
 וּלְפִתּוֹת בְּנֵי אָדָם, שְׁיִרְצוּ לְהִתְחִיל לְטַעַם אֶת טַעַם הָאֱמֶתִי שֶׁל הַדְּבָקוֹת בְּאֵין
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל-יְדֵי שִׁירוֹת תְּפִלוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְכָל מִי שֶׁהָיָה
 מְרַצֶּה עִמּוֹ, הָיָה לוֹקְחוֹ וּמוֹלִיכּוֹ לְמִקְוָמוֹ חוּץ לִישׁוּב בְּנִ"ל; הֵינּוּ שֶׁהֶעֱלָה
 אוֹתוֹ לְמַדְרָגָה כְּזוֹ, שְׁאֵפְלוֹ שְׁיִהְיֶה נִמְצָא בֵּין בְּנֵי-אָדָם הוּא יִהְיֶה חוּץ לִישׁוּב,
 כִּי כִּשְׂאָדָם מְדַבֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתַמִּיד רַק חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ
 יִתְבָּרֵךְ, וְאֵשֶׁר שִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא נִתְעַלָּה וְנִחְשָׁב כְּאִלוֹ הוּא
 אֵינּוּ מִן הַיִּשׁוּב. [וְלִכְּן כָּל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת, תְּפִלוֹת וְהַתְּבוּדוֹת,
 אֵל תִּחְלַשׁ דַּעְתּוֹ עַל שְׁבִנֵי-אָדָם מִתְרַחֲקִים מִמֶּנּוּ, וְהוּא נִפְסֵל בְּעֵינֵיהֶם, כִּי
 צָרִיךְ שְׂיַדַע, שֶׁתִּכְף-וּמִיד מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתְּפִלוֹת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, הוּא מִנְתַּק אֶת
 עֲצָמוֹ מִמְּצִיאוֹת הָעוֹלָם, וּמְדַבֵּיק אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלִכְּן בְּנֵי-אָדָם
 מִסְתַּכְּלִים עָלָיו בְּצוּרָה אַחֲרַת, כְּעֵין שְׂאֵמֶר רַבֵּנוּ וְ"ל (חֵי-מוֹהֲרָ"ן, סִימָן שִׁמָּה):
 אֲנַחְנוּ אֵינָנו כָּלֵל מִזֶּה הָעוֹלָם שֶׁל עֲכָשׁוֹ, וּמִחֲמַת זֶה אֵין הָעוֹלָם יְכוּלִים לְסַבֵּל
 אוֹתָנוּ. וְלִכְּן מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתְּפִלָּה, צָרִיךְ לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ בְּחֻלְקוֹ, שֶׁבָחַר לְעֲצָמוֹ
 לְהִיּוֹת דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִסְתַּכֵּל עַל בְּנֵי-אָדָם שְׂמוֹלְזִלִּים בּוֹ, כִּי מַה יֵּשׁ
 לוֹ עִמָּהֶם, הֵם מִמִּילָא לֹא יְכוּלִים לְהַבִּין אוֹתוֹ]; וְהֵם הֵינּוּ הִבְעֵל תְּפִלָּה
 וְאֲנָשָׁיו, הָיוּ עוֹסְקִים שָׁם רַק בַּתְּפִלוֹת וְשִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ.

וְתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים וְתִשׁוּבָה וְכִיּוֹצֵא בָּזָה. וְהָיָה נוֹתֵן
 לָהֶם חֲבוּרִים שֶׁהָיוּ לוֹ בְּעֵינַי תְּפִלוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת
 וְוִדּוּיִים, וְהָיוּ עוֹסְקִים בָּזָה תָּמִיד, עַד שֶׁהָיוּ נִמְצְאִים גַּם
 בְּאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵבִיאָם לְשֵׁם, שֶׁהָיוּ רְאוּיִים גַּם-כֵּן
 לְקָרֵב בְּנֵי-אָדָם לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהָיָה נוֹתֵן
 לְאַחַד רְשׁוֹת, שֶׁגַּם הוּא יִכְנַס לִישׁוּב לְעֶסֶק בְּעֵינַי הַנִּ"ל,
 דְּהֵינּוּ לְקָרֵב בְּנֵי-אָדָם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ כַּנִּ"ל.

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְוִדּוּיִים וְתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים וְתִשׁוּבָה וְכִיּוֹצֵא בָּזָה, וְהָיָה נוֹתֵן לָהֶם לְאֲנָשֵׁי
 חֲבוּרִים, שֶׁהָיוּ לוֹ בְּעֵינַי תְּפִלוֹת וְשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְוִדּוּיִים, וְהָיוּ עוֹסְקִים בָּזָה
 תָּמִיד; כִּי עֵינַי הִתְפַּלֵּה הוּא דָּבָר חָשׁוּב מְאֹד מְאֹד, שֶׁאָדָם יִרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ
 תָּמִיד רק לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיִבְטַח רק בו יִתְבָּרַךְ, וְאִז כָּל עֲבוֹדָתוֹ וְתוֹרָה
 וְקִיּוּם הַמְצׁוֹת שְׁלוֹ, יִהְיֶה כְּבָר בְּעֵינַי אַחַר לְגַמְרֵי, כִּי אֵינוֹ דוֹמֵה אָדָם שֶׁתָּמִיד
 רק מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעוֹסֵק בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה
 נִטְהָרִים מִחוֹ וְנִדְעָתוֹ וְשִׁכְלוֹ לְגַמְרֵי, וְזוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עֲצֻמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
 הוּא, וְאִז כְּבָר לַמּוֹד הַתּוֹרָה שְׁלוֹ הוֹלֵךְ בְּאִפְן אַחֵר, וְכֵן קִיּוּם הַמְצׁוֹת שְׁלוֹ
 הוּא בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְדַבְּקוֹת, לְעִשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה מֵה שֶׁהִבְעֵל תְּפִלָּה
 הַכְּנִיס, עַד שֶׁהָיוּ נִמְצְאִים גַּם בְּאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שֶׁהֵבִיאָם לְשֵׁם, שֶׁהָיוּ רְאוּיִים
 גַּם-כֵּן לְקָרֵב בְּנֵי-אָדָם לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ; כִּי זֶה עֵקֶר שְׁלָמוֹת הַצַּדִּיק,
 שֶׁיִּכּוֹל לְהַחֲדִיר בְּתַלְמִידוֹ דַּעַת וְשִׁכְלֵה בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁגַּם הֵם יוֹכְלוּ
 כְּבָר לְהַקִּים תְּלִמִּידִים, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ז'
 וְסִימָן ט), שֶׁצְּרִיכִים לְהַעֲמִיד תְּלִמִּידִים, וְאֵלוֹ תְּלִמִּידִים יַעֲשׂוּ עוֹד תְּלִמִּידִים,
 עַד שֶׁהָיָה נוֹתֵן לְאַחַד רְשׁוֹת, שֶׁגַּם הוּא יִכְנַס לִישׁוּב לְעֶסֶק בְּעֵינַי הַנִּ"ל, דְּהֵינּוּ
 לְקָרֵב בְּנֵי-אָדָם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ כַּנִּ"ל; כִּי הִתְקַרַח לְקַבֵּל רְשׁוֹת מִהֶרֶב גַּם-כֵּן
 לְעֶסֶק בְּעִבּוֹדַת הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת, כִּי לֹא כָּל אֶחָד מְסַגֵּל לָזֶה, כִּי לְדַבֵּר עִם
 בְּנֵי-אָדָם צְרִיכִים חֲכָמָה עֲמֻקָּה, שֶׁלֹּא יִטְעֶה אֶת עֲצֻמוֹ וְלֹא יִטְעֶה אַחֵרִים, כִּי

**וְכֵן הָיָה הַבְּעַל-תְּפִלָּה הַנַּ"ל עוֹסֵק בְּעִנְיָן זֶה תָּמִיד וְהָיָה
מִקְרָב בְּכָל פַּעַם אַנְשִׁים וּמוֹצִיאָם מִן הַיְשׁוּב בַּנַּ"ל,
עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רִשָּׁם בְּעוֹלָם, וְהִתְחִיל הַדְּבָר לְהִתְפָּרֵס, כִּי**

נְהַרֵּי אֶפְרַסְמוֹן

עם בני-אדם צריכים שכל גדול איך להתעסק אתם, ולקרבים אליו יתברך, ולדונם לכף זכות, כמובא בדבריו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב); וזו עבודה קשה מאד מאד, כי טבע האדם, שמוצא את הרע אצל הזולת, ולכן צריכים חכמה עמקה, איך להוריד את עצמו אל הזולת, ועל זה צריכים רשות מהרב. וכן מובא בדבריו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נט), שאלו שעוסקים בקרוב רחוקים, צריכים מאד לשמור, שלא ידבק בהם הרע של אלו האנשים שהוא מקרבים, ולכן צריכים רשות מהרב, כי רק הוא יודע את מי לקרב ואת מי לרחק, וכן היה הבעל-תפלה הנ"ל עוסק בענין זה תמיד, לגלות לכלם את התכלית הנצחית, אשר אין לאדם בזה העולם, אלא לעבד את הקדוש-ברוך-הוא בתורה ובתפלה ושיחה בינו לבין קונו, ולקיים את רצונו יתברך על-ידי מצוותיו שצונו בתורתו, ושאר כל הדברים הפל הבל ורעות רוח. והיה מקרב בכל פעם אנשים ומוציאם מן הישוב בנ"ל, כי ענין לקרב רחוקים אל הקדוש-ברוך-הוא, זה הדבר הכי חשוב אצלו יתברך, כמובא בזהר (תרומה קכח): תא חזי, כל מאן דאחיד בינא דתיבא, ואשתדל ביה למשבק ארחא בישא, איהו אסתלק בתלת סלוקין, מה דלא אסתלק הכי בר נש אחרא, גרים לאכפיא סטרא אחרא, וגרים דאסתלק קדשא בריך הוא ביקריה, וגרים לקימא כל עלמא בקיומיה לעילא ותתא, ועל האי בר נש כתיב (מלאכי ב, ה): "בריתי היתה אתו החיים והשלוש", וזכי למחמי בנין לבנוי, וזכי בהאי עלמא וזכי לעלמא דאתי, כל מארי דינין לא יכלין למידן ליה בהאי עלמא ובצלמא דאתי, עאל בתריסר תרעי ולית מאן דימחי בידיה. ועל דא כתיב (תהלים קיב, ב): "גבור בארץ יהיה ורעו דור ישרים יברך, הון ועשר בביתו, וצדקתו עמדת לעד, זרח בחשך אור לישרים" וגו'; ולכן זו היתה עבודת הבעל תפלה, תמיד לקרב רחוקים אליו יתברך, עד שנעשה רשם בעולם, והתחיל הדבר להתפרסם, שהנה יש

פְּתֹאֹם נִמְלְטוּ אִיזָה אֲנָשִׁים מִן הַמְּדִינָה, וְלֹא נֹדַע אֵימ, וְכֵן נִזְדַּמְן שְׁפֹת־אֹם נֶאֱבַד אֶצֶל אֶחָד בָּנוּ, וְכִיּוֹצֵא בּוֹ, וְלֹא נֹדַע אִיפֹה הֵם, עַד שֶׁנֹּדַע, הֵיזֵת שְׁנִמְצָא הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנִּלְ, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וּמְפַתֵּחַ בְּנֵי-אָדָם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אֶחָד שֶׁמְקָרֵב רְחוּקִים אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי פֶתֶאֱם נִמְלְטוּ אִיזָה אֲנָשִׁים מִן הַמְּדִינָה, וְלֹא נֹדַע אֵימ, כִּי כָל אֱלוֹ שֶׁנִּכְחוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הַבַּעַל תְּפִלָּה, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, כְּכֹר נִשְׁתַּמְנֶתָה דַּעְתָּם לְטוֹבָה, וְרָאוּ הַפֶּרֶשׁ בֵּינָם לְבֵין אֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה, כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא הַבַּעַל תְּפִלָּה, הֵעֲלָה אוֹתָם בְּמִדְרָגָה, שֶׁיְהִיוּ חוֹשְׁבִים יוֹתֵר מֵהַתְּכָלִית הַנִּצְחִית, מֵאֲשֶׁר לְחֶשֶׁב יוֹמָם וְלַיְלָה מֵהַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה וְלְרוּץ אַחֵר הַהֵבֶל. וְכֵן נִזְדַּמְן, שֶׁפֶתֶאֱם נֶאֱבַד אֶצֶל אֶחָד בָּנוּ וְכִיּוֹצֵא בּוֹ, וְלֹא נֹדַע אִיפֹה הֵם, הֵינּוּ לֹא שֶׁהַבַּעַל תְּפִלָּה חֲטָף בָּנִים וְאֲנָשִׁים בַּפַּעַל, אֶלָּא הַחֲדִיר בָּהֶם דַּעַת וְשִׁכָל בַּהֲשָׁגַת אֱלֻקוֹת, עַד שֶׁהִבִּינוּ, שֶׁאֵין רָאוּי לְהִסְתַּוֵּבֵב בְּטֵל, וּלְפִטְטֵט דְּבָרִים בְּטֵלִים עַל דָּא וְעַל הָא, וְלִהְיֵינָע בִּיגִיעוֹת וּבִטְרָחוֹת עֲצוּמוֹת בְּעִבּוּר פְּרֻנְסָה, יוֹתֵר טוֹב לְהִיזֵת דְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלִדְבַר רַק עֲמוּ? יִתְבַּרֵךְ שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, וְלִחְזוֹר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה, וּמִמִּילָא אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים כְּכֹר לֹא הֵיזָה לָהֶם שִׁיכוֹת עִם אֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּדַרְךְ כָּלֵל שְׁקוּעִים בַּהֲבָלִים וְהַבְּלִי הַבָּלִים. וְלִכֵּן כְּשֶׁאֶחָד הִתְנַתֵּק מֵאִתָּם, חֲשָׁבוּ שֶׁהוּא נֶעְלַם וְנֶאֱבַד, וְלֹא יָדְעוּ מָה אִתּוֹ וְאִיפֹה הוּא, כִּי בְּנֵי אָדָם כָּל-כָּף מִשְׁקָעִים בְּשִׁגְיוֹנוֹת הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁעוֹשִׂים מִגְשָׁמִיּוֹת תְּכָלִית, כְּאֱלוֹ אֵין שׁוּם תְּכָלִית אַחֲרָת, רַק לְרוּץ אַחֵר הַהֵבֶל, בְּשַׁעַת שֶׁכָּל רִגַע יְכוּלִים לְקַיֵּם מְצוֹת עֲשֵׂה שֶׁל יְחוּד הַנְּיָ"ה בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ, עַל-יְדֵי שְׁזוּכְרִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, אוֹ מְדַבְּרִים מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי שֶׁמְכַנְיָסִים בָּהֶם דַּעַת קְדוּשָׁה כְּזוֹ — לְחֶשֶׁב רַק מֵהַתְּכָלִית הַנִּצְחִית, עַל-יְדֵי-זֶה נִחְשָׁב כְּאֱלוֹ חֲטָפוּ אוֹתָם מֵאֲנָשֵׁי הָעוֹלָם, כִּי בְּדַרְךְ כָּלֵל אֲנָשִׁים בְּזֶה הָעוֹלָם לֹא אוֹחֲזִים בְּמִדְרָגָה זוֹ, אֲדַרְבָּה, כָּל אֶחָד נִמְשָׁךְ אַחֵר הַהֵבֶל וְהַגְשָׁמִיּוֹת שֶׁל הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, וְנִדְמָה לוֹ עַל אֱלוֹ שְׁעוֹבָדִים אֶת הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא, כְּאֱלוֹ הֵם אֵינָם מִן הַיְשׁוּב, וְעֲזָבוּ אֶת הַיְשׁוּב, עַד שֶׁנֹּדַע, הֵיזֵת שְׁנִמְצָא הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנִּלְ, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וּמְפַתֵּחַ בְּנֵי אָדָם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם

יִתְבַּרַךְ פִּנְ"ל, אֵךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַפִּירוֹ וּלְתַפְסוֹ, כִּי
 הִבְעַל-תְּפִלָּה הָיָה מִתְנַהֵג בְּחִכְמָה, וְהָיָה מִשְׁנָה
 וּמִחֲלִיף עֲצָמוֹ אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּשָׁנוּי אַחֵר, שְׂאֶצֶל
 זֶה הָיָה נִדְמָה כְּעָנִי, וְאֶצֶל זֶה כְּסוֹחֵר, וְאֶצֶל זֶה כְּעָנִי

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

יִתְבַּרַךְ פִּנְ"ל, כִּי לֹקַח הֶרְבֵּה זְמַן עַד שְׁעוֹלִים עַל סוֹף דַּעְתּוֹ שֶׁל הִבְעַל תְּפִלָּה,
 כִּי הוּא מְרַב חֻכְמָתוֹ מִסְתִּיר וּמַעֲלִים אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל אָדָם, וּבִפְרָט מֵאֵלוֹ
 שְׁחוֹלְקִים עָלָיו וְעַל דְּרָכָיו, מֵהֵם הוּא מַעֲלִים וּמִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּיוֹתֵר, אֵךְ
 לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְהַפִּירוֹ וּלְתַפְסוֹ, כִּי הִבְעַל-תְּפִלָּה הָיָה מִתְנַהֵג בְּחִכְמָה,
 וְהָיָה מִשְׁנָה וּמִחֲלִיף עֲצָמוֹ אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּשָׁנוּי אַחֵר, שְׂאֶצֶל זֶה הָיָה
 נִדְמָה כְּעָנִי, וְאֶצֶל זֶה כְּסוֹחֵר, וְאֶצֶל זֶה כְּעָנִי אַחֵר וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה; כִּי מֵאַחַר
 שְׁהָעוֹלָם נִקְרָא עַל שֵׁם הָעֵלֶם, הִיגוּ כִּי נִעְלַמְתָּ וְנִסְתַּרְתָּ אִמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרַךְ
 מֵעֵינַי כֹּל, וְלִכֵּן הִצְרִיךְ הִבְעַל תְּפִלָּה לְהַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים,
 וּלְהִגִּיעַ לְכָל אֶחָד כְּפִי דַּעְתּוֹ וְשִׁכְלוֹ וְעֵינָיו, כְּדֵי שְׁיֻכַּל לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ גַּם
 אֵלָיו. וְכֵן מִחֲדִיר בּוֹ אִמְתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, כְּדֵי שְׁיֻכַּל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרַךְ;
 כִּי אִם הָיָה מְגַלֶּה אֶת עֲצָמוֹ תַּכְף-וּמִיד, אָזִי מְרַב אֹרֵךְ לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְקַבֵּל
 אֶת אֹרֹךְוֹ, שְׁמִגְלָה אֶת עֲבוֹדָתוֹ יִתְבַּרַךְ. וְכֵן אֶצֶל הַמְּקַבְּלִים, הִהְכַּרְחַת לְהַלְבִּישׁ
 אֶת עֲצָמָם בְּכָל מִינֵי לְבוּשִׁים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה אֶצְלָם רְבוּי אֹרֵךְ, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי
 רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן צא), שֶׁהִצְדִּיק צְרִיךְ לְהַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ
 בְּלְבוּשִׁים וּבְשִׂיחוֹת חֲלִינִן, כְּדֵי לְהַחֲדִיר בְּבִגְדֵי-אָדָם הַשְּׂגוֹת אֱלֹקוֹת. וְלִכֵּן קָשָׁה
 לְתַפְסֵם אוֹתוֹ, כִּי הוּא מִשְׁנָה אֶת עֲצָמוֹ אֶצֶל כָּל אֶחָד, וְדַבֵּר זֶה שִׁיךְ אֶצֶל גְּדוּלֵי
 מִפְרָסְמֵי הַצְּדִיקִים, שְׁמֵרֵב הַתְּפִלְלוּתָם בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, כִּי הֵם בְּטִלִּים
 וּמְבִטְלִים לְגַמְרֵי אֵל עֲצָם עֲצָמֵיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ, לִכֵּן קָשָׁה לְתַפְסֵם
 וּלְהַשִּׁיגֵם. וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רמג): כְּכָל
 שֶׁהִצְדִּיק יוֹתֵר גְּדוּל, הוּא יוֹתֵר פְּשוּט, וְלֹא יְכוּלִים לְרְאוֹת אֶצְלוֹ שׁוֹם דְּבַר,
 וְאִדְרָבָה תְּכִלִּית הַהֶפֶךְ נִדְמָה עָלָיו; אֲבָל דִּיקָא צְדִיק כְּזֶה, יְכוּל לְרַדֵּת אֵל כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד, וְהוּא דִּיקָא מִבֵּין אֶת כָּל הַטְּנֻפֹת וְהַלְכָלוֹךְ שֶׁל כָּל יְרוּד וּפְחוּת.
 וְלִכֵּן דִּיקָא הוּא יְכוּל לְהוֹצִיאוֹ מֵהַבֶּץ שֶׁנִּפְל לְשֵׁם, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל

אחר וכיוצא בזה. גם פשהיה נכנס לדבר עם בני-אדם, פשהיה רואה שאינו יכול לפעל אצלם פונתו, היה מרמה אותם בדברים, עד שלא היו מבינים כלל פונתו הטובה, וכאלו אין פונתו כלל לענין הנ"ל, דהינו לקרב להשם יתברך, ולא היה אפשר כלל להבין שפונתו לזה, אף-על-פי שבאמת כל עקר פונתו פשהיה מדבר עם בני-אדם היה רק לזה, לקרב להשם יתברך פנ"ל, כי כל פונתו היה רק זאת. רק פשהיה מבין שאינו פועל אצלו,

נחרי אפרסמון

(לקויט-מוהר"ן, חלק א', סימן סד), שבשביל זה הצדיק האמת צריך לעין בספרי אפיקורסות דיקא, כדי להוציא את כל אלו שנפלו לשם, כי אם לא היה מעין שם, לא היה יודע באיזה בור ושאל תחתית נפלו, גם פשהיה נכנס לדבר עם בני-אדם, פשהיה רואה, שאינו יכול לפעל אצלם פונתו, היה מרמה אותם בדברים, עד שלא היו מבינים כלל פונתו הטובה, וכאלו אין פונתו כלל לענין הנ"ל, דהינו לקרב להשם יתברך, ולא היה אפשר כלל להבין, שפונתו לזה; כי הבעל תפלה שהוא הצדיק האמת, הולך בתכמה עמקה פזו, עמק עמק מי ומצאנו, שמי שלא אוחו בענין זה לצאת מהישוב הקלי עולם הזה, ולהיות דבוק בו יתברך, הוא מנסה בכל מיני אפנים שבעולם לסבב אותו, שגם הוא ירצה לעזב את ישוב הקלי העולם הזה, אבל אם הוא רואה שזה לא הולך, אזי הוא מהפך הכל מהפך להפוך, עד ששהוא אינו תופס שפונתו היא להתדיר בו גלוי אלקות, ולקרבו אליו יתברך, אף-על-פי שבאמת כל עקר פונתו פשהיה מדבר עם בני אדם, היה רק לזה לקרב להשם יתברך פנ"ל, כי כל פונתו היה רק זאת; כי מאחר שהוא בעצמו היה דבוק באין סוף ברוך הוא, כי הוא בטל ומבטל אל עצם עצמיות אלקותו יתברך, ולכן הולך לו בחיים שכל בר ישראל גם-כן יזכה להגיע למדרגה זו, שירגיש רק את הקדוש-ברוך-הוא, רק פשהיה מבין,

הָיָה מְסַבְּבוּ וּמְעַקְמוּ וּמְרַמְהוּ, עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל כָּלֵל
 לְהֵבִין פְּנֵיתוֹ הַטּוֹבָה, וְהָיָה הַבֵּעַל-תְּפִלָּה עוֹסֵק בְּעֵנִין זֶה,
 עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רִשָּׁם וּפְרָסוֹם בְּעוֹלָם, וְהָיוּ מְצַפִּים לְתַפְסוֹ,
 אֲךָ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר כַּנִּ"ל.

וְהָיָה הַבֵּעַל-תְּפִלָּה הַנִּ"ל עִם אֲנָשָׁיו יוֹשְׁבִים חוּץ לַיִּשׁוּב
 כַּנִּ"ל וְעוֹסְקִים רַק בְּעֵנִינִים הַנִּ"ל: בַּתְּפִלָּה וְשִׁירוֹת

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

שְׂאִינוּ פּוֹעֵל אֲצֵלוֹ, הָיָה מְסַבְּבוּ וּמְעַקְמוּ וּמְרַמְהוּ, עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל כָּלֵל
 לְהֵבִין פְּנֵיתוֹ הַטּוֹבָה, כִּי אִם אֵין אָדָם חֲפִץ בְּלְמוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַצַּדִּיק, אֲזִי
 הַצַּדִּיק מְסַתֵּיר אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג בְּהַצַּדִּיק, כִּי אִם לְפִי
 הַהֲכָנָה שֶׁמְכִין אֶת עֲצָמוֹ, לְקַבֵּל אֶת אורו הַגָּנוּז, וְזֶה כָּלֵל גְּדוֹל בְּהַתְקַרְבוֹת
 לַצַּדִּיק, שֶׁכְּפִי שְׂאָדָם מְכִין אֶת עֲצָמוֹ לְקַבֵּל אֶת אור הַצַּדִּיק, כִּף יִקְבֵּל, כִּי
 הַהֲכָנָה הַיָּא הִיא הַפְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ אור הַצַּדִּיק, אֲבָל אִם אֵינוֹ מְכִין אֶת עֲצָמוֹ
 בְּהֲכָנָה כְּרְאוּי, עַל-יְדֵי-זֶה אֵין לוֹ כְּלִים לְקַבֵּל אֶת אור הַצַּדִּיק שֶׁגְּדוֹל מְאֹד,
 וְהָיָה הַבֵּעַל תְּפִלָּה עוֹסֵק בְּעֵנִין זֶה, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה רִשָּׁם וּפְרָסוֹם בְּעוֹלָם, שִׁישׁ
 אָדָם שֶׁמְסַתּוֹבֵב וּמְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יַתְבַּרֵךְ, וּמוֹצִיא אֶת
 בְּנֵי-אָדָם חוּץ לַיִּשׁוּב, הֵינּוּ יֹשֵׁב הָעוֹלָם, וְהָיוּ מְצַפִּים לְתַפְסוֹ, כִּי מִי שֶׁמְקַרֵּב
 רְחוּקִים, עֲלִיו יֵשׁ מַחְלָקֶת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וְשׁוֹנְאִים אוֹתוֹ וְרוֹצִים רַק
 לְתַפְסוֹ, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַכַּח): כְּשֶׁהֲקִדּוּשׁ
 בְּרוּךְ-הוּא מְסַתְּפֵל בְּנִשְׁמָה שֶׁיָּכוֹלָה לְהַחְזִיר בְּנֵי-אָדָם בַּתְּשׁוּבָה, אֲזִי הוּא
 יַתְבַּרֵךְ בְּעֲצָמוֹ, כְּכִיכּוֹל, מְבַקֵּשׁ וְרוֹאֶה שְׂתִּהְיֶה עֲלָיו מַחְלָקֶת, כְּדִי שְׂאֵלוֹ
 שְׂמַתְקַרְבִּים, שִׁיְהִיָּה עִם אֲמַת. וְלִכֵּן הָיוּ מְצַפִּים לְתַפְסוֹ אֶת הַבֵּעַל תְּפִלָּה, אֲךָ
 לֹא הָיָה אֶפְשָׁר כַּנִּ"ל, כִּי תָמִיד הָעֲלִים וְהִסְתִּיר אֶת עֲצָמוֹ מִבְּנֵי-אָדָם,
 שֶׁהִלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד בְּדַבּוּרִים אַחֲרִים, וְכָל הַדַּבּוּרִים שֶׁלוֹ שֶׁמְדַבֵּר עִם
 זֶה, אֵינוֹ מְדַבֵּר עִם זֶה, עַד שֶׁקָּשָׁה לְתַפְסוֹ. וְהָיָה הַבֵּעַל-תְּפִלָּה הַנִּ"ל עִם
 אֲנָשָׁיו יוֹשְׁבִים חוּץ לַיִּשׁוּב כַּנִּ"ל, וְעוֹסְקִים רַק בְּעֵנִינִים הַנִּ"ל בַּתְּפִלָּה וְשִׁירוֹת,

וְתִשְׁבַּחֹת לַיהוָה יִתְבָּרַךְ וְדוּוּיִים וְתַעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים וְתִשׁוּבוֹת כַּנִּל. גַּם הָיָה עֲנָן הַבֶּעַל-תְּפִלָּה הַנִּל, שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַסְפִּיק לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁצָרִיךְ, וְאִם הָיָה מִבֵּין בְּאֶחָד מֵאֲנָשָׁיו, שְׁלֹפִי מִחוּ הוּא צָרִיךְ לְעִבּוֹדַת הַשֵּׁם, שְׁיֵהָא הוּלֵךְ מְלָבֵשׁ בְּמִלְבוּשֵׁי זָהָב, (שְׁקוּרִין "גִּילְדִין גִּישְׁטִיקט"), הָיָה מִסְפִּיק לוֹ. וְכֵן לְהַפָּךְ, שְׁלֹפְעָמִים נִתְקָרְב אֵלָיו אִיזָה עֲשִׂיר, וְהָיָה מוֹצִיאֹו מִן הַיִּשׁוּב כַּנִּל, וְהָיָה מִבֵּין שְׁזָה הָעֲשִׂיר צָרִיךְ לִילֵךְ בְּבִגְדִים קְרוּעִים וְנִבְזִים הָיָה מְנַהִיגוּ כָּה. הַכֹּל כְּפִי שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ צָרָךְ הַסְּפָקַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד,

נַחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

וְתִשְׁבַּחֹת לַיהוָה יִתְבָּרַךְ, וְדוּוּיִים וְתַעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים וְתִשׁוּבוֹת כַּנִּל; הֵינּוּ כִּי עֲסָקוּ רַק בְּעֲנִינֵי רוּחַנִּיּוֹת, מִמִּילָא זֶה הוּא כְּמוֹ שֶׁיִּצְאוּ מֵהַיִּשׁוּב, כִּי יְכוּלִים לְהִיּוֹת מְעַרְבִים בֵּין אֲנָשִׁים, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יֵהִיוּ בִּינֵיהֶם, מֵאַחַר שֶׁמִּחַ מִחֲשַׁבְתָּם דְּבוּק בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲשֶׁר זֶה נִקְרָא שֶׁהוּא נִמְצָא חוּץ לַיִּשׁוּב. גַּם הָיָה עֲנָן הַבֶּעַל תְּפִלָּה הַנִּל, שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַסְפִּיק לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁצָרִיךְ, כִּי הַצָּרִיק הָאֵמֶת יָכוֹל לְלַכֵּת נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּמֵאֲמָרָם ו' (בְּמִדְבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה כֹּא, סִימָן טו) עַל הַפְּסוּק (בְּמִדְבָר כּו, טו): "יִפְקֹד הַנִּי"ה אֱלֹקֵי הַרוּחֹת לְכָל בֶּשֶׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה", אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, לְפִי שֶׁאֵמֶר אֱלֹקֵי הַרוּחֹת, שֶׁאֵתָּה מִפִּיר רוּחַ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִכָּל בְּרִיָּה, וְתִמְנָה אָדָם שֶׁיִּדַע לְהִלָּךְ עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם לְפִי דַעְתּוֹ; וְכֵן הוּא (סְפָרֵי פְּנִיחָס): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ", שֶׁיָּכוֹל לְהִלָּךְ כִּנְגֵד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד; וְאִם הָיָה מִבֵּין בְּאֶחָד מֵאֲנָשָׁיו, שְׁלֹפִי מִחוּ הוּא צָרִיךְ לְעִבּוֹדַת ה', שְׁיֵהָא הוּלֵךְ מְלָבֵשׁ בְּמִלְבוּשֵׁי זָהָב, (שְׁקוּרִין "גִּילְדִין גִּישְׁטִיקט"), הָיָה מִסְפִּיק לוֹ, וְכֵן לְהַפָּךְ, שְׁלֹפְעָמִים נִתְקָרְב אֵלָיו אִיזָה עֲשִׂיר, וְהָיָה מוֹצִיאֹו מִן הַיִּשׁוּב כַּנִּל, וְהָיָה מִבֵּין שְׁזָה הָעֲשִׂיר צָרִיךְ לִילֵךְ בְּבִגְדִים קְרוּעִים וְנִבְזִים הָיָה מְנַהִיגוּ כָּה, הַכֹּל כְּפִי שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ צָרָךְ הַסְּפָקַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הָיָה מִסְפִּיק לוֹ; כִּי זֶה גְדֻלַּת

הָיָה מִסְפִּיק לוֹ. וְאַצֵּל אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים שֶׁקָּרַבְם לְהַשֵּׁם
 יִתְבַּרֵּךְ, הָיָה תַעֲנִית אוֹ סְגוּף גְּדוֹל יָקָר יוֹתֵר מִכָּל
 הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי הָיָה לָהֶם תַּעֲנוּג מִן הַסְּגוּף גְּדוֹל
 אוֹ מִתַּעֲנִית יוֹתֵר מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבְּעוֹלָם:

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה מְדִינָה, שֶׁהָיָה שֵׁם עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל, שֶׁהָיוּ
 כָּלָם עֲשִׂירִים, אֵיךְ הָיָה דְרָכָם וְהִנְהַגְתָּם זָר וּמְשֻׁנָּה
 מְאֹד, כִּי הִכֵּל הָיָה מִתְנַהֵג אֲצֵלָם כְּפִי הַעֲשִׂירוֹת, שֶׁהָיָה
 עֲרֵךְ מַעֲלַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הַעֲשִׂירוֹת שָׁלוּ, שְׁמִי שֵׁישׁ
 לוֹ כֶּךָ וְכֶךָ אֲלֵפִים אוֹ רַבְבוֹת, יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה זוֹ, וּמִי שֵׁישׁ

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַצַּדִּיק, שֶׁיִּדְרַע לְהִלָּךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וַיִּדְרַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם
 כָּל אֶחָד כְּפִי שֶׁרַשׁ נִשְׁמָתוֹ, לָזֶה מִגְבִּיָּה וְלָזֶה מְשָׁפִיל, וְהִכֵּל כְּפִי שְׂרָשֵׁי
 הַנְּשָׁמוֹת, שֶׁרַק הַצַּדִּיק הָאֱמֵת יִדְרַע, וְאַצֵּל אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים, שֶׁקָּרַבְם לְהַשֵּׁם
 יִתְבַּרֵּךְ, הָיָה תַעֲנִית אוֹ סְגוּף גְּדוֹל יָקָר יוֹתֵר מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי הָיָה
 לָהֶם תַּעֲנוּג מִן הַסְּגוּף גְּדוֹל אוֹ מִתַּעֲנִית יוֹתֵר מִכָּל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבְּעוֹלָם; כִּי
 מֵאַחֵר שֶׁהַצַּדִּיק הָאֱמֵת רָצָה רַק אֶת טוֹבָתָם הַנִּצְחִית, לְכֵן הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד
 לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן הַבֶּעַל-תַּפְּלָה שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, כִּי יִדְעוּ שֶׁכּוֹנְנָתוֹ לְשָׂמִים,
 וְרוֹצָה רַק אֶת טוֹבָתָם הַנִּצְחִית, וְעַל-כֵּן שְׂמָחוּ מְאֹד בְּכָל תַּעֲנִית אוֹ סְגוּף
 שֶׁנָּתַן לָהֶם כְּתִקּוֹן הַבֶּעַל תַּפְּלָה.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה מְדִינָה, שֶׁהָיָה שֵׁם עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל, שֶׁהָיוּ כָּלָם עֲשִׂירִים,
 אֵיךְ הָיָה דְרָכָם וְהִנְהַגְתָּם זָר וּמְשֻׁנָּה מְאֹד, כִּי הִכֵּל הָיָה מִתְנַהֵג אֲצֵלָם כְּפִי
 הַעֲשִׂירוֹת, שֶׁהָיָה עֲרֵךְ מַעֲלַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי הַעֲשִׂירוֹת שָׁלוּ, שְׁמִי שֵׁישׁ
 לוֹ כֶּךָ וְכֶךָ אֲלֵפִים אוֹ רַבְבוֹת, יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה זוֹ, וּמִי שֵׁישׁ לוֹ כֶּךָ וְכֶךָ מִמּוֹן.

לו כף וכף ממזון, יש לו מעלה אחרת, וכן פיוצא בזה, כל סדר המעלות היה אצלם כפי הממזון של כל אחד ואחד, ומי שיש לו כף וכף אלפים ורבבות כפי הסכום שהיה קצוב אצלם, הוא מלך.

וכן היה להם דגלים, שמי שיש לו כף וכף ממזון, הוא בדגל זה, ויש לו אותו המעלה פלוגנית באותו הדגל, ומי שיש לו כף וכף ממזון, הוא בדגל אחר, ויש לו שם איזה מעלה באותו הדגל, לפי ערך ממזונו. והיה קצוב אצלם כמה ממזון יהיה לו, ויהיה נחשב באותו הדגל במעלה פלוגנית, וכמה ממזון יהיה לו, ויהיה נחשב בדגל אחר באיזה מעלה. וכן הדרגא והמעלה של כל אחד ואחד היה הכל כפי הממזון, כפי מה שהיה קצוב אצלם.

וכן היה קצוב אצלם, כשייש לו כף וכף ממזון, הוא סתם

נחרי אפרסמון

יש לו מעלה אחרת, וכן פיוצא בזה, כל סדר המעלות היה אצלם כפי הממזון של כל אחד ואחד, ומי שיש לו כף וכף אלפים ורבבות כפי הסכום שהיה קצוב אצלם — הוא מלך. וכן היה להם דגלים, שמי שיש לו כף וכף ממזון הוא בדגל זה, ויש לו אותו המעלה פלוגנית באותו הדגל, ומי שיש לו כף וכף ממזון, הוא בדגל אחר, ויש לו שם איזה מעלה באותו הדגל, לפי ערך ממזונו, והיה קצוב אצלם כמה ממזון יהיה לו, ויהיה נחשב באותו הדגל במעלה פלוגנית, וכמה ממזון יהיה לו, ויהיה נחשב בדגל אחר באיזה מעלה, וכן הדרגא והמעלה של כל אחד ואחד היה הכל כפי הממזון, כפי מה שהיה קצוב אצלם. וכן היה קצוב אצלם, כשייש לו כף וכף ממזון, הוא סתם בן

בְּיָאָדָם, וְאִם יֵשׁ לוֹ עוֹד פְּחוֹת מְזֵה, הוּא חֵיָה אוֹ עוֹף וְכִיּוֹצֵא. וְהִיָּה אֶצְלָם חַיּוֹת רְעוּת וְעוֹפוֹת, דְּהֵינּוּ, כְּשֵׁיִשׁ לוֹ רַק כֶּף וְכָף, הוּא נִקְרָא אַרְיָה אֲנוּשִׁי (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ: "אֵיִן מְעַנְטְשְׁלִיכֵר לֵיִב"), וְכֵן כִּיּוֹצֵא בְּזֵה שְׂאָר חַיּוֹת רְעוּת וְעוֹפוֹת וְכוּ', דְּהֵינּוּ, שְׁלָפִי מְעוּט מְמוֹנֵוּ הוּא רַק חֵיָה אוֹ עוֹף וְכוּ', כִּי עָקֵר הִיָּה אֶצְלָם הַמְּמוֹן, וּמַעְלָה וְדַרְגָּא שֶׁל כֹּל אֶחָד חֵיָה רַק לְפִי הַמְּמוֹן:

גְּהֵרִי אַפְרִסְמוֹן

אָדָם, וְאִם יֵשׁ לוֹ עוֹד פְּחוֹת מְזֵה, הוּא חֵיָה אוֹ עוֹף וְכִיּוֹצֵא. וְהִיָּה אֶצְלָם חַיּוֹת רְעוּת וְעוֹפוֹת, דְּהֵינּוּ כְּשֵׁיִשׁ לוֹ רַק כֶּף וְכָף הוּא נִקְרָא אַרְיָה אֲנוּשִׁי (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ: "אֵיִן מְעַנְטְשְׁלִיכֵר לֵיִב"), וְכֵן כִּיּוֹצֵא בְּזֵה שְׂאָר חַיּוֹת רְעוּת וְעוֹפוֹת וְכוּ', דְּהֵינּוּ שְׁלָפִי מְעוּט מְמוֹנֵוּ, הוּא רַק חֵיָה אוֹ עוֹף וְכוּ', כִּי עָקֵר הִיָּה אֶצְלָם הַמְּמוֹן, וּמַעְלָה וְדַרְגָּא שֶׁל כֹּל אֶחָד חֵיָה רַק לְפִי הַמְּמוֹן [וְהֵנָּה רַבְּנוּ וְ"ל מְדַגֵּישׁ פֶּה בְּעֵינֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וְהַתְּנַהֲגוּתָם הַטְּפָשִׁית וְהַרְשָׁעִית אִיךָ שֶׁהַתְּנַהֲגוּ עִם בְּנֵי אָדָם, שֶׁהָעָקֵר תְּלוּי כְּפִי הַכֶּסֶף וְהַמְּמוֹן שֵׁיִשׁ לְאָדָם, וְזוֹ חֲשִׁיבוּתוֹ, וְכֹל מִי שֵׁיִשׁ לוֹ יוֹתֵר כֶּסֶף, יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר חֲשִׁיבוּת אֶצֶל בְּנֵי-אָדָם, וּמִי שֵׁיִשׁ לוֹ פְּחוֹת כֶּסֶף, הוּא נִקְרָא בְּשֵׁם חֵיָה, וְלִצְעָרְנוּ הָרַב, הַהַדְּגָשָׁה שֶׁרַבְּנוּ וְ"ל מְדַגֵּישׁ, זֶה לֹא סֵתֵם סְפוּר שְׁקָרָה פַּעַם, אֲלֵא שְׁקָרִים גַּם עֲכָשׁוּ, מִי שֶׁמְפִיר הַיֵּטֵב אֶת הַתְּנַהֲגוֹת הָעֲשִׂירִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁכֹּל אֶחָד מֵהֶם מֵתְפָּאֵר בְּיוֹתֵר עִם עֲשִׂירוֹתוֹ, עַד שֶׁמִּי שֵׁיִשׁ לוֹ כֶּסֶף, מְסַתְּפָלִים עָלָיו כְּאִלוֹ הוּא אֵיזוֹ חֵיָה, אוֹ אֵיזֵה עוֹף, וְלֹא רוֹצִים אֶפְלוֹ לְהַתְּחַבֵּר אֵלָיו, מֵה שֵׁיִשׁ בֵּן אֵלוֹ הָעֲשִׂירִים, אֲשֶׁר הַגְּאֹנָה הַסְּרוּחָה נוֹדְפֵת מֵהֶם, מְחַזְּקִים אֶת עֲצָמָם לְהִכִּי תְּכַמִּים וּפְקֻחִים, בְּשָׁעָה שֶׁהֵם רַק טְפָשִׁים גְּדוֹלִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ וְ"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן סד), שֶׁכֹּל הַנְּגִידִים הַגְּדוֹלִים, כְּמַעַט כָּלָם הֵם מְשַׁעְעִים מִמֶּשׁ, כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹאִים בַּחוּשׁ, שֶׁכֹּל מִי שֶׁהוּא עֲשִׂיר, יֵשׁ לוֹ שְׁגֵעוֹן, כִּי הַכֶּסֶף וְהַמְּמוֹן מְשַׁעְעֵ אוֹתָם. וְלָכֵן זֶה בְּזִיוֹן גְּדוֹל מְאֹד לְהַתְּנַשֵּׂא עִם הָעֲשִׂירוֹת שֶׁלוֹ, בְּשָׁעָה שֶׁהוּא פְּשוּט מְשַׁעְע. וְרוֹאִים אֶת הַשָּׂאֵט נִפְשׁ, אִיךָ אֲנָשִׁים מְחַנְּיָפִים אֶת

**וְנִשְׁמַע בְּעוֹלָם שֵׁשׁ מְדִינָה בָּזוּ, וְהָיָה הַבַּעַל-תְּפִלָּה
 מֵתָאֲנַח עַל זֶה, וְהָיָה אוֹמֵר: מִי יוֹדֵעַ עַד הֵיכָן
 הֵם יְכוּלִים לַיְלֵךְ וְלִתְעוֹת עַל-יְרֵי זֶה? וְנִמְצְאוּ אַנְשִׁים
 נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן**

הַעֲשִׂירִים, וְרָצִים אַחֲרֵיהֶם, וְרוֹקְדִים סְבִיבָם, וְכִמוּ שֶׁאָמַר הַחֶכֶם מִכָּל הָאָדָם
 (מְשָׁלֵי יד, כ): "וְאֵהְבִי עֲשִׂיר רַבִּים"; כִּי כָּלֵם רוֹצִים אֶת הַכֶּסֶף שְׁלוֹ, וּבְזוּהָ
 בַּעֲצָמוֹ, כָּל אֱלוֹ שֶׁמַּחְנִיפִים אֶת הַעֲשִׂירִים, מֵרָאִים אֶת הַכַּפִּירוֹת
 וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת שֵׁשׁ בָּהֶם, כִּי מֵאֲחֵר שֶׁהַעֲשִׂירִים הֵם מְשַׁגְּעִים וּמְטַרְפִּים,
 וּמְסַתְּפָלִים עַל עֲנִיִּים כְּאֵלוֹ הֵם חִיּוֹת וְעוֹפוֹת, אֲזִי לָמָּה צְרִיכִים כָּל-כֶּף לַחֲנֹף
 אוֹתָם? ! אֵינן זֶה אֶלָּא מִי שֶׁחֹנֵף אֶת הַעֲשִׂיר, מֵרָאָה שֶׁאֵינן לוֹ אֲמוּנָה, יִהְיֶה
 מִי שִׁיְהִיָּה, כִּי אִם הִיָּתָה לוֹ אֲמוּנָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁהַכֹּל תְּלוּי רַק בְּיָדוֹ יִתְבַּרֵךְ,
 לֹא הִיָּה מַחְנִיף אֶת הַעֲשִׂיר. וְדָבָר זֶה לֹא יְכוּלִים לְהַסְבִּיר לְבְנֵי-אָדָם שֶׁנִּפְלוּ
 לְתַאֲנוֹת מְמוֹן, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה וְאוֹי לְאוֹתָהּ חֲרָפָה, לְאֵלוֹ שְׂרוֹקְדִים סְבִיב
 הַעֲשִׂירִים וּמַחְנִיפִים אוֹתָם. וְצְרִיכִים לְשַׁנֵּן דְּבָר זֶה הֲרַבָּה מְאֹד, "שֶׁעֲשִׂירִים
 הֵם מְשַׁגְּעִים וּמְטַרְפִּים", וּמִי שֶׁחֹנֵף אוֹתָם, מֵרָאָה שֶׁאֵינן לוֹ אֲמוּנָה כָּלֵל. וְלִכְן
 דִּיקָא הַבַּעַל-תְּפִלָּה, שֶׁעוֹסֵק תָּמִיד בַּתְּפִלָּה, וְדְבוּק בַּהֲקָדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הוּא
 אֲשֶׁר לֹא הִיָּה יְכוּל לְסַבֵּל אֶת מְדִינַת הַעֲשִׂירוֹת, שֶׁעָשׂוּ אֶת עֲצָמָם לְבַסּוֹף
 אֱלִילִים (וּבְזוּהָ תְּבִין הַמֶּשֶׁךְ כָּל הַסְּפוּר).

וְנִשְׁמַע בְּעוֹלָם, שֵׁשׁ מְדִינָה בָּזוּ, וְהָיָה הַבַּעַל-תְּפִלָּה מֵתָאֲנַח עַל זֶה, וְהָיָה
 אוֹמֵר: מִי יוֹדֵעַ עַד הֵיכָן הֵם יְכוּלִים לַיְלֵךְ וְלִתְעוֹת עַל-יְרֵי-זֶה, הוּא תְּזוּהָ
 וְרָאָה בְּרֵאשׁ מַה יִּהְיֶה בַּסּוֹף, כִּי בְּרַגַע שֶׁעוֹשִׂים מְצִיאוֹת מֵהַכֶּסֶף וְהַמְמוֹן,
 וּמִבְטָלִים אֶת הָעֲנִיִּים, וּמְסַתְּפָלִים עֲלֵיהֶם, כְּאֵלוֹ אֵינֵם בְּנֵי אָדָם, אֶלָּא אוֹ חִיּוֹת
 אוֹ עוֹפוֹת, לְבַסּוֹף יַעֲשׂוּ מֵעֲצָמָם אֱלִיל, כִּי מִי שֵׁשׁ לוֹ יוֹתֵר כֶּסֶף, הוּא חוֹשֵׁב
 שֶׁהוּא יוֹתֵר מֵהַזּוֹלָת. וְהַבַּעַל תְּפִלָּה רָאָה אֶל מַה תַּאֲנוֹת מְמוֹן יְכוּלָה לְהַבִּיא,
 עַד שֶׁיִּחְזִיקוּ אֶת הַעֲשִׂיר הַכִּי גְדוֹל לְאֱלִיל, שֶׁזֶה בַּלְשׁוֹן עַמְמִי "אֵיל הַזֶּן",
 וְלִכְן הִתְאֲנַח מְאֹד, כִּי רָאָה, שֶׁהַעֲשִׂירוֹת נִהְפְּכָה לָהֶם וְהַבִּיָּאָה אוֹתָם לְעִבּוּדָהּ
 זֶרָה מִמֶּשׁ. וְנִמְצְאוּ אַנְשִׁים מֵאַנְשֵׁי שֶׁל הַבַּעַל תְּפִלָּה הַנִּ"ל, וְלֹא שֶׁאֵלוֹ אֶת

מֵאַנְשָׁיו שֶׁל הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנַּ"ל, וְלֹא שָׂאוּ אֶת הַדָּעוֹת
 כָּלֵל, וְהִלְכוּ לְשֵׁם, אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, לְהַחְזִירָם לְמוֹטָב, כִּי
 חָיָה לָהֶם רַחֲמָנוּת גְּדוֹל עֲלֵיהֶם, עַל שִׁנְתֵּעוּ כְּלִיכָּךְ
 בְּתֵאוֹת מָמוֹן, וּבִפְרֹט שֶׁהַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנַּ"ל אָמַר שֶׁהֵם
 יְכוּלִים לִילֵךְ וְלִתְעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר כִּנְ"ל. עַל-כֵּן הִלְכוּ אֵלָיו
 הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, אוֹלֵי יַחְזִירוּ אוֹתָם
 לְמוֹטָב.

וְהִלְכוּ לְשֵׁם, וּבָאוּ אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, וְנִכְנְסוּ לְאַחַד
 מֵהֶם, מִסֵּתְמָא נִכְנְסוּ לְאִיזָה חַיָּה (דְּהִינּוּ לְאָדָם שֶׁהוּא
 קָטָן בְּמַעֲלָה, כִּי יֵשׁ לוֹ סֶךְ מוּעָט, שֶׁחַיָּה נִקְרָא אֲצֵלָם חַיָּה כִּנְ"ל).
 וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ כְּדַרְכָּם, אֲשֶׁר בְּאַמֶּת אֵין זֶה תְּכִלִּית
 נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

דַּעְתּוֹ כָּלֵל, וְהִלְכוּ לְשֵׁם, אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, לְהַחְזִירָם לְמוֹטָב, כִּי חָיָה לָהֶם
 רַחֲמָנוּת גְּדוֹל עֲלֵיהֶם עַל שִׁנְתֵּעוּ כְּלִיכָּךְ בְּתֵאוֹת מָמוֹן, וּבִפְרֹט שֶׁהַבַּעַל-תְּפִלָּה
 הַנַּ"ל אָמַר, שֶׁהֵם יְכוּלִים לִילֵךְ וְלִתְעוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר כִּנְ"ל, עַד שִׁיעֲשׂוּ אֶת
 עֲצָמָם אֲלֵיכֵם מִמֶּשׁ, עַל-כֵּן הִלְכוּ אֵלָיו הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה
 הַנַּ"ל, אוֹלֵי יַחְזִירוּ אוֹתָם לְמוֹטָב [אֲבָל כָּאֵן הִיָּתָה לָהֶם טְעוּת, שֶׁהִלְכוּ כְּלִי
 רְשׁוֹת רַבָּם, שֶׁזֶה פָּגַם גְּדוֹל מְאֹד, כְּמֵאַמְרָם ז"ל (סְנֵהֲדִינּוּ ה:): תְּלַמִּיד אֵל יוֹרָה
 הִלְכָה בְּמִקּוֹם רַבּוֹ]. וְהִלְכוּ לְשֵׁם, וּבָאוּ אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, וְנִכְנְסוּ לְאַחַד
 מֵהֶם, מִסֵּתְמָא נִכְנְסוּ לְאִיזָה חַיָּה (דְּהִינּוּ לְאָדָם, שֶׁהוּא קָטָן בְּמַעֲלָה, כִּי יֵשׁ לוֹ סֶךְ
 מוּעָט, שֶׁחַיָּה נִקְרָא אֲצֵלָם חַיָּה כִּנְ"ל); כִּי מִי שֶׁאֵין לוֹ עֲדִין כְּלִיכָּךְ הַרְבֵּה כֶּסֶף,
 וּבִפְרֹט שֶׁשָּׂאָר הַעֲשִׂירִים קוֹרְאִין אוֹתוֹ חַיָּה, כְּאֵלוֹ הוּא אֵינוֹ כְּאַחַד מֵהֶם, עִמּוֹ
 עֲדִין יְכוּלִים לְדַבֵּר, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר עִמּוֹ כְּדַרְכָּם, דְּבוּרִים שֶׁקָּבְלוּ מֵרַבָּם,
 דְּבוּרֵי אָמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְצָרִיכִים לִידַע, אֲשֶׁר בְּאַמֶּת אֵין זֶה תְּכִלִּית

כָּלֵל, וְעַקֵּר הַתְּכֵלִית הוּא רַק עֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְכוּ', וְלֹא שָׁמַע לָהֶם כָּלֵל, כִּי כָּבֵר נִשְׁתַּרֵּשׁ אֲצֵלָם שְׁעַקֵּר הוּא רַק הַמָּמוֹן. וְכֵן הָיָה מְדַבֵּר עוֹד עִם אַחֵר, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו גַּם-כֵּן, וְהוּא (הֵינּוּ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַגִּיל) הָיָה מְרַבֵּה לְדַבֵּר עִמּוֹ, וְהַשִּׁיב לוֹ זֶה הָאִישׁ שֶׁדִּבֶּר עִמּוֹ: וְיִתֵּר מִזֶּה אֵין לִי פְּנָאֵי כָּלֵל לְדַבֵּר עִמָּךְ. שְׂאֵלוֹ: מִפְּנֵי מָה? הַשִּׁיב לוֹ: הַיּוֹת שְׂאֲנַחֲנוּ כְּלָנוּ מוֹכְנִים עֵתָה לְעַקֵּר מִן הַמְּדִינָה לִילְךָ לְמְדִינָה אַחֲרַת, בְּאֲשֶׁר שְׂרָאִינוּ שְׁעַקֵּר הַתְּכֵלִית הוּא רַק הַמָּמוֹן, עַל-כֵּן נִסְכַּם אֲצֵלָנוּ, לִילְךָ לְמְדִינָה שְׁשֵׁם יְכוּלִין

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

כָּלֵל, לְרוּץ אַחֵר הַכֶּסֶף וְהַמָּמוֹן, וְעַקֵּר הַתְּכֵלִית הוּא רַק עֲבוֹדַת ה' וְכוּ', לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, בְּמַצּוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלֹא שָׁמַע לָהֶם כָּלֵל זֶה הַעֲשִׂיר הַקָּטָן, אִף שֶׁהָיָה נִקְרָא חֲזִיה לְגַבֵּי שְׂאֵר הַעֲשִׂירִים, אָבֵל הַדְּבוּרִים שֶׁל הַתְּכֵלִית לֹא נִכְנָסוּ בְּלָבוֹ, וְלֹא שָׁמַע אֶל דְּבוּרֵיהֶם כָּלֵל, כִּי כָּבֵר נִשְׁתַּרֵּשׁ אֲצֵלָם, שְׁעַקֵּר הוּא רַק הַמָּמוֹן; כִּי מִי שֶׁנִּכְנָס בְּתַאוֹת מָמוֹן קָשָׁה מְאֹד מְאֹד לְדַבֵּר עִמּוֹ נֶגֶד הַכֶּסֶף וְהַמָּמוֹן. וְכֵן הָיָה מְדַבֵּר עוֹד עִם אַחֵר, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו גַּם-כֵּן, וְהוּא (הֵינּוּ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי הַבַּעַל תְּפִלָּה הַגִּיל), הָיָה מְרַבֵּה לְדַבֵּר עִמּוֹ, הֵינּוּ עִם אֶחָד מֵהַעֲשִׂירִים, דְּבוּרֵי אֲמוּנָה וְהַשְׁנָחָה פְּרָטִית, וְאִיךָ שְׂאִין שׁוֹם תְּכֵלִית בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לְעַסֵּק בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה. וְהַשִּׁיב לוֹ זֶה הָאִישׁ שֶׁדִּבֶּר עִמּוֹ: וְיִתֵּר מִזֶּה אֵין לִי פְּנָאֵי כָּלֵל לְדַבֵּר עִמָּךְ — כְּדָרְךָ הַעֲשִׂירִים שֶׁהֵם תְּמִיד עֲסוּקִים, וְכִשְׁבָּאִים לְדַבֵּר אִתָּם בְּעִבוּר צְדָקָה לְעַנְיִים, הֵם תְּמִיד מִתְחַמְקִים וְאוֹמְרִים, שְׂאִין לָהֶם זְמַן. שְׂאֵלוֹ זֶה שֶׁהָיָה עִם אֲנָשֵׁי הַבַּעַל-תְּפִלָּה: מִפְּנֵי מָה אֵין לָךְ זְמַן? הַשִּׁיב לוֹ: הַיּוֹת שְׂאֲנַחֲנוּ כְּלָנוּ מוֹכְנִים עֵתָה לְעַקֵּר מִן הַמְּדִינָה לִילְךָ לְמְדִינָה אַחֲרַת, בְּאֲשֶׁר שְׂרָאִינוּ, שְׁעַקֵּר הַתְּכֵלִית הוּא רַק הַמָּמוֹן, עַל-כֵּן נִסְכַּם אֲצֵלָנוּ לִילְךָ לְמְדִינָה, שְׁשֵׁם יְכוּלִין לְעַשׂוֹת מָמוֹן, דִּהֵינּוּ שִׁישׁ שָׁם עֶפֶר,

לַעֲשׂוֹת מְמוֹן, דְּהִינּוּ, שְׂיֵישׁ שָׁם עָפָר שְׁעוֹשִׁין מִמֶּנּוּ זָהָב
וְכֶסֶף. עַל־כֵּן אָנוּ צְרִיכִין עֵתָה לִילֵךְ בְּלָנוּ אֶל אוֹתָהּ
הַמְּדִינָה.

גַּם נִסְפָּם אֶצְלָם, שְׁהֵם רוֹצִים שְׂיִהְיוּ אֶצְלָם בּוֹכָבִים
וּמְזוֹלוֹת גַּם־כֵּן, דְּהִינּוּ, שְׂמִי שְׂיִהְיֶה לוֹ כָּל־כֶּף מְמוֹן
כְּפִי הַסְּכּוּם שְׁקָצְבוּ עַל זֶה הוּא יִהְיֶה בּוֹכָב כִּי מֵאֲחֵר
שְׂיֵישׁ לוֹ כָּל־כֶּף מְמוֹן, יֵשׁ לוֹ הַכַּח שֶׁל אוֹתוֹ הַבּוֹכָב, כִּי
הַבּוֹכָב מְגַדֵּל הַזָּהָב, כִּי מֵה שְׂיֵישׁ עָפָר שְׁעוֹשִׁין מִמֶּנּוּ
זָהָב, זֶהוּ מַחֲמַת הַבּוֹכָב, שְׂמַגְדֵּל בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם עֲפָרוֹת
זָהָב. נִמְצָא שֶׁהַזָּהָב הוּא נִמְשָׁךְ מִן הַבּוֹכָבִים, וּמֵאֲחֵר

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁעוֹשִׁין מִמֶּנּוּ זָהָב וְכֶסֶף, עַל־כֵּן אָנוּ צְרִיכִים עֵתָה לִילֵךְ בְּלָנוּ אֶל אוֹתָהּ
הַמְּדִינָה; כִּי מֵאֲחֵר שְׁכָל הַתְּכָלִית שְׁלָהֶם הִיא רַק הַכֶּסֶף וְהַמְמוֹן, לְכֵן הֵם
רוֹצִים כָּלֵם לְעַקֵּר מֵהַמְּקוֹם הַזֶּה, וְלִנְסַע לְמְקוֹם שְׂיִכּוּלִים לַעֲשׂוֹת שָׁם מֵהַעֲפָר
זָהָב וְכֶסֶף, כִּי מִי שֶׁנִּשְׁקַע בְּתַאוֹת מְמוֹן, נִדְמָה לוֹ שֶׁהַמְּקוֹם הַזֶּה לֹא טוֹב,
אֲלֹא יֵלֵךְ לְמְקוֹם אֲחֵר, שְׁשֵׁם עוֹשִׂים מֵהַעֲפָר זָהָב וְכֶסֶף, וּמַחֲלָה זוֹ נִמְצָאת
אֶצֶל רַב בְּנֵי־אָדָם שְׂאִינָם שְׂמַחִים בְּחֻלְקָם, וְאִינָם מְרָצִים מִמְּקוֹם מְגוּרָם
וְעַבְדוֹתָם, כִּי מִי שֶׁנִּכְנַס בְּתַאוֹת מְמוֹן, תָּמִיד חוֹשֵׁב שֶׁבְּמְקוֹם הַשָּׂנִי יִהְיֶה לוֹ
יֹתֵר טוֹב. וְזוֹ מַחֲלָה שְׁלֹא יְכוּלִים לְצַאת מִמֶּנּוּ. גַּם נִסְפָּם אֶצְלָם, שְׁהֵם
רוֹצִים, שְׂיִהְיוּ אֶצְלָם בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת גַּם־כֵּן, דְּהִינּוּ שְׂמִי שְׂיִהְיֶה לוֹ כָּל־כֶּף
מְמוֹן כְּפִי הַסְּכּוּם שְׁקָצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיֶה בּוֹכָב, כִּי מֵאֲחֵר שְׂיֵישׁ לוֹ כָּל־כֶּף
מְמוֹן, יֵשׁ לוֹ הַכַּח שֶׁל אוֹתוֹ הַבּוֹכָב, כִּי הַבּוֹכָב מְגַדֵּל הַזָּהָב, כִּי מֵה שְׂיֵישׁ
עָפָר, שְׁעוֹשִׁין מִמֶּנּוּ זָהָב, זֶהוּ מַחֲמַת הַבּוֹכָב שְׂמַגְדֵּל בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם עֲפָרוֹת
זָהָב, נִמְצָא שֶׁהַזָּהָב הוּא נִמְשָׁךְ מִן הַבּוֹכָבִים, וּמֵאֲחֵר שְׂיֵישׁ לְאֶחָד כָּל־כֶּף זָהָב,

שִׁישׁ לְאַחַד כָּל־כֶּךָ זֶהְבּ, נִמְצָא שִׁישׁ לוֹ כַּח אֹתוֹ הַכּוֹכַב, וְעַל־כֵּן הוּא בְּעֵצְמוֹ כּוֹכַב. וְכֵן אָמְרוּ, שִׁיְהִי אֶצְלָם מְזֻלוֹת גַּם־כֵּן, דִּהְיִנוּ כְּשִׁיְהִיָּה לְאַחַד כֶּךָ וְכֶךָ כְּפִי הַסְּכוּם שֶׁקָּצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיֶה מְזֹל, וְכֵן עָשׂוּ לָהֶם מְלֵאכִים, הַכֹּל כְּפִי רַבּוּי הַמָּמוֹן בְּנ"ל, עַד שֶׁהַסְּכִימוּ בִּינֵיהֶם, שִׁיְהִי לָהֶם גַּם־כֵּן אֱלֻקוֹת, שְׁמִי שִׁיְהִיָּה לוֹ רַבּוּי מָמוֹן חֲרִיבָה, כֶּךָ וְכֶךָ אֱלֻפִים וְרַבָּבוֹת, כְּפִי מַה שֶׁקָּצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיֶה אֱלוֹק, כִּי מֵאַחַר שֶׁהָאֱלֻקִּים שׁוֹפְעֵ בּוֹ כָּל־כֶּךָ מָמוֹן, עַל־כֵּן הוּא בְּעֵצְמוֹ אֱלוֹק. וְכֵן קִיְמוּ וְעָשׂוּ כָּכָל הַנ"ל.

גַּהְרִי אֶפְרָסִמוֹן

נִמְצָא שִׁישׁ לוֹ כַּח אֹתוֹ הַכּוֹכַב, וְעַל־כֵּן הוּא בְּעֵצְמוֹ כּוֹכַב, כְּמֻצְוֵי דְבַר זֶה בְּעוֹלָם, שְׁמִי שֶׁנִּתְעַשֵּׂר, אֹמְרִים עָלָיו הִנֵּה כּוֹכַב חֲדָשׁ קָם, וְדָבַר זֶה שֶׁגִּוּר מְאֹד בְּפִי כָל, וְהַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵהַטְּעוֹת הַזֹּ, שְׁחוֹשְׁבִים שֶׁהַכֶּסֶף הַזֶּה תְּלוּי כְּפִי הַכּוֹכְבִים. וְכֵן אָמְרוּ, שִׁיְהִי אֶצְלָם מְזֻלוֹת גַּם־כֵּן, דִּהְיִנוּ כְּשִׁיְהִיָּה לְאַחַד כֶּךָ וְכֶךָ כְּפִי הַסְּכוּם שֶׁקָּצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיֶה מְזֹל, כִּי בְּיָדָי מְזֻלוֹ גֹרֵם לוֹ לַעֲשִׂירוֹת הַזֹּ, אֲשֶׁר הַכֹּל טְעוֹת, כִּי אֵין טַבַּע וּמִקְרָה וּמְזֹל כָּלָל, אֲלֵא הַכֹּל בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיּוֹן, וְכֵן עָשׂוּ לָהֶם מְלֵאכִים, הַכֹּל כְּפִי רַבּוּי הַמָּמוֹן בְּנ"ל, כְּפִי רַבּוּי הַכֶּסֶף וְהַמָּמוֹן שִׁישׁ לוֹ חוֹשְׁבִים שֶׁהוּא מְלֵאךְ, עַד שֶׁהַסְּכִימוּ בִּינֵיהֶם, שִׁיְהִי לָהֶם גַּם־כֵּן אֱלֻקוֹת, שְׁמִי שִׁיְהִיָּה לוֹ רַבּוּי מָמוֹן חֲרִיבָה כֶּךָ וְכֶךָ אֱלֻפִים וְרַבָּבוֹת כְּפִי מַה שֶׁקָּצְבוּ עַל זֶה, הוּא יִהְיֶה אֱלוֹק, כִּי מֵאַחַר שֶׁהָאֱלֻקִּים שׁוֹפְעֵ בּוֹ כָּל־כֶּךָ מָמוֹן, עַל־כֵּן הוּא בְּעֵצְמוֹ אֱלוֹק. וְכֵן קִיְמוּ וְעָשׂוּ כָּכָל הַנ"ל; וְהִצְרָה וְהַמְתַּלָּה הַזֹּ הַיּוֹם הַתְּפִשְׁטָה מְאֹד בְּעוֹלָם, שְׁעוֹשִׂים מְעַשִּׂירִים מִמֶּשׁ אֲלִיל, וּמִי שִׁישׁ לוֹ יוֹתֵר כֶּסֶף, כָּלָם רוֹקְדִים סְבִיבוֹ וְסוֹגְדִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְפָנָיו, וְזֶה מְעוֹרֵר מִמֶּשׁ שְׂאֵט נֶפֶשׁ, שְׁעוֹשִׂים מְהַעֲשִׂיר אֲלִיל, וּמֻצְוֵי דְבַר זֶה אֶפְלוּ מְשׁוּפָּרָא דְשׁוּפָּרָא הִכִּי מְפָרְסִים בְּעוֹלָם, כְּשֶׁרוֹאִים עֲשִׂיר, הֵם מִשְׁתַּגְּעִים,

גַּם אָמְרוּ, שְׂאִין רְאוּי לָהֶם לַיִשׁב כָּלֵל בְּאִוִּירָא דְהָאֵי
עַלְמָא, וְאִין רְאוּי לָהֶם לְהַתְעַרְב עִם בְּנֵי־הָעוֹלָם,
שְׁלֵא יִטְמְאוּ אוֹתָן, כִּי שְׂאֵר בְּנֵי־הָעוֹלָם הֵם טְמֵאִים

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

וחונפים ומחניפים אותו, כאלו הוא אליל ממש, וכך זה בא רק מחמת חסרון אמונה, ועל זה אנחנו אומרים בכל יום פעמים — בפקוד ובקרב בקריאת שמע: "השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם". נשאלת השאלה: וכי עם ישראל כל-כך טפשים, שיעבדו אלהים אחרים, ועוד ישתחוו להם, שיצטרכו להזהיר את כל אחד ואחד מהצדיק הכי גדול ועד האדם הפשוט, שישמר מאד לא לעבד אלהים אחרים ולא להשתחוות להם, וכי יעלה על הדעת, שבר ישראל חשוד בדבר כזה?! אלא זה סובב על העשירים, שרואים בני-אדם אפלו מפרסמים לצדיקים גדולים, ובפרט שאר דלי העם, כיון שרואים עשיר גדול, כלם רצים אליו ומשתחוים לפניו, כאלו הוא אליל, רחמנא לישזבן, ומתחננים לפניו, שיתן להם כסף, כאלו הוא אליל ממש. ואת העבודה זרה הזו בא הבעל תפלה שהוא הצדיק האמת לעקור מאתנו, שלא נלך שולל, ונחשב שהכסף הזה שנמצא בידי העשירים זה משהו, אלא צריכים לידע שהם סתם בשר נדם, ומה גם כפי שהגדיר אותם רבנו ז"ל (לקוטי-מוה"ר, חלק ב', סימן סד) הם משגעים ומטרפים ממש, ועל-כן למה צריכים לרוץ אחריהם ולהשתחוות לפניהם, הרי זו עבודה זרה גמורה, כי הכסף והזהב הם רק בידי הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (תגי ב, ח): "לי הכסף ולי הזהב נאם הוי"ה צבאות"; ולכן הוא מוסר השפל לכל אלו שרצים וחונפים את העשירים, אשר הם ממש עובדי עבודה זרה. וזו בושה וחרפה גדולה לחנף ולהחניף את העשירים, כאלו המזל שלו תלוי בעשיר, אוי לאותה בושה אוי לאותה חרפה.

גַּם אָמְרוּ, שְׂאִין רְאוּי לָהֶם לַיִשׁב כָּלֵל בְּאִוִּירָא דְהָאֵי עַלְמָא, וְאִין רְאוּי לָהֶם לְהַתְעַרְב עִם בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׁלֵא יִטְמְאוּ אוֹתָן, כִּי שְׂאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם הֵם

כַּנְגָדָם, עַל־כֵּן יֵשְׁבוּ עֲצָמָן שְׁיִבְקָשׁוּ לָהֶם הָרִים הַגְּבוּהִים בְּיֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם וַיֵּשְׁבוּ שָׁם, כִּדִּי שְׁיִהְיוּ מְרוֹמְמִים מֵאוּרָא דְעֵלְמָא. וְשָׁלְחוּ אֲנָשִׁים לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ הָרִים הַגְּבוּהִים כַּנְ"ל, וְהָלְכוּ וּבִקְשׁוּ וּמָצְאוּ הָרִים גְּבוּהִים מְאֹד, וְהָלְכוּ כָּל בְּנֵי־הַמְּדִינָה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַל הַהָרִים הַגְּבוּהִים, חִינּוּ שְׁעַל כָּל הַר וְהַר יֵשְׁבוּ שָׁם אֵיזָה קְבוּץ מֵאֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה הַנִּ"ל, וַעֲשׂוּ סְבִיב הָהָר חֲזָקַת גְּדוּלָּה, וְהָיָה שָׁם חֲפִירוֹת גְּדוּלוֹת וְכִיּוּצָא סְבִיב הָהָר, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֶפֶן שְׁיִבּוּא אֲלֵיהֶם שׁוּם אָדָם, כִּי לֹא הָיָה, רַק שְׁבִיל נְעֵלָם אֶל הָהָר, בְּאֶפֶן שְׁאָדָם אַחַר לֹא הָיָה יָכוֹל כָּלֵל לְבּוּא אֲלֵיהֶם, וְכֵן בְּהַר הַשְּׁנִי וְכֵן בְּכָל הַהָרִים, עָשׂוּ חֲזָקַת

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

טְמָאִים כַּנְגָדָם, עַל־כֵּן יֵשְׁבוּ עֲצָמָן, שְׁיִבְקָשׁוּ לָהֶם הָרִים הַגְּבוּהִים בְּיֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם וַיֵּשְׁבוּ שָׁם, כִּדִּי שְׁיִהְיוּ מְרוֹמְמִים מֵאוּרָא דְעֵלְמָא; וְדָבָר זֶה הוּא מְאֹד שְׁכִיחַ הַיּוֹם, שְׁעַשִּׁירִים הַגְּדוּלִים אֵינָם רוֹצִים לְגוֹר יַחַד עִם הַמּוֹן־עַם, כִּי לֹא מִתְאִים לָהֶם, וּמָה גַם שְׁחוֹשְׁבִים שְׁזֵה לְמִטָּה מִכְּפִי כְבוֹדָם, וְלִכֵּן כָּל הַעֲשִׁירִים גָּרִים בְּדֶרֶךְ כָּלֵל בְּמִקּוֹמוֹת נִפְרָדִים וְעַל הַהָרִים הַגְּבוּהִים, הַעֲקָר לֹא לְהִיּוֹת מְעַרְבִים עִם אֲנָשֵׁי עוֹלָם, וּבְדֶרֶךְ כָּלֵל הַעֲשִׁירִים בְּזִים לְהַמּוֹן־עַם, כְּאֵלוּ הֵם נְחוּתֵי דְרָגָא, וְכֵאלּוּ הֵם יִטְמְאוּ אוֹתָם. וְזוֹ מְצִיאוֹת שְׁיֹדֵעַ אוֹתָהּ, מִי שְׁמַכִּיר אֶת גְּדוּלֵי הַעֲשִׁירִים. וְשָׁלְחוּ אֲנָשִׁים לְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ הָרִים הַגְּבוּהִים כַּנְ"ל, וְהָלְכוּ וּבִקְשׁוּ וּמָצְאוּ הָרִים גְּבוּהִים מְאֹד, וְהָלְכוּ כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עַל הַהָרִים הַגְּבוּהִים, חִינּוּ שְׁעַל כָּל הַר וְהַר יֵשְׁבוּ שָׁם אֵיזָה קְבוּץ מֵאֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה הַנִּ"ל, וַעֲשׂוּ סְבִיב הָהָר חֲזָקַת גְּדוּלָּה, וְהָיָה שָׁם חֲפִירוֹת גְּדוּלוֹת וְכִיּוּצָא סְבִיב הָהָר, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֶפֶן, שְׁיִבּוּא אֲלֵיהֶם שׁוּם אָדָם, כִּי לֹא הָיָה רַק שְׁבִיל נְעֵלָם אֶל הָהָר בְּאֶפֶן שְׁאָדָם אַחַר לֹא הָיָה יָכוֹל כָּלֵל לְבּוּא אֲלֵיהֶם, וְכֵן בְּהַר הַשְּׁנִי וְכֵן בְּכָל הַהָרִים עָשׂוּ חֲזָקַת וְכוּ' כַּנְ"ל,

וְכוּ כַּנְל, וְהַעֲמִידוּ שׁוֹמְרִים בְּרַחוּק מִן הָהָר, כְּדִי שְׁלֹא יִתְקַרֵב לָהֶם זֶר. וְהֵם הָיוּ יוֹשְׁבִים שָׁם עַל הַהָרִים, וְהָיוּ מִתְנַהֲגִים בַּמְּנַהֵג הַנְּל, וְהָיוּ לָהֶם אֱלֹהוֹת רַבִּים, דְּהֵינּוּ לְפִי הַמְּמוֹן כַּנְּל.

וּמֵאַחַר שֶׁהָיָה הָעֵקֶר אֶצְלָם הַמְּמוֹן, עַד שֶׁעַל־יְדֵי מְמוֹן הִרְבֵּה הָיוּ נַעֲשִׂים אֱלֹזָק, עַל־כֵּן הָיָה לָהֶם חֲשֵׁשׁ מִרְצִיחָה וּגְזֻלָּה, כִּי כָּל אֶחָד יִהְיֶה רוֹצֵחַ וּגְזֵלָן, כְּדִי שִׁיחֶיָּה נַעֲשֶׂה אֱלֹזָק עַל־יְדֵי הַמְּמוֹן שִׁיגְזֹל. אַךְ אָמְרוּ, שְׁמֵאַחַר שֶׁהוּא אֱלֹזָק (דְּהֵינּוּ הָעֵשִׂיר בְּעַל־הַמְּמוֹן הוּא אֱלֹזָק), הוּא יִשְׁמַר

נְהָרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְהַעֲמִידוּ שׁוֹמְרִים בְּרַחוּק מִן הָהָר, כְּדִי שְׁלֹא יִתְקַרֵב לָהֶם זֶר. וְהֵם הָיוּ יוֹשְׁבִים שָׁם עַל הַהָרִים, וְהָיוּ מִתְנַהֲגִים בַּמְּנַהֵג הַנְּל, וְהָיוּ לָהֶם אֱלֹהוֹת רַבִּים, דְּהֵינּוּ לְפִי הַמְּמוֹן כַּנְּל, וְכָל זֶה הוּא בְּמוֹחָשׁ, שֶׁגְּדוּלֵי הָעֵשִׂירִים גָּרִים עַל הָרִים גְּבוּהִים רְחוּק מִהַמְּמוֹן־עַם הָעֵנִיִּים, וּמָה גַם שֵׁישׁ בֵּין הָעֵשִׂירִים בְּעֶצְמָם שְׁכוּנוֹת שְׁכוּנוֹת, שֶׁבְּכָל שְׁכוּנָה גְרוֹת קְבוּצוֹת קְבוּצוֹת שֶׁל עֵשִׂירִים, וַיֵּשׁ לָהֶם שׁוֹמְרִים שְׁלֹא יוּכְלוּ הָעֵנִיִּים לָגֶשֶׁת אֲלֵיהֶם, וַיֵּשׁ מִקוֹמוֹת שֵׁישׁ חֲפִירוֹת וְחוֹמוֹת גְּבוּהוֹת, שְׁלֹא יוּכְלוּ הָעֵנִיִּים לָגֶשֶׁת לְשְׁכוּנָתָם, וּמִרְבַּ טְפִשׁוֹתָם וּגְאוֹתָם יֵשׁ לָהֶם אֱלִילִים שְׁעוֹשִׂים מִהָעֵשִׂירִים הַכִּי מִפְּלָגִים אֱלֹהוֹת, רַחֲמָנָא לְצֻלָּן, כֹּל־כֶּף נִשְׁקָעוּ בְּשִׁגְעוֹן תְּאוֹת מְמוֹן, עַד שְׁלֹא מִתְאַיִם לָהֶם לְגוֹר יַחַד עִם הָעֵנִיִּים, וְהֵם צְרִיכִים לְגוֹר בְּשְׁכוּנוֹת מִיַּחְדוֹת לְעֵשִׂירִים, עַל רְאִשֵׁי גְבוּהוֹת הַהָרִים, וְהֵם מְסַבְּכִים עִם שׁוֹמְרִים, מֵאַחַר שֶׁהָיָה הָעֵקֶר אֶצְלָם הַמְּמוֹן, עַד שֶׁעַל־יְדֵי מְמוֹן הִרְבֵּה הָיוּ נַעֲשִׂים אֱלֹזָק, עַל־כֵּן הָיָה לָהֶם חֲשֵׁשׁ מִרְצִיחָה וּגְזֻלָּה, כִּי כָּל אֶחָד יִהְיֶה רוֹצֵחַ וּגְזֵלָן, כְּדִי שִׁיחֶיָּה נַעֲשֶׂה אֱלֹזָק, עַל־יְדֵי הַמְּמוֹן שִׁיגְזֹל; כִּי מִי שֶׁנִּכְנַס בְּתְאוֹת מְמוֹן, וְעוֹשֶׂה מִהַכֶּסֶף אֱלִיל, הוּא חֲשׂוֹד עַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, רְצִיחָה וּגְזֻלָּה, כִּי כָּל אֶחָד רוֹצֵחַ שִׁיחֶיָּה לוֹ יוֹתֵר כֶּסֶף, וְשָׁם הוּא יִהְיֶה עֵשִׂיר. אַךְ אָמְרוּ, שְׁמֵאַחַר שֶׁהוּא אֱלֹזָק (דְּהֵינּוּ הָעֵשִׂיר בְּעַל הַמְּמוֹן הוּא

מגזלות ורציחות, ותקנו עבודות וקרפנות, שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל. גם היו מקריבים בני-אדם, והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו, ואחר-כך יתגלגל ויהיה עשיר, כי עקר האמונה היה אצלם הממון פנ"ל. והיה להם עבודות וקרפנות וקטרת, שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל (דהינו בעלי הממון הרבה פנ"ל), ובודאי אף-על-פי-כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזלה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל היה רוצח וגזלן, כדי שיהיה לו ממון, כי עקר היה אצלם הממון פנ"ל, כי על-ידי הממון יכולים לקנות כל דבר: אכילה ומלבושים, ועקר חיות האדם

גהרי אפרסמון

אלק), הוא ישמר מגזלות ורציחות, כי כל-כך נכנסו בשטות תאות מוון, עד שחשבו שהכסף והזהב והממון יצילו אותם. ותקנו עבודות וקרפנות, שיהיו מקריבים ומתפללים אל האלקות הנ"ל, גם היו מקריבים בני אדם, והיו מקריבין את עצמן אל האלקות הנ"ל, כדי שיהיה נכלל בו ואחר-כך יתגלגל ויהיה עשיר, כי עקר האמונה היה אצלם הממון פנ"ל. וגם דבר זה רואים בחוש, שכל אלו שנכנסו בתאות מוון, הממון משגע אותם, עד שהם מוכנים להקריב את עצמם לעשירים יותר גדולים מהם, והיה להם עבודות וקרפנות וקטרת, שהיו עובדים בהם את האלקות הנ"ל (דהינו בעלי הממון הרבה פנ"ל), ובודאי אף-על-פי-כן היתה המדינה מלאה מרציחה וגזלה, כי מי שלא היה מאמין בעבודות הנ"ל, היה רוצח וגזלן, כדי שיהיה לו ממון, כי עקר היה אצלם הממון פנ"ל, כי על-ידי הממון יכולים לקנות כל דבר: אכילה ומלבושים, ועקר חיות האדם על-ידי הממון (כן היתה סברתם לפי

על-ידי הממון (כן היתה סברתם לפי דעתם המשבשת והנבוכה),
על-כן היה הממון האמונה שלהם.

והיו משתדלים שלא יהיה נחסר אצלם ממון כלל, כי
הממון הוא עקר האמונה והאלקות שלהם כנ"ל.
אדרבא, צריכים להשתדל להוסיף ולהכניס ממון
ממקומות אחרים לתוך המדינה. והיו יוצאים מהם
סוחרים לסחר במדינות אחרים כדי להשתפר ממון,
להכניס ממון יותר לתוך המדינה. וצדקה בודאי הוא

גהרי אפרסמון

דעתם המשבשת והנבוכה) על-כן היה הממון האמונה שלהם, והיו
משתדלים שלא יהיה נחסר אצלם ממון כלל, כי הממון הוא עקר האמונה
והאלקות שלהם כנ"ל. ורואים בחוש, שדיקא אצל העשירים המפלגים
במצלת העשירות, ביניהם דיקא נמצא רוצחים וגזלנים, שבשביל כסף
וממון שישגו שלא בישר, הם מוכנים להרג את השני, ואדרבה מרב
עקממיות ועכירת שכלם ודעתם המשבשת, הם רואים בזה מצוה להרג את
הזולת, כדי שהם ישיגו את הכסף והזהב, כי הרי העקר הוא הממון,
וצריכים רק לחסוף פמה שיותר כסף, כי הרי עם כסף יכולים להשיג כל
דבר, אכילה ומלבושים, ולכן מי שרק נכנס בעבודה זרה של כסף, כל
מהותו ומחו הוא רק איך להשיג יותר כסף, ויש להם עבודה להכניס יותר
כסף, ויש להם אנשים ממנים, שכל עסקיהם הוא איך יכולים להרחיב את
העסקים שלהם, ולהכניס יותר כסף, כי אצלם היה העקר הכסף והזהב
והממון, ולכן היה אסור אצלם לבזבזו כסף ולתן את זה לזולתם, אדרבה,
צריכים להשתדל להוסיף ולהכניס ממון ממקומות אחרים לתוך המדינה,
והיו יוצאים מהם סוחרים לסחר במדינות אחרים כדי להשתפר ממון,
להכניס ממון יותר לתוך המדינה, וצדקה בודאי הוא אסור גדול לפי דעתם

אָסוּר גְּדוּל לְפִי דַעְתָּם, כִּי הוּא מַחְסִיר שְׁפַע מְמוֹנוֹ אֲשֶׁר
נָתַן לוֹ הָאֱלֹקִים, אֲשֶׁר זֶה הוּא הָעֵקֶר, שִׁיחֵיהָ לוֹ מְמוֹן,
וְהוּא פּוֹגֵם וּמַחְסִיר מְמוֹנוֹ. עַל-כֵּן בּוֹדֵאי הָיָה אָסוּר
אֲצֵלָם לַתֵּן צְדָקָה.

גַּם הָיָה אֲצֵלָם מְמַנִּים, שֶׁהָיוּ מְמַנִּים לְהַשְׁגִּיחַ עַל כָּל-אֶחָד
אִם יֵשׁ לוֹ כָּל-כֶּף מְמוֹן כָּמוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר,
כִּי כָּל אֶחָד הָיָה צְרִיף לְהִרְאוֹת עֲשָׂרוֹ בְּכָל פַּעַם, כְּדִי

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

הִרְעָה וְהַמְשַׁבְּשֵׁת, כִּי הוּא מַחְסִיר שְׁפַע מְמוֹנוֹ אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹקִים, אֲשֶׁר
זֶה הוּא הָעֵקֶר, שִׁיחֵיהָ לוֹ מְמוֹן, וְהוּא פּוֹגֵם וּמַחְסִיר מְמוֹנוֹ, עַל-כֵּן בּוֹדֵאי
הָיָה אָסוּר אֲצֵלָם לַתֵּן צְדָקָה; וְזֶה מֵעֵקְרֵי הַכְּפִירוֹת וְהַמִּינּוֹת וְעַבּוּדָה זָרָה, כִּי
בְּרַגַע שְׂאֵדָם אֵינּוּ נוֹתֵן צְדָקָה, בְּזֶה הוּא כּוֹפֵר בְּהַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית, כִּי הוּא
חוֹשֵׁב שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ, וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּתוּבוֹת סח.): כָּל הַמַּעֲלִים
עֵינָיו מִן הַצְּדָקָה כְּאִלוֹ עוֹבֵד עַבּוּדָת כּוֹכָבִים, כְּתִיב הִקָּא (דְּבָרִים טו, ט):
”הַשְׁמֵר לָךְ פֶּן יִהְיֶה דְבָר עִם לְבָבְךָ בְּלִיעַל” וְגו’, וְכְתִיב הַתָּם (דְּבָרִים יג):
”יִצְאוּ אַנְשִׁים בְּנֵי בְּלִיעַל”, מֵה לְהֵלֵן עַבּוּדָת כּוֹכָבִים, אִף כָּאֵן עַבּוּדָת
כוֹכָבִים. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז”ל (לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק א’, סִימָן יג): עַל-יְדֵי שְׂאֵדָם נוֹתֵן
צְדָקָה, הוּא מְמַשִּׁיף עַל עַצְמוֹ הַשְׁגָּחָה שְׁלֵמָה, כִּי בְּזֶה שְׁנוֹתְנִים צְדָקָה לְזוּלָת,
בְּזֶה מְגַלִּים שִׁישׁ לוֹ אֲמוּנָה בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כִּי לֹא יַחְסֵר לוֹ שׁוֹם דְּבָר,
אֲדַרְבָּה, הַפְּסֹף הוּא שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהוּא עוֹזֵר לְעַנְיִים, כִּי הוּא
מֵאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ שִׁיחֲזִיר לוֹ כָּפָל כְּפָלִים, וְלָכֵן נִתְיַנֵּת צְדָקָה מִמְשַׁכֵּת
הַשְׁגָּחָתוֹ הַפְּרָטִית עַל הַנוֹתֵן, מֵה שְׂאִין כֵּן מִי שְׂאִינוֹ נוֹתֵן צְדָקָה, זֶה הוּא
כוֹפֵר לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, כִּי הוּא חוֹשֵׁב אֲשֶׁר לוֹ לֹא יִהְיֶה.

גַּם הָיָה אֲצֵלָם מְמַנִּים, שֶׁהָיוּ מְמַנִּים לְהַשְׁגִּיחַ עַל כָּל אֶחָד אִם יֵשׁ לוֹ
כָּל-כֶּף מְמוֹן כָּמוֹ שֶׁהוּא אוֹמֵר, כִּי כָּל אֶחָד הָיָה צְרִיף לְהִרְאוֹת עֲשָׂרוֹ בְּכָל

שִׁיְהִיָּה נִשְׁאָר בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲלָה שֶׁהָיָה לוֹ לְפִי מְמוֹנֵנוּ כַּנִּל. וְלַפְעָמִים הָיָה נַעֲשֶׂה מַחֲיָה אָדָם וּמֵאָדָם חַיָּה, דְּהֵינּוּ, דְּהֵינּוּ, בְּשִׂאֲחָד אֶבֶד מְמוֹנֵנוּ, אֲזִי נַעֲשֶׂה מֵאָדָם חַיָּה, אַחַר שִׂאִין לוֹ מְמוֹן, וְכֵן לְהַפְּךְ, בְּשִׂאֲחָד הַרְוִיחַ מְמוֹן, אֲזִי נַעֲשֶׂה מַחֲיָה אָדָם, וְכֵן בְּשִׂאֲרַי הַמַּעֲלוֹת כְּפִי הַמְמוֹן כַּנִּל. וְהָיוּ לָהֶם צוּרוֹת וּפִאֲטָרְעֵטִין [דְּמוֹת דְּיוֹקָן] שֶׁל אוֹתָן הָאֱלֹקוֹת (דְּהֵינּוּ בְּעֵלֵי-הַמְמוֹן), וְהָיוּ אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוּרוֹת הַלָּלוּ, וְהָיוּ מְחַבְּקִים וּמְנַשְׁקִים אוֹתָם, כִּי זֶה הָיָה הַעֲבוּדָה וְהָאֲמוּנָה שְׁלָהֶם כַּנִּל:

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

פַּעַם, כְּדִי שִׁיְהִיָּה נִשְׁאָר בְּאוֹתוֹ הַמַּעֲלָה שֶׁהָיָה לוֹ לְפִי מְמוֹנֵנוּ כַּנִּל, וְלַפְעָמִים הָיָה נַעֲשֶׂה מַחֲיָה אָדָם וּמֵאָדָם חַיָּה, דְּהֵינּוּ בְּשִׂאֲחָד אֶבֶד מְמוֹנֵנוּ, אֲזִי נַעֲשֶׂה מֵאָדָם חַיָּה, מֵאֲחֵר שִׂאִין לוֹ מְמוֹן, וְכֵן לְהַפְּךְ, בְּשִׂאֲחָד הַרְוִיחַ מְמוֹן, אֲזִי נַעֲשֶׂה מַחֲיָה אָדָם, וְכֵן בְּשִׂאֲרַי הַמַּעֲלוֹת כְּפִי הַמְמוֹן כַּנִּל; וְדַבֵּר זֶה נוֹהֵג גַּם עִכְשָׁו, שִׁישׁ שְׁבוּדָקִים אֶת הַעֲשִׂירִים אִם בְּאֲמַת יֵשׁ לָהֶם אֶת הַעֲשִׂירוֹת שֶׁהֵם מִתְּפָאֲרִים בָּהֶן, וּמַעֲשִׂים בְּכָל יוֹם, שְׂאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ עַד עִכְשָׁו בְּחִינַת חַיּוֹת, הֵינּוּ שְׁלֹא הָיָה לָהֶם מִסְפִּיק כֶּסֶף, וְכֵן לִלְלָה לְיוֹם הַרְוִיחוּ הוֹן רַב, הַיּוֹם מְחֻזְקִים אוֹתָם לְאָדָם, וְלְהַפְּךְ יֵשׁ אָדָם עֲשִׂיר גְּדוֹל מְאֹד, שְׁכֵן לִלְלָה לְיוֹם אֶבֶד אֶת עֲשִׂירוֹתוֹ וְנַעֲשֶׂה מֵאָדָם חַיָּה, שְׁכֵבֵר לֹא מִסְתַּפְּלִים עָלָיו, מֵאֲחֵר שִׂאִין לוֹ אֶת הַכֶּסֶף הַקְּצוּב, כִּמְהָ יְהִיָּה שׁוֹה אָדָם, שִׁיִּצֵּא מִכָּל שֵׁם חַיָּה, כָּל-כֶּף נִתְעוּ בְּטַעֲוִיּוֹת חֲמוּרוֹת, שֶׁל תֵּאוֹת מְמוֹן, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן. וְהָיוּ לָהֶם צוּרוֹת וּפִאֲטָרְעֵטִין [דְּמוֹת דְּיוֹקָן] שֶׁל אוֹתָן הָאֱלֹקוֹת (דְּהֵינּוּ בְּעֵלֵי הַמְמוֹן), וְהָיוּ אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוּרוֹת הַלָּלוּ, וְהָיוּ מְחַבְּקִים וּמְנַשְׁקִים אוֹתָם, כִּי זֶה הָיָה הַעֲבוּדָה וְהָאֲמוּנָה שְׁלָהֶם כַּנִּל; וְזֶה מֵה שְׂאֲנַחְנוּ רוֹאִים גַּם, אֲשֶׁר עַל כָּל כֶּסֶף שֶׁל כָּל מְדִינָה מְדַפְסוֹת תְּמוּנוֹת עֲבוּדָה זְרָה שְׁלָהֶם, וּבְכַפְּטִיּוֹת מְדִינוֹת אִירוּפָּה, מְדַפֵּס עַל כֶּסֶף דְּמוֹת דְּיוֹקְנָאוֹת עֲבוּדָה זְרָה שְׁלָהֶן עִם צֵלָב, כִּי מִי שְׁנִכְנָס

וְהָאֲנָשִׁים הַנִּזְכָּרִים, דְּהֵינּוּ הָאֲנָשִׁים הַפְּשִׁימִים שֶׁל הַבַּעַל-
 תְּפִלָּה הַנִּזְכָּר, חָזְרוּ לְמְקוֹמָם וְסִפְרוּ לְהַבַּעַל-
 תְּפִלָּה מְגִדֵּל הַטְּעוֹת וְהַשְּׁטוֹת שֶׁל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, אִיךְ הֵם
 נְבוֹכִים מְאֹד בְּתַאֲוֹת מְמוֹן, וְשֶׁהֵם רוֹצִים לַעֲקֹר לְמְדִינָה
 אַחֶרֶת וְלַעֲשׂוֹת לָהֶם כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת. עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל-
 תְּפִלָּה הַנִּזְכָּר, שֶׁהוּא מִתְּיָרָא שְׂלֵא יִתְעוּ יוֹתֵר וְיֹתֵר.
 אַחֲרֵיכֶן נִשְׁמַע שֶׁעָשׂוּ לַעֲצֹמֵן אֱלֻקוֹת כַּנִּזְכָּר. עָנָה וְאָמַר
 הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנִּזְכָּר, שֶׁעַל דְּבַר זֶה הָיָה מִתְּיָרָא וְדוֹאֵג
 מִתְּחִלָּה.

וְהָיָה לוֹ לְהַבַּעַל-תְּפִלָּה רַחֲמָנוּת גְּדוֹל עֲלֵיהֶם, וְנִתְיָשָׁב
 גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּתַאֲוֹת מְמוֹן, הוּא עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, כִּי עוֹשֶׂה מִהֶעֱקָר טָפֵל, כְּאִלוֹ
 הֶעֱקָר הוּא הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב. וְהָאֲנָשִׁים הַנִּזְכָּרִים, דְּהֵינּוּ הָאֲנָשִׁים הַפְּשִׁימִים שֶׁל הַבַּעַל
 תְּפִלָּה הַנִּזְכָּר, שֶׁהִלְכוּ בְּלֹא רְשׁוֹת הַבַּעַל-תְּפִלָּה, כְּדִי לְהַחְזִיר אֶת הַמְּדִינָה שֶׁל
 עִשְׂרוֹת בְּתֻשׁוּבָה, וְשָׁמְעוּ מֵהֶם מַה שֶׁשָּׁמְעוּ, אִיךְ שֶׁעָשׂוּ אֱלִילִים מֵאִלוֹ שִׁישׁ
 לָהֶם כְּלֶכֶף הַרְבֵּה מְמוֹן כֶּסֶף וְזָהָב, וְאִיךְ שֶׁהֵם לֹא רוֹצִים לְגוֹר בֵּין אֲנָשֵׁי
 הָעוֹלָם, וּמֵאַחַר שֶׁלֹּא פָּעְלוּ אֲצֵלֶם שׁוּם דְּבַר, לְכֵן חָזְרוּ לְמְקוֹמָם, וְסִפְרוּ
 לְהַבַּעַל-תְּפִלָּה מְגִדֵּל הַטְּעוֹת וְהַשְּׁטוֹת שֶׁל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, אִיךְ הֵם נְבוֹכִים
 מְאֹד בְּתַאֲוֹת מְמוֹן, וְשֶׁהֵם רוֹצִים לַעֲקֹר לְמְדִינָה אַחֶרֶת, וְלַעֲשׂוֹת לָהֶם כּוֹכָבִים
 וּמִזְלוֹת. עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנִּזְכָּר, שֶׁהוּא מִתְּיָרָא, שְׂלֵא יִתְעוּ יוֹתֵר וְיֹתֵר.
 אַחֲרֵיכֶן נִשְׁמַע, שֶׁעָשׂוּ לַעֲצֹמֵן אֱלֻקוֹת כַּנִּזְכָּר. עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנִּזְכָּר,
 שֶׁעַל דְּבַר זֶה הָיָה מִתְּיָרָא וְדוֹאֵג מִתְּחִלָּה; כִּי הַבַּעַל-תְּפִלָּה רָאָה מֵרֵאשִׁית מַה
 יִקְרָה בְּסוּף, שְׁמִי שְׁנוּפֵל בְּתַאֲוֹת מְמוֹן, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, הוּא עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה,
 כִּי הוּא מוֹכֵר אֶת עֲצָמוֹ לַעֲבֹד נִרְצָע בְּעִבּוֹר כֶּסֶף, עַד שֶׁעוֹשֶׂה אֱלִיל לְמִי שִׁישׁ
 הַרְבֵּה כֶּסֶף וְחוֹנֵף אוֹתוֹ וְרִץ אַחֲרָיו. וְהָיָה לוֹ לְהַבַּעַל-תְּפִלָּה רַחֲמָנוּת גְּדוֹל
 עֲלֵיהֶם, כִּי הִצְדִּיק הָאֱמֶת הוּא הַרְחָמֵן הָאֱמֶתִי, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל

לִילֶךָ בְּעֶצְמוֹ לְשֵׁם, אוֹלֵי יָשִׁיב אוֹתָם מִטְעוֹתָם. וְהִלְךְ
 לְשֵׁם הַבְּעַל־תְּפִלָּה, וּבָא אֶל הַשּׁוֹמְרִים שְׁעוֹמְדִים סְבִיב
 הָהָר, וְהַשּׁוֹמְרִים מִסְתַּמָּא הָיוּ אֲנָשִׁים קְטָנִים בְּמַעְלָה,
 שֶׁהֵם רְשָׁאִים לְעַמֵּד בְּאוֹרֵא דְהָאֵי עֲלָמָא, כִּי אֲנָשִׁים
 שְׂיֵשׁ לָהֶם מַעְלוֹת מִחַמַּת הַמָּמוֹן כְּנ"ל, הֵם אֵינָם יְכוּלִים
 כָּלֵל לְהַתְּעַרְבַּ עִם בְּנֵי־הָעוֹלָם וְלְעַמֵּד בְּאוֹרֵא דְהָאֵי
 עֲלָמָא, שְׂלֵא יִטְמָאוּ עֲצָמָן כְּנ"ל, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְדַבֵּר
 כָּלֵל עִם בְּנֵי־הָעוֹלָם, שְׂלֵא יִטְמָאוּ אוֹתָם בְּהַבֵּל פִּיהֶם
 (על־כֵּן בְּוֵדָאֵי הַשּׁוֹמְרִים שְׁעַמְדוּ חוּץ לְעִיר הָיוּ קְטָנִים בְּמַעְלָה כְּנ"ל), אֲךָ
 גַּם הַשּׁוֹמְרִים הָיָה לָהֶם הַצּוּרוֹת הַנ"ל. וְהָיוּ מְחַבְּקִים

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

(לקוטי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ז'), אֲשֶׁר מִי יְכוּל לְהִיּוֹת מְנַהֵיג? רַק מִי שֶׁהוּא
 רַחֲמָן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיהו מט, י'): "כִּי מְרַחֲמֵם יְנַהֵגִם"; וְעַקֵּר הַרְחַמְנוּת הוּא
 לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מֵעוֹנוֹת, וְאֵין לָהּ עוֹד עוֹן יוֹתֵר גְּדוֹל מִלַּעֲשׂוֹת עֲבוּדָה
 זָרָה, וּבִפְרָט שְׂתֵאוֹת מְמוֹן מְטַפֶּשֶׁת אֶת הַשֶּׁכֶל וְהַדְּעַת לְגַמְרֵי, כִּי מִי שֶׁנִּפְל
 לְתֵאוֹת מְמוֹן, הוּא יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי שְׂטִיּוֹת, הָעֵקֶר שְׂיֵשִׁיג אֶת הַכֶּסֶף. וְנִתְיַשֵּׁב
 לִילֶךָ בְּעֶצְמוֹ לְשֵׁם, אוֹלֵי יָשִׁיב אוֹתָם מִטְעוֹתָם, כִּי הַצַּדִּיק מְגַדֵּל רַחֲמָנוּתוֹ
 שְׂיֵשׁ לוֹ עַל עִם יִשְׂרָאֵל, הוּא מְנַסֶּה בְּכָל מִינֵי דְרָכִים לְרַדֵּת אֶל אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים
 שֶׁנִּפְלוּ לְשָׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתִּיּוֹ, כְּדִי לְהַגְבִּיהֶם וְלְהַעֲלוֹתָם. וְהִלְךְ לְשֵׁם
 הַבְּעַל־תְּפִלָּה וּבָא אֶל הַשּׁוֹמְרִים, שְׁעוֹמְדִים סְבִיב הָהָר, וְהַשּׁוֹמְרִים מִסְתַּמָּא
 הָיוּ אֲנָשִׁים קְטָנִים בְּמַעְלָה, שֶׁהֵם רְשָׁאִים לְעַמֵּד בְּאוֹרֵא דְהָאֵי עֲלָמָא, כִּי
 אֲנָשִׁים שְׂיֵשׁ לָהֶם מַעְלוֹת מִחַמַּת הַמָּמוֹן כְּנ"ל, הֵם אֵינָם יְכוּלִים כָּלֵל לְהַתְּעַרְבַּ
 עִם בְּנֵי הָעוֹלָם, וְלְעַמֵּד בְּאוֹרֵא דְהָאֵי עֲלָמָא, שְׂלֵא יִטְמָאוּ עֲצָמָן כְּנ"ל, וְלֹא
 הָיוּ יְכוּלִים לְדַבֵּר כָּלֵל עִם בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׂלֵא יִטְמָאוּ אוֹתָם בְּהַבֵּל פִּיהֶם (על־כֵּן
 בְּוֵדָאֵי הַשּׁוֹמְרִים שְׁעַמְדוּ חוּץ לְעִיר, הָיוּ קְטָנִים בְּמַעְלָה כְּנ"ל), אֲךָ גַּם הַשּׁוֹמְרִים הָיָה
 לָהֶם הַצּוּרוֹת הַנ"ל, וְהָיוּ מְחַבְּקִים וּמְנַשְׂקִים אוֹתָם בְּכָל פַּעַם, כִּי גַם אֲצֵלָם

וּמְנַשְׁקִים אוֹתָם בְּכָל פַּעַם, כִּי גַם אֶצְלָם הָיָה עֵקֶר
הָאֱמוּנָה הַמְּמוֹן כַּנִּל.

וּבֵּא הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנִּל אֶצְל שׁוֹמֵר אֶחָד וְהִתְחִיל לְדַבֵּר
עִמוֹ מִהִתְכַלִּית, בְּאֲשֶׁר שָׁעֵקֶר הִתְכַלִּית הוּא רַק
עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ', וְהַמְּמוֹן
הוּא שְׁטוּת, וְאִינוֹ תְּכַלִּית כָּלֵל וְכוּ'. וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו כָּלֵל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הָיָה עֵקֶר הָאֱמוּנָה הַמְּמוֹן כַּנִּל; וְכָל זֶה אָנוּ רוֹאִים הַיּוֹם בְּחוּשׁ שְׁכַל-כֶּף
נִשְׁקָעוּ בְּנֵי אָדָם בְּתַאֲוֹת מְמוֹן, עַד שֶׁהֵם לֹא רוֹצִים לְגוֹר יָחַד עִם 'עַמְדָּה',
בְּנֵי-אָדָם פְּשׁוּטִים וְעֲנִיִּים, וְהֵם גָּרִים רַק בְּאֲזוּרִים שְׁלֵהֶם, וַיֵּשׁ לָהֶם שׁוֹמְרִים
שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לְגַשֵּׁת אֲלֵיהֶם, וּמֵרַב גִּאֲוֹתָם הִסְרוּחָה, אֶפְלוּ לֹא מִתְאִים לָהֶם
לְדַבֵּר עִם הָעֲנִיִּים, כָּל-כֶּף נִטְעוּ בְּשִׁטוּת תַּאֲוֹת מְמוֹן. וּבֵּא הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַנִּל
אֶצְל שׁוֹמֵר אֶחָד, כִּי כֵן צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג כָּל מִי שְׁרוּצָה לְדַבֵּר עִם אַחֲרִים
בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁיִתְחִיל לְדַבֵּר קֹדֶם רַק עִם אֶחָד, כִּי עַל-פִּי-רַב לָמָּה
בְּנֵי אָדָם מִתְרַשְׁלִים מִלְּדַבֵּר עִם הַזּוֹלָת, כִּי רוֹצִים לְדַבֵּר בְּפַעַם אַחַת עִם הַרְבֵּה
אֲנָשִׁים, וְזֶה לֹא הוֹלָךְ, כִּי לֹא לְכָל אֶחָד יֵשׁ אֵת הַהִזְדַּמְנוּת לְזֶה, וְלָכֵן לָמַד
אוֹתָנוּ הַבַּעַל-תְּפִלָּה שְׁצְרִיכִים לְדַבֵּר עִם אֶחָד, וְהוּא כָּבֵר עוֹלָם מְלֵא, וְאִם
יְדַבֵּר רַק עִם אֶחָד וַיִּפְעַל אֶצְלוֹ, כָּבֵר הָיָה כְּדַאי שְׂיִרַד לְזֶה הָעוֹלָם, כְּמֵאֲמָרָם
וַיֵּל (סְנֵהֲרִין לז): וְכָל הַמְּקַיִם נִפְשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתוּב כְּאֵלוֹ
קַיִם עוֹלָם מְלֵא; וְהִתְחִיל לְדַבֵּר עִמוֹ מִהִתְכַלִּית, בְּאֲשֶׁר שָׁעֵקֶר הִתְכַלִּית הוּא
רַק עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ', כִּי רַק בְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא
הָאָדָם, שְׁיִלְמַד בְּכָל יוֹם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא חֻמְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיַּעֲסֵק
בְּתְפִלָּה, שֶׁהִיא דְּבִקּוּת בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וַיַּעֲסֵק בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים,
שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִשְׁרָה שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ לְמַטָּה, וְהַמְּמוֹן הוּא שְׁטוּת, וְאִינוֹ
תְּכַלִּית כָּלֵל וְכוּ', וְכַמוֹכָא בְּתַקוּנַי זֶהֱר (תְּקוּן ג'): חִיִּיכְתּ בְּהוֹן בְּעוֹתְרָא בְּהַאי
עֲלָמָא וְלִבְתֵּר קְטִילַת בְּהוֹן; כִּי הַכֶּסֶף רַק הוֹרֵג אֵת הָאָדָם, כִּי אָדָם חוֹשֵׁב

השומר הנ"ל, כי כבר נשקע אצלם מימים רבים שעקר הוא רק הממון פנ"ל. וכן הלך הבעל-תפלה לשומר שני ודבר עמו גם-כן פנ"ל, ולא שמע אליו גם-כן. וכן הלך אל כל השומרים, ולא שמעו אליו כלל. וישב עצמו הבעל-תפלה, ונכנס לתוך העיר שהיתה על החר פנ"ל.

גהרי אפרסמון

שהנה יש לו כסף, ומשחק בזה, ולבסוף דיקא הכסף ממיתו, כאשר רואים בחוש, שרב בני-אדם ממרמרים רק בשביל כסף, זה אין לו, וזה יש לו, וזה הפסיד, וזה הרויח, ובין כך מאבד את היום הטוב שהקדוש-ברוך-הוא נותן לו מתנה, כי כל יום ויום הוא מתנה. ולא שמע אליו כלל השומר הנ"ל, כי כבר נשקע אצלם מימים רבים, שעקר הוא רק הממון פנ"ל, כי מאד מאד קשה להשפיע על אדם, ולומר לו שהכסף והממון אינו תכלית כלל, רק משחק עם האדם עד שהורג אותו לגמרי, וכן הלך הבעל-תפלה לשומר שני, ודבר עמו גם-כן פנ"ל, מזה רואים שאסור להתיאש, אם מדברים עם אחד ולא קבל את דבריו, מרב השקר שנדבק בו מתאות ממון, אסור להתיאש, אלא ללכת אל אדם אחר, ולדבר עמו, פן ואולי השני יקבל דבריו, ולא שמע אליו גם-כן מרב השקר שנדבק בו מתאות ממון, וכן הלך אל כל השומרים ולא שמעו אליו כלל, מכל זה רואים את העקשנות של הבעל-תפלה שהוא הצדיק האמת, שאינו מתיאש משום ברנה, אף שהראשון לא רצה לקבל את דבריו הלך אל השני, וכן השני לא רצה לקבל דבריו, והלך אל השלישי, וכן הלאה, עד שעבר דרך כל השומרים, ודבר עם כלם מהתכלית הנצחית; וזה למוד צמק לכל החפץ באמת לקרב בני-אדם לעבודת השם יתברך, שלא יתיאש, אלא בכל פעם ידבר עם אחר, פן ואולי יפעל אצלו, ואפלו שאף אחד כבר לא רצה לשמע לו, עם כל זאת לא התיאש, אלא וישב עצמו הבעל-תפלה שהוא הצדיק האמת, שהוא הרחמן האמתי, ונכנס לתוך העיר, שהיתה על החר פנ"ל, הינו מאחר שלא פעל אצל השומרים, אמר לעצמו שהוא יכנס לתוך העיר, לתוך בית

כְּשָׁבָא לְשֵׁם הָיָה אֶצְלָם פְּלִיאָה, וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ: אֵיךְ נִכְנַסְתָּ לְכָאן? כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְכַנֵּס אֶצְלָם כַּנְּ"ל. הַשִּׁיב לָהֶם: מֵאַחַר שֶׁכָּבַר נִכְנַסְתִּי, יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיחֶיָה, מָה אַתֶּם שׂוֹאֲלִים עַל זֶה? וְהִתְחִיל הַבְּעַל-תְּפִלָּה לְדַבֵּר עִם אֶחָד מֵהַתְּכָלִית וְכוּ' כַּנְּ"ל, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו כָּלֵל, וְכוּן הַשְּׁנִי וְכוּן כָּלָם, כִּי כָּבַר נִשְׁקָעוּ בְּטַעוֹתָם הַנְּ"ל. וְהָיָה הַדְּבָר תְּמוּהָ בֵּין אַנְשֵׁי הָעִיר עַל שֶׁבָא אָדָם אֶצְלָם, וּמְדַבֵּר אֵלֵיהֶם בְּדַבָּרִים הָאֵלֶּה הַפֶּה אֲמוֹנָתָם. וְהִרְגִּישׁוּ

גַּחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

הַבְּלִיעָה שֶׁל מְדִינַת הָעֶשְׂרִיּוֹת, וְשֵׁם יְדִבֵּר עִמָּם. כְּשָׁבָא לְשֵׁם הַבְּעַל תְּפִלָּה, הָיָה אֶצְלָם אֶצְלֵי אַנְשֵׁי מְדִינָה שֶׁל הָעֶשְׂרִיּוֹת פְּלִיאָה, וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ: אֵיךְ נִכְנַסְתָּ לְכָאן? כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְהַכְנִס אֶצְלָם כַּנְּ"ל, כִּי הָרִי הָיָה הַכֵּל מְסֻבָּב עִם שׂוֹמְרִים, הַשִּׁיב לָהֶם הַבְּעַל-תְּפִלָּה: מֵאַחַר שֶׁכָּבַר נִכְנַסְתִּי, יִהְיֶה אֵיךְ שִׁיחֶיָה, מָה אַתֶּם שׂוֹאֲלִים עַל זֶה?! כִּי כֹּף צָרִיף לְהִיּוֹת דְּרָף כֹּל אֶחָד הַמְּדַבֵּר עִם הַזִּוּלָת בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁלֹּא יִכְנַס בְּכּוֹחֵים בְּטוֹעֵן וְנִטְעֵן, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר-הַמְּדוּת, אוֹת גֹּאֲף, סִימָן י'): לֹא תִכְנַס עִם פְּתוּיִף בְּטוֹעֵן וְנִטְעֵן, אֲלֵא יֹאמֵר לוֹ, הִנֵּה אֲנִי כָּאן, וְמָה אִכְפַּת לָךְ; וְהִתְחִיל הַבְּעַל-תְּפִלָּה לְדַבֵּר עִם אֶחָד מֵהַתְּכָלִית וְכוּ' כַּנְּ"ל, שֶׁאֵין שׁוּם תְּכָלִית בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לַעֲבֹד אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, בְּמִצְוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלֹא שָׁמַע אֵלָיו כָּלֵל, וְכוּן הַשְּׁנִי וְכוּן כָּלָם, כִּי כָּבַר נִשְׁקָעוּ בְּטַעוֹתָם הַנְּ"ל, שֶׁהַתְּכָלִית הִיא לְרוּץ אַחַר הַמָּמוֹן וְהַכֶּסֶף, עִם כָּל זֹאת רוֹאִים אֶת הָעֵקֶשְׁנוֹת שֶׁל הַבְּעַל-תְּפִלָּה, שֶׁלֹּא הִתְפַּעַל מֵהֶם כָּלֵל, אֲלֵא הִלָּךְ אֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּעֵקֶשְׁנוֹת גְּדוּלָה, לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּנִפְרָד, וְלֹא הִסְתַּכַּל שֶׁאֶחָד אֵינּוּ רוֹצֶה לְשָׁמַע, אֲלֵא הִלָּךְ מֵאֶחָד לְאֶחָד. וְהָיָה הַדְּבָר תְּמוּהָ בֵּין אַנְשֵׁי הָעִיר, עַל שֶׁבָא אָדָם אֶצְלָם וּמְדַבֵּר אֵלֵיהֶם בְּדַבָּרִים הָאֵלֶּה הַפֶּה אֲמוֹנָתָם, כִּי הֵם הָיוּ כָּל-כָּף שְׁקוּעִים בְּתַאֲנוֹת מָמוֹן, עַד שֶׁהָיָה אֶצְלָם כְּאֲמוֹנָה טְפִלָּה, כְּאֵלוֹ

בְּעֶצְמוֹן אוֹלֵי הָאָדָם הַזֶּה הוּא הַבַּעַל־תְּפִלָּה, כִּי כָּבֵר
 נִשְׁמַע אֶצְלָם שֵׁישׁ בַּעַל־תְּפִלָּה כְּזֶה בְּעוֹלָם, כִּי כָּבֵר
 נִתְפָּרְסָם הַדָּבָר שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה בְּעוֹלָם כַּנִּל, וְהָיוּ קוֹרִין
 אוֹתוֹ בְּעוֹלָם: "דְּעַר פְּרוּמְעַר בַּעַל־תְּפִלָּה" [בַּעַל הַתְּפִלָּה הֵיכָּל
 וְהַחֲסִיד], אֲךָ לֹא הָיָה אֲפָשָׁר לָהֶם לְהַפְּיֹרוֹ וּלְתַפְּסוֹ, כִּי הָיָה
 מִשְׁנָה עֲצָמוֹ אֶצְלָ כָּל אֶחָד וְאֶחָד. אֶצְלָ זֶה הָיָה נִדְמָה
 כְּסוֹחֵר וְאֶצְלָ זֶה כְּעַנִּי וְכוּ' כַּנִּל וְתַכְּף נִמְלֵט מִשָּׁם:

נחרי אפרסמון

הַעֲקָר הוּא הַמָּמוֹן וְהַכֶּסֶף, וְזוֹ הַתְּכֵלִית בְּזֶה הָעוֹלָם — לְרוֹץ אַחַר הַמָּמוֹן
 וְהַכֶּסֶף, וְלִכְזֵן כְּשֶׁאֶחָד דִּבֵּר נֶגֶד אֲמוּנָתָם, הָיָה בְּעֵינֵיהֶם פְּלִיאָה גְדוֹלָה,
 וְהַרְגִּישׁוּ בְּעֶצְמוֹן, אוֹלֵי הָאָדָם הַזֶּה הוּא הַבַּעַל־תְּפִלָּה, כִּי כָּבֵר נִשְׁמַע אֶצְלָם,
 שֵׁישׁ בַּעַל־תְּפִלָּה כְּזֶה בְּעוֹלָם, שְׂמֵדְבָר רַק מֵהַתְּכֵלִית הַנּוֹצְחִית, וְאִין שׁוּם
 תְּכֵלִית אַחֲרֵת בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק לְעַבֵּד אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בַּתּוֹרָה
 וּבַתְּפִלָּה, בְּמִצְוֹת וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּי כָּבֵר נִתְפָּרְסָם הַדָּבָר שֶׁל הַבַּעַל־תְּפִלָּה
 בְּעוֹלָם כַּנִּל, שֵׁישׁ אֶחָד שְׂמַגְלָה לְכֻלָּם, אֲשֶׁר הַעֲקָר הוּא לְדַבֵּר אֶל
 הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וּלְבַלּוֹת אֶת הַיּוֹם רַק עִם תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה, שִׁירוֹת וְתַשְׁבּוּחוֹת
 אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ בְּעוֹלָם: "דְּעַר פְּרוּמְעַר בַּעַל תְּפִלָּה" [בַּעַל הַתְּפִלָּה
 הֵיכָּל וְהַחֲסִיד]; כִּי מִי שֶׁעוֹסֵק תָּמִיד בַּתְּפִלָּה, הוּא יֵרָא שְׂמִים גְּדוֹל, כִּי הַתְּפִלָּה
 מְבִיאָה לִידֵי יִרְאַת שְׂמִים, כִּי מֵאֲחַר שְׂמֵדְבָר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה
 נִמְשָׁכֵת עָלָיו יִרְאַת שְׂמִים, כִּי הוּא תָּמִיד יֵרָא וְחָרָד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. אֲךָ לֹא
 הָיָה אֲפָשָׁר לָהֶם לְהַפְּיֹרוֹ וּלְתַפְּסוֹ, כִּי הָיָה מִשְׁנָה עֲצָמוֹ אֶצְלָ כָּל אֶחָד וְאֶחָד;
 כִּי זוֹ דְרָכּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק מְרַב הַתְּכֵלֵלוֹתוֹ בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, אֲזִי כָּל אֶחָד
 רוֹאֶה אֶצְלוֹ דְּבָר אַחֵר, כִּי לְכָל אֶחָד הוּא מִתְגַּלֶּה בְּאִפְּן אַחֵר, אֶצְלָ זֶה הָיָה
 נִדְמָה כְּסוֹחֵר, וְאֶצְלָ זֶה כְּעַנִּי וְכוּ' כַּנִּל, כִּי כָּל אֶחָד כְּפִי שְׂרוּצָה לְרֹאוֹת
 בְּהַצַּדִּיק הוּא רוֹאֶה, כִּי הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן לְכָל אֶחָד הוּא
 מִתְגַּלֶּה בְּאִפְּן אַחֵר, וְתַכְּף נִמְלֵט מִשָּׁם, כִּי לֹא רָצָה שִׁיתְּפֹסוּ אוֹתוֹ. וְזוֹ הַנְּהַגָּת

וַיְהִי הַיּוֹם, וַהֲיָה גְבוּר, שְׁנַת־קִבְצוֹ אֵלָיו כַּמָּה גְבוּרִים,
וַהֲיָה הַגְּבוּר עִם גְּבוּרָיו הוֹלֵךְ וְכוֹבֵשׁ
מְדִינוֹת, וְלֹא הָיָה רוּצָה בִּי־אֵם הַכְּנָעָה, וּכְשֶׁהָיוּ בְּנֵי
מְדִינָה מְכַנְיְעִים עֲצָמֹן תַּחֲתָיו, הָיָה מְנִיחָם, וְאֵם לָאוּ,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

איש כשר, שלכל אחד הוא מתראה באפן אחר, וכשרוצים לתפסו, הוא נעלם ובורח משם.

וַיְהִי הַיּוֹם, מוּבָא בְּזֵהָר (בא לב:): "וַיְהִי הַיּוֹם" דא ראש השנה דקדשא בריהו הוא קאים למידן עלמא; הינו איפה שכתוב "וַיְהִי הַיּוֹם" — זה סובב על ראש השנה. וַהֲיָה גְבוּר, שאז מתקבצים יחד מדת הגבורה, לדון את האדם כפי מעשיו, ומה גם שאז נזכרים בכל מה שאדם עשה כל השנה, שְׁנַת־קִבְצוֹ אֵלָיו כַּמָּה גְבוּרִים, הינו שנוזכרין ומתחברים עוד כמה מיני גבורות, לדון את האדם. וַהֲיָה הַגְּבוּר עִם גְּבוּרָיו הוֹלֵךְ וְכוֹבֵשׁ מְדִינוֹת, כמו שאמר התקם מכל האדם (קהלת ז, כ): "כִּי אָדָם אֵין צָדִיק בְּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחַטָּא"; ולכן מדת הגבורה פובשת את בני אדם וכן מדינות שלמות, כי אצל כל אחד יכולים למצא משהו שעשה נגדו יתברך, רחמנא לצלן, ועל זה מתגברת עליו מדת הגבורה. וְלֹא הָיָה רוּצָה בִּי אֵם הַכְּנָעָה, כי כל ענין מדת הגבורה שעוברת על האדם, זהו רק כדי שיכניע את לבבו אליו יתברך, וכמאמרם ז"ל (ברכות נט:): לא נבראו רעמים, אלא לפשט עקמיות שבלב, שְׁנַת־קִבְצוֹ אֵלָיו כַּמָּה גְבוּרִים עֲשֶׂה שְׁיִירָאוּ מִלְּפָנָיו"; כי טבע החוטא, שְׁנַת־קִבְצוֹ אֵלָיו כַּמָּה גְבוּרִים עֲשֶׂה שְׁיִירָאוּ מִלְּפָנָיו; כי יתברך, ועל-ידי-זה נופל בכל פעם בצרות חדשות, הכל כדי שיירך לבו, וישוב אליו יתברך, ולכן הקדוש-ברוך-הוא שולח על האדם מדת הגבורה, כדי שיכניע לבבו אליו יתברך. וְרַק זֶה פְּנֹת הַגְּבוּרָה שְׁיִוְצֵאת בְּעוֹלָם, כי באמת כתיב (איכה ג, לח): "מִפִּי עֲלִיּוֹן לֹא תֵצֵא הַרְעוֹת וְהַטּוֹב"; כי הקדוש-ברוך-הוא מלא חסד ורחמים, ומה שעוברת על האדם מדת הגבורה, זהו רק כדי שיכניע לבבו אליו יתברך, ושבו ורפא לו. וּכְשֶׁהָיוּ בְּנֵי מְדִינָה מְכַנְיְעִים עֲצָמֹן תַּחֲתָיו הָיָה מְנִיחָם, וְאֵם לָאוּ הָיָה מַחְרִיבָם, שְׁנַת־קִבְצוֹ אֵלָיו כַּמָּה גְבוּרִים,

הָיָה מִחֲרִיבָם. וְהָיָה הוֹלֵךְ וְכוֹבֵשׁ, וְלֹא הָיָה רוֹצֵה שׁוֹם מִמּוֹן, רַק הַכְנָעָה, שִׁיחִיו תַּחֲתָיו. וְהָיָה דְרָכּוֹ שֶׁל הַגְּבוּר, שֶׁהָיָה שׁוֹלֵחַ לְמַדִּינָה גְבוּרָיו כְּשֶׁהָיָה עֲדִין רְחוּק מִמְּנָה הַרְבֵּה, חֲמָשִׁים פָּרְסָאוֹת, שִׁיכְנִיעוּ עֲצָמָן תַּחֲתָיו, וְהָיָה כּוֹבֵשׁ מַדִּינוֹת כַּנִּ"ל.

וְהַסּוֹחֲרִים שֶׁל הַמַּדִּינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת הַנִּ"ל, שֶׁהָיוּ סוֹחֲרִים בְּמַדִּינוֹת אַחֲרוֹת כַּנִּ"ל בָּאוּ לְמַדִּינָתָם, וְסִפְרוּ מֵהַגְּבוּר הַנִּ"ל, וְנִפְלַעְלִיהֶם פֶּחַד גְּדוֹל. וְאַף-עַל-פִּי שֶׁהָיוּ מְרָצִים לְהַכְנִיעַ עֲצָמָן תַּחֲתָיו, אַךְ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הִחֲכַם מִכָּל הָאָדָם (משלי כח, יד): "אֲשֶׁרִי אָדָם מִפֶּחַד תָּמִיד, וּמִקְשָׁה לְבוֹ יְפוּל בְּרָעָה"; כִּי אִם אָדָם מִפֶּחַד מִמּוֹן יִתְבָּרֵךְ, וּמִכְנִיעַ אֶת לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַּטַּל מִמּוֹן הָרַע, מֵהַ שְׂאִין בֶּן כְּשִׁמְקָשָׁה לְבוֹ, אֲזִי יִפֹּל בְּרָעָה. וְלִכֵּן מִדַּת הַגְּבוּרָה שְׁעוֹבֶרֶת עַל הָאָדָם, הִיא רַק כְּדֵי שִׁיכְנַע לְבָבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. וְהָיָה הוֹלֵךְ הַגְּבוּר, וְכוֹבֵשׁ בְּנֵי-אָדָם וּמַדִּינוֹת, וְלֹא הָיָה רוֹצֵה שׁוֹם מִמּוֹן, רַק הַכְנָעָה — שִׁיחִיו תַּחֲתָיו, כִּי רַק זֶה כּוֹנֵנוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מֵהַ שְׁעוֹבֵר — שִׁיכְנִיעוּ אֶת לְבָבָם לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ. וְהָיָה דְרָכּוֹ שֶׁל הַגְּבוּר, שֶׁהָיָה שׁוֹלֵחַ לְמַדִּינָה גְבוּרָיו, כְּשֶׁהָיָה עֲדִין רְחוּק מִמְּנָה הַרְבֵּה, חֲמָשִׁים פָּרְסָאוֹת, שָׁזָה כְּנֶגֶד שַׁעַר נִי שְׁשֵׁם הַבֵּינָה, שְׁמִשֵּׁם יוֹצֵאת מִדַּת הַגְּבוּרָה, וְלִכֵּן הַגְּבוּר רָצָה שִׁיכְנִיעוּ עֲצָמָן תַּחֲתָיו, וְהָיָה כּוֹבֵשׁ מַדִּינוֹת כַּנִּ"ל, שָׁזָה כָּלֵל מִדַּת הַגְּבוּרָה שְׁעוֹבֶרֶת בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּכָלֵלִיּוֹת, וְאַצֵּל כָּל אָדָם בְּפִרְטִיּוֹת, וְהִפֵּל — כְּדֵי שִׁיבֹא אָדָם לִידֵי הַכְנָעָה, לְהַכְנִיעַ אֶת לְבָבוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ.

וְהַסּוֹחֲרִים שֶׁל הַמַּדִּינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת הַנִּ"ל, שֶׁהָיוּ סוֹחֲרִים בְּמַדִּינוֹת אַחֲרוֹת כַּנִּ"ל, בָּאוּ לְמַדִּינָתָם, וְסִפְרוּ מֵהַגְּבוּר הַנִּ"ל, וְנִפְלַעְלִיהֶם פֶּחַד גְּדוֹל, וְאַף-עַל-פִּי שֶׁהָיוּ מְרָצִים לְהַכְנִיעַ עֲצָמָן תַּחֲתָיו, אַךְ שְׁשִׁמְעוּ, שֶׁהוּא מִמָּאָס

שִׁשְׁמֵעוּ שְׁהוּא מִמָּאָם בְּמִמּוֹן וְאִינוּ רוֹצֵה מִמּוֹן כָּלֵל, וְזֶה הָיָה הַפֶּךְ אֲמוּנָתָם, עַל־כֵּן הָיָה בְּלָתִי אֶפְשָׁר אֲצֵלָם לְהַכְנִיעַ תַּחְתָּיו, כִּי הָיָה אֲצֵלָם כְּמוֹ שְׂמֵד, מֵאַחַר שְׁאִינוּ מֵאֲמִין כָּלֵל בְּאֲמוּנָתָם, דְּהִינוּ בְּמִמּוֹן. וְנִתְיָרָאוּ מְאֹד מִלְּפָנָיו, וְהִתְחִילוּ לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת וְלְהַקְרִיב קֶרְבָּנוֹת לְאֱלֹקוֹתָם הַנְּ"ל, וְהָיוּ לוֹקָחִים חֵיהָ (דְּהִינוּ מִי שְׁיֵשׁ לוֹ מִמּוֹן מְעַט, שְׁהוּא חֵיהָ אֲצֵלָם) וְהַקְרִיבוּ לְקָרְבָן לְאֱלֹקוֹת הַנְּ"ל, וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ הַעֲבוֹדוֹת כַּנְּ"ל.

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּמִמּוֹן, וְאִינוּ רוֹצֵה מִמּוֹן כָּלֵל, וְזֶה הָיָה הַפֶּךְ אֲמוּנָתָם, עַל־כֵּן הָיָה בְּלָתִי אֶפְשָׁר אֲצֵלָם לְהַכְנִיעַ תַּחְתָּיו, כִּי הָיָה אֲצֵלָם כְּמוֹ שְׂמֵד, מֵאַחַר שְׁאִינוּ מֵאֲמִין כָּלֵל בְּאֲמוּנָתָם דְּהִינוּ בְּמִמּוֹן, וְנִתְיָרָאוּ מְאֹד מִלְּפָנָיו; כִּי אֵלֹה שְׁמִשְׁקָעִים בְּתַאוֹת מִמּוֹן, וְעוֹשִׂים מִהַפְסֵף וְהַמְמוֹן אֱלִיל, לְהֵם מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְהַכְנִיעַ אֶת עֲצָמָם לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי הֵם עוֹשִׂים עֵקֶר מִהַפְסֵף, כְּאֵלֹה שְׁבַכְחָם וּבְגִבּוֹרָתָם עָשׂוּ אֶת הַחִיל הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים ח, יז): "וְאִמְרַתְּ בְּלִבְךָ כַּחֲמֵי וְעַצְם יָדִי עָשָׂה לִי אֶת הַחִיל הַזֶּה, וְזָכַרְתָּ אֶת הַנְּי"ה אֱלֹהֶיךָ, כִּי הוּא הַנִּתְּנָן לְךָ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל"; וְאֵת הַזְּכִירָה הַזֹּאת, שְׁאָדָם יִזְכֹּר שְׂרַק מִפְּנֵי יִתְבַּרֵךְ הוּא הַפְסֵף וְהַזְּהָב, כְּמוֹבָא בְּתַרְגוּם (שם): "וְנִתְדַבֵּר יֵת הַנְּי"ה אֱלֹהֶיךָ אֲרִי הוּא דְיָהֵב לְךָ עֲצָה לְמַקְנֵי נְכֹסִין"; זֶה בָּא לְאָדָם רַק עַל־יְדֵי מִדַּת הַגְּבוּרָה, שְׁעוֹבֶרֶת עָלָיו אִיזוֹ צָרָה בְּחַיָּו, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָע לְבוֹ, וּמְכִיר אֶת הָאֲמֵת. וְהִתְחִילוּ לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת, וְלְהַקְרִיב קֶרְבָּנוֹת לְאֱלֹקוֹתָם הַנְּ"ל, הִינוּ בְּמִקּוּם לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלְהַכְנִיעַ אֶת לְבָבָם הָרַע, אֲזִי הִלְכוּ לְהַקְרִיב קֶרְבָּנוֹת, הִינוּ לְשִׁבֹר וּלְחַסֵּל בְּנֵי אָדָם, וְהָיוּ לוֹקָחִים חֵיהָ (דְּהִינוּ מִי שְׁיֵשׁ לוֹ מִמּוֹן מְעַט, שְׁהוּא חֵיהָ אֲצֵלָם), וְהַקְרִיבוּ לְקָרְבָן לְאֱלֹקוֹת הַנְּ"ל וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ הַעֲבוֹדוֹת כַּנְּ"ל; כִּי כֵן דְּרָכָם שֶׁל הַעֲשִׂירִים, כְּשְׁעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם מְשֻׁבְּרִים וְגִלְיָם, הֵם תּוֹלִין אֶת זֶה בְּעֲשִׂירִים הַקְטַנִּים, שֶׁהֵם אֲצֵלָם בְּכַחֲנֵת

וְהַגְּבוּר הַנִּלְהוֹת הָיָה הוֹלֵךְ וּמִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם,
וְהִתְחִיל לְשַׁלַּח אֲלֵיהֶם גְּבוּרָיו מִהֵם רוֹצִים
בְּדַרְכּוֹ פִּנְ"ל, וְהָיָה עֲלֵיהֶם פֶּחַד גְּדוֹל, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים מִה
לַעֲשׂוֹת, וַיַּעֲזוּ אוֹתָם אֲנָשִׁים סוֹחְרִים שְׁלָהֶם: הַיּוֹת שֶׁהָיוּ
בַּמְדִּינָה, שֶׁכָּל בְּנֵי-הַמְדִּינָה הֵם כָּלֶם אֱלֻקוֹת, וְנוֹסְעִים עִם
מְלָאכִים, דְּהֵינּוּ שֶׁכָּל אֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הַמְדִּינָה מְקַטְנִין וְעַד
גְּדוֹל הֵם כָּלֶם עֲשִׁירִים מִפְּלָגִים, עַד שֶׁהִקְטִין שִׁבְהֶם הוּא

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

חָיָה, וּמְקַרִּיבִים אוֹתוֹ לְקַרְבָּן, הֵינּוּ שֶׁמִּחְסְלִים וּמְמִיתִים אוֹתוֹ, כְּאִלוֹ הוּא חָיָה,
כְּאִשֶּׁר נִהוּג הַיּוֹם, שֶׁהַעֲשִׁירִים הַגְּדוֹלִים זוֹרְקִים אֶת הָאֲשָׁמָה עַל הַעֲשִׁירִים
הַקְּטָנִים, שֶׁהֵם אֲשֶׁר גּוֹרְמִים לָהֶם אֶת הַצָּרוֹת, וְלִכֵּן נִסְכָּם בְּדַעְתָּם לְחַסְלָם
וְלִהְרָגָם, שֶׁהֵם יֵהִיוּ הַקְּרֻבָּנוֹת שְׁלָהֶם. וְהַגְּבוּר הַנִּלְהוֹת הָיָה הוֹלֵךְ וּמִתְקַרֵּב
אֲלֵיהֶם בְּכָל פַּעַם, כִּי (מְשָׁלִי י"א, ד): "לֹא יוֹעִיל הוֹן בְּיוֹם עֲבָרָה", וְהִתְחִיל
לְשַׁלַּח אֲלֵיהֶם גְּבוּרָיו מִהֵם רוֹצִים בְּדַרְכּוֹ פִּנְ"ל — אוֹ הַכְּנָעָה, אוֹ שִׁיכְבַּשׁ
אוֹתָם, כִּי הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָב הַרְחֵמְךָ, וְשׁוֹלַח לְאָדָם קֹדֶם שֶׁדָּן אוֹתוֹ
רְמִזִּים שִׁיתְעוֹרֵר בְּחִשׁוֹבָה, וַיִּכְנִיעַ אֶת לִבּוֹ הָעָרֵל לְפָנָיו, וְאִם לֹא, אֲזִי מוֹצִיא
בּוֹ אֶת דִּינּוֹ, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וְהָיָה עֲלֵיהֶם פֶּחַד גְּדוֹל, כִּי כִּשְׁהִירָאָה בָּאָה עַל
הָאָדָם, הוּא מְאֹד מְפַחֵד, אָבֵל וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִים מִה לַעֲשׂוֹת, כִּי אִם יֵשׁ לְאָדָם
אֲמוּנָה, אֲזִי רוֹצֵה רַק אֶת הַתְּכֵלִית הַנִּצְחִית, וְאֲזִי הוּא בּוֹרֵחַ רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ
בְּתַפְלָה וּבִקְשָׁה, וּמְכַנִּיעַ אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא נִצּוֹל
מִמַּדַּת הַגְּבוּרָה. אָבֵל מִי שֶׁאֵין לוֹ אֲמוּנָה, בְּשַׁעֲהָ שָׂבָא עָלָיו אֵיזָה צָרָה אוֹ
מִשְׁבֵּר, אֵינּוּ יוֹדֵעַ מִה לַעֲשׂוֹת, כִּי מִי שֶׁאֵין לוֹ אֲמוּנָה, אֵין לוֹ שׁוּם עֲצָה,
מֵאֲחֵר שֶׁתּוֹלָה הַכֹּל בְּטַבֵּעַ, מְקַרָּה וּמְזוֹל, וּכְשֶׁעוֹבֵר עָלָיו אֵיזָה מִשְׁבֵּר, הוּא
אֵינּוּ יוֹדֵעַ הֵיכָן לְבָרֵחַ, וְלִכֵּן הוּא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל מְאֹד. וַיַּעֲזוּ אוֹתָם אֲנָשִׁים
סוֹחְרִים שְׁלָהֶם: הַיּוֹת שֶׁהָיוּ בַּמְדִּינָה, שֶׁכָּל בְּנֵי הַמְדִּינָה הֵם כָּלֶם אֱלֻקוֹת,
וְנוֹסְעִים עִם מְלָאכִים, דְּהֵינּוּ שֶׁכָּל אֲנָשֵׁי אוֹתָהּ הַמְדִּינָה מְקַטְנִין וְעַד גְּדוֹל, הֵם
כָּלֶם עֲשִׁירִים מִפְּלָגִים, עַד שֶׁהִקְטִין שִׁבְהֶם הוּא גַם-כֵּן אֱלוֹךְ לְפִי טְעוֹתָם (כִּי

גַּם־כֵּן אֱלֹזֶק לְפִי טָעוּתָם (כי הקטן שבהם הוא עשיר מפלג, ויש לו כִּלְכֶךָ כַּשְׁעוּר הקצוב לאלזק אצלם וכנ"ל), וְגַם נוֹסְעִים עִם מְלֹאכִים, כִּי הַסּוֹסִים שֶׁלָּהֶם הֵם מְכַסִּים בַּעֲשִׂירוֹת גָּדוֹל בְּזָהָב וּכְיוּצָא, עַד שֶׁכִּסְוֵי שֶׁל סוֹס אֶחָד עוֹלָה לְסָף שֶׁל מְלֹאָךְ שֶׁלָּהֶם. נִמְצָא שֶׁנוֹסְעִים עִם מְלֹאכִים, שְׁקוּשָׁרִים שְׁלֹשָׁה זוּגוֹת מְלֹאכִים אֶל הָעֵגְלָה וְנוֹסְעִים עִמָּהֶם. בְּכֵן צָרִיכִין לְשַׁלַּח אֶל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, וּמִשָּׁם יִהְיֶה לָּהֶם עֲזָרָה בְּוִדְאֵי, מֵאַחַר שֶׁכָּל הַמְּדִינָה הֵם כָּלֶם אֱלֻקוֹת (כִּל זֶה הִיְתָה עֲצַת הַסּוֹחָרִים שֶׁלָּהֶם), וְהוּטָב הַדְּבָר בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד, כִּי הָיוּ מֵאַמְיִנִים שֶׁבְּוִדְאֵי יִהְיֶה לָּהֶם יְשׁוּעָה מִשָּׁם, מֵאַחַר שֶׁהֵם כָּלֶם אֱלֻקוֹת כַּנִּ"ל:

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקָּטָן שֶׁבָּהֶם הוּא עֶשֶׂיר מִפְּלֶג, וְיֵשׁ לוֹ כִּלְכֶךָ כַּשְׁעוּר הַקָּצוּב לְאֱלֹזֶק אֶצְלָם וְכַנִּ"ל), וְגַם נוֹסְעִים עִם מְלֹאכִים, כִּי הַסּוֹסִים שֶׁלָּהֶם הֵם מְכַסִּים בַּעֲשִׂירוֹת גָּדוֹל בְּזָהָב וּכְיוּצָא, עַד שֶׁכִּסְוֵי שֶׁל סוֹס אֶחָד עוֹלָה לְסָף שֶׁל מְלֹאָךְ שֶׁלָּהֶם, נִמְצָא, שֶׁנוֹסְעִים עִם מְלֹאכִים, שְׁקוּשָׁרִים שְׁלֹשָׁה זוּגוֹת מְלֹאכִים אֶל הָעֵגְלָה וְנוֹסְעִים עִמָּהֶם, שְׁזֶה נוֹהֵג גַּם עַכְשָׁו, כִּל מִי שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר עֲשִׂירוֹת, קוֹנֶה לְעֲצָמוֹ רֶכֶב יוֹתֵר יָקָר, עַד שֵׁישׁ עֲשִׂירִים גְּדוֹלִים, שֶׁהֶרֶב שֶׁלָּהֶם שׁוֹה הוֹן תּוֹעֲפוֹת. בְּכֵן צָרִיכִין לְשַׁלַּח אֶל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, וּמִשָּׁם תִּהְיֶה לָּהֶם עֲזָרָה בְּוִדְאֵי, מֵאַחַר שֶׁכָּל הַמְּדִינָה הֵם כָּלֶם אֱלֻקוֹת (כִּל זֶה הִיְתָה עֲצַת הַסּוֹחָרִים שֶׁלָּהֶם), וְהוּטָב הַדְּבָר בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד, כִּי הָיוּ מֵאַמְיִנִים, שֶׁבְּוִדְאֵי יִהְיֶה לָּהֶם יְשׁוּעָה מִשָּׁם, מֵאַחַר שֶׁהֵם כָּלֶם אֱלֻקוֹת כַּנִּ"ל; כִּי מִי שֶׁנִּכְנַס בַּתְּאוּהָ הַמְּגִנָּה שֶׁל מְמוֹן וְכֶסֶף, כְּאִלוֹ זֶה הַתְּכֵלִית, אֲזִי הוּא חוֹשֵׁב שְׁמִי שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר כֶּסֶף, אֶצְלוֹ תִּהְיֶה הַיְשׁוּעָה, וְהוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה שֶׁאֵמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קמו, ג): "אֵל תִּבְטְחוּ בְּנְדִיבִים בְּכֵן אָדָם שָׁאִין לוֹ תְשׁוּעָה"; הוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְעֲזוֹר לְעֲצָמוֹ, וְאִיךָ יוֹכֵל לְעֲזוֹר

**והבעל-תפלה הנ"ל ישב עצמו שילף עוד הפעם אל
אותו המדינה הנ"ל, אולי אף-על-פי-כן
ישיב אותם מטעותם זה. והלף לשם ובא אל השומרים
והתחיל לדבר עם שומר אחד בדרפו, וספר לו השומר
נחרי אפרסמון**

לך?! ולכן אין לבטח בשום בן אדם, אלא בשעה שעובר על אדם איזה צרה או משבר, עליו לבוא ולהכניע את עצמו רק אליו יתברך, וישפך את נפשו לפניו יתברך ברחמים ובתחנונים, שיחוס וירחם עליו, ויוציאו מהמשבר והצרה שנפל אליה, ורק זו העצה, ולא לבטח בבן-אדם שיש לו כסף, כי הוא בעצמו אינו יכול לעזור לו, כי בבוא אליו איזו רעה, הוא גם-כן אינו יכול להציל את עצמו עם הכסף שלו.

והבעל תפלה הנ"ל ישב עצמו, שילף עוד הפעם אל אותו המדינה הנ"ל, אולי אף-על-פי-כן ישיב אותם מטעותם זה, רואים מזה את גדל הרחמנות של הבעל תפלה, שהוא הצדיק האמת, המרחם על הנשמה, שנפלו כל-כף בתאות ממון, עד שעשו עבודה נרה מכספם וזהבם. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), שעקר הרחמנות להוציא את בני-אדם מעוונותיהם. ולכן הבעל-תפלה, שהוא הצדיק האמת, כל-כף רחם על המדינה של עשירות, שלא רצה שיכלו מן העולם. וכן התישב שילף עוד פעם, אולי בכל זאת יפעל אצלם; כי כן דרכו של הצדיק האמת, שהוא הבעל תפלה, שמרחם על הנשמות שנפלו במקום שנפלו, ונטמאו איך שנטמאו, עם כל זאת הוא יורד לתוף בית הבליעה של הסטרא אחרא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ח'), שהצדיק נכנס לתוף בית הבליעה של הסטרא אחרא, והוא מכרח להקיא את כל הנשמות שבלע, בסוד (איוב כ, טו): "חיל בלע ויקאנו"; ולכן והלף לשם הבעל תפלה, שהוא הצדיק האמת, ובא אל השומרים, פי עוד פעם היה צריך לעבר דרך השומרים והמונעים להכנס בהמדינה של עשירות, והתחיל לדבר עם שומר אחד בדרפו, כי כשמדברים עם אחד בנפרד יכולים לפעל אצלו, מה שאין

מהגבור הנ"ל, שיש להם פחד גדול מפניו וכו' פנ"ל. ושאל אותו הבעל-תפלה: ומה אתם רוצים לעשות? וספר לו השומר ענין הנ"ל, שהם רוצים לשלח אל המדינה שהם כלם אלקות וכו' פנ"ל. ושחק ממנו מאד הבעל-תפלה ואמר לו: הלא הכל שטות גדול, כי גם בני אותה המדינה הם כלם רק בני-אדם כמונו, וגם אתם כלכם ואלקים שלכם, כלם הם רק בני-אדם ולא אלוה, רק שיש יחיד בעולם שהוא תבורא ותברך שמו, ואותו לבד ראוי לעבד, ולו ראוי להתפלל, וזהו עקר התכלית, וכיוצא בדברים אלו דבר הבעל-תפלה אל השומר הנ"ל,

נחרי אפרסמון

כן כשמדברים עם רבים, אזי קשה מאד לפעל, כי בין רבים יש תמיד לצים, שמתלוצצים מדבורי אמת, וספר לו השומר מהגבור הנ"ל, שיש להם פחד גדול מפניו וכו' פנ"ל. ושאל אותו הבעל תפלה: ומה אתם רוצים לעשות? וספר לו השומר ענין הנ"ל, שהם רוצים לשלח אל המדינה שהם כלם אלקות וכו' פנ"ל, ושחק ממנו מאד הבעל תפלה, ואמר לו: הלא הכל שטות גדול, כי גם בני אותה המדינה הם כלם רק בני אדם כמונו, וגם אתם כלכם ואלקים שלכם, כלם הם רק בני אדם ולא אלוה, רק שיש יחיד בעולם, שהוא תבורא ותברך שמו, ואותו לבד ראוי לעבד, ולו ראוי להתפלל, וזהו עקר התכלית, וכיוצא בדברים אלו דבר הבעל תפלה אל השומר הנ"ל, כי דבורו של הבעל תפלה היה פתוח — לגלות ולפרסם לכלם את אמתת מציאותו ותברך, איך שאין שום תכלית בזה העולם, רק לעבד אותו ותברך, ומי שחי ככה, הינו שעוסק בעצמו תמיד בתפלה ובקשה אליו ותברך, ושר שירות ותשבחות רק לפניו ותברך, לו נתגלה שהכל הבל וריק, והכסף והזהב הם פלום, ובני-אדם הם לא אלקות, אלא חמר עב וגס, שלבסוף

ולא שמע אליו השומר, כי כבר נשקע אצלם טעותם מימים רבים כנ"ל. אך אף-על-פי-כן הבעל-תפלה הרבה עליו דברים, עד שלבסוף השיב לו השומר: ויתר מזה מה אני יכול לעשות? הלא אני רק יחיד בעלמא! (ויש כנגדי בני המדינה שהם רבים). וזאת התשובה היתה קצת נחמה להבעל-תפלה, כי הבין שהתחילו דבריו קצת לכנס באזני השומר, כי הדברים שדבר הבעל-תפלה מקדם בפעם הראשונה עם אותו השומר, והדברים שדבר עתה נתקבצו יחד, עד שעשו איזה רשם בלבו,

גהרי אפרסמון

יצטרף להטמינו בקבר, וחבל לחיות בדמיון כאלו בני-אדם יכולים לעזר לה, זה הפל הכל ורעות רוח, כי הם לא יכולים לעזר לעצמם, ואיך יוכלו לעזר לזולתם? ! ולא שמע אליו השומר, כי כבר נשקע אצלם טעותם מימים רבים כנ"ל, כי מי שנשקע בהכל וריק ובדמיונות של שוא ושקר, ונדמה לו כאלו הפסוף והנהב הם העקר, וכאלו בני-אדם יכולים לעזר לו וכיוצא בטעויות כאלו, לו כבר קשה לקבל דברי אמת, כי הוא כל-כף נשקע בשקר ובהכל הכלים, עד שאינו יכול להבין אחרת, כי מי שעקר את עצמו ממנו יתברך, הרי הוא חי בדמיון גדול, ורחמנות גדולה עליו, כי קשה לו לקבל את דברי החכם האמת הדבוק באין סוף ברוך הוא, מאחר שהוא געקר ממנו יתברך, וגשם את גופו וגם את נשמתו, אך אף-על-פי-כן הבעל תפלה הרבה עליו דברים, עד שלבסוף השיב לו השומר: ויתר מזה מה אני יכול לעשות? הלא אני רק יחיד בעלמא (ויש כנגדי בני המדינה שהם רבים). וזאת התשובה היתה קצת נחמה להבעל תפלה, כי הבין, שהתחילו דבריו קצת לכנס באזני השומר, כי הדברים שדבר הבעל תפלה מקדם, בפעם הראשונה עם אותו השומר, והדברים שדבר עתה, נתקבצו יחד, עד שעשו איזה רשם בלבו, עד

עד שהתחיל מעט להסתפק ולנטות אליו קצת, בנראה מתוך התשובה הנ"ל. וכן הלך הבעל-תפלה אל השומר השני ודבר עמו גם-כן כנ"ל ולא שמע אליו גם-כן, ובסוף השיב לו גם-כן כנ"ל: הלא אני יחיד בנגד בני-המדינה וכו' כנ"ל, וכן כל השומרים כלם השיבו לו תשובה זו בסוף.

נחרי אפרסמון

שהתחיל מעט להסתפק ולנטות אליו קצת, בנראה מתוך התשובה הנ"ל. רואים מכל זה התחזקות עצומה, כשאחד מדבר עם הזולת דבורי אמונה, ומחזקו ומעודדו ומשמוחו להתקרב אליו יתברך, אף שבהתחלה אינו רוצה כלל לשמע מה שמדברים אליו, עם כל זאת כשמרבים לדבר עמו, אני לבסוף הדבורים מתחילים להכנס בו, ואפלו שאומר: מה אני יכול לעשות? ! אני רק אחד, ומה יועיל לי, אסור להתיאש מהאדם הזה, כי סימן שהדבורים כבר התחילו לפעל אצלו. ולכן זהו ענין גדול מאוד להרבות בדבורים עם כל בר ישראל, דבורי אמונה והשגחה פרטית, אף שהוא עדין רחוק בתכלית הרחוק, ואינו רוצה לקבל את הדבורים, עם כל זאת אסור להתיאש ממנו, כי הדבור יש לו כח גדול מאוד, ולכן זה דבר גדול מאוד לדבר ולדבר ולחזור ולדבר עם כל בר ישראל דבורי אמונה, וכודאי לבסוף יפעל אצלו. וכן הלך הבעל-תפלה אל השומר השני ודבר עמו גם-כן כנ"ל, ולא שמע אליו גם-כן, ובסוף השיב לו גם-כן כנ"ל: הלא אני יחיד בנגד בני המדינה וכו' כנ"ל; רואים מזה, שלא התפעל הבעל-תפלה שהוא הצדיק האמת משום דבר, אלא הלך אל אחד אחד, ודבר עמו מהתכלית הנצחית, איך שאין שום תכלית אחרת, רק לעבד את הקדוש-ברוך-הוא בתורה ובתפלה. ואף שבין כך כל אחד אמר לו: מה אעשה שאני יחיד, הוא לא התפעל מזה, אדרבה הוא ראה בזה הצלחה גדולה מאוד, כי לכל הפחות הדבורים נכנסו בלב השומע דבוריו. וכן הלך אל כל השומרים, וכלם השיבו לו תשובה זו בסוף: אבל מה נעשה, שאנחנו רק יחידים, ואיך יכולים

אחר-כך נכנס הבעל-תפלה אל העיר, והתחיל שוב לדבר עמם בדרך, באשר שכלם בטעות גדול, ואין זה תכלית כלל, רק עקר התכלית לעסוק בתורה ותפלה וכו', ולא שמעו אליו, כי כלם נשקעו מאוד בזה מימים רבים. וספרו לו מהגבור, ושהם רוצים לשלח אל המדינה שהם כלם אלקות וכו' פנ"ל, ושחק מהם גם-כן, ואמר להם שהוא שטות, ושכלם רק בני-

נחרי אפרסמון

ללכת נגד כל העולם כלו?! ובאמת זו הטעות נמצאת אצל הרבה בני אדם, שמתרחקים ממנו יתברך, דיקא על-ידי שנופלים בדעתם כשרואים שהם יחידים, וכל העולם כלו נגדם, וזה מה שמרחק אותם. ובאמת צריך להיות בדיוק ההפך, כי מעלת בר ישראל היא, כשעומד נגד זרם כל העולם כלו, ואינו מתפעל משום ברקה שבעולם.

אחר-כך נכנס הבעל-תפלה אל העיר, והתחיל שוב לדבר עמם בדרך, באשר שכלם בטעות גדול, ואין זה תכלית כלל, רק עקר התכלית לעסוק בתורה ותפלה וכו', ולא שמעו אליו, כי כלם נשקעו מאוד בזה מימים רבים; רואים מזה, שלא התפעל כלל, אלא נכנס בתוך בית הבליעה של הטמאה, שהם העשירים שעשו עצמם אלילים, וגלה לפנייהם את האמת, אשר אין שום תכלית אחרת בזה העולם, רק לעבד את הקדוש-ברוך-הוא בתורה ובתפלה, וזה שונכנס ודבר עם אנשי המדינה, זה היה לו ככר מפח שפעל אצל כל אחד מהשומרים, שעל-כל-פנים יאמר: איך אני יכול לקבל את דבריה, כשכל העולם צדין רחוקים מזה, וזה נתן לו פח להפגס ככר בתוך המדינה של עשירות, ולדבר עמהם פתוח נגד אמונתם ושטותם. וספרו לו מהגבור, ושהם רוצים לשלח אל המדינה, שהם כלם אלקות וכו' פנ"ל, ושחק מהם גם-כן, ואמר להם שהוא שטות, ושכלם רק בני-אדם וכו', והם

אָדָם וְכוּ', וְהֵם לֹא יוּכְלוּ לַעְזֹר לָכֶם כָּלֵל, כִּי אַתֶּם
 בְּנֵי־אָדָם וְהֵם בְּנֵי־אָדָם וְאִינֶם אֱלֹזֵךְ כָּלֵל, רַק שֵׁישׁ יַחִיד
 יתְּבַרֵךְ שְׁמוֹ וְכוּ'. וְעַל עֲנִיֵן הַגְּבוּר אָמַר לָהֶם (בְּלִשׁוֹן תַּמָּה,
 כְּדָרָךְ שְׁמַתְמִיָּה אָדָם וְאוֹמֵר): הֲאֵם אֵינֹו זֶה הַגְּבוּר (תִּדְוֹעַ לִי)?
 וְלֹא הִבִּינוּ דְּבָרָיו אֱלוֹ. וְכֵן הָיָה הוֹלֵךְ מֵאַחַד לַחֲבֵרוֹ
 וּמִדָּבָר עִמָּהֶם כַּנִּל וְעַל עֲנִיֵן הַגְּבוּר אָמַר לְכֹל אֶחָד
 כַּנִּל, אִם אֵינֹו זֶה הַגְּבוּר וְכוּ' כַּנִּל, וְלֹא הִבִּינוּ דְּבָרָיו.

וְנַעֲשֶׂה רַעַשׁ בְּעִיר, בְּאֲשֶׁר שְׁנַמְצָא אֶחָד שְׁמִדְבָר

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לֹא יוּכְלוּ לַעְזֹר לָכֶם כָּלֵל, כִּי אַתֶּם בְּנֵי־אָדָם, וְהֵם בְּנֵי־אָדָם, וְאִינֶם אֱלֹזֵךְ
 כָּלֵל, רַק שֵׁישׁ יַחִיד יתְּבַרֵךְ שְׁמוֹ וְכוּ'; כִּי בְּאֵמֶת אֱלוֹ שְׁבוּטָחִים עַל בְּנֵי־אָדָם
 כְּבָר קָלָלִים יִרְמְיָהוּ הַנְּבִיא, וְאָמַר (יִרְמְיָה יז, ה): "אֲרוּר הַגְּבָר אֲשֶׁר יִבְטַח
 בְּאָדָם, וְשֵׁם בְּשֹׁר זְרוּעוֹ וּמִן הַיָּדָיִם יָסוּר לְבוֹ", כִּי רוּאִים אֶת טִבֵּעַ וּשְׁטוֹת
 בְּנֵי־אָדָם, שְׁנִטְבַּע בָּהֶם כְּאֱלוֹ יִשׁוּעָתָם תְּלוּיָהּ בְּבִשָׁר וְדָם, וְלִכֵּן הֵם בּוֹטָחִים
 בְּבְנֵי אָדָם, וּבְאֵמֶת אֵין לָךְ עוֹד שְׁטוֹת יוֹתֵר גְּדוּלָה מִזֹּו. וְעַל עֲנִיֵן הַגְּבוּר,
 אָמַר לָהֶם (בְּלִשׁוֹן תַּמָּה, כְּדָרָךְ שְׁמַתְמִיָּה אָדָם וְאוֹמֵר): הֲאֵם אֵינֹו זֶה הַגְּבוּר (תִּדְוֹעַ
 לִי)? וְלֹא הִבִּינוּ דְּבָרָיו אֱלוֹ. וְכֵן הָיָה הוֹלֵךְ מֵאַחַד לַחֲבֵרוֹ, וּמִדָּבָר עִמָּהֶם
 כַּנִּל, הֵינֹו מֵהַתְּכִלִּית הַנִּצְחִית, שִׁידְעוּ שְׂאִין שׁוּם תְּכִלִּית, אֲלֹא לַעֲבֹד אֶת
 הַשֵּׁם יתְּבַרֵךְ בַּתְּפִלָּה וּבַתְּחִנוּנִים, וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּבְקִיּוּם מִצְוֹת מַעֲשִׂיּוֹת. וְעַל
 עֲנִיֵן הַגְּבוּר אָמַר לְכֹל אֶחָד כַּנִּל, אִם אֵינֹו זֶה הַגְּבוּר וְכוּ' כַּנִּל, וְלֹא הִבִּינוּ
 דְּבָרָיו; כִּי בְּאֵמֶת כָּל מֵה שְׁקוּרָה עִם הָאָדָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, שְׁעוֹבְרִים
 עֲלֵיו צְרוֹת וְיִסוּרִים וּמְרִירוֹת, זֶה בָּא מִמִּדַּת הַגְּבוּרָה, וְכֹל כּוֹנֵתוֹ יתְּבַרֵךְ לֹא
 לְנִקְם בְּאָדָם, אֲלֹא לַעֲזֹר אוֹתוֹ שִׁיחֹזֵר בַּתְּשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְשֵׁלֵא יִלָּךְ אַחַר
 הַהֶבֶל. וְלִכֵּן בְּכֹל דּוֹר וְדוֹר הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא שׁוֹלַח אֶת הַגְּבוּר, שְׁזוֹ מִדַּת
 הַגְּבוּרָה, שֶׁהוֹלֵכֶת וּמִתְקַרְבֶּת לְכַבֵּשׁ עִירוֹת וּמְדִינוֹת, וְאֵינֹו רוֹצֵה רַק הַכְּנָעָה.
 וְנַעֲשֶׂה רַעַשׁ בְּעִיר, בְּאֲשֶׁר שְׁנַמְצָא אֶחָד שְׁמִדְבָר כְּזֹאת, שְׁעוֹשֶׂה שְׁחֹק

כזאת, שעושה שחוק מאמונתם, ואומר שיש יחיד וכו', ובענין הגבור הוא אומר פנ"ל, והבינו שבודאי הוא הבעל-תפלה, כי כבר היה נתפרסם אצלם פנ"ל, וצוה לחפש אחריו ולתפסו, אף-על-פי שהוא משנה עצמו אצלם בכל פעם פנ"ל (הינו פעם נדמה פסוחר ופעם פעני וכו' פנ"ל), אך הם ידעו מזה גם-כן שהבעל-תפלה הנ"ל הוא משנה עצמו בכל פעם. וצוה לחקר אחריו ולתפסו, וחפשו אחריו ותפסוהו, והביאוהו אל השרים, והתחילו לדבר עמו, ואמר להם גם-כן פנ"ל, באשר שכלם בטעות ושטות גדול, ואין זה תכלית כלל (הינו שהמזון אינו התכלית כלל), רק שיש יחיד שהוא הבורא יתברך שמו

גחרי אפרסמון

מאמונתם, ואומר, שיש יחיד ומיחד שהוא הקדוש-ברוך-הוא, המנהיג את עולמו בחסד וברחמים, בצדק ובמשפט, ובענין הגבור הוא אומר פנ"ל: האם זה לא הגבור שאני מכיר?! כי באמת אי אפשר להמתיק את הדינים ומדת הגבורה, אלא על-ידי תפלה, כי יש בכח התפלה למנע את הגבורה. והבינו שבודאי הוא הבעל-תפלה, כי כבר היה נתפרסם אצלם פנ"ל, שיש אחד שמגלה את הקדוש-ברוך-הוא, ומתלוץ מעשירות, ומדבר נגד אמונתם הטפלה, כאלו הפל תלוי במזון ובכסף, עד שעושים מזה אליל, וצוה לחפש אחריו ולתפסו, אף-על-פי שהוא משנה עצמו אצלם בכל פעם פנ"ל (הינו פעם נדמה פסוחר, ופעם פעני וכו' פנ"ל), אך הם ידעו מזה גם-כן, שהבעל-תפלה הנ"ל הוא משנה עצמו בכל פעם. וצוה לחקר אחריו ולתפסו, וחפשו אחריו ותפסוהו, והביאוהו אל השרים, והתחילו לדבר עמו, ואמר להם גם-כן פנ"ל, באשר שכלם בטעות ושטות גדול, ואין זה תכלית כלל (הינו שהמזון אינו התכלית כלל), רק שיש יחיד, שהוא הבורא יתברך שמו וכו',

וְכוּ', וּבְנֵי אוֹתָהּ מְדִינָה, שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שֶׁהֵם כָּלָם
 אֱלֻקוֹת, לֹא יוּכְלוּ לְעֹזֵר לָכֶם כָּלָל, כִּי הֵם רַק בְּנֵי-אָדָם
 וְכוּ', וְנַחֲשֵׁב אֶצְלָם לְמִשְׁגָּע, כִּי כָל בְּנֵי-הַמְּדִינָה הֵיוּ
 שְׁקוּעִים בַּטָּעוֹת שֶׁל הַמָּמוֹן כָּל-כָּף בְּנִ"ל, עַד שֶׁזָּה שְׂדֵבֵר
 כִּנְגַד דַּעְתָּם וְטָעוֹתָם הָיָה נֹחֵשֵׁב לְמִשְׁגָּע.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּבְנֵי אוֹתָהּ מְדִינָה, שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שֶׁהֵם כָּלָם אֱלֻקוֹת, לֹא יוּכְלוּ לְעֹזֵר לָכֶם
 כָּלָל, כִּי הֵם רַק בְּנֵי-אָדָם וְכוּ', הֵינּוּ שֶׁהִבְעֵל-תְּפִלָּה לֹא הִתְפַּעַל מֵאִף אֶחָד
 בְּעוֹלָם, וְאֶפְלוּ שֶׁהִבִּיאוּ אוֹתוֹ לְפָנֵי הַשָּׁרִים שְׁלָהֶם, גַּם לְפָנֵיהֶם דִּבֵּר דְּבוּרֵי
 אָמוּנָה וְהִשְׁגָּחָה פְּרֻטִית, וּמָה הַתְּכָלִית שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה — רַק לְהִתְפַּלֵּל
 לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, וְלִשְׁיר שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת, וְלַהֲדוֹת וְלַהֲלֵל וְלִשְׁבַּח אֶת הַבוֹרָא
 יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה, וְנַחֲשֵׁב אֶצְלָם לְמִשְׁגָּע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 (ישעיה נט, טו): "וַתְּהִי הָאֱמֶת גַּעְדֶּרֶת, וְסָר מִרְעַ מִשְׁתוֹלָל". וְכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ
 ז"ל (ספרי-הַמְּדוּת, אוֹת אֱמֶת, סִימָן ל'): לְפִי הִרְחוּק מֵאֱמֶת, כֵּן מִחֲזִיק אֶת הַסּוּר
 מִרְעַ לְשׁוֹטָה; כִּי כָל בְּנֵי הַמְּדִינָה הֵיוּ שְׁקוּעִים בַּטָּעוֹת שֶׁל הַמָּמוֹן כָּל-כָּף
 בְּנִ"ל, עַד שֶׁזָּה שְׂדֵבֵר כִּנְגַד דַּעְתָּם וְטָעוֹתָם, הָיָה נֹחֵשֵׁב לְמִשְׁגָּע; וְדִבֵּר זֶה
 גּוֹהֵג עַד עֲכָשׁוּ, שֶׁבְּנֵי-אָדָם כָּל-כָּף נִשְׁקָעוּ בְּתַאוֹת מָמוֹן, שְׁעוֹשִׂים עֶקֶר
 מִהַכֶּסֶף וְהַמָּמוֹן, עַד שֶׁזָּה שְׂמַדְבֵּר נֶגֶד מָמוֹן וְכֶסֶף, נֹחֵשֵׁב בְּעֵינֵיהֶם כְּמִשְׁגָּע,
 וּבִפְרָט כְּשִׁמְגֵלָה אֶת הָעֵנָן שֶׁל תְּפִלָּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, עַל הָאָדָם הַזֶּה
 מְעַלְלִים כָּל מִינֵי עֲלִילוֹת וְחוֹלְקִים עָלָיו. וְכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-
 מוהר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן צג): מָה שְׁחוֹלְקִים עָלָיו, הוּא רַק מַחֲמַת שְׁמִגְלָה אֶת עֵנָן
 הַתְּפִלָּה; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת ו'): "כָּרַם זֶלַת לְבָנֵי-אָדָם" — אֵלוּ
 דְּבָרִים הָעוֹמְדִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְנֵי-אָדָם מְזוֹלְזִלִים בָּהֶם, וּמֵאִי נִיהוּ?
 תְּפִלָּה; וּמַחֲמַת שְׁפָל עֵנָנוּ הוּא רַק תְּפִלָּה, לְכֵן בְּנֵי-אָדָם מְזוֹלְזִלִים בּוֹ; שְׂזוֹ
 הַמַּחֲלֶקֶת שֵׁשׁ בְּכָל דוֹר וְדוֹר עַל גְּדוּלֵי מְבַחְרֵי הַצְּדִיקִים, הַמְּגַלִּים וּמְפָרְסְמִים
 אֶת אֱמֶתָת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִיךָ שְׂאִין שׁוֹם תְּכָלִית אַחֲרֵת בְּזֶה הָעוֹלָם, רַק
 לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהֵבִין אֶל אָבִיו. וְשְׂאֵלוֹ אוֹתוֹ:

וַשְּׂאֵלוּ אוֹתוֹ: מַה זֶה שָׁאַתָּה אוֹמֵר עַל עֲנִיִן הַגְּבוּר (בלשון תמיה) אִם אֵינוֹ זֶה הַגְּבוּר כַּנִּלְיָה? הַשִּׁיב לָהֶם: שְׂאֵנִי הֵייתִי אֶצֶל מֶלֶךְ אֶחָד, וְנֶאֱבַד אֶצְלוֹ גְבוּר, וְאִם הַגְּבוּר הַנִּלְיָה הוּא אוֹתוֹ הַגְּבוּר, יֵשׁ לִי הַפְּרוֹת עִמּוֹ, וְיִתֵּר מִזֶּה, מַה שְׂאַתֶּם בְּטוֹחִים בַּמְּדִינָה הַנִּלְיָה שֶׁהֵם כֻּלָּם אֵלֶקוֹת, זֶהוּ שְׂטוּת, כִּי הֵם לֹא יוֹכְלוּ לַעְזֹר לָכֶם, וּלְדַעֲתִי, אִם תִּהְיוּ בְּטוֹחִים עֲלֵיהֶם, אֲדַרְבֶּא, זֶה יִהְיֶה מִפְּלֵא שְׁלָכֶם.

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מה זה שאתה אומר על ענין הגבור (בלשון תמיה) אם אינו זה הגבור כנ"ל? כי הם פחדו מאד מאד ממתת הגבורה ההולכת ומתקרבת אליהם; כי דבר זה רואים בחוש, שאפלו גדולי העשירים, שחושבים שכל העולם צריכים להשתחוות לפניהם, אבל כשמתגלה להם, שהנה הולכת ובאה וקרבה אליהם מדת הגבורה, הם מאד מתפחדים, כי כשעוברים על אדם דינים וגבורות, חס ושלום, לא מועיל כבר שום כסף וממון כלל. השיב להם הבעל-תפלה, שאני הייתי אצל מלך אחד, ונאבד אצלו גבור, ואם הגבור הנ"ל הוא אותו הגבור, יש לי הפרות עמו, כי כביכול הקדוש-ברוך-הוא הלביש את עצמו בעשר ספירות, והבעל-תפלה הוא מספירת המלכות. ולכן אמר להם, שהייתי אצל המלך, שהוא מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, שנאבד אצלו גבור, הינו שיצאה ממנו מדת הגבורה לכלות את העולם, ואם זהו הגבור של העשר ספירות, ספירת הגבורה, אני יש לי הפרות עמו, כי הכל צריך לעבר דרך המלכות, שהיא התפלה. ויתר מזה, מה שאתם בטוחים במדינה הנ"ל, שהם כלם אלקות, זהו שטות, כי הם לא יוכלו לעזור לכם, ולדעת, אם תהיו בטוחים עליהם, אדרבה, זה יהיה מפלה שלכם; כי אוי לו לאדם שבוטח בבני אדם, אשר כבר אמר דוד המלך (תהלים ס, יג): "ושוא תשועת אדם"; ואמר (שם קמו, ג): "אל תבטחו בגדיבים בן אדם שאין לו תשועה"; ולכן מי שרק בוטח באדם, וחושב שהוא אליל — זו

אָמְרוּ לוֹ: מַנִּין אַתָּה יוֹדֵעַ זֹאת? הַשִּׁיב לָהֶם: הַיּוֹת שְׂאֵצֶל הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל, שֶׁהוּא הָיָה אֶצְלוֹ כַּנִּ"ל, הָיָה לוֹ יָד, דִּהְיִינוּ שֶׁהָיָה אֶצֶל אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ תְּמוּנַת יָד עִם חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת וְעַם כָּל הַשְּׂרָטוּטִין שֵׁישׁ עַל הַיָּד, וְזֹאת הַיָּד הָיְתָה הַלְּאֵנְד־קֶאָרְט (הֵינּוּ מִפֶּת הָעוֹלָם) שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְכָל מֵה שֶׁהָיָה מִן בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַד הַסּוֹף, וּמֵה שִׁיְהִיָּה אַחֲר־כֵּן, הַכֹּל הָיָה מְצִיר עַל אוֹתוֹ הַיָּד, כִּי הָיָה מְצִיר בְּשְׂרָטוּטֵי הַיָּד צִיּוֹר עֲמִידַת כָּל עוֹלָם וְעוֹלָם עִם כָּל פְּרָטִיו, כְּמוֹ שֶׁמְצִיר עַל הַלְּאֵנְד־קֶאָרְט (כִּידוּעַ לְבָקִיָּאִים בְּעֵגֶז צִיּוֹר מִפֶּת הָעוֹלָם שְׁקוֹרִין "לְאֵנְד־קֶאָרְט"). וְהָיָה בְּהַשְּׂרָטוּטִין כְּמוֹ אוֹתִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּלֵאֲנֵד־קֶאָרְט כְּתוּבִים אוֹתִיּוֹת אֶצֶל כָּל דָּבָר וְדָבָר, כִּדִּי לִידַע מֵה הוּא הַדָּבָר הַזֶּה, דִּהְיִינוּ לִידַע שֶׁכָּאֵן הוּא עִיר פְּלוֹנִי וְכָאֵן נָהָר פְּלוֹנִי וְכִיּוֹצֵא. כְּמוֹ-כֵּן

נְהָרֵי אֶפְרַסְמוֹן

מִפְּלֵתוֹ. אָמְרוּ לוֹ אֲנָשֵׁי מְדִינַת הָעֲשִׂירוֹת: מַנִּין אַתָּה יוֹדֵעַ זֹאת? הַשִּׁיב לָהֶם הַבְּעַל-תְּפִלָּה: הַיּוֹת שְׂאֵצֶל הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל, שֶׁהוּא הָיָה אֶצְלוֹ כַּנִּ"ל, הָיָה לוֹ יָד, דִּהְיִינוּ שֶׁהָיָה אֶצֶל אוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ תְּמוּנַת יָד עִם חֲמֵשׁ אֶצְבָּעוֹת וְעִם כָּל הַשְּׂרָטוּטִין שֵׁישׁ עַל הַיָּד, וְזֹאת הַיָּד הָיְתָה הַלְּאֵנְד־קֶאָרְט (הֵינּוּ מִפֶּת הָעוֹלָם) שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְכָל מֵה שֶׁהָיָה מִן בְּרִיאַת שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַד הַסּוֹף, וּמֵה שִׁיְהִיָּה אַחֲר־כֵּן, הַכֹּל הָיָה מְצִיר עַל אוֹתוֹ הַיָּד, כִּי הָיָה מְצִיר בְּשְׂרָטוּטֵי הַיָּד צִיּוֹר עֲמִידַת כָּל עוֹלָם וְעוֹלָם עִם כָּל פְּרָטִיו, כְּמוֹ שֶׁמְצִיר עַל הַלְּאֵנְד־קֶאָרְט (כִּידוּעַ לְבָקִיָּאִים בְּעֵגֶז צִיּוֹר מִפֶּת הָעוֹלָם, שְׁקוֹרִין "לְאֵנְד־קֶאָרְט"). וְהָיָה בְּהַשְּׂרָטוּטִין כְּמוֹ אוֹתִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּלֵאֲנֵד־קֶאָרְט כְּתוּבִים אוֹתִיּוֹת אֶצֶל כָּל דָּבָר וְדָבָר, כִּדִּי לִידַע מֵה הוּא הַדָּבָר הַזֶּה, דִּהְיִינוּ לִידַע שֶׁכָּאֵן הוּא עִיר פְּלוֹנִי וְכָאֵן נָהָר פְּלוֹנִי

ממש היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל כמו אותיות, שהיו האותיות נרשמים אצל כל דבר ודבר שהיה נרשם על היד, כדי לידע מהות הדבר.

וגם פרטי כל המדינות ועירות ונהרות וגשרים והרים ושאר דברים פרטיים, הכל היה נרשם על היד בשרטוטין הנ"ל, ואצל כל דבר היו כתובים אותיות, שזהו דבר פלוני וזה דבר פלוני, וגם כל בני-אדם שהולכים בתוך המדינה, וכל המארעות שלהם, הכל היה נרשם שם. והיה כתוב שם גם כל הדרכים ממדינה למדינה וממקום למקום, ומחמת זה הייתי יודע לבנים אל

נהרי אפרסמון

וכיוצא, כמו-כן ממש היה נרשם בשרטוטי היד הנ"ל כמו אותיות, שהיו האותיות נרשמים אצל כל דבר ודבר, שהיה נרשם על היד, כדי לידע מהות הדבר, וגם פרטי כל המדינות ועירות ונהרות וגשרים והרים, ושאר דברים פרטיים — הכל היה נרשם על היד בשרטוטין הנ"ל, ואצל כל דבר היו כתובים אותיות, שזהו דבר פלוני, וזה דבר פלוני, וגם כל בני-אדם שהולכים בתוך המדינה וכל המארעות שלהם, הכל היה נרשם שם, והיה כתוב שם גם כל הדרכים ממדינה למדינה וממקום למקום; כל ענין היד הזה, שיש בו חמש אצבעות הוא סוד הנבואה, כמו שכתוב (הושע יב, יא): "וביד הנביאים אדמה", וכתוב במראה יחזקאל (יחזקאל ח, ג): "וישלח תבנית יד, ויקחני בציצת ראשי, ותשא אתי רוח בין הארץ ובין השמים"; וכן (יחזקאל לו, א): "היתה עלי יד הנוה, ויוצאני ברוח הנוה" [עין תקוני זהר (תקוני יח): שכינתא תתאה פלילא מארבע סרי פרקין דיד, דאנון בחמש אצבעאן, ואינון יקו"ק יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ארבע סרי אתון דקדשא בריך

הָעִיר הַזֹּאת, מִה שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְשׁוּם אָדָם לְבָנִים לְכָאן. וְכֵן
אִם אַתֶּם רוֹצִים לְשַׁלַּח אוֹתִי לְעִיר אַחֶרֶת, אֲנִי יוֹדֵעַ הַדְּרָךְ
גַּם-כֵּן. הַכֹּל עַל-יַדֵי הַיָּד הַנַּ"ל.

וְכֵן הָיָה נִרְשָׁם בְּהַ הַדְּרָךְ מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, כִּי יֵשׁ דְּרָךְ
וְנָתִיב, שְׁעַל-יָדוֹ יְכוּלִין לְעֲלוֹת מֵאֶרֶץ לְשָׁמַיִם, (כִּי אֵי
אֶפְשָׁר לְעֲלוֹת לְשָׁמַיִם, מִחֲמַת שְׂאִין יוֹדְעִין הַדְּרָךְ, וְשֵׁם הָיָה נִרְשָׁם הַדְּרָךְ
נִהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

הוא דכלילין בה, ודא איהו "ובינד הנביאים אדמה", שעל ידה הנביא רואה מעולם לעולם וכיון]; אבל צריכים לדעת, שהכל הוא על שם המשאל, כי למעלה אין דמות ותבנית כלל, כמו שכתוב (דברים כז, טו): "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת ה' מעשה ידי חרש ושם בסתר"; ומוכא בתקונים (הקדמה ו:): ארור האיש אשר יעשה פסל וגו', ושם בסתר — בסתרו של עולם, ואפלו מכל מה דבר נש יכיל לאסתכלא בעינא, ואפלו מכל דיוקנין דאתזי לנביאי צורת דיוקנא דכלילא מבמה נהורין, שזה כלל חכמת הקבלה, שהיא פלולה ביד, שהוא כמו לאנד-קארט (מפת העולם), אבל לא שזו איזו מציאות, כן היא כל חכמת הקבלה, צריכים ללמד במציאותם, אבל לא במהותם, הינו לידע שיש דבר בזה, כי כן נגלה לנו מתכמי האמת, אבל לא שיאמר האדם, שהוא רואה איזה יד וכדומה, ולכן היד הזו שהיתה אצל המלך, זה כביכול על שם המשאל, כדי שתהיה לנו איזו השגה שיש דבר בזה, הינו יד, שהיא כמו לאנד-קארט (מפת העולם), שייכולים לראות שמה את כל מה שרק קורה בעולם, ולקשרו אל רוחניות חיות אלקות, שכל זה הוא סוד היד שהיתה אצל המלך, שממנה מדבר הבעל-תפלה, שהוא הסתכל ביד, ומחמת זה הייתי יודע לבנס אל העיר הזאת, מה שאי אפשר לשום אדם לבנס לכאן, וכן אם אתם רוצים לשלח אותי לעיר אחרת, אני יודע הדרך גם-כן, הכל על-ידי היד הנ"ל, וכן היה נרשם בה הדרך מעולם לעולם; כי יש דרך ונתיב, שעל ידו יכולין לעלות מארץ לשמים (כי אי אפשר לעלות לשמים, מחמת שאין יודעין הדרך, ושם היה נרשם

לְעֹלֹת לַשָּׁמַיִם), וְהָיָה נִרְשָׁם שֵׁם כָּל הַדְּרָכִים שֵׁישׁ מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, כִּי אֱלֹהֵינוּ עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדֶרֶךְ פְּלוּנִי, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם אוֹתוֹ הַדְּרָה, וּמִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדֶרֶךְ אַחַר, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם אוֹתוֹ הַדְּרָה גַם־כֵּן, וְכֵן חֲנוּף עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדֶרֶךְ אַחַר, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם גַּם אוֹתוֹ הַדְּרָה, וְכֵן מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, הַכֹּל הָיָה נִרְשָׁם בְּשֵׁרְטוּטֵי הַיָּד הַנִּלְלָה. גַּם הָיָה נִרְשָׁם עַל הַיָּד כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּפִי מַה שֶּׁהָיָה בְּעֵת בְּרִיאַת

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַדְּרָה לְעֹלֹת לַשָּׁמַיִם), וְהָיָה נִרְשָׁם שֵׁם כָּל הַדְּרָכִים שֵׁישׁ מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, כִּי אֱלֹהֵינוּ עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדֶרֶךְ פְּלוּנִי, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם אוֹתוֹ הַדְּרָה, שְׁזָה הַדְּרָה שֶׁל צְדָקָה וְחֶסֶד שְׁעוֹשָׂה אֱלֹהֵינוּ, כִּי בְּכָל מְקוֹם שֵׁישׁ חֶסֶד — מְלַבֵּשׁ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ, וְאֵף שֶׁהָיָה קִנְאֵי בֶן קִנְאֵי, עִם כָּל זֹאת כָּל עֲנִינּוּ הוּא רַק לַעֲשׂוֹת חֶסֶד, וּמִתְגַּלֶּה לְצַדִּיקִים עַל־יְדֵי מִדַּת הַחֶסֶד שְׁעוֹשִׂים, וְכָל הַצַּדִּיקִים שֶׁזָּכוּ לְגִלּוֹי אֱלֹהֵינוּ, הָיָה הַכֹּל מִחֲמַת שְׁמֶסְרוֹ אֶת נַפְשָׁם לַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִם הַזּוֹלָת. וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ו'ל (ספֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת בְּשׁוּרָה, סִימָן א'): מִי שֶׁהוּא רָגִיל לֹמַר בְּשׁוּרוֹת טוֹבוֹת, הוּא מִתְלַבֵּשׁ בְּבַחֲיַנַּת אֱלֹהֵינוּ; וְלִכֵּן הַדְּרָה שָׁבוּ עָלָה אֱלֹהֵינוּ לַשָּׁמַיִם, הָיָה דְרָה מִדַּת הַחֶסֶד, וּמִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדֶרֶךְ אַחַר, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם אוֹתוֹ הַדְּרָה גַם־כֵּן, שְׁזָה דְרָה שֶׁל תּוֹרָה, כִּי מִשָּׁה עָלָה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וּמִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה, וְלִכֵּן נִקְרְאָת עַל שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְלָאכֵי ג, כב): "זָכְרוּ תּוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדִּי"; וְכֵן חֲנוּף עָלָה לַשָּׁמַיִם בְּדֶרֶךְ אַחַר, וְהָיָה כְּתוּב שֵׁם גַּם אוֹתוֹ הַדְּרָה, שְׁזָה הָיָה דְרָה הַתְּפִלָּה, שֶׁהָיָה תְּמִיד מִתְבּוֹדֵד עֲצֻמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל־יְדֵי רַבּוּי תְּפִלּוֹתָיו וּדְבָקוֹתוֹ וַיְחַוְדְּיוּ הַקְּדוֹשִׁים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ה, כד): "וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּף אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיַנְנוּ, כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים"; הֵינּוּ שֶׁנִּכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, הַכֹּל הָיָה נִרְשָׁם בְּשֵׁרְטוּטֵי הַיָּד הַנִּלְלָה, הֵינּוּ אֵיךְ זוֹכִים לַעֲלֹת מֵעוֹלָם לְעוֹלָם, גַּם הָיָה נִרְשָׁם עַל הַיָּד, כָּל דָּבָר וְדָבָר כְּפִי מַה שֶּׁהָיָה

העולם, וכפי ההוזה שלו, וכפי מה שיהיה אחר-כך, כגון סדום, היה נרשם שם כפי מה שהיתה בעת ישובה קדם שנהפכה. גם היה מציר שם הפיכת סדום, כמו שהעיר נהפכת, וגם היה מציר שם ציור של סדום שיש לה אחר ההפיכה, כי היה נרשם על היד מה שהיה ומה שהוזה ומה שיהיה. ושם, באותו היד, ראיתי שאותה המדינה הנ"ל, שאתם אומרים עליהם שהם כלם אלקות, עם כל האנשים הבאים אליהם לקבל עזר מהם, כלם יהיו נכלין ואובדין. (כל זה השיב להם הבעל-תפלה).

גחרי אפרסמון

בעת בריאת העולם, וכפי ההוזה שלו, וכפי מה שיהיה אחר-כך, כגון: סדום היה נרשם שם כפי מה שהיתה בעת ישובה, קדם שנהפכה, גם היה מציר שם הפיכת סדום, כמו שהעיר נהפכת, וגם היה מציר שם ציור של סדום, שיש לה אחר ההפיכה, כי היה נרשם על היד מה שהיה ומה שהוזה ומה שיהיה, שזה כלל חכמת הקבלה, שאדם דבוק בו יתברך ונכלל לגמרי בעצם עצמיותו יתברך, כי כלל חכמת הקבלה כלולה ביד, שזה סוד (ישעיה נא, טז): "ובצל ידי פסיתיך", ומובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נה), שהרשעים רוצים רק לכלות את הצדיקים, ועל-ידי שממשיכים על עצמם יד השם, הם נסתרים ולא יכולים לעשות להם שום דבר. והכלל, שהיד הזו היא, כביכול, השגחתו יתברך, שמשיגת על כל הבריאה, והלביש את עצמו, כביכול, בעולמות שהם הספירות, וכלם כלולים "ביד". ושם באותו היד, ראיתי שאותה המדינה הנ"ל, שאתם אומרים עליהם שהם כלם אלקות, עם כל האנשים הבאים אליהם לקבל עזר מהם, כלם יהיו נכלין ואובדין (כל זה השיב להם הבעל-תפלה); כי בודאי הכל רשום ביד הו"ה, כמו שכתוב אצל בלשאצר המלך (דניאל ה, ה): "בה שעתה נפקה אצבען די יד אנש וכתבן" וגו', וכתוב (דברי-הימים א' כח, יט): "הכל בכתב מיד הו"ה עלי השכיל" וגו'.

וּנְפֹלָא בְּעֵינֵיהֶם הַדָּבָר מְאֹד כִּי הָיוּ נִכְרִים דְּבָרֵי אַמְתָּא,
 כִּי זֶה יְדוּעַ, שְׁעַל הַלְאָנְד־קֶאָרְט מְצִיר כֹּל
 הַדְּבָרִים, וְהִבִּינוּ שְׁגָם דְּבָרֵינוּ נִרְאִין דְּבָרֵי אַמְתָּא, כִּי זֶה
 רוֹאִין, שְׁאֵפְשָׁר לְקַבֵּץ וּלְחַבֵּר שְׁנֵי שְׁרִטוּטִין שֶׁל הַיָּד
 וַיְהִיָּה מֵהֶם אוֹת (עַל־כֵּן הִבִּינוּ שְׁדְּבָרִים אֵלּוּ הִנְ"ל אִי אֵפְשָׁר לְבָדוֹת
 זֹאת מִלְּבוֹ, וְנִפְלָא בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד). וְשְׁאֵלּוּ אוֹתוֹ: הֵיכָן הוּא הַמְּלָךְ
 הִנְ"ל? אוֹלֵי יִגְלָה לָנוּ דְּרָךְ אֵיךְ לְמַצֵּא מְמוּזָן? הַשִּׁיב לָהֶם:
 עֲדִין אַתֶּם רוֹצִים מְמוּזָן? (בְּלִשׁוֹן תַּמְהָ), מִמְּמוּזָן לֹא תִדְבְּרוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּנְפֹלָא בְּעֵינֵיהֶם הַדָּבָר מְאֹד, כִּי הָיוּ נִכְרִים דְּבָרֵי אַמְתָּא, כִּי זֶה יְדוּעַ, שְׁעַל
 הַלְאָנְד־קֶאָרְט מְצִיר כֹּל הַדְּבָרִים, וְהִבִּינוּ שְׁגָם דְּבָרֵינוּ נִרְאִין דְּבָרֵי אַמְתָּא, כִּי זֶה
 רוֹאִין, שְׁאֵפְשָׁר לְקַבֵּץ וּלְחַבֵּר שְׁנֵי שְׁרִטוּטִין שֶׁל הַיָּד, וַיְהִיָּה מֵהֶם אוֹת (עַל־כֵּן
 הִבִּינוּ, שְׁדְּבָרִים אֵלּוּ הִנְ"ל, אִי אֵפְשָׁר לְבָדוֹת זֹאת מִלְּבוֹ, וְנִפְלָא בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד); כִּי גַם אֵלּוּ
 שְׁרַחֲוּקִים בְּתַכְלִית הַרְחוּק מִהַקְדָּשָׁה, אִם רַק מְטַעֲמִים לָהֶם אֵיזָה טַעַם
 מְרוֹחֲנִיּוֹת חֵיווֹת אֱלֻקוֹת, הֵם צְרִיכִים לְהוֹדוֹת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד עֲרֻבוֹת יְדִידוֹת
 מִתִּיקוֹת צוּף דְּבִשׁ נַעַם וְתַעֲנוּג מִהַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת. וְשְׁאֵלּוּ אוֹתוֹ: הֵיכָן הוּא
 הַמְּלָךְ הִנְ"ל? אוֹלֵי יִגְלָה לָנוּ דְּרָךְ אֵיךְ לְמַצֵּא מְמוּזָן? רוֹאִים מְזָה, אִם אָדָם
 שְׁקוּעַ בְּאִיזוֹ תַּאֲנָה אוֹ מְדָה רְעָה, אֵפְלוֹ שְׁיִגְלוּ לוֹ כֹּל מִיַּנֵּי רוֹחֲנִיּוֹת אֱלֻקוֹת,
 וַיִּצְטָרֵךְ לְהוֹדוֹת אֲשֶׁר אֵין כְּמוֹתֶם, עִם כֹּל זֹאת כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרֶת עָלָיו הַתַּאֲנָה,
 הוּא חוֹזֵר אֵלֶיהָ, כִּי הָרִי הֵם בְּעֶצְמָם הַמְדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוֹת, הַצָּרְכוֹ לְהוֹדוֹת
 שְׁאֵין נַעַם יוֹתֵר מְזָה, עִם כֹּל זֹאת חֲזָרוּ לְסוּרָם, וְשְׁאֵלּוּ: הֵיכָן הוּא הַמְּלָךְ
 שְׁיִגְלָה לָנוּ אֵיךְ מְשִׁיגִים כְּסָף וּמְמוּזָן? הַשִּׁיב לָהֶם הַבַּעַל תַּפְלָה: עֲדִין אַתֶּם
 רוֹצִים מְמוּזָן (בְּלִשׁוֹן תַּמְהָ)? מִמְּמוּזָן לֹא תִדְבְּרוּ בְּלָל, כִּי זֶה הָעֵקֶר, מִי שְׁרוּצָה
 לְהֵיוֹת מְקַרֵּב אֶל הַבַּעַל־תַּפְלָה, וְשֶׁתִּתְגַּלֶּה אֵלָיו רוֹחֲנִיּוֹת חֵיווֹת אֱלֻקוֹת, שְׁלֹא
 יְדַבֵּר מִמְּמוּזָן וְכֶסֶף. [וּבְאַמְתָּת בְּזָה יְכוּלִים לְבַחֵן אֶת הָאָדָם הֵיכָן הוּא מְחִזִּיק,
 כִּי אִם עֲדִין מְדַבֵּר מִכְּסָף, סִימָן שֶׁהוּא שְׁקוּעַ בְּכֹל מִיַּנֵּי עֲבוֹדוֹת זְרוֹת

**כָּלֵל. שְׂאֵלוֹ אוֹתוֹ: אֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵיכָן הוּא הַמֶּלֶךְ הַנִּלְוֵל.
הַשֵּׁיב לָהֶם: גַּם אֲנִי אֵינִי יוֹדֵעַ מִהַמֶּלֶךְ הַנִּלְוֵל. וּמַעֲשֵׂה
שְׁהִיָּה כִּף הִיָּה:**

**שְׁהִיָּה מֶלֶךְ וּמִלְכָּה, וְהִיָּה לָהֶם בַּת יְחִידָה, וְהִגִּיעָה סָמוּךְ
לְפָרְקָה, וְהוֹשִׁיבוּ יוֹעֲצִים לִיעֵץ אֶת מִי רָאוּי
לְהַשִּׁיֵּאָה לוֹ. וְגַם אֲנִי הִיִּיתִי שָׁם בֵּין בְּעָלֵי הָעֲצָה, כִּי
הַמֶּלֶךְ הָיָה אוֹהֵב אוֹתִי, וְהִיִּיתָה עֲצָתִי שְׂוִיתָנוּ לָהּ אֶת**

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁבַעֲוֹלָם, וְכִמּוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן כג), שְׁעָקֵר גְּדֻלַּת
בַּר יִשְׂרָאֵל הוּא כְּשֶׁרְחֹק מִתְּאֻנּוֹת מְמוֹן. וְכֹל מִי שֶׁנִּמְצָא עֲדִין בְּשֶׁקֶר, הוּא
מְדַבֵּר תְּמִיד מִכֶּסֶף וּמְמוֹן, וְזֶה עָקֵר הַנוֹשֵׂא אֶצְלוֹ, רַק כֶּסֶף וּמְמוֹן]. שְׂאֵלוֹ
אוֹתוֹ: אֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵיכָן הוּא הַמֶּלֶךְ הַנִּלְוֵל? הַמֶּלֶךְ סוֹבֵב עַל מֶלֶךְ מַלְכֵי
הַמֶּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וְרוֹאִים שְׂאֵפְלוֹ אֶחָד שֶׁנִּפְּל כָּבֵד בְּעַמְקֵי עַמְקִים,
בְּשִׂאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתֵּיו בְּתוֹךְ תְּאֻנּוֹת מְמוֹן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא שׂוֹאֵל הֵיכָן
הוּא הַמֶּלֶךְ, כִּי לְכֹל אֶחָד יֵשׁ תְּשׁוּקָה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי הַנִּשְׁמָה הִיא
חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל, וְנִמְשַׁכֶּת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. הַשֵּׁיב לָהֶם הַבַּעַל תְּפִלָּה: גַּם אֲנִי
אֵינִי יוֹדֵעַ מִהַמֶּלֶךְ הַנִּלְוֵל, כִּי תַכְלִית הַיְדִיעָה שְׁלֵא גִדַּע, כִּי כָּל שְׂאֵדָם זוֹכֵה
לְהִתְקַרֵּב יוֹתֵר אֶל הַקִּדְשָׁה, וּמִמְשִׁיף עַל עֲצָמוֹ הָאֶרֶת הָאֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא, יוֹתֵר יוֹדֵעַ שְׂאֵינוֹ יוֹדֵעַ כְּלוּם. וְלִכֵּן אָמַר הַבַּעַל-תְּפִלָּה: "גַּם אֲנִי אֵינִי
יוֹדֵעַ מִהַמֶּלֶךְ", כִּי כִּף בְּרַכָּם שֶׁל צְדִיקִים שֶׁמִּחְזִיקִים אֶת עֲצָמָם תְּמִיד, שְׂאֵינָם
יוֹדְעִים כְּלוּם, וּמַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה כִּף הִיָּה, כִּאֵן מִתְחִיל סֵדֵר הַשְּׁתַּלְשְׁלוֹת
הַעוֹלָמוֹת, שְׁהִיָּה מֶלֶךְ וּמִלְכָּה, שְׁהִיָּה קִדְשָׁה בְּרִיף הוּא וּשְׁכִינְתָּהּ, וְהִיָּה לָהֶם
בַּת יְחִידָה, שְׁהִיָּה סוֹבֵב עַל הַתּוֹרָה, וְהִגִּיעָה סָמוּךְ לְפָרְקָה, לִתֵּן אֶת הַתּוֹרָה,
וְהוֹשִׁיבוּ יוֹעֲצִים לִיעֵץ אֶת מִי רָאוּי לְהַשִּׁיֵּאָה לוֹ, שְׁהִיָּה הַשְּׂרִי מַעֲלָה, שְׁהִיָּה
יַעֲצוּ כֹל אֶחָד שְׂוִיתָנוּ לְאֵמָה שֶׁתַּחְתֵּיו, וְגַם אֲנִי שְׁהִיָּה נִשְׁמַת מְשִׁיחַ
הַבַּעַל-תְּפִלָּה, הִיִּיתִי שָׁם בֵּין בְּעָלֵי הָעֲצָה, כִּי הַמֶּלֶךְ הָיָה אוֹהֵב אוֹתִי, כִּי אֶצְלוֹ

הגבור, באשר שהגבור עשה לנו פמה טובות, שכבש פמה מדינות, על-פן ראוי שיתנו לו את הבת-מלכה לאשה. והוטבה עצתי מאד והספימו כלם לזה, והיתה שמחה גדולה שם על שמצאו חתן להבת-מלכה. והשיאו אותה עם הגבור, וילדה הבת-מלכה ולד, ואותו התינוק

נהרי אפרסמון

יתברך מאד מאד חשובה תפלה, שכל אדם, יהיה במקום שיהיה, הוא יכול לדבר אל הקדוש-ברוך-הוא. ודבר זה יכניס רק משיח בעולם, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פג), אשר בשביל זה נקרא משיח, על שם משיח אלמים, והיתה עצתי שיתנו לה את הגבור, שהם נשמות ישראל הנקראים עם קשה ערף, ואמרו חכמינו הקדושים (ביצה כה:): נתנה תורה לישראל מפני שהן עזין; והם חזקים מאד, ומוסרים את נפשם לקיים את רצונו יתברך, אף שעובר עליהם מה שעובר מכלל אמות העולם. ולכן היתה עצתו של משיח, שהוא הבעל תפלה, שימסרו את התורה לנשמות ישראל, באשר שהגבור עשה לנו פמה טובות, שכבש פמה מדינות, כי נשמות ישראל מגלים ומפרסמים את אמתת מציאותו יתברך בכל המקומות שבאים לשם, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עו): ישראל הם נעשים אדונים לבעליהם, כי בכל מקומות שהם באים, הם מעלין ומנשאים כל המקומות הנפולין אליו יתברך, על-פן ראוי שיתנו לו את הבת מלכה לאשה, שהיא התורה הקדושה. והוטבה עצתי מאד, והספימו כלם לזה, כי הקדוש-ברוך-הוא הלא קדם אל כל האמות העולם שיקבלו את התורה ולא רצו, עד שבא אל נשמות ישראל, ואמרו: "נעשה ונשמע", והיתה שמחה גדולה שם על שמצאו חתן להבת מלכה והשיאו אותה עם הגבור, כמאמרם ז"ל (תנחומא אחרי) על הפסוק (שיר השירים ג, יא): "ביום חתנתו" — זה סיני יום מתן תורה; כי עוד לא היתה שמחה בעולם כשמחת יום קבלת התורה, כמאמרם ז"ל (מדרש תהלים קיז, סימן א'), שמתן תורה שמחה לישראל. וילדה הבת מלכה ולד, כי ישראל הם פריין ורביין בתורה,

הָיָה יִפְהַתְאָר מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא הָיָה יָפִי שֶׁל מִיּוֹן אָנוּשִׁי כָּלָל, וְשִׁעְרוֹתָיו הָיוּ שֶׁל זָהָב, וְהָיָה לָהֶם כָּל הַגְּוֹנִים, וּפְנֵי הָיוּ כַּפְּנֵי חֲמָה, וְעֵינָיו הָיוּ אֹרוֹת אַחֲרִים. וְהַתִּינוּק הַזֶּה נוֹלַד עִם חֲכָמָה גְּמוּרָה, כִּי רָאוּ בּוֹ תַכְּפָה (בְּשַׁעַת הַהוֹלָדָה) שֶׁהוּא חָכֵם גְּמוּר, שֶׁכִּשְׁהָיוּ מְדַבְּרִים בְּנֵי־אָדָם, בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיכִין לְשַׁחֵק הָיָה שׁוֹחֵק, וְכֵן פִּיּוּצָא בְּזָה, כִּי הִפִּירוּ בּוֹ שֶׁהוּא חָכֵם גְּדוֹל, רַק שֶׁעֲדִין אֵין לוֹ הַתְּנוּעוֹת שֶׁל גְּדוֹל, כְּגוֹן דְּבוּר וְכִיּוּצָא.

נְהָרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּכְכֹל שְׁנִכְנָסִים בַּתּוֹרָה, הֵם מְחַדְּשִׁים חֲדוּשִׁין חֲדָשִׁים, וְלָכֵן אֵין לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר אֶת יִקְרַת מַעְלַת נְשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, כִּי הֵם נִדְמִין כְּמוֹ תִינוּק, כְּמֵאֲמָרַם ו"ל (עֲרוּבִין נד): עַל הַפְּסוּק (מְשַׁלִּי ה, יט): "דְּדִיָּה יְרוּךְ בְּכָל עֵת", לָמָּה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי תּוֹרָה כְּדָד? מַה יָדָה זֶה, כָּל זְמַן שֶׁהַתִּינוּק מִמְשַׁמֵּשׁ בּוֹ מוּצָא בּוֹ חֵלֶב, אֵף דְבָרֵי תּוֹרָה, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם הוֹגֵה בְּהֵן מוּצָא בְּהֵן טַעַם; וְכֵן הוּא (מְדַרְשׁ שְׁמוּאֵל, פָּרָק א', סִימָן א'): מַה הַתִּינוּק הַזֶּה מְבַקֵּשׁ לְאָכֹל בְּכָל שְׁעוֹת הַיּוֹם, כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת יָגַע בַּתּוֹרָה בְּכָל שְׁעוֹת הַיּוֹם; וְאוֹתוֹ הַתִּינוּק הָיָה יִפְהַתְאָר מְאֹד מְאֹד, שְׁלֹא הָיָה יָפִי שֶׁל מִיּוֹן אָנוּשִׁי כָּלָל, וְשִׁעְרוֹתָיו הָיוּ שֶׁל זָהָב, וְהָיָה לָהֶם כָּל הַגְּוֹנִים, וּפְנֵי הָיוּ כַּפְּנֵי חֲמָה, וְעֵינָיו הָיוּ אֹרוֹת אַחֲרִים, וְהַתִּינוּק הַזֶּה נוֹלַד עִם חֲכָמָה גְּמוּרָה, כִּי רָאוּ בּוֹ תַכְּפָה (בְּשַׁעַת הַהוֹלָדָה), שֶׁהוּא חָכֵם גְּמוּר, שֶׁכִּשְׁהָיוּ מְדַבְּרִים בְּנֵי־אָדָם בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיכִין לְשַׁחֵק הָיָה שׁוֹחֵק, וְכֵן פִּיּוּצָא בְּזָה, כִּי הִפִּירוּ בּוֹ, שֶׁהוּא חָכֵם גְּדוֹל, רַק שֶׁעֲדִין אֵין לוֹ הַתְּנוּעוֹת שֶׁל גְּדוֹל, כְּגוֹן דְּבוּר וְכִיּוּצָא. שְׁכָל זֶה סוֹכֵב עַל כָּל אֶחָד שְׁלוֹמֵד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמְחַדֵּשׁ בָּהּ חֲדוּשִׁין חֲדָשִׁים, שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְשַׁתְּעֵשֵׁעַ עִמוֹ, וְהוּא יִפְהַתְאָר, וּפְנֵי מְאִירוֹת כַּפְּנֵי הַחֲמָה, כִּי מִי שֶׁמְכַנֵּס אֶת עֲצָמוֹ בַּתּוֹךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה — פְּנֵי מְאִירוֹת מְאֹד, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (קִהְלֵת ת, א): "חֲכָמַת אָדָם תְּאִיר פָּנָיו", וַיֵּשׁ בּוֹ כָּל

וְהָיָה אֶצֶל הַמֶּלֶךְ מְלִיץ, דְּהֵינּוּ דְבָרָן בְּעַל־לְשׁוֹן וּמְלִיצָה,
שְׁהִיָּה יָכוֹל לְדַבֵּר וּלְהַמְלִיץ דְּבָרֵי צְחוּת נַפְלָאִים
מְאֹד, שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַמֶּלֶךְ. וְהַמְלִיץ הָיָה גַם מַעְצָמוֹ
מְלִיץ נָאָה, אִף הַמֶּלֶךְ הַנ"ל הִרְאָה לוֹ דְרָךְ אִיךָ יַעֲלֶה לְקַבֵּל
בַּח חֲכָמַת הַמְלִיצָה, וְעַל־יְדֵי זֶה הָיָה מְלִיץ נַפְלָא מְאֹד
מְאֹד.

נַהֲרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַחֲכָמוֹת שְׁבַע־עוֹלָם, כִּי מִי שְׁלוֹמֵד תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה לְשִׁמָּה, לְשֵׁם אֵל עוֹלָם,
נִפְתָּחִים לוֹ כָּל מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה, וְהַכֵּל נִגְלָה לְפָנָיו. וְהָיָה אֶצֶל הַמֶּלֶךְ מְלִיץ,
דְּהֵינּוּ דְבָרָן בְּעַל לְשׁוֹן וּמְלִיצָה, שְׁהִיָּה יָכוֹל לְדַבֵּר וּלְהַמְלִיץ דְּבָרֵי צְחוּת
נַפְלָאִים מְאֹד, שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת לְהַמֶּלֶךְ, וְהַמְלִיץ הָיָה גַם מַעְצָמוֹ מְלִיץ נָאָה,
אִף הַמֶּלֶךְ הַנ"ל הִרְאָה לוֹ דְרָךְ, אִיךָ יַעֲלֶה לְקַבֵּל בַּח חֲכָמַת הַמְלִיצָה,
וְעַל־יְדֵי־זֶה הָיָה מְלִיץ נַפְלָא מְאֹד מְאֹד; כִּי עֲנֵן הַמְלִיץ הוּא דְבָר גְּדוֹל
וְנַפְלָא מְאֹד, לְהַמְלִיץ טוֹב בְּעַד כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שְׁוֹ מְדַרְגַת גְּדוּלֵי וּמְבַחְרֵי
הַצְּדִיקִים, שְׁתַּמִּיד מְחַפְּשִׁים וּמְבַקְּשִׁים אַחַר הַטוֹב שֵׁישׁ אֶצֶל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל,
וּמְמַלְצִים טוֹב בְּעַדוֹ, וְאֶפְלוֹ שְׁהוּא כְּמוֹ שְׁהוּא, עִם כָּל זֹאת מְחַפְּשִׁים
וּמְבַקְּשִׁים, עַד שְׁמוּצָאִים אֶצְלוֹ אִיזָה טוֹב, כִּי אִיךָ שְׁהוּא בְּנֻדָּאֵי יֵשׁ טוֹב אֶצֶל
כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹכָא בְּדְבָרֵי רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רַפְכ); וְזֶה
מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב אֶצְלוֹ יְתַבְּרֵךְ, מִי שְׁיִכּוֹל לְהַמְלִיץ טוֹב בְּעַד גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.
וּכְשֶׁצְּדִיק מְלַמֵּד זְכוּת עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְגוֹרֵם לוֹ שְׁגָם הוּא יוֹכֵל לְשִׁיר
שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת אֶל הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אִזּוֹ הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ מְלַמֵּד אוֹתוֹ אִיךָ
לְהִיֹּת מְלִיץ נַפְלָא, כִּי הוּא נוֹתֵן לוֹ דְרָךְ חֲדָשָׁה, אִיךָ לְמַצָּא אֶת הַטוֹב שְׁבִכָּל
אֶחָד וְאֶחָד, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנֵי ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן יז): דְרָךְ הַשֵּׁם
יְתַבְּרֵךְ לְהַבִּיט עַל הַטוֹבוֹת שְׁעוֹשִׁים, וְאִף שְׁנִמְצָא בָהֶם גַּם־כֵּן מֵה שְׁאִינּוֹ
טוֹב, אִינּוֹ מְסַתְּכָל עַל זֶה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (בַּמְדָּבָר כג, כא): "לֹא הַבִּיט אֶן
בְּיַעֲקֹב", וְאֵת זֶה הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְלַמֵּד אֶת הַמְלִיץ, שְׁהוּא הַצְּדִיק שְׁבִכָּל
דוֹר וָדוֹר, שְׁיִכּוֹל לְהַמְלִיץ טוֹב עַל כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן אִף שְׁהַמְלִיץ שְׁהוּא

גַם הָיָה לְהַמְלִיךְ חָכָם, וְהַחֲכֵם הָיָה גַם־כֵּן מֵעֲצָמוֹ חָכָם,
 אִךְ הַמְלִיךְ הִרְאָה לוֹ דָרֶךְ, אִיךְ יַעֲלֶה וַיִּקְבַּל חֲכָמָה,
 וְעַל־יָדָי זֶה הָיָה חָכָם נִפְלָא מְאֹד. וְכֵן הַגְּבוּר הָיָה גְבוּר
 מֵעֲצָמוֹ, וְהַמְלִיךְ הִרְאָה לוֹ דָרֶךְ אִיךְ יַעֲלֶה וַיִּקְבַּל גְּבוּרָה,
 וְעַל־יָדָי זֶה הָיָה גְבוּר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, כִּי יֵשׁ חֶרֶב

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַצַּדִּיק יוֹדֵעַ הֵיטֵב אִיךְ לְהַמְלִיץ עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, עִם כָּל זֹאת הַמְלִיךְ מַלְכֵי
 הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הִרְאָה לוֹ דָרֶךְ אִיךְ לְהַמְלִיץ עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל.
 גַּם הָיָה לְהַמְלִיךְ חָכָם, וְהַחֲכֵם הָיָה גַם־כֵּן מֵעֲצָמוֹ חָכָם, אִךְ הַמְלִיךְ הִרְאָה לוֹ
 דָרֶךְ, אִיךְ יַעֲלֶה וַיִּקְבַּל חֲכָמָה, וְעַל־יָדָי־זֶה הָיָה חָכָם נִפְלָא מְאֹד; כִּי עֲגִינן
 הַחֲכָמָה הוּא דְבַר נִפְלָא מְאֹד, שְׂאָדָם מְכַנְּיָס אֶת עֲצָמוֹ בְּחֲכָמַת אֱלֻקוֹת, אֲשֶׁר
 רַק זֶה עֵקֶר הַחֲכָמָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי יוֹ"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לה),
 שְׂעֵקֶר הַחֲכָמָה אֵינָה אֶלָּא חֲכָמַת אֱלֻקוֹת, שְׂאָדָם מְשִׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 וּמְחַדִּיר בְּעֲצָמוֹ אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר רַק זֶה נִקְרָאת חֲכָמָה, אֲכַל עַל
 זֶה צָרִיךְ לְהִיּוֹת קָדָם חָכָם בְּעֲצָמוֹ, וְאִזּוֹ הַמְלִיךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
 הוּא, נוֹתֵן לוֹ דָרֶךְ בְּחֲכָמָה, שְׂיַדַּע אִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׂכַתוּב
 (דְּנִיאל ב, כא) "יֵהֵב חֲכָמַתָּא לְחַפְיָמִין וּמְנַדְעָא לְיַדְעֵי בִינָה"; וְכֵן הַגְּבוּר הָיָה
 גְבוּר מֵעֲצָמוֹ, וְהַמְלִיךְ הִרְאָה לוֹ דָרֶךְ אִיךְ יַעֲלֶה וַיִּקְבַּל גְּבוּרָה, וְעַל־יָדָי־זֶה
 הָיָה גְבוּר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד. כִּי עֵקֶר הַגְּבוּרָה הוּא לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ,
 וְכַמְּאֲמָרָם יוֹ"ל (אֲבוֹת ד'): אֵיזְהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, שְׂנֵאֲמַר (מְשַׁלִּי טז, לב):
 "טוֹב אֲרֵךְ אַפִּים מִגְּבוּר וּמִשַּׁל בְּרוּחוֹ מִלְכִּד עִיר"; וְכַשְׂאָדָם דְּבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ,
 אִזִּי הוּא יָכוֹל בְּעֲצָמוֹ לְהִתְגַּבֵּר עַל יִצְרוֹ, שְׂזֵה עֵקֶר הַגְּבוּרָה, מִכָּל שְׂכֵן
 כְּשִׂמְלֵךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מוֹרָה לוֹ דָרֶךְ אִיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל
 יִצְרוֹ, וְלִקְנֹת לְעֲצָמוֹ מִדַּת הַגְּבוּרָה, שְׂכָל שְׂכֵן יִהְיֶה גְבוּר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד,
 וְכַמְּאֲמָרָם יוֹ"ל (קְדוּשִׁין ל:): יִצְרוֹ שָׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל יוֹם וּמִבְּקֵשׁ
 הַמִּיתוֹ, שְׂנֵאֲמַר (תְּהִלִּים לז, לב) "צוּפָה רָשַׁע לְצַדִּיק וּמִבְּקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ", וְאֶלְמָלָא
 הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא עוֹזְרוֹ אֵין יָכוֹל לוֹ, שְׂנֵאֲמַר (שֵׁם לד): "הַנּוֹי"ה לֹא יַעֲזֹבֵנוּ

שְׁהִיא תוֹלָה בְּאוֹר הָעוֹלָם, וַיֵּשׁ לְהַחֲרֹב הַזֹּאת שֶׁלֹּשׁ
 כַּחוֹת. כְּשֶׁמִּגְבִּיהִין אֶת הַחֲרֹב, אֲזִי בּוֹרְחִים וְנָסִים כָּל
 שָׂרֵי הַחִילוֹת, וּמְמִילָא יֵשׁ לָהֶם מַפְלָה, כִּי כְּשֶׁנָּסִים
 הַשָּׂרִים, אֵין מִי שִׁינְהַג הַמְלַחְמָה, וְאֲזִי אֵין תְּקוּמָה
 בַּמְלַחְמָה, אֲךָ אַף-עַל-פִּי-כֵן אֶפְשָׁר שִׁיתְקַרְבוּ הַנְּשֹׂאֲרִים
 לְמַלְחָמָה. וַיֵּשׁ לְהַחֲרֹב הַנַּ"ל שְׁנֵי פִיּוֹת, וַיֵּשׁ לָהֶם שְׁנֵי
 כַּחוֹת, שְׁעַל-יְדֵי חֹד אֶחָד נּוֹפְלִים כָּלָם, וְעַל-יְדֵי חֹד הַשְּׁנֵי

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בִּידוֹ". נִמְצָא, שֶׁכְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ וּמְרָאָה לוֹ דְרָךְ בְּגְבוּרָה,
 שְׁבוֹדָאֵי נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי-זֶה גְבוּר חֵיל, גְבוּר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. כִּי יֵשׁ חֲרֹב
 שְׁהִיא תוֹלָה בְּאוֹר הָעוֹלָם, שְׁזוֹ מֵדַת הַדִּין [עֵין זֶהר (נִיצָא קִסָּה): הַהוּא חֲרָבָא
 מְלַהֲטָא הִיא חֲרָבָא סוּמְקָא, דְכָתִיב (ישעיה לז, ו): "חֲרֹב לַהֲנוּגָה מְלֵאָה דָם",
 הַהוּא חֲרָבָא דְתַלְתָּא בֵּיהּ הַפּוֹכָא. אֵינוֹן דְּמַתְּהַפְּכֵי לְכַמָּה גּוֹנִין וְכוּ', וַיֵּשׁ
 לְהַחֲרֹב הַזֹּאת שֶׁלֹּשָׁה כַּחוֹת. כְּשֶׁמִּגְבִּיהִין אֶת הַחֲרֹב, אֲזִי בּוֹרְחִים וְנָסִים כָּל
 שָׂרֵי הַחִילוֹת, וּמְמִילָא יֵשׁ לָהֶם מַפְלָה, כִּי כְּשֶׁנָּסִים הַשָּׂרִים, אֵין מִי שִׁינְהַג
 הַמְלַחְמָה, וְאֲזִי אֵין תְּקוּמָה בַּמְלַחְמָה, הֵינּוּ הַכַּח הָרֵאשׁוֹן שֶׁיֵּשׁ לְהַחֲרֹב שְׁהִיא
 מֵדַת הַגְּבוּרָה, כְּשֶׁרַק מִגְבִּיהִים אֶת זֶה כְּכֹר בּוֹרְחִים וְנָסִים הַשָּׂרִים, כִּי כָּל
 אָמָה יֵשׁ לָהּ שַׂר לְמַעְלָה, וְכֵן כָּל דְּבַר בְּזֶה הָעוֹלָם, יֵשׁ עֲלָיו שַׂר לְמַעְלָה,
 וְכַעֲזִין שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה י', סִימָן ר'): אֵין לָךְ כָּל
 עֶשֶׂב וְעֶשֶׂב, שְׂאֵין לוֹ מְזֹל בְּרַקִּיעַ שְׂמַכָּה אוֹתוֹ, וְאוֹמֵר לוֹ גְּדֹל. וְלִכֵּן פִּינּוֹן
 שַׂרְק מִגְבִּיהִים אֶת הַחֲרֹב נֶגְדַּ הַשַּׂר וְהַמְזֹל לְמַעְלָה, הוּא בּוֹרַח וְנָס, וּמְמִילָא
 יֵשׁ לָהֶם מַפְלָה כָּאֵן לְמַטָּה, כִּי כְּשֶׁנָּסִים הַשָּׂרִים לְמַעְלָה, אֵין מִי שִׁינְהַג
 הַמְלַחְמָה לְמַטָּה, וְאֲזִי אֵין תְּקוּמָה בַּמְלַחְמָה, אֲךָ אַף-עַל-פִּי-כֵן אֶפְשָׁר
 שִׁיתְקַרְבוּ הַנְּשֹׂאֲרִים לְמַלְחָמָה. וַיֵּשׁ לְהַחֲרֹב הַנַּ"ל שְׁנֵי פִיּוֹת, הֵינּוּ שְׁנֵי חֲדִין,
 כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים קמט, ו): "וְחֲרֹב פְּפִיּוֹת בְּיָדָם", וַיֵּשׁ לָהֶם שְׁנֵי כַּחוֹת לְטוֹב
 וְלַהֲפֹךְ, שְׁעַל-יְדֵי חֹד אֶחָד שֶׁל הַחֲרֹב, הֵינּוּ מְצַד אֶחָד שֶׁהוּא צַד הַחֲסָד

מגיע להם החלי (שקורין "דאר"), דהינו שבשרם נכחש ונמם
 פידוע חלי זה רחמנא לצלן, הינו שרק על-ידי התנועה
 שעושים באותו החרב במקום שהיא, על-ידי זה מגיע
 להשונאים כנ"ל, דהינו על-ידי כל חד וחד הפח שיש לה.
 והמלך הראה להגבור הדרך שיש להחרב הנ"ל, ומשם
 קבל גבורתו הגדולה. וגם אני, הראה לי המלך הדרך
 לענין שלי, וקבלתי משם מה שאני צריך.

גחרי אפרסמון

נופלים כלם, פי מרבו השפע נתבטלים לגמרי, פי רבוי אור גורם שכירת
 הכלים, ועל-ידי חד השני של החרב, דהינו מצד השני, שהוא צד הגבורה,
 מגיע להם החלי, (שקורין "דאר"), דהינו שבשרם נכחש ונמם, פידוע חלי זה,
 רחמנא לצלן, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נ'), שעל-ידי
 פגם הברית באה מחלה וחולאת ששוכרת עצמות של אדם, וזה (ויקרא כו,
 כה): "חרב נקמת נקם ברית"; הינו שרק על-ידי התנועה שעושים באותו
 חרב במקום שהיא, על-ידי-זה מגיע להשונאים כנ"ל, דהינו על-ידי כל
 חד וחד הפח שיש לה כף גענשים, שהם השלשה פחות שיש בחרב, כנגד:
 אש, מים, רוח, אם רק מגביהים את החרב, אזי השרים בורחים לכל
 הרוחות, ונתבטלות המלחמות כאן למטה. וחד האחד הוא כנגד מים,
 שמרבו האור והשפע נתבטלים, וחד השני הוא כנגד האש, שמכלה את
 הבשר לגמרי. והמלך הראה להגבור הדרך שיש להחרב הנ"ל, ומשם קבל
 גבורתו הגדולה, פי על-ידי שהתגבר על יצרו, והיה חזק בדעתו, ועשה
 גבורות נוראות, על-ידי-זה הראה לו המלך את כח החרב, שבכח הזה יכול
 לכלות את כלם, וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רמט): עקר
 הגבורה הוא בהלב, פי מי שלבו חזק, ואינו מתירא משום אדם ומשום דבר,
 הוא יכול לעשות גבורות נוראות ולכבש המלחמות, על-ידי חזק ותקף לבו
 שאינו מתירא, רץ לתוך תקף המלחמה, ומי שחזק בזה, אזי המלך מראה

וְכֵן הָיָה לְהַמְלִיךְ אוֹהֵב נְאֻמָּן, שֶׁהָיָה אוֹהֵב אֶת עַצְמוֹ עִם
הַמְּלִיךְ בְּאַהֲבָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁלֹּא
הָיָה אֲפֹשֶׁר לָהֶם כָּלֵל שְׂלֵא יֵרָאוּ זֶה אֶת זֶה אֵיזָה שְׁעָה,
אֶךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ שְׁעוֹת שְׁצָרִיכִין לְהִתְפַּרֵּד קֶצֶת, וְהָיוּ
לָהֶם צוּרוֹת, שֶׁהָיוּ מְצִירִין צוּרַת שְׁנֵיהֶם, וְהָיוּ מְשַׁעֲשְׁעִין
עַצְמָן בְּאֵלוֹ הַצּוּרוֹת בְּעַת שֶׁנִּפְרְדוּ אֶחָד מִחֲבֵרוֹ.
וְהַצּוּרוֹת הָאֵלוֹ הָיוּ מְצִירִין אִיךְ הַמְּלִיךְ עִם הָאוֹהֵב נְאֻמָּן
אוֹהֲבִים עַצְמָן וּמְחַבְּקִים וּמְנַשְׁקִים עַצְמָן בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה,
וְהָיָה סִגְלָה לְאֵלוֹ הַצּוּרוֹת, שְׁמִי שֶׁהָיָה מְסֻתָּפֵל בְּאֵלוֹ
הַצּוּרוֹת, הָיָה מְגִיעַ לוֹ אֲהָבָה גְּדוֹלָה מְאֹד (הֵינּוּ שְׁמֵדַת
הָאֲהָבָה בָּאָה לְמִי שֶׁהָיָה מְסֻתָּפֵל בְּאֵלוֹ הַצּוּרוֹת) וְגַם הָאוֹהֵב נְאֻמָּן

נְהָרִי אֶפְרַסְמוֹן

לוֹ אֶת הַכַּחַשׁ שֶׁל הַחֶרֶב. וְגַם אָנִי, סִיִּים הַבְּעַל-תְּפִלָּה, הִרְאָה לִי הַמְּלִיךְ הַדְּרוֹךְ
לְעִנְיָן שְׁלִי, אִיךְ מִתְפַּלְּלִים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְקִבְלַתִּי מִשָּׁם מָה שְׁאֲנִי צָרִיךְ, כִּי
כְּבִיכּוֹל, גַּם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְפַּלֵּל, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכוֹת
ז:): מִנֵּין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְפַּלֵּל? שְׁנֵאמַר (ישעיהו נו, ז): "וְהִבִּיאֹתִים
אֶל הַר קְדָשִׁי וְשִׁמְחַתִּים בְּבֵית תְּפִלְתִּי"; תְּפִלְתָּם לֹא נֹאמַר אֶלָּא תְּפִלְתִּי, מִכָּאֵן
שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְפַּלֵּל; וְכֵן הָיָה לְהַמְלִיךְ אוֹהֵב נְאֻמָּן, שֶׁהָיָה אוֹהֵב אֶת
עַצְמוֹ עִם הַמְּלִיךְ בְּאַהֲבָה נִפְלְאָה וְנוֹרָאָה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֲפֹשֶׁר
לָהֶם כָּלֵל, שְׂלֵא יֵרָאוּ זֶה אֶת זֶה אֵיזָה שְׁעָה, אֶךְ אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ שְׁעוֹת,
שְׁצָרִיכִין לְהִתְפַּרֵּד קֶצֶת, וְהָיוּ לָהֶם צוּרוֹת, שֶׁהָיוּ מְצִירִין צוּרַת שְׁנֵיהֶם, וְהָיוּ
מְשַׁעֲשְׁעִין עַצְמָן בְּאֵלוֹ הַצּוּרוֹת בְּעַת שֶׁנִּפְרְדוּ אֶחָד מִחֲבֵרוֹ. וְהַצּוּרוֹת הָאֵלוֹ
הָיוּ מְצִירִין אִיךְ הַמְּלִיךְ עִם הָאוֹהֵב נְאֻמָּן אוֹהֲבִים עַצְמָן, וּמְחַבְּקִים וּמְנַשְׁקִים
עַצְמָן בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה. וְהָיָה סִגְלָה לְאֵלוֹ הַצּוּרוֹת, שְׁמִי שֶׁהָיָה מְסֻתָּפֵל בְּאֵלוֹ
הַצּוּרוֹת, הָיָה מְגִיעַ לוֹ אֲהָבָה גְּדוֹלָה מְאֹד (הֵינּוּ שְׁמֵדַת הָאֲהָבָה בָּאָה לְמִי שֶׁהָיָה

קבל האהבה מן המקום שהראה לו המלך. והגיע העת

נהרי אפרסמון

מסתכל באלו הצורות), וגם האוהב נאמן, קבל האהבה מן המקום שהראה לו המלך; זה סובב על הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, שהוא תמיד דבוק בו יתברך, ואינו יכול להפרד מהדבקות שהוא זה, וכן בכלליות נשמות ישראל הם גם-כן בחינת צדיקים, כמו שכתוב (ישעיה ס, כא): "ועמך כלם צדיקים"; ומצד נשמתם הם דבקים תמיד בו יתברך, פי עצם נשמתם היא עצם עצמיות אלקותו יתברך, עם כל זאת יש זמנים, שאי אפשר להיות דבוק, פי צריכים קצת לנתק את עצמו מהדבקות, כדי שלא יתבטל ממציאות כלל. ולכן עשו צורות, שזה סוד התפלין, שעליהם נאמר (שיר השירים ח, ו): "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך, פי עזה כמות אהבה, קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש שלהבתיה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ונהרות לא ישטפוה, אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו"; ודרשו על זה חכמינו הקדושים (שיר השירים, פרשה ח, סימן ה'): "כחותם על זרועך" — אלו התפלין; וכן אמרו (שיר השירים זוטא, פרשה ח, סימן ד'): "כחותם על זרועך" — כדרך התפלין הללו שנותנים על זרועותיהם של בני אדם, ואין בהם מום; וכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ו): הני תפלין דמרי עלמא, מה פתיב בהו? אמר ליה (דברי-הימים-א' יו, כא): "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", ומי משתבח קדשא בריך הוא בשבחהו ד'ישראל? אין, דכתיב (דברים כו, יז): "את הוי"ה האמרת היום", וכתיב 'והוי"ה האמירך היום". אמר להם הקדוש-ברוך-הוא לישראל: אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם; אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, שנאמר (דברים ו, ד): "שמע ישראל הוי"ה אלהינו הוי"ה אחד"; ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר: "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ"; נמצא, שהתפלין הם בחינת הצורות שמשמעשים בזה מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, וכן נשמות ישראל, הקדוש-ברוך-הוא משמעשע עצמו עם ישראל, שכתוב בתפלין שלו, שהם בחינת הצורות, "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", וכן להפך נשמות ישראל משמעשעים עצמם עם הקדוש-ברוך-הוא, שזה בחינת

שְׁהִלְכוּ כָּל הַנְּ"ל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקְוָמוֹ לְקַבֵּל מִשָּׁם כַּחוֹ,
 דְּהֵינּוּ הַמְּלִיץ וְהַגְּבוּר וְכָל אַנְשֵׁי הַמְּלָךְ הַנְּ"ל, כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד עָלָה לְמִקְוָמוֹ הַנְּ"ל לְחַדֵּשׁ שָׁם כַּחוֹ.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה רוּחַ סְעָרָה גְּדוּלָּה בְּעוֹלָם, וְהָרוּחַ סְעָרָה
 הַזֶּה בִּלְבַל אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְהִפָּךְ מֵיָם לַיִבֶּשֶׁת
 וּמֵיבֶשֶׁת לַיָּם, וּמִמְדָּבָר יָשׁוּב וּמִיָּשׁוּב מְדָבָר, וְהִפָּךְ אֶת
 כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וּבָא הָרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה לְתוֹךְ בֵּית הַמְּלָךְ,
 וְלֹא עָשָׂה שָׁם שׁוּם הֶזֶק, רַק שֶׁנִּכְנַס הָרוּחַ סְעָרָה וְחָטַף

נְהַרֵי אַפְרָסִמוֹן

הַצּוּרוֹת, שֶׁבְּתַפְלִין שְׁלָהֶם כְּתוּב: "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיְיָ" אֶלְקִינוּ הַיְיָ" אֶחָד",
 כִּי מוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן לח), שֶׁהַתַּפְלִין הֵם בְּסוּד
 הַדְּבָקוֹת. וְהִגִּיעַ עַת שְׁהִלְכוּ כָּל הַנְּ"ל, הֵינּוּ אַנְשֵׁי הַמְּלָךְ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 לְמִקְוָמוֹ לְקַבֵּל מִשָּׁם כַּחוֹ, אֲשֶׁר הַמְּלָךְ הִרְאָה לָהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ אִיפֹה לְקַבֵּל כָּל
 אֶחָד אֶת כַּחוֹ, דְּהֵינּוּ הַמְּלִיץ וְהַגְּבוּר וְכָל אַנְשֵׁי הַמְּלָךְ הַנְּ"ל, כָּל אֶחָד וְאֶחָד
 עָלָה לְמִקְוָמוֹ הַנְּ"ל לְחַדֵּשׁ שָׁם כַּחוֹ; כִּי הַמְּלָךְ הִרְאָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִקְוָמוֹ
 כְּפִי שְׂרָשׁוֹ הֵיכָן לְקַבֵּל אֶת כַּחוֹ.

וַיְהִי הַיּוֹם, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְגִלָּה דף י:): כָּל מְקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר 'וַיְהִי'
 אֵינוֹ אֶלָּא לְשׁוֹן צֶעַר; וְהָיָה רוּחַ סְעָרָה גְּדוּלָּה בְּעוֹלָם, וְהָרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה
 בִּלְבַל אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, כְּעֵין שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכּוֹת כח.): עָלָה
 סְנַחְרִיב מֶלֶךְ אַשׁוּר, וּבִלְבַל אֶת כָּל הָאָמוֹת; וְהִפָּךְ מֵיָם לַיִבֶּשֶׁת, וּמֵיבֶשֶׁת
 לַיָּם, וּמִמְדָּבָר יָשׁוּב וּמִיָּשׁוּב מְדָבָר, וְהִפָּךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ
 בְּסֵדֶר הַדּוּרוֹת, שֶׁכָּף אֶרֶע כְּמָה פְּעָמִים כְּבָר בְּעוֹלָם. וּבָא הָרוּחַ סְעָרָה הַזֶּה
 לְתוֹךְ בֵּית הַמְּלָךְ, שָׁזָה הַגְּלוּת הַמֶּר וְהַנְּמָה, שֶׁנִּכְנַס הָרוּחַ סְעָרָה לְבֵית מֶלֶךְ
 מְלָכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשִׁים בְּרוּחָהּ הוּא כְּבִיכּוֹל, וְלֹא עָשָׂה שָׁם שׁוּם הֶזֶק, רַק

את הולד של הבת-מלכה הנ"ל, ובתוך הרעש (שקורין "אומפיט"), תכף כשחטף את התינוק היקר הנ"ל, רדפה הבת-מלכה אחריו, וכן המלכה וכן המלך, עד שנתפזרו

נהרי אפרסמון

שנכנס הרוח סערה, וחטף את הולד של הבת-מלכה הנ"ל, הינו את נשמות ישראל שיצאו לגלות. ובתוך הרעש (שקורין אומפיט), תכף כשחטף את התינוק היקר הנ"ל, רדפה הבת מלכה אחריו, שזה הצדיק שנמצא בכל דור ודור, שהוא בחינת משיח בן יוסף, שהוא הולך אחר התינוק היקר, שהם כלל נשמות ישראל, כדי להצילם מרדת שחת. וכן המלכה, שהיא שכינת עזו ותכרף, רודפת אחר נשמות ישראל, כי היא מאד מאד מתגעגעת אחר נשמות ישראל, וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רנט): כשאדם מתבודד ומפרש שיתחו ויצערו לפני השם ותכרף, ומתודה ומתחרט על גדל הפגמים שעשה, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיתתה וצעה, ומנחמת אותו, כי כל פגם ופגם שפגם בנשמתו, פגם אצלה גם-כן כביכול, וזה בחינת (דברים כו, יז): "את הוי"ה האמרת והנז"ה האמירך", והיא מנחמת אותו, שתבקש תחבולות לתקן כל הפגמים; כי השכינה מצטערת בצערן של ישראל. וכן המלך, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות ג.), שהקדוש-ברוך-הוא מתאונן מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם. ולכן אחר שנכנס הרוח סערה בתוך בית המלך, והוציא את התינוק, שהם כלל נשמות ישראל, רצה אחריהם הבת מלכה, שזה הצדיק האמת שבכל דור ודור, וכן השכינה, וכן כביכול הקדוש-ברוך-הוא, שמצטער בצרתן של ישראל, כמאמר ז"ל (שמות ובה, פרשה ב', סימן ה') על הפסוק (ישעיה סג, ט): "בכל צרתם לו צר"; אמר לו הקדוש-ברוך-הוא למשה, אי אתה מרגיש שאני שרוי בצער, כשם שישאל שרויים בצער, הוי יודע ממקום שאני מדבר עמך מתוך הקוצים כביכול, אני שתף בצערן; וכן הוא (מדרש זוטא איכה, פרשה א', סימן ז'): כל זמן שישאל שרויים בצער, אף הקדוש-ברוך-הוא שרוי עמהם בצער, שנאמר: "בכל צרתם לו צר"; עד שנתפזרו כלם, ולא נודע מקומם אים, שזה עקר הגלות,

כָּלֵם, וְלֹא נֹדַע מְקוֹמָם אַיִם, וְאַנְחָנוּ כָּלָנוּ לֹא הָיינוּ בְּכָל
 זֶה, כִּי הָיינוּ עוֹלִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמְקוֹמוֹ לְחִדּוֹשׁ כַּחוֹ
 כַּנֶּ"ל, וְכִשְׁחִזְרָנוּ וּבָאנוּ לֹא מִצְאָנוּ אוֹתָם כָּלֵם כַּנֶּ"ל. וְגַם
 הִיד הַנֶּ"ל נֶאֱבְדָה אָז, וּמֵאֵז נִתְפָּזְרוּ כָּלָנוּ, וּמֵאֵז אֵין
 יְכוּלִים עוֹד לַעֲלוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמְקוֹמוֹ לְחִדּוֹשׁ כַּחוֹ, כִּי
 אַחַר שְׁנֵהֶפֶד וְנִתְבַּלְּבַל הָעוֹלָם כָּלוּ וְנִחְלְפוּ כָּל מְקוֹמוֹת
 הָעוֹלָם מֵיָם לְיִבְשָׁה וְכוּ' כַּנֶּ"ל בְּוַדָּאי אֵי אֶפְשָׁר עֲתָה
 לַעֲלוֹת בְּדַרְכֵים הָרְאשׁוֹנִים כִּי עֲתָה צְרִיכִים דְּרָכִים

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׁנֵתִּפְרְדָה כְּבִיכּוֹל הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת, מִהַקְדוּשׁ-פְּרוּדָה-הוּא שֶׁהוּא
 הַזְעִיר אֲנִפִין, כִּי נַעֲשֶׂה פְרוּד בִּינֵיהֶם, וְכֵן נַעֲלֵם וְנִסְתָּר הַצְדִיק הָאֱמֵת, שֶׁהִיא
 בְּחִינַת מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שְׂאִין אָנוּ יוֹדְעִים הֵיכֵן מֵשֶׁה שְׂרוּי וְהֵיכֵן אֶהְרֵן שְׂרוּי.
 וְאַנְחָנוּ אוֹמֵר הַבְּעַל-תְּפִלָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, כָּלָנוּ לֹא הָיינוּ בְּכָל
 זֶה, הָיינוּ כָּל אֲנָשֵׁי הַמְּלָךְ, שֶׁהֵם הַסְּפִירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, לֹא הָיוּ בַעֲת הַגְּלוּת, כִּי
 הָיינוּ עוֹלִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמְקוֹמוֹ לְחִדּוֹשׁ כַּחוֹ כַּנֶּ"ל, וְכַעֲיֵן שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (מִדְרַשׁ אֲגָדָה), שְׂבַעַת הַחֲרָבֵן לֹא הָיוּ הָאֲבוֹת שָׁם; וְכִשְׁחִזְרָנוּ וּבָאנוּ,
 לֹא מִצְאָנוּ אוֹתָם כָּלֵם כַּנֶּ"ל, כִּי כְּבִיכּוֹל כָּלֵם נִתְפָּזְרוּ לְחַפֵּשׂ אַחַר הַתִּינוּקָה,
 שָׁזָה כָּלֵל גְּלוּת הַשְּׂכִינָה וְעֲלִבּוֹן הַצְדִיקִים. וְגַם הִיד הַנֶּ"ל נֶאֱבְדָה אָז, כִּי
 כְּשֶׁקְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׂכַנְתִּיהָ כְּבִיכּוֹל פְּרוּדִים, אָז נַעֲלֵם גַּם הִיד, שֶׁהִיא
 סוּדוֹת וְרוּי תוֹרָה, חֲכָמַת הַקְּבִלָה שְׁנַעֲלָמָה וְנִסְתָּרָה גַּם-בֶּן מִבְּנֵי-אָדָם. וּמֵאֵז
 נִתְפָּזְרוּ כָּלָנוּ, כִּי כְּשֶׁהַגְּלוּת מִתְפַּשְׁטָה, אָז יֵשׁ פְּרוּד גַּם בֵּין אֲנָשֵׁי הַמְּלָךְ,
 וּמֵאֵז אֵין אָנוּ יְכוּלִים עוֹד לַעֲלוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמְקוֹמוֹ לְחִדּוֹשׁ כַּחוֹ, כִּי
 אַחַר שְׁנֵהֶפֶד וְנִתְבַּלְּבַל הָעוֹלָם כָּלוּ וְנִחְלְפוּ כָּל מְקוֹמוֹת הָעוֹלָם מֵיָם לְיִבְשָׁה
 וְכוּ' כַּנֶּ"ל, בְּוַדָּאי אֵי אֶפְשָׁר עֲתָה לַעֲלוֹת בְּדַרְכֵים הָרְאשׁוֹנִים, כִּי עֲתָה צְרִיכִים
 דְּרָכִים אַחֲרִים לְפִי חִלוּף וְשִׁנוּי הַמְּקוֹמוֹת. וּבִשְׂבִיל זֶה צְרִיכִים אֶת הַדְּרָכִים
 וְהַנְּהַגוֹת שֶׁל הַצְדִיקִים בְּכָל יוֹר וְיוֹר, וְצְרִיכִים אֶת סִפְרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים

אחרים, לפי חלופה ושנוי המקומות. ועל-כך לא היינו יכולים עוד לחזור ולעלות כל אחד ואחד למקומו לחדש כחו הנ"ל, אך הרשימה שנשא אצל כל אחד ואחד היא גם-כן גדולה מאוד, ואם הגבור הזה הוא הגבור של המלך הנ"ל, הוא בודאי גבור גדול מאוד. (נראה לי שבאן חסר קצת ועין למטה [בשפת האידיש]). (כל זה השיב הבעל תפלה להאנשים הנ"ל)

גחרי אפרסמון

שמתדשים בכל דור ודור, כי הם המגלים לנו דרכים חדשים איך להתגבר על היצר הרע, שבוער באדם בכל פעם מחדש, וצריכים עצות חדשות איך ללחם נגדו, וכן צריכים הדרך לשנוי המקומות וחלופה הדרכים האחרים שבכל דור ודור, ועל-כך הזהירנו רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שיש ספרים ועתידים להיות ספרים, וכלם צריכים לעולם, ואסור ללעג על שום ספר, והלועג על ספרים חדשים, סימן שיש לו מותרות וצואה וטנוף בראשו, כי בהכרח שיהיה בכל דור ודור ספרים חדשים כפי שנוי המקומות והדרכים שנעשו. ועל-כך לא הינו יכולים עוד לחזור ולעלות כל אחד ואחד למקומו לחדש כחו הנ"ל, שזה מה שאומרים בתפלה: "ומפני חטאינו גלינו מארצנו, ונתרחקנו מעל אדמתנו, ואין אנחנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך, ולעשות חובותינו בבית בחירתך, בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו, מפני הך שנשתלחה במקדשך"; כי הך זה געלמה, אך הרשימה שנשא אצל כל אחד ואחד, היא גם-כן גדולה מאוד. וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפה): תכף כשטועמים טעם התורה של הצדיק האמת, שוב לא יכבה בלילה נרה, כי ההשארה והטעם של התורה שקבל מהצדיק האמת, נשאר אצלו אפלו בעת שכבר נתרחק מהצדיק. ולכן אנשי המלך אפלו שנתרחקו ולא היו יכולים לעלות ולחדש את כוחותם, אף-על-פי-כן גם ההשארה שנשארה אצלם, זה גם-כן היה מספיק להם. ואם הגבור הזה שאנשי מדינה העשירות מפחדים ממנו, הוא הגבור של המלך הנ"ל, אזי הוא בודאי גבור גדול מאוד; (כל זה השיב

וְהֵם שָׁמְעוּ דְבָרָיו וְתַמְחוּ מְאֹד, וְהַחֲזִיקוּ אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה
 וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ לֵילֶךְ מֵאֲתָם (כי אולי הגבור שבא עליהם הוא
 הגבור הנ"ל, שיש להבעל-תפלה הפרות עמו).

וְהַגְּבוּר הַנַּ"ל הָיָה הוֹלֵךְ וּמִתְקַרֵּב וְשׁוֹלַח בְּכָל פַּעַם
 שְׁלוּחָיו, עַד שֶׁנִּתְקַרַּב וּבָא אֲלֵיהֶם, וְעָמַד חוּץ
 לְעִיר וְשָׁלַח לָהֶם שְׁלוּחָיו, וְנִתְיָרְאוּ מְאֹד. וּבִקְשׁוּ מִהַבַּעַל־

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְאָמַר לָהֶם הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְהֶאֱנָשִׁים הַנַּ"ל לְאֲנָשֵׁי מְדִינַת שֶׁל עֲשִׂירוֹת), וְהֵם שָׁמְעוּ דְבָרָיו
 וְתַמְחוּ מְאֹד, וְהַחֲזִיקוּ אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה, וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ לֵילֶךְ מֵאֲתָם (כי אולי
 הגבור שבא עליהם הוא הגבור הנ"ל, שיש להבעל-תפלה הפרות עמו); מְכַל זֶה רוֹאִים,
 שְׁמִי שָׂרָק מִתְחַבֵּר אֶל הַצַּדִּיק, אֶפְלוּ אֵינוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֲדִין כְּלוּם, זֶה כָּבַר
 דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
 קכט): כְּשֶׁמְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק, אֵף שְׁאֵינוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ כָּלֵל, הוּא גַם־כֵּן דָּבָר
 גָּדוֹל מְאֹד, וְהֶאֱמוּנָה לְבַדָּה שְׁמֵאֲמִין בְּהַצַּדִּיק, מוֹעִיל לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ;
 כִּי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת בִּהֲתַחֲלָה לֹא רָצוּ לְשַׁמֵּעַ שׁוּם דָּבָר מִהַבַּעַל־תְּפִלָּה
 וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, וְעַכְשָׁו כְּשָׂרָק שָׁמְעוּ אֶת סְפוּרוֹ הַחֲזִיקוּ בוֹ, וְלֹא הִנִּיחוּ אוֹתוֹ
 לֵילֶךְ מֵאֲתָם.

וְהַגְּבוּר הַנַּ"ל הָיָה הוֹלֵךְ וּמִתְקַרֵּב, וְשׁוֹלַח בְּכָל פַּעַם שְׁלוּחָיו, כִּי כֹּף
 הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם, שֶׁהַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא קוֹרָא אֶת כָּל אָדָם שֶׁיַּחֲזֹר אֵלָיו, וְאִם אֵינוֹ
 בָּא בְּטוֹבָה, אֲזַי מִתְחִיל לְשַׁלַּח אֵלָיו יְסוּרִים, שְׁזוֹ מִדַּת הַדִּין, פֶּן וְאוּלֵי
 עַל־יְדֵי־זֶה יַחֲזֹר בְּתִשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן
 רח), שֶׁהַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא קוֹרָא אֶת כָּל אָחָד, יֵשׁ שְׁקוֹרָאוֹ בְּרַמְזָה, וְיֵשׁ
 בְּקַרְיָאָה מִמֶּשׁ, וְיֵשׁ שְׁבוּעַט בּוֹ וּמִכְהוּ, וּכְעֵין שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 (מְנַחוֹת נג): לְמָה נִמְשְׁלוּ יִשְׂרָאֵל לְזִית? לֹמַר לָךְ, מָה זִית אֵינוֹ מוֹצִיא שְׁמִנּוֹ
 אֶלָּא עַל־יְדֵי כְּתִיתָהּ, אֵף יִשְׂרָאֵל אֵין חוֹזְרִין לְמוֹטָב אֶלָּא עַל־יְדֵי יְסוּרִין; עַד
 שֶׁנִּתְקַרַּב וּבָא אֲלֵיהֶם הַגְּבוּר, וְעָמַד חוּץ לְעִיר וְשָׁלַח לָהֶם שְׁלוּחָיו; כִּי כֹּף

תַּפְּלָה הַנִּ"ל שִׁיתֵן לָהֶם עֲצָה, וְאָמַר הַבַּעַל־תַּפְּלָה שְׁצַר־יָכִין
 לַחֲקֹר הַדֶּרֶךְ וְהַהֲנַחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַגִּבּוֹר, כְּדֵי שְׁיַפִּיר עַל־יְדֵי
 זֶה אִם הוּא אוֹתוֹ הַגִּבּוֹר (דְּהִינּוּ הַגִּבּוֹר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל). וְהִלְךְ

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

דָּרְכוּ שֶׁל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂאִינוּ מִכָּה אֶת הָאָדָם מִיָּד, אֲלֵא קָדָם מִזְהִירוֹ
 בְּכָל מִינֵי אֲזַהְרוֹת, כְּדֵי שְׁיִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְאֶפְלוּ בְּשִׁשׁוּלַח לוֹ כָּבֵד
 יְסוּרִים, אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (עֲבוּדָה זָרָה נְהוּ): יְסוּרִין, בְּשַׁעַה שְׁמִשְׁגָּרִין
 אוֹתָן עַל הָאָדָם, מִשְׁבִּיעִין אוֹתָן, שֶׁלֹּא תִלְכוּ אֲלֵא בְיוֹם פְּלוּנִי, וְלֹא תִצְאוּ
 אֲלֵא בְיוֹם פְּלוּנִי וּבְשַׁעַה פְּלוּנִית, וְעַל־יְדֵי פְלוּנִי, וְעַל־יְדֵי סַם פְּלוּנִי; כִּי אֵין
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹצִיא אֶת מִדַּת הַדִּין עַל הָאָדָם בְּפַעַם אַחַת, אֲלֵא רוֹצֵה
 שֶׁהָאָדָם יִחְזֹר בְּתִשׁוּבָה. וְלִכֵּן כְּשֶׁנִּתְקַרְבָּה מִדַּת הַגִּבּוֹרָה אֶל הַמְדִינָה שֶׁל
 עֲשִׂירוֹת, עֲמָדָה חוּץ לְעִיר, וְשָׁלַח אֶת שְׁלוּחָיו, וְנִתְיָרְאוּ מְאֹד, כִּי תִכְףּ-וּמִיָּד
 כְּשֶׁמִּתְחִילָה לְעֵבֵר עַל הָאָדָם מִדַּת הַגִּבּוֹרָה, אֲזִי נוֹפְלִים עָלָיו יִרְאֶה וּפְחַד.
 וּבִקְשׁוּ מִהַבַּעַל־תַּפְּלָה הַנִּ"ל, שִׁיתֵן לָהֶם עֲצָה, רוֹאִים מִכַּאן אֶת מַעַלְת הָאָדָם,
 אֶפְלוּ שִׁישׁ לוֹ רַק אִיזוֹ שִׁיכּוֹת עִם הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, בְּשַׁעַה שְׁעוֹבֶרֶת עָלָיו אִיזוֹ
 צָרָה, הוּא כְּבֹד רֵץ לְהִתְנַעֵץ עִם הַצַּדִּיק, אֲף שְׁעֵדִין רְחוּק מִמֶּנּוּ לְגַמְרִי. וְאָמַר
 הַבַּעַל־תַּפְּלָה, שְׁצַר־יָכִין לַחֲקֹר הַדֶּרֶךְ וְהַהֲנַחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַגִּבּוֹר, כְּדֵי שְׁיַפִּיר
 עַל־יְדֵי־זֶה אִם הוּא אוֹתוֹ הַגִּבּוֹר (דְּהִינּוּ הַגִּבּוֹר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל); כִּי בְּאֵמֶת יֵשׁ
 שְׁנֵי מִינֵי גְבוּרוֹת, יֵשׁ גְבוּרָה שְׁבָאָה מְלֻמְעָלָה, שְׁזֶה מִצַּד הַקְדוּשָׁה, שְׁמַעוֹרְרַת
 אֶת הָאָדָם לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְזֶהוּ הַגִּבּוֹר שֶׁל הַמֶּלֶךְ, אֲבָל יֵשׁ גְבוּרָה שְׁבָאָה
 מְלֻמְטָה, שֶׁהָאָדָם חוֹטֵא, אֲזִי הוּא גוֹרֵם לְעַצְמוֹ פְּחָדִים, וּמִפְּחַד בְּחֻנָּם, וּכְעֵין
 שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת ס): הֵהוּא תִלְמִידָא דְהוּהוּ קָא אָזִיל בְּתַרְיָה
 דְּרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי בְּשׁוּקָא דְצִיּוֹן, תְּזִיָּה דְקָא מִפְּחִיד, אָמַר לִיה: תְּטָאָה
 אֲתָ, דְכְתִיב (יִשְׁעִיָּה לֵג, יד): "פְּתַדוּ בְצִיּוֹן חֲטָאִים"; כִּי עַל־יְדֵי שְׂאָדָם חוֹטֵא,
 הוּא מִמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ פְּחָדִים בְּחֻנָּם, וְלִכֵּן יֵשׁ שְׁנֵי מִינֵי גְבוּרוֹת, אֶחָד —
 שְׁמִפְּחַד מַעְצָמוֹ, מֵהִצֵּל שְׁלוֹ, וְזֶה בֵּא מִחֲטָאִים, שְׁעַל־יְדֵי חֲטָאוֹ בְּרָא קְלָפוֹת
 וּמִשְׁחִיתִים, שֶׁהֵם מְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ וּמְצִיקִים לוֹ, וְהוּא מִפְּחַד מְכַל דְּבַר, וְיֵשׁ
 מִדַּת הַגִּבּוֹרָה שְׁבָאָה מְלֻמְעָלָה, שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִכָּהוּ. וּמִי שְׁמַאֲמִין בּוֹ

הבעל-תפלה ויצא אל הגבור הנ"ל, ובא אל המחנה של הגבור, והתחיל לדבר עם גבור אחד מגבוריו של הגבור, (הינו עם אחד מהשומרים כדי לחקר אם הוא אותו הגבור הנ"ל), ושאל אותו הבעל-תפלה: מה מעשיכם ואיך נתחברתם עם הגבור הזה? השיב לו (הינו אחד מהגבורים הנ"ל השיב להבעל-תפלה): מעשה שהיה כך היה:

נחרי אפרסמון

יתברך, אזי תכף-ומיד חוזר עד המכהו, שזו מדת הגבורה דקדושה, אבל מי שאין אמונתו בשלמות, הוא מפחד רק מהמקל, וזה גבורה מהסטרוא אחרא. והלך הבעל-תפלה, ויצא אל הגבור הנ"ל, ובא אל המחנה של הגבור, כי מי שעוסק תמיד בתפלה, הוא אינו מפחד משום בריה שבְעוֹלָם, כי על-ידי תפלה ממתיקים את כל הגבורות שבְעוֹלָם, ואם בני-אדם היו יודעים מה זו תפלה, תמיד היו מתפללים להקדוש-ברוך-הוא, כי רק על-ידי תפלה נמתקין כל הדינים. והתחיל לדבר עם גבור אחד מגבוריו של הגבור (הינו עם אחד מהשומרים, כדי לחקר אם הוא אותו הגבור הנ"ל); כי גם במדת הגבורה יש כל מיני גבורות, כי כל ספירה כלולה מעשר ספירות, וכן כל עשר כלולה מעוד עשר, וכן הלאה, ולכן גם בספירת הגבורה יש עשר ספירות דגבורה, וכל ספירה ממתת הגבורה גם-כן כלולה מעשר, וכן הלאה. ולכן יש כל מיני חלקי מדת הגבורה, שבאים על בני-אדם, ולכן הלך הבעל תפלה קדם כל לבדק מאיזו בחינה באה מדת הגבורה. ושאל אותו הבעל-תפלה: מה מעשיכם ואיך נתחברתם עם הגבור הזה? השיב לו (הינו אחד מהגבורים הנ"ל השיב להבעל-תפלה): מעשה שהיה כך היה; כי בכל פרט מפרטי הבריאה, יש בזה ספור מעשה, כי אין שום דבר טבע ומקרה כלל, וכל מה שקורה בזה העולם — דבר גדול או דבר קטן, הכל ממנו יתברך, כי דבר גדול ודבר קטן אינו נעשה מעצמו, אלא בהשגחת המאציל העליון, וכמאמרם ו"ל (חלון ז'): אין אדם נוקף אצבעו מלמטה, אלא אם-כן מכריזין עליו מלמעלה; ולכן מה שקורה בזה העולם, יש בזה מעשה וספור של השגחה פרטית, כי

היות שנמצא כתוב בספרי דברי-הימים שלהם (שקורין "קראויניקיש"), איך שהיה רוח סערה גדולה בעולם, והרוח סערה הפך את כל העולם כלו, שהפך מים ליבשה ומיבשה לים, וממדבר ישוב וכו', ובלבל את כל העולם כלו, ואחר הרעש והבלבול שנתבלבלו כל העולם, ישבו עצמן בני-העולם לעשות להם מלך, וחקרו מי ראוי לעשותו מלך עליהם, וחקרו ואמרו: באשר שעקר הוא התכלית, על-פן מי שהוא משתדל ביותר בהתכלית,

נחרי אפרסמון

אין שום דבר בא או הולך בלי חשבון, ולכן ספר אחד מהגבורים להבצל-תפלה: היות שנמצא כתוב בספרי דברי-הימים שלהם (שקורין קראויניקיש), איך שהיה רוח סערה גדולה בעולם, והרוח סערה הפך את כל העולם כלו, שהפך מים ליבשה ומיבשה לים, וממדבר ישוב וכו', ובלבל את כל העולם כלו, ואחר הרעש והבלבול שנתבלבלו כל העולם, ישבו עצמן בני העולם לעשות להם מלך, וחקרו מי ראוי לעשותו מלך עליהם, זה בעצמו הינו החקירות לחקר מי ראוי לעשותו מלך, זה בא מהרוח סערה, שהפך ובלבל את העולם; כי כל ענין החקירות, זה בא מרוח סערה, ולכן לא בתנעם שרבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד לא להיות מחקר, ולא ללמד שום ספרי חקירות, כי הם מבלבלים את דעת האדם, כי החקירות באות מהרוח סערה שהפך את כל העולם ים ליבשה ויבשה לים, ומהמדבר לישוב ומישוב מדבר, כי כל זמן שהיו הנביאים קימים, גלו את אמתת מציאותו יתברך לנשמות ישראל, אבל תכף-ומיד כשבאה הרוח סערה שהוא החרבן, ונתהפך כל העולם כלו, אז דיקא התחילו להתפשט המינים והזדים והכופרים והאפיקורסים בחקירות לחקר בחקירות של הבל, שכל זה בא מקלפת צמלק, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ט), שעמלק היה מחקר. וחקרו ואמרו: באשר שעקר הוא התכלית, על-פן מי

הוא ראוי להיות מלך, והתחילו לחקר מהו התכלית, והיה ביניהם פתות פתות.

גחרי אפרסמון

שהוא משתדל ביותר בתכלית, הוא ראוי להיות מלך, אשר באמת הם צודקים, כי העקר הוא התכלית, ומי שמשתדל יותר בהתכלית, הוא ראוי להיות מלך, כי התכלית היא רק להכיר את הקדוש-ברוך-הוא, אשר בשביל זה נברא האדם, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יח), שהכל נברא בשביל התכלית, ולכל דבר יש תכלית, והתכלית הזו יש לו עוד תכלית גבה מעל גבה, ועקר התכלית הוא להכליל באין סוף ברוך הוא, והוא ראוי להיות מלך, מאחר שהוא נכלל בו יתברך, שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (גטין סב.): מנא לך דרבנן איקרו מלכים? דכתיב (משלי ח, טו): "בי מלכים ימלכו" וגו'; והתחילו לחקר מהו התכלית. והיה ביניהם פתות פתות; כי גם לחקר מה התכלית, גם בזה צריכים רחמי שמים, שלא יטעה את עצמו, כעין שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן נא): את זה תקבלו ממני, שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד; כי יש כל מיני פתות משנות שמבלבלים את דעת בני אדם, וכל אחד מושך על התכלית האחרת, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מט.): כל שקר שאין בתחלתו אמת אינו מתקיים; ולכן אף שהאמת היא, שצריכים לחקר מה התכלית שזה אמת, אבל גם בזה צריכים רחמים רבים, שלא יטעה את עצמו בשקרים, כי גם בענין מציאת האמת צריכים רחמים רבים לא להטעות את עצמו, כי כל אחד מושך את האמת אצלו, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין צו.) על הפסוק (ישעיהו נט, טו): "ותהי האמת נעדרת", מאי ותהי האמת נעדרת? אמרי דבי רב: מלמד שנעשית עדרים עדרים והולכת לה; הינו שכל אחד אומר שאצלו האמת, וזו הטעות הכי גדולה, כי אמת הוא אחד, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נא): אמת הוא אחד, שהוא הקדוש-ברוך-הוא, וכל מי שנכלל יותר בהקדוש-ברוך-הוא, יש אצלו יותר אמת, כי רק הקדוש-ברוך-הוא אמת, כמו שכתוב (ירמיה י, י): "והגיה אלקים אמת, הוא אלקים חיים ומלך עולם", ואם זה לא אמת של הקדוש-ברוך-

כַּת אַחַת אָמְרוּ, שְׁעַקֵּר הַתְּכָלִית הוּא כְּבוֹד, כִּי אָנוּ רוֹאִים שֶׁהַכְּבוֹד הוּא הָעֵקֶר אֲצֵל הָעוֹלָם, כִּי כְּשֵׁאִין נוֹתְנִין לְאָדָם כְּבוֹדוֹ, דִּהְיִנוּ שְׂמֹדְבָרִים לוֹ אֵיזָה דְבוֹר כְּנֶגֶד כְּבוֹדוֹ, יֵשׁ לוֹ שְׂפִיכוֹת דְּמַיִם, כִּי הָעֵקֶר הוּא הַכְּבוֹד אֲצֵל כָּל הָעוֹלָם, וְאֶפְלוּ לְאַחַר מִיתָה מִקְפִּידִים לְתַן לְהַמַּת כְּבוֹדוֹ, לְקַבְּרוֹ בְּכְבוֹד וְכִיּוּצָא, (וְאוֹמְרִים לוֹ, שְׁכַל מַה שְּׁעוֹשִׂין, הַכֵּל עוֹשִׂין לָךְ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדֶךָ), אַף־עַל־פִּי שְׂאֵחַר מִיתָה אֵין שִׁיךְ מִמּוֹן וְשׁוּם תַּאֲוָה אֲצֵל הַמַּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל כְּבוֹד הַמַּת מִקְפִּידִים. נִמְצָא שֶׁהַכְּבוֹד הוּא הָעֵקֶר הַתְּכָלִית,

נְחָרֵי אַפְרָסְמוֹן

הוּא, הַכֵּל שְׁקָר, וְאֶפְלוּ שְׂיֵהִיו בּוֹ כָּל הַמַּדּוֹת טוֹבוֹת, אַכֵּל אִם זֶה לֹא קָשׁוּר אֶל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְאֶל מַצּוֹת הַתּוֹרָה, צְרִיכִים לְדַעַת שֶׁהַכֵּל שְׁקָר, כִּי רַק הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְהַתּוֹרָה אֵמֶת, וּמַה שְּׁלֹא קָשׁוּר בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וּבַתּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, הֵרִי זֶה שְׁקָר, וְאֶפְלוּ שְׂיִבִיאוּ אֶת כָּל הַרְאִיוֹת שְׁבַעוֹלָם, אִם זֶה לֹא מְחַבֵּר אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ, צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִזֶּה, כִּי גַם הַמְּחַקְרִים, הַמִּינִים וְהָאֶפִיקוֹרְסִים מְחַפְּשִׁים אֶת הַתְּכָלִית וְהַמַּדּוֹת טוֹבוֹת, אַבֵּל נִטְעוּ לְגַמְרֵי, מֵאַחַר שְׁעָקְרוּ אֶת עֲצָמָם מֵהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וּמֵהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

כַּת אַחַת אָמְרוּ, שְׁעַקֵּר הַתְּכָלִית הוּא כְּבוֹד, כִּי אָנוּ רוֹאִים, שֶׁהַכְּבוֹד הוּא הָעֵקֶר אֲצֵל הָעוֹלָם, כִּי כְּשֵׁאִין נוֹתְנִין לְאָדָם כְּבוֹדוֹ, דִּהְיִנוּ שְׂמֹדְבָרִים לוֹ אֵיזָה דְבוֹר כְּנֶגֶד כְּבוֹדוֹ, יֵשׁ לוֹ שְׂפִיכוֹת דְּמַיִם, כִּי הָעֵקֶר הוּא הַכְּבוֹד אֲצֵל כָּל הָעוֹלָם, וְאֶפְלוּ לְאַחַר מִיתָה מִקְפִּידִים לְתַן לְהַמַּת כְּבוֹדוֹ, לְקַבְּרוֹ בְּכְבוֹד וְכִיּוּצָא (וְאוֹמְרִים לוֹ, שְׁכַל מַה שְּׁעוֹשִׂין, הַכֵּל עוֹשִׂין לָךְ בְּשִׁבִיל כְּבוֹדֶךָ), אַף־עַל־פִּי שְׂאֵחַר מִיתָה אֵין שִׁיךְ מִמּוֹן וְשׁוּם תַּאֲוָה אֲצֵל הַמַּת, אַף־עַל־פִּי־כֵן עַל כְּבוֹד הַמַּת מִקְפִּידִים. נִמְצָא שֶׁהַכְּבוֹד הוּא הָעֵקֶר הַתְּכָלִית, וְכִיּוּצָא בְּסִבְרוֹת כְּאֵלוֹ

וְכִי־יֵצֵא בְּסִבְרוֹת בָּאֱלוֹ (של מבוכה ושטות. וכן כל הכתות המבארים למטה, פלם היו להם סברות הרבה לדעתם הנבוכה והסקלה, וקצתם מבארים למטה, אף רבנו זכרנו לברכה לא רצה לבאר כל הסברות הנבוכות שיש באלו הדעות, כי יש בזה סברות נבוכות כל-כף, עד שאפשר חס ושלום לטעות באמת באלו הסברות של שקר רחמנא לצלן), **עַד שְׁנִסְבֵּם אֶצְלָם שְׁעַקֵּר הַתְּכֵלִית הוּא כְבוֹד, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ אִישׁ מְכָבֵד, וְגַם שִׁיְהִיָּה רוֹדֵף אַחֵר הַכְּבוֹד, הִינּוּ שִׁיְהִיָּה רוֹדֵף אַחֵר הַכְּבוֹד וַיִּשְׁיֵג אֶת הַכְּבוֹד** (שזהו איש מכבד, שיש לו כבוד) **כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא אִישׁ מְכָבֵד, שִׁישׁ לוֹ כְבוֹד וְהוּא רוֹדֵף אַחֵר כְּבוֹד וּמְסִיעַ אֶת הַטְּבַע, שֶׁהוּא רוֹצֵה בְּכְבוֹד כַּנ"ל, נִמְצָא שֶׁזֶה הָאִישׁ מְשִׁתַּדֵּל אַחֵר הַתְּכֵלִית וּמְשִׁיגוֹ, כִּי הַתְּכֵלִית הוּא כְבוֹד** (כל זה היה

גַּחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

(של מבוכה ושטות, וכן כל הכתות המבארים למטה, פלם היו להם סברות הרבה לדעתם הנבוכה והסקלה, וקצתם מבארים למטה, אף רבנו ז"ל לא רצה לבאר כל הסברות הנבוכות, שיש באלו הדעות, כי יש בזה סברות נבוכות כל-כף, עד שאפשר, חס ושלום, לטעות באמת באלו הסברות של שקר, רחמנא לצלן), (וידוע בין אנשי שלומנו, בשעה שרבנו ז"ל גלה איזו סברה מסברות הכתות שהיה להם, כדי להוכיח שהם צודקים, אזי אנשי שלומנו צחקו, ענה ואמר רבנו ז"ל: אל תצחקו, כי אם אני אגיד לכם את הסברות שהיו להם, פלכם הייתם נלכדים ונתפסים בדעותיהם המשבשות); **עַד שְׁנִסְבֵּם אֶצְלָם, שְׁעַקֵּר הַתְּכֵלִית הוּא כְבוֹד, עַל־כֵּן צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ אִישׁ מְכָבֵד, וְגַם שִׁיְהִיָּה רוֹדֵף אַחֵר הַכְּבוֹד, הִינּוּ שִׁיְהִיָּה רוֹדֵף אַחֵר הַכְּבוֹד, וַיִּשְׁיֵג אֶת הַכְּבוֹד** (שזהו איש מכבד, שיש לו כבוד), **כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא אִישׁ מְכָבֵד, שִׁישׁ לוֹ כְבוֹד, וְהוּא רוֹדֵף אַחֵר כְּבוֹד, וּמְסִיעַ אֶת הַטְּבַע שֶׁהוּא רוֹצֵה בְּכְבוֹד כַּנ"ל, נִמְצָא שֶׁזֶה הָאִישׁ מְשִׁתַּדֵּל אַחֵר הַתְּכֵלִית וּמְשִׁיגוֹ, כִּי הַתְּכֵלִית**

דעתם הסכלה והנבוכה) **בנ"ל, על-כן זה האיש ראוי**

נחרי אפרסמון

הוא כבוד (כל זה היה דעתם הסכלה והנבוכה) **בנ"ל, על-כן זה האיש ראוי להיות מלך**. ובאמת הכבוד שיך רק להקדוש-ברוך-הוא, כי מלא כל הארץ כבודו. ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצד): מי שרוצה כבוד הוא שוטה; כי למשל שר גדול שלח פקיד לעיר אחת מהעירות שלו למקום רחוק, והפקיד לקח לעצמו שם כל הכבוד, כי הערלים לא ידעו שהוא עבד השר, וסברו שהוא בעצמו השר, וכשהיו צריכים אליו היו נופלים לפני רגליו, ונותנים לו כל הכבוד, והיו קוראים אותו עם כל הפנויים של כבוד השיכים להשר, פעם אחת בא השר בעצמו לשם, ובא הפקיד לפניו, ושאל לו על עסקי המדינה, ומדוע אלו הערלים אינם עובדים עבודתם, וקרא לשוטר אחד, ושאל אותו השר על עסק העיר, והערל השוטר לא הפיר את השר, רק את הפקיד, ותכף נפל לרגלי הפקיד, וחלק לו כל הכבוד השיך להשר, והשיב לו על עסק שאלתו, אזי נתהפכו פני הפקיד כשולי קדרה ונתבייש מאד, כי אין בזיון גדול מזה, שבעיני השר נותנים לו כבוד הזה, כמזכרן מי שמתדיר בעצמו את אמתת מציאותו ותבונה, איך שאין שום מציאות בלעדיו ותבונה כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אדם בזה מתירא מאד לקבל את הכבוד לעצמו, כי הרי הכבוד שיך להקדוש-ברוך-הוא, שהוא נמצא כאן, ואם לוקח את הכבוד לעצמו לפני המלך, אין עוד בזיון יותר גדול מזה. ולכן כל מי שרוצה כבוד הוא שוטה, כי הרי הקדוש-ברוך-הוא נמצא פה, והמלוכה והממשלה שיקח רק לחי עולמים, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רב): כל מי ששכלו קטן ביותר, הוא מחפש ומקפיד יותר על הכבוד. ולכן אלו הטפשים חשבו, שעקר התכלית הוא כבוד, ומי שרודה אחר הכבוד, סימן שהוא הגיע כבר יותר לתכלית ממה שאחרים הגיעו, כי הרי הוא רודה אחר הכבוד, כי הוא רוצה את הכבוד, ובאמת אין לה עוד טפשות ושגעון יותר מזה. ורואים בני-אדם, שממש אוכלים את לבם כשלא נותנים להם את הכבוד שדמו לעצמם שמגיע להם, שהם צריכים לקבל, וזה הורס אותם לגמרי, ואין עוד כסילות יותר מזו, כי הרי הכבוד שיך רק להקדוש-ברוך-הוא, כי הוא מלא כל הארץ כבודו, אף

להיות מלך. והלכו לבקש איש כזה והלכו ומצאו, שהיו נושאים את "בעטליר" (קבצן) זקן אחד, והלכו אחריו לערף חמשה מאות אנשים, כלם "ציגיינירס" (צוענים), וגם הוא היה "ציגייניר", והבעטליר הזה היה עור ועקם ואלם, והאנשים הנ"ל הלכו אחריו, כי כלם היו אנשי המשפחה שלו, כי היו לו אחיות ואחים וזרע מרעים שלו, עד שנעשה מהם קבוץ הנ"ל, שהלכו אחריו ונשאו אותו, והוא הקפיד מאד על כבודו, כי היה בעסן גדול, וכועס בכל פעם עליהם בקפידות גדולות, וצוה בכל פעם שינשאו אותו אנשים אחרים וכעס בכל פעם עליהם. נמצא שזה הבעטליר הזקן הוא איש מכבד גדול, שיש לו כבוד כזה, וגם רודף אחר הכבוד, כי הוא מקפיד כל-כף על

גחרי אפרסמון

אלו האנשים היו כל-כף מסבכים בדעות נפסדות, והיו להם סברות הפוכות, שהעקר תכלית הוא הכבוד, על-כן הלכו לבקש איש כזה, והלכו ומצאו, שהיו נושאים את 'בעטליר' [קבצן] זקן אחד, והלכו אחריו לערף חמשה מאות אנשים, כלם 'ציגיינירס' [צוענים], וגם הוא היה 'ציגייניר', והבעטליר הזה היה עור ועקם ואלם, והאנשים הנ"ל הלכו אחריו, כי כלם היו אנשי המשפחה שלו, כי היו לו אחיות ואחים וזרע מרעים שלו, עד שנעשה מהם קבוץ הנ"ל, שהלכו אחריו ונשאו אותו, והוא הקפיד מאד על כבודו, כי היה בעסן גדול, וכועס בכל פעם עליהם בקפידות גדולות, וצוה בכל פעם שינשאו אותו אנשים אחרים, וכעס בכל פעם עליהם. נמצא, שזה הבעטליר הזקן, הוא איש מכבד גדול, שיש לו כבוד כזה, וגם רודף אחר

**כְּבוֹדוֹ פִּנְ"ל, עַל־כֵּן הוּטַב בְּעֵינֵי הַפֶּת הַזֹּאת הַבְּעֻטְלִיר
 הַזֶּה, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמַלְךְ. וְלִהְיוֹת גַּם אֶרֶץ גּוֹרָמַת, כִּי יֵשׁ
 אֶרֶץ שְׁגוֹרָמַת וּמְסֻגְלַת לְכָבוֹד, וְכֵן יֵשׁ אֶרֶץ גּוֹרָמַת
 לְמִדָּה אַחֲרַת, עַל־כֵּן אֱלוֹ הַפֶּת (שְׁחָקְרוּ לְעֶצְמָם שְׁעַר הַתְּכֵלִית
 הוּא כְבוֹד) בְּקִשׁוֹ אֶרֶץ גּוֹרָמַת לְכָבוֹד, וּמִצְאוּ מְדִינָה
 שְׁמֻסְגְּלַת לָזֶה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:**

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַכְּבוֹד, כִּי הוּא מְקַפֵּיד כָּל־כֶּף עַל כְּבוֹדוֹ פִּנְ"ל, עַל־כֵּן הוּטַב בְּעֵינֵי הַפֶּת
 הַזֹּאת הַבְּעֻטְלִיר הַזֶּה, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמַלְךְ. וְדָבַר זֶה מִצוּי מְאֹד עֲכָשׁוּ, שֵׁישׁ
 מְפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר, עַד שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ צוֹעֵנִי (שְׁקוֹרִין צִיגִינְעֵר), אָבֵל יֵשׁ לוֹ
 מִשְׁפָּחָה גְדוֹלָה, וְכֻלָּם רְצִים אַחֲרָיו לְכָבוֹד, כִּי הָרִי הוּא רֹאשׁ הַמִּשְׁפָּחָה, וְכֵן
 רְצִים כְּבוֹד עוֹד אֲנָשִׁים אַחֲרָיו, כִּי כֵן דֶּרֶךְ אֶצֶל הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר,
 כְּשֵׁרֹאִים שֶׁהִרְבֵּה אֲנָשִׁים רְצִים אַחֲרָיו, אֲזִי כָּלֵם מִתְּחִילִים לְרוּץ גַּם־כֵּן
 אַחֲרָיו, וְנִתְקַבְּצִים חֲמֵשׁ־מֵאוֹת צוֹעֵנִים (שְׁקוֹרִין צִיגִינְעֵר), וְהוּא צוֹעֵק
 וּמְקַפֵּיד עַל כְּבוֹדוֹ, שֶׁלֹּא נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַכְּבוֹד הָרְאוּי לוֹ, וְלִכֵּן הוּא מְחַלֵּף
 בְּכָל פַּעַם גְּבָאִים וְשִׁמְשִׁים, וְהוּא תָּמִיד בְּכַעַס, שֶׁלֹּא נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַכְּבוֹד
 הָרְאוּי לוֹ, וְהוּא מְנַהֵגָם, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְאֲנָשִׁים הַרְצִים אַחֲרָיו. וְלִהְיוֹת גַּם
 אֶרֶץ גּוֹרָמַת כְּבוֹד, כִּי יֵשׁ אֶרֶץ שְׁגוֹרָמַת וּמְסֻגְלַת לְכָבוֹד, וְכֵן יֵשׁ אֶרֶץ גּוֹרָמַת
 לְמִדָּה אַחֲרַת, עַל־כֵּן אֱלוֹ הַפֶּת (שְׁחָקְרוּ לְעֶצְמָם שְׁעַר הַתְּכֵלִית הוּא כְבוֹד), בְּקִשׁוֹ
 אֶרֶץ גּוֹרָמַת לְכָבוֹד, וּמִצְאוּ מְדִינָה שְׁמֻסְגְּלַת לָזֶה וַיֵּשְׁבוּ שָׁם; הֵינּוּ שְׁבַדְדֵרֶךְ
 כָּלֵל צוֹעֵנִי (שְׁקוֹרִין צִיגִינְעֵר), וְהוּא מְחַפֵּשׁ כְּבוֹד, אֲזִי מְחַפֵּשׁ מְקוֹם מִיחַד
 בְּעִבּוֹר הַשְּׁגַת הַכְּבוֹד, וּבוֹנֵה לְעֶצְמוֹ אֲרָמוֹן שֶׁל כְּבוֹד, כְּדֶרֶךְ הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל
 שְׁקָר, וְכֵן נַעֲשֶׂה מְפָרְסָם, וְרְצִים אַחֲרָיו עוֹד הִרְבֵּה צוֹעֵנִים (שְׁקוֹרִין
 צִיגִינְעֵר). וּבִאֲמַת הַכֵּל דְּמִיּוֹן אֶחָד גְּדוֹל, כַּמּוּבָא (לְקוּטִי־הַלְכוֹת תְּפִלָּה, הַלְכָה ד',
 אוֹת ג'), כִּי יֵשׁ כְּבוֹד דְּקִדְשָׁה, שֶׁהוּא כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְכְבוֹד תּוֹרָתוֹ
 הַקְּדוּשָׁה וְצִדִּיקָיו הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁכָּל הָעוֹלָמוֹת נִבְרָאוּ בְּשִׁבְלֵי זֶה הַכְּבוֹד,
 כַּמֵּאָרֶם ז"ל (יוֹמָא לח): כָּל מַה שְׁבָרָא הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בְּרָאוּ

אֵלָא לְכַבּוּדוֹ, שְׁנֵאמַר (ישעיה מ"ג, ז): "כָּל הַנִּקְרָא בְשֵׁמִי וְלִכְבוּדִי בְּרֵאתִיו יִצְרֵתִיו אִף עֲשִׂיתִיו"; כִּי שָׂרַשׁ כָּל הַבְּרִיאָה הוּא רַק שְׂיִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרַךְ, אִף מֵעַת שֶׁהָיָה שְׂבִירַת הַפְּלִים וּמִיתַת הַמְּלָכִים, שְׂאֵז נִפְלוּ כָּל הַמַּדּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת לְמַטָּה, וְאֵז נִתְבַּלְּבוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם, מִשָּׁם בָּא שְׂאָדָם רַץ אַחַר הַכְּבוֹד, וְעוֹשֶׂה מֵהַכְּבוֹד עָקָר, בְּשַׁעַה שֶׁהַכְּבוֹד שִׁיף רַק אֵלָיו יִתְבַּרַךְ, וְאִדְרָבָה כָּל מִי שֶׁנִּכְלַל יוֹתֵר בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, הוּא בּוֹרַח מֵהַכְּבוֹד, וְאֵז הַכְּבוֹד רַץ אַחֲרָיו, כְּמֵאמַרְסֵי ז"ל (ערוכין יג): כָּל הַמְּחַזֵּר עַל הַגְּדֻלָּה, גְּדֻלָּה בּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, וְכָל הַבּוֹרַח מִן הַגְּדֻלָּה, גְּדֻלָּה מַחֲזֵרַת אַחֲרָיו; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בַּמְדָּבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה ד', סִימָן כ'): כָּל הַמְּרַבֶּה כְּבוֹד שְׂמִים, וּמִמַּעַט כְּבוֹד עֲצָמוֹ, כְּבוֹד שְׂמִים מִתְרַבֶּה, וְכְבוֹדוֹ מִתְרַבֶּה, וְכָל הַמַּמַּעַט כְּבוֹד שְׂמִים, וּמְרַבֶּה כְּבוֹד עֲצָמוֹ, כְּבוֹד שְׂמִים בְּמַקוֹמוֹ, וְכְבוֹדוֹ מִתְמַעַט; וְלִכֵּן גְּדוּלֵי מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים מוֹסְרִים אֶת נַפְשָׁם כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם לְגִלוֹת וּלְפָרְסֵם רַק אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרַךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְפָרְסֵם, וְהֵם מְקַבְּלִים מִכְּבוֹדוֹ יִתְבַּרַךְ, שְׂזָה מֵה שְׂיִרְאִים וּשְׂלָמִים נִמְשָׁכִים אַחַר יִרְאֵי הַשֵּׁם אֲמִתִּיִּם, כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא נִכְלַל בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וּמִגְּלָה לְכָלֵם אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרַךְ, אֵזִי נִמְשָׁכִים אֵלָיו גְּשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲיַנַּת (שְׂמוּאֵל-א' ב, ל): "כִּי מִכְּבֹדִי אֲכַבֵּד"; מִי שֶׁמְכַבֵּד כְּבִיכּוֹל אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִגְּלָה וּמְפָרְסֵם אוֹתוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁפִּיעַ עָלָיו כְּבוֹד אֱלֹקֵי, שְׁעָלָיו נֵאמַר (משלי כה, ב): "כְּבוֹד אֱלֹקִים הִסְתֵּר דְּבָר", שְׁכֵּלֵם יוֹדְעִים שֶׁמִּגִּיעַ לוֹ הַכְּבוֹד, מֵאַחַר שֶׁמְפָרְסֵם תָּמִיד רַק אֶת כְּבוֹדוֹ יִתְבַּרַךְ, מֵה שְׂאֵין כֵּן הַטְּפָשִׁים, שֶׁרְצִים תָּמִיד אַחַר הַכְּבוֹד, אֵזִי מִתְחַבְּרִים אֵלֵיהֶם צוֹעֲנִים (שְׁקוֹרִין צִיגִינְעֵר), וְטוֹעִים בּוֹ. וְזוֹ הַטְּעוּת נְפוּצָה מְאֹד בְּעוֹלָם, שִׁישׁ בְּנֵי-אָדָם שֶׁרְצִים תָּמִיד אַחַר הַכְּבוֹד, וְאוֹי וְאָבוֹי אִם אֵין נוֹתְנִים לָהֶם אֶת הַכְּבוֹד הָרְאוּי לָהֶם, שְׂאֵז הֵם בְּכַעַס וּבְקַפְדוּת, וּמַצְטַעְרִים מְאֹד שְׂאֵין נוֹתְנִים לָהֶם אֶת הַכְּבוֹד. וּבְאֵמַת הַכָּל הֵבֵל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי הַכְּבוֹד שִׁיף רַק לְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִי שֶׁנִּכְלַל בּוֹ יִתְבַּרַךְ, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁפִּיעַ עָלָיו מִכְּבוֹדוֹ יִתְבַּרַךְ, וְזֶה עָקָר הַשַּׁעֲשׂוּעַ, שְׂאָדָם מִשְׁתַּעֲשֵׂע בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא, וּמְחַבֵּר וּמִיחַד אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יִצִּירָה, עֲשִׂיָּה, שְׂזָה: "כָּל הַנִּקְרָא בְשֵׁמִי וְלִכְבוּדִי בְּרֵאתִיו יִצְרֵתִיו אִף עֲשִׂיתִיו", שְׂזָה נִגְדַּת הַד' עוֹלָמוֹת, שְׂבָהֶם מְאִירִים הַד' שְׂמוֹת: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, אֲשֶׁר אֵין עוֹד תַּעֲנוּג יוֹתֵר גְּדוֹל מְזָה, מֵאָדָם שֶׁדְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרַךְ, וּמִטִּיל בְּאֵלוֹ הַשְׂמוֹת,

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שְׂאִין הַכְּבוֹד עֵקֶר הַתְּכֵלִית, וְחִקְרוּ
 שְׁעֵקֶר הַתְּכֵלִית הוּא רְצִיחָה, כִּי אָנוּ רוֹאִים
 שְׁפָל הַדְּבָרִים נְכָלִים וְנִפְסָדִים, וְכָל מֵה שְׂיִישׁ בְּעוֹלָם:
 עֲשׂוּבִים וְצִמְחִים וּבְנֵי-אָדָם וְכָל מֵה שְׂיִישׁ בְּעוֹלָם, הַפֶּל
 צָרִיף לְבוֹא לְכִלְיוֹן וְהַפְּסֵד. נִמְצָא שְׁתְּכֵלִית הַפֶּל הוּא
 הַכִּלְיוֹן וְהַהֶפְסֵד. עַל-כֵּן הָרוּצַח, שֶׁהוּא הוֹרֵג וּמְכַלֵּה
 בְּנֵי-אָדָם, נִמְצָא שֶׁהוּא מֵרַבָּה לְהַבִּיא אֶת הָעוֹלָם אֶל
 הַתְּכֵלִית. עַל-כֵּן נִסְכַּם בֵּינֵיהֶם שֶׁהַתְּכֵלִית הוּא רְצִיחָה,

גַּהְרִי אַפְרָסִמוֹן

כְּמִטִּיל בְּגֵן גִּפְלָא. וְכָבֵר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (תִּי-מִהֲרִין, סִימָן ת') בְּעִנְיַן הַהִנְהָגָה
 שְׁמַתְנַהֵג הָעוֹלָם עַכְשָׁו, כְּבָר הָיָה לְעוֹלָמִים כְּמָה פְּעָמִים, שֶׁהָיָה הָעוֹלָם
 מִתְנַהֵג בְּדֶרֶךְ זֶה, שֶׁהַקְּטָנִים בְּמַעֲלָה הָיוּ גְדוֹלִים וְחֲשׂוּבִים מְאֹד בְּעוֹלָם, וְלֹא
 הָיָה הָעוֹלָם מִתְנַהֵג בְּאֵמֶת, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה נִמְצָא אַחַד, שֶׁהָיָה מִנְחָה
 בְּמִקּוֹם שְׁפָל, וְהָיָה שׁוֹחֵק מִכָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְהוּא הָיָה מְחִיָּה וּמִפְרָגֵס כָּל
 הָעוֹלָם כְּלוֹ בְּזִכּוֹתוֹ, וְהָיָה לוֹ שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא הָיָה חַי חַיִּים
 גְּמוּרִים, שְׁנִקְרָאִים בְּאֵמֶת חַיִּים.

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שְׂאִין הַכְּבוֹד עֵקֶר הַתְּכֵלִית, וְחִקְרוּ שְׁעֵקֶר הַתְּכֵלִית הוּא
 רְצִיחָה, כִּי אָנוּ רוֹאִים, שְׁפָל הַדְּבָרִים נְכָלִים וְנִפְסָדִים, וְכָל מֵה שְׂיִישׁ בְּעוֹלָם,
 עֲשׂוּבִים וְצִמְחִים וּבְנֵי-אָדָם, וְכָל מֵה שְׂיִישׁ בְּעוֹלָם, הַפֶּל צָרִיף לְבוֹא לְכִלְיוֹן
 וְהַפְּסֵד. נִמְצָא, שְׁתְּכֵלִית הַפֶּל הוּא הַכִּלְיוֹן וְהַהֶפְסֵד, עַל-כֵּן הָרוּצַח, שֶׁהוּא
 הוֹרֵג וּמְכַלֵּה בְּנֵי-אָדָם, נִמְצָא שֶׁהוּא מֵרַבָּה לְהַבִּיא אֶת הָעוֹלָם אֶל הַתְּכֵלִית,
 עַל-כֵּן נִסְכַּם בֵּינֵיהֶם, שֶׁהַתְּכֵלִית הוּא רְצִיחָה. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, שְׁבְכָל
 דוֹר וְדוֹר קָמִים חֲבוּרָה שֶׁל רוּצָחִים, הַהוֹרְגִים אֲנָשִׁים חַפִּים מִפְּשַׁע, כִּי נִכְנָסֵת
 בָּהֶם תְּאַוַּת הָרְצִיחָה, עַד שֶׁמִּתְחַסְּיִם לָזֶה כְּמוֹ אֶל אֲמוֹנָה, אֲשֶׁר אֵת עִם זֶה
 אוֹ עִם אַחֵר צָרִיכִים לְהֵרֵג וּלְכַלּוֹת, וּמִכָּל שֶׁפֶן כָּל הָאֲמוֹת בָּאוּ לְכַלֵּל הַחֻלְטָה,

וּבְקִשׁוֹ אֵיזָה אִישׁ שְׂיִהְיֶה רוֹצֵחַ וְכַעֲסָן וּבַעַל-קִנְיָאָה
 בְּיוֹתֵר, כִּי אִישׁ כְּזֶה הוּא קָרוֹב יוֹתֵר אֶל הַתְּכֵלִית (לְפִי
 דַּעְתָּם הַנְּבוּכָה), וְהוּא רְאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ. וְהִלְכוּ לְבִפְנֵי,

גְּהָרִי אֶפְרָסִמוֹן

אֲשֶׁר אֵת עַם יִשְׂרָאֵל מִכְרָחִים לְהַרְגַּ, רַחֲמָנָא לִישְׁזֹבֵן, וּבְזֶה הֵם כָּלֶם בְּדַעָה
 אַחַת, בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכָּלָל, אֶלֶּא יֵשׁ אַמּוֹת, שְׂיִכּוּלוֹת לְהִרְאוֹת אֵת זֶה בְּגִלְוִי,
 וְאוֹמְרוֹת פְּתוּחַ מַה כְּוַנְתָּן, וְיֵשׁ אַמּוֹת שְׂאִינָן מְגִלוֹת אֵת זֶה פְּתוּחַ, אֶבֶּל
 בְּפִנְיֵמִיּוֹת לְבָבָן כָּל הָאֻמּוֹת רוֹצוֹת רַק לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד אֵת כָּלֶל נִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל, וְכַמְּאֲרָם ו'ל (סְפָרִי בְּהַעֲלוֹתָדָ): רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמֵר: הִלְכָה
 בְּיָדוֹעַ שְׁעֵשׂוֹ שׁוֹנָא לְיַעֲקֹב; וְאָמְרוּ (מְכִילְתָּא בְּשַׁלַּח): רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר, טוֹב
 שְׂבַגּוּיִים הָרֵג; וּפְרַשׁ הַרְבִּי רַבִּי יְהוֹנָתָן אֵיִיבְשִׁיץ זי"ע, שְׂאֶפְלוּ הַטּוֹב
 שְׂבַגּוּיִים, יֵשׁ לוֹ רְצוֹן לְהַרְגַּ אֵת יִשְׂרָאֵל. וּבְקִשׁוֹ אֵיזָה אִישׁ שְׂיִהְיֶה רוֹצֵחַ
 וְכַעֲסָן וּבַעַל-קִנְיָאָה בְּיוֹתֵר, כִּי אִישׁ כְּזֶה הוּא קָרוֹב יוֹתֵר אֶל הַתְּכֵלִית (לְפִי דַּעְתָּם
 הַנְּבוּכָה), וְהוּא רְאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ. וְדַבֵּר זֶה רָאוּ בְּכָל הַדּוֹרוֹת, שְׁכָל אִמָּה שְׁהִיּו
 רוֹצְחִים, חֲפָשׂוּ לְעַצְמָם אֵיזָה אִישׁ נָבֵל וְכּוּזִי, אִישׁ רַע מַעֲלָלִים, וְכַעֲסָן וּבַעַל
 קִנְיָאָה, שְׁהוּא הִיָּה רוֹצֵחַ בְּלִי שְׁמִץ רַחֲמֵנוֹת. וְאוֹתוֹ הוֹשִׁיבוּ לָהֶם לְרֹאשׁ, כְּמוֹ
 בְּרוּסְיָה הָאֲרוּרָה, שְׁלָקְחוּ אֵת נִיקוּלָאִי וְאֵת חַמִּילְנֶצְקִי וְאֵת גְּאֲנֻטֵּעַ וּשְׂאָר
 רוֹצְחִים מְפָרְסָמִים, וְכֵן אַחַר הַרְבֵּה שָׁנִים אֵת סְטָאֲלִין, יַמַּח שְׁמוֹ, שְׁהֵם הָיוּ
 אֲנָשִׁים פְּחוּתֵי עֲרָף, וְהָרְגוּ וְטָבְחוּ בְּלִי חַמֵּל וְרַחֵם מְלִיוּנֵי אֲנָשִׁים נְשִׁים וְטָף
 חֲפִים מְפָשַׁע, אֶפְלוּ מְאֻמוֹת הָעוֹלָם, וּמְכָל שְׁכָן שְׂרָצְחוּ בְּכָל מִינֵי רְצִיחוֹת
 וּמִיתוֹת מְשֻׁנוֹת אֵת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַד הָרוֹצֵחַ הַכִּי גְּדוֹל בְּהִיסְטוֹרְיָה
 הָאֲנוּשִׁית, שְׁזֶה הָיָה הַיִּטְלָר, יַמַּח שְׁמוֹ וְזָכְרוּ, שְׁהִיָּה אִישׁ שְׁפַל וְכּוּזִי, וְהִיָּה
 יְכוֹל לְקוֹמֵם אִמָּה שְׁפֵלָה, בְּזוּיָה וּמְטַנְפַת כְּמוֹ הַגְּרַמְנִים, יַמַּח שְׁמֵם וְזָכְרָם,
 שְׁהָרְגוּ וְטָבְחוּ בְּכָל מִינֵי מִיתוֹת מְשֻׁנוֹת אֶפְלוּ מִשְׂאָר אַמּוֹת הָעוֹלָם, מְכָל שְׁכָן
 הָרְצִיחוֹת הָאֲכַזְרִיּוֹת שְׁעֵשׂוֹ לְעַם יִשְׂרָאֵל, זֶה עוֹד לֹא הִיָּה מֵאֵז שְׂבָרָא
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֵת עוֹלָמוֹ, וְהַכְּנִיס בְּאֲנָשָׁיו כְּאֵלוֹ זוֹ הַתְּכֵלִית — לְכַלּוֹת
 אֵת בְּנֵי הָעַם הַמְּבַחֵר, שְׁהִיּו חֲפִים מְפָשַׁע. כִּי בְּרַגַע שְׁמַכְנִיסִים אֵת הָעַנְיָן שֶׁל
 רְצִיחָה לְאֻמוֹנָה, זֶה הַדְּבָר הַכִּי מְגַנָּה. אֶבֶּל רוֹאִים שְׂיִכּוּלִים לְעֲשׂוֹת שְׁטִיפַת

וְשָׁמְעוּ קוֹל צְעָקָה, וְשָׁאֲלוּ מֵהוּ קוֹל הַצְּעָקָה הַזֹּאת, וְהִשִּׁיבוּ לָהֶם, שְׁקוֹל הַצְּעָקָה הַיָּא: הַיּוֹת שְׁאֲחָד שְׁחַט אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ. עָנּוּ וְאָמְרוּ: וְכִי יֵשׁ רוֹצֵחַ אֲבִיר־לֵב וְכַעֲסָן יוֹתֵר מִזֶּה, שְׂיִהְרֵג אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ. הָאִישׁ הַזֶּה הִשִּׁיג אֶת הַתְּכָלִית. וְהוֹטֵב בְּעֵינֵיהֶם, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְמַלְךְ, וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לְרִצִּיחָה, וּבִחְרוּ לָהֶם בְּמָקוֹם הָרִים וּגְבָעוֹת, שֶׁהוּא מְקוֹם הַרוֹצְחִים וְהִלְכוּ לָשֵׁם וַיֵּשְׁבוּ שָׁם עִם מַלְכָם:

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שְׂרָאוּי לְמַלְךְ מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁפַע

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מח לעם שלם, להרג ולההרג, וכאלו זוהי התכלית, כמו הישמעאלים הפראיים. והלכו לבקש, מי ראוי להיות המלך של הרוצחים, ושמעו קול צעקה, ושאלו הרוצחים: מהו קול הצעקה הזאת? והשיבו להם, שקול הצעקה היא, היות שאחד שחט את אביו ואת אמו, אשר אין עוד רציחה יותר גדולה מזו, שאדם נהרג את מי שהולידו, ענו ואמרו: וכי יש רוצח אביר-לב וכעסן יותר מזה, שיהרג את אביו ואת אמו, כי גם אצל אמות העולם קשה להאמין דבר כזה. ולכן אמרו אשר האיש הזה השיג את התכלית והוטב בעיניהם, וקבלו אותו עליהם למלך, ובקשו להם ארץ גורמת לרציחה, ובחרו להם במקום הרים וגבעות, שהוא מקום הרוצחים, והלכו לשם וישבו שם עם מלכם; ולצערנו הרב, זה נמצא עד היום, שיש כנופיות של רוצחים, שבוחרים לעצמם מקומות שמסגלים לרצח שם בני אדם, ועושים מזה תכלית, שצריכים לכלות בני-אדם, רחמנא לישזבן, וזה אצלם כמו אמונה טפלה ומצוה להרג אנשים, [ורואים מזה, איך שיכולים להוליך בני-אדם שולל, עד שירצחו בני-אדם ויעשו מזה תכלית].

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שְׂרָאוּי לְמַלְךְ מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁפַע מְזוֹנוֹת הַרְבֵּה, וְאִינוּ

מְזוֹנוֹת הַרְבֵּה וְאִינוּ נִזוֹן מִמְזוֹנוֹת שֶׁל שָׂאֵר בְּנֵי-אָדָם,
 רַק מִמְזוֹנוֹת דְּקִים (פְּגוֹן הֶלֶב, כְּדִי שְׁלֹא יִתְגַּשֵּׁם שְׂכָלוֹ), וְאִישׁ כְּזֶה
 רָאוּי לְמִלְךָ, אֲךָ לֹא מֵצְאוּ תַכְף אִישׁ כְּזֶה, שְׁלֹא יִהְיֶה נִזוֹן
 מִמְזוֹנוֹת שֶׁל שָׂאֵר בְּנֵי-אָדָם, וּבָחֲרוּ לָהֶם לְפִי שְׁעָה אִישׁ
 עֹשִׂיר שֵׁישׁ לוֹ שִׁפְעַת מְזוֹנוֹת הַרְבֵּה, עַד אֲשֶׁר יִמְצְאוּ אִישׁ
 כְּרִצּוֹנָם, דְּהִינּוּ שְׁלֹא יִהְיֶה נִזוֹן וְכוּ' כַּנ"ל, וּלְפִי שְׁעָה
 עֹשִׂי אֶת הָעֹשִׂיר לְמִלְךָ, עַד אֲשֶׁר יִמְצְאוּ אִישׁ כַּנ"ל, אֲזִי
 יֵרֵד הָעֹשִׂיר מִן הַמְּלוּכָה, וַיִּקְבְּלוּ אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ לְמִלְךָ,
 וּבָחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לְזֶה, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

נחרי אפרסמון

נִזוֹן מִמְזוֹנוֹת שֶׁל שָׂאֵר בְּנֵי-אָדָם, רַק מִמְזוֹנוֹת דְּקִים (פְּגוֹן הֶלֶב, כְּדִי שְׁלֹא יִתְגַּשֵּׁם
 שְׂכָלוֹ), וְאִישׁ כְּזֶה רָאוּי לְמִלְךָ, אֲךָ לֹא מֵצְאוּ תַכְף אִישׁ כְּזֶה, שְׁלֹא יִהְיֶה נִזוֹן
 מִמְזוֹנוֹת שֶׁל שָׂאֵר בְּנֵי-אָדָם, וּבָחֲרוּ לָהֶם לְפִי שְׁעָה אִישׁ עֹשִׂיר, שֵׁישׁ לוֹ שִׁפְעַת
 מְזוֹנוֹת הַרְבֵּה, עַד אֲשֶׁר יִמְצְאוּ אִישׁ כְּרִצּוֹנָם, דְּהִינּוּ שְׁלֹא יִהְיֶה נִזוֹן וְכוּ'
 כַּנ"ל, וּלְפִי שְׁעָה עֹשִׂי אֶת הָעֹשִׂיר לְמִלְךָ, עַד אֲשֶׁר יִמְצְאוּ אִישׁ כַּנ"ל, אֲזִי
 יֵרֵד הָעֹשִׂיר מִן הַמְּלוּכָה, וַיִּקְבְּלוּ אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ לְמִלְךָ. וּבָחֲרוּ לָהֶם אֶרֶץ
 גּוֹרְמַת לְזֶה, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם. זֶה מֵה שְׁמֻצוֹי הַיּוֹם כֹּל מִינֵי תְּמָהוֹנִיִּים,
 שְׂאִינָם רוֹצִים לֶאֱכֹל מֵה שְׂפָלָם אוֹכְלִים, אֲלֵא הֵם צְרִיכִים לֶאֱכֹל דְּבָרִים
 טְבָעִיִּים, וְכֹל-כֶּף נִכְנָסוּ בְּשִׁטּוֹת זוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לָהֶם שֶׁזוֹ הַתְּכִלִּית לֶאֱכֹל רַק
 דְּבָרִים טְבָעִיִּים, וְכֹל-כֶּף נִכְנָסוּ בְּזֶה, עַד שֶׁמִּתְחִזְקִים בַּדְּעָה שְׁמִי שְׂאוֹכֵל
 דְּבָרִים אֲחֵרִים, הוּא מְאַבֵּד עֲצָמוֹ לְדַעַת. וְהַקְּלֵפָה הַזֹּאת הוֹלֵכֶת וּמִתְפַּשֵּׁטת מְאֹד
 בְּעוֹלָם, וְאֲנָשִׁים חוֹשְׁבִים שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִחִיו יוֹתֵר בְּאַרְיִכוֹת יָמִים, וְיוֹתֵר
 בְּרִיאִים, וְלִכֵּן אֵינָם אוֹכְלִים בְּשׂוֹר וְדָגִים, אֲלֵא מִן הַצּוֹמֵת, וּבִקְאֵת אֵינן לָךְ
 עוֹד שְׁטוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזוֹ, כִּי אִם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַתִּירָה לָנוּ לֶאֱכֹל בְּשׂוֹר
 וְדָגִים, אֲסוּר לִהְיוֹת יוֹתֵר חֲכָם מִהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֹל אֵלּוֹ הַתְּמָהוֹנִיִּים, שֶׁהֵם
 מִפְּרָסְמִים שְׁצָרִיף לֶאֱכֹל רַק דְּבָרִים טְבָעִיִּים וְצִמְחִים וְכוּמָה, הֵם אֵינָם אֲלֵא

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שִׁיפֹת־תֹּאֵר רְאוּיָה לְמֶלֶךְ, כִּי עָקַר
הַתְּכָלִית, שִׁיחִיָּה הָעוֹלָם מִיִּשְׁב, כִּי לָזָה
נִבְרָא הָעוֹלָם, וּמֵאַחַר שִׁיפֹת־תֹּאֵר מְעוֹרְרַת תֵּאָוֶה זֹו
לְיִשׁוּב הָעוֹלָם, נִמְצָא שֶׁהִיא מְבִיאָה אֶל הַתְּכָלִית, עַל־כֵּן
יִפֹת־תֹּאֵר רְאוּיָה לְמֶלֶךְ, וּבַחֲרוּ לָהֶם יִפֹת־תֹּאֵר וּמְלָכָה
עֲלֵיהֶם, וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לָזָה, וְהִלְכוּ וַיִּשְׁבוּ שֵׁם:

נַחְרֵי אֶפְרָסִמוֹן

הַמְתַּמְיָהִים, כִּי זֶה לֹא מַעֲלָה וְלֹא מוֹרִיד אִם אוֹכְלִים רַק מִן הַצּוֹמֵחַ, הָעָקַר
מֵה שְׂאֵדֶם צְרִיף לְשֹׁמֵר, לְאָכַל רַק מֵאֲכָלִים כְּשָׂרִים וּכְרִיאִים. וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל
(לְקוּשִׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב), שְׂדֵיָקָא בְּעַת הָאֲכִילָה יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת יְחוּד בֵּין
קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וְשִׁכְנִתִּיה, וְזֶה (רוּת ב, יד): "לַעֲת הָאֲכָל גְּשֵׁי הַלֵּם", הֵינּוּ
בְּעַת אֲכִילָה יְכוּל לִהְיוֹת יְחוּד בֵּין קִדְשָׁא בְרִיף הוּא וְשִׁכְנִתִּיה, הָעָקַר שִׁיחִיָּה
בְּרוּר הַמֵּאֲכָלִים, הֵינּוּ לִהְזָהָר מְאֹד בְּכִשְׂרוֹת הַמֵּאֲכָלִים, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהַתְּמָהוּנִים
מִפְרָסְמִים לְכָלֶם, כִּי הַכֹּל הִבֵּל וּרְעוּת רוּחַ.

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שִׁיפֹת־תֹּאֵר רְאוּיָה לְמֶלֶךְ, כִּי עָקַר הַתְּכָלִית שִׁיחִיָּה
הָעוֹלָם מִיִּשְׁב, כִּי לָזָה נִבְרָא הָעוֹלָם, וּמֵאַחַר שִׁיפֹת־תֹּאֵר מְעוֹרְרַת תֵּאָוֶה זֹו
לְיִשׁוּב הָעוֹלָם, נִמְצָא שֶׁהִיא מְבִיאָה אֶל הַתְּכָלִית, עַל־כֵּן יִפֹת תֹּאֵר רְאוּיָה
לְמֶלֶךְ, וּבַחֲרוּ לָהֶם יִפֹת־תֹּאֵר וּמְלָכָה עֲלֵיהֶם, וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרְמַת לָזָה,
וְהִלְכוּ וַיִּשְׁבוּ שֵׁם; זֶה כָּלֵל תֵּאָוֶת נְאוּף שֶׁנִּכְנָסָה בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם, שְׂעוּשִׁים
כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל תֵּאָוֶת נְאוּף, לְהַגְדִּיל בְּעוֹלָם אֶת הַתֵּאָוֶה
הַזֶּה, וּבַחֲרִים יִפֹת תֹּאֵר לְמֶלֶכָה, הַכֹּל כְּדֵי לְהַגְדִּיל אֶת תֵּאָוֶת נְאוּף, וּבָזָה
עוֹסְקִים תְּמִיד אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְכֹל מִחֲשַׁבְתֶּם — אִיף לְהַחֲדִיר אֶת הַתֵּאָוֶה
הַזֶּה. וּכְעֵין שְׂאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (מְגִלָּה יב:), כְּשִׁישְׂרָאֵל אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין,
מִתְּחִילִין בְּדַבְרֵי תוֹרָה וּבְדַבְרֵי תִשְׁבָּחוֹת. אֲבָל אֲמוֹת הָעוֹלָם שְׂאוֹכְלִין
וְשׁוֹתִין, אֵין מִתְּחִילִין אֶלָּא בְּדַבְרֵי תִפְלוֹת. וְכֵן בְּסַעֲדַתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשַׁע, הִלְלוּ
אוֹמְרִים מְדִיוֹת נְאוּת, וְהִלְלוּ אוֹמְרִים פְּרָסִיוֹת נְאוּת; וַיֵּשׁ בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם

בַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שְׁעַקֵּר הַתְּכָלִית הוּא הַדְּבוּר, כִּי
מוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה הוּא הַדְּבוּר,
וּמֵאַחַר שֶׁזֶה עֵקֶר הַיִּתְרוֹן שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, עַל־כֵּן זֶהוּ עֵקֶר
הַתְּכָלִית. עַל־כֵּן בִּקְשׂוּ לָהֶם אִישׁ דְּבָרָן, שִׁיְהִיָּה בַּעַל־
לְשׁוֹן, שְׂיִדַע כַּמָּה לְשׁוֹנוֹת וַיִּרְבֶּה לְדַבֵּר תְּמִיד, כִּי אִישׁ
כִּזָּה הוּא אֵצֶל הַתְּכָלִית. וְהָלְכוּ וּמִצְאוּ אִישׁ צְרַפְתִּי
מִשְׁגָּע, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר לְעַצְמוֹ, וּשְׂאֵלוּהוּ אִם יוֹדַע
לְשׁוֹנוֹת, וְהָיָה יוֹדַע כַּמָּה לְשׁוֹנוֹת, וְאִישׁ כִּזָּה בּוֹדֵאֵי

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שֶׁהִכְנִיסוּ אֶת עַצְמָם כָּל־כֶּף בְּתַאֲוָה זוֹ, עַד שֶׁעוֹשִׂים מִזֶּה עֶסֶק גָּדוֹל,
 וּמַחְדִּירִים וּמְכַנְיָסִים אֶת זֶה בְּהַמּוֹן־עַם, וְעוֹשִׂים מִזֶּה עֵקֶר, עַד שֶׁבָּנִי אָדָם
 וּבִפְרָט הַנֶּעֱרַר מְכוּרִים לָזֶה, וְאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְצֵאת מִתַּאֲוָה זוֹ, וְהֵם מְדַפְּסִים
 כָּל מֵינֵי חֲבוּרִים שֶׁל גְּבוּל פֶּה, שְׂקוּץ, תַּעוּב וְזֵהוּם, וּתְמוּנוֹת תּוֹעֵבָה, הַכֵּל
 לְתַפֵּס אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּרִשְׁתָּם הַטְּמְאָה, וְכָל־כֶּף נִכְנָסוּ בָּזֶה, עַד שֶׁקָּשָׁה
 וְכַבֵּד מְאֹד לְצֵאת מִזֶּה לְמִי שֶׁנִּפְלַ בְּמַלְכֻדַת שְׁלָהֶם, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, כִּי־דוּעַ
 וּמְפָרְסֵם דָּבָר זֶה בְּכָל הַדּוֹרוֹת, וּבִפְרָט בְּדוֹרוֹת אֱלוֹ, שֶׁהִתְפַּשְׁטוּ כָּל הַמְּגוּלִים
 וְהַמְּשַׁקְצִים וְהַמְּזוּהָמִים בְּתַאֲוָה זוֹ, שֶׁהֵם מְפִיצִים כָּל מֵינֵי זָבָל וְלִכְלוּף, עֵרֶם,
 שְׂקוּץ וְתוֹעֵבָה, כְּדִי לִלְכֹד בָּהֶם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִהְיוֹת שִׁלְמֵם בְּפָגַם הַבְּרִית,
 רַחֲמָנָא לִישְׁלָן. וַיֵּשׁ לָהֶם אֶפְלוּ מְקוֹמוֹת וְעִירוֹת, שֶׁשֵּׁם הַתְּלַקְטוּ כָּל הַנוֹאֲפִים
 וְהַמְּשַׁקְצִים וּמִתְעַבִּים, שֶׁמְסַגְּלִים לְכָל תּוֹעֵבוֹתֵיהֶם.

בַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שְׁעַקֵּר הַתְּכָלִית הוּא הַדְּבוּר, כִּי מוֹתֵר הָאָדָם מִן
הַבְּהֵמָה הוּא הַדְּבוּר, וּמֵאַחַר שֶׁזֶה עֵקֶר הַיִּתְרוֹן שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, עַל־כֵּן זֶהוּ עֵקֶר
הַתְּכָלִית, עַל־כֵּן בִּקְשׂוּ לָהֶם אִישׁ דְּבָרָן, שִׁיְהִיָּה בַּעַל לְשׁוֹן, שְׂיִדַע כַּמָּה
לְשׁוֹנוֹת, וַיִּרְבֶּה לְדַבֵּר תְּמִיד, כִּי אִישׁ כִּזָּה הוּא אֵצֶל הַתְּכָלִית. וְהָלְכוּ וּמִצְאוּ
אִישׁ צְרַפְתִּי מִשְׁגָּע, שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר לְעַצְמוֹ, וּשְׂאֵלוּהוּ אִם יוֹדַע לְשׁוֹנוֹת,

השיג התכלית (לפי דעתם הנבוכה), מאחר שהוא בעל-לשון, שיודע כמה לשונות ומדבר הרבה מאד, פי הוא מדבר אפלו לעצמו, על-פן הוטב בעיניהם איש הזה, וקבלו אותו למלה, ובחרו להם ארץ גורמת לענין שלהם, והלכו וישבו שם עם מלכם, ובודהאי הנהיג אותם בדרך הישר:

נהרי אפרסמון

היה יודע כמה לשונות, ואיש פנה בודאי השיג התכלית (לפי דעתם הנבוכה), מאחר שהוא בעל-לשון, שיודע כמה לשונות, ומדבר הרבה מאד, פי הוא מדבר אפלו לעצמו, על-פן הוטב בעיניהם איש הזה, וקבלו אותו למלה, ובחרו להם ארץ גורמת לענין שלהם, והלכו וישבו שם עם מלכם, ובודהאי הנהיג אותם בדרך הישר. ובאמת הטעות שלהם נובעת, פי את הדבור צריכים לנצל רק לדבר אליו יתברך, ולהרבות בתפלה ובקשה ושיחה בינו לבין קונו, שזה היסוד של בר ישראל, שצריך לשמר מאד על דבורו, ולא להפקירו, ולדבר כל אשר עם לבבו, פי כל הצרות שבני אדם סובלים, זה רק מחמת שהפקירו את הדבור, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן לח) על הפסוק (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו", שכל הרוח סערה שנעשה במחו של אדם, הוא רק על-ידי דבורו שמפקירו. פי באמת אם האדם היה שומר על הדבור שלו, והיה מדבר רק אליו יתברך, על-ידי-זה היה זוכה לישוב הדעת נפלא מאד, פי כל הצרות שנגרמות לאדם, זה רק מחמת רבוי הדבור, שמדבר כל העולה על רוחו, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פסחים קיג): הפך בנבלתא ולא תהפך במלי; הינו יותר טוב להפך בנבלה שמסרת, מלהפך במלים ודבורים. ואמרו (אבות פ"ק א'): וכל המרבה דברים מביא חטא; שזה רק גורם צרות לאדם, פי אין עוד דבר שמוריד את האדם ממדרגתו כמו הדבור, שמדבר כל העולה על רוחו. ואמר החכם: "ממופתי החכמים מעוט הדברים, וממופתי הסכלים רב הדברים"; וכך אמרו חכמינו הקדושים (פסחים צט): יפה שתיקה לחכמים, קל וחמר

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שֶׁעָקַר הַתְּכֵלִית הוּא שְׂמֻחָה, כִּי

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְטַפְּשִׁים, שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יז, כח): "אֲוִיל מִחֲרִישׁ חָכָם יִחְשָׁב"; וְלִהְפֹּךְ כְּשֶׁאָדָם מְרַבֵּה לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אָז הוּא יָכוֹל לְהִגִּיעַ לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. וְכַמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק'), שֶׁכָּל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נִפְלְאָה מְאֹד, לֹא הִגִּיעוּ לְמְדַרְגָתָם, אֲלָא עַל-יְדֵי שֶׁהִרְבוּ לְהִשְׁתִּיחַ וּלְסַפֵּר אֶת כָּל אֲשֶׁר עִם לְבָבָם עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְתַפְס רַבְּנּוּ ו"ל "צְרַפְתִּי מִשְׁגַּע", כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ, שֶׁהַצְּרַפְתִּים הֵם מְרַבִּים בְּדַבּוּר יוֹתֵר מִכָּל הָאֲמוֹת, וְכָל סִגְנוֹן דְּבוּרָם הוּא בְּאֶפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי, בְּאֶפֶן מְשֻׁנָּה בְּיוֹתֵר, יוֹתֵר מִכָּל הָאֲמוֹת [וּבְאֲמַת רוֹאִים שֶׁדִּיקָא בְּכַתְּהָ זֶה שֶׁבְּחֵרוֹ, שֶׁהַעֲקָר הוּא הַדְּבּוּר, הַדְּגִישׁ רַבְּנּוּ ו"ל אֶת הַלְּשׁוֹן הַזֶּה], וּבּוֹדָאֵי הַנְּהִיג אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר. וְהַעֲגִיב הוּא עַל-פִּי דְּבַרֵי רַבְּנּוּ ו"ל (חיי-מוהר"ן, סימן תלח), כִּי הַדְּבּוּר יֵשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וּבְאֲמַת רוֹאִים, שֶׁכָּל הַשְּׂקָרְנִים וְהַצְּבוּעִים וְהַרְמָאִים, הֵם הַמְּשַׁתְּמָשִׁים עִם הַדְּבּוּר בְּיוֹתֵר, וּמְשַׁתְּדִלִים לַעֲשׂוֹת לְאָדָם שְׂטִיפַת מַח, עַד שֶׁכָּל כַּחַם הַטְּמָא זֶה רַק עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר, וְכָל מִשְׁגַּע שְׂרוּצָה לְמַכּוֹר אֶת דְּמִיוֹנוֹ, הוּא מְשַׁתְּמֵשׁ עִם הַדְּבּוּר לְשַׁכְּנַע אֶת בְּנֵי אָדָם לְקַנּוֹת אֶת שְׂטוּתוֹ. וְלִכֵּן רוֹאִים, שֶׁכָּל מִינֵי מִשְׁגַּעִים, מִיֵּנִים וְכוּפְרִים, זְדִים וְאֶפִיקוֹרְסִים, מְשַׁתְּמָשִׁים הַרְבֵּה עִם הַדְּבּוּר, לְשַׁכְּנַע אֶת בְּנֵי אָדָם שֶׁיִּלְכוּ אַחֵר שְׂטוּתָם וְהִבְלִיחֵם, וּבּוֹדָאֵי אִישׁ מִשְׁגַּע כְּזֶה מְנַהִיג אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר כְּפִי דְּמִיוֹנוֹ, אוֹי לְמִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחֲרֵיהֶם; כִּי בְּאֲמַת אִם לֹא מְגַלִּים עִם הַדְּבּוּר אֶת אֲמַתַּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, צְרִיכִים לְדַעַת אֲשֶׁר הַכָּל הֵבֵל וְרַעוּת רִיחַ וְשֶׁקֶר גְּדוֹל מְאֹד, וְלִכֵּן דִּיקָא בְּכַתְּהָ זֶה, הַדְּגִישׁ רַבְּנּוּ ו"ל, שֶׁהַצְּרַפְתִּי הַמִּשְׁגַּע בּוֹדָאֵי הַנְּהִיג אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיֶּשֶׁר, אוֹי לוֹ לְמִי שֶׁהוֹלֵךְ אַחֵר מִשְׁגַּע שְׂמֻנְסָה לְשַׁכְּנַע אוֹתְךָ עִם שְׂטִיּוּתִי. וְכָלֵל זֶה תְּמִיד תִּזְכּוֹר לְפָנֶיךָ, כִּי אִם לֹא מְגַלִּים עִם הַדְּבּוּר אֶת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, הַכָּל לִיצִי לִיצְנוּת, וְצְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִהָאָדָם הַזֶּה, כִּי הוּא יוֹלִיךְ אוֹתְךָ שׁוֹלֵל.

כַּת אַחֲרַת אָמְרוּ, שֶׁעָקַר הַתְּכֵלִית הוּא שְׂמֻחָה, כִּי כְּשֶׁנּוֹלָד בֶּן שְׂמֻחִים,

כְּשֵׁנוּלָד בֶּן שְׁמַחִים, כְּשֵׁישׁ חֲתָנָה שְׁמַחִים, כְּשֶׁבּוֹבְשִׁים
 אֵיזָה מְדִינָה שְׁמַחִים. נִמְצָא שְׁתַּכְלִית הַכֹּל הוּא שְׁמַחָה.
 עַל-כֵּן בְּקִשׁוֹ אִישׁ שְׁיִהְיֶה שְׁמַח תָּמִיד, נִמְצָא שֶׁהוּא אֵצֶל
 הַתַּכְלִית וְהוּא יִהְיֶה מְלָךְ עֲלֵיהֶם. וְהָלְכוּ וּמְצָאוּ שֶׁהִיא
 הוֹלֶךְ עָרֵל אֶחָד בְּכַתְנַת בְּזוּי כְּדָרְכּוֹ, וְנָשָׂא פְּלַעְשִׁיל
 (בְּקִבּוּק) יִין-שָׂרָף, וְהָלְכוּ אַחֲרָיו כַּמָּה עָרְלִים. וְזֶה הָעָרֵל
 הָיָה שְׁמַח מְאֹד (כִּי הָיָה שְׂכּוֹר מְאֹד) וְרָאוּ שֶׁזֶּה הָעָרֵל הוּא
 שְׁמַח מְאֹד, וְאִין לוֹ שׁוֹם דְּאָגָה, עַל-כֵּן הוּטַב בְּעֵינֵיהֶם
 הָעָרֵל הַזֶּה, כִּי הִשִּׁיג אֶת הַתַּכְלִית, שֶׁהוּא שְׁמַחָה, וְקִבְּלוּ
 אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וּבִנְדָאֵי הִנְהִיג אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׂרָאֵל,
 וּבְחָרוּ לָהֶם אָרֶץ גּוֹרְמַת לְעַנְיָן שְׁלָהֶם, דְּהִינּוּ מְקוּם
 כְּרָמִים (וְכִיּוּצָא), שְׁיִהְיוּ עוֹשִׂין יִין וּמַהֲחַרְצָנִים יִהְיוּ עוֹשִׂין
 יִין-שָׂרָף, וְלֹא יֵלֶךְ שׁוֹם דְּבַר לְאַבּוּד, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַתַּכְלִית
 אֵצֶלֶם לְשִׁתּוֹת וְלִהְשִׁתְּכֶר וְלִהְיוֹת שְׁמַח תָּמִיד, אֲתֵּי-עַל-פִּי

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

כְּשֵׁישׁ חֲתָנָה שְׁמַחִים, כְּשֶׁבּוֹבְשִׁים אֵיזָה מְדִינָה שְׁמַחִים, נִמְצָא, שְׁתַּכְלִית הַכֹּל
 הוּא שְׁמַחָה, עַל-כֵּן בְּקִשׁוֹ אִישׁ שְׁיִהְיֶה שְׁמַח תָּמִיד, נִמְצָא שֶׁהוּא אֵצֶל
 הַתַּכְלִית, וְהוּא יִהְיֶה מְלָךְ עֲלֵיהֶם. וְהָלְכוּ וּמְצָאוּ שֶׁהִיא הוֹלֶךְ עָרֵל אֶחָד
 בְּכַתְנַת בְּזוּי כְּדָרְכּוֹ, וְנָשָׂא פְּלַעְשִׁיל [בְּקִבּוּק] יִין-שָׂרָף, וְהָלְכוּ אַחֲרָיו כַּמָּה
 עָרְלִים, וְזֶה הָעָרֵל הָיָה שְׁמַח מְאֹד (כִּי הָיָה שְׂכּוֹר מְאֹד), וְרָאוּ שֶׁזֶּה הָעָרֵל הוּא
 שְׁמַח מְאֹד, וְאִין לוֹ שׁוֹם דְּאָגָה, עַל-כֵּן הוּטַב בְּעֵינֵיהֶם הָעָרֵל הַזֶּה, כִּי הִשִּׁיג
 אֶת הַתַּכְלִית שֶׁהוּא שְׁמַחָה, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וּבִנְדָאֵי הִנְהִיג אוֹתָם
 בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׂרָאֵל. וּבְחָרוּ לָהֶם אָרֶץ גּוֹרְמַת לְעַנְיָן שְׁלָהֶם, דְּהִינּוּ מְקוּם כְּרָמִים
 (וְכִיּוּצָא), שְׁיִהְיוּ עוֹשִׂין יִין, וּמַהֲחַרְצָנִים יִהְיוּ עוֹשִׂין יִין-שָׂרָף, וְלֹא יֵלֶךְ שׁוֹם
 דְּבַר לְאַבּוּד, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַתַּכְלִית אֵצֶלֶם לְשִׁתּוֹת וְלִהְשִׁתְּכֶר, וְלִהְיוֹת שְׁמַח

שְׂאִין שׁוּם שְׂיָכוֹת וְעִנְיָן לְשִׁמְחָתָם, כִּי אֵין לָהֶם כָּלֵל עַל
 מַה לְשִׁמְחָה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן זֶה הָיָה עֵקֶר הַתְּכֵלִית אֶצְלָם
 לְהִיּוֹת שְׂמִיחַ תָּמִיד עַל לֹא דָבָר, וּבְחֵרוֹ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרָמַת
 כַּנִּל, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

תָּמִיד, אֶף־עַל־פִּי שְׂאִין שׁוּם שְׂיָכוֹת וְעִנְיָן לְשִׁמְחָתָם, כִּי אֵין לָהֶם כָּלֵל עַל
 מַה לְשִׁמְחָה, אֶף־עַל־פִּי־כֵן זֶה הָיָה עֵקֶר הַתְּכֵלִית אֶצְלָם, לְהִיּוֹת שְׂמִיחַ תָּמִיד
 עַל לֹא דָבָר. וּבְחֵרוֹ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרָמַת כַּנִּל, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם; כִּי הֵנָּה יְדוּעַ,
 אֲשֶׁר אֵין דָּבָר יוֹתֵר גְּדוֹל מִלְּהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה, כְּמוֹ שְׂאֵמֵר רַבֵּנוּ ז"ל
 (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן כ"ד), שְׂמִצּוֹה גְּדוֹלָה לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד,
 וְתִכְרָף־וּמִיד כְּשֶׁאָדָם רוֹצֵה לְעַבֵּד אֶת הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, עֲבָרָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁהוּא
 בְּעֵצְבוֹת. וְאָדָם צָרִיף לְהִתְגַּבֵּר לְהִרְחִיק אֶת הָעֵצְבוֹת וְהִמָּרָה שְׁחוּרָה בְּכָל
 כּוֹחוֹ, כִּי עֵקֶר הַתְּכֵלִית הוּא רַק שְׂמִיחָה. וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי מוֹהַר"ם ז"ל
 (לְקוּטֵי־הַלְכוֹת, תְּפִלָּה הַלְכָה ד', אוֹת ח'), כִּי שְׂמִיחָה דְקַדְשָׁה הִיא בְּנֻדָּא דְדָבָר גְּדוֹל
 מְאֹד, דְּהֵינּוּ לְשִׁמְחָה בְּהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, שְׁנֵיהֶם עֵקֶר שְׁלֵמוֹת
 הָעֲבוּדָה. כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים כח, מז): "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת הַיְוָ"ה אֱלֹהֶיךָ
 בְּשִׁמְחָה"; כִּי שְׂמִיחָה דְקַדְשָׁה הִיא הַנְּקֻדָּה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל כָּל הַמִּצְוּוֹת, כְּמוֹ
 שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים יט, ט): "פְּקוּדֵי הַיְוָ"ה יִשְׂרָאֵל מְשִׁיחֵי לֵב"; כִּי הָעֵקֶר הוּא
 לְזִכּוֹת לְשִׁמְחָה בְּהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (שָׁם קד, לד): "אֲנֹכִי אֶשְׂמַח
 בַּהַיְוָ"ה"; וְכַמוֹ שְׁפָתוֹב (שָׁם לג, כא): "כִּי בּוֹ יִשְׂמַח לְבַנּוֹ וְכוּ', וְכַתִּיב (שָׁם
 מג, ד): "וְאֵבֹאֶה וְכוּ' אֶל אֵל שְׂמִיחַת גִּילִי", וְכַתִּיב (שָׁם לב, יא): "שְׂמַחוּ
 בַּהַיְוָ"ה וְגִילוּ צְדִיקִים", וְכַתִּיב (שָׁם צג, א): "ה' מְלֶךְ תִּגְל הָאָרֶץ וְכוּ'
 "יִשְׂמַחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגְל הָאָרֶץ וְכוּ'. וְעַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ (קַהֲלַת ח, טו):
 "וְשִׁבְחָתִי אָנִי אֶת הַשְּׂמִיחָה אֲשֶׁר אֵין טוֹב לְאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כִּי אִם לְאָכַל
 וְלִשְׂתּוֹת וְלִשְׂמוֹחַ"; וְדַרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְדֻרַשׁ אַגְדָּה): לְאָכַל וְלִשְׂתּוֹת
 וְלִשְׂמִיחָה — בְּשִׁבְחוֹת וְיָמִים טוֹבִים. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שִׁבְחַת ל): עַל
 הַפְּסוּק (קַהֲלַת ח, טז): "וְשִׁבְחָתִי אָנִי אֶת הַשְּׂמִיחָה" — שְׂמִיחָה שֶׁל מִצְוָה,
 (קַהֲלַת ב, ב): "וְלִשְׂמִיחָה מַה זֶה עֲשֵׂה" — זֶה שְׂמִיחָה שְׂאִינָה שֶׁל מִצְוָה.

ללמדך שאין שכינה שורה — לא מתוך עצבות, ולא מתוך עצלות, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך שיחה, ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר (מלכים ב' ג, טו): "ועתה קחו לי מנגן, והיה כנגן המנגן, ותהי עליו יד הוי"ה"; כי באמת מי שהוא בכלל האמונה הקדושה האמתית, יש לו לשמח כל ימיו בכל עת ובכל רגע, כשיזכיר לעצמו הטובה והחסד הנפלא, שעשה השם יתברך עמנו, על-ידי משה רבנו, עליו השלום, אשר פתח את עינינו, והמשיך עלינו את האמונה הקדושה, להאמין בהשם יתברך ובמשה עבדו, לקיים תורתו ומצוותיו הקדושות בכל יום. אשר אפלו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון. כמאמרם ז"ל (ברכות נו). על פסוק (שיר השירים ד, ג): "כפלח הרמון רקתך", מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה מלאים מצוות כרמון; וכלנו מאמינים באלקים חיים ומלך עולם, חי לעד וקיים לנצח, אדון כל לעילא מן כלא, ולית לעילא מניה, יתברך שמו בפי כל חי לנצח. ואי אפשר לבאר בכתב ובעל-פה עצם השמחה הזאת, כי לגדלתו אין חקר. כי השמחה הזאת היא לכל חד כפום מה דמשער בלביה, בסוד (משלי לא, כג): "נודע בשערים בעלה", ואמרו בזהר (וירא קג): כל חד לפום מה דמשער בלביה; ומהשמחה הקדושה הזאת כשנפגמת, חס ושלום, מזה נשתלשל הטעות של הכת, שבחרו בהשמחה של הוללות ושכרות, שעל זה נאמר (קהלת ב, ב): "ולשמחה מה זה עשה" — זו שמחה שאינה של מצוה (שבת ל:), אלא שכרות והוללות בעלמא, כמו שרואים היום, אחד שלוקח סמים, ורוקד ומשתולל, או ששותה תמיד לשכרה וכדומה, אדם זה איננו שמח, אלא מלא עצבות ומרירות ודכאון, אלא כדי לברח מהמציאות, הוא לוקח סמים, או לוקח את עצמו לשתייה ומשתולל, ובגיי-אדם חושבים שהוא שמח, ובאמת אין לה עוד אדם כל-כך ממרמר ועצוב כמו השכור הזה, או המסמם הזה, ובן אדם כזה לוקחים למלך, [וגם כאן אומר רבנו ז"ל: וכוונתי הנהיג אותם בדרך הישר, כאומר אל מה שכור כבר יכול להביא אותך... ולצערנו הרב, אנחנו רואים, שרב בני אדם מטעים את עצמם, ורואים באיזה מקום שכור ששמח, אפלו שהוא ערל עם כתנת קרועה, אבל הוא שמח, אזי כלם רצים אחריו, וחושבים שזו התכלית, ושוכחים שעקר השמחה האמתית, שהיא התכלית הנצחית זה רק כשזוכים לקיים את הרצון של הקדוש-ברוך-

**כַּת אַחֲרַת אֲמָרוּ, שְׁעָקָר הוּא חֲכָמָה, וּבִקְשׁוּ לָהֶם חָכְם
גְּדוֹל וְעָשׂוּ אוֹתוֹ מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וּבִקְשׁוּ לָהֶם
אֶרֶץ גּוֹרָמַת לְחֲכָמָה, וְהָלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם:**

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הוא וללמד תורה, כמאמרם ו"ל (קהלת רבה, פרשה ח', סימן יז): כל אכילה ושתייה שנאמר במגילה הזאת (קהלת), בתורה ובמעשים טובים הכתוב מדבר, אמר רבי יונה, בנין אב שבכללן, שנאמר (קהלת ח, טו): "והוא ילונו בעמלו ימי חייו", אל תקרי "בעמלו" אלא בעולמו — בעולם הזה, "ימי חייו" — לקבר, וכי יש מאכל ומשקה בקבר, שמלוין את האדם לקברו? אלא אלו תורה ומעשים טובים שעושה האדם. הרי שלך לפניך, שעקר השמחה הוא רק כשזוכים לעשות את רצונו יתברך, ושאר השמחות הכל הבל ורעות רוח. ולכן זה היה הפגם של כת השמחה, שלקחו לעצמם אחד שכור והלכו אחריו, וחשבו שהשכור והמסמם יוליכם אל דרך הישר.

כַּת אַחֲרַת אֲמָרוּ, שְׁעָקָר הוּא חֲכָמָה, וּבִקְשׁוּ לָהֶם חָכְם גְּדוֹל, וְעָשׂוּ אוֹתוֹ מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם, וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרָמַת לְחֲכָמָה וְהָלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם; כִּי בְּאֵמַת חֲכָמָה דִּקְדָּשָׁה אֵין לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, כְּשֶׁאָדָם מַחְדִּיר בְּעַצְמוֹ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם תְּכֵלִית אַחֲרַת רַק לְהַפִּירוֹ יִתְבָּרֵךְ, שְׂרַק זֹו נִקְרְאָת חֲכָמָה, כְּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנֵי ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לה), שְׁעָקָר הַחֲכָמָה אֵינָה אֶלָּא חֲכָמַת אֱלֻקוֹת, וְזֵה בְּאֵמַת נִקְרְאָת חֲכָמָה, שְׁאָדָם מִפְּחַד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, שְׁזֵה (דברי-הימים-א' טז, ל): "חילו מ'לפניו כ'ל ה'אָרֶץ" — רָאשֵׁי תְבוֹת: חֲכָמָה, כִּי עָקָר הַחֲכָמָה הוּא רַק לְרַעַד וּלְפַחַד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, וּמוּבָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְתָּ ו"ל (לקוטי-הלכות, תפלה, הלכה ד', אות ט'), כִּי בּוֹדָאֵי הוּא אֵמַת, שְׁחֲכָמָה דִּקְדָּשָׁה יִקְרָה מְאֹד, כִּי כָּל הַבְּרִיאָה הִיְתָה עַל-יַדֵּי הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תהלים קד, כד): "כָּלֶם בְּחֲכָמָה עָשִׂיתָ"; וְהַחֲכָמָה הִיא חֵיּוֹת הַכָּל, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (קהלת ז, יב): "הַחֲכָמָה תַּחֲיָה"; אֲבָל עָקָר הַחֲכָמָה הִיא לִירְאָה אֵת ה', וְלַעֲבֹד אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תהלים קיא, י): "רָאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת הַגּוֹיָה"; כִּי עָקָר אֵמַתַּת הַחֲכָמָה הוּא לְדַעַת שְׂרַחוּקָה מִמֶּנּוּ הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (קהלת ז, כג):

"אמרתי אֲחַכְמָה וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי", וְכַמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ו'ל' (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פג), שְׁעַקֵּר הַחֲכָמָה, שְׁיִשְׁכִּיל שְׂרַחוּקָה מִמֶּנּוּ הַחֲכָמָה. כִּי בְּאַמַת (משלי כא, ל): "אִין חֲכָמָה וְאִין תְּבוּנָה וְאִין עֲצָה לְנִגְדַּי הַיּוֹנִי"ה"; וְעַקֵּר הַחֲכָמָה הָאֲמַתִּית הוּא: מִי שְׂזוּכָה לְשֹׁכֵל הָאֲמַת, לְהַבִּין וּלְהַשְׁכִּיל הָאֲמַת, שְׁהַעֲקֵר הוּא לְעַבֵּד אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּר, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זִכָּה לְעַקֵּר הַחֲכָמָה הָאֲמַתִּית, דְּהִינּוּ לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּאַמוּנָה שְׁלָמָה בְּאַמַת, שְׂזָה עַקֵּר הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ירמיה ט, כב): "אַל יִתְהַלֵּל חָכֵם בְּחַכְמָתוֹ" וְגו', "כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל, הַשֶּׁכֶל וְיִדַע אוֹתִי". וְכָתִיב (משלי א, ז): "יִרְאֵת הַיּוֹנִי"ה רֵאשִׁית דַּעַת"; אֲכַל מִי שְׂחַכְמָתוֹ מְרַבָּה מִמַּעֲשָׂיו, מִכָּל שְׂפִן הַכּוֹפְרִים לְגַמְרֵי בְּמַצּוֹת מַעֲשִׂיּוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עֲלֵיהֶם נֹאמֵר (ירמיה ח, ט): "הִנֵּה בְּדַבֵּר הַיּוֹנִי"ה מְאֹסוֹ, וְחַכְמַת מָה לָּהֶם"; כִּי אִין שְׁטוֹת וְשִׁגְעוֹן יוֹתֵר מְזָה, כְּשֹׁאֲדָם יְלוּד אִשָּׁה, קְרוּץ מַחֲמֵר, רוּצָה לְחַקֵּר וּלְהַשִּׁיג בְּשִׁכְלוֹ דְרַכֵּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְרוּצָה לְהִתְחַכֵּם עַל הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְלִידַע טַעְמֵי מַצּוּוֹתָיו עַל-פִּי שִׁכְלוֹ, אוֹ לִידַע דְרַכֵּי הַנְּהַגוּתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל זֶה נֹאמֵר (משלי כו, יב): "רְאִיתָ אִישׁ חָכֵם בְּעֵינָיו תִּקְוָה לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ", וְכָתִיב (ישעיה ה, כא): "הוֹי חַכְמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנִגְדַּי פְּנֵיהֶם נִבְנִים", וְשִׁלְמָה הַמֶּלֶךְ לְרַב חַכְמָתוֹ אָמַר (משלי ל, א): "כִּי בַעַר אֲנֹכִי מֵאִישׁ, וְלֹא בִינַת אָדָם לִי"; וְאַפְלוּ עַל קִצַּת הַטְּעוֹת שְׁטָעָה, וְרָצָה לְהִתְחַכֵּם מְעַט כְּנִגְדַּי תּוֹרַת מֹשֶׁה, הַתְּחַרְט אַחֲרֵי-כֵן מְאֹד, וְאָמַר (משלי ל, ג-ב): "לֹאִיתִיֶּאֱל וְאֲכַל, כִּי בַעַר אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא בִינַת אָדָם לִי, וְלֹא לְמַדְתִּי חֲכָמָה וְדַעַת" וְגו', מִכָּל שְׂפִן וְקַל וְחֲמֵר שְׁאָר אֲנָשִׁים שְׁהֵם טַפְשִׁים גְּמוּרִים, וְרוּצִים לְחַקֵּר בְּדַבְרִים שְׁאִינָם שִׁיכִים אֲלֵיהֶם, כִּי בְּוַדָּאי יִפְלוּ בְּנִפְיָה שְׁאִין לָהּ תְּקוּמָה. וְלִכֵּן חֲכָמָה שְׁאִינָה חַכְמַת אֱלֻקוֹת אִינָה חֲכָמָה כָּלֵל, רַק טַפְשׁוֹת גְּדוּלָה. וְהַכָּלֵל, שְׁעַקֵּר הַחֲכָמָה שְׁיַקְרָה מְאֹד, הִיא רַק יִרְאֵת הַשֵּׁם, שְׁתַּמִּיד שֵׁם לְפָנָי עֵינָיו אֲמַתַּת מַצִּיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְרוּעֵד וּפּוֹחֵד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְכַמוֹ שְׁכָתוּב (תהלים קיא, י): "רֵאשִׁית חֲכָמָה יִרְאֵת הַיּוֹנִי"ה, שְׁכָל טוֹב לְכָל עֲשִׂיהֶם", וְאָמְרוּ עַל זֶה חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֻכּוֹת יז): לְלוּמְדֵיהֶם לֹא נֹאמֵר אֲלֹא לְעוֹשֵׂיהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא זִכָּה לְחַכְמָה הָאֲמַתִּית, דְּהִינּוּ לְדַעַת וּלְהַשִּׁיג אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (דְּבָרִים ד, לט): "וְיִדְעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבוּת אֶל לְבָבְךָ, כִּי הַיּוֹנִי"ה הוּא הָאֱלֻקִּים", שְׂזוֹ הַדַּעַת הַקְּדוּשָׁה אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג, כִּי אִם עַל-יְדֵי תּוֹרָה וּמַצּוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, שְׂזָהוּ

פת אחרת אמרו, שעקר התכלית הוא להשגיח על עצמו באכילה ושתייה, (שקורין "פילוויין"), לגדל האיברים. ובקשו בעל-איברים שיש לו איברים גדולים ומשגיח לגדל האיברים כנ"ל, כי מאחר שיש לו איברים גדולים, יש לו חלק יותר בעולם (כי הוא תופס מקום יותר בעולם) והוא סמוך יותר אל התכלית, כי זהו התכלית לגדל האיברים, על-כן איש כזה ראוי למלך. והלכו ומצאו איש ארץ (שקורין "וויינגיר"), והוטב בעיניהם,

נחרי אפרסמון

סוד חכמת תורתנו הקדושה, שהוא עקר החכמה האמתית, כמו שכתוב (משלי ח, יב): "אני חכמה וגו' אני בינה וגו', ואצל הפת שפחרו, שעקר התכלית הוא חכמה, אצלם נפלה החכמה הזאת דקדשה, עד שאמרו שהחכמות שלהם, שהן חכמות חיצוניות, הם עקר התכלית, אשר על-ידי חכמות כאלו, הם עוקרים עצמן ואת הנמשכין אחריהם מהעולם הזה והעולם הבא, ואין להם שום חיות לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, כי מי שאין לו אמונה, אין לו שום חיים כלל (שיחות-הר"ן, סימן קב), וכמו שכתוב (איוב ה, יג): "לכד חכמים בערמם", שהחכמים נלכדים בחכמתם של עצמם. נמצא, שגם אלו שפחרו בחכמה לתכלית, צריכין גם-כן תקוץ גדול להשיבם מחכמות שלהם אל החכמה האמתית, שהיא תורה ומצוות ומעשים טובים.

פת אחרת אמרו, שעקר התכלית הוא להשגיח על עצמו באכילה ושתייה (שקורין "פילוויין") לגדל האיברים, ובקשו בעל איברים, שיש לו איברים גדולים, ומשגיח לגדל האיברים כנ"ל, כי מאחר שיש לו איברים גדולים, יש לו חלק יותר בעולם (כי הוא תופס מקום יותר בעולם), והוא סמוך יותר אל התכלית, כי זהו התכלית לגדל האיברים, על-כן איש כזה ראוי למלך, והלכו ומצאו איש ארץ (שקורין "וויינגיר"), והוטב בעיניהם, כי הוא בעל איברים,

כִּי הוּא בְּעַל־אֵיבָרִים וְסֻמוֹךְ אֶל הַתְּכָלִית, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמַלְךְ, וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לָזֶה, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם.

וְהִיְתָה כֵּת אַחֲרַת שְׁאֲמָרוּ, שְׁאִין כָּל זֶה תְּכָלִית, רַק עֵקֶר הַתְּכָלִית הוּא רַק לְעַסֵּק בַּתְּפִלָּה לְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ וְלִהְיוֹת עֲנוּ וַיִּשְׁפַּל בְּרַךְ וְכוּ', וּבִקְשׁוּ לָהֶם בְּעַל־תְּפִלָּה

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

וְסֻמוֹךְ אֶל הַתְּכָלִית, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמַלְךְ, וּבִקְשׁוּ לָהֶם אֶרֶץ גּוֹרֶמֶת לָזֶה, וְהִלְכוּ וַיֵּשְׁבוּ שָׁם; כִּי בְּאֵמֶת אֲכִילָה דִקְדָּשָׁה הוּא דָּבָר גְּדוֹל מְאֹד, כִּי אֲדָם צָרִיף לְאָכֵל, כְּדִי שִׁיְהִיָּה לוֹ כַּח לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְגַם יֵשׁ אֲכִילָה שֶׁל מִצְוָה, כְּגוֹן: אֲכִילַת שֶׁבֶת יוֹם טוֹב, וְאֲכִילַת מִצְוָה, וְסַעֲדַת מִצְוָה, כְּגוֹן: בְּרִית מִלָּה וּפְדִיּוֹן הַבֶּן, וּכְגוֹן: חֲתֻנָּה וְסִיּוּם מְסַכֵּת, אֲשֶׁר אֲכִילָה כְּזֹאת הִיא אֲכִילָה דִקְדָּשָׁה. וְרַבְנֵנוּ ו"ל אָמַר (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סב), שְׁדִיָּקָא בְּעַת הָאֲכִילָה יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְיַחֲוֵד קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא וְשְׁכִינְתָּהּ. וְכֵן אָמַר רַבְנֵנוּ ו"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), שְׁבַעַת אֲכִילָה יְכוּלִים לְהַגִּיעַ לְהֶאֱרַת הַרְצוֹן גְּדוֹל מְאֹד, שִׁיְהִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְכֵן אָמַר רַבְנֵנוּ ו"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יט), שְׁבַתוֹף הַמֶּאֱכָל שֶׁהָאָדָם אוֹכֵל, יֵשׁ אוֹתִיּוֹת וְצַרוּפִים, וּמִי שְׁזוֹכָה, יְכוּל אֲז לְצַרֵּף אוֹתִיּוֹת, נִמְצָא, שְׁאִינוּ אוֹכֵל מֶאֱכָל, אֶלֶּא אוֹתִיּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת. וְלָכֵן אֲכִילָה דִקְדָּשָׁה הוּא דָּבָר גְּדוֹל מְאֹד, כִּי הוּא מַעֲלָה אֶת הַנְּשָׁמוֹת הַמְּגַלְגָּלוֹת בְּתוֹף הַמֶּאֱכָלִים. וְלִהְפֹּךְ הַכַּת הַזֶּה בְּחֵרוֹ לְאָכֵל וְלִשְׁתּוֹת בְּלִי שׁוּם תְּכָלִית, רַק לְהַגְדִּיל אֶת הָאֵיבָרִים, שְׁזֶה בּוֹדָאֵי הֶבֶל וְרַעוֹת רוּחַ, כְּמֵאֵמֶר הַתַּנָּא הַקְּדוּשׁ (אֲבוֹת ב'): מְרַבָּה בְּשׁוֹר מְרַבָּה רַמָּה; וְלָכֵן אִין שְׁטוֹת יוֹתֵר גְּדוּלָה מְזוּ, מְלִהְרַבּוֹת בְּאֲכִילָה וְשִׁתְיָה לְשׁוּם תְּכָלִית, אֶלֶּא לְהַגְדִּיל אֶת אֵיבָרָיו, שְׁזֶה נִקְרָא זוּלָל וְסוּבָא, שְׁעַל זֶה אָמַר הַחֲכָם מְפָל הָאָדָם (מְשָׁלִי כג, כ): "אֵל תְּהִי בְּסַבְּאֵי יֵיָן בּוֹלְלֵי בְּשׁוֹר לְמוּ".

וְהִיְתָה כֵּת אַחֲרַת שְׁאֲמָרוּ, שְׁאִין כָּל זֶה תְּכָלִית, רַק עֵקֶר הַתְּכָלִית הוּא רַק לְעַסֵּק בַּתְּפִלָּה לְהִשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלִהְיוֹת עֲנוּ וַיִּשְׁפַּל בְּרַךְ וְכוּ'; כִּי בְּאֵמֶת זֶה

אָחַד, וְעָשׂוּ אוֹתוֹ לְמַלְךְ עֲלֵיהֶם. (והמעין מאליו יבין, שכל הפתות הנ"ל, כלם טעו מאד במבוכות גדולות מאד, רק זאת הכת

נהרי אפרסמון

קשור בזה, כשאדם ענו ושפל בעיני עצמו, ואינו מחזיק מעצמו כלל, אזי בנקל לו לחזור אליו יתברך, ולהיות רגיל לדבר עמו יתברך, כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, כי מה שמעכב את האדם לדבר אליו יתברך, זו האנוכיות והישות שנמצאת בכל אדם, כי ככל שאדם מחזיק מעצמו, בן עושה פרוז בינו לבינו יתברך, מה שאין בן אם אדם ענו, שפל וסבלן, הוא נעשה בטל ומבטל לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, ולכן הוא תמיד מתפלל אל הקדוש-ברוך-הוא, והוא מדבר עמו כאשר ידבר איש אל רעהו, וזה שנאמר במשה רבנו (במדבר יב, ג): "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"; ופרש רש"י: ענו, שפל וסבלן; הינו זה סימן שאדם ענו אמת, כשהוא שפל וסבלן, שפל בעיני עצמו, וסבלן על כל אשר בא עליו, ואדם כזה תמיד רק מדבר עמו יתברך, ומתפלל אליו יתברך, ושופך את כל אשר עם לבבו לפניו יתברך. ובקשו להם בעל-תפלה אחד, ועשו אותו למלך עליהם, הינו אף שאדם כבר בעיני עצמו כלא כלום ועוסק בתפלה, עם כל זאת עליו לחפש אחד שיוכל להכניע את עצמו אליו, כמאמר התנא הקדוש (אבות א'): עשה לך רב; כי זה סימן שיש לו בטול אליו יתברך, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד): כפי שמכבדים יראי השם, בן סימן שאצלו נעשה עלית המלכות לשרשה, והוא מכבד את הקדוש-ברוך-הוא, כי אדם צריך שיהיה לו בטול לכל הפחות לאחד, ואז בידוע שבפנימיות לבבו הוא בטל ומבטל אליו יתברך, וזו המעלה של המתפלל בצבור דיקא, ששם בוחרים מביניהם בעל תפלה אחד, שהוא יורד לתבה, כי החזן הוא השליח מכל הצבור, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שהוא מלקט את הטוב של כל אחד ואחד. (והמעין מאליו יבין, שכל הפתות הנ"ל, כלם טעו מאד במבוכות גדולות מאד, כי כל אחד נמשך אחר תאוותיו ומדוותיו הרעות, עד שעשו מזה תכלית ועקר, רחמנא לישזבן, ונשקעו בזהמתם, מה שאין בן רק זאת הכת האחרונה, שהם אלו שבחרו לעצמם, שעקר התכלית הוא

האחרונה בינו האמת, אשרי להם), כל זה ספר אחד מהגבורים הנ"ל להבעל-תפלה.

נחרי אפרסמון

תפלה, ולהיות ענו ושפל, הם בינו האמת, אשרי להם); כי באמת מי שמסתפל בעין האמת מה שקורה בזה העולם, רואה שאין שום מקום לברח ולנוס רק אליו יתברך, כי האדם בא ממנו יתברך, וצריך לחזור אליו יתברך, ולא יועיל לו שום דבר, כי אדם יסודו מעפר וסופו לעפר, כמו שכתוב (בראשית ג, יט): "בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה, כי ממנה לקחת, כי עפר אתה ואל עפר תשוב"; ואי אפשר להנצל מזה בשום פנים ואפן, ולכן מה בצע שאדם יתיגע ויטרח יגיעות וטרחות בהבלי עולם הזה, ויהיה שרוי במחלקת ובמריבות עם זה או עם זה, ויבלה את ימי חיי שנות הבלו בכל מיני הבלי הבלים, ויהיה שרוי בתוך עמק התאוות והמדות רעות, יותר טוב לו לדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, ולבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, אשר ממנו הוא בא ואליו הוא יחזור, ולכן עוד בחיים חיותו כדאי לו לשוב אליו יתברך, ולדבר ולהתפלל לפניו יתברך, ותמיד רק יחשב ממנו יתברך, אשר אין טוב מזה, כי כך הוא חי בזה העולם, כמו שנשמתו הרגישה קדם שנתלבשה בגוף הגשמי, וכך ירגיש אחר שיפשיט מנשמתו את גופו הגשמי, כי המרגיל את עצמו לדבר עמו יתברך ולהתפלל לפניו יתברך, אזי תמיד יהיה דבוק בו יתברך; כל זה ספר אחד מהגבורים הנ"ל להבעל-תפלה, הינו כל מה שעבר על המלך ועל המלכה ועל התינוק ועל שאר אנשי המלך, זה ספר אחד מהגבורים להבעל-תפלה, הינו שזה סוד השבירה, כמובא (לקוטי-הלכות, תפלה, הלכה ד', אות ב'), שמחמת הגבורה היה שבירת כלים, ומשם נמשכות כל התאוות והמדות רעות וכל הטעיות והמבוכות של כל באי עולם הרחוקים מהשם יתברך, שכל אחד נתעה במקום שנתעה, על-ידי תאוותיו שהטעו אותו לדעות זרות וכוזביות, והמתקת ותקון השבירה שבא ממדת הגבורה נתקן על-ידי הבעל-תפלה שהוא המלכות, שמקבל את על מלכותו יתברך עליו [וזה החבור שיש בין הגבור להבעל-תפלה, כי רק המלכות שהיא התפלה יכולה להמתיק את

וְסֵפֶר לֹא שָׁהָם, (דהיננו אלו הגבורים שנתחברו עם הגבור הנ"ל) הם מן הכת של בעלי-האיברים, שקבלו עליהם למלך בעל-איברים אחד כנ"ל.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָלְכוּ מִחֲנֵה אַחַת מֵהֶם עִם הָעֲגֻלֹת שֶׁהוֹלְכִין אַחֲרֵי הַמִּחְנָה, (שקורין "איבאז"), שמוליכין אחריהם מאכל ומשתה וכיוצא. ואלו הבעלי-איברים, היתה בודאי אימתן מטלת על הבריות, כי היו אנשים גדולים

גחרי אפרסמון

מדת הגבורה]; וספר לו אחד מהגבורים להבעל תפלה, שהם (דהיננו אלו הגבורים שנתחברו עם הגבור הנ"ל), הם מן הכת של בעלי האיברים, שקבלו עליהם למלך בעל אברים כנ"ל; כי כל דבר בזה העולם יש לו שרש למעלה בעשר ספירות העליונות, ולכן כל אלו שעשו לעצמם תכלית, שהעקר לאכל ולהגדיל את האיברים, וחשבו שמזה יהיו חזקים וגבורים, הם חיו בטעות גדולה מאד, כי הרי כתיב (דברים ח, ג), "כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי הנו"ה יחיה האדם"; כי הכח והגבורה בא להאדם רק ממנו יתברך, ולא מכח עצמו, וכמו שכתוב (שמואל-א' ב, ט): "כי לא בכח יגבר איש"; ולכן הם בעלי האיברים, שהתעמלו להיות גבורים, התחברו יחד ולקחו לעצמם איזה גבור, שהוא יהיה מלך עליהם. (נדבר זה מצוי עכשו, שיש בני-אדם שמתעמלים להיות גבורים, וחושבים שבזה שאוכלים הרבה ומתעמלים, בזה יהיו נעשים גבורים, אשר אין לה עוד שטות יותר גדולה מזו, כי הכח בא רק ממנו יתברך).

ויהי היום, והלכו מחנה אחת מהם הינו מהגבורים, עם העגלות שהולכין אחרי המחנה, (שקורין "איבאז"), שמוליכין אחריהם מאכל ומשתה וכיוצא, ואלו הבעלי איברים, היתה בודאי אימתן מטלת על הבריות, כי היו

וְגִבּוֹרִים, וּבּוֹדָאֵי מִי שְׁפָגַע בָּהֶם נָטָה מֵהֶם מִן הַדֶּרֶךְ.
 וַיְהִי כִּאֲשֶׁר הִלְכוּ הַמַּחֲנֶה הַנַּ"ל, בָּא כְּנֻגְדָם גִּבּוֹר אֶחָד
 (וְהוּא הַגִּבּוֹר הַנַּ"ל, שֶׁהוּלֵךְ עִתָּה עִמָּהֶם כְּנַ"ל), וְהַגִּבּוֹר הַזֶּה, כְּשָׂבָא
 כְּנֻגְדַּת הַמַּחֲנֶה לֹא נָטָה מִן הַדֶּרֶךְ, וְנִכְנַס בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה,
 וּפְזַר אוֹתָם לְכָאן וּלְכָאן, וְנִתְיָרְאוּ אַנְשֵׁי הַמַּחֲנֶה מִלְּפָנָיו,
 וְהוּא נִכְנַס לְתוֹךְ הָעֲגָלוֹת הַנַּ"ל, שֶׁהוֹלְכִין אַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה,
 וְאָכַל כָּל מַה שֶׁהָיָה שָׁם, וְנִפְלָא הַדְּבָר בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד
 (עַל גְּדֹל גִּבּוֹרָתוֹ, שֶׁלֹּא הָיָה מִתְיָרָא מִן הַמַּחֲנֶה כָּלֵל, וְנִכְנַס בְּתוֹכָם,
 וְאָכַל כָּל מַה שֶׁהָיָה עַל הָעֲגָלוֹת כְּנַ"ל), וְתַכְפֵּה וּמִידָּ נִפְלוּ לְפָנָיו

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אַנְשֵׁים גְּדוֹלִים וְגִבּוֹרִים, וּבּוֹדָאֵי מִי שְׁפָגַע בָּהֶם, נָטָה מֵהֶם מִן הַדֶּרֶךְ, כִּי
 בְּנִי-אָדָם מִפְּחָדִים מְאֻנְשִׁים אֱלִימִים וְגִבּוֹרִים, וַיְהִי כִּאֲשֶׁר הִלְכוּ הַמַּחֲנֶה
 הַנַּ"ל, בָּא כְּנֻגְדָם גִּבּוֹר אֶחָד (וְהוּא הַגִּבּוֹר הַנַּ"ל, שֶׁהוּלֵךְ עִמָּה עִמָּהֶם כְּנַ"ל), וְהַגִּבּוֹר
 הַזֶּה כְּשָׂבָא כְּנֻגְדַּת הַמַּחֲנֶה, לֹא נָטָה מִן הַדֶּרֶךְ, וְנִכְנַס בְּתוֹךְ הַמַּחֲנֶה, וּפְזַר אוֹתָם
 לְכָאן וּלְכָאן, וְנִתְיָרְאוּ אַנְשֵׁי הַמַּחֲנֶה מִלְּפָנָיו, וְהוּא נִכְנַס לְתוֹךְ הָעֲגָלוֹת הַנַּ"ל
 שֶׁהוֹלְכִין אַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה, וְאָכַל כָּל מַה שֶׁהָיָה שָׁם, וְנִפְלָא הַדְּבָר בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד
 (עַל גְּדֹל גִּבּוֹרָתוֹ, שֶׁלֹּא הָיָה מִתְיָרָא מִן הַמַּחֲנֶה כָּלֵל, וְנִכְנַס בְּתוֹכָם, וְאָכַל כָּל מַה שֶׁהָיָה
 עַל הָעֲגָלוֹת כְּנַ"ל); כִּי רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן רמט): עֵקֶר
 הַגִּבּוֹרָה הוּא בְּהֵלֶב, כִּי מִי שֶׁלְּבוֹ חֵזֶק, וְאִינוֹ מִתְיָרָא מִשׁוּם אָדָם וּמִשׁוּם דְּבָר,
 יְכוּל לַעֲשׂוֹת גִּבּוֹרוֹת נוֹרְאוֹת, וְלִכְבֹּשׁ אֶת הַמְּלַחְמוֹת עַל-יְדֵי חֵזֶק וְתַקְפָּה לְבוֹ
 שְׂאִינוֹ מִתְיָרָא, וְרֵץ אֶל תּוֹךְ תַּקְפָּה הַמְּלַחְמָה, שֶׁזוֹ הֵיטָה גִּבּוֹרֵת שְׂמִשׁוֹן; וְלִכְּן
 אֵלוֹ הַבְּעָלִי אֵיבָרִים הַגִּבּוֹרִים נִפְל פְּחָדָם עַל כָּל אָדָם, וּמִי שֶׁרַק פָּגַשׁ אוֹתָם
 הִלָּךְ מִן הַצַּד, מַה שְׂאִין כֵּן הַגִּבּוֹר הָאֲמִתִּי, שֶׁהוּא מְאֻנְשֵׁי הַמְּלָךְ, הוּא לֹא
 הַתְּפַחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׂבָעוּלָם, וְלִכְּן נִכְנַס בְּתוֹךְ כָּל הַגִּבּוֹרִים, וְאָכַל אֶת כָּל
 מַה שֶׁהָיָה לָהֶם, וְהֵם הִתְחִילוּ לְהִתְיָרָא מִמֶּנּוּ, וְתַכְפֵּה וּמִידָּ נִפְלוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ

וְאָמְרוּ לוֹ: יְחִי הַמֶּלֶךְ, כִּי יָדְעוּ שְׂגֹבֹר כָּזֶה בְּיַדְּאֵי רְאִוֵי
 לְמֶלֶךְ לְפִי דַעְתָּם, שְׁעַקֵּר הַתְּכָלִית הוּא מִי שֶׁהוּא בְּעַל־
 אֵיבָרִים כַּנִּל, וּבְיַדְּאֵי יִמְחַל לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְּלוּכָה,
 מֵאַחַר שְׂנַמְצָא גְבוּר בְּעַל־אֵיבָרִים כָּזֶה, כִּי לוֹ רְאִוֵי
 הַמְּלוּכָה, וְכֵן הָיָה, שְׁנַתְּקַבֵּל (זֶה הַגְּבוּר הַנִּל, שָׂבָא כְּנַגְדָם)
 לְמֶלֶךְ עַל הַכֶּת הַזֹּאת (שְׁנַחֲקֵר אֶצְלָם שְׁעַקֵּר הוּא בְּעַל־אֵיבָרִים

גַּחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

לוֹ: יְחִי הַמֶּלֶךְ, כִּי יָדְעוּ שְׂגֹבֹר כָּזֶה בְּיַדְּאֵי רְאִוֵי לְמֶלֶךְ, לְפִי דַעְתָּם שְׁעַקֵּר
 הַתְּכָלִית הוּא מִי שֶׁהוּא בְּעַל אֵיבָרִים כַּנִּל, וּבְיַדְּאֵי יִמְחַל לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת
 הַמְּלוּכָה, מֵאַחַר שְׂנַמְצָא גְבוּר בְּעַל אֵיבָרִים כָּזֶה, כִּי לוֹ רְאִוֵי הַמְּלוּכָה; כִּי
 בְּאֵמַת זֶה טֹבֵעַ שֶׁל בְּנֵי־אָדָם, אִם יֵשׁ אֶחָד עִם אִמְץ לֵב, שְׂאִינוּ מִתְּפַחַד מִשׁוּם
 בְּרִיָּה וְנִכְנָס בְּתוֹכָם, אֲזִי כָלֵם מִתְּחִילִים לִפְחַד מִמֶּנּוּ, וְכִמְאֵר הַבְּעַל־שֵׁם־
 טוֹב הַקְּדוֹשׁ זִי"ע: סִגְלָה לְהַנְצִל מִרְשָׁעִים — לְהִרְאוֹת שְׂלֵא מִפְּתָדִים מֵהֶם.
 וְלִכֵּן צָרִיךְ כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת חֲזָק וְאִמְיָץ מְאֹד לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־
 הוּא, וְלֹא לִפְחַד מִשׁוּם בְּרִיָּה שְׁבַעֲוֹלָם, לֹא בַעֲוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בַעֲוֹלָם הַבָּא,
 וְאִפְלוּ שִׁיקְטָרְגוּ עָלָיו שְׁעָשָׂה מַה שְׁעָשָׂה, הוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת חֲזָק בְּדַעְתּוֹ,
 שֶׁהוּא יִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ בְּכָל מַחִיר, וְאִפְלוּ שְׂלֵא יִהְיֶה לוֹ עוֹלָם הַבָּא, אֲלֵא
 גַּם לְהַפָּךְ, עָלָיו רַק לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלֹא לְרִצּוֹת שׁוּם רִצּוֹן אַחַר
 מִבְּלַעֲדֵי רִצּוֹנוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שְׂזוֹ שְׁלֵמוֹת הַגְּבוּרָה שֶׁל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים, אֲשֶׁר גַּם
 עָלֵיהֶם עוֹבֵר מַה שְׁעוֹבֵר, כָּל מִינֵי נְסִיווֹת קָשִׁים וּמְרִים, אֲבָל לְבָם פְּתוּחַ
 כְּאוֹלָם, וְהֵם בְּתַקְוָה הַעֲקָשָׁנוֹת וְהַגְּבוּרָה שִׁישׁ לָהֶם, עוֹבְרִים עַל הַכֹּל, וְלִכֵּן
 כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, כְּשִׁיְהִיָּה חֲזָק וְאִמְיָץ בְּדַעְתּוֹ, שֶׁהוּא אֵינוֹ עוֹזֵב אֶת
 הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּכָל מַחִיר, עַל־יְדֵי־זֶה סוּף כָּל סוּף כָּלֵם יִבְרַחוּ מִמֶּנּוּ,
 וְהוּא יִהְיֶה נֹעֵשֶׂה מֶלֶךְ, הֵינּוּ שִׁימְלֹךְ עַל אֵיבָרָיו, וְיִכְנִיעֵם תַּחְתָּיו יִתְבַּרֵּךְ. וְכֵן
 הָיָה, שְׁנַתְּקַבֵּל (זֶה הַגְּבוּר הַנִּל שָׂבָא כְּנַגְדָם) לְמֶלֶךְ עַל הַכֶּת הַזֹּאת (שְׁנַחֲקֵר אֶצְלָם
 שְׁעַקֵּר הוּא בְּעַל אֵיבָרִים כַּנִּל); כִּי מֵאַחַר שֶׁהוּא לֹא פָּחַד מֵהֶם כָּלֵל, אֲזִי אֲדַרְבָּה,
 הוּא הִטִּיל אִימָה עָלֵיהֶם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהוּא הוּא הַגְּבוּר שְׂאֵנוּ הוֹלְכִין עִתָּה

כַּנ"ל), וְהוּא הוּא הַגְּבוּר, שְׁאֵנוּ הוֹלְכִין עִתָּה עִמּוֹ לְכַבֵּשׁ
הָעוֹלָם, וְהוּא אוֹמֵר (הִינוּ זֶה הַגְּבוּר, שְׁנַעֲשֶׂה עִתָּה מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם),
שְׂיִישׁ לוֹ בְּזֶה בְּוַנָּה אַחֲרַת בְּמָה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְכַבֵּשׁ אֶת
הָעוֹלָם, כִּי אֵין בְּוַנָּתוֹ כָּלֵל לְזֶה שְׂיִהְיֶה הָעוֹלָם כְּבוּשׁ
תַּחְתָּיו, רַק שְׂיִישׁ לוֹ בְּוַנָּה אַחֲרַת בְּזֶה. (כֵּל זֶה הֵם דְּבָרֵי אֶחָד
מֵהַגְּבוּרִים, שְׁסֵפֶר כֵּל זֶה לְהַבְעֵל-תַּפְלָה, שְׁשָׂאֵל לוֹ אִיךְ נִתְחַבְּרוּ עִם
הַגְּבוּר כַּנ"ל, הַשִּׁיב לוֹ כֵּל זֶה).

שָׂאֵל לוֹ הַבְּעֵל-תַּפְלָה: וּמָה עֲנִין גְּבוּרָתוֹ שֶׁל זֶה הַגְּבוּר
הַנ"ל, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שְׁלָכֶם? הַשִּׁיב לוֹ: הִיּוֹת

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

עִמּוֹ לְכַבֵּשׁ הָעוֹלָם, וְהוּא אוֹמֵר (הִינוּ זֶה הַגְּבוּר שְׁנַעֲשֶׂה עִתָּה מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם), שְׂיִישׁ לוֹ
בְּזֶה בְּוַנָּה אַחֲרַת בְּמָה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְכַבֵּשׁ אֶת הָעוֹלָם, כִּי אֵין בְּוַנָּתוֹ כָּלֵל לְזֶה
שְׂיִהְיֶה הָעוֹלָם כְּבוּשׁ תַּחְתָּיו, רַק שְׂיִישׁ לוֹ בְּוַנָּה אַחֲרַת בְּזֶה (כֵּל זֶה הֵם דְּבָרֵי אֶחָד
מֵהַגְּבוּרִים, שְׁסֵפֶר כֵּל זֶה לְהַבְעֵל-תַּפְלָה, שְׁשָׂאֵל לוֹ אִיךְ נִתְחַבְּרוּ עִם הַגְּבוּר כַּנ"ל, הַשִּׁיב לוֹ
כֵּל זֶה); כִּי בְּאֵמַת הַגְּבוּר הַזֶּה הוּא מֵאֲנָשֵׁי הַמֶּלֶךְ, וְאֵינוּ רוֹצֶה אֶת הַמְּלוּכָה
לְעַצְמוֹ, אֲלָא הוּא הוֹלֵךְ וְסוֹכֵב בְּעוֹלָם עִם מַדַּת הַגְּבוּרָה לְהַכְנִיעַ אֶת
בְּנֵי-אָדָם, שְׂיִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם עַל מְלָכוּתוֹ יְתַבְּרֶךְ, וְיִכְנְעוּ לְהַמֶּלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂזוֹ עֲבוּדַת הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם לֹא לוֹקְחִים אֶת הַמְּלוּכָה
וְהַמְּשָׁלָה לְעַצְמָם, אֲלָא כֵּל עֲנִינָם הוּא רַק לְגִלוֹת וּלְפָרְסָם אֶת אֵמַת
מְצִיאוֹתוֹ יְתַבְּרֶךְ, וְשִׁפְלָם יִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם עַל מְלָכוּתוֹ יְתַבְּרֶךְ, וּכְשֶׁלֹּא תִפְצִים
בְּזֶה, אֲזוֹ הוּא בָּא בְּמַדַּת הַגְּבוּרָה וְשׁוֹבֵר אוֹתָם, שְׂזֶה כָּלֵל הָעֲנָשִׁים קָשִׁים
וְהַמְּרִים וְהַדִּינִים שְׁעוֹכְרִים עַל בְּנֵי-אָדָם, הַכֵּל כְּדֵי לְהַכְנִיעַ אֶת גְּאוּתָם לְקַבֵּל
עַל עַצְמָם אֵמַת מְצִיאוֹתוֹ יְתַבְּרֶךְ, וְלִידַע שֶׁהוּא יְתַבְּרֶךְ מֶלֶךְ, וּמְלָכוּתוֹ כִּפְלַ
מְשָׁלָה. שָׂאֵל לוֹ הַבְּעֵל-תַּפְלָה אֶת אֶחָד מֵהַגְּבוּרִים: וּמָה עֲנִין גְּבוּרָתוֹ שֶׁל זֶה
הַגְּבוּר הַנ"ל, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שְׁלָכֶם? הַשִּׁיב לוֹ: הִיּוֹת שְׁמִדְיָנָה אַחַת לֹא רָצוּ

שְׁמַדִּינָה אַחַת לֹא רָצוּ לְהַכְנִיעַ עֲצָמָן תַּחֲתָיו, וְלָקַח
הַגְּבוּר הַזֶּה הַחֶרֶב שִׁישׁ לוֹ, וְהַחֶרֶב שָׁלוּ יֵשׁ לָהּ שְׁלֹשָׁה
כַּחוֹת: כְּשִׁמְגַבִּיהִין אוֹתָהּ בּוֹרְחִין כָּל שָׂרֵי הַחִילִים וְכוּ' (הֵינּוּ שְׁלֹשָׁה כַּחוֹת הַמִּבְאָרִים לְמַעְלָה), כְּשִׁשְׁמַע זֹאת הַבַּעַל-
תְּפִלָּה, הִבִּין שְׁזָהוּ בּוֹדְאֵי הַגְּבוּר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל, וּבִקֵּשׁ
הַבַּעַל-תְּפִלָּה, אִם אֶפְשָׁר שִׁיתְרָאָה פָּנִים עִם זֶה הַגְּבוּר
שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שְׁלָהֶם. הַשִּׁיבוּ לוֹ, שִׁיודִיעוּ הַדְּבָר לְהַגְּבוּר
וַיִּשְׁאַלוּ אוֹתוֹ אִם יִתֵּן רְשׁוּת, (שְׁקוֹרִין "מַעֲלָדִיוּעוּן"), וְהִלְכוּ
וַיִּשְׁאַלוּ אוֹתוֹ, וְנָתַן רְשׁוּת שִׁיבּוֹא אֵלָיו.

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

לְהַכְנִיעַ עֲצָמָן תַּחֲתָיו, כִּי עָקַר עֵינָיו שֶׁל הַגְּבוּר, שִׁיכְנִיעוּ אֶת עֲצָמָם לְפָנָיו,
כִּי בְּאֵמַת מַדַּת הַגְּבוּרָה זֶה רַק כְּדֵי שְׁבִנֵי-אָדָם יִירָאוּ וַיִּפְחָדוּ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ,
וַיִּכְנִיעוּ אֶת עֲצָמָם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִם אֵינֶם רוֹצִים לְהַכְנִיעַ אֶת עֲצָמָם לְפָנָיו
יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי וְלָקַח הַגְּבוּר הַזֶּה הַחֶרֶב שִׁישׁ לוֹ, וְהַחֶרֶב שָׁלוּ יֵשׁ לָהּ שְׁלֹשָׁה
כַּחוֹת: כְּשִׁמְגַבִּיהִין אוֹתָהּ בּוֹרְחִין כָּל שָׂרֵי הַחִילִים וְכוּ' (הֵינּוּ שְׁלֹשָׁה כַּחוֹת
הַמִּבְאָרִים לְמַעְלָה); כִּי הַחֶרֶב יֵשׁ לָהּ שְׁלֹשָׁה כַּחוֹת, כְּנֶגֶד: אֵשׁ, רוּחַ, מַיִם, כִּי
מַדַּת הַגְּבוּרָה כְּשֶׁרוֹצֶה לְהַכְנִיעַ אֶת הָאָדָם, קָדָם בָּאָה בְּכַח הָאֵשׁ, שְׁזָה כָּלֵל
הַשְּׂרָפוֹת שִׁישׁ בְּעוֹלָם, אִם אָדָם נִכְנַע לְפָנָיו יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי נִמְתָּק מִמֶּנּוּ הַכֹּל,
וְאִם עֲדִין אֵינוֹ נִכְנַע לְפָנָיו, אֲזִי בָאִים עָלָיו רוּחוֹת רַבִּים שְׁעוֹקְרִים אֵילָנוֹת,
וְעוֹשִׂים הַזְּקוֹת, וּמְפִילִים בְּתִים, וְאִם עֲדִין אֵינוֹ נִכְנַע לְפָנָיו, אֲזִי בָא עָלָיו
שֵׁטְפוֹן שֶׁל מַיִם וְשׁוּטָף אֶת הַכֹּל. כְּשִׁשְׁמַע זֹאת הַבַּעַל-תְּפִלָּה, הִבִּין שְׁזָהוּ
בּוֹדְאֵי הַגְּבוּר שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל, שֶׁאֵין פּוֹנְתוֹ שְׁבִנֵי אָדָם יִכְנִיעוּ אֶת עֲצָמָם
אֵלָיו, אֲלֹא כָּל פּוֹנֵת הַגְּבוּר, שֶׁהוּא בְּאֵמַת צְדִיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד, רַק
לְהַכְנִיעַ אֶת לִבְבּוֹ בְּנֵי אָדָם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְזוֹ כָּל פּוֹנְתוֹ. וּבִקֵּשׁ הַבַּעַל-תְּפִלָּה,
אִם אֶפְשָׁר שִׁיתְרָאָה פָּנִים עִם זֶה הַגְּבוּר שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ שְׁלָהֶם? הַשִּׁיבוּ לוֹ,
שִׁיודִיעוּ הַדְּבָר לְהַגְּבוּר, וַיִּשְׁאַלוּ אוֹתוֹ אִם יִתֵּן רְשׁוּת, (שְׁקוֹרִין "מַעֲלָדִיוּעוּן"):

**כְּשָׁבָא הַבַּעַל-תְּפִלָּה אֶל הַגְּבוּר, הִפִּירוּ זֶה אֶת זֶה, וְהָיָה
 בִּינֵיהֶם שְׂמֵחוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד מְאֹד עַל שִׁזְכוּ
 לְהִתְוַעַד יַחַד, וְהָיָה בִּינֵיהֶם שְׂמֵחוֹת וּבְכִיּוֹת, כִּי זָכְרוּ אֶת
 הַמֶּלֶךְ וְאֲנָשָׁיו, וּבָכוּ עַל זֶה, עַל-כֵּן הָיָה בִּינֵיהֶם שְׂמֵחוֹת
 וּבְכִיּוֹת.**

נחרי אפרסמון

כִּי בְּאֵמֶת אֶל אָדָם גְּדוֹל אֵי אֲפָשָׁר לְהַכְנִס תְּכַף-וּמִיד, וְהִהְרַח לְשִׁים לְהָאָדָם
 מְנִיעוֹת, לְרֹאוֹת אִם כּוֹנְנָתוֹ עִם אֵמֶת, וְלִכֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק
 א', סימן עב): כְּשָׁאָדָם רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק וְלִנְסַע אֵלָיו, אֲזִי מִתְפַּשְׁטוֹת
 עָלָיו הַמְּנִיעוֹת, וּכְכֹל שָׁבָא קְרוֹב אֶל הַצַּדִּיק, מִתְפַּשְׁטוֹת עָלָיו יוֹתֵר הַמְּנִיעוֹת,
 (שִׁזּוֹ הַסִּבָּה אֲשֶׁר כָּל צַדִּיק הִהְרַח שְׂיִהְיֶה לוֹ גַּבְאֵי, שְׁלֵא יִתֵּן לְהַכְנִס
 תְּכַף-וּמִיד אֶל הַצַּדִּיק, כְּדִי לִמְנַע מִן הָאָדָם, וְאִם אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָאָדָם
 מִתְעַקֵּשׁ וְשׁוֹבֵר אֶת הַמְּנִיעוֹת, סִימָן שֶׁכּוֹנְנָתוֹ עִם אֵמֶת). וְהִלְכוּ וְשָׁאלוּ אוֹתוֹ,
 הִינּוּ אֶת הַגְּבוּר, וְנִתְּן רְשׁוֹת שְׂיָבוֹא אֵלָיו. כְּשָׁבָא הַבַּעַל-תְּפִלָּה אֶל הַגְּבוּר,
 הִפִּירוּ זֶה אֶת זֶה, כִּי בֵּין אֲנָשֵׁי הַמֶּלֶךְ הָאֲמִתִּים יֵשׁ אֶהְבָּה גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד,
 וְהָיָה בִּינֵיהֶם שְׂמֵחוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד מְאֹד עַל שִׁזְכוּ לְהִתְוַעַד יַחַד, שֶׁזֶה מֵה
 שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא): כְּשֶׁנִּכְלָלִים הַתְּלִמִּידִים
 בְּהַצַּדִּיק, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂית שְׂמֵחָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (משלי יג, ט): "אוֹר צַדִּיקִים
 יִשְׂמַח"; וְזֶה סִימָן שֶׁהֵם בְּאֵמֶת מְקַרְבִּים אֶל הַצַּדִּיק, אִם יֵשׁ בִּינֵיהֶם שְׂמֵחָה
 כְּשֶׁנִּפְגָּשִׁים יַחַד. וְכִמוֹ-כֵּן אִם נִתְאַחַדִּים יַחַד עִם נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, סִימָן
 שְׂאוּהֵבִים אֶת הַקְּדוּשׁ-כְּרוֹן-הוּא. וְהָיָה בִּינֵיהֶם בֵּין הַבַּעַל-תְּפִלָּה וּבֵין הַגְּבוּר
 שְׂמֵחוֹת וּבְכִיּוֹת, כִּי זָכְרוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֲנָשָׁיו, וּבָכוּ עַל זֶה שֶׁכֵּלֵם נִתְפָּרְדוּ זֶה
 מִזֶּה, וְלֹא יוֹדְעִים הֵיכָן הֵם, עַל-כֵּן הָיָה בִּינֵיהֶם שְׂמֵחוֹת וּבְכִיּוֹת; הַשְׂמֵחָה
 — שְׁלֵכֵל הַפְּחוֹת שְׂנִיָּהֶם, הִינּוּ הַבַּעַל-תְּפִלָּה וְהַגְּבוּר, שֶׁהֵם מֵאֲנָשֵׁי הַמֶּלֶךְ,
 נִתְוַעְדוּ יַחַד, זֶה שְׂמֵחָה גְּדוּלָה מְאֹד, שֶׁהֵם שׁוֹב יַחַד, וּמִצְאוּ אֶחָד אֶת הַשְּׁנִי,
 וְהַבְּכִיּוֹת — שֶׁבָּכוּ עַל שֶׁעֲדִין רְחוּקִים הֵם מֵהַמֶּלֶךְ, וְכֵן שֶׁכָּל אֲנָשֵׁי הַמֶּלֶךְ
 מְפֹרָשִׁים, וְאֵין יְכוּלִים לְמַצֵּא אוֹתָם עֲדִין. [וּמְרַחוּק תְּבִין וְתִשְׁכִּיל, אֵיךְ שֶׁאֲנָשֵׁי

וְדָבְרוּ יַחַד הַבַּעַל־תְּפִלָּה עִם הַגָּבוֹר, אֵיךְ נִתְגַּלְגְּלוּ וּבָאוּ
 לְכָאן. וְסֵפֶר הַגָּבוֹר לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, שְׂמָאז שְׁהִיָּה
 הָרוּחַ סְעָרָה הַנַּ"ל, שְׂאֵז נִתְפָּזְרוּ כָּלֶם כַּנַּ"ל, אֵז, כְּשִׁחְזַר
 מִמָּקוֹם שְׁעָלָה לְשֵׁם לְחַדֵּשׁ כַּחוֹ כַּנַּ"ל, כְּשִׁחְזַר וְלֹא מָצָא
 אֶת הַמְּלָךְ עִם כָּל הָאֲנָשִׁים שְׁלוֹ הַנַּ"ל, אֵז הִלָּךְ בְּאֲשֶׁר הִלָּךְ
 וְעָבַר עַל כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, הִינּוּ שְׁהִבִין שְׁהִיָּה בְּמָקוֹם
 כָּלֶם, הִינּוּ שְׁעָבַר בְּאִיזָה מָקוֹם, וְהִבִין שְׁשֵׁם הוּא בּוֹדָאי
 הַמְּלָךְ, אֵךְ לֹא הָיָה יָכוֹל לְבַקְשׁוֹ וּלְמָצְאוֹ. וְכֵן עָבַר
 בְּמָקוֹם אַחֵר, שְׁהִבִין שְׁשֵׁם הִיא הַמְּלָכָה, אֵךְ לֹא הָיָה יָכוֹל
 לְבַקְשָׁה וּלְמָצְאָהּ. וְכֵן עָבַר עַל כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, אֵךְ
 אוֹתָךְ לֹא עָבַרְתִּי (הִינּוּ שְׁהַגָּבוֹר לֹא עָבַר עַל מָקוֹם שְׁהִיָּה שֵׁם

גַּהְרִי אַפְרָסְמוֹן

הַמְּלָךְ צְרִיכִים לְהַחְזִיק אֶת עֲצָמָם בְּיַחַד בְּשִׁמְחָה עֲצוּמָה, כְּעֵין שְׂאָמַר רַבִּי
 שְׂמַעוֹן בַּר יוֹחָאי: אֲנִי בְּחִבְבוּתָא תְּלִיא, אֲנַחְנוּ תְּלוּיִים בְּאַהֲבָה, וְזֶה סִימָן
 שְׁהֵם אוֹהֲבִים אֶת הַצַּדִּיק, כִּי אִם אֵין בֵּין הַנְּפֹשׁוֹת הַקּוֹרְאִים אֶת עֲצָמָם עַל
 שֵׁם הַצַּדִּיק אַהֲבָה, סִימָן שְׁהֵם אֵינָם מְקַרְבִּים אֶל הַצַּדִּיק, וְזֶה בְּרוּר לְכָל
 הַמְּסַתְּכַל בְּעֵין הָאָמֶת]. וְדָבְרוּ יַחַד הַבַּעַל־תְּפִלָּה עִם הַגָּבוֹר, אֵיךְ נִתְגַּלְגְּלוּ
 וּבָאוּ לְכָאן. וְסֵפֶר הַגָּבוֹר לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, שְׂמָאז שְׁהִיָּה הָרוּחַ־סְעָרָה הַנַּ"ל,
 שְׂאֵז נִתְפָּזְרוּ כָּלֶם כַּנַּ"ל, אֵז כְּשִׁחְזַר מִמָּקוֹם שְׁעָלָה לְשֵׁם לְחַדֵּשׁ כַּחוֹ כַּנַּ"ל,
 כְּשִׁחְזַר וְלֹא מָצָא אֶת הַמְּלָךְ עִם כָּל הָאֲנָשִׁים שְׁלוֹ הַנַּ"ל, אֵז הִלָּךְ בְּאֲשֶׁר הִלָּךְ,
 וְעָבַר עַל כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, הִינּוּ שְׁהִבִין שְׁהִיָּה בְּמָקוֹם כָּלֶם, הִינּוּ שְׁעָבַר
 בְּאִיזָה מָקוֹם, וְהִבִין שְׁשֵׁם הוּא בּוֹדָאי הַמְּלָךְ, אֵךְ לֹא הָיָה יָכוֹל לְבַקְשׁוֹ
 וּלְמָצְאוֹ; וְכֵן עָבַר בְּמָקוֹם אַחֵר, שְׁהִבִין שְׁשֵׁם הִיא הַמְּלָכָה, אֵךְ לֹא הָיָה יָכוֹל
 לְבַקְשָׁה וּלְמָצְאָהּ, וְכֵן עָבַר עַל כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, אֵךְ אוֹתָךְ לֹא עָבַרְתִּי (הִינּוּ
 שְׁהַגָּבוֹר לֹא עָבַר עַל מָקוֹם שְׁהִיָּה שֵׁם הַבַּעַל־תְּפִלָּה); כִּי בְּאָמֶת הַמְּלָךְ מְלָכִי הַמְּלָכִים

הַבַּעַל־תְּפִלָּה), עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה: אֲנִי עֲבַרְתִּי עַל
מְקוֹם כָּלָם וְגַם עַל מְקוֹם שְׁלֶךְ (הֵינּוּ שֶׁהַבַּעַל־תְּפִלָּה עָבַר גַּם עַל
מְקוֹם הַגְּבוּר) כִּי הָיִיתִי עוֹבֵר בְּמְקוֹם אֶחָד, וְרָאִיתִי שְׁעוֹמֵד
בְּתַר הַמְּלָךְ, וְהַבְּנָתִי שְׁפָאן יֵשׁ בְּוֵדָאֵי הַמְּלָךְ, אֵף לֹא
הָיִיתִי יָכוֹל לְבַקְשׁוֹ וּלְמַצְאוֹ, וְכֵן הִלַּכְתִּי יוֹתֵר וְעֲבַרְתִּי
נִהְרִי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְסַתֵּר בְּכָל דְּבַר, וְכֵן אֲנִשׁוּ מְסַתְּרִים, וְקָשָׁה לְמַצְאֵם,
וְאִפְלוּ הַגְּבוּר שֶׁסֵּפֶר שְׁעָבַר וְהָיָה בְּמְקוֹמָם, אֶף־עַל־פִּי־כֵן לֹא מְצָא אוֹתָם,
רַק הִבִּין שֶׁהֵם שָׁם, אָבָל אָמַר לַהַבַּעַל־תְּפִלָּה: "אוֹתָךְ לֹא עֲבַרְתִּי", הֵינּוּ רָמְזוּ,
שְׂמִדַת הַגְּבוּרָה יְכוּלָה לְעַבֵּר עַל הַכֹּל, אָבָל לֹא עַל הַבַּעַל־תְּפִלָּה, כִּי אֵין
לְתַאֵר וְאֵין לְשַׁעַר מַעְלַת בֵּר יִשְׂרָאֵל הַמִּתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, כִּי תְּפִלָּה עוֹלָה
עַל כָּל עֲבוֹדוֹת שְׁבַע־עוֹלָם, וְאִם בְּגִי־אָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מַה זֶה תְּפִלָּה, הָיוּ נִזְהָרִים
בְּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי הַתְּפִלָּה מַגִּיעָה עַד אֵין סוּף, וְכַמֵּאָמֵרם ו"ל (תְּנַחֲמָא וְיָרָא):
אָמַר לְהֵן הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֵנוּ זֶה־יֵרִין בַּתְּפִלָּה, שְׂאֵין מִדָּה אַחֲרַת
יָפָה הַיְמִנָּה, וְהִיא גְדוּלָה מִכָּל הַקְּרִבְנוֹת וְכוּ', וְאִפְלוּ אֵין אָדָם כְּדָאֵי לְעִנּוֹת
בַּתְּפִלָּתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמוֹ, כִּי־וְ שְׂמִתְפַּלֵּל וּמְרַבֵּה בְּתַחֲנוּנִים, אֲנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד
עִמוֹ; עָנָה וְאָמַר הַבַּעַל־תְּפִלָּה: אֲנִי עֲבַרְתִּי עַל מְקוֹם כָּלָם, וְגַם עַל מְקוֹם
שְׁלֶךְ (הֵינּוּ שֶׁהַבַּעַל־תְּפִלָּה עָבַר גַּם עַל מְקוֹם הַגְּבוּר), כִּי עִם תְּפִלָּה יְכוּלִים לְעַבֵּר אֶת
הַכֹּל, אִם אָדָם רַק חִזַּק בַּתְּפִלָּה, כִּי הָיִיתִי עוֹבֵר בְּמְקוֹם אֶחָד, וְרָאִיתִי שְׁעוֹמֵד
בְּתַר הַמְּלָךְ, וְהַבְּנָתִי שְׁפָאן יֵשׁ בְּוֵדָאֵי הַמְּלָךְ, וּמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ו"ל
(לְקוּטִי־מוֹהֵר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ו'), שְׁכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא אָבָן טוֹבָה מִכְּתַר הַמְּלָךְ,
וְכָכָל שְׂמוּצָאִים טוֹב בְּכַר יִשְׂרָאֵל, כִּי מְכַנִּיסִים אָבָן טוֹבָה בְּכַתַר הַמְּלָךְ; וְכֵן
אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (וַיִּקְרָא רַבָּה, פְּרָשָׁה ב', סִימָן ה'): אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־
הוּא לְמֹשֶׁה, כָּל מַה שְּׂאֵתָה יְכוּל לְשַׁבַּח אֶת יִשְׂרָאֵל — שַׁבַּח, לְגַדְלָן וּלְפָאָרְן
— פָּאָר, לְמָה? שְׂאֲנִי עֲתִיד לְהַתְּפָאָר בְּהֵם, שְׂנֵאָמַר (יְשַׁעִיָּה מַט, ג): "וַיֹּאמֶר
לִי עַבְדִּי אֵתָה יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְּפָאָר"; וְלָכֵן כָּל מְקוֹם שְׂמִשְׁבַּחִים
וּמְפָאָרִים אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, סִימָן שְׂשָׁם הוּא כְּתַר הַמְּלָךְ. אֵף לֹא הָיִיתִי

על ים של דם, והבנתי שזה הים נעשה בודאי מהדמעות של המלכה, שהיא בוכה על כל הנ"ל, ובודאי המלכה היא פאן, אך לא היה אפשר לבקשה ולמצאה. וכן עברתי על ים של חלב, והבנתי שזה הים נעשה בודאי מהחלב של הבת-מלכה, שנאבד בנה פנ"ל, והיה דוחק אותה רבוי החלב, ומזה נעשה הים הזה של חלב, ובודאי בכאן היא הבת-מלכה, אך לא היה אפשר לבקשה ולמצאה. וכן עברתי יותר וראיתי שהיו מנחים השערות של זהב של התינוק הנ"ל, ולא לקחתי מהם כלל, וידעתי שכאן הוא בודאי התינוק הנ"ל, אך לא היה

גהרי אפרסמון

יכול לבקשו ולמצאו, כי זה עקר הגלות, שהקדוש-ברוך-הוא נעלם ונסתר מאתנו, כמו שכתוב (דברים לא, יח): "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" וגו', וכן הלכתי יותר, ועברתי על ים של דם, והבנתי שזה הים נעשה בודאי מהדמעות של המלכה, שהיא בוכה על כל הנ"ל, כי המלכה היא שכינת עזו יתברך, שיצאה בגולה עם בניה, ובוכה על הים של דם ישראל שנשפך פמים, והבין הפצל-תפלה, אשר בודאי המלכה היא פאן, אך לא היה אפשר לבקשה ולמצאה, כי זה עקר הגלות המר והנמק, חשך כפול ומכפל, שגם את שכינת עזו יתברך קשה למצא. וכן עברתי על ים של חלב, והבנתי שזה הים נעשה בודאי מהחלב של הבת-מלכה, שנאבד בנה פנ"ל, והיה דוחק אותה רבוי החלב, ומזה נעשה הים הזה של חלב, ובודאי בכאן היא הבת-מלכה, כי ראה את השפע שיש כאן, הבין שבודאי כאן נמצאת הבת מלכה שרוצה להשפיע לבנה שפע, שזה החלב, אך לא היה אפשר לבקשה ולמצאה, כי מרב התפשטות הגלות, הכל נעלם ונסתר. וכן עברתי יותר, וראיתי שהיו מנחים השערות של זהב של התינוק הנ"ל, ולא לקחתי מהם כלל, וידעתי שכאן הוא בודאי התינוק הנ"ל, כי מובא בדברי רבנו ז"ל

אפשר לבקשו ולמצאו. וכן עברתי יותר, והייתי עובר על ים של יין, וידעתי שזה הים נעשה בודאי מהדבורים של המליץ שהוא עומד ומדבר תנחומין לפני המלך והמלכה, ואחר-כך הוא חוזר פניו ומדבר תנחומין להבת-מלכה, ומאלו הדבורים נעשה הים של יין (כמו שכתוב (שיר השירים ז): וחפך כנין הטוב), אך לא הייתי יכול

נחרי אפרסמון

(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'), אשר השערות הם סוד הצמצומים, שנמשך אור אלקי מעילה לעלול, משכל עליון לשכל תחתון, וסוד התינוק זה סוד התשובה, שאדם צריך לעשות בכל פעם התחלה חדשה, כמו התינוק הזה, שבכל פעם שיונק מחדש, מרגיש טעם חדש. והבצל-תפלה לא לקח את השערות משם, שהיו של זהב, כי זה בעצמו הגלות, שלא לוקחים את הצמצומים הקדושים, כדי להשיג אלקותו יתברך, אך לא היה אפשר לבקשו ולמצאו, מרב ההעלם וההסתר שיש על זה. וכן עברתי יותר, והייתי עובר על ים של יין, וידעתי שזה הים נעשה בודאי מהדבורים של המליץ, שהוא עומד ומדבר תנחומין לפני המלך והמלכה, ואחר-כך הוא חוזר פניו ומדבר תנחומין להבת-מלכה, ומאלו הדבורים נעשה הים של יין, כמו שכתוב (שיר השירים ז, י): "וחפך כנין הטוב"; כי זו עבודת הצדיקים, שהם בבחינת מליצי ישר על גשמות ישראל, ומנחמים תמיד את קדשא בריך הוא ושכנתיה, באפלו לאחר הסתלקותם, גשורים מהם ספרים קדושים ודברי תורה, שבהם מנחמים את הקדוש-ברוך-הוא ואת השכינה ואת גשמות ישראל. וכעין שדרשו חכמינו הקדושים (במות צו): מאי קראה (שיר השירים ז): "וחפך כנין הטוב הולך לדודי למישרים, דובב שפתי ישנים", ככמר של ענבים, מה כמר של ענבים, כיון שמניח אדם אצבעו עליו מיד דובב, אף תלמידי חכמים, כיון שאומרים דבר שמועה מפיהם בעולם הזה, שפתותיהם דובבות בקבר. אך לא הייתי יכול למצאו, כי קשה וכבד מאד בשביל הבחירה והנסיון לתפס ולהשיג את הצדיק. וכן עברתי יותר, וראיתי שעומד אבן

לְמַצְאוֹ. וְכֵן עֲבַרְתִּי יוֹתֵר, וְרֵאִיתִי שְׁעוֹמֵד אֶבֶן שְׁחָקוּק
עָלָיו תְּמוֹנַת הַיָּד הַנִּלְעַל עִם שְׂרִטוּטִין, וְהִבְנֵתִי שְׂפָאן הוּא
בְּיָדָי הַחֲכָם (שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּלְעַל), וְהוּא חָקֵק לוֹ תְּמוֹנַת הַיָּד עַל
הָאֶבֶן, אֵךְ לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְמַצְאוֹ. וְכֵן עֲבַרְתִּי יוֹתֵר

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁחָקוּק עָלָיו תְּמוֹנַת הַיָּד הַנִּלְעַל עִם שְׂרִטוּטִין, וְהִבְנֵתִי שְׂפָאן הוּא בְּיָדָי
הַחֲכָם (שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּלְעַל), וְהוּא חָקֵק לוֹ תְּמוֹנַת הַיָּד עַל הָאֶבֶן, אֵךְ לֹא הָיָה
אֶפְשָׁר לְמַצְאוֹ; כִּי זֶה כָּל חֲכַמַת הַקְּבֵלָה שְׁמַדְפָּסַת בְּסִפְרִים, אֲשֶׁר בְּאֵמַת כָּבֵד
אָמְרוּ צְדִיקִים, מֵאֲחֵר שְׁנַדְפָּס בְּסִפְרִים, לְמָה נִקְרָאִים נִסְתָּר, כִּי הָרִי כָּל אֶחָד
יְכוּל לְהַסְתִּיפֵל וּלְעֵיץ בָּהֶם, וְזֶה לְפָנָיו נִגְלָה? אֵלֵא הַנִּסְתָּר הוּא, שְׂפָל אֶחָד
לְפִי בְּחִינַתּוֹ וּלְפִי קִדְשָׁתּוֹ וְהִכְנַתּוֹ לְמַסַּר אֶת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ-כֵן
נִתְגַּלִּים לוֹ סִתְרֵי נִסְתָּרוֹת, וְרוֹאֶה לְפָנָיו עֵינָי שְׂכָלוֹ שְׁמוֹת וַיְחַוְדִים חֲדָשִׁים,
שְׂמִכּוֹן וּמְמַשִּׁיף עַל עֲצָמוֹ אוֹר וְזֵיו וְחִיּוֹת וּדְבָקוֹת הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ,
וּמְמַשִּׁיף חִיּוֹת לְכָל הָעוֹלָמוֹת, שְׁזָה רַק לְכָל חַד כְּפּוֹם מֵה דְמַשְׁעַר בְּלִבִּיהָ,
וְרַק זֶה נִקְרָא נִסְתָּר, שְׂאִינוֹ דּוֹמָה אֶחָד לְשָׁנֵי כָּלֵל, כִּי מֵה שְׁנַעְלָם וְנִסְתָּר
מֵעֵינָי כָּל, זֶה נִקְרָא נִסְתָּר, הִינוּ כְּפִי שְׂאָדָם מִכִּין אֶת עֲצָמוֹ לְהַמְשִׁיף בְּעֲצָמוֹ
הָאֵרֶת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וּמְקַדֵּשׁ וּמְטַהֵר אֶת רַמ"ח אֵיבָרָיו וְשִׁס"ה גִּידָיו
בְּמִצּוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ בְּתַפְלָה לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וּמְבַטֵּל אֶת כָּל
יִשׁוּתוֹ לְגַמְרֵי, וּמְתַבְּוֹד בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ, וּמְדַבֵּיק אֶת נִשְׁמָתּוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא, כְּמוֹ-כֵן נִתְגַּלִּים לְפָנָיו שְׁמוֹת וַיְחַוְדִים חֲדָשִׁים, שְׂשִׁיכִים לְשֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתּוֹ,
וְזֶה נִקְרָא נִסְתָּר. מֵה שְׂאֵין כֵּן כָּל מֵה שְׁמַדְפָּס בְּסִפְרִים, סִפְרֵי קְבֵלָה, זֶה רַק
כְּמוֹ הָאֶבֶן, שְׁהִיו חֲקוּקִים בָּהּ כָּל הַשְׂרִטוּטִין שְׁהִיו עַל הַיָּד. וְכַמוֹבָא, שְׂפָל
הַכְּוֹנּוֹת הַמְּדַפְּסוֹת, זֶה הָיָה רַק עַל יוֹם אֶחָד, כִּי בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה וּבְכָל
רְגַע מְשַׁתְּנָה כָּל פְּרָצוּף הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַשְׁמוֹת וְהַיְחַוְדִים, וּמְכָל שְׂפָן בְּכָל
יוֹם, כָּל הַשְּׁלֵשׁ תַּפְלוֹת הַקְּבוּעוֹת: שְׁחֵרִית, מְנַחָה, עֲרִבִית, מְשַׁתְּנָה סֵדֵר
הַיְחַוְדִים וְהַצְּרוּפִים. וְדָבָר זֶה נִעְלָם מֵעֵין כָּל חַי, רַק מִי שְׂדָבּוּק בְּאֵין סוּף
בְּרוּךְ הוּא, לוֹ מִתְגַּלִּים הַשְׁמוֹת וְהַיְחַוְדִים כְּפִי מְסִירוֹת נַפְשׁוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
רַק סִפְרֵי הַקְּבֵלָה שְׁמַדְפָּסִים, זֶה רַק כְּעֵין הָאֶבֶן, שְׁהִיו חֲקוּקִים בָּהּ כָּל

וְרֵאִיתִי שְׁעוֹמֵד מִסֹּדֵר עַל הַר אֶחָד הַשְּׁלַחֲנוֹת שֶׁל זָהָב וְהַקְרִידֵעֲנָצִין (רְהִיטִים) וְיִשָּׂאֵר אוֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ, וְהַבְּנֵתִי

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

הַשְּׂרֻטוּטִין שֶׁהָיוּ עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם כָּלֵל חֲכָמוֹת הַקְּבֵלָה, [נִכְנָן מוֹבָא בַּסֵּפֶר "מְאוֹר
וְשֵׁמֶשׁ" (פְּרֻשַׁת וָאֵרָא) כְּתִיב: "סוֹד ה' לִירְאָיו", יֵשׁ לוֹמֵר כֵּן, דְּהֵנָּה יֵשׁ לְהַבִּין
מֵה זֶה סוֹדוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁקּוֹרְאִין כָּל יִשְׂרָאֵל סוֹדוֹת הַתּוֹרָה, שְׂאִין לוֹמֵר
שֶׁהַכְּנֵגָה עַל חֲכָמַת הַקְּבֵלָה וְכַתְּבֵי הָאֲר"י וְזֶה הַקְּדוּשׁ, דְּהֵנָּה לְשׁוֹן סוֹד
הוּא דְבָר שְׂאִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לְאַחֲרִים כָּלֵל, וְהֵלֵא כָּל הַקְּבֵלָה וְכַתְּבֵי הָאֲר"י
וְהַזֵּהָר, יְכוּלִין לְגַלוֹת לְאַחֲרִים, וּלְפָרֶשׁם בִּיתֵר שְׂאֵת, וְאִם כֵּן כִּינּוּן שְׁנַתְּגַלְהָ
— אִין זֶה סוֹד. אֲבָל מֵה הוּא סוֹד, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לְשׁוּם אָדָם? הוּא
סוֹד ה', רְצָה לוֹמֵר עֲצָם אֱלֻקוֹת, שֶׁהוּא הִנֵּה, הִנֵּה וְיִהְיֶה, וְהוּא עֲקָרָא וְשֵׁרֶשָׁא
דְּכָלִי עַלְמִין, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לְשׁוּם בְּרִיָּה, רַק כָּל אָדָם מְשַׁעַר לְעֲצָמוֹ
הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹת לְפִי שְׂכָלוֹ וּלְפֻמֹּם שְׁעוֹרִין דְּלִבֵּיהּ. וְכָל מֵה שֶׁהָאָדָם מְזַכֵּךְ עֲצָמוֹ
וּמְנַגֵּעַ עֲצָמוֹ יְגִיעוֹת הַרְבֵּה לְהַשִּׁיג, כֵּן יִשִּׁיג בְּשְׂכָלוֹ הַזֶּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וּמֵה
שֶׁמְשִׁיג שְׂכָל בְּאֻלְקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לְשׁוּם אָדָם מְעַמְקֵי לְבוֹ,
מֵה שֶׁהוּא בְּלָבוֹ וְשְׂכָלוֹ, הֵגֵם שֶׁיְכוּל לְדַבֵּר לְאַחֲרִים, וּלְהַכְנִיס בְּלִבָּם מְצִיאוֹת
אֱלֻקוֹתוֹ וְיִרְאָתוֹ יִתְבַּרֵךְ שְׁמוֹ, אֲבָל כָּל מְצַפּוֹנֵי לְבוֹ אִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לָהֶם,
כִּידוּעַ לְכָל מִי שֶׁנִּכְנָס לְעַבּוּדָה בְּאַמֶּת. עַל-כֵּן זֶה נִקְרָא סוֹד, כִּי הוּא סוֹד
בְּאַמֶּת, שְׂאִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת לְשׁוּם אָדָם מֵה שֶׁהוּא אֲצֵלוֹ בְּנִקְדַת הַלֵּב
וְהַמְחַשְׁבָּה, רַק כָּל אֶחָד מִבֵּין לְפִי יְגִיעָתוֹ וְהַזְדַּכְכוּת חֲמָרוֹ. וּמֵה שֶׁאָדָם מְשִׁיג
יוֹתֵר הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת בְּכָלֵל וּבְפָרֵט, דְּהֵינּוּ שְׂבָא לְמַדְרַגּוֹת גְּדוּלוֹת בְּהַשְּׂגוֹת
אֱלֻקוֹת, עַל-יְדֵי הַזְדַּכְכוּת יוֹתֵר, לְזֶה הָאָדָם קָשָׁה יוֹתֵר לְפָרֶשׁ וּלְגַלוֹת מְצַפּוֹנֵי
לְבוֹ לְאַחֲרִים, כִּי יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר בְּלָבוֹ וּבְמַחְשַׁבְתּוֹ, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת
וּלְפָרֶשׁ מְצַפּוֹנֵי לְבוֹ. וְזֶה "סוֹד ה' לִירְאָיו", רְצָה לוֹמֵר, שֶׁנִּשְׂאֵר תְּמִיד אֲצֵלָם
בְּסוֹד שְׂאִי אֶפְשָׁר לְפָרֶשׁ, שְׂמָה שֶׁאָדָם יוֹתֵר יִרְאֵי שְׂמִים, הוּא יוֹתֵר אֲצֵלוֹ
אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, בְּסוֹד יוֹתֵר, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת מְצַפּוֹנֵי לְבוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר
לְהַבִּין מִמֶּנּוּ פְּחוּתֵי הָעֶרְךָ גְּדֹל הַהַשְּׂגוֹת שֶׁהַשִּׁיג מֵאֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ וְכוּ', עֵין
שָׁם]. וְכֵן עֲבַרְתִּי יוֹתֵר, וְרֵאִיתִי שְׁעוֹמֵד מִסֹּדֵר עַל הַר אֶחָד הַשְּׁלַחֲנוֹת שֶׁל זָהָב
וְהַקְרִידֵעֲנָצִין' [חֲפָצִים יְקָרִי עֶרְךָ] וְיִשָּׂאֵר אוֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ, וְהַבְּנֵתִי שְׂבָאן הוּא

שָׁפָאן הוּא בְּרָאֵי הַמְּמַנָּה עַל הָאוֹצְרוֹת (שֶׁל הַמְּלֶךְ הַנִּלְ), אָף לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְמַצְאוֹ.

הַיָּשִׁיב הַגְּבוּר: גַּם אֲנִי עָבַרְתִּי עַל כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַלְלוֹ, וְאֲנִי לָקַחְתִּי מִן הַשְּׁעָרוֹת שֶׁל זֶהָב שֶׁל הַתִּינּוֹק הַנִּלְ, כִּי לָקַחְתִּי שְׁבַע שְׁעָרוֹת, שִׁישׁ לָהֶם כָּל מִינֵי גִוְנִין, וְהֵם יִקְרִים אֶצְלִי מְאֹד, וְהָיִיתִי יוֹשֵׁב בַּמְּקוֹם שִׁישְׁבֹּתַי,

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

בְּרָאֵי הַמְּמַנָּה עַל הָאוֹצְרוֹת (שֶׁל הַמְּלֶךְ הַנִּלְ), אָף לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְמַצְאוֹ; כִּי בְּאֵמֶת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית בַּבָּה, פָּרָשָׁה טו, סִימָן ה'): אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, לֹא הָיָה הָעוֹלָם רְאוּי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּזָהָב, זֶהָב לְמָה נִבְרָא? בְּשִׁבִיל בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְזָהָב הָאֶרֶץ הִיא טוֹב, הִיךְ מָה דָּאֵת אָמַר (דְּבָרִים ג, כה): "הִהָר הַטוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנָן"; הֵינּוּ כָּל הָאוֹצְרוֹת הָיוּ בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, וְעַכְשָׁו שֶׁנִּחְרַב בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְנִתְפָּזְרוּ אֲנָשֵׁי הַמְּלֶךְ, לֹא נִשְׁאַר אֶלָּא רַק זִכָּר שֶׁל זֶהָב וְיִקְרִי עָרָף, אֲבָל עֵצִים הַעֲשִׂיּוֹת זֶה נִעְלָם. הַיָּשִׁיב הַגְּבוּר לְהַבְעֵל תְּפִלָּה: גַּם אֲנִי עָבַרְתִּי עַל כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַלְלוֹ, הִיכֵן שֶׁהַשְּׂאִירוֹ אֲנָשֵׁי הַמְּלֶךְ אֵת חִפְצֵיהֶם, אֲבָל לֹא יָכַלְתִּי לְמַצְא אוֹתָם, עַד שֶׁבָּאתִי אֶל מְקוֹם הַתִּינּוֹק, וְאֲנִי לָקַחְתִּי מִן הַשְּׁעָרוֹת שֶׁל זֶהָב שֶׁל הַתִּינּוֹק הַנִּלְ, שְׁנֵה מְרַמְזוֹ עַל הַתּוֹרָה, כַּמְּאֲמָרם ו"ל (מְדַרְשׁ שְׁמוּאֵל, פָּרָשָׁה א, סִימָן א'): מָה הַתִּינּוֹק הַזֶּה מְבַקֵּשׁ לְאָכַל בְּכָל שְׁעוֹת הַיּוֹם, כִּף אָדָם צָרִיף לְהִיּוֹת יָגַע בַּתּוֹרָה בְּכָל שְׁעוֹת הַיּוֹם; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (עֲרוּבִין נד): לְמָה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי תּוֹרָה כַּדָּד? מָה דָּד זֶה, כָּל זְמַן שֶׁהַתִּינּוֹק מְמַשְׁמֵשׁ בּוֹ — מוֹצֵא בּוֹ חֵלֶב, אָף דְּבָרֵי תּוֹרָה, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם הוֹגֵה בָּהֵן — מוֹצֵא בָּהֵן טַעַם; כִּי לָקַחְתִּי שְׁבַע שְׁעָרוֹת, שִׁישׁ לָהֶם כָּל מִינֵי גִוְנִין, וְהֵם יִקְרִים אֶצְלִי מְאֹד; שְׁנֵה סוֹכֵב עַל כָּל מִינֵי לְמוֹדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כַּמְּאֲמָרם ו"ל (מְדַרְשׁ תְּהִלִּים י"ז, סִימָן ה') עַל הַפְּסוּק (מִשְׁלִי ג'): "שְׁבַע שְׂמֻחוֹת" — מְקָרָא, מְשָׁנָה, תְּלִמוּד, הַלְכוֹת, וְאֲגָדוֹת, דְּקִדּוּקֵי תּוֹרָה, וְדְקִדּוּקֵי סוּפְרִים, הֵינּוּ אֵל תְּקָרִי שְׁבַע שְׂמֻחוֹת, אֶלָּא שְׁבַע שְׂמֻחוֹת,

וְהִיִּיתִי מְחִיָּה עֲצָמִי בְּמָה שֶׁאֶפְשֶׁר בְּעֹשִׁים וְכִיּוֹצֵא, עַד
שֶׁלֹּא הָיָה לִי שׁוּם דְּבָר לְהַחֲיוֹת עֲצָמִי, וְהִלַּכְתִּי בְּאִשֶׁר

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (במדבר רבה, פרשה טו, סימן יא) על הפסוק (תהלים טז, יא): "שבע שמחות את פניך נעימות", אל תהי קורא שבע אלא שבע שמחות; פי אין עוד שמחה כמו שאדם זוכה ללמד ולטייל בכל חלקי התורה הקדושה, שהם שבע שמחות: מקרא, משנה, תלמוד, הלכות, ואגדות, דקדוקי תורה, ודקדוקי סופרים. והייתי יושב במקום שישבתי, והייתי מחיה עצמי במה שאפשר, בעשבים וכיוצא; פי זה כלל גדול בלמוד התורה הקדושה, שאדם צריך להחיות את עצמו עם מה שיכול בלמוד התורה הקדושה, היינו אפלו שאין לו הבנה טובה, אף על פי כן צריכים ללמד איה שהוא, כמאמרם ו'ל (עבודה זרה יט): לעולם ליגריס איניש, ואף על גב דמשפח, ואף על גב דלא ידע מאי קאמר, שנאמר (תהלים קיט, כ): "גרסה נפשי לתאבה", גרסה כתיב ולא כתיב טחנה, שזה בחינת עשבים, שאין בהם טעם, ולכן החיה את עצמו בהשבע שערות, שהם השבעה למודים, אפלו שהיה כמו שהיה בבחינת עשבים, שלא הבין הכל, וישב במקום שישב, כמו שאמר רבנו ו'ל (שיחות הר"ן, סימן רעד), שראוי לבר ישראל לישב בחדר מיחד, ושם יעסק בעבודת השם יתברך, עד שלא היה לי שום דבר להחיות עצמי, פי הסמ"ך-מ"ם אורב מאד על אדם שהוא חזק בדעתו, ולומר את כל למודי התורה הקדושה בתמימות ובפשיטות כפי סדר-דרך-הלמוד של רבנו ו'ל, המובא בדבריו הקדושים (שיחות הר"ן, סימן עו), ותמיד שולח אנשים פגומים שיקררו את אלו שרוצים ללמד בדרך זה, ומכניסים בהם ספקות, כידוע ומפרסם דבר זה בין בני הנעורים, שתמיד באים רשעים ארורים, ורוצים לעקר את סדר-דרך-הלמוד הקל הזה, ומסיתים את בני אדם שאין הפונה פשוטה כמו שכתוב שם, ומה קורה אחר-כך? שבני-אדם מפסיקים ללמד, ועל-ידי-זה כבר אין להם שום דבר במה להחיות את עצמם. והלכתי באשר אלה, פי מאחר שהפסקתי ללמד בסדר דרך הלמוד של רבנו ו'ל, שאז אדם מסתובב נע ונד בטל ומבטל את הזמן היקר, וכאשר הלכתי ממקומי הנ"ל,

אֵלֶּךָ, וּכְאֲשֶׁר הִלַּכְתִּי מִמְּקוֹמֵי הַנַּ"ל, שְׂכַחְתִּי אֶת הַקִּשְׁת׃
 שְׁלִי שָׁם. הַשִּׁיב הַבַּעַל־תְּפִלָּה: אֲנִי רָאִיתִי אֶת הַקִּשְׁת׃
 הַזֶּה, וַיִּדְעֵתִי שְׁבוּדָאֵי הוּא קִשְׁת׃ שְׁלָה, אֲךָ לֹא הִיִּיתִי
 יָכוֹל לְמַצֵּא אוֹתָךְ. וְסֵפֶר יוֹתֵר הַגְּבוּר לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה,
 שְׂפָשְׁהֶלֶךְ מִשָּׁם, הִיִּיתִי הוֹלֵךְ וְכָא, עַד שְׁפָגַעְתִּי בְּהַמְחִנָּה
 הַנַּ"ל, וְנִכְנַסְתִּי לְתוֹכָם, כִּי הִיִּיתִי רָעַב מְאֹד, וְהִיִּיתִי
 רוֹצֵה לֶאֱכֹל. וְתַכְף כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי לְתוֹכָם, קָבְלוּ אוֹתִי
 לְמִלְךָ עֲלֵיהֶם כַּנְּזָכָר לְעִיל, וְעַתָּה אֲנִי הוֹלֵךְ לְכַבֵּשׁ

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

שְׂכַחְתִּי אֶת הַקִּשְׁת׃ שְׁלִי שָׁם, כִּי עַל זֶה נֶאֱמַר (משלי כח, ט): "מִסִּיר אֲזָנוֹ מִשְׁמַעַתּוֹרָה, גַּם תִּפְלֹתוֹ תוֹעֵבָה"; כִּי מֵאַחַר שְׁמִפְסִיק לְלַמֵּד, וְהוֹלֵךְ מִמְּקוֹמוֹ הַקְּבוּעַ לֹא לְלַמֵּד תּוֹרָה, עַל־יְדִי־זֶה הוּא שׁוֹכַח שָׁם אֶת הַקִּשְׁת׃, שְׁמַרְמוֹ עַל תְּפִלָּה, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן פג) [רואים מזה, שְׂכַחְתִּי אֵלֶּךָ הַמְּדַבְּרִים נֶגְדַת סֵדֶר דְּרָךְ הַלְמוּד שֶׁל רַבֵּנוּ ו'ל, וְלִהְיוֹת אֶת עֲצֻמוֹ עִם כָּל הַלְמוּדִים, לְבִסוּף גּוֹרְמִים שְׁמֵאֲבָדִים גַּם אֶת קִשְׁת׃ הַתְּפִלָּה, שְׁמִפְסִיקִים לְהַתְּפַלֵּל וְלִהְתְּבוֹדֵד אֵלָיו יְתִבְרַךְ, וְזֶה בְּרוּר]. הַשִּׁיב הַבַּעַל־תְּפִלָּה לְהַגְּבוּר: אֲנִי רָאִיתִי אֶת הַקִּשְׁת׃ הַזֶּה, וַיִּדְעֵתִי שְׁבוּדָאֵי הוּא קִשְׁת׃ שְׁלָה, אֲךָ לֹא הִיִּיתִי יָכוֹל לְמַצֵּא אוֹתָךְ; כִּי כְּשֶׁאָדָם מִפְסִיק לְהַתְּפַלֵּל לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אָז הוּא יָכוֹל לְתַעוֹת מְאֹד מְאֹד, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חֹזֵק בַּתְּפִלָּה, וְכָל מֵה שֶׁרַק יַעֲבֹר עָלָיו, הוּא יֵאָחַז בְּקִשְׁת׃ הַתְּפִלָּה, עַל־יְדִי־זֶה לְבִסוּף יַחֲזוּר, אֲבָל פִּינּוֹן שְׁמֵאֲבָד אֶת קִשְׁת׃ הַתְּפִלָּה, עַל־יְדִי־זֶה כְּכָר אֵינוֹ מוֹצֵא אֶת מְקוֹמוֹ. וְסֵפֶר יוֹתֵר הַגְּבוּר לְהַבַּעַל־תְּפִלָּה, שְׂפָשְׁהֶלֶךְ מִשָּׁם, הִיִּיתִי הוֹלֵךְ וְכָא, עַד שְׁפָגַעְתִּי בְּהַמְחִנָּה הַנַּ"ל שֶׁל אֲנָשֵׁי הַגְּבוּרִים, וְנִכְנַסְתִּי לְתוֹכָם, כִּי הִיִּיתִי רָעַב מְאֹד, וְהִיִּיתִי רוֹצֵה לֶאֱכֹל, וְתַכְף כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי לְתוֹכָם, קָבְלוּ אוֹתִי לְמִלְךָ עֲלֵיהֶם כַּנְּזָכָר, כִּי נִכְנַסְתִּי בְּכַח גְּדוֹל בִּינִיָּהֶם, וְהִרְאִיתִי לָהֶם שְׂאֵינִי מִפְּחַד מֵהֶם, וְעַל־יְדִי־זֶה הֵם לְקַחוּ אוֹתִי לְמִלְךָ; כִּי בְּאֵמַת אָדָם צָרִיךְ לְהִרְאוֹת לְאֵלֵי הַקְּמִים עָלָיו, שְׂאֵינוֹ מִפְּחַד מֵהֶם, וְעַל־יְדִי־זֶה לְבוֹ יִהְיֶה בְּטוֹחַ, שְׂכַלְסֵם יְתִבְטְלוּ כַּנְּגִדוֹ. וְעַתָּה אֲנִי הוֹלֵךְ לְכַבֵּשׁ

העולם, וכונתי אולי אוכל למצא את המלך עם
האנשים שלו הנ"ל.

ודבר הבעל-תפלה עם הגבור: מה עושים עם האנשים
הללו, דהינו בני-המדינה הנ"ל, שנפלו בתאונת
ממון כל-כף, עד שבאו לשטותים כאלו, שבעלי הממון
הם אלקות אצלם, ושאר עניני שטות הנזכרים לעיל
שיש לבני-מדינה זאת. ענה ואמר הגבור להבעל-תפלה,

נחרי אפרסמון

העולם, לתקן עולם במלכות שד"י, שכלם יכנעו לפניו יתברך, וכונתי, אולי
אוכל למצא את המלך עם האנשים שלו הנ"ל; כי הגבור היה מאנשי המלך,
ורצה לגלות ולמצא את המלך עם שאר אנשים שלו, ועל-ידי שיקבץ את
אנשי המלך יחד, על-ידי-זה דיקא יוכל למצא את המלך; כי באמת אנשי
המלך, כל אחד הוא נגד ספירה אחרת מעשר ספירות, כי כל אחד מאנשי
המלך, היתה בו מדה אחת מהעשר ספירות, ואם מקבצים ומאחדים יחד
את העשר ספירות, על-ידי-זה דיקא ממשיכים את האור אין סוף ברוך הוא,
שהוא מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, כי העקר תלוי באחדות,
ובאהבה, ובהכנעה, ואם יש את השלשה דברים האלו, על-ידי-זה מאינה
מלכותו יתברך בהתגלות נוראה ונפלאה מאד, [ולכן דיקא הגבור הלך
לקבץ יחד את אנשי המלך, כי אי אפשר להגיע לאחדות ואהבה והכנעה,
אלא על-ידי שעוברת מדת הגבורה, שאז נשבר האדם ומכניע את עצמו,
ותכף-ומיד כשיש הכנעה, נעשה אחדות ואהבה, כי צרת רבים חצי נחמה].

ודבר הבעל-תפלה עם הגבור: מה עושים עם האנשים הללו, דהינו בני
המדינה הנ"ל, שנפלו בתאונת ממון כל-כף, עד שבאו לשטותים כאלו,
שבעלי הממון הם אלקות אצלם, ושאר עניני שטות הנ"ל שיש לבני מדינה
זאת, כי הרי גם הבעל-תפלה היה מאנשי המלך, וגם הוא הלך לתקן עולם
במלכות שד"י, לגלות ולפרסם את אמתת מציאותו יתברך, אך לא ידע מה

שְׁשִׁמַע מִהַמֶּלֶךְ, שְׁמַכַּל הַתְּאֻוֹת אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁנִּפְּל לְתוֹכָם, אִךְ מִי שֶׁנִּפְּל לְתֵאֵוָה זֶה שֶׁל מִמּוֹן, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֶפֶן לְהוֹצִיאֹ מִשָּׁם, וּבִוְדָאִי לֹא תִפְעַל כָּלֵל אֶצְלָם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיאָם מִזֶּה כָּלֵל. רַק שְׁשִׁמַע מִהַמֶּלֶךְ שְׁעַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ שִׁישׁ לְהַחֲרִב הַנַּ"ל, שְׁמַשָּׁם

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

עוֹשִׂים נֶגֶד רַב הָעוֹלָם שֶׁנִּפְּלוּ בַתְּאֻוֹת מִמּוֹן, שֶׁהִיא תְּאֻוָה שְׁאִין יְכוּלִים לְצֵאת מִמֶּנָּה, וְלִכֵּן בִּקְשׁ עֲצָה מִהַגְּבוּר כַּדָּת מַה לַעֲשׂוֹת אִתָּם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְשׁוּב תְּאֻוֹת מִמּוֹן מֵאָדָם, אֲלֵא עַל־יְדֵי מַדַּת הַגְּבוּרָה, כִּי כָּל זְמַן שְׁאָדָם אָדוּק בַתְּאֻוָה זֶה שֶׁל מִמּוֹן, אִין יְכוּלִים לְדַבֵּר עִמּוֹ מִירְאֵת שְׁמַיִם כָּלֵל, כִּי לֹא יִקְבַּל שׁוּם דְּבַר, כִּי מִי שֶׁנִּפְּל בַתְּאֻוֹת מִמּוֹן, וּמַכַּל שְׁכֵן שְׁעוֹשֶׂה מִתְּאֻוָה זֶה אֲלֵיל וְעַבּוּדָה זָרָה, עִמּוֹ לֹא יְכוּלִים לְדַבֵּר כָּלֵל נֶגֶד הַתְּאֻוָה שְׁלוֹ, וְאֶדְרַבָּה, הוּא מִסְתַּכֵּל עַל־יָד אִיךְ אֵתָּה מַעֲזוֹ לְדַבֵּר נֶגֶד תְּאֻוֹת מִמּוֹן, שֶׁהִיא בְּעֵינָיו כְּאֵלֹהוֹת רַחֲמָנָא לְצִלָּן. עָנָה וְאָמַר הַגְּבוּר לְהַבְעַל־תְּפִלָּה, שְׁשִׁמַע מִהַמֶּלֶךְ, שְׁמַכַּל הַתְּאֻוֹת אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁנִּפְּל לְתוֹכָם, אִךְ מִי שֶׁנִּפְּל לְתֵאֵוָה זֶה שֶׁל מִמּוֹן, אִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֶפֶן לְהוֹצִיאֹ מִשָּׁם, וּבִוְדָאִי לֹא תִפְעַל כָּלֵל אֶצְלָם, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיאָם מִזֶּה כָּלֵל, כִּי תְּאֻוָה זֶה שֶׁל מִמּוֹן הִיא כָּל־כַּף תְּזַקָּה, אֲשֶׁר מִי שֶׁנִּפְּל אֵלֶיהָ, אֵתוֹ וְעִמּוֹ לֹא יְכוּלִים לְדַבֵּר כָּלֵל מִעַבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָּל זְמַן שְׁאָדָם לֹא נִפְּל לְתֵאֵוֹת מִמּוֹן, יְכוּלִים לְדַבֵּר אֵתוֹ עַדִּין מִהַתְּכַלִּית הַנְּצַחִית, אֲבָל כִּינּוֹן שֶׁנִּפְּל לָזֶה, הַכֶּסֶף וְהַמִּמּוֹן מְסַנּוּרִים אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וּכְבָר אִין יְכוּלִים לְדַבֵּר אֵתוֹ מִעַבּוּדַת הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי לֹא יִקְבַּל מִמֶּךָ שׁוּם דְּבַר, כִּמּוֹ שְׁאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּשִׁי־מוֹתֵר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כג), שֶׁתְּאֻוָה זֶה שֶׁל מִמּוֹן הִיא כִּמּוֹ עַבּוּדָה זָרָה מִשָּׁם, וְאֵלוֹ הַמְּשַׁקְעִים בְּמִמּוֹן, הֵם תְּמִיד בְּעַצְבוֹת וּבְכֻמָּה שְׁחוּרָה, בְּרַבּוּי דְּאֵגוֹת, וְהֵם מְקַשְׁרִים בְּפָנִים דְּסִטְרָא אֶחָרָא, אֵל אַחֵר, וְעַל־יָהֵם אָמְרוּ בַתְּקוּנָיִם (תְּקוּנָן ג', בַּתְּקוּנָיִם אַחֲרוֹנָיִם): חִיִּכִית בְּהוֹן בְּעוֹתְרָא בְּהֵאִי עַלְמָא, וּלְבַתֵּר קְטִילַת לְהוֹן; כִּי הַכֶּסֶף מְשַׁחַק עִם הָאָדָם עַד שֶׁהוֹרְגוֹ לְגַמְרֵי, וְלִכֵּן מִי שֶׁנִּפְּל בַתְּאֻוֹת מִמּוֹן, אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר אֵתוֹ בִּירְאֵת שְׁמַיִם. רַק שְׁשִׁמַע מִהַמֶּלֶךְ, שְׁעַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ שִׁישׁ לְהַחֲרִב הַנַּ"ל שְׁמַשָּׁם קִבַּל גְּבוּרָתוֹ כְּנַ"ל.

קבל גבורתו כנ"ל, על-ידי זה יכולים להוציא מתאנה הזאת של ממון את מי שנפל ונשקע בתוכה. וישבו יחד איזה זמן הגבור עם הבעל-תפלה, ועל ענין הנ"ל של בני-המדינה הנ"ל, שבקשו מהבעל-תפלה שיצא אל הגבור בשבילם כנ"ל, הרחיבו הזמן, הינו שהבעל-תפלה פעל אצל הגבור להרחיב להם הזמן לבני-המדינה, ונתן להם ארפא איזה זמן. ומסרו סימנים זה לזה, הינו הגבור והבעל-תפלה מסרו סימנים זה לזה, כדי שיוכלו לידע אחד מחברו, והלך לו הבעל-תפלה לדרבו.

נחרי אפרסמון

על-ידי-זה יכולים להוציא מתאנה הזאת של ממון את מי שנפל ונשקע בתוכה, פי תכף-ומיד כשפאה מדת הגבורה, והחרכ מנחת על צנארו, נשפר האדם לגמרי, וכבר אינו חושב מכסף וממון. וישבו יחד איזה זמן הגבור עם הבעל-תפלה, כדי לטכס עצה איך לחבר את מדת המלכות — שהיא התפלה, עם הגבורה — שהיא הכנעה [פי באמת צריכים את שתיהם, פי תכלית התפלה היא להפיר את מי שאמר והיה העולם, פי בזה שאדם מתפלל להקדוש-ברוך-הוא, בזה הוא מגלה את טהר לבבו, שהוא מאמין בו יתברך, אבל צריכים גם את מדת ההכנעה, שיכניע את לבבו לפניו יתברך]. ועל ענין הנ"ל של בני המדינה הנ"ל, שבקשו אנשי המדינה של עשירות מהבעל-תפלה שיצא אל הגבור בשבילם כנ"ל, ועל דבר זה הרחיבו הזמן, הינו שהבעל-תפלה פעל אצל הגבור להרחיב להם הזמן לבני המדינה, ונתן להם ארפא איזה זמן, [פי כגנת הבעל תפלה היתה להתזירם בתשובה, שיעזבו את דרכם הרעה והמקלקלת, לעשות מכסף וממון אלהות]. ומסרו סימנים זה לזה, הינו הגבור והבעל-תפלה מסרו סימנים זה לזה, כדי שיוכלו לידע אחד מחברו, פי הרי מדת התפלה ומדת ההכנעה

**וּבְדֶרֶךְ הַלֹּכוֹ שֶׁל הַבַּעַל-תְּפִלָּה רָאָה שְׂהוֹלְכִים אֲנָשִׁים
וּמִתְפַּלְלִים וְנוֹשְׂאִים חֲבוּרִים שֶׁל תְּפִלוֹת,
וְנִתְיָרָא מֵהֶם, וְגַם הֵם נִתְיָרָאוּ מִמֶּנּוּ, וְעָמַד לְהִתְפַּלֵּל, וְגַם**

נַחְרֵי אַפְרַסְמוֹן

תליות זו בזו, כי תכלית התפלה שיבוא אדם לידי בטול כזה, שיכניע את עצמו לגמרי לגבי האין סוף ברוך הוא, ולפעמים נעשה ההפך, כי עובר על האדם מה שעובר, הינו מדת הגבורה והדין, שבמקום שיכניע את עצמו אליו יתברך עקב מה שעובר עליו צרות ויסורים, הוא עוד מתרחק ממנו יתברך, ונופל לידי קשיות וספקות עליו יתברך, ולבו נתעקם בעקמומיות, ונכנסים בו קשיות וספקות. ולכן מסרו סימנים זה לזה, הינו הגבור להבעל-תפלה, כדי שיוכלו לידע אחד מחברו, וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עד), שיש שני מיני דינים, דינא דמסאבא, שנופל בקשיות ובספקות עליו יתברך, שזה (שפת קטן): נחש הטיל זהמא בתנה, שיהיו לו קשיות וספקות אחריו יתברך, למה עוברים עליו צרות ויסורים כאלו, ויש דינא קדישא, שהאדם מקבל על עצמו הכל באהבה, בחינת (משלי ג, יב): "את אשר יאהב הוי"ה יוכיח", שמצדיק עליו את הדין. ולכן מסרו אחד להשני סימנים, כדי שיפירו מה זה דינא קדישא, שכל הגבורות והדינים שעוברים עליו, הם רק כדי שיכניע עצמו לפניו יתברך בתפלה ובקשה, כי רק בשביל זה עובר על האדם מה שעובר, כדי שיכנע לבבו לפניו יתברך, ויבוא ויתחנן ויבקש על נפשו ממנו יתברך, ואדרבה, כל מה שעובר עליו יותר צרות ויסורים, הוא בורח יותר אליו יתברך, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות נג:): מה זית אינו מוציא שמנו אלא על-ידי כתיית, אף ישראל אינם חוזרים למוטב אלא על-ידי יסורין; וכן אמרו (בראשית רבה, פרשה ט', סימן ח'): "טוב מאד" — זו מדת יסורין, שעל ידה הבריות באין לחיי עולם הבא; והלך לו הבעל-תפלה לדרפו; כי מי שמרגיל את עצמו בתפלה, תמיד חוזר והולך לדרכו, שהיא דרך התפלה, כי אין עוד דבר המלווה את האדם בארץ הדרך כמו מדת התפלה, כי רק זה מלווה אותו למקום שהולך. ובדרך הלכו של הבעל-תפלה, ראה שהולכים אנשים ומתפללים, ונושאים חבורים של תפלות, ונתירא מהם, וגם הם נתיראו

הם התפללו. אחר-כך שאל אותם: מי אתם? השיבו לו, שבעת שהיה ריח סערה הנ"ל, שאז נפרדו בני-העולם למיניהם, אלו בחרו בזה ואלו בזה (ככל המבאר למעלה חלוקי הפתות הנ"ל), אז אנחנו בחרנו לנו לעסק בתפלה תמיד להשם יתברך, ובקשנו ומצאנו בעל-תפלה אחד ועשינו אותו למלך. כששמע זאת הבעל-תפלה הזה, הוטב הדבר בעיניו מאד, כי בזה הוא חפץ, והתחיל לדבר עמם, וגלה להם סדר תפלותיו וחובריו ועניניו.

גחרי אפרסמון

ממנו; כי מי שעוסק בתפלה, על-ידי-זה מדבק את עצמו בו יתברך, וקא לידי בטול אמתי, ובני-אדם יראים ומפחדים ממנו. וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א'), שעל-ידי תפלה נכלל בהמלוה הגדול, שאז כלם בטלים נגדו; ועמד להתפלל, הינו הבעל-תפלה האמתי עמד להתפלל, לידע אם אלו שמתפללים הם מצד הקדשה, כי, להבדיל, אמות העולם השרויים בטעיות ובשקרים, הם גם-כן עוסקים בתפלה להבליהם, וגם הם התפללו, לידע אם זה שמתפלל הוא מצד הקדשה, נפי צריכים תפלות ותחנונים ורחמים מרבים לידע את האמת, אם אלו שמתפללים — כוננתם אל האמת אליו יתברך. אחר-כך שאל אותם הבעל-תפלה האמתי: מי אתם, שאתם עוסקים בתפלה? השיבו לו: שבעת שהיה ריח סערה הנ"ל, שאז נפרדו בני העולם למיניהם, אלו בחרו בזה ואלו בזה (ככל המבאר למעלה חלוקי הפתות הנ"ל), אז אנחנו בחרנו לנו לעסק בתפלה תמיד להשם יתברך, ובקשנו ומצאנו בעל-תפלה אחד, ועשינו אותו למלך. כששמע זאת הבעל-תפלה הזה, הוטב הדבר בעיניו מאד, כי בזה הוא חפץ, כי הרי כל מגמת הצדיק האמת, שהוא הבעל-תפלה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שמי שיכול למצא את הטוב בבר ישראל, הוא יכול להיות חזן ובעל תפלה, כי הוא מקבץ את כלל נשמות ישראל יחד. והתחיל לדבר עמם, וגלה להם סדר תפלותיו וחובריו ועניניו, כששמעו דבריו נפתחו

בְּשִׁמְעוֹ דְּבִרְיוֹ, נִפְתְּחוּ עֵינֵיהֶם, וְרָאוּ גִדְל מַעֲלָתוֹ שֶׁל
הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַזֶּה, וְתָכַף עָשׂוֹ אוֹתוֹ לְמַלְךְ עֲלֵיהֶם, כִּי
הַמֶּלֶךְ שָׁלָהּ מָחֵל לוֹ הַמְּלוּכָה, מִחֲמַת שָׂרָאוֹ שֶׁהוּא
מִפְּלֵג בְּמַעֲלָה יִתְרָה מְאֹד מְאֹד. וְלִמַּד עִמָּהֶם הַבַּעַל-
תְּפִלָּה הַזֶּה וְהָאִיר עֵינֵיהֶם, וַעֲשֵׂה אוֹתָם לְצַדִּיקִים

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

עֵינֵיהֶם, וְרָאוּ גִדְל מַעֲלָתוֹ שֶׁל הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַזֶּה, וְתָכַף עָשׂוֹ אוֹתוֹ לְמַלְךְ
עֲלֵיהֶם, כִּי הַמֶּלֶךְ שָׁלָהּ מָחֵל לוֹ הַמְּלוּכָה, מִחֲמַת שָׂרָאוֹ שֶׁהוּא מִפְּלֵג
בְּמַעֲלָה יִתְרָה מְאֹד מְאֹד; כִּי בְּאֵמַת לְהַפִּיר מִי הוּא הַבַּעַל-תְּפִלָּה הָאֲמִתִּי,
שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, עַל זֶה צָרִיכִים הַרְבֵּה תְּפִלוֹת יָמִים וְשָׁנִים, כִּי בְּזֶה
הָעוֹלָם יְכוּלִים לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד, וְלְהַמְשִׁיךְ אַחַר כָּל מִינֵי שְׂקָרָנִים
וְרַמָּאִים וְצְבוּעִים, וְלַחֲשֹׁב שֶׁהוּא כְּבָר מְקַרֵּב אֶל אֵיזֶה צַדִּיק, וּבְאֵמַת הַכֹּל
הַבָּל וְרַעוּת רוּחַ. וְכַמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן עב),
שֶׁסִּימָן שֶׁהוּא מְקַרֵּב אֶל צַדִּיק אֲמִתִּי — כְּשֶׁנוֹפְלֵת עָלָיו שְׁפִלוֹת וְעַנְוָה. וְלִכֵּן
כְּשֶׁאֲדָם מִתְּפִלָּל יָמִים וְשָׁנִים אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אִזּוֹ דִּיקָא נִפְתְּחוֹת עֵינָיו לְרֵאוֹת
בְּהַחֲזוֹן וְהִיפִי וְהִפָּאָר שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, כַּמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ו"ל (לקוטי-מוֹהַר"ן,
חֶלֶק ב', סִימָן סו), וְהוּא מִתְחִיל לְהַסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ, הֵיכֵן שְׂאוּחֵז בַּמַּדּוֹת שְׁלוֹ,
וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלֶּה לוֹ הָאֲרַת הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וּמֵאִיר בּוֹ אוֹר הָאוֹרוֹת.
וְלִכֵּן הָאֲנָשִׁים הָאֵלוֹ שֶׁעָסְקוּ בַּתְּפִלוֹת וּבַקְּשׁוֹת, תִּכְף-וּמִיד כְּשֶׁבָא לְפָנֵיהֶם
הַבַּעַל-תְּפִלָּה הָאֲמִתִּי — נִתְבַּטְּלוּ לְפָנָיו, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ לְמַלְךְ עֲלֵיהֶם, וְלִמַּד
עִמָּהֶם הַבַּעַל-תְּפִלָּה הַזֶּה אֶת דְּרָכּוֹ וְהָאִיר עֵינֵיהֶם; כִּי הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, שֶׁהוּא
בְּבַחֲיַנֵּת מְאוּרֵי אוֹר, פּוֹתַח אֶת הָעֵינַיִם בְּגִדְלַת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ שְׁמוֹ, וְהַעֲקָר
— לְהַסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ, אֵיךְ שֶׁהוּא עֹדִין רְחוּק בְּתַכְלִית הָרְחוּק, כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה
לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֲמִתִּית, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֲדָם אֵינוֹ מְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק
הָאֲמִתִּי, הוּא יְכוּל לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְלַחֲשֹׁב שֶׁהוּא כְּבָר גַּם-כֵּן צַדִּיק, אֲבָל
כְּשֶׁזִּזְכֶּה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי, עַל-יְדֵי-זֶה חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, וְנִפְתְּחוֹת
עֵינָיו, וְרוֹאֶה כְּמָה שֶׁהוּא רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵּךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה הַצַּדִּיק מִגְּבִיָּה
אוֹתוֹ, וּמְחִזִּירוֹ בְּשִׁלְמוֹת אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וַעֲשֵׂה אוֹתָם לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים גְּדוּלִים

גְּמוּרִים גְּדוּלִים מְאֹד, כִּי הֵם הָיוּ מִתְחַלְּה גַם-בֶּן צְדִיקִים
 (מֵאַחַר שֶׁעָסְקוּ רַק בַּתְּפִלָּה בְּנ"ל), אֲךָ זֶה הִבְעֵל-תְּפִלָּה הָאִיר
 עֵינֵיהֶם, עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ צְדִיקִים נוֹרָאִים מְאֹד. וְשָׁלַח הִבְעֵל-
 תְּפִלָּה אֲגָרֶת לְהַגְבֹּר הַנ"ל וְהוֹדִיעוּ אֵיךְ שֶׁזָּכָה וּמָצָא
 אֲנָשִׁים כָּאלוֹ וְנַעֲשָׂה עֲלֵיהֶם מִלָּךְ.

וּבְנֵי-הַמְּדִינָה שֶׁל מָמוֹן הַנ"ל הָיוּ עוֹסְקִים יוֹתֵר
 בְּעֵינֵיהֶם בְּעִבּוּדָתָם כְּכֹל הַנ"ל, וְהִזְמִן
 שֶׁהַגְּבִיל עִמָּהֶם הַגְּבֹר הַנ"ל הָיָה מִמִּשְׁמַשׁ לְבוֹא,

נְהָרֵי אַפְרָסִמוֹן

מְאֹד, כִּי הֵם הָיוּ מִתְחַלְּה גַם-בֶּן צְדִיקִים (מֵאַחַר שֶׁעָסְקוּ רַק בַּתְּפִלָּה בְּנ"ל), אֲךָ זֶה
 הִבְעֵל-תְּפִלָּה הָאִיר עֵינֵיהֶם, עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ צְדִיקִים נוֹרָאִים מְאֹד; כִּי אֵי אֶפְשָׁר
 לְהִגִּיעַ אֶל עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, אֲלֵא עַל-יַדֵי הַתְּקַרְבוֹת אֶל הַצְּדִיק הָאָמֵת, שֶׁהוּא
 הִבְעֵל תְּפִלָּה הָאָמֵתִי, מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ. וְשָׁלַח הִבְעֵל-תְּפִלָּה אֲגָרֶת לְהַגְבֹּר הַנ"ל,
 וְהוֹדִיעוּ אֵיךְ שֶׁזָּכָה וּמָצָא אֲנָשִׁים כָּאלוֹ, וְנַעֲשָׂה עֲלֵיהֶם מִלָּךְ; כִּי זֶה עֵקֶר
 הַשְּׁמִחָה, שֶׁכָּבֵר הַתְּחִיל הִבְעֵל תְּפִלָּה לְהַתְּגַלּוֹת בְּעוֹלָם, כִּי מָצָא אֲנָשִׁים
 כְּלָבָב, וְלָכֵן שָׁלַח אֲגָרֶת לְהַגְבֹּר, שֶׁיַּדַּע שֶׁגַם הוּא נַעֲשֶׂה מִלָּךְ, מֵאֵן מַלְכֵי
 רַבָּנָן, וְעַכְשָׁו שְׁנִיהֶם יְכוּלִים לַעֲסֹק בְּתַקּוּן הָעוֹלָם, כִּי הַגְּבֹר כָּבֵר נַעֲשֶׂה מִלָּךְ,
 עַל-יַדֵי שֶׁמָּצָא אֶת חֲבוּרַת הַגְּבֹרִים, וְעַכְשָׁו הִבְעֵל-תְּפִלָּה נַעֲשֶׂה מִלָּךְ, עַל-יַדֵי
 שֶׁמָּצָא אֶת חֲבוּרַת בְּנֵי אָדָם שֶׁעוֹסְקִים רַק בַּתְּפִלָּה.

וּבְנֵי הַמְּדִינָה שֶׁל מָמוֹן הַנ"ל, הָיוּ עוֹסְקִים יוֹתֵר בְּעֵינֵיהֶם בְּעִבּוּדָתָם כְּכֹל
 הַנ"ל; כִּי מִי שֶׁשָּׁשְׁקַע בְּתַאֲוֹת מָמוֹן, שׁוֹכַח בֵּין כֶּף מֵהַכֹּל, כִּי תַאֲוֹת מָמוֹן
 הִיא תַאֲוָה מְגֵנָה מְאֹד, שְׁמִי שֶׁנוֹפֵל אֶל תּוֹכָהּ, קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְצַאת מִזֶּה, כִּי
 אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהָעֵקֶר זֶה הַמָּמוֹן וְהַכֶּסֶף, עַד שֶׁהוּא שׁוֹכַח מֵה סְבִיבוֹ וּמֵה הוֹלָךְ
 לְקִרוֹת עֲמוֹ, כִּי הַכֶּסֶף מְסַנֵּר וּמְטַפֵּשׂ אֶת שְׁכָל הָאָדָם. וְהִזְמִן שֶׁהַגְּבִיל עִמָּהֶם
 הַגְּבֹר הַנ"ל הָיָה מִמִּשְׁמַשׁ לְבוֹא, כִּי הָרִי נִתֵּן לָהֶם אֲרָפָה, שָׂאֵם עַד הִזְמִן
 הַזֶּה לֹא יַעֲזְבוּ אֶת הַשְּׁטוֹת שְׁלֵהֶם, יִתְחִיל לַעֲבֹר עֲלֵיהֶם מֵה שִׁיעֵבֵר, שָׂאֵלוֹ

וְנִתְפַחְדוּ מְאֹד, וְעָשׂוּ עֲבוּדָתָם הַנְּ"ל וְהִקְרִיבוּ קָרְבָּנוֹת וְקִטְרֹת וְעִסְקוּ בַתְּפִלוֹת שְׁלָהֶם, שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְלִים לְאַלְקוֹתָם הַנְּ"ל. וְנִסְכָּם בִּינֵיהֶם, שֶׁהֵם מִכְרָחִים (לְקַיֵּם עֲצַתָּם הָרִאשׁוֹנָה, דְּהִינּוּ) לְשַׁלַּח אֶל הַמְּדִינָה שִׁישׁ בָּהּ עֲשִׂירוֹת מִפְּלֶגַּב כַּנְּ"ל, אֲשֶׁר לְפִי דַעְתָּם הָיוּ כָּל בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה כָּלָם אֲלֵקוֹת כַּנְּ"ל, וְהֵם יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם בְּיַדָּאֵי כַּנְּ"ל, מֵאַחַר שֶׁכָּלָם הֵם אֲלֵקוֹת כַּנְּ"ל. וְשַׁלְּחוּ שְׁלוּחִים לְשָׂם.

וּבְדַרְדָּרְךָ הַלּוֹכִים (שֶׁל הַשְּׁלוּחִים) לְשָׂם תָּעוּ וְהִלְכוּ, וּמִצְאוּ

נַחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

הַכְּרוּזִים שֶׁמְכַרְיִזִים בְּכָל יוֹם לְאָדָם, שִׁיתְעוֹרֵר מִשְׁנֵתוֹ הַעֲמָקָה, וְלֹא יִרְדֶּף אַחַר הַהֶבֶל, וְלֹא יַעֲשֶׂה אֱלִילֵי זָהָב וְכֶסֶף, וְנִתְפַחְדוּ מְאֹד, כִּי אֵיךְ שֶׁהוּא, כְּשֶׁאָדָם שׁוֹמֵעַ שְׁמֵדַת הַגְּבוּרָה הוֹלֶכֶת לְבוֹא אֵלָיו, הוּא מִתְחִיל לְהִתְפַּחֵד. אֲבָל הֵם אֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, בְּמָקוֹם לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלִזְרֹק אֶת הַבְּלִיָּהֶם, אֲדַרְבָּה חֲזָרוּ אֶל הַדְּמִיוֹנוֹת שְׁלָהֶם, וְעָשׂוּ עֲבוּדָתָם הַנְּ"ל, וְהִקְרִיבוּ קָרְבָּנוֹת וְקִטְרֹת, וְעִסְקוּ בַתְּפִלוֹת שְׁלָהֶם, שֶׁהָיוּ מִתְפַּלְלִים לְאַלְקוֹתָם הַנְּ"ל, כִּי גַם אֶצֶל אֵלֹהֵי שְׁמִשְׁקָעִים בְּתֵאוֹת מְמוֹן, יֵשׁ אֶצְלָם עֲנִיָּן תְּפִלָּה, כְּעֵין שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת סג.): גִּנְבָא אַפּוּס מַחְתַּרְתָּא רַחֲמָנָא קָרִי; וְנִסְכָּם בִּינֵיהֶם, שֶׁהֵם מִכְרָחִים (לְקַיֵּם עֲצַתָּם הָרִאשׁוֹנָה, דְּהִינּוּ), לְשַׁלַּח אֶל הַמְּדִינָה שִׁישׁ בָּהּ עֲשִׂירוֹת מִפְּלֶגַּב כַּנְּ"ל, אֲשֶׁר לְפִי דַעְתָּם הָיוּ כָּל בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה כָּלָם אֲלֵקוֹת כַּנְּ"ל, וְהֵם יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם בְּיַדָּאֵי כַּנְּ"ל, מֵאַחַר שֶׁכָּלָם הֵם אֲלֵקוֹת כַּנְּ"ל; כִּי מִי שֶׁנִּכְנַס בְּתֵאוֹת מְמוֹן, נִכְנַס בְּדַמְיוֹן כְּזֶה, שֶׁהוּא חוֹשֵׁב, שְׁמִי שִׁישׁ לוֹ יוֹתֵר מְמוֹן וְכֶסֶף, הוּא יָכוֹל לְהַצִּיל אוֹתוֹ. וְלִכֵּן רוֹאִים בְּגִי' אָדָם שֶׁנִּמְצָאִים בְּצָנָה, בְּמָקוֹם לְפָנוֹת אֶל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, אֲזִי מַחְלִיטִים שִׁיסְעוּ אֶל הָעֲשִׂירִים הַמְּפִלְגִים מְאֹד, וְעוֹשִׂים מֵהֶם אֱלִילִים, כְּאֵלֹהֵי הֵם יְכוּלִים לַעֲזֹר לָהֶם. וְשַׁלְּחוּ שְׁלוּחִים לְשָׂם, אֶל הָעֲשִׂירִים הַמְּפִלְגִים. וּבְדַרְדָּרְךָ הַלּוֹכִים (שֶׁל הַשְּׁלוּחִים) לְשָׂם, תָּעוּ וְהִלְכוּ, וּמִצְאוּ אָדָם שֶׁהָיָה

אדם שהיה הולך עם מקל, שהמקל שלו היה עולה יותר מכל אלקותם, הינו שהמקל שלו היה עם אבנים טובות יקרים, אשר זה המקל היה שנה יותר מכל העשירות של כל אלקותם הנ"ל (הינו בין האלקות שבמדינתם ובין האלקות שהלכו אצלם, כי המקל היה שנה יותר מכל העשירות של כלם) גם היה הולך בכובע (שקורין "קאפליש"), שהיה קבוע בו אבנים טובות, שהיה שנה הון רב, ותכף ומיד נפלו לפניו בכריעה והשתחויה, כי לפי דעתם היה האדם הזה אלוך על כל אלקים שלהם, מאחר שיש לו עשירות מפלג כזה. (והאדם הזה שפגעו בו הוא היה המונה על האוצרות של המקל הנ"ל).

נחרי אפרסמון

הולך עם מקל, שהמקל שלו היה עולה יותר מכל אלקותם, הינו שהמקל שלו היה עם אבנים טובות יקרים, אשר זה המקל היה שנה יותר מכל העשירות של כל אלקותם הנ"ל (הינו בין האלקות שבמדינתם ובין האלקות שהלכו אצלם, כי המקל היה שנה יותר מכל העשירות של כלם), גם היה הולך בכובע (שקורין "קאפיליש"), שהיה קבוע בו אבנים טובות, שהיה שנה הון רב. ותכף ומיד נפלו לפניו בכריעה והשתחויה, כי לפי דעתם היה האדם הזה אלוך על כל אלקים שלהם, מאחר שיש לו עשירות מפלג כזה (והאדם הזה שפגעו, הוא היה המונה על האוצרות של המקל הנ"ל); כי באמת האדם הזה היה מאנשי המקל, שהיה מונה על האוצרות המקל, ולכן המקל שלו היה שנה יותר מכל העשירות שבעולם, כי המקל הוא סוד הבחירה, שזכה לבחר בטוב, ולא נמשך אחר הבל העשירות, אשר זה מה שנאמר אצל משה (שמות יז, ט): "ומטה האלקים בידיו", וכן הכובע הוא סוד "חבש כובע ישועה", כובע הם אותיות כ"ו של שם הנ"ל פשוט, וכן ע"ב שהוא שם הנ"ל במלואו: יו"ד ה"י וי"ו ה", וכן כוב"ע ישוע"ה גימטריה מצ"ח הרצון, מאחר שהיה מאנשי המקל, היה נכלל באין סוף, ששם הוא עתיק דעתיקין, ושם כל

וְאָמַר לָהֶם הָאָדָם הַזֶּה: זֶה הוּא חֲדוּשׁ אֲצִלְכֶם (בְּלִשׁוֹן תַּמְהָה),
 בּוֹאוּ עִמִּי וְאַרְאֶה לָכֶם עֲשִׂירוֹת. וְהוֹלִיךְ אוֹתָם אֶל הָהָר,
 שֶׁהָיָה מְסֻדָּר שָׁם אוֹצֵר הַמֶּלֶךְ, וְהִרְאָה אוֹתָם אֶת הָאוֹצֵר,
 וְתַכָּה וּמִיד נָפְלוּ בְכַרְיָעָה וְהִשְׁתַּחֲוּיָה, כִּי זֶהוּ אֱלֹזֶק עַל כָּל
 אֱלֹקִים לְפִי דַעְתָּם (הַסְכְּלָה וְהַנְּבוּכָה, שֶׁהָיָה אֲצִלָּם עֵקֶר הָאֱמוּנָה
 הַמְּמוֹזַן וְהַעֲשִׂירוֹת כַּנ"ל).

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַעֲשִׂירוֹת שְׁבַעֵוֹלָם. וְאָמַר לָהֶם הָאָדָם הַזֶּה: זֶה הוּא חֲדוּשׁ אֲצִלְכֶם (בְּלִשׁוֹן
 תַּמְהָה)? בּוֹאוּ עִמִּי וְאַרְאֶה לָכֶם עֲשִׂירוֹת. וְהוֹלִיךְ אוֹתָם אֶל הָהָר, שֶׁהָיָה מְסֻדָּר
 שָׁם אוֹצֵר הַמֶּלֶךְ, שֶׁזֶּה מְקוֹם בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁעָלְיוֹ נֹאמַר (דְּבָרִים ג, כה): "הָהָר
 הַטוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנָן"; כִּי שָׁם הָיְתָה כָּל הַעֲשִׂירוֹת שְׁבַעֵוֹלָם, כְּמֵאמָרָם ו"ל
 (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה לַה, סִימָן א'): אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ, לֹא הָיָה הָעוֹלָם
 רְאוּי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּזָהָב, וְלָמָּה נִבְרָא? בְּשִׁבִיל הַמְשָׁכָן וּבְשִׁבִיל בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ.
 בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנֹּאמַר (בְּרֵאשִׁית ב, יב): "וַיִּזְהַב הָאָרֶץ הַהִיא טוֹב", כְּמָה דָּאֵת
 אָמַר (דְּבָרִים ג, כה): "הָהָר הַטוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנָן", שֶׁבָּעָה זֶהְבִּים הָיוּ בְּבֵית־
 הַמִּקְדָּשׁ: זָהָב טוֹב, זָהָב טָהוֹר, זָהָב שְׁחוּט, זָהָב סָגוּר, זָהָב מְזַקֵּק, זָהָב
 פְּרוּיִם, זָהָב מוּפָז; וְהִרְאָה אוֹתָם אֶת הָאוֹצֵר, וְתַכָּהּ-וּמִיד נָפְלוּ בְכַרְיָעָה
 וְהִשְׁתַּחֲוּיָה, כִּי זֶהוּ אֱלֹזֶק עַל כָּל אֱלֹקִים לְפִי דַעְתָּם (הַסְכְּלָה וְהַנְּבוּכָה, שֶׁהָיָה אֲצִלָּם
 עֵקֶר הָאֱמוּנָה, הַמְּמוֹזַן וְהַעֲשִׂירוֹת כַּנ"ל); כִּי בְּמְקוֹם לְהִתְעוֹרֵר בְּתִשְׁבּוּכָה, שִׁישׁ מְקוֹם
 כְּזֶה בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁשָׁם נִתְכַּפְּרִים כָּל הָעוֹנוֹת, כְּמֵאמָרָם ו"ל (שִׁיר הַשִּׁירִים
 רַבָּה, פְּרָשָׁה ז', סִימָן יא) עַל פְּסוּק (דְּבָרִים ג, כה): "הָהָר הַטוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנָן", רַבִּי
 טְבִיוִּמִי אָמַר, שֶׁמְלַבִּין עוֹנוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁלֶּג, שֶׁנֹּאמַר (יִשְׁעִיָּה א, יח):
 "אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשֶׁלֶּג יִלְבִּינּוּ"; רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי אוֹמֵר, שֶׁכָּל
 הַלְּבָבוֹת שֶׁמְחוֹת בּוֹ, שֶׁנֹּאמַר (תְּהִלִּים מח, ג): "יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ",
 וְרַבָּנָן אָמְרִי עַל שֵׁם (מְלָכִים-א' ט, ג): "וְהָיוּ עֵינַי וְלִבִּי שָׁם כָּל הַיָּמִים"; וְהָיוּ
 צְרִיכִים לְהִתְבַּטֵּל שָׁם מֵרַב שְׂמֵחָה, שֶׁהִגִּיעוּ אֶל מְקוֹם הַמִּקְדָּשׁ, וּבְמְקוֹם זֶה
 נָפְלוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְקִרְאָת הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב שֶׁרָאוּ שָׁם עֲשִׂירוֹת מְפֻלְגָּת עַד מְאֹד,

אֵךְ קִרְבָּנוֹת לֹא הִקְרִיבוּ שָׁם, (כי לפי דעתם הנ"ל שהוא אֵלֹהִים עַל וְכוּ', בּוֹדָאי הָיוּ מִקְרִיבִים אֶת עֲצֻמֵּן לְאֵלֹהִים כָּזֶה, אֵךְ וְכוּ'), כִּי כִּשְׂפִיזָאוּ אֱלֹהֵי הַשְּׁלוֹחִים, הִזְהִירוּ אוֹתָם שֶׁבִדְרָךְ לֹא יִהְיוּ מִקְרִיבִים קִרְבָּנוֹת, כִּי חֲשִׁשׁוּ שָׂאֵם יִרְצוּ בִדְרָךְ לְהִקְרִיב קִרְבָּנוֹת לֹא יִשְׂאֵר מֵהֶם כְּלוּם, כִּי אוּלַי יִמְצָאוּ אֵיזָה אוֹצֵר בִּדְרָךְ, אוּלַי יִלְךְ אַחַד לְבֵית-הַכֶּסֶּא וְיִמְצָא שָׁם אוֹצֵר (וְהוּא אֲצִלוֹ אֵלֹהִים כַּנ"ל) וְיִתְחִילוּ לְהִקְרִיב אֶת עֲצֻמֵּן אֱלֹהֵי, וְלֹא יִשְׂאֵר מֵהֶם אַחַד, עַל-כֵּן הִזְהִירוּ אֶת הַשְּׁלוֹחִים (הֵינּוּ בְּנֵי-הַמְדִינָה הִזְהִירוּ אֶת הַשְּׁלוֹחִים) שֶׁבִדְרָךְ לֹא יִקְרִיבוּ קִרְבָּנוֹת כָּלֵל, עַל-כֵּן לֹא הִקְרִיבוּ אֱלֹהֵי הַשְּׁלוֹחִים קִרְבָּנוֹת לְזֶה הַמְּמֻנָה הַנ"ל. אֲבָל זֶה הָיָה בְּרוּר אֲנֵלָם שֶׁהוּא אֵלֹהִים עַל כָּל אֱלֹהִים, מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֲשִׂירוֹת עֲצוּם וְרַב כָּזֶה.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׁהִיְתָה בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ. אֵךְ קִרְבָּנוֹת לֹא הִקְרִיבוּ שָׁם (כי לפי דעתם הנ"ל שהוא אֵלֹהִים עַל וְכוּ', בּוֹדָאי הָיוּ מִקְרִיבִים אֶת עֲצֻמֵּן לְאֵלֹהִים כָּזֶה, אֵךְ וְכוּ'), כִּי כִּשְׂפִיזָאוּ אֱלֹהֵי הַשְּׁלוֹחִים, הִזְהִירוּ אוֹתָם, שֶׁבִדְרָךְ לֹא יִהְיוּ מִקְרִיבִים קִרְבָּנוֹת, כִּי חֲשִׁשׁוּ, שָׂאֵם יִרְצוּ בִדְרָךְ לְהִקְרִיב קִרְבָּנוֹת, לֹא יִשְׂאֵר מֵהֶם כְּלוּם, כִּי אוּלַי יִמְצָאוּ אֵיזָה אוֹצֵר בִּדְרָךְ, אוּלַי יִלְךְ אַחַד לְבֵית-הַכֶּסֶּא, וְיִמְצָא שָׁם אוֹצֵר (וְהוּא אֲצִלוֹ אֵלֹהִים כַּנ"ל), וְיִתְחִילוּ לְהִקְרִיב אֶת עֲצֻמֵּן אֱלֹהֵי, וְלֹא יִשְׂאֵר מֵהֶם אַחַד. עַל-כֵּן הִזְהִירוּ אֶת הַשְּׁלוֹחִים (הֵינּוּ בְּנֵי הַמְדִינָה הִזְהִירוּ אֶת הַשְּׁלוֹחִים), שֶׁבִדְרָךְ לֹא יִקְרִיבוּ קִרְבָּנוֹת כָּלֵל, עַל-כֵּן לֹא הִקְרִיבוּ אֱלֹהֵי הַשְּׁלוֹחִים קִרְבָּנוֹת לְזֶה הַמְּמֻנָה הַנ"ל. [וְנִקְטָה בֵּית הַכֶּסֶּא, כִּי מִי שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר תַּאֲוַת מְמוֹן, הָרִי הוּא כְּמוֹ צוֹאֵה וְטַנוּף מִמֶּשׁ, וּמִנַּח בְּבֵית-הַכֶּסֶּא, וְאָדָם יַחֲשֵׁב שֶׁעֲשִׂירוֹת זֶה אֵלֹהִים, אֲזִי יִשְׁתַּחֲוֶה בְּבֵית הַכֶּסֶּא לְפִי דַעְתָּם הַסִּכְלָה וְהַנְּבוּכָה, שֶׁזוֹ עֲבוּדָה זָרָה שֶׁל פְּעוּר, שֶׁפּוֹעֵר

וְנַתִּישְׁבוּ אֱלוֹהֵי הַשְּׁלוּחִים: לָמָּה לָּהֶם לַיִלֵךְ אֶל הָאֱלֹקוֹת
הַנִּלְ, דְּהִינּוּ אֶל הַמְּדִינָה שְׁהִיוּ עֲשִׂירִים
מִפְּלָגִים מְאֹד, שֶׁהֵם אֲצֵלָם כָּלָם אֱלֹקוֹת כַּנִּלְ, כִּי הֲלֹא
אֲצֵל זֶה הָאִישׁ בּוֹדְאֵי יוֹכְלוּ לְקַבֵּל יְשׁוּעָה, כִּי הֲלֹא זֶה
הָאִישׁ הוּא אֱלֹזֶק גְּדוֹל עַל כָּלָם (לְפִי דַעְתָּם הֲרַעָה הַנִּלְ), מֵאַחַר
שִׁישׁ לוֹ עֲשִׂירוֹת עֲצוּם וּמִפְּלָג כְּזֶה (כַּפְּלֵי כַפְּלִים יוֹתֵר מִכָּלָם),
עַל־כֵּן בְּקִשׁוֹ מִזֶּה הָאִישׁ שִׁילֵךְ עִמָּם לְמְדִינָתָם, וְנַתְּרָצָה
לָהֶם וְהִלֵךְ עִמָּם, וּבָא לְמְדִינָתָם. וְהָיָה אֲצֵל בְּנֵי־הַמְּדִינָה
שִׁמְחָה גְּדוֹלָה שִׁמְצָאוּ אֱלֹזֶק כְּזֶה, כִּי הָיוּ בְּטוּחִים שֶׁעַל־
יָדוֹ יִהְיֶה לָּהֶם תְּשׁוּעָה בּוֹדְאֵי, מֵאַחַר שֶׁהוּא אֱלֹזֶק כְּזֶה (לְפִי

נחרי אפרסמון

את עצמו בטנוף וצואה וכו', ועושה מזה עבודה זרה, כמו־כן מי שעושה
עקר מכסף וזהב, ומשתתחה לכל מי שיש לו עשירות, הוא עובד עבודה
זרה של בעל פעור, שפוער את עצמו אל טנוף וצואה וכו']. אבל זה היה
ברור אצלם, שהוא אלוזק על כל אלקים, מאחר שיש לו עשירות עצום ורב
כזה; כי במקום לחקר אצלו מאיפה יש לו את העשירות? ומתי העשירות
הזו? ואז היה מגלה להם, שהוא רק ממנה של המלך מלכי המלכים
הקדוש־ברוך־הוא, במקום זה השתתוו אליו, ועשו אותו מציאות בפני
עצמו, בשעה שהוא אינו אלא אחד מאנשי המלך. ונתישבו אלו השלוחים,
למה להם לילך אל האלקות הנ"ל, דהינו אל המדינה שהיו עשירים מפלגים
מאד, שהם אצלם כלם אלקות כנ"ל, כי הלא אצל זה האיש בודאי יוכלו
לקבל ישועה, כי הלא זה האיש הוא אלוזק גדול על כלם (לפי דעתם הרעה
הנ"ל), מאחר שיש לו עשירות עצום ומפלג כזה (כפלי כפלים יותר מכלם),
על־כן בקשו מזה האיש, שילך עמם למדינתם, ונתרצה להם, והלך עמם,
ובא למדינתם, והיה אצל בני המדינה שמחה גדולה, שמצאו אלוזק כזה, כי
היו בטוחים, שעל ידו תהיה להם תשועה בודאי, מאחר שהוא אלוזק כזה

דעתם), **כי יש לו עשירות עצום כזה, וצוה זה האיש** (שהוא הממנה של המלך הנ"ל, שקבלו אותו בני-המדינה הזאת לאלוק), **שקדם שיהיה סדר מתקן ונכון במדינה, לא יקריבו קרבנות כלל.** (כי באמת זה הממנה של המלך היה צדיק גדול, כי היה מאנשי המלך הנ"ל, שהיו כלם צדיקים גדולים מאד, ובדאי היה ממאס מאד בכל המנהגים הרעים והשטותים של אותה המדינה, אך עדין לא היה יכול להשיב אותם מדרך הרעה, אך צוה לעת עתה שעל-כפונים לא יקריבו קרבנות).

גהרי אפרסמון

(לפי דעתם), **כי יש לו עשירות עצום כזה.** [כי באמת האדם הזה שהיה ממנה על האצרות של המלך, והוא היה מאנשי המלך, וידע באמת אשר עשירות הפסוף והזהב הכל הבל ורעות רוח, ואסור לעשות מזה עקר, נתרצה ללכת עמם, כדי לטהר אותם משטותם והבליהם]. **וצוה זה האיש** (שהוא הממנה של המלך הנ"ל, שקבלו אותו בני המדינה הזאת לאלוק), **שקדם שיהיה סדר מתקן ונכון במדינה, לא יקריבו קרבנות כלל** (כי באמת זה הממנה של המלך היה צדיק גדול, כי היה מאנשי המלך הנ"ל, שהיו כלם צדיקים גדולים מאד, ובדאי היה ממאס מאד בכל המנהגים הרעים והשטותים של אותה המדינה, אך עדין לא היה יכול להשיב אותם מדרך הרעה, כי אי אפשר בפעם אחת להוציא את האדם משטותו ודמיונו ולטהרו, כי מי שנלכד בטמאה וזהמה ובדמיון הבל ורעות רוח ימים ושנים, קשה להוציאו תכף-ומיד, כי אי אפשר לצאת בפעם אחת מההפך אל ההפך, וכמו שכתוב (דברים ז, כב): "ונשל הו' את האלקיך את הגוים האל מפניך מעט מעט, לא תוכל פלחם מהר, פן תרבה עליך חית השדה"; ולכן זה שממנה על האצרות התישב, שילך עם המדינה של עשירות בהדרגה, הינו שלא יעקר מהם בפעם אחת את תאות ממון, כי ידע שזה בלתי אפשרי, כי מי ששקוע בהבל וריק ימים ושנים, קשה להוציאו משטותו והבלו בפעם אחת, ולכן צוה לעת עתה, שעל-כפונים לא יקריבו קרבנות).

וְהִתְחִילוּ בְּנֵי-הַמְּדִינָה לְבַקֵּשׁ מֵאֵתוֹ אֹדוֹת הַגִּבּוֹר הַנַּ"ל שְׁעֶמֶד עֲלֵיהֶם, וְגַם הַמְּמַנֶּה עָנָה: אֲפֹשֶׁר הוּא זֶה הַגִּבּוֹר (הִידוּעַ לוֹ), וְהִלֵּךְ זֶה הַמְּמַנֶּה, וַיֵּצֵא אֶל הַגִּבּוֹר, וּבִקֵּשׁ מֵאֲנָשָׁיו שֶׁל הַגִּבּוֹר אִם אֲפֹשֶׁר לְהִתְרַאוֹת פָּנִים עִמּוֹ, וְאָמְרוּ שְׂיֻדְיָעוּ לוֹ וַיִּשְׁאַלוּ אוֹתוֹ, וְהִלְכוּ וַשְּׁאַלוּ אוֹתוֹ, וְנָתַן רְשׁוֹת. וְנִכְנַס הַמְּמַנֶּה אֶל הַגִּבּוֹר, וְהִפִּירוּ זֶה אֶת זֶה, וְהָיָה בֵּינֵיהֶם שְׂמֵחוֹת גְּדוּלוֹת וּבְכִיּוֹת פִּנְ"ל. וְאָמַר הַגִּבּוֹר לְהַמְּמַנֶּה: תִּדְעַ שְׁגַם הַבְּעַל-תְּפִלָּה הַכָּשֵׁר שְׁלָנוּ רְאִיתִיו גַּם-כֵּן, וּכְבֹר נַעֲשֶׂה מַלְךְ. (וּסְפְרוּ זֶה לְזֶה אִיךְ נִתְגַּלְגְּלוּ וּבָאוּ לְכֹאֵן), וּסְפַר הַמְּמַנֶּה לְהַגִּבּוֹר שֶׁהוּא עֹבֵר עַל מְקוֹם הַמַּלְךְ וְעַל מְקוֹם כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, אִךְ עַל שְׁנֵיהֶם לֹא עֹבֵר, הֵינּוּ עַל מְקוֹם הַבְּעַל-תְּפִלָּה וְהַגִּבּוֹר, עַל (מְקוֹם) אוֹתָם שְׁנֵיהֶם לֹא עֹבֵר. וְדָבְרוּ יַחַד הַמְּמַנֶּה עִם הַגִּבּוֹר

גַּהְרִי אֶפְרָסִמוֹן

וְהִתְחִילוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה לְבַקֵּשׁ מֵאֵתוֹ אֹדוֹת הַגִּבּוֹר הַנַּ"ל שְׁעֶמֶד עֲלֵיהֶם, וְגַם הַמְּמַנֶּה עָנָה: אֲפֹשֶׁר הוּא זֶה הַגִּבּוֹר (הִידוּעַ לוֹ), וְהִלֵּךְ זֶה הַמְּמַנֶּה עַל הָאוֹצְרוֹת שֶׁל הַמַּלְךְ, וַיֵּצֵא אֶל הַגִּבּוֹר, וּבִקֵּשׁ מֵאֲנָשָׁיו שֶׁל הַגִּבּוֹר, אִם אֲפֹשֶׁר לְהִתְרַאוֹת פָּנִים עִמּוֹ, וְאָמְרוּ שְׂיֻדְיָעוּ לוֹ וַיִּשְׁאַלוּ אוֹתוֹ, וְהִלְכוּ וַשְּׁאַלוּ אוֹתוֹ, וְנָתַן רְשׁוֹת. וְנִכְנַס הַמְּמַנֶּה אֶל הַגִּבּוֹר, וְהִפִּירוּ זֶה אֶת זֶה, וְהָיָה בֵּינֵיהֶם שְׂמֵחוֹת גְּדוּלוֹת וּבְכִיּוֹת פִּנְ"ל. וְאָמַר הַגִּבּוֹר לְהַמְּמַנֶּה: תִּדְעַ, שְׁגַם הַבְּעַל-תְּפִלָּה הַכָּשֵׁר שְׁלָנוּ רְאִיתִיו גַּם-כֵּן, וּכְבֹר נַעֲשֶׂה מַלְךְ (וּסְפְרוּ זֶה לְזֶה אִיךְ נִתְגַּלְגְּלוּ וּבָאוּ לְכֹאֵן). וּסְפַר הַמְּמַנֶּה לְהַגִּבּוֹר, שֶׁהוּא עֹבֵר עַל מְקוֹם הַמַּלְךְ וְעַל מְקוֹם כָּל הָאֲנָשִׁים הַנַּ"ל, אִךְ עַל שְׁנֵיהֶם לֹא עֹבֵר, הֵינּוּ עַל מְקוֹם הַבְּעַל-תְּפִלָּה וְהַגִּבּוֹר, עַל (מְקוֹם) אוֹתָם שְׁנֵיהֶם לֹא עֹבֵר; כִּי בְּאֵמַת זֶה הַמְּמַנֶּה עַל הָאוֹצְרוֹת הָיָה

אודות המדינה הנ"ל על שנתעו ונבוכו פל-כה, עד שבאו לשטותים כאלו. השיב הגבור להממנה תשובה הנ"ל, שהשיב להבעל-תפלה כנזכר לעיל, הינו ששמע מהמלך, שמי שנשקע בתאנה זו של ממון, אי אפשר לו בשום אופן לשוב ולצאת משם, כי אם עלידי הדרך שיש להחרב הנ"ל (שמשם מקבל הגבור כח גבורתו), עלידי זה יכולים להוציאם מזה. והרחיבו הזמן עוד יותר, הינו

גחרי אפרסמון

מאנשי המלך, וכיון ששמע שהם מתפחדים מהגבור, החליט שהוא הולך לראות מי הוא הגבור הזה, כי אנשי המלך אינם מפחדים מאף אחד, ולכן תכף-ומיד כשפגשו זה את זה, הינו הממנה על האוצרות והגבור, הפירו זה את זה, והיה ביניהם שמחות — על האחדות שנתאחדו יחד, ובכיות — שעדין אנשי המלך רחוקים. וספר הגבור להממנה על האוצרות, שהוא כבר פגש את הבעל-תפלה וכבר נעשה מלך, כי זו הייתה שמחה גדולה להגבור, כי ידע אשר העקר הוא הבעל-תפלה עם אנשיו, שרק הם יכולים לטהר את כל הנזבל והלכלוך והזהמה שנדבק באדם. ודברו יחד הממנה עם הגבור אודות המדינה הנ"ל של עשירות על שנתעו ונבוכו פל-כה, עד שבאו לשטותים כאלו, שעושים אליל מכסף וזהב, שזה עבודה זרה של כל העולם. השיב הגבור להממנה תשובה הנ"ל, שהשיב להבעל-תפלה כנ"ל, הינו ששמע מהמלך, שמי שנשקע בתאנה זו של ממון, אי אפשר לו בשום אופן לשוב ולצאת משם, כי אם עלידי הדרך שיש להחרב הנ"ל (שמשם מקבל הגבור כח גבורתו), עלידי זה יכולים להוציאם מזה; הינו (ויקרא כו, כה): "והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית"; וכמוכא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מורה"ן, חלק א', סימן כג), שעל-ידי פגם הברית נופלים לתאות ממון, וכשנופל לתאות ממון, אז נופל לאנפין חשוכין, מרה שחורה ועצבות, שזה הורג את האדם לגמרי, וכמו שרואים בחוש, שרכ בני-אדם שנופלים בתאות

שְׁהַמְמָנָה דְּבַר עִם הַגְּבוּר לְהַרְחִיב הַזְּמַן עִם בְּנֵי-הַמְּדִינָה
הַנַּ"ל עוֹד יוֹתֵר, וְנָתַן לָהֶם הַגְּבוּר עוֹד אַרְבָּא וְזָמַן.
אַחֲרֵיכֶן מָסְרוּ סִימָנִים זֶה לָזֶה, הַמְמָנָה וְהַגְּבוּר.

וְהִלֵּךְ הַמְמָנָה, מִן הַגְּבוּר וְחֹזֵר הַמְמָנָה אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל.

(וגם הממנה הזה בודאי הוכיח אותם על דרכם הרעה, שנתעו ונבוכו כל־כף בתאות־ממון, אך לא הועיל להם כלל, כי כבר נשקעו בזה מאד מאד פנ"ל, רק מחמת שכבר הוכיחו אותם הרבה, הבעל-תפלה וגם הממנה, בלבלו אותם, והיו אומרים: אדרבא! הוציאו נא אותנו מטעותנו,

נחרי אפרסמון

ממון, הם תמיד משקעים בעצבות ובמרירות ובדאגות המכלים את כחם, כי תמיד מקנאים בבני אדם שיש להם פסוף וזהב, ושוכחים שכל הפסוף והזהב בא רק מהקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (חגי ב, ח): "לי הפסוף ולי הזהב נאם הַנַּ"ה צְבֹאוֹת"; והרחיבו הזמן עוד יותר, הינו שהממנה דבר עם הגבור להרחיב הזמן עם בני המדינה הנ"ל עוד יותר, ונתן להם הגבור עוד ארְבָּא וְזָמַן; כי באמת הקדוש-ברוך-הוא חפץ שיחזרו בתשובה, וכמו שכתוב (יחזקאל לג, יא): "חי אני נאם אֲדֹנָי אֱלֹהֵי"ם, אם אֲחַפֵּץ בְּמוֹת הַרְשָׁע, כי אם בשוב רשע מדרכו וְחֵיָה"; אחר־כֵּן מָסְרוּ סִימָנִים זֶה לָזֶה הַמְמָנָה וְהַגְּבוּר, שֶׁאִפְלוּ שִׁילְכוּ זֶה מִזֶּה, עֲדִין יִהְיֶה בֵּינֵיהֶם קָשֶׁר, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּחוּ אֶחָד מֵהַשְּׁנַי, וַיִּדְעוּ אֶחָד מֵהַשְּׁנַי.

וְהִלֵּךְ הַמְמָנָה מִן הַגְּבוּר, וְחֹזֵר הַמְמָנָה אֶל הַמְּדִינָה הַנַּ"ל (וגם הממנה הזה בודאי הוכיח אותם על דרכם הרעה, שנתעו ונבוכו כל־כף בתאות ממון, אך לא הועיל להם כלל, כי כבר נשקעו בזה מאד מאד פנ"ל, כי מי שנתעה בתאנה זו, קשה מאד מאד להוציאו משם, רק מחמת שכבר הוכיחו אותם הרבה, הבעל-תפלה וגם הממנה, ולכן הדבורים הרבים שדברו עמָהֶם, בלבלו אותם, כי כשמדברים דבורי אמונה, ומוכיחים בתוכחה של אהבה את אלו שרחוקים מהקדשה, על-ידי-זה לבסוף פועלים, וכמו שאמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל, שיִדְבַּר עִם בְּנֵי-אָדָם,

אף-על-פי שהם היו אוֹחֲזִים בְּדַעְתָּם בְּחֻזְקָה וְלֹא הָיוּ רוֹצִים כָּלֵל לְשׁוּב מִפְּטֻעוֹתָם הִרְעָה, אַךְ הָיוּ אוֹמְרִים לְמוֹכִיחֵיהֶם הַנ"ל: אֲדַרְבָּא! אִם הוּא בְּדַעְתְּכֶם, שְׁאַנְחֵנוּ בְּטַעוֹת וּבְמִבּוּכָה גְדוֹלָה אִם-כֵּן הוֹצִיאוּ נָא אוֹתָנוּ מִפְּטֻעוֹתֵינוּ). וְנָתַן לָהֶם עֲצָה (הֵינּוּ הַמְּמַנֶּה נָתַן עֲצָה לְבְנֵי-הַמְּדִינָה הַנ"ל), בְּאֲשֶׁר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ הַפֶּחַ שֶׁל זֶה הַגְּבוּר מֵהֵיכָן הוּא מְקַבֵּל פֶּחַ גְּבוּרָתוֹ, וְסֵפֶר לָהֶם עֲנִין הַחֶרֶב הַנ"ל, שְׁמִשְׁם מְקַבֵּל הַגְּבוּר פֶּחַ גְּבוּרָתוֹ. בְּכֵן גִּלְךָ אֲנִי וְאַתֶּם אֶל מְקוֹם הַחֶרֶב, וְעַל-יְדֵי זֶה תוּכְלוּ לְהַתְּגַבֵּר כְּנִגְדּוֹ. וְכוֹנֵת הַמְּמַנֶּה הִיָּה, שֶׁשְׁשִׁיבּוֹאוּ לְשֵׁם, יוּכְלוּ לְשׁוּב וְלִצְאָת עַל-יְדֵי זֶה מִפְּטֻעוֹתָם כַּנ"ל (כִּי עַל-יְדֵי אוֹתוֹ הִדְרִךְ שֵׁישׁ לְהַחֲרִב הַזֹּאת, עַל-יְדֵי זֶה

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

וְהֵבִין מוֹהֲרַנְתָּ ז"ל, שֶׁבּוֹדָאֵי פּוֹעֲלִים לְבִסּוּף עִם אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים שֶׁדְּבָרוֹ עִמָּהֶם. וְהָיוּ אוֹמְרִים אֲנָשֵׁי מְדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוֹת: אֲדַרְבָּה, הוֹצִיאוּ נָא אוֹתָנוּ מִפְּטֻעוֹתֵנוּ, אף-על-פי שהם היו אוֹחֲזִים בְּדַעְתָּם בְּחֻזְקָה, וְלֹא הָיוּ רוֹצִים כָּלֵל לְשׁוּב מִפְּטֻעוֹתָם הִרְעָה, אַךְ הָיוּ אוֹמְרִים לְמוֹכִיחֵיהֶם הַנ"ל: אֲדַרְבָּה, אִם הוּא בְּדַעְתְּכֶם, שְׁאַנְחֵנוּ בְּטַעוֹת וּבְמִבּוּכָה גְדוֹלָה, אִם-כֵּן הוֹצִיאוּ נָא אוֹתָנוּ מִפְּטֻעוֹתֵנוּ); מְכָאן רוֹאִים, שֶׁאֶסּוּר לְהַתִּיאֵשׁ מִלְדַּבֵּר וְלְהוֹכִיחַ אֶת אֱלוֹ שֶׁנִּפְלוּ בְּעַמְקֵי עַמְקִים, בְּשֵׁאוֹל תַּחֲתוֹת וּמִתַּחֲתוֹ, כִּי כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שֶׁמְדַבְּרִים עִם אֱלוֹ הַרְחוּקִים, אִף שֶׁבַתְחַלָּה נִדְמָה שֶׁלֹּא פּוֹעֲלִים כָּלֵל, עִם כָּל זֹאת אִם מְדַבְּרִים יוֹם אַחַר יוֹם, בְּוֹדָאֵי לְבִסּוּף הַדְּבוּרִים עוֹשִׂים רֶשֶׁם וּפּוֹעֲלִים. וְנָתַן לָהֶם עֲצָה (הֵינּוּ הַמְּמַנֶּה נָתַן עֲצָה לְבְנֵי הַמְּדִינָה הַנ"ל), בְּאֲשֶׁר שֶׁהוּא יוֹדֵעַ הַפֶּחַ שֶׁל זֶה הַגְּבוּר, מֵהֵיכָן הוּא מְקַבֵּל פֶּחַ גְּבוּרָתוֹ; וְסֵפֶר לָהֶם עֲנִין הַחֶרֶב הַנ"ל, שֶׁשְׁמִשְׁם מְקַבֵּל הַגְּבוּר פֶּחַ גְּבוּרָתוֹ. בְּכֵן גִּלְךָ אֲנִי וְאַתֶּם אֶל מְקוֹם הַחֶרֶב, כִּי הָרִי הַמְּמַנֶּה עַל הָאוֹצְרוֹת הִיתָה לוֹ עֲשִׁירוֹת מִפְּלָגַת, וְאֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוֹת שֶׁנִּפְלוּ בַּתְּאוֹת מְמוֹן, לְקַחוּ אוֹתוֹ לְמִלְךָ, וְהִיֹּת שֶׁהוּא רָצָה לְתַקֵּן אוֹתָם, לְכֵן אָמַר לָהֶם: אֲנִי וְאַתֶּם גִּלְךָ אֶל מְקוֹם הַחֶרֶב, וְעַל-יְדֵי-זֶה תוּכְלוּ לְהַתְּגַבֵּר כְּנִגְדּוֹ. וְכוֹנֵת הַמְּמַנֶּה הִיָּה, שֶׁשְׁשִׁיבּוֹאוּ לְשֵׁם, יוּכְלוּ לְשׁוּב וְלִצְאָת עַל-יְדֵי-זֶה מִפְּטֻעוֹתָם כַּנ"ל (כִּי עַל-יְדֵי אוֹתוֹ הִדְרִךְ שֵׁישׁ לְהַחֲרִב

יכולים להוציא מתאות־ממון כנ"ל) וקבלו דבריו (הינו בני־המדינה קבלו עצת הממנה לילך עמו אל החרב הנ"ל).

והלך הממנה, ובני־המדינה שלחו עמו את גדולי המדינה, שהם אצלם אלקות (ובודאי היו הולכים עם תכשיטי כסף וזהב, שהיו תלויים עליהם, כי זה היה העקר אצלם) והלכו יחד.

והודיע הממנה הדבר הזה להגבור, באשר שהוא הולך עמו לבקש מקום חרב, וכונתו, אולי יזכה בדרך הלוכו למצא את המלך ואנשיו. ענה ואמר

גחרי אפרסמון

הזאת, על־ידי־זה יכולים להוציא מתאות ממון כנ"ל) וקבלו דבריו (הינו בני המדינה קבלו עצת הממנה לילך עמו אל החרב הנ"ל); כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי־מורה"ן, חלק א', סימן ח'), כי הצדיק יורד אל הצנור של הרשע, ומשבר את תאנותו, ולכן יען שאלו שנפלו לתאות ממון לקחו אותו למלך והאמינו בו, לכן הסכימו ללכת עמו, כי חשבו שגם הוא שקוע בתאות ממון מרב העשירות שהיתה לו. והלך הממנה, ובני המדינה שלחו עמו את גדולי המדינה, שהם אצלם אלקות (ובודאי היו הולכים עם תכשיטי כסף וזהב שהיו תלויים עליהם, כי זה היה העקר אצלם) והלכו יחד; כי כן דרכי העולם, שכל מי שמשקע יותר בהבלי עולם הזה, מתקשט בזה שתולה על גופו כל מיני תכשיטי כסף וזהב, שהם פלל אותיות היגונים, שהולכים עמם ומתפארים בהם, להראות את חשיבותם.

והודיע הממנה הדבר הזה להגבור, באשר שהוא הולך עמו לבקש מקום חרב, וכונתו, אולי יזכה בדרך הלוכו למצא את המלך ואנשיו; כי זה עקר השלמות של אנשי המלך, שהיתה בהם אהבה ואחדות כזו, שכל תכליתם היתה לחפש ולמצא את המלך ואת אנשיו, ורק צריכה להיות

הגבור: גם אני אלך עמך. ושנה הגבור עצמו, כדי שלא יבינו אלו האנשים שהלכו עם הממנה, שזהו הגבור הנ"ל, על-פן שנה עצמו, והלך גם-כן עם הממנה. ונתישבו שיודיעו הדבר להבעל-תפלה והודיעו לו, ואמר הבעל-תפלה שגם הוא ילך עמם, והלך אליהם הבעל-תפלה, וצוה הבעל-תפלה לאנשים שלו שיתפללו על זה, שיצליח השם דרכם, שיזכו למצא המלך עם

נחרי אפרסמון

עבודת כל בר ישראל — לחפש ולבקש אחר מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ולהתאחד יחד עם כלל נשמות ישראל, שזה עקר השלמות, להחזיק באחד — באחדותו יתברך, ובאחדות עם נשמות ישראל. ענה ואמר הגבור: גם אני אלך עמך, כי הרי גם הוא היה מאנשי המלך, ורצה גם הוא למצא את המלך ושאר אנשי המלך, ושנה הגבור עצמו, כדי שלא יבינו אלו האנשים שהלכו עם הממנה, שזהו הגבור הנ"ל, על-פן שנה עצמו, והלך גם-כן עם הממנה, [ורואים מזה, איך שכל ענין מדת הגבורה שבא על האדם, זה רק בהתלבשות, כי אם אדם היה דבוק בו יתברך, לא היה מפחד משום דבר שבעולם, ומה שהאדם מפחד, זה רק מפני שמפריד את הדבר ממנו יתברך, וכעין הטפש שפחד מהמקל, אבל החכם אינו כן, אלא פוחד ממי שמחזיק את המקל, כי הגבור הליבש את עצמו בלבושין, עד שלא הפירו אותו, והלך עמם]. ונתישבו הממנה על האוצרות והגבור, שיודיעו הדבר להבעל-תפלה, שהם הולכים לחפש את המלך ושאר אנשי המלך, והודיעו לו שהם הולכים. ואמר הבעל-תפלה, שגם הוא ילך עמם, כי אנשי המלך היו מקשרים זה בזה, וכיון ששמעו אחד מהשני שהולכים יחד לחפש את המלך ואנשיו, החליטו שגם הם הולכים. והלך אליהם הבעל-תפלה, כדי שילכו ביחד, אבל קדם לזה צוה הבעל-תפלה לאנשים שלו, שיתפללו על זה שיצליח השם דרכם, שיזכו

וְאֲנָשָׁיו חַנָּ"ל, כִּי תָמִיד הָיָה הַבַּעַל־תְּפִלָּה מְתַפְּלֵל עַל זֶה, וְהָיָה מְצוּיָה לְאֲנָשָׁיו, וְהָיָה מְתַקֵּן לָהֶם תְּפִלוֹת שְׂוִית־פִּלְלוֹ עַל זֶה. וְעַתָּה הִזְהִיר אוֹתָם בְּיוֹתֵר, כְּשֶׁהֵלֵךְ אֶל הַמְּמֻנָּה וְהַגְּבוּר, לִילֵךְ עִמָּם לְבַקֵּשׁ אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֲנָשָׁיו כַּנְּ"ל, שְׂוִית־פִּלְלוֹ עַל זֶה תָּמִיד לְזָכוֹת לְמִצְאָ אוֹתָם. וּבֵא הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַמְּמֻנָּה וְהַגְּבוּר חַנָּ"ל, וּבִוְדָאֵי הָיָה בֵּינֵיהֶם שְׂמֻחָה גְדוּלָּה, שְׂמֻחוֹת וּבְכִיּוֹת כַּנְּ"ל, וְהֵלְכוּ שְׁלֹשְׁתָּן יַחַד, דִּהְיִנוּ הַמְּמֻנָּה וְהַגְּבוּר וְהַבַּעַל־תְּפִלָּה; וְהֵאלְקוֹת חַנָּ"ל, דִּהְיִנוּ הָעֲשִׂירִים גְּדוּלֵי הַמְּדִינָה חַנָּ"ל (שֶׁהֵם נִקְרָאִים שֵׁם בְּמְדִינָתָם אֱלֹקִים כַּנְּ"ל) הֵלְכוּ עִמָּהֶם.

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְמִצְאָ הַמֶּלֶךְ עִם אֲנָשָׁיו חַנָּ"ל, כִּי תָמִיד הָיָה הַבַּעַל־תְּפִלָּה מְתַפְּלֵל עַל זֶה; כִּי זֶה עָקֵר תְּפִלַּת הַצְּדִיקִים, שֶׁתִּתְּגַלֶּה מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּעוֹלָם, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁד"י, וְשִׁתְּהִיָּה אֲהָבָה בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עִם כָּל זֹאת הַצְּדִיקִים מְבַקְּשִׁים גַּם אֶת אֲנָשֵׁיהֶם, שְׂוִית־פִּלְלוֹ אֲלֵיהֶם שְׂוִיצְלִיחוּ, כִּי זֹאת תְּפִלַּת רַבִּים שְׂפּוֹעֶלֶת לְמַעַלָּה בְּיוֹתֵר, וְלָכֵן הָיָה מְצוּיָה לְאֲנָשָׁיו, שְׂוִית־פִּלְלוֹ עָלָיו שְׂוִיצְלִיחַ, וְהָיָה מְתַקֵּן לָהֶם תְּפִלוֹת שְׂוִית־פִּלְלוֹ עַל זֶה, וְעַתָּה הִזְהִיר אוֹתָם בְּיוֹתֵר, כְּשֶׁהֵלֵךְ אֶל הַמְּמֻנָּה וְהַגְּבוּר לִילֵךְ עִמָּם לְבַקֵּשׁ אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֲנָשָׁיו כַּנְּ"ל, שְׂוִית־פִּלְלוֹ עַל זֶה תָּמִיד, וְלֹא יִפְסִיקוּ לְהַתְּפַלֵּל לְזָכוֹת לְמִצְאָ אוֹתָם, הֵינּוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת אֲנָשָׁיו. וּבֵא הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַמְּמֻנָּה וְהַגְּבוּר חַנָּ"ל, וּבִוְדָאֵי הָיָה בֵּינֵיהֶם שְׂמֻחָה גְדוּלָּה, שְׂמֻחוֹת וּבְכִיּוֹת כַּנְּ"ל, שְׂמֻחָה — שְׂפָגְשׁוּ זֶה אֶת זֶה, וּבְכִיּוֹת — עַל שְׂעֵדִין לֹא מְצָאוּ אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֶת שְׂאֵר הָאֲנָשִׁים. וְהֵלְכוּ שְׁלֹשְׁתָּן יַחַד, דִּהְיִנוּ הַמְּמֻנָּה וְהַגְּבוּר וְהַבַּעַל־תְּפִלָּה וְהֵאלְקוֹת חַנָּ"ל, דִּהְיִנוּ הָעֲשִׂירִים גְּדוּלֵי הַמְּדִינָה חַנָּ"ל (שֶׁהֵם נִקְרָאִים שֵׁם בְּמְדִינָתָם אֱלֹקִים כַּנְּ"ל) הֵלְכוּ עִמָּהֶם, כִּי כָּפִי גְדֻלָּתָם הָיוּ יְכוּלִים לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשֵׁים, עַד שֶׁגַּם אֵלוּ הַטְּפָשִׁים, שְׂעָשׂוּ אֶת עֲצָמָם לְאֵלֵהוֹת, לֹא יִרְגִישׁוּ כָּלֵל מִי הֵם הַהוֹלְכִים עִמָּהֶם. וְכֵן הוּא בְּכָל דּוֹר

וַיִּתְהַלְכוּ בְּאֲשֶׁר יִתְהַלְכוּ. וּבָאוּ לְמַדְיָנָה אַחַת, וְהָיוּ שָׁם שׁוֹמְרִים סְבִיב הַמְּדִינָה, וְשָׁאֲלוּ אֶת הַשׁוֹמְרִים עַל עִסְקֵי הַמְּדִינָה, וּמִי הַמְּלִיךְ שְׁלָכְם. הַשִּׁיבוּ הַשׁוֹמְרִים, שְׁבַעַת שְׁהִיָּה הָרוּחַ סְעָרָה הַנַּ"ל, שְׁאֵז נִפְרְדוּ בְּנֵי-הָעוֹלָם לְמִינֵיהֶם כַּנַּ"ל, אֲזַי בָּחֲרוּ לָהֶם בְּנֵי הַמְּדִינָה שְׁלָחָם, שְׁעָקָר הוּא הַחֲכָמָה, וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם חָכָם גְּדוֹל לְמַלְךְ, וְזֶה מִקְרֹב

נַחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

וְדוֹר, שְׁגִדוּלֵי מִבְּחָרֵי הַצְּדִיקִים הַדְּבָקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, בְּטָלִים וּמִבְטָלִים לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבַּרַךְ, יְכוּלִים לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמָם אֶל הַמּוֹן-עַם הַמְשַׁקְעִים וּמִתְעַבִּים בְּהַבְלִיָּהֶם וּבַתְּאוּוֹתֵיהֶם, וְהֵם אֶפְלוּ לֹא יִרְגִּישׁוּ מִמְּסֻתוֹבֵב בְּיַגִּיעָם, כִּי הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּם הַדְּבֹקִים בּוֹ יִתְבַּרַךְ, יְכוּלִים לְהַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמָם בְּלְבוּשֵׁים כְּאֵלוֹ, עַד שְׁלֹא תוֹפְסִים אֶת מַעֲלָתָם כָּלֵל.

וַיִּתְהַלְכוּ בְּאֲשֶׁר יִתְהַלְכוּ, הֵינּוּ הַבְּעַל תְּפִלָּה וְהַגְּבוּר וְהַמְּמַנֶּה עַל הָאוֹצְרוֹת וְשִׁלְיַחֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וּבָאוּ לְמַדְיָנָה אַחַת, וְהָיוּ שָׁם שׁוֹמְרִים סְבִיב הַמְּדִינָה, כִּי כָּל מְדִינָה וּמְדִינָה יֵשׁ לָהּ שׁוֹמְרִים מְסָבִיב, שְׁלֹא יִכְנָסוּ אֲנָשִׁים בְּלִתֵּי רְצוּיִים, [וְנִכְךָ צְרִיךְ כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא עוֹלָם וּמְדִינָה בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, לְשֵׁים שׁוֹמְרִים סְבִיבוֹ, שְׁלֹא יוּכְלוּ לְהַכְנִס בּוֹ הַתְּאוּוֹת רְעוֹת וְהַמְּדוֹת רְעוֹת]. וְשָׁאֲלוּ אֶת הַשׁוֹמְרִים עַל עִסְקֵי הַמְּדִינָה, וּמִי הַמְּלִיךְ שְׁלָכְם? הַשִּׁיבוּ הַשׁוֹמְרִים, שְׁבַעַת שְׁהִיָּה הָרוּחַ סְעָרָה הַנַּ"ל, שְׁאֵז נִפְרְדוּ בְּנֵי הָעוֹלָם לְמִינֵיהֶם כַּנַּ"ל, אֲזַי בָּחֲרוּ לָהֶם בְּנֵי הַמְּדִינָה שְׁלָחָם, שְׁעָקָר הוּא הַחֲכָמָה, וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם חָכָם גְּדוֹל לְמַלְךְ, כִּי חֲכָמָה הוּא דְּבַר יִקָּר מְאֹד, וְעָקָר הַחֲכָמָה אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן ל"ה) אֵינָה אֶלָּא חֲכָמוֹת אֱלֻקוֹת, וְחִקְףָּ-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מַחְדִּיר בְּעֲצָמוֹ אֶת חֲכָמַת אֱלֻקוֹת, אֲזַי נִתְבַּטַּל לְגַמְרֵי, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן פ"ב), שְׁעָקָר הַחֲכָמָה, שְׁיַדַּע אֲשֶׁר כ"ח-מ"ה, [שְׁנֵה אוֹתוֹת חֲכָמָה], שְׁאָדָם צְרִיךְ לְדַעַת, שְׁכַחֵי מַה נִּגְדוּ וְיִתְבַּרַךְ, וְאֲזַי יִלְךְ לוֹ תְּמִיד כְּסֻדָּר, כִּי עָקָר מַה שְׁהוּלָךְ לְאָדָם שְׁלֹא כְּסֻדָּר —

מִצְאוּ חָכְם גָּדוֹל מִפְּלֶג מִפְּלֶג בְּחֻכְמָה מְאֹד מְאֹד, וּמַחֲל לֹ
הַמְּלֶךְ אֶת הַמְּלוּכָה, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ, כִּי אֶצְלָם הָיָה
הָעֵקֶר הַחֻכְמָה, וּמֵאַחַר שֶׁמִּצְאוּ חָכְם מִפְּלֶג כְּזֶה, עַל־כֵּן
קָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וְאָמְרוּ אֵלָיו הַשְּׁלֹשָׁה הַגְּ"ל (הֵינּוּ הַמְּמַנֶּה
וְהַגָּבוֹר וְהַבְּעַל־תְּפִלָּה): שְׁנֵי־רֵאִין הַדְּבָרִים שְׁזָהוּ הַחֻכְם שְׁלָנוּ
(דִּהְיִינוּ הַחֻכְם שֶׁל הַמְּלֶךְ הַגְּ"ל), וּבִקְשׁוּ אִם אֶפְשָׁר לְהַתְּרָאוֹת
פָּנִים עִמּוֹ. וְהַשִּׁיבוּ לָהֶם, שִׁיּוֹדִיעוּ לּוֹ וַיִּשְׁאַלּוּ אוֹתוֹ,
וְהִלְכוּ וַיִּשְׁאַלּוּ, וְנָתַן לָהֶם רְשׁוֹת. וּבָאוּ (אֵלָיו הַשְּׁלֹשָׁה) אֶל
הַחֻכְם, שֶׁהוּא הַמְּלֶךְ שֶׁל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, וְהַכִּירוּ זֶה

גַּחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

כְּשֶׁעוֹשֶׂה מַעֲצָמוֹ מְצִיאוֹת, וְחוֹשֵׁב שֶׁהוּא חָכֵם. אַכְּל בְּאַמַּת כָּכָר אָמַר הַחֻכְם
מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי כ"א, ל): "אֵין חֻכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה לְנֶגֶד הַגּוֹי"ה";
דָּבָר שֶׁהוּא נֶגֶד הַגּוֹי"ה, אֵין כְּזֶה לֹא חֻכְמָה וְלֹא תְבוּנָה וְלֹא עֲצָה, כִּי עֵקֶר
הַחֻכְמָה הוּא רַק לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי לְאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלִירָא וְלִפְחֹד
רַק מִפְּנֵי יִתְבָּרֵךְ, שְׁזֶה (דְּכַרֵּי־הַיָּמִים א' טו, ל): חִילוֹ מִלְּפָנָיו כִּל הָאָרֶץ —
רְאִישֵׁי תְבוּת: חֻכְמָ"ה; כִּי עֵקֶר הַחֻכְמָה הוּא רַק לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ,
וְלִירָא וְלִרְעֹד וְלִפְחֹד רַק מִלְּפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְלִכֵּן אֵלָיו הָיוּ הַחֻכְמִים שֶׁהִגִּיעוּ אֶל
הַתְּכֵלִית, אֲשֶׁר הָעֵקֶר הוּא חֻכְמָה, וְזֶה מְקֻרֹב מִצְאוּ חָכְם גָּדוֹל, מִפְּלֶג
בְּחֻכְמָה מְאֹד מְאֹד. וּמַחֲל לּוֹ הַמְּלֶךְ אֶת הַמְּלוּכָה, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ, כִּי
אֶצְלָם הָיָה הָעֵקֶר הַחֻכְמָה, וּמֵאַחַר שֶׁמִּצְאוּ חָכְם מִפְּלֶג כְּזֶה, עַל־כֵּן קָבְלוּ
אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ, כִּי הוּא הָיָה הַחֻכְם שֶׁל הַמְּלֶךְ, וּבִנְדָאֵי הַחֲדִיר בְּהֵם אֶת הַחֻכְמָה
אַמְתִּית, שֶׁהִיא חֻכְמַת אֱלֻקוֹת, לְהִיּוֹת בְּטֵל וּמְבַטֵּל לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ
הוּא. וְאָמְרוּ אֵלָיו הַשְּׁלֹשָׁה הַגְּ"ל (הֵינּוּ הַמְּמַנֶּה וְהַגָּבוֹר וְהַבְּעַל־תְּפִלָּה), שְׁנֵי־רֵאִין
הַדְּבָרִים, שְׁזָהוּ הַחֻכְם שְׁלָנוּ (דִּהְיִינוּ הַחֻכְם שֶׁל הַמְּלֶךְ הַגְּ"ל), וּבִקְשׁוּ אִם אֶפְשָׁר
לְהַתְּרָאוֹת פָּנִים עִמּוֹ; וְהַשִּׁיבוּ לָהֶם, שִׁיּוֹדִיעוּ לּוֹ וַיִּשְׁאַלּוּ אוֹתוֹ. וְהִלְכוּ וַיִּשְׁאַלּוּ,
וְנָתַן לָהֶם רְשׁוֹת. וּבָאוּ (אֵלָיו הַשְּׁלֹשָׁה) אֶל הַחֻכְם, שֶׁהוּא הַמְּלֶךְ שֶׁל אוֹתָהּ

את זה, פי החכם הזה היה החכם של המלך הנ"ל, ובנדאי היה שם שמחה גדולה, שמחות ובכיות פנ"ל, פי בכו איך זוכים למצא את המלך עם כל הנ"ל, ושאלו את החכם, אם אינו יודע מן היד של המלך, והשיב להם, שהיד הוא אצלו, אך מעת שנתפזרו עלידי הרוח סערה פנ"ל, שאז נעלם מהם המלך וכו' פנ"ל, מאז הוא אינו רוצה להסתפל כלל בתוך היד, פי היא שיכה רק אל המלך, רק שחקק תבנית היד על אבן, כדי שישתמש בזה קצת לצרף ענינו, אבל בהיד אינו מסתפל כלל.

נחרי אפרסמון

המדינה, והפירו זה את זה, פי החכם הזה היה החכם של המלך הנ"ל, ובנדאי היה שם שמחה גדולה, שמחות ובכיות פנ"ל, פי בכו איך זוכים למצא את המלך עם כל הנ"ל, ושאלו את החכם, אם אינו יודע מן היד של המלך, והשיב להם, שהיד הוא אצלו, שזה כלל חכמת הקבלה, חכמת האלקות, שידעו איך לעלות מעולם לעולם, שהיד הזו היא סוד (ישעיה נא, טז): "ובצל ידי כסיתיה לנטע שמים וליסד ארץ"; אך מעת שנתפזרו עלידי הרוח סערה פנ"ל, שאז נעלם מהם המלך וכו' פנ"ל, מאז הוא אינו רוצה להסתפל כלל בתוך היד, פי היא שיכה רק אל המלך, פי בזמן הגלות אשר העולם וההסתר מתגבר כל-כך בעולם, והקלפות ממלאות את חללו של עולם, אפלו אלו שיודעים את רזי וסתרי חכמות נסתרות הבורא יתברך שמו, ואת פרצוף כל העולמות, ואת בנין הבריאה וכו', הם מעלימים ומסתירים את החכמה הזאת מעין כל חי. רק שחקק תבנית היד על אבן, כדי שישתמש בזה קצת לצרף ענינו, שזה כלל ספרי קבלה, שהם רק הגמת תבנית היד, אבל בהיד עצמה, שזה עצם חכמת אלקות, אינו מסתפל כלל, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה, פרשה א', סימן ה') על פסוק (תהלים לא, יט): "תאלמנה שפתי שקר" וגו', אתפרכן, אתחרשן, אשתתקן, אתפרכן,

וּדְבָרוֹ עִם הַחֲכָם אִיךָ נִתְגַלְגַּל וּבָא לְכָאן, וְסֵפֶר לָהֶם, שְׁמַעַת שְׁהִיָּה הָרוּח־סְעָרָה הַנַּ"ל, הִלֵּךְ בְּאֲשֶׁר הִלֵּךְ, (ובְדַרְדָּרָה) הַלּוּכּוֹ עֵבֶר עַל כָּלָם, רַק עַל אֱלוֹ הַשְּׁלֶשָׁה, הֵינּוּ הַבְּעַל־תְּפִלָּה וְהַגְּבוּר וְהַמְּמַנֶּה (לא עֵבֶר), עַד שְׁמַצְאוּ אוֹתוֹ בְּנִי־הַמְּדִינָה אֱלוֹ וְקִבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ כְּנַ"ל, וּלְעַת עֵתָה הוּא צָרִיךְ לְהִנְהִיג אוֹתָם

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אֲתַחְרֹשֵׁן וְכו' אֲשַׁתְּקֵן כְּמִשְׁמְעוֹ, "הַדְּבָרוֹת עַל צַדִּיק" — חֵי הָעוֹלָמִים, "עֵתֶק" — שְׁהֵעֵתִיק בְּכַרְיוֹתָיו, "בְּגֹאֲוָה" — אֲתַמְהָה, בְּשִׁבִיל לְהַתְּנָאוֹת, וְלוֹמַר אֲנִי דוֹרֵשׁ בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, "וְכוּז" — אֲתַמְהָה, מְבִיָּה עַל כְּבוֹדִי, דָּאֵמַר רַבִּי יוֹסִי בַר חֲנִינָא: כָּל הַמִּתְכַּבֵּד בְּקִלּוֹן חִבְרוֹ, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, בְּכְבוֹדוֹ שֶׁל מְקוֹם — עַל אַחַת כְּפָה וְכַפָּה. וּדְבָרוֹ עִם הַחֲכָם אִיךָ נִתְגַלְגַּל וּבָא לְכָאן, כִּי כָּל סְבָה יֵשׁ לָהּ מִסְבָּב, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ פָּזַר אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל חֲלָקֵי הָעוֹלָם, כְּדֵי לְהַעֲלוֹת נִצּוּצוֹת הַשְּׂיִכִּים לְשָׂרֵשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְכַעֲיֵן שְׁאֵמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים פּו:): מֵאֵי דְכִתִּיב (שׁוֹפְטִים ה, יא) "צַדִּיקַת פְּרוּזוֹנוֹ בִּישְׂרָאֵל", צַדִּיקָה עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בִּישְׂרָאֵל, שְׁפִזְרָן לְבֵין הָאֲמוֹת; וּמוּבָא, כְּדֵי שְׂיֻכְלוּ לְהַעֲלוֹת אֶת כָּל הַנִּצּוּצוֹת אֶל שְׂרָשָׁם, הֵינּוּ כִּי בְּכָל מְקוֹם יֵשׁ אֱלֻקוֹת, כִּי בִלְעֲדֵי וְיִתְבָּרַךְ לֹא הִיָּה קִיּוּם לְעוֹלָם כָּלָל, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (נִחְמִיָּה ט, ו): "וְאַתָּה מִחִיָּה אֶת כָּלָם"; כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל בָּא לְאִיזָה מְקוֹם, וְהוּא מְדַבֵּיק אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַל־יְדִי־זָה הוּא מַעֲלָה אֶת כָּל הַמְּקוֹם אֱלֹיו יִתְבָּרַךְ, עַד כְּדֵי כָּף, שְׂיֵשׁ בְּכַחוֹ לְהַחְזִיר בְּתִשׁוּבָה אֶת כָּל הַגְּרִים בְּמְקוֹם זֶה, אִם רַק יִבְטַל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְאֶפְלוֹ אֶת אֲמוֹת הָעוֹלָם הַנִּמְצָאִים שָׁם, הוּא יְכוּל לְהַחְדִּיר בָּהֶם אַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּסוּד: "לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁנִי"; וְלִכֵּן שְׁאֵלוֹ אֶת הַחֲכָם: אִיךָ נִתְגַלְגַּל שְׁבָאֵת לְפָה, וְכָל אֶחָד יֵשׁ לוֹ סְבָה מְסוּבָב כָּל הַסְּבּוֹת, שְׁמִסְבָּב שְׁאֵדָם הִזָּה יִהְיֶה דִיקָא בְּמְקוֹם הַזֶּה, וְהַכֵּל כְּדֵי לְתַקֵּן מָה שְׁעָלְיוֹ לְתַקֵּן. וְסֵפֶר לָהֶם, שְׁמַעַת שְׁהִיָּה הָרוּחַ סְעָרָה הַנַּ"ל, הִלֵּךְ בְּאֲשֶׁר הִלֵּךְ, (ובְדַרְדָּרָה) הַלּוּכּוֹ עֵבֶר עַל כָּלָם, רַק עַל אֱלוֹ הַשְּׁלֶשָׁה, הֵינּוּ: הַבְּעַל־תְּפִלָּה וְהַגְּבוּר וְהַמְּמַנֶּה (לא עֵבֶר), עַד שְׁמַצְאוּ אוֹתוֹ בְּנִי הַמְּדִינָה אֱלוֹ, וְקִבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ כְּנַ"ל, וּלְעַת עֵתָה הוּא צָרִיךְ לְהִנְהִיג אוֹתָם

לְפִי דַרְכָּם, כְּפִי דַרְךְ חֻכְמָתָם, עַד אֲשֶׁר בְּרַבּוֹת הַזְּמַן
יָשִׁיב אוֹתָם אֶל הָאֱמֶת.

וְדַבְּרוּ עִם הַחֹכֵם עַל אוֹדוֹת בְּנֵי-הַמְּדִינָה הַנִּזְכָּר, שְׁנַתְּעוּ
וְנִבְּוּ כּוֹ כַּל-כֶּף בְּשָׁטוֹת וְעִבּוּדֵי-זָרָה שֶׁל מָמוֹן
כַּנִּזְכָּר, וְאָמְרוּ: אֵלֶּמְלֵא לֹא נִתְּבַדְּרָנוּ וְנִתְּפַזְּרָנוּ, כִּי-אִם
בְּשִׁבִיל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה לְהַחְזִיר אוֹתָהּ לְמוֹטָב, הִיָּה דִי לָנוּ
בְּזָה, כִּי נִטְפָּשׁוּ וְנִתְּעוּ כַּל-כֶּף, כִּי בְּאֵמֶת כָּל הַפְּתוֹת
הַנִּזְכָּר, כָּלָם נִתְּעוּ וְנִבְּוּ, וְצָרִיכִים לְתַקְּנָם לְהַשִּׁיבָם
מִשָּׁטוֹתָם וּלְהַחְזִירָם אֶל הַתְּכֵלִית הָאֱמֶת, כִּי אֶפְלוּ הַפֶּת
שֶׁבַחְרוּ לָהֶם חֻכְמָה לְתַכְלִית, גַּם הֵם לֹא הִשִּׁיגוּ הַתְּכֵלִית

נחרי אפרסמון

לְפִי דַרְכָּם, כְּפִי דַרְךְ חֻכְמָתָם, עַד אֲשֶׁר בְּרַבּוֹת הַזְּמַן יָשִׁיב אוֹתָם אֶל הָאֱמֶת;
כִּי בְּאֵמֶת אֵלוּ הַחֻכְמִים, הֵיוּ חֻכְמִים בְּכָל מִיָּנִי חֻכְמוֹת שֶׁפְּעוּלָם, שֶׁהֵם חֻכְמוֹת
שֶׁל מַה בְּכֶף, כִּי כָּל הַחֻכְמוֹת שֶׁאֵינָן קְשׁוּרוֹת לְאֱלֻקוֹת, אֵינָן חֻכְמוֹת כָּלֵל,
וְאֶפְלוּ הַחֻכְמוֹת שִׁיּוּצֵי מַהֲנָן תּוֹעֵלֶת לְעוֹלָם, כַּגּוֹן: שֶׁמְמַצִּיאִים הַחֻכְמִים כָּל
מִיָּנִי כָּלִים וְכוּ', עִם כָּל זֹאת אִם לֹא מִשְׁתַּמְשִׁים בְּזָה לְקַדְּשָׁהּ, לְהַשִּׁיג אֶת
הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, הַכָּל חֻכְמוֹת שֶׁל הַכָּל. וְזוֹ הִיָּתָה הַפְּתָה שֶׁל הַחֻכְמִים,
שֶׁהִמְצִיאוּ בְּחֻכְמָתָם כָּל מִיָּנִי דְבָרִים, אֲבָל הִיָּה בְּזָה אֱלֻקוֹת. וְהַחֹכֵם הָאֱמֶתִי
שֶׁל הַמְּלָךְ, הִלִּךְ אִתָּם כְּפִי חֻכְמָתָם, וְלֹאט לֹאט מַחְדִּיר בָּהֶם גְּלוּי אֱלֻקוֹת,
עַד שֶׁיְּבִינּוּ אֲשֶׁר עֲקַר הַחֻכְמָה אֵינָה אֶלָּא חֻכְמַת אֱלֻקוֹת, בְּסוּד (קִהְלַת ז, יב):
"הַחֻכְמָה תַּחֲמִיָּה בְּעֲלִיָּה"; וְדַבְּרוּ עִם הַחֹכֵם אוֹדוֹת בְּנֵי הַמְּדִינָה הַנִּזְכָּר, שְׁנַתְּעוּ
וְנִבְּוּ כּוֹ כַּל-כֶּף בְּשָׁטוֹת וְעִבּוּדֵי זָרָה שֶׁל מָמוֹן כַּנִּזְכָּר, וְאָמְרוּ: אֵלֶּמְלֵא לֹא
נִתְּבַדְּרָנוּ וְנִתְּפַזְּרָנוּ, כִּי אִם בְּשִׁבִיל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה, לְהַחְזִיר אוֹתָהּ לְמוֹטָב, הִיָּה
דִּי לָנוּ בְּזָה, כִּי נִטְפָּשׁוּ וְנִתְּעוּ כַּל-כֶּף, כִּי בְּאֵמֶת כָּל הַפְּתוֹת הַנִּזְכָּר כָּלָם נִתְּעוּ
וְנִבְּוּ, וְצָרִיכִים לְתַקְּנָם, לְהַשִּׁיבָם מִשָּׁטוֹתָם, וּלְהַחְזִירָם אֶל הַתְּכֵלִית
הָאֱמֶתִית, כִּי אֶפְלוּ הַפֶּת שֶׁבַחְרוּ לָהֶם חֻכְמָה לְתַכְלִית, גַּם הֵם לֹא הִשִּׁיגוּ

האמתתי וצריכין תקון ותשובה, כי בחרו בחכמות חיצוניות ואפיקורסית, אך מכל הטעותים הנ"ל הוא בנגל יותר להשיבם מטעותם ולהחזירם אל האמת, אבל אלו נתעו בעבודה-זרה של ממון ונשקעו בה כל-כף בכל הנ"ל, עד שאי אפשר להשיבם מזה כנ"ל. (וגם החכם השיב להם ששמע גם-כן מהמלך, שמכל התאוות אפשר להוציא, אבל

נחרי אפרסמון

התכלית האמתית, וצריכין תקון ותשובה, כי בחרו בחכמות חיצוניות ואפיקורסית, אך מכל הטעותים הנזכרים לעיל הוא בנגל יותר להשיבם מטעותם, ולהחזירם אל האמת, אבל אלו נתעו בעבודה זרה של ממון, ונשקעו בה כל-כף בכל הנ"ל, עד שאי-אפשר להשיבם מזה כנ"ל; הינו שבוזה העולם יש לכל אחד את התאונה רעה והמדה רעה ששיכת אליו, ואנשי המלך כל אחד מהם עוסק לתקן את כל פתה וכתה לפי בחינתו, לצאת מהתאונה והמדה רעה שגלגדה הפתה הזאת, אבל בענין תאוות ממון, כלם נתפסו, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג), שבענין תאוות ממון כלם גלגדו, וזו עבודה זרה ממש, וכל אחד הוא בעל חוב, ואפלו אם אינו חי במזמן, הוא חי בתאווה, וכל ימיהם אינם יכולים למלא את תאונתם, ולשלם חוב תאונתם, כי מי שנופל בתאוות ממון, קשה לו מאד לצאת מזה, כי יש לו מנה רוצה מאתים, וכן תמיד רוצה כפול ממה שיש לו, כי עוד לא נמצא אדם, שיתפאר שיש לו כל טוב, כי אפלו העשירים הכי גדולים, אשר באמת לא חסר להם כל טוב, עם כל זאת הם תמיד בוכים ומבכים על גורלם הרע, ואיך שהמצב שלהם בכי רע, וקשה וכבד להם מאד מאד. ולכן בתאוות ממון כלם גלגדו, וקשה וכבד להוציא את האדם מהתאונה הזו, כי עשו מתאוות ממון עבודה זרה ממש, לא-כן מי שדבוק באין סוף בריוף הוא, הוא אינו דואג דאגות חנם, כי יודע שיש שפע כפול, כי המדבק את עצמו באין סוף בריוף הוא, הקדוש-ברוך-הוא נותן לו תמיד שפע גדול. (וגם החכם השיב להם, ששמע גם-כן מהמלך, שמכל התאוות אפשר להוציא,

מתאווה זו של ממוזן אי אפשר להוציא את מי שנפל לתוכה, כִּי־אם על־ידי הדרך שיש להחרב הנ"ל). ונתרצה החכם גם־כן לילה עמהם, והלכו ארבעתן יחד. וגם אלו האלקות השוטים הנ"ל הלכו עמהם גם־כן כנ"ל.

והלכו ובאו למדינה אחת, ושאלו גם־כן את השומרים על ענין המדינה, ומי המלך שלהם. השיבו, שמעת שהיה הרוח־סערה הנ"ל, אז בחרו להם בני־מדינה זו, שהתכלית הוא הדבור, וקבלו עליהם דברן

גהרי אפרסמון

אבל מתאווה זו של ממוזן אי־אפשר להוציא את מי שנפל לתוכה, כי אם על־ידי הדרך שיש להחרב הנ"ל), שזה כשנופלת על האדם איזו צרה ומדת הדין, שהיא החרב הנוקמת בו, כמו שכתוב (ויקרא כו): "חרב נוקמת נקם ברית"; כי מי שפוגם בברית, רחמנא לצלן, מחו נתקלקל לגמרי, ועל־כן הוא רץ אחר הפסוף והזהב, ואז החרב הזו נוקמת בו. ולכן אנחנו רואים בחוש, שמי שפוגם בברית דעתו מבהלת ומבלבלת, והוא בעל חוב גדול. וזה שאמרו בזהר (פנחס רמד): מאן דזרק פרווין דנהמא עניות רדיף אבתריה, כל שפן מאן דזריק פרווין דמחא; ולכן החרב הזו נוקמת במי שפוגם בברית, שעל־ידי־זה נפל לתאות ממוזן. ונתרצה החכם גם־כן לילה עמהם, והלכו ארבעתן יחד, וגם אלו האלקות השוטים הנ"ל הלכו עמהם גם־כן כנ"ל; כי כל פונת אנשי המלך היא לאוקמה שכונתא מעפרא, לתקן עולם במלכות שדי, לגלות ולפרסם לכלם את אמתת מציאותו יתברך.

והלכו ובאו למדינה אחת, ושאלו גם־כן את השומרים על ענין המדינה, ומי המלך שלהם, כי בכל מדינה ומדינה צריכים לשאל מי המלך של אותה המדינה, ואז יכולים להכיר את כל המדינה, כי כפי המלך בן אנשי המדינה. השיבו, שמעת שהיה הרוח סערה הנ"ל, אז בחרו להם בני מדינה זו, שהתכלית הוא הדבור, וקבלו עליהם דברן, בעל לשון למלך, אחר־כך מצאו

בַּעַל-לְשׁוֹן לְמַלְךְ. אַחֲר־כֵּן מָצְאוּ אִישׁ אֶחָד, שֶׁהָיָה בַּעַל-
 לְשׁוֹן וּמְלִיצָה וְדַבָּרָן מְפֹלָג מְאֹד מְאֹד, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ
 לְמַלְךְ, כִּי הַמֶּלֶךְ מָחַל לוֹ הַמְּלוּכָה, מֵאַחַר שֶׁהוּא בַּעַל-
 לְשׁוֹן כְּזֶה, וְהִבִּינוּ אֵלָיו הָאַרְבָּעָה הַנִּ"ל, שֶׁבְּוִדְאֵי זֶה הוּא
 הַמְּלִיץ שְׁלֵנוּ (דְּהִינוּ הַמְּלִיץ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל), וּבִקְשׁוּ גַם-כֵּן אִם
 אֶפְשָׁר לְהַתְּרָאוֹת עִם הַמֶּלֶךְ הַזֶּה, וְאָמְרוּ שִׁיּוּדִיעוּ לוֹ
 וּיקְבְּלוּ רְשׁוֹת, וְהִלְכוּ וְשָׂאוּ וְנָתַן לָהֶם רְשׁוֹת, וְנִכְנְסוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אִישׁ אֶחָד, שֶׁהָיָה בַּעַל לְשׁוֹן וּמְלִיצָה, וְדַבָּרָן מְפֹלָג מְאֹד מְאֹד, וְקִבְּלוּ אוֹתוֹ
 לְמַלְךְ, כִּי הַמֶּלֶךְ מָחַל לוֹ הַמְּלוּכָה, מֵאַחַר שֶׁהוּא בַּעַל לְשׁוֹן כְּזֶה, וְהִבִּינוּ אֵלָיו
 הָאַרְבָּעָה הַנִּ"ל, שֶׁבְּוִדְאֵי זֶה הוּא הַמְּלִיץ שְׁלֵנוּ (דְּהִינוּ הַמְּלִיץ שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל); כִּי
 עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַדְּבוּר, הוּא לְהַמְּלִיץ טוֹב עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְאִם הַקְּדוּשׁ-כְּרוּךְ-
 הוּא חָנַן אֶת הָאָדָם עִם דְּבוּר, וְנִתְקַיַּם אֲצִלוֹ (יִשְׁעִיָּה נ'): "הַנְּיָ"ה אֱלֹקִים נָתַן
 לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים"; אַזִּי כְּדָאֵי לְנַצֵּל אֶת הַדְּבוּר — הֵן לְהַמְּלִיץ לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ
 טוֹב עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְכֵן לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְדַבֵּר
 עַל לִבָּם דְּבוּרֵי הַתְּחִינּוֹת, וּלְקַרְבֵּם אֵלָיו יִתְבַּרַךְ. וּבִקְשׁוּ גַם-כֵּן אִם אֶפְשָׁר
 לְהַתְּרָאוֹת עִם הַמֶּלֶךְ הַזֶּה, וְאָמְרוּ, שִׁיּוּדִיעוּ לוֹ וּיקְבְּלוּ רְשׁוֹת; כִּי זֶה כָּלֵל גְּדוֹל
 מְאֹד, שֶׁאָדָם שִׁישׁ לוֹ עֵסֶק עִם רַבִּים, שִׁישִׁים שׁוֹמֵר וּמְחִיצָה בֵּינוּ לְבֵין הַרְבִּים,
 שְׁלֵא יוֹכְלוּ לְהַכְּנִס אִימְתֵי שְׂרוּצִים, וְזֶה עוֹזֵר שִׁיקְבְּלוּ אֶת דְּבָרָיו, כִּי אִם הֵם
 מְרַגְּשִׁים נוֹחַ לְהַכְּנִס אֵלָיו מְתֵי שְׂרוּצִים, לֹא יִקְבְּלוּ דְבָרָיו, כִּי זֶה טֹבֵעַ שֶׁל
 אֲנָשִׁים, אִם לֹא שְׂמִים לְפָנֵיהֶם מְנִיעָה אוּ מְחִיצָה, הֵם לֹא יִקְבְּלוּ אֶת דְּבָרָיו,
 לֹא-כֵן אִם שְׂמִים לְאָדָם מְנִיעָה, וְהוּא מְשַׁבֵּר אֶת הַמְּנִיעָה, סִימָן שֶׁהוּא
 מְשַׁרְשָׁף וּיקְבֵל אֶת דְּבָרָיו. וְזֶה כָּלֵל גְּדוֹל לְכָל מִי שְׂרוּצָה לְעֵסֶק בְּעֵסֶק
 הַרְבִּים. [וְלִכְּן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵי הַמֶּלֶךְ, שֶׁהָיָה מֶלֶךְ וּמוֹשֵׁל עַל הַכֶּתֶף שְׁלוֹ, שֵׁם
 שׁוֹמֵר שְׁלֵא יוֹכְלוּ לְהַכְּנִס אֵלָיו, וְאֶפְלוּ מְלָכִים אַחֲרֵים הַצָּרִיכוּ לְבַקֵּשׁ רְשׁוֹת
 לְהַכְּנִס (וְכֵן נִהְגוּ כָּל תַּלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע וְתַלְמִידֵי תַלְמִידֵיו.
 וַיֵּשׁ בְּזֶה סוּד נִפְלָא לְהַבָּאִים בְּסוּד ה')]. וְהִלְכוּ וְשָׂאוּ, וְנָתַן לָהֶם

אלו הארבעה אצל המלך של מדינה זו, והוא היה המליץ של המלך פנ"ל, והפירו זה את זה, והיה ביניהם גם-כן שמחה גדולה ובכיות פנ"ל. והלך המליץ עמהם גם-כן, והלכו יותר לבקש, אולי ימצאו הנשאים, דהינו המלך וכו', פי ראו שהשם מצליח דרכם, שהם מוצאים בכל פעם את חבריהם, ותלו כל זה בזכות הפעלת-תפלה הכשר שלהם, שהוא עוסק תמיד להתפלל על זה, ועל-ידי

נחרי אפרסמון

רשות, [פי כן צריך להיות, אם כבר מבקשים רשות, צריכים לתת רשות, פי בודאי אלו שבאים אליך, הם משרש נפשך, פי הכל משגח בהשגחה פרטית, ואם אלו האנשים באו אליך, סימן שהם שיכים אליך]. ונכנסו אלו הארבעה אצל המלך של מדינה זו, והוא היה המליץ של המלך פנ"ל, והפירו זה את זה, והיה ביניהם גם-כן שמחה גדולה ובכיות פנ"ל, שמחה — שמצאו זה את זה, ובכיות — שעדין כל אנשי המלך לא ביחד. והלך המליץ עמהם גם-כן, והלכו יותר לבקש, אולי ימצאו הנשאים, דהינו המלך וכו', פי ראו שה' מצליח דרכם, שהם מוצאים בכל פעם את חבריהם, וזו התחזקות עצומה לאדם, שלא יאש עצמו בשום פנים ואפן, יהיה אף שיהיה, תמיד יחפש ויבקש אחרי המלך ואנשיו בעקשנות גדולה מאד, ואז יעזר לו הקדוש-ברוך-הוא, שבכל פעם ימצא ויתקרב יותר, וכן בכל פעם צריכים לחזור ולבקש, עד שימצא עוד אחד מאנשי המלך, מצד אחד ישמח שכבר מצא את מבקשו, אבל מצד שני יבכה ויתחנן, וירבה בתפלות אלו יתברך שיגיע לשלמותו, וכן בכל פעם. וזה יסוד גדול בעבודת השם יתברך, מצד אחד — לשמח על כל מה שמצא כבר עד עכשו, אבל מצד שני — ימשיך לבכות ולחפש ולבקש את שאר חלקי הקדשה שצריך למצא, וכן יעשה לעולם, עד היום האחרון שלו. וכך התנהגו אנשי המלך, שחפשו ובקשו, ובכל פעם חזרו ומצאו עוד אחד מאנשי המלך, ותלו כל זה בזכות הפעלת-תפלה הכשר שלהם, שהוא עוסק תמיד להתפלל על זה, ועל-ידי

תפלותיו זכו למצא את חבריהם הנ"ל, והלכו יותר, אולי יזכו למצא גם השאר.

והלכו ובאו למדינה אחת, ושאלו גם-כן על ענין

נחרי אפרסמון

תפלותיו זכו למצא את חבריהם הנ"ל; כי העקר הוא תפלה, וכמו שגלה לנו רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן ג'), שהעקר שהכל תלוי בו, שלא יהיה מיאש עצמו מלצעק אל השם יתברך, ולהתחנן ולהתפלל אליו יתברך תמיד, כי העקר הוא תפלה, וכל זמן שאדם חזק בתפלה ובקשה, אז יצליח דרכו, כי רק על-ידי תפלה, יכולים להגיע לכל המדרגות, וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ק'), שכל הצדיקים הגדולים לא זכו להגיע למדרגתם, כי אם על-ידי תפלה והתבודדות, שהיו חזקים מאד מאד לחפש ולבקש אתריו יתברך, ולא התיאשו מתפלה בשום פנים ואופן, והיו חזקים בזה ימים ושנים, ואף שבין כך נדמה להם, שאינם פועלים שום דבר, עם כל זאת לא התיאשו מתפלה ותחינה ובקשה, והיו עקשנים גדולים על זה, ועל-ידי-זה דיקא זכו לבסוף למה שזכו, כל אחד כפי שרש נשמתו ויגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך. והלכו יותר, הינו שלא התיאשו, והמשיכו ללכת יחד, אולי יזכו למצא גם השאר; כי כך צריך כל בר ישראל להתחזק, ואפלו שרואה שהולך לו לאט, עד שזוכה למצא חלק מהקדשה שלו, ונדמה לו שעדין רחוק מאד מאד מלמצא את עקר קדשתו, עם כל זאת האדם צריך למסור את נפשו, ולהמשיך ללכת ולחפש ולבקש את מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, ולצעק ולזעק איה מקום כבודך, איה המקום שאוכל למצא אותך, ואיך אזכה למצא את הטוב שיש בין אנשי המלך, כדי לקבצם יחד. והלמוד הזה הוא למוד עמק עמק מאד, שכל בר ישראל צריך להתחזק ביתר שאת וביתר עז בכל יום ויום, להתקדם ולחפש ולבקש אחר קדשתו שאבדה ממנו.

והלכו ובאו למדינה אחת, ושאלו גם-כן על ענין המדינה, כי קדם שרוצים לתקן את המדינה, צריכים לשאל על מנהגייהם והנהגותיהם, ומי

הַמְדִינָה וּמִי הַמְלֶךְ שְׁלָהֶם. הַשִּׁיבוּ לָהֶם, שֶׁהֵם מִן הַכֶּתֶב
שֶׁבָּחְרוּ לָהֶם אֶת הַשְּׂמֵחָה וּמִשְׁתֵּה לְתַכְלִית, וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם
אֵיזָה שְׂכֹר אַחַד, שֶׁהוּא בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, לְהִיּוֹת מֶלֶךְ

נְחֵרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַמְלֶךְ שְׁלָהֶם, כִּי כְשִׁיּוֹדְעִים מִי הַמְלֶךְ כָּבֵר יוֹדְעִים מִי הָעַם. הַשִּׁיבוּ לָהֶם,
שֶׁהֵם מִן הַכֶּתֶב שֶׁבָּחְרוּ לָהֶם אֶת הַשְּׂמֵחָה וּמִשְׁתֵּה לְתַכְלִית, וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם אֵיזָה
שְׂכֹר אַחַד, שֶׁהוּא בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, לְהִיּוֹת מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם; כִּי אִף שֶׁשְּׂמֵחָה הִיא
הַמְדִרְגָה הַכִּי עֲלִיוֹנָה, וְכִשְׂאֲדָם בְּשִׂמְחָה, אִזּוֹ הוּא דְבוּק בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ
שֶׁתּוֹב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים א' טו): "עֲזֹ וְחֻדְנָה בְּמִקְמוֹ"; כִּי שֶׁם שׁוֹרָה רַק הַשְּׂמֵחָה,
וְלִכְּנֹן אִם אָדָם רוֹצֵה לְדַעַת אִם הוּא מְקַרֵּב כָּבֵר אֶל הַקִּדְשָׁה, יִבְדֹּק אֶת עֲצָמוֹ
אִם הוּא תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּבִפְרָט בְּעַת קִיּוֹם הַמְצֻוֹת, כִּי כָף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
הַקְדוּשִׁים (שְׁבַת ל:): "לְמַדְדָּה, שְׂאִין שְׂכִינָה שׁוֹרָה — לֹא מִתּוֹךְ עֲצָבוֹת, וְלֹא
מִתּוֹךְ עֲצָלוֹת, וְלֹא מִתּוֹךְ שְׁחֹק, וְלֹא מִתּוֹךְ קְלוֹת רֹאשׁ, וְלֹא מִתּוֹךְ שִׂיחָה,
וְלֹא מִתּוֹךְ דְּבָרִים בְּטָלִים, אֲלֵא מִתּוֹךְ דְּבַר שְׂמֵחָה שֶׁל מִצְוָה, שֶׁנֶּאֱמַר
(מְלָכִים-ב' ג'): "וְעַתָּה קָחוּ לִי מִנְגֵן, וְהָיָה כִּנְגֵן הַמִּנְגֵן, וְתָהִי עָלָיו יַד הַיְוָ"ה";
כִּי רַק זֶה נִקְרָאת שְׂמֵחָה שֶׁל קִדְשָׁה, כְּשֶׁשְׂמַח עִם הַמְצֻוֹת, אֲכַל אִם אָדָם
שׁוֹתֵה לְשִׂכְרָה וְשְׂמַח, אִין זֶה שְׂמֵחָה, אֲלֵא הוֹלְלוֹת, וְכִמוֹ שְׂאֵמַר רַבֵּנוּ ז"ל
(לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן כו): כְּשֶׁאָדָם שׁוֹתֵה מִשְׂקָה הַמְשַׁכֵּר, הָרִי זֶה שׁוֹכַח
אֶת הַמְצֻוֹת שֶׁקָּבְלוּ מֵהַר סִינַי, עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וְכָבֵר אָמַר הַחֶכֶם מִכָּל
הָאָדָם (מְשָׁלִי כג): "אֵל תֵּרָא יֵינן כִּי יִתְאַדָּם, כִּי יִתֵּן בְּכוֹס עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ בְּמִישְׁרִים
אַחֲרֵיתוֹ כְּנִחְשׁ יִשְׁךְ וְכִצְפָּעֵנִי יִפְרֹשׁ"; וְדַרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (יוֹמָא
עד:): רַב אַמֵּי וְרַב אָסִי, חַד אָמַר, כָּל הַנוֹתֵן עֵינוֹ בְּכוֹסוֹ עֲרִיּוֹת כְּלָן דּוֹמוֹת
עָלָיו כְּמִשׁוֹר. וְחַד אָמַר, כָּל הַנוֹתֵן עֵינוֹ בְּכוֹסוֹ, כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ דוֹמָה עָלָיו
כְּמִשׁוֹר; כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְשִׂתוֹת לְשִׂכְרָה, שֶׁם, רַחֲמָנָא לְצַלָן, יֵשׁ
נְאוּף, וְהַכֵּל הַפְּקָר אֲצִלוֹ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי): "כִּי יִתֵּן
בְּכוֹס עֵינוֹ" בְּכִיס כְּתִיב, הַשְּׂכֹר נוֹתֵן עֵינוֹ בְּכוֹס לְשִׂתוֹת, וְהַחֲנֻנִי נוֹתֵן עֵינוֹ
בְּכִיס, כִּי יִתֵּן בְּכוֹס עֵינוֹ, רוֹאֵה אֶת חֲבֵרוֹ שׁוֹתֵה, וְהוּא אוֹמֵר לוֹ: מִזַּג לִי וְאֲנִי
שׁוֹתֵה, וּמִתְלַכְלֵךְ בְּרַעֲי וּבְמִימֵי רַגְלִים, יִתְהַלֵּךְ בְּמִישְׁרִים, סוּפוֹ לְמַכֵּר כָּל

עליהם. ואחר־כך מצאו איש אחד שהיה יושב בתוך ים של יין, והוטב בעיניהם ביותר, כי זה הוא בודאי שכור מפלג מאד מאד, וקבלו אותו למלך. ובקשו גם־כן להתראות פנים עמו, והלכו וקבלו רשות, ונכנסו (אלו החמשה חברים הנ"ל) אצל זה המלך, והוא היה האוהב נאמן של המלך, שהיה יושב בתוך הים של יין, שנעשה מדברי התנחומין של המליץ פנ"ל, (ובנייהמדינה זו סברו

נחרי אפרסמון

חפצי ביתו, ואת כל כלי תשמישו, ואין לו לא בגד ולא תשמישי הבית ולא כלום, והבית ריק מן הכל, יתהלך במישרים, סוף שהוא מתיר את העברות, ועושה אותן הפקר כמישור, משיח עם אשה בשוק, ומנבל את פיו, ואומר דברים רעים בשכרות, ואינו מתבייש, לפי שנטלטלה דעתו, ואינו יודע מהו אומר ומהו עושה; ואוי לאותה פתה שעוסקים בשכרות ובסמים, וחושבים שזוהי התכלית, וממנים לעצמם מלך שכור, אוי לאותה בושא אוי לאותה חרפה. [ולצערנו ולבשתנו הרב, יש היום אנשים, שלקחו את עצמם אל השכרות והסמים, והם תמיד שמחים ורוקדים, עד שחושבים שזו התכלית, כי הרי שמחה הוא דבר גדול, ואינם יודעים שבין כך כל העולם נעשה להם כמישור, ומתירים עריות, רחמנא לישזבן, והם מלכלכים בצואה ובטנוף, ועוברים בשאט נפש על כל התורה כלה, רחמנא לצלן, כידוע ומפרסם דבר זה לחרפתנו הרבה]. ואחר־כך מצאו איש אחד, שהיה יושב בתוך ים של יין, והוטב בעיניהם ביותר, כי זה הוא בודאי שכור מפלג מאד מאד, מאחר שיושב בתוך ים של יין, ולפי דעתם המשבשת אין עוד שכור יותר גדול ממנו, ולכן הוא ראוי להיות להם למלך, וקבלו אותו למלך, ובקשו הגבור, והבצל־תפלה, והממנה על האוצרות, והמליץ, והחכם, גם־כן להתראות פנים עמו, והלכו וקבלו רשות ונכנסו (אלו החמשה חברים הנ"ל) אצל זה המלך, והוא היה האוהב נאמן של המלך, שהיה יושב בתוך הים של יין, שנעשה מדברי התנחומין של המליץ פנ"ל, כי היין הוא המנחם,

שהוא איש שפור גדול, מאחר שיושב בים של יין, וקבלו אותו למלך),
 והפירו זה את זה, והיה ביניהם גם-כן שמחה גדולה
 ובכיות פנ"ל. והלך האוהב נאמן עמהם גם-כן.

והלכו יותר ובאו למדינה אחת, ושאלו את השומרים:
 מי המלך שלכם? השיבו, שמלך שלהם הוא
 יפת-תאר, מחמת שהיא מביאה אל התכלית, פי
 התכלית הוא ישוב העולם, פמבאר לעיל, ובתחלה
 היתה אצלם איזה יפת-תאר למלכה. אחר-כך מצאו

גהרי אפרסמון

כמאמרם ו"ל (ערוכין סה.): לא נברא יין אלא לנחם אבלים; (ובני המדינה זו
 סברו שהוא איש שפור גדול, מאחר שיושב בים של יין, וקבלו אותו למלך); אבל באמת
 הוא היה האוהב נאמן של המלך, שהיה עוסק לנחמו תמיד על שאבדה
 המלכה והבת מלך והתינוק, והפירו זה את זה, הינו אנשי המלך, והיה
 ביניהם גם-כן שמחה גדולה ובכיות פנ"ל; שמחה — שמצאו אחד את
 השני, ובכיות — על שצריכים עדין למצא את שאר אנשי המלך. והלך
 האוהב נאמן עמהם גם-כן, והלכו יותר ובאו למדינה אחת, ושאלו את
 השומרים: מי המלך שלכם? השיבו, שמלך שלהם הוא יפת-תאר, מחמת
 שהיא מביאה אל התכלית, פי התכלית הוא ישוב העולם, פמבאר לעיל, פי
 זו המדינה שנפלו לתאות נאוף, עד שעשו מזה עקר, ולפי דעתם הרעה
 והמשבשת, זוהי התכלית, כמו שרואים עד עכשו אצל אמות העולם, שרצים
 אחר התאנה הזו, ועושים מלפת היפי וכו', והכל בשביל להרבות את
 התאנה וההבל והרעות רוח הזה. ובתחלה היתה אצלם איזה יפת-תאר
 למלכה, שדבר זה נמצא אצל כלל אמות העולם, פמוכא בדברי רבנו ו"ל
 (לקיט"י-מוהב"ן, חלק א', סימן לו), שתאות נאוף היא תאנה הפללית, שכוללת את
 כל אמות העולם, פי בתאנה זו כלם נלכדו. אחר-כך מצאו יפת-תאר מפלגת

יפת-תאר מפלגת ביפיה מאד מאד, וקבלו אותה למלך, והבינו (הינו אלו החברים הנ"ל הבינו) שהיא בודאי הבת-מלכה הנ"ל, ובקשו גם-כן להתראות עמה, והלכו וקבלו רשות, ונכנסו אל המלכה, והפירו פי היא הבת-מלכה, וגדל השמחה שהיה שם בודאי אין לשער. ושאלו אותה: איך באת לכאן. וספרה להם, שמעת שבא הרוח-סערה וחסף את התינוק היקר (מן העריסה) פנ"ל, אז יצאה בשעת הבהלה אחר התינוק ולא מצאה אותו, ודחק אותה החלב ומזה נעשה ים של חלב, ואחר-כך מצאו אותה בני מדינה זו וקבלו אותה למלך עליהם, והיה שם

גברי אפרסמון

ביפיה מאד מאד, וקבלו אותה למלך, והבינו (הינו אלו החברים הנ"ל הבינו), שהיא בודאי הבת-מלכה הנ"ל; כי כפי הסימנים שדברו ממנה הבינו, שזוהי בודאי הבת-מלכה. [ובאמת כך הקדוש-ברוך-הוא מנהיג את העולם, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ט:): מנייה וביה אבא גיזיל ביה נרגא; כי נופלים כל-כך, עד שמהם ובהם קם מי שמחזירם למוטב, כמו כן, אשר את היפת-תאר שהיתה מפלגת ביפיה מאד מאד, היא דיקא מחזרת אותם בתשובה]. ובקשו גם-כן להתראות עמה, והלכו וקבלו רשות, ונכנסו אל המלכה, והפירו פי היא הבת-מלכה, וגדל השמחה שהיה שם, בודאי אין לשער, כי הנה כבר מגיעים קרוב יותר ויותר, כי אם הבת מלכה כבר פה, מן הסתם גם המלך והמלכה יהיו נמצאים בקרוב. ושאלו אותה: איך באת לכאן? וספרה להם, שמעת שבא הרוח סערה וחסף את התינוק היקר (מן העריסה) פנ"ל, אז יצאה בשעת הבהלה אחר התינוק, ולא מצאה אותו, ודחק אותה החלב, שזה סוד ההשפעה שושפע בעת הדחק דיקא, כמוכא (קהלות יצק, ערך חלב), ומזה נעשה ים של חלב, ונשפע מעולמות בריאה, יצירה, עשייה. ואחר-כך מצאו אותה בני מדינה זו, וקבלו אותה למלך עליהם, והיה

שמתה גדולה, גם בכו מאד על התינוק היקר הנ"ל, שנאבד מהם, ועל אביה ואמה, שאינה יודעת מהם. והנה נמצא שבא בעלה של המלכה הזאת (הינו הבת-מלכה, שנעשית פאן מלכה), כי הגבור הוא בעלה פנ"ל, ועתה יש להמדינה מלך, ובקשה הבת-מלכה (שהיא מלכה במדינה זו) את הבעל-תפלה, שילך במדינתה ויטהר אותה מהזהמא הגדולה שלה, כי מאחר שאצלם היה עקר התכלית ענין היפת-תאר פנ"ל, בודאי היו מזהמים מאד מאד בתאנה זו, על-כן בקשה מהבעל-תפלה, שילך ויטהר אותם קצת לעת-עתה, שלא יתגשמו לעת-עתה בזהמא הזאת פל-פך, כי מלבד התגברות התאנה, היה אצלם כמו אמונה

נהרי אפרסמון

שם שמתה גדולה, גם בכו מאד על התינוק היקר הנ"ל שנאבד מהם, ועל אביה ואמה שאינה יודעת מהם; כי אף שכבר נתקרבו יותר, ויש להם פךר את הבת מלכה, עם כל זאת עדין חסר התינוק ואבא ואמא, [שפנה נשלם פרצוף כל העולמות של העשר ספירות והחמשה פרצופים אריך אנפין, אבא ואמא, זעיר ונוקבא]. והנה נמצא שבא בעלה של המלכה הזאת (הינו הבת-מלכה שנעשית פאן מלכה) כי הגבור הוא בעלה פנ"ל, כי מדת הגבורה היא בעלה של נוקבא דזעיר פידוע, ועתה יש להמדינה מלך, כי הגבור היה בעלה של הבת-מלכה. ובקשה הבת-מלכה (שהיא מלכה במדינה זו) את הבעל-תפלה, שילך במדינתה, ויטהר אותה מהזהמא הגדולה שלה, הינו תאות נאוף, כי מאחר שאצלם היה עקר התכלית ענין היפת-תאר פנ"ל, בודאי היו מזהמים מאד מאד בתאנה זו, על-כן בקשה מהבעל-תפלה, שילך ויטהר אותם קצת לעת-עתה, שלא יתגשמו לעת עתה בזהמא הזאת פל-פך, כי מלבד התגברות התאנה, היה אצלם כמו אמונה, שזהו התכלית (כי כל

שׁוֹהוּ הַתְּכָלִית (פי כל הכתות הנ"ל, שִׁבְחָרוּ לָהֶם כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֵיזָה מִדָּה רָעָה לְתַכְלִית כַּנִּל, הִיָּה אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ אֲמוּנָה גְמוּרָה אוֹתָהּ הַמִּדָּה רָעָה), וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי הָיוּ מְשַׁקְעִים מְאֹד בְּזָה, עַל־כֵּן בִּקְשָׁה מִמֶּנּוּ שְׁיִלְךָ וַיִּטְהַר אוֹתָם קִצַּת לְעַת־עַתָּה.

אַחֲר־כֵּן הָלְכוּ כָּלֵם לְבַקֵּשׁ הַשָּׂאָר, דְּהִיָּנוּ הַמְּלֶךְ וְכוּ',

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַכְּתוּת הַנִּל, שִׁבְחָרוּ לָהֶם כָּל אַחַת וְאַחַת אֵיזָה מִדָּה רָעָה לְתַכְלִית כַּנִּל, הִיָּה אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ אֲמוּנָה גְמוּרָה אוֹתָהּ הַמִּדָּה רָעָה); וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי הָיוּ מְשַׁקְעִים מְאֹד בְּזָה, עַל־כֵּן בִּקְשָׁה מִמֶּנּוּ, שְׁיִלְךָ וַיִּטְהַר אוֹתָם קִצַּת לְעַת עַתָּה; כִּי בְּאַמַּת אֵי אֶפְשָׁר לְצַאֵת מִתְּאֹת נְאוּף, אֲלֹא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, כִּי כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל מְרַבָּה בְּתַפְלָה, עַל־יְדֵי־זָה הוּא מְזַכֵּךְ וּמְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ מִתְּאֹנָה זֹו, כִּי אֵין דְּבַר שְׁיִכּוֹל לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִתְּאֹת נְאוּף אֲלֹא תְּפִלָּה, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְבַקֵּשׁ וּלְהַתְּחַנֵּן עַל נַפְשׁוֹ בְּכָל יוֹם וּבְכָל שְׁעָה לְהַנְצִיל מִתְּאֹנָה זֹו, וְלִכֵּן רַק הַבְּעַל־תְּפִלָּה הִיָּה יְכוֹל לְטַהֵר אוֹתָם מִתְּאֹנָה זֹו, וְלִכֵּן בִּקְשָׁה הַבַּת־מְלָכָה אֶת הַבְּעַל־תְּפִלָּה, שְׁיִבּוֹא וַיִּטְהַר אוֹתָם קִצַּת, כְּעֵין שְׂאֲמָרוֹ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יוֹמָא טו:): נִבְעֵי רַחֲמֵי אֵיצְרָא דְעַבְרָה, בְּעוֹ רַחֲמֵי וְאִמְסַר בְּיַדֵּיהוּ, אָמַר לְהוּ, חֲזוּ דְאֵי קְטָלִיתוּ לִיָּה לְהַהוּא כְּלִיאַ עֲלָמָא, חֲבָשׁוּהוּ תְּלַתָּא יוֹמֵי, וּבְעוֹ בִיעַתָּא בַת יוֹמָא בְּכָל אַרְצָא יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶשְׁתַּבַּח. אָמְרֵי הִיבֵי נְעַבִיד, נַקְטִלִיהָ, כְּלִיאַ עֲלָמָא, נִבְעֵי רַחֲמֵי אֶפְלָגָא, פְּלָגָא בְּרַקִיעָא לָא יְהִיבֵי, כַּחֲלִינָהוּ לְעֵינֵיהָ, וְשִׁבְקוּהוּ, וְאַהֲגֵי דְלֹא מִיגְרֵי בֵיה לְאִינִישׁ בְּקָרִיבְתָהּ; וְלִכֵּן בִּקְשָׁה הַבַּת־מְלָכָה לְטַהֵר אוֹתָם לְעַת עַתָּה קִצַּת, כְּדֵי שְׁעֲדִין יְהִיָּה קִיוֹם לְהַעוֹלָם.

אַחֲר־כֵּן הָלְכוּ כָּלֵם לְבַקֵּשׁ הַשָּׂאָר, דְּהִיָּנוּ הַמְּלֶךְ וְכוּ'; כִּי מֵאַחַר שְׂרָאוּ שְׁעַל־יְדֵי שְׁמַחְפָּשִׁים אַחַר אַנְשֵׁי הַמְּלֶךְ, וּבְכָל פַּעַם מוֹצָאִים אֶחָד, לְזֹאת נִסְכָּם אֶצְלָם לְהַמְשִׁיךְ וְלִילְךָ וּלְחַפְשׁ, עַד שְׁיִמְצָאוּ אֶת הַמְּלֶךְ. [נִזְהָ לְמוֹד עֲמַק עֲמַק, אֵיךְ שְׂאֲסוֹר לֹו לְאָדָם לְהַתְּנִיאַשׁ מִחַפּוּשׁ אַחַר שְׂרֵשׁ קְדָשְׁתּוֹ, וְאַף שְׁנַדְמָה לֹו בְּכָל פַּעַם כְּאִלוֹ שְׂאוֹא יִגִיעוּ וְטַרְחָתוֹ, עַם כָּל זֹאת צָרִיךְ לְהִיָּוֹת חֲזָק מְאֹד

וְהָלְכוּ וּבָאוּ לְמַדִּינָה אַחַת, וְשָׂאוּ גַם-בֶּן: מִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹכֶם? הַשִּׁיבוּ, שֶׁהַמֶּלֶךְ שְׁלָהֶם הוּא בֶן שָׁנָה, כִּי הֵם מִן הַכֶּת שֶׁבָּחָרוּ לָהֶם, שְׁמִי שִׁישׁ לוֹ שִׁפַּע מְזֻזְנוֹת, וְאִינוּ נְזוּן מִמְזוּן שֶׁל שְׂאָר בְּנֵי-אָדָם, הוּא רָאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ, וְקָבְלוּ לְפִי שְׁעָה עֲשִׂיר אֶחָד לְמֶלֶךְ. אַחֲר־כֵּן מָצְאוּ אָדָם שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בַּיּוֹם שֶׁל חֶלֶב, וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד, כִּי זֶה הָאָדָם הוּא נְזוּן כָּל יָמָיו מִחֶלֶב, וְאִינוּ נְזוּן מִמְזֻזְנוֹת שֶׁל שְׂאָר הָעוֹלָם, עַל-כֵּן קָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ, וְעַל-כֵּן נִקְרָא בֶן שָׁנָה, מִחֲמַת שְׁנֻזוֹן מִחֶלֶב כִּמוֹ בֶּן שָׁנָה. וְהַבִּינוּ, שֶׁזֶּה הוּא

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מְאֹד, וְלֹא לְהַתְנַאֵשׁ וְלֹא לְרַפּוֹת אֶת רַצוֹנוֹ כְּרַגַע, וְאִז עַל-יְדֵי תַקְוָה הִרְצוּן וְהַכְסוּפִים שִׁישׁ לוֹ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר אֲנָשֵׁי הַמֶּלֶךְ, בְּכָל פַּעַם יִמָּצֵא אַחַר, עַד שֶׁלְבַסּוֹף יִמָּצֵא גַם אֶת הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּמִי שֶׁחִזַּק בְּרַצוֹנוֹת וּבְכְסוּפִים, וְאִינוּ עוֹזֵב מַעַט מִקְצַת דְּרָכָיו וַיִּגְעוּתָיו וְטִרְחוּתָיו, שִׁיגַע וְטוֹרַח אַחַר שֶׁרֶשׁ קִדְשָׁתוֹ, לְבַסּוֹף יִזְכֶּה שִׁיתְגַּלֶּה אֵלָיו מֶלֶךְ הַכְּבוֹד בְּעֶצְמוֹ]. וְהָלְכוּ וּבָאוּ לְמַדִּינָה אַחַת, וְשָׂאוּ גַם-בֶּן: מִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹכֶם? הַשִּׁיבוּ, שֶׁהַמֶּלֶךְ שְׁלָהֶם הוּא בֶן שָׁנָה, כִּי הֵם מִן הַכֶּת שֶׁבָּחָרוּ לָהֶם, שְׁמִי שִׁישׁ לוֹ שִׁפַּע מְזֻזְנוֹת, וְאִינוּ נְזוּן מִמְזוּן שֶׁל שְׂאָר בְּנֵי-אָדָם, הוּא רָאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ, שֶׁזֶּה מֵה שֶׁנִּמְצְאוּ כַּיּוֹם כָּל מִינֵי כַתוֹת מְשֻׁנוֹת עִם דְּעוֹת נַפְסוֹדוֹת, שְׂאִינָם אוֹכְלִים אֶלָּא כָּל מִינֵי עֲשָׂבִים, אֲנָשִׁים תְּמַהוּנָיִים, שֶׁעָקַר מְאֻכְלֵיהֶם הוּא מֵה שֶׁקּוֹרְאִין טְבַעוֹנִים, שְׂאוֹכְלִים רַק כָּל מִינֵי צְמָחִים, וּמְאֻכְלָם הוּא כְּתִינוֹק בֶּן שָׁנָה, וְחוֹשְׁבִים שֶׁזֶה יָבִיא לָהֶם אַרְיִכוֹת יָמִים וּבְרִיאוֹת, וְחַיִּים בְּדַמְיוֹנוֹת. וְקָבְלוּ לְפִי שְׁעָה עֲשִׂיר אֶחָד לְמֶלֶךְ, כִּי עֲשִׂיר אוֹכֵל מְאֻכְלִים עֲדִינִים. אַחֲר־כֵּן מָצְאוּ אָדָם שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בַּיּוֹם שֶׁל חֶלֶב, וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם מְאֹד, כִּי זֶה הָאָדָם הוּא נְזוּן כָּל יָמָיו מִחֶלֶב, וְאִינוּ נְזוּן מִמְזֻזְנוֹת שֶׁל שְׂאָר הָעוֹלָם, עַל-כֵּן קָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ, וְעַל-כֵּן נִקְרָא בֶּן שָׁנָה, מִחֲמַת שְׁנֻזוֹן מִחֶלֶב כִּמוֹ בֶּן שָׁנָה. וְהַבִּינוּ, שֶׁזֶּה הוּא הַתִּינוֹק הַגִּ' ל'; כִּי בְּאֵמַת מַעַת שְׁנַחֲטָף, לֹא

התינוק הנ"ל, ובקשו להתראות פנים עמו, והלכו ושאלו וקבלו רשות ונכנסו אצלו והפירו זה את זה, כי גם הוא (הינו התינוק שנעשה מלך) הפיר אותם, אף-על-פי שהיה תינוק קטן כשנעלם מאתם, אף-על-פי-כן, מאחר שהיה חכם גמור מעת הולדו, כי נולד עם חכמה גמורה כנ"ל, על-פן הפיר אותם, והם הפירו אותו בודאי, ובודאי היה שם שמחה נוראה מאד, וגם בכו עדין על שאינם יודעים מהמלך והמלכה, ושאלו אותו: איך באת לכאן, וספר להם, שבעת שחטף אותו הרוח-סערה, נשאו למקום שנשאו, והיה שם באותו המקום, והיה מחיה עצמו במה

נחרי אפרסמון

היה מי שישגיח עליו, ולכן היה נזון רק מחלב. ובקשו להתראות פנים עמו, והלכו ושאלו, וקבלו רשות ונכנסו אצלו, והפירו זה את זה, כי גם הוא (הינו התינוק שנעשה מלך) הפיר אותם, אף-על-פי שהיה תינוק קטן כשנעלם מאתם, אף-על-פי-כן מאחר שהיה חכם גמור מעת הולדו, כי נולד עם חכמה גמורה כנ"ל, על-פן הפיר אותם, והם הפירו אותו בודאי, ובודאי היה שם שמחה נוראה מאד, כי סוף כל סוף מצאו פבר את התינוק שנחטף, אשר בשבילו נתפרדה כל החבילה, הינו שהבת-מלכה רדפה אחריו, וכן המלכה והמלך וכו', ולכן עכשו כשמצאו אותו, הייתה שמחה גדולה מאד ביניהם. וגם בכו עדין על שאינם יודעים מהמלך והמלכה, כי פו צריך להיות, אף שכבר מוצא חלק גדול מהקדשה, אחר חפוש של זמן ארוך, אבל עדין צריכים לבקש ולהתחנן הרבה מאד, ולבכות איה המלך והמלכה, שהוא קדשא בריך הוא ושכינתא, כי תמיד צריכים לזכור, אשר מעקר הקדשה עדין אנו רחוקים. ושאלו אותו הינו את התינוק: איך באת לכאן? וספר להם, שבעת שחטף אותו הרוח סערה, נשאו למקום שנשאו, והיה שם באותו המקום, והיה

שְׁאֵפְשֶׁר, בְּמָה שְׁמָצָא שָׁם, עַד שָׁבָא אֶל יָם שֶׁל חֶלֶב, וְהֵבִין שְׂזֵה הַיָּם נֶעֱשָׂה בְּיַדַּי מִחֶלֶב שֶׁל אִמּוֹ, כִּי בְּיַדַּי דָּחַק אוֹתָהּ הַחֶלֶב, וּמִזֶּה נֶעֱשָׂה זֶה הַיָּם, וַיֵּשֶׁב שָׁם בְּאוֹתוֹ הַיָּם שֶׁל חֶלֶב, וְהָיָה נִזּוֹן מִן הַחֶלֶב, עַד שֶׁבָּאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה זֹו, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ.

אַחֲרֵיכֶן הָלַכּוּ יוֹתֵר, וּבָּאוּ לְמְדִינָה אַחַת, וְשָׂאָלוּ: מִי הַמֶּלֶךְ שְׁלָכֶם? הַשִּׁיבּוֹ, שֶׁהֵם בָּחָרוּ לָהֶם

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מִחִיָּה עֲצָמוּ בְּמָה שְׁאֵפְשֶׁר, בְּמָה שְׁמָצָא שָׁם, עַד שָׁבָא אֶל יָם שֶׁל חֶלֶב, וְהֵבִין שְׂזֵה הַיָּם נֶעֱשָׂה בְּיַדַּי מִחֶלֶב שֶׁל אִמּוֹ, כִּי בְּיַדַּי דָּחַק אוֹתָהּ הַחֶלֶב, וּמִזֶּה נֶעֱשָׂה זֶה הַיָּם, וַיֵּשֶׁב שָׁם בְּאוֹתוֹ הַיָּם שֶׁל חֶלֶב, וְהָיָה נִזּוֹן מִן הַחֶלֶב, עַד שֶׁבָּאוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה זֹו וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ; כִּי בְּיַדַּי דָּבָר זֶה יֵשׁ גַּם אֶצְל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁבְּתַחֲלָה יֵנֵק מֵהַצְּדִיק שֶׁנִּקְרָא אִם, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ד'), כִּי צְדִיק הַדּוֹר נִקְרָא אִם, עַל שֵׁם שֶׁהוּא מְנִיק לְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְהַתּוֹרָה נִקְרָאת חֶלֶב, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (שיר השירים ד, יא): "דָּבֵשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ", וְזֶה אָנוּ רֹאִים בְּחוּשׁ, כְּשֶׁהַתֵּינּוֹק הוּא בְּעֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת, כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת אִמּוֹ, הוּא נִתְעוֹרֵר בְּזִרְיוֹת גְּדוֹלָה לְקַרְאָתָהּ, הֵינּוּ לְשָׂרוֹ, וְלָכֵן כְּשֶׁנֶּעְלַם הַצְּדִיק מֵעֵינֵי הַתֵּינּוֹק (שֶׁהֵם כָּלֵל גַּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הַנִּקְרָאִין תֵּינּוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן), צְרִיכִים לְזַכֵּר שֶׁעֲדִין הַשְּׂאִיר הַצְּדִיק שֶׁנִּקְרָא אִם, יָם שֶׁל חֶלֶב, שְׂזֵה כָּלֵל הַחַדוּשֵׁי תּוֹרָה שְׁלוֹ, שֶׁצְרִיכִים לְסַלֵּסל בָּהֶם, וּלְחַפֵּשׂ וּלְהוֹצִיא מִשָּׁם עֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת עַד מְאֹד, אִיךָ לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ בְּעַת שֶׁעֲדִין אֵינּוּ מוֹצֵא אֶת הַצְּדִיק, עַל-כָּל-פָּנִים אֲזוֹ יַחֲיֶה אֶת עֲצָמוֹ עִם תּוֹרָתוֹ שֶׁנִּקְרָאת חֶלֶב, עַד שֶׁלְּבִסּוֹף יִמָּצָא אֶת הַצְּדִיק, כְּמוֹכָא (לקוטי תּלְכוֹת, שְׁלוּחִין, הֶלְכָה ה'): כְּשֶׁאָדָם מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׂ אַחֵר רֹחַ-הַקֶּדֶשׁ שֶׁל הַצְּדִיק הַנִּמְצָאת בְּתוֹךְ סִפְרָיו, לְבִסּוֹף יִמָּצָא אֶת הַצְּדִיק בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא הַמְּנִיק לוֹ חֻכְמָה וְדַעַת, שֶׁנִּקְרָאת חֶלֶב. אַחֲרֵיכֶן הָלַכּוּ יוֹתֵר אֲנָשֵׁי הַמֶּלֶךְ יַחַד, וּבָּאוּ לְמְדִינָה אַחַת, וְשָׂאָלוּ: מִי הַמֶּלֶךְ שְׁלָכֶם? הַשִּׁיבּוֹ, שֶׁהֵם בָּחָרוּ לָהֶם, שֶׁרְצִיחָה

שְׂרָצִיחָה הוּא הַתְּכָלִית, וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶם לְמַלְךְ רוֹצֵחַ אֶחָד.
אֲחֵר־כֶּף מְצָאוּ אִשָּׁה אַחַת, שֶׁהִיְתָה יוֹשֶׁבֶת בְּתוֹךְ יָם שֶׁל
דָּם, וְקָבְלוּ אוֹתָהּ לְמַלְךְ, מִחֲמַת שֶׁרָאוּ שֶׁהִיא בּוֹדֵאֵי

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

היא התכלית, וקבלו עליהם למלך רוצח אחד, רואים מזה, איך בני-אדם יכולים להטעות את עצמם עד כדי כף, שישמליכו עליהם רוצח ונדבר זה מאד מצוי בין אמות העולם, שהם בוחרים לעצמם מלך ראש ומנהיג רוצח גדול מאד, שאין בו שום רגש של רחמנות, ומלמד את אנשיו לרצח אנשים, נשים וטף חפים מפשע בדם קר]. אחר-כך מצאו אשה אחת, שהיתה יושבת בתוך ים של דם, וקבלו אותה למלך, מחמת שראו שהיא בודאי רוצח גדול מאד מאד, מאחר שיושבת בתוך ים של דם. [ובאמת היא לא היתה רוצחת כלל, אדרבה מהדמעות שלה שבכתה על שאבדה את בעלה המלך, וכן את הבת מלך והתינוק, מהבכיות האלו נעשה ים של דם, והם חשבו שהיא רוצחת. (ומרחוק תבין ותשכיל, שזה סובב על שכנית עזו יתברך, שהיא בוכה על צרתן של ישראל, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מהר"ן, חלק א', סימן רנט): כשאדם מתבודד ומפרש שיחתו וצערו לפני השם יתברך, ומתוודה ומתחרט על גדל הפגמים שעשה, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיחתה וצערה, ומנחמת אותו, כי כל פגם ופגם שפגם בנשמתו, פגם אצלו גם-כן כביכול, והיא מנחמת אותו, שתבקש תחבולות לתקן כל הפגמים שעשה, ועם ישראל בוכים ומבכים שמים וארץ כל ימי גלותם, על גדל הרציחות והשפיכות דמים שרוצחים אותם בדם קר ושופכים דמם, רק מפני שהם יהודים מאמינים בו יתברך, ולבסוף אמות העולם אומרים שהם רוצחים, וכל הצרות באות רק מעם ישראל, כידוע ומפרסם דבר זה במשך כל הדורות, עם כל זאת בדיקות מאד זו בכית השכינה, הבכי שבוכה על צרתן של ישראל, והקדוש-ברוך-הוא בעצמו מנחם אותה, כמו שכתוב (ירמיה לא, יד): "קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה כי איננו, כה אמר ה' הני"ה מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה, כי יש שכר לפעלתך וגו', ויש תקנה לאחריתך נאם ה' הני"ה, ושבו

רוצח גדול מאוד מאוד, מאחר שיושבת בתוך ים של דם, ובקשו גם-כן להתראות פנים עמה, והלכו וקבלו רשות, ונכנסו אליה, והיא היתה המלכה הנ"ל, שהיתה בוכה תמיד, ומהדמעות שלה נעשה הים של דם כנ"ל, והפירו זה את זה, והיה שמחה גדולה מאוד בודאי, ועדין היו בוכים, על שאינם יודעים מן המלך עדין.

גחרי אפרסמון

בנים לגבולם", עד שלבסוף יתגלה שעם ישראל הם רחמנים בני רחמנים, והם אשר ישבו בים של דם, ששפכו אמות העולם הרוצחים, ימח שמם, דמם של ישראל, עד שנעשה מזה ים של דם, ואז ינקם הקדוש-ברוך-הוא את נקמתם, כמו שכתוב (ישעיה סג, ג): "ואדרכם באפי וארמסם בתחתי, ויו נצחם על בגדי, וכל מלבושי אגאלתי, כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה"; ודיקא מאלו אמות העולם שישארו, הם יקבלו עליהם את המלכה למלך, שהיא שכינת עזו יתברך, ודו"ק). ובקשו גם-כן להתראות פנים עמה, והלכו וקבלו רשות, ונכנסו אליה, והיא היתה המלכה הנ"ל, שהיתה בוכה תמיד על שאבדה את בעלה, ואת בתה והתינוק, שזה מה שהשכינה בוכה שנפרדה מבעלה כביכול, ועל צרות ישראל, שהם הבת מלכה והתינוק ומהדמעות שלה נעשה הים של דם כנ"ל, והפירו זה את זה, והיה שמחה גדולה מאוד בודאי, כי כבר זכו למצא גם את המלכה, ועדין היו בוכים, על שאינם יודעים מן המלך עדין, כי כל זמן שהשכינה נשמת ישראל, אינה מחברת בדבקות אחת עם קדשא בריך הוא, בלי להסיח דעתה ממנו יתברך כרגע, זו הגלות הכי גדולה. ועקר הגאולה, כשיתגלה מלך הכבוד לעיני כל, ולא יסיחו דעת ממנו יתברך כרגע, ויהיו דבקים בו יתברך בדבקות אמת. והלכו יותר לחפש ולבקש אחר המלך [וזה למוד עמק, איה שאסור להתנאש בשום פנים ואפן, אפלו שכבר מצאו את כל אנשי המלך וכן את המלכה ובתה ואת התינוק, אף-על-פי-כן כל זמן שלא מוצאים את המלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, שיתגלה בגלוי רב, עד שלא יסיחו דעת ממנו,

וְהָלְכוּ יוֹתֵר וּבָאוּ לְמַדְינָה אַחַת, וְשָׂאוּ: מִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹכֶם? הַשִּׁיבוּ, שֶׁהֵם בָּחָרוּ לָהֶם לְמֶלֶךְ אִישׁ מְכַבֵּד אֶחָד, כִּי אֶצְלָם עֵקֶר הַתְּכַלִּית הוּא כְבוֹד. אַחֲרֵיכֶן מֵצְאוּ שֶׁהִיא יוֹשֵׁב בַּשָּׂדֶה זָקֵן אֶחָד וְכֹתֵר עַל רֵאשׁוֹ, וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם, כִּי הוּא מְכַבֵּד גָּדוֹל, מֵאַחַר שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בַּשָּׂדֶה מְכַתֵּר בְּכֹתֵר, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ. וְהִבִּינוּ כִּי בּוֹדָאֵי זֶה הוּא הַמֶּלֶךְ (הִינּוּ הַמֶּלֶךְ שְׁלָהֶם הַנַּ"ל), וּבִקְשׁוּ גַם-כֵּן אִם אֲפֹשֶׁר

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

עֲדִין צְרִיכִים לִילֵף וּלְבַקֵּשׁ וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו]. וּבָאוּ לְמַדְינָה אַחַת, וְשָׂאוּ: מִי הַמֶּלֶךְ שְׁלֹכֶם? הַשִּׁיבוּ: שֶׁהֵם בָּחָרוּ לָהֶם לְמֶלֶךְ אִישׁ מְכַבֵּד אֶחָד, כִּי אֶצְלָם עֵקֶר הַתְּכַלִּית הוּא כְבוֹד, אֲשֶׁר בְּאֵמֶת אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן קצד): מִי שְׂרוּצָה כְבוֹד הוּא שׁוֹטֵה, כִּי הַכְּבוֹד שִׁיף רַק לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמֵה שִׁיף שְׂאָדָם יִנְתַּק אֶת עֲצָמוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וַיִּקַּח לְעֲצָמוֹ אֶת הַכְּבוֹד, בַּשָּׂדֶה שְׂמָלָא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְהַכְּבוֹד שִׁיף רַק אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-כֵּן מִי שֶׁרַק רוּצָה כְבוֹד, הוּא שׁוֹטֵה גָּדוֹל, כִּי הַכֹּתֵר וְהַכְּבוֹד שִׁיף רַק לְחַי עוֹלָמִים. אַחֲרֵיכֶן מֵצְאוּ שֶׁהִיא יוֹשֵׁב בַּשָּׂדֶה זָקֵן אֶחָד וְכֹתֵר עַל רֵאשׁוֹ, וְהוּטַב בְּעֵינֵיהֶם, כִּי הוּא מְכַבֵּד גָּדוֹל, מֵאַחַר שֶׁהוּא יוֹשֵׁב בַּשָּׂדֶה מְכַתֵּר בְּכֹתֵר, וְקָבְלוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ, וְהִבִּינוּ כִּי בּוֹדָאֵי זֶה הוּא הַמֶּלֶךְ, (הִינּוּ הַמֶּלֶךְ שְׁלָהֶם הַנַּ"ל); כִּי עֲכָשׁוּ כְּכִיכּוֹל הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בַּשָּׂדֶה, וּמְחַכֶּה שֶׁיָּבֵאוּ אֵלָיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (קִהְלַת ה', ח): "מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעְבֵּד" וְאָמְרוּ בְּזֵהָר (ח"י שְׁנָה קכב): מֵאַן מֶלֶךְ, דָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְשָׂדֶה נֶעְבֵּד, כִּד אִיהוּ אֲתַתְּקֵן כְּדָקָא יְאוּת, וּמֶלֶךְ דָּא מֶלֶךְ עַלְאָה, דְּאֲתַתְּכַר לְשָׂדֶה כִּד אִיהוּ נֶעְבֵּד, (שְׁנָה? יְחוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּא). וְכֵן אָמְרוּ (וַיִּקְרָא רַבָּה, פָּרָשָׁה כב, סִימָן ב'): "מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעְבֵּד" — זֶה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, דְּכְתִיב בֵּיה (תְּהִלִּים צג, א): "הַיְוָ"ה מֶלֶךְ גְּאוּת לְבֶשׂ", "לְשָׂדֶה נֶעְבֵּד" — זו צִיּוֹן, דְּכְתִיב (מִכָּה ג, יב): "צִיּוֹן שְׂדֵה תַחְרַשׁ"; הִינּוּ צִיּוֹן זוֹ הַשְּׁכִינָה שְׁנִקְרָאת גַּם שְׂדֵה תַפּוּחִין, וּכְשֶׁמִּתְחַבְּרִין יַחַד הַמֶּלֶךְ עִם הַשְּׂדֵה, עַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה יְחוּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתָּא, וּבִקְשׁוּ גַם-כֵּן אִם אֲפֹשֶׁר

לְהִתְרַאוֹת עִמּוֹ, וְהִלְכוּ וְקִבְּלוּ רִשׁוֹת (קִבְּלַת רִשׁוֹת הוּא מַה שְּׁקוֹרִין "מַעֲלָדִיוּוִין"), וְנִכְנְסוּ אֶצְלוֹ, וְהִפִּירוּ כִּי הוּא הוּא הַמְּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ, וְגִדֵּל הַשְּׂמֻחָה שְׁהִיָּה שָׁם בּוֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר בַּמַּח. וְאֵלּוּ הָאֱלֻקוֹת הַשּׁוֹטִים הַנ"ל (הֵינּוּ הָעֲשִׁירִים גְּדוּלֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוֹת, שְׁהִיוּ בַּמְּדִינָתָם אֱלֻקוֹת) הִלְכוּ עִמָּהֶם וְלֹא יָדְעוּ כָּלֵל מַחִיּוֹתָם מֵהוּ הַשְּׂמֻחָת הַלְלוּ.

וְהִנֵּה עֵתָה חֲזָרוּ וְנִתְקַבְּצוּ כָּל הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ יַחַד,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְהִתְרַאוֹת עִמּוֹ, וְהִלְכוּ וְקִבְּלוּ רִשׁוֹת (קִבְּלַת רִשׁוֹת הוּא מַה שְּׁקוֹרִין "מַעֲלָדִיוּוִין"), וְנִכְנְסוּ אֶצְלוֹ, וְהִפִּירוּ כִּי הוּא הוּא הַמְּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ; וְגִדֵּל הַשְּׂמֻחָה שְׁהִיָּה שָׁם, בּוֹדָאֵי אֵי-אֶפְשָׁר לְשַׁעַר בַּמַּח, כִּי הַשְּׂמֻחָה הַזֹּאת שְׁתִּהְיֶה בְּעֵת הַגְּאֻלָּה, שְׁנִזְכָּה שְׁיִתְגַּלֶּה אֵלֵינוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד בְּעֵצְמוֹ, זֶה אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל, וְהַשְּׂמֻחָה הַזֹּאת תִּעֲלֶה עַל כָּל הַשְּׂמֻחָת, וְכִמוֹ שְׁכָתוּב (צְפַנְיָה ג, טז): "אֵל תִּירָאֵי צִיּוֹן אֵל יִרְפוּ יְדֵיךָ, הַיְוִי"ה אֱלֻקֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ גְבוּר יוֹשִׁיעַ יִשִּׁיעַ עֲלֶיךָ בְּשֻׂמְחָה", וְאֵלּוּ הָאֱלֻקוֹת הַשּׁוֹטִים הַנ"ל (הֵינּוּ הָעֲשִׁירִים, גְּדוּלֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׁירוֹת, שְׁהִיוּ בַּמְּדִינָתָם אֱלֻקוֹת), הִלְכוּ עִמָּהֶם, הֵינּוּ עִם אַנְשֵׁי הַמְּלֶךְ, וְלֹא יָדְעוּ כָּלֵל מַחִיּוֹתָם מֵהוּ הַשְּׂמֻחָת הַלְלוּ; כִּי אֵלּוּ שְׁמֻשְׁקָעִים בְּתַאֲוֹת מְמוֹן, עַד שְׁעוֹשִׁים מְזֵה עֲבוּדָה וְרָה, לָהֶם אֵין שׁוּם מְשַׁג מֵהַזֶּה רִוְחָנִיּוֹת אֱלֻקוֹת, וּמִי הֵם אַנְשֵׁי הַמְּלֶךְ, שְׁהֵם כָּלֵל צְדִיקֵי הַדּוֹר, כִּי מִי שְׁנוֹפֵל לְתַאֲוֹת מְמוֹן, לְבוֹ מְטַפֵּשׁ לְגַמְרֵי, עַד שְׁנַחֲשֵׁךְ מִמֶּנּוּ הָאוֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי תַאֲוֹת מְמוֹן מַעֲלָמַת וּמִסְתַּרְת וּמְכַסִּית מֵהָאָדָם אֵת כָּל הָאוֹרוֹת הַצְּחָצְחוֹת, וְלָכֵן אֶפְלוּ שְׁהוֹלְכִים בְּיַחַד עִם אַנְשֵׁי הַמְּלֶךְ וְגַם עִם הַמְּלֶךְ, מֵרַב טַפְשׁוֹת תַּאֲוֹת מְמוֹן, נַעֲלָם וְנִסְתָּר מֵהֶם אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְהִנֵּה עֵתָה חֲזָרוּ וְנִתְקַבְּצוּ כָּל הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ יַחַד, וְלָכֵן יֵשׁ לָהֶם כְּבוֹד כַּח, כִּי עַקֵּר הַשְּׁלֵמוֹת הוּא כְּשִׁמְתָאֲחֻדִים יַחַד הָעֲשׂוֹר סְפִירוֹת, שְׁמֻשָׁם נִשְׁתַּלְשַׁל מַעֲלַת עֲשָׂרָה אַנְשִׁים שְׁנִצְרָכִים לְמַנְיָן, כְּמֵאֲמָרָם ו"ל (מַגִּלָּה כג): עַל הַפְּסוּק (נִיקְרָא כב, לב): "וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", כֹּל דְּבָר שְׁבִקְדָּשָׁה לֹא

וּשְׁלַחוּ אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַמְּדִינֹת הַנֵּ"ל (הַיְנוּ הַמְּדִינֹת שֶׁל הַכְּתוּת הַנֵּ"ל, שֶׁבָּחְרוּ לָהֶם מִדֹּת רָעוֹת הַנֵּ"ל לְתַכְלִית) לְתַקֵּן אוֹתָם וּלְטַהֵר אוֹתָם לְהַשִּׁיבָם מִשְׁטוֹתָם, כָּל מְדִינָה וּמְדִינָה מִשְׁטוֹת וְטָעוֹת שָׁלָה, כִּי כָּלֵם תָּעוּ וְנִבְּוּ כַּנֵּ"ל, וְעַתָּה הִזָּה בּוֹדָאי כַּח בְּיַד הַבַּעַל־תְּפִלָּה לִילָף אֲלֵיהֶם וּלְהַשִּׁיבָם, כִּי קָבַל כַּח וּרְשׁוֹת מִן הַמְּלָכִים שֶׁל כָּל הַמְּדִינֹת הַנֵּ"ל, כִּי כָּאֵן הָיוּ כָּל הַמְּלָכִים שָׁלָהֶם כַּנֵּ"ל, (כִּי הַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ הִזָּה שֶׁל הַמְּלָךְ, שֶׁחֲזָרוּ עִתָּה וְנִתְקַבְּצוּ, כָּלֵם הָיוּ מְלָכִים עַל

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

יְהֵא פְּחוֹת מַעֲשָׂרָה; וְכֵן אָמְרוּ (בְּרִכּוֹת ו): וּמִנֵּיין לַעֲשָׂרָה שְׁמֵתְפַלְּלִין שֶׁשְּׂכִינָה עִמָּהֶם? שְׁנֵאמַר (תְּהֵלִים פב, א): "אֱלֹקִים נִצָּב בְּעֶדְת אֵל"; וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁנִּתְקַבְּצוּ כָּל הַעֲשָׂרָה, לָכֵן הִזָּה לָהֶם כַּח גְּדוּל, וּשְׁלַחוּ אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה אֶל הַמְּדִינֹת הַנֵּ"ל (הַיְנוּ הַמְּדִינֹת שֶׁל הַכְּתוּת הַנֵּ"ל, שֶׁבָּחְרוּ לָהֶם מִדֹּת רָעוֹת הַנֵּ"ל לְתַכְלִית) לְתַקֵּן אוֹתָם וּלְטַהֵר אוֹתָם לְהַשִּׁיבָם מִשְׁטוֹתָם, כָּל מְדִינָה וּמְדִינָה מִשְׁטוֹת וְטָעוֹת שָׁלָה, כִּי כָּלֵם תָּעוּ וְנִבְּוּ כַּנֵּ"ל, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִכָּל מִינֵי שְׁטִיּוֹת וְדַמְיוֹנוֹת שֶׁנִּדְּבָקוּ בוֹ, אֶלָּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, כִּי אֵין עוֹד דְּבָר שֶׁמְטַהֵר אֶת הָאָדָם כָּל־כָּף כְּמוֹ הַתְּפִלָּה. וְלָכֵן שְׁלַחוּ כָּל הַעֲשָׂרָה אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה, שֶׁהוּא יוֹצִיא וְיַטְהֵר אֶת כָּל הַכְּתוּת שֶׁנִּפְּלוּ, כָּל אֶחָד בְּשִׁטּוֹתוֹ וְדַמְיוֹנוֹ וְקַלְקוּלוֹ. וְעַתָּה הִזָּה בּוֹדָאי כַּח בְּיַד הַבַּעַל־תְּפִלָּה לִילָף אֲלֵיהֶם וּלְהַשִּׁיבָם, כִּי קָבַל כַּח וּרְשׁוֹת מִן הַמְּלָכִים שֶׁל כָּל הַמְּדִינֹת הַנֵּ"ל, כִּי כָּאֵן הָיוּ כָּל הַמְּלָכִים שָׁלָהֶם כַּנֵּ"ל, (כִּי הַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ הִזָּה שֶׁל הַמְּלָךְ שֶׁחֲזָרוּ עִתָּה וְנִתְקַבְּצוּ, כָּלֵם הָיוּ מְלָכִים עַל כָּל הַמְּדִינֹת שֶׁל הַכְּתוּת הַנֵּ"ל כַּנֵּ"ל); וְזוֹ מַעֲלַת הַשְּׁלִיחַ־צְבוּר, שֶׁנִּשְׁלַח מִכָּל הַצְּבוּר, וְאֵז יְכוּל לְמַצֵּא אֶת הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מִוֵּהָר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפכ), שֶׁהַצְּדִיק הָאֵמֶת הוּא בְּחִינַת הַבַּעַל־תְּפִלָּה, הַשְּׁלִיחַ־צְבוּר, שֶׁנִּשְׁלַח מִכָּל הַצְּבוּר, וְלָכֵן דִּיקָא הוּא יְכוּל לְמַצֵּא הַנְּקֻדָּה טוֹבָה אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְלְהוֹצִיאוֹ מִהֲרַע

כָּל הַמְדִינֹת שֶׁל הַכְּתוּבֹת הַגְּבֻרָה (בְּנִ"ל), וְהַלֵּךְ הַבְּעַל-תְּפִלָּה בְּכַחֵם
לְטַהֲרֵם וּלְהַחְזִירֵם בְּתִשׁוּבָה.

וְדַבֵּר הַגְּבוּרָה עִם הַמֶּלֶךְ אֹדוֹת בְּנֵי-הַמְדִינָה שֶׁנִּפְּלוּ אֶל
הַעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל מָמוֹן בְּנִ"ל, וְאָמַר הַגְּבוּרָה
לְהַמֶּלֶךְ: אֵיךְ שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיכֶם, שֶׁעַל-יְדֵי הַדָּרֶךְ שִׁישׁ לִי
אֶל הַחֶרֶב הַגְּבֻרָה, עַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִים לְהוֹצִיא אֶת מִי
שֶׁנִּשְׁקַע בַּעֲבוּדָה-זָרָה שֶׁל תְּאֹנֹת מָמוֹן. הַשִּׁיב לִּי הַמֶּלֶךְ:

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שֶׁנִּלְכַּד בּוֹ. וְהַלֵּךְ הַבְּעַל-תְּפִלָּה בְּכַחֵם שֶׁל כָּל הַמְּלָכִים הַמְּמַנִּים כָּל אֶחָד עַל
הַכְּתָה שֶׁלוֹ, לְטַהֲרֵם וּלְהַחְזִירֵם בְּתִשׁוּבָה. כִּי רַק עַל-יְדֵי תְּפִלָּה יְכוּלִים לְחַזֵּר
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְדַבֵּר הַגְּבוּרָה עִם הַמֶּלֶךְ אֹדוֹת בְּנֵי הַמְדִינָה, שֶׁנִּפְּלוּ אֶל
הַעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל מָמוֹן בְּנִ"ל, הֵינּוּ אֵף שֶׁהַבְּעַל-תְּפִלָּה יֵצֵא לְתַקֵּן עַל-יְדֵי
תְּפִלָּה אֶת כָּל הַכְּתוּבֹת שֶׁנִּפְּלוּ בְּטַעֲוִיּוֹת רַבּוֹת, שֶׁזֶּה תִּהְיֶה הַעֲבוּדָה שֶׁל מֶלֶךְ
הַמְּשִׁיחַ, שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הַבְּעַל-תְּפִלָּה, (שֶׁזֶּה מְרַמֵּז עַל רַבֵּנוּ ז"ל בְּעַצְמוֹ), עִם
כָּל זֹאת דַּבֵּר בְּיֹתֵר הַגְּבוּרָה עִם הַמֶּלֶךְ בְּעֵגֶן הַכְּתָה שֶׁנִּפְּלוּ לְתֹאנֹת מָמוֹן, כִּי
הַתְּאֹנָה הַזֹּאת שֶׁל כֶּסֶף וּמָמוֹן, זֶה יוֹתֵר מִכָּל הַתְּאֹנֹת, כִּי בְּרַגַע שֶׁאֵין אָדָם
מֵאֲמִין שֶׁפְּרִנְסָתוֹ וְחִיּוּתוֹ הוּא רַק מִמֶּנּוּ יִתְּבַרֵךְ, הוּא כְּבָר נוֹפֵל בְּתוֹךְ תְּאֹנֹת
מָמוֹן, עַד שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מְזֵה עֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, כִּי אֵין עוֹד
דְּבָר שֶׁעוֹקֵר אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְּבַרֵךְ וּמֵהַשְּׁגָחָתוֹ הַפְּרָטִית, כְּמוֹ תְּאֹנֹת
מָמוֹן. וְלִכֵּן אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי-מוֹתֵרֵין, חֶלֶק א', סִימָן יג): לְהַמְּשִׁיךְ הַשְּׁגָחָה
שְׁלֵמָה אֵי אֶפְשָׁר, אֲלֵא עַד שֶׁיִּשְׁבֵּר תְּאֹנֹת מָמוֹן, וְשִׁבְרָתָהּ הוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה,
כִּי בְּזֶה שֶׁאָדָם נוֹתֵן צְדָקָה, הוּא מֵאֲמִין בּוֹ יִתְּבַרֵךְ, שֶׁלֹּא יִחְסֹר לוֹ כְּלוּם, מֵהַ
שֶׁאֵין כֵּן אֲצֵל הַמְדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, הִנֵּה אֲסוּר חֲמוּר לְתַת צְדָקָה, וְאָמַר
הַגְּבוּרָה לְהַמֶּלֶךְ: אֵיךְ שֶׁשָּׁמַעְתִּי מִפִּיכֶם, שֶׁעַל-יְדֵי הַדָּרֶךְ שִׁישׁ לִי אֶל הַחֶרֶב
הַגְּבֻרָה, עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁנִּשְׁקַע בַּעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל תְּאֹנֹת
מָמוֹן, כִּי עַד שֶׁלֹּא עוֹבְרָת עַל הָאָדָם מִדַּת הַגְּבוּרָה, רַחֲמָנָא לִישְׁזַבֵּן, שֶׁעוֹבֵר

בן הדבר, והודיע המלך להגבור: היות שבדרך שהוא
 עולה אל החרב הנ"ל, יש דרך מן הצד, ובאים באותו
 הדרך אל הר של אש, ועל ההר רבוי אריה, והאריה
 נחרי אפרסמון

עליו מה שעובר, צרות ויסורים, מחלות ומכאובים, שזה חרב הגבורה, הוא
 לא יפסיק להתאוות לכסף ולממון, השיב לו המלך: בן הדבר, הינו כף הוא
 כמו שדברת, עד שאדם אינו סובל צרות ויסורים, מחלות וחקלאים רעים,
 עד אז לא יפסיק מלהתאוות אל ממון וכסף, [פאשר רואים בחוש, עד שאין
 אדם נחלה ושוכב על ערש דוי, וסובל יסורים מרים, רחמנא לישזבן, עד
 אז הוא לא יפסיק להתאוות אל ממון וכסף, ברגע שהוא כבר חולה אנוש,
 ועובר עליו מה שעובר, אז כבר לא ידבר מכסף וממון, הוא רוצה רק את
 הבריאות בחזרה, וכבר לא מענין אותו שום דבר, אבל כבר מאחר. ועל זה
 צועק החכם מכל האדם (קהלת ב, יח): "ושנאתי אני את כל עמלי שאני עמל
 תחת השמש, שאניחנו לאדם שיהיה אחרי, ומי יודע החכם יהיה או סכל,
 וישלט בכל עמלי שעמלתי ושחכמתי תחת השמש, גם זה הבל"; ודבר זה
 יכולים לראות במציאות, אדם שרץ כל ימי חייו אחר הכסף והממון, והיה
 שקוע בתוך תאות ממון, כיון שהוא מגיע על ערש דוי, וסובל מחלות
 וחקלאים רעים וכאבים קשים, ומתאנח ומתפתל מיסורים, אז הוא עושה
 לעצמו חשבון הנפש: למי עבדתי?! ולמי יגעתי ועמלתי?! ומה ולמה
 הצרכתי כל-כף להתאוות אחר הממון והכסף, ועכשו אני מניחו לאחרים?!
 אבל אז כבר מאחר מאד, כי כבר בלה ואבד את ימיו ואת שנותיו בהבל
 וריק — לרוץ אחר הכסף והממון, ועשה מזה עבודה ונה ממש, ועכשו
 הם לא יכולים לעזור לו]. והודיע המלך להגבור: היות שבדרך, שהוא עולה
 אל החרב הנ"ל, יש דרך מן הצד, הינו תמיד, אפלו שמתגברת מדת
 הגבורה, שזה הדרך של החרב, שעליה נאמר (ויקרא כו, כה): "חרב נקמת
 נקם ברית"; עם כל זאת יש דרך מן הצד, שאם אדם רוצה לחזור בתשובה,
 יכול להפגס דרך הצד, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (מנחות כט:): "מפני
 מה נברא העולם הזה בה"? מפני שדומה לאכסדרה (פרש רש"י: שפתוח

כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, הוּא הוֹלֵךְ וְנוֹפֵל עַל הָעֵדָרִים וְלוֹקַח לוֹ צֵאן וּבְהֵמוֹת וְאוֹכְלָם, וְהָרוּעִים יוֹדְעִים מְזִיחַ וְשׁוֹמְרִים

נְחֵרֵי אֶפְרַסְמוֹן

מתחתינו), שְׁכַל הַרוּצָה לְצֵאת יֵצֵא (פֶּרֶשׁ רַש"י: שְׁכַל הַרוּצָה לְצֵאת מִמְּנוֹ לְתַרְבוֹת רָעָה יוֹצֵא); וּמֵאֵי טַעְמָא תְּלִיָא כְּרַעֲיָה, דְּאֵי הֵדֵר בְּתַשׁוּבָה מְעִיילֵי לִיהַ (וּפֶרֶשׁ רַש"י: מְעַלִּין לִיהַ, בְּפִתּוּחַ הָעֲלִיּוֹן בֵּין רִגְלֵי שְׁבִתוֹכוֹ לְגַגּוֹ). וְלִיעִילוֹ בְּהַךְ, לֹא מִסְתַּיְעָא מִלְתָּא וְכוּ' (וּפֶרֶשׁ רַש"י: וְלִיעִילוֹ בְּהַךְ פִּתּוּחַ הַפִּתּוּחַ דְּנִפְקַבְּהַ, לֹא מִסְתַּיְעָא מִלְתָּא, דְּהִבָּא לְטָהֵר בְּעֵי סִיּוּעָא מִפְּנֵי יֵצֵר הָרַע, הַלְכָךְ עֲבָדֵי לֵה סִיּוּעָא פִּתּוּחַ יְתָרְהַ). נִמְצָא, כְּשֶׁרוּצִים לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, וְלְהַמְתִּיק אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁהִיא דֶּרֶךְ הַחֶרֶב, אֲזִי יֵשׁ דֶּרֶךְ מִן הַצַּד, וּבָאִים בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ אֶל הַר שֶׁל אֵשׁ, שֶׁזֶּה סוּד אֹרֶז שְׁבִיסוּד [עֵינִי קְהָלוֹת יַעֲקֹב, אִשׁ רֵאשֵׁי תִבּוֹת: אִוִּיר שְׁבִיסוּד]; כִּי כָּל הַקְּלֻקּוּלִים שְׁבָאִים לְאָדָם, זֶה רַק מִחֲמַת פְּגָם הִיסוּד, שֶׁמִּשָּׁם בָּאוֹת כָּל מִדּוֹת הַגְּבוּרָה עַל הָאָדָם, כִּי כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל לְפָגַם הַבְּרִית, אֲזִי מִפִּילִים אוֹתוֹ אַחֲר־כֵּן בְּתַאֲנוֹת מְמוֹן, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, קְדוּשִׁין, הַלְכָה ג', אוֹת ג'), וְעַל הַהֵר רְבוּץ אַרְיָה, שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, כִּי אַרְיָ"ה עוֹלָה גְבוּרָ"ה, הֵינּוּ גַם כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ מִן הַצַּד, וְרוּצָה לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, עָלָיו לְדַעַת שֵׁישׁ שָׁם אַרְיָ"ה, שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁמְחַכֶּה לוֹ, וְרוּצָה לְהַפִּיל אוֹתוֹ בִּיאֹוֶשׁ, כְּאֵלוֹ אֵין לוֹ כֶּבֶד תִּקְוָה לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, וּכְאֵלוֹ הוּא כֶּבֶד לֹא יִכּוֹל לְתַקֵּן מֵה שֶׁהוּא קִלְקַל. וְהַאֲרִיָּה, כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, הוּא הוֹלֵךְ וְנוֹפֵל עַל הָעֵדָרִים, וְלוֹקַח לוֹ צֵאן וּבְהֵמוֹת וְאוֹכְלָם, הֵינּוּ מִמִּדַּת הַגְּבוּרָה הַזֹּאת, מִשְׁתַּלְשֵׁלֶת דִּין וִירָאָה, שְׁנוּפְלֶת עַל הָאָדָם, וְרוּצָה לֶאֱכֹל אֶת הַטוֹב שֵׁישׁ בּוֹ, כְּאֵלוֹ אֵף פַּעַם לֹא עָשָׂה טוֹב בְּחַיִּים. וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁרוּצָה לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, יֵשׁ עָלָיו נְסִיוֹנוֹת מְאֹד קָשִׁים וּמְרִים, וְהַעֲקָר שְׁרוּצִים לְטָרֵף לוֹ אֶת כָּל הַטוֹב שֶׁעָשָׂה בְּיַמֵּי חַיָּו, כְּאֵלוֹ עֲדִין לֹא עָשָׂה שׁוּם טוֹב בְּחַיָּו, שֶׁזֶּה מֵה שֶׁהַאֲרִיָּה כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, הוּא הוֹלֵךְ וְנוֹפֵל עַל הָעֵדָרִים, שֶׁהֵם כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שְׁרוּצִים לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה, וְלוֹקַח מֵהֶם אֶת הַטוֹב שְׁבָהֶם, כְּאֵלוֹ אֵף פַּעַם לֹא עָשׂוּ אֵיזָה טוֹב בְּחַיִּים. וְהָרוּעִים יוֹדְעִים מְזִיחַ, שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת רוּעִים, בְּסוּד רַעֲיָא מְהִימְנָא, שֶׁנִּקְרָא מְשֶׁה

מֵאֵד אֶת הַצֹּאן מִפְּנֵיו, אֲבָל הָאֲרִיָּה אֵינוֹ מִשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל
זֶה, רַק כִּשְׁהוּא רוֹצֵה לֶאֱכֹל הוּא נוֹפֵל עַל הָעֲדָרִים,
וְהָרוּעִים הֵם מִכִּים וּמִרְעִישִׁים עָלָיו, אֲבָל הָאֲרִיָּה אֵינוֹ
שׁוֹמֵעַ זֹאת כָּלֵל, רַק הוּא לוֹקֵחַ לְעַצְמוֹ צֹאן וּבְהֵמוֹת

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

רַבְּנוּ רַבֵּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְעַל שְׁמוֹ נִקְרָא כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק רַעִיָּא מְהִימְנָא,
וְשׁוֹמְרִים מֵאֵד אֶת הַצֹּאן מִפְּנֵיו, שְׁשׁוֹמְרִים אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם
צֹאן קִדְשִׁים, שְׁלֹא יִתְאַחֲזוּ בָּהֶם הָאֲרִיָּה, שֶׁהִיא מֵדַת הַגְּבוּרָה, שְׁלֹא תַחְלִישׁ
אֶת דְּעַתָּתָם, אֲשֶׁר זֶה עֲבוֹדַת הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם מְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים
וּמְשַׁמְּחִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּעַת צָרָתָן, וְשׁוֹמְרִים אוֹתָן, שְׁלֹא תִתְאַחֲזוּ בָּהֶם
אִיזוֹ חִלְשׁוֹת הַדְּעַת אוֹ מֵדַת הַגְּבוּרָה, כְּאֵלוֹ אֵין לָהֶם כְּבֹר תִּקְוָה. אֲבָל
הָאֲרִיָּה אֵינוֹ מִשְׁגִּיחַ כָּלֵל עַל זֶה, כִּי הַסֵּמ"ךְ-מ"ם שֶׁהוּא שְׂרֵשׁ פּוּרָה רֵאשׁ
וְלַעֲנָה, וְלוֹחֵם עִם הַצַּדִּיקִים הַמְקַרְבִּים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אֵינוֹ
מִתְפַּעֵל מֵהֶם, אֶלָּא מִסִּית וּמְדִיחַ אֲנָשִׁים רִיקִים וּפּוֹחֲזִים, שִׁיחֲלִקוּ עַל
הַצַּדִּיקִים הָרוּעִים הָאֲמִתִּיִּים, שִׁישׁ בְּכַחַם לְהַחְזִיר אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ. וְלִכֵּן אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מֵאֵף אֶחָד, רַק כִּשְׁהוּא רוֹצֵה לֶאֱכֹל, הוּא
נוֹפֵל עַל הָעֲדָרִים, שֶׁמִּתְפַּשֵּׁט עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהָרוּעִים שֶׁהֵם הַצַּדִּיקִים,
בְּחִינַת רַעִיָּא מְהִימְנָא, הֵם מִכִּים וּמִרְעִישִׁים עָלָיו, כִּי זֶה מִלְחָמַת גְּדוּלֵי מִכְתָּרֵי
הַצַּדִּיקִים, שֶׁהֵם נִקְרָאִים רַעִיָּא מְהִימְנָא, שֶׁהֵם מִכִּים וּמִרְעִישִׁים עָלָיו, הֵינּוּ
עַל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, וְצוּעֵק וּמִרְעִישׁ לְכֻלָּם, שֶׁתְּדַעוּ שֶׁהֵנָּה עוֹמֵד נִגְדְּכֶם טָמֵא
מְטָמֵא, רִשָּׁע מְרִשָּׁע, הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שְׁרוּצָה לְשִׁבֵר אֶתְכֶם, וְלְהַחְלִישׁ אֶת
דְּעַתְכֶם, וְלְהַבִּיא אֶתְכֶם אֶל יְאוּשׁ גָּמוּר. אֲבָל הָאֲרִיָּה, שֶׁהִיא מֵדַת הַגְּבוּרָה,
שֶׁמִּשֵּׁם מְקַבֵּל הַסֵּמ"ךְ-מ"ם כָּחוֹ, אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ זֹאת כָּלֵל, רַק הוּא לוֹקֵחַ לְעַצְמוֹ
צֹאן וּבְהֵמוֹת וְהוֹמָה וְאוֹכְלָם; כִּי זֶה דְרָכּוֹ הַרְעָה שֶׁל הַרִשָּׁע הַטָּמֵא מְטָמֵא
הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, שֶׁמִּתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֵינוֹ מִתְפַּעֵל מִהָרוּעִים,
שֶׁהֵם הַצַּדִּיקֵי אֲמֵת, שֶׁהֵם בְּחִינַת רַעִיָּא מְהִימְנָא, רוּעִים נְאֻמְנִים, הַמְצִילִים
אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים וּמְשַׁמְּחִים אוֹתָם בְּעַת צָרָתָם. וְאוֹתוֹ

וְהוֹמָה וְאוֹכְלָם, וְאוֹתוֹ הָהָר שֶׁל אֵשׁ הַנֵּ"ל אֵינוֹ נִרְאָה
כָּלֵל.

וְעוֹד מִן הַצַּד יֵשׁ עוֹד דֶּרֶךְ אַחֵר, וּבָאִים בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ
אֶל מְקוֹם הַנִּקְרָא קַעֲדָה הֵינּוּ בֵּית-הַבְּשׂוּל וְשֵׁם
בְּאוֹתוֹ הַקַּעֲדָה יֵשׁ כָּל מֵינֵי מַאֲכָלִים, וּבְאוֹתוֹ הַקַּעֲדָה אֵין
שׁוּם אֵשׁ כָּלֵל, רַק הַמַּאֲכָלִים מִתְּבַשְּׁלִים עַל-יְדֵי הָהָר שֶׁל

גַּחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

הָהָר שֶׁל אֵשׁ הַנֵּ"ל, שָׁזָה סוּד אֹר שְׁבִיסוּד, אֵינוֹ נִרְאָה כָּלֵל, כִּי אֵין רוֹאִים
אֶת הַצַּדִּיק הַדְּבוּק בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁמִּדְתּוֹ חֹסֵד שְׁבִיסוּד, שֶׁמִּמְשִׁיף אֹר שְׁבִיסוּד
כְּדִי לְהַנְצִיל מִתְּאוֹת נְאוּף, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִנְצֵל מִתְּאוֹת מְמוֹן, זֶה אֵינוֹ נִרְאָה כָּלֵל,
כִּי אֲדַרְבֵּה, עַל צַדִּיק כְּזֶה הַדְּבוּק לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא בְּטֹל
וּמְבֹטֵל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא נִכְלָל בְּעֵצִים עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, הוּא אֵינוֹ נִכְר
בְּעוֹלָם כָּלֵל, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רמג), שֵׁישׁ
צַדִּיק גְּדוֹל מְאֹד, שְׂאֵין הָעוֹלָם יְכוּל לְסַבֵּל קִדְשׁוֹ, וְעַל-כֵּן הוּא נִתְעַלֵּם מְאֹד,
וְאֵין רוֹאִים מִמֶּנּוּ שׁוּם קִדְשָׁה וּפְרִישׁוֹת יִתְרָה, עַד שֶׁתְּכַלִּית הַהֶפֶךְ חוֹשְׁבִים
עָלָיו, כִּי הוּא אֵינוֹ נִרְאָה כָּלֵל.

וְעוֹד מִן הַצַּד יֵשׁ עוֹד דֶּרֶךְ אַחֵר, וּבָאִים בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ אֶל מְקוֹם, הַנִּקְרָא
קַעֲדָה הֵינּוּ בֵּית הַבְּשׂוּל, וְשֵׁם, בְּאוֹתוֹ הַקַּעֲדָה, יֵשׁ כָּל מֵינֵי מַאֲכָלִים, כִּי
הַצַּדִּיק מְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁין, וּמְקַשֵּׁר דְּבָרֵי תוֹרָה מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי
רַבְנּוּ ו"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פט) עַל-פִּי מַאֲמָרִם ו"ל (יְרוּשָׁלַּיִם רֵאשׁ
הַשָּׁנָה, פָּרָק ג', הַלְכָה ו'): דְּבָרֵי תוֹרָה עֲנִיִּים בְּמְקוֹם זֶה וְעֲשִׂירִים בְּמְקוֹם אַחֵר;
וְצָרִיף לְחַבֵּר דְּבָרֵי תוֹרָה מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, כִּי מְחַבְּרִים דְּבָרֵי תוֹרָה מִמְּקוֹמוֹת
מְפֹזְרִים שֶׁהֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה, וּמְחַבְּרִים אוֹתָם יַחַד, וְעַל-יְדֵי-זֶה נֶעֱשֶׂה
הַחֲדוּשׁ שֶׁמְחַדְּשִׁים, שָׁזָה כְּעֵין תְּבִשִׁיל, שֶׁמְבַשְּׁלִים כָּל מֵינֵי מַאֲכָלִים,
שְׁלוּקָחִים כְּמָה וְכְמָה מֵינֵי דְּבָרִים, וּמְעַרְבִים בָּהֶם כְּמָה וְכְמָה תְּבַלְיָנִים, וּמִזֶּה
יוֹצֵא הַמַּאֲכָל שֶׁמְבַשְּׁלִים בְּבֵית הַבְּשׂוּל הַנִּקְרָא קַעֲדָה [מְטַבֵּחַ], וּבְאוֹתוֹ הַקַּעֲדָה
אֵין שׁוּם אֵשׁ כָּלֵל, כִּי זֶה עֶקֶר הַחֲכָמָה שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁמִּדְתּוֹ חֹסֵד שְׁבִיסוּד,

אֵשׁ הַנֵּל, וְהָהָר שֶׁל אֵשׁ הוּא רְחוֹק מִשָּׁם הַרְבֵּה, רַק שֶׁהוֹלְכִים שְׂבִילִים וְצִנּוּרוֹת מִן הָהָר שֶׁל אֵשׁ אֶל הַקְּעָף הַנֵּל, וְעַל־יְדֵי זֶה מִתְבַּשְׁלִים שָׁם כָּל הַמַּאֲכָלִים הַנֵּל. וְגַם הַקְּעָף הַזֶּה הוֹאֵת אֵינָה נִרְאָה כָּלֵל, רַק שִׁישׁ סִימֵן, שְׁעוּמָדִים שָׁם צְפָרִים עַל אוֹתָהּ הַקְּעָף, וְעַל־יְדֵי זֶה יוֹדְעִים שֶׁשָּׁם

נַהֲרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שֶׁמִּשְׁיָא אִזְרָא שְׁבִיסוּד, שָׁה סוּד אִ"ש, לֹא רוֹאִים בְּכָלֵל אֶת הָאֵשׁ, כִּי גִדְלַת הַצְּדִיק הַזֶּה שְׁמִתְחַבֵּא, עַד שֶׁלֹּא רוֹאִים כָּלֵל מִי הוּא הַמְּבַשֵּׁל אֶת הַמַּאֲכָלִים הָאֵלוּ, וְאִיךָ הֵם מִתְבַּשְׁלִים, רַק הַמַּאֲכָלִים מִתְבַּשְׁלִים עַל־יְדֵי הָהָר שֶׁל אֵשׁ הַנֵּל. וְהָהָר שֶׁל אֵשׁ הוּא רְחוֹק מִשָּׁם הַרְבֵּה, כִּי הוּא מִתְחַבֵּא מְאֹד מְאֹד, כִּי אֵינוֹ רוֹצֵה שְׂיַדְעוּ מִמֶּנּוּ, וְלֹא יִבְיֵנוּ וְלֹא יִשְׁפִּילוּ מֵהֵיכָן בָּאִים הַמַּאֲכָלִים הָאֵלוּ, שֶׁהֵם הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה שְׁחֲדָשׁ, וְנִדְמָה כְּמוֹ מִי שֶׁמְבַשֵּׁל מַאֲכָלִים שֶׁמְעַרְב בְּמָה דְבָרִים, וּמְכַנִּים בָּהֶם תְּבַלְיָנִים, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם הַמַּאֲכָל, וּבְמִקּוֹם שֶׁמְבַשְׁלִים אֶת זֶה, שָׁם אֵין רוֹאִים שׁוּם דְבָר, כִּי אֵין שָׁם אִ"ש אִזְרָא שְׁבִיסוּד, רַק שֶׁהוֹלְכִים שְׂבִילִים וְצִנּוּרוֹת מִן הָהָר שֶׁל אֵשׁ אֶל הַקְּעָף הַנֵּל, וְעַל־יְדֵי־זֶה מִתְבַּשְׁלִים שָׁם כָּל הַמַּאֲכָלִים הַנֵּל; כִּי הַכֹּל הוֹלֵךְ בְּהַעֲלֵם וּבְהַסְתֵּר, מִתַּחַת הָהָר יוֹצְאִים שְׂבִילִים וְצִנּוּרוֹת. וְגַם הַקְּעָף הַזֶּה הוֹאֵת נִרְאָה כָּלֵל, הֵינּוּ גַם בְּמִקּוֹם שֶׁמְבַשְׁלִים אֶת הַמַּאֲכָלִים, הֵינּוּ שֶׁמְחַדְּשִׁים אֶת הַחֲדוּשֵׁי תוֹרָה אֵלוּ, אֵינוֹ נִרְאָה כָּלֵל, רַק שִׁישׁ סִימֵן, שְׁעוּמָדִים שָׁם צְפָרִים עַל אוֹתָהּ הַקְּעָף, וְעַל־יְדֵי־זֶה יוֹדְעִים, שֶׁשָּׁם הוּא הַקְּעָף, כִּי יֵשׁ צְפָרִים טְמָאִים, כְּגוֹן הַנֶּשֶׁר, וְהַפֶּרֶס, וְהַעֲזוּנְיָה, וְהַדָּאָה, וְאֶת הָאֵיָה לְמִינָהּ, וְאֶת כָּל עוֹרֵב לְמִינוֹ, וְאֶת בַּת הַיַּעֲנָה, וְאֶת הַתַּחְמָס, וְאֶת הַשְּׁחַף, וְאֶת הַנֶּץ לְמִינָהּ, וְאֶת הַכּוֹס, וְאֶת הַשֶּׁלֶף, וְאֶת הַיִּנְשׁוּף, וְאֶת הַתְּנַשְׁמַת, וְאֶת הַקָּאָת וְגו', שְׁכָל אֵלוּ הֵם עוֹפוֹת טְמָאִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (ויקרא יא, יג): "וְאֶת אֵלֶּה תִשְׁקְצוּ מִן הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ שְׁקָץ הֵם", הֵינּוּ שִׁישׁ רְשָׁעִים אֲרוּרִים, עוֹפוֹת טְמָאִים, שֶׁהֵם מְדַבְּרִים עַל הַצְּדִיק, שֶׁשָּׂרְשׁוֹ הוּא חֶסֶד שְׁבִיסוּד, שֶׁמְבַעֵר אֶת הָאִ"ש, שֶׁהוּא אִזְרָא שְׁבִיסוּד, שֶׁעַל יְדוֹ מִתְבַּשְׁלִים הַמַּאֲכָלִים, הֵינּוּ שֶׁשָּׁם מְחַדְּשִׁים אֶת הַחֲדוּשִׁים, וְהֵם עוֹמְדִים שָׁמָּה

הוא תקעך, ואלו הצפרים הם מרחפים בכנפיהם, ועלידי זה הם מבעירים האש ומכבים האש, הינו עלידי הרחיפה של הצפרים הם מבעירים ומלהיבים האש, וגם עלידי זה בעצמו הם מכבים האש, שלא יתלהב יותר מדי, והם מלהיבים האש כפי המאכלים, שלצורך מאכל פלוני צריכים להלהיב האש כך, ולצורך מאכל אחר צריכין להלהיב האש כך, הכל כפי המאכל, כן הם

נהרי אפרסמון

להעלימו ולכסותו עלידי פיהם הטמא, פי העופות מצפצפים תמיד, ואלו הצפרים הם מרחפים בכנפיהם, ועל-ידי-זה הם מבעירים האש ומכבים האש, הינו עלידי הרחיפה של הצפרים, הם מבעירים ומלהיבים האש, העופות הטמאים המתנגדים הרשעים, שמדברים על הצדיק כל דבר אסור, על-ידי-זה הם מבעירים ומלהיבים את האש, וכמו שאמר רבנו ז"ל (תירימוהר"ן, סימן תא, תב), אשר מחלקת היא טובה גדולה מאד להצדיק, כי על-ידי-זה מגביהים ומרימים אותו בכל פעם יותר ויותר, כי מחלקת נקראת מים, כמאמר ז"ל (סנהדרין ז): האי תיגרא דמיא לבידקא דמיא, שנאמר (משלי יז, יד): "פוטר מים ראשית מדון"; והאדם נקרא עץ השדה, כמו שכתוב (דברים כ, יט): "האדם עץ השדה", וכמו שאי אפשר לאילן לצמת, כי אם עלידי מים, כך הצדיק הדבוק בו יתברך, אי אפשר לגדל, אלא כשיש עליו מחלקת, ועל-כן במקום שמבשלים שם את המאכלים, הינו שמחדשים את החדושים הנפלאים, שם דיקא יש את הצפרים העופות הטמאים, שהם מלהיבים את האש, כי עלידי שמדברים כל דבר אסור על הצדיק, על-ידי-זה מפרסמים אותו יותר ויותר, וגם על-ידי-זה בעצמו הם מכבים האש, שלא יתלהב יותר מדי, והם מלהיבים האש כפי המאכלים שלצורך מאכל פלוני צריכים להלהיב האש כך, ולצורך מאכל אחר צריכים להלהיב האש כך, הכל כפי המאכל, כן הם מלהיבים את האש. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן פח) על הפסוק (תהלים קמו, ח): "המכסה

מְלֵחִיבִים אֶת הָאֵשׁ (כָּל זֶה הוּא דְבַרֵּי הַמֶּלֶךְ אֶל הַגְּבוּר), **בְּכֵן תוֹלִיף אוֹתָם** (הֵינּוּ אֶת אֱלֹהֵי הָאֲנָשִׁים הַנִּלְשָׁנִים שֶׁנִּפְּלוּ בְּעִבּוּדָה זָרָה שֶׁל מִמּוֹן, שֶׁהֵם הָאֱלֹקוֹת שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת הַנִּלְשָׁנִים, שֶׁהֵלְכוּ עִמָּהֶם בְּנִלְשָׁנִים). **תִּחְלָה נִגְדַּת הָרוּחַ, כְּדֵי שִׁיגִיעַ אֲלֵיהֶם רִיחַ הַמֵּאֲכָלִים הַנִּלְשָׁנִים.** **אֲחֵר־כֵּן, כִּשְׁתַּתֵּן לָהֶם מִן הַמֵּאֲכָלִים הַנִּלְשָׁנִים, בּוֹדֵאֵי יִשְׁלִיכוּ תֵּאֲוָה זֹאת שֶׁל מִמּוֹן.**

נְהַרֵּי אֶפְרַסְמוֹן

שָׁמַיִם בְּעֵבִים הַמְכִּין לְאֶרֶץ מְטָר, שֶׁזוֹ הַמְחַלְקֵת שֵׁשׁ עַל הַצְּדִיק, שֶׁמְכַסִּים אוֹתוֹ, כְּדֵי שֶׁהַמְקַטְרְגִים לֹא יוּכְלוּ לְקַטְרֵג עָלָיו, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הוּא מְמַשֵּׁיף שֶׁפַע לְעוֹלָם. וְלִכֵּן לְכָל מִינֵי מֵאֲכָל, שֶׁזֶה נִגְדַּת כָּל מִינֵי עֲצוֹת שֶׁהַצְּדִיק מוֹרִיד לְזֶה הָעוֹלָם, וְכֵן נִגְדַּת כָּל סֵפֶר שֶׁהוּא מְחַדֵּשׁ, עַל-יַדֵּי-זֶה עוֹמְדִים הַצְּפָרִים, שֶׁהֵם הָעוֹפּוֹת הַטְּמָאִים, וּמְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְלַהֵב יוֹתֵר מְדֵי, כִּי הַכֹּל הוּא בְּצַמְצוּם וּבְחֶשְׁבוֹן גָּדוֹל, כָּל הַמְחַלְקֵת שֵׁשׁ עַל הַצְּדִיק, שֶׁהוּא הַמְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, שֶׁשֵּׁיכִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַמֵּאֲכָלִים, שֶׁמְבַשֵּׁל כָּל מִינֵי מֵאֲכָלִים שֶׁשֵּׁיכִים לְכָל סוּגֵי בְּנֵי אָדָם, וְהַהֲכָרַח שֶׁיְהִי כָּל הָעוֹפּוֹת הַטְּמָאִים הָאֵלּוּ, שֶׁיִּחְלְקוּ וַיִּדְבְּרוּ עָלָיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְלַהֵב יוֹתֵר מְדֵי, כִּי הִיא טוֹבָה גְּדוֹלָה הַמְחַלְקֵת שֵׁשׁ עַל הַצְּדִיק, (כָּל זֶה הוּא דְבַרֵּי הַמֶּלֶךְ אֶל הַגְּבוּר) **בְּכֵן תוֹלִיף אוֹתָם** (הֵינּוּ אֶת אֱלֹהֵי הָאֲנָשִׁים הַנִּלְשָׁנִים שֶׁנִּפְּלוּ בְּעִבּוּדָה זָרָה שֶׁל מִמּוֹן, שֶׁהֵם הָאֱלֹקוֹת שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת הַנִּלְשָׁנִים, שֶׁהֵלְכוּ עִמָּהֶם בְּנִלְשָׁנִים), **תִּחְלָה נִגְדַּת הָרוּחַ, כְּדֵי שִׁיגִיעַ אֲלֵיהֶם רִיחַ הַמֵּאֲכָלִים הַנִּלְשָׁנִים, שֶׁרַק יִרְגִישׁוּ טַעַם הַטוֹב שֶׁל אֱלֹהֵי הַחֲדוּשֵׁי שֶׁהַצְּדִיק מְחַדֵּשׁ, שֶׁזֶה בְּחִינַת הַמֵּאֲכָלִים, אֲחֵר־כֵּן, כִּשְׁתַּתֵּן לָהֶם מִן הַמֵּאֲכָלִים הַנִּלְשָׁנִים, בּוֹדֵאֵי יִשְׁלִיכוּ תֵּאֲוָה זֹאת שֶׁל מִמּוֹן;** כִּי תִכַּף כְּשֶׁטּוֹעֵמִים אֶת הַטַּעַם הַנִּפְּלָא שֶׁל תּוֹרַת הַצְּדִיק, כְּכֹר לֹא רוֹצִים שׁוּם דְּבָר, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ו"ל (תַּיִי-מוֹהֲרָן, סִימָן שֵׁמ): הָעוֹלָם לֹא טַעַמוֹ אוֹתִי כְּלוּם עֲדִין, אֱלֹהֵי הַיּוֹ שׁוֹמְעִין רַק תּוֹרָה אַחַת שֶׁאֵינִי אוֹמֵר עִם הַנְּגוּן וְהַרְקוּד שְׁלָה, הֵינּוּ כְּלָם בְּטִלִּים בְּבִטּוֹל גְּמוּר, הֵינּוּ כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֶפְלוּ חַיּוֹת וְעֹשְׂבִים, וְכָל מֵה שֵׁשׁ בְּעוֹלָם, הַכֹּל הֵינּוּ מִתְבַּטְּלִין בְּכֹלֹת הַנִּפְּשׁ מִגְּדֵל עֲצָם הַתַּעֲנוּג הַמִּפְּלָא וְהַמִּפְּלֵג מְאֹד מְאֹד, וְאָמַר אֲזוֹ בַלְשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ: זֵי זְאֵלִין מִיָּה הָעֵרֶן אֵיִין תּוֹרָה

וְכֵן עָשָׂה הַגִּבּוֹר, וְלָקַח אֶת הָאֲנָשִׁים הַנֵּל, דְּהִינּוּ גְדוּלֵי
 הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שֶׁהֵם אֱלֻקוֹת בְּמְדִינַתְּם בְּנֵל, לְ
 כִּי אֵלּוּ הָאֱלֻקוֹת הָיוּ בְּכֹאן, כִּי בָּאוּ עִם הַמְּמֻנָּה עַל
 הָאוֹצְרוֹת לְכֹאן כְּכֹל הַמְּבֹאֵר לְמַעְלָה, וְכִשְׂיֻצָּאוּ
 מְמְדִינַתְּם עִם הַמְּמֻנָּה בְּנֵל, נָתַנּוּ לָהֶם בְּנֵי־הַמְּדִינָה כַּח
 וְהַרְשָׂאָה, שֶׁכֵּל מָה שְׂיַעֲשׂוּ אֵלּוּ הַשְּׁלוּחִים יִהְיֶה עֲשׂוּי,
 וְכֹל בְּנֵי־הַמְּדִינָה מְכַרְחִים לְהַתְּרֻצוֹת לְכֹל מָה שְׂיַעֲשׂוּ
 אֵלּוּ הַשְּׁלוּחִים (שֶׁהֵם גְּדוּלֵי הַמְּדִינָה אֱלֻקוֹת שְׁלָהֶם) וְלֹא יוּכְלוּ
 לְשַׁנּוֹת, וְלָקַח הַגִּבּוֹר אֶת אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים, שֶׁהֵם נִקְרָאִים
 אֱלֻקוֹת בְּמְדִינַתְּם, מִחֲמַת עֲשָׂרָם בְּנֵל, וְהוֹלִיךְ אוֹתָם
 בְּדֶרֶךְ הַנֵּל, וְהֵבִיא אוֹתָם עַד הַקַּעַד שֶׁל הַמַּאֲכָלִים הַנֵּל.
 וּבַתְּחִלָּה הוֹלִיךְ אוֹתָם כְּנֹגֵד הַרוּחַ, וְהִגִּיעַ לָהֶם הַרִיחַ שֶׁל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מֵיט דַּעַם נִגּוֹן אֵין מֵיט אֵיין טאַנץ וואַלט די גאַנצַע וועלֵט אויס גִּיגאַנְגֵען
 [אֵלּוּ הָיוּ שׁוֹמְעִין רַק תּוֹרָה אַחַת שְׂאֲנִי אוֹמֵר עִם הַנִּגּוֹן וְהַרְקוּד שְׁלָה, הָיוּ
 כֹּל הָעוֹלָם כְּלוּ מִתְּבַטְּלִין בְּכֹלוֹת הַנִּפְשׁ]. וְכֵן עָשָׂה הַגִּבּוֹר, וְלָקַח אֶת הָאֲנָשִׁים
 הַנֵּל, דְּהִינּוּ גְדוּלֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שֶׁהֵם אֱלֻקוֹת בְּמְדִינַתְּם בְּנֵל, כִּי
 אֵלּוּ הָאֱלֻקוֹת הָיוּ בְּכֹאן, כִּי בָּאוּ עִם הַמְּמֻנָּה עַל הָאוֹצְרוֹת לְכֹאן, כְּכֹל הַמְּבֹאֵר
 לְמַעְלָה, וְכִשְׂיֻצָּאוּ מְמְדִינַתְּם עִם הַמְּמֻנָּה בְּנֵל, נָתַנּוּ לָהֶם בְּנֵי הַמְּדִינָה כַּח
 וְהַרְשָׂאָה, שֶׁכֵּל מָה שְׂיַעֲשׂוּ אֵלּוּ הַשְּׁלוּחִים, יִהְיֶה עֲשׂוּי, וְכֹל בְּנֵי הַמְּדִינָה
 מְכַרְחִים לְהַתְּרֻצוֹת לְכֹל מָה שְׂיַעֲשׂוּ אֵלּוּ הַשְּׁלוּחִים, (שֶׁהֵם גְּדוּלֵי הַמְּדִינָה
 אֱלֻקוֹת שְׁלָהֶם), וְלֹא יוּכְלוּ לְשַׁנּוֹת. וְלָקַח הַגִּבּוֹר אֶת אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים, שֶׁהֵם
 נִקְרָאִים אֱלֻקוֹת בְּמְדִינַתְּם, מִחֲמַת עֲשָׂרָם בְּנֵל, וְהוֹלִיךְ אוֹתָם בְּדֶרֶךְ הַנֵּל,
 וְהֵבִיא אוֹתָם עַד הַקַּעַד שֶׁל הַמַּאֲכָלִים הַנֵּל, וּבַתְּחִלָּה הוֹלִיךְ אוֹתָם כְּנֹגֵד

המאכלים, והתחילו לבקשו מאד שיתן להם מהמאכלים הטובים הללו. אחר-כך הוליה אותם מפנגד הרוח, והתחילו לצעק שיש סרחה גדולה. חזר והביא אותם בפנגד הרוח, ושוב הגיע להם הריח הטוב של המאכלים, וחזרו ובקשו אותו שיתן להם מן המאכלים. חזר והוליה אותם מפנגד הרוח, וחזרו וצעקו שיש סרחה גדולה

נחרי אפרסמון

הרוח, והגיע להם הריח של המאכלים, והתחילו לבקשו מאד, שיתן להם מהמאכלים הטובים הללו; כי תכף-ומיד כשרק טועמים את טעם הצדיק, כבר לא רוצים דבר אחר מלבד דבורי הצדיק, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפה) על פסוק (משלי לא, יח): "טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה"; הינו תכף-ומיד שטועמים כי טוב סחרה, שהיא התורה של הצדיק, שהסחורה שלו, הינו התורה שלו טעמה טוב, שוב לעולם לא יכבה בלילה נרה, כי תמיד תאיר לו, ולכן רק הגיע אליהם הריח של המאכלים, וכבר בקשו שיתן להם מהמאכלים הטובים הללו, אחר-כך הוליה אותם מפנגד הרוח, והתחילו לצעק שיש סרחה גדולה; כי תכף-ומיד כשטועמים את טעם תורת הצדיק, אז מתחילים להרגיש את הריח רע שיש בעולם, מחמת תאונת מומן, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שפל אלו שאין להם אמונת חכמים, ולועגים על דברי הצדיק, מחמת תאוותיהם הרעות, סימן שיש להם צואה וטנוף בראשם, ומזה בא הסרחון שמרגישים מהם, כי מי שחולק על הצדיק ועל ספריו שחדש, אזי מתחילים להרגיש את הסרחון שיוצא ממנו. חזר והביא אותם הגבור פנגד הרוח, ושוב הגיע להם הריח הטוב של המאכלים, כי תכף-ומיד כשטועמים הטעם הטוב של תורת הצדיק, כבר לא רוצים דבר אחר, מלבד דבריו הקדושים, וחזרו ובקשו אותו, שיתן להם מן המאכלים, כי כבר התחילו להרגיש את הטעם הטוב שבדבריו הקדושים, חזר והוליה אותם הגבור מפנגד הרוח, וחזרו וצעקו שיש סרחה גדולה מאד, [כי נהג עמהם בחכמה

מֵאֵד. עֲנֵה וְאָמַר לָהֶם הַגְּבוּר לְהֶאֱנָשִׁים הֲנִי־לִי: הֲלֹא אַתֶּם
רוֹאִים שְׂאִין כָּאֵן שׁוּם דְּבַר שְׂיִסְרִיחַ. בְּהִכְרַח צְרִיכִים
לִזְמַר בּוֹדָאֵי שְׂאֵתֶם בְּעֲצַמְכֶם מִסְרִיחִים, כִּי בְכָאֵן אֵין
שׁוּם דְּבַר שְׂיִסְרִיחַ.

אַחֲר־כֵּן נָתַן לָהֶם מִן הַמֵּאֲכָלִים הֲנִי־לִי, וְתִכְף כְּשֶׁאֲכֹלוּ
מֵאלוּ הַמֵּאֲכָלִים, הִתְחִילוּ תִכְף לְהַשְׁלִיף וְלִזְרַק
מֵהֶם אֶת כְּסָפָם וְזִהְבָם, וְכָל אֶחָד חָפַר לְעֲצֻמוֹ חֲפִירָה
וְקָבַר, וְקָבַר אֶת עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ הַחֲפִירָה מִחֲמַת גְּדֹל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

עֲצוּמָה, וְכִמוֹ שְׂאֵמַר רַבְּנוּ ו'ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ס'): כְּשֶׁרוֹצִים
לְהֵאִיר עֵינֵי עוֹר, אֵי אֶפְשֶׁר בְּפַעַם אַחַת, אֲלֵא בְּכָל פַּעַם מְרִאִים לוֹ קֶצֶת אוֹר
יוֹתֵר, כְּדֵי שְׁלֵא יִתְעוֹר לְגַמְרֵי, חֵס וְשְׁלוֹם]. עֲנֵה וְאָמַר לָהֶם הַגְּבוּר לְהֶאֱנָשִׁים
הֲנִי־לִי: הֲלֹא אַתֶּם רוֹאִים שְׂאִין כָּאֵן שׁוּם דְּבַר שְׂיִסְרִיחַ, בְּהִכְרַח צְרִיכִים לִזְמַר
בּוֹדָאֵי שְׂאֵתֶם בְּעֲצַמְכֶם מִסְרִיחִים, כִּי בְכָאֵן אֵין שׁוּם דְּבַר שְׂיִסְרִיחַ, כִּי מִי
שְׂמִשְׁקַע בְּתַאֲוֹת מְמוֹן, שְׂבָא מִחֲמַת תַּאֲוֹת גְּאוּף, הוּא חוֹלֵק עַל הַצְּדִיק וְעַל
סְפָרֵי הַקְּדוּשִׁים שְׁזָכָה לְחַדֵּשׁ וּלְחַבֵּר, וְהוּא מְרַגֵּישׁ סְרַחוֹן, וְכַעֲיֵן שְׂאֵמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ערוכין כא.): הַלּוֹעֵג עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים גְּדוֹן בְּצוּאָה רוֹתַחַת;
וְאָמַר עַל זֶה רַבְּנוּ ו'ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן סא), וְהִיא מִדָּה כְּנֶגֶד מִדָּה,
כִּי הוּא אֵינוֹ מְאָמִין בְּדַבְרֵיהֶם וּמְלַעֵיג עֲלֵיהֶם, וְדַבְרֵיהֶם הֵם אֶף לְמוֹתֵר אֲצֻלוֹ,
עַל־כֵּן גְּדוֹן בְּמוֹתְרוֹת, שְׁעוֹלִים לוֹ עֲשָׂנִים סְרוּחִים אֶל הַמַּחַ, וּמְעַרְבְּבִין
וּמְבַלְבְּלִין דַּעְתּוֹ, וּמִחֲמַת זֶה הִרְגִּישׁוּ אֶת הַסְּרַחוֹן שֶׁל עֲצָמָם. אַחֲר־כֵּן נָתַן
לָהֶם מִן הַמֵּאֲכָלִים הֲנִי־לִי, שְׁזָה תוֹרַת הַצְּדִיק הָאֲמַת, שְׁהֵם כְּמֵאֲכָלִים עֲרִבִים
וְנִעְמִים, וְתִכְף כְּשֶׁאֲכֹלוּ מֵאלוּ הַמֵּאֲכָלִים, הִתְחִילוּ תִכְף לְהַשְׁלִיף וְלִזְרַק מֵהֶם
אֶת כְּסָפָם וְזִהְבָם, וְכָל אֶחָד חָפַר לְעֲצֻמוֹ חֲפִירָה וְקָבַר, וְקָבַר אֶת עֲצֻמוֹ בְּתוֹךְ
הַחֲפִירָה מִחֲמַת גְּדֹל הַבוּשָׁה שְׁנִתְבַּשְׂוּ, עַל־יְדֵי שְׁהִרְגִּישׁוּ גְּדֹל הַסְּרַחוֹן שֶׁל

הבושה שנתבישו עלידי שהרגישו גדל הפרחון של הממון (שהוא מסריח כמו צואה ממש), מחמת שטעמו מן המאכלים הנ"ל, וקרעו את פניהם וקברו את עצמן, ולא היו יכולים להרים פניהם כלל, ונתביש אחד מחברו, כי שם, באותו המקום, הממון הוא הבושה הגדולה מפל הבושות, ומי שרוצה לדבר דברי בזוי לחברו, הוא אומר לו שיש לו ממון, כי ממון הוא בושה גדולה מאד שם, וכל מי שיש לו ממון יותר מתביש יותר, על-כן קברו את עצמן מגדל הבושה, וכל אחד לא היה יכול להרים פניו אפלו בפני חברו, מפל-שכן בפני הגבור

נהרי אפרסמון

הממון (שהוא מסריח כמו צואה ממש), מחמת שטעמו מן המאכלים הנ"ל, כי תורת הצדיק היא גלוי אלקות בתכלית מדרגה העליונה שאין למעלה הימנה, כי הצדיק ברב חכמתו, הוא מלביש השגות אלקות, מעילה לעלול משכל עליון לשכל תחתון, עד שגם הירודים והפחותים ירגישו ערכות נעימות ידידות זיו חיות אלקותו יתברך, ומתחילים להרגיש איה שכל העולם כלו זה רק אין סוף ברוך הוא, ואז מתחילים להתביש מאד, איה רצו עד עכשו אחר הפסך והממון הגשמי, והיו שקועים בתאות ממון כל-כך, עד שעשו מזה אלקות, רחמנא לישזבן, ולכן התחילו להתביש מעצמם, וקרעו את פניהם, וקברו את עצמן, ולא היו יכולים להרים פניהם כלל, ונתביש אחד מחברו, כי שם באותו המקום, הממון הוא הבושה הגדולה מפל הבושות, ומי שרוצה לדבר דברי בזוי לחברו, הוא אומר לו שיש לו ממון, כי ממון הוא בושה גדולה מאד שם, וכל מי שיש לו יותר ממון מתביש יותר, על-כן קברו את עצמן מגדל הבושה, וכל-אחד לא היה יכול להרים פניו אפלו בפני חברו, מפל-שכן בפני הגבור הנ"ל, כי מרב

הנ"ל, וכל מי שהיה מוצא אצלו עוד איזה דינר או גדול,
היה מבער אותו מיד ומשליכו ממנו למרחוק בחפזון
גדול.

אחר-כך בא אליהם הגבור, והוציא אותם (מן החפירות
והקברים הנ"ל) **ואמר להם: בואו עמי, כי עתה
אינכם צריכים להתירא עוד מן הגבור** (שהיו כל בני-המדינה
של עשירות מתיראים ממנו כנ"ל), **כי אני אני הוא הגבור** (כנזכר
נחרי אפרסמון

גלוי אלקות שנתגלה להם מהמאכלים הערבים והמתוקים שמלאי תענוג,
שהם דברי הצדיק האמת, שערבים ומתוקים לחך, שמי שרק טועם את זה,
מרגיש כל מיני טעמים שבעולם, וכבר אינו רוצה שום דבר, רק להתענג
בזיו השכינה, אשר מלא כל הארץ כבודו, ומתבייש מאד איך בלה את ימיו
בהבל ובריק לרוץ אחר הממון, ועשה מזה עקר גדול, עד שחשב שהוא
אלקות מחמת טפשות שכלו ודעתו, מזה בא שמתבייש מאד על העבר שלו,
שבלה את ימיו בהבל ובריק, לרוץ כקורא בקורים אחר ממון וכסף, וכל מי
שהיה מוצא אצלו עוד איזה דינר או גדול, היה מבער אותו מיד, ומשליכו
ממנו למרחוק בחפזון גדול; כי הצדיק האמת מכניס באנשיו תענוג רוחני
באין סוף ברוך הוא, עד שכבר אינם רוצים שום תאנה בעולם נגד תשוקת
השגת אלקותו יתברך. אחר-כך בא אליהם הגבור, והוציא אותם (מן החפירות
והקברים הנ"ל) [שזה סוד (יחזקאל לו, יב): "כה אמר אדני אלקים הנה אני פתח
את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי, והבאתי אתכם אל אדמת
ישראל, וידעתם כי אני הו"ה בפתחי את קברותיכם ובהעלותי אתכם
מקברותיכם עמי, ונתתי רוחי בכם, וחיייתם, והנחתי אתכם על אדמתכם,
וידעתם כי אני הו"ה דברתי ועשיתי נאם הו"ה"]. ואמר להם הגבור: באו
עמי, כי עתה אינכם צריכים להתירא עוד מן הגבור (שהיו כל בני המדינה של
עשירות מתיראים ממנו כנ"ל) כי אני אני הוא הגבור (כנ"ל), ובקשו מן הגבור,

לְעִיל) וּבִקְשׁוּ מִן הַגְּבוּר שְׂיִתֵּן לָהֶם מִן הַמֵּאֲכָלִים הַלְלוּ כְּדִי
 לְהוֹלִיךְ לְמְדִינְתָם, כִּי הֵם בְּיַדֵּי יְהוָה מִמֵּאֲסִים מְאֹד
 בְּמִמּוֹן, אֲךָ רָצוּ שָׁגַם כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה יֵצְאוּ מִתְּאֹהָה זֶה
 שֶׁל מִמּוֹן, וְנָתַן לָהֶם מֵאֱלוֹ הַמֵּאֲכָלִים, וְהוֹלִיכּוּ אֶל
 הַמְּדִינָה שְׁלָהֶם, וְתִכַּף כְּשֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם מֵאֱלוֹ הַמֵּאֲכָלִים,
 הִתְחִילוּ תִכַּף לְהַשְׁלִיךְ אֶת כֶּסֶפָם וְזָהָבָם כַּנֶּ"ל, וְטָמְנוּ
 עֲצָמָן בְּמַחְלוֹת עֶפֶר מִגְּדָל הַבּוֹשָׁה, וְהַעֲשִׂירִים הַגְּדוּלִים
 וְהָאֱלָקוֹת הַנֶּ"ל נִתְּבִישׁוּ בְיֹתֵר, וְגַם הַקְּטָנִים, שֶׁהָיוּ
 נִקְרָאִים אֲצֵלֶם חַיּוֹת רָעוֹת כַּנֶּ"ל נִתְּבִישׁוּ בְּעֲצָמָן גַּם־כֵּן
 עַל שֶׁהָיוּ עַד הֵנָּה קְטָנִים בְּעֵינֵי עֲצָמָן, מִחֲמַת שֶׁאִין לָהֶם

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׂיִתֵּן לָהֶם מִן הַמֵּאֲכָלִים הַלְלוּ, כְּדִי לְהוֹלִיךְ לְמְדִינְתָם, כִּי הֵם בְּיַדֵּי יְהוָה
 מִמֵּאֲסִים מְאֹד בְּמִמּוֹן, אֲךָ רָצוּ שָׁגַם כָּל בְּנֵי הַמְּדִינָה יֵצְאוּ מִתְּאֹהָה זֶה שֶׁל
 מִמּוֹן; וּמִזֶּה רוֹאִים, מִי בְּאֵמַת טָעַם אֶת טָעַם הַצְּדִיק, וּמְרַגֵּשׁ אֶת עֲרֻבוֹת
 גַּעֲיֻמוֹת יְדִידוֹת זֵיו לְמוֹדוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַצְּדִיק? זֶה שְׂרוּצָה לְקַחַת מֵהַמֵּאֲכָלִים
 שְׁלוֹ, הִינּוּ מֵהַחֲדוּשִׁים שְׁלוֹ, וְלִהְפִיץ אוֹתָם גַּם לְאַחֲרִים, שָׁגַם אַחֲרֵים יִמְאָסוּ
 בְּתַאוּוֹתֵיהֶם, וְיִרְצוּ לְעֹזב אֶת שְׁטוּתָם וְהִבְלִיחֵם, [שֶׁכֵּן זֶה סוּד מַעֲלַת אֱלוֹ
 שְׁמַפְיָצִים אֶת סִפְרֵי רַבְּנֵינוּ ז"ל בְּרַחוּבוֹת וּבְשֻׁקִים, וּבְכַתֵּי כְּנָסִיּוֹת וּבְכַתֵּי
 מְדַרְשׁוֹת וְכוּ' וְכוּ', כְּדִי לְזַכּוֹת אֶת אַחֲרֵים, שָׁגַם הֵם יִטְעֲמוּ מִטָּעַם הַמֵּאֲכָלִים
 שֶׁל הַצְּדִיק הַאֵמַת הַנִּפְלְאִים וְהַעֲרֻבִים וּמִתְקִים לַחַף. וְזֶה סִימָן שֶׁהֵם בְּאֵמַת
 בְּעֲצָמָם טָעֲמוּ אֶת הַטָּעַם הַנּוֹרָא וְהַנִּפְלְאָ הַזֶּה, מֵאַחַר שְׂרוּצִים לְזַכּוֹת גַּם אֶת
 אַחֲרֵים, וְדו"ק.] וְנָתַן לָהֶם מֵאֱלוֹ הַמֵּאֲכָלִים, וְהוֹלִיכּוּ אֶל הַמְּדִינָה שְׁלָהֶם,
 וְתִכַּף כְּשֶׁנִּתְּנוּ לָהֶם מֵאֱלוֹ הַמֵּאֲכָלִים, הִתְחִילוּ תִכַּף לְהַשְׁלִיךְ אֶת כֶּסֶפָם וְזָהָבָם
 כַּנֶּ"ל, וְטָמְנוּ עֲצָמָן בְּמַחְלוֹת עֶפֶר מִגְּדָל הַבּוֹשָׁה, וְהַעֲשִׂירִים הַגְּדוּלִים
 וְהָאֱלָקוֹת הַנֶּ"ל נִתְּבִישׁוּ בְיֹתֵר, וְגַם הַקְּטָנִים שֶׁהָיוּ נִקְרָאִים אֲצֵלֶם "חַיּוֹת
 רָעוֹת" כַּנֶּ"ל, נִתְּבִישׁוּ בְּעֲצָמָן גַּם־כֵּן, עַל שֶׁהָיוּ עַד הֵנָּה קְטָנִים בְּעֵינֵי עֲצָמָן,

מִמּוֹן, כִּי עָתָה נִתְגַּלָּה שְׂאֵד־רָבָא, הַמְמוֹן הוּא עֵקֶר הַבּוֹשָׁה, כִּי אֵלוֹ הַמַּאֲכָלִים הַנ"ל יֵשׁ לָהֶם סִגְלָה זוֹ, שְׁמִי שְׂאוּכַל מֵהֶם, כִּי מִרְגִּישׁ סְרַחוֹן הַמְמוֹן כִּמוֹ צוּאָה וְטִנוּף מִמֶּשׁ, וְאִזִּי הַשְּׁלִיכוֹ אֶלְיִי כַסְפֶּם וְאֶלְיִי זְהָבָם. וְאַחֲרֵכֶּךָ שְׁלַחוּ לְשֵׁם אֶת הַבַּעַל־תְּפִלָּה הַנ"ל, וְנָתַן לָהֶם תְּשׁוּבוֹת וְתַקּוּנִים וְטָהַר אוֹתָם. וְהַמְלֶךְ הַנ"ל מְלֶךְ בְּכֶפֶה, וְכָל הָעוֹלָם שָׁבוּ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְעִסְקוּ רַק בְּתוֹרָה וְתְפִלָּה וְתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

מִחֲמַת שְׂאִין לָהֶם מְמוֹן, כִּי עָתָה נִתְגַּלָּה, שְׂאֵד־רָבָה הַמְמוֹן הוּא עֵקֶר הַבּוֹשָׁה, כִּי אֵלוֹ הַמַּאֲכָלִים הַנ"ל, יֵשׁ לָהֶם סִגְלָה זוֹ, שְׁמִי שְׂאוּכַל מֵהֶם, מְמַאֵס בְּמִמּוֹן מָאֵד, כִּי מִרְגִּישׁ סְרַחוֹן הַמְמוֹן כִּמוֹ צוּאָה וְטִנוּף מִמֶּשׁ, וְאִזִּי הַשְּׁלִיכוֹ אֶלְיִי כַסְפֶּם וְאֶלְיִי זְהָבָם, וְכַמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי נ"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג): לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׂגָחָה שְׁלֵמָה אִי אֶפְשָׁר, אֲלֵא עַל־יְדֵי שְׁיִשְׁבֵּר תְּאַוֶּת מְמוֹן, שְׁנֵה סוּד הַתְּגָלוֹת מְשִׁיחַ, שְׂאִזִּי תִתְבַּטֵּל חֲמֻדַּת הַמְמוֹן, כִּמוֹ שְׁכָתוּב (ישעיה ב, כ): "בְּיוֹם הַהוּא יִשְׁלִיךְ הָאָדָם אֶת אֶלְיִי כַסְפוֹ וְאֶת אֶלְיִי זְהָבוֹ". וְאַחֲרֵכֶּךָ שְׁלַחוּ לְשֵׁם אֶת הַבַּעַל תְּפִלָּה הַנ"ל, שְׁהוּא בְּעֶצְמוֹ הַמְשִׁיחַ, הַמְגַלָּה אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמִמְשִׁיךְ אֶת הַשְּׂגָחָתוֹ הַפְּרָטִית בְּזֵה הָעוֹלָם, עַד שְׁכָל אֶחָד יִרְגִישׁ רַק אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְנָתַן לָהֶם תְּשׁוּבוֹת וְתַקּוּנִים, וְטָהַר אוֹתָם, וְהַמְלֶךְ הַנ"ל שְׁהוּא מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, מְלֶךְ בְּכֶפֶה; כִּי זוֹ תִהְיֶה עֲבוֹדַת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, שְׁיִגְלָה אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּגִלּוֹי רַב כְּזֵה, עַד שְׁיִתְבַּטְּלוּ כָּל הַתְּאוּוֹת שְׁבַע־עוֹלָם, וּבְכַרְט תְּאַוֶּת מְמוֹן, וְכָלֶם יִפְרִיּוּ וְיִדְעוּ אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר רַק זֶה הוּא הַתְּכִלִּית שֶׁל כָּל הַתְּכִלִּיתִין לְהִפְרִיּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל הָעוֹלָם שָׁבוּ אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעִסְקוּ רַק בְּתוֹרָה וְתְפִלָּה, וְתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

מבאר בפסוק, שיש להקדוש-ברוך-הוא תנור במקום זה, והאש הוא שם במקום אחר, רחוק מן התנור. כמו שכתוב (ישעיה ל"א): נאם ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים. ועין שם כל הקפיטל הנ"ל, שמדבר מענין כל המעשה הנ"ל:

הוי הירדים מצרים לעזרה על סוסים ישענו, ומצרים אדם ולא אל וסוסיהם בשר ולא רוח (הינו בחינת המדינה שפמכו עליה) המדינה של עשירות, שהם יושיעו אותם, כי לפי טעותם סברו שהם כלם אלקות, וסוסיהם הם מלאכים, כמבאר לעיל בתוך המעשה עין שם; וזה שפנים הפסוק: ומצרים אדם ולא אל וסוסיהם בשר וכו', והבין.

נחרי אפרסמון

[אחר שגמר רבנו ז"ל את הספור הנורא והנפלא הזה, אמר דברים אלו]: מבאר בפסוק, שיש להקדוש-ברוך-הוא תנור במקום זה, והאש הוא שם במקום אחר, רחוק מן התנור, כמו שכתוב (ישעיה לא, ט): "נאם הוי"ה אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים"; ועין שם כל הקפיטל הנ"ל, שמדבר מענין כל המעשה הנ"ל: "הוי הירדים מצרים לעזרה על סוסים ישענו, ויבטחו על רכב פי רב ועל פרשים פי עצמו מאד, ולא שעו על קדוש ישראל, ואת הוי"ה לא דרשו וגו', ומצרים אדם ולא אל, וסוסיהם בשר ולא רוח" וגו', (הינו בחינת המדינה שפמכו עליה) המדינה של עשירות, שהם יושיעו אותם, כי לפי טעותם סברו שהם כלם אלקות, וסוסיהם הם מלאכים כמבאר לעיל בתוך המעשה, עין שם; וזה שפנים הפסוק: "ומצרים אדם ולא אל וסוסיהם בשר" וגו' [ועין (ערובין יט.)]: "אשר אור לו בציון" — זו גיהנום, "ותנור לו בירושלים" — זו פתחה של גיהנום; כי מי שנמשך אחר תאות ממון, מרגיש את הגיהנום עוד בזה העולם, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן קיט), אשר אין דבר כזה עולם

וְהָיָה יָטָה יָדוֹ וְכָשַׁל עֲוֹזָר וְנָפַל עֲזָר וַיַּחֲדוּ כָּלָם יַכְלִיּוֹן (היננו בחינת היד הנ"ל) **כִּי עַל הַיָּד רָאוּ שְׁשֻׁנֵיהֶם יָהִיּוּ נַכְלִיּוֹן, הָעֲוֹזָר וְהָעֲזָרָה, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל**

כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאֲרִיָּה וְהַכְּפִיר עַל טְרָפוֹ אֲשֶׁר יִקְרָא עָלָיו מְלֵא רְעִים וְכוּ': כְּצַפְרִים עָפוֹת וְכוּ' (היננו בחינת האריה הנ"ל והצפרים הנ"ל. עין היטב לעיל בתוך הפעשה והבן: כי ביום ההוא ימאסון איש אלילי בספו ואלילי זהבו וכו').

וְנָפַל אֲשׁוּר בַּחֶרֶב לֹא אִישׁ וְכוּ' וְנָס לוֹ מִפְּנֵי חֶרֶב וְכוּ' וְסָלְעוּ מִמְּגוּר יַעֲבֹר — זֶה בְּחִינַת הַשְּׁלֵשׁ כּוֹחוֹת שֶׁל הַחֶרֶב הַנִּזְכָּר. וְנָפַל וְנָס (זֶה בְּחִינַת שְׁנֵי הַכּוֹחוֹת הַנִּזְכָּר) וְסָלְעוּ

נחרי אפרסמון

הזה, וכנראה פה הוא הגיהנום, כי כל אחד רץ אחר ההכל ועמל מאד] והבן: "והי' יטה ידו וכשל עוזר ונפל עזר, ויחדו כלם יכליון", (היננו בחינת היד הנ"ל): **כִּי עַל הַיָּד רָאוּ שְׁשֻׁנֵיהֶם יָהִיּוּ נַכְלִיּוֹן, הָעֲוֹזָר וְהָעֲזָרָה כַּנִּזְכָּר; רָצָה לוֹמַר, שְׁעַל הַיָּד רָאוּ אֶת כָּל הַדְּרָכִים אִיךָ עוֹלִים לְשָׁמַיִם, וְאֶת כָּל הַפְּרָטִים שֵׁישׁ כָּאֵן בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאִיךָ שְׁלָהֶם תִּהְיֶה מִפְּלֵה שְׂרוּצִים רַק מִמוֹן. "כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאֲרִיָּה וְהַכְּפִיר עַל טְרָפוֹ אֲשֶׁר יִקְרָא עָלָיו מְלֵא רְעִים" וְכוּ': "כְּצַפְרִים עָפוֹת" וְכוּ'** (היננו בחינת האריה הנ"ל והצפרים הנ"ל. עין היטב לעיל בתוך הפעשה והבן: "כי ביום ההוא ימאסון איש אלילי בספו ואלילי זהבו" וכו'); **שְׁהָאֲרִיָּה כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לְאָכֵל, הוּא אוֹכֵל וְנוֹפֵל עַל הָעֲדָרִים, וְהָרְעִים יוֹדְעִים מְזֶה, וְשׁוֹמְרִים מְאֹד אֶת הַצֹּאן מִפְּנֵיו, וְכֵן הַצַּפְרִים שֶׁהֵם מְרַחֲפִים בְּכַנְפֵיהֶם, עַד שֶׁלְּכִסּוֹף עַל-יָדֵי הַמְּאָכְלִים נִתְּבַטְּלַת תְּאוֹת מִמוֹן, וַיִּמְאָסוּ אִישׁ אֶת אֵלִילֵי כִסְפוֹ וְאֵלִילֵי זָהָבּוֹ. "וְנָפַל אֲשׁוּר בַּחֶרֶב לֹא אִישׁ וְכוּ', וְנָס לוֹ מִפְּנֵי חֶרֶב וְכוּ', וְסָלְעוּ מִמְּגוּר יַעֲבֹר" — זֶה בְּחִינַת הַשְּׁלֵשׁ כּוֹחוֹת שֶׁל הַחֶרֶב הַנִּזְכָּר. וְנָפַל וְנָס — (זֶה בְּחִינַת**

ממגור יעבר (זה בחינת חלי הדאר הנ"ל) שחולף ועובר חזקו וכחו ממנו, כי סלעו פרושו חזקו. וזה בחינת פח השלישי של החרב הנ"ל, עין היטב והבן. אחר כל זה סים הפסוק: נאם ה' אשר אור לו בציון ותנור לו בירושלים (הינו התנור והאש הנ"ל) פנזבר לעיל.

ראה והבט והבן, פי בהקפיטל הזה מבאר כל המעשה הנ"ל. (כל זה דברי רבנו זכרנו לברכה). וכך אמר רבנו זכרנו לברכה בפרוש, שכל המעשה בלה מראש ועד סוף היא רמוזה בלה בתוך הקפיטל הנ"ל (הינו ישעיה ל"א), ואמר שכל הדברים של המעשה הנ"ל, כלם יכולים למצא במקראות וכיצא. [כגון: וטמאתם את צפוי פסילי כספך ואת אפדת מסכת זהבך תזרם כמו דנה, צא תאמר לו (ישעיה ל'). וכמו שכתוב (ישעיה ב'): ביום

גחרי אפרסמון

שני הכחות הנ"ל, "וסלעו ממגור יעבר" — (זה בחינת חלי הדאר הנ"ל), שחולף ועובר חזקו וכחו ממנו, כי סלעו פרושו חזקו. וזה בחינת פח השלישי של החרב הנ"ל, עין היטב והבן. אחר כל זה סים הפסוק: "נאם ה' אשר אור לו בציון, ותנור לו בירושלים", (הינו התנור והאש הנ"ל) פנ"ל: וכל זה רק רמזים בתוך הקפיטל הזה.

ראה והבט והבן, פי בהקפיטל הזה מבאר כל המעשה הנ"ל (כל זה דברי רבנו זכרנו לברכה). וכך אמר רבנו זכרנו לברכה בפרוש, שכל המעשה בלה מראש ועד סוף, היא רמוזה בלה בתוך הקפיטל הנ"ל (הינו ישעיה לא), ואמר, שכל הדברים של המעשה הנ"ל, כלם יכולים למצא במקראות וכיצא, [כגון "וטמאתם את צפוי פסילי כספך ואת אפדת מסכת זהבך, תזרם כמו דנה, צא תאמר לו" (ישעיה ל, כב), וכמו שכתוב (ישעיה ב,

ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו וכו' לחפר פרות וכו' לבוא בנקרות הצרים וכו' (הינו שישליכו תאות ממון) שהיא עבודה זרה ממש, ויטמינו עצמן בחפירות וכו', כמבאר במעשה הנ"ל. כי הממון הוא מסריח כמו צואה ממש. כמו שכתוב: תזרם כמו דוה צא תאמר לו. וכן פיוצא בזה יכולים למצא כל דברי המעשה הנ"ל במקראות וכיוצא:

אבל עקר המעשה בלה נאמרה על קפיטל הנ"ל, כי שם היא מבארת ומרמזת בלה, אבל אין אתנו יודע

גהרי אפרסמון

כ: "ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו וכו', לחפר פרות וכו', לבוא בנקרות הצרים" וכו'; (הינו שישליכו תאות ממון) שהיא עבודה זרה ממש, ויטמינו עצמן בחפירות וכו', כמבאר במעשה הנ"ל, כי הממון הוא מסריח כמו צואה ממש, כמו שכתוב: "תזרם כמו דוה צא תאמר לו", וכן פיוצא בזה יכולים למצא כל דברי המעשה הנ"ל במקראות וכיוצא: [מכל זה תבין ותשכיל מרחוק, עמק רזין וסתרי נסתרות של התורה הקדושה, שאם בקפיטל אחד בתנ"ך יכולים להוציא רזין וסודות נוראים ונפלאים כאלו, ואיך שרבנו ז"ל גלה נפלאות, פלאי פלאות, רזין וסודות גבוהים בקפיטל אחד, ומזה אנו יכולים לתאר לעצמנו איך שבכל קפיטל בכל התנ"ך, מרמזים נראות נפלאות, סתרי נסתרות, אשר נעלם מעין כל חי, פי הרי גם על מעשה הזה של הבעל תפלה, שהוא מלא סודות נוראים, אשר לא יכילהו הרעיון להסבירו ולפרשו, על אחת כמה וכמה מה יש עוד לומר על כל קפיטל וקפיטל שבכל התנ"ך, ולא בחנם שאמר רבנו ז"ל, שהספר מוסר שלו הוא ספר תנ"ך ודו"ק].

אבל עקר המעשה בלה נאמרה על קפיטל הנ"ל, כי שם היא מבארת ומרמזת בלה, אבל אין אתנו יודע עד מה, פי אם מה שגלה לנו בפרוש

עד מה, כי אם מה שגלה לנו בפרוש (הינו כל המבאר לעיל), אבל שאר עניני המעשה לא זכינו להשיג איך היא מרמזת בקפיטל הנ"ל, אבל אמר בפרוש שכל המעשה בלה מרמזת שם:

סדר המלך עם אנשיו הנ"ל הוא כך: הבעל-תפלה עם הגבור; הממנה על האוצרות והחכם; המליץ והאוהב נאמן; הבת-מלכה עם בנה; המלך והמלכה. כך הוא הסודר שלהם, והם בחינת עולם-התקון, והם עשרה דברים, ולא נחשבו בסדר, הינו שלא נחשבו (אלו העשרה הנ"ל) כפי הסדר המבאר בספרי קבלה, אבל יש דברים בגו. גם מבאר בספרים (עין חיים שער מז, פרק ב'), שפשע השפעת מדה אחת עוברת דרך מדה אחרת,

נחרי אפרסמון

(הינו כל המבאר לעיל), אבל שאר עניני המעשה לא זכינו להשיג, איך היא מרמזת בקפיטל הנ"ל, אבל אמר בפרוש, שכל המעשה בלה מרמזת שם. [כי כל אלו הפסוקים שאמר רבנו ז"ל אחר שגמר לספר את הספור הנורא והנפלא הזה, רק זרק פסוקים מפיו הקדוש כמאן דמחוי ליה במחוג, הינו שרמז לנו רמזים, אבל לא באר בפרוש איך ומה קשורים קשרי הפסוקים בפרוש אל המעשה].

סדר המלך עם אנשיו הנ"ל הוא כך: הבעל-תפלה עם הגבור; הממנה על האוצרות והחכם; המליץ והאוהב נאמן; הבת מלכה עם בנה; המלך והמלכה. כך הוא הסודר שלהם, והם בחינת עולם התקון, והם עשרה דברים ולא נחשבו בסדר, הינו שלא נחשבו (אלו העשרה הנ"ל) כפי הסדר המבאר בספרי קבלה; [כי הם כנגד העשר ספירות, שמשם יוצאים החמשה פרוצופים, כדוע]. אבל יש דברים בגו. גם מבאר בספרים (עין חיים שער מז, פרק ב'), שפשע השפעת מדה אחת עוברת דרך מדה אחרת, שפשמתעכבת

שְׁשֵׁמֶת עֵכָבֶת שָׁם זֹאת הַהִשְׁפָּעָה, אֲזִי נִקְרָאת עַל שֵׁם
 אוֹתָהּ הַמְּדָה, הֵינּוּ שֶׁהַמְּדָה שִׁשָּׁם מִתְעַכְבֶּת הַהִשְׁפָּעָה שֶׁל
 מְדָה אַחֶרֶת שְׁעוֹבֶרֶת דֶּרֶךְ שָׁם, הִיא נִקְרָאת עַל שֵׁם
 אוֹתָהּ הַמְּדָה שֶׁבָּא מִמֶּנָּה הַהִשְׁפָּעָה, וּבְשִׁבִיל זֶה נִשְׁתַּנָּה
 כָּאֵן הַסֵּדֶר, וְגַם יֵשׁ עוֹד כַּמָּה עֲנִינִים בְּזֶה הַמְּבֹאֲרִים
 לְהַבְקִיאים הַיֵּטֵב בְּסִפְרִים. כֹּל זֶה אָמַר רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ
 לְבִרְכָה בְּפִרוּשׁ.

גַּם הַבְּנֵי מִדְּבָרָיו שֶׁמְרַמֵּז בְּזֹאת הַמַּעֲשֵׂה מִיִּתֵת
 הַמְּלָכִים וְתַקוּנָם. וּבֵין בְּבַחֲיֵנֵת הַחֶרֶבֶן וּבֵין
 בְּבַחֲיֵנֵת הַתְּקוּן לֹא נֶאֱמָרוּ כַּסֵּדֶר הָעֵשָׂר בְּבַחֲיֵנֵת הַנ"ל
 מַחֲמַת הַטְּעָמִים וְעֲנִינִים הַנ"ל.

נְהַרֵי אֶמְרָסְמוֹן

שָׁם זֹאת הַהִשְׁפָּעָה אֲזִי נִקְרָאת עַל שֵׁם אוֹתָהּ הַמְּדָה, הֵינּוּ שֶׁהַמְּדָה שִׁשָּׁם
 מִתְעַכְבֶּת הַהִשְׁפָּעָה שֶׁל מְדָה אַחֶרֶת שְׁעוֹבֶרֶת דֶּרֶךְ שָׁם, הִיא נִקְרָאת עַל שֵׁם
 אוֹתָהּ הַמְּדָה שֶׁבָּא מִמֶּנָּה הַהִשְׁפָּעָה. וּבְשִׁבִיל זֶה נִשְׁתַּנָּה כָּאֵן הַסֵּדֶר; [כִּי כָּל
 גְּדוֹל בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה, שֶׁכֹּל בְּחִינָה כְּלוּלָה מִכָּל הַבְּחִינֹת, וּפְעַם מִקְדִּים עוֹלָם
 וּסְפִירָה זו, וּפְעַם מִקְדִּים עוֹלָם וְהַשְׁפָּעָה אַחֶרֶת כְּפִדוּעַ]. וְגַם יֵשׁ עוֹד כַּמָּה
 עֲנִינִים בְּזֶה הַמְּבֹאֲרִים לְהַבְקִיאים הַיֵּטֵב בְּסִפְרִים [הֵינּוּ בְּסִפְרֵי קְבֵלָה, שִׁשָּׁם
 מְאָרִיכִים בְּאָרִיכוֹת גְּדוֹלָה בְּעֲנִינֵי סְפִירוֹת וְקָשׁוּר עוֹלָמוֹת זֶה בְּזֶה, וַיַּחֲוִדִים
 לִיחַד שְׁמוֹתָיו יְתִבְרֶךְ, וְהַכֹּל מְרַמֵּז בְּרַמְזוֹ גְּלוּי וּבַהֲתַלְבְּשׁוֹת הַסְּפוּר הַנּוֹרָא
 וְהַנְּפֵלָא הֵנָּה שֶׁל הַבְּצֵל-תְּפִלָּה, כִּי מְדַבֵּר מִגְּלוּי מְשִׁיחַ, אִיךְ שִׁיתְקֵן אֶת כָּל
 הָעוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁד"י, שִׁכְלָם יִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּתוֹ יְתִבְרֶךְ, וַיִּטְהַר אֶת
 כָּלֵם מִתְּאוּתֵיהֶם וּמִדוּתֵיהֶם הַרְעוֹת, וּבְכַרְט מִתְּאוּת מְמוֹן, שֶׁבָּהּ כְּלוּלוֹת כָּל
 הַתְּאוּת]. כֹּל זֶה אָמַר רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, בְּפִרוּשׁ. גַּם הַבְּנֵי מִדְּבָרָיו,
 שֶׁמְרַמֵּז בְּזֹאת הַמַּעֲשֵׂה מִיִּתֵת הַמְּלָכִים וְתַקוּנָם, וּבֵין בְּבַחֲיֵנֵת הַחֶרֶבֶן וּבֵין
 בְּבַחֲיֵנֵת הַתְּקוּן לֹא נֶאֱמָרוּ כַּסֵּדֶר הָעֵשָׂר בְּבַחֲיֵנֵת הַנ"ל, מַחֲמַת הַטְּעָמִים

וְעֵדִין הַדְּבָרִים סְתוּמִים וְחֲתוּמִים, כִּי סוּד הַמַּעֲשֵׂה לֹא
 גָּלָה כָּלֵל, רַק הָאִיר עֵינֵינוּ בְּפִסּוּקִים וְעֵנִינִים
 הַנִּ"ל, כְּדֵי שְׂנַדַּע שְׂיֵשׁ בְּהַמַּעֲשֵׂה סוּדוֹת נִסְתָּרִים גְּדוּלִים
 וְנוֹרָאִים מְאֹד, וְאִין אֶתְנוּ יוֹדַע עַד מָה. אֲשֶׁרִי מִי שְׂיִזְכָּה
 לְהִבִּין קִצַּת סוּדוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הַלְלוּ הַמְּבֹאֲרִים בְּזֶה
 הַסֵּפֶר, כִּי כָּלֵם הֵם חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד,
 עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ. מַה נֹּאמֵר מַה נְּדַבֵּר! מִי שְׂמַע
 כְּזֹאת! מִי רָאָה כְּאַלֶּה!

 נְהָרִי אֶפְרָסִמוֹן

וְעֵנִינִים הַנִּ"ל. וְעֵדִין הַדְּבָרִים סְתוּמִים וְחֲתוּמִים, כִּי סוּד הַמַּעֲשֵׂה לֹא גָּלָה
 כָּלֵל, רַק הָאִיר עֵנֵינוּ בְּפִסּוּקִים וְעֵנִינִים הַנִּ"ל, כְּדֵי שְׂנַדַּע שְׂיֵשׁ בְּהַמַּעֲשֵׂה
 סוּדוֹת נִסְתָּרִים גְּדוּלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד, וְאִין אֶתְנוּ יוֹדַע עַד מָה. אֲשֶׁרִי מִי
 שְׂיִזְכָּה לְהִבִּין קִצַּת סוּדוֹת הַמַּעֲשִׂיּוֹת הַלְלוּ הַמְּבֹאֲרִים בְּזֶה הַסֵּפֶר, כִּי כָּלֵם הֵם
 חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד, עֵמֶק עֵמֶק מִי יִמְצְאוּנוּ: מַה נֹּאמֵר מַה
 נְּדַבֵּר! מִי שְׂמַע כְּזֹאת, מִי רָאָה כְּאַלֶּה!

מעשה יג מהשבועה בעטלירס (קבצנים)

אספר לכם איך היו שמחים:

מעשה. פעם אחת היה מלך, והיה לו בן יחיד, ורצה המלך למסר המלוכה לבנו בחייו, ועשה משתה גדול (שקורין "באל"), ובודאי בכל פעם שהמלך עושה באל הוא שמחה גדולה מאד, בפרט עתה, שמסר המלוכה לבנו בחייו, בודאי היה שמחה גדולה מאד.

נחרי אפרסמון

מעשה יג מהשבועה בעטלירס (קבצנים)

אספר לכם איך היו שמחים; בכתב יד של ר' אברהם בר' נחמן ו"ל מביא את הנסח ששמע מאביו, ששמע ממוהרנ"ת ו"ל, שרבנו ו"ל אמר אז בזו הלשון: "איך וועל איך דערציילין ווי אזוי מען איז פון א מרה שחורה ארויס גיגאנגען" (אספר לכם איך יצאו ממרה שחורה). מעשה. פעם אחת היה מלך, זה סובב על מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, והיה לו בן יחיד, שזה סובב על כלל נשמות ישראל, שעליהם נאמר (דברים יד, א): "בנים אתם להגוי"ה אלקיכם", וכל בר ישראל הוא בן יחיד להקדוש-ברוך-הוא, והוא יכול לפעל אצלו יתברך מה שרוצה, ורצה המלך למסר המלוכה לבנו בחייו; כי כפיכך הוא אין סוף ברוך הוא, ורוצה שכל בר ישראל, שהוא בן יחיד אליו יתברך, יקח את המלוכה בעודנו בחיים חיותו בזה העולם הגשמי והחמרי, ויזכה לדבק את עצמו באין סוף ברוך הוא, עד שיהיה נכלל לגמרי בו יתברך, ועשה המלך משתה גדול (שקורין "באל"), ובודאי בכל פעם שהמלך עושה באל, הוא שמחה גדולה מאד, בפרט עתה, שמסר המלוכה לבנו בחייו, בודאי היה שמחה גדולה מאד, זה סובב על ראש

וְהָיוּ שָׁם כָּל הַשָּׂרִי-מְלוּכָה וְכָל הַדְּפָסִים וְהַשָּׂרִים, וְהָיוּ שֹׂמְחִים מְאֹד עַל הַמְּשִׁתָּה. וְגַם הַמְּדִינָה הָיוּ נִהְנִים מִזֶּה שִׁמּוֹסֵר הַמְּלוּכָה לְבָנוֹ בְּחַיָּיו, כִּי הוּא כְּבוֹד גְּדוֹל לַמֶּלֶךְ, וְהָיָה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהָיָה שָׁם כָּל מִינֵי שִׂמְחָה, קַאֲפַעְלִישׁ וְקַאֲמַעְדִּישׁ (מַקְהָלוֹת וְהַצָּנוֹת) וְכִיּוֹצֵא מִזֶּה כָּל מִינֵי שִׂמְחָה, הַכֹּל הָיָה שָׁם עַל הַמְּשִׁתָּה.

וְכַשֶּׁנַּעֲשׂוּ שִׂמְחִים מְאֹד, עָמַד הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְבָנוֹ: הִיֹּת שְׂאֲנִי חוּזָה בְּפּוֹכְבִּים, וְאֲנִי רוֹאָה שְׂאֲתָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַשָּׁנָה, שָׂאֵז הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מוֹסֵר אֶת הַמְּלוּכָה לְבָנוֹ יַחֲדוֹ, שֶׁהֵם נִשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵז כָּלֵם מְזַכִּירִים שֶׁהוּא מֶלֶךְ, וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּמְמַלְכִים אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכָל הַתְּפִלוֹת הֵן לְהַעֲלֹאת הַמְּלָכוֹת, וּמְמִילָא מוֹכֵן, שָׂאֵז נִתְּגַלָּה שִׁנְשִׁמּוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם בְּנֵי מְלָכִים, וְכַבִּיכּוֹל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מוֹסֵר אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַדֵּיהֶם. וְהָיוּ שָׁם כָּל הַשָּׂרֵי מְלוּכָה, וְכָל הַדְּפָסִים וְהַשָּׂרִים, כִּי אֵז הוּא יוֹמָא דְדִינָא שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְנִמְצָאִים שָׁם כָּל הַשָּׂרֵי מְלוּכָה שֶׁל כָּל אֶמְהָ וְאֶמְהָ, וְהָיוּ שֹׂמְחִים מְאֹד עַל הַמְּשִׁתָּה, כִּי אֵז כָּל אֶמְהָ שִׂמְחָה, עַל-יַדֵּי הַשָּׂרִים שֶׁלָּה לְמַעֲלָה, וְגַם הַמְּדִינָה הָיוּ נִהְנִים מִזֶּה, שִׁמּוֹסֵר הַמְּלוּכָה לְבָנוֹ בְּחַיָּיו, כִּי הוּא כְּבוֹד גְּדוֹל לַמֶּלֶךְ, כִּי כָּל אֲמוֹת הָעוֹלָם יוֹדְעִים אֶת הָאֱמֶת, שֶׁהַמְּלוּכָה שִׁיכֶת לְנִשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּנֵי הָאֱהוּבִים, וְלָכֵן הֵם גַּם-בֶּן שִׂמְחִים, שִׁנְמַסְרָה הַמְּלוּכָה בְּיָדָם. וְהָיָה שָׁם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהָיָה שָׁם כָּל מִינֵי שִׂמְחָה: קַאֲפַעְלִישׁ (מַקְהָלוֹת זְמֵר) וְקַאֲמַעְדִּישׁ (מִשְׁחֵי הַצָּנוֹת) וְכִיּוֹצֵא מִזֶּה, כָּל מִינֵי שִׂמְחָה, הַכֹּל הָיָה שָׁם עַל הַמְּשִׁתָּה, כִּי אֵז בְּיוֹמָא דְדִינָא רַבָּא דְנִים אֶת כָּלֵם, וְאֲמוֹת הָעוֹלָם יוֹצָאִים שִׂמְחִים עַל-יַדֵּי הַשָּׂרִים שֶׁלָּהֶם שִׁנְמַצָּאִים לְמַעֲלָה שְׁפוּעֵלִים בְּשִׁבְלֵם מֵה שְׂרוּצִים. וְלָכֵן יֵשׁ בְּיַנְיָהֶם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. וְכַשֶּׁנַּעֲשׂוּ שִׂמְחִים מְאֹד, עָמַד הַמֶּלֶךְ וְאָמַר לְבָנוֹ, שֶׁהֵם נִשְׁמָוֹת יִשְׂרָאֵל: הִיֹּת שְׂאֲנִי חוּזָה בְּפּוֹכְבִּים, כִּי כַבִּיכּוֹל

עֲתִיד לִירֵד מִן הַמְּלוּכָה, בְּכֵן תִּרְאֶה שְׁלֹא יִהְיֶה לְךָ
עֲצָבוֹת כְּשֶׁתֵּרֵד מִן הַמְּלוּכָה, רַק תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה,
וּכְשֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה גַם אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה. גַּם כְּשִׂיִּהְיֶה
לְךָ עֲצָבוֹת, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה עַל שְׂאִין
אֶתָּה מְלֶךְ, כִּי אֵינְךָ רְאוּי לְמְלוּכָה, מֵאַחַר שְׂאֵינְךָ יָכוֹל
לְהַחְזִיק עֲצֻמָּךְ בְּשִׂמְחָה כְּשֶׁאַתָּה יוֹרֵד מִן הַמְּלוּכָה, אֲבָל
כְּשֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, אֲזִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה יְתֵרָה מְאֹד.

גַּחְרִי אֶפְרַסְמוֹן

הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא הִלְבִּישׁ אֶת כָּל הַנְּהַגַת הַבְּרִיאָה תַּחַת הַמְּזֻלוֹת וְהַכּוֹכָבִים,
וּבְקִמַּת נְשֻׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם לְמַעַלָּה מִהַמְּזֻלוֹת וְהַכּוֹכָבִים, כְּמֵאמְרָם ו'ל (שֶׁבַח
קִנּוּ): אֵין מְזַל לְיִשְׂרָאֵל; עִם כָּל זֹאת אָמַר הַמֶּלֶךְ מְלַכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־
בְּרוּךְ־הוּא, שְׁלִפִי טַבַּע הַכּוֹכָבִים וְאֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה עֲתִיד לִירֵד מִן הַמְּלוּכָה,
כִּי לִפִּי הַטַּבַּע וְהַמְּקָרָה וְהַמְּזַל יְכוּלִים לִפְלֹ, [כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו'ל
(לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רנ): כְּשִׂישְׂרָאֵל הוֹלְכִים אַחַר הַטַּבַּע וְהַמְּקָרָה
וְהַמְּזַל, אֲזִי הֵם נוֹפְלִים וּמְרַגְיִשִׁים אֶת הַצֶּעֶר וְהַיִּסּוּרִים וְכוּ', עֵינֵי שָׁם]; בְּכֵן
תִּרְאֶה שְׁלֹא יִהְיֶה לְךָ עֲצָבוֹת כְּשֶׁתֵּרֵד מִן הַמְּלוּכָה רַק תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, הֵינּוּ
שְׁמֶלֶךְ מְלַכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל: אִם תִּרְדּוּ
מִהַמְּלוּכָה, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לִהְיוֹת דְּבוּק תָּמִיד בּוֹ יְתַבְּרָךְ, כִּי הַהִכָּרַח לִפְלֹ
מִהַדְּבָקוֹת, וְלָכֵן גַּם בַּעַת הַיְרִידָה אֶסוּר שְׂתִהְיֶה לְהֵאָדֵם עֲצָבוֹת, אֶלָּא לִהְיוֹת
בְּשִׂמְחָה, כִּי בַּעַת הַיְרִידָה צְרִיכִים לְהַחְזִיק וּלְהַחְיֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם הַיָּמִים
שְׁעָבְרוּ שְׂאֵז הָאִיר לוֹ, [כְּעֵינֵי שְׂאֵמֵר רַבְּנּוּ ו'ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רכב),
צְרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם יְתַבְּרָךְ בְּשִׂמְחָה, וְאַפְלוֹ אִם
לִפְעָמִים נוֹפֵל מִמְדַּרְגָּתוֹ, צְרִיךְ לְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּיָמִים הַקּוֹדְמִים, שְׂהֵי מְזִרִיחַ
לוֹ אֵיזוֹ הָאָרֶה קָצַת וְכוּ', עֵינֵי שָׁם]. וּכְשֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה גַם אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה;
כִּי אֵין עוֹד שְׂמְחָה לְמֶלֶךְ מְלַכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ כְּשֶׁבָּנּוּ הֵם
שְׂמִחִים, גַּם כְּשִׂיִּהְיֶה לְךָ עֲצָבוֹת, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי אֶהְיֶה בְּשִׂמְחָה עַל שְׂאִין
אֶתָּה מְלֶךְ, כִּי אֵינְךָ רְאוּי לְמְלוּכָה, מֵאַחַר שְׂאֵינְךָ יָכוֹל לְהַחְזִיק עֲצֻמָּךְ

וְקַבַּל הַבֶּן-מִלֶּךָ אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד רָמָה, וְעָשָׂה לוֹ שָׂרֵי מְלוּכָה וְדַבָּסִים וְשָׂרִים וְחֵיל. וְזֶה הַבֶּן-מִלֶּךָ הִיָּה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּשִׁמְחָה בְּשִׂאתָהּ יוֹרֵד מִן הַמְּלוּכָה, כִּי זֶה עֵקֶר הַנְּסִיּוֹן לְאָדָם, בְּשַׁעַה שְׁנוּפֵל
לְמָקוֹם שְׁנוּפֵל, וְנַעֲלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ הָאֹר שְׁצָרִיף לְהַשִּׁיג בְּהַשְׂגוֹת אֱלֻקוֹת,
וְעִכְשׁוֹ כָּבוּ מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, שְׂאֵף-עַל-פִּי-כֵן יַחְזִיק מֵעַמֵּד וְלֹא יִשְׁבֵּר, אֲלֵא
יְהִיָּה בְּשִׁמְחָה, וַיַּחֲזִיָּה אֶת עֲצָמוֹ עִם מַה שֶּׁהָאִיר לוֹ מִקֶּדֶם, אֲבָל אִם אֵינּוּ יָכוֹל
לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד בְּשַׁעַה שֶׁכָּבוּ מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, וְהוּא נוֹפֵל בְּעֲצָבוֹת וְנַחֲלָשֶׁת
דַּעְתּוֹ, סִימָן שְׂאִינּוּ רָאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ, כִּי עֵקֶר שְׁלֵמוֹת בֵּר יִשְׂרָאֵל הוּא, שְׂיָכוֹל
לְחַזֵּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְיָכוֹל לְהַחְזִיק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל הַמְּצָבִים
שֶׁבַּעוֹלָם, וְלָכֵן אוֹמֵר מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל:
כְּשִׁיְהִיָּה זְמַן שֶׁתֵּרֵד מִהַמְּלוּכָה, הֵינּוּ שְׂיִכְבֶּה מִמֶּךָ כָּל הָאֹר, וְתִהְיֶה מִנְתַּק
מִהַדְּבָקוֹת, עִם כָּל זֹאת עֲלִיף לְהִיּוֹת בְּשִׁמְחָה, כִּי זֶה הַנְּסִיּוֹן שְׁלֶךְ, וְאִם אֵתָּה
לֹא תִהְיֶה בְּשִׁמְחָה, סִימָן שְׂאֵתָּה לֹא רָאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ. אֲבָל כְּשִׁתְּהִיָּה
בְּשִׁמְחָה, אֲזִי אֵהְיֶה בְּשִׁמְחָה יִתְּרָה מְאֹד, כִּי זֶה עֵקֶר שְׁמִחְתּוֹ יִתְּבַרְךָ כְּבִיכּוֹל,
כְּשִׁבֵּר יִשְׂרָאֵל מְחֻזַּק אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל הַמְּצָבִים, וְאִפְלוּ שְׁנַעֲלָמִים וְנִסְתָּרִים
מִמֶּנּוּ כָּל הָאוֹרוֹת, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ עֲזוּבוֹ אוֹתוֹ, וְכִבֵּר לֹא צְרִיכִים אוֹתוֹ, עִם
כָּל זֹאת הוּא מְחֻזַּק אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נִקְדָּה טוֹבָה שֵׁישׁ בוֹ, וְאֵינּוּ מַנִּיחַ אֶת
הַעֲצָבוֹת שֶׁתִּכְנַס בוֹ. וְזוֹ הַשְּׁמִחָה הִכִּי גְדוֹלָה אֲצֵלוֹ יִתְּבַרְךָ, וְכִנּוּה בֵּר יִשְׂרָאֵל
יּוֹתֵר גְּדוֹל מְכָל מַלְאָכֵי מַעְלָה, כִּי מִי שְׁנִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם הַמְּלֵא נִסְיוֹנוֹת
קָשִׁים וּמְרִים, הַמְּלֵא הָעֲלָמוֹת וְהַסְּתָרוֹת וַיִּרִידוֹת וַחֲשָׁכוֹת, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן
הוּא מְחֻזַּק מֵעַמֵּד וְאֵינּוּ נִשְׁבֵּר, אֲלֵא הוּא מְשַׁמַּח אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל מַה
שְׂיָכוֹל, זֶה הַשְּׁמִחָה הִכִּי גְדוֹלָה אֲצֵלוֹ יִתְּבַרְךָ כְּבִיכּוֹל. וְקַבַּל הַבֶּן מִלֶּךָ אֶת
הַמְּלוּכָה בְּיַד רָמָה [פֹּה הַתְּחִילָה טְעוֹתוֹ, כִּי לֹא לוֹקָחִים וּמְכָל שֶׁפֶן שְׁלֵא
מִנְהִיגִים אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד רָמָה אֲלֵא בְּרַחֲמָנוֹת, כִּי בְּרַגַע שְׂאָדָם הוֹלֵף בְּתַקְּףָה
הַדִּין, הוּא גוֹרֵם שְׂיִתְקוּמָמוֹ עָלָיו אֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה, כִּי הַמֶּלֶךְ צָרִיף לְלַכֵּת עִם
אֲנָשֵׁי הַמְּדִינָה בְּרַחֲמָנוֹת וּבִהְבָּנָה, וְאִזּוֹ תִתְקַיֵּם מְלָכוּתוֹ, וְכִנּוּה שְׂקַבַּל הַבֶּן מִלֶּךָ
אֶת הַמְּלוּכָה בְּיַד רָמָה, בְּזֶה נִגְרָמוֹ לוֹ אַחֲרֵי-כֵן כָּל הַצָּרוֹת שְׁנַפֵּל לְמָקוֹם
שְׁנַפֵּל]; וְעָשָׂה לוֹ שָׂרֵי מְלוּכָה, וְדַבָּסִים, וְשָׂרִים, וְחֵיל, כִּי כָּךְ מִתְנַהֵג כָּל

חכם והיה אוהב חכמה מאד, והיו אצלו חכמים גדולים, וכל מי שהיה בא אצלו עם איזה דבר חכמה, היה אצלו בחשיבות גדול מאד, והיה נותן להם כבוד ועשירות בשביל החכמה, לכל אחד כפי רצונו: מי שהיה רוצה ממון היה נותן לו ממון ומי שהיה רוצה כבוד היה נותן לו כבוד, הכל בשביל החכמה. ומחמת שהיה חשוב

גהרי אפרסמון

מלך, שעושה לעצמו שרים ומנעצים, וכן אנשי חיל, שילחמו את מלחמתו, וזה הפן מלך היה חכם, כי זה סובב על כלל נשמות ישראל, שהם חכמים גדולים, כי שרש נשמות ישראל הוא מהחכמה העליונה, כמו שכתוב (תהלים קד, כד): "כלם בחכמה עשית", ואמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין לח.) על פסוק (משלי ט, א): "חכמות בנתה ביתה", זו מדתו של הקדוש-ברוך-הוא, שברא את כל העולם כלו בחכמה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נב), שכל הבריאה היתה רק בשביל ישראל, נמצא שכל החכמה אצלם, ומחמת זה היה בן המלך חכם מפלג, כי קבל את המלוכה מאביו מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא. והיה אוהב חכמה מאד, כי טבע של חכם שאוהב חכמה, וכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נה.): אין הקדוש-ברוך-הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר (דניאל ב') "יהב חכמתא לחכימין ומנדעא לידעי בינה". והיו אצלו חכמים גדולים, כי טבע של חכם שהוא מסבב עם חכמים, וככל שחכמתו מרבה בן מסבב עם חכמים גדולים, ולכן וכל מי שהיה בא אצלו עם איזה דבר חכמה, היה אצלו בחשיבות גדול מאד, כי טבע של חכם שרוצה ללמד יותר חכמה, כי אינו מסתפק בחכמה שיש בו, וכמאמר התנא הקדוש (אבות פ"ק ד'): איזהו חכם? הלומד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט, צט): "מכל מלמדי השפילתי כי עדותיך שיחה לי"; ולכן כל מי שבא אצלו עם איזה חכמה, היה אצלו בחשיבות גדולה, והיה נותן להם כבוד ועשירות בשביל החכמה, לכל אחד כפי רצונו, מי שהיה רוצה ממון, היה נותן לו ממון, ומי שהיה רוצה כבוד, היה נותן לו כבוד, הכל בשביל החכמה; כי בזה העולם כל אחד רוצה משהו בשביל

אֲצִלוּ הַחֲכָמָה כָּל־כָּף, הָיוּ כָּלָם לֹקְחִין עֲצָמָן אֶל הַחֲכָמָה,
וְעָסְקוּ כָּל הַמְּדִינָה בְּחֲכָמוֹת, כִּי זֶה הָיָה רוּצָה מִמּוֹן, כְּדִי
שִׁיקְבַּל מִמּוֹן עַל־יְדֵי זֶה, וְזֶה הָיָה רוּצָה חֲשִׁיבוֹת וְכָבוֹד.
וּמַחֲמַת שְׂפָלָם עָסְקוּ רַק בְּחֲכָמוֹת, עַל־כֵּן שָׁכְחוּ שֵׁם
בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה טַכְסִיסִי מִלְּחָמָה, כִּי הָיוּ כָּלָם עוֹסְקִין
בְּחֲכָמוֹת, עַד שֶׁהָיוּ כָּל בְּנֵי־הַמְּדִינָה חֲכָמִים גְּדוֹלִים, עַד
שֶׁהִקְטַן שְׂבֹאוֹתָהּ הַמְּדִינָה הָיָה בְּמְדִינָה אַחֶרֶת חָכָם גְּדוֹל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

מה שהוא נותן, ולכן כל מי שהביא להמלך חכמה, היתה לו איזו פגנה, זה
רצה ממון בעבור החכמה, וזה רצה כבוד בעבור החכמה, כל אחד רצה
משהו בשביל שהביא איזה דבר חכמה אל המלך, והמלך היה נותן לכל
אחד כפי רצונו, בעבור החכמה שהביא לו. ומחמת שהיה חשוב אצלו
החכמה כל-כף, היו כלם לוקחים עצמן אל החכמה, ועסקו כל המדינה
בחכמות, כי זה היה רוצה ממון, כדי שיקבל ממון על-ידי-זה, וזה היה
רוצה חשיבות וכבוד, ומחמת שכלם עסקו רק בחכמות, על-כן שכחו שם
באותה המדינה טכסיסי מלחמה, כי היו כלם עוסקין בחכמות, כי באמת גם
בגשמיות אף שחכמה הוא דבר גדול מאד, עם כל זאת צריכים ללמד
טכסיסי מלחמה, ולהיות מוכן אם למחר יבוא השונא לכבשו, ועל אחת
כמה וכמה באין ערף פלל, בודאי חכמה אלקית אין למעלה מזה, עם כל
זאת צריכים ללמד טכסיסי מלחמה נגד היצר הרע, שלא יפילו בנוקבא
דתהומא רבה, כי מצד אחד החכמה יש בזה מעלה גדולה מאד, שהוא חכם
בחכמות אלקיות, אבל מצד שני הוא גם מספן מאד, כי אם הולך רק
בחכמות, על-ידי-זה יכול היצר הרע להפילו, וכמאמר התנא הקדוש (אבות
פרק ג'): כל שתכמתו מרבה ממעשיו, למה הוא דומה? לאילן שענפיו מרבין
ושרשיו מעטין, והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו; ומחמת שהמלך
אהב חכמה, וכל אנשי מדינתו לקחו את עצמם אל חכמות, עד שהיו כל
בני המדינה חכמים גדולים, עד שהקטן שבאותה המדינה היה במדינה

מפלגים. והחכמים שבאותה המדינה היו חכמים מפלגים גדולים מאד, ומחמת החכמות נתפקרו החכמים של אותה המדינה, ומשכו גם את הבן-מלך הנ"ל לדעתם ונתפקר גם-כן. ושאר בני-המדינה לא נתפקרו, מחמת שהיה עמקות ודקות גדול באותה החכמה של החכמים הנ"ל, על-כן לא יכלו שאר בני-המדינה לכנס באותה החכמה ולא הזיק להם, אבל החכמים והבן-מלך נתפקרו כנ"ל.

נהרי אפרסמון

אחרת חכם גדול מפלגים, והחכמים שבאותה המדינה היו חכמים מפלגים גדולים מאד, ומחמת החכמות נתפקרו החכמים של אותה המדינה, ומשכו גם את הבן מלך הנ"ל לדעתם, ונתפקר גם-כן, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן יב): כשאדם הולך אחר שכלו וחקמתו, יכול לפל בטעויות ומכשולים רבים, ולבוא לידי רעות גדולות, חס ושלום, ויש שקלקלו הרבה, כגון הרשעים הגדולים מאד המפרסמים שהטעו את העולם, והפל היה על-ידי חכמתם ושכלם, כי עקר היהדות הוא רק לילך בתמימות ובפשיטות, בלי שום חכמות כלל, ולכן כל אנשי המדינה שהלכו עם החכמות נתפקרו, ומשכו גם את בן המלך שהוא עכשו המלך גם-כן בכפירות ואפיקורסות, רחמנא לישזבן. [אשר מפל זה יש ללמד איך שצריכים להתרחק מאנשים החכמים בעיניהם, שמנתקים את עצמם ממנו יתברך, פי בנגל יוכלו להפילו בחכמות של הבל, עד שיבוא לידי כפירה גמורה, רחמנא לישזבן]; ולכן רק הבן מלך נתפקר ביותר, ושאר בני המדינה לא נתפקרו מחמת שהיה עמקות ודקות גדול באותה החכמה של החכמים הנ"ל, על-כן לא יכלו שאר בני המדינה לכנס בחכמה, ולא הזיק להם, אבל החכמים והבן מלך נתפקרו כנ"ל; הינו שבנדאי כל אנשי המדינה שהלכו עם חכמות נפלו כל אחד לידי כפירות ואפיקורסות, אבל

וְהַבֶּן־מֶלֶךְ, מִחֲמַת שְׁהִיָּה בּוֹ טוֹב, כִּי נוֹלַד עִם טוֹב וְהָיוּ
 לוֹ מִדּוֹת טוֹבוֹת וַיִּשְׁרֹת, הָיָה נִזְכָּר
 לַפְעָמַיִם הֵיכָן הוּא בְּעוֹלָם, וַיְמַה הוּא עוֹשֶׂה וְכוּ', וְהָיָה
 גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ עַל זֶה, עַל שֶׁנִּפְּלַל לְמַבּוֹכוֹת פְּאֵלוֹ וְנִתְעָה

נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

כָּל אֱלוֹ שְׁהִיָּה לָהֶם יוֹתֵר חֲכָמָה עֲמָקָה, כְּגוֹן הַבֶּן הַמֶּלֶךְ וְהַחֲכָמִים הַגְּדוֹלִים,
 שְׁהִיוּ יְכוּלִים לְהַכְנִס בַּפְּנִים דְּקוֹת הַחֲכָמָה, וְלִכֵּן נִתְפַקְרוּ בְיוֹתֵר, כִּי כָּל אֱלוֹ
 שֶׁנִּכְנָסִים בְּיוֹתֵר בַּחֲקִירוֹת לְהַבִּין וּלְהַשְׁפִּיל בַּדְּבָרִים עֲמָקִים שֶׁהֵם לְמַעַלָּה
 מִשְׁכָּלָם, הֵם בָּאִים אַחֲר־כֵּף לִידֵי כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, עַד שְׁכוּפְרִים בְּכָל,
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן. [וּמִחֲמַת שֶׁנִּשְׁמָוֵת יִשְׂרָאֵל בְּאוֹת מַמְקוֹם גְּבוּהָ מְאֹד, כִּי הֵם
 בְּבַחֲיִנַת בֶּן הַמֶּלֶךְ, וְלִכֵּן כְּשֶׁנִּכְנָסִים בְּעַמְקַת הַחֲקִירוֹת, הֵם נִכְשָׁלִין בְּיוֹתֵר,
 כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (עֲבוּרָה זָרָה כו:): שְׂאֲנֵי מִינּוֹת דְּמִשְׁכָּא, דְּאֲתִי לְמִימְשָׁף בְּתַרְהִיּוּ;
 וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סְנֵהֲדִין לח:): אֲפִיקוֹרוֹס יִשְׂרָאֵל, כָּל שְׁכֵן דְּפַקֵּר
 טְפִי; וְלִכֵּן דִּיקָא בַר יִשְׂרָאֵל הוּא צָרִיף לְהִתְחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עֲזָ
 בְּאִמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וּלְהַרְבּוֹת בְּמַעֲשֵׂים טוֹבִים, וּלְקַיֵּם מִצְוֹת
 מַעֲשִׂיּוֹת דִּיקָא, וְלֹא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַחֲכָמוֹת כְּדִי שְׁלֹא יִתְפַּקֵּר, רַחֲמָנָא
 לִישְׁבֹּן].

וְהַבֶּן מֶלֶךְ, אִף שֶׁנִּפְּלַל בְּכַפִּירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת עַל־יְדֵי הַחֲכָמוֹת וְהַחֲקִירוֹת
 שְׁלוֹ, אִף מִחֲמַת שְׁהִיָּה בּוֹ טוֹב, כִּי נוֹלַד עִם טוֹב, וְהָיוּ לוֹ מִדּוֹת טוֹבוֹת
 וַיִּשְׁרֹת, כִּי כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בֶּן מֶלֶךְ, בְּנוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 הַקְּדוֹשִׁים־בְּרוּךְ־הוּא, נוֹלַד עִם טוֹב, כִּי נִשְׁמָתוֹ הִיא חֶלֶק אֱלֹקֵי מִמַּעַל מִמַּשׁ,
 וְלִכֵּן מִחֲמַת שֶׁבְּטַבְּעוֹ יֵשׁ לוֹ טוֹב, כִּי הוּא נִכְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, אֲשֶׁר אֶצְלוֹ יִתְבַּרֵּךְ
 נְאֻמָּר (תְּהִלִּים קמ"ה, ט): "טוֹב הַיְוָיָה לְכָל", וְלִכֵּן הָיָה נִזְכָּר לַפְעָמַיִם הֵיכָן הוּא
 בְּעוֹלָם, וַיְמַה הוּא עוֹשֶׂה וְכוּ', וְהָיָה גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ עַל זֶה עַל שֶׁנִּפְּלַל לְמַבּוֹכוֹת
 פְּאֵלוֹ, וְנִתְעָה כְּל־כֵּף, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ מְאֹד, שׁוֹהַ כָּלֵל הַחֲרָטוֹת שִׁישׁ לְכָל בַּר
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וַיּוֹם עַל מַעֲשָׂיו הַמְּגַנִּים וְהַמְּזַהְמִים, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר רַבְּנוּ ז"ל
 (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִמָּן רע"ד), שִׁישׁ רְשָׁעִים הַעוֹבְדִים וַיִּגְעִים כָּל יְמֵיהֶם, כְּדִי

כַּל־כֶּף, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ מְאֹד, אֲבָל תִּכְפֹּף כִּשְׂהָיָה מִתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֶּׁכֶל חֹזֵר וְנִתְחַזַּק אֲצִלוֹ הַחֲכָמוֹת שֶׁל אֲפִיקוֹרְסוֹת הַנ"ל. וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, שְׂהָיָה נֹזֶכֶר

גַּחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

לְעַקֵּר עֲצָמָן מֵהַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ וּמִתּוֹכָתוֹ לְגַמְרֵי, עִם כָּל זֹאת הַנִּקְדָּה שֶׁל חַיִּוֹת אֱלֹקוֹת מִבְּלִבְלַת אוֹתָם מְאֹד, וּמִכְנִיסָה בָהֶם הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה וְיִרְאָה מְאִימַת הַדִּין הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, וְ[לִכְנֵן כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל אִף שֶׁנִּפְל לְמָקוֹם שֶׁנִּפְל וְכוּ', אִף יַעַן שֶׁהוּא בֶּן הַמֶּלֶךְ וְנוֹלַד עִם טוֹב, אֲפִלּוֹ שֶׁמִּנַּח בְּעַמְקֵי עַמְקִים בְּשֵׂאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתִּיּוֹ, גִּכְנָסִים בּוֹ תְּמִיד מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל חֲרָטָה וְהִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, וּמִתְאַנֵּחַ לְהִיכֵן נֶפֶל וְנִתְעָה כַּל־כֶּף] אֲבָל תִּכְפֹּף כִּשְׂהָיָה מִתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֶּׁכֶל, חֹזֵר וְנִתְחַזַּק אֲצִלוֹ הַחֲכָמוֹת שֶׁל אֲפִיקוֹרְסוֹת הַנ"ל; כִּי בְּאֵמַת אִם אָדָם הָיָה זוֹכֵה לִישֵׁב אֶת דַּעְתּוֹ בְּיָשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי, וְהָיָה זוֹרֵק מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל, הָיָה חוֹזֵר בְּתְּשׁוּבָה, אִף מִחֲמַת רַבּוּי עוֹנוֹתָיו, הוּא חוֹזֵר תְּמִיד אֶל הַחֲכָמוֹת שֶׁל הֶבֶל שְׁלוֹ, וְהוּא כִּכְלָב הַשָּׁב אֶל קִיאוֹ, עַל־יַד־זֶה הוּא חוֹזֵר אֶל הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת וְהַכְּפִירוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת שֶׁנִּפְל בָּהֶם, וְכֵן הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים, שְׂהָיָה נֹזֶכֶר כַּנ"ל, וְהָיָה גּוֹנֵחַ וּמִתְאַנֵּחַ, כִּי הַקְּדוּשָׁת־בְּרוּךְ־הוּא שׁוֹלַח לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, וְקוֹרָא אֶת הָאָדָם שִׁיָּשׁוּב אֵלָיו, וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת־הַר"ן, סִימָן נב): מִכָּל הַדְּבָרִים צוּעֵק כְּבוֹד הַשָּׁם יִתְבָּרֵךְ שִׁיָּשׁוּב אֵלָיו, וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אָבוֹת פָּרָק ו'): בְּכָל יוֹם וְיוֹם בֵּת קוֹל יוֹצֵאת מֵהַר חוֹרֵב וּמִכְרֹזֹת וְאוֹמְרָת: אוֹי לָהֶם לְבָרִיּוֹת מְעַלְבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינּוּ עוֹסֵק בְּתוֹרָה נִקְרָא גְזוּף; וְהַקְּשָׁה הַבְּעַל־שָׁם־טוֹב זי"ע: מַה הִיא הַבֵּת קוֹל שִׁיּוֹצֵאת בְּכָל יוֹם, וְלָמָּה אֵין כָּל אֶחָד שׁוֹמֵעַ אֶת זֶה? וְתַרְץ, שֶׁהַבֵּת קוֹל שִׁיּוֹצֵאת זֶה הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה שֶׁנִּכְנָסִים בְּמַחַ מִחֲשָׁבוֹתָ שֶׁל הָאָדָם, וְקוֹרְאִים אוֹתוֹ לְחֹזֵר בְּתְּשׁוּבָה שֶׁלָּמָּה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְלִלְמַד תּוֹרָה, אִף לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֵה לְשִׁמְעַת אֶת זֶה, וְאֲפִלּוֹ אִם כָּבֵר שׁוֹמֵעַ אֶת זֶה, אֲזִי תִכְפֹּף־וּמִיד כִּשְׂמִשְׁתַּמֵּשׁ עִם חֲכָמָתוֹ הַמְּדַמָּה, הַכֹּל נִשְׁכַּח מִמֶּנּוּ, וְכֵן הָיָה אֲצִל הַבֶּן מֶלֶךְ, אִף שֶׁנִּכְנָסוּ בּוֹ הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה, וְהָיָה מִתְאַנֵּחַ לְהִיכֵן נֶפֶל, אִף תִּכְפֹּף כִּשְׂהָיָה מִתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַשֶּׁכֶל,

כַּנְ"ל וְהָיָה גִזְוֹנָה וּמִתְאַנְחָה, וְתִכְרַף כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִשְׁתַּמֵּשׂ עִם
הַשֶּׁכֶל חָזַר וְנִתְחַזַּק אֲצִלוֹ הָאִפִּיקוֹרְסוֹת כַּנְ"ל.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְהָיָה בְּרִיחָה בְּאִיזָה מְדִינָה וּבְרַחוֹ פְּלָם,
וּבְדַרְךָ בְּרִיחָתָם עָבְרוּ דֶרֶךְ אִיזָה יַעַר, וְאָבְדוּ שָׁם
זָכַר וְנִקְבָּה, אֶחָד אָבְדַּ זָכַר וְאֶחָד אָבְדַּ נִקְבָּה. וְעַדִּין הָיוּ

נַחְרֵי אַפְרִסְמוֹן

חָזַר וְנִתְחַזַּק אֲצִלוֹ הָאִפִּיקוֹרְסוֹת כַּנְ"ל, כִּי הִכְלָל הוּא, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאָדָם
מִשְׁתַּמֵּשׂ עִם חֲכָמָתוֹ הַמְדָמָה, וְאִינוּ נִכְנָס בְּאִמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאִין
מַעֲשָׂיו מְרַבִּים מִחֲכָמָתוֹ, לְבִסוּף יִפֹּל בְּאִין סוּמָךְ, וְזֶה כָּלֵל, אֵלּוֹ שֶׁנִּתְרַחֲקוּ
מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, רַחֲמָנָא לְצַלָן, הַכֹּל הֵיךְ מִחֲמַת חֲכָמָתָם הַמְדָמָה, שֶׁרָצוּ לְהִבִּין
בְּשִׁכְלָם דְּבָרִים שֶׁהֵם לְמַעַלָּה מִשִּׁכְלָם, שְׂאֵי אִפְשָׁר לְהִבִּינֵם, כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי
רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהֲרִין, חֶלֶק א', סִימָן סד), שְׂיֵישׁ חֲכָמוֹת עֲמָקוֹת, שְׂאֵי אִפְשָׁר
לְהִבִּינֵם, אֲשֶׁר מִשָּׁם בָּאָה הַכְּפִירוֹת וְאִפִּיקוֹרְסוֹת, וְלָכֵן כָּל אֵלּוֹ אֲשֶׁר
מִשְׁתַּמְשִׂים עִם שִׁכְלָם הַמְדָמָה, וְנִכְנָסִים מִשִּׁכְלָם לְשִׁכְלָה וּמִחֲקִירָה לְחֲקִירָה,
וּמִקְשָׂא לְקְשָׂא, עַד שֶׁנוֹפְלִים בְּנַפְיָלָה שְׂאִין לָהּ תְּקוּמָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן.

וַיְהִי הַיּוֹם וּמוֹכָא בְּזוּהַר (בא לב:): וַיְהִי הַיּוֹם דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּקִדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא קָאִים לְמִידָן עֲלֵמָא; (הִינּוּ אִיפָה שְׁכָתוּב: "וַיְהִי הַיּוֹם" סוֹכֵב עַל
רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שְׂאֵז דְּנִין אֶת הָאָדָם מַה יִּקְרָה אִתּוֹ כָּל הַשָּׁנָה, וְכֵן מַה יִּקְרָה
בְּכָל הָעוֹלָם בְּשָׁנָה זֹה, דְּנִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה). וְהָיָה בְּרִיחָה בְּאִיזָה מְדִינָה, הִינּוּ
שֶׁהֲצָרְכוּ לְבָרַח מִחֲמַת אִיזוֹ מִלְחָמָה, וּבְרַחוֹ פְּלָם, וְכִמוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנֵי ז"ל
(סְפָרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת פֶּסֶד, חֶלֶק שְׁנִי, סִימָן ג'): מִי שֶׁבוֹרַח מִן הַצָּרָה הוּא פֶּקֶח; וּבְדַרְךָ
בְּרִיחָתָם עָבְרוּ דֶרֶךְ אִיזָה יַעַר, וְאָבְדוּ שָׁם זָכַר וְנִקְבָּה, הִינּוּ אֶחָד אָבְדַּ זָכַר
וְאֶחָד אָבְדַּ נִקְבָּה, וְכֹאֲשֶׁר גִּלָּה הַבְּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְדוּשׁ זי"ע עַל גְּדֹל הַשְּׂגָתוֹ
הַפְּרָטִית שְׂיֵישׁ בְּזוּהַר הָעוֹלָם, שֶׁלְּפַעֲמִים צְרִיכִים לְהַפְגִּישׁ זָכַר וְנִקְבָּה לְהִשְׁתַּדֵּף,
אֲזִי הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִסַּבֵּב, שֶׁתְּהִיָּה אִיזוֹ מִלְחָמָה, וְכֵן כָּלָם בּוֹרַחִים, וְעַד
שֶׁמוּצָאִים זֶה אֶת זֶה, וְלָכֵן כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם צְרִיכִים רַק לְחַפֵּשׂ אֶת

בָּנִים קְטָנִים, בְּנֵי אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ שָׁנִים, וְלֹא הָיָה לָהֶם מֶה לֶאֱכֹל, וְצָעְקוּ וּבָכוּ, כִּי לֹא הָיָה לָהֶם מֶה לֶאֱכֹל. בְּתוֹךְ כֵּן בָּא אֶצְלָם בַּעֲטָלִיר (קִבְצוֹן) אֶחָד עִם הַשָּׂקִים שְׁלוֹ (שְׁקוּרִין "טאַרבעס"), שֵׁנוּשָׂא בָּהֶם לֶחֶם, וְהִתְחִילוּ אֵלּוּ הַבָּנִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלִהְיוֹת פְּרוּכִים אַחֲרָיו, וְנָתַן לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל וְאָכְלוּ. וְשָׂאל אוֹתָם: מֵהֵיכָן בָּאתֶם לְכָאן? הִשִּׁיבוּ לוֹ: אֵין אָנוּ יוֹדְעִים, כִּי הָיוּ בָּנִים קְטָנִים כַּנִּ"ל. וְהִתְחִיל לִילֵךְ מֵהֶם וּבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ שְׂיִקַּח אוֹתָם עִמּוֹ, וְאָמַר לָהֶם: אֵת זֶה אֵינִי רוֹצֵה שְׂתִלְכוּ עִמִּי. בְּתוֹךְ כֵּן הִסְתַּכְּלוּ וְהִנֵּה

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הטוב שיש בו, ואפלו אם, חס ושלום, יש בריחה, שצריכים לברח ולעקור ממקום מגוריו, שזה מאד מאד קשה לאדם, עם כל זאת אסור להתלונן, אלא לידע שכל מה שעושה הקדוש-ברוך-הוא, בנדיאי זה לטובה, כי הרע הוא כפסא לטוב, וכשיתגלה הטוב, אז גבין שכל הרע שחשב שהוא רע, מזה יצאה טובה גדולה. ודבר זה שיק על כל פרט ופרט מהחיים]. ועדין היו בנים קטנים, בני ארבע וחמש שנים; כי אז לא שיק ענין יחוד. ולא היה להם מה לאכל, וצעקו ובכו, כי לא היה להם מה לאכל, כי מי שנופל בעניויות ונדחקות, עד שמגיע למצב שאין לו מה לאכל, אין שום עצה אחרת, אלא לצעק ולבכות אליו יתברך, ולהתחנן ולבקש על נפשו, שיחוס וירחם עליו, כי רק זו העצה כשאדם צריך משהו, ובפרט לחם לאכל, עקר העצה רק לבקש ממנו יתברך, כי רק הוא יתברך יכול לעזור לאדם. בתוך כך בא אצלם בעטליר (קבצון) אחד עם השקים שלו (שקורין טארבעס), שנושא בהם לחם, והתחילו אלו הבנים להתקרב אליו, ולהיות פרוכים אחריו, ונתן להם לחם לאכל, ושאל אותם: מהיכן באתם לכאן? השיבו לו: אין אנו יודעים, כי היו בנים קטנים כנ"ל. והתחיל לילך מהם, ובקשו ממנו שיקח אותם עמו, ואמר להם: את זה איני רוצה שתלכו עמי, בתוך כך הסתכלו,

הוא עור, והיה אצלם פלא, מאחר שהוא עור, איך יודע לילך. (ובאמת הוא חרוש מה שהיה קשה להם זאת, כי עדין היו בנים קטנים, רק שהיו בנים חכמים והיה פלא אצלם בנ"ל) וברכם (זה הבעטליר העור) שיהיו כמותו, שיהיו זקנים כמותו, והשאיר להם עוד לחם לאכל והלך לו. והבינו אלו הבנים כי השם יתברך השגיח עליהם והזמין להם בעטליר עור בכאן לתן להם אכל.

נחרי אפרסמון

והנה הוא עור, והיה אצלם פלא, מאחר שהוא עור, איך יודע לילך. (ובאמת הוא חרוש מה שהיה קשה להם זאת, כי עדין היו בנים קטנים, רק שהיו בנים חכמים, והיה פלא אצלם בנ"ל), וברכם (זה הבעטליר העור), שיהיו כמותו, שיהיו זקנים כמותו, והשאיר להם עוד לחם לאכל והלך לו. והבינו אלו הבנים, כי השם יתברך השגיח עליהם, והזמין להם בעטליר עור בכאן לתן להם אכל; הילדים בכו להשם יתברך שיתן להם לאכל, והזמין להם צדיק נסתר שנראה כמו עני, עם התרמיל שלו שהיה בו לחם, ונתן להם לאכל. בתוך כך ראו הילדים שהוא עור, כי לא היתה לו שום הסתפלות בזה העולם כלל, כי מי שרק מסתפל על רוחניות חיות אלקות, ואינו רואה שום טבע מקרה ומזל, הוא נדמה כמו עור, כי אין לו הסתפלות בזה העולם, וזה היה פלא איך שהילדים שהיו עדין קטנים, כבר הרגישו שהוא עור, רק שהיו בנים חכמים, ולכן היה פלא אצלם איך הוא יכול ללכת, כי מי שעדין רחוק ממדרגה זו, שלא יהיה לפני עיניו חיוז דהאי עלמא, קשה לו להבין איך אחד שהוא נדמה כעור יכול ללכת, והילדים בקשו אותו שיקח אותם עמו, ואמר להם הקבצן העור: את זה איני רוצה שתלכו עמי, נפי אי אפשר להגיע בפעם אחת למדרגה זו, אלא צריכים להתנגע הרבה מאד עד שגם-פן זוכים להגיע למדרגה זו, ולכן לא רצה לקחת אותם, אלא שיעבדו בעצמם], רק ברכם שיהיו כמותו, וכן שיהיו זקנים כמותו, והשאיר להם עוד לחם לאכל, והלך לו. ואלו הבנים הבינו תכף-ומיד, שהשם יתברך השגיח עליהם, והזמין להם

אֲחֵר־כֶּף כָּלָה אֲצִלָּם הַלְחָם, וְשׁוּב הִתְחִילוּ לְצַעֵק בְּעִבּוּר
אֶכֶל. אֲחֵר־כֶּף נַעֲשֶׂה לִילָה וְלָנוּ שָׁם. בַּבֹּקֶר
גַּם־כֵּן לֹא הָיָה לָהֶם לֶאֱכֹל, וְהָיוּ צוֹעֲקִים וּבּוֹכִים, וְחֹזֵר

נחרי אפרסמון

קבצן עור שיתן להם לחם לאכל, [ובאמת זה בעצמו חדוש, שהילדים הבינו שהשם יתברך שלח להם לכאן קבצן עור, שיתן להם לחם לאכל, והכל היה בהשגחת השם יתברך, וכן צריך כל בר ישראל לידע, שכל מה שיש לו ומה שמביאים לו, הכל הוא מהקדוש-ברוך-הוא המשגיח עליו בהשגחה פרטית, ואין לתלות שום דבר בטבע, מקרה ומזל]. אחר-כך פלה אצלם הלחם, כי כן עושה הקדוש-ברוך-הוא עם כל בר ישראל, שהנה יש לו לאכל, ואחר-כך נגמר אצלו האכל, וכונתו יתברך שייבוא האדם בכל פעם להתפלל ולבקש ולהתחנן על נפשו, וכמאמרם ז"ל (יומא עו.): שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה? אמר להם: אמשל לכם משל למה הדבר דומה? למלך בשר ודם שיש לו בן אחד, פסק לו מזונותיו פעם אחת בשנה, ולא היה מקבל פני אביו, אלא פעם אחת בשנה, עמד ופסק מזונותיו בכל יום, והיה מקבל פני אביו כל יום, אף ישראל, מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים היה דואג ואומר, שמא לא ירד מן למחר, ונמצאו כלן מתים ברעב, נמצאו כלן מכוונים את לבם לאביהן שבשמים; וכך היה עם הילדים שנפסק מהם האכל, ושוב התחילו לצעק בעבור אכל, כי אין שום עצה אחרת להשיג פרנסה, רק לצעק ולבקש אליו יתברך, אשר הוא זן ומפרנס לכל. אחר-כך נעשה לילה ולנו שם, וצריכים לדעת, שלא בכל פעם נענים בתפלה, ואף-על-פי-כן אסור להתיאש, אלא לחזור ולהתפלל, כמאמרם ז"ל (ברכות לב.): אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה — יחזור ויתפלל, שנאמר (תהלים כו, יד): "קוה אל הויה חזק ויאמץ לבך וקוה אל הויה", כי הרי הילדים שוב התחילו לצעק בעבור אכל, ועדין לא קבלו, כי נעשה לילה, ולכן לנו שם, בלי אכל, כי כך צריך כל בר ישראל להתחזק, לא להניח את עסק התפלה, ואפלו אם מתפלל ועדין אינו נענה, אל יתיאש עצמו מן הרחמים, וילך לישן בלי אכל. ולכן בבקר גם-כן לא היה להם לאכל, כי הלכו לישן בלי אכל. ולכן תכף שקמו

וּבֹא בַעֲטָלִיר שְׁהִיָּה חֲרֵשׁ, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר אֵלָיו, וְהִרְאָה
 לָהֶם בְּיָדָיו וְאָמַר לָהֶם שְׁאִינוּ שׁוֹמְעִים, וְנָתַן לָהֶם גַּם־כֵּן
 לָחֶם לֶאֱכֹל וְהִלֵּךְ מֵהֶם, וְרָצוּ גַם־כֵּן שְׁיִקְחֵם עִמּוֹ וְלֹא רָצָה,
 וּבִרְכָם גַּם־כֵּן שְׁיִהְיוּ כְּמֹתוֹ, וְהִשְׁאִיר גַּם־כֵּן לָהֶם לָחֶם
 וְהִלֵּךְ לוֹ.

נְהַרִי אַפְרָסִמוֹן

לא התיאשו מן הרחמים, אלא והיו צועקים ובוכים לפניו יתברך, שיתן להם
 לחם לאכל, וחזר ובא בעטליר שהיה חרש, והתחילו לדבר אליו, ומסתמא
 בקשו ממנו לחם לאכל, והראה להם בידיו, ואמר להם שאינו שומע; כי
 רצו להראות להם מן השמים, שאסור לבטח בבן אדם, כמו שכתוב (תהלים
 קמו, ג): "אל תבטחו בנדיבים בבן אדם שאין לו תשועה", כי אסור לבטח
 בבן אדם ולבקש ממנו אכל, ולכן רמז להם שהוא חרש שאינו שומע, כי
 כבר אמר הנביא (ירמיה יז, ה): "ארור הגבר אשר יבטח באדם, ושם בשר
 זרעו, ומן הני"ה יסור לבו", אלא מה יעשה האדם כשצריך לאכל, שיבקש
 ממנו יתברך, והוא יתברך יש לו כבר את שליחיו שימלא את משאלות
 האדם, ונתן להם גם־כן לחם לאכל, [וזה מוסר השכל לבני־אדם, שרצים
 אחר עשירים, כאלו רק הם הנותנים כסף וממון לקנות אכל, אשר באמת
 אין לה עוד שטות יותר גדולה מזו, אלא כף מנהג יראי השם הדבקים בו
 יתברך, שנגשים אל אחד, ומבקשים בקול ממנו יתברך, שיתן להם לאכל,
 וכשהוא זוכה, אזי הוא השליח ונותן, אבל כשאינו זוכה — אין הוא
 השליח, והולכים אל אחר, עד שזוכים להגיע אל בטול אמת אליו יתברך,
 ומבטלים את כל רצונותיו רק אליו יתברך, אזי זוכים שמביאים להם את
 האכל לביתם, וכמאמרם ז"ל על הפז (יומא עה): צדיקים ירד על פתח
 בתיהם, בינונים יצאו ולקטו, רשעים שטו ולקטו]; והלה מהם, להורות שאי
 אפשר לבטח בבן אדם ולחשב שהוא הישועה, כי הלה מהם, ורצו גם־כן
 שיקחם עמו, ולא רצה, כי (תהלים ס): "ושוא תשועת אדם", ואסור לבטח
 בבן אדם בשום פנים ואפן. וכל זה רמז להם החרש, וברכם גם־כן שיהיו
 כמותו, והשאיר גם־כן להם לחם, כי אדם צריך ללכת במדתו של

וְחָזַר וְכָלָה הַלֶּחֶם אֲצֵלָם, וְחָזְרוּ וַצַּעְקוּ כַּנְּל, וְחָזַר וּבָא
אֲצֵלָם בְּעֵטְלִיר שְׁהִיָּה כְּבַד-פָּה, וְהִתְחִילוּ לְדַבֵּר
עִמּוֹ, וְהָיָה מִגִּמְגָם בְּלִשׁוֹנוֹ וְלֹא יָדְעוּ מָה הוּא אוֹמֵר,
וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ מָה הֵם מְדַבְּרִים, אֲךָ הֵם לֹא יָדְעוּ מָה הוּא
אוֹמֵר, כִּי הָיָה מִגִּמְגָם בְּלִשׁוֹנוֹ כַּנְּל, וְנָתַן לָהֶם גַּם-כֶּן
לָחֶם לֶאֱכֹל, וְהִלֵּךְ לוֹ גַּם-כֶּן כַּנְּל, וּבִרְכָם גַּם-כֶּן שְׁיִהְיוּ
כְּמוֹתָיו וְהִלֵּךְ לוֹ, הַכֹּל כַּנְּזָכָר לְעִיל.

וְחָזַר וּבָא בְּעֵטְלִיר שְׁהִיָּה צִוְאָרוֹ עִקָם וְהָיָה גַם-כֶּן כַּנְּל,

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁהוּא רַחוּם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים קמה, ט): "וְרַחֲמָיו עַל כָּל
מַעֲשָׂיו", וְכַמֵּאָמָרם ז"ל (מכילתא בשלח): מָה הוּא רַחוּם וְחַנוּן אֲךָ אַתָּה רַחוּם
וְחַנוּן; וְלִכְן הַשְּׂאִיר לָהֶם לֶחֶם שְׁיִהְיֶה לָהֶם לֶאֱכֹל, אֲבָל אַחֲרֵי-כֵן וְהִלֵּךְ לוֹ;
וְכֹל זֶה לְרַמּוֹז לְאָדָם, שֶׁאֲסוּר לְכַטֵּחַ בְּכֵן אָדָם, כִּי לְבִסּוּף הוּא יַעֲזֹב אוֹתָךְ
וְתִשָּׂאֵר בְּלֹא כְלוּם. וְחָזַר וְכָלָה הַלֶּחֶם אֲצֵלָם, וְהַכֹּל כְּדִי שֶׁאָדָם יִצְטָרֵךְ אֶת
הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְחָזְרוּ וַצַּעְקוּ כַּנְּל, כִּי אֵין עֲצָה אַחֲרַת לְהַשִּׁיג פְּרִנְסָה
וְלֶחֶם לֶאֱכֹל, אֲלֹא עַל-יְדֵי תַפְלָה וּבִקְשָׁה, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ,
שְׁיִחוּס וִירַחֵם עָלָיו, וְחָזַר וּבָא אֲצֵלָם בְּעֵטְלִיר, שְׁהִיָּה כְּבַד פָּה, וְהִתְחִילוּ
לְדַבֵּר עִמּוֹ, וְהָיָה מִגִּמְגָם בְּלִשׁוֹנוֹ, וְלֹא יָדְעוּ מָה הוּא אוֹמֵר, וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ
מָה הֵם מְדַבְּרִים, אֲךָ הֵם לֹא יָדְעוּ מָה הוּא אוֹמֵר, כִּי הָיָה מִגִּמְגָם בְּלִשׁוֹנוֹ
כַּנְּל; וְהַכֹּל כְּדִי לְהַרְגִיל אֶת הָאָדָם, שֶׁיַּדַּע שֶׁאֲסוּר לְסַמֵּךְ עַל בֶּשֶׂר וְדָם, אַתָּה
מְדַבֵּר אֵלָיו, אֲבָל אַתָּה לֹא מִבִּין אֶת לִשׁוֹנוֹ, כִּי הִרְבֵּה פְעָמִים אָדָם חוֹשֵׁב
שֶׁבִטְחוֹנוֹ וְעִתִּידוֹ תְלוּיִים בְּבֶשֶׂר וְדָם, וּבוֹטֵחַ בּוֹ, וּלְבִסּוּף הוּא אֵינוֹ מִבִּין
אֲפִלוֹ אֶת לִשׁוֹנוֹ. וְנָתַן לָהֶם גַּם-כֶּן לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְהִלֵּךְ לוֹ גַּם-כֶּן כַּנְּל, הֵינּוּ
שֶׁלֹא רָצָה לְקַחַת אוֹתָם עִמּוֹ רַק וּבִרְכָם גַּם-כֶּן שְׁיִהְיוּ כְּמוֹתָיו, וְהִלֵּךְ לוֹ הַכֹּל
כַּנְּל; שֶׁהַשְּׂאִיר לָהֶם לֶחֶם, אֲבָל לֹא רָצָה לְקַחַת אוֹתָם עִמּוֹ, וְזֶה לְמוֹד עֲמַק
לְכָל אָדָם עַל כָּל יְמֵי חַיָּיו, שֶׁלֹא יִבְטַח בְּזוּלָתוֹ. וְחָזַר וּבָא בְּעֵטְלִיר שְׁהִיָּה
צִוְאָרוֹ עִקָם, וְהָיָה גַם-כֶּן כַּנְּל, שֶׁהֵם בָּכוּ, כִּי לֹא הָיָה לָהֶם כְּבָר אֲכָל, עַד

וְחָזַר וּבָא בְּעֵטְלִיר בַּעַל חֲטוּטְרוֹת (שְׁקוּרִין "הויקיר"), וְחָזַר
 וּבָא בְּעֵטְלִיר בְּלֹא יָדַיִם, וְחָזַר וּבָא בְּעֵטְלִיר בְּלֹא רַגְלַיִם,
 וְכָל אֶחָד נָתַן לָהֶם לֶחֶם וּבִרְכָם שִׁיְהִיו כְּמֹתָו, הַכֹּל
 כַּנִּזְכָּר לְעֵיל.

אֲחֵר־כֶּף חֹזֵר וְכֹלָה הַלֶּחֶם אֲצֵלָם וְהִתְחִילוּ לִילֵךְ לִישׁוּב,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שָׂבָא בְּעֵטְלִיר עִם צוֹאֵר עָקָם, וְרָצוּ שִׁיקַח אוֹתָם, וְהוּא לֹא רָצָה, וְנָתַן וְהִשְׁאִיר
 לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְאֲחֵר־כֶּף עוֹד פֶּעַם כֹּלָה אֲצֵלָם הַלֶּחֶם וּבָכוּ.

וְחָזַר וּבָא בְּעֵטְלִיר בַּעַל חֲטוּטְרוֹת, (שְׁקוּרִין הויקיר) [גַּבְנָת], וְגַם־כֵּן הָיָה
 אוֹתוֹ דְּבָר, שֶׁנָּתַן לָהֶם לֶחֶם, וְהֵם רָצוּ שִׁיקַח, וְהוּא לֹא רָצָה, וְהִשְׁאִיר לָהֶם
 לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְאֲחֵר־כֶּף נִשְׁאַרוּ עוֹד פֶּעַם בְּלִי לֶחֶם לֶאֱכֹל. וְחָזַר וּבָא בְּעֵטְלִיר
 בְּלֹא יָדַיִם, וְהָיָה גַם־כֵּן אוֹתוֹ דְּבָר, שֶׁנִּגְמַר אֲצֵלָם הַלֶּחֶם, וְהוּא הִבִּיא לָהֶם
 לֶחֶם, וְרָצוּ שִׁיקַח וְלֹא רָצָה, וְהִשְׁאִיר לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְאֲחֵר־כֶּף עוֹד פֶּעַם
 אֶזֶל וְנִגְמַר אֲצֵלָם הַלֶּחֶם וּבָכוּ, וְחָזַר וּבָא בְּעֵטְלִיר בְּלֹא רַגְלַיִם, וְהִבִּיא לָהֶם
 לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְרָצוּ שִׁיקַח אוֹתָם עִמָּהֶם וְלֹא רָצָה, וְכֵן הָיָה שְׁבַע פְּעָמִים, שֶׁבָּאוּ
 שְׁבַע־בְּעֵטְלִירִים (קַבְצָנִים), וְכָל אֶחָד נָתַן לָהֶם לֶחֶם, וּבִרְכָם שִׁיְהִיו כְּמֹתָו,
 הַכֹּל כַּנִּזְכָּר. [מוֹהַרְנ"ת ז"ל אָמַר פֶּעַם לְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, הִנֵּה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
 אָמְרוּ (עֲבוּדָה זָרָה ה:): לֹא קָאִי אִינִישׁ אֲדַעְתִּיה דְּרַבִּיָּה עַד אַרְבַּעִין שָׁנִין; רַק
 עֲכָשׁוּ שְׂאֵנֵי מִקְרָב אֶל רַבְּנוּ ז"ל אַרְבַּעִים שָׁנָה, הַשְּׂגָתִי שֶׁהִשְׁבַּעָה בְּעֵטְלִירִס
 (קַבְצָנִים) הֵם אָדָם אֶחָד, שְׁסוּבֵב עַל רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁלֹּא הָיְתָה לוֹ שׁוּם הִסְתַּכְּלוּת
 בְּזַה הָעוֹלָם, וְשׁוּם שְׁמִיעָה בְּזַה הָעוֹלָם, וְשׁוּם דְּבוּר בְּזַה הָעוֹלָם וְכוּ', וְכָל
 הַהִשְׁפָּעוֹת בְּאוֹת מְמֵנוּ, וְכַמוּכָא (סְפָר־הַמְדוּת, אוֹת צ', סִימָן לֵג): בְּזִכּוֹת הַצְּדִיק
 תִּלְמִידָיו מִתְּפָרְנְסִים]. אֲחֵר־כֶּף חֹזֵר וְכֹלָה הַלֶּחֶם אֲצֵלָם, וְהִתְחִילוּ לִילֵךְ
 לִישׁוּב, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי־מוֹהַרְנ"ת, חֵלֶק א', סִימָן קצח): כְּשֶׁאֶחָד צוֹעֵק לְהִשָּׁם
 יִתְבָּרַךְ, אוֹמְרִים לוֹ לְסַע, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יד, טו): "מִה תִצְעַק אֵלַי, דְּבַר
 אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ"; כִּי הֵם בָּכוּ כָּל הַזְּמַן בְּעֵבוּר אֲכָל, וְהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא

עד שבאו לאיזה דרך והלכו על אותו הדרך, עד שבאו לאיזה כפר, ונכנסו אלו הבנים באיזה בית, והיו מרחמים עליהם ונתנו להם לחם, וחזרו ונכנסו באיזה בית, ונתנו להם גם כן, והיו מחזירים על הפתחים וראו שזה טוב לפניהם, ועשו ביניהם שיהיו תמיד ביחד,

נחרי אפרסמון

הזמין להם בכל פעם בעטליר (קבצן) אחר, עד שהחליטו לילך לישוב, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא עה:): אלו הם מהצועקין ואינם נעניין, דביש ליה בהא מתא ולא אזיל למתא אחריתא; וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות בית, סימן ב'): מאן דביש ליה במתא דא ילף למתא אחריתא; ולכן החליטו ללכת, וכך צריך כל אחד להתנהג, כשלא טוב לו במקום זה, אזי ילך ממנו. עד שבאו לאיזה דרך, כי אורך הרבה זמן עד שמוצאים את הדרך האמתית ששייכת לשרש נשמתו, והלכו על אותו הדרך עד שבאו לאיזה כפר, ונכנסו אלו הבנים באיזה בית, והיו מרחמים עליהם ונתנו להם לחם, וחזרו ונכנסו באיזה בית, ונתנו להם גם כן, רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן, סימן רמח): טוב ה'ה לאדם שיבחר לו איזה מקום, וישב שם יומם ולילה, ויעסק בתורה ובתפלה ובעבודת השם, וכשצריך לאכל ירוץ לתוך איזה בית, ויקח שם בחפזון איזו תתיכת לחם וכיוצא להעביר רעבוננו, ואחר-כך יחזר לעבודתו; וכן עשו הרבה עובדי השם, שבטלו את עצמם לגמרי אליו יתברך, ועסקו בתורה ובתפלה, ושרו שירות ותשבחות להשם יתברך, ולא היה להם שום עסק בעסקי עולם הזה, וכשרעבו, נכנסו אל איזה בית, ואמרו שהם רעבים, ונתנו להם לאכל, וכך עשו שני הילדים שאבדו, והיו מחזירים על הפתחים, וראו שזה טוב לפניהם, ועשו ביניהם שיהיו תמיד ביחד, וכמו שאמר החכם מפל אדם (קהלת ד, ט): "טובים השנים מן האחד, אשר יש להם שכר טוב בעמלם, כי אם יפלו האחד יקים את חברו, ואילו האחד שיפל ואין שני להקימו", וזה דבר גדול מאד, לקנות לעצמו חבר טוב, שיתחזקו יחד בעבודת השם יתברך ובכל דבר, כמאמרם ז"ל (אבות דרבי נתן,

וַעֲשׂוּ לָהֶם שִׁקִּים (שְׁקוּרִין "טאַרביס") גְּדוּלוֹת, וְהָיוּ מַחְזִירִים
עַל הַפֶּתָחִים וְהִלְכוּ עַל כָּל הַשְּׂמֻחוֹת, עַל סְעוּדַת בְּרִית־
מִיֵּלָה וְעַל חֲתָנוּת, וְהִלְכוּ לָהֶם לְמָקוֹם אַחֵר, וְהִלְכוּ

נְהַרִי אַפְרָסְמוֹן

פרק ח': וקנה לך חבר, כיצד? מלמד שיקנה האדם חבר לעצמו, שיאכל עמו, וישתה עמו, ויקרא עמו, וישנה עמו, וישן עמו, ויגלה לו כל סתרו, סתרי תורה וסתרי דרך ארץ, שכשיושבין ועוסקין בתורה, וטעה אחד מהם הלכה או ראש הפרק, או שיאמר על טמא טהור או על טהור טמא, ועל אסור מותר ועל מותר אסור, חברו מחזירו; ולכן הוא דבר גדול מאד, להתחבר עם חבר נאמן, כדי שיתחזקו אחד עם השני. ועשו להם שקים (שְׁקוּרִין טאַרביס) גדולות, הרב הקדוש בעל "דברי חיים" מצאנו ז"ע, היה עוסק כל ימיו באספת צדקות לעניים, וכן חנף את ילדיו הקדושים שילכו לאסוף צדקה לעניים, ואמר שיתפרו לעצמם שני כיסים גדולים, אחד לקבל בזיונות הרבה מנדיבים, ובאחד יכניסו את הצדקה שיקבלו מהם, והיו מחזרים על הפתחים, כי מי שאין לו, מותר לו לחזור על הפתחים, והלכו על כל השמחות, על סעדת ברית מיילה, ועל חתנות, על דבר זה צריכים להקפיד מאד, כשבא איזה עני באיזו שמחה ומבקש צדקה, צריכים לעשות כל מיני מאמצים לתת לו בכבוד, כי למעלה בשמים מאד מקפידים על זה, ובפרט בעל השמחה, הוא צריך להזהר מאד מאד, לא להעליב ולא לגרש את העני, כי ידע שבנפשו הוא, כמובא בזהר (בהקדמה י'): תנינן, בכל סעדתא דחדוה, ההוא מקטרגא אזיל וחמי, אי ההוא בר נש אקדים טיבו למסכני ומסכני בביתא, ההוא מקטרגא אתפרש מההוא ביתא, ולא עאל תמן [למדנו שבכל סעדה של שמחה הולך המקטרג ומסתכל, אם הבעל שמחה מקדים ועושה טוב לעני, והעני נמצא בשמחה, אזי המקטרג פורש והולך לו], ואי לאו, עאל תמן וחמי ערבוביא דחדוה בלא מסכני, ובלא טיבו דאקדים למסכני, סליק לעילא ומקטרגא עליה [ואם הוא לא מוצא עניים בשמחה שעושה, ואינו רואה שעושים טוב לעניים, כבר עולה למעלה ומקטרג, ומזה באות אחר-כך כל הרעות לאדם]. והלכו להם למקום אחר

לְעִירוֹת וְהָיוּ מַחְזִירִים עַל הַפֶּתַחַיִם, וְהָלְכוּ עַל הַיְרִידִים
 וַיֵּשְׁבוּ בֵּין הַבְּעֻטְלִירֵשׁ (תַּקְבָּצָנִים) כְּדָרֶךְ שְׂיוֹשְׁבִים שָׁם עַל
 "הַפְּרִיזְבִּיס" (הַאֲצֻטְבָּאוֹת) עִם הַטְּעֵלִיר (הַצְּלָחוֹת), עַד שֶׁהָיוּ
 אֱלוֹ הַבְּנִים מִפְּרָסְמִים אֲצֵל כָּל הַבְּעֻטְלִירֵשׁ, כִּי כָּל־
 הַכִּירוּ אוֹתָם וַיִּדְעוּ מֵהֶם שְׂאֵלוֹ הֵם הַבְּנִים שֶׁנֶּאֱבְרוּ בַּיַּעַר
 בְּנִזְבֵּר לְעֵיל.

פַּעַם אַחַד הָיָה יְרִיד גְּדוֹל בְּאִיזָה עִיר גְּדוֹלָה, וְהָלְכוּ לְשָׁם

נַחְרֵי אֶפְרָסְמוֹן

וְהָלְכוּ לְעִירוֹת, וְהָיוּ מַחְזִירִים עַל הַפֶּתַחַיִם וְהָלְכוּ עַל הַיְרִידִים, וַיֵּשְׁבוּ בֵּין
 הַבְּעֻטְלִירֵשׁ [תַּקְבָּצָנִים], כְּדָרֶךְ שְׂיוֹשְׁבִים שָׁם עַל "הַפְּרִיזְבִּיס" [אַצְטְבָּאוֹת אֲבָן] עִם
 הַטְּעֵלִיר [צִלְחַת לְאַסְפַּת מִטְּבְּעוֹת], עַד שֶׁהָיוּ אֱלוֹ הַבְּנִים מִפְּרָסְמִים אֲצֵל כָּל
 הַבְּעֻטְלִירֵשׁ, כִּי כָּל־הַכִּירוּ אוֹתָם, וַיִּדְעוּ מֵהֶם שְׂאֵלוֹ הֵם הַבְּנִים שֶׁנֶּאֱבְרוּ
 בַּיַּעַר כְּנִזְבֵּר, כְּדָרֶךְ כָּל־עֲנִיִּים אֲמַתִּיִּים מִכִּירִים אַחַד אֶת הַשְּׁנִי, וְאוֹהֲבִים אַחַד
 אֶת הַשְּׁנִי, וּמִשְׁתַּדְּלִים לַעֲזֹר אַחַד לְהַשְּׁנִי, כִּי הֵם יוֹדְעִים מִצָּבֶם שֶׁל זוּלָתָם,
 וּמְרַגִּישִׁים אֶת כְּאֲבוֹ שֶׁל הַשְּׁנִי, לֹא-כֵן אֱלוֹ שְׂאִינִים עֲנִיִּים, אֲלֵא סֵתֵם הוֹלְכִים
 לְאַסֵּף צְדָקָה כְּדֵי לְהַתְּעַשֵּׂר, הֵם שׁוֹנְאִים אַחַד אֶת הַשְּׁנִי, וְזֶה הַסִּימָן הָאֲמַתִּי
 אִם הוּא בְּאֲמַת עֲנִי הַגּוֹן, אִם הוּא אוֹהֵב אֶת הַזּוּלָת, הֵינּוּ עֲנִי שְׁנִי.

פַּעַם אַחַד הָיָה יְרִיד גְּדוֹל בְּאִיזָה עִיר גְּדוֹלָה, וְהָלְכוּ לְשָׁם הַבְּעֻטְלִירֵשׁ,
 כִּי שָׁם נִמְצְאוּ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים, וּבְדָרֶךְ כָּל־מִסְתוֹכְבִּים שָׁם הָעֲנִיִּים לְקַבֵּץ
 נְדָבוֹת. וּבְאֲמַת הוּא דְבַר גְּדוֹל מְאֹד לְתַת לְעֲנִיִּים בְּעַת שֵׁשׁ יְרִיד, כִּי בָּזָה
 שְׁעוֹזְרִים לְעֲנִיִּים אֲזוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִשְׁפִיעַ לְסוֹחְרִים שְׁפַע,
 וְאֵין לוֹמַר אֲזוֹ לְעֲנִיִּים: עֲכָשׁוּ אֲנַחְנוּ עֲסוּקִים בְּקִנְיַת וּמְכִירַת סוֹחְרָה, וְלָכֵן
 אֵין הַזְּמַן עֲכָשׁוּ לְתַת צְדָקָה, אֲלֵא צְרִיכִים לִידַע שְׂאֵדְרָבָה, דִּיקָא עֲכָשׁוּ
 כְּשֶׁהוּא יוֹם הַשּׁוּק, יְרִיד, וְקוֹנִים וּמוֹכְרִים סוֹחְרָה, זֶה הַזְּמַן הַכִּי טוֹב לְהַרְבּוֹת
 בְּצְדָקָה, כִּי אֲזוֹ מִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הַשְּׁגָחָה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְנֵי
 ר' ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן יג): לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁגָחָה שְׁלֵמָה אֵי אֶפְשָׁר, אֲלֵא

הבעטלירש, ואלו הבנים הלכו גם-כן לשם, ובא על דעת הבעטלירש שישדכו את אלו שני הבנים, שישאו זה את זה, ותכף שדברו זאת קצת בעטלירש, הוטב הדבר מאד בעיני כלם וגמרו השדוד, אבל איך עושין להם חתנה. ונתיעצו, באשר שביום פלוני יהיה סעודה של יום-הולדת המלך (שקורין "מינינים"), וילכו לשם כל הבעטלירש, וממה שיבקשו לעצמן שם בשר ולחם, מזה

נהרי אפרסמון

על-ידי שישבר תאות ממון, ושכירתה היא על-ידי צדקה. ואלו הבנים הלכו גם-כן לשם; כי הרי הם גם-כן הסתוככו בעבור צדקה, ולכן הלכו אחר כל הבעטלירש, ובא על דעת הבעטלירש שישדכו את אלו שני הבנים, הינו שישאו זה את זה, רואים מזה את האהבה האמתית שיש בין העניים, שאף שהם מסתוככים בעבור צדקה, עם כל זאת בא בדעתם לשדך את הזוג, וזה מראה את טהר לבבם, ותכף שדברו זאת קצת בעטלירש, הוטב הדבר מאד בעיני כלם, וגמרו השדוד; כי באמת אין עוד חסד יותר גדול מלשדך שדוכים, אשר זו המצנה הכי גדולה, ואם בני אדם היו יודעים את גדל המצנה לעזר לשדך בני ובנות ישראל, היו עוסקים בזה תמיד, כי בזה מקרבים את הגאלה, וזו הצדקה הכי גדולה שיכולים לעשות עם בני ובנות ישראל. אבל איך עושין להם חתנה? כי הרי כלם היו עניים, ונתיעצו באשר שביום פלוני יהיה סעדה של יום הולדת המלך (שקורין "מינינים"), וילכו לשם כל הבעטלירש, וממה שיבקשו לעצמן שם, בשר ולחם, מזה יעשו חתנה; כי באמת רואים אנשים שהם מפקירים את עצמם ואת ממונם בשעה שהם צריכים לחתן את ילדיהם, והרבה לווים ונכנסים בחובות עצומים, ומבזבזים הון תועפות בעבור לחתן את ילדיהם, ולוקח להם כמה שנים לשלם את זה. ובאמת זו שטות גדולה מאד, כי מי אומר שצריכים להוציא כל-כף הרבה הוצאות על לא דבר? ! ורואים שהבעטלירש שהסכימו ביניהם לחתן את הזוג, אמרו שיבקשו בשר ולחם מהסעדה שתשאר מסעדת יום הולדת

יַעֲשׂוּ חֲתָנָה, וְכֵן הָיָה, וְהָלְכוּ לְשֵׁם עַל הַמִּינִינִים כָּל
הַבַּעֲטָלִירֵשׁ וּבִקְשׁוּ לָהֶם לֶחֶם וּבָשָׂר וְגַם קִבְּצוּ מִה
שֶׁנִּשְׁתִּיר מִן הַסְּעוּדָה בָּשָׂר וְלֶחֶם (שְׁקוּרִין "קוֹלִיטְשׁ"), וְהָלְכוּ
וַחֲפְרוּ בּוֹר גָּדוֹל, שִׁיְהִיָּה מִחֲזִיק מֵאָה אֲנָשִׁים, וְכִסּוּ
אוֹתוֹ עִם קָנִים וְעֶפֶר וְזָבֵל, וְנִכְנְסוּ לְשֵׁם כָּלֵם, וַעֲשׂוּ שֵׁם
חֲתָנָה לְאֱלוֹ הַבָּנִים הַנִּ"ל, וְהִכְנִיסוּ אוֹתָם לַחֲפָה, וְהָיוּ
שְׂמֵחִים שֵׁם מְאֹד מְאֹד, וְגַם הִחֲתָן וְהַפֶּלֶה הָיוּ שְׂמֵחִים
מְאֹד.

גַּחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

הַמֶּלֶךְ, וַיִּמְזַה לְמַדִּים אִיךָ יְכוּלִים לְחַתֵּן זֹה בְּקִלּוֹת, עַל-יְדֵי שִׁיִּצְמָצְמוּ מְאֹד
אֶת הַהוֹצָאוֹת]. וְכֵן הָיָה, וְהָלְכוּ לְשֵׁם עַל הַמִּינִינִים כָּל הַבַּעֲטָלִירֵשׁ, וּבִקְשׁוּ
לָהֶם לֶחֶם וּבָשָׂר, וְגַם קִבְּצוּ מִה שֶׁנִּשְׁתִּיר מִן הַסְּעוּדָה בָּשָׂר וְלֶחֶם (שְׁקוּרִין
'קוֹלִיטְשׁ') [חֲלוֹת גְּדוֹלוֹת מִיְחָדוֹת לְשִׂמְחוֹת]. וְהָלְכוּ וַחֲפְרוּ בּוֹר גָּדוֹל שִׁיְהִיָּה
מִחֲזִיק מֵאָה אֲנָשִׁים, וְזֶה גַם-כֵּן לַמּוֹד שֶׁלֹּא צְרִיכִים לְקַרֵּא הַרְבֵּה מְסַבִּים, וְכֵן
לֹא מִכְרַח לְהִיּוֹת בְּאִיזָה מְקוֹם מְפָאָר, כִּי אֶפְלוּ בַחֲפִירַת בּוֹר יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת
חֲתָנָה. וְכִסּוּ אוֹתוֹ עִם קָנִים וְעֶפֶר וְזָבֵל וְנִכְנְסוּ לְשֵׁם כָּלֵם, וַעֲשׂוּ שֵׁם חֲתָנָה
לְאֱלוֹ הַבָּנִים הַנִּ"ל, וְגַם זֶה לַמּוֹד עֲמַק, שְׂכַדִּי לְחַתֵּן זֹה, כְּדֹאֵי אֶפְלוּ בְּבוֹר
שְׂמֵכְסִים אוֹתוֹ עִם קָנִים וְעֶפֶר וְזָבֵל, הָעֶקֶר לְחַתֵּן אֶת הַזּוּג, וְלֹא כְמוֹ שֶׁנּוֹהֵג
עַכְשָׁיו, שֶׁעַד שֶׁאֵין כֶּסֶף לְחַתֵּן בְּאוּלָם מְפָאָר, לֹא מְחַתְנִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה
מְעַגְנִים אֶת הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת, וּבֵינָן כֶּף הֵם נִכְשָׁלִים בְּמָה שֶׁנִּכְשָׁלִים, וְאֵף אֶחָד
אֵינוֹ שֵׁם לֵב אֶל כְּאַבֶּם הַמֶּר שֶׁל בְּנֵי וּבָנוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהִכְנִיסוּ אוֹתָם לַחֲפָה,
וְהָיוּ שְׂמֵחִים שֵׁם מְאֹד מְאֹד, וְגַם הִחֲתָן וְהַפֶּלֶה הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד; כִּי אֵין
עוֹד שְׂמֵחָה כְּשִׂמְחַת חֲתָן וְכִלְהָ, עַד כְּדֵי כֶּף שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרִכוֹת
ו:): כָּל הַמְּשַׂמַּח חֲתָן וְכִלְהָ זֹכֶה לְתוֹרָה, וְכֹאֲלוֹ בְּנָה אַחַת מִחֲרֻבוֹת יְרוּשָׁלַיִם;
וְאֵין עוֹד מְצוּהָ כְּמִצְוֹת שְׂמֵחַת חֲתָן וְכִלְהָ, עַד שֶׁסָּפְרוּ לָנוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(בְּתוֹבוֹת יז:): אֲמָרוּ עָלָיו עַל רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֵילְעָאִי, שֶׁהָיָה נוֹטֵל בַּד שֶׁל הַדָּס

וְהִתְחִילוּ לְזַכֵּר הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּהֵיוֹתָם בַּיַּעַר, וְהָיוּ בּוֹכִים וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים
 מְאֹד, אִיךָ לֹקַחֲחִין לְכָאן אֶת הַבַּעַטְלִיר הָרֵאשׁוֹן הָעוֹר,
 שֶׁהָבִיא לָנוּ לֶחֶם בַּיַּעַר, וְתַכְּף וּמִיד, בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ
 מִתְגַּעְגְּעִים מְאֹד אַחֲרֵי הַבַּעַטְלִיר הָעוֹר, עָנָה וְאָמַר: הִנְנִי,
 הִנֵּה בָאתִי אֲצַלְכֶם עַל הַחֲתָנָה, וְאֲנִי נוֹתֵן לָכֶם מִתָּנָה

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּמְרַקֵּד לִפְנֵי הַכֹּלֵה, וְאֹמֵר: כֹּלֵה נָאָה וְחֲסוּדָה; וְאָמְרוּ (שם): רַב שְׂמוּאֵל בַּר
 רַב יִצְחָק מְרַקֵּד אֶתְלַת, אָמַר רַבִּי זִינְרָא קָא מְכַסִּיף לִן סְבָא, כִּי נַח נִפְשִׁיָה,
 אִיפְסִיק עֲמוּדָא דְנוּרָא בֵּין דִּידֵיהּ לְכָלִי עֲלָמָא, וּגְמִירֵי, דְלֹא אִפְסִיק עֲמוּדָא
 דְנוּרָא, אֶלָּא אִי לְחַד בְּדָרָא אִי לְתַרֵּי בְּדָרָא; וְהִתְחִילוּ הַזּוּג לְזַכֵּר הַחֲסָדִים
 שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהֵיוֹתָם בַּיַּעַר; כִּי זֶה הַמֵּדָה הַטּוֹבָה בְּיֹתֵר, שֶׁאָדָם
 נִזְכָּר בְּכָל פַּעַם בַּחֲסָדִים וּבְרַחֲמִים הַגְּמוּרִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 בַּעַת שֶׁהָיָה בַּעַר. כִּי בְּדֶרֶךְ כָּלֵל כְּשֶׁאָדָם מִתְרַחֵב לוֹ, הוּא שׁוֹכַח אֶת הַחֲסָדִים
 הַגְּדוּלִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲךָ הַזּוּג הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, כֵּן זָכְרוּ אֶת
 הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְהָיוּ בּוֹכִים וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים מְאֹד
 אִיךָ לֹקַחֲחִין לְכָאן אֶת הַבַּעַטְלִיר הָרֵאשׁוֹן הָעוֹר, שֶׁהָבִיא לָנוּ לֶחֶם בַּיַּעַר, כִּי
 כָּף צְרִיכִים לַחֲיוֹת תָּמִיד, לְהַפִּיר טוֹבָה לְמִי שֶׁעָשָׂה לוֹ טוֹבָה. וְתַכְּף-וּמִיד
 בְּתוֹךְ שֶׁהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים מְאֹד אַחֲרֵי הַבַּעַטְלִיר הָעוֹר, עָנָה וְאָמַר: הִנְנִי. הִנֵּה
 בָּאתִי אֲצַלְכֶם עַל הַחֲתָנָה; כִּי בְּאֵמַת אִם מִשְׁתַּוְּקָקִים בְּהַשְׁתַּוְּקָקוֹת גְּדוּלָה
 מְאֹד אַחֵר דָּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה, כְּגוֹן אַחֵר הַצְּדִיק אוֹ אַחֵר אֵיזָה דָּבָר טוֹב,
 תַּכְּף-וּמִיד כְּשֶׁמִּשְׁתַּוְּקָקִים כְּבָר מְגִיעִים אֶל זֶה. כִּי הַרְצוֹן הוּא דָּבָר גְּדוּל מְאֹד
 מְאֹד. וְהַזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד עַל תַּקְּף הַרְצוֹן, שֶׁאָדָם צְרִיךְ לְרְצוֹת
 לְקַדֵּשׁ וּלְטַהֵר עֲצָמוֹ, וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ קְדָשָׁה, וְיִרְצָה לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדוֹת
 גְּדוּלוֹת בְּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעַם הַרְצוֹן הַחֲזוֹק וְהַטּוֹב שֶׁלוֹ יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ
 לָזֶה, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִפְסִיק מִלְרְצוֹת. וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר פַּעַם רַבֵּנוּ ז"ל לְאַחַד מֵאֲנָשֵׁי
 שְׁלוּמְנוּ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "וּוִילָסְטוּ אֲבַעַר וְעֵלֵן", הִינּוּ שֶׁזֶה הַסִּימָן שֶׁאָדָם רוֹצֵה
 בְּאֵמַת לְהַשִּׁיג אֶת הַקְּדָשָׁה, אִם הוּא לֹא מִפְסִיק לְהַשְׁתַּוְּקָק, וְאִזּוֹ יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג

לְדַרְשָׁהּ, (שְׁקוֹרִין "דְּרָשָׁה־גִּישׁאָנְק"), שְׁתַּחֲוִי זְקָנִים כְּמוֹנִי, כִּי
 בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה, וְעַכְשָׁו אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת
 בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁהּ, שְׁתַּחֲוִי חַיִּים אַרְכִּים כְּמוֹנִי.
 וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׁאַנִי עוֹר, אִין אֲנִי עוֹר כְּלָל, רַק שְׁכָל זְמַן
 הָעוֹלָם כְּלוֹ אִינוֹ עוֹלָה אֲצְלִי בְּהַרְף־עֵינַי, (וְעַל־כֵּן הוּא נִדְמָה
 כְּעוֹר, כִּי אִין לוֹ שׁוּם הַסְּתַפְּלוּת כְּלָל עַל הָעוֹלָם, מֵאַחַר שְׁכָל זְמַן הָעוֹלָם
 אִינוֹ עוֹלָה אֲצְלוֹ בְּהַרְף־עֵינַי, עַל־כֵּן אִין שִׁיךְ אֲצְלוֹ הַסְּתַפְּלוּת וּרְאִיָּה בְּזֶה
 הָעוֹלָם כְּלָל), וְאַנִי זְקֵן מְאֹד, וְעַדִּין אֲנִי יָצִיק לְגַמְרִי (הֵינּוּ
 "יוֹנֵג"), וְלֹא הִתְחַלַּתִּי עַדִּין לְחַיּוֹת כְּלָל, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֵת הַקִּדְשָׁה שְׂרָצָה לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ. וְלִכֵּן כְּשֶׁהוּוֹג כָּל־כַּף הַשְּׂתוֹקְקוֹ אַחַר
 הַבְּעֻטְלִיר הָעוֹר, וְזָכְרוּ אֵת הַחֹסֵד שֶׁעָשָׂה עִמָּהֶם, וְהִנֵּה הוּא בָּא אֵלֵיהֶם אֶל
 הַחֲתָנָה, וְאָמַר לָהֶם וְאַנִי נוֹתֵן לָכֶם מַתָּנָה לְדַרְשָׁהּ (שְׁקוֹרִין דְּרָשָׁה גִישׁאָנְק),
 שְׁתַּחֲוִי זְקָנִים כְּמוֹנִי, כִּי בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה, וְעַכְשָׁו אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת
 בְּמַתָּנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁהּ, שְׁתַּחֲוִי חַיִּים אַרְכִּים כְּמוֹנִי, וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׁאַנִי עוֹר ?
 אִין אֲנִי עוֹר כְּלָל, רַק שְׁכָל זְמַן הָעוֹלָם כְּלוֹ, אִינוֹ עוֹלָה אֲצְלִי בְּהַרְף־עֵינַי
 (וְעַל־כֵּן הוּא נִדְמָה כְּעוֹר, כִּי אִין לוֹ שׁוּם הַסְּתַפְּלוּת כְּלָל עַל הָעוֹלָם, מֵאַחַר שְׁכָל זְמַן הָעוֹלָם
 אִינוֹ עוֹלָה אֲצְלוֹ בְּהַרְף־עֵינַי, וְעַל־כֵּן אִין שִׁיךְ אֲצְלוֹ הַסְּתַפְּלוּת וּרְאִיָּה בְּזֶה הָעוֹלָם כְּלָל); כִּי
 בְּאֵמֶת הַבְּעֻטְלִיר הָעוֹר הִזָּה הִיָּה צְדִיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד, שְׁלֹא הִיָּתָה לוֹ שׁוּם
 הַסְּתַפְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי כְּלָל, אֲלֹא תְּמִיד הַסְּתַפְּלֵי רַק עַל
 רוּחְנִיּוֹת חַיּוֹת אֲלֵקוֹת הַמְּמַלֵּא כָּל עֲלָמִין וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמִין, וְתַכְף־וּמְיָד
 כְּשֶׁאֲדָם רַק מִסְּתַפְּלֵי אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְאִינוֹ רוֹאֵה לְפָנָי מְרֹאָה עֵינָיו, רַק אֲמַתַּת
 מְצִיאֹתוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה חַי חַיִּים אַרְכִּים, מֵאַחַר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי אִינוֹ רוֹאֵה
 כְּבָר שׁוּם גִּשְׁמִיּוֹת, וְלִכֵּן נִדְמָה כְּעוֹר. וְאָמַר לָהֶם: וְאַנִי זְקֵן מְאֹד, וְעַדִּין אֲנִי
 יָצִיק (צְעִיר מְאֹד) לְגַמְרִי (הֵינּוּ יוֹנֵג), וְלֹא הִתְחַלַּתִּי עַדִּין לְחַיּוֹת כְּלָל,
 וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי זְקֵן מְאֹד; כִּי בְּאֵמֶת מִי שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרִי בְּאִין סוּף בְּרוּךְ

זָקֵן מְאֹד, וְלֹא אָנִי בְּעֵצְמִי אוֹמֵר זֹאת, רַק שְׂיִישׁ לִי
הַסִּכְמָה עַל זֶה מֵהַנְּשָׂר הַגְּדוֹל, וְאֶסְפֵּר לָכֶם מַעֲשֵׂה. (כל זה
הוא דברי העור הנ"ל).

**כִּי פַעַם אַחַת הִלְכוּ אַנְשִׁים בְּסַפִּינּוֹת הַרְבֵּה עַל הַיָּם וּבָא
רוּחַ-סַעֲרָה וְשִׁבַּר אֶת הַסַּפִּינּוֹת וְהָאֲנָשִׁים נִצְלוּ וּבָאוּ**

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

הוא, אין אצלו שום זקנה כלל, כי כל מה שהוא נזדקן יותר, הוא נעשה יותר צעיר, כי מי שנקלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, אצלו כבר אין עבר ואין עתיד, כי הוא תמיד נכלל בו יתברך, אשר אצלו יתברך נאמר (ישעיה מד, ו): "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים"; כי אצלו יתברך אין מציאות של זמן כלל, ולכן מי שנקלל בו יתברך, כל מה שנזדקן יותר נעשה צעיר יותר, כי הרי הוא נכלל לגמרי בו יתברך. ואמר הבעטליר העור: ולא אני בעצמי אומר זאת, רק שייש לי הסכמה על זה מהנשאר הגדול, שהוא כבכול הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, כמו שכתוב (דברים לב, יא): "כנשאר יעיר קנו", שסוכב על הקדוש-ברוך-הוא. ואספר לכם מעשה (כל זה הוא דברי העור הנ"ל); כי פעם אחת הלכו אנשים בספינות הרבה על הים; כי הגוף נקרא ספינה שבו נמצאת הנשמה, והוא נקרא העולם הזה. ובא רוח סערה ושבב את הספינות, שהם הגופים, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לח) על הפסוק (תהלים קמח, ח): "רוח סערה עשה דברו", הרוח סערה שנגרמת לאדם זה על-ידי פגם הדבור, שאז הוא מבהל ומבלבל מאד, ומוכא בזהר (פי תשא קצט): "יונה דנחת לספינה דא איהי גשמתא דבר נש דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא דבר נש וכו', בר נש אזיל בהאי עלמא כספינה בגו ימא רבא דחשיבת לאתברא כמה דאת אמר (יונה א, ד): "והאניה חשבה להשבר"; והאנשים נצלו ובאו אל מגדל אחד, שזה הצדיק, כמו שכתוב (משלי יח, י): "מגדל עז שם הו"ה בו ירוץ צדיק ונשגב", כי הצדיק האמת מחזק ומעודד את נשמות ישראל, ומכניס בהם עז, עזות דקדשה

אֶל מַגְדָּל אֶחָד, וְעָלוּ אֶל הַמַּגְדָּל, וּמָצְאוּ שָׁם כָּל הַמַּאֲכָלִים
 וּמִשְׁקָאוֹת וּמְלַבּוּשִׁים וְכָל מַה שְּׁצָרִיכִים, וְהָיָה שָׁם כָּל טוֹב
 וְכָל הַתַּעֲנוּגִים שֶׁבְּעוֹלָם. עָנּוּ וְאָמְרוּ, שְׁכַל אֶחָד יִסְפֵּר
 מַעֲשֵׂה יִשְׁנָה, מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר מִזְכְּרוֹן הָרֵאשׁוֹן, הִינּוּ מַה
 שֶׁהוּא זוֹכֵר מֵעַת שֶׁהִתְחִיל אֲצִלוֹ הַזְכְּרוֹן. וְהָיוּ שָׁם זְקֵנִים
 וּנְעָרִים, וְהָיוּ מְכַבְּדִים אֶת הַזְּקֵן הַגָּדוֹל שֶׁבִּינֵיהֶם שִׁיסְפֵּר
 בְּתַחֲלָה. עָנָה וְאָמַר: מַה אֲסַפֵּר לָכֶם. אֲנִי זוֹכֵר גַּם כְּשֶׁחֲתָכוּ
 אֶת הַתְּפוּחַ מִן הָעֵנָף, וְלֹא יָדַע שׁוּם אֶחָד מַה הוּא אוֹמֵר,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְהַחְזִיק מַעֲמָד, וְעָלוּ אֶל הַמַּגְדָּל, הִינּוּ אֶל הַצַּדִּיק, וּמָצְאוּ שָׁם כָּל הַמַּאֲכָלִים
 וּמִשְׁקָאוֹת וּמְלַבּוּשִׁים, שְׂזָה סוֹבֵב עַל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים,
 כַּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כג), שְׁאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה — זֶה סוֹבֵב
 עַל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּמְלַבּוּשִׁים — זֶה סוֹבֵב עַל מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים; וְכָל
 מַה שְּׁצָרִיכִים לוֹ לְאָדָם יֵשׁ אֲצֵל הַצַּדִּיק. וְהָיָה שָׁם כָּל טוֹב וְכָל הַתַּעֲנוּגִים
 שֶׁבְּעוֹלָם; כִּי מִי שֶׁזוֹכֵה לְהִיּוֹת מְקַרֵּב אֶל הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, שֶׁהוּא בְּסוּד מַגְדָּל,
 אִזּוֹ אֵף שֶׁגּוֹפּוֹ שֶׁהוּא הָאֲנִיָּה — נִשְׁבֵּר, עִם כָּל זֹאת עַל-יְדֵי שְׁעוּלִים אֶל
 הַמַּגְדָּל שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, אֲצִלוֹ יְכוּלִים לְקַבֵּל כָּל טוֹב אֲמֵתִי וְנִצְחִי, תּוֹרָה
 וּתְפִלָּה וּמִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְלַחֲיוֹת חַיִּים טוֹבִים וְנַעֲמִיִּם. עָנּוּ וְאָמְרוּ
 כָּל אֵלוֹ שֶׁנִּכְנְסוּ בַּמַּגְדָּל, שְׁכַל אֶחָד יִסְפֵּר מַעֲשֵׂה יִשְׁנָה מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר
 מִזְכְּרוֹן הָרֵאשׁוֹן, הִינּוּ מַה שֶּׁהוּא זוֹכֵר מֵעַת שֶׁהִתְחִיל אֲצִלוֹ הַזְכְּרוֹן, כִּי בְּאֲמֵת
 עֲנִין הַזְכְּרוֹן הוּא דָּבָר נִפְלָא מְאֹד מְאֹד, לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֵר מֵהַתְּחִלָּה מֵעַת
 שֶׁנּוֹלַד מַה שֶּׁהָיָה עִמוֹ, כִּי אִם מִי שֶׁזָּכַף אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר, עַל-יְדֵי-זֶה הַזְכְּרוֹן
 מְזַכֵּף אֲצִלוֹ בְּיוֹתֵר, וְזוֹכֵר יוֹתֵר מַה שֶּׁנֶּאֱרַע עִמוֹ מֵעַת שֶׁהִתְחִיל אֲצִלוֹ הַזְכְּרוֹן.
 וְהָיוּ שָׁם זְקֵנִים וּנְעָרִים, וְהָיוּ מְכַבְּדִים אֶת הַזְּקֵן הַגָּדוֹל שֶׁבִּינֵיהֶם שִׁיסְפֵּר
 בְּתַחֲלָה, הִינּוּ זֶה שֶׁהָיָה הַכִּי זָקֵן בַּמַּגְדָּל, כַּכְּדוֹ אוֹתוֹ שִׁיסְפֵּר אֵיזָה סִפּוֹר שֶׁהוּא
 זוֹכֵר מֵאִז שֶׁנִּמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם. עָנָה וְאָמַר הַזְּקֵן: מַה אֲסַפֵּר לָכֶם, "אֲנִי זוֹכֵר
 גַּם כְּשֶׁחֲתָכוּ אֶת הַתְּפוּחַ מִן הָעֵנָף", וְלֹא יָדַע שׁוּם אֶחָד מַה הוּא אוֹמֵר, אֵף

אָךְ הָיוּ שָׁם חֲכָמִים וְאָמְרוּ: בְּוַדַּאי זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה מְאֹד; וּבְכַדּוֹ אֶת הַשָּׁנִי שִׁיסְפֵּר.

עָנָה הַשָּׁנִי, שְׁלֹא הָיָה זְקֵן כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹן: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה?! (בלשון תמה) זֹאת הַמַּעֲשֵׂה אֲנִי זֹכֵר גַּם-כֵּן. אָבֵל אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהָיָה הַנֵּר דּוֹלֵק. עָנּוּ וְאָמְרוּ שָׁם: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹנָה, וְהָיָה פֶּלֶא אֲצִלָּם שְׁזָה הַשָּׁנִי, שֶׁהוּא יִנִּיק מִהָרֵאשׁוֹן, וְזֹכֵר מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה יוֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹן; וּבְכַדּוֹ אֶת הַשְּׁלִישִׁי שִׁיסְפֵּר.

עָנָה וְאָמַר הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהָיָה יִנִּיק יוֹתֵר: אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהִתְחִיל בְּנֵן הַפְּרִי, וְהִינּוּ כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִתְרַקֵּם הַפְּרִי. עָנּוּ וְאָמְרוּ: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר. עָנָה הַרְבִּיעִי, שֶׁהָיָה יִנִּיק עוֹד יוֹתֵר: אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהוֹלִיכוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הָיוּ שָׁם חֲכָמִים, וְאָמְרוּ: בְּוַדַּאי זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה מְאֹד, כִּי הוּא עוֹד זֹכֵר אֶת זֶה, וּבְכַדּוֹ אֶת הַשָּׁנִי שִׁיסְפֵּר, עָנָה הַשָּׁנִי שְׁלֹא הָיָה זְקֵן כְּמוֹ הָרֵאשׁוֹן: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה?! (בלשון תמה), זֹאת הַמַּעֲשֵׂה אֲנִי זֹכֵר גַּם-כֵּן, אָבֵל אֲנִי זֹכֵר גַּם-כֵּן "כְּשֶׁהָיָה הַנֵּר דּוֹלֵק", עָנּוּ וְאָמְרוּ שָׁם כָּל אֵלוּ שֶׁהָיוּ בַּמְגֵדָל: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹנָה. וְהָיָה פֶּלֶא אֲצִלָּם שְׁזָה הַשָּׁנִי, שֶׁהוּא יִנִּיק מִהָרֵאשׁוֹן, וְזֹכֵר מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה יוֹתֵר מִהָרֵאשׁוֹן; כִּי הָיָה צָרִיף לְהִיּוֹת אַחֲרָת, מִי שֶׁזָּקֵן יוֹתֵר הוּא זֹכֵר יוֹתֵר מֵהַשְּׁהִיָּה. וּבְכַדּוֹ אֶת הַשְּׁלִישִׁי שִׁיסְפֵּר. עָנָה וְאָמַר הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהָיָה יִנִּיק יוֹתֵר: אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהִתְחִיל בְּנֵן הַפְּרִי, וְהִינּוּ כְּשֶׁהִתְחִיל לְהִתְרַקֵּם הַפְּרִי. עָנּוּ וְאָמְרוּ: זֹאת הִיא מַעֲשֵׂה יְשָׁנָה בְּיוֹתֵר. עָנָה הַרְבִּיעִי, שֶׁהָיָה יִנִּיק עוֹד יוֹתֵר: אֲנִי זֹכֵר גַּם כְּשֶׁהוֹלִיכוּ הַגְּרָעִין לְנִטֵּעַ

הַגֵּרְעִין לְנִטְעַי הַפְּרִי. עָנָה הַחֲמִישִׁי, שֶׁהִיא יָנִיק עוֹד יוֹתֵר:
 אֲנִי זוֹכֵר גַּם הַחֲכָמִים, שֶׁהֵם הָיוּ חוֹשְׁבִים וּמְמַצִּיאים אֶת
 הַגֵּרְעִין. עָנָה הַשֵּׁשִׁי וְכוּ', שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם אֶת הַטַּעַם שֶׁל
 הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס הַטַּעַם בְּתוֹךְ הַפְּרִי. עָנָה הַשְּׁבִיעִי וְכוּ'
 וְאָמַר שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם הָרִיחַ שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס בְּפְרִי.
 עָנָה הַשְּׁמִינִי וְאָמַר, שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם הַמְּרָאָה שֶׁל הַפְּרִי
 קֹדֶם שֶׁנִּמְשְׁכָה עַל הַפְּרִי. וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה הַבַּעֲטָלִיר הָעוֹר, שֶׁמִּסְפָּר
 כָּל זֶה) הָיִיתִי אֲזִי תֵינּוֹק לְגַמְרִי, וְהָיִיתִי גַם־בֶּן שָׁם, וְעָנִיתִי
 וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֲנִי זוֹכֵר כָּל אֱלֹהֵי הַמַּעֲשִׂיֹת, וְאֲנִי זוֹכֵר
 לָאוּ כְּלוּם (אוֹן אִיךְ גִּידְעַנְךָ גָּאָר נִישְׁט). עָנּוּ וְאָמְרוּ: זֹאת הִיא
 מַעֲשֵׂה יִשְׁנָה מְאֹד יוֹתֵר מִכָּלָם!!! וְהָיָה חֲדוּשׁ גְּדוֹל אֶצְלָם,
 שֶׁהִתִּינּוֹק זוֹכֵר יוֹתֵר מִכָּלָם.

גַּחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

הַפְּרִי. עָנָה הַחֲמִישִׁי, שֶׁהִיא יָנִיק עוֹד יוֹתֵר: אֲנִי זוֹכֵר גַּם הַחֲכָמִים, שֶׁהֵם הָיוּ
 חוֹשְׁבִים וּמְמַצִּיאים אֶת הַגֵּרְעִין. עָנָה הַשֵּׁשִׁי שֶׁהִיא עוֹד יוֹתֵר יָנִיק, שֶׁהוּא
 זוֹכֵר גַּם אֶת הַטַּעַם שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס הַטַּעַם בְּתוֹךְ הַפְּרִי. עָנָה הַשְּׁבִיעִי
 שֶׁהִיא עוֹד יוֹתֵר יָנִיק, וְאָמַר, שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם אֶת הָרִיחַ שֶׁל הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס
 בְּפְרִי. עָנָה הַשְּׁמִינִי שֶׁהִיא עוֹד יוֹתֵר יָנִיק וְאָמַר, שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם הַמְּרָאָה שֶׁל
 הַפְּרִי קֹדֶם שֶׁנִּמְשְׁכָה עַל הַפְּרִי, וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה הַבַּעֲטָלִיר הָעוֹר שֶׁמִּסְפָּר כָּל זֶה) הָיִיתִי
 אֲזִי תֵינּוֹק לְגַמְרִי, וְהָיִיתִי גַם־בֶּן שָׁם, וְעָנִיתִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֲנִי זוֹכֵר כָּל אֱלֹהֵי
 הַמַּעֲשִׂיֹת. וְאֲנִי זוֹכֵר לָאוּ כְּלוּם! (אוֹן אִיךְ גִּידְעַנְךָ גָּאָר נִישְׁט). עָנּוּ וְאָמְרוּ זֹאת
 הִיא מַעֲשֵׂה יִשְׁנָה מְאֹד יוֹתֵר מִכָּלָם! וְהָיָה חֲדוּשׁ גְּדוֹל אֶצְלָם, שֶׁהִתִּינּוֹק זוֹכֵר
 יוֹתֵר מִכָּלָם. כִּי בְּאֵמַת אָמַר רַבֵּנוּ ׀"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רו), שֶׁכָּל מִי
 שֶׁצָּעִיר יוֹתֵר, הוּא זוֹכֵר יוֹתֵר, כִּי הָרִי נִשְׁמַתוּ רַק עֲכָשׁוּ לֹא מִזְמַן יִרְדָּה מֵעוֹלָם
 הָעֲלִיּוֹן, מֵה שְׂאִין כֵּן מִי שִׁיּוֹתֵר גִּזְדָקָן, וְהוּא נִמְצָא יוֹתֵר בְּזֶה הָעוֹלָם, הָרִי

בַּתּוֹךְ-כֶּךָ בָּא נֶשֶׁר גָּדוֹל וְדָפַק עַל הַמַּגְדָּל, וְאָמַר לָהֶם:
 חֲדְלוּ עוֹד מִלְהִיזוֹת עֲנִיִּים; שׁוּבוּ אֶל הָאוֹצְרוֹת
 שְׁלָכֶם וְהָיוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּאוֹצְרוֹת שְׁלָכֶם. וְאָמַר לָהֶם
 שְׁיִצְאוּ מִן הַמַּגְדָּל בְּדֶרֶךְ זִקְנוֹתָם, שְׁכַל מִי שְׁזָמַן יוֹתֵר,
 יֵצֵא תַחֲלָה. וְהוֹצִיא כָּלֶם מִן הַמַּגְדָּל, וְהוֹצִיא תַחֲלָה אֶת
 הַתֵּינֹק הַנַּ"ל, כִּי בְּאֵמֶת הוּא זָמַן יוֹתֵר מִכָּלֶם, וְכֵן כָּל מִי

גַּהְרֵי אַפְרָסִמוֹן

הוא שוכח מהעבר. בתוך כֶּךָ בָּא נֶשֶׁר גָּדוֹל, שָׁנָה סוֹכֵב כְּכִיכּוֹל עַל
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא, כְּמוֹ שֶׁפְתוּב (דְּבָרִים לב, יא): "כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ", וְדָפַק עַל
 הַמַּגְדָּל, שֶׁהוּא הַצְדִּיק, שֶׁשָׁם יֵשְׁבוּ כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּצְּלוּ בַעַת שֶׁנִּשְׁכְּרָה הָאֲנִיָּה,
 שֶׁהֵם גּוֹפִס [כִּי בְּאֵמֶת מִי מִתְקַרֵּב אֶל הַצְדִּיק הָאֵמֶת? רַק אִלּוּ שֶׁעֲבַר עֲלֵיהֶם
 אִיזָה מִשְׁבֵּר בַּחַיִּים, הֵינּוּ שֶׁנִּשְׁבֵּר גּוֹפִס, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג מִהַצְדִּיק הָאֵמֶת
 הַזֶּה עִם יִשׁוֹת וְגֵאוֹת, וְהִתְקַרַח שְׂאֵלוֹ אֲשֶׁר זָכוּ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, שֶׁעֲבַר עֲלֵיהֶם
 אִיזָה מִשְׁבֵּר בַּחַיִּים, עַד שֶׁנִּכְנָסוּ אֶל הַמַּגְדָּל שֶׁהוּא הַצְדִּיק, בְּסוּד (מִשְׁלֵי יח,
 י): "מַגְדָּל עוֹז שֵׁם הַיְוִ"ה בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב". וְאָמַר לָהֶם הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל
 עַל-יְדֵי הַצְדִּיק הָאֵמֶת: חֲדְלוּ עוֹד מִלְהִיזוֹת עֲנִיִּים! שׁוּבוּ אֶל הָאוֹצְרוֹת שְׁלָכֶם,
 וְהָיוּ מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּאוֹצְרוֹת שְׁלָכֶם; הֵינּוּ שְׁכַל בֵּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ אוֹצְרוֹת
 וְאוֹצְרֵי אוֹצְרוֹת, וְכִמְאֵמָרָם ו"ל (מִכּוֹת כג): רְצָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא לְזַכּוֹת
 אֶת יִשְׂרָאֵל לְפִיכָּה הַרְבֵּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת; כִּי כָּל אֶחָד יֵשׁ בּוֹ הַרְבֵּה נִקְדוּת
 טוֹבוֹת, וְכִמְאֵמָרָם ו"ל (בְּרֻכּוֹת נו). עַל הַפְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, ג): "כִּפְּלַח הַרְמוֹן
 רִקְתָּךְ", מֵאֵי יִרְקְתָּךְ? אֶפְלוֹ רִיקְנִין שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מִצְוֹת כְּרַמּוֹן; אֵךְ בְּדֶרֶךְ
 כָּלֵל אֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ אֶת הָאוֹצְרוֹת שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, וְאֵל אֵילּוֹ מְדַרְגּוֹת הוּא יְכוֹל
 לְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם, עַד שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא מְעוֹרֵר אוֹתוֹ דֶּרֶךְ הַצְדִּיק הָאֵמֶת,
 וְאֹמֵר לוֹ: חֲדַל מִלְהִיזוֹת עֲנִי, הִתְחַל לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם הָאוֹצְרוֹת שְׁלָךְ; כִּי כָּל
 בֵּר יִשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שֶׁהוּא חַי, הוּא יְכוֹל לְזַכּוֹת לְכָל הַמְדַרְגּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. וְאָמַר
 לָהֶם שְׁיִצְאוּ מִן הַמַּגְדָּל בְּדֶרֶךְ זִקְנוֹתָם, שְׁכַל מִי שְׁזָמַן יוֹתֵר יֵצֵא תַחֲלָה.
 וְהוֹצִיא כָּלֶם מִן הַמַּגְדָּל, וְהוֹצִיא תַחֲלָה אֶת הַתֵּינֹק הַנַּ"ל; כִּי בְּאֵמֶת הוּא
 זָמַן יוֹתֵר מִכָּלֶם, וְכֵן כָּל מִי שֶׁהָיָה יֵנִיק יוֹתֵר הוֹצִיא קִדְּם, וְהִזְקֵן הַגָּדוֹל הוֹצִיא

שְׁהִיָּה יַנִּיק יוֹתֵר הוֹצִיא קֹדֶם, וְהִזְקֵן הַגָּדוֹל הוֹצִיא
בְּאַחֲרוֹנָה, כִּי כָּל מִי שְׁהִיָּה יַנִּיק יוֹתֵר הָיָה זָקֵן יוֹתֵר
כַּנְּ"ל, וְהִזְקֵן שִׁבְתָּם הָיָה יַנִּיק יוֹתֵר מִכָּלָם.

וְאָמַר לָהֶם (הַנֶּגֶשׁ הַגָּדוֹל הַנּוֹכַח לְעִיל) אֲנִי אֶפְרַשׁ לָכֶם אֵת
הַמַּעֲשִׂוֹת שֶׁסִּפְרוּ כָּל הַנְּ"ל כִּי זֶה שֶׁסִּפֵּר שֶׁהוּא
זוֹכֵר גַּם כְּשִׁחְתְּכוּ אֵת הַתְּפוּחַ מִן הָעֵנָף, הֵינּוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר
גַּם כְּשִׁחְתְּכוּ אֵת טַבּוּרוֹ (הֵינּוּ שֶׁגַּם אֵת הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ
תִּקְּף בְּעַת הַהוֹלָדָה בְּעַת שִׁחְתְּכוּ אֵת טַבּוּרוֹ, גַּם אֵת זֶה הוּא זוֹכֵר), וְהַשְּׁנִי,

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

בְּאַחֲרוֹנָה, כִּי כָּל מִי שְׁהִיָּה יַנִּיק יוֹתֵר, הָיָה זָקֵן יוֹתֵר כַּנְּ"ל. וְהִזְקֵן שִׁבְתָּם הָיָה
יַנִּיק יוֹתֵר מִכָּלָם; כִּי אֵין זֶה תְּכִלִּית לְהַשְׂאֵר תְּמִיד בְּמַגְדֵּל, שֶׁהוּא סוּד הַצְּדִיק,
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשִׁלֵי יח, י): "מַגְדֵּל עַז שֵׁם הַנּוֹי" בּוּ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב"; כִּי
צָרִיכִים לָקִים גַּם בְּחִינַת "וְשׁוּב", הֵינּוּ כְּשֶׁאֲדָם נִמְצָא אֶצֶל הַצְּדִיק, אֲזִי הוּא
בְּמַדְרַגַּת "רְצוּא", שֶׁהוּא בְּטֵל וּמִבְטָל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, אֲבָל אֵין זֶה תְּכִלִּית, כִּי
הוּא צָרִיף גַּם לְחֹזֵר אֶל בֵּיתוֹ, וְלָקִים מְדַרְגַּת "וְשׁוּב", אִף שֶׁיֵּצֵא מִן הַמַּגְדֵּל
שֶׁהוּא הַצְּדִיק, שְׁיֻכַּל לְהַחְזִיק מַעֲמָד, וְלִידַע אִיךָ לַעֲבֹר אֵת זֶה הָעוֹלָם, וְלָכֵן
אֶפְלוּ גְדוּלֵי מַבְחָרֵי הַצְּדִיקִים שְׁזוֹכְרִים מֵהַ שֶׁנַּעֲשָׂה אִתָּם קֹדֶם שֶׁנּוֹלְדוּ,
שֶׁבּוֹדָאֵי זֶה מְדַרְגָּה גְדוֹלָה מְאֹד, עִם כָּל זֹאת אֵין זֶה תְּכִלִּית לְהַשְׂאֵר שֵׁם, אֲלָא
צָרִיכִים לְצַאת בַּחוּץ, וְגַם אֵת הַחוּץ לַעֲשׂוֹת פְּנִים, עַל־יְדֵי שֶׁיִּגְלוּ אֵת אִמְתַּת
מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וְאָמַר לָהֶם (הַנֶּגֶשׁ הַגָּדוֹל הַנְּ"ל): אֲנִי אֶפְרַשׁ לָכֶם אֵת הַמַּעֲשִׂוֹת
שֶׁסִּפְרוּ כָּל הַנְּ"ל, כִּי זֶה שֶׁסִּפֵּר שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם כְּשִׁחְתְּכוּ אֵת הַתְּפוּחַ מִן הָעֵנָף,
הֵינּוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם כְּשִׁחְתְּכוּ אֵת טַבּוּרוֹ (הֵינּוּ שֶׁגַּם אֵת הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה שֶׁנַּעֲשָׂה עִמּוֹ
תִּקְּף בְּעַת הַהוֹלָדָה, בְּעַת שִׁחְתְּכוּ אֵת טַבּוּרוֹ, גַּם אֵת זֶה הוּא זוֹכֵר) כְּמוֹ שֶׁמְצִינּוּ כַּמָּה
אֲמוּרָאִים (עֵין יְרוּשְׁלַמִי כְּתוּבוֹת, פֶּרֶק ה', הַלְכָה ו'): שְׁמוּאֵל אָמַר חַפִּים אֲנִי לְחִיִּתָּא
דְּלִדִּין לִי, [שֶׁהַתְּפָאָר שֶׁהוּא מְפִיר אֵת הַיּוֹלְדֵת שְׁלוֹ, כִּי הַבְּחִין בָּהּ בְּרַגְעַת
לִידָתוֹ]. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי אָמַר: חַפִּים אֲנִי לְגִזְזוּרָה דְּגִזְרִין לִי [שֶׁהַתְּפָאָר

שְׁאֵמַר שְׂזוֹכֵר בְּשָׁעָה שְׁהִיָּה הַנֵּר דּוֹלֵק, הֵינּוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר
גַּם בְּשִׁהִיָּה בְּעֵבֹר, שְׁהִיָּה נֵר דּוֹלֵק עַל רֵאשׁוֹ, וְזֶה שְׁאֵמַר
שְׂזוֹכֵר גַּם בְּעֵת שְׁהִתְחִיל רִקּוּם הַפְּרִי, הֵינּוּ שְׂזוֹכֵר גַּם
בְּשִׁהִתְחִיל לְהִתְרַקֵּם הַגּוֹף, דִּהְיִינוּ בְּעֵת יְצִירַת הַנֶּלֶד; וְזֶה
שְׂזוֹכֵר בְּעֵת שְׁהָיוּ מוֹלִיכִים הַגְּרָעִין לְנִטְעַ הַפְּרִי, הֵינּוּ
שְׂזוֹכֵר גַּם בְּשִׁנְמִשְׁכָּה הַטְּפָה בְּעֵת הַזְּוּוּג; וְזֶה שְׂזוֹכֵר אֶת
הַחֲכָמִים שְׁהָיוּ מִמְצִיאִים אֶת הַגְּרָעִין, הֵינּוּ שְׂזוֹכֵר גַּם
בְּשִׁהִיָּה הַטְּפָה עֲדִין בְּמִתָּח (כִּי הַמַּחֲזִין מִמְצִיאִים אֶת הַטְּפָה) וְזֶה
שְׂזוֹכֵר אֶת הַטַּעַם, הֵינּוּ הַנֶּפֶשׁ, וְהַרִיחַ, הֵינּוּ הַרוּחַ,
וְהַמְרָאָה, הֵינּוּ הַנְּשָׁמָה, וְהַתִּינוּק אָמַר שְׂזוֹכֵר לְאוֹ כְּלוּם,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שְׂזוֹכֵר אֶת הַמּוֹהֵל שְׁמַל אוֹתוֹ]. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר חֲכִים אֲנִי לְנִשְׂאָ דְצָבְתִין
עִם אֲמָא [שֶׁהִתְפָּאָר שְׂזוֹכֵר אֶת הַנְּשִׁים שְׁבָאוּ לְהִיּוֹת עִם אֲמֹ בְּעֵת הַלֵּידָה],
הֵינּוּ שֶׁהֵם הַזְּדַכְכוּ כָּל-כָּף עַד שֶׁהַזְּכָרוֹן שְׁלָהֶם זוֹכֵר עוֹד מֵה שְׁקָרָה
תַּכְף-וּמִיד שְׁיִצְאוּ לְאוֹר הָעוֹלָם, וְהַשְּׁנִי שְׁאֵמַר שְׂזוֹכֵר בְּשָׁעָה שְׁהִיָּה הַנֵּר
דּוֹלֵק, הֵינּוּ שֶׁהוּא זוֹכֵר גַּם בְּשִׁהִיָּה בְּעֵבֹר, שְׁהִיָּה נֵר דּוֹלֵק עַל רֵאשׁוֹ,
כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (נדה ל:): בְּשִׁהִתִּינוּק בְּמַעֲי אֲמֹ, נֵר דְּלוּק לוֹ עַל רֵאשׁוֹ, וְצוּפָה
וּמְבִיט מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ; וְזֶה שְׁאֵמַר שְׂזוֹכֵר גַּם בְּעֵת שְׁהִתְחִיל רִקּוּם
הַפְּרִי, הֵינּוּ שְׂזוֹכֵר גַּם בְּשִׁהִתְחִיל לְהִתְרַקֵּם הַגּוֹף, דִּהְיִינוּ בְּעֵת יְצִירַת הַנֶּלֶד,
שֶׁמֵּהִטְפָּה נוֹצְרַת הַנֶּלֶד, וְזֶה שְׂזוֹכֵר בְּעֵת שְׁהָיוּ מוֹלִיכִים הַגְּרָעִין לְנִטְעַ הַפְּרִי,
הֵינּוּ שְׂזוֹכֵר גַּם בְּשִׁנְמִשְׁכָּה הַטְּפָה בְּעֵת הַזְּוּוּג, כְּשִׁנְכִנְסָה בְּמַעֲי אֲמֹ, וְזֶה
שְׂזוֹכֵר אֶת הַחֲכָמִים שְׁהָיוּ מִמְצִיאִים אֶת הַגְּרָעִין, הֵינּוּ שְׂזוֹכֵר גַּם בְּשִׁהִיָּה
הַטְּפָה עֲדִין בְּמִתָּח (כִּי הַמַּחֲזִין מִמְצִיאִים אֶת הַטְּפָה), הֵינּוּ בְּשִׁהִיָּה עֲדִין בְּמִתָּח הָאֵב,
וְזֶה שְׂזוֹכֵר אֶת הַטַּעַם, הֵינּוּ הַנֶּפֶשׁ שְׁיִרְדָּה הַנֶּפֶשׁ בְּתוֹךְ הַטְּפָה, וְהַרִיחַ הֵינּוּ
הַרוּחַ שְׁיִרְדָּה הַרוּחַ בְּתוֹךְ הַטְּפָה, וְהַמְרָאָה הֵינּוּ הַנְּשָׁמָה, שְׁיִרְדָּה הַנְּשָׁמָה
בְּתוֹךְ הַטְּפָה, וְהַתִּינוּק אָמַר שְׂזוֹכֵר לְאוֹ כְּלוּם, כִּי הוּא לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, וְזוֹכֵר

כי הוא למעלה מן הכל וזוכר אפלו מה שהוא קדם
מנפשו רוח-חַיִּינָה, שהוא בחינת אין.

ואמר להם: חזרו אל הספינות שלכם, שהם הגופים
שלכם שנשברו, שיחזרו ויבנו, עתה חזרו
אליהם. וברך אותם, ולי (הינו זה הבעטליר העור, שהיה תינוק אז,

גהרי אפרסמון

אפלו מה שהוא קדם מנפש, רוח, נשמה, שהוא בחינת "אין", פשהיו
נכללין לגמרי באין סוף ברוך הוא, קדם שנתבקם בנפש, רוח ונשמה, ונכנסו
בתוך הטפה, שנכנסה במעי אמו, עד שנוצר הולד ויצא לאויר העולם; כי
התינוק היה נכלל לגמרי בעצם עצמיות אין סוף ברוך הוא, ולכן הוא זוכר
עוד מה שהיה קדם, בעת שחשבו על ירידת הנפש, רוח, נשמה בתוך הטפה,
ואמר להם הנשר הגדול, חזרו אל הספינות שלכם, שהם הגופים שלכם
שנשברו, שיחזרו ויבנו, כי השלמות היא שאדם יעבד את הקדוש-ברוך-הוא
בגופו הגשמי והחמרי דיקא, בעודו מלבש בלבוש עב וגס, וגם משם יפיר
את הבורא יתברך שמו, עתה חזרו אליהם, הינו שכלם יחזרו אל גופם,
וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סה): כשאדם בטל ומבטל
לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, שם פלו טוב, ושם אינו מרגיש שום צער
ויסורים, אבל כשחוזר חזרה אל הגוף הגשמי, אז מתחיל להרגיש את יסוריו
וכאביו. ולכן מעלת האדם כשהוא עדין בגופו הגשמי והחמרי, והוא מפיר
את הקדוש-ברוך-הוא, זה עקר מעלתו. וברך אותם, כי אין עוד ברכה כמו
שאדם בעודו בחיים חיותו בגופו הגשמי והחמרי זוכה להפיר את
הקדוש-ברוך-הוא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כב),
אשר צריכים לרחם מאד על בשר הגוף, להראות לו מכל הארה ומכל השגה
שהנשמה משגת, כמו שכתוב (ישעיה נח, ז): "ומבשרך לא תתעלם", הינו
שלא תעלים עיניך מלרחם על בשר גופך לזכך אותו, שגם ממנו ומתוכו
ירגיש אלקותו יתברך, כמו שכתוב (איוב יט, כו): "ומבשרי אחזה אלוה",
הינו על-ידי בשר הגוף יחזה אלוה, הינו השגות אלקות, כשאדם עדין נמצא
בגופו הגשמי, יראה ויחזה השגות אלקות, ולי (הינו זה הבעטליר העור שהיה

שהוא מספר כל זה) אָמַר הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל הַנִּלְ: אַתָּה בּוֹא עִמִּי, כִּי אַתָּה כְּמוֹתִי, כִּי אַתָּה זָקֵן מְאֹד וְעֵדִין אַתָּה יָנִיק מְאֹד, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אַתָּה זָקֵן מְאֹד, וְגַם אֲנִי כֵּן, כִּי אֲנִי זָקֵן וְעֵדִין אֲנִי יָנִיק וְכוּ'. נִמְצָא שֵׁישׁ לִי הַסִּכְמָה מֵאוֹתוֹ הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל (שָׁאֲנִי חַי חַיִּים אֲרָכִים כַּנִּל) וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים אֲרָכִים שְׁלִי בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה. וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֻחָה וְחֻדוּהָ גְדוֹלָה וְעֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד:

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

תינוק אז, שהוא מספר כל זה) אָמַר הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל הַנִּלְ: אַתָּה בּוֹא עִמִּי, כִּי אַתָּה כְּמוֹתִי, כִּי אַתָּה "זָקֵן מְאֹד, וְעֵדִין אַתָּה יָנִיק מְאֹד", וְעֵדִין לֹא הִתְחַלַּתְּ לַחְיֹת כָּלֵל, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אַתָּה זָקֵן מְאֹד, וְגַם אֲנִי כֵּן, כִּי אֲנִי זָקֵן וְעֵדִין אֲנִי יָנִיק וְכוּ', וְיִמְרָחוּק תִּבְיֵן וְתִשְׁכַּל, כִּי הוּא סוּד נוֹרָא וְנִפְלֵא מְאֹד מִגְדַּלְת רַבְּנוּ ז"ל, שְׁנִכְלָל בְּמִקּוֹם שְׁנִכְלָל, וְכִמוֹ שְׁאָמַר עַל עֲצֻמוֹ (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רַעַח) עַל הַפְּסוּק (בַּמִּדְבָּר כה, יא): "בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאֹתֵי", בְּחִינַת הַצְּדִיק, שְׁאִינוּ מְקַנְאִים שׁוֹם צְדִיק — לֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, רַק אוֹתוֹ לְבַדּוֹ יִתְבַּרֵּךְ. וּפַעַם אַחַת קָם רַבְּנוּ ז"ל, וְהִרְאָה עִם יָדָיו הַקְּדוּשׁוֹת עַל כַּתְּפָיו, וְאָמַר כָּל הַצְּדִיקִים לוֹקְחִים אֶת הַתּוֹרָה עַד כְּאֵן, וְאַחֲרֵי-כֵן הִגְבִּיֵה אֶת יָדָיו הַקְּדוּשׁוֹת לְמַעַל מְרָאשׁוֹ, וְאָמַר, אֲבָל אֲנִי לוֹקֵחַ אֶת תּוֹרַתִי מִמִּקּוֹם שְׁאֵף אֶחָד עֵדִין לֹא לָקַח, וְעַיִן (חַי-מוֹהֲר"ן, סִימָן שֵׁנַג), וּמִכָּל זֶה תִּתְבּוֹנֵן מַעַלְת הַתִּינוּק שֶׁהוּא רַבְּנוּ ז"ל בְּעֲצֻמוֹ, שֶׁהִתְפָּאֵר שְׁזוֹכֵר לֹא כְּלוּם, וְנִכְלָל בְּמִקּוֹם שְׁנִכְלָל]. נִמְצָא, שֵׁישׁ לִי הַסִּכְמָה מֵאוֹתוֹ הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל (שָׁאֲנִי חַי חַיִּים אֲרָכִים כַּנִּל), וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים אֲרָכִים שְׁלִי בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה; כִּי הַצְּדִיק הוּא טוֹב עַיִן, וְרוֹצֵה לְהַכְנִיס אֶת הַשְּׂגוּתוֹ הַגְּבוּהוֹת בְּאֲנָשָׁיו, וְכִמוֹ שְׁאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן קסג): אִם תִּרְצוּ אֲנִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת מִכֶּם צְדִיקִים כְּמוֹנֵי בְּעֲצָמִי; וְכֵן אָמַר (חַי-מוֹהֲר"ן, סִימָן רל): אֲנִי יְכוּל לַעֲשׂוֹת אִישׁ כְּשׁוֹרֵינְךָ גּוֹטְעֵר יוֹד כְּמוֹנֵי מִמֶּשׁ; וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֻחָה וְחֻדוּהָ גְדוֹלָה וְעֲצוּמָה מְאֹד מְאֹד.

ביום השני של שבועת ימי המשטה חזרו וזכרו הזוג הזה את הבעטליר השני, הינו החרש שהחיה אותם ונתן להם לחם, והיו בוכים ומתגעגעים: איך לוקחין לכאן את אותו הבעטליר החרש שהחיה אותנו כנ"ל. בתוך שהיו מתגעגעים אחריו, והנה הוא בא

נהרי אפרסמון

כי אין עוד שמחה כשמחה זו שהצדיק מגביה קטנים ושפלים, ומביאם למדרגות עליונות וגבוהות עד מאד.

ביום השני של שבועת ימי המשטה, חזרו וזכרו הזוג הזה את הבעטליר השני, הינו החרש שהחיה אותם ונתן להם לחם, והיו בוכים ומתגעגעים איך לוקחין לכאן את אותו הבעטליר החרש שהחיה אותנו כנ"ל? כי דיקא בשעת שמחה וחדוה מזכירים לעצמם את התסדים שעשה עמהם הקדוש-ברוך-הוא, אבל גם לזה צריכים זכות גדולה מאד, כי על-פי-רוב בני אדם כשעוברים עליהם משברים וגלים, צרות ויסורים, וחושבים כאלו כבר אף פעם לא יראו אור בחייהם, ואף פעם לא יושעו, ואינם רואים שום תקנה ותוחלת בחייהם, וכאשר הקדוש-ברוך-הוא עוזר להם לצאת ממצוקתם, אזי הם שוכחים לגמרי את הטוב שעשה עמהם הקדוש-ברוך-הוא בעת צרתם. ואת זה רואים בחוש, כי על-פי-רוב כשנותרחב לאדם, הוא שוכח את הטובות שעשה עמו הקדוש-ברוך-הוא, כמו שכתוב (דברים לב, טו): "וישמן ישרון ויבצעט שמנת עבית כשית ויטש אלוה עשהו וינבל צור ישעתו"; ולכן זוהי הרבותא של הזוג שעכשו התחתנו, שהזכירו את עצמם בעת שמחתם דיקא איך שהיה פעם עמהם, ולא היה להם מה לאכל, וכא חרש ונתן להם לחם לאכל, ולכן היו מתגעגעים מאד לראות אותו ולהודות לו, שזו המדה היפה ביותר בעולם — מדת הכרת הטוב, תמיד לזכור את כל הטוב שעשו לו, ולתן לו תודה על החסד שגמל עמו. בתוך שהיו מתגעגעים אחריו, והנה הוא בא, כי כשמתגעגעים אחר הקדשה, אחר הצדיק, אחר הטוב, הנה הוא בא, כי העקר תלוי בגעגועים וההשתוקקות, שאדם מתגעגע ומשתוקק אחר

וְאָמַר: הַנְּנִי, וְנִפְלַעְלֵיהֶם וְנִשְׁקוּ אוֹתָם, וְאָמַר לָהֶם: עַתָּה
 אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה שְׂתַחֲיוּ כְּמוֹנִי, שְׂתַחֲיוּ חַיִּים
 טוֹבִים כְּמוֹנִי, כִּי בַתְּחִלָּה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה וְעַתָּה אֲנִי
 נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים טוֹבִים שְׁלִי בְּמִתְנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה,
 וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׂאֲנִי חֲרַשׁ, אֵין אֲנִי חֲרַשׁ כָּלֵל. רַק שְׁפַל
 הָעוֹלָם כֵּלּוּ אֵינוֹ עוֹלָה אֶצְלִי לְכֻלּוֹם, שְׂאֲשֻׁמַע הַחֲסָרוֹן

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַדָּבָר שֶׁבִקְדָּשָׁה, הֵינּוּ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, אַחַר הַצַּדִּיק, וְאַחַר הַטוֹב, וְדִקָּא
 עַל-יְדֵי הַשְׂתוֹקְקוֹת וְהַגְּעוּגוּעִים יְכוּלִים לְהַגִּיעַ לְכֹל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי. וְאָמַר
 הַנְּנִי, וְנִפְלַעְלֵיהֶם, וְנִשְׁקוּ אוֹתָם, שְׂזֶה סוּד הַתְּדַבְּקוֹת רוּחָא בְּרוּחָא, שְׂעַל-יְדֵי
 תַקְפָּה הַגְּעוּגוּעִים וְהַשְׂתוֹקְקוֹת זוֹכִים לְהַגִּיעַ לְכֹל טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי, וְלְכֹל מֵה
 שְׂצָרִיכִים, וְאָמַר לָהֶם הַבְּעַטְלִיר הַחֲרַשׁ, עַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה שְׂתַחֲיוּ
 כְּמוֹנִי, שְׂתַחֲיוּ חַיִּים טוֹבִים כְּמוֹנִי, כִּי בַתְּחִלָּה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם בְּזֶה, וְעַתָּה אֲנִי
 נוֹתֵן לָכֶם חַיִּים טוֹבִים שְׁלִי בְּמִתְנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה כִּי כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ שׁוֹכַח
 אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשׂוּ לוֹ בַּעַת שְׂהִיְתָה לוֹ צָרָה, וְהוּא מְכִיר בְּטוֹב, אֲזִי לְבַסּוּף
 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁלֵּם לוֹ שְׂהִיְתָה לוֹ הַטּוֹב בְּמִתְנָה גְּמוּרָה, כִּי זֶה נִסְיוֹן
 מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְאָדָם, שְׂנִמְצָא בְּעִנְיֹת וּבְדַחְקוֹת, קְטָנוֹת וִירִידוֹת שְׂעוֹבְרוֹת
 עָלָיו, וְהֵנָּה אָדָם מַחְזִקוֹ וּמְעוֹדְדוֹ, מְשַׁמְחוֹ וּמוֹצִיאֹ מִצָּרָתוֹ, וְאֵז הוּא מִתְנַסֵּה
 בְּנִסְיוֹן גְּדוֹל מְאֹד, לְזַכֵּר אֶת אִישׁ חֲסִדוֹ וּמִיטִיבוֹ, כִּי טֵבַע רַע יֵשׁ בְּאָדָם —
 לְשַׁכַּח אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשׂוּ לוֹ וְלִהְכַחֵשׁוֹן, וּמְשַׁלֵּם רַעַה תַּחַת טוֹבָה, וְזוֹ הִיְתָה
 הַמְּעַלָּה שֶׁל הַזּוּג הַקְּדוּשׁ, שֶׁבְּכָל יוֹם מְשַׁבְּעַת יְמֵי נְשׂוּאִין, הַזְּכִירוּ אֶת עֲצָמָם
 מֵה שְׂעֵבֵר עַלֵיהֶם, וּמִי שְׂעוֹר לָהֶם, וְהַשְׂתוֹקְקוֹ לְרֵאוֹתוֹ וְלַהוֹדוֹת לוֹ, וּכְשֶׁהִיוּ
 לָהֶם גְּעוּגוּעִים חֲזָקִים, הֵנָּה הוּא בָּא, וְנִתֵּן לָהֶם בְּמִתְנָה אֶת מְדַרְגָּתוֹ, וְזֶה חֲזוֹר
 עַל עֲצָמוֹ כֹּל הַשְּׂבָעָה יָמִים. וְלִכֵּן כְּשֶׁהַבְּעַטְלִיר הַחֲרַשׁ בָּא וּבִרְךָ אוֹתָם שְׂהִיְתָיו
 כְּמוֹתוֹ, וְאָמַר לָהֶם: אַתֶּם סוֹבְרִים שְׂאֲנִי חֲרַשׁ? אֵין אֲנִי חֲרַשׁ כָּלֵל! רַק שְׁפַל
 הָעוֹלָם כֵּלּוּ אֵינוֹ עוֹלָה אֶצְלִי לְכֻלּוֹם, שְׂאֲשֻׁמַע הַחֲסָרוֹן שְׁלָהֶם, כִּי הִיָּה נְכֹלֵל
 לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שְׂשֵׁם כֵּלּוּ טוֹב, וְכֻלּוֹ חֲסִדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים,

שְׁלָהֶם, כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת בְּלֶם הֵם מִן הַחֲרוֹנוֹת, כִּי כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד צוּעַק עַל הַחֲרוֹנוֹ, וְאֶפְלוּ כָּל הַשְּׂמָחוֹת שֶׁבְּעוֹלָם,
 בְּלֶם הֵם רַק מִחֲמַת הַחֲפָרוֹן שֶׁשָּׂמַח עַל הַחֲפָרוֹן שֶׁחָסַר לוֹ
 וְנִתְמַלֵּא, וְאֶצְלֵי כָּל הָעוֹלָם בָּלוּ אֵינֹו עוֹלָה לְכָלוֹם,
 שִׁיבְנָסוּ בְּאֲזֵנֵי הַחֲפָרוֹן שְׁלָהֶם, כִּי אָנֹו חֵי חַיִּים טוֹבִים,
 שְׂאִין בָּהֶם שׁוֹם חֲפָרוֹן, וַיֵּשׁ לִי הַסִּבְמָה עַל זֶה שְׂאֵנִי חֵי
 חַיִּים טוֹבִים מִן הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת. וְחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ
 הָיוּ, שְׁהָיָה אוֹכֵל לָחֶם וְשׁוֹתָה מַיִם. (וּסְפָר לָהֶם).

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְלָכֵן אֵינֹו שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל הַחֲרוֹנוֹת שִׁישׁ בְּעוֹלָם, כִּי כָּל הַקּוֹלוֹת בְּלֶם הֵם
 מִן הַחֲרוֹנוֹת, כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד צוּעַק עַל חֲרוֹנוֹ, וְאֶפְלוּ כָּל הַשְּׂמָחוֹת
 שֶׁבְּעוֹלָם בְּלֶם הֵם רַק מִחֲמַת הַחֲפָרוֹן, שֶׁשָּׂמַח עַל הַחֲפָרוֹן שֶׁחָסַר לוֹ וְנִתְמַלֵּא,
 כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן לַד), שְׂאֶחָד כָּל הַשְּׂמָחוֹת
 שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, עֲדִין נִשְׁאַרִים קְנָאָה וְצַעַר גְּדוֹל, כִּי כָּל אֶחָד מְקַנָּא בְּשֵׁנֵי,
 וְחוֹשֵׁב שֶׁלְזוּלַת יֵשׁ יוֹתֵר טוֹב מִמֶּנּוּ, אֲבָל מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל עַל הַסּוּף שֶׁל הַסּוּף,
 אֲזִי כָּבֵר אֵינֹו מְקַנָּא בְּאֶף אֶחָד, מֵאַחַר שֶׁזוֹכֵר אֶת הַסּוּף הֵינֹו אֶת עֲלָמָא דְאַתִּי,
 שֶׁלְשָׁם יַחְזוֹר. וְלָכֵן אָמַר הַבַּעֲטָלִיר הַחֲרַשׁ, שֶׁהוּא אֵינֹו שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹל
 הַחֲרוֹנוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם, כִּי הוּא נִכְלָל בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא לְגַמְרֵי, אֲשֶׁר שֵׁם
 בָּלוּ טוֹב. וְלָכֵן אָמַר לָהֶם, אֲשֶׁר וְאֶצְלֵי כָּל הָעוֹלָם בָּלוּ אֵינֹו עוֹלָה לְכָלוֹם,
 שִׁיבְנָסוּ בְּאֲזֵנֵי הַחֲפָרוֹן שְׁלָהֶם, כִּי אָנֹו חֵי חַיִּים טוֹבִים שְׂאִין בָּהֶם שׁוֹם חֲפָרוֹן,
 כִּי מֵאַחַר שְׂאֵנִי נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּף הוּא בְּעֵצָם עֲצָמִיּוֹת חֵיּוֹת
 אֲלָקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וַיֵּשׁ לִי הַסִּבְמָה עַל זֶה שְׂאֵנִי חֵי חַיִּים טוֹבִים, כִּי כָּל מִי
 שֶׁמִּתְפָּאֵר צְרִיךְ שִׁיְהִיָּה לוֹ כְּסוּי לְהַתְפָּאוֹתוֹ, הֵינֹו שִׁיסְכִּימוֹ עַל מָה שֶׁהוּא
 אוֹמֵר, כִּי סִתְּם לְהַתְפָּאֵר כְּשֶׁאֵין לוֹ כְּסוּי הוּא דוּמָה לְשׁוֹטָה, וְלָכֵן אָמַר שִׁישׁ
 לוֹ הַסִּבְמָה שֶׁהוּא חֵי חַיִּים טוֹבִים, מִן הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שְׂאֶמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת פָּרָק ד'): אֵיזְהוּ עֲשִׂיר הַשְּׂמָח בְּחֶלְקוֹ; וְחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ הָיוּ,
 שְׁהָיָה אוֹכֵל לָחֶם וְשׁוֹתָה מַיִם, כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ שִׁיסְתַּפֵּק בְּלָחֶם

כִּי יֵשׁ מְדִינָה שְׂיֵשׁ בָּהּ עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל, שְׂיֵשׁ לָהֶם
 אוֹצְרוֹת גְּדוֹלִים. פֶּעַם אַחַת נִתְקַבְּצוּ וְהִתְחִיל כָּל
 אֶחָד לְהִתְפָּאֵר עִם חַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, אִיךְ הוּא חֵי חַיִּים
 טוֹבִים, וְכֵן סִפֵּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִסֵּדֵר הַחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ,
 וְעֲנִיתִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: אֲנִי חֵי חַיִּים טוֹבִים שְׁהֵם טוֹבִים
 יוֹתֵר מִחַיִּים טוֹבִים שְׁלָכֶם. וְהָא רְאִיָּה, כִּי אִם אַתֶּם חַיִּים
 חַיִּים טוֹבִים, אֲרָאָה אִם תּוֹכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת מְדִינָה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

ובמים, לא חסר לו שום דבר, כי הוא מחיה את עצמו בהם, וכעין שאמרו
 חכמינו הקדושים (אבות פרק ו'): כף היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל,
 ומים במשורה תשתה. ורבנו ז"ל פרש (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן מז) על
 הפסוק (דברים ח'): "אֲרַץ אֲשֶׁר לֹא בְמִסְכָּנֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם", כי לפעמים
 האדם אוכל לחם מחמת מסכנות, שאין לו אלא לחם לאכל, אבל מי שיש
 בו אמת, הוא אוכל לחם, מחמת שמרגיש בלחם כל הטעמים, בבחינת:
 "לא תחסר כל בה", שמרגיש בתוך הלחם כל הטעמים, ולכן לא מחמת
 עניות ודחקות אוכל לחם, אלא "לא תחסר כל בה" כל התענוגים מרגיש
 בלחם, מי שיש לו מדת האמת, ואז הוא חי חיים טובים, כי לא חסר לו
 כלום. (וספר להם), כי יש מדינה שיש בה עשירות גדול, שיש להם אוצרות
 גדולים. פעם אחת נתקבצו, והתחיל כל אחד להתפאר עם חיים טובים שלו,
 איך הוא חי חיים טובים, וכן ספר כל אחד ואחד מסדר החיים טובים שלו;
 כי כף דרכם של בני אדם להתפאר כל אחד על חברו שיש לו יותר ממנו,
 ובפרט דרכם של עשירים, שהם מתגאים בעשרם, וכל אחד מתגאה
 בעשירות שלו, כאלו לו יש עשירות יותר גדולה מכלם. ועניתי הינו
 הבעטליר החרש, ואמרתי להם: אני חי חיים טובים, שהם טובים יותר
 מחיים טובים שלכם, והא ראייה, כי אם אתם חיים חיים טובים, אראה אם
 תוכלו להושיע את מדינה פלונית, כי עקר העשירות הוא כשיכולים לעזר
 להזולת, שזו נקראת שלמות העשירות, ולא להתפאר שהוא חי חיים טובים

פְּלוֹנִית: הַיּוֹת שְׂיִישׁ מְדִינָה שֶׁהָיָה לָהֶם גֵּן, וְהָיָה בָּאוֹתוֹ
הַגֵּן פְּרוֹת, שֶׁהָיָה לָהֶם כָּל מִינֵי טְעָמִים שֶׁבָּעוֹלָם. גַּם הָיָה
שָׁם כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. גַּם הָיוּ שָׁם כָּל מִינֵי מְרָאָה
כָּל הַגִּזְוִינִין וְכָל הַקְּוִיֵּיאֲטִין (הַפְּרָחִים) שֶׁבָּעוֹלָם, הַכֹּל הָיָה
שָׁם בָּאוֹתוֹ הַגֵּן.

נחרי אפרסמון

לְבַד, בְּשָׂעָה שְׁאִינוּ עוֹזֵר לְאַחֲרִים. וְלִכֵּן סֵפֶר הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרַשׁ לְהַעֲשִׂירִים
שֶׁהִתְפָּאְרוּ שְׁחִיִּים חַיִּים טוֹבִים, הַיּוֹת שְׂיִישׁ מְדִינָה שֶׁהָיָה לָהֶם גֵּן, הַמְדִינָה
הַזֹּאת הִיא הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא מְדִינַתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא, וְכָל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא מְדִינַתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא גֵּן, וְזֶה
סוּד הַגֵּן סְדָרִים שְׂיִישׁ בַּתּוֹרָה, מ'בְּרָאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים וְגו', עַד ל'עֵינִי כָּל
יִשְׂרָאֵל, כִּי מִקְרָא הוּא בַּעֲשֵׂיָה, וְכָל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, הוּא סְפוּר מִהָעוֹלָם
הַזֶּה, וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת הַתְּרִי"ג מִצְוֹת, אֲבָל בַּתּוֹךְ הַסְּפוּר מְלַבֵּשׁ פְּרֻד"ס, הֵינּוּ
פ'שֵׁט ר'מז ד'רש ס'וד, שֶׁהַכֹּל מִקְשָׁר אֶל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, כִּי כָּל מָה
שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּעוֹלָם הָעֲשֵׂיָה הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה, מִקְשָׁר אֶל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים,
שְׁזֶה סוּד הַגֵּן-עֵדֶן, כְּמֵאמָרָם ו'ל (בְּרִכּוֹת לד:): גֵּן לְחֹדֶד וְעֵדֶן לְחֹדֶד; הֵינּוּ
הָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי הַזֶּה עוֹלָם הָעֲשֵׂיָה מְדִינַתוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא נִקְרָא גֵּן, וּכְשֶׁמְשִׁיכִים רוֹחַנִיּוֹת אֱלֻקוֹת מִהָעוֹלָמוֹת
הָעֲלִיּוֹנִים: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, זֶה נִקְרָא עֵדֶן, עֲדוּנָא דְנַחְלָא עֲלֵאָה,
וּכְשֶׁמַּחְבְּרִים אוֹתָם יַחַד — נַעֲשֶׂה גֵן-עֵדֶן. וְלִכֵּן וְהָיָה בָּאוֹתוֹ הַגֵּן פְּרוֹת שֶׁהָיָה
לָהֶם כָּל מִינֵי טְעָמִים שֶׁבָּעוֹלָם, גַּם הָיָה שָׁם כָּל מִינֵי רִיחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, גַּם
הָיוּ שָׁם כָּל מִינֵי מְרָאָה כָּל הַגִּזְוִינִין וְכָל "הַקְּוִיֵּיאֲטִין" (פְּרָחִים) שֶׁבָּעוֹלָם, הַכֹּל
הָיָה שָׁם בָּאוֹתוֹ הַגֵּן, כִּי מֵאֲחֵר שֶׁהֵגֵן שֶׁהוּא הָעוֹלָם הַזֶּה, עוֹלָם הָעֲשֵׂיָה,
מִקְשָׁר אֶל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, עוֹלָם הַבָּא: יְצִירָה, בְּרִיאָה, אֲצִילוֹת, אֲזִי
מְרַגְּשִׁים כָּאֵן גֵּן-עֵדֶן מִשָּׁם, כִּי הַפְּרוֹת יֵשׁ בָּהֶם מְרָאָה טַעַם וְרִיחַ, שְׁזֶה
בַּעֲצֻמוֹ עוֹלָמוֹת אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, שֶׁהֵם מְאִירִים בַּתּוֹךְ הָעֲשֵׂיָה, שֶׁהֵם
הַפְּרוֹת שֶׁל הָעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים.

וְהָיָה עַל הַגָּן גִּנְנֵי אֶחָד (שְׁקוּרִין "אֲגְרָאדְנִיק"), וְהָיוּ בְּנֵי אוֹתוֹ
הַמְדִינָה חַיִּים חַיִּים טוֹבִים עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַגָּן,
וְנֶאֱבָד שָׁם הַגִּנְנֵי, וְכָל מֶה שֶׁהָיָה שָׁם בְּאוֹתוֹ הַגָּן בְּיַד־אֵי
מְכָרָח לְהִיּוֹת כָּלָה וְנִפְסָד, מֵאַחַר שֶׁאֵין שָׁם הַמְמַנֶּה,
דְּהֵינּוּ הַגִּנְנֵי, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־כֵן הָיוּ יְכוּלִים לְחִיּוֹת מִן
הַסְפִּיחִים שֶׁבְּגֵן, וּבָא עֲלֵיהֶם מְלֶךְ אַכְזָר, עַל אוֹתָהּ
הַמְדִינָה, וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת לָהֶם דָּבָר, וְהִלָּךְ וְקָלְקַל

גַּהְרֵי אַפְרֶסְמוֹן

וְהָיָה עַל הַגָּן גִּנְנֵי אֶחָד (שְׁקוּרִין אֲגְרָאדְנִיק) וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל
(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סה), שֶׁיֵּשׁ שְׂדֵה בְּחִינַת גֵּן, וְשֵׁם נִמְצָא בְּעַל הַשְּׂדֵה,
שֶׁהוּא הַגִּנְנֵי, וְעוֹסֵק עִם הַנְּשָׁמוֹת שֶׁעוֹשִׂים פְּרוֹת, עַל־יְדֵי הַמְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים שְׁלֵהֶם, וְהָיוּ בְּנֵי אוֹתוֹ הַמְדִינָה חַיִּים חַיִּים טוֹבִים עַל־יְדֵי אוֹתוֹ הַגָּן,
כִּי מֵאַחַר שֶׁיֵּשׁ גִּנְנֵי שֶׁהוּא בְּעַל הַשְּׂדֵה, שֶׁהוּא מְטַפֵּל בְּעַסְקֵי הַשְּׂדֵה, וְשׁוֹמֵר
עַל הָאֵילָנוֹת, שֶׁאֶחָד לֹא יִגַע בְּשֵׁנֵי, אֵף וְנֶאֱבָד שָׁם הַגִּנְנֵי, שֶׁנֶּעֱלַם בְּעַל הַשְּׂדֵה
שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֱמֵת, הַמְטַפֵּל בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלִכֵּן וְכָל מֶה שֶׁהָיָה שָׁם
בְּאוֹתוֹ הַגָּן, בְּיַד־אֵי מְכָרָח לְהִיּוֹת כָּלָה וְנִפְסָד, מֵאַחַר שֶׁאֵין שָׁם הַמְמַנֶּה, דְּהֵינּוּ
הַגִּנְנֵי, כִּי אִם אֵין בְּעַל הַשְּׂדֵה שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֱמֵת הַגִּנְנֵי שׁוֹמֵר עַל נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, אֲזוּ הַכֹּל צָרִיךְ לְהִיּוֹת כָּלָה וְנִפְסָד, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל
(לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז), שֶׁהַצְדִּיק הָאֱמֵת הוּא בְּחִינַת רֹאשׁ בַּיִת, וְכִשְׂאִין
בְּבַיִת רֹאשׁ הַמְטַפֵּל בְּעַסְקֵי הַבַּיִת — הַכֹּל נִחְרַב, וְלִכֵּן מֵאַחַר שֶׁנֶּאֱבָד וְנֶעֱלַם
הַגִּנְנֵי שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֱמֵת, הַכֹּל מְכָרָח לְהִיּוֹת כָּלָה וְנִפְסָד, אֲבָל אַף־עַל־פִּי־
כֵן הָיוּ יְכוּלִים לְחִיּוֹת מִן הַסְפִּיחִים שֶׁבְּגֵן, הֵינּוּ אֶפְלוּ שֶׁנֶּאֱבָד לָעַת עֵתָה הַגִּנְנֵי,
שֶׁהוּא בְּעַל הַשְּׂדֵה, הַצְדִּיק הָאֱמֵת, עֲדִין הָיוּ יְכוּלִים לְחִיּוֹת מֵהַטּוֹב שֶׁהַשְּׂאִיר
הַצְדִּיק הָאֱמֵת, אֵף וּבָא עֲלֵיהֶם מְלֶךְ אַכְזָר עַל אוֹתָהּ הַמְדִינָה, שֶׁהוּא הַמְתַּנַּגֵּד
הַגְּדוֹל עַל הַצְדִּיק הָאֱמֵת, שֶׁהוּא מְלֶךְ זְקֵן וְכֹסִיל, שֶׁהוּא הַיִּצָר הַרַע הַאֲכֹזֵר
שֶׁמְתַנְהֵג בְּאֲכֹזְרִיּוֹת עִם כָּל אֶחָד, וְרוֹצֵה לְכַלּוֹתוֹ, אֵף וְלֹא הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת
לָהֶם דָּבָר, כִּי מֵאַחַר שֶׁהַגִּנְנֵי הַצְדִּיק הָאֱמֵת בְּעַל הַשְּׂדֵה עֲדִין הַשְּׂאִיר הַשְּׂאֲרָה,

את החיים טובים של המדינה, שהיה להם מן הגן, ולא שקלקל את הגן, רק שהשאיר שם באותה המדינה שלש פתות עבדים, וצוה עליהם שייעשו מה שפקד עליהם, ועלידי זה קלקלו את הטעם, שעלידי מה שעשו שם, כל מי שירצה לטעם איזה טעם, יהיה טעם נבלה. וכן קלקלו את הריח, שכל הריחות יהיה להם ריח חלבנה. וכן קלקלו את המראה, שהחשיכו את העינים כאלו יש עננים ועבים. (הכל עלידי מה שעשו שם באשר צוה עליהם מלך האכזר

גהרי אפרסמון

שגם מזה יכולים עדין להתקיים, אף המלך האכזר הלך וקלקל את החיים טובים של המדינה, שהיה להם מן הגן, ולא שקלקל את הגן, כי את הגן אין יכולים לקלקל, כי הוא עצם עצמיות אלקותו יתברך, כי גם עולם העשיה הוא מקשר ומחבר אל העולמות העליונים: אצילות, בריאה, יצירה, ולכן לא יכולים לקלקל את הגן, רק שהשאיר שם המלך האכזר שהוא היצר הרע הסמ"ך-מ"ם באותה המדינה שלש פתות עבדים, וצוה עליהם שייעשו מה שפקד עליהם, ועלידי זה קלקלו את הטעם, שעלידי מה שעשו שם, כל מי שירצה לטעם איזה טעם יהיה טעם נבלה, הינו בעשיה מרגישים טעם נבלה, וכן קלקלו את הריח, שכל הריחות יהיה להם ריח חלבנה, הינו ביצירה מרגישים ריח רע, ריח של חלבנה, כי ביצירה משם הריח, וכן קלקלו את המראה, שהחשיכו את העינים, כאלו יש עננים ועבים; הינו בבריאה שם נחשף האור, ונדמה כאלו יש שמה עננין ועבים המכסין את האור, (הכל עלידי מה שעשו שם, באשר צוה עליהם מלך האכזר פנ"ל), שהוא הסמ"ך-מ"ם הרוצה לכלות הכל, כי הוא המלך האכזר, ושולח את שליחיו להעלים ולהסתיר את הגנני שהוא בעל השדה, שהוא הצדיק האמת, שהוא החן והיפי והפאר של כל העולם כלו, והשאיר את שליחיו, כדי שיקלקל את המראה והטעם והריח של הגן הנפלא שיכולים להתענג שם בזיו שכינת

כַּנְ"ל), וְעַתָּה אִם אַתֶּם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, אֲרָאָה אִם תּוּכְלוּ
 לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָם, וְאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם (כָּל זֶה דְבַרִי הַחֲרַשׁ הַנַּ"ל) שְׂאֵם
 לֹא תוֹשִׁיעוּ אוֹתָם, יוּכְלוּ הַקְּלֻקּוּלִים הַנַּ"ל שֶׁל אוֹתוֹ
 הַמְּדִינָה לְהַזִּיק לָכֶם גַּם־כֵּן.

וְהִלְכוּ הָעֲשִׂירִים הַנַּ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה, וְגַם אֲנִי
 הִלְכְּתִי עִמָּהֶם, וְגַם בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכִים הָיוּ חַיִּים
 גַּם־כֵּן כֹּל אֶחָד וְאֶחָד חַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, כִּי הָיוּ לָהֶם
 אוֹצְרוֹת כַּנְ"ל.

כְּשֶׁבָאוּ סְמוּךְ לְהַמְּדִינָה, הִתְחִיל לְהִתְקַלְקֵל גַּם אֶצְלָם
 הַטַּעַם וּשְׂאֵר הַדְּבָרִים, וְהִרְגִּישׁוּ בְּעַצְמָם
 שְׁנֵתְקַלְקֵל אֶצְלָם וְאִמְרָתִי לָהֶם: אִם עַתָּה, שְׁעֵדִין לֹא

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

עָזוּ יִתְבַּרֵךְ. וְעַתָּה, אִם אַתֶּם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים, אֲרָאָה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ
 אוֹתָם, כִּי בַּק אֵלוֹ הֵם נִקְרָאִים חַיִּים טוֹבִים, מִי שְׂיִכּוֹל לַעְזוֹר לְהַזִּילֵת, שְׂאֶחָד
 נֶאֱכָד אֶצְלוֹ הַטַּעַם אוֹ הַרִיחַ וְהַמְּרָאָה, וְהוּא יְכוּל לַעְזוֹר לוֹ, זֶה נִקְרָא חַיִּים
 טוֹבִים. וְאֲנִי אוֹמֵר לָכֶם (כָּל זֶה דְבַרִי הַחֲרַשׁ הַנַּ"ל), שְׂאֵם לֹא תוֹשִׁיעוּ אוֹתָם,
 יוּכְלוּ הַקְּלֻקּוּלִים הַנַּ"ל שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה לְהַזִּיק לָכֶם גַּם־כֵּן, כִּי אִם אֵין
 מְתַקְנִים לְאַחֲרֵים זֶה מַזִּיק גַּם לוֹ. וְהִלְכוּ הָעֲשִׂירִים הַנַּ"ל אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה,
 וְגַם אֲנִי (הִינּוּ הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרַשׁ) הִלְכְּתִי עִמָּהֶם, וְגַם בְּדֶרֶךְ הַלּוֹכִים הָיוּ חַיִּים
 גַּם־כֵּן כֹּל אֶחָד וְאֶחָד חַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, כִּי הָיוּ לָהֶם אוֹצְרוֹת כַּנְ"ל. כְּשֶׁבָאוּ
 סְמוּךְ לְהַמְּדִינָה, הִתְחִיל לְהִתְקַלְקֵל גַּם אֶצְלָם הַטַּעַם וּשְׂאֵר הַדְּבָרִים, וְהִרְגִּישׁוּ
 בְּעַצְמָם שְׁנֵתְקַלְקֵל אֶצְלָם; וְזוֹ כָּבֵר מְדַרְגָּה גְדוֹלָה כְּשֶׁאֲדָם מְרַגֵּשׁ שְׁנֵתְקַלְקֵל
 אֶצְלוֹ הַטַּעַם וְהַרִיחַ וְהַמְּרָאָה, וְכִמוֹ שְׂאֲמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א',
 סִימָן קמא), שְׂצָרִיכִים זְכוֹת גְּדוֹלָה שְׂיִרְגִּישׁ בְּאִמַּת כָּאֵב חֲטָאוּ. וְאִמְרָתִי לָהֶם
 (הִינּוּ הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרַשׁ): אִם עַתָּה, שְׁעֵדִין לֹא נִכְנָסְתֶם אֶצְלָם, כָּבֵר נִתְקַלְקֵל

נכנסתם אצלם, כָּבֵר נִתְקַלְקַל אֶצְלָכֶם הַטַּעַם וְכוּ', וְאִיךָ
 יְהִיָּה אִם תִּכְנָסוּ לְשָׁם? וּמִכָּל־שֶׁכֶן אִיךָ תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ
 אוֹתָם?! וְלִקְחֹתִי לָחֶם שְׁלִי וּמִים שְׁלִי וְנָתַתִּי לָהֶם,
 וְהִרְגִישׁוּ בְּלָחֶם וּמִים שְׁלִי כָּל הַטַּעַמִּים (וְכָל הַרְיחוֹת וְכוּ')
 וְנִתְתַקַּן מֵה שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם.

וּבְנֵי־הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, הֵינּוּ הַמְּדִינָה שֶׁהָיָה שָׁם הַגֶּזֶן הַנַּ"ל,
 הִתְחִילוּ לְפַקֵּחַ עַל תַּקּוּן הַמְּדִינָה,
 שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם הַטַּעַם וְכוּ' בַּנַּ"ל, וְנִתְיָשְׁבוּ: הַיּוֹת שִׁישׁ
 מְדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, (הֵינּוּ אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצֻמָּה הַנַּ"ל) וְנִרְאָה

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

אֶצְלָכֶם הַטַּעַם וְכוּ', וְאִיךָ יְהִיָּה אִם תִּכְנָסוּ לְשָׁם? וּמִכָּל שֶׁכֶן אִיךָ תּוּכְלוּ
 לְהוֹשִׁיעַ אוֹתָם?! כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין הָאָדָם מְזַכֵּה לְגַמְרִי, וְאֵין בּוֹ שׁוֹם שְׁמֵן
 רַע, וְהוּא נָקִי בַתְּכֵלִית הַנְּקִיּוֹת, אֵינּוּ יָכוֹל לַעְזוֹר לְהוֹדֵלָת, אֲלָא אִם־כֵּן הוּא
 מְקַשֵּׁר אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ו'ל (לְקוּטִי־מוֹהֲרָ"ן, חֶלֶק א', סִימָן
 ח'), שֶׁהַצְּדִיק יוֹרֵד לְצַנּוֹר הַרְשָׁע, וּמִכֵּנִיעַ שָׁם אֶת הַרְעָ שֶׁלוֹ וּמוֹצִיאֻ מִשָּׁם,
 וְכֵן מִי שֶׁמְקַשֵּׁר אֶל הַצְּדִיק, יֵשׁ לוֹ גַּם־כֵּן אֶת הַכַּחַס הַזֶּה. וְלִקְחֹתִי לָחֶם שְׁלִי
 וּמִים שְׁלִי, שֶׁזֶה הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל הַצְּדִיק, וְנָתַתִּי לָהֶם, וְהִרְגִישׁוּ בְּלָחֶם
 וּמִים שְׁלִי כָּל הַטַּעַמִּים, (וְכָל הַרְיחוֹת וְכוּ') וְנִתְתַקַּן מֵה שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם, כִּי
 בְּנֵדָאֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאָת לָחֶם, כַּמּוֹ שְׁכָתוּב (מִשְׁלֵי ט, ה): "לָכוּ לְחַמּוּ בְּלַחְמֵי",
 וְהַתְּפִלָּה שֶׁנִּקְרְאָת מִים, כַּמּוֹ שְׁכָתוּב (אִיכָה ב, יט): "שִׁפְכִי כַּמִּים לְבָרֶךְ נִכַח פְּנֵי
 אֲדֹנָי", בְּנֵדָאֵי הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרִי בְּאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא, הוּא עֲנִין אַחַר לְגַמְרִי, וּמִי שֶׁרָק טוֹעַם אֶת דְּרָכֵי תוֹרָתוֹ וְדַרְכֵי
 תְּפִלָּתוֹ, כָּבֵר מִשְׁתַּנֵּה לְגַמְרִי, וּבְנֵי הַמְּדִינָה הַנַּ"ל, הֵינּוּ הַמְּדִינָה שֶׁהָיָה שָׁם
 הַגֶּזֶן הַנַּ"ל, הִתְחִילוּ לְפַקֵּחַ עַל תַּקּוּן הַמְּדִינָה שֶׁנִּתְקַלְקַל אֶצְלָם הַטַּעַם וְכוּ'
 בַּנַּ"ל, וְנִתְיָשְׁבוּ הַיּוֹת שִׁישׁ מְדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, (הֵינּוּ אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצֻמָּה הַנַּ"ל),

לָהֶם שֶׁהִגַּנְנִי שְׁלָהֶם שְׁנֵאֲבָד (שְׁעֲלִידוֹ הָיָה לָהֶם חַיִּים טוֹבִים) הוּא מְשַׁרְשׁ אַחַד עִם אוֹתָן בְּנֵי-הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שִׁישׁ לָהֶם גַּם-כֵּן חַיִּים טוֹבִים. עַל-כֵּן הִיָּתָה עֲצַתְם לְשַׁלַּח אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וּבּוֹדָאֵי יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם. וְכֵן עָשׂוּ, וְשָׁלְחוּ שְׁלוּחִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וְהִלְכוּ הַשְׁלוּחִים וּפְגָעוּ בָהֶם (הֵינּוּ שֶׁהַשְׁלוּחִים פָּגְעוּ בְּבָנֵי אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצֻמָּה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, כִּי הֵם הָיוּ רוֹצִים לִילֹךְ אֶצְלָם כַּנ"ל) וְשָׂאוּ אֶת הַשְׁלוּחִים: לְהִיכֵן אַתֶּם הוֹלְכִים? הַשִּׁיבוּ: אָנוּ הוֹלְכִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שִׁישׁ יוֹשִׁיעוּ אוֹתָנוּ. עָנוּ וְאָמְרוּ: אֲנַחְנוּ בְּעֲצֻמְנוּ הֵם בְּנֵי אוֹתָהּ הַמְּדִינָה שֶׁל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְנִרְאָה לָהֶם שֶׁהִגַּנְנִי שְׁלָהֶם שְׁנֵאֲבָד (שְׁעֲלִידוֹ הָיָה לָהֶם חַיִּים טוֹבִים) הוּא מְשַׁרְשׁ אַחַד עִם אוֹתָן בְּנֵי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, שִׁישׁ לָהֶם גַּם-כֵּן חַיִּים טוֹבִים, עַל-כֵּן הִיָּתָה עֲצַתְם לְשַׁלַּח אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, וּבּוֹדָאֵי יוֹשִׁיעוּ אוֹתָם, וְכֵן עָשׂוּ וְשָׁלְחוּ שְׁלוּחִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת [כִּי בּוֹדָאֵי אֵלוֹ אֲנִשֵּׁי הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת שְׁמָצְאוּ אֶת הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרָשׁ, וְהִתְפָּאְרוּ לְפָנָיו שֶׁהֵם חַיִּים טוֹבִים, בּוֹדָאֵי הָיָה לָהֶם אִיזָה שְׂרָשׁ עִם הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרָשׁ, כִּי הָרִי נִתְקַרְבוּ אֵלָיו, וְלִכֵּן הַחַיִּים טוֹבִים שֶׁהָחִיו אֶת עֲצֻמָּם בָּהֶם הָיָה בְּקִדְשָׁה, אֲלָא עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ אֶל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת חָשְׁבוּ שֶׁהֵם כְּכֹר הַגִּיעוּ לְאִיזוֹ תְּכֵלִית, אֲבָל בְּשַׁעָה שֶׁפָּגְשׂוּ אֶת הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרָשׁ שְׂאִינוּ שׁוֹמְעֵי שׁוֹם קוֹלוֹת וְחֲסְרוֹנוֹת מִהַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, הוּא נִתֵּן לָהֶם מִהַלְחָם וְהַמִּים שָׁלוֹ, הֵינּוּ שֶׁהֵטְעִים אוֹתָם מִתּוֹרָתוֹ וְתַפְלָתוֹ וְנִשְׁתַּנּוּ לְגַמְרִין]. וְהִלְכוּ הַשְׁלוּחִים שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁנִּתְקַלְקַל שָׁמָּה הִטְעָם הָרִיחַ וְהִמְרָאָה, וּפְגָעוּ בָהֶם (הֵינּוּ שֶׁהַשְׁלוּחִים פָּגְעוּ בְּבָנֵי אוֹתוֹ הַמְּדִינָה עֲצֻמָּה שֶׁל עֲשִׂירוֹת, כִּי הֵם הָיוּ רוֹצִים לִילֹךְ אֶצְלָם כַּנ"ל), וְשָׂאוּ אֶת הַשְׁלוּחִים לְהִיכֵן אַתֶּם הוֹלְכִים? הַשִּׁיבוּ: אָנוּ הוֹלְכִים אֶל אוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת שִׁישׁ יוֹשִׁיעוּ אוֹתָנוּ. עָנוּ וְאָמְרוּ: אֲנַחְנוּ בְּעֲצֻמְנוּ הֵם

עשירות, ואנו הולכים אצלכם. אמרתי אני להם (הינו החרש שמספר כל זה אמר להם) הלא אתם צריכים אלי, כי אתם לא תוכלו לילך לשם להושיע להם פנ"ל. על-כן אתם תשארו כאן, ואני אלך עם השלוחים להושיע להם. והלכתי עמם ונכנסתי במדינה באיזה עיר, ובאתי וראיתי, שבאים אנשים ואומרים איזה דבר הלצה, (שקורין "ווערטיל"), ואחר-כך מתקבצים עליהם עוד איזה בני-אדם, עד שנעשה איזה קבוץ ואומרים איזה דברי הלצות (הינו "ווערטליך"), והם מחיכים ושוחקים, והייתי אזני ושמעתי שהם מדברים נבול-פה, וזה אומר דברי נבול-פה, וזה אומר בדקות יותר, וזה שוחק, וזה

נהרי אפרסמון

בני אותה המדינה של עשירות, ואנו הולכים אצלכם, כדי לתקן אתכם. אמרתי אני להם (הינו החרש שמספר כל זה אמר להם): הלא אתם צריכים אלי, כי הרי גם אתם צריכים אותי שאתקן אתכם, כי אתם לא תוכלו לילך לשם להושיע להם פנ"ל; כי עדין צריכים לתקן גם אתכם, על-כן אתם תשארו כאן, כי רק הצדיק האמת שהוא הבעטליר החרש, שכבר נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, ואינו שומע שום חסרונות מהבלי עולם הזה, רק הוא חי חיים טובים, חיים נצחיים, והוא יכול לעזור לכולם, ואני אומר הבעטליר החרש, אלך עם השלוחים להושיע להם, כי רק הוא יכול לעזור להם. והלכתי עמם כן מספר הבעטליר החרש, ונכנסתי במדינה באיזה עיר ובאתי, וראיתי שבאים אנשים ואומרים איזה דבר הלצה (שקורין "ווערטיל"), ואחר-כך מתקבצים עליהם עוד איזה בני אדם, עד שנעשה איזה קבוץ, ואומרים איזה דברי הלצות (הינו "ווערטליך"), והם מחיכים ושוחקים, והייתי אזני ושמעתי שהם מדברים נבול פה, וזה אומר דברי נבול פה, וזה אומר בדקות יותר, וזה שוחק וזה יש לו הנאה וכיוצא, כי הדבר הראשון שעוקר

יש לו הנאה וכיוצא. אחר־כך הלכתי להלן לעיר אחרת וראיתי ששני בני־אדם מריבים זה עם זה מחמת איזה משא־ומתן, והלכו אל הבית־דין לדון, ופסק להם הבית־דין זה זכאי וזה חייב, ויצאו מן הבית־דין. אחר־כך חזרו ונתקוטטו זה עם זה ואמרו שאינם רוצים זה הבית־דין, רק הם רוצים בית־דין אחר, ובחרו להם בית־דין אחר (פי מאחר שהם מרצים על אותו הבית־דין שפחרו להם, יכולים לדון לפניהם), ודנו לפני אותו הבית־דין. אחר־כך חזרו ונתקוטטו אחד מאלו עם אחר, ובחרו להם בית־דין אחר, וכן היו מריבים ומתקוטטים שם ובחרו להם

נהרי אפרסמון

את האדם מהקדשה זה נבול פה, שמנבל פיו, כי כבר אמר רבנו ז"ל (ספר־המדות, אות נבול פה, סימן א'): מי שמדבר נבול פה, בידוע שלבו חושב מחשבות און; וחכמינו הקדושים אמרו (שבת לג): בעון נבלות פה צרות רבות וגזרות קשות מתחדשות ובחורי שונאי ישראל מתים, יתומים ואלמנות צועקין ואינן נענין; ואמרו (שם): כל המנבל פיו, אפלו חותמים עליו גזר דין של שבעים שנה לטובה, הופכין עליו לרעה; ואמרו (שם): כל המנבל את פיו מעמיקין לו גיהנום; ואמרו (ניקרא רבה, פרשה כד, סימן ז') על פסוק (דברים כג, טו): "והיה מחנף קדוש ולא יראה בך ערות דבר", ערות דבור זה נבול הפה, אחר־כך הלכתי להלן לעיר אחרת, וראיתי ששני בני אדם מריבים זה עם זה מחמת איזה משא ומתן, והלכו אל הבית־דין לדון, ופסק להם הבית־דין זה זכאי וזה חייב, ויצאו מן הבית־דין. אחר־כך חזרו ונתקוטטו זה עם זה ואמרו, שאינם רוצים זה הבית־דין, רק הם רוצים בית־דין אחר, ובחרו להם בית־דין אחר, (פי מאחר שהם מרצים על אותו הבית־דין שפחרו להם, יכולים לדון לפניהם), ודנו לפני אותו הבית־דין. אחר־כך חזרו ונתקוטטו אחד מאלו עם אחר, ובחרו להם בית־דין אחר, וכן היו מריבים

במה בתי דינים, עד שכל העיר היתה מלאה מבתי דינים, והסתכלתי שזה מחמת שאין שם אמת, ועתה זה מטה דין ונושא פנים לזה, ואחר כך חברו נושא פנים לו, כי הם מקבלים שחד, ואין בהם אמת.

אחר כך ראיתי שהם מלאים נאוף ממש, ויש שם נאוף הרבה, עד שנעשה כהתר אצלם, ואמרתי להם, שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם והריח והמראה, כי זה המלך האכזר השאיר אצלם שלש כתות עבדים

גחרי אפרסמון

ומתקוטטים שם, ובחרו להם כמה בתי דינים, עד שכל העיר היתה מלאה מבתי דינים. והסתכלתי, שזה מחמת שאין שם אמת, ועתה זה מטה דין ונושא פנים לזה, ואחר כך חברו נושא פנים לו, כי הם מקבלים שחד ואין בהם אמת, כמו שכתוב (דברים טז, יט): "לא תטה משפט, לא תכיר פנים ולא תקח שחד, כי השחד יעור עיני חכמים, ויסלף דברי צדיקים". ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שופטים): כיון שהם נותנין עדין לבם אל השחד, נעשה עור בדין, ולא יכול לדון אותו באמת; ואמרו (בבא בתרא ט): כל דין שנוטל שחד, מביא חמה עזה לעולם, כי הלוקח שחד, כבר ממילא רחוק הוא מהאמת. אחר כך ראיתי שהם מלאים נאוף ממש, ויש שם נאוף הרבה, עד שנעשה כהתר אצלם, כמאמרם ז"ל (יומא פו): כיון שעבר אדם עברה ושנה בה התרה לו, התרה לו סלקא דעתך? אלא אימא נעשית לו כהתר; ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה ט', סימן ח'): כל הנואף באשת חברו כופר בהקדוש ברוך הוא; ואמרו (פסיקתא רבתי): לא תנאף, אל תגרם לאף שיבוא לעולם; ואמרתי להם, הינו הבעטליר החרש, שבשביל זה נתקלקל אצלם הטעם והריח והמראה, כי זה המלך האכזר שהוא הסמ"ך מ"ם היצר הרע, השאיר אצלם שלש כתות עבדים הנ"ל, שיהיו

הנ"ל, שיהיו הולכים ומקלקלים את המדינה, שהיו הולכים ומדברים ביניהם נבולפה, והכניסו נבולפה בתוך המדינה, ועלידי נבולפה נתקלקל הטעם, שכל הטעמים הם טעם נבלה. וכן הם הכניסו שחד במדינה, ועלידי זה נחשכו העינים ונתקלקל המראה, פי השחד יעור עיני חכמים (דברים טו, יט), וכן הם הכניסו נאוף במדינה, ועלידי זה נתקלקל הריח. (ועין במקום אחר בדברינו [לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן א', סעיף יב] שעלידי נאוף נפגם הריח)

גחרי אפרסמון

הולכים ומקלקלים את המדינה, שהיו הולכים ומדברים ביניהם נבולפה, והכניסו נבולפה בתוך המדינה, ועלידי נבולפה נתקלקל הטעם, שכל הטעמים הם טעם נבלה, פי כשאדם מדבר נבולפה, הרי זה מגלה את פנימיות מחשבתו שהוא מלא און, שקוץ וטנוף מעשיו הוא מגלה, ולכן אלו שמנבלים את פיהם, אין להם שום טעם בחייהם, וכן הם הכניסו שחד במדינה, ועלידי זה נחשכו העינים ונתקלקל המראה, פי (דברים טו, יט): "השחד יעור עיני חכמים"; ומשם נמשכות כל הצרות והרעות בעולם, וכמאמרם ז"ל (שבת קלט.): תניא, רבי יוסי בן אלישע אומר: אם ראית דור, שצרות רבות באות עליו, צא ובדק בדיני ישראל. שכל פרענות שבאה לעולם, לא באה אלא בשביל דיני ישראל; שהם המחשיכין את עיני בני אדם שלא יסתכלו אליו יתברך, כי מאחר שהם מעותים את הדין, על ידי זה בני אדם כופרין בעקר, כי מי שנותן או לוקח שחד, כופר בו יתברך, רחמנא לישזבן, כי חושב שאין מי שרואהו. וכן הם הכניסו נאוף במדינה, ועלידי זה נתקלקל הריח (ועין במקום אחר בדברינו, לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), שעלידי נאוף נפגם הריח, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה מח): משבטלה הטרה בטלה הריח; כי הנאוף תלוי באף, כמאמרם ז"ל (במדבר רבה, פרשה י', סימן ב'): לא תנאף, לא תהנה האף ממך; ואמר רבנו ז"ל (שיחות ה"ן, סימן קפד),

על־כן תראו לתקן את המדינה משלש עברות אלו ולחפש אחרי האנשים הנ"ל ולגרשם. ואז כשתתקנו שלש עברות אלו, לא די שיתתקן הטעם והמראה והריח, כי־אם גם הגנני שנאבד יוכל גם־כן להמצא.

ועשו כן, והתחילו לתקן את המדינה משלש עברות אלו, וחפשו אחרי האנשים הנ"ל והיו תופסים את איזה אדם ושואלין אותו: מהיכן באת לכאן? עד שנתבררו אצלם האנשים של המלך האכזר הנ"ל וגרשו אותם, ותקנו את המדינה מעברות הנ"ל. בתוך כך נעשה רעש, אפשר אף־על־פי־כן זה המשגע, שהולך ואומר שהוא הגנני, וכל אחד מחזיק אותו למשגע.

גחרי אפרסמון

כי בהחטם יכולים להפיר הנואף; ולכן על־ידי גאוף מקלקל את הרים, שמרגיש רק ריח חלבנה מפל דבר, על־כן תראו לתקן את המדינה משלש עברות אלו, ולחפש אחרי האנשים הנ"ל ולגרשם, ואז כשתתקנו שלש עברות אלו, לא די שיתקן הטעם והמראה והריח, כי אם גם הגנני שנאבד יוכל גם־כן להמצא, כי כל הסבה שמתרחקים מהגנני ואין רואין אותו, היא רק מחמת שמדברים גבול פה ולוקחין שחד ומשקעים בנאוף, אבל תכף־ומיד כשתתקנים את זה, אזי נתגלה הגנני שהוא הצדיק האמת, שהוא הבעל השדה ועשו כן, והתחילו לתקן את המדינה משלש עברות אלו, וחפשו אחרי האנשים הנ"ל, והיו תופסים את איזה אדם ושואלין אותו: מהיכן באת לכאן? עד שנתבררו אצלם האנשים של המלך האכזר הנ"ל, וגרשו אותם ותקנו את המדינה מעברות הנ"ל, בתוך כך נעשה רעש, אפשר אף־על־פי־כן זה המשגע שהולך ואומר שהוא הגנני, וכל אחד מחזיק אותו

וּזְרָקִין אַחֲרָיו אֲבָנִים וּמַגְרָשִׁין אוֹתוֹ, אֶפְשָׁר אֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן אוֹלֵי הוּא הוּא הַגִּנְנִי בְּאֵמֶת, וְהִלְכוּ וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ
 לַפְּנֵיהֶם (הִינוּ לַפְּנֵי אֵלֹו שְׁיִשְׁבוּ וְתִקְנוּ אֶת הַמְּדִינָה. וְגַם הוּא, הִינוּ
 הַחֲרַשׁ שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה, הִיָּה שָׁם), וְאִמַּרְתִּי: בּוֹדָאֵי זֶה הוּא הַגִּנְנִי
 בְּאֵמֶת. (נִמְצָא שְׁנַתְתַּקַּן עַל-יְדוֹ הַמְּדִינָה הַזֹּאת).

נִמְצָא שֵׁישׁ לִי הַסִּפְמָה מֵאוֹתוֹ הַמְּדִינָה שֶׁל עֲשִׂירוֹת

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

לְמַשְׁגַּע, וּזְרָקִין אַחֲרָיו אֲבָנִים וּמַגְרָשִׁין אוֹתוֹ, אֶפְשָׁר אֶף-עַל-פִּי-כֵּן אוֹלֵי הוּא
 הוּא הַגִּנְנִי בְּאֵמֶת; כִּי כָּכָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת אֵמֶת, סִימָן ל'): לְפִי
 הֶרְחִיק מִהָאֵמֶת, כֵּן מִחֲזִיק אֶת הַסּוּר מֵרַע לְשׁוֹטָה, וְעַל זֶה מִתְלוֹנֵן הַנְּבִיא
 (יִשְׁעִיָּה נט, טו): "וַתְּהִי הָאֵמֶת נֶעְדְּרַת וְסָר מֵרַע מִשְׁתּוֹלֵל"; וְהִלְכוּ וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ
 לַפְּנֵיהֶם (הִינוּ לַפְּנֵי אֵלֹו שְׁיִשְׁבוּ וְתִקְנוּ אֶת הַמְּדִינָה, וְגַם הוּא הִינוּ הַחֲרַשׁ שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה
 הִיָּה שָׁם), וְאִמַּרְתִּי בּוֹדָאֵי זֶה הוּא הַגִּנְנִי בְּאֵמֶת! כִּי קִדְּם שְׁתַּקְּנוּ אֶת הַטַּעַם
 וְהָרִית וְהִמְרָאָה הִחֲזִיקוּ אֶת הַגִּנְנִי, שֶׁהוּא הַבַּעַל הַשְּׂדֵה לְמַשְׁגַּע, וְעָשׂוּ מִמֶּנּוּ
 צָחוּק, כְּמוֹ שְׂרוֹאִין הַיּוֹם שְׁאֵלֹו הָאֲנָשִׁים הַשְּׁקוּעִים בְּנֹאֹף, הֵם שׁוֹנְאִין אֶת
 הַצְּדִיק, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק, סִימָן קסג), הַנּוֹאֲפִין לְרַב
 הֵם מִתְּנַגְּדִים עַל הַצְּדִיקִים; וְכֵן הוּא (שָׁם, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן כ'): הַנּוֹאֲפִין לְרַב
 הֵם בְּעֲלֵי מְרִיבָה לְצְדִיקִים; וְלִכְּן כָּל אֵלֹו הַנּוֹאֲפִין, שֶׁהֵם מְדַבְּרִים נְבוּל פָּה,
 וְאוֹמְרִים דְּבָרֵי לִיִּצְנוּת שְׁקוּרִין וְעַרְטָלִיף, הֵם חוֹלְקִין עַל הַצְּדִיק, וּמְרַחֲקִין
 בְּנֵי-אָדָם מֵהֵם, כְּמוֹכָא בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל (סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, אוֹת צְדִיק, סִימָן קלד):
 הַלִּיִּצְנוּת אֵינוֹ מְנִיחַ אֶת הָאָדָם לִילֵף לְצְדִיקִים, וְרוֹאִין בְּחוּשׁ, שֶׁכָּל אֵלֹו
 הַרַע-בְּנִים שְׁלוֹקְחִין שְׁחַד, הֵם אֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת הַדְּבּוּק
 בּוֹ יְתַבְּרֵהוּ, וְלִכְּן כָּלֵל זֶה תַּקּוּחַ בְּיָדָהּ, כֹּל מִי שְׁחוֹלֵק עַל הַצְּדִיק הָאֵמֶת הַדְּבּוּק
 בּוֹ יְתַבְּרֵהוּ, הוּא נוֹאֵף וּמִקְבֵּל שְׁחַד, וּמִנְבֵּל אֶת פִּיו, וְצָרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ,
 כְּמוֹ שְׁמִתְרַחֲקִין מִנְּבִלָה סְרוּחָה (נִמְצָא, שְׁנַתְתַּקַּן עַל יְדוֹ הִינוּ עַל-יְדֵי
 הַבַּעַטְלִיר הַחֲרַשׁ הַמְּדִינָה הַזֹּאת), נִמְצָא, שֵׁישׁ לִי הַסִּפְמָה מֵאוֹתוֹ הַמְּדִינָה

שְׁאֲנֵי חַי חַיִּים טוֹבִים, כִּי אֲנִי תִקְנֵתִי אֶת הַמְדִינָה הַנִּלְכָּה
 כִּנְל, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה אֶת הַחַיִּים טוֹבִים
 שְׁלִי. וְנַעֲשֶׂה שָׁם שְׂמִיחָה גְדוֹלָה וְחֵדוּה רַבָּה מְאֹד. (וְכֵן כָּל
 הַבְּעֻטְלִירֵשׁ הַנִּלְכָּה בְּלָם חֲזְרוּ וּבָאוּ עַל הַחֲתָנָה וְנָתְנוּ בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה מֵה
 שְׂבִתְחֻלָּה בְּרָכוּ אוֹתָם שִׁיחִיו כְּמוֹתָם, וְעִכְשׁוֹ נָתְנוּ זֹאת בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה).
 הָרֵאשׁוֹן נָתַן לָהֶם בְּמִתְנָה חַיִּים אֲרָפִים, וְהַשֵּׁנִי נָתַן לָהֶם
 בְּמִתְנָה חַיִּים טוֹבִים:

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

שֶׁל עֲשִׁירוֹת, שְׁאֲנֵי חַי חַיִּים טוֹבִים, כִּי אֲנִי תִקְנֵתִי אֶת הַמְדִינָה הַנִּלְכָּה כִּנְל
 וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה אֶת הַחַיִּים טוֹבִים שְׁלִי! כִּי הַבְּעֻטְלִיר הַחֲרָשׁ נָתַן
 לְהַזּוּג מִתְנָה גְּמוּרָה אֶת הַחַיִּים טוֹבִים שְׁלוֹ, שֶׁהִיָּה נִרְאָה כְּחֲרָשׁ, אֲבָל בְּאֵמֶת
 לֹא הִיָּה חֲרָשׁ, אֲלֵא לֹא שָׁמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת שֶׁל זֶה הָעוֹלָם, וְלִכֵּן הִיָּה גְדָמָה
 כְּחֲרָשׁ, כִּי הַבְּעֻטְלִיר הַזֶּה הִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא הִיָּתָה
 לוֹ שׁוּם שְׂיָכוֹת אֶל זֶה הָעוֹלָם, וּמִמִּילָא לֹא שָׁמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
 הַזֶּה, וְעַל־יְדִי־זֶה חַי חַיִּים טוֹבִים, וְעִכְשׁוֹ נָתַן אֶת זֶה מִתְנָה לְהַזּוּג, וְנַעֲשֶׂה
 שָׁם שְׂמִיחָה גְדוֹלָה וְחֵדוּה רַבָּה מְאֹד, כִּי אֵין עוֹד שְׂמִיחָה כְּשִׂמְחָה זֹאת, שְׁאֵין
 הָאָדָם שׁוֹמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת הָעוֹלָם, וְדִיקָא אִזּוֹ חַי חַיִּים טוֹבִים אֲמִתִּיִּים
 וְנִצְחִיִּים, מֵאַחַר שְׁאֵין לוֹ שׁוּם שְׂיָכוֹת אֶל הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה כָּלֵל, (וְכֵן כָּל
 הַבְּעֻטְלִירֵשׁ הַנִּלְכָּה בְּלָם חֲזְרוּ וּבָאוּ עַל הַחֲתָנָה, וְנָתְנוּ בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה מֵה שְׂבִתְחֻלָּה בְּרָכוּ
 אוֹתָם, שִׁיחִיו כְּמוֹתָם, וְעִכְשׁוֹ נָתְנוּ זֹאת בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה), כִּי הַצְּדִיקִים כְּשֶׁהֵם מְבָרְכִים
 בְּעֵין טוֹבָה, הֵם מְבָרְכִים, וְאַחֲרֵי־כֵן נוֹתְנִים בְּמִתְנָה מֵה שְׂמִיחָה טוֹבִים, הָרֵאשׁוֹן
 נָתַן לָהֶם בְּמִתְנָה חַיִּים אֲרָפִים, כִּי לֹא הִיָּתָה לוֹ שׁוּם הַסְתַּפְּלוּת בְּזֶה הָעוֹלָם,
 וְלִכֵּן נִכְלָל בְּיוֹם שְׁכָלוֹ אָרֶךְ, מֵאַחַר שֶׁהִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא,
 וְהַשֵּׁנִי נָתַן לָהֶם בְּמִתְנָה חַיִּים טוֹבִים, כִּי לֹא הִיָּתָה לוֹ שׁוּם שְׂמִיעָה בְּזֶה
 הָעוֹלָם, וְלִכֵּן לֹא שָׁמַע אֶת הַחֲסְרוֹנוֹת מִזֶּה הָעוֹלָם, וְעַל־כֵּן חַי חַיִּים טוֹבִים,
 כִּי מֵאַחַר שֶׁהִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, [וְהַכָּלֵל, שְׁכָל צְדִיק עֲבַד
 אֶת הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ וּמְדַתּוֹ, וְכֵן הַשִּׁיג אֶת הָאוֹר אֵין סוּף

ביום השלישי חזרו ונזפרו הזוג הזה, והיו בוכים ומתגעגעים, איך לוקחין בכאן את הבעטליר השלישי, שהיה כבדפה. בתוך כך והנה הוא בא ויאמר הנני. ונפל עליהם ונשק אותם, ואמר להם גם כן פנ"ל. בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני, ואתם סבורים שאני כבדפה. אין אני כבדפה כלל, רק שהדבורים של העולם, שאינם שבחים להשם יתברך, אין בהם שלמות

נחרי אפרסמון

ברוך הוא, כי כל צדיק נכנס בשער אחר, כפי מדתו ויגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, כמובא בזהר (נשא כג.): כל צדיק ייעול כפום דרגא דילה ורזא דמלה, (ישעיה כו, ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק" וגו'; כי יש שער של אהבה, ויש שער של תשובה וכו', עין שם. ובאיזה שער שהצדיק נכנס ואחז בו, בזה הוא מברך את הזולת, ואת זה הוא נותן לו במתנה.

ביום השלישי חזרו ונזפרו הזוג הזה, והיו בוכים ומתגעגעים איך לוקחין בכאן את הבעטליר השלישי, שהיה כבד פה? בתוך כך והנה הוא בא, כי בכל פעם שמשתוקקים אחר דבר שבקדשה, הנה הקדשה באה אליו, כי העקר תלוי בהרצונות והכסופים שהאדם משתוקק אחר הקדשה. ויאמר הנני, כי הרצון החזק שיש לאדם אל הקדשה, זה מה שמביא את הקדשה אליו. ונפל עליהם, ונשק אותם, שזה התדבקות רוחא ברוחא, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן יב); ואמר להם גם כן פנ"ל: בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, עתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני. כי בכל דבר שבקדשה קדם מברכים את האדם שיזכה לקדשה, ואחר-כך נותנים לו את זה במתנה גמורה. ואתם סבורים שאני כבד פה? אין אני כבד פה כלל, רק שהדבורים של העולם, שאינם שבחים להשם יתברך, אין בהם שלמות (ועל-כן הוא נראה ככבד פה, כי הוא ככבד פה מאלו הדבורים

(ועליכן הוא נראה ככבד־פה, כי הוא ככבד־פה מאלו הדבורים של העולם, שאין בהם שלמות), אבל באמת אין אני כבד־פה כלל. אדרבא, אני מליץ ודברן נפלא מאד, ואני יכול לדבר חידות ושירים (שקורין "לידער") נפלאים, עד שאין נמצא שום נכרא בעולם, שלא ירצה לשמע אותי, ובאלו

נחרי אפרסמון

של העולם שאין בהם שלמות); הינו שכל דבור שמדברים מעסקי עולם הנה, ואינם מקשרים את זה אל עולם הבא, אין בהם שלמות, כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן סו); כי כשמדבר עם מחשבה קשורה בו יתברך, אז יש בהדבור שלמות, אבל אם אין דבורו מקשר בעלמא דאתי, אין בזה שום שלמות, כי כל הדבורים שמדברים בלי קשור אליו יתברך, אין בהדבור הנה שום שלמות, וזה שנאמר אצל משה רבנו (שמות ד, י): "כי כבד פה וכבד לשון אנכי"; כי הוא היה נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, עם כל זאת מרב ענותנותו שהיתה בו, כמו שכתוב (במדבר יב, ג): "והאיש משה ענו מאד מפל האדם אשר על פני האדמה"; ולכן אמר להקדוש־ברוך־הוא איך הוא יכול לדבר, כי כבד פה וכבד לשון אנכי, כי לא החזיק את עצמו שפכר הגיע למדרגה זו, שיהיה שלמות בדבורו [כי באמת הצדיקים הדבוקים בו יתברך, אפלו כשמדברים עם בני אדם שיחות חלין, גם אז מתשבתם דבוקה בו יתברך, כמובא בדברי רבנו ו"ל (שיחות־הר"ן, סימן קנח), שיש מדרגה כזו, שאפלו שמדברים עם בני־אדם, גם אז דבוקים בו יתברך. וכן הוא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן צא), שהצדיקים מלבישים את דבוריהם בשיחות חלין, כדי שבני אדם יוכלו לקבל את עצם גדל הארתם בלבושים. וכן הוא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ה'), שהצדיקים מלבישים את תפלתם בספורים, כדי שלא יוכלו המקטרגים לקטרג. ולכן בני אדם חושבים שהם כבדי פה, כי בקשי מדברים דבורים של הבלי עולם הנה]. אבל באמת אין אני כבד פה כלל, אדרבה אני מליץ ודברן נפלא מאד, ואני יכול לדבר חידות ושירים (שקורין "לידער") נפלאים, עד שאין נמצא שום נכרא בעולם, שלא ירצה לשמע אותי; כי מאחר

החידות והשירים שאני יודע, יש בהם כל החכמות, ויש לי הספמה על זה מאותו האיש גדול, הנקרא איש-חסד-האמת. (דער גרוסיר מאן, דער אמתיר איש-חסד). בזה הלשון ספר רבנו זכרוננו לברכה. ויש בזה מעשה שלמה.

כי פעם אחת ישבו כל החכמים, וכל אחד התפאר בחכמתו. זה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית ברזל, וזה התפאר במין מתכות אחר, וזה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית פסף, שהוא חשוב ביותר, וזה התפאר שהמציא עשית זהב, וזה היה מתפאר שהמציא כלי-מלחמה, וזה היה מתפאר שהוא יודע לעשות אלו המתכות שלא מאלו הדברים שהם עושין מהם אלו

נחרי אפרסמון

שדבוריהם דבוקים באין סוף ברוך הוא, לכן יש בזה כל השלמות שבעולם, והם יוצאים עם כל מיני חן, מאחר שבתוך דבורם מלבשים שירות ותשבחות להקדוש-ברוך-הוא. ובאלו החידות והשירים שאני יודע, יש בהם כל החכמות, כי באמת זו חכמה עמקה מאד מאד, שאפלו כשמדברים עם בני אדם, מרב דבקותם והתפללותם באין סוף ברוך הוא, יכוננו אז לדבר עמו יתברך, ולשיר שירות ותשבחות לפניו יתברך. ויש לי הספמה על זה מאותו האיש גדול הנקרא 'איש חסד האמת' (דער גרוסיר מאן, דער אמתיר איש חסד), [בזה הלשון ספר רבנו, זכרוננו לברכה]. ויש בזה מעשה שלמה; כי פעם אחת ישבו כל החכמים יחד, וכל אחד התפאר בחכמתו שזכה להמציא בזה העולם, זה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית ברזל, וזה התפאר במין מתכות אחר, וזה היה מתפאר שהמציא בחכמתו עשית פסף שהוא חשוב ביותר, וזה התפאר שהמציא עשית זהב, וזה היה מתפאר שהמציא כלי מלחמה, וזה היה מתפאר שהוא יודע לעשות אלו המתכות, שלא מאלו

הַמִּתְכַּוֵּת, וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר בְּחֻמּוֹת אַחֲרוֹת, כִּי יֵשׁ
כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁהִמְצִיאוּ בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי חֻמּוֹת, כְּגוֹן
סְאֵלִיטְרֵעַ וּפִילֹווֹיר (חֲמָרֵי גָלֶם וְנֶפֶץ) וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, וְהָיָה כָּל
אֶחָד מִתְפָּאֵר בְּחֻמּוֹתָיו.

עָנָה שָׁם אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי חָכֵם יוֹתֵר מִכֶּם! כִּי אֲנִי חָכֵם
כְּמוֹ הַיּוֹם, וְלֹא הִבִּינוּ שָׁם מַה זֶה שְׂאוֹמֵר שֶׁהוּא

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַדְּבָרִים שֶׁהֵם עוֹשִׂין מֵהֶם אֵלּוּ הַמִּתְכַּוֵּת, וְזֶה הָיָה מִתְפָּאֵר בְּחֻמּוֹת אַחֲרוֹת,
כִּי יֵשׁ כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁהִמְצִיאוּ בְּעוֹלָם עַל־יְדֵי חֻמּוֹת, כְּגוֹן: סְאֵלִיטְרֵעַ (חֲמָר
גָּלֶם לְעֵשֶׂת מִמְכּוֹת) וּפִילֹווֹיר (חֲמָר נֶפֶץ) וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה; וְהָיָה כָּל אֶחָד מִתְפָּאֵר
בְּחֻמּוֹתָיו. כִּי בָּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ כָּל מִינֵי חֻמּוֹת עֲמֻקּוֹת, שְׂמֻזָּה בְּנוּ כָּל מִינֵי
דְּבָרִים יָפִים, שִׁישׁ תּוֹעֵלֶת לְהָעוֹלָם מֵהֶם, כִּי לְפִי חֻמּוֹתֵם הִמְצִיאוּ כָּל אֶחָד
דְּבָרִים, שְׂבִנֵי־אָדָם יְכוּלִים לְהַנּוֹת מֵהֶם. (וּבְאֶמֶת אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שיחות־הַר"ן,
סימן ה'), שְׂאֵלּוּ הַתְּחִבּוּלוֹת וְהַהֲמָצָאוֹת שֶׁהִמְצִיאוּ הַפִּילוֹסוֹפִים בְּחֻמּוֹתֵם,
כְּגוֹן: כְּלֵי מִלְחָמָה גִּפְלָאִים וְשָׂאֵר כְּלִים הַעֲשׂוּיִים בְּתְחִבּוּלוֹת עַל־פִּי חֻמּוֹת,
וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה שָׂאֵר עֲנִינֵי חֲדוּשִׁים שְׂלֵהֶם, שֶׁהִמְצִיאוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִחֻמְמֵיהֶם,
אָמַר שֶׁהַכֹּל מִלְּמַעְלָה, כִּי לֹא הָיָה אֲפָשֶׁר לָהֶם לְבֹא עַל זֶה, רַק עַל־יְדֵי
שֶׁהִתְנוּצֵץ לָהֶם הַשָּׂכָל בְּזֹאת הַחֻמְמָה, שְׂבָא לְאוֹתוֹ הַחֻמְמָה הַתְּנוּצֵצוֹת
מִלְּמַעְלָה; כִּי כְּשֶׁהִגִּיעָה הָעֵת וְהַזְמַן שֶׁתִּתְגַּלֶּה אוֹתָהּ הַחֻמְמָה אוֹ הַתְּחִבּוּלָה
בְּעוֹלָם, עַל־כֵּן שָׁלְחוּ לָהֶם מִלְּמַעְלָה בְּשָׂכְלָם זֹאת הַתְּחִבּוּלָה, כְּדֵי שֶׁתִּתְגַּלֶּה
בְּעוֹלָם, כִּי בְּיָדָיו גַּם הַחֻמְמִים הַקְּדוּמוֹנִים שֶׁהָיוּ מִקֶּדֶם, חֲקְרוּ גַם עַל זֹאת,
וּמִפְּנֵי מַה לֹא בָּאוּ הֵם עַל זֹאת הַתְּחִבּוּלָה וְהַהֲמָצָאָה; רַק בְּאֶמֶת הַכֹּל
מִלְּמַעְלָה, וּכְשֶׂבָא הָעֵת שֶׁתִּתְגַּלֶּה זֹאת הַדְּבָר, אָזִי מִתְנוּצֵץ לוֹ הַשָּׂכָל, וְאָז בָּא
אוֹתוֹ הַחֻמְמָה עַל אוֹתָהּ הַתְּחִבּוּלָה, כִּי נִשְׁלַח לוֹ מִלְּמַעְלָה מִמְּקוֹם שֶׁהִגִּיעַ לוֹ,
כִּי בְּיָדָיו אֵינָם מִקְבָּלִים דְּרֹךְ הַקְּדוּשָׁה, רַק דְּרֹךְ הַסְּטְרָא אַחֲרָא וְזֶה פְּשוּט
וְכוּי, עֵינֵי שָׁם). עָנָה שָׁם אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי חָכֵם יוֹתֵר מִכֶּם, כִּי אֲנִי חָכֵם כְּמוֹ
הַיּוֹם, וְלֹא הִבִּינוּ שָׁם מַה זֶה שְׂאוֹמֵר, שֶׁהוּא חָכֵם כְּמוֹ הַיּוֹם. וְאָמַר לָהֶם, כִּי

חכם כמו היום. ואמר להם, כי כל החכמות שלהם יכולים לקבץ אותם ולא יהיו מהם רק שעה אחת, אף-על-פי שכל חכמה וחכמה היא נלקחת מיום אחר, כפי הבריאה שהיה באותו היום, כי כל החכמות הנ"ל הם הרפבות (ועל-כן החכמה נלקחת מאותו היום שהיה בו אותו הבריאה שממנו התרפבה). אף-על-פי-כן יכולים על-ידי חכמה לקבץ כל אלו החכמות בשעה אחת, אבל אני חכם כמו יום שלם (כל זה התפאר אותו החכם האחרון הנ"ל) עניתי ואמרתי אליו (הינו זה הכבדפה הנ"ל אמר להחכם הנ"ל) כמו איזה יום? (הינו כמו איזה יום אתה חכם) ענה ואמר (החכם הנ"ל) זה (הינו זה הכבדפה) הוא

נחרי אפרסמון

כל החכמות שלהם יכולים לקבץ אותם, ולא יהיו מהם רק שעה אחת, אף-על-פי שכל חכמה וחכמה היא נלקחת מיום אחר, כפי הבריאה שהיה באותו היום, כי כל החכמות הנ"ל הם הרפבות (ועל-כן החכמה נלקחת מאותו היום שהיה בו אותו הבריאה שממנו התרפבה), אף-על-פי-כן יכולים על-ידי חכמה לקבץ כל אלו החכמות בשעה אחת; (כי באמת כל דבר גשמי יכולים לצמצם ולהלביש בשעה אחת, כי כל החכמות שתלויות בגשמיות יכולים לצמצמן בשעה קלה, כי כל דבר של הבלי עולם הזה, אפלו שתהיה בו חכמה עמקה, אפשר להלבישו בשעה קלה, מה שאין כן דבר רוחני, זה נתארף מאד מאד, כל אחד כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם ותפורה זוכה שנתארף לו הזמן מאד, כי דבר שכבר אינו תלוי בזמן ובמקום, הינו דבר רוחני, זה מתארף מאד מאד; כי שעה קלה יכולה להיות כמו כמה שנים ברוחניות); אבל אני חכם כמו יום שלם (כל זה התפאר אותו החכם האחרון הנ"ל); עניתי ואמרתי אליו (הינו זה הכבד פה הנ"ל אמר להחכם הנ"ל) כמו איזה יום? (הינו כמו איזה יום אתה חכם). ענה ואמר (החכם הנ"ל): זה, (הינו זה הכבד פה) הוא

חכם ממני! מאחר ששואל כמו איזה יום, אבל כמו איזה יום שתוצו אני חכם. ועתה יקשה, מפני מה זה ששואל כמו איזה יום הוא חכם יותר ממנו, מאחר שהוא חכם כמו איזה יום שירצה? אך יש מעשה שלמה.

כי זה האישי-חסד-האמת הוא באמת איש גדול מאד, והוא (הינו זה הכבד-פה) הולך ומקבץ כל החסדים של

נחרי אפרסמון

חכם ממני, מאחר ששואל כמו איזה יום; כי באמת בכל יום ויום יש כל מיני שנויים, כי אין יום דומה לחברו, ואין שעה דומה לחברתה, עד שאין רגע דומה לחברו, כמובא (עץ חיים, היכל אדם קנמון, שער א', ענף ה'), וכן מובא באריכות גדולה ענין זה (לקוטי-הלכות, בשר פחלב, הלכה ד', אות א'), שיש בכל יום שנויים לאין קץ, ועל-כן צריך כל אדם להאמין, שבכל עת ושעה ורגע כל ימי חייו, יש בכחו להתחיל מעתה, ואסור להסתפל מיום ליום ומשעה לשעה, ואפלו מרגע לרגע, כי כל רגע ורגע משתנים פרצוף כל העולמות, ולכן כשזה החכם שאל: מאיזה יום אתה יותר חכם ממני, זו כבר ראיה שהוא חכם גדול מאד, כי הוא דבוק בחי החיים בו יתברך, ויודע את השמות והצורפים והיחודים והשעשועים שיוצאים מכל יום ומכל שעה ומכל רגע, ולכן הוא חכם גדול מאד. וענה על זה הבעטליר הכבד פה: אבל כמו איזה יום שתוצו אני חכם; כי הוא זכה להגיע כבר לתכלית השלמות, שאין שלמות אחריו, כי יכול לכלל את כל הימים ביחד, ולהמשיך בהם את האור אין סוף ברוך הוא. ועתה יקשה, מפני מה זה ששואל כמו איזה יום, הוא חכם יותר ממנו, מאחר שהוא חכם כמו איזה יום שירצה? [כי באמת זה דבר נפלא מאד, פלאי פלאים, איך שבכל יום ויום ובכל שעה ושעה ובכל רגע ורגע, יש בו חכמה עמקה מגלוי אלקותו יתברך]. אך יש מעשה שלמה; כי זה האישי חסד האמת, הוא באמת איש גדול מאד, והוא (הינו זה הכבד פה) הולך ומקבץ כל החסדים של אמת, ומביא

אָמַת וּמְבִיא אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ-חֶסֶד-הָאֱמֶת, וְעָקַר
 הַתְּהוּוֹת הַזְּמַן (כִּי הַזְּמַן בְּעֶצְמוֹ הוּא נִבְרָא) הוּא עַל-יְדֵי
 הַחֲסִדִים שֶׁל אֱמֶת, וְזֶה הַכְּבֹד-פֶּה הוּא הוֹלֵךְ וּמְקַבֵּץ כָּל
 הַחֲסִדִים שֶׁל אֱמֶת, וּמְבִיא אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ-חֶסֶד-
 הָאֱמֶת כַּנִּל.

וַיֵּשׁ הֵר, וְעַל הָהָר עוֹמֵד אָבֹן, וּמִן הָאָבֹן יוֹצֵא מַעֲיָן, וְכָל

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת, וְעָקַר הַתְּהוּוֹת הַזְּמַן (כִּי הַזְּמַן בְּעֶצְמוֹ הוּא נִבְרָא)
 הוּא עַל-יְדֵי הַחֲסִדִים שֶׁל אֱמֶת, וְזֶה הַכְּבֹד פֶּה הוּא הוֹלֵךְ וּמְקַבֵּץ כָּל הַחֲסִדִים
 שֶׁל אֱמֶת, כִּי כְּבִיכּוֹל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְצַמֵּם אֶת עֶצְמוֹ מֵאֵין סוֹף עַד אֵין
 תְּכֵלִית, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד), וּמְרַמֵּז לְאָדָם
 רְמוּזִים אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, שְׁנֵיהֶם הַיְחוּדִים שְׂיוּצָאִים מִכָּל יוֹם וַיּוֹם, וּמְבִיא
 אוֹתָם אֶל זֶה הָאִישׁ חֶסֶד הָאֱמֶת כַּנִּל [עֵינִי לְקוּטִי-הַלְכוֹת מְלַמְּדִים, הַלְכָה
 ד', אוֹת יג, כִּי עָקַר הַתְּהוּוֹת הַזְּמַן הוּא עַל-יְדֵי צְדָקָה וְחֶסֶד, וְזֶה שְׂאֲמָרוֹ
 תְּכַמְיֵנו הַקְּדוֹשִׁים (סְכָה מ:ט):] אֵין הַצְּדָקָה מְשַׁתְּלֶמֶת אֶלָּא לְפִי הַחֶסֶד שְׂבֵחָה,
 שְׁנֵאמַר (הוֹשֵׁעַ י, יב): "וְרָעוּ לָכֶם לְצְדָקָה, קִצְרוּ לְפִי חֶסֶד"; עַל-כֵּן עַל-יְדֵי
 הַצְּדָקָה נִתְהַוָּה הַזְּמַן, עֵינִי שָׁם].

וַיֵּשׁ הֵר, שְׁנֵיהֶם סוֹכְבֵי עַל הֵר סִינִי, שְׁשָׁם קָבְלוּ עִם יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה,
 וְעַל הָהָר עוֹמֵד אָבֹן, שְׁהֵם הַלְכוֹת, כַּמּוּ שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת לא, יח): "וַיִּתֵּן אֶל
 מֹשֶׁה כְּכֹלֹתוֹ לְדַבֵּר אִתּוֹ בְּהֵר סִינִי שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת לַחַת אָבֹן כְּתוּבִים בְּאֶצְבַּע
 אֱלֹקִים"; וְדָרְשׁוּ תְּכַמְיֵנו הַקְּדוֹשִׁים (עֲרוּבִין נד): לַחַת אָבֹן, אִם אָדָם מְשִׁים
 עֶצְמוֹ אֶת לְחֵיוֹ כַּאֲבֹן זֶה שְׂאִינָה נִמְחִית, תְּלַמּוּדוֹ מִתְקַיֵּם בְּיָדוֹ; וּמִן הָאָבֹן
 יוֹצֵא מַעֲיָן; כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שְׁנִכְלָלָת בְּשְׁנֵי לַוּחוֹת הַבְּרִית, כַּמְאָמְרִים ז"ל
 (בְּרִכוֹת ה): מֵאֵי דְכְּתִיב (שְׁמוֹת כד, יב): "וְאֶתְנָה לָךְ אֶת לַחַת הָאָבֹן וְהַתּוֹרָה
 וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כְּתוּבָתִי לְהוֹרְתָם"; 'לַוּחוֹת' אֵלּוּ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, 'תּוֹרָה' זֶה
 מִקְרָא, 'וְהַמִּצְוָה' זֶה מִשְׁנָה, 'אֲשֶׁר כְּתוּבָתִי' אֵלּוּ נְבִיאִים וּכְתוּבִים, 'לְהוֹרְתָם'
 זֶה תְּלַמּוּד, מִלְּמַד שְׁכָלֶם נִתְּנוּ לְמֹשֶׁה מִסִּינִי; וְהַתּוֹרָה הוּא כַּמְעָן נוֹבֵעַ, שְׂאִין

דָּבָר יֵשׁ לוֹ לֵב, וְגַם הָעוֹלָם בְּכֻלּוֹ יֵשׁ לוֹ לֵב, וְזֶה הַלֵּב

גַּחְרֵי אַפְרָסִמוֹן

לֵה סוֹף, כְּמֵאמָרָם ו"ל (במדבר רבה, פרשה יג, סימן טו): שְׁבַעִים שָׁקֵל בְּשָׁקֵל הַקֹּדֶשׁ, לָמָּה? כָּשֶׁם שֶׁיֵּינן חֲשׁוֹנוֹ שְׁבַעִים, כִּף יֵשׁ שְׁבַעִים פָּנִים בַּתּוֹרָה, לָמָּה נֹאמַר בְּקִעְרָה הָאֶחָת? כִּנְגֻד הַתּוֹרָה הַצְּרִיכָה לְהִיּוֹת אֶחָת, כְּמָה דְתִימָא (במדבר טו, טז): תּוֹרָה אֶחָת וּמִשְׁפָּט אֶחָד יִהְיֶה לָכֶם, לָמָּה נֹאמַר בְּמִזְרָק אֶחָד? שְׁדַבְרֵי תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְדַבְרֵי תּוֹרָה שְׁבַע־לִפֶּה כָּלֶם נִתְּנוּ מְרוּעָה אֶחָד, כָּלֶם אֵל אֶחָד אֶמְרָן לַמֶּשֶׁה מִסִּינַי; וְכֵן דָּבָר יֵשׁ לוֹ לֵב, כְּמֵאמָרָם ו"ל (מדרש תהלים, פרק יט): הַשָּׁמַיִם יֵשׁ לוֹ לֵב לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁנֹאמַר (דברים ד, יא): "וְהִקְרָה בְּעַר בְּאֵשׁ עַד לֵב הַשָּׁמַיִם"; וְכֵן יֵשׁ לֵב לַיִם, שְׁנֹאמַר (שמות טו, ח): "קָפְאוּ תְּהַמַּת בְּלֵב יָם"; וְגַם הָעוֹלָם בְּכֻלּוֹ יֵשׁ לוֹ לֵב, כִּי בְּכֹל פֶּרֶט מִפְּרִטֵי הָעוֹלָם יֵשׁ לוֹ לֵב, כְּמֵאמָרָם ו"ל (קהלת רבה, פרשה א, סימן לו) עַל הַפְּסוּק (קהלת א, טז): "דְּבַרְתִּי אֲנִי עִם לְבִי"; הַלֵּב רוּאָה, שְׁנֹאמַר (שם): "וְלִבִּי רָאָה הַרְבֵּה", הַלֵּב שׁוֹמֵעַ, שְׁנֹאמַר (מלכים א' ג, ט): "וְנִתְּתָ לְעַבְדְּךָ לֵב שׁוֹמֵעַ", הַלֵּב מְדַבֵּר, שְׁנֹאמַר (קהלת א, טז): "דְּבַרְתִּי אֲנִי עִם לְבִי", הַלֵּב הוֹלֵךְ, שְׁנֹאמַר (מלכים ב' ה, כו): "לֹא לְבִי הֵלֵךְ", הַלֵּב נוֹפֵל, שְׁנֹאמַר (שמואל א' יו, לב): "אֵל יִפֹּל לֵב אָדָם עָלָיו", הַלֵּב עוֹמֵד, שְׁנֹאמַר (יחזקאל כב, יד): "הֵינְעַמְד לְבָבְךָ", הַלֵּב שְׂמַח, שְׁנֹאמַר (תהלים טז, ט): "לִכֵּן שְׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי"; הַלֵּב צוֹעֵק, שְׁנֹאמַר (איכה ב, יח): "צַעַק לְבָס אֶל ה'", הַלֵּב מִתְנַחֵם, שְׁנֹאמַר (ישעיה מ, ב): "דְּבָרוּ עַל לֵב יְרוּשָׁלַיִם", הַלֵּב מְצַטְעֵר, שְׁנֹאמַר (דברים טו, י): "וְלֹא יִרַע לְבָבְךָ", הַלֵּב מִתְחַזֵּק, שְׁנֹאמַר (שמות ט, יב): "וַיִּחַזַּק הַיְיָ אֶת לֵב פִּרְעֹה", הַלֵּב מִתְרַפֵּךְ, שְׁנֹאמַר (דברים כ, ג): "אֵל יִרַף לְבַבְכֶם", הַלֵּב מִתְעַצֵּב, שְׁנֹאמַר (בראשית ו, ו): "וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ"; הַלֵּב מִתְפַּחַד, שְׁנֹאמַר (דברים כח, טז): "מִפֶּחַד לְבָבְךָ", הַלֵּב מִשְׁתַּפֵּר, שְׁנֹאמַר (תהלים נא, יט): "לֵב גִּשְׁבֵּר וְנִדְפָה", הַלֵּב מִתְנַאֵה, שְׁנֹאמַר (דברים ח, יד): "וְרָם לְבָבְךָ", הַלֵּב מְסָרֵב, שְׁנֹאמַר (ירמיה ה, כג): "וְלָעַם הַזֶּה הָיָה לֵב סוֹרֵר וּמוֹרָה", הַלֵּב מִתְבַּדֵּה, שְׁנֹאמַר (מלכים א' יב, לג): "בַּחֲדָשׁ אֲשֶׁר בָּדָא מְלִבוֹ", הַלֵּב מְהַרְהֵר, שְׁנֹאמַר (דברים כט, יח): "כִּי בִשְׂרֻוֹת לְבִי אֵלֶיךָ", הַלֵּב מְרַחֵשׁ, שְׁנֹאמַר (תהלים מה, ב): "רַחֵשׁ לְבִי דָבָר טוֹב", הַלֵּב מִחְשָׁב, שְׁנֹאמַר (משלי יט, כא): "רַבּוֹת מִחְשָׁבוֹת בְּלֵב אִישׁ", הַלֵּב מִתְאַוֶּה,

שנאמר (תהלים כא, ג): "תאנות לבו נתתה לו", הלב סוטה, שנאמר (משלי ז, כה): "אל ישט אל דרכיה לבך", הלב זונה, שנאמר (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם וגו'", הלב נסעד, שנאמר (בראשית יח, ה): "וסעדו לבבכם", הלב נגנב, שנאמר (שם לא, כ): "ויגנב יעקב את לב לכן", הלב נכנע, שנאמר (ויקרא כו, מא): "או אז יכנע לבבכם", הלב משתדל, שנאמר (בראשית לז, ג): "וינדבר על לב הנערה", הלב תועה, שנאמר (ישעיה כא, ד): "תפעה לבבי", הלב חרד, שנאמר (שמואל א' ד, ג): "כי הנה לבו חרד", הלב געור, שנאמר (שיר השירים ה, ב): "אני ישנה ולפי ער", הלב אוהב, שנאמר (דברים ו, ה): "ואהבת את הוי"ה אלהיך בכל לבבך". הלב שונא, שנאמר (ויקרא יט, יז): "לא תשנא את אחיך בלבבך", הלב מקנא, שנאמר (משלי כג, יז): "אל יקנא לבך וגו'", הלב נחקר, שנאמר (ירמיה יז, י): "אני ה' חקר לב" וגו', הלב נקרע, שנאמר (יואל ב, ג): "וקרעו לבבכם ואל בגדיכם", הלב הוגה, שנאמר (תהלים מט, ד): "והגות לפי תבונות", הלב הוא פאש, שנאמר (ירמיה כ, ט): "והיה בלפי פאש", הלב הוא פאבן, שנאמר (יחזקאל לו, כו): "והסרת את לב האבן", הלב שב בתשובה, שנאמר (מלכים ב' כג, כה): "אשר שב אל הוי"ה בכל לבבו". הלב חס, שנאמר (דברים יט, ו): "כי יחס לבבו", הלב מת, שנאמר (שמואל א' כה, לו): "וימת לבו בקרבו", הלב נמס, שנאמר (יהושע ז, ה): "וימס לבב העם", הלב מקבל דברים, שנאמר (דברים ו, ו): "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך", הלב מקבל יראה, שנאמר (ירמיה לב, מ): "ואת יראתי אתן בלבבכם", הלב מודה, שנאמר (תהלים קיא, א): "אודה ה' בכל לבב", הלב חומד, שנאמר (משלי ו, כה): "אל תחמד יפיה בלבבך", הלב מתקשה, שנאמר (משלי כח, יד): "ומקשה לבו", הלב מיטיב, שנאמר (שופטים טז, כה): "ויהי כטוב לבם", הלב עושה מרמה, שנאמר (משלי יב, כ): "מרמה בלב חרשי רע", הלב מתוכו מדבר, שנאמר (שמואל א' א, ג): "וחנה היא מדברת על לבה", הלב אוהב שחד, שנאמר (ירמיה כב, יז): "כי אין עיניך ולבך וגו'", הלב כותב דברים, שנאמר (משלי ג, ג): "כתבם על לוח לבך", הלב חורש, שנאמר (שם ו, יד): "תהפכות בלבבו חרש רע", הלב מקבל מצוות, שנאמר (שם י, ח): "חקם לב יקח מצוות", הלב עושה זדון, שנאמר (עובדיה א, ג): "זדון לבך השיאך", הלב עושה סדרים, שנאמר (משלי טז, א): "לאדם מערכי לב", הלב מתגדל, שנאמר (דברי הימים ב' כה, יט): "ונשאף לבך", הוי "דברתי אני עם לבי לאמר אני הנה הגדלתי" וגו'; וזה

שֶׁל הָעוֹלָם הוּא קוֹמָה שְׁלֵמָה עִם פָּנִים וַיְדִים וְרַגְלִים וְכוּ',
 אָבֵל הַצִּפְרָן שֶׁל הָרָגֵל שֶׁל אוֹתוֹ הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם הוּא
 מְלָכָב (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֹז: "הַאֲרִצִּיקֶער") יוֹתֵר מְלָב שֶׁל אַחֵר. וְזֶה
 הָהָר עִם הָאָבֶן וְהַמַּעֲיָן הַנ"ל עוֹמֵד בְּקִצָּה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם
 וְזֶה הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּקִצָּה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם, וְזֶה
 הֵלֵב הַנ"ל עוֹמֵד בְּנֶגֶד הַמַּעֲיָן הַנ"ל וְכוּסָף וּמִשְׁתוֹקֵק
 תָּמִיד מְאֹד מְאֹד לְבוֹא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן בְּהַשְׁתוֹקֵקוֹת

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם הוּא קוֹמָה שְׁלֵמָה עִם פָּנִים וַיְדִים וְרַגְלִים וְכוּ'; כִּי כָּל פֶּרֶט
 מִפְּרֻטֵי הַבְּרִיאָה כְּלוּל מְלָב כַּנ"ל, אָבֵל הַצִּפְרָן שֶׁל הָרָגֵל שֶׁל אוֹתוֹ הֵלֵב שֶׁל
 הָעוֹלָם הוּא מְלָכָב (בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֹז: "הַאֲרִצִּיקֶער") יוֹתֵר מְלָב שֶׁל אַחֵר, הֵינּוּ
 שֶׁהַפְּחוֹת מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת צִפְרָן לְבוֹ, יוֹתֵר מְלָכָב מְלָב שֶׁל כָּל הָאֲמוֹת
 הָעוֹלָם, וְכַעֲיָן שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פְּרָשָׁה ז', סִימָן י'): אָמַר
 לְפָנָיו, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, יְמוֹת מִשָּׁה וּמִאָּה כִּיּוֹצֵא בּוֹ, וְלֹא תִנּוֹק צִפְרָנוֹ שֶׁל
 אַחַד מֵהֶם; כִּי מִשָּׁה רַבָּנוּ הִחְזִיק אֶת עֲצָמוֹ לֹלֵא כְּלוּם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר
 יב, ג): "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עָנּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה"; וְלִכֵּן מָסַר
 אֶת עֲצָמוֹ לְמִיתָה, הֶעָקַר שֶׁלֹּא תִנּוֹק צִפְרָן אַחַת שֶׁל בֵּר יִשְׂרָאֵל, כִּי הַצִּפְרָן
 שֶׁל הָרָגֵל שֶׁל אוֹתוֹ הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם, הֵינּוּ אֶפְלוֹ הַפְּחוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, יוֹתֵר
 מְלָכָב מְלָב שֶׁל אַחֵר, כִּי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּגִיָּהֶם שֶׁל הַקְּדוֹשֵׁי־בְרוּךְ־הוּא, וְזֶה
 הָהָר עִם הָאָבֶן וְהַמַּעֲיָן הַנ"ל, הֵינּוּ הַר סִינֵי וְהַלּוּחוֹת וְהַמַּעֲיָן שֶׁל תּוֹרָה עוֹמֵד
 בְּקִצָּה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם, וְזֶה הֵלֵב שֶׁל הָעוֹלָם עוֹמֵד בְּקִצָּה אַחֵר שֶׁל הָעוֹלָם,
 כִּי כֵּן בָּרָא הַקְּדוֹשׁ־בְרוּךְ־הוּא אֶת הַבְּרִיאָה, שֶׁיִּקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה, כְּמֵאֲמָרָם
 ו'ל (תְּנַחֲמוּא בְּרֵאשִׁית): מְלַמֵּד שֶׁהַתְּנָה הַקְּדוֹשׁ־בְרוּךְ־הוּא עִם מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,
 וְאָמַר לָהֶם: אִם יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חֲמִשָּׁה סְפָרִים — מוֹטָב,
 וְאִם לֹא — אֲנִי מַחְזִיר אֶתְכֶם לְתוֹהוֹ וְכוֹהוֹ; וְזֶה הֵלֵב הַנ"ל עוֹמֵד בְּנֶגֶד
 הַמַּעֲיָן הַנ"ל, וְכוּסָף וּמִשְׁתוֹקֵק תָּמִיד מְאֹד מְאֹד לְבוֹא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן

גדול מאד מאד, וצוּעק מאד לכּוּא אַל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן, וְגַם
 זֶה הַמַּעֲיָן מִשְׁתוֹקֵק אֵלָיו. וְזֶה הַלֵּב יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי חֲלִישוֹת:
 אַחַת, כִּי הַחֲמָה רוֹדֶפֶת אוֹתוֹ וְשׁוֹרֶפֶת אוֹתוֹ (מַחֲמַת שֶׁהוּא
 מִשְׁתוֹקֵק וְרוֹצֵחַ לִילֵךְ וּלְהַתְקַרֵּב אֶל הַמַּעֲיָן), וְחֲלִישוֹת הַשְּׁנֵיָה יֵשׁ
 לוֹ לְהֵלֵב מִן גְּדֹל הַהִשְׁתוֹקְקוֹת וְהַגְּעוּגוּעִים שֶׁהוּא מִתְגַּעְגַּע
 וְכוֹסֵף תָּמִיד וּמִשְׁתוֹקֵק מְאֹד בְּכִלּוֹת הַנֶּפֶשׁ אֶל אוֹתוֹ
 הַמַּעֲיָן וְצוּעֵק וְכוּ' כַּנִּל, כִּי הוּא עוֹמֵד תָּמִיד כְּנֶגֶד
 הַמַּעֲיָן הַנִּל וְצוּעֵק: "נָא גִיווּאֵלְד" (אָהָה) וּמִשְׁתוֹקֵק אֵלָיו

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּהִשְׁתוֹקְקוֹת גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד, וְצוּעֵק מְאֹד לְכוּא אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן, וְגַם זֶה
 הַמַּעֲיָן מִשְׁתוֹקֵק אֵלָיו; הֵינּוּ שֶׁהַתּוֹרָה מִשְׁתוֹקֶקֶת אֶל הָאָדָם, וְלֵב הָאָדָם
 מִשְׁתוֹקֵק אֶל הַתּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא עֶקֶר הַחַיּוֹת שֶׁל הָאָדָם, כִּי בְּשִׁבִילָהּ
 בָּרָא הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת כָּל הַבְּרִיאָה, וְהַתּוֹרָה טְבוּעָה בְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה, כִּי
 הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִדוּמָם, צוּמַת, חַי, מְדַבֵּר, וְלֵב הָאָדָם מִשְׁתוֹקֵק לְהַשִּׁיג אֶת
 פְּנִימִיּוֹת הַבְּרִיאָה שֶׁהִיא הַתּוֹרָה הַגְּנוּזָה בָּהּ. וְזֶה הַלֵּב, יֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי חֲלִישוֹת:
 אַחַת — כִּי הַחֲמָה רוֹדֶפֶת אוֹתוֹ וְשׁוֹרֶפֶת אוֹתוֹ (מַחֲמַת שֶׁהוּא מִשְׁתוֹקֵק וְרוֹצֵחַ לִילֵךְ
 וּלְהַתְקַרֵּב אֶל הַמַּעֲיָן); הֵינּוּ חֵם הַיֵּצֵר רוֹדֵף וְשׁוֹרֵף אוֹתוֹ, כִּי כָּל מִי שֶׁרוֹצֵחַ
 לְהַפְּנֵס בְּעִבּוּרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, הַיֵּצֵר הָרַע שֶׁנֹּדֶמָה לְאֵשׁ, רוֹדֵף וְשׁוֹרֵף אוֹתוֹ,
 שֶׁיִּבְרַח מִהַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְאת אֵשׁ. וְזֶה גוֹרֵם לוֹ חֲלִישוֹת גְּדוּלָה, כִּי אֵשׁ הַיֵּצֵר
 מִתְגַּבֵּרֶת מְאֹד מְאֹד עַל הָאָדָם, וְהוּא רוֹצֵחַ לְכִלּוֹת אוֹתָהּ לְגַמְרֵי. וְחֲלִישוֹת
 הַשְּׁנֵיָה יֵשׁ לוֹ לְהֵלֵב מִן גְּדֹל הַהִשְׁתוֹקְקוֹת וְהַגְּעוּגוּעִים, שֶׁהוּא מִתְגַּעְגַּע וְכוֹסֵף
 תָּמִיד וּמִשְׁתוֹקֵק מְאֹד בְּכִלּוֹת הַנֶּפֶשׁ אֶל אוֹתוֹ הַמַּעֲיָן וְצוּעֵק וְכוּ' כַּנִּל, כִּי
 הוּא עוֹמֵד תָּמִיד כְּנֶגֶד הַמַּעֲיָן הַנִּל, וְצוּעֵק: "נָא גִיווּאֵלְד", (בְּטוּי צַעֲקָה בְּאִידיש
 כְּמוֹ "אָהָה"), וּמִשְׁתוֹקֵק אֵלָיו מְאֹד כַּנִּל; הֵינּוּ מֵרֵב הַשְׁתוֹקְקוֹת וְכוֹסוּפִין
 וְגַעְגּוּעִין שֶׁהוּא מִתְגַּעְגַּע בְּכִלּוֹת הַנֶּפֶשׁ לְגִשְׁת אֶל הַמַּעֲיָן, זֶה מְחַלֵּשׁ אוֹתוֹ
 מְאֹד, [וְכוֹמוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ו'ל (לְקוּטִי-מוֹהָרָן, חֶלֶק א', סִימָן עח); כִּי כְּשֶׁאִישׁ

מאד כנ"ל, וכשצריך לנוח קצת שיהיה לו אריכת הרוח קצת (שקורין "אפ־סאפין"), אזי בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו ומגן עליו מן החמה, ואז יש לו נוחה קצת, וגם אז בשעת נוחה הוא מסתכל גם־כן פנגד המעין ומתגעגע אליו. אך מאחר שהוא מתגעגע אליו כל־כך מפני מה אינו הולך אל המעין? אך כשרוצה לילך ולהתקרב אל החר, אזי אינו רואה השפוע ואינו יכול להסתכל על

נחרי אפרסמון

הישראל בוער בלבו להשם יתברך, יש באפשרי להיות אוקיד כל גופא, כי מרב ההשתוקקות, האדם יכול להשרף וצריך צמצום, וכן הוא (לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עו); כי נפשו של אדם שוקקת תמיד לעבודת השם יתברך, אך שהוא בלא זמן ושכל, והוא תמיד בבחינת צמאון וכו', עיין שם]. וכשצריך לנוח קצת, שיהיה לו אריכת הרוח קצת (שקורין 'אפ סאפין') [נשימת רוחה], אזי בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו, ומגן עליו מן החמה, ואז יש לו נוחה קצת. [הצפור זה הצדיק, בסוד (תהלים פד, ג): "נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות הנו"ה, לבי ובשרי ירננו אל אל חי, גם צפור מצאה בית ודרור קן לה" וגו'; הינו פשיש לאדם כסופין עד כלות הנפש אל הקדוש־ברוך־הוא, וכמעט שתצא נפשו מרב כסופין וכלות הנפש אחריו יתברך, אזי הצפור שהוא הצדיק, מוצא בשבילו בית להסתתר שם]; וגם אז בשעת נוחה, הוא מסתכל גם־כן פנגד המעין ומתגעגע אליו, כי בר ישראל אי אפשר לו לחיות בלי התורה, ותמיד משתוקק וכוסף להגיע אל החר שבו האבן, שמשם יוצא המעין, בסוד (יואל ד, יח): "ומעין מבית הנו"ה יצא, והשקה את נחל השטים", אפלו אלו שנפלו בשטות, שאלו עברות, חס ושלום, אף־על־פי־כן גם משם הנשמה משתוקקת אחר התורה, שהיא חיותן של ישראל. אך מאחר שהוא מתגעגע אליו כל־כך, מפני מה אינו הולך אל המעין? אך כשרוצה לילך ולהתקרב אל החר, אזי אינו רואה השפוע, ואינו יכול

המעין, ואם לא יסתכל על המעין אזי תצא נפשו, כי עקר חיותו הוא מן המעין, וכשעומד בנגד החר אזי הוא רואה ראש השפוע של החר ששם עומד המעין, אבל תכף כשילך ויתקרב אל החר, אזי נעלם מעיניו ראש השפוע (זה מובן בחוש) ואזי אינו יכול לראות את המעין, ואזי תצא נפשו חס ושלום, וכשזה הלב היה מסתלק חס ושלום, אזי יתבטל כל העולם בלו, כי הלב הוא החיות של כל דבר, ובדאי אין קיום בלא לב, ועל־כן אינו יכול לילך אל המעין, רק עומד בנגדו ומתגעגע וצוּעק בנ"ל.

נחרי אפרסמון

להסתכל על המעין, כי כף ברא הקדוש-ברוך-הוא את הבריאה, שהאדם יעמד מנגד, כי אם יבוא סמוך, כבר לא יראה שום דבר, וככל שאדם עומד רחוק, אז הוא רואה את הקדשה באור אלקי, וכמו שכתוב (ירמיה לא, ב): "מרחוק הני"ה נראה לי, ואהבת עולם אהבתיך, על-כן משכתיך חסד"; כי דיקא כשאדם עומד מרחוק, אז נתגלה אליו הקדוש-ברוך-הוא, ומתעוררת בו התשוקה אהבת עולם, ונמשך עליו חסד, וזה שנאמר בחר סיני (שמות כ, טו): "וירא העם וינעו וינעמו וינעמדו מרחק"; כי מרב הקולות והלפידים והאור פחדו לגשת, כי ככל שאדם יותר רחוק, הוא רואה את האור, ולכן היה צריך לעמד מרחוק, כי אם היה מתקרב, לא היה רואה כלום, כמו כל דבר שהוא על ראש החר, כל זמן שהוא רחוק, הוא רואה את זה, אבל ככל שהוא מתקרב, כבר אינו רואה שום דבר. ואם לא יסתכל על המעין, אזי תצא נפשו, כי עקר חיותו הוא מן המעין, ששם התורה, שהיא חיות של בר ישראל, וכשעומד בנגד החר, אזי הוא רואה ראש השפוע של החר, ששם עומד המעין, אבל תכף כשילך ויתקרב אל החר, אזי נעלם מעיניו ראש השפוע, (זה מובן בחוש), ואזי אינו יכול לראות את המעין, ואזי תצא נפשו, חס ושלום, וכשזה הלב היה מסתלק, חס ושלום, אזי יתבטל כל העולם בלו, כי הלב הוא החיות של כל דבר, ובדאי אין קיום בלא לב.

וְזֶה הַמַּעֲשֵׂי אֵין לוֹ זְמַן, כִּי זֶה הַמַּעֲשֵׂי אֵינוֹ בְּתוֹךְ הַזְּמַן
 כָּלֵל, אֲךָ עֵקֶר הַזְּמַן שֶׁל הַמַּעֲשֵׂי הוּא רַק מֵה שֶׁהֵלֵב
 נוֹתֵן לוֹ בְּמִתְנָה יוֹם אֶחָד, וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הַיּוֹם לְהִיּוֹת נִגְמָר
 וְנִפְסָק, וְאֵזִי כְּשִׁיגְמַר הַיּוֹם לֹא יִהְיֶה זְמַן לְהַמַּעֲשֵׂי וְיִסְתַּלַּק
 חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְאֵזִי יִסְתַּלַּק הֵלֵב חֶסֶם וְשָׁלוֹם כִּנְ"ל וְיִתְבַטַּל כָּל
 הָעוֹלָם חֶסֶם וְשָׁלוֹם כִּנְ"ל, וְאֵזִי סְמוּךְ לְגַמְרַי הַיּוֹם, אֵזִי

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְהֵלֵב מְקַבֵּל חַיּוֹת מֵהַתּוֹרָה, וְעַל הַתּוֹרָה נֶאֱמַר (יִרְמְיָהּ לֵג, כה): "אִם לֹא כָרִיתִי
 יוֹמָם וְלַיְלָה, חַקּוֹת שָׁמַיִם וְאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי", וְעַל-פִּי אֵינוֹ יָכוֹל לִילֵךְ אֶל
 הַמַּעֲשֵׂי, רַק עוֹמֵד כְּנִגְדּוֹ, וּמִתְעַנֵּעַ וְצוֹעֵק כִּנְ"ל, שְׂדָכָר זֶה סוֹכֵב עַל כָּל בַּר
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁכְּפִנְיֵי חַיּוֹת לְבָבוֹ הוּא מִשְׁתוֹקֵק מְאֹד לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ וְאֵל הַתּוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, אֲךָ מֵאֲחֵר שֶׁהוּא צָרִיךְ לְעֹמֵד בְּרַחוּק מְקוֹם, וְלֹא כָל אֶחָד יָכוֹל
 לְעֹמֵד בְּנִסְיוֹן הַזֶּה, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְגַּבְּרֵת עָלָיו חֲלִישוֹת, וְהוּא נִחְלָשׁ וְנִתְרַחֵק
 לְגַמְרֵי. וְזֶה הַמַּעֲשֵׂי אֵין לוֹ זְמַן, כִּי זֶה הַמַּעֲשֵׂי אֵינוֹ בְּתוֹךְ הַזְּמַן כָּלֵל, כִּי הַתּוֹרָה
 הִיא לְמַעַל מֵהַמְּקוֹם וְלְמַעַל מֵהַזְּמַן, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חֲכָמָתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְאֵינָהּ
 מִתְלַבֶּשֶׁת בְּשׁוֹם זְמַן, וְלָכֵן לֹא שָׂיף לְהַגִּיד, שֶׁבְזְמַן הַזֶּה אֲנִי לֹא יָכוֹל לְלַמֵּד
 תּוֹרָה, וּבְזְמַן הַזֶּה אֲנִי כֹן יָכוֹל לְלַמֵּד תּוֹרָה, מֵאֲחֵר שֶׁמַּעֲשֵׂי הַתּוֹרָה אֵינוֹ בְּשׁוֹם
 זְמַן כָּלֵל, אֲךָ עֵקֶר הַזְּמַן שֶׁל הַמַּעֲשֵׂי, הוּא רַק מֵה שֶׁהֵלֵב נוֹתֵן לוֹ בְּמִתְנָה יוֹם
 אֶחָד, כִּי הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא בְּרָא כָּל יוֹם, וְכָל יוֹם יֵשׁ לוֹ אֵת הַשִּׁפְעַ שֶׁלוֹ,
 וְהַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מִחְזִיר לְאָדָם חַיּוֹת בְּיוֹם זֶה דִּיקָא, כִּי בְּכָל יוֹם
 הַקְּדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מִחְזִיר לְהָאָדָם אֵת נִשְׁמָתוֹ, וְהֵלֵב מִתְחִיל לְחַיּוֹת מִחֲדָשׁ
 בְּכָל יוֹם, וְהוּא בְּעֶצְמוֹ נוֹתֵן אֵת הַחַיּוֹת לְהַיּוֹם, וְזֶה שֶׁהַתּוֹרָה מְסַיֶּמֶת, בְּאוֹת
 ל' וּמִתְחַלֵּת בְּאוֹת ב', לְהוֹרוֹת שֶׁעֵקֶר חַיּוֹת הָאָדָם הִיא הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא ל"ב,
 הֵינוּ לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם וְלְבוֹ שֶׁל הַבְּרִיאָה, וְהֵלֵב נוֹתֵן מִתְנָה לְהַמַּעֲשֵׂי, כִּי זֶה
 תְּלוּי בְּזֶה, כִּי הַבְּרִיאָה אֵי אֶפְשָׁר לָהּ לְהִתְקַיֵּם בְּלִי הַתּוֹרָה, וְלְבוֹ שֶׁל הָאָדָם
 חוֹמֵד לְהַתּוֹרָה, וּכְשֶׁמִּגִּיעַ הַיּוֹם לְהִיּוֹת נִגְמָר וְנִפְסָק, וְאֵזִי כְּשִׁיגְמַר הַיּוֹם, לֹא
 יִהְיֶה זְמַן לְהַמַּעֲשֵׂי וְיִסְתַּלַּק, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, וְאֵזִי יִסְתַּלַּק הֵלֵב, חֶסֶם וְשָׁלוֹם, כִּנְ"ל,
 וְיִתְבַטַּל כָּל הָעוֹלָם, חֶסֶם וְשָׁלוֹם כִּנְ"ל, וְאֵזִי סְמוּךְ לְגַמְרַי הַיּוֹם, אֵזִי מִתְחִילִים

מתחילים לטל רשות זה מזה, (שקורין "גיזעגנין") (להפרד) ומתחילים לומר חידות ושירים (שקורין "לידער") נפלאים זה לזה (באהבה רבה והשתוקקות גדול מאד מאד).

וזה האיש-חסד-האמת הנ"ל יש לו השגחה על זה וכשמגיע היום בסופו ממש להיות נגמר ונפסק, אזי זה האיש-חסד-האמת הוא נותן במתנה יום אחר

נחרי אפרסמון

לטל רשות זה מזה (שקורין 'גיזעגנין') [אחולים ובכוח פרה], ומתחילים לומר חידות ושירים (שקורין 'לידער') נפלאים זה לזה (באהבה רבה והשתוקקות גדול מאד מאד), הינו בעת גמר היום זפי הראות וזפי השמיעה רואים ושומעים איך שהלב והמעין מתפרדים, כי באמת כל יום ויום הוא בריאה חדשה, ואם בני-אדם היו יודעים שאין להם רק היום הזה, היו שומרים מאד מאד על היום, ולא היו מבטלים את הזמן היקר בהבל וריק. ולכן גלה לנו רבנו ז"ל סוד נפלא (לקויט-מוהר"ן, חלק א', סימן ערב) על הפסוק (תהלים צה, ז): "היום אם בקלו תשמעו"; אם אתם רוצים לשמע בקולו יתברך, עליכם לדעת שאין לכם רק היום הזה. וזה הנה מקל מאד מאד להאדם, שיזכה להרבות בכל יום ויום מצוות ומעשים טובים, ולעשות צדקה וחסד עם הזולת. והעולה על הפל להתמיד בלמוד התורה הקדושה, כי כל יום ויום הוא מתנה מיחדת שהקדוש-ברוך-הוא נותן להאדם, ואשרי מי שזוכה למלא את היום, ולכן בעת שמתפרדים בסוף היום הלב מהמעין, והמעין מהלב, אז יש ביניהם השתוקקות גדולה, וכמעט שיוצא החיות מהלב, כי הרי מי יודע אם יחזירו לו עוד יום בזה העולם, וזה שמוכא בזהר (ניחי רכ): זכאי חסיד, בכל יומא ויומא מסתכלי בלביהו כאלו ההוא יומא מסתלקי מעלמא, ועבדין תיאבותא שלימתא קמי מאריהון, ולא יצטרכון למלה אחרא, זכאה חולקהון בעלמא דין וכעלמא דאתי.

וזה האיש חסד האמת הנ"ל יש לו השגחה על זה, וכשמגיע היום בסופו ממש להיות נגמר ונפסק, אזי זה האיש חסד האמת הוא נותן במתנה

לְהַלֵּב הַנֶּ"ל וְהַלֵּב נוֹתֵן הַיּוֹם לְהַמְעִין, וְאִזִּי שׁוֹב יֵשׁ זְמַן
 לְהַמְעִין. וּכְשֶׁזָּזָה הַיּוֹם הוֹלֵךְ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא בָּא מִשָּׁם, אִזִּי
 הוּא הוֹלֵךְ גַּם־כֵּן בְּחִירוֹת וְשִׁירִים נִפְלְאִים מְאֹד (שֵׁשׁ בָּהֶם
 כָּל הַחֲכָמוֹת) וַיֵּשׁ שְׁנוּיִים בֵּין הַיָּמִים, כִּי יֵשׁ יוֹם רֵאשׁוֹן
 בְּשָׁבוֹעַ וַיּוֹם שְׁנִי וְכוּ', וְכֵן יֵשׁ רֵאשִׁי־חֲדָשִׁים וַיָּמִים־
 טוֹבִים.

וְכָל הַזְּמַן שֵׁשׁ לְהָאִישׁ־חֶסֶד־שֶׁל־אֶמֶת, הַכֵּל עַל יָדֵי (הֵינּוּ
 הַכְּבֻדָּה שֶׁמִּסְפָּר כָּל זֶה) כִּי אֲנִי הוֹלֵךְ וּמִקְבִּץ כָּל

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

יוֹם אֶחָד לְהַלֵּב הַנֶּ"ל, וְהַלֵּב נוֹתֵן הַיּוֹם לְהַמְעִין, וְאִזִּי שׁוֹב יֵשׁ זְמַן לְהַמְעִין,
 וּכְשֶׁזָּזָה הַיּוֹם הוֹלֵךְ מִמְּקוֹם שֶׁהוּא בָּא מִשָּׁם, אִזִּי הוּא הוֹלֵךְ גַּם־כֵּן בְּחִירוֹת
 וְשִׁירִים נִפְלְאִים מְאֹד (שֵׁשׁ בָּהֶם כָּל הַחֲכָמוֹת), וַיֵּשׁ שְׁנוּיִים בֵּין הַיָּמִים, כִּי יֵשׁ
 יוֹם אֶחָד בְּשָׁבוֹעַ וַיּוֹם שְׁנִי וְכוּ', וְכֵן יֵשׁ רֵאשִׁי חֲדָשִׁים וַיָּמִים טוֹבִים; כִּי
 (תְּהִלִּים פט, ב): "חֲסֵדֵי הַנְּיָה עוֹלָם אֲשִׁירָה לְדוֹר וָדוֹר אֲמוֹנְתָךְ בְּפִי, כִּי
 אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, שָׁמַיִם תִּכְנֶן אֲמוֹנְתָךְ בָּהֶם"; הֵינּוּ שָׁכַל הַבְּרִיאָה
 עוֹמְדָת עַל חֶסֶד, וְזוֹ שָׁרָה שִׁיר נִפְלְאָ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, מִדּוֹר דּוֹר, וְזֶה שִׁיר
 הָאֲמוֹנָה, לְהַתְדִיר בְּבְרִיאָה אֲמוֹנָתוֹ וְחֶסְדּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְלִכְּן יֵשׁ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר
 אִישׁ חֶסֶד שֶׁהוּא הַצַּדִּיק, שֶׁמִּקְבֵּץ אֶת כָּל הַחֲסֵדִים, שֶׁבְּנֵי אָדָם עוֹשִׂים, וְהוּא
 עוֹלָה לְמַעְלָה לְלַמֵּד זְכוֹת עַל גִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי שִׁיזְכוּ לְהַתְחַזֵּק, וּלְהַמְשִׁיךְ
 לְעֲשׂוֹת חֲסֵדִים, אֲשֶׁר עַל זֶה עוֹמְדָת כָּל הַבְּרִיאָה, וּבְכָל יוֹם מִשְׁתַּנֵּה הַחֶסֶד
 כְּפִי הַיּוֹם, כִּי הַחֶסֶד שֶׁל יָמֵי הַחַל זֶה חֶסֶד אֶחָד, וְהַחֶסֶד שֶׁל שַׁבָּתוֹת וַיָּמִים
 טוֹבִים זֶה חֶסֶד שְׁנִי, וְכֵן יֵשׁ הַפְּרָשִׁים שֶׁל חֶסֶד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וְכֵן בֵּין שַׁבָּת
 לְשַׁבָּת וּבֵין כָּל חַג וְחַג, וּבֵין כָּל רֵאשׁ חֲדָשׁ וְרֵאשׁ חֲדָשׁ, כִּי הַחֶסֶד מִשְׁתַּנֵּה
 בְּכָל פַּעַם בְּאֶפְן אַחֵר. וְכָל הַזְּמַן שֵׁשׁ לְהָאִישׁ חֶסֶד שֶׁל אֶמֶת, הַכֵּל עַל יָדֵי
 (הֵינּוּ הַכְּבֻדָּה שֶׁהִיא שֶׁמִּסְפָּר כָּל זֶה), כִּי אֲנִי הוֹלֵךְ וּמִקְבֵּץ כָּל הַחֲסֵדִים שֶׁל אֶמֶת, אֲשֶׁר

החֲסָדִים שֶׁל אַמַּת אֲשֶׁר מֵהֶם הִתְהוּוּת הַזְּמַן בְּנִ"ל. (ועל־פֶּן הוא חָכֵם יוֹתֵר, אִפְלוּ מִהֲחָכֵם הַנִּ"ל, שֶׁהוּא חָכֵם כְּמוֹ אִיזָה יוֹם שִׁירָצָה, כִּי כָּל עֵקֶר הַזְּמַן וְהַיָּמִים בָּלָם נִתְהוּיִם עַל־יְדוֹ, הִינּוּ עַל־יְדֵי הַכְּבֹד פֶּה, שֶׁהוּא מִקְבֵּץ הַחֲסָדִים שֶׁל אַמַּת אֲשֶׁר מִשָּׁם הַזְּמַן, וּמֵבִיא אוֹתָם אֶל הָאִישׁ־חֲסֵד־הָאֲמַת, וְהוּא נוֹתֵן יוֹם לֵלֵב, וְהַלֵּב נוֹתֵן לְהַמְעִין, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי זֶה נִתְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ. נִמְצָא שֶׁעֵקֶר הִתְהוּוּת הַזְּמַן עִם הַחִידוּת וְשִׁירִים, שִׁישׁ בָּהֶם כָּל הַחֲכָמוֹת, הַכֹּל עַל־יְדֵי הַכְּבֹד־פֶּה).

נִמְצָא שִׁישׁ לִי הַסְּכָמָה מִזֶּה הָאִישׁ־חֲסֵד־הָאֲמַת, שְׂאֲנִי יְכוּל לִזְמַר חִידוֹת וְשִׁירִים שִׁישׁ בָּהֶם כָּל

הַחֲכָמוֹת (כִּי כָּל הַזְּמַן עִם הַחִידוּת וְהַשִּׁירִים נִתְהוּיִם עַל־יְדוֹ בְּנִ"ל) וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה שֶׁתְּהִי כְּמוֹנִי. וְנַעֲשֶׂה שָׁם שְׂמֻחָה וְחִדּוּהַ גְּדוֹלָה מְאֹד ("הִילּוּא גִיטָאן"):

נְהַרֵי אַפְרָסְמוֹן

מֵהֶם הִתְהוּוּת הַזְּמַן בְּנִ"ל (ועל־פֶּן הוא חָכֵם יוֹתֵר אִפְלוּ מִהֲחָכֵם הַנִּ"ל, שֶׁהוּא חָכֵם כְּמוֹ אִיזָה יוֹם שִׁירָצָה, כִּי כָּל עֵקֶר הַזְּמַן וְהַיָּמִים בָּלָם נִתְהוּיִם עַל יְדוֹ, הִינּוּ עַל־יְדֵי הַכְּבֹד פֶּה, שֶׁהוּא מִקְבֵּץ הַחֲסָדִים שֶׁל אַמַּת אֲשֶׁר מִשָּׁם הַזְּמַן, וּמֵבִיא אוֹתָם אֶל הָאִישׁ חֲסֵד הָאֲמַת, וְהוּא נוֹתֵן יוֹם לֵלֵב, וְהַלֵּב נוֹתֵן לְהַמְעִין, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַיֵּם כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ. נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר הִתְהוּוּת הַזְּמַן עִם הַחִידוּת וְשִׁירִים שִׁישׁ בָּהֶם כָּל הַחֲכָמוֹת, הַכֹּל עַל־יְדֵי הַכְּבֹד פֶּה); כִּי לְבִסּוּף הַכֹּל בָּא אֶל רֹאשׁ כָּל הַצְּדִיקִים, שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשֶּׁה רַבְּנוּ, שֶׁעָלִיו נֶאֱמַר (שְׁמוֹת ה', י'): "כִּי כְּבֹד פֶּה וּכְבֹד לְשׁוֹן אֲנִי", כִּי אִפְלוּ שְׂאֵר הַצְּדִיקִים צְרִיכִים לְהִגִּיעַ אֵלָיו, נִמְצָא, שִׁישׁ לִי הַסְּכָמָה מִזֶּה הָאִישׁ חֲסֵד הָאֲמַת שְׂאֲנִי יְכוּל לִזְמַר חִידוֹת וְשִׁירִים, שִׁישׁ בָּהֶם כָּל הַחֲכָמוֹת (כִּי כָּל הַזְּמַן עִם הַחִידוּת וְהַשִּׁירִים נִתְהוּיִם עַל יְדוֹ בְּנִ"ל), וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה שֶׁתְּהִי כְּמוֹנִי, וְנַעֲשֶׂה שָׁם שְׂמֻחָה וְחִדּוּהַ גְּדוֹלָה מְאֹד (הִילּוּא גִיטָאן) [בְּטוֹי שְׂמֻחָה]; כִּי אֵין עוֹד שְׂמֻחָה בְּעוֹלָם כְּמוֹ שְׂמֻחָה זֹה, שְׂאֲדָם מְרַגֵּישׁ אֶת אַמַּתָּת מְצִיאוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְשׁוּמַע

בְּשִׁגְמָרוֹ הַשְּׂמֵחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם וְלָנוּ אַחֲרֵי־כֵן, בִּבְקָר
 חֲזָרוּ הַזּוּג בַּנֶּ"ל וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים וְכוּ' אַחֲרֵי
 הַבְּעֻטְלִיר שֶׁהָיָה צוֹאָרוֹ עָקָם. בְּתוֹךְ כֶּף וְהֵנָּה הוּא בָּא
 וְאָמַר הֲנִי וְכוּ'. בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי אֶתְכֶם שְׂתֵהוּ כְּמוֹנִי,
 עֵתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה שְׂתֵהוּ כְּמוֹנִי,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֶת הַחֲדוֹת וְאֶת הַשִּׁירִים שֶׁל כָּל יוֹם וְיוֹם, שְׁעוֹלָה נַחַת רוּחַ לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-
 הוּא מְכַל בַּר יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי הַמְצוּוֹת וְהַמְעֻשִׁים טוֹבִים שְׁלוֹ, וְזֶה הָאִישׁ חֲסֵד
 הָאֲמֵת, שֶׁהֵם הַצְּדִיקִים שֶׁבְּכָל יוֹר, הַהֲכָרַח לָהֶם לְקַבֵּל אֶת כָּחַם מִהַצְּדִיק
 הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה מְאֹד, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ, רֹאשׁ כָּל הַצְּדִיקִים,
 אֲשֶׁר נִרְאָה כְּכַבֵּד פָּה, אָבָל בְּאֲמַת כָּל הַעֲשִׂיוֹת וְהַחֲדוֹת בָּאִים מְמוֹנֵי.
 כְּשִׁגְמָרוֹ הַשְּׂמֵחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם, כִּי כָּל יוֹם וְיוֹם זֶה בְּרִיאָה חֲדָשָׁה, וּבְכָל
 יוֹם וְיוֹם יֵשׁ אֶת הַשְּׂמֵחָה שְׁלוֹ, וְלָכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי):
 אִין הַשְּׂמֵחָה מִמִּתְנַת לְאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמַח הַיּוֹם שְׂמַח לְמַחַר, [וְלָכֵן
 מְדַגֵּישׁ רַבְּנוּ וַ"ל כָּאֵן: כְּשִׁגְמָרוֹ הַשְּׂמֵחָה שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם], וְלָנוּ אַחֲרֵי־כֵן, כִּי
 כֶּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה ט', סִימָן ג') עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית
 א, לא): "וְהֵנָּה טוֹב מְאֹד" וְהֵנָּה טוֹב שְׂנָה, וְכִי יֵשׁ שְׂנָה טוֹבָה מְאֹד, אֲתֵמָּהּ א?
 לֹא-כֵן תִּנְיָנֵן: יֵין וְשְׂנָה לְרָשָׁעִים, הַנָּאָה לָהֶם וְהַנָּאָה לְעוֹלָם, אֲתֵמָּהּ א? אֶלֶּא
 יֵשׁ אָדָם יֵשׁן קִמְצָה, הוּא עוֹמֵד וְיִגַּע בְּתוֹרָה הַרְבֵּה; נִמְצָא, שֶׁכָּל יוֹם וְיוֹם
 אַחַר עֲבוּדָה שְׁעָבַד וְיִגַּע בְּתוֹרָה וְעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עָלָיו לְלַכֵּת לִישׁוֹן, כְּדֵי
 לְצַבֵּר כַּחַח חֲדָשׁ עַל יוֹם הַבָּא. בִּבְקָר חֲזָרוּ הַזּוּג בַּנֶּ"ל, וְהָיוּ מִתְגַּעְגְּעִים וְכוּ';
 כִּי תִכְף-וּמִיד כְּשֶׁאָדָם מִתְעוֹרֵר מִהַשְּׂנָה, אָמַר רַבְּנוּ וַ"ל (לְקוּטִימוּהַר"ן, חֵלֶק א',
 סִימָן נד): צְרִיף לְהַזְכִּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּעֵלְמָא דְאֲתִי, וְלִהְתַּחֲיִל לְהַשְׁתַּוֵּקֵק אַחֲרָיו
 יִתְבָּרַךְ, וְלִהְתַּגַּעֵגַע אַחַר הַצְּדִיק, וְלָכֵן הַזּוּג הַתְּגַעְגְּעוּ אַחֲרֵי הַבְּעֻטְלִיר שֶׁהָיָה
 צוֹאָרוֹ עָקָם, שְׁעוֹר לָהֶם בְּעַת שֶׁהָיוּ בְּצָרָה. בְּתוֹךְ כֶּף וְהֵנָּה הוּא בָּא, כִּי בְּרַגַע
 שְׂמֵשְׂתוֹקֵקִים אַחֲרֵי הַצְּדִיק — הַצְּדִיק בָּא, וְאָמַר הֲנִי וְכוּ', בְּתַחֲלָה בִּרְכָתִי
 אֶתְכֶם שְׂתֵהוּ כְּמוֹנִי, עֵתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם בְּמִתְנָה לְדַרְשָׁה שְׂתֵהוּ כְּמוֹנִי; כִּי
 קָדָם הַצְּדִיק מְבָרַךְ בְּעֵין יָפָה, וְאַחֲרֵי־כֵן הוּא נוֹתֵן בְּמִתְנָה אֶת מַה שְּׁבָרָךְ,

וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׂיֵשׁ לִי צְנֹאֵר עֲקָם, אֵינן צְנֹאֲרֵי עֲקָם כָּלָל.
 אֲדַרְבָּא, יֵשׁ לִי צְנֹאֵר שְׂוָה מְאֹד; צְנֹאֵר יָפָה מְאֹד, רַק
 שְׂיֵשׁ הַבְּלִי-עוֹלָם, וְאֲנִי אֵינִי רוֹצֵה לְהוֹצִיא שׁוֹם הַבֵּל
 וְרוּחַ, (שְׁקוּרִין "דוּד") בְּהַבְּלִי-עוֹלָם (וּמַחֲמַת זֶה נִדְמָה שְׁצֹאֲרוּ עֲקָם,
 כִּי הוּא מְעַקֵּם צְנֹאֲרוּ מֵהַבְּלִי-עוֹלָם וְאֵינִי רוֹצֵה לְהוֹצִיא שׁוֹם הַבֵּל וְרוּחַ
 בְּהַבְּלִי-עוֹלָם), אֲבָל בְּאַמַּת יֵשׁ לִי צְנֹאֵר יָפָה מְאֹד; צְנֹאֵר

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְאָמַר לָהֶם: וְאַתֶּם סוֹבְרִים שְׂיֵשׁ לִי צְנֹאֵר עֲקָם? אֵינן צְנֹאֲרֵי עֲקָם כָּלָל,
 אֲדַרְבָּה, יֵשׁ לִי צְנֹאֵר שְׂוָה מְאֹד, צְנֹאֵר יָפָה מְאֹד [אֲנָשֵׁי שְׁלוּמְנוּ סִפְרוּ בְּשַׁעַה
 שְׁאָמַר רַבְּנֵנוּ וְ"ל דְּבוּרִים אֵלוּ, לְטַף אֶת צְנֹאֲרוּ, וְהַדְּגִישׁ וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן:
 "אֲדַרְבָּה, אֵיךְ הָאֵב זֵייעַר אֶ גְּלִיכְעֵן הַאֲלֶדְזוּ זֵייעַר אֶ שְׂיִינְעֵם הַאֲלֶדְזוּ"
 (אֲדַרְבָּה, יֵשׁ לִי צְנֹאֵר יֵשׁ, צְנֹאֵר מְאֹד יָפָה). וְהַבִּינֵנוּ אֵיךְ שְׁרַבְנוּ וְ"ל מְדַבֵּר
 מְעַצְמוּ, כִּי בְּאַמַּת כָּל הַבְּעֵטְלִירְס זֶה בְּעֵטְלִיר אֶחָד, שְׁסוּבֵב עַל רַבְּנֵנוּ וְ"ל
 בְּעַצְמוּ, וְדוּ"ק], רַק שְׂיֵשׁ הַבְּלִי עוֹלָם, וְאֲנִי אֵינִי רוֹצֵה לְהוֹצִיא שׁוֹם הַבֵּל
 וְרוּחַ (שְׁקוּרִין "דוּד"), [נְשִׁיפַת אֲוִיר הַחוּצָה] בְּהַבְּלִי עוֹלָם (וּמַחֲמַת זֶה נִדְמָה שְׁצֹאֲרוּ
 עֲקָם, כִּי הוּא מְעַקֵּם צְנֹאֲרוּ מֵהַבְּלִי עוֹלָם, וְאֵינִי רוֹצֵה לְהוֹצִיא שׁוֹם הַבֵּל וְרוּחַ בְּהַבְּלִי עוֹלָם);
 כִּי גְדוּלֵי מַבְחָרֵי הַצְּדִיקִים כָּל-כֶּף דְּבוּקִים בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁהֵם
 נִכְלָלִים בְּעַצֵּם עַצְמֵיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינן לָהֶם שׁוֹם שְׂיָכוֹת אֶל הַבְּלִי
 עוֹלָם הַזֶּה, וְהֵם לֹא רוֹצִים לְהַנִּיחַ אֶפְלוּ הַבֵּל פֶּה בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הֵם כָּל-כֶּף
 דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁהֵם לֹא רוֹצִים שׁוֹם שְׂיָכוֹת כָּלָל אֶל כָּל דְּבַר שְׂשִׁיף
 לְזֶה הָעוֹלָם, וְעַל-כֵּן הֵם נִרְאִים כְּאֵלוּ יֵשׁ לָהֶם צְנֹאֵר עֲקָם, כִּי הֵם מְעַקְמִים
 אֶת הַצְּנֹאֵר שְׂבוּ נוֹשְׁפִים אֲוִיר, וְהֵם נוֹשְׁפִים אֱלֻקוֹת, וְכַעֲיֵן שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ
 הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה י"ד, סִימָן ט'): עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה שְׁאָדָם
 נוֹשֵׁם, צְרִיף לְקַלֵּס לְבוֹרָא, מֵאֵי טַעְמָא (תְּהֵלִים קג): "כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהֵלֵל יְהוָה",
 [הֵינֵנוּ אֵל תִּקְרִי כָּל הַנְּשָׁמָה, אֶלֶּא] כָּל הַנְּשִׁימָה תְּהֵלֵל יְהוָה; וְכֵן אָמְרוּ (דְּבָרִים
 רַבָּה, פְּרָשָׁה ב', סִימָן לז): עַל כָּל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה שְׁאָדָם מְעַלָּה חֵיב לְקַלֵּס אֶת
 יוֹצְרוֹ, מִנֵּינן? שְׁנֵאמַר (תְּהֵלִים קג): "כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהֵלֵל יְהוָה"; אֲבָל בְּאַמַּת יֵשׁ לִי

נפלא מאד, כי יש לי קול נפלא מאד, וכל מיני הקולות שבעולם, שהם קול בלא דבור, כלם אני יכול להוציאם בקולי, כי יש לי צנאר וקול נפלא מאד. ויש לי הספמה על זה מאותה המדינה.

כי יש מדינה שהם בקיאים מאד בחכמת הנגינה, (שקורין "מאזיקא"), וכלם עוסקים שם בחכמה זו, ואפלו בנים קטנים, ואין שם קטן שלא יוכל לנגן על איזה פלי-שיר, והקטן שבאותו המדינה הוא חכם גדול במדינה אחרת

נחרי אפרסמון

צנאר יפה מאד, צנאר נפלא מאד, כי יש לי קול נפלא מאד וכל מיני הקולות שבעולם, שהם קול בלא דבור, כלם אני יכול להוציאם בקולי, כי יש לי צנאר וקול נפלא מאד; כי באמת הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, יש לו דבורים לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את כל הנשמות שבעולם, אפלו אלו הירודים והנפולים, שנדמה להם כאלו אבד מנוס ותקוה מהם, גם להם יש לו דבורים נפלאים לקרבם אליו יתברך, והוא מדבר תמיד מהתכלית הנצחית, איך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ומחמת שבני אדם אינם רגילים לדבורים אלו, על-כן נדמה שיש לו צנאר עקם, כי אין להם השגה בדבורים אלו, כי כל-כך נפלו בעיניהם, עד שנדמה להם שהצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה, יש לו צנאר עקם, אבל באמת מי שרק מטה אָנּו לדבוריו, שומע שיש לו קול נורא ונפלא מאד, ויכול לקרב את כלם אליו יתברך, ויש לי הספמה על זה שיש לי צנאר וקול נפלא מאד מאותה המדינה, כי יש מדינה שהם בקיאים מאד בחכמת הנגינה (שקורין 'מאזיקא'), וכלם עוסקים שם בחכמה זו, ואפלו בנים קטנים לומדים את החכמה הזו, ואין שם קטן שלא יוכל לנגן על איזה פלי שיר, והקטן שבאותו המדינה הוא חכם גדול במדינה אחרת באותו

באותו החכמה של נגינה, והחכמים והמלך שבאותו המדינה והקאפעלייש (המקהלות), הם חכמים מפלגים מאוד מאוד באותו החכמה.

פעם אחת ישבו החכמים של אותו המדינה, והיה כל אחד מתפאר בנגינה שלו: זה היה מתפאר שהוא יודע לנגן על כלי-שיר פלוני, וזה התפאר שיודע לנגן

נחרי אפרסמון

החכמה של נגינה, מאחר שהם לומדים את החכמה עוד מימי קטנותם. והחכמים והמלך שבאותו המדינה והקאפעלייש [מקהלות זמר], הם חכמים מפלגים מאוד מאוד באותו החכמה; כי אם הקטנים הם חכמים גדולים בתכמת הנגינה יותר ממדינה אחרת, על אחת כמה וכמה שהחכמים המפלגים והמלך בעצמו שבאותו המדינה, הם מפלגים מאוד מאוד בתכמת הנגינה, שהיא חכמה מאוד עמקה, כי עם נגינה יכולים להעלות ולהגביה את כלם, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נד), שעל-ידי נגינה יכולים לברר הרוח טובה, רוח נבואה מעצבות רוח, וכן אמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן רעג), שהנגון הוא דבר גדול וגבה מאוד, ויש לו כח גדול לעורר ולהמשיך את לב האדם אל השם יתברך. פעם אחת ישבו החכמים של אותו המדינה, זה סובב על גדולי מבחרי הצדיקים, שמקרבם את המון-עם אל הקדוש-ברוך-הוא, ומחזירים בהם אמונה פשוטה בו יתברך. והיה כל אחד מתפאר בנגינה שלו; כי קול הקריאה שהם קוראים את אנשיהם לחזור אליו יתברך, זה נקרא קול הנגינה, כמוכא (לקוטי-הלכות, אפטרופוס, הלכה ג', אות ה'); כי לקול הכשרים יש כח גדול מאוד להמשיך את לב המון עם אליו יתברך, ולהפך, גם לקולם הטמא של הרשעים האפיקורסים, יש כח להרחיק את המון-עם ממנו יתברך, רחמנא לצלן, ולכן החכמים של אותה המדינה, שיצעו חכמת הנגינה דקדושה, לקרב נשמות ישראל אליו יתברך, זה היה מתפאר שהוא יודע לנגן על כלי שיר פלוני, הינו יש לו כח מסים לקרב נשמות ישראל באפן זה, וזה התפאר שיודע

על כלי-שיר פלונזי, וזה התפאר בכלי-שיר פלונזי, וזה היה מתפאר שיודע לנגן על כמה כלי-שיר, וזה התפאר שיודע לנגן על כל כלי-שיר, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלונזי, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלונזי, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי-שיר, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו תוף ממש, (שקורין "פויק"), כאלו מפין בתוף, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כאלו מורין בקני-שרפה, (שקורין "אורמאטיס"). ואני הייתי גם-כן שם. עניתי אני

נחרי אפרסמון

לנגן על כלי שיר פלונזי, שיכול לקרב נשמות ישראל באפן אחר, וזה התפאר בכלי שיר פלונזי, איך מקרבים נשמות ישראל, וזה היה מתפאר שיודע לנגן על כמה כלי שיר, כי יש לו כמה וכמה דרכים איך לקרב נשמות ישראל אליו? תברך, וזה התפאר שיודע לנגן על כל כלי שיר, שיש לו את כל הדרכים איך לקרב את נשמות ישראל אליו? תברך, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלונזי, לקרב את נשמות ישראל אליו? תברך, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר פלונזי, שיכול לחקות את דרך זה, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו כלי שיר, שיכול לחקות כמה דרכים, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כמו תוף ממש, (שקורין "פויק"), כאלו מפין בתוף, הינו שיש לו כח בקולו להכניע את הקלפה לילי"ת שעולה ת"ף, וזה התפאר שיכול לעשות בקולו כאלו מורין בקני שרפה, (שקורין "אורמאטיס") [תותחנים], שיכול לבטל בפעם אחת המון קלפות, [כי כל אלו שהתפארו שיכלו לעשות עם קולם כל מיני נגינה, וכן יכולים לחקות כל מיני כלי נגינה, זה סובב על צדיקים קדושים, שכל אחד יש בכחו לקרב את נשמות ישראל אליו? תברך, ולרדת אל המקום שנמצאים שם, ולקרבים אליו? תברך]. ואני הינו הבעטליר עם הצנאר

וְאָמַרְתִּי לָהֶם: קוֹלִי טוֹב יוֹתֵר מִקּוֹלוֹת שְׁלָכֶם, וְהָא רְאִיָּה:
כִּי אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כָּף בְּקוֹל נְגִינָה, אִם־כֵּן הוֹשִׁיעוּ
אֶת אוֹתָן שְׁתֵּי מְדִינוֹת.

וְאֵלֹהֵי הַשְּׁתֵּי מְדִינוֹת הֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה אֶלֶף פָּרָסָאוֹת,
וּבְאֵלֹהֵי שְׁתֵּי הַמְּדִינוֹת, כְּשֶׁמִּגִּיעַ הַלֵּילָה, אֵין יְכוּלִים
לִישֵׁן, כִּי כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה לַיְלָה, אֲזִי מִתְחִילִים הַכֹּל לְהִיּוֹת
מִיְלָלִים בְּקוֹל יְלָלָה, אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף. אִם הִיָּה מִנַּח שָׁם

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַעֵקֶם הֵייתִי גַם־כֵּן שָׁם, עֲנִיתִי אֲנִי וְאָמַרְתִּי לָהֶם: קוֹלִי טוֹב יוֹתֵר מִקּוֹלוֹת
שְׁלָכֶם! כִּי הַצְדִּיק הָאֵמֶת הוּא מִתְפָּאֵר בְּקוֹלוֹ יוֹתֵר מִכָּלֶם, כִּי הוּא יְכוּל לְקַרֵּב
אֶת כָּלֵל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכָלֵל הָעוֹלָם אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת
ו"ל (לקוטי־הלכות, השַׁמַּת הַבְּקָר, הַלְכָה ד', אוֹת יח), שְׁכַל הַשֶּׁבִטִים, שֶׁהֵם כָּלֵל
הַצְדִּיקִים עוֹסְקִים גַם־כֵּן לְחַדֵּשׁ חֲדוּשִׁים לְקִשֵׁר קִשְׁרִים וְצִמְצוּמִים, כְּדִי
לְהַמְשִׁיךְ עַל יָדָם הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת, בְּסוּד (בְּרֵאשִׁית לו, ז): "וְהִנֵּה אֲנַחְנוּ מְאֻלָּמִים
אֻלָּמִים בְּתוֹךְ הַשְּׁדָה", אֲבָל הַצִּמְצוּמִים וְהַכְּלִים שֶׁל יוֹסֵף הַצְדִּיק שֶׁהוּא מִפְּלֵג
מִכָּל הַצְדִּיקִים, עָלָה עַל כָּלֶם, בְּסוּד (שם): "וְהִנֵּה קָמָה אֲלַמְתִּי וְגַם נִצְבָה",
שֶׁהַחֲדוּשִׁים שֶׁלוֹ יְכוּלִים לְהַעֲלוֹת וּלְהַגְבִּיֵה וּלְהַקִּים אֶת כָּל הַנְּפוּלִים, וְלֹא רַק
זֶה, אֲלָא (שם): "וְהִנֵּה חֲסַבְנָה אֲלַמְתִּיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶינן לְאֲלַמְתִּי", שֶׁכָּלֶם צְרִיכִים
לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הַשְּׁגוֹת אֱלֻקוֹת עַל־יְדֵי הַצִּמְצוּמִים הַנְּפֻלָּאִים שֶׁעָשָׂה בְּחֻכְמָתוֹ
הַעֲמֻקָּה, עַל־יְדֵי שְׁעֵסֶק לְקַרֵּב נַפְשׁוֹת, וְלִכֵּן גַּם הֵם צְרִיכִים אֶת הַהַקְדָּמוֹת שֶׁלוֹ.
וְהָא רְאִיָּה, כִּי אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כָּף בְּקוֹל נְגִינָה, וְאַתֶּם מִתְפָּאֵרִים בְּכַחְכְּמֶם,
אִם־כֵּן הוֹשִׁיעוּ אֶת אוֹתָן שְׁתֵּי מְדִינוֹת. וְאֵלֹהֵי הַשְּׁתֵּי מְדִינוֹת הֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה
אֶלֶף פָּרָסָאוֹת, הֵינּוּ יֵשׁ שְׁתֵּי מְדִינוֹת, וְהָאֵחָת רְחוּקָה מִזוּלָּתָהּ אֶלֶף פָּרָסָאוֹת,
וּבְאֵלֹהֵי הַמְּדִינוֹת, כְּשֶׁמִּגִּיעַ הַלֵּילָה, אֵין יְכוּלִין לִישֵׁן, כִּי כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה לַיְלָה,
אֲזִי מִתְחִילִים הַכֹּל לְהִיּוֹת מִיְלָלִים בְּקוֹל יְלָלָה, אֲנָשִׁים, נָשִׁים וְטָף, אִם הִיָּה
מִנַּח שָׁם אֲבָן הִיָּה נְמוֹחַ מְרַב הַקּוֹל הַצְּעָקוֹת וְהַיְלָלוֹת וְהַבְּכִיּוֹת

אָבן הָיָה נְמוֹת, כִּי בְלִילָה הֵם שׁוֹמְעִים קוֹל יִלְלָה מְאֹד, וּמַחְמַת זֶה כָּלָם מִיִּלְלִים, אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְכוּ', (וכן מתנהג בשתי המדינות) כִּי בַמְדִינָה זֹאת שׁוֹמְעִים הַקּוֹל יִלְלָה וּמִיִּלְלִים הַכֹּל בְּנֶ"ל, וְכֵן בַּמְדִינָה אַחֶרֶת גַּם־כֵּן כֵּן, וּשְׁתֵּי הַמְדִינּוֹת הֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה אֶלֶף פָּרָסָאוֹת, וְעַל־כֵּן אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כֶּף בְּנִגְיָנָה אֲרָאָה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

שׁוֹמְעִים שָׁם, כִּי בְלִילָה הֵם שׁוֹמְעִים קוֹל יִלְלָה מְאֹד, וּמַחְמַת זֶה כָּלָם מִיִּלְלִים — אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְכוּ' (וכן מתנהג בשתי המדינות), כִּי בַמְדִינָה זֹאת שׁוֹמְעִים הַקּוֹל יִלְלָה, וּמִיִּלְלִים הַכֹּל בְּנֶ"ל, וְכֵן בַּמְדִינָה אַחֶרֶת גַּם־כֵּן כֵּן, וּשְׁתֵּי הַמְדִינּוֹת הֵם רְחוּקִים זֶה מִזֶּה אֶלֶף פָּרָסָאוֹת, וְעַל־כֵּן אִם אַתֶּם חֲכָמִים כָּל־כֶּף בְּנִגְיָנָה, אֲרָאָה אִם תּוּכְלוּ לְהוֹשִׁיעַ אֶת אוֹתָן שְׁתֵּי הַמְדִינּוֹת, [כִּי סוּד הָאֶלֶף פָּרָסָאוֹת יוּכַן עַל־פִּי דְבָרֵי מוֹהֲרַנְ"ת ז"ל (לקוטי־הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו, אות ז), שְׁהִיא סוּד אֶלֶף אַמָּה מְגַרֵשׁ, שְׁזֶה סוּד חָלַל הַפְּנוּי, שְׁשָׁם אֵין רוֹאִים פְּלוּם, כִּי כְּבִיכּוֹל פְּנוּי מְאַלְקוֹתוֹ שָׁם, כִּי הַכֹּל נֶעְלַם וְנִסְתָּר, וְאֶלֶף אַמָּה שְׁדוֹת וְכַרְמִים זֶה הַטּוֹב שֶׁנִּמְצָא בְּכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּזֶּה זֹרְעִים שְׁדוֹת וְנוֹטְעִים כַּרְמִים, בְּסוּד (תהלים קז, לו): "וַיִּזְרְעוּ שְׁדוֹת וַיִּטְעוּ כַרְמִים וַיַּעֲשׂוּ פְרִי תְבוּאָה"; כִּי הַטּוֹב שֶׁבִישְׂרָאֵל שֶׁמְגַלִּים הַצְדִּיקִים עוֹשִׂים פְּרוֹת בְּשִׁדְּהָ הַעֲלִינָה, שְׁשָׁם כָּל עֲבוֹדָתָהּ לְזוֹרְעָה וְלִנוֹטְעָה, וּשְׁתֵּי הַמְדִינּוֹת סוֹכְבִּים עַל עוֹלָם הַזֶּה וְעַל עוֹלָם הַבָּא, עֲלָמָא תַתָּא וְעֲלָמָא עֲלָאָה, וְכִשְׁבָּא הַלִּילָה, אֲזִי מֵר יְבָכִיּוֹן, שְׁזֶה סוּד מָה שֶׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תְּנִיגָה ה:): בְּתֵי גְנוּאֵי, בְּתֵי בְרָאֵי, שְׁסוֹכְבִּים עַל בְּכִית חֲרַבֵּן בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ וְגִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה כב, יב): "וַיִּקְרָא אֲדֹנָי אֱלֹקִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לְבָכִי וּלְמִסְפַּד וּלְקִרְחָה וְלַחֲגֹר שֶׁק"; וְאֲמָרוּ (שם): שְׁאֲנִי חֲרַבֵּן בֵּית־הַמְּקֻדָּשׁ, דְּאֶפְלוּ מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם בְּכוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיהו לג, ז): "הֵן אֲרָאֶלְס צַעְקוֹ חֲצָה, מִלְּאֲכֵי שְׁלוֹם מֵר יְבָכִיּוֹן", כִּי כִשְׁבָּא הַלִּילָה כָּלָם בּוֹכִים, הֵינּוּ שְׁתֵּי הַמְדִינּוֹת עֲלָמָא תַתָּא עֲלָמָא עֲלָאָה, בְּתֵי גְנוּאֵי בְּתֵי בְרָאֵי, וּמִי שֶׁהוּא מִזְכִּי הַשְּׁמִיעָה אֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּל

אוֹתָן שְׁתֵּי הַמְּדִינֹת אוֹ שְׁתּוּכְלוּ לְכוֹן לַעֲשׂוֹת אֶת קוֹלָם
 (הֵינּוּ שֶׁהֵם יִכְנְנוּ לְהוֹצִיא קוֹל מְכוֹן בְּמוֹ קוֹל הַיְלָלָה הַנִּשְׁמָע שָׁם) וְאָמְרוּ
 לוֹ (הֵינּוּ הַחֲכָמִים הַגִּ'ל אָמְרוּ לְזֶה שְׁצוּאָרוֹ עָקָם) הַתּוֹלִיף אוֹתָנוּ
 לְשֵׁם? וְאָמַר: הֵן! אֲנִי מוֹלִיף אֶתְכֶם לְשֵׁם. וְנִתְעוֹרְרוּ בְּכֵם
 לִילֵף לְשֵׁם.

גְּהָרִי אֶפְרַסְמוֹן

את קול הבכיה שיש שם, והבכיה בלילה בא מסוד חלל הפנוי, ששם אין
 מבינים שום דבר, למה היה צריך להיות חרבן, כי הקשיות הללו באות
 מחלל הפנוי, וצריכים רק לבכות, ולהפך ביום יש שם שמחה כל-כך חזקה,
 שזה נעשה מהטוב של כל בר ישראל, וזה סוד (תהלים ל, ו): "בערב ילין
 בכי ולבקר רנה"; כי בלילה אז הוא זמן הבכיה על חרבן בית-המקדש, ועל
 צרות וגלות ישראל, שזה הכל בא מסוד חלל הפנוי, שאי אפשר להבין על
 מה ולמה זה בא, ולהפך ביום השמחה היא כל-כך גדולה, שאין לתאר ואין
 לשער כלל, מכל הנקדות טובות והמצוות שעושים נשמות ישראל את רצונו
 יתברך, ודו"ק; ולכן אמר להם הבעטליר עם הצואר העקם: אם אתם
 חכמים כל-כך בנגינה, אראה אם תוכלו להושיע את אותן שתי המדינות,
 או שתוכלו לכוון לעשות את קולם (הינו שהם יכנו להוציא קול מכוון כמו קול היללה
 הנשמע שם) הינו אפלו אלו שאינם יכולים להצטרף אל הבכיות והיללות של
 שתי המדינות, עולם העליון ועולם התחתון, שבוכים ומבכים שמים וארץ
 על החרבן ועל הגלות, על-כל-פנים שיוכלו לכוון לעשות את קולם, הינו
 לכל הפחות שיוכלו לחקות את קול היללה הנשמע שם. ואמרו לו (הינו
 החכמים הג'ל אמרו לזה שצוארו עקם): התוליה אותנו לשם? ואמר: הן, אני
 מוליה אתכם לשם; כי באמת הצדיק רוצה שכל מי שמתקרב אליו, שגם-כן
 יזכה לעסק בתקון העולם, ומאחר שכל החכמים שהם מפלגים בחכמת
 הנגינה, רצו לילף למקום שהוא כדי לתקנם, אזי זה שצוארו עקם, שאין לו
 שום הבל בזה העולם, היה כבר מוכן לקבל אותם שילכו עמו. ונתעוררו
 בכם לילף לשם; כי הצדיק האמת מכניס התעוררות בכלם, שרוצים לעזר

וְהִלְכוּ וּבָאוּ לְשֵׁם (הֵינּוּ לְאַחַת מִשְׁתֵּי הַמְּדִינֹת הַנֵּ"ל) כְּשֶׁבָאוּ
 לְשֵׁם, כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלֵּילָה הָיָה כַּנֵּ"ל, שֶׁהָיוּ כָּלֶם מִיְלָלִים
 מְאֹד כַּנֵּ"ל, וְגַם הַחֲכָמִים הַנֵּ"ל גַּם־כֵּן הָיוּ מִיְלָלִים
 (וּמִמִּילָא רָאוּ בּוֹדְאֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת אוֹתָן הַמְּדִינֹת) וְאָמַר
 לָהֶם (הֵינּוּ זֶה שְׁצוּאָרוֹ עָקֶם אָמַר אֶל הַחֲכָמִים הַנֵּ"ל) עַל־כָּל־פָּנִים
 תֹּאמְרוּ לִי מֵהֵיכָן בָּא זֹאת, שְׁנִשְׁמַע קוֹל יְלָלָה הַנֵּ"ל כַּנֵּ"ל.
 אָמְרוּ לוֹ: וְאֵתָה יוֹדֵעַ? הַשִּׁיב: אֲנִי יוֹדֵעַ בּוֹדְאֵי!

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְהַזְלוֹת שְׂיִלְכוּ עִמּוֹ. וְהִלְכוּ וּבָאוּ לְשֵׁם (הֵינּוּ לְאַחַת מִשְׁתֵּי הַמְּדִינֹת הַנֵּ"ל) כְּשֶׁבָאוּ
 לְשֵׁם, כְּשֶׁהִגִּיעַ הַלֵּילָה הָיָה כַּנֵּ"ל, שֶׁהָיוּ כָּלֶם מִיְלָלִים מְאֹד כַּנֵּ"ל, וְגַם
 הַחֲכָמִים הַנֵּ"ל, גַּם־כֵּן הָיוּ מִיְלָלִים (וּמִמִּילָא רָאוּ בּוֹדְאֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים לְהוֹשִׁיעַ אֶת
 אוֹתָן הַמְּדִינֹת), כִּי הֵם גַּם־כֵּן מִיְלָלִים וּבוֹכִים, וְלִכֵּן אֵינָם יְכוּלִים לְעֹזֵר לָהֶם,
 כִּי מְשִׁי"ח אוֹתֵייתָ יִשְׁמ"ח, כִּי זֶה יְהִיָּה עֶקֶר הַתְּקוּן שְׁלוֹ, שְׂיִכְנִיס שְׂמִחָה
 בְּעוֹלָם, וְעַל־יְדִי־זֶה יִתְיַחְדּוּ יַחַד שְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וְיִהְיֶה הַיַּחְוֵד הַשְּׁלָם בֵּין בִּינָה
 שֶׁהִיא בֵּיתָא עֲלָאָה, לְבִין מַלְכוּת שֶׁהִיא בֵּיתָא תַּתָּאָה, שְׂכָלֶם יוּכְלוּ לְהַתְּבַוֵּן
 בְּמַלְכוּתוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי אִזּוּ יְהִיָּה הַתְּקוּן הַשְּׁלָם, וְלִכֵּן תִּשְׁרָה הַשְּׂמִחָה הַשְּׁלָמָה
 בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וּמֵאַחַר שֶׁהֵם עֹדִין מִיְלָלִים וּבוֹכִים, זֶה סִימָן שְׂאִינָם יְכוּלִים
 לְתַקְנָם. וְאָמַר לָהֶם (הֵינּוּ זֶה שְׁצוּאָרוֹ עָקֶם, אָמַר אֶל הַחֲכָמִים הַנֵּ"ל): עַל־כָּל־פָּנִים
 תֹּאמְרוּ לִי מֵהֵיכָן בָּא זֹאת שְׁנִשְׁמַע קוֹל יְלָלָה הַנֵּ"ל כַּנֵּ"ל; כִּי הוּא רָאָה שֶׁהֵם
 כָּבְדוּ לֹא יְכוּלִים לְעֹזֵר וּלְתַקֵּן, מֵאַחַר שֶׁגַּם הֵם מִיְלָלִים וּבוֹכִים, אֲזִי רָצָה
 עַל־כָּל־פָּנִים לְבַדֵּק אוֹתָם עַד הֵיכָן מִגִּיעַ הַיַּדַּע שְׁלָהֶם [כִּי רַבְנוּ ו"ל אָמַר
 (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן סא): יֵשׁ מְנַהֲיָגִים שְׁנִקְרָאִים רַבִּי, שְׂלַמוּדָם מֵאֱלוֹ
 הַמּוֹתְרוֹת, וְלֹא דֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים אֲפֹלוּ לְהִנְהִיג אֶת עַצְמָם, וּמִכָּל שְׂכָן שְׂאִינָם
 יְכוּלִים לְהִנְהִיג אֶת אַחֲרֵימָם, וְהֵם נוֹטְלִים גְּדֻלָּה לְעַצְמָם לְהִנְהִיג הָעוֹלָם, צְרִיף
 לְרֹאוֹת שְׂלֹא לְהַסְמִיךְ אוֹתָם, שְׂלֹא לְתַן לָהֶם תְּקִיף וְעֹז, שְׂלֹא יְהִיוּ מְכַנְּיָם בְּשֵׁם
 רַבִּין]. אָמְרוּ לוֹ: וְאֵתָה יוֹדֵעַ? וְכֵאֵן רוֹאִים אֵיךְ שֶׁהֵם הָיוּ רְחוּקִים בְּתַכְלִית

**כִּי יֵשׁ שְׁנֵי צַפְרִים: אֶחָד זָכַר וְאֶחָת נִקְבָּה, וְהֵם רַק זֹוג
אֶחָד בְּעוֹלָם, וְנֶאֱבְדָה הַנִּקְבָּה וְהוּא הוֹלֵךְ וּמְחַפֵּשׂ
אוֹתָהּ, וְהִיא מְחַפֶּשֶׁת אוֹתוֹ, וְהִיוּ מְחַפְּשִׁים הֶרְבֵּה זֶה אֶת
זֶה עַד שֶׁנִּתְעוּ וְרָאוּ שְׂאִין יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶחָד אֶת הַחֵבֵר?**

גַּהְרִי אַפְרִסְמוֹן

הרחוק, מאחר שהעזו בעזות מצח לשאל אותו: "ואתה יודע"? הרי הוא גלה להם שיש דבר כזה, והם אפלו לא ידעו, ולכן למה העזו לשאל אותו שאלה כזו: "ואתה יודע"? אין זאת אלא סימן על מהותם, שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ומכל שכן איך יכולים להנהיג את אחרים. [ולכן כשצדיק גדול מגלה נוראות נפלאות, שלא נשמעו מעולם דברים כאלו, צריכים להתנהג עמו בדרך ארץ גדול, ולא לשאל: "ואתה יודע"? כי זו עזות מצח, כי אם לא היה מגלה דבר זה, לא היו אפלו יודעים שיש דבר כזה, ועל-כן המשפיל על דבר אמת כבר מבין בדעתו ובחכמתו מי הוא מפרסם של שקר, שאינו יודע מחייו]. השיב: אני יודע בודאי; כי הצדיק האמת מדבר בבטחון עצמי גדול, והוא אינו מפחד להגיד את האמת כמות שהיא, כי יש שתי צפרים, אחד זכר ואחת נקבה, שזה סוד קדשא בריך הוא ושכינתא, והם רק זוג אחד בעולם; כי אתה אחד ושמה אחד, ומי פעמך ישאל גוי אחד בארץ, שזה היחוד השלם בין הקדוש-ברוך-הוא לבין נשמות ישראל, ונאבדה הנקבה, שזה פלל הגלות של נשמות ישראל, שהם בכלליות השכינה, נוקבא דזעיר אנפין שהלכה בגולה, והוא הולך ומחפש אותה, כביכול הקדוש-ברוך-הוא מחפש אחרי נשמות ישראל ומקונן עליהם, כמאמרם ו"ל (ברכות ג): מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם; והיא הינו נשמות ישראל, מחפשת אותו הינו מחפשים את הקדוש-ברוך-הוא, והיו מחפשים הרבה זה את זה עד שנתעו, כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רז): כשאדם נתעה ונאבד ומחפש לחזור, יש הרבה פעמים שהוא כבר אינו שומע את הקול, אזי הוא נתעה עוד יותר, אף שהיה יכול בקלות לחזור, אבל מאחר שכבר אינו שומע את הקול, אזי הוא נתרחק יותר, וכביכול הקדוש-ברוך-הוא

וּנְשָׂאָרוּ עוֹמְדִים וְעָשׂוּ לָהֶם קָנִים: זֶה הַצָּפוֹר עָשָׂה לוֹ קֵן סְמוּךְ לְמְדִינָה אַחַת מִשְׁתֵּי הַמְדִינוֹת הַנ"ל, וְלֹא סְמוּךְ מִמֶּשׁ, רַק שְׁבַעֲרָף קוֹל הַצָּפוֹר הוּא סְמוּךְ, כִּי יְכוּלִים לְשָׁמַע הַקוֹל שֶׁל הַצָּפוֹר בְּאוֹתוֹ הַמְדִינָה מִמְּקוֹם שֶׁעָמַד שָׁם וְעָשָׂה לוֹ קֵן. וְכֵן הִיא עֲשֵׂתָהּ לָהּ גַם־כֵּן קֵן סְמוּךְ לְמְדִינָה הַשְּׁנֵיָה (הֵינּוּ גַם־כֵּן כַּנ"ל) שֶׁהוּא סְמוּךְ מִחֲמַת שְׂיִכּוּלִים לְשָׁמַע שָׁם הַקוֹל כַּנ"ל, וְכִשְׁמַגִּיעַ הַלֵּילָה, אֲזִי אֵלּוּ הַזּוּג צִפְרִים מִתְחִילִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד לֵילֵל בְּקוֹל יִלְלָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי כָּל אֶחָד מֵיִלֵּל עַל זּוּגוֹ כַּנ"ל, וְזֶהוּ הַקוֹל יִלְלָה שֶׁנִּשְׁמָע בְּאֵלּוּ שְׁתֵּי הַמְדִינוֹת (אֲשֶׁר מִחֲמַת אוֹתוֹ הַקוֹל יִלְלָה כָּלֵם מֵיִלְלִים מְאֹד, וְאֵינָם יְכוּלִים לִישׁוֹן) אֵךְ לֹא רָצוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

קוֹרָא לְאָדָם לְשׁוֹב אֵלָיו, אֵךְ הָאָדָם אֵינּוּ זוֹכֵה לְשָׁמַע אֶת קוֹלוֹ יְתִבְרֵךְ. וְרֹאֵי שְׂאִינָם יְכוּלִים לְמַצֵּא אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ וְנִשְׂאָרוּ עוֹמְדִים, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (אֵיכָה רַבָּה, פְּרָשָׁה ה', סִימָן כו): אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (אֵיכָה ה, כא): "הַשִּׁיבֵנו הַנְּ"ה אֵלֶיךָ", אָמַר לָהֶם הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (מִלְאֲכֵי ג, ז): "שׁוּבוּ אֵלַי וְאֲשׁוּבָה אֲלֵיכֶם"; וְעָשׂוּ לָהֶם קָנִים, זֶה הַצָּפוֹר עָשָׂה לוֹ קֵן סְמוּךְ לְמְדִינָה אַחַת מִשְׁתֵּי הַמְדִינוֹת הַנ"ל, וְלֹא סְמוּךְ מִמֶּשׁ, רַק שְׁבַעֲרָף קוֹל הַצָּפוֹר הוּא סְמוּךְ, כִּי יְכוּלִים לְשָׁמַע הַקוֹל שֶׁל הַצָּפוֹר בְּאוֹתוֹ הַמְדִינָה מִמְּקוֹם שֶׁעָמַד שָׁם וְעָשָׂה לוֹ קֵן. וְכֵן הִיא עֲשֵׂתָהּ לָהּ גַם־כֵּן קֵן סְמוּךְ לְמְדִינָה הַשְּׁנֵיָה (הֵינּוּ גַם־כֵּן כַּנ"ל) שֶׁהוּא סְמוּךְ, מִחֲמַת שְׂיִכּוּלִים לְשָׁמַע שָׁם הַקוֹל כַּנ"ל; הֵינּוּ כִּי בִינָה שֶׁהִיא בֵּיתָא עֲלָאָה, שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, יוֹשְׁבַת בְּמְקוֹם אֶחָד, וְכֵן מִלְכוּת, שֶׁהִיא בֵּיתָא תַּפְאָה, שְׂכִינְתָא תַּפְאָה, יוֹשְׁבַת בְּמְקוֹם אֶחָד, וְכִשְׁמַגִּיעַ הַלֵּילָה, אֲזִי אֵלּוּ הַזּוּג צִפְרִים מִתְחִילִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד לֵילֵל בְּקוֹל יִלְלָה גְדוֹלָה מְאֹד, כִּי כָּל אֶחָד מֵיִלֵּל עַל זּוּגוֹ כַּנ"ל, וְזֶהוּ הַקוֹל יִלְלָה שֶׁנִּשְׁמָע בְּאֵלּוּ שְׁתֵּי הַמְדִינוֹת (אֲשֶׁר מִחֲמַת אוֹתוֹ הַקוֹל יִלְלָה כָּלֵם מֵיִלְלִים מְאֹד, וְאֵינָם יְכוּלִים

לְהֵאֱמִין זֹאת, וְאָמְרוּ לוֹ: הַתּוֹלִיד אֹתָנוּ לְשֵׁם? וְאָמַר: הֵן.
 (אֲנִי יָכוֹל לְהוֹלִיד אֶתְכֶם לְשֵׁם) אֵךְ אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לָבוֹא לְשֵׁם,
 כִּי כִשְׁתִּתְקַרְבוּ לְשֵׁם לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַיִּלְלָה,
 מֵאַחַר שְׁגָם כָּאֵן אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לְסַבֵּל וְאַתֶּם מְכַרְחִים
 גַּם-כֵּן לַיִּלֵּל כַּנְּ"ל, כִּשְׁתִּתְגִיעוּ לְשֵׁם לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל כָּלֵל.

נחרי אפרסמון

לישן); וְכַל זֶה נַעֲשֶׂה בַעַת נִקְדַּת חֲצוֹת, שְׁאֵז הוּא עַת רְצוֹן גָּדוֹל מְאֹד,
 וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּבִיכּוֹל, בּוֹכָה עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁיחָזְרוּ אֵלָיו, וְנִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל בּוֹכִים שִׁיּוּכְלוּ לַחֲזוֹר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ. אֵךְ לֹא רְצוֹ לְהֵאֱמִין זֹאת, כִּי בְּרַגַע
 שֶׁהֵם פְּגָמוּ בְּאַמוּנַת חַכְמִים, וְשָׁאֲלוּ: "וְאַתָּה יוֹדֵעַ?" מִמִּילָא מְזַה נִשְׁתַּלְשַׁל
 שְׂאִינִם רוֹצִים לְהֵאֱמִין שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לָשׁוּב אֵלָינוּ, וְנִשְׁמוֹת
 יִשְׂרָאֵל רוֹצִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, [כִּי זֶה כָּלֵל הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שְׁקַר, שֶׁהֵם
 מוֹלִיכִים שׁוֹלֵל אֶת הַמוֹן עִם, עַד שְׂאִינִם רוֹצִים לְהֵאֱמִין שֶׁהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 חַפֵּץ בָּנוּ, וְכֵן אֵינִם מִתְעַנְיָנִים בְּצָרוֹת יִשְׂרָאֵל וּבְמִצּוֹקוֹתֵיהֶם הַקְּשׁוֹת מְאֹד].
 וְאָמְרוּ לוֹ: הַתּוֹלִיד אֹתָנוּ לְשֵׁם? וְאָמַר: הֵן (אֲנִי יָכוֹל לְהוֹלִיד אֶתְכֶם לְשֵׁם); כִּי
 הַצְּדִיק הָאֱמֵת הוּא הַרְחֵמֵן הָאֱמֵתִי וְהַמְּנַהֵג הָאֱמֵתִי, וְהוּא תָּמִיד עוֹסֵק בְּקִרְוֵב
 אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכְבִיכּוֹל אֶת הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 אֶל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי שְׂמַאִיר בְּהֵם אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ. וְלִכֵּן
 אָמַר לָהֶם שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹלִיכֶם בְּמִקּוֹם זֶה, אֵךְ הַזֵּהִירֶם וְאָמַר לָהֶם: אֵין
 אַתֶּם יְכוֹלִים לָבוֹא לְשֵׁם, כִּי כִשְׁתִּתְקַרְבוּ לְשֵׁם, לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל אֶת קוֹל
 הַיִּלְלָה, מֵאַחַר שְׁגָם כָּאֵן אֵין אַתֶּם יְכוֹלִים לְסַבֵּל, וְאַתֶּם מְכַרְחִים גַּם-כֵּן לַיִּלֵּל
 כַּנְּ"ל, כִּשְׁתִּתְגִיעוּ לְשֵׁם לֹא תוּכְלוּ לְסַבֵּל כָּלֵל. כִּי גָדֹל הַצַּעַר וְהִיסוּרִים
 שֶׁנִּשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים, וְאֲשֶׁר צוֹעֲקִים וּבּוֹכִים עַל מֵר גּוֹרְלָם, זֶה שׁוֹמֵעַ
 רַק הַצְּדִיק הָאֱמֵת, כִּי רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזוֹר לָהֶם, וּמִי שֶׁרְחוּק מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל,
 הוּא אֵינוֹ מִבִּין אֶת מַעֲלָתָם, וּמִמִּילָא לֹא שָׁם לֵב אֶל כְּאַבֶּם הַגָּדוֹל וְזַעֲקָתָם
 הַמְּרָה, וְלִכֵּן אָמַר זֶה שֶׁהִיָּה לוֹ צָוָאר עָקָם, שֶׁהוּא הַצְּדִיק שְׂאִין לוֹ שׁוֹם דוּף
 וְהֵבֵל בְּזֶה הָעוֹלָם: אֵיךְ תוּכְלוּ לַעֲזוֹר לָהֶם, כִּי כִשְׁאַתֶּם רַק מִתְקַרְבִּים וְאַתֶּם

וּבַיּוֹם (אִי אֶפְשָׁר לְבוֹא לְשֵׁם, כִּי בַיּוֹם) אִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל הַשְּׂמֵחָה
 שֵׁישׁ שֵׁם, כִּי בַיּוֹם מִתְקַבְּצִים שֵׁם צִפְרִים אֵצֶל
 כָּל אֶחָד וְאַחַת מֵהַזּוּג הַנִּזְכָּר, וְהֵם מְנַחֲמִים וּמְשַׂמְּחִים אֶת
 כָּל אֶחָד וְאַחַת מֵהַזּוּג הַנִּזְכָּר בְּשִׂמְחוֹת גְּדוּלוֹת מְאֹד מְאֹד,
 וְאוֹמְרִים לָהֶם דְּבָרֵי תִנְחוּמִין, שְׁעֵדִין אֶפְשָׁר שְׂתַמְצְאוּ
 זֶה אֶת זֶה, עַד שֶׁבַיּוֹם אִי אֶפְשָׁר לְסַבֵּל אֶת גְּדֻלַּת הַשְּׂמֵחָה

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

מתחילים לשמע את קול ועקתם, אתם כבר לא יכולים לסבל את קולם הפך,
 וביום (אי אפשר לבוא לשם, כי ביום) אי אפשר לסבל השמחה שיש שם, כי
 ביום מתקבצים שם צפרים אצל כל אחד ואחת מהזוג הנזכר, והם מנחמים
 ומשמחים את כל אחד ואחת מהזוג הנזכר בשמחות גדולות מאד מאד,
 ואומרים להם דברי תנחומין, שעדין אפשר שתמצאו זה את זה; כי ביום,
 אז נשמע רעש השמש בקול גדול מאד, כמאמרם ו"ל (יומא כ:): קול גלגל
 חמה הולך מסוף העולם ועד סופו; ומה גם שכל הצפרים מתעופפים
 ומצפצפים, ושירים שירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא, וזפי השמיעה
 שומעים איה שהם מנחמים את בני הזוג, שהם קדשא בריך הוא ושכנתיה,
 ואומרים לנשמות ישראל, שעוד יחזרו אליו יתברך, והוא יתברך יחזר
 אליהם, שזה סוד (משלי כו, ח): "כצפור נודדת מן קנה". ומובא בתקונים
 (הקדמה) על פסוק זה: ולית צפור אלא שכינתא דאיהי מתתרכא מאתרהא;
 ומבאר ביותר בזהר (רעיא מהימנא, כי תצא רעת): "כצפור נודדת מן קנה", דא
 נשמתא דשכינתא לא זזה מנה. כן איש דאתמר בה (שמות טו, ג): "הוי"ה
 איש מלחמה", נודד ממקומו דאיהו גע ונד מאתריה דאיהו עלמא דאתי
 בינה, ונד אבתרה בעלמא דין עד דתשלים יומין דאתחיבת למיזל לבר
 מאתרהא. ואיהו נטיר לה עד דיחזיר לה לאתרהא ואמי דלא יחזר איהו
 לאתריה עד דיחזיר לה לאתרהא; שכל הצפרים מתקבצים יחד כחות כחות,
 ומנחמים את הנשמה שלבסוף היא תחזר אליו יתברך, והוא יתברך יחזר
 אליהם, ומזה נעשה קול השמחה, שלא יכולים לשמע את רעש השמחה.
 ולכן ביום אי אפשר לסבל את גדל השמחה שיש שם, וקול הצפרים

שֵׁשׁ שָׁם. וְקוֹל הַצִּפְרִים שֶׁמִּשְׁמָחִים אוֹתָם אֵינוֹ נִשְׁמָע לְמִרְחוֹק, רַק כְּשֶׁמִּגִּיעִים לְשָׁם, אָבֵל קוֹל הַזּוּג הַנִּ"ל שֶׁמִּלְלִים בְּלִילָה, הוּא נִשְׁמָע לְמִרְחוֹק, וְאֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְשָׁם מִחֲמַת זֶה כַּנִּ"ל.

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שֶׁמִּשְׁמָחִים אוֹתָם, אֵינוֹ נִשְׁמָע לְמִרְחוֹק, כִּי מִחֲמַת רַעַשׁ הַשָּׁמֶשׁ בַּיּוֹם, אֲזִי הַקּוֹל אֵינוֹ הוֹלֵךְ רְחוֹק, רַק כְּשֶׁמִּגִּיעִים לְשָׁם, אֲזִי יְכוּלִים לְשָׁמַע אֶת הַשְּׂמִחָה שֶׁהַצִּפְרִים מִשְׁמָחִים אֶת הַזּוּג, כְּבִיכּוֹל, אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְאֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהַצִּפְרִים הֵם בְּסוּד הַצִּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעְלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד וְתַלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם מְחֻזְקִים וּמְעוֹדְדִים וּמִשְׁמָחִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְבַל יִתְיַאֲשׁוּ, וְעוֹד יִזְכּוּ לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְהוּא יִתְבַּרֵךְ יָחִיד אֲלֵיהֶם. וְאֶת הַקּוֹל הַזֶּה אֵי אֶפְשָׁר לְשָׁמַע מִרְחוֹק, וְלָכֵן מִשָּׁם נִשְׁתַּלְּשֵׁל הַמַּחְלָקָת עַל הַצִּדִּיק הָאֵמֶת הַגָּדוֹל בְּמַעְלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד וְעַל תַּלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, כִּי אִם הָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת הַשְּׂמִחָה שֶׁהַצִּדִּיק הָאֵמֶת וְתַלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים מְכַנְיָסִים בְּנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁמְכַנְיָסִים בָּהֶם תִּקְוָה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, לֹא הָיוּ בְּנֵי אָדָם יְכוּלִים לְסַבֵּל אֶת קוֹל הַשְּׂמִחָה, שֶׁהוּא יוֹצֵא בְּקוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל מְאֹד, וּמִשָּׁם נִשְׁתַּלְּשֵׁל שֵׁשׁ כָּל מִינֵי מִפְרָסְמִים שֶׁל שָׁקָר, שִׁקְרָנִים, רִמְאִים, צְ'בוּעִים, שִׁרְיָץ הַשׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ, שֶׁהֵם מְטַעִים בְּנֵי-אָדָם, וְלֹא יוֹצֵאת מֵהֶם שׁוֹם תּוֹעֵלֶת, וְדִיקָא קוֹלָם כֵּן שׁוֹמְעִים בְּעוֹלָם, כִּי כָּל עֵקֶר מֵהַשְּׂמִי"ךְ-מ"ם מִפְרָסְמִים הוּא — לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר וּלְכַסּוֹת אֶת הַצִּדִּיק הָאֵמֶת וְתַלְמִידָיו הַקְּדוּשִׁים, שֶׁיְכוּלִים לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לְקַרְבָּם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ]. אָבֵל קוֹל הַזּוּג הַנִּ"ל, שֶׁהִיא זַעֲקַת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂרוּצִים לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּבוֹכִים וּמְבַכִּים שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַל שְׁנִתְרַחְקוּ כַּל-כָּף, וְכֵן כְּבִיכּוֹל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא צוֹעֵק עַל שְׁנִתְרַחְקוּ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מִשְׂרָשָׁם, וְלָכֵן הַקּוֹל שֶׁמִּלְלִים בְּלִילָה, הוּא נִשְׁמָע לְמִרְחוֹק, וְאֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא לְשָׁם מִחֲמַת זֶה כַּנִּ"ל; כִּי אֶפְלוּ לֵב אָבוֹן, הָיָה נְמוּחַ בְּשָׁמְעוֹ אֶת גְּדֵל הַבְּכִיּוֹת וְהִלְלוֹת שְׁנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בּוֹכִים וּמִלְלִים לְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן כְּבִיכּוֹל

אָמְרוּ לוֹ (הֵינּוּ הַחֲכָמִים הַנִּי"ל אָמְרוּ לָזֶה שְׁצַנְאוּ אֲרוֹ עָקֶם) וְאַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן זֹאת? הַשֵּׁיב: אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן, כִּי אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת וּלְכַוֵּן כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם (הֵינּוּ שָׁפֵל מִיַּנִּי קוֹלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הוּא יָכוֹל לְהוֹצִיאָם בְּקוֹלוֹ וּלְכַוֵּן מִמֶּשׁ כְּמוֹ אֵיזָה קוֹל שִׁיהִיָה), גַּם אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹלוֹת, הֵינּוּ כִּי אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹל, שֶׁבְּכָאן בְּמָקוֹם שֶׁאֲנִי מוֹצִיא הַקּוֹל, לֹא יִהְיֶה נִשְׁמָע הַקּוֹל בְּלָל, רַק בְּרַחוּק יִהְיֶה נִשְׁמָע שֵׁם הַקּוֹל, וְעַל־כֵּן אֲנִי יָכוֹל

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא רוֹצֵה לְחַזֵּר אֶל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. אָמְרוּ לוֹ (הֵינּוּ הַחֲכָמִים הַנִּי"ל אָמְרוּ לָזֶה שְׁצַנְאוּ אֲרוֹ עָקֶם): וְאַתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן זֹאת? כִּי עֲצָם הַשְּׂאֵלָה שְׁשׂוֹאֲלִים אֶת הַצְּדִיק הָאֵמֶת שְׁצַנְאוּ אֲרוֹ עָקֶם, שְׂאִין לוֹ שׁוֹם דְּבוּר וְקוֹל בְּזֶה הָעוֹלָם, זֶה כְּבָר מְרָאָה עַל פְּנֵים אֱמוּנַת חֲכָמִים, כִּי אִם הוּא הָיָה יָכוֹל לְסַפֵּר אֶת זֶה, בּוֹדָאֵי הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת זֶה, וּמִזֶּה נִשְׁתַּלְּשֵׁל כָּל אֵלּוּ הַפְּגוּמִים שֶׁמְרַחֲקִים אֶת בְּנֵי-אָדָם מֵהַצְּדִיק הָאֵמֶת וּמִתְלַמִּידָיו הַקְדוּשִׁים, שִׁיְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת זֶה, הַשֵּׁיב (הַבְּעַטְלִיר שִׁישׁ לוֹ צַנְאוּ אֲרוֹ עָקֶם): אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת זֹאת, הֵינּוּ לְקַרְבֵּן אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּלְהַאֲרִי אֶת אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ אֶל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת וּלְכַוֵּן כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם (הֵינּוּ שָׁפֵל מִיַּנִּי קוֹלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם הוּא יָכוֹל לְהוֹצִיאָם בְּקוֹלוֹ, וּלְכַוֵּן מִמֶּשׁ כְּמוֹ אֵיזָה קוֹל שִׁיהִיָה); וְלִכֵּן עַל-יְדֵי הַקּוֹלוֹת שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹצִיא, הוּא יָכוֹל לְקַרְבֵּן אֶת כָּלֶם אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ קוֹל אַחַר לְקַרְבוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת יוֹדֵעַ לְהִלָּךְ נֶגֶד רִחוּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְיוֹדֵעַ לְכַוֵּן עִם קוֹלוֹ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, גַּם אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹלוֹת, הֵינּוּ כִּי אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ קוֹל שֶׁבְּכָאן, בְּמָקוֹם שֶׁאֲנִי מוֹצִיא הַקּוֹל, לֹא יִהְיֶה נִשְׁמָע הַקּוֹל בְּלָל, רַק בְּרַחוּק יִהְיֶה נִשְׁמָע שֵׁם הַקּוֹל; כִּי גִדְלַת פֶּתַח הַצְּדִיק, שֶׁאֵפְלוֹ שִׁיוֹשֵׁב בְּחִדְרוֹ, וּמְדַבֵּר דְּבוּרֵי אֱמוּנָה, נִשְׁמָע דְּבוּרוֹ בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוּ יו"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהב"ן, חֶלֶק א', סִימָן יז), שְׁנֵה סוּד (אֶסְתֵּר ו', ב): "וַיִּמְצָא כְּתוּב אֲשֶׁר הִגִּיד מְרַדְּכִי", כִּי מְרַדְּכִי הוּא אִישׁ יְהוּדִי

לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַקּוֹל שֶׁל הַצְּפוּרָה, שְׂיִגִיעַ סְמוּךְ לְמָקוֹם
הַצְּפוּרָה, וְכֵן לְהַשְׁלִיךְ קוֹל הַצְּפוּרָה, שְׂיִגִיעַ סְמוּךְ לְמָקוֹם
הַצְּפוּרָה, וְלְהַמְשִׁיכֶם יַחַד עַל־יְדֵי זֶה (ועל־יְדֵי זֶה יִתְמַקֵּן כָּל
הַנִּלְ).
הַנִּלְ).

נְהַרֵי אַפְרִסְמוֹן

שְׁכוּפֵר בְּעִבּוּדָה זָרָה, וּכְשֶׁהוּא מְדַבֵּר דְבוּרֵי אַמוּנָה, הַדְּבוּר הוֹלֵךְ מִסוּף
הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, עַד שֶׁנִּכְתַּב בְּתוֹךְ סְפָרֵיהֶם, וּמְרָאָה לָהֶם הַפֶּה אַמוּנָתָם
הַמְדָּמָה, כִּי כַח הַצְּדִיק בְּקוֹלוֹ גְּדוֹל מְאֹד, [וַיִּמָּה שְׁאָמַר: "בְּמָקוֹם שְׂאֵנִי מוֹצִיא
הַקּוֹל, לֹא יִהְיֶה נִשְׁמָע הַקּוֹל כָּלֵל, רַק בְּרַחֲוֹק יִהְיֶה נִשְׁמָע שֵׁם הַקּוֹל"; כִּי כֵן
טְבָעֵי הַדְּבָרִים, שְׂאֵלוֹ שֶׁהֵם יוֹתֵר מְדֵי קְרוֹבִים אֶל הַצְּדִיק אֵינָם שׁוֹמְעִים אֶת
קוֹלוֹ כָּלֵל, כִּי מְרַב אֹרֹו הַמְּאִיר מְאֹד, הֵם לֹא רוֹאִים כָּלוּם, כִּי הָאֹר מְסַנֵּר
אוֹתָם. וְלָכֵן כָּל אֵלוֹ שֶׁהֵם מְקַרְבִּים יוֹתֵר מְדֵי אֶל הַצְּדִיק, דִּיְקָא הֵם מְזוֹלְזִלִים
בּוֹ. מֵה שְׂאֵין כֵּן אֵלוֹ שְׁעוֹמְדִים מְרַחֲוֹק, הֵם שׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹל, וְהֵם
מִתְפַּעְלִים מְאֹד מִדְּבוּרֵי הַצְּדִיק]; וְעַל־כֵּן אֲנִי יָכוֹל לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַקּוֹל שֶׁל
הַצְּפוּרָה, שְׂיִגִיעַ סְמוּךְ לְמָקוֹם הַצְּפוּרָה, וְכֵן לְהַשְׁלִיךְ קוֹל הַצְּפוּרָה, שְׂיִגִיעַ סְמוּךְ
לְמָקוֹם הַצְּפוּרָה, וְלְהַמְשִׁיכֶם יַחַד עַל־יְדֵי זֶה (ועל־יְדֵי זֶה יִתְמַקֵּן כָּל הַנִּלְ), הִינּוּ
לְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְכֵן לְהַמְשִׁיךְ אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֶל נִשְׁמוֹת
יִשְׂרָאֵל, וּכְעֵין שְׂאֵמְרוּ תְּכַמִּינּוּ הַקְּדוּשִׁים (מְדַרְשׁ אֵיכָה ה', סִימָן כו): "הַשִּׁיבֵנו
הַנְּי"ה אֵלֶיךָ", אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (אֵיכָה ה', כֵּא):
"הַשִּׁיבֵנו הַנְּי"ה אֵלֶיךָ", אָמַר לָהֶם הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא (מְלָאכִי ג, ז): "שׁוּבוּ אֵלַי
וְאִשׁוּבָה אֵלֵיכֶם", אֲמָרָה לְפָנָיו: רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, שְׁלָנוּ הִיא שְׁלָךְ הִיא, (תְּהִלִּים
פֶּה, ה): "שׁוּבוּנוּ אֱלֹהֵי יִשְׂעָנוּ וְהַפֵּר כַּעֲסֶךָ עִמָּנוּ"; וְזֶה עֵקֶר עֲבוּדַת הַצְּדִיק,
שְׁנִדְמָה שְׂיִשׁ לוֹ צְנָאָר עָקָם, שְׂיִכּוֹל לְהַבִּיא אֶת קוֹל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֶל
נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בְּדְבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן רו),
שֶׁהַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא קוֹרָא לְאָדָם לְשׁוּב אֵלָיו, אִךְ הָאָדָם אֵינּוּ זוֹכֶה לְשִׁמְעַ,
וְהַצְּדִיק הוּא הַמְּשִׁיךְ אֶת קוֹלוֹ יִתְבַּרֵּךְ אֶל הָאָדָם, וְכֵן הַצְּדִיק מְעוֹרֵר אֶת
הָאָדָם שֶׁהוּא יִצְעַק וְיִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְקוֹלוֹ יִהְיֶה נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל אֶצְלוֹ

אך מי יאמין זאת. והוליד אותם לתוך איזה יער, ושמעו כמו אחד שפותח את הדלת וחוזר וסוגרו ונועלו בבריח, (שקורין "קלאמקא"), ונשמע קול ההכאה של הקלאמקא. ומורה בקני-שרפה, (שקורין "ביקס"), ושולח את הפלב לחטף (את הדבר שהיה מורה) והפלב היה

גהרי אפרסמון

יתברר. אך מי יאמין זאת? כי על זה צריכים אמונת חכמים — להאמין שיש בכח הצדיק האמת להמשיך את קול הקדוש-ברוך-הוא אל האדם, וכן לעורר את בני אדם שיצצקו ויבקשו ויתפללו וידברו וישיחו את כל אשר עם לבכם אליו יתברר, והוליד אותם לתוך איזה יער, כי יער הוא סוד הדינים, כמוכא [עין קהלות יעקב (ערך יער), אשר מנצפ"ף עולה כמספר יע"ר], הינו שהבעטליר עם הצנאר העקם הוליד אותם אל מקום הדינים, ושמעו כמו אחד שפותח את הדלת, וחוזר וסוגרו ונועלו בבריח (שקורין קלאמקא), ונשמע קול ההכאה של הקלאמקא, ששמעו שהנה נפתח פתח, ואחר-כך נסגר בבריח, שמרמו — שכשאדם חוטא, נפתח פתח התשובה לחזר אליו יתברר, ואחר-כך בשביל הבחירה והנפיון נסגר לפניו, וכעין שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן, חלק א', סימן קנב), שנפתח הפתח, ואחר-כך נסגר הפתח, והכל בשביל הבחירה, כי אם אדם מוסר את נפשו, אזי נפתח חזרה הפתח, אם תעקש לחזר בתשובה שלמה. וכן אמרו חכמינו הקדושים (חגיגה טו): יצתה בת קול ואמרה (ירמיה ג, יד): "שובו בנים שובכים" חוץ מאחר, אמר הואיל ואיטריד ההוא גברא מההוא עלמא ליפק ליתנהני בהאי עלמא. נפק אחר לתרבות רעה וכו'; הינו ששמע שנסגר לפניו הפתח, ולכן יצא לתרבות רעה, רחמנא לצלן, וכן הוא אצל כל בר ישראל, ברגע שנדמה לו שנפתח הפתח, ורוצה לחזר בתשובה, ואחר-כך שומע שנסגר הפתח כאלו סוגרים ממנו דרכי התשובה. ומורה בקני שרפה (שקורין ביקס), שהוא מרמו על פגם הברית, שרחמנא לישזבן מרב תבערת היצר יורה פחץ וכו', ושולח את הפלב לחטף (את הדבר שהיה מורה), כי על-ידי פגם הברית בא

מתחבט וגורר את עצמו בתוך השלג, (בלשון אשכנזי: "גיגראזניט אין שנייא"). וכל זה שמעו אלו החכמים והסתכלו ולא ראו דבר. גם לא שמעו ממנו (הינו מן זה שצוארו עקם) שום קול כלל. (רק שזה שצוארו עקם היה משליך קולות כאלו ועל-כן שמעו אלו הקולות וממילא ראו שהוא יכול לעשות כל הקולות ולכונם ממש, וגם להשליך קולות, ועל-כן יוכל לתקן את כל הנ"ל. ולא ספר יותר בזה הענין, ומוכן שדלג בכאן) נמצא שיש לי הסכמה מאותו

גתרי אפרסמון

אליו הכלב, כמובא בדברי רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן נ'): מי שפוגם בברית, שישמר את עצמו מכלב, כי הכלב שולט במי שפגם בברית. והכלב היה מתחבט וגורר את עצמו בתוך השלג (בלשון אשכנזי גיגראזניט אין שנייא), כי מי שפגם בברית, רחמנא לישזכן, נענש בגיהנום של שלג, ובשביל זה נקרא כלב בשם שגל, כמובא (ראש השנה ד.), כי היא באה על תאות המשגל, [שג"ל אותיות של"ג, ושניהם מתאחזים במי שמשקע בתאות המשגל"ל]. וכל זה שמעו אלו החכמים, והסתכלו ולא ראו דבר, גם לא שמעו ממנו (הינו מן זה שצוארו עקם) שום קול כלל (רק שזה שצוארו עקם היה משליך קולות כאלו, ועל-כן שמעו אלו הקולות, וממילא ראו שהוא יכול לעשות כל הקולות ולכונם ממש, וגם להשליך קולות, ועל-כן יוכל לתקן את כל הנ"ל, כי זה כח הצדיק האמת, שנדמה שיש לו צואר עקם, שאפלו כשאדם חטא בפגם הברית, רחמנא לצלן, רחמנא לישזכן, ונדמה לו כאלו סגרו ממנו דרכי התשובה, ואומרים לו, שעל פגם הברית אין שום תשובה כלל, וכן שומע איה שהכלב בא ורץ אחריו, ומתגלגל בתוך השלג, שזה ענשו של מי שפוגם בברית, שנענש בגיהנום של שלג, אף-על-פי-כן גדל כח הצדיק האמת, שהוא הבעטליר שיש לו צואר עקם, שיכול להמשיך את הקול של הקדוש-ברוך-הוא אליו, עד שגם אפלו מי שפגם כל-כה בפגם הברית בתבערת היצר, יכול לחזר בתשובה שלמה אליו ותברך, כמובא בדבריו ו"ל (שיחות-הר"ן, סימן עא), שגם על פגם הברית מועילה תשובה. ולא ספר יותר בזה הענין, ומוכן שדלג בכאן) כי

הַמְדִינָה, שְׁקוּלֵי נַפְלָא מְאֹד, וְאֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי
 קוּלוֹת שְׁבַעוּלָם כַּנ"ל, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמִתְנָה
 גְּמוּרָה לְדַרְשָׁה, שֶׁתְּהִי כַּמוֹנִי. וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֹחָה גְדוּלָה
 וְחֲדוּהָ רַבָּה מְאֹד:

גַּהְרֵי אַפְרִסְמוֹן

בו טמיר וגנוז סוד נורא ונפלא מאד, איך שעל הכל מועילה תשובה, אפלו
 מי שפגם ביותר בפגם הברית, שהזהר אומר, שאין לו תשובה, ורבונו ז"ל
 מגלה נוראות נפלאות, וממשיך את קולו יתברך גם אל אלו שפגמו בברית,
 ומחזירם בתשובה שלמה, שזה סוד (תהלים לד, יז): "פני הוי"ה בעשי רע
 להכרית מארץ זכרם", כי החטא הזה נקרא ר"ע, כמו שכתוב (בראשית לח,
 ז): "ניהי ער ר"ע בעיני הוי"ה", אף-על-פי-כן הצדיק האמת ממשיך את
 קולו יתברך, שהוא פניו, באלו שעושים ר"ע, שהוא חטא פגם הברית,
 ועל-ידי-זה "להכרית מארץ זכרם", שונכרת ונתבטל אפלו זכר מחטאם, וזה
 להכרית מארץ זכרם, ראשי תבות: מ'וציא ז'רע ל'בטלה, שהצדיק האמת
 שנדמה שיש לו צואר עקם, יכול להמשיך גם אל אלו הרחוקים שונכשלו
 בפגם הברית את קולו יתברך, ויחזרו בתשובה אליו יתברך, וגם הם יתחילו
 לצעק ולזעק ולהתחנן על נפשם לפניו יתברך. נמצא, שיש לי הספמה
 מאותו המדינה, שקולי נפלא מאד, ואני יכול לעשות כל מיני קולות
 שבעולם כנ"ל; הינו שיכול להמשיך את קולו יתברך אל אלו שפגמו
 בברית, ויכולים לשמע גם הם, שיש להם תקנה ותוחלת לחזור בתשובה
 שלמה, וכן מעורר את נשמות ישראל, שגם הם יתחילו לדבר ולצעק ולזעק
 על נפשם, ולחזור בתשובה שלמה, כי הוא יכול להמשיך את הקול של
 הצפור, כבכול קולו יתברך אל הצפור, שהיא פגסת ישראל, וכן יכול
 להמשיך את קולם אליו יתברך. ועתה אני נותן לכם זאת במתנה גמורה
 לדרשה שתהיו כמוני, ונעשה שם שמחה גדולה וחדוה רבה מאד; כי אין
 עוד שמחה יותר גדולה מזו, כשזוכים לשמע שיכולים לתקן הכל, אפלו
 שנפל במקום שנפל, ולכן כלם צריכים להגיע אל הצדיק האמת, שנדמה
 שיש לו צואר עקם, ודיקא הוא יכול לתקן את כלם.

ביום החמישי גם-כן היו שמחים, וזכרו הזוג את
הבעטליר שהיה לו חטוּטְרַת, (שקורין
"הוקיר"), והיו מתגעגעים מאד איך לוקחים בכאן את
אותו הבעטליר ההוקיר, כי אם היה הוא בכאן, היתה
השמחה גדולה מאד. והנה הוא בא ואמר: הנני. הנה
באתי על החתנה. ונפל עליהם וחיבק ונשק אותם, ואמר
להם: בתחלה ברכתי אתכם שתהיו כמוני, ועתה אני
נותן לכם במתנה לדרשה, שתהיו כמוני, ואין אני

נחרי אפרסמון

ביום החמישי גם-כן היו שמחים, וזכרו הזוג את הבעטליר שהיה לו
חטוּטְרַת (שקורין הוקיר) והיו מתגעגעים מאד, איך לוקחים בכאן את אותו
הבעטליר ההוקיר, ורואים מזה את גדל התשוקה שהיתה להזוג, שאף שכבר
קבלו מתנות וברכות מהבעטלירס שהיו צדיקים גדולים במעלה נוראה
ונפלאה מאד, אף-על-פי-כן בכל יום יום רצו מחדש לקבל עוד מתנות
וברכות משאר הצדיקים. וזו מעלת האדם שאינו מסתפק במה שיש לו
ברוחניות, אלא רוצה תמיד לעלות מעלה מעלה, ואפלו שכבר זכה למה
שזכה, עם כל זאת רוצה להתעלות יותר ויותר, וכך צריך כל בר ישראל
להתנהג, לא להרפות את רצונו וכסופיו וחפצו להתעלות בכל פעם יותר
ויותר. ולכן הזוג הקדוש אמרו: איך לוקחים בכאן את הבעטליר שהיתה
לו חטוּטְרַת, כי אם היה הוא בכאן היתה השמחה גדולה מאד; כי כל-כך
השתוקקו להתעלות יותר ויותר, עד שכל מה שזכו עד עכשו, לא היה
מספיק להם, ולכן אמרו: אם היה הוא בכאן, והיה מברך אותם, ונותן להם
מתנות וברכות, היתה השמחה גדולה מאד. והנה הוא בא, ואמר הנני! הנה
באתי על החתנה ונפל עליהם, וחיבק ונשק אותם, ואמר להם: בתחלה ברכתי
אתכם שתהיו כמוני, ועתה אני נותן לכם במתנה לדרשה שתהיו כמוני, כי
ברגע שמשתוקקים וכוספים כל-כך אל הקדשה, לבסוף זוכים להגיע לזה,

בעל־חטוֹטְרוֹת (הינו "הוקיר") כָּלֵל, רַק אֲדַרְבָּא, יֵשׁ לִי
 בְּתַפִּיּוֹם כְּאֵלוֹ, (שְׁקוּרִין "פְּלִיִּיצִים"), שְׁהֵם בְּחִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק
 אֶת הַמְרֵבָה, וַיֵּשׁ לִי הַסְּכָמָה עַל זֶה.

כִּי פַעַם אַחַת הָיָה שִׁיחָה וְסַפּוּר, שְׁהָיוּ אֲנָשִׁים מִפְּאָרִים
 עֲצָמָם בְּבַחֲינָה זוֹ, שְׁפָל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה מִתְּפָאָר
 שְׁיֵשׁ לוֹ בְּחִינָה זוֹ שֶׁל מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְרֵבָה, וּמֵאֶחָד

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְלִכֵּן צָרִיךְ כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזֵּק בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עַז בְּרָצוֹנוֹת וּבְכַסּוּפִים
 עֲזִים לְצֵאת מֵהַחֶשֶׁךְ וְהִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שְׁנַפֵּל לָשֶׁם, וְלְהַתְעַלּוֹת בְּכָל פַּעַם
 מִעֲלָה מְעָלָה, כִּי אֶסוּר לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן, וְאִם אָדָם הָיָה חֹזֵק וְאִמִּין
 בְּדַעְתּוֹ לְהַשִּׁיג אֶת כָּל הַקְּדָשׁוֹת וְהַהֲשָׁגוֹת שְׁבַעוֹלָם, וְלֹא הָיָה עוֹזֵב אֶת
 הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִין שְׁלוֹ, אִזּוּ הָיָה מַגִּיעַ לְמַדְרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת עַד מְאֹד, כְּמוֹ הַזּוּג
 הַקְּדוֹשׁ, שְׁבְּכָל יוֹם הָיוּ כּוֹסְפִים לְהַגִּיעַ לְמַעְלָה יְתֵרָה, וְזֶה שִׁנְךָ לְכָל אֶחָד,
 אִם רַק לֹא יַעֲזֹב אֶת הַרְצוֹנוֹת וְהַכְּסוּפִין שְׁלוֹ, אֲפִלּוֹ שְׁבִין כֶּף וּבֵין כֶּף עוֹבֵר
 עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, עִם כָּל זֹאת לֹא יַעֲזֹב אֶת הַרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים שְׁלוֹ, לְהַגִּיעַ
 אֶל מֵה שֶׁהוּא רוֹצֵה לְהַגִּיעַ, וְאִזּוּ לְבַסּוֹף יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ. וְאָמַר לָהֶם הַבַּעֲטָלִיר:
 וְאִין אֲנִי בַעַל חֲטוֹטְרוֹת (הֵינוּ הוֹקִיר) כָּלֵל, רַק אֲדַרְבָּא, יֵשׁ לִי בְּתַפִּיּוֹם כְּאֵלוֹ
 (שְׁקוּרִין פְּלִיִּיצִים), שְׁהֵם בְּחִינַת "מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְרֵבָה", שְׁזֶה מֵה שְׁנֹאֲמַר
 אֲצֵל בְּנִימִין (דְּבָרִים לֵג, יב): "יְדִיד הַנְּיָה" יִשְׁכֵּן לְבִטַּח עָלָיו חֶפֶף עָלָיו כָּל
 הַיּוֹם וּבֵין כְּתַפְּיוֹ שְׁכֵן", שְׁזִכָּה שֶׁהַשְּׂכִינָה שְׁרָתָה בֵּין כְּתַפְּיוֹ, וְשֶׁם נִבְנָה
 בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהוּא הַמָּקוֹם הַמְּקַדָּשׁ בְּיוֹתֵר בְּעוֹלָם, שְׁשֶׁם הוּא לְמַעְלָה
 מֵהַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מֵהַזְּמַן. וַיֵּשׁ לִי הַסְּכָמָה עַל זֶה, שְׁאֲנִי מַעוֹט הַמַּחְזִיק אֶת
 הַמְרֵבָה, כִּי פַעַם אַחַת הָיָה שִׁיחָה וְסַפּוּר, שְׁהָיוּ אֲנָשִׁים מִפְּאָרִים עֲצָמָם
 בְּבַחֲינָה זוֹ, שְׁפָל אֶחָד וְאֶחָד הָיָה מִתְּפָאָר, שְׁיֵשׁ לוֹ בְּחִינָה זוֹ שֶׁל מוֹעֵט
 מַחְזִיק אֶת הַמְרֵבָה, כִּי בְּאֵמַת זוֹ מְדַרְגָּה גְדוֹלָה עַד מְאֹד, שֶׁהָאָדָם מְסֻתּוֹכֵב
 בְּזֶה הָעוֹלָם הַגָּשְׁמִי וְהַחֲמָרִי, הַמְּלֵא הַעֲלָמוֹת וְהַסְּתָרוֹת, הַמְּלֵא כְּסוּיִים,
 וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא מוֹעֵט פְּחוֹת שְׁבַפְחוֹתִים, טְפָה סְרוּחָה, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן

**מָהֶם הָיוּ מַחֲזִיקִים וְשׁוֹחֲקִים מִמֶּנּוּ, וְהַשָּׂאֵר, שֶׁהִתְפָּאֲרוּ
בְּבַחֲיִנָּה זוֹ שֶׁל מוֹעֵט מַחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, נִתְקַבְּלוּ**

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הוא זוכה להחזיק מרבה, וזו מדרגה של כל צדיק וצדיק, אשר נולד מטפה סרוחה, והוא בבחינת מועט, ואף-על-פי-כן זכה על-ידי גדל וגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, עד שנעשה מחזיק את המרבה. ויש בזה הרבה מדרגות, שזה כלל ההתקרבות, שכל אחד מתפאר שהוא בחינת מועט המחזיק את המרבה, כי מהו האדם? רק חתיכת בשר ודם, ואף-על-פי-כן זכה למרבה; זה למד כל-כך הרבה תורה, וקנה לעצמו ידיעות בכל חלקי התורה הקדושה, וזה יגע וטרח בתפלות ובקשות ותחנונות והתבודדות, ומיחד יחודים קדושים, עד שזוכה להשגות אלקות, שאי אפשר לתאר ולשער כלל, כי כל צדיק וצדיק כפי בחינת עבודתו וגיעתו וטרחתו בתורה ובתפלה ובחינוכים, זוכה להיות מועט המחזיק את המרבה, הינו שהוא בעצמו מועט, חתיכת בשר ודם, ואף-על-פי-כן זכה להשגות אלקות לאין ערוך כלל. וכמו שהתפאר פעם רבנו ז"ל ואמר: "ממני יכולים לראות גדלת הבורא יתברך, כי מה אני? רק בשר ודם, וזכיתי להשיג כל-כך את גדלת הבורא יתברך שמו, אשר אין לתאר ואין לשער כלל, ועם כל זאת עדין לא הגעתי להבין ולהשכיל את גדלתו יתברך; רואים מזה, כשאדם שהוא בבחינת מועט, יגע וטרח בעבודת השם יתברך, אזי זוכה למדרגת מחזיק מרבה. וזה שהתפארו כל אחד מהצדיקים באופן אחר, אשר הוא זכה לבחינת 'מועט המחזיק את המרבה', וגם בזה יש הרבה חלוקי מדרגות והשגות, שכל אחד התפאר בהתפארות אחרת. ומאחד מהם היו מחיכים ושוחקים ממנו, כי הוא התפאר בדבר שטות, שהוא מועט המחזיק את המרבה, והשאר שהתפארו בבחינה זו של 'מועט מחזיק את המרבה', נתקבלו דבריהם, כי כל אחד התפאר על איזו דרגה אחרת שזכה להגיע לזה, כל אחד כפי בחינתו וכפי גיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך, כי בודאי כל צדיק וצדיק זוכה להגיע לדרגות עליונות כפי טרחתו שטורח בעבודת השם יתברך, כל אחד כפי שרש נשמתו שמוסר את נפשו בעבורו

וּבְרִיָּהֶם, אֲבָל בְּחִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה שֵׁישׁ לִי
 הוּא גְדוֹל מִכָּלֶם, כִּי אֶחָד מֵהֵנִי"ל הַתְּפָאֵר שֶׁהִמַּח שְׁלוֹ הוּא
 בְּחִינַת מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי הוּא נוֹשֵׂא בְּמַח שְׁלוֹ
 אֲלָפִים וּרְבָבוֹת אֲנָשִׁים עִם כָּל הַהֲצַטְרָכוֹת שְׁלָהֶם (וְכָל
 הַתְּנַהּגוֹת שְׁלָהֶם) וְכָל הַהֲוִיּוֹת וְהַתְּנוּעוֹת שְׁלָהֶם, הַכֹּל כַּאֲשֶׁר
 לְכָל הוּא נוֹשֵׂא בְּמַחוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת
 הַמְּרֻבָּה, כִּי מַחוֹ נוֹשֵׂא כָּל־כֶּף אֲנָשִׁים עִם וְכוּ' כַּנִּ"ל.
 וְשִׁחְקוֹ מִמְּנוֹ וְאָמְרוּ, כִּי הָאֲנָשִׁים אֵינָם כְּלוּם וְהוּא אֵינּוֹ
 כְּלוּם, וְנִבְעֵנָה אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי רָאִיתִי מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת
 הַמְּרֻבָּה בְּזֶה.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

יִתְבָּרַךְ. אֲבָל בְּחִינַת 'מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה' שֵׁישׁ לִי, הוּא גְדוֹל מִכָּלֶם,
 כֶּף הַתְּפָאֵר הַבְּעַטְלִיר שֶׁהָיָה לוֹ חֲטוּטְרוֹת, כִּי הוּא הַצַּדִּיק, רֹאשׁ כָּל הַצַּדִּיקִים,
 שֶׁזָּכָה לָמָּה שֶׁאָף אֶחָד לֹא זָכָה, כִּי אֶחָד מֵהֵנִי"ל הַתְּפָאֵר, שֶׁהִמַּח שְׁלוֹ הוּא
 בְּחִינַת 'מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה', כִּי הוּא נוֹשֵׂא בְּמַח שְׁלוֹ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת
 אֲנָשִׁים עִם כָּל הַהֲצַטְרָכוֹת שְׁלָהֶם, (וְכָל הַתְּנַהּגוֹת שְׁלָהֶם), וְכָל הַהֲוִיּוֹת וְהַתְּנוּעוֹת
 שְׁלָהֶם, הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לְכָל הוּא נוֹשֵׂא בְּמַחוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא 'מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת
 הַמְּרֻבָּה', כִּי מַחוֹ נוֹשֵׂא כָּל־כֶּף אֲנָשִׁים עִם וְכוּ' כַּנִּ"ל, וְשִׁחְקוֹ מִמְּנוֹ וְאָמְרוּ,
 כִּי הָאֲנָשִׁים אֵינָם כְּלוּם, וְהוּא אֵינּוֹ כְּלוּם; כִּי בְּאֵמַת עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם —
 לְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שְׁלֵא תִהְיֶה לוֹ שׁוּם הַסְּתַפְלוּת
 בְּזֶה הָעוֹלָם, אֲלֵא יִהְיֶה בְּטֵל וּמִבְטָל אֶל עֲצָם עֲצָמִיוֹת אֶלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֹא
 יִתְפָּאֵר בְּשׁוּם הַתְּפָאֵרוֹת שֶׁל הַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה, אֲלֵא בְּמָה שֶׁזָּכָה לְהַשִּׁיג
 בַּתּוֹרָה וּבְהַשְׁגוֹת אֶלְקוּת, וְזֶה שֶׁצִּחְקוֹ מִמְּנוֹ כָּלֶם, מִפְּנֵי שֶׁהַתְּפָאֵר שֵׁישׁ לוֹ
 מוֹעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, הֵינּוּ שֵׁישׁ לוֹ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת אֲנָשִׁים, שׁוֹ
 הַתְּפָאֵרוֹת שֶׁל הַכֹּל, כִּי לְמַעַלָּה אֵין זֶה חֲשִׁיבוֹת כָּלֶל, וְלִכֵּן עַל זֶה שֶׁהַתְּפָאֵר
 שֵׁישׁ לוֹ אֲלָפִים וּרְבָבוֹת אֲנָשִׁים, וְהוּא צָרִיךְ לְהַחְזִיק אוֹתָם וְהַצַּטְרָכוֹתָם

כִּי פַעַם אַחַת רָאִיתִי הָרָ שְׁהִיָּה מְנַח עָלָיו הָרֵבָה זָבֵל
 וְטִנוּף, וְהָיָה חֲדוּשׁ אֶצְלִי מֵהִיכָן בָּא עַל הָר הַזֶּה
 כָּל־כֶּף זָבֵל וְטִנוּף. וְהָיָה שֵׁם אָדָם אֶחָד אֶצֶל אוֹתוֹ הָהָר
 וְאָמַר: כָּל זֶה מִמְּנִי, כִּי אוֹתוֹ הָאָדָם הָיָה יוֹשֵׁב שֵׁם אֶצֶל
 אוֹתוֹ הָהָר, וְהִשְׁלִיךְ שֵׁם תָּמִיד עַל אוֹתוֹ הָהָר זָבֵל וּפְרֹשׁ
 שְׁלוֹ מֵאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה שְׁלוֹ, וְטִנַּף שֵׁם, עַד שֶׁעֲלִידוֹ
 נִתְרַבָּה הַזָּבֵל וְהַטִּנוּף שֵׁם עַל אוֹתוֹ הָהָר. נִמְצָא שְׁוֵה
 הָאִישׁ הוּא מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה, כִּי עֲלִידוֹ נִתְרַבָּה
 הַזָּבֵל כָּל־כֶּף. (כֵּן הוּא בְּחִינַת מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה שֶׁל הָאִישׁ
 הַנִּ"ל, שֶׁהִתְפָּאָר בְּמַחוֹ שֶׁמִּחֲזִיק בְּמַה אֲנָשִׁים כֵּן"ל).

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

בְּרֵאשׁוֹ. נִעְנָה אֶחָד וְאָמַר: אֲנִי רָאִיתִי מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה כְּזֶה, הִינוּ
 שְׁגָם אֲנִי רָאִיתִי אֶחָד שֶׁהִתְפָּאָר בְּדִיוֹק בְּדוּמָה לְזֶה, שְׂאָדָם הִתְפָּאָר שִׁישׁ לוֹ
 אֲלָפִים וְרִבְבוֹת אֲנָשִׁים, כִּי פַעַם אַחַת רָאִיתִי הָרָ שְׁהִיָּה מְנַח עָלָיו הָרֵבָה זָבֵל
 וְטִנוּף, וְהָיָה חֲדוּשׁ אֶצְלִי — מֵהִיכָן בָּא עַל הָר הַזֶּה כָּל־כֶּף זָבֵל וְטִנוּף? !
 וְהָיָה שֵׁם אָדָם אֶחָד אֶצֶל אוֹתוֹ הָהָר וְאָמַר: כָּל זֶה מִמְּנִי, כִּי אוֹתוֹ הָאָדָם
 הָיָה יוֹשֵׁב שֵׁם אֶצֶל אוֹתוֹ הָהָר, וְהִשְׁלִיךְ שֵׁם תָּמִיד עַל אוֹתוֹ הָהָר זָבֵל וּפְרֹשׁ
 שְׁלוֹ מֵאֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה שְׁלוֹ, וְטִנַּף שֵׁם, עַד שֶׁעֲלִידוֹ נִתְרַבָּה הַזָּבֵל וְהַטִּנוּף שֵׁם
 עַל אוֹתוֹ הָהָר. נִמְצָא, שְׁוֵה הָאִישׁ הוּא מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה, כִּי עַל יְדוֹ
 נִתְרַבָּה הַזָּבֵל כָּל־כֶּף (כֵּן הוּא בְּחִינַת מוּעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְרָבָה שֶׁל הָאִישׁ הַנִּ"ל, שֶׁהִתְפָּאָר
 בְּמַחוֹ שֶׁמִּחֲזִיק בְּמַה אֲנָשִׁים כֵּן"ל); כִּי לְמַעְלָה בְּשָׁמַיִם אֵין שׁוּם תְּשִׁיבוֹת בְּזֶה שִׁישׁ
 לְאָדָם אֲלָפִים וְרִבְבוֹת אֲנָשִׁים, וְהוּא צָרִיךְ לְהִתְזַיֵּק בְּרֵאשׁוֹ אֶת כָּל
 הַצְּטֻרְכוּתָם, כִּי הַכְּבוֹד שֶׁל הֶבֶל הוּא צְחוּק מִכְּאִיב לְמַעְלָה, וְלֹא כְּמוֹ שְׂרוּאִים
 הַיּוֹם, שְׁמִי שִׁישׁ לוֹ אֲלָפִים וְרִבְבוֹת אֲנָשִׁים, עוֹשִׂים מִמֶּנּוּ מְצִיאוֹת, כְּאֵלוֹ מִי
 יוֹדֵעַ מַה הוּא, אֲשֶׁר אֵינוֹ אֶלָּא כְּמוֹ זֶה שִׁישׁ עַל הָהָר, וּמֵלֵא אֶת כָּלוֹ עִם
 טִנוּף, וְהִתְפָּאָר, שְׁכָל הַטִּנוּף זֶה מִמְּנִי, כִּי אִם לֹא מִחֲדִירִים בְּבִנֵי אָדָם אֲמוֹנָה

וְאַחַד הַתְּפָאָר שְׂיֵשׁ לוֹ בְּחִינַת מוּעֵט מַחְזִיק אֶת
הַמְּרָבָה, כִּי יֵשׁ (לו) חֲתִיכַת מְדִינָה שֶׁהִיא
מוֹצִיאָה פְּרוֹת הַרְבֵּה, וְאַחֲרֵיכֵן כְּשֶׁמַּחֲשִׁבִין אֶת הַפְּרוֹת
שֶׁהוֹצִיאָה הַמְּדִינָה, רוֹאִין שֶׁהַמְּדִינָה אֵינָה מַחְזֶקֶת מְקוֹם
כָּל־כֶּף כָּמוֹ הַפְּרוֹת, כִּי אֵין בָּהּ מְקוֹם כָּל־כֶּף לְהַחְזִיק
כָּל־כֶּף פְּרוֹת, נִמְצָא שֶׁהִיא בְּחִינַת מוּעֵט מַחְזִיק אֶת
הַמְּרָבָה. וְהוּטְבוּ דְבָרָיו, כִּי בְּאֵמַת בְּוֹדָאי הוּא בְּחִינַת
מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרָבָה.

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין מְקַרְבִּים אוֹתָם אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְקִיּוּם הַמְּצוּוֹת,
הַכֹּל הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, כִּי מֵה יִתְרוֹן בְּכֹל עֲמֵלוֹ אֲשֶׁר יַעֲמַל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ,
וְאָפְלוּ שִׁיחֵיו לוֹ אֲלָפִים וְרַבּוֹת אֲנָשִׁים, אִם אֵינוֹ מְקַרְבֵם אֶל לַמּוֹד הַתּוֹרָה
וְקִיּוּם מְצוּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, הֵרִי הוּא דוֹמָה לְזֶה שֶׁהַתְּפָאָר שֶׁעָשָׂה הֵר מְלֵא טַנּוּף
וְזָבֵל. וְאַחַד הַתְּפָאָר, שְׂיֵשׁ לוֹ בְּחִינַת 'מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרָבָה', כִּי יֵשׁ (לו)
חֲתִיכַת מְדִינָה, שֶׁהִיא מוֹצִיאָה פְּרוֹת הַרְבֵּה, וְאַחֲרֵיכֵן כְּשֶׁמַּחֲשִׁבִין אֶת הַפְּרוֹת
שֶׁהוֹצִיאָה הַמְּדִינָה, רוֹאִין שֶׁהַמְּדִינָה אֵינָה מַחְזֶקֶת מְקוֹם כָּל־כֶּף כָּמוֹ הַפְּרוֹת,
כִּי אֵין בָּהּ מְקוֹם כָּל־כֶּף לְהַחְזִיק כָּל־כֶּף פְּרוֹת. נִמְצָא, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'מוּעֵט
מַחְזִיק אֶת הַמְּרָבָה' וְהוּטְבוּ דְבָרָיו, כִּי בְּאֵמַת בְּוֹדָאי הוּא בְּחִינַת 'מוּעֵט
מַחְזִיק אֶת הַמְּרָבָה'; זֶה סוֹכֵב עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(כְּתוּבוֹת קִיב): אָמַר רַב חֲסִידָא, מֵאֵי דְכִתִּיב (יְרֵמְיָה ג, יט): "וְאֵתָן לָךְ אֶרֶץ חֲמֻדָּה
נַחֲלַת צְבִי" ? לְמָה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁלָה לְצְבִי? לֹאמַר לָךְ, מֵה צְבִי זֶה אֵין
עוֹרוֹ מַחְזִיק בְּשֵׁרוֹ, אֶף אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אֵינָה מַחְזֶקֶת פְּרוֹתֶיהָ; כִּי הַתְּפָאָר
שֶׁהִשִּׁיג גְּדֻלַּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא קְטַנָּה מְכַל הָאֲרָצוֹת, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן הִיא
מוֹצִיאָה כָּל־כֶּף הַרְבֵּה פְּרוֹת; וְאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בִּינְיָמִין בְּבֵה, פְּרָשָׁה יג,
סִימָן ב'): מִדֵּד הַקְּדוּשָׁה־בְּרוּךְ־הוּא כָּל הָאֲרָצוֹת, וְלֹא מְצָא אֶרֶץ שְׂרָאוּיָה לְנִתֵן
לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל; וְכֵן אֲמְרוּ (בַּמְדָּבָר בְּבֵה, פְּרָשָׁה כג, סִימָן ז'): אָמַר לוֹ

וְאֶחָד אָמַר שְׂיֵשׁ (לו) פֶּרֶדֶס נִפְלָא מְאֹד, שְׂיֵשׁ שָׁם פְּרוֹת וְכוּ', וְנוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה וְכַמָּה בְּנֵי-אָדָם וּשְׂרָרוֹת, כִּי הוּא פֶּרֶדֶס נָאָה מְאֹד, וּבְקִיץ נוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה בְּנֵי-אָדָם וּשְׂרָרוֹת לְטִיֵּל שָׁם, וּבְאֶמֶת אֵין בְּהַפְרֵדֶס מְקוֹם כָּל-כָּף שְׂיִחְזִיק כָּל-כָּף אֲנָשִׁים, וְעַל-כֵּן הוּא מוּעֵט מִחְזִיק אֶת הַמְרָבָה, וְהוֹטְבוּ דְבָרָיו גַּם-כֵּן.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה, הֵן הָאָרֶץ חֲבִיבָה עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יא, יב): "אָרֶץ אֲשֶׁר הִנְיִי"ה אֱלֹהֶיךָ דְרַשׁ אֶתָּה תְּמִיד"; וַיִּשְׂרָאֵל חֲבִיבִין עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים ז, ח): "כִּי מֵאַהֲבַת הִנְיִי"ה אֶתְכֶם" אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲנִי אֲכַנִּיס אֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵן חֲבִיבִין עָלַי לְאָרֶץ שְׁחֲבִיבָה עָלַי, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר לז, ב): "כִּי אַתֶּם בָּאִים אֶל הָאָרֶץ כְּנָעַן"; נִמְצָא, שְׁאָרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא מוּעֵט הַמִּחְזִיק אֶת הַמְרָבָה, וְהַתְּפָאָר שְׁזָכָה לְהַשִּׁיג גְּדֻלַּת אָרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְאֶחָד אָמַר, שְׂיֵשׁ (לו) פֶּרֶדֶס נִפְלָא מְאֹד, שְׂיֵשׁ שָׁם פְּרוֹת וְכוּ', וְנוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה וְכַמָּה בְּנֵי-אָדָם וּשְׂרָרוֹת, כִּי הוּא פֶּרֶדֶס נָאָה מְאֹד, וּבְקִיץ נוֹסְעִים לְשָׁם כַּמָּה בְּנֵי-אָדָם וּשְׂרָרוֹת לְטִיֵּל שָׁם, וּבְאֶמֶת אֵין בְּהַפְרֵדֶס מְקוֹם כָּל-כָּף שְׂיִחְזִיק כָּל-כָּף אֲנָשִׁים, וְעַל-כֵּן הוּא מוּעֵט מִחְזִיק אֶת הַמְרָבָה, וְהוֹטְבוּ דְבָרָיו גַּם-כֵּן; זֶה סוֹכֵב עַל לְמוֹד תּוֹרָה, כִּי עַל הַתּוֹרָה אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה י', סִימָן א'), שְׂאִין לָהּ שׁוֹם צְמָצוּם וּגְבוּל, שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוֹב יא, ט): "אֲרַכָּה מֵאָרֶץ מִדָּה וּרְחִבָּה מִנִּי יָם"; וְאָמְרוּ (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה מא, סִימָן ו'): מָה עָשָׂה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מִשֶּׁהֲשָׁלִים מ' יוֹם, נִתֵּן לוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הַתּוֹרָה מִתְּנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לא, יח): "וַיִּתֵּן אֶל מֹשֶׁה", וְכִי כָּל הַתּוֹרָה לְמַד מִשֶּׁה, כְּתִיב בַּתּוֹרָה (אִיּוֹב יא, ט): "אֲרַכָּה מֵאָרֶץ מִדָּה וּרְחִבָּה מִנִּי יָם", וְלֹאֲרַבְעִים יוֹם לְמִדָּה מִשֶּׁה, אֲלֵא כָּלְלִים לְמִדָּהוּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמִשֶּׁה, הָיִי (שְׁמוֹת לא, יח): "כִּכְלַתוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ"; כִּי הַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִפְּרֵדֶס, וְאָמַר הָאֲרִיז"ל, שְׁבַכְל פְּסוּק מִפְּסוּקֵי תַנ"ךְ, וּבְכָל מִימְרָא מִדְּבָרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים יֵשׁ שְׂשִׁים רַבּוּא פְּשָׁטִים, וְשְׂשִׁים רַבּוּא רְמָזִים, וְשְׂשִׁים רַבּוּא דְרָשׁוֹת, וְשְׂשִׁים רַבּוּא סוּדוֹת, וְכָל אֶחָד מִשִּׁיג כְּפִי פַחוּ

ואחד אמר שהדבור שלו הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה, פי הוא בעל-סוד (שקורין "סעקרעטיר" [מזכיר]) אצל מלך גדול, ובאין אצלו כמה וכמה בני-אדם: זה בא עם שבחים להמלך, וזה בא עם בקשות, וכיוצא בזה, ובודאי אי אפשר להמלך לשמע את כלם, ואני יכול לקבץ את כל דבריהם בתוך איזה דבורים מועטים ולספר לפני המלך אלו הדבורים מועטים, ויהיה כלול בהם כל השבחים והבקשות שלהם וכל דבריהם כלם בתוך איזה דבורים מועטים שלי. נמצא שהדבור שלי הוא מועט מחזיק את המרבה.

גהרי אפרסמון

ובחינתו, זה בפשט, וזה ברמז, וזה בדרש, וזה בסוד. ולכן התפאר אחד, שיש לו פרד"ס, שמרמז על כל חלקי התורה, שנוסעים לשם כמה וכמה בני-אדם ושררות, שהם כלל תלמידי חכמים ואנשי מעשה שנוכנסים בתוך התורה, כי הוא פרד"ס נאה מאד, ובקיץ שהוא חג השבועות, שאז נתנה התורה, באים שם כל-כף הרבה בני אדם ושררות לטיל בכל חלקי התורה הקדושה, אשר באמת אין בהפרד"ס מקום כל-כף שיחזיק כל-כף אנשים, כי התורה (איוב יא, יח): "ארכה מארץ מדה ורחבה מני ים"; כי על כל פרט ופרט יש בו ששים רבוא פשטים, ורמזים, ודרשות, וסודות, ואין מספיק שישגו את כל זה. נמצא, שזכה לבחינת 'מועט מחזיק המרבה'.

ואחד אמר, שהדבור שלו הוא בחינת 'מועט מחזיק את המרבה', פי הוא בעל סוד (שקורין סעקרעטיר) [מזכיר] אצל מלך גדול, ובאין אצלו כמה וכמה בני-אדם, זה בא עם שבחים להמלך, וזה בא עם בקשות וכיוצא בזה, ובודאי אי אפשר להמלך לשמע את כלם, ואני יכול לקבץ את כל דבריהם בתוך איזה דבורים מועטים, ולספר לפני המלך אלו הדבורים מועטים, ויהיה כלול בהם כל השבחים והבקשות שלהם וכל דבריהם כלם, בתוך

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהַשְּׂתִיקָה שְׁלוֹ הִיא בְּחִינַת מוֹעֵט מִחֲזִיק
 אֶת הַמְּרֵבָה, כִּי יֵשׁ עָלָיו מְקַטְרָגִים הַרְבֵּה, וּבְעָלֵי
 לְשׁוֹן־הָרַע שְׂמַלְשִׁינִים עָלָיו הַרְבֵּה מְאֹד, וְכָל מֵה
 שְׂמַלְשִׁינִים וְדוֹבְרִים וּמְקַטְרָגִים עָלָיו בְּלְשׁוֹן־הָרַע הַרְבֵּה,
 הוּא בְּשִׂתְיָקְתּוֹ מְתָרִץ הַכֹּל עַל־יָדֵי מֵה שֶׁהוּא שׂוֹתֵק לְבַד
 (כִּי הוּא עוֹשֶׂה רַק אֵיזָה שְׂתִיקָה, וְהוּא תְרוּץ עַל הַכֹּל) נִמְצָא
 שֶׁשִּׂתְיָקְתּוֹ הוּא מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרֵבָה.

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אֵיזָה דְבוּרִים מוֹעֵטִים שְׁלִי, נִמְצָא, שֶׁהַדְּבוּר שְׁלִי הוּא מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה; הֵינּוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאָדָם, שִׁימְעַט בְּדְבוּרָיו, כְּמֵאמָרָם ו'ל' (אָבוֹת פְּרָק
 ג'): סִיג לְחֻכְמָה שְׂתִיקָה, וְיָכוֹל לְדַבֵּר דְבוּרִים מוֹעֵטִים, שְׂפָהֶם יִהְיֶה כָּלוּל
 הַרְבֵּה מְאֹד, וְזֶה עֵקֶר הַחֻכְמָה, שְׂאָדָם יִמְעַט בְּדְבוּר, וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן יִפְעַל
 בְּדְבוּרוֹ כֹּל מֵה שֶׁהוּא צָרִיךְ, וְכֵאמָר הַחֻכָּם: "אִם הַדְּבוּר כָּסֵף — הַשְּׂתִיקָה
 זָהָב"; כִּי לְפַעֲמִים עַל־יָדֵי רַבּוּי הַדְּבוּר, לֹא יָכוּלִים לְסַבֵּל אוֹתוֹ, וְאָמַר
 הַחֻכָּם: "מִי שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּשִׂיחָתוֹ יִקְוֶצוּ בְּנֵי אָדָם בְּדְבָרָיו"; וְכֵמוֹ שֶׁהוּא עִם
 בְּשֵׁר וְנָדָם, שֶׁכָּל מֵה שִׁימְעַט בְּדְבוּרוֹ וְיִקְצַר בְּאִמְרָיו, בְּאִין עֲרֵךְ כָּלֵל הוּא
 לְגַבֵּי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, כְּמוֹ שֶׁכֶּתוּב (קֹהֶלֶת ה, א): "אֵל תִּבְהַל עַל פִּיךָ וְלִבְךָ
 אַל יִמְהַר לְהוֹצִיא דְבַר לְפָנֵי הָאֱלֹהִים, כִּי הָאֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ,
 עַל־כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעֵטִים", כִּי עֵקֶר הַחֻכְמָה לְהַלְבִּישׁ אֶת כָּל עֲנִינָיו בְּכֻמָּה
 דְבוּרִים, וְזוֹ שְׁלֵמוֹת מוֹעֵט הַמִּחְזִיק אֶת הַמְּרֵבָה — שֶׁמְדַבֵּר מְעַט, וּבְזֶה כָּלוּל
 כְּבוֹד הַרְבֵּה. וְאֶחָד אָמַר, שֶׁהַשְּׂתִיקָה שְׁלוֹ הִיא בְּחִינַת מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת
 הַמְּרֵבָה, כִּי יֵשׁ עָלָיו מְקַטְרָגִים הַרְבֵּה וּבְעָלֵי לְשׁוֹן־הָרַע, שְׂמַלְשִׁינִים עָלָיו
 הַרְבֵּה מְאֹד, וְכָל מֵה שְׂמַלְשִׁינִים וְדוֹבְרִים וּמְקַטְרָגִים עָלָיו בְּלְשׁוֹן־הָרַע הַרְבֵּה,
 הוּא בְּשִׂתְיָקְתּוֹ מְתָרִץ הַכֹּל, עַל־יָדֵי מֵה שֶׁהוּא שׂוֹתֵק לְבַד (כִּי הוּא עוֹשֶׂה רַק אֵיזָה
 שְׂתִיקָה, וְהוּא תְרוּץ עַל הַכֹּל); נִמְצָא, שֶׁשִּׂתְיָקְתּוֹ הוּא מוֹעֵט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרֵבָה;
 כִּי אִין עוֹד דְּבַר שֶׁיָכוֹל לְגַרֵם הַצְּלָחָה לְאָדָם כְּמוֹ הַשְּׂתִיקָה, וּבְכַרְט בְּשַׁעַה
 שְׂמַחְרָפִים וּמְבִזִּים אוֹתוֹ, שְׂבֹזָה הוּא רוֹאֶה מִפְּלֹתָם, וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר הַחֻכָּם:

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהוּא בְּחִינַת מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי
 יֵשׁ עָנִי אֶחָד וְהוּא סֶגְי־נְהוּר (עור), וְהוּא (הֵינּוּ הָעָנִי)
 גְּדוּל מְאֹד, וְהוּא (הֵינּוּ זֶה שֶׁהִתְפָּאֵר וְסִפֵּר זֹאת) קָטָן לְגַמְרִי,
 וּמוֹלִיף אוֹתוֹ, הֵינּוּ שְׂזָה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּזֶה הוּא קָטָן וּמוֹלִיף
 אֶת הָעָנִי הַסֶּגְי־נְהוּר, שֶׁהוּא גְּדוּל מְאֹד. נִמְצָא שֶׁהוּא
 מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי הַסֶּגְי־נְהוּר הָיָה יָכוֹל
 לְהַחֲלִיק וְהָיָה יָכוֹל לִפְלֹל וְהוּא מַחְזִיק אוֹתוֹ עַל־יְדֵי
 שְׁמוּלִיכוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי הוּא
 קָטָן וּמַחְזִיק אֶת הַסֶּגְי־נְהוּר הַגְּדוּל כַּנִּל. וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

"הַשְּׂתִיקָה תְּשׁוּבַת הַכֶּסֶל", וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ר'),
 שֶׁקָּרָה הַתְּשׁוּבָה הוּא — יִשְׁמַע בְּזִיוּנוֹ, וַיִּדַּם וַיִּשְׁתַּק; כִּי בְּרַגַע שֶׁעוֹצֵר
 בְּדַבְּרוֹ, הוּא עוֹלָה עַד עוֹלָם הַמַּחְשָׁבָה, כַּמּוּבָא בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי־
 מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רלד), בְּסוּד (מְנַחוֹת כט:): שְׂתַק, כִּף עָלָה בְּמַחְשָׁבָה! הֵינּוּ
 כְּדֵי לְעֲלוֹת אֶל הַמַּחְשָׁבָה צָרִיף לְשִׁתַּק; וְלִכֵּן בְּשַׁעַה שְׁמַדְבְּרִים עָלָיו, אֵין
 עֲצָה אַחֲרַת לְהַנְצִיל מִהַמְדַּבְּרִים, אֶלָּא עַל־יְדֵי הַשְּׂתִיקָה, וּבְזֶה שֶׁהוּא שׁוֹתֵק,
 וְאֵינוֹ עוֹנֶה לְמַחְרָפּוֹ וְלַמְבִּזּוֹ — זוֹ מַפְלָתָם, וְאָמַר הַחֶכֶם: "מְמוּפְתֵי
 הַחֶכְמִים — מַעוֹט הַדְּבָרִים, וּמְמוּפְתֵי הַסְּכָלִים — רַב הַדְּבָרִים"; כִּי בְּזֶה
 שְׂאָדָם שׁוֹתֵק לְמַחְרָפּוֹ וְלַמְבִּזּוֹ, בְּזֶה רוּאָה אֶת מַפְלָתָם שֶׁל אֱלוֹ הַקְּמִים עָלָיו.

וְאֶחָד אָמַר שֶׁהוּא בְּחִינַת מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי יֵשׁ עָנִי אֶחָד וְהוּא
 סֶגְי נְהוּר (עור), וְהוּא (הֵינּוּ הָעָנִי) גְּדוּל מְאֹד, וְהוּא (הֵינּוּ זֶה שֶׁהִתְפָּאֵר וְסִפֵּר זֹאת)
 קָטָן לְגַמְרִי, וּמוֹלִיף אוֹתוֹ, הֵינּוּ שְׂזָה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּזֶה הוּא קָטָן וּמוֹלִיף אֶת
 הָעָנִי הַסֶּגְי נְהוּר, שֶׁהוּא גְּדוּל מְאֹד. נִמְצָא, שֶׁהוּא מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה,
 כִּי הַסֶּגְי נְהוּר הָיָה יָכוֹל לְהַחֲלִיק, וְהָיָה יָכוֹל לִפְלֹל, וְהוּא מַחְזִיק אוֹתוֹ עַל־יְדֵי
 שְׁמוּלִיכוֹ, וְעַל־כֵּן הוּא מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה, כִּי הוּא קָטָן וּמַחְזִיק אֶת
 הַסֶּגְי נְהוּר הַגְּדוּל כַּנִּל; זֶה מְרַמֵּז עַל צְדִיק גְּדוּל, שְׂאֵין לוֹ שׁוּם הַסְּתַכְּלוֹת

ההוקיר שמספר כל זה, הייתי גם-כן שם ואמרת) האמת הוא שיש
 לכם בחינת מועט מחזיק את המרבה, ואני יודע כל מה
 שפונתם בדבריכם (הינו שהוא יודע פונת כל הנ"ל, שהתפארו
 בבחינת מועט מחזיק את המרבה שלהם), וזה האחרון שהתפאר

נחרי אפרסמון

בזה העולם, ולכן נדמה פסגי נהור [עור], והוא עני, הינו שקורא את עצמו
 כן, כמו דוד המלך, שקרא את עצמו עני, כמוכא בזהר (ויצא קנו): מאן
 עני? דא דוד מלכא. דכתיב ביה (תהלים פו, א): "פי עני ואביון אני"; וכן
 אמרו (זהר בלק קצה): דוד חמא דכל פוין וכל תרעי שמאי פלהו זמינין
 לאפתחא למספנא, ולית בכל צלותין דעלמא דקדשא בריה הוא אצית מיד
 בצלותא דמספנא. פוין דחמי האי עבד גרמיה, עניא ומספנא פשט לבושא
 דמלכותא, ותיב בארעא כמספנא, אמר תפלה, דכתיב (תהלים פו, א): "תפלה
 לדוד הטה הנו"ה אנך עגני"; ואחד קטן מוליך אותו, נמצא, שהוא מועט
 המחזיק את המרבה, הינו פי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן קא),
 שדוד המלך חבר את ספרו ספר התהלים ברוח-הקדש כל-כף גדול, עד
 שכל אחד יכול למצא את עצמו בו, ולכן אפלו אדם קטן במעלה או רחוק
 לגמרי בתכלית הרחוק, כשהוא אומר ספר תהלים, דוד המלך מתלבש בו,
 וכאלו שהוא מוליך את דוד המלך, הינו שהקטן במעלה מוליך את הגדול
 שהוא סגי נהור, וקורא את עצמו עני, פי אפלו הכי רחוק, שכבר עשה מה
 שעשה וכו', ונפל בתכלית הירידה והנפילה וכו', והוא קטן במעלה מאד,
 עם כל זאת כשזוכה לומר תהלים שחבר דוד המלך, שלא היתה לו
 הסתכלות בזה העולם, וקרא את עצמו עני, אזי נתלבש בו רוח-הקדש של
 דוד המלך, נמצא, שהקטן מוליך את הגדול, וזה מועט המחזיק את המרבה.
 ואני (הינו זה ההוקיר שמספר כל זה, הייתי גם-כן שם, ואמרת): האמת הוא, שיש
 לכם בחינת מועט מחזיק את המרבה, ואני יודע כל מה שפונתם בדבריכם
 (הינו שהוא יודע פונת כל הנ"ל, שהתפארו בבחינת מועט מחזיק את המרבה שלהם); פי
 הצדיק האמת הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, הוא כלול מכל הצדיקים,
 ולכן הוא יכול לגלות את מדרגת והשגת כל צדיק וצדיק, שזה כל אלו

שהוא מוליך את הפגיי-נהור הגדול, הוא גדול מכלכם,
אבל אני למעלה למעלה מכלכם בכלל, כי זה שהתפאר

גהרי אפרסמון

שהתפארו, שזכו למועט מחזיק את המרבה, שכל אחד היה צדיק גדול עד
מאד, והתפאר במדרגת מועט מחזיק את המרבה שזכה, הינו אף שהוא רק
מועט נולד מטפה סרוחה, אף-על-פי-כן הוא מחזיק את המרבה, שזכה
להשיג השגת אלקות במדרגה עליונה מאד, כל אחד ואחד כפי יגיעתו
וטרחתו בעבודת השם יתברך. וזה האחרון שהתפאר שהוא מוליך את הפגיי
נהור הגדול, הוא גדול מכלכם; כי באמת האדם שמקטין את עצמו ביותר,
ומבטל את עצמו לגמרי אל עצם עצמיות אלקותו יתברך, מדרגתו גדולה
מאד, וזה מה שאמרו חכמינו הקדושים על דוד המלך (מגלה יא.) על הפסוק
(שמואל א' יז, יד): "וְדָוִד הוּא הַקָּטָן", הוא בקטנותו מתחלתו עד סופו, כשם
שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו בתורה, כך במלכותו הקטין
עצמו אצל מי שגדול ממנו בחכמה; וכן אמרו (ספרי האזינו) על הפסוק
(שמואל א' יז, יד): "וְדָוִד הוּא הַקָּטָן", וכי אין אנו יודעים שדוד הוא הקטן?
אלא להודיעך צדקו של דוד, ודוד היה רועה את צאן אביו, ואף-על-פי
שנעשה מלך על ישראל, הוא דוד בקטנו; וכן אמר דוד המלך על עצמו
(תהלים כב, ז): "וְאֲנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ, חֲרַפְתָּ אָדָם וּבְזוּי עָם"; וכן נאמר
אצל אברהם (בראשית יח, כז): "אֲנֹכִי עֹפֵר וְאֶפֶר"; ומשה רבנו עלה על כלם,
עד שהעידה עליו התורה הקדושה (במדבר יב, ג): "וְהָאִישׁ מִשֶּׁה עָנּוּ מְאֹד
מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה", והתפאר על עצמו ואמר (שמות טז, ח):
"וַנַּחֲנוּ מָה, לֹא עָלִינוּ חֲלֻנְתִּיכֶם, כִּי עַל הַיְוָ"ה"; ודרשו על זה חכמינו
הקדושים (מדרש אגדה): ובשביל שאמר משה "וַנַּחֲנוּ מָה", זכה שאמר לו
הקדוש-ברוך-הוא: אתה אומר כי כבוד פה וכבוד לשון אנכי, חייך אני נותן
לך פתחון פה ומענה לשון יותר מכל באי עולם, שכל חדרי תורה וכל גוני
חכמה שיש לי בפרום לא יראו אלא על ידך, שגאמר (שמות ד, טו): "וְאֲנֹכִי
אֲהִיָּה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִי", שכל אלו הצדיקים הקדושים הקטינו את עצמם
לגמרי, ובטלו את עצמם אל עצם עצמיות אלקותו יתברך כל ימי חייהם.
ולכן זכו כל אחד למה שזכה. אבל אני למעלה למעלה מכלכם בכלל, כי

שהוא מוליהך את הסגיינהור הגדול, פונתו שהוא מוליהך את גלגל-הירח, שהוא בחינת סגיינהור, כי אין לה אור מעצמה כלל, ולית לה מגרמה פלום, והוא (הינו זה שהתפאר בזה) מוליהך את הירח, אף-על-פי שהוא קטן וגלגל-הירח גדול מאד, והוא קיום כל העולם, כי העולם צריהך את הירח. נמצא שהוא בחינת מועט מחזיק את המרבה באמת. אבל בחינת מועט מחזיק את המרבה שיש לי הוא למעלה מכלם בכלל.

גהרי אפרסמון

זה שמספר את כל הספור הזה, הוא ראש כל הצדיקים, וזכה למה שאף אחד לא זכה מעולם, ולכן היה יכול לומר מה שכל אחד התפאר, ובפרט זה שהתפאר שהוא מוליהך את הסגיינהור הגדול, פונתו שהוא מוליהך את גלגל הירח, שהוא בחינת סגיינהור, כי אין לה אור מעצמה כלל, ולית לה מגרמה פלום, והוא (הינו זה שהתפאר בזה) מוליהך את הירח, אף-על-פי שהוא קטן, וגלגל הירח גדול מאד, והוא קיום כל העולם, כי העולם צריהך את הירח, נמצא, שהוא בחינת מועט מחזיק את המרבה באמת; כי אלו הצדיקים הגדולים במעלה נוראה ונפלאה מאד, זכו לגלוי האמונה הקדושה, שהוא סוד המלכות הלבנה דלית לה מגרמה פלום, והם נקראים על שמה, כמאמרם ו"ל (חלין ס): ליקרו צדיקי בשמיה יעקב הקטן, שמואל הקטן, דוד הקטן; והם, על-ידי תקף בטולם לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, מוליקים את גלגל הירח שהיא הלבנה המלכות, דלית לה מגרמה פלום, שהיא האמונה הקדושה שמגלים את אמתת מציאיותו יתברך לכל העולם פלו, ועל-כן אף שהם קטנים בעיניהם, אף-על-פי-כן הם אשר מוליקים ומפרסמים את האמונה הקדושה לכל באי עולם, שידעו שאין בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה ומנהיה ומקים את הבריאה כלה; אבל בחינת מועט מחזיק את המרבה שיש לי, אמר בעל החטוטרות, הוא למעלה מכלם בכלל, שזה מה שהתפאר רבנו ז"ל, וקם ואחו בנדיו הקדושות את כתפיו

וְהָא רֵאִיָּה, כִּי פַעַם אַחַת הָיוּ כַּת אַחַת שְׁהָיוּ חוֹקְרִים,
 בְּאֲשֶׁר שָׁפַל חֵיָה יֵשׁ לָהּ צֵל מִיַּחַד, שְׁבֹזָה הֵצֵל דִּיקָא
 הִיא רוֹצָה לָנוּחַ שָׁם, וְכֵן יֵשׁ צֵל מִיַּחַד לְכָל חֵיָה וְחֵיָה, כִּי
 כָּל חֵיָה וְחֵיָה בּוֹחֶרֶת לָהּ אֵיזָה צֵל, וּבְאוֹתוֹ הֵצֵל דִּיקָא הִיא
 רוֹצָה לְשָׁכֵן שָׁם כְּפִי הֵצֵל הַמֵּיַחַד לָהּ, וְכֵן יֵשׁ לְכָל עוֹף
 וְעוֹף עֲנָף מִיַּחַד, שְׁבֹאוֹתוֹ הָעֲנָף דִּיקָא הִיא רוֹצָה לְשָׁכֵן.
 וְעַל־כֵּן חָקְרוּ אִם יְכוּלִים לְמַצָּא אֵילָן כְּזֶה, אֲשֶׁר בְּצֵלוֹ
 יִשְׁכְּנוּ כָּל הַחַיּוֹת, שָׁפַל הַחַיּוֹת יִהְיוּ בּוֹחֲרִים וַיִּתְרַצּוּ
 לְשָׁכֵן בְּצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְעַל עֲנָפָיו (שֶׁל אוֹתוֹ הָאֵילָן) יִשְׁכְּנוּ
 כָּל צְפָרֵי שְׁמַיָּא. וְחָקְרוּ שְׁנַמְצָא אֵילָן כְּזֶה, וְרָצּוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וְאָמַר: כָּל הַצְּדִיקִים הִגִּיעוּ עַד כָּאן, וְאַחַר־כֵּן הִגְבִּיחַ אֶת יָדָיו לְמַעְלָה, וְאָמַר:
 אֲבָל אֲנִי זְכִיתִי לְהִגִּיעַ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, שְׁאֵף אֶחָד לֹא זָכָה לְהִגִּיעַ לְשָׁם,
 [שָׁפַל זֶה מְרָמֵז עַל פְּרָצוֹף כָּל הָעוֹלָמוֹת, שָׁפַל צְדִיק וְצְדִיק זָכָה לְהִגִּיעַ לְאִיזוֹ
 בְּחִינָה וּמְדַרְגָּה בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, אֲבָל הוּא זָכָה לְעֵלוֹת עַד יַחֲדָה דִּיחֲדָה,
 שֶׁהוּא רִישׁא דְעַתִּיק, וְכוּ']; וְהָא רֵאִיָּה, כִּי פַעַם אַחַת הָיוּ כַּת אַחַת שְׁהָיוּ
 חוֹקְרִים, בְּאֲשֶׁר שָׁפַל חֵיָה יֵשׁ לָהּ צֵל מִיַּחַד, שְׁבֹזָה הֵצֵל דִּיקָא הִיא רוֹצָה
 לָנוּחַ שָׁם, וְכֵן יֵשׁ צֵל מִיַּחַד לְכָל חֵיָה וְחֵיָה, כִּי כָּל חֵיָה וְחֵיָה בּוֹחֶרֶת לָהּ
 אֵיזָה צֵל, וּבְאוֹתוֹ הֵצֵל דִּיקָא הִיא רוֹצָה לְשָׁכֵן שָׁם, כְּפִי הֵצֵל הַמֵּיַחַד לָהּ,
 וְכֵן יֵשׁ לְכָל עוֹף וְעוֹף עֲנָף מִיַּחַד, שְׁבֹאוֹתוֹ הָעֲנָף דִּיקָא הִיא רוֹצָה לְשָׁכֵן,
 וְעַל־כֵּן חָקְרוּ אִם יְכוּלִים לְמַצָּא אֵילָן כְּזֶה, אֲשֶׁר בְּצֵלוֹ יִשְׁכְּנוּ כָּל הַחַיּוֹת,
 שָׁפַל הַחַיּוֹת יִהְיוּ בּוֹחֲרִים, וַיִּתְרַצּוּ לְשָׁכֵן בְּצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן. וְעַל עֲנָפָיו (שֶׁל
 אוֹתוֹ הָאֵילָן) יִשְׁכְּנוּ כָּל צְפָרֵי שְׁמַיָּא. וְחָקְרוּ שְׁנַמְצָא אֵילָן כְּזֶה, כִּי בּוֹדָאֵי נְמַצָּא
 בְּאֵיזָה שֶׁהוּא מְקוֹם הַשְּׂגָה כְּזוֹ, שְׁיִתְרַצּוּ כְּלָם לְהִיּוֹת בְּיַחַד, שְׁזֶה סוּד עוֹלָם
 הַתְּקוּן, אֲשֶׁר עַל זֶה נֶאֱמַר (ישעיה יא, ו): "וְגַר זָאב עִם כֶּבֶשׂ וְנֹמֵר עִם גְּדִי

לִילֵךְ לְשֵׁם אֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי הֶעֱנַג הַמַּפְלָא שְׁיִישׁ שָׁם
 אֲצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן אֵין לְשַׁעַר, כִּי יֵישׁ שָׁם כָּל הָעוֹפוֹת וְכָל
 הַחַיּוֹת, וְשָׁם אֵין שׁוּם הֶזֶק מִשׁוּם חַיָּה, וְכָל הַחַיּוֹת וְכוּ'
 מְעַרְבִים שָׁם, וְכֻלָּם מְשַׁחֲקִים שָׁם, וּבּוֹדָאֵי הוּא תַעֲנוּג
 מִפְּלַג מְאֹד לְהֵיוֹת שָׁם אֲצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן. וְחִקְרוּ לְאִיזָה
 צַד צְרִיכִים לִילֵךְ לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְנִפְּל מַחֲלָקַת
 בֵּינֵיהֶם עַל זֶה, וְלֹא הָיָה מִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם, כִּי זֶה אָמַר
 שְׁצִרִיכִים לִילֵךְ לְצַד פְּלוּנֵי לְמִזְרַח, וְזֶה אָמַר לְמַעְרָב, וְזֶה

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

יִרְבֵּץ, וְעָגַל וּכְפִיר וּמְרִיא יִחַדּוּ וְנַעַר קִטָּן נִהַג בָּם, וּפְרָה וְדָב תַרְעִינָה יִחַדּוּ
 יִרְבְּצוּ יִלְדִיהֶן וְאַרְיָה כְּבָקָר יֹאכֵל תְּבֹן, וְשַׁעֲשַׁע יוֹנֵק עַל חֵר פֶּתֶן וְעַל מְאוּרַת
 צְפַעוֹנֵי גָמוּל יְדוּ הֶדְהָ, לֹא יִרְעוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קְדוֹשִׁי, כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ
 דְּעָה אֶת הַיָּיִט, כַּמֵּיִם לֵים מְכַסִּים"; וְרַצּוּ לִילֵךְ לְשֵׁם אֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי
 הֶעֱנַג הַמַּפְלָא שְׁיִישׁ שָׁם אֲצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן — אֵין לְשַׁעַר וּלְתַאֲר כָּלֵל אֶת
 גִּדְּל הָעֲרֻבוֹת וְהַמְתִּיקוֹת וְהַנְּעֵם שְׁיִישׁ שָׁם, כִּי יֵישׁ שָׁם כָּל הָעוֹפוֹת וְכָל הַחַיּוֹת,
 וְשָׁם אֵין שׁוּם הֶזֶק מִשׁוּם חַיָּה, כִּי שָׁם מְאִיר הַדְּעַת הָעֲלִיוֹנָה, אֲשֶׁר אֵין
 בְּלַעֲדֵיו יִתְבַרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וְזוֹ הַתְּכֵלִית הַנְּצַחִית, עֵץ
 הַחַיִּים אֲשֶׁר כָּלֵם כְּלוּלִים שָׁם, בְּסוּד (דְּנִיָּאל ד, ט): "וּמִזֹּון לְכֻלָּא בֵּה תַחַתוּהִי
 תַטְּלֵל חַיּוֹת בְּרָא וּבְעֻנְפוֹהִי יְדוּרָן צְפָרִי שְׁמָיָא וּמִנָּה יִתְזִין כָּל בְּשָׂרָא", וְכָל
 הַחַיּוֹת וְכוּ' מְעַרְבִים שָׁם, וְכֻלָּם מְשַׁחֲקִים שָׁם יִחַד, וְאֵינָם מְזִיקִים זֶה לְזֶה
 מִרַב הַגְּלוּי אֱלֻקוֹת וְהַדְּעַת שְׁיִישׁ שָׁם, וּבּוֹדָאֵי הוּא תַעֲנוּג מִפְּלַג מְאֹד לְהֵיוֹת
 שָׁם אֲצֵל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי אֵין עוֹד תַעֲנוּג בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמוֹ מְקוּם שְׁכָלֵם
 יְכוּלִים לְהֵיוֹת יִחַד, וְלֹא יִזְיקוּ זֶה אֶת זֶה, וְחִקְרוּ לְאִיזָה צַד צְרִיכִים לִילֵךְ
 לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, וְנִפְּל מַחֲלָקַת בֵּינֵיהֶם עַל זֶה, וְלֹא הָיָה מִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם,
 כִּי זֶה אָמַר שְׁצִרִיכִים לִילֵךְ לְצַד פְּלוּנֵי לְמִזְרַח, וְזֶה אָמַר לְמַעְרָב, וְזֶה אָמַר
 לְכָאן וְזֶה לְכָאן וְכוּ', עַד שְׁלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהַכְרִיעַ לְאִיזָה צַד צְרִיכִים לִילֵךְ

אָמַר לְכָאן וְזֶה אָמַר לְכָאן וְכוּ', עַד שֶׁלֹּא הָיוּ יְכוּלִים
לְהַכְרִיעַ לְאִיזָה צַד צְרִיכִים לִילֵךְ לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן.

וּבֵּא חָכָם אֶחָד וְאָמַר לָהֶם: לָמָּה אַתֶּם חוֹקְרִים בְּאִיזָה צַד
לִילֵךְ אֶל הָאֵילָן? חֲקְרוּ מִתְחִלָּה מִי וּמִי הָאֲנָשִׁים
שִׁיְכוּלִים לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן! כִּי אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן לָאוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לָבוֹא אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן, כִּי זֶה הַמְּחֻלָּקֵת שֵׁישׁ בֵּין הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁכָּל
אֶחָד מוֹשֵׁף לְצַד אֶחָד, כִּי בְּאֲמַת כָּלֶם רוֹצִים לְמַצֵּא אֶת הַדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה אִיפֹּה
יְכוּלִים לְהַגִּיעַ אֶל עֵץ הַחַיִּים, שֶׁשֶּׁם כָּלֶם יְכוּלִים לְחַיּוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוּלָה,
וַיְהִיו נִכְלָלִים זֶה בְּזֶה, כִּי כָּל הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, כָּלֶם אָהוּבִים, וְכָלֶם
בְּרוּרִים, וְכָל כְּנֻסָתָם הִיא לְשֵׁם שְׁמַיִם, אֲבָל מוּבָא בְּדַבְרֵי מוֹהֲרַנְ"ת וְ"ל
(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, סֵפֶר תּוֹרָה, הַלְכָה ג', אוֹת ב') מִתְחַמֵּת שְׁבִירַת הַלַּחַת נִתְּהוּהָ שְׁכַחָה,
וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּרַבְּתָה מְחֻלָּקֵת בְּיִשְׂרָאֵל, עַד שֶׁאִין הַלְכָה בְּרוּרָה וּמִשְׁנֵה בְּרוּרָה
בְּמָקוֹם אֶחָד (שֶׁבַת קִלְט.), וּמִשֶּׁם נִשְׁתַּלְשְׁלָה הַמְּחֻלָּקֵת הַגְּמוּרָה שֶׁבְּכָל הָעוֹלָם,
וּבֵין יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמוֹ, וּבֵין הַתְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, וּבַפְּרָט בְּעֵתִים הַלְלוּ שֶׁנִּתְּרַבְּהָ
הַמְּחֻלָּקֵת בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וּכְמֵאֲמָרָם וְ"ל (סוּטָה מַט): בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא
חֲצָפָא יִסְגָּא וְכוּ', אוּיְבֵי אִישׁ אֲנָשִׁי בֵיתוֹ וְכוּ', וְקִטְגוֹרְזָא בֵּין הַתְּלַמִּידֵי
חֲכָמִים וְכוּ', וְאֶחָד מְדַבֵּר עַל הַשָּׁנִי, שְׁזֶה פָּגַם הַדַּעַת בְּסוּד פְּהַרְעֵ, שֶׁהוּא
הָאוֹתִיּוֹת פְּרַע"ה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְּבַלְבַּל הַדַּעַת, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים
(מְכִילְתָא בֵּא): מִגִּיד שֶׁהִיא פְּרַעַה מְחֻזָּר וְשׁוֹאֵל בְּכָל אַרְץ מִצְרַיִם: הֵיכָן מִשֶּׁה
שְׂרוּי, הֵיכָן אֶהְרֹן שְׂרוּי. וּבֵּא חָכָם אֶחָד, וְאָמַר לָהֶם: לָמָּה אַתֶּם חוֹקְרִים
בְּאִיזָה צַד לִילֵךְ אֶל הָאֵילָן, חֲקְרוּ מִתְחִלָּה מִי וּמִי הָאֲנָשִׁים שִׁיְכוּלִים לָבוֹא
אֶל אוֹתוֹ הָאֵילָן; כִּי רוֹאִים טְבָעֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם רַבִּים בִּינֵיהֶם, וַיֵּשׁ חֲלוּקֵי
דַּעוֹת וּפְּכוּחִים לְאִיזָה צַד הוֹלְכִים אֶל הָאֵילָן, שֶׁהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי, שְׁמִי שְׁמַגִּיעַ
שָׁם, נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי אֵילָנָא דְחַיִּי זֶה עֵץ הַחַיִּים, שֶׁעַל
יְדוּ זוֹכִים לְהַפְּלֵל בְּחַיִּי הַחַיִּים, וְלִכְּן מִתְּנַכְּחִים כָּל אֶחָד בְּדְרָךְ שְׁלוֹ, וְכָל אֶחָד

כָּל אָדָם יְכוּל לָבוֹא אֶצְלוֹ, כִּי־אִם מִי שְׂיִישׁ לוֹ הַמְדוּת שֶׁל
הָאֵילָן, כִּי זֶה הָאֵילָן יֵשׁ לוֹ שְׁלֵשָׁה שְׂרָשִׁיִּים: שְׂרֵשׁ אֶחָד
הוּא אַמוּנָה, וְהַשְּׁנַי הוּא יְרָאָה, וְהַשְּׁלִישִׁי הוּא עֲנִיוּת,

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אומר שהדרך שלו היא אמתית, והדרך של הזולת היא רחוקה מהאמת, וזה כל המחלקת והופוחים שיש בעולם, אף שכלם פונתם לשמים, אבל כל אחד נוטה לדרך אחרת, ורוצה להוכיח להזולת שרק הדרך שלו היא דרך אמתית, ועל זה בא החכם האמת ואומר להם: למה אתם חוקרים באיזה צד צריכים לילך אל האילן, חקרו יותר מי באמת ראוי ללכת אל האילן הזה, שהוא עץ החיים, כי אל אותו האילן לאו כל אדם יכול לבוא אצלו, כי אם מי שיש לו המדות של האילן, כי בכל דבר צריכים אתערוותא דלתתא, כי אי אפשר להגיע אל שום קדשה בלי התעוררות מלמטה, שאדם צריך לקנות לעצמו מדות טובות, אשר לזה אי אפשר להגיע, אלא על-ידי יגיעות וטרחות רבות מאד, כי עד שזוכים להפגס להקדשה ולהכלל בחי החיים, להתחזק את עצמו בעצם עצמיות חיות אלקותו ותברך, שכל זה הוא אתערוותא דלעילא, על זה צריכים הרבה יגיעה וטרחת, ולקנות את המדות של האילן שהוא עץ החיים, שהם הכלים לקבל בהם הארת האין סוף ברוך הוא, כי זה האילן יש לו שלשה שרשים, שזה סוד מה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק א'): על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים; שהם פגוד אבות העולם: אברהם, יצחק, יעקב, שהם מסרו את נפשם בעבורו ותברך, ולכן זכו להתאחד בעץ החיים, שהוא אילנא דחיי, ונכללו בעצם עצמיות אלקותו ותברך, שרש אחד הוא אמונה, כי היסוד הראשון להפגס אל עצם עצמיות חיות אלקותו ותברך, צריכים להתחזק באמונה פשוטה בו ותברך, ולבקש תמיד ממנו ותברך, שיזכה לאמונה, שזה יסוד היסודות, וכמו שאמר רבנו ז"ל: אף שאמונה היא המדרגה הכי נמוכה, כי אמונה היא בסוד מלכות, אבל על-ידי אמונה יכולים להגיע לכל המדרגות שבעולם, כי אמונה היא סוף כל דרגין, ועל ידה באים אל ראש כל דרגין, וזה נגד אברהם, שהיה ראש למאמינים. והשני הוא יראה, והיסוד השני הוא יראה, לרעד ולפחד תמיד ממנו ותברך,

וְאֵמֶת הוּא גוֹף הָאֵילָן, וּמִשָּׁם יוֹצְאִים עֲנָפִים, וְעַל־כֵּן אֵי
אֶפְשָׁר לָבוֹא אֶל הָאֵילָן, בִּיָּאָם מִי שֵׁישׁ בּוֹ מִדוֹת הַלָּלוּ

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

כִּי אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לְדַעַת, שְׂמִסְתַּכְלִים עָלָיו מִלְמַעְלָה, וְכָל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
אוּ מְדַבֵּר אוּ חוֹשֵׁב, אֶלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם נִמְצָא שָׁם וּמִסְתַּכֵּל עָלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה
יִזְכֶּה לִירְאָה, לִירָא וּלְפַחַד מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְזֶה נֶגֶד יִצְחָק, שֶׁהִיָּה בְּחִינַת יִרְאָה,
פַּחַד יִצְחָק, וְהַשְּׁלִישִׁי הוּא עֲנִוּוֹת, וְהַמְּדָה הַשְּׁלִישִׁית הִיא עֲנָוָה, כִּי אִם אָדָם
חִזַּק בְּאִמּוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְרַגֵּשׁ תָּמִיד שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ נִמְצָא וְאִין
בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה הוּא, וְיֵשׁ לוֹ יִרְאָה, וּמִתְפַּחַד מִמֶּנּוּ
יִתְבַּרֵךְ, כִּי הוּא מְרַגֵּשׁ תָּמִיד, שֶׁהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אִתּוֹ, עִמּוֹ וְאֶצְלוֹ, וּמִסְתַּכֵּל
עָלָיו, עַל־יְדֵי־זֶה נּוֹפֶלֶת עָלָיו עֲנָוָה, וְזֶה נֶגֶד יַעֲקֹב, שֶׁאָמַר: "קִטְנִיתִי מִכָּל
הַחֲסָדִים", כִּי הִחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ לֵלֵא כְּלוּם, בְּחִינַת יַעֲקֹב, וְאֵמֶת הוּא גוֹף
הָאֵילָן, שֶׁזֶה כְּבִיכּוֹל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּעֲצָמוֹ, שֶׁהוּא שָׂרֵשׁ הָאֵילָן הַקְּדוֹשׁ,
וְכַמוּכָא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן נא), שֶׁאֵמֶת הוּא רַק
הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמִיָּה י' י'): "וַהֲוִי"ָה אֱלֻקִּים אֵמֶת הוּא
אֱלֻקִּים חַיִּים וּמְלַךְ עוֹלָם"; וְמִי שְׂאוּחַז יוֹתֵר בְּאֵמֶת, נִכְלָל יוֹתֵר בּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
כִּי רַק הוּא יִתְבַּרֵךְ עֲצָם הָאֵמֶת, שֶׁזֶה עֵץ הַחַיִּים, שְׂמִי שְׂטוּעִים מִמֶּנּוּ, אֲזִי וְחַי
לְעוֹלָם, כִּי הוּא נִכְלָל בְּחַי הַחַיִּים, עֲצָם הָאֵמֶת, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים
(שֶׁבַת נה.): חוֹתָמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֵמֶת; וּמִשָּׁם יוֹצְאִים עֲנָפִים, הֵינּוּ
הַשְּׁלֶשֶׁה עֲנָפִים הָעֲקָרִיִּים, שֶׁהֵם: אִמּוּנָה, יִרְאָה, וְעֲנָוָה, יוֹצְאִים מֵאֵמֶת, כִּי
אִם אָדָם רוֹצֵה לְדַעַת אִם הוּא אוֹחַז בְּמִדַּת הָאֵמֶת, וְאִינוּ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ,
הוּא צָרִיךְ לְבַדֵּק אֶת עֲצָמוֹ אִם יֵשׁ לוֹ אֶת הַשְּׁלֶשֶׁה עֲנָפִים: אִמּוּנָה, יִרְאָה
וְעֲנָוָה, כִּי בְּלִי זֶה אָדָם מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ לְגַמְרִי, וְהוּא רְחוּק מֵהָאֵמֶת כְּרֻחוֹק
מִזְרַח מִמְּעַרְב, וְעַל־כֵּן אֵי אֶפְשָׁר לָבוֹא אֶל הָאֵילָן, כִּי אִם מִי שֵׁישׁ בּוֹ מִדוֹת
הַלָּלוּ הַנִּזְכָּרִים, כִּי בְּלִי הַמִּדּוֹת הָאֵלוּ, שֶׁהֵן: אִמּוּנָה, יִרְאָה וְעֲנָוָה, אֵי אֶפְשָׁר
בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפֵּן לְהַגִּיעַ אֶל הָאֵמֶת, וְזֶה הַנְּסִיּוֹן הַכִּי גְּדוֹל שֶׁל הָאָדָם, אִם
הוּא רוֹצֵה לְנִסּוֹת אֶת עֲצָמוֹ אִם כֶּבֶר אוֹחַז בְּאֵמֶת, שֶׁיִּנְסֶה אֶת עֲצָמוֹ אִם הוּא
חִזַּק בְּאִמּוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁיִּרְגֵּשׁ תָּמִיד אֶת אֵמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ,

הנ"ל. ואלו הכת הנ"ל היה ביניהם אחדות גדול מאד, ולא רצו להתפרד זה מזה, שקצתם ילכו אל האילן וקצתם ישארו, כי לא היו כלם ראויים לבוא אל האילן, כי לא נמצא ביניהם, כיוצא ביניהם שחיו בהם מדות הנ"ל, אבל השאר לא היו בהם אלו המדות, ועל-כך נתעכבו כלם, עד שיהיו יגעים וטורחים שאר אנשי הכת הנ"ל, עד שיהיו בהם גם-כן המדות הנ"ל, כדי שיהיו כלם ראויים לבוא אל האילן. וכן עשו, ויגעו

נחרי אפרסמון

ויירא ויפחד רק ממנו יתברך, ועל-ידי-זה תפל בו ענוה ושפלות, וירגיש עצמו ללא כלום, ואז סימן שאוהו באמת, אבל לפני זה הוא מטעה את עצמו מאד, ולכן אי אפשר להגיע אל אמת, רק כשיש לו את השלשה שרשים, שהם: אמונה, יראה וענוה. ואלו הכת הנ"ל היה ביניהם אחדות גדול מאד, ולא רצו להתפרד זה מזה שקצתם ילכו אל האילן וקצתם ישארו, כי לא היו כלם ראויים לבוא אל האילן, כי לא נמצא ביניהם כי אם קצתם, שחיו בהם מדות הנ"ל, אבל השאר לא היו בהם אלו המדות, ועל-כך נתעכבו כלם, עד שיהיו יגעים וטורחים שאר אנשי הכת הנ"ל, עד שיהיו בהם גם-כן המדות הנ"ל, כדי שיהיו כלם ראויים לבוא אל האילן. וזה דבר נפלא מאד באהבת חברים שמתקשרים יחד, שלא יעזבו זה את זה, עד שכלם יתעלו יחד, ויוכלו לקנות לעצמם את המדות של האילן, כדי שיוכלו להכלל באין סוף ברוך הוא; כי באמת אצלו יתברך חשוב מאד רבים העושים את המצוה יותר מיחיד העושה את המצוה, ובכפרט רואים את גדל המסירות נפש שהיתה לאלו שכן זכו בכך להגיע למדרגת המדות שיש להאילן, והם כבר היו יכולים ללכת אל האילן, עם כל זאת מחלו על הכל, ונחשו לשאר אנשי הכת, וזה מראה את גדל המעלה של התקשרות אמיתית בין החברים, שלא ילכו לבד אלא ביחד, ואם יש בעולם חבורה כזו, שאחד דואג להשני, כדאי להסתופף ולהתחבר אל חבורה כזו. וכן עשו, ויגעו

וּטְרַחוּ, עַד שֶׁבָּאוּ כָּלָם לְאֵלוֹ הַמַּדּוֹת הַנ"ל, וְאָזִי, כְּשֶׁבָּאוּ
כָּלָם לְאֵלוֹ הַמַּדּוֹת הַנ"ל, אָזִי בָּאוּ כָּלָם עַל דַּעַת אַחַת
וְהִסְכִּימוּ כָּלָם עַל דֶּרֶךְ אֶחָד לִילֵךְ בְּאוֹתוֹ דֶּרֶךְ אֵל הָאֵילָן
הַנ"ל, וְהִלְכוּ כָּלָם.

וְהִלְכוּ אֵיזָה זְמַן, עַד שֶׁהָיוּ רוֹאִים (מְרַחוֹק) אֶת הָאֵילָן.
וְהִסְתַּכְּלוּ וְרָאוּ, וְהִנֵּה אֵין הָאֵילָן עוֹמֵד בְּמָקוֹם

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּטְרַחוּ עַד שֶׁבָּאוּ כָּלָם לְאֵלוֹ הַמַּדּוֹת הַנ"ל, וְאָזִי כְּשֶׁבָּאוּ כָּלָם לְאֵלוֹ הַמַּדּוֹת
הַנ"ל, אָזִי בָּאוּ כָּלָם עַל דַּעַת אַחַת, וְהִסְכִּימוּ כָּלָם עַל דֶּרֶךְ אַחַת, לִילֵךְ בְּאוֹתוֹ
דֶּרֶךְ אֵל הָאֵילָן הַנ"ל, וְהִלְכוּ כָּלָם; כִּי תִכְּף־וּמִיד כְּשֶׁאָדָם זוֹכֵה לְהִגִּיעַ אֶל
הַמַּדּוֹת שֶׁל הָאֵילָן, שֶׁהֵם: אֲמוּנָה, יְרָאָה וְעֲנָנָה, מִתְבַּטְּלִים אֶחָד נֶגֶד הַשְּׁנַיִם,
וּבָאִים אֶל דַּעַת אַחַת, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאֵין לְאָדָם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת
בְּהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְאֵין לוֹ יְרָאָה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, אֲזִי מִמִּילָא הוּא מְלֵא גְאוּנָה,
וְהוּא רְחוֹק מֵעֲנָנָה, אֲשֶׁר מִשָּׁם נִמְשָׁכוֹת הַמַּחְלֻקוֹת וְאֵי הַהֲבָנוֹת בֵּין אַנְשִׁים,
וּמִשָּׁם נִמְשָׁף שֶׁכַּל אֶחָד מוֹשֵׁף לְדֶרֶךְ אַחֲרָת, אֲבָל תִּכְּף־וּמִיד כְּשֶׁיִּגְעוּ וּטְרַחוּ
כָּלָם לְהִגִּיעַ לְהַמַּדּוֹת שֶׁל הָאֵילָן, שֶׁהֵם אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת בּוֹ יִתְבַּרֵךְ,
וְלִירָא וּלְפַחַד רַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּאוּ אֵל בְּטוּל אֲמַת, שֶׁהוּא בְּטוּל
וּמְבֹטֵל בְּעֵינָי עֲצָמוֹ, וְהוּא עָנוּ גְדוּל, וְאֵינוֹ רוֹצֵה לְהִתְנַשֵּׂא עַל זוּלָתוֹ,
תִּכְּף־וּמִיד מִתְאַחֲדִים יַחַד, וּמִסְכִּימִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ אַחַת. וְהִלְכוּ אֵיזָה זְמַן,
עַד שֶׁהָיוּ רוֹאִים (מְרַחוֹק) אֶת הָאֵילָן, כִּי אֶפְלוּ כְּשֶׁכָּבְרוּ זָכוּ לְהִגִּיעַ אֶל מַדּוֹת
הָאֵילָן, צְרִיכִים לְדַעַת שְׂזָה לּוֹקֵחַ הַרְבֵּה זְמַן, עַד שְׂרוּאִים מְרַחוֹק אֶת הָאֵילָן,
שֶׁהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי עֵץ הַחַיִּים, שְׁמִי שְׁמִיגִיעַ לְשֵׁם זוֹכֵה לְהַפְלִיל בְּחַי הַחַיִּים,
וְלִכֵּן אֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, אֶפְלוּ שֶׁהוּא יִגַּע וְטוֹרַח הַרְבֵּה זְמַן
לְהִגִּיעַ לְאֲמוּנָה וְלִירָאָה וְלְעֲנָנָה, וּכְבָר מַחְלִיטִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ אֶחָד, צְרִיכִים
לְדַעַת שְׁעַם כָּל זֹאת עֲדִין לּוֹקֵחַ הַרְבֵּה זְמַן, וְאֲסוּר לְהִתְיַאֵשׁ, כִּי סוּף כָּל סוּף
אִם אָדָם חֲזַק, יִגִּיעַ אֶל יְעוּדוֹ. וְהִסְתַּכְּלוּ וְרָאוּ, וְהִנֵּה אֵין הָאֵילָן עוֹמֵד בְּמָקוֹם

כָּלֵל, כִּי אֵין לְאִילָן מְקוּם כָּלֵל, וּמֵאַחַר שְׂאִין לוֹ מְקוּם,
אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְבֹא אֵלָיו.

וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה הַהוֹקִיר) הָיִיתִי גַם־כֵּן שָׁם עִמָּהֶם, וְאָמַרְתִּי
לָהֶם: אֲנִי יָכוֹל לְהִבִּיא אֶתְכֶם אֶל הָאִילָן, כִּי זֶה
הָאִילָן אֵין לוֹ מְקוּם כָּלֵל, כִּי הוּא לְמַעְלָה מִהַמְּקוּם לְגַמְרִי,
וּבַחֲנִינַת מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה הוּא עֲדִין בַּמְּקוּם, כִּי

גַּהְרִי אֶפְרַסְמוֹן

כָּלֵל, כִּי אֵין לְאִילָן מְקוּם כָּלֵל, וּמֵאַחַר שְׂאִין לוֹ מְקוּם, אֵיךְ אֶפְשֶׁר לְבֹא
אֵלָיו? כִּי בְּאֵמַת הָאִילָן הַקְּדוּשׁ הַזֶּה הוּא לְמַעְלָה מִהַמְּקוּם וּלְמַעְלָה מִהַזְּמַן,
כִּי מִי שְׂזוּכָה לְהִיּוֹת דְּבוּק בְּעֵץ הַחַיִּים, עָלָיו נֶאֱמַר (בְּרֵאשִׁית ג, כב): "פֶּן יִשְׁלַח
יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים, וְאָכַל וַחֲיֵי לְעַלְמִים"; כִּי הַזְּכָה כָּבֵד לְהַגִּיעַ לְאִילָנָא
דְּחַיֵּי עֵץ הַחַיִּים, אִזּוֹ הוּא כָּבֵד נִכְלָל לְגַמְרִי בְּחֵי הַחַיִּים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּכְבֵד אֵינוֹ
רוֹצֵה שׁוּם דְּבָר, וְאֵין לוֹ מַחְלָקַת עִם אֶף אֶחָד, כִּי הוּא נִכְלָל לְגַמְרִי בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְשֵׁם אֶמְרוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (חֲגִיגָה טו): גַּמְרָא
דְּלְמַעְלָה לֹא הוּי לֹא יִשְׂיבָה וְלֹא תַחֲרוּת וְלֹא עֶרְף וְלֹא עִפּוּי; וְאֶמְרוּ (בְּרֵכּוֹת
יז): הָעוֹלָם הֵבֵא אֵין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׂתִיָּה, וְלֹא פְרִיָּה וּרְבִיָּה, וְלֹא מִשָּׂא
וּמִתֵּן, וְלֹא קִנְיָה וְלֹא שְׂנְאָה וְלֹא תַחֲרוּת, אֲלֵא צְדִיקִים יוֹשְׁבֵין וְעֵטְרוֹתֵיהֶם
בְּרֵאשִׁיָּהֶם, וְנִהְנִים מִזִּיו הַשְּׂכִינָה, שְׂנֵאֱמַר (שְׁמוֹת כד, יא): "וַיַּחְזוּ אֶת הָאֱלֹהִים
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ"; וְאֲנִי (הֵינּוּ זֶה הַהוֹקִיר), הָיִיתִי גַם־כֵּן שָׁם עִמָּהֶם וְאָמַרְתִּי
לָהֶם: אֲנִי יָכוֹל לְהִבִּיא אֶתְכֶם אֶל הָאִילָן, כִּי זֶה הָאִילָן אֵין לוֹ מְקוּם כָּלֵל,
כִּי הוּא לְמַעְלָה מִהַמְּקוּם לְגַמְרִי, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמַת שְׂנֵרָאָה שֵׁישׁ לוֹ הוֹקִיר
(הֵינּוּ גַבְנַת), וְאֵינוֹ חֲשׁוּב בְּעֵינֵי בְּנֵי אָדָם כָּלֵל, דִּיקָא הוּא נִכְלָל לְגַמְרִי בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא בְּטַל וּמְבַטֵּל אֶל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד
שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹלִיף וּלְהִבִּיא אֶת כָּל מִי שֶׁמְקַרֵּב אֵלָיו, שְׂגָם הוּא יִזְכֶּה לְהַגִּיעַ
אֶל הָאִילָן הַקְּדוּשׁ, אֵילָנָא דְּחַיֵּי עֵץ הַחַיִּים, שְׂמִי שְׂטוּעִם מְזָה, הוּא חֵי
לְעוֹלָם, וְהוּא עוֹלָה מִהַמְּקוּם אֶל לְמַעְלָה מִהַמְּקוּם, מֵאַחַר שֶׁהוּא כָּבֵד נִדְבָק
בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא. וּבַחֲנִינַת מוּעֵט מַחְזִיק אֶת הַמְּרֻבָּה הוּא עֲדִין בַּמְּקוּם כִּי

על-כָּל-פָּנִים יֵשׁ לוֹ מָקוֹם מוּעָט, רַק שֶׁהוּא מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, אֲבָל עֲדִין יֵשׁ לוֹ מָקוֹם מוּעָט עַל-כָּל-פָּנִים. וּבְחִינַת מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה שִׁישׁ לִי (הִינּוּ לְבַעַל הַחַטּוּטָרוֹת) הִיא בְּחִינַת סוּף הַמָּקוֹם לְגַמְרִי, שְׁמִשָּׁם וּלְמַעְלָה אֵין מָקוֹם כָּלָל. עַל-כֵּן אָנִי יָכוֹל לִשְׂאֵא אֶת כָּלְכֶם אֶל הָאֵילָן, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם לְגַמְרִי. (כִּי זֶה בְּעַל הַחַטּוּטָרוֹת הוּא כְּמוֹ בְּחִינַת מְמוּצָע בֵּין הַמָּקוֹם וּבֵין לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם לְגַמְרִי כִּי יֵשׁ לוֹ בְּחִינָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל בְּחִינַת מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת סוּף הַמָּקוֹם מִמֶּשׁ, שְׁמִשָּׁם וְהִלָּאָה אֵין נִמְצָא תַּבַּת מָקוֹם כָּלָל, כִּי מִשָּׁם וּלְמַעְלָה הִיא בְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם לְגַמְרִי, וְעַל-כֵּן הוּא יָכוֹל לִשְׂאֵא אוֹתָם מִתּוֹךְ הַמָּקוֹם לְבְּחִינַת לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם, וְהִבּוֹן).
וְלִקְחֹתִי אוֹתָם, וְנִשְׂאֹתִי אוֹתָם לְשָׁם, אֶל הָאֵילָן הַזֶּה.

גְּהִרִי אֶפְרַסְמוֹן

על-כָּל-פָּנִים יֵשׁ לוֹ מָקוֹם מוּעָט, רַק שֶׁהוּא מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, אֲבָל עֲדִין יֵשׁ לוֹ מָקוֹם מוּעָט עַל-כָּל-פָּנִים, הִינּוּ שֶׁהַצַּדִּיק הֶאֱמַת אוֹמֵר לְמִקְרָבָיו, אִף שֶׁכָּל אֶחָד כָּבֵר זָכָה עַל יְדוֹ לְמָה שֶׁזָּכָה, וְהוּא מִתְפָּאֵר שֶׁזָּכָה לְמוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, עִם כָּל זֹאת עֲדִין הוּא נִמְצָא בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי מֵאַחַר שִׁישׁ לָנוּ מָקוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם, אִף שֶׁמִּתְפָּאֵר שֶׁכָּבֵר זָכָה לְמוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, הִינּוּ שֶׁאֵינוֹ נִמְצָא הַרְבֵּה בְּזֶה הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ, עִם כָּל זֹאת עֲדִין יֵשׁ לוֹ קֶשֶׁר אֶל זֶה הָעוֹלָם, וְלָכֵן קֶשֶׁה לוֹ לְהִתְעַלּוֹת עֲדִין, וּלְנַתֵּק אֶת עֲצָמוֹ מִהַמָּקוֹם אֶל לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם. וּבְחִינַת מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה שִׁישׁ לִי (הִינּוּ לְבַעַל הַחַטּוּטָרוֹת), הִיא בְּחִינַת סוּף הַמָּקוֹם לְגַמְרִי, שְׁמִשָּׁם וּלְמַעְלָה אֵין מָקוֹם כָּלָל, עַל-כֵּן אָנִי יָכוֹל לִשְׂאֵא אֶת כָּלְכֶם אֶל הָאֵילָן, שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִהַמָּקוֹם לְגַמְרִי (כִּי זֶה בְּעַל הַחַטּוּטָרוֹת, הוּא כְּמוֹ בְּחִינַת מְמוּצָע בֵּין הַמָּקוֹם וּבֵין לְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם לְגַמְרִי, כִּי יֵשׁ לוֹ בְּחִינָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל בְּחִינַת מוּעָט מִחֲזִיק אֶת הַמְּרָבָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת סוּף הַמָּקוֹם מִמֶּשׁ, שְׁמִשָּׁם וְהִלָּאָה אֵין נִמְצָא תַּבַּת מָקוֹם כָּלָל, כִּי מִשָּׁם וּלְמַעְלָה הִיא בְּחִינַת

נמצא שיש לי הסכמה מהנ"ל, שיש לי בחינה עליונה של מועט מחזיק את המרבה. (בשביל זה היה נדמה כבעל-חטוטרות, כי הוא נושא עליו הרבה, כי הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה פנ"ל), ועתה אני נותן לכם זאת במתנה, שתהיו כמוני. ונעשה שם שמחה גדולה וחדנה רבה מאד:

נחרי אפרסמון

למעלה מן המקום לגמרי, ועל-כן הוא יכול לשא אותם מתוך המקום, לבחינת למעלה מן המקום, והבן). כי הצדיק האמת זכה וטהר את עצמו כל-כף, עד שהגוף שלו כל-כף מעבד, שאין בו שום ריח מהבלי עולם הזה, ואין לו שיכות כלל אל גשמיות וחרמיות עולם הזה, ולכן הוא הגיע כבר אל סוף המקום, שמשם עולים רק מעלה מעלה, ולכן דיקא הוא יכול להעלות את כל אלו המקרבים אליו מהמקום אל למעלה מהמקום. וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'), שהצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, הוא יכול להגביה אפלו את הקטנים במעלה, כי הוא יכול להוריד את אמתת מציאותו יתברך, אור אלקי משכל עליון אל שכל תחתון, מעילא לעלול, ולקחתי אותם, ונשאתי אותם לשם אל האילן הנ"ל; כי מי שזוכה להיות מקרב אל הצדיק, הוא יכול להעלות אפלו את הכי הרחוקים אל האין סוף ברוך הוא, ושיהיו נכללים בעצם עצמיות אלקותו יתברך, שזה אילן החיים. נמצא, שיש לי הסכמה מהנ"ל, שיש לי בחינה עליונה של מועט מחזיק את המרבה (בשביל זה היה נדמה כבעל חטוטרות, כי הוא נושא עליו הרבה, כי הוא בחינת מועט מחזיק את המרבה פנ"ל); וכמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קע), שהצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, יש לו צרות מכל העולם פלו, כי כלם חולקים ומדברים עליו, ועל-ידי-זה נכנע גופו, ומאירה אצלו הצורה, ועל-ידי-זה הוא יכול לשא את כל האנשים. ועתה אני נותן לכם זאת במתנה שתהיו כמוני, ונעשה שם שמחה גדולה וחדנה רבה מאד; כי אין עוד שמחה כזו, כמו כשמקבלים מתנה יקרה ונוראה ונפלאה כזו מהצדיק האמת, שיוכל להעלות ולהגביה את כל אלו שמקרבים אליו, שגם הם יגיעו אל האילן הקדוש, אילנא דחיי עץ החיים, וחי לעולם.

ביום הששי היו גם-כן שמחים, והיו מתגעגעים איך לוקחין בכאן את אותו שהיה בלא ידים. והנה הוא בא ואמר: הנני הנה באתי אצלכם על החתנה, ואמר להם גם-כן כנ"ל, ונשק אותם ואמר להם:

נהרי אפרסמון

ביום הששי היו גם-כן שמחים, אף שפבר עברו כמה ימים, בכל זאת עדין היו גם-כן שמחים, כי כך צריך להיות אצל כל בר ישראל, להמשיך את השמחה מיום ליום בכל דבר, ובכל פעם להתחיל את השמחה מחדש, כאלו עדין לא היה שמח. וזו השלמות, שאפלו שפבר עברו כמה ימים מהחתנה, אף-על-פי-כן עדין המשיכו את השמחה. וזה שיש לקל בר ישראל, אפלו שפבר עבר יום שמחתו, יום כלולות לבבו, עדין הוא צריך להיות בשמחה, ועל-ידי שמחה נתרחת לו הדעת, וירצה להפלל בו יתברך. והיו מתגעגעים איך לוקחין בכאן את אותו שהיה בלא ידים? אף שפבר זכו עד עכשו למה שזכו, שפכל יום בא עליהם צדיק אחר, וברכם שיהיו כמותו, ונתן להם במתנה מדרגותיו והשגותיו, אף-על-פי-כן מרב שמחה שהיתה להם, התגעגעו לעוד צדיק, וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ל'), אשר אין לאדם לומר: די לי אם אהיה מקרב אצל איש נכבד וירא השם, אף שאינו מפלג במעלה, כי הלואי שאהיה מקדם כמהו, אל יאמר כן, כי אדרבה, כפי מה שידע איניש בנפשיה גדל פחיתותו וגדל רחוקו שנתרחק מאד מהשם יתברך, כל אחד ואחד כפי מה שידע בנפשו, וככל שאדם יודע בעצמו שהוא מרחק ביותר, צריך לבקש לנפשו רופא גדול מאד, הגדול במעלה ביותר, הינו שתמיד יבקש ויחפש לזכות להתקרב להרבי הגדול מאד מאד, ולכן היו מתגעגעים בכל יום אל הבעטליר האחר, כי תמיד רצו להתעלות מעלה מעלה, והשתוקקו בכל פעם אחר הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, ואף שפבר זכו למה שזכו בכל יום ויום, שבאו אליהם בכל פעם צדיקים גדולים, ונתנו להם ממדרגתם במתנה גמורה, עם כל זאת היו מתגעגעים בכל פעם לצדיק יותר גדול. והנה הוא בא, ואמר: הנני! הנה באתי אצלכם על החתנה, ואמר להם גם-כן כנ"ל;

(אתם סבורים שאני בעל־מום בידי) אין אני בעל־מום כלל על ידי, רק באמת יש לי כח בידי, רק שאין אני משתמש עם הכח שבידי בזה העולם, כי אני צריך את הכח לענין אחר. ויש לי הסכמה על זה מן המבצר, (שקורין "שלאס"), של מים (פון דעם וואשיריקן שלאס).

נחרי אפרסמון

פי תכף כשמשתוקקים אחר הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, הנה הוא כבר בא, ואמר להם: מקדם ברכתי אתכם שתהיו כמוני, ועכשו אני נותן לכם במתנה גמורה שתהיו כמוני. ונשק אותם, שזה סוד הדבקות, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקיטי-מוהר"ן, חלק א, סימן יב), שהנשיקין היא תכלית הדבקות והיחוד, שמכניס רוחא ברוחא זה בזה. ואמר להם: (אתם סבורים שאני בעל מום בידי), אין אני בעל מום כלל על ידי, רק באמת יש לי כח בידי, רק שאין אני משתמש עם הכח שבידי בזה העולם, כי אני צריך את הכח לענין אחר; כי מחמת התפללותו לגמרי בעצם עצמיות אלקותו יתברך, אין רואין את ידיו כלל, עד שחושבין שהוא בעל מום, ואינו יכול להשתמש עם הידים, ובאמת הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, עוסק לחזק ולאמץ בידי הקדושות את כל הירודים והנפולים והמשלכים בתאוותיהם ובמדוותיהם הרעות, כמו שכתוב (ישעיה לה, ג): "חזקו ידים רפות וברכפים כשלות אמצו, אמרו לנמהרי לב חזקו אל תיראו, הנה אלהיכם"; ויש לי הסכמה על זה מן המבצר (שקורין "שלאס") של מים (פון דעם וואשיריקן שלאס); כי כל העולם הזה הוא כמו מבצר של מים, כי באמת מראש הבריאה היה הכל מים במים, כמאמרם (בראשית רבה, פרשה ה, סימן ב'): כל העולם כלו מים במים, וכן אמרו (שמות רבה, פרשה טו, סימן ז'): מתחלה היה העולם מים במים, והיה האלהים מבקש לכוונן עולמים, ולא היו הרשעים מניחין, מה כתיב בדורו של אנוש (בראשית ד, כו): "אז הוחל לקרא בשם ה'", עלו המים והציפום, שנאמר (איוב ט, ט): "עשה עש כסיל וכימה וגו', וכן דור המבול היו רשעים, מה כתיב בהם (שם כג): "האומרים לאל סור ממנו", עלו המים ולא הניחו לתן עליהם את היסוד, שנאמר (שם): "ונהר יוצק יסודם", וכתיב

כִּי פַעַם אַחַת יִשְׁבְּנוּ יַחַד אִיזָה אַנְשִׁים, וְהָיָה כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מִתְּפָאָר בַּכַּח שְׁבִידֵיו. זֶה הַתְּפָאָר שְׁיֵשׁ לוֹ
 גְּבוּרָה זֹו בִּידֵיו, וְזֶה הַתְּפָאָר שְׁיֵשׁ לוֹ גְּבוּרָה פְּלוּגִית
 בִּידֵיו, וְכֵן כָּל אֶחָד הַתְּפָאָר בְּגְבוּרָה שְׁיֵשׁ לוֹ בִּידֵיו. הִינּוּ
 כִּי אֶחָד הָיָה מִתְּפָאָר שְׁיֵשׁ לוֹ כַּח וּגְבוּרָה כְּזוֹ בִּידֵיו,
 שְׁפִשָּׁהוּא מוֹרָה חֵץ הוּא יְכוּל לְחַזֵּר וּלְמַשְׁכָּה אֱלִיו, כִּי
 יֵשׁ לוֹ כַּח כְּזֶה בִּידֵיו, שְׁאִף־עַל־פִּי שְׁהוֹרָה כְּבָר הַחֵץ,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

(בְּרֵאשִׁית ז, יא): "בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל מַעְיִנוֹת תְּהוֹם רַבָּה", כִּינֵן שְׁבָאוּ הָאֲבוֹת
 וְזָכוּ, אָמַר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: עַל אֱלוֹ אֲנִי מְכוֹנֵן הָעוֹלָם, שְׁנֹאֲמַר (שְׁמוּאֵל־א'
 ב, ח): "כִּי לַהֲנוּ"ה מִצְּקֵי אֶרֶץ וַיִּשֶׁת עֲלֵיהֶם תַּבַּל"; וְאִפְלוּ עֲכָשׁוּ שְׂרוּאִים
 בְּרִיאָה שְׁלֵמָה, עוֹלָם וּמְלוּאוּ, כְּלָה עוֹמֶדֶת עַל מַיִם, שְׁזָה סוּד מִבְּצָר שֶׁל מַיִם
 (דְּעַר וְאִשְׁרִיקָן שְׁלֵאִם), כִּי הַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, שְׁנֹקְרָא מַיִם, כְּמוֹ
 שְׁכַתוֹב (יִשְׁעִיָּה יא, ט): "מְלֵאָה הָאֶרֶץ דְּעָה אֶת הַיָּם"ה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים"; כִּי
 פַעַם אַחַת יִשְׁבְּנוּ יַחַד אִיזָה אַנְשִׁים, וְהָיָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִתְּפָאָר בַּכַּח
 שְׁבִידֵיו, כִּי הַצְּדִיקִים יוֹשְׁבִים יַחַד, וְכָל אֶחָד מִתְּפָאָר בְּמִדְרַגְתּוֹ שְׁזָכָה, וְלֹא,
 חֵם וְשְׁלוֹם, כְּדִי לְהַתְּגַאוֹת, אֲלֵא לְהַתְּחַזֵּק יַחַד, כִּי בְּאֵמַת הַצְּדִיק דְּבוּק לְגַמְרֵי
 בְּאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא בְּטַל וּמְבַטֵּל אֶל עֵצִים עֲצָמִיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְּבַרְךָ,
 וְהוּא בְּעִינֵי עֲצָמוֹ כְּלֹא כְלוּם, כִּי עֵקֶר גְּדֻלַּת הַצְּדִיקִים שְׁהֵם בְּטָלִים לְגַמְרֵי,
 עַד שְׁאִין לָהֶם שׁוֹם חַיּוֹת כְּלָל, וְכְדִי לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמָם, צְרִיכִים בְּכָל פַּעַם
 לְהַתְּפָאָר בְּמִדְרַגְתָּם, כְּדִי שְׁתַּכְּנֶס בָּהֶם אִיזוֹ חַיּוֹת, וְדָבָר זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר
 לְבְנֵי אָדָם שְׁהֵם רְחוּקִים מְזֶה, כִּי הַצְּדִיקִים הָאֱמִתִּיִּים, הֵם בְּעִינֵי עֲצָמָם כְּלֹא
 מִמָּשׁ, וְכַמְעַט שְׁיִתְּבַטְּלוּ מִהַמְּצִיאוֹת, וְכְדִי לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמָם, הֵם מִתְּפָאָרִים
 בְּמִדְרַגְתָּם, כְּדִי שְׁתַּכְּנֶס בָּהֶם אִיזוֹ חַיּוֹת, וְגַם אַחֲר־כֵּן הֵם בְּעִינֵיהֶם שְׁפָלִים
 מְאֹד. זֶה הַתְּפָאָר שְׁיֵשׁ לוֹ גְּבוּרָה זֹו בִּידֵיו, וְזֶה הַתְּפָאָר שְׁיֵשׁ לוֹ גְּבוּרָה פְּלוּגִית
 בִּידֵיו, וְכֵן כָּל אֶחָד הַתְּפָאָר בְּגְבוּרָה שְׁיֵשׁ לוֹ בִּידֵיו, הִינּוּ כִּי אֶחָד הָיָה מִתְּפָאָר
 שְׁיֵשׁ לוֹ כַּח וּגְבוּרָה כְּזוֹ בִּידֵיו, שְׁפִשָּׁהוּא מוֹרָה חֵץ, הוּא יְכוּל לְחַזֵּר וּלְמַשְׁכָּה

עדין יכול להחזירה, לחזר ולמשכה אליו. ושאלתי אותו:

נהרי אפרסמון

אליו, פי יש לו כח כזה בידי, שאף-על-פי שהורה כבר החץ, עדין יכול להחזירה, לחזר ולמשכה אליו, הינו שפגם הברית נקרא בחינת יורה חצים, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (תגינה טו): כל שכבת זרע שאינו יורה כחץ אינו מזרעת; ולכן אם אדם פגם בברית — הוצאת זרע לבטלה, שזה ענין יורה כחץ, ומאחר שאדם מוציאו לבטלה, בורא קלפות ומשחיתים, פי על-ידי החטא הזה, האדם גורם רעה לעצמו, וגורם רעה לכל העולם כולו, פי הוא מרבה במשחיתים, והצדיק הזה התפאר, שיש לו כח כזה, אף שאדם בא אליו ומתודה שחטא בפגם הזה, וכבר החצים יצאו החוצה, הוא עדין יכול להחזירם, שזו מדרגה נוראה ונפלאה מאד, שיכולים לתקן את החטא המגנה הזה. ואצל הקדוש-ברוך-הוא כתיב (דברים לב, מא): "אם שנותי ברק חרבי, ותאחז במשפט ידי", ופרש רש"י: בשר נדם זורק חץ, ואינו יכול להחזירה, אבל הקדוש-ברוך-הוא זורק חץ ומחזירה; וזה רמז עמק עמק מאד על החטא הזה, כי כשאדם יורה חצים, חס ושלום, לבטלה, הינו פוגם בברית, אי אפשר להחזירו כבר, שזה אשר מובא (שיחות-הר"ן, סימן עא), שאמר רבנו ז"ל מה שכתוב בזהר (וישב קפח. ויחי ריט:), שעל פגם הברית בפרט מאן דאושיד זרעא בריקניא וכו', אין מועיל תשובה וכו', עין שם. אף אחד אינו מבין את הזהר, ואני אומר שיש תשובה גם על זה, ועקר התשובה, שמכרח לעבור עוד פעם במקומות אלו ולהתנסות שם, ואם לא פוגמים בחטא הזה שוב, יכולים לתקן את הכל. והנה הצדיק האמת, אשר נכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, הוא עושה תשובה בעבור כלל נשמות ישראל, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סו), ועל-ידי-זה יש לו כח אלקי להוציא את החצים, אפלו לאחר שגזר, מאחר שנקלל לגמרי בעצם עצמיות אלקותו יתברך, שרק הוא יתברך יכול להחזיר את החצים אפלו לאחר שגזר. ושאלתי אותו הינו הבעטליר בלא ידיים, שזה הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, [שזה סוכב על רבנו ז"ל בעצמו], שאל את הצדיק שהתפאר שהוא יכול להחזיר את החץ אפלו לאחר שגזר, הינו שהוא יכול לתקן ענין פגם הברית: איזה חץ אתה יכול להחזיר? פי יש

אֵיזָה חֵץ אֶתָּה יָכוֹל לְהַחְזִיר. כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵיָנִי חֲצִים;
כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵיָנִי סְמִים, הֵינּוּ כִּי כְּשֶׁרוֹצֵין לִירוֹת חֵץ,
מוֹשְׁחִין אוֹתָהּ בְּאֵיזָה סֵם. וַיֵּשׁ עֲשָׂרָה מֵיָנִי סְמִים,
שְׂכָשְׁמוֹשְׁחִין אוֹתָהּ בְּסֵם זֶה, הִיא מְזַקֶּת כָּךְ,
וּכְשֶׁמוֹשְׁחִין בְּסֵם שֵׁנִי הִיא מְזַקֶּת יוֹתֵר. וְכֵן יֵשׁ עֲשָׂרָה
מֵיָנִי סְמִים, שְׂכָל אֶחָד גְּרוֹעַ יוֹתֵר (הֵינּוּ שְׂמוּזִיק יוֹתֵר) וְזֶהוּ
בְּעֲצֻמוֹ עֲשָׂרָה מֵיָנִי חֲצִים, כִּי הַחֲצִים הֵן מִין אֶחָד, רַק
מִחֲמַת שְׁנוּי הַסְּמִים שְׂמוֹשְׁחִין אֶת הַחֵץ בָּהֶם, שֶׁהֵם
עֲשָׂרָה מֵיָנִים כַּנִּל, עַל־כֵּן נִקְרָאִים עֲשָׂרָה מֵיָנִי חֲצִים,

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

עֲשָׂרָה מֵיָנִי חֲצִים, הֵינּוּ שֵׁשׁ עֲשָׂרָה מֵיָנִי פְּגָמֵי הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כַּנְּגַד
עֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא שְׂמַתְלַבְּשִׁים בָּהֶם, וּמִי שְׁחוּטָא, רַחֲמָנָא לְצַלָן, נִכְנָס
בוֹ סֵם שֶׁל עֲצָבוֹת וְדַכְאוֹן וַיֵּאוּשׁ, וּבְזֶה פְּלֵה הָאָדָם לְגַמְרֵי, כִּי תִכְרֶי-וּמְיָד
כְּשֶׁנוֹפֵל בַּיָּאוּשׁ, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ אֶבֶד מְנוּס וְתִקְוָה מְמַנּוּ, זֶה הַסֵּם הַכִּי כָבֵד.
כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵיָנִי סְמִים, הֵינּוּ כִּי כְּשֶׁרוֹצֵין לִירוֹת חֵץ, מוֹשְׁחִין אוֹתָהּ בְּאֵיזָה
סֵם, וּכְשֶׁאָדָם מְקַבֵּל בְּתוֹכוֹ אֶת הַחֵץ הַזֶּה, עַל־יְדִי־זֶה הוּא נוֹפֵל וְנִתְבַּטֵּל
לְגַמְרֵי מְרַב עֲצָבוֹת וַיֵּאוּשׁ שְׂמִסְבָּכִים אוֹתוֹ, וְזוֹ נִפְּלָתוֹ. וַיֵּשׁ עֲשָׂרָה מֵיָנִי
סְמִים, שְׂכָשְׁמוֹשְׁחִין אוֹתָהּ בְּסֵם זֶה, הִיא מְזַקֶּת כָּךְ, וּכְשֶׁמוֹשְׁחִין בְּסֵם שֵׁנִי,
הִיא מְזַקֶּת יוֹתֵר, וְכֵן יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵיָנִי סְמִים, שְׂכָל אֶחָד גְּרוֹעַ יוֹתֵר (הֵינּוּ שְׂמוּזִיק
יוֹתֵר), וְזֶהוּ בְּעֲצֻמוֹ עֲשָׂרָה מֵיָנִי חֲצִים, כִּי הַחֲצִים הֵן מִין אֶחָד, רַק מִחֲמַת
שְׁנוּי הַסְּמִים, שְׂמוֹשְׁחִין אֶת הַחֵץ בָּהֶם, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה מֵיָנִים כַּנִּל, עַל־כֵּן
נִקְרָאִים עֲשָׂרָה מֵיָנִי חֲצִים, הֵינּוּ שֶׁהַפְּגָמִים בְּפָגַם הַבְּרִית, פּוֹגְמִים אֶת הַנֶּפֶשׁ
עַד מָאֵד, כִּי כָל חֲטָא וְעוֹן עוֹשֶׂה כְּתָם גְּדוֹל עַל הַנְּשָׁמָה, אֲבָל אֵינוֹ דוֹמֵה
חֲטָא אֶחָד לְחֲטָא שֵׁנִי, כִּי כָּל שֶׁחֲטָא חֲמוּר יוֹתֵר, כָּךְ הוּא נִדְמָה אֶל חֵץ
שְׁנוּרָה, וְהוּא מְשׁוּחַ עִם סֵם יוֹתֵר מְסַכֵּן, וְזֶה כִּלְלֵי הִירִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת
שְׁעוֹבָרִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְהַכֵּל כְּפִי הַסֵּם שֶׁהוּא הַמְרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹן שְׂמִסְבָּב
אֶת הַחוּטָא, עַד שֵׁשׁ בְּנֵי־אָדָם שְׂכָבֵר כָּל־כָּךְ חֲטָאוּ, וְהַחֵץ הֵינּוּ הַחֲטָא

וְעַל־כֵּן שָׁאֵל אוֹתוֹ אֵיזָה מִיֵּן חַץ אֶתָּה יָכוֹל לְהַחְזוֹר. גַּם שָׁאֵל אוֹתוֹ אִם קָדָם שֶׁהִגִּיעַ הַחַץ לְאוֹתוֹ שְׁזַרְקָה לוֹ הוּא יָכוֹל לְהַחְזוֹרָה, וְאִם גַּם אַחַר שֶׁהִגִּיעָה הַחַץ עַדִּין יָכוֹל לְהַחְזוֹרָה. וְעַל זֶה הִשִּׁיב: אֶפְלוּ כִּשְׁהִגִּיעַ הַחַץ עַדִּין אֲנִי יָכוֹל לְהַחְזוֹרָה. אֲךָ אֵיזָה מִיֵּן חַץ הוּא יָכוֹל לְהַחְזוֹר וְכוּ' כַּנִּל, הִשִּׁיב: מִיֵּן חַץ פְּלוּגֵי הוּא יָכוֹל לְהַחְזוֹר. אֲמַרְתִּי לוֹ (הֵינּוּ זֶה שֶׁהוּא בְּלֹא יָדַים, שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה, אָמַר לְזֶה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּעֵנֵן הַחַץ כַּנִּל), אִם כֵּן, אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־מַלְכָּה, מֵאַחַר שֶׁאֵין אֶתָּה יָכוֹל לְחַזֵּר וְלִמְשֹׁךְ כִּי־אִם מִיֵּן חַץ אַחֵר, עַל־כֵּן אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־מַלְכָּה.

גַּחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁחָטָאוּ, מְשׁוּחַ עִם סַם תְּזַק כְּזֶה, שְׁמַכְנִים עֲצָבוֹת וְדַכְאוֹן וְיֵאוּשׁ עִמָּךְ בְּתוֹךְ הָאָדָם, עַד שֶׁמִּתְאַשׁ מִכָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ, וְקָשָׁה וְכָבֵד לוֹ לְצִאת מִזֶּה. וְעַל־כֵּן שָׁאֵל אוֹתוֹ הַבַּעֲטָלִיר בְּלֹא יָדַים, שֶׁהוּא הַצְּדִיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה: אֵיזָה מִיֵּן חַץ אֶתָּה יָכוֹל לְהַחְזוֹר? הֵינּוּ אֵיזָה חֲטָא אֶתָּה יָכוֹל לְתַקֵּן, גַּם שָׁאֵל אוֹתוֹ, אִם קָדָם שֶׁהִגִּיעַ הַחַץ לְאוֹתוֹ שְׁזַרְקָה לוֹ הוּא יָכוֹל לְהַחְזוֹרָה, הֵינּוּ קָדָם שְׁנַכְנַס הַסַּם שֶׁמְשׁוּחַ הַחַץ בְּתוֹךְ הָאָדָם, הוּא יָכוֹל לְהַחְזוֹרָה, וְאִם גַּם אַחַר שֶׁהִגִּיעַ הַחַץ עַדִּין יָכוֹל לְהַחְזוֹרָה, כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה חֲלוּקֵי יְרִידוֹת וְנִפְּלוֹת וּפְגָמִים שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְלִכֵּן שָׁאֵל אוֹתוֹ: אֵילוּ נִפְּלוֹת וּפְגָמִים הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן, וְעַל זֶה הִשִּׁיב: אֶפְלוּ כִּשְׁהִגִּיעַ הַחַץ, עַדִּין אֲנִי יָכוֹל לְהַחְזוֹרָה, אֲךָ אֵיזָה מִיֵּן חַץ הוּא יָכוֹל לְהַחְזוֹר וְכוּ' כַּנִּל, הִשִּׁיב: מִיֵּן חַץ פְּלוּגֵי הוּא, אֲנִי יָכוֹל לְהַחְזוֹר, הֵינּוּ רַק עֲבָרָה מְסִימָת הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן. אֲמַרְתִּי לוֹ (הֵינּוּ זֶה שֶׁהוּא בְּלֹא יָדַים שְׁמִסְפֵּר כָּל זֶה, אָמַר לְזֶה שֶׁהִתְפָּאֵר בְּעֵנֵן הַחַץ כַּנִּל): אִם־כֵּן אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, מֵאַחַר שֶׁאֵין אֶתָּה יָכוֹל לְחַזֵּר וְלִמְשֹׁךְ, כִּי אִם מִיֵּן חַץ אַחֵר, עַל־כֵּן אֵין אֶתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, שְׁזֶה מְרַמֵּז עַל הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁהִיא בַת מְלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר

אֶחָד הָיָה מִתְפָּאֵר שֵׁישׁ לוֹ כַּח כְּזָה בִּידָיו, שְׂאֲצֵל מִי שֶׁהוּא לֹקֵחַ וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ. (פרוש, שְׁבוּעָה בְּעֲצֻמוֹ שֶׁהוּא לֹקֵחַ וּמִקְבֵּל, כְּזָה הוּא נוֹתֵן, כִּי קִבְּלָתוֹ הִיא נְתִינָה) וּמִמֵּילָא הוּא בֶּעַל-צְדָקָה. וְשֵׂאֲלָתִי אוֹתוֹ; אֵיזָה צְדָקָה הוּא נוֹתֵן. (כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי צְדָקָה). הַשֵּׁיב שֶׁהוּא נוֹתֵן

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

נְתִינָה כַּח לְהַסְמֵי"ךְ-מ"ם, שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע, לִירוֹת וּלְהַכְנִס חַצִּים בְּאָדָם, שֶׁהֵם כָּלֵל הַחַטָּאִים שְׁעוֹבְרִים עַל בְּנֵי אָדָם, וְלֹא כָּל צַדִּיק יָכוֹל לְתַקֵּן כָּל מֵינֵי חַטָּאִים שְׂאָדָם פֶּגַם בְּפֶגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבֵן, וְזֶה הַצַּדִּיק שֶׁהִתְפָּאֵר שֶׁהוּא רַק יָכוֹל לְהוֹצִיא חַץ אֶחָד, הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן פֶּגַם אֶחָד מִפְּגָמֵי הָאָדָם, וְעַל זֶה הַשֵּׁיב לוֹ הַבְּעַטְלִיר בְּלֹא יָדִים לְזֶה הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד: אִם כֵּן, אֵינן אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, שְׁנָה נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי הַסְמֵי"ךְ-מ"ם מִתְגַּבֵּר וּמִתְפַּשֵּׁט עֲצֻמוֹ עַל כָּלֵל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמְכַשִּׁילֵם בְּכָל מֵינֵי חַטָּאִים וְעוֹנוֹנוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, וְעַקֵּר גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שֶׁהוּא יָכוֹל לְתַקֵּן אֶת כָּל מֵינֵי פְּגָמִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְזוֹ מַעֲלָתוֹ הַגָּדוֹלָה. אֶחָד הָיָה מִתְפָּאֵר, שֵׁישׁ לוֹ כַּח כְּזָה בִּידָיו, שְׂאֲצֵל מִי שֶׁהוּא לֹקֵחַ וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ (פְּרוֹשׁ שְׁבוּעָה בְּעֲצֻמוֹ שֶׁהוּא לֹקֵחַ וּמִקְבֵּל, כְּזָה הוּא נוֹתֵן, כִּי קִבְּלָתוֹ הִיא נְתִינָה) וּמִמֵּילָא הוּא בֶּעַל צְדָקָה. כִּי מִבְּאֵר בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵי יו"ל (לְקוֹטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ע'), כִּי הַצַּדִּיק הוּא יְסוּד עוֹלָם, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מִשְׁלֵי י, כה): "וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם", וְכָל הַדְּבָרִים עוֹמְדִים עָלָיו, וְיֵשׁ לוֹ כַּח הַמוֹשֵׁף לְהַמְשִׁיךְ כָּל הַדְּבָרִים אֵלָיו, כִּי הוּא בְּבַחֲיַנֵּת עֶפֶר, וְזֶה הַצַּדִּיק מִמְשִׁיךְ כָּל הַשְּׁפָעוֹת לְעוֹלָם, עַל-כֵּן אִם נוֹתְנִים צְדָקָה לְזֶה הַצַּדִּיק, הוּא מִתְבָּרֵךְ מִיָּד, כִּי הוּא בְּחִינַת זְרִיעָה עַל הָעֶפֶר שֶׁמְצַמַּחַת כְּפָל כְּפָלִים, וְלִכְּן מִי שְׁנוֹתֵן צְדָקָה לְצַדִּיק הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶפֶר, בְּטֵל וּמִבְטָל לְגַמְרֵי אֵל הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא תִּכְף-וּמִיד מִתְבָּרֵךְ וּמִקְבֵּל חֲזָרָה כְּפָל כְּפָלִים. וְשֵׂאֲלָתִי אוֹתוֹ הַבְּעַטְלִיר בְּלֹא יָדִים: אֵיזָה צְדָקָה אַתָּה נוֹתֵן (כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי צְדָקָה)? הֵינּוּ כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי צְדָקָה: אֶחָד עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּמִמוֹנוֹ, וְאֶחָד עוֹשֶׂה צְדָקָה בְּגוֹפוֹ, אֶחָד עוֹזֵר רַק לְעַנְיִים, וְאֶחָד עוֹזֵר גַּם לְעֹשִׁירִים, וְאֶחָד

מעשר. אמרתי לו: אם בן, אין אתה יכול לרפאות את
הבת-מלכה, כי אין אתה יכול כלל לבוא למקומה, כי
אין אתה יכול לפגם פיאם בחומה אחת (במקום שהיא
יושבת שם) ועל-כן אינך יכול לבוא למקומה.

אחד התפאר שיש לו כח כזה בידיו, כי יש ממנים
בעולם, וכל אחד צריך חכמה, ויש לו כח בידיו,
שעל-ידי ידיו הוא יכול לתן להם חכמה, על-ידי שמסמיה

נחרי אפרסמון

נותן רק להחיים, ואחד נותן רק להמתים, שאינו מצפה לשום גמול, אחד
מפזר את כל ממונו, ואינו משאיר לעצמו שום דבר, ואחד נותן חמש, ואחד
נותן מעשר, השיב, שהוא נותן מעשר, הינו מפל מה שיש לו הוא נותן
מעשר, אמרתי לו הבעטליר בלא ידים: אם-כן, אין אתה יכול לרפאות את
הבת מלכה, כי אין אתה יכול כלל לבוא למקומה, כי מי שרוצה להציל את
הבת מלכה, ולהוציאה ממקום שנפלה לשם, שזה מרמו על נשמות ישראל,
הוא מכרח לפזר את כל הונו בעבור זה, ולא יסתפל על כסף כלל, ואז דיקא
יוכל להוציא את הבת מלכה, כי מי שחוגר מתניו להציל את נשמות ישראל,
הוא צריך להפקיר את עצמו לגמרי בעבורם, ולא יסתפל על ממונו כלל,
אלא יפזר את כל ממונו כדי להצילה, כי אין אתה יכול לפגם פיאם בחומה
אחת (במקום שהיא יושבת שם), ועל-כן אינך יכול לבוא למקומה, כי ברגע
שאדם חוגר מתניו להציל את נשמות ישראל, הוא מכרח להפקיר את עצמו
לגמרי, ולא להסתפל על ממונו כלל, ואז דיקא יוכל להפגס לתוך כל
החומות המפרידים בינו לבינה, ויוכל להוציאה משם. אחד התפאר שיש
לו כח כזה בידיו, כי יש ממנים בעולם, וכל אחד צריך חכמה, ויש לו כח
בידיו, שעל-ידי ידיו הוא יכול לתן להם חכמה, על-ידי שמסמיה אותם
בידיו, כמו שכתוב (דברים לה, ט): "ויהושע בן-נון מלא רוח חכמה, כי סמך
משה את ידיו עליו", וכמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן

אותם בידיו. שאלתי אותו: איזה חכמה אתה יכול לתן בידך? כי יש עשרה קבין חכמה. השיב: חכמה פלוגנית! אמרתי לו: אם כן, אין אתה יכול לרפאות את הבת מלכה, כי אין אתה יכול לידע הדפק שלה, כי אינך יכול לידע כייאם דפק אחד, כי יש עשרה מיני דפיקין. (ואתה אינך יכול לידע כייאם דפק אחד, מאחר שאינו יכול לתן בידיו רק חכמה אחת).

גחרי אפרסמון

(סא), שֶׁהֵרַב נוֹתֵן סְמִיכָה לְתַלְמִידָיו בְּיַדְיוֹ דִּיקָא, עַל־יְדֵי שְׁמַאִיר בּוֹ חֲכָמָתוֹ, וְהוּא יָכוֹל לִכְתֹּב סְפָרִים, כִּי הַסְּמִיכָה שְׁסוּמָךְ הָרַב אֶת תַּלְמִידָיו וְהִכְתֵּב הֵם דָּבָר אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בַּמִּדְבָּר יא, כו): "וַתִּנַּח עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וְהֵמָּה בִּכְתָבִים", שְׁעַל־יְדֵי שְׁנִסְמְכוֹ מִמֶּנּוּ, אֲזִי קָבְלוּ מִמֶּנּוּ הָרוּחַ חֲכָמָה, כִּי הִכְתֵּב וְהִחְכְּמָה הֵם דָּבָר אֶחָד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרֵי־הַיְמִיּוֹת א' כח, ט): "הַכֹּל בְּכֶתֶב מִיַּד הַגֹּי'ה עָלֵי הַשִּׁפְלִי", שְׁעַל־יְדֵי הַשִּׁפְלִי שֶׁמְקַבֵּל מִיַּד הַגֹּי'ה, שְׁזָה סוּד הַסְּמִיכָה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מְבִיא אֶת רוּחַ הַחֲכָמָה בְּכֶתֶב. שְׁאֵלְתִי אוֹתוֹ הַבְּעֻטְלִיר בְּלֹא יָדִים: אֵיזָה חֲכָמָה אַתָּה יָכוֹל לַתֵּן בְּיַדְיךָ? כִּי יֵשׁ עֶשְׂרֵה קַבִּין חֲכָמָה, הַשִּׁיב: חֲכָמָה פְּלוּגִיט. אָמַרְתִּי לוֹ: אִם־כֵּן אֵין אַתָּה יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבֵּת מִלְכָּה, כִּי אֵין אַתָּה יָכוֹל לִידַע הַדִּפְקָ שְׁלָהּ, כִּי אֵינְךָ יָכוֹל לִידַע כִּי אִם דִּפְקָ אֶחָד, כִּי יֵשׁ עֶשְׂרֵה מִינֵי דִפְיקִין (וְאַתָּה אֵינְךָ יָכוֹל לִידַע, כִּי אִם דִּפְקָ אֶחָד, מֵאַחַר שְׁאֵינוֹ יָכוֹל לַתֵּן בְּיַדְיוֹ רַק חֲכָמָה אַחַת); הֵינּוּ כִּי מִי שְׁרוּצָה לְרַפְּאוֹת אֶת הַבֵּת מִלְכָּה, הוּא צָרִיךְ שְׁיִהְיֶה לוֹ כַּח בְּיַדְיוֹ לִכְתֹּב כָּל מִינֵי סְפָרִים שְׁבַע־עוֹלָם, כְּדֵי שְׁיִוָּכַל לְהַגִּיעַ אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שְׁזָה (בַּמִּדְבָּר כו, טז): "פִּקֹּד הַגֹּי'ה אֱלֹקֵי הָרוּחוֹת לְכָל בֶּשֶׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה"; וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא פְּנַחֶס), שְׁאָמַר מִשָּׁה לְהַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא: רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ דַּעְתּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְאֵינֶן דּוֹמִין זֶה לָזֶה, מִנָּה עֲלֵיהֶם מְנַהֵג, שְׁיִהְיֶה סוּבֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי דַּעְתּוֹ, כִּי אֵין דַּעַת אֶחָד שׁוֹה לְחֵבְרוֹ. וְלָכֵן צְרִיכִים לְחַבֵּר לְכָל אֶחָד סֶפֶר הַשִּׁיף לוֹ, וְלְהוֹצִיאֹ מֵהַחֲשֵׁךְ וְהַנְּפִילוֹת וְהִירִידוֹת שֶׁנֶּפֶל לָשֵׁם, כָּל אֶחָד כְּפִי

אֶחָד הַתּפָּאָר שׁיֵשׁ לוֹ כַּח כְּזָה בְיָדָיו, כְּשִׁישׁ רוּחַ סְעָרָה
 הוּא יְכוּל לְעַכְבּוֹ בְיָדָיו וְלַעֲשׂוֹת בְיָדָיו לְרוּחַ
 מְשַׁקֵּל, שְׁיִהְיֶה הָרוּחַ בְּמִשְׁקַל כְּרָאוּי. שְׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: אֵיזָה
 רוּחַ אַתָּה יְכוּל לְאַחֵז בְיָדֶיךָ, כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי רוּחוֹת.
 הַשִּׁיב: רוּחַ פְּלוֹנִי. אֲמַרְתִּי לוֹ: אִם כֵּן, אֵינְךָ אַתָּה יְכוּל
 לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת־מַלְכָּה, כִּי אֵינְךָ יְכוּל לְנַגֵּן לְפָנֶיהָ
 כִּי־אִם נִגּוֹן אַחַד, כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי נְגִינָה, וְהַנְּגִינָה הַיָּא
 הַרְפוּאָה שְׁלָהּ, וְאַתָּה אֵינְךָ יְכוּל לְנַגֵּן כִּי־אִם נִגּוֹן אַחַד

גַּהְרֵי אַפְרָסִמוֹן

בְּחִינָתוֹ, וְזֶה הָעֲשָׂרָה מֵינֵי חֻכְמוֹת שׁיֵשׁ בְּעוֹלָם, וּמִי שְׁיִוְדַע אֶת זֶה, הוּא יְכוּל
 לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה. אֶחָד הַתּפָּאָר שׁיֵשׁ לוֹ כַּח כְּזָה בְיָדָיו, כְּשִׁישׁ רוּחַ
 סְעָרָה הוּא יְכוּל לְעַכְבּוֹ בְיָדָיו, וְלַעֲשׂוֹת בְיָדָיו לְרוּחַ מְשַׁקֵּל, שְׁיִהְיֶה הָרוּחַ
 בְּמִשְׁקַל כְּרָאוּי, כִּי מְבָאָר בְּדִבְרֵי רַבֵּנוֹ ז"ל (לְקוּטִימוֹהֶרֶן, חֵלֶק א', סִימָן לח),
 שֶׁהַדְּבוּר שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר שְׁאֵינּוֹ צָרִיךְ, עַל־יְדֵי־זֶה גּוֹרֵם לְעֲצָמוֹ רוּחַ סְעָרָה
 בְּמַחֲוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה עָשָׂה דְבָרוֹ", וְרוֹאִים בְּחֻוֹשׁ,
 שְׁכָל אֱלוֹ שֶׁמְדַבְּרִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עוֹלָה עַל רוּחָם, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה לָהֶם
 רוּחַ סְעָרָה בְּמַחֲסֵם, שְׁנַתְּבַלְבְּלִין לְגַמְרֵי, שְׁאַלְתִּי אוֹתוֹ הַבַּעֲטָלִיר בְּלֹא יָדִים:
 אֵיזָה רוּחַ אַתָּה יְכוּל לְאַחֵז בְיָדֶיךָ? כִּי יֵשׁ עֲשָׂרָה מֵינֵי רוּחוֹת, הֵינּוּ עַל הָאָדָם
 עוֹבְרִים כָּל מֵינֵי רוּחַ סְעָרָה שְׁבָאִים מִכָּל מֵינֵי עוֹנוֹת כְּגוֹן פְּגַם הַדְּבוּר, פְּגַם
 הַפֶּעֶס, פְּגַם הָעֵינַיִם, אוֹ פְּגַם הַבְּרִית וְכדוּמָה, שְׁכָל אֱלוֹ הָעוֹנוֹת גּוֹרְמִים
 לְאָדָם לְרוּחַ סְעָרָה שְׁיִהְיֶה נַעֲשֶׂה בְּמַחֲוֹ. הַשִּׁיב: רוּחַ פְּלוֹנִי, הֵינּוּ רַק רוּחַ
 סְעָרָה אֶחָד הוּא יְכוּל לְתַקֵּן, אֲמַרְתִּי לוֹ הַבַּעֲטָלִיר בְּלֹא יָדִים: אִם־כֵּן, אֵינְךָ
 יְכוּל לְרַפְּאוֹת אֶת הַבַּת מַלְכָּה, כִּי אֵינְךָ יְכוּל לְנַגֵּן לְפָנֶיהָ כִּי אִם נִגּוֹן
 אַחַד, כִּי יֵשׁ יו"ד [עֲשָׂרָה] מֵינֵי נְגִינָה, וְהַנְּגִינָה הַיָּא הַרְפוּאָה שְׁלָהּ, וְאַתָּה
 אֵינְךָ יְכוּל לְנַגֵּן, כִּי אִם נִגּוֹן אֶחָד מֵהָעֲשָׂרָה הַנ"ל, כִּי עַל כָּל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם
 עוֹבְרוֹת יְרִירוֹת וּנְפִילוֹת אַחֲרוֹת, שְׁבָאוֹת מְחַטְּאִים וְעוֹנוֹת אַחֲרִים, וְהֵן

מִהַעֲשָׂרָה הַנ"ל. עָנוּ וְאָמְרוּ הֵם: מִהוּ הֵיכָלֶת שְׁלֶדָּה?
הַשִּׁיב: אֲנִי יָכוֹל מַה שְּׂאִין אַתֶּם יְכוּלִים, הֵינּוּ כָּל הַתְּשֻׁעָה
חֻלְקִים הַנ"ל (מִפֶּל הַנְּזָפֵר לְעִיל) שְׂאִין אַתֶּם יְכוּלִים אֲנִי יָכוֹל
הַכֵּל.

כִּי יֵשׁ מַעֲשֵׂה, כִּי פַעַם אַחַת חָשַׁק מְלֶךְ אֶחָד בְּבַת-מֶלֶכָה
וְהִשְׁתַּדַּל בְּתַחְבוּלוֹת לְתַפְסָה, עַד אֲשֶׁר עָלְתָה בְּיָדוֹ
וְתַפְסָה. פַּעַם אַחַת חָלַם לוֹ לְאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא עֹמְדָה

גַּהְרֵי אַפְרָסְמוֹן

גורמות לו רוח סערה במחו. ויש עשרה מיני נגינה, שהם כנגד עשרה מיני
רוח סערה, שבאים לאדם במחו ומבלבלין אותו, ומכניסים בו עצבות
ומרירות ודכאון, ושוברים אותו לגמרי, והתקון הוא על-ידי עשרה מיני
נגינה, שהם נגד עשרה מיני פתרא דמסאבותא, ענו ואמרו הם הינו כל אלו
שהתפארו שיש להם רק כח אחד בינדם, אמרו להבעטליר בלא ידים: מהו
היכלת שלך בזה שאתה מתפאר עצמך עלינו כל-כף? השיב הבעטליר בלא
ידים: אני יכול מה שאין אתם יכולים, הינו כל התשעה חלקים הנ"ל (מפל
הנ"ל), שאין אתם יכולים, אני יכול הכל, כי הצדיק האמת היחיד בדור
ראש כל הצדיקים, הוא יכול מה שצדיקים אחרים לא יכולים, וכבר גלה
לנו רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן קמא), שהרבה צדיקים רצו לעמד על תקון
הפללי תקון הברית, ולא עלתה בינדם, ולי עזר הקדוש-ברוך-הוא להשיג
את כל הענין בשלמות איך לתקן את זה בתכלית התקון, כי יש מעשה הינו
שכל מה שאמר הבעטליר בלא ידים לכל אחד, שהתפאר שיש לו כח בינדו,
שאתה לא יכול להוציא את הבת מלכה ולעזר לה, יש בזה מעשה, כי פעם
אחת חשק מלך אחד בבת מלכה, הינו היצר הרע שנגרא (קהלת ד, יג): "מלך
זקן וכסיל", רוצה להכשיל את הבת מלכה, שהיא נשמות ישראל, וחושב
להכשילה, והשתדל בתחבולות לתפסה, כי היצר הרע עושה כל מיני
תחבולות לתפס את נשמות ישראל במצודתו, עד אשר עלתה בידו ותפסה,
כי אם אדם אינו נזהר מהיצר הרע, לבסוף נופל בינדו. פעם אחת חלם לו

עָלִיו וְהִרְגָה אוֹתוֹ, וְהִקְיִין וְנִכְנַם הַחֲלוֹם בְּלִבּוֹ, וְקָרָא לְכָל פּוֹתְרֵי-הַחֲלוֹמוֹת, וּפְתָרוּ לוֹ כַּפְּשׁוּטָיו; שְׂיִתְקַיֵּם הַחֲלוֹם כַּפְּשׁוּטָיו, שֶׁהִיא תִּהְרַג אוֹתוֹ. וְלֹא יִכַּל הַמֶּלֶךְ לָתֵת עֲצָה לְנַפְשׁוֹ מִה לַעֲשׂוֹת לָהּ: יִהְרַג אוֹתָהּ – צָר לוֹ. יִשְׁלַחָהּ מֵעַל פְּנָיו, זֶה חֲרָה לוֹ, כִּי אִישׁ אַחַר יִקְחָנָהּ, וְזֶה חֲרָה לוֹ מְאֹד, כִּי הוּא הַשְׂתַּדֵּל אַחֲרֶיהָ כָּל-כֶּף, וְעַתָּה תִּבּוֹא לֵיד אַחַר. וְגַם אִם יִשְׁלַחָהּ וְתִבּוֹא לֵיד אַחַר, עַתָּה בּוֹדְאֵי יִכּוֹל

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

לְאוֹתוֹ הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא עֲמֵדָה עָלָיו וְהִרְגָה אוֹתוֹ, כִּי בְּאֵמֶת נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל הֵן חֵלֶק אֱלֹהִים מֵמַעַל, וְאֵפְלוּ שֶׁהֵיִצֵּר הִרְעַ תּוֹפֵס אוֹתָן בְּמִצּוֹדָתוֹ, הַנִּשְׁמָה נִמְשַׁכֶּת תָּמִיד אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלִכֵּן הֵיִצֵּר הִרְעַ שֶׁהוּא מֶלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל, חוֹלֵם שְׁלִבְסוּף הִיא תַעֲמֹד עָלָיו וְתִהְרַג אוֹתוֹ, כִּי נִשְׁמֹת יִשְׂרָאֵל מִשְׁתּוֹקְקִים תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאֵפְלוּ שְׁנֹלְפָדִים בְּמִצְדַת הֵיִצֵּר הִרְעַ, עִם כָּל זֹאת לְבִסוּף יִהְרַגוּ אוֹתוֹ. וְהִקְיִין וְנִכְנַם הַחֲלוֹם בְּלִבּוֹ, הֵינּוּ שֶׁהֵיִצֵּר הִרְעַ נִתְעוֹרֵר, וְנִכְנַם בְּלִבּוֹ, שֶׁפַּעַם תִּתְגַּבֵּר עָלָיו הַנִּשְׁמָה, וְקָרָא לְכָל פּוֹתְרֵי חֲלוֹמוֹת, שֶׁהֵם כָּלֵל הַקְּלֹפּוֹת שֶׁבָּרָא הָאָדָם מִחַמַּת עֲוֹנוֹתָיו, וּפְתָרוּ לוֹ כַּפְּשׁוּטָיו, שְׂיִתְקַיֵּם הַחֲלוֹם כַּפְּשׁוּטָיו, שֶׁהִיא תִּהְרַג אוֹתוֹ, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא הוֹרֵג אֶת הֵיִצֵּר הִרְעַ, וְלֹא יִכּוֹל הַמֶּלֶךְ לָתֵת עֲצָה לְנַפְשׁוֹ מִה לַעֲשׂוֹת לָהּ, הֵינּוּ אֵף שֶׁהֵיִצֵּר הִרְעַ מֶלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל, וְתַפְס אֶת הַנִּשְׁמָה בְּמִצּוֹדָתוֹ, עִם כָּל זֹאת הוּא מְאֹד מִפְּחָד, שְׂיִוֵּם אֶחָד הַנִּשְׁמָה תִּחְזֹר בְּתִשׁוּבָה וְתִהְרַג אוֹתוֹ, כִּי בְּזֶה שֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, בְּזֶה הוּא הוֹרֵג אֶת יֵצֵרוֹ הִרְעַ, וְלִכֵּן אֵינּוּ יוֹדְעַ מַה לַעֲשׂוֹת לְהַנִּשְׁמָה, יִהְרַג אוֹתָהּ – צָר לוֹ, כִּי כָּל-כֶּף יִגַע וְטָרַח עַד שֶׁתִּפְסָהּ בְּמִצּוֹדָתוֹ, וְלִכֵּן קָשָׁה לוֹ לְהִרְגָהּ אוֹתָהּ. יִשְׁלַחָהּ מֵעַל פְּנָיו, זֶה חֲרָה לוֹ, כִּי אִישׁ אַחַר יִקְחָנָהּ, וְזֶה חֲרָה לוֹ מְאֹד, כִּי הוּא הַשְׂתַּדֵּל אַחֲרֶיהָ כָּל-כֶּף, וְעַתָּה תִּבּוֹא לֵיד אַחַר, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הַאֲמִתִּי שְׂמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ, וְחוֹרֶה לוֹ מְאֹד לְמַה שֶׁתִּפַּל בְּיַד הַצַּדִּיק הַאֲמִתִּי, כִּי הֵיִצֵּר

לְהִתְקַיֵּם הַחֲלוּם שֶׁהֵיָא תִּהְרַג אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהֵיָא אֲצֵל אַחַר. יַחְזִיקָה אֲצֵלוֹ – הוּא מִתְיָרָא מִחֲמַת הַחֲלוּם כַּנִּ"ל. וְלֹא יָדַע הַמֶּלֶךְ מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ. בֵּינן כֶּךָ נִתְקַלְקַל הָאֲהָבָה שָׁלָה אֲצֵלוֹ קִצְת־קִצְת מִחֲמַת הַחֲלוּם וּבְכָל פַּעַם נִתְקַלְקַל יוֹתֵר וְיוֹתֵר. וְכֵן הֵיָא, גַּם הֵיָא נִתְקַלְקַל גַּם־כֵּן הָאֲהָבָה אֲצֵלָה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אֲצֵלָה שְׁנֵאָה עָלָיו, וּבְרַחַה מִפְּנֵיו.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

הָרַע מְאֹד שׁוֹנֵא אֶת הַצְּדִיק, שֶׁהוּא זֶה לַעֲמַת זֶה, כִּי הַצְּדִיק מְכַנֵּיעַ אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, וְעוֹקֵר אוֹתוֹ מִלֵּב הָאָדָם, וְלִכֵּן הַצְּדִיק לְהַיֵּצֵר הָרַע שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תִּפְּל בְּיַד הַצְּדִיק, וְגַם אִם יִשְׁלַחָה וְתִבּוֹא לֵיד אַחַר, עֵתָה בּוֹדָאֵי יָכוֹל לְהִתְקַיֵּם הַחֲלוּם, שֶׁהֵיָא תִּהְרַג אוֹתוֹ, מֵאַחַר שֶׁהֵיָא אֲצֵל אַחַר, כִּי בּוֹדָאֵי אִם הַנְּשֻׁמָּה זוֹכָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, אֲזַי הוּא נוֹתֵן בּוֹ כּוֹחוֹת לְהַרְג אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, כִּי הַצְּדִיק הָאֵמֶת מְעוֹדֵד וּמְחַזֵּק וּמְשַׁמֵּחַ אֶת נַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהוּא מוֹרָה לָהֶם יַעֲזוֹת אִיךָ לְהִתְגַּבֵּר עַל הַיֵּצֵר הָרַע וְלְהַרְג אוֹתוֹ, וְלִכֵּן תִּכְרֶה וּמְיָד כִּשֶׁהַנְּשֻׁמָּה מִתְקַרְבֵּת אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת, הַיֵּצֵר הָרַע מְאֹד מְפַחֵד, שֶׁהַנְּשֻׁמָּה תִּהְרַג אוֹתוֹ וְתִבְטְלוּ מִן הָעוֹלָם, וְלִכֵּן הַיֵּצֵר הָרַע חוֹשֵׁב: הֵאֵם יַחְזִיקָה אֲצֵלוֹ, הֵיָנוּ שִׁיחֲזִיק אֶת הַנְּשֻׁמָּה עִם כָּל הַכּוֹחוֹת אֲצֵלוֹ, עַל זֶה הוּא מִתְיָרָא מִחֲמַת הַחֲלוּם כַּנִּ"ל, שֶׁלְּבַסּוֹף הַנְּשֻׁמָּה שֶׁתִּדְבִיק אֶת עֲצָמָה בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, תִּהְרַג וְתִבְטַל אוֹתוֹ לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם, וְלֹא יָדַע הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הַיֵּצֵר הָרַע מְלֶךְ זָקֵן וְכֹסִיל, מַה לַּעֲשׂוֹת לָהּ, כִּי כִּשְׁבֵר יִשְׂרָאֵל חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה, הוּא מְבַלְבֵּל לְגַמְרֵי אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁכֹּל־כֶּךָ טוֹרַח וּמִתְיַגַּע לְהַכְשִׁילוֹ וְלְהַזִּיקוֹ, וְלִכֵּן בֵּין כֶּךָ נִתְקַלְקַל הָאֲהָבָה שָׁלָה אֲצֵלוֹ קִצְת־קִצְת, מִחֲמַת הַחֲלוּם, כִּי קִדְּם נִדְמָה לְהַיֵּצֵר הָרַע שֶׁיֵּשׁ אֲהָבָה בֵּינוֹ לְבֵין הַנְּשֻׁמָּה, מֵאַחַר שֶׁהַכְשִׁילָהּ בְּעִבְרוֹת תּוֹרוֹת, אֲבָל כִּשְׁרוּאָה שֶׁהַנְּשֻׁמָּה חוֹזֵרֶת בְּתִשׁוּבָה, וְחוֹזֵרֶת וּמִדְבַקֶּת עֲצָמָה בְּצְדִיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ יַעֲזוֹת אִיךָ לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה, וְלְהִתְחַזֵּק מְעַמֵּד בְּהָעוֹלָם הָעוֹבֵר, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְקַלְקַלְתָּ הָאֲהָבָה שֶׁבִּינֵיהֶם, וּבְכָל פַּעַם נִתְקַלְקַל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן הֵיָא, גַּם הֵיָא נִתְקַלְקַל גַּם־כֵּן הָאֲהָבָה אֲצֵלָה בְּכָל

וְשַׁלַּח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֶיהָ לְבַקְשָׁהּ, וּבָאוּ וְהִגִּידוּ לוֹ שֶׁהִיא
נִמְצְאָת אֲצֵל הַמְּבַצֵּר שֶׁל מַיִם, כִּי יֵשׁ מְבַצֵּר שֶׁל
מַיִם, וְשֵׁם הֵם עֶשֶׂר חוֹמוֹת, זֹו לְפָנִים מִזֹּו, וְכֹלֵן שֶׁל מַיִם,
וְגַם הִקְרַקַע שֶׁהוֹלְכִין עָלֶיהָ שֵׁם בְּתוֹךְ הַמְּבַצֵּר הִיא

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אֲצֵלָה שְׁנֵאָה עָלָיו, כִּי כָּל שֶׁהִנְשָׂמָה חוֹזֶרֶת
יוֹתֵר בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הָאֲמֵת, שְׁמַאִיר בָּהּ עֲצוֹת נוֹרָאוֹת
וְנִפְלְאוֹת אִיךְ לְהִתְחַזֵּק, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְעוֹרְרַת שְׁנֵאָה בֵּין הַנְּשָׂמָה וּבֵין הַיֵּצֵר
הַרַע, עַד שֶׁמִּגִּיעַ הַזְּמַן, שֶׁהַצַּדִּיק הָאֲמֵת הַחֲדִיר בְּהִנְשָׂמָה כָּל-כָּף הַרְבֵּה
הַתְּחַזְּקוֹת וְעֲצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת אִיךְ לְהִתְחַזֵּק מֵעַמֵּד, עַד שֶׁנִּסְכַּם אֲצֵלָה
לְבָרַח מִמֶּנּוּ, וּבְרַחַת מִפְּנֵיו, כִּי עַל-יְדֵי שְׁחוֹזְרִים בְּתִשׁוּבָה וְנִכְנָסִים בְּתוֹךְ
הַתּוֹרָה, עַל-יְדֵי-זֶה בּוֹרְחִים מֵהַיֵּצֵר הַרַע. וְשַׁלַּח הַמֶּלֶךְ אַחֲרֶיהָ לְבַקְשָׁהּ, כִּי
הַיֵּצֵר הַרַע, שֶׁהוּא מְלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל, אֵינּוּ עוֹזֵב אֶת הָאֵדָם, וְאֶפְלוּ כִּשְׁהוּא בּוֹרַח
מִמֶּנּוּ, וְרוֹצֵה לְהִבְרִיחַ נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ, הוּא שׁוֹלַח אַחֲרֶיהָ לְבַקְשָׁהּ פֶּן וְאוֹלֵי
יֻכַל לְתַפְסָהּ, וְכִמוֹ שֶׁכְּתוּב (הוֹשֵׁעַ יב, ג): "וַיִּבְרַח יַעֲקֹב", שֶׁבְּרַח מֶלֶכָן, וְכֵן
כְּתִיב (שְׁמוֹת יד, ה): "כִּי בָּרַח הָעָם", שֶׁבְּרַחוּ מִפְּנֵי פְרַעֲה, וְזֶה עֵקֶר הָעֲצָה
לְבַר יִשְׂרָאֵל לְבָרַח מֵהַיֵּצֵר הַרַע, מְלֶךְ זָקֵן וְכִסִּיל, אִךְ צָרִיכִין לִידַע שֶׁהַיֵּצֵר
הַרַע לֹא יַעֲזֹב אוֹתוֹ, אֲלֹא יְרוֹץ אַחֲרָיו, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֲצֵל לָבָן (בְּרֵאשִׁית לא,
כג): "וַיִּרְדֹּף אַחֲרָיו", וְכֵן כְּתוּב אֲצֵל פְּרַעֲה (שְׁמוֹת יד, ח): "וַיִּרְדֹּף אַחֲרָי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל", וּבָאוּ וְהִגִּידוּ לוֹ שֶׁהִיא נִמְצְאָת אֲצֵל הַמְּבַצֵּר שֶׁל מַיִם, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה,
כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּבֵרָה קמ"א פ"ב): אֵין מַיִם אֲלֵא תוֹרָה, שְׁנֵאֲמַר (ישעיה נה, א): "הוֹי
כָּל צִמָּא לְכוּ לַמַּיִם", וְכֵן הָאֲמוּנָה גְלוּי אֱלֻקוֹת נִקְרָאת מַיִם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(ישעיה יא, ט): "כִּי מְלֵאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת הַיָּיִ"ה כַּמַּיִם לַיִם מְכַסִּים", כִּי יֵשׁ
מְבַצֵּר שֶׁל מַיִם, וְשֵׁם הֵם עֶשֶׂר חוֹמוֹת זֹו לְפָנִים מִזֹּו, וְכֹלֵן שֶׁל מַיִם, וְגַם
הַקְּרַקַע שֶׁהוֹלְכִין עָלֶיהָ שֵׁם בְּתוֹךְ הַמְּבַצֵּר, הִיא גַם-כֵּן שֶׁל מַיִם, כִּי בְּאֲמֵת
הַכֹּל לְכָל אֱלֻקוֹת גָּמוֹר הוּא, שְׁנִדְמָה לַמַּיִם, כְּמֵאֲמָרָם ו'ל (בְּרֵאשִׁית רבָּה, פָּרָשָׁה
ה', סִימָן ב'): כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ מַיִם בְּמַיִם; וְכִשְׁאָדָם מִתְּבוּנָן הֵיטֵב, רוֹאֵה וּמְבִין
אִיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה: דוּמָם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, זֶה עֲצָם עֲצָמוֹת אֱלֻקוֹתוֹ

גם-כן של מים. וכן יש שם אילנות ופרות, הכל של מים. ויפי המבצר וגדל החדיש של זה המבצר אין צריך לספר, כי בודאי הוא חדיש נפלא מאד, מאחר שהוא מבצר של מים. ולכנס בתוך זה המבצר אי אפשר, כי יהיה נטבע במים מי שיכנס בו, מאחר שהוא כלו של מים.

נחרי אפרסמון

יתברר בלבוש הזה שלמראה עינינו, אבל באמת הכל מים במים, והם עשר חומות זו לפנים מזו, שזה העשר ספירות, שכנגדם הם עשרת הדברות, שבהם כלולים כל התורה, כי יש תרי"ג אותיות בעשרת הדברות כנגד תרי"ג מצוות שבתורה, כמאמרם ו"ל (במדבר רבה, פרשה יג, סימן טז): את מוצא תרי"ג אותיות יש מן 'אנכי' עד 'אשר לרעה' כנגד תרי"ג מצוות וזו יתרות כנגד ז' ימי בראשית, ללמדך, שכל העולם לא נברא אלא בזכות התורה; והתורה מגלית את אמתת מציאותו יתברר, ולכן כל הבריאה כלה היא כמו מבצר של מים, ומי שזוכה להתבונן בפנימיות הבריאה, מתפאר מהיפי של הבריאה, איך יכולה להתקיים בריאה גשמית, שהיא רק החיצוניות, בחינת כלים, לגבי הפנימיות, שהיא בחינת אורות, וכן יש שם אילנות ופרות, הכל של מים, כי כל מה שלמראה עיני האדם בעיניו הגשמיות, צריך להתבונן היטב איך שהכל לכל אלקות גמור הוא, ואפלו שרואה אילנות ופרות, הפנימיות שלהם היא מים במים, שהיא אלקותו יתברר, המחיה ומנהיג ומקים אותם. ויפי המבצר וגדל החדיש של זה המבצר, אין צריך לספר, כי בודאי הוא חדיש נפלא מאד, מאחר שהוא מבצר של מים, כי מי שזוכה לבטל את עצמו לגמרי אל האין סוף ברוך הוא, הוא רואה שהכל לכל אלקות גמור הוא, מים במים, ואיך שכל הבריאה כלה, היא עצם עצמיות אלקותו יתברר, אבל מלבש בלבוש הזה, שרואים למראה עינינו גשמיות הבריאה, אבל בפנימיות הכל לכל אלקות גמור הוא, שהוא סוד המים. ולכן הבת מלך, שהיא הנשמה שברחה מהמלך האכזר, שהוא היצר הרע, מלך זקן וכסיל, היא ברתה אל התורה ואל האמונה גלוי אלקותו יתברר, ולכנס

**וְהִבֵּת מִלֶּכָּה הַנַּ"ל, כְּשִׁבְרָחָה, בְּאַתָּה עַד אוֹתוֹ הַמְּבַצֵּר,
וְהִיְתָה הוֹלֶכֶת שָׁם סְבִיב אוֹתוֹ הַמְּבַצֵּר
שֶׁל מַיִם, וְהִגִּידוּ לְמֶלֶךְ שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת שָׁם סְבִיב אוֹתוֹ**

גַּחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בתוך זה המבצר אי אפשר, פי יהיה נטבע במים, מי שיכנס בו, מאחר שהוא פלו של מים; כי באמת כמו שבמים גשמיים אי אפשר להכנס אלא באגנה, פי אם לא — יטבע בתוך המים, כמו־כן במים הרוחניים, מים שאין להם סוף, אי אפשר להכנס, אלא על־ידי בטול, שזה סוד אגני"ה — אותיות האי"ן, שאדם צריך לבטל את עצמו מכל וכן מהבלי עולם הזה, ויתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, פי על־ידי אמונה אמר רבנו ו"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סד) יכולים לעבר מעבר אל עבר, ולא יזיק לו החלל הפנוי; פי האמונה הפשוטה בו יתברך שומרת את האדם מכל מיני חכמות של הבל הנמשכים מחלל הפנוי, שיכולים להטבע בכפירות ואפיקורסות, ואם יש לאדם אמונה פשוטה, אז הוא יכול לשוטט במים שאין להם סוף, בחכמה העליונה, ולא יטבע, פי האמונה פשוטה בו יתברך, זו השמירה הכי גדולה, שלא יטבע בחכמות חיצוניות, והבת מלכה הנ"ל כשברחה, באתה עד אותו המבצר, והיתה הולכת שם סביב אותו המבצר של מים; פי נשמת ישראל שבורחת מהמלך זקן וכסיל שהוא היצר הרע, בהתחלה היא מגיעה כבר עד המבצר של מים, שהיא גלוי אלקות בתכלית מדרגה עליונה, בסוד (ישעיה יא, ט): "כמים לים מכסים", פי ברגע שמנתקים את עצמם מהיצר הרע, כבר נדבקים באין סוף ברוך הוא, ולכן כשברחה מהמלך שהוא היצר הרע, מלך זקן וכסיל, היא כבר הגיעה עד המבצר של מים, שהוא אורו יתברך, והלכה סביב, פי עדין לא למדה איך להכנס בתוך המבצר, [וזה למוד עמק עמק מי ימצאנו, אשר תכף־ומיד כשאדם בורח מהמלך זקן וכסיל, שהוא היצר הרע, הוא כבר מגיע אל המבצר של מים, שהוא גלוי אלקות בתכלית המדרגה העליונה, אבל עדין הוא אינו יכול להכנס לתוך המבצר, פי עדין אינו מלמד איך להכנס בתוך האור אין סוף ברוך הוא]. והגידו למלך שהיא הולכת שם סביב אותו המבצר פנ"ל, הינו שנמצאת

המבצר פנ"ל, והלך המלך וחילו לתפסה. פשראתה זאת
הבת-מלכה, ישבה עצמה שתרוץ לתוך המבצר, כי היא
רוצה יותר לטבע במים משיתפס אותה המלך ותהיה
אצלו, וגם אולי אף-על-פי-כן תנצל ותוכל לכנס לתוך
המבצר של מים הנ"ל. פשראה המלך פה, שהיא בורחת

גהרי אפרסמון

אצל התורה ואצל האמונה, שנקראים סביב, כמו שכתוב (תהלים פט, ט):
"ואמונתך סביבותך", וכן אמרו (תנחומא וקהל): "ויצעש לו זר זהב סביב",
מכאן שיהא תלמיד חכם תוכו כברו, שנאמר: "מבית ומחוץ תצפנו"; והלך
המלך וחילו לתפסה; כי הוא לא נח אפלו שאומרים לו שהבת מלך, נשמות
ישראל, מסתובבים סביב התורה והאמונה, הוא עדין רוצה לתפסם, כי
המלך היצר הרע, מלך זקן וכסיל, אינו נח פרגע, ורוצה רק לתפס את
נשמות ישראל במצודתו. פשראתה זאת הבת מלכה, ישבה עצמה, שתרוץ
לתוך המבצר, כי היא רוצה יותר לטבע במים, משיתפס אותה המלך ותהיה
אצלו, וגם אולי אף-על-פי-כן תנצל, ותוכל לכנס לתוך המבצר של מים
הנ"ל; כי דיקא כשהמלך זקן וכסיל היצר הרע, רץ לתפס את הנשמה, שהיא
הבת מלכה, דיקא אז כשהיא רואה שאין לה כבר שום תחבולה להנצל
ממנו, עקר העצה — לברח לתוך האור האין סוף ברוך הוא, למסור את
נפשו, פשוטו כמשמעו, אליו יתברך, שהוא סוד מים במים, וכן התורה
הקדושה שנקראת מים, כי פה אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ג:): מנין
שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה? שנאמר (במדבר
יט, יד): "זאת התורה אדם כי ימות באהל", כי כשאדם רואה שהיצר הרע
מתגבר עליו ורוצה לתפסו, אין עצה אחרת, אלא להמית את עצמו, הינו
שיזרק את עצמו בתוך האור אין סוף ברוך הוא, ויציר בדעתו איה שהכל
לכל אלקות גמור הוא, והוא נמצא בתוך האור, והאור מסבבו, שזה שנקנסה
בתוך המים, ולכן אין עצה אחרת איה להנצל מהיצר הרע, אלא לברח לתוך
התורה, כמאמרם ו"ל (בראשית וכה, פרשה כב, סימן ו): אם בא יצרך להשחיקך,
דחה בדברי תורה; פשראה המלך פה שהיא בורחת אל המים, שהיא

אֶל הַמַּיִם, אָמַר: מֵאַחַר שֶׁהוּא בֶן, עַל-כֵּן צָוָה לִירוֹת אוֹתָהּ, וְאִם תָּמוּת (תָּמוּת. וְהָיוּ מוֹרִים אוֹתָהּ) וְהִגִּיעוּ אֵלֶיהָ כָּל הָעֵשְׂרָה מִיַּי חֲצִים שְׁמֵשׁוּחִים בְּעֵשְׂרָה מִיַּי סָמִים בַּנֶּ"ל, וְהִיא בְּרַחַח לְתוֹךְ הַמִּבְצָר הַנֶּ"ל, וְנִכְנְסָה לְתוֹכוֹ, וְעָבְרָה דְרָךְ הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, כִּי יֵשׁ שָׁם שְׁעָרִים בְּאֵלוֹ הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם הַנֶּ"ל, וְהִיא עָבְרָה וְנִכְנְסָה לְתוֹךְ כָּל הָעֵשְׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם, עַד שֶׁבָּאתָה

גַּהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה, אָמַר: מֵאַחַר שֶׁהוּא בֶן, עַל-כֵּן צָוָה לִירוֹת אוֹתָהּ, וְאִם תָּמוּת — (תָּמוּת); כִּי הֵיכָר הָרַע עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ, אֶפְלוּ אִם אָדָם בּוֹרַח אֶל הַתּוֹרָה וְאֵל הָאֱמוּנָה, אַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא יוֹרֵה בּוֹ חֲצִים, (וְהָיוּ מוֹרִים אוֹתָהּ), וְהִגִּיעוּ אֵלֶיהָ כָּל הָעֵשְׂרָה מִיַּי חֲצִים שְׁמֵשׁוּחִים בְּעֵשְׂרָה מִיַּי סָמִים בַּנֶּ"ל, וְהִיא בְּרַחַח לְתוֹךְ הַמִּבְצָר הַנֶּ"ל, וְנִכְנְסָה לְתוֹכוֹ, וְעָבְרָה דְרָךְ הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם, כִּי יֵשׁ שָׁם שְׁעָרִים בְּאֵלוֹ הַחוֹמוֹת שֶׁל מַיִם הַנֶּ"ל, וְהִיא עָבְרָה וְנִכְנְסָה לְתוֹךְ כָּל הָעֵשְׂרָה חוֹמוֹת שֶׁל הַמִּבְצָר שֶׁל מַיִם, עַד שֶׁבָּאתָה לַפְּנִיּוֹת [עֵיִן לְקוּטִי-הֶלְכוֹת, תּוֹלְעִים, הֶלְכָה ד', אוֹת ב'): מַיִם זֶה בְּחִינַת הַדַּעַת וְהַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאִין מַיִם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִשְׁעִיָּה י"א, ט): "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֶת הַיָּם" כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁם נה, א): "הוּי כָּל צִמָּא לְכוּ לַמַּיִם", וְשֵׁם הֵם עֶשֶׂר חוֹמוֹת שֶׁל מַיִם. וְזֶה בְּחִינַת כָּלֵל הַתּוֹרָה שֶׁכְּלוּלָה מִעֵשְׂרַת הַדְּבָרוֹת, שֶׁהֵן עֶשֶׂר מְדֻרְגוֹת שֶׁל גְּבוּאָה, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִס בְּמִימֵי הַדַּעַת לְדַעַת אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת חוֹמוֹת וּמְחִיצוֹת בְּתוֹךְ מִימֵי הַדַּעַת הַשׁוֹטְפִים בָּיָם, שֶׁכָּל מִי שֶׁנִּכְנָס בָּהֶם נִטְבַּע בָּהֶם, כִּי מְחַמֵּת רַבּוּי הַדַּעַת אִי אֶפְשָׁר לְקַבְּלוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִס לְדַעַת אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, מְחַמֵּת רַבּוּי אוֹר, כִּי רַבּוּי הַשְּׁמֵן גּוֹרֵם כַּבּוּי הַנֵּר, כִּי אִם עַל-יְדֵי כַּח הַתּוֹרָה שֶׁיְסוּדָהּ אֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, פו): "כָּל מְצוֹתֶיךָ אֱמוּנָה", וְאֱמוּנָה נִקְרָאת חוֹמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, י): "אֲנִי חוֹמָה", וּפְרָשׁ רש"י: חֲזָקָה בְּאֱמוּנָתָה כְּחוֹמָה, וְמִי שֶׁהוּא בְּכָלֵל קְבֵלַת הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא יוֹדֵעַ

לפנים, ונפלה שם ונשארה חלשות. ואני רופא אותה

(הינו זה שהוא בלא ידים הנ"ל).

גהרי אפרסמון

מעצמו או קבל מרבותיו דרכי השערים של אלו החומות של מים, שהם דרכי התורה, הוא יכול לכנס בהם לכל העשר חומות עד לפני ולפנים, אבל מי שאינו יודע דרכי התורה, ונכנס לתוך ים התכמה והדעת בלא התורה, הוא נטבע ונשקע שם עדי אובד, שהם כלל המחקרים חכמי הטבע, מלכות הרשעה, שנכנסו לתוך ים הדעת בלא התורה, ונטבעו בתוך הכפירות, ונאבדו משני העולמות על-ידי-זה, אבל נפש בר ישראל ברחה לתוך כל העשר חומות, עד שנכנסו לפני ולפנים, והינו שבורחין מהיצר הרע לתוך התורה, כמאמרם ז"ל (קדושין ל): אם פגע בך מנגל זה, משכהו לבית-המדרש; והיצר הרע צנה לירות אותה בכל העשרה מיני חצים, שזה עצם ההתגברות וההתגרות שהוא מתגרה ביותר בתלמידי חכמים העוסקים בתורה, שעליהם מתגברים המצולות ים ביותר, וכמאמרם ז"ל (ספ"ה נב), שהוא מניח כל העולם ואינו מתגרה אלא בישראל, ולא עוד אלא שמניח כל ישראל, ואינו מתגרה אלא בתלמידי חכמים, כמו שכתוב (יואל ב, כא): "כי הגדיל לעשות", שפשט ידו בגדולים, והוא זורק אחריהם עשרה מיני חצים, שהם משוכים בעשרה מיני ארסיים, על-ידי שמכניס בהם מחשבות של כפירות ואפיקורסות, כי היצר הרע אינו עוזב את האדם, ובכל פעם בא אליו בתחבולות אחרות, עד שרוצה להכניס בו כפירות ואפיקורסות, ושיהרהר אחרי מדותיו יתברך, כי אפלו שאדם לומד תורה ומתחזק באמונה, היצר הרע אינו מקרר את עצמו, אלא הוא יורה חצים המלאים ארסיים, להכניס באדם ספקות בו יתברך. ונפלה שם ונשארה חלשות; כי לא ימלט אדם, שהסמ"ך-מ"ם שהוא היצר הרע, יורה אחרי חצים מלאים ארס של כפירות ואפיקורסות, שלא יכנסו בו אילו טענות או ספקות אחרי יתברך, כי על-ידי-זה לבסוף נשאר חלשות. ודבר זה עובר על כל אחד ואחד, עד שאין אחד שיהיה נקי מאיזו קשיה וספקא אחרי יתברך. ואני רופא אותה (הינו זה שהוא בלא ידים הנ"ל); שזה גדל מעלת הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, ראש כל הצדיקים, שהוא יכול להוציא את

כי מי שאין בידו כל העשרה מיני צדקות הנ"ל אינו יכול לבנם לתוך כל העשרה חומות הנ"ל, כי יטבע שם במים, והמלך וחילו הנ"ל רדפו אחריה ונטבעו במים, ואני יכול לבנם לתוך כל העשרה חומות של מים הנ"ל. ואלו החומות של מים הם גלי-הים, שעמדו

גהרי אפרסמון

החצים שהם הפפירות ואפיקורסות שיגה בהם המלך האכזר, שהוא היצר הרע, מלך זקן וכסיל, ולכן נראה מרב גדלתו שאין לו ידים, כי כל מה שהצדיק גדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, לא רואים אצלו שום דבר, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רמג), שכל מה שהצדיק גדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, לא רואים אצלו שום קדשה, כי אין העולם יכול לסבל קדשותו, על-כן הוא מתעלם מאד, ואין רואים ממנו שום קדשה ופרישות יתרה, וכמו-כן הבעטליר בלא הידים, הוא כל-כף גדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, עד שייכול להוציא את כל החצים מהבת מלכה, שהם כלל הספקות והפפירות ואפיקורסות שנגנסו באדם, ועל-כן יש עליו מחלקת גדולה מאד, עד שנדמה שאינו יכול כלום, ומדברים עליו כל דבר אסור, ונדמה כאלו אין לו ידים כלל, ואינו יכול לעזר לאף אחד. כי מי שאין בידו כל העשרה מיני צדקות הנ"ל, אינו יכול לבנם לתוך כל העשר חומות הנ"ל, כי יטבע שם במים; כי הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, מפזר את כל ממונו, כדי להציל את נשמות ישראל, ולהוציא אותן מהבץ שנפלו לשם. ולכן הוא מפזר את כל מה שיש לו, שזה כלל העשרה מיני צדקות, ועל-כן יכול להכניס אל הבת מלכה שיגה בה המלך האכזר העשרה מיני חצים המשוכים בעשרה מיני רעל וארסיים, שהם כלל כפירות ואפיקורסות, ולהוציא ממנה את החצים. והמלך וחילו הנ"ל רדפו אחריה ונטבעו במים, שזה מה שנאמר אצל פרעה (שמות יד, כג): "וירדפו מצרים ויבאו אחריהם וגו', וישבו המים וכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים, לא נשאר בהם עד אחד". ואני יכול לבנם לתוך כל העשר חומות של מים הנ"ל, ואלו החומות של מים, הם גלי הים

בְּחֹמָה, וְהַרוּחוֹת הֵם מְעַמִּידִים גְּלִי-הֵיָם וּמַנְשְׂאִין אוֹתָם. וְאֵלוֹ הַגְּלִים, שֶׁהֵם הָעֲשָׂרָה חֹמֹת הַנַּ"ל, הֵם עֹמְדִים תָּמִיד שָׁם, אֲךָ הַרוּחוֹת הֵם הַמְעַמִּידִין וּמַנְשְׂאִין אֶת הַגְּלִים, וְאֲנִי יָכוֹל לְכַנֵּס לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חֹמֹת כַּנַּ"ל, וְאֲנִי יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְמַשֵּׁךְ מִמֶּנָּה, חִינּוּ מִן הַבַּת-מַלְכָּה הַנַּ"ל, כָּל הָעֲשָׂרָה מִיָּנִי חֲצִים, וְאֲנִי יוֹדֵעַ כָּל הָעֲשָׂרָה מִיָּנִי דְּפִקִּין עַל-יְדֵי הָעֵשֶׂר אֶצְבָּעוֹת, כִּי בְּכָל אֶצְבָּע וְאֶצְבָּע

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

שְׁעָמְדוֹ בְּחֹמָה, וְהַרוּחוֹת הֵם מְעַמִּידִים גְּלִי הֵיָם וּמַנְשְׂאִין אוֹתָם, שְׁזָה מַה שְּׁכָתוּב (שְׁמוֹת יד, כט): "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם, וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִיָּמִינָם וּמִשְׂמָאלָם". וְאֵלוֹ הַגְּלִים, שֶׁהֵם הָעֲשָׂרָה חֹמֹת הַנַּ"ל, הֵם עֹמְדִים תָּמִיד שָׁם; כִּי בְּאֵמַת אֵלוֹ הַנְּסִים נַעֲשִׂים לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם שֶׁהֵיִצֵּר הִרְעָה רוּחָהּ רַק לְהַטְבִּיעַם, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל רְצִים אֶל תוֹךְ הַיָּם, שֶׁהֵם הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִתְחַזְּקִים בָּהֶם, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁר שֶׁל מִצְרַיִם יוֹרָה אַחֲרֵיהֶם חֲצִים, שֶׁהֵם דְּעוֹת זָרוֹת וְנִפְסְדוֹת שֶׁל כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוֹת, שְׁזָה מַה שְּׁנֹאֲמֵר (תְּהִלִּים קו, ז): "וַיִּמְרוּ עַל יָם בַּיָּם סוּף", שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַנְּסִינּוֹת לְאָדָם, עִם כָּל זֹאת בְּכַח הַצְּדִיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה, הֵם יְכוּלִים לְעַבֵּר אֶת הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה, וְזֶה מַה שְּׁשָׂרִים בְּכָל יוֹם שִׁירָה, כִּי בְּכָל יוֹם נִיּוֹם עוֹבְרִים עַל הָאָדָם הַנְּסִינּוֹת שְׁעָבְרוּ עִם יִשְׂרָאֵל כְּשִׁיִּצְאוּ מִמִּצְרַיִם, וְלִכְן אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (פְּסָחִים קטז:): בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא יִצְאָ מִמִּצְרַיִם, כִּי בְּכָל יוֹם נִיּוֹם עוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּחִינּוֹת אֵלוֹ, שֶׁפְּרָעָה, שֶׁהוּא הַמֶּלֶךְ הָאֲכֹזֵר, הֵיִצֵּר הִרְעָה, פְּהִרְעָה, רִץ אַחֲרֵי נִשְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְתַפְסֵם, וְהֵם נִכְנָסִים בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִיָּמִינָם וּמִשְׂמָאלָם, וְלְבַסּוֹף פְּרָעָה וְכָל חִילָיו נִטְבָּעִים בְּתוֹךְ הַיָּם עַל-יְדֵי גְדֹל כַּח הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁיֵּשׁ בְּכַח יְדִיו לְהַצִּיל אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל. אֲךָ הַרוּחוֹת הֵם הַמְעַמִּידִין וּמַנְשְׂאִין אֶת הַגְּלִים, וְאֲנִי יָכוֹל לְכַנֵּס לְתוֹךְ כָּל הָעֲשָׂרָה חֹמֹת כַּנַּ"ל, וְאֲנִי יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְמַשֵּׁךְ מִמֶּנָּה, חִינּוּ מִן הַבַּת מַלְכָּה הַנַּ"ל כָּל הָעֲשָׂרָה מִיָּנִי חֲצִים, וְאֲנִי יוֹדֵעַ כָּל הָעֲשָׂרָה מִיָּנִי דְּפִקִּין עַל-יְדֵי הָעֵשֶׂר אֶצְבָּעוֹת, כִּי

מַעֲשֶׂה אֶצְבָּעוֹת יוֹדְעִין דְּפֶק מִיַּחַד מֵהַעֲשָׂרָה מִיַּי דְּפִיקִין, וְאֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתָהּ עַל־יַדִּי כָּל הַעֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה, וְעַל־כֵּן אֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ. נִמְצָא שֵׁישׁ לִי כַּח כְּזָה בְּיַדִּי כַּנ"ל, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה. וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֵחָה גְדוֹלָה וְחַדְוָה רַבָּה מְאֹד:

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

בְּכָל אֶצְבָּע וְאֶצְבָּע מַעֲשֶׂה אֶצְבָּעוֹת, יוֹדְעִין דְּפֶק מִיַּחַד מֵהַעֲשָׂרָה מִיַּי דְּפִיקִין, וְאֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתָהּ עַל־יַדִּי כָּל הַעֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה, וְעַל־כֵּן אֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ; כִּי הַצְדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאוֹה מְאֹד, נִקְרָא בְּחִינַת רוּחַ, כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ו"ל (לְקוּטֵי־מוֹתֵרֵן, חֶלֶק א', סִימָן ח'), כִּי מִמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ הַרוּחַ חַיִּים, שְׁנָה סוּד (בְּרֵאשִׁית א, ב): "וְרוּחַ־אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם", שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, וְהַצְדִּיקִים דְּבָקִים בַּתּוֹרָה, וְעַל־כֵּן הַרוּחַ חַיִּים הִיא אֶצְלָם, וְלִכֵּן אִף שֶׁהַרוּחוֹת הֵם הַמַּעֲמִידִין וּמְנַשְׂאִין אֶת הַגְּלִים, עִם כָּל זֹאת יֵשׁ כַּח בְּיַד הַצְדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאוֹה מְאֹד, לְהַחֲזִיק אֶת הַרוּחוֹת וּלְהַכְנִס לְתוֹךְ הַמַּיִם, וְלְהוֹצִיא אֶת הַעֲשָׂרָה חֲצִים שֶׁיֵּרָה הַמְּלֶךְ הָאֲכֹזֵר בְּתוֹךְ הַבַּת מֶלֶכָה, כִּי הוּא יוֹדֵעַ אֶת כָּל הַעֲשָׂרָה מִיַּי דְּפִיקִין שֵׁישׁ בְּכָל אֶצְבָּע וְאֶצְבָּע, וְהוּא מְרַפָּא אוֹתָהּ עַל־יַדִּי הַעֲשָׂרָה מִיַּי נְגִינָה שֶׁמִּנְגֵן לְפָנֶיהָ [מְכַל זֶה תְּבִין וְתִשְׁכִּיל אֶת נוֹרָאוֹת נִפְלְאוֹת גְּדֻלַּת רַבְנּוּ ו"ל, שֶׁגִּלָּה אֶת הַעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְהִלִּים הַנִּקְרָאִים 'תְּקוּן הַכְּלָלִי' שֶׁבְּזֶה מְרַפָּא אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמוֹצִיאָם מֵהַשְּׂאוֹל תַּחֲתִית וּמַתְחַתִּיו שֶׁנִּפְלוּ לְשָׁם, וּמוֹצִיא אֶת הַחֲצִים שֶׁיֵּרָה בֵּהֶם הַסֵּמ"ךְ־מ"ם, שֶׁהֵם כָּלֵל הַדְּעוֹת נִפְסוּדוֹת, דְּעוֹת פְּגוּמוֹת הַמְּלָאוֹת כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת, וְהוּא מְרַפָּא אוֹתָם]. נִמְצָא, שֵׁישׁ לִי כַּח כְּזָה בְּיַדִּי כַּנ"ל, לְהַצִּיל אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַתָּה אֲנִי נוֹתֵן לָכֶם זֹאת בְּמַתָּנָה. וְנַעֲשֶׂה שֵׁם שְׂמֵחָה גְדוֹלָה וְחַדְוָה רַבָּה מְאֹד; כִּי אֵין עוֹד שְׂמֵחָה כְּשִׂמְחָה זו, שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא אֶת כָּל הַחֲצִים הָאֲרִיסִים שֶׁהַכְּנִיס הַסֵּמ"ךְ־מ"ם בְּתוֹךְ נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמַחֲזִירָם בְּתִשְׁבּוּבָה שְׂלֵמָה אֵלָיו יְתַבְרֵךְ.

זאת המעשה קשה לי מאד לספר, אך מאחר שהתחלתי
 לספרה אני מכרח לגמרה. בזאת המעשה אין שום
 תבה שלא יהיה בה פונה, ומי שבקי בספרים יוכל
 להבין קצת רמזים. והנה ענין החצים הנ"ל, שיש לו כח
 בהידים להחזיר החצים פנ"ל, זה בחינת ותאחז במשפט
 ידי (דברים לב, מא), וכמו שפרש רש"י: בשר-ודם זורק חץ
 ואינו יכול להחזירה, והקדוש-ברוך-הוא זורק חץ
 ומחזירה.

גחרי אפרסמון

כשסים רבנו ז"ל את הספור הזה, ענה ואמר בזו הלשון: זאת המעשה
 קשה לי מאד לספר, אך מאחר שהתחלתי לספרה, אני מכרח לגמרה, כי
 כך אמרו חכמינו הקדושים (סוטה יג:): אין המצוה נקראת אלא על שם
 גומרה. (והמשיך רבנו ז"ל לומר): בזאת המעשה אין שום תבה, שלא יהיה
 בה פונה, כי היא מלאה סודות נוראים ונפלאים עד מאד, וכמו שהתפאר
 רבנו ז"ל ואמר (חיי-מוהר"ן, סימן סג): אלמלא לא באתי לזה העולם אלא
 בשביל מעשה זו, כבר היה כדאי, והיו רשאים ליסע לעיר בראד, ולהכניס
 לבית-הכנסת, ולומר להשמש שיקבץ את העולם לדרשה, ולהפנות על
 השלחן, ולספר להם זאת המעשה, עין שם. ומי שבקי בספרים יוכל להבין
 קצת רמזים, כי דברי רבנו ז"ל הם פלילות גדולה מאד, ולכן מי שבקי היטב
 בהרבה ספרים, הוא יכול למצא רמזים נוראים ונפלאים בפשט, רמז, דרש,
 סוד, כל אחד כפי בחינתו והשגתו וידיעתו בתוך המעשה הזה. והנה ענין
 החצים הנ"ל, שיש לו כח בהידים להחזיר החצים פנ"ל, זה בחינת (דברים
 לב, מא): "ותאחז במשפט ידי", וכמו שפרש רש"י: "בשר ודם זורק חץ,
 ואינו יכול להחזירה, והקדוש-ברוך-הוא זורק חץ ומחזירה"; וזה גדל כח
 של הצדיק, הנכלל לגמרי באין סוף ברוך הוא, והוא בטל ומבטל לעצם
 עצמיות אלקותו ותברך, גם הוא יכול להוציא את החץ לאתר שיצא, שזה

ובְחִינַת הַצְדָקָה הַנִּלְוֵה, שֶׁהִיא כְּנֶגֶד הַחֹמֹת שֶׁל מַיִם, שֶׁהֵם גְּלִיּוֹת הַיָּם, זֶה בְּחִינַת וְצִדְקַתְךָ כְּגִלְיָהִים (ישעיה מ"ח, יח).

וְהַרוּחַ הַנִּלְוֵה, שֶׁיָּכוֹל לְאַחֵז בְּיָדָיו, זֶה בְּחִינַת מִי אִסָּף

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

סוד מה שרַבְנוּ ז"ל קבל על עצמו לתקן את נשמות ישראל, ובפרט שהוא עוסק עם נשמות הערטילאין, נשמות שנאבדו, ומסתובבות בלי גופים, שעליהן הרחמנות גדולה מאד, שזה בחינת יורה כחץ, הינו אלו שהוציאו זרע לבטלה, ומכל טפה היתה יכולה להולד נשמה, אך מאחר שיצאה לבטלה, אין לה לבוש גוף, ועליהן הרחמנות גדולה מאד, כי אין מי שידאג בעבורן, ורַבְנוּ ז"ל לקח על עצמו לתקן את הנשמות האלו, כמובא בדבריו ז"ל (תיימורה"ן, סימן קי, וסימן קנא; ובשיחות הר"ן, סימן קצה), כי הרחמנות על אלו הנשמות שמשוטטות בלי גוף גשמי — אין לתאר ואין לשער כלל. ורַבְנוּ ז"ל עוסק בתקונם, שזה מה שגלה את העשרה מזמורי תהלים, הנקראין 'תקון הכללי', שעל ידם הוא מרפא את הבת מלכה נשמות ישראל. ובחינת הצדקה הנ"ל, שהיא כנגד החומות של מים, שהם גלי הים, זה בחינת (ישעיה מ"ח, יח): "וצדקתך כגלי הים"; כי הצדקה אשר האדם עושה, נעשית כגלים בתוך הים, ומגנים עליו מגלי הים שרוצים להטביעו, ומכל שכן הצדקה שהצדיק האמת הבעטליר בלא ידים עושה, היא מחזיקה את החומות של מים, שלא ישטפו את הנשמות שנפלו, כי הצדקה שעושה הבעטליר בלא ידים, זה סוד הלבוש שהוא מלבוש להנשמות שהולכות ערטילאין, שעליהן נאמר (איוב כ"ט, יד): "צדק לבשתי וילבשני כמעיל וצניף משפטי", וכמובא בדברי רַבְנוּ ז"ל (לקוטי תימורה"ן, חלק א', סימן סד), אשר צדקה זה השכל של חלל הפנוי שיתגלה לעתיד, שהיא בסוד פה הוא קמצא דלבושה מיניה וביה, כי הנשמות שהולכות בלי לבושים משוטטות כמו בהחלל הפנוי, אשר מי שנופל לשם, אינו יכול לצאת משם, רק הצדיק האמת הוא יכול להפנס לתוך החלל הפנוי, ולהוציא משם כל הנשמות שנפלו לשם. והרוח הנ"ל שיוכל לאחוז בידיו, זה בחינת (משלי ל, ד): "מי

רוח בְּחַפְנֵינוּ (משלי ל, ד) (שָׁזָה בְּחִינַת נְגִינָה בְּמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר
 וְלִקְוֵטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן נד)).

וְעִשְׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה וְעִשְׂרָה מִיָּנִי דְּפִקִּין זֶה מְבֹאֵר כְּבָר.
 (ועי' בלקוטי תנינא ב'דף לב (סימן כד)). כָּל זֶה שָׁמַעְנוּ
 בְּפִרוּשׁ, אֲךָ מִי וּמָה וְאֵימָתִי; זֶה עֵמֶק עֵמֶק, הֵינּוּ שְׁגוּפָה
 עֲנִין הַמַּעֲשֶׂה, מִי הֵם כָּל הַנְּ"ל וּמָה הוּא וְאֵימָתִי הִיָּה כָּל
 הַנְּ"ל, זֶה עֵמֶק מְלֶה שִׁיג.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

אָסַף רוח בְּחַפְנֵינוּ, (שָׁזָה בְּחִינַת נְגִינָה בְּמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר [עי' לקוטי-מוהר"ן,
 סימן נד]); וְזֶהוּ (תהלים קמז, יח): "יֹשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ מַיִם", עַל-יְדֵי "יֹשֵׁב רוּחוֹ",
 שְׁמֶלֶקֶט וּמֵאֵסֶף הָרוּחַ בְּיָדוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה "יִזְלוּ מַיִם", הֵינּוּ כִּי הַנְּגִינָה הוּא
 דִּיקָא רַק עַל-יְדֵי הָרוּחַ שְׁמֶכְנִיס רוּחַ בְּכָלִי הַזָּמֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְנַגֵּן הַנְּגוּן,
 כִּידוּעַ.

וְעִשְׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה, וְעִשְׂרָה מִיָּנִי דְּפִקִּין, זֶה מְבֹאֵר כְּבָר שֶׁהֵם קְשׁוּרִים
 זֶה בְּזֶה; כִּי יֵשׁ עִשְׂרָה דְּפִקִּין בְּאָדָם כְּנֶגֶד עִשְׂרָה מִיָּנִי נְגִינָה, וְעִין
 בְּלִקְוֵטֵי-מוֹהַר"ן (חֶלֶק ב', סִימָן כד), שְׁמִבְאֵר שָׁם: כְּפִישׁ קְלָקוּל וּפְגָם
 בְּהַשְׁמָחָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת י' מִיָּנִי נְגִינָה, עַל-יְדֵי-זֶה בְּאֵין חוֹלְאַת מִן הִי' מִיָּנִי
 דְּפִקִּין, שְׁנִתְקַלְקְלִין עַל-יְדֵי קְלָקוּל הַיּוֹד מִיָּנִי נְגִינָה שֶׁהֵם הַשְׁמָחָה, כִּי כָּל
 מִיָּנִי חוֹלְאַת כְּלוּלִים בְּיּוֹד מִיָּנִי דְּפִקִּין, וְכֵן כָּל מִיָּנִי נְגוּנִין כְּלוּלִים בִּי' מִיָּנִי
 נְגִינָה, וְכִפִּי קְלָקוּל הַשְׁמָחָה וְהַנְּגִינָה, כֵּן בָּא הַחוֹלְאַת, עֵינן שָׁם. (זו לְשׁוֹנוֹ
 שֶׁל מוֹהַר"ן ת' ז"ל): כָּל זֶה שָׁמַעְנוּ בְּפִרוּשׁ, אֲךָ מִי וּמָה וְאֵימָתִי, זֶה עֵמֶק עֵמֶק,
 הֵינּוּ שְׁגוּפָה עֲנִין הַמַּעֲשֶׂה, מִי הֵם כָּל הַנְּ"ל, וּמָה הוּא וְאֵימָתִי הִיָּה כָּל הַנְּ"ל,
 זֶה עֵמֶק מְלֶה שִׁיג; כִּי בְּמַעֲשֶׂה זֶה יֵשׁ סַחְרֵי נְסִתְרוֹת, וְכָל אֶחָד אֲשֶׁר עֵינֵי
 שְׁכָל לוֹ, רוֹאֶה שֶׁהוּא סְפוּר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְכָל יוֹם יוֹם יֵשׁ בּוֹ סְפוּר
 אַחֵר לְגַמְרֵי, בְּדֶרֶךְ פְּלֵאֵי פְּלֵאוֹת, אֲשֶׁר גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת הַסְּפוּר הוּא נִפְלָא מְאֹד,

גַּמַר הַמַּעֲשָׂה, הֵינּוּ מֵה שְׁהִיָּה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, הֵינּוּ עֲנִין הַבַּעֲטָלִיר שְׁהִיָּה בְּלֹא רַגְלִים, וְגַם סִיּוֹם הַתְּחִלַּת הַמַּעֲשָׂה מֵעֲנִין הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל, לֹא זָכִינוּ לְשִׁמְעָה. וְאָמַר שְׁלֹא יִסְפְּרָה עוֹד, וְהוּא הֶפְסֵד גְּדוֹל, כִּי לֹא נִזְכָּה לְשִׁמְעָה עוֹד עַד שְׁיָבוֹא מְשִׁיחַ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

גַּמַר אַפְרָסִמוֹן

מִכָּל שָׁפֵן הַסּוּדוֹת וְהַרְזִין דְּרִזִין שֵׁישׁ בְּכָל סְפוּר, זֶה אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלֵל.

גַּמַר הַמַּעֲשָׂה, הֵינּוּ מֵה שְׁהִיָּה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, הֵינּוּ עֲנִין הַבַּעֲטָלִיר שְׁהִיָּה בְּלֹא רַגְלִים, וְגַם סִיּוֹם הַתְּחִלַּת הַמַּעֲשָׂה מֵעֲנִין הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל לֹא זָכִינוּ לְשִׁמְעָה, וְאָמַר שְׁלֹא יִסְפְּרָה עוֹד, וְהוּא הֶפְסֵד גְּדוֹל, כִּי לֹא נִזְכָּה לְשִׁמְעָה עוֹד עַד שְׁיָבוֹא מְשִׁיחַ בְּמַהְרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. [מִקְשׁוֹר הַסּוּדוֹת שֶׁל יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְהַתְּחִלַּת הַמַּעֲשָׂה וְכו', רֹאִים מִזֶּה, שֵׁישׁ בְּזֶה קָשֶׁר, וַיֵּשׁ לוֹמַר כִּי עֲנִין הַבַּעֲטָלִיר בְּלֹא רַגְלִים, זֶה סוֹבֵב עַל מַעֲלַת הַרְקוּדִין, שְׁאָדָם צָרִיף לְרֹאוֹת שְׁהַשְׁמָחָה תַּתְּפַשֵּׁט אֶצְלוֹ עַד הַרְגְּלִין, שְׁזֶה עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת, שְׁיִהְיֶה כָּל־כָּף שְׂמִיחַ עַד שֶׁתְּפַשֵּׁט הַשְּׂמִיחָה לְתוֹךְ הַרְגְּלִין, וְעֲנִין זֶה תְּלוּי בְּהֶאֱמוּנָה, כִּי הַמֶּאֱמִין הָאֱמִתִּי שְׂמִיחַ מִן בּוֹ יִתְבָּרַךְ וְשְׂמִיחַ בְּמַצּוֹתָיו עַד שְׁרוּקֵד מֵרַב שְׂמִיחָה בְּשַׁעֲהַ שְׂמִקִּים אֶת מַצּוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, זֶה סִימָן שֶׁלְּבוֹ שְׁלָם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁאָמַר רַבְּנּוּ וַ"ל (סְפָר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שְׂמִיחָה, סִימָן א'): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשְׂמִיחָה, זֶה סִימָן שֶׁלְּבוֹ שְׁלָם לְאֵלֶיקוּ, וְהִנֵּה כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל נִקְרָא בֶּן מֶלֶךְ, כְּמֶאֱמָרָם וַ"ל (שְׁבַת טו): כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים הֵם; וְהַמֶּלֶךְ אוֹמֵר לְבָנוּ: אֲנִי רוֹאֶה שְׂאֵתָה עֲתִיד לִירֵד מִהַמְּלוּכָה, וּבִכֵּן תִּשְׁתַּדֵּל לְהִיּוֹת בְּשְׂמִיחָה אֹז, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבֵר בְּזֶה הָעוֹלָם מֵה שְׁעוֹבֵר, וְצָרִיף לְפַל לְמִקּוֹם שְׁנוּפֵל וְכו', וְאֶף־עַל־פִּי־כֵן עָלְיוּ לְהַתְּחִיק, וְלֹא לְהַסְתַּכֵּל עַל שׁוּם דְּבָר, וְאִם אוֹחַז בְּזֶה, אֹז רְאוּי לְהִיּוֹת מֶלֶךְ, אֲבָל אִם לֹא תוֹכֵל לְהַחְזִיק מֵעַמֵּד, אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ, בְּעַת שְׂאֵתָה נוֹפֵל, אֹז אֲנִי אֶהְיֶה שְׂמִיחַ שְׁאֵינְךָ רְאוּי לְמְלוּכָה וְכו', וְעֵקֶר הַשְּׂמִיחָה צָרִיף לְהַגִּיעַ עַד הַרְגְּלִין, וְזֶה יְכִינִס מְשִׁיחַ בְּעוֹלָם, שְׂתַמִּיד יִרְקְדוּ מֵרַב שְׂמִיחָה אֶפְלוּ בְּעַת

גם אמר: אלו לא ידעתי שום ענין אחר כי-אם זאת המעשה, היה גם-כן חדוש גדול מאד. כן אמר בפרוש.

כי זאת המעשה היא חדוש נפלא מאד, ויש בה מוסר הרבה מאד ותורה הרבה, כי יש בה כמה תורות. גם מדברת מהרבה צדיקים קדמונים, מדוד המלך עליו השלום, כי דוד המלך עליו השלום עמד בקצה הארץ וצעק אל המעין היוצא מן האבן שעל ההר כנ"ל, כמו

גחרי אפרסמון

שנחשף מהאדם האור, אף-על-פי-כן עליו לשמח, וזה שנאמר בעת הגאולה (זכריה יד, ד): "ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים אשר על פני ירושלים" וגו', כי זה יהיה כל הענין של משיח [אותיות ישמ"ח], שיכניס שמחה בבני אדם, עד שתמיד יקדו מרב שמחה, וזה בא מרב אמונה, כשאדם מרגיש שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אז הוא תמיד בשמחה, כי יודע ועד, אשר הוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה פרטי פרטית, ובכל דבר הוא יודע שכן הוא רצונו יתברך. ואמר רבנו ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ד'): כשאדם יודע שכל מארעותיו הם לטובתו, זאת הפחינה היא מעין עולם הבא; ואת הנעם והזיו והחיות הנה יכניס משיח אצל כל בר ישראל. (ובזה מוכן הקשר בין סוף המעשה לתחילת המעשה, בין הבעטליר ללא הרגלים לבין המלך שנפל לכפירות ואפיקורסות). גם אמר: אלו לא ידעתי שום ענין אחר, כי אם זאת המעשה, היה גם-כן חדוש גדול מאד, כן אמר בפרוש, כי זאת המעשה היא חדוש נפלא מאד, ויש בה מוסר הרבה מאד, ותורה הרבה, כי יש בה כמה תורות, גם מדברת מהרבה צדיקים קדמונים: מדוד המלך, עליו השלום, כי דוד המלך, עליו השלום, עמד בקצה הארץ, וצעק אל המעין היוצא מן האבן

שפתוב (תהלים סא, ג): מקצה הארץ אליה אקרא, בעטף לבי בצור ירום ממני תנחני.

(כל זה שמענו מפיו בפרוש, והמוכן מדבריו, כי דוד המלך עליו השלום הוא בחינת לב כמובא (זהר שמות קח), ועליו מרמז במעשה ענין הלב של העולם, שעומד בקצה הארץ כנגד המעין וצועק ומשתוקק אליו תמיד וכו'. ועדין הדברים סתומים, אשרי מי שיזכה להשיג סודות המעשה).

ענין דוד המלך והמקרא הנ"ל מקצה הארץ, שמרמז בהמעשה, זה שיה ליום שלישי, כי שם מדבר מענין הלב והמעין. עין שם ותראה נפלאות, איך בכל ענין מרמז דברים נפלאים. ובגדלת נוראות מעשה זו אי אפשר לדבר כלל, כי היא עולה על כלם, אשרי אשרי מי שיזכה אפלו בעולם הבא לידע בה קצת קצת. ומי שיש לו מח בקדקדו, תסמר שערות בשרו ויבין

נחרי אפרסמון

שעל החר כנ"ל, כמו שפתוב (תהלים סא, ג): "מקצה הארץ אליה אקרא, בעטף לבי בצור ירום ממני תנחני".

(כל זה שמענו מפיו בפרוש, והמוכן מדבריו, כי דוד המלך, עליו השלום, הוא בחינת לב, כמובא (עין זהר שמות קח) ועליו מרמז במעשה ענין הלב של העולם, שעומד בקצה הארץ כנגד המעין, וצועק ומשתוקק אליו תמיד וכו', ועדין הדברים סתומים, אשרי מי שיזכה להשיג סודות המעשה).

ענין דוד המלך והמקרא הנ"ל "מקצה הארץ", שמרמז בהמעשה, זה שיה ליום שלישי, כי שם מדבר מענין הלב והמעין, עין שם ותראה נפלאות, איך בכל ענין מרמזים דברים נפלאים ובגדלת נוראות מעשה זו אי אפשר לדבר כלל, כי היא עולה על כלם, אשרי אשרי מי שיזכה אפלו בעולם הבא לידע בה קצת דקצת, ומי שיש לו מח בקדקדו תסמרנה שערות בשרו, ויבין

קצת גדלת הבורא יתברך וגדלת הצדיקים האמתיים, פשיסתכל היטב במעשה נוראה הזאת, אשר לא ישמע בזאת.

ענין פסוק מקצה הארץ הנ"ל, השיף להמעשה של יום שלישי כנ"ל, זה שמעתי מפרש מפיו הקדוש והנורא זכרונו לברכה. עוד ראה זה מצאתי אחר-כך שרב דברי הקפיטל תהלים שכתוב שם זה הפסוק, שהוא קפיטל ס"א, רבו ככלו מבאר שם רמזי סודות נשגבות של המעשה של יום שלישי הנ"ל. ימים על ימי-מלך תוסיף וכו', כי הוא צריך תמיד שיוסיפו לו ימים על ימיו וכו' וכנ"ל. חסד ואמת מן ינצרוהו — זהו איש-חסד האמת וכו') דער גרויסר מאן; דער אמתיר

נחרי אפרסמון

קצת גדלת הבורא יתברך וגדלת הצדיקים האמתיים פשיסתכל היטב במעשה נוראה הזאת, אשר לא ישמע בזאת. כי אפלו המוסר השכל היוצא מפשוטן של דברים, מושף את לב האדם מאד אליו יתברך, כי אפלו פשוטן של דברים הם חדושים נוראים ונפלאים מכל בעטליר ובעטליר, ואת כל ספורו שספר כל בעטליר ובעטליר, זה חדוש בפני עצמו, כידוע למי שמתעמק בהספורים, ומלבד גדל הסודות הנוראים והנפלאים שיש בו, אשר אין לתאר ואין לשער כלל עמק החכמה, והרזי דרזין שמנח בהם.

ענין פסוק "מקצה הארץ" הנ"ל ששיף להמעשה של יום שלישי כנ"ל, זה שמעתי מפרש מפיו הקדוש והנורא, זכרונו לברכה, עוד ראה זה מצאתי אחר-כך שרב דברי הקפיטל תהלים שכתוב שם זה הפסוק, שהוא קפיטל ס"א, רבו ככלו מבאר שם רמזי סודות נשגבים של המעשה של יום שלישי הנ"ל. "ימים על ימי מלך תוסיף" וכו', כי הוא צריך תמיד שיוסיפו לו ימים על ימיו וכו' וכנ"ל, "חסד ואמת מן ינצרוהו" זהו איש חסד האמת וכו', דער גרויסר מאן, דער אמתיר איש חסד, כי כל הזמן והימים נעשה

איש-חסד, כי כל הזמן והימים נעשה על-ידי האיש גדול, שהוא איש-חסד-האמת כנ"ל שם במעשה הנ"ל, והוא נותן ומוסיף בכל פעם ימים על ימי-מלך, שהוא הלב הנ"ל, שהוא בחינת דוד המלך עליו השלום כנ"ל. וזהו "ינצרוהו", כי הוא שומר ונוצר, שתכף כשמגיע סמוך מאוד שישתלק היום, ואז היה מסתלק המעין והלב וכל העולם כלו חס ושלום, אזי איש-חסד-האמת נוצר ושומר זאת ובא ונותן יום להלב וכו'. וזהו: כן אומרה שמך לעד, לשלמי נדרי יום יום, כי כל יום ויום שהוא נותן לו, הוא בא בזמירות ושירות וכו' כנ"ל. אהסה בסתר כנפיה סלה כי כשהלב הנ"ל צריך לנוח בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו וכו', וזהו: אהסה בסתר כנפיה וכו'.

שיך ליום ראשון ענין הזקנים, שהתפארו כל אחד ואחד מה שהוא זוכר, שזה זוכר אפלו כשחתכו לו את הטבור

גחרי אפרסמון

על-ידי האיש גדול, שהוא איש חסד האמת וכו' כנ"ל שם במעשה הנ"ל, והוא נותן ומוסיף בכל פעם "ימים על ימי מלך", שהוא הלב הנ"ל שהוא בחינת דוד המלך, עליו השלום כנ"ל, וזהו "ינצרוהו", כי הוא שומר ונוצר, שתכף כשמגיע סמוך מאוד שישתלק היום, ואז היה מסתלק המעין והלב, וכל העולם כלו, חס ושלום, אזי איש חסד האמת נוצר ושומר זאת, ובא ונותן יום להלב וכו', וזהו "כן אומרה שמך לעד לשלמי נדרי יום יום", כי כל יום ויום שהוא נותן לו, הוא בא בזמירות ושירות וכו' כנ"ל. "אהסה בסתר כנפיה סלה", כי כשהלב הנ"ל צריך לנוח, בא צפור גדול ופורש כנפיו עליו וכו', וזהו "אהסה בסתר כנפיה" וכו'.

(שיך ליום ראשון) ענין הזקנים, שהתפארו כל אחד ואחד מה שהוא זוכר, שזה זוכר אפלו כשחתכו לו את הטבור וכו', וזה היה הזקן הקטן

וכו', וְזֶה הָיָה הַזְקֵן הַקָּטָן שֶׁבְכָלֶם וְכוּ', אָמַר רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ
 לְבִרְכָה, שֶׁבִגְמָרָא (ירוּשְׁלָמִי) אֵיתָא מֵעֵין זֶה, שֶׁשְּׂמוּאֵל הַתְּפָאָר
 בְּעֶצְמוֹ, שֶׁהוּא זוֹכֵר אֶת כָּאֵב הַמִּילָה וְכוּ', עֵין שָׁם.

מִי יִפְאָר, מִי יִסְפָּר, מִי יוּכַל לְהַעֲרִיךְ, מִי יוּכַל לְשַׁעַר אָפֶס
 קָצָה אֶחָד מֵאֲלֵפֵי־אֲלֵפִים וְרַבֵּי־רַבּוֹת מֵהַתְּנוּצָצוֹת קָצַת
 רְמִזֵי פְלָאֵי־פְלָאוֹת מְסוּדוֹת נוֹרְאוֹת וְנִשְׁגָבוֹת מְאֹד מְאֹד שֶׁל
 הַמַּעֲשֵׂה הַנוֹרְאָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר הִיא מְלֵאָה סוּדֵי־סוּדוֹת מִתְחִלָּה
 וְעַד סוּף, וּמְשַׁכִּיל עַל דְּבַר יִמְצָא טוֹב; הַתְּנוּצָצוֹת אֵיזָה
 רְמִזִים לְפִי עֲרֹכוֹ:

נְחָרֵי אַפְרָסְמוֹן

שֶׁבְכָלֶם וְכוּ'. אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁבִגְמָרָא (ירוּשְׁלָמִי): אֵיתָא מֵעֵין זֶה, שֶׁשְּׂמוּאֵל
 הַתְּפָאָר בְּעֶצְמוֹ שֶׁהוּא זוֹכֵר אֶת כָּאֵב הַמִּילָה וְכוּ', עֵין שָׁם [עֵין יְרוּשְׁלָמִי
 כְּתוּבוֹת, פֶּרֶק ה', הַלְכָה ו', שְׂמוּאֵל אָמַר: חֲכִים אָנָּה לְחֵיתָא דִּילְדִין לִי
 (שְׂמוּאֵל אָמַר: חֲכָם אָנִי, שֶׁהִבְחַנְתִּי בְּהִילָדָת שְׁלִי מִרְגַע שְׁנוֹלְדָתִי), רַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי אָמַר: חֲכִים אָנָּה לְגִזְרָה דְּגִזְרִין לִי (חֲכָם אָנִי, שֶׁזְכוּר לִי
 הַמּוֹהֵל שְׁמֵל אוֹתִי), רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: חֲכִים אָנָּה לְנִשְׂיָא דְצָבְתִין עִם אִימָא
 (חֲכָם אָנִי, שֶׁזְכוּר לִי הַנְּשִׂים שֶׁבָאוּ לְהִיּוֹת עִם אִמִּי בְּעַת הַלִּידָה); כִּי הֵם
 זָכְרוּ אֶת עֶצְמָם כָּל־כֶּף, עַד שֶׁיֵּשׁ לָהֶם זְכוּרֵן שְׁזוֹכְרִים מֵה קָרָה אִתָּם בְּעַת
 לִידָתָם וְכוּ'.

מִי יִפְאָר, מִי יִסְפָּר, מִי יוּכַל לְהַעֲרִיךְ, מִי יוּכַל לְשַׁעַר אָפֶס קָצָה אֶחָד
 מֵאֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת מֵהַתְּנוּצָצוֹת קָצַת רְמִזֵי פְלָאֵי פְלָאוֹת מְסוּדוֹת
 נוֹרְאוֹת וְנִשְׁגָבוֹת מְאֹד מְאֹד שֶׁל הַמַּעֲשֵׂה הַנוֹרְאָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר הִיא מְלֵאָה
 סוּדֵי סוּדוֹת מִתְחִלָּה וְעַד סוּף, וּמְשַׁכִּיל עַל דְּבַר יִמְצָא טוֹב, הַתְּנוּצָצוֹת אֵיזָה
 רְמִזִים לְפִי עֲרֹכוֹ, וְיוֹצִיא לְעֶצְמוֹ מוֹסֵר הַשְּׂכָל אֵיךְ לְעֵבֵר אֶת זֶה הָעוֹלָם

העובר, כי על כל אָחד וְאָחד עוֹבֵר כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסוּרִים, מְרִירוֹת
 וּמְכַאוּבִים וְכוּ', וְצָרִיכִים יַעֲזוֹת תְּדַשׁוֹת בְּכָל פֶּעַם אִיךָ לְהַחֲזִיק מֵעַמֵּד וְלֹא
 לְהִשָּׁבֵר, אֲלֵא לְהִשָּׂאֵר תִּזְק בְּאֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וַיִּסְלַק שְׂכָלוֹ וְדַעַתּוֹ
 וְחִכְמָתוֹ וּבִינְתּוֹ הַמְדַמָּה, וַיִּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, שֶׁהוּא
 נִמְצָא וְאִין בִּלְעֲדִיו נִמְצָא, וְאִף שֵׁשׁ דְּבָרִים שֶׁעוֹבֵר עָלָיו שְׂאִינּוּ מִבֵּין —
 מַה בְּכֹף? ! לֹא כָּל דְּבַר הָאָדָם שֶׁהוּא מְצַמֵּץ בְּגוּף גִּשְׁמִי יָכוֹל לְהִבִּין, וְלִכְּן
 הָעָקֵר לְזִרְק אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְאִזְ יַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם בְּטוֹב
 וּבְנֹעִימִים.

שיחות שאחר ספורי-המעשיות

מעשה: אחד הלך מאביו והיה במדינות אחרות ימים רבים אצל אחרים, ולזמן בא לאביו והתפאר בעצמו שלמד שם אמנות גדול, לעשות מנורה התלויה, שקורין הענג-לייכטער, וצנה אביו להתאסף כל בעלי-אמניות הזה והוא יראה להם חכמתו בזה האמנות. וכן עשה אביו, וקבץ כל הבעלי-אמניות הזאת לראות גדלת הבן, מה שפעל בכל הימים האלו שהיה ביד אחרים. והבן הוציא מנורה אחת שעשה, והיתה מגנה מאד בעיני כלם, ואביו הלך אצלם ובקש מאתם שיגלו לו האמת, והכרחו להודיע לו האמת, שהיא מגנה מאד. והבן התפאר: הלא ראיתם חכמת אמנותי. והודיע לו אביו שלא נראה יפה בעיני כלם. השיב לו הבן: אדרבא. בזה הראיתי גדלתי, פי הראיתי לכלם חסרונם, פי בזאת המנורה

נחרי אפרסמון

שיחות שאחר ספורי המעשיות

מעשה: אחד הלך מאביו, והיה במדינות אחרות ימים רבים אצל אחרים, ולזמן בא לאביו, והתפאר בעצמו שלמד שם אמנות גדול, לעשות מנורה התלויה (שקורין הענג לייכטער), וצנה להתאסף כל בעלי אמניות הזה, והוא יראה להם חכמתו בזה האמנות, וכן עשה אביו, וקבץ כל הבעלי אמניות הזאת, לראות גדלת הבן, מה שפעל בכל הימים האלו שהיה ביד אחרים. והבן הוציא מנורה אחת שעשה, והיתה מגנה מאד בעיני כלם, ואביו הלך אצלם, ובקש מאתם שיגלו לו האמת, והכרחו להודיע לו האמת, שהיא מגנה מאד. והבן התפאר: הלא ראיתם חכמת אמנותי. והודיע לו אביו שלא נראה יפה בעיני כלם. השיב לו הבן: אדרבא, בזה הראיתי גדלתי, פי הראיתי לכלם חסרונם, פי בזאת המנורה נמצאים החסרונות של כל אחד

נמצאים החסרונות של כל אחד מהבעלי-אמנות הנמצאים כאן. הלא תראה שאצל זה מגנה חתיכה זו, אבל חתיכה אחרת יפה אצלו מאד, ואצל אחר להפך; אדרבא, זאת החתיכה, שהיא מגנה אצל חברו, היא יפה ונפלאה בעיניו, רק זאת החתיכה מגנה. וכן אצל כלם, מה שרע בעיני זה היא יפה בעיני חברו, וכן להפך. ועשיתי מנורה זאת מחסרונות לבדם, להראות לכלם שאין להם שלמות, ויש לכל אחד חסרון, כי מה שייפה בעיניו, הוא חסרון בעיני חברו, אבל באמת אני יכול לעשות כתיקוני.

נחרי אפרסמון

מהבעלי אמנות הנמצאים כאן, הלא תראה, שאצל זה מגנה חתיכה זו, אבל חתיכה אחרת יפה אצלו מאד, ואצל אחר להפך, אדרבא, זאת החתיכה שהיא מגנה אצל חברו, היא יפה ונפלאה בעיניו, רק זאת החתיכה מגנה, וכן אצל כלם, מה שרע בעיני זה, היא יפה בעיני חברו, וכן להפך, ועשיתי מנורה זאת מחסרונות לבדם, להראות לכלם שאין להם שלמות, ויש לכל אחד חסרון, כי מה שייפה בעיניו, הוא חסרון בעיני חברו, אבל באמת אני יכול לעשות כתיקוני. ספור זה מגלה את גדל הפלגת מעלת הצדיק האמת, שאומר תורה באפן כזה, שכל אחד יכול למצא את עצמו בדברי תורתו, ולא עוד אלא, שכל אחד מוצא ורואה את חסרונו בתוך דברי תורתו, ומשתדל לתקן את חסרונו על-ידי עצות הצדיק, כי תכף-ומיד שהוא מגלה את החסרון שיש באדם, כבר נותן לו תקון איך לתקן את חסרונו. אבל צריכים לקבל את דבריו בתמימות ובפשיטות כמו שהוא, ולהודות שיש לו את החסרון הזה שראה בדברי תורתו, כי הצדיק פותח את עיני האדם, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סז), והעקר להסתפל על עצמו, איך הוא אוהז בהד' יסודות שלו, ומה עליו לתקן. אבל האדם מחמת גאותו, קשה לו לקבל את דברי הצדיק, ולכן הוא לועג על דברי הצדיק, כי רואה את חסרונו, וכל אחד רואה את חסרונו, כי אין שני בני אדם שוין, ולכן יש לכל אחד חסרון אחר, ואם יסתפל בעין האמת בדברי הצדיק, אזי אף שיראה את חסרונו, יראה גם את תקונו שיקול לתקן, אבל הגאות של

האדם אינה נותנת לו להודות על חסרונו, ולכן לועג על דברי הצדיק, ונדמה לו שזה מגנה מאד, וכן כל אחד ואחד מוצא את חסרונו בדברי הצדיק, ולכן כל אחד לועג מדבר אחר, כי כל אחד מוצא את חסרונו ואת עוונותיו המגנים בתוך דברי הצדיק, ולכן כל אחד חולק על דבר אחר, עד שבְּעֵינֵי כָּל־מִדְּבַרֵי הַצְּדִיקִים וְלֹעֲגִים עַל דְּבָרָיו, וְכַמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סא), שְׁכָּל אֱלוֹ שְׁלֹעֲגִים עַל דְּבָרֵי הַצְּדִיק, הוּא מַחֲמַת הַמּוֹתְרוֹת וְהַעֲשָׂנִים סְרוּחִים שְׁעָלוּ לְמַחֵם וּמְסַבְּכִים אוֹתָם, שְׁזָה מַה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (ערויבין כא): הַלֹּעֵג עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים נִדוֹן בְּצוּאָה רוֹתַחַת, הֵינּוּ עוֹד בְּחַיִּים חַיּוֹתוֹ הַצּוּאָה עוֹלָה לוֹ בְּרֵאשׁוֹ; וְלִכְּנֵן כָּל מִי שְׁמַלְעִיג עַל דְּבָרֵי הַצְּדִיק הַאֲמַת, הַמְּגַלָּה אֶת אֲמַתּוֹ מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, אֶת עֲצָמוֹ וְחֲסָרוֹנוֹ הוּא רוּאָה, כִּי הַצְּדִיק הַאֲמַת הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, הוּא נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְתוֹרָתוֹ נִאֲמַרְתָּ בְּרוּח־הַקֹּדֶשׁ גְּבוּהָה מְאֹד, כִּי הוּא נִכְלָל בְּעֵצָם עֲצָמֵיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְנַעֲשֶׂה כְּעֵין רְאִי, וְלִכְּנֵן כָּל אֶחָד שְׁמַסְתַּפֵּל בְּרְאִי רוּאָה אֶת פְּרָצוּפוֹ, כְּמוֹ-כֵן כָּל מִי שְׁמַסְתַּפֵּל בְּדַבְרֵי הַצְּדִיק הַאֲמַת עִם חֲכָמוֹת, אֶת פְּרָצוּפוֹ הַטְּמֵא הוּא רוּאָה, וְלִכְּנֵן הוּא לֹעֵג וּמַתְּלוּצֵץ מִדְּבָרָיו. וְרוּאִים בְּחוּשׁ, שְׁכָּל אֶחָד לֹעֵג מִדְּבָרֵי אַחֵר, כִּי כָּל אֶחָד רוּאָה אֶת חֲסָרוֹנוֹ, כִּי אֵין שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שִׁיְהִיָּה חֲסָרוֹנָם שְׁוָה, כִּי בְּכָל אֶחָד יֵשׁ חֲסָרוֹן אַחֵר, מַה שְׁאֵין בֶּן מִי שְׁמַסְתַּפֵּל בְּעֵין הַאֲמַת בְּדַבְרֵי הַצְּדִיק הַאֲמַת, נִפְלְתָ עָלָיו שְׁפָלוֹת, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן עב), שְׁעַקְר הַגְּדָלָה שְׁמַקְבְּלִים מִהַצְּדִיק הוּא שְׁפָלוֹת, וְזָה סִימָן שֶׁהוּא מְקַרֵב אֶצֶל צְדִיק גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, שִׁיְכוּל לְהַכְנִיס בּוֹ שְׁפָלוֹת, וְאֵז הָאָדָם כְּשֵׁרוּאָה אֶת חֲסָרוֹנוֹ הוּא רוּצָה לְתַקְּנוֹ, מַה שְׁאֵין בֶּן מִי שְׁלֹעֵג עַל דְּבָרֵי הַצְּדִיק, סִימָן שֶׁהוּא מְלֵא יִשׁוּת וְגֵאוּת, וְלִכְּנֵן הַכֹּל צְחוּק בְּעֵינָיו, וְעוֹד רוּאָה אֶת הַהֶפֶךְ, הֵינּוּ אֶת חֲסָרוֹנוֹ הוּא רוּאָה בְּצְדִיק וְלֹעֵג מִמֶּנּוּ. וְזָה שֶׁהַתְּפָאָר הַבֵּן מְלֵךְ, שֶׁהוּא יְכוּל לַעֲשׂוֹת מְנוּרָה בְּאֲמָנוֹת כְּזוֹ, שְׁכָּל אֶחָד יִמְצָא אֶת הַחֲסָרוֹן שְׁלוֹ, כִּי הוּא זָכָה לְהַפְּלִל לְגַמְרֵי בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְלִכְּנֵן הוּא יְכוּל לַעֲשׂוֹת מְנוּרָה, שְׁתַּהֲא מְאִירָה בְּאוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, עַד שְׁכָּל אֶחָד יִמְצָא אֶת הַחֲסָרוֹן שְׁלוֹ, וְאֵם יִסְתַּפֵּל בְּעֵין הַאֲמַת, יוֹדֵה עַל הַאֲמַת שְׁזָה חֲסָרוֹנוֹ, וְיִרְצָה לְתַקְּן אֶת עֲצָמוֹ. וְלִכְּנֵן אָמַר רַבְּנֵי ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לא), שְׁגַם עַל דְּבָרֵי הַצְּדִיק סוֹכֵב מַה שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (יומא

אם היו יודעים כל החסרונות והנמנעים של הדבר, היו יודעים מהות הדבר, אף שלא ראו אותו מעולם.

נחרי אפרסמון

עב: זכה — נעשה לו סם חיים, לא זכה — נעשה לו סם המוות; הינו אלו שיש להם כסופין לתקן את עצמם, וכשמגלים את חסרונם, הם מודים על זה ורוצים תקון, הם מחפשים עצות בדברי הצדיק, איך לתקן את חסרונם. וזה 'זכה' — נעשה לו סם חיים, כי הוא רוצה לתקן את עצמו, מה שאין בן אלו שאין להם כסופין לתקן את עצמם, וכשמגלים את חסרונם, עוד מכחישים זאת בעזות מצח, ולועגים מדברי הצדיק ונעזותו, שזה 'לא זכה' — נעשה לו סם המוות. וזה רואים בחוש, כי אלו התמימים והישרים, שהצדיק מראה להם את חסרונם, תכף-ומיד מחפשים תקון, ומודים על חסרונם, ולכן הם מחיים את עצמם בדברי הצדיק, שהוא להם כמים קרים על גפם עיפה, סם חיים ממש, מה שאין בן אלו הלצים הנואפים, אף שהצדיק מראה להם את חסרונם, תכף-ומיד מהפכים את הקערה על פיה, וחולקים על ספרי הצדיק, ובוזים ומבזים אותם, עד שיש שקורעין אותם, רחמנא לישזבן, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר-המדות, אות צדיק, סימן קסג): הנואפים לרב הם מתנגדים על הצדיקים; כי נואף אינו יכול לסבל כשמגלים את פרוצופו; ולכן אם תראה, שאחד מתלוצץ ומדבר על צדיק הדבוק בו יתברך, ולועג על ספרים המגלים את אמתת מציאותו יתברך, בגלוי רב ונפלא מאד, תכף-ומיד תדע שהנה זה נואף עומד לפניה, וצריכים לברח ממנו, אשר הכל פיו יכול להזיק לה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן מג): הדבורים של הרשע מולידים נאוף בהשומע את דבריו; כי כשהרשע מדבר, הוא מוציא מפיו הבלים, אורים ארסיים של נאוף, והשומע ממנו הדבורים, ונושם נשימות, מכניס בגופו אלו האורים. ולכן צריכים לברח מאלו שמדברים נגד הצדיק].

אם היו יודעים כל החסרונות והנמנעים של הדבר, היו יודעים מהות הדבר, אף שלא ראו אותו מעולם; כי באמת אחר ישוב דעת אמת, כשזוכה האדם לישוב דעתו אחר תכלית הנצחית, שההכרח לצאת מזה העולם, אז

היה יודע את החסרונות של כל דבר, והיה יודע גם איך למנע את עצמו לא לעשות אותו הדבר, כי היו יודעים מהות הדבר, אף-על-פי שלא ראה את הדבר מעולם, וכעין שאמר רבנו ז"ל (שיחות-הר"ן, סימן פג) בענין היראות והפחדים שאדם מתירא ומתפחד על-פני-הרב מכמה דברים, או מבני אדם שאינם יכולים להזיק לו כלל, והדבר נראה שרק בסוף כשהאדם נסתלק ושוכב על הארץ ורגליו אל הדלת, אז יהיה לו ישוב הדעת באמת, ויסתכל על עצמו ויראה האמת, שכל היראות והפחדים שהיה מתירא מאיזה בני אדם שעמדו כנגדו, היה הכל שטות והבל, ובחנם היו לו יראות ופחדים מהם, כי מה יעשה לו אדם? ! וכן לענין התאוות, כי אז יראה היטב, אשר בחנם פלה בהבל ימיו ובשטיות ובלבולים כאלו, ומי הכריח אותו לזה וכו'? ! כי רק אז יראה האמת היטב היטב. ובאמת יש בזה דברים בגו, כי יש דבר אצל האדם, שמאותו הדבר הוא מתירא ומתפחד ממיני הפחדים שהוא מתפחד מהם, ואף-על-פי שהוא יודע בדעתו בברור חזק, שאותו הענין שהוא מתפחד ממנו, אינו יכול לעשות לו כלל, אף-על-פי-כן יש לו פחד גדול מאד ממנו, כי אותו הדבר שיש אצל האדם, הוא מתפחד, כמו שאנו רואין, שנמצאים כמה בני-אדם, שהם פחדנים גדולים, שיש להם פחדים של שטות, והם בעצמן יודעים שזה הדבר אינו כלום, ואף-על-פי-כן הם מתפחדים מאד, וכן אנו רואים שכשמפחידין את האדם מאחוריו, שבאין עליו מאחוריו פתאם בבהלה בקול פחד, אזי הוא תכף מתפחד מאד, קדם שמתחיל הדבר לפגס בדעתו כלל, שעדין אינו יודע כלל שום דבר, כי באו עליו פתאם מאחוריו, ואף-על-פי-כן הוא מתפחד תכף-ומיד קדם שהתחיל הדעת לינדע מענין הפחד, ומאחר שעדין לא התחיל דבר הפחד לפגס בהדעת כלל, אם פן איך שיהי להתפחד? ! אך באמת עקר הפחד של האדם הוא, שיש דבר אצל האדם, שמאותו הדבר הוא מתפחד, וכן בענין התאוות, הוא גם-כן כף ממש, שאף-על-פי שהאדם יודע, שהתאנה הזאת היא שטות והבל, אף-על-פי-כן יש דבר אצל האדם, שהוא מתאנה התאנה, אף-על-פי שהאדם יודע שהוא הבל גמור, ועל-כן בודאי אם האדם יישב עצמו היטב היטב, בנקל יוכל לסלק ממנו כל היראות והפחדים וכן כל התאוות, מאחר שיודע שבאמת אינם כלום, רק שיש דבר אצלו שהוא מתירא ומתאנה, על-כן בנקל יוכל לשבר ולסלק הכל, כי האדם הוא בעל בחירה, ובנקל

גְּדוּלִים מַעֲשֵׂי ה'. אֵין אָדָם דּוֹמָה לְחֵבְרוֹ, וְכָל הַצּוּרוֹת הָיוּ בְּאָדָם
הָרֵאשׁוֹן, הֵינּוּ בְּתַבַּת "אָדָם" לְבַד, הָיוּ נִכְלָלִין כָּל הַצּוּרוֹת
הַלְלוּ, וְכֵן בְּשָׂר דְּבָרִים. כָּל הַמְּאֹרוֹת הָיוּ נִכְלָלִין בְּתַבַּת אֹר לְבַד.
וְכֵן כָּלָם, הֵינּוּ כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וְאֶפְלוּ הָעֲלִין שֶׁל הָאֵילָן אֵין
אֶחָד דּוֹמָה לְחֵבְרוֹ וְכוּ'.

נְחָרִי אֶפְרַסְמוֹן

יֻכַּל לְהַרְגִיל דַּעְתּוֹ לְסַלֵּק מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ הַדְּבָר שֶׁמִּמֶּנּוּ בָּאִים כָּל הַפְּחָדִים שֶׁלוֹ
וְכָל הַתְּאֻוֹת.

גְּדוּלִים מַעֲשֵׂי הַשֵּׁם, אֵין אָדָם דּוֹמָה לְחֵבְרוֹ, וְכָל הַצּוּרוֹת הָיוּ בְּאָדָם
הָרֵאשׁוֹן, הֵינּוּ בְּתַבַּת "אָדָם" לְבַד, הָיוּ נִכְלָלִין כָּל הַצּוּרוֹת הַלְלוּ, וְכֵן בְּשָׂר
דְּבָרִים, כָּל הַמְּאֹרוֹת הָיוּ נִכְלָלִין בְּתַבַּת "אֹר" לְבַד, וְכֵן כָּלָם, הֵינּוּ כָּל
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְאֶפְלוּ הָעֲלִין שֶׁל הָאֵילָן, אֵין אֶחָד דּוֹמָה לְחֵבְרוֹ וְכוּ'; עֵין
סֵפֶר הַמְּדוּת (אוֹת דַּעַת, חֶלֶק ב', סִימָן א'): דַּע, כִּי לְכָל הָעוֹלָמוֹת וְלְכָל נִבְרָא יֵשׁ
לוֹ קוּמָה מִיַּחַד וּבְנִיָּן מִיַּחַד. לְמַשָּׁל מִין הָאֲרִיָּה קוּמָתוֹ נִבְדַּל מִמִּין הַצֶּאֱנָן,
הֵן בְּכַחוֹ וְהֵן בְּבִנְיָן אֵיבְרִיו וְהֵן בְּקוּלוֹ, וְכֵן בְּמִין הָאֲרִיָּה בְּעֶצְמוֹ יֵשׁ הַבְּדֵל
בֵּין כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְכֵן בְּכָל הַנִּבְרָאִים, הַהִבְדָּלִים הֵן כָּלָם רְמוּזִים בְּתַמוּנַת
הָאוֹתִיוֹת וּבְצֻרֵיהֶם. וְהַזֹּכֶה לְהִבִּין אֶת הַתּוֹרָה, יֻכַּל לְהִבִּין רְמִיזוֹת כָּל
הַהִבְדָּלִים שֶׁבֵּין כָּל הַנִּבְרָאִים, וְגַם יַדַּע הַתְּאֻדוּתָם, הֵינּוּ רֵאשִׁיתָם וְתַכְלִיתָם,
כִּי בְּרֵאשִׁית וּבְתַכְלִית הֵם בְּאֻחָדוֹת בְּלִי הַבְּדֵל, עֵין שָׁם. וְעֵין שִׁיחוֹת הַר"ן
(סִימָן שו'), שֶׁכְּתֹב מוֹהֲרַנ"ף ו"ל עַל זֶה, נִרְאֶה לִי שֶׁזֶהוּ עֲנִין הַשִּׁיחָה שֶׁשְׁמַעְתִּי
מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ קֹדֶם שְׁבַת חֲנֻכָּה תַקֵּס"ה, מַעֲנִין הַבְּרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁכָּל
הַתְּמוּנוֹת וְהַצּוּרוֹת שֶׁל כָּל בְּנֵי-אָדָם, כָּלָם נִכְלָלִים בְּתַבַּת אָדָם הַנֶּאֱמָר
בַּתּוֹרָה: "נַעֲשֵׂה אָדָם" (בְּרֵאשִׁית א, כו), כִּי בְּזוֹ הַתְּבָה "אָדָם" שֶׁאָמַר הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ "נַעֲשֵׂה אָדָם", בְּתַבָּה זֹאת בְּעֶצְמָה נִכְלָלִים כָּל מִיַּי הַתְּמוּנוֹת שֶׁל כָּל
בְּנֵי אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם, וְכֵן תַּבַּת בְּהֵמָה וְחִיָּה וְכוּ' הַנֶּאֱמָר בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, בְּזוֹ
הַתְּבָה גַם-כֵּן נִכְלָלוֹת כָּל הַתְּמוּנוֹת שֶׁל כָּל בְּהֵמָה וְחִיָּה, וְכֵן שָׂר הַנִּבְרָאִים.

והאריף בענין זה הרבה מאד, ואמר אז שיש חכמות בזה העולם שיכולים לחיות עם החכמות לבד בלי שום אכילה ושתיה. והאריף אז בשיחה נפלאה ונוראה.

לענין שהיו מספרים מאחד, שהיה אז בכרך גדול של עירות העפוזים, ונתעכב שם הרבה, מחמת שנדמה לו בכל פעם שעכשו יפעל, וכן בכל פעם, עד שנתעכב הרבה שם. ואמר שפן הדרך, כשבאין למקומות כאלו, שנדמה בכל פעם: עתה אפעל, עתה אפעל וכו' וכו'. וספר מעשה:

שהיה איש אחד, שלא האמין במה שאומרים העולם, שיש לצים מסטרא-אחרא, שבאים לפעמים ומטעין בני-אדם, כמו שארע פמה פעמים, והוא לא האמין בזה. פעם אחת בלילה בא אצלו לץ אחד וקראו אל החוץ שיצא, ויצא לחוץ והראה לו הלץ שיש לו סוס נאה למכור. וירא והנה הוא סוס נאה מאד, ושאלו: פמה אתה רוצה. השיב הלץ: ארבעה אדומים. וראה שהוא שוה

נחרי אפרסמון

והאריף בענין זה הרבה מאד, ואמר אז, שיש חכמות בזה העולם, שיכולים לחיות עם החכמות לבד, בלי שום אכילה ושתיה, והאריף אז בשיחה נפלאה ונוראה. (ולא זכינו לכתבה).

לענין שהיו מספרים מאחד, שהיה אז בכרך גדול של עירות העובדי פוכבים, ונתעכב שם הרבה, מחמת שנדמה לו בכל פעם, שעכשו יפעל וכן בכל פעם, עד שנתעכב הרבה שם ואמר, שפן הדרך כשבאין למקומות כאלו, שנדמה בכל פעם — עתה אפעל עתה אפעל וכו' וכו', וספר מעשה, שהיה איש אחד שלא האמין במה שאומרים העולם, שיש לצים מסטרא אחרא, שבאים לפעמים ומטעין בני אדם, כמו שארע פמה פעמים, והוא לא האמין בזה. פעם אחת בלילה בא אצלו לץ אחד, וקראו אל החוץ שיצא, ויצא לחוץ, והראה לו הלץ, שיש לו סוס נאה למכור, וירא והנה הוא סוס נאה מאד. ושאלו: פמה אתה רוצה? השיב הלץ: ארבעה אדומים, וראה

בשפי שמונה אדומים, כי הוא סוס מבחר וטוב מאד, וקנה אצלו הסוס בעד ארבעה אדומים, והיה אצלו מציאה גדולה. למחר הוציא הסוס למכור, ועמדו על המקח, ורצו לתן לו איזה סף. אמר: מסתמא אם נותנין לי סף פזה הוא שנה כפלים, ולא נתרצה. והולך הסוס להלן, ורצו לתן לו גם כפלים כרצונו. אמר: מסתמא שנה יותר כפלים מזה הסף. וכן הולך הסוס להלן, עד שגכנס סף מכירת הסוס לאלפים, ולא נתרצה עם אחד למכרו, כי כל מה שרצו לתן לו אמר: מסתמא שנה יותר בכפלים, עד שלא נמצא מי שיקחהו, רק המלך. והוליכו להמלך ורצה לתן לו המלך סף עצום, כי הסוס הוטב מאד מאד בעיני כל, ולא נתרצה עם המלך גם כן, כי אמר: מסתמא שנה יותר, עד שגם המלך לא קנה הסוס. והלך מהמלך עם הסוס להשקותו, והיה שם פלומפ (משאבה), שמשם משקין, וקפץ הסוס לתוך הפלומפ ונתעלם ואיננו. (הינו שגדמה לו כף, כי היה מעשה לצים כל הענין של הסוס.) וצעק מאד על זה, ונתקבצו אליו

נחרי אפרסמון

שהוא שנה בשפי שמונה אדומים, כי הוא סוס מבחר וטוב מאד. וקנה אצלו הסוס בעד ארבעה אדומים, והיה אצלו מציאה גדולה. למחר הוציא הסוס למכור, ועמדו על המקח, ורצו לתן לו איזה סף, אמר מסתמא אם נותנין לי סף פזה, הוא שנה כפלים, ולא נתרצה, והולך הסוס להלן, ורצו לתן לו גם כפלים כרצונו, אמר מסתמא שנה יותר כפלים מזה הסף, וכן הולך הסוס להלן, עד שגכנס סף מכירת הסוס לאלפים, ולא נתרצה עם אחד למכרו, כי כל מה שרצו לתן לו, אמר: מסתמא שנה יותר בכפלים, עד שלא נמצא מי שיקחהו, רק המלך, והוליכו להמלך, ורצה לתן לו המלך סף עצום, כי הסוס הוטב מאד מאד בעיני כל, ולא נתרצה עם המלך גם כן, כי אמר: מסתמא שנה יותר, עד שגם המלך לא קנה הסוס, והלך מהמלך עם הסוס להשקותו, והיה שם פלומפ (משאבה), שמשם משקין, וקפץ הסוס לתוך הפלומפ, ונתעלם ואיננו (הינו שגדמה לו כף, כי היה מעשה לצים כל הענין של הסוס), וצעק מאד על זה, ונתקבצו אליו בני העולם לקול זעקתו, ושאלו אותו:

בני-העולם לקול זעקתו, ושאלו אותו: מה אתה צועק. השיב שהסוס שלו קפץ לתוך הפלומפ. והכו אותו הכה ופצוע, כי נדמה למשגע, כי נקב הפלומפ צר מאד, ואיך אפשר שיקפץ הסוס לשם. וראה שמפין אותו והוא נראה כמשגע, ורצה לילך משם. בתוך שרצה לילך משם, והנה הסוס מתחיל להושיט ראשו מתוך הפלומפ, והתחיל לצעק שנית: אהה! אהה! מחמת שנדמה לו שיש שם סוסו. ונתקבצו שוב אצלו בני-העולם, והכו אותו שנית, כי הוא משגע כנ"ל, ורצה שוב לילך משם. פיון שרצה לילך, והנה מושיט שוב הסוס את ראשו מן הפלומפ, והתחיל לצעק עוד כנ"ל, ונתקבצו שוב אליו והכוהו כנ"ל.

כך הסטרא-אחרא מטעה את האדם בכל פעם על לא דבר בשקר גמור שאין בו ממש, והוא נסת אחריה, והולך אחריה, ונדמה לו בכל פעם שירויה יותר וימלא תאותו יותר, ורץ אחריהם כמה

נחרי אפרסמון

מה אתה צועק? השיב, שהסוס שלו קפץ לתוך הפלומפ, והכו אותו הכה ופצוע, כי נדמה למשגע, כי נקב הפלומפ צר מאד, ואיך אפשר שיקפץ הסוס לשם?! וראה שמפין אותו, והוא נראה כמשגע, ורצה לילך משם, בתוך שרצה לילך משם, והנה הסוס מתחיל להושיט ראשו מתוך הפלומפ, והתחיל לצעק שנית: אהה! אהה! מחמת שנדמה לו, שיש שם סוסו, ונתקבצו שוב אצלו בני העולם, והכו אותו שנית, כי הוא משגע כנ"ל, ורצה שוב לילך משם, פיון שרצה לילך, והנה מושיט שוב הסוס את ראשו מן הפלומפ, והתחיל לצעק עוד כנ"ל, ונתקבצו שוב אליו והכוהו כנ"ל.

כך הסטרא אחרא מטעה את האדם בכל פעם על לא דבר בשקר גמור שאין בו ממש, והוא נסת אחריה, והולך אחריה, ונדמה לו בכל פעם שירויה יותר וימלא תאותו יותר, ורץ אחריהם כמה עתים, ופתאם נתעלמו,

כח, לד): "וְהָיִיתָ מְשַׁעַע מִמְרָאָה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר תִּרְאֶה", כי מי שִׁמְרָגִיל אֶת עַצְמוֹ בְּקִלְפָה וְזִהְמָה זוֹ, הוּא נֶעֱשֶׂה מִמֶּשׁ מְשַׁעַע, וְהוּא מוֹכֵן לְקִנּוּת אֶת הַתְּאוֹת בְּהִרְבֵּה כֶּסֶף, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, מְרַב שְׁגִיוֹנוֹ שְׁנֹכְנֵס בּוֹ, וּכְשֶׁבִנִּי-אָדָם צוֹעֲקִים עָלָיו — הוּא מִתְבַּיֵּשׁ, וְהֶהָכַרַח לוֹ לְבִרְחָה, וְכֵן בְּכָל פַּעַם. וּבְאַמַּת אָמַר רַבְּנּוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן עב): מִי שֵׁישׁ לוֹ דַּעַת וְשִׁכָּל אֲמַתִּי, וְיוֹדֵעַ מֵאֵד מְגִדְלַת אֲדוֹנָנוּ הַבּוֹרָא יִתְבַּרַךְ שְׁמוֹ, אֲצֻלוֹ אֵינוֹ נֶחֱשֵׁב שׁוֹם דְּבַר לְנִסְיוֹן, כִּי כָּבֵד מִנַּח כָּלֵל, שְׁמִי שֶׁהוּא חָכֵם אֲמַת קֶצֶת, אֵינוֹ נֶחֱשֵׁב אֲצֻלוֹ זֹאת הַתְּאוּהָ לְשׁוֹם נִסְיוֹן, אֲפִלּוּ אִם תִּתְבַּע אוֹתוֹ אִשָּׁה יָפָה בְּמִקּוֹם סֵתֵר, שְׁיִהְיֶה בְּיָדוֹ לְמֵלֵא הַתְּאוּהָ, הוּא אֲצֻלוֹ רַק שְׁטוּת וְשִׁגְעוֹן, וְאֵינוֹ נֶחֱשֵׁב לוֹ לְנִסְיוֹן כָּלֵל, וְכִמוֹ שֶׁהוּא בְּתֵאוֹת נְאוּף, כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּתֵאוֹת מְמוֹן, שֵׁישׁ בְּנִי-אָדָם שֶׁהֵם נֶעֱשִׂים מְשַׁעֲעִים לְגַמְרִי, עַל-יְדֵי הַמְּמוֹן, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן סג), שֶׁרַב הַעֲשִׂירִים הֵם מְשַׁעֲעִים מִמֶּשׁ, שֶׁרְצִים אַחַר הַכֶּסֶף, וּבְכָל פַּעַם נִדְמָה לָהֶם כְּאֵלוֹ הֵם מְרוֹיַחִין, וּלְבִסּוּף הַכֵּל הֶבֶל, כִּי לֹא נִשְׁאַר בְּיָדָם כְּלוּם, וְכְמוֹכָא בְּתַקּוּנֵי (תַּקּוּן ג' בְּתַקּוּנֵי הָאֲחֵרוֹנִים): תִּיכִית בְּהוֹן בְּעֵתְרָא בְּהַאי עֲלָמָא, וְלִבְתֵּר קְטִילַת לְהוֹן, שֶׁהִסְטֵרָא אַחֲרָא עוֹשִׂים צְחוּק מִבְּנֵי אָדָם כְּאֵלוֹ שֶׁהֵם רוֹאִים עֲשִׂירוֹת, וְרְצִים אַחֲרֵיהֶם, וּלְבִסּוּף אֵין בְּיָדָם כְּלוּם, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג), כִּי עַל-פִּירְרַב אֵלוֹ הַרְזֻדְפִּים בְּיוֹתֵר אַחַר תְּאוֹת מְמוֹן, הֵם מֵתִים בְּעֲלֵי חוֹבוֹת, וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדָם, וְאֲפִלּוּ אִם אֵינָם מֵתִים בְּעֲלֵי חוֹבוֹת, הֵם בְּחַיֵּיהֶם בְּעֲלֵי חוֹבוֹת לְתֵאוֹתָם, שֶׁהֵם מֵתְאוּיִם כָּל-כֶּף לְמִמוֹן הַרְבֵּה, עַד שֶׁהֵם רְצִים וְיִגְעִים מֵאֵד כֹּל יְמֵיהֶם בִּיגִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וּמְסַכְנִים עַצְמָם בְּסַכְנוֹת גְּדוּלוֹת בְּשִׁבִיל לְמֵלֵא תְּאוֹתָם, כְּאֵלוֹ הִיָּה עֲלֵיהֶם חוֹב גְּדוֹל לְשֵׁלֵם, וְזֶה קִשָּׁה לְהַסְבִּיר לְבִנֵּי-אָדָם, כִּי מִי שֶׁנֶּפֶל בְּתֵאוֹת מְמוֹן, לֹא יְכוּלִים לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מִשָּׁם, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְּנּוּ ו"ל (ספורי-מעשיות, מַעֲשֵׂה י"ב מִהַבְּעַל תְּפִלָּה), שֶׁמֶכֶל הַתְּאוֹת יְכוּלִים לְהוֹצִיא אֶת הָאָדָם, אֲבָל לֹא מֵתְאוֹת מְמוֹן כִּי אֵלוֹ בְּנֵי-אָדָם שֶׁשְׁקוּעִים בְּתֵאוֹת מְמוֹן, נִדְמָה לָהֶם בְּכָל פַּעַם שֶׁמְרוֹיַחִין יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁעוֹשִׂין אֶת עַצְמָם לְאֵלְקוֹת, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וְעוֹשִׂים מַעֲשִׂיר אֱלִיל מִמֶּשׁ, וּמִי שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר כֶּסֶף, כָּלֵם רְצִים אַחֲרָיו וּמִשְׁתַּחֲוִים לוֹ, וּבְנֵי-אָדָם כָּל-כֶּף נִכְנָסוּ בְּתֵאוֹת מְמוֹן, עַד שִׁיּוֹצְאִים מִדַּעְתָּם לְגַמְרִי, פְּשוּטוֹ כְּמִשְׁמַעוֹ, כִּי הַכֶּסֶף מְסַנֵּר אֶת עֵינֵיהֶם, וְהֵם רְצִים בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה אַחַר הַכֶּסֶף, וּלְבִסּוּף לֹא נִשְׁאַר בְּיָדָם כְּלוּם, כְּמוֹ

מעשה בצדיק אחד, שהיה צדיק גדול מאד, שיצא מתאנה הידוע לגמרי לגמרי פראוי בשלמות ועלה לעולמות עליונים,

נחרי אמרסמון

הסוס שקפץ לתוך הפלומפ, וצועק: הוי, הוי, היכן הכסף שלי, והכל דמיון אחד גדול; וביותר נכנסו בקלפה זו של תאנות ממון שמשגעת אותם, אלו המהמרים עם כספים, שקונים נירות ערך, ומשקיעים את כספם במניות ובברסה, ואנשים חושבים, שהנה זה עולה, ומרויחים הון תועפות ושמיחים, ופתאם הכל קורס, כמו הסוס שנכנס לתוך הפלומפ, וכשצועקים ובוכים היכן כספי שהשקעתי? אזי כלם מסתכלים עליו כמשגע, ואי אפשר לטען עם בני-אדם בענין זה, כי כל אחד צועק שהוא מרויח ועושה כסף, והכל אחיות עינים, כי אפלו שמרויח עכשו, לבסוף כלם יוצאים נקיים מנכסיהם, כי מאבדים את הכל, ועוד נשארים בעלי חובות למאות ולאלפים ולרכבות, ובעלי החובות רודפים אחריהם, והם צריכים לברח ממקומות מושבותיהם, ונעשים עניים מרודים, וכן הוא בשאר התאנות, פגון: פבוד, שאדם מוכן להתבזות בכל מיני בזיונות, העקר שיקבל קצת פבוד, אבל מי שזוכה להיות דבוק לגמרי באין סוף ברוך הוא, והוא בטל ומבטל לגמרי אל עצם עצמיות אלקותו יתברך, הוא יוצא מהדמיונות האלו, ואינו חפץ שום דבר, רק את הקדוש-ברוך-הוא לבד, ואדם הזה חי חיים מאשרים ושלמים, ועוד חושב מחשבות איך יכולים להוציא את בני-האדם מהדמיונות שלהם, אשרי מי שזוכה להיות מקרב אל הצדיק הקדוש הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, שיכול להאיר גם בו אורו האין סוף ברוך הוא, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ל'), שהצדיק האמת יכול להלביש השגות אלקות משכל עליון לשכל תחתון, מעילא לעלול וכו', עד שגם קטני הערך יוכלו להשיג אלקות. אבל להגיע אל זה הצדיק הגדול במעלה נוראה ונפלאה מאד, צריכים להיות שונא בצע, עין שם.

*

מעשה בצדיק אחד שהיה צדיק גדול מאד, שיצא מתאנה הידוע לגמרי לגמרי פראוי בשלמות, ועלה לעולמות עליונים, וראה שמגח ביורה חתיכות

וְרָאָה שְׂמֹנֶחַ בְּיֹרֵה חֲתִיכוֹת בְּשָׂר וְעֲצָמוֹת, וְשָׁאֵל: מַה זֹּאת. וְהִשִּׁיבוּ לוֹ, שְׂזֹאת הִיְתָה אִשָּׁה יָפָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל־כֵּן מִחֲמַת שְׁהִיְתָה מִחֲמַת גּוֹפָה לְעִבְרָה, עַל־כֵּן מִחֲמַמִּין אוֹתָהּ כָּאֵן. וְרָצָה לְרְאוֹתָהּ, וּמָסְרוּ לוֹ שְׂמוֹת שְׁתַּחֲזֹר וְתַתְּחַבֵּר כְּבִתְחִלָּה, וְרָאָה שְׁהִיְתָה יִפְת־תְּאֹר גְּדוֹלָה מְאֹד. וּמִזֵּה רְאוּי לְרְאוֹת גְּנוּת הַתְּאֹרָה הַזֹּאת, אִם חוֹתְכִין אוֹתָהּ לְחֲתִיכוֹת־חֲתִיכוֹת, הָאֵם יְהִיָּה שִׁיף הַתְּאֹרָה וְכוּ':

נְהַרִי אֶפְרָסִמוֹן

בְּשָׂר וְעֲצָמוֹת, וְשָׁאֵל: מַה זֹּאת? וְהִשִּׁיבוּ לוֹ, שְׂזֹאת הִיְתָה אִשָּׁה יָפָה מְאֹד מְאֹד, וְעַל־כֵּן מִחֲמַת שְׁהִיְתָה מִחֲמַת גּוֹפָה לְעִבְרָה, עַל־כֵּן מִחֲמַמִּין אוֹתָהּ כָּאֵן. וְרָצָה לְרְאוֹתָהּ, וּמָסְרוּ לוֹ שְׂמוֹת שְׁתַּחֲזֹר וְתַתְּחַבֵּר כְּבִתְחִלָּה, וְרָאָה שְׁהִיְתָה יִפְת־תְּאֹר גְּדוֹלָה מְאֹד, וּמִזֵּה רְאוּי לְרְאוֹת גְּנוּת הַתְּאֹרָה הַזֹּאת, אִם חוֹתְכִין אוֹתָהּ לְחֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת, הָאֵם יְהִיָּה שִׁיף הַתְּאֹרָה וְכוּ'. וּבְנֵה יֵשׁ מוֹסֵר הַשָּׁפֶל לְאֵלוֹ הַנְּשִׁים שְׁהוֹלְכוֹת בְּפְרִיצוֹת גְּדוֹלָה, וּגוֹרְמוֹת לְבִנְי־אָדָם לְחֲטָא, עֲנֹשָׁן יְהִיָּה, שְׁיִחַתְּכוּ אוֹתָן לְחֲתִיכוֹת חֲתִיכוֹת, וְיִכְנִיסוּ אוֹתָן בְּיֹרֵה גְּדוֹלָה, וַיִּבְשְׁלוּ אוֹתָן וְכוּ' בְּלִי שׁוּם רַחֲמָנוּת. וְלָכֵן רְאוּי לְכָל בֵּת יִשְׂרָאֵל לִישֵׁב אֶת עֲצָמָה מַה זֶה מִדַּת הַצְּנִיעוּת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דְּבַר יָפָה בְּאִשָּׁה כְּמוֹ הַצְּנִיעוּת, שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּמִדְבָר רַבָּה, פְּרָשָׁה א', סִימָן ג'): אִשָּׁה שְׁהִיא מְצַנְעַת עֲצָמָה, אֶפְלוֹ הִיא יִשְׂרָאֵלִית, רְאוּיָה הִיא שְׁתַּנְּשָׂא לְכֹהֵן, וְתַעֲמִיד כְּהֵנִים גְּדוֹלִים; וְאָמְרוּ (שֵׁם פְּרָשָׁה ח', סִימָן י'): אֲשֶׁתְּךָ כְּגִפְּן פּוֹרְיָה בְּיִרְכָּתִי בֵּיתְךָ, בְּזָמַן שְׁהִיא נוֹהֶגֶת בְּעֲצָמָה דַּת יְהוּדִית, שְׁהִיא צְנוּעָה, זוֹכָה שְׁיִוְצָאִין מִמֶּנָּה בְּנִים בְּעֵלִי מִשְׁנָה. וְכֵן אָמְרוּ (תַּנְחוּמָא וַיִּשָׁב): הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּרָא אֶת הָאִשָּׁה מִן הַצֶּלַע, מִמְּקוֹם צְנוּעַ, כְּדִי שְׁתֵּהָא צְנוּעָה יוֹשֶׁבֶת בְּבֵית, וְלֵהֲפֹךְ אִשָּׁה שְׁהוֹלְכַת בְּפְרִיצוֹת וּבְגִדֵי שַׁחֲץ, אֶלְפֵי אֶלְפִים וְרַב רַבְבוֹת קְלָפוֹת מִסְּבָבִים אוֹתָהּ, וּמְכַשְׁלַת הַמוֹן אֲנָשִׁים, שְׁמִחֲמַמִּת אוֹתָם בְּתַאֲנוּת נְאוּף, וּבָאִים עַל יְדֵהּ לְחֲטָאִים, וְהַקּוֹלֵר תְּלוּי בְּצוּאָרָה, וּלְבִסוּף תִּקְבַּל אֶת עֲנֻשָׁה בְּאִפְּן מַר, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, אֲשֶׁרִי הָאִשָּׁה שְׁהִיא צְנוּעָה בְּבֵיתָהּ, וּמְכַל שְׁכֵן בַּחוּץ, שְׁאֵז יִצְאוּ מִמֶּנָּה דוֹרוֹת יִשְׂרָאֵל מִבְּרַכִּים, וּשְׁכָרָה אֵין לְתַאֲר וְאֵין לְשַׁעַר כָּלָל.

ידוע שעצבות היא מדה מגנה מאד, וצריך להתרחק ממנה מאד, וראוי לחיות ולהרים עצמו. פי ידע שכל תנועה והעתקה שאדם מניע ומעתיק עצמו כשנכנס לעבודת השם, היא יקרה מאד בעיני ה', אפלו הוא מניע עצמו רק כחוט השערה, פי מחמת שהאדם הוא בגוף בעולם-העשיה, קשה מאד עליו כל תנועה והעתקה, על-כן היא יקרה מאד בעיני ה'.

נחרי אפרסמון

ידוע, שעצבות היא מדה מגנה מאד, וצריך להתרחק ממנה מאד, וראוי לחיות ולהרים עצמו. פי ידע שכל תנועה והעתקה שאדם מניע ומעתיק עצמו כשנכנס בעבודת השם, היא יקרה מאד בעיני השם, אפלו הוא מניע עצמו רק כחוט השערה, פי מחמת שהאדם הוא בגוף, בעולם העשיה, קשה מאד עליו כל תנועה והעתקה, על-כן היא יקרה מאד בעיני השם; פי בזה שהאדם שש ושמח, הוא מדבק את עצמו על-ידי-זה בו יתברך, פי אצלו יתברך נאמר (דברי הימים-א' טז, כז): "עז וחדנה במקמו", פי שם שרויה רק שמחה, ולכן כשבר ישראל שש ושמח, הוא נכנס בשמחת הקדוש-ברוך-הוא, ונעשה יחוד גמור, בסוד (תהלים קד, לא): "ישמח הוי"ה במעשיו"; שהקדוש-ברוך-הוא שש ושמח עם הנשמה ששמחה בו, וכן (תהלים קמט, ב): "ישמח ישראל בעשיו", נשמות ישראל שמחים עמו שעשאן, וככל שאדם שמח יותר, הוא נכלל יותר בו יתברך. וזו גדלת מעלת הצדיקים, שהם כל-כף שמחים בו יתברך, עד שנכללים לגמרי באין סוף ברוך הוא מרב השמחה והדבקות שנכנסה בהם. ובאמת אדם שנמצא בזה העולם מלא צרות ויסורים ומרירות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מהר"ן, חלק ב', סימן קיט), אשר נראה, שכאן הוא הגיהנום, כפי פגעי ומקרי הזמן שעוברים על בני אדם; ולכן מאד מאד קשה לשמח, עם כל זאת אם בר ישראל זו אפלו זיו כלשהו, ומנתק את עצמו מהבלי העולם הזה, שם בעולמות העליונים באותו רגע הוא רץ אלפים ורבות פרסאות, ודבר זה לא יכולהו הרעיון, כי אם בר ישראל רק זו כהוא זה אל הקדשה בעולם הגשמי והחמרי הזה, תקף-ומיד שם בעולמות העליונים הוא רץ אלפים ורבות פרסאות, כי מה שנדמה פה למטה לזיו אחד, שם למעלה זה נחשב לרבות רבות פרסאות.

וּמַעֲשֵׂה הָיָה בְּצַדִּיק אֶחָד, שֶׁנִּפְלַעַלְיוֹ עֲצָבוֹת וּכְבוֹדוֹת גְּדוֹל, וְהַעֲצָבוֹת וְהַכְּבוֹדוֹת, כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּרַת עַל הַצַּדִּיק, הִיא קָשָׁה מְאֹד עָלָיו, כִּי עָלָיו מִתְחַזְּקֵת יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַד שֶׁנִּפְלַעַלְיוֹ עֲצָלוֹת וּכְבוֹדוֹת כָּל-כָּף, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ כָּלֵל לְזוֹז מִמְּקוֹמוֹ מִמַּשׁ מַחֲמַת גְּדֹל הַכְּבוֹדוֹת וְהַעֲצָבוֹת, שֶׁהִתְגַּבְּרָה עָלָיו מְאֹד, וְרָצָה לְשַׁמַּח עֲצָמוֹ וּלְהַרִים עֲצָמוֹ, וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם דָּבָר לְשַׁמַּח וּלְהַרִים עֲצָמוֹ, כִּי בְּכָל דָּבָר שֶׁרָצָה לְשַׁמַּח עֲצָמוֹ, מְצָא לוֹ הַבַּעַל-דָּבָר בְּתוֹכוֹ עֲצָבוֹת, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם דָּבָר לְשַׁמַּח אֶת עֲצָמוֹ, כִּי בְּכָל שְׂמִיחָה שֶׁרָצָה לְשַׁמַּח וּלְהַרִים עֲצָמוֹ, מְצָא לוֹ עֲצָבוֹת בְּתוֹכָהּ. וְהִתְחִיל לְשַׁמַּח עֲצָמוֹ בְּשִׂמְחַת שְׁלֵא עֲשֵׂי גוֹי.

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

וּמַעֲשֵׂה הָיָה בְּצַדִּיק אֶחָד, שֶׁנִּפְלַעַלְיוֹ עֲצָבוֹת וּכְבוֹדוֹת גְּדוֹל, וְהַעֲצָבוֹת וְהַכְּבוֹדוֹת כְּשֶׁמִּתְגַּבֵּרַת עַל הַצַּדִּיק, הִיא קָשָׁה מְאֹד עָלָיו, כִּי עָלָיו מִתְחַזְּקֵת יוֹתֵר וְיוֹתֵר; כִּי מַחֲמַת שֶׁהַצַּדִּיק דְּבוּק לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, עָלָיו מִתְגַּבֵּרַת וּמִתְפַּשֵּׁט הַסְטֵרָא אַחֲרָא בְּיוֹתֵר לְהַפִּילוֹ בַּעֲצָבוֹת וּבְמִרְהָ שְׁחוּרְהָ, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלָיו כְּבוֹדוֹת גְּדוֹלָה, כִּי כָּל מִי שֶׁיּוֹתֵר מִזְכָּף, וּמִמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמוֹ יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ לְגַמְרֵי עַל קִדּוּשׁ שְׁמוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְרוֹצֵה רַק לְהַכְּלִיל בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עָלָיו מִתְגַּבֵּר הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּיוֹתֵר לְהַפִּילוֹ אֶל עֲצָבוֹת וּמִרְהָ שְׁחוּרְהָ, כִּי (קִהְלַת ז', יד): "זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה הַאֱלֹקִים"; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקִּדּוּשִׁים (סֵפֶה נב.): "יֵצֵר הָרַע שֶׁצָּפוּן וְעוֹמֵד בְּלִבּוֹ שֶׁל אָדָם וְכוּ', שֶׁמְגַיַח אֲמוֹת הָעוֹלָם וּמִתְגַּבֵּר בְּשׁוֹנְאֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ', וּבְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יוֹתֵר מִכָּלֶם וְכוּ', כָּל הַגְּדוֹל מִתְבַּרֵךְ יֵצֵר גְּדוֹל הַיְמָנוּ; כִּי כָּל מֶה שֶׁאָדָם יוֹתֵר גְּדוֹל, וְנִשְׁמָתוֹ דְּבוּקָה בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, עָלָיו מִתְגַּבֵּר הַיֵּצֵר הָרַע בְּיוֹתֵר לְהַפִּילוֹ בַּעֲצָבוֹת וּבְמִרְהָ שְׁחוּרְהָ וּבְכְבוֹדוֹת גְּדוֹלָה, וְלִכֵּן עַל הַצַּדִּיק הַתְּגַבֵּר הַסֵּמ"ךְ-מ"ם, עַד שֶׁנִּפְלַעַלְיוֹ עֲצָלוֹת וּכְבוֹדוֹת כָּל-כָּף, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ כָּלֵל לְזוֹז מִמְּקוֹמוֹ מִמַּשׁ, מַחֲמַת גְּדֹל הַכְּבוֹדוֹת וְהַעֲצָבוֹת שֶׁהִתְגַּבְּרָה עָלָיו מְאֹד, וְרָצָה לְשַׁמַּח עֲצָמוֹ וּלְהַרִים עֲצָמוֹ, וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם דָּבָר לְשַׁמַּח וּלְהַרִים עֲצָמוֹ, כִּי בְּכָל דָּבָר שֶׁרָצָה לְשַׁמַּח עֲצָמוֹ, מְצָא לוֹ הַבַּעַל-דָּבָר בְּתוֹכוֹ עֲצָבוֹת, עַד שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם דָּבָר לְשַׁמַּח אֶת עֲצָמוֹ, כִּי בְּכָל

וְזֶה בּוֹדָאֵי שְׂמִיחָה גְדוּלָּה, שְׂאִין לָהּ שְׁעוֹר, כִּי אֵין לְשַׁעַר הַהֶפְרָשׁ וְהַהֲבָדֵל אֶלֶף אֶלְפֵי אֶלְפִים הַבְּדִלּוֹת, שְׂיֵשׁ בֵּין קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל הַפְּחוֹת שְׂבִפְחוֹתִים לְבִין זְהֵמַת טְמֵאת הַעֲפוּ"ם, וּכְשִׁיזְכוֹר הֵיטֵב חֶסֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָלָיו, שְׁלֹא עָשָׂהוּ גוֹי, בּוֹדָאֵי רָאוּי שְׂתַגְדֵּל שְׂמִיחָתוֹ מְאֹד, וְהִיא שְׂמִיחָה שְׂאִין עָלֶיהָ עֲצוּבוֹת, כִּי בְּשִׁלְמָא כְּשִׂמְשִׁמַּח עֲצוּמוֹ בְּדָבָר שְׁעָשָׂהוּ הוּא עֲצוּמוֹ, עַל זֶה אֶפְשָׁר לְמַצֵּא עֲצוּבוֹת עַל כָּל שְׂמִיחָה, כִּי יִמְצֵא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת בְּכָל דְּבָר, כְּדִי שְׁלֹא לְהַנִּיחוֹ לְהָרִים וּלְשִׁמַּח עֲצוּמוֹ, אֲבָל בְּזֶה שְׁלֹא עֲשִׂנִי גוֹי, שְׁהוּא רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה כֶּף וְחָמֵל עָלָיו, וְלֹא עָשָׂהוּ גוֹי, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְמַצֵּא חֶסְרוֹן בְּזוֹ הַשְׂמִיחָה, מֵאַחַר שְׁהוּא רַק מַעֲשֵׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי בּוֹדָאֵי אֵיךְ שְׂיִהְיֶה, עַל-כָּל-פְּנִיִם הוּא הַפְּרָשׁ גְּדוּל בֵּינוֹ לְבִין עֲפוּ"ם, אֲשֶׁר אֵין שְׁעוֹר וְעֶרְךְ.

נְחָרֵי אֶפְרָסִמוֹן

שְׂמִיחָה שְׂרָצָה לְשִׁמַּח וּלְהָרִים עֲצוּמוֹ, מְצֵא לוֹ עֲצוּבוֹת בְּתוֹכָהּ, וְהַתְּחִיל לְשִׁמַּח עֲצוּמוֹ בְּשִׁמְחַת "שְׁלֹא עֲשִׂנִי גוֹי", וְזֶה בּוֹדָאֵי שְׂמִיחָה גְדוּלָּה שְׂאִין לָהּ שְׁעוֹר, כִּי אֵין לְשַׁעַר הַהֶפְרָשׁ וְהַהֲבָדֵל, אֶלֶף אֶלְפֵי אֶלְפִים הַבְּדִלּוֹת, שְׂיֵשׁ בֵּין קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל הַפְּחוֹת שְׂבִפְחוֹתִים, לְבִין זְהֵמַת טְמֵאת הַעֲבוּדֵי כּוֹכְבִים, וּכְשִׁיזְכוֹר הֵיטֵב חֶסֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָלָיו, שְׁלֹא עָשָׂהוּ גוֹי, בּוֹדָאֵי רָאוּי שְׂתַגְדֵּל שְׂמִיחָתוֹ מְאֹד, וְהִיא שְׂמִיחָה שְׂאִין עָלֶיהָ עֲצוּבוֹת, כִּי בְּשִׁלְמָא כְּשִׂמְשִׁמַּח עֲצוּמוֹ בְּדָבָר שְׁעָשָׂהוּ הוּא עֲצוּמוֹ, עַל זֶה אֶפְשָׁר לְמַצֵּא עֲצוּבוֹת עַל כָּל שְׂמִיחָה, כִּי יִמְצֵא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת בְּכָל דְּבָר, כְּדִי שְׁלֹא לְהַנִּיחוֹ לְהָרִים וּלְשִׁמַּח עֲצוּמוֹ, אֲבָל בְּזֶה שְׁלֹא עֲשִׂנִי גוֹי, שְׁהוּא רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה כֶּף וְחָמֵל עָלָיו, וְלֹא עָשָׂהוּ גוֹי, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְמַצֵּא חֶסְרוֹן בְּזוֹ הַשְׂמִיחָה, מֵאַחַר שְׁהוּא רַק מַעֲשֵׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי בּוֹדָאֵי אֵיךְ שְׂיִהְיֶה עַל-כָּל-פְּנִיִם הוּא הַפְּרָשׁ גְּדוּל בֵּינוֹ לְבִין עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים, אֲשֶׁר אֵין שְׁעוֹר וְעֶרְךְ כָּלֵל, וּכְמֵאֲמָרָם ו'ל (יְבִמוֹת סא.) עַל הַפְּסוּק (יחזקאל לד, לא): "וְאַתָּן צֹאנִי צֹאן מְרֻעִיתִי אֲדָם אַתֶּם"; אַתֶּם קְרוּיִין אֲדָם, וְאֵין הַעֲבוּדֵי כּוֹכְבִים קְרוּיִין אֲדָם.

וְהַצְדִּיק הַנִּלְהוֹת לְשִׁמְחַת עַצְמוֹ בְּזוֹה, וְהַתְּחִיל לְשִׁמְחַת וּלְהַרְיֵם
 עַצְמוֹ מֵעַט מֵעַט, וּבְכָל פַּעַם הָרִים וְשִׁמַּח עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר,
 עַד שֶׁבָּא לְשִׁמְחַת גְּדוּלָה כָּל-כָּף, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְהַשְׁמִיחָה שֶׁהָיָה לְמֹשֶׁה
 רַבְּנוֹ עָלָיו הַשְּׁלוֹם בְּעֵת שֶׁעָלָה לְקַבֵּל הַלוּחֹת. וּבַתּוֹךְ שֶׁהָרִים וְשִׁמַּח
 עַצְמוֹ, פָּרַח בְּעוֹלָמוֹת כֶּמֶה וְכֶמֶה אֲלָפִים פְּרָסָאוֹת, וּבַתּוֹךְ כָּף הַבֵּיט
 בְּעַצְמוֹ, וְהָנָה הוּא רְחוֹק מְאֹד מִמְּקוֹם שֶׁהָיָה בַּתְּחִלָּה, וְהָיָה לוֹ צֶעַר

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

וְהַצְדִּיק הַנִּלְהוֹת לְשִׁמְחַת עַצְמוֹ בְּזוֹה, וְהַתְּחִיל לְשִׁמְחַת וּלְהַרְיֵם עַצְמוֹ
 מֵעַט מֵעַט, וּבְכָל פַּעַם הָרִים וְשִׁמַּח עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר, עַד שֶׁבָּא לְשִׁמְחַת גְּדוּלָה
 כָּל-כָּף, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְהַשְׁמִיחָה שֶׁהָיָה לְמֹשֶׁה רַבְּנוֹ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, בְּעֵת שֶׁעָלָה
 לְקַבֵּל הַלְּחָת, כִּי בְּיָדָיו בִּשְׁעָה שֶׁעָלָה מֹשֶׁה לְמַרוֹם, וּדְבַק עַצְמוֹ בְּאֵין סוּף
 בְּרוּךְ הוּא לְהוֹרִיד אֶת הַתּוֹרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, הָיָה שִׁמַּח מְאֹד מְאֹד, כִּי עוֹד
 לֹא הָיְתָה שִׁמְחָה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ וּלְעַם יִשְׂרָאֵל כְּבִיּוֹם שֶׁקָּבְלוּ אֶת הַלְּחָת,
 שֶׁהַשְׁמִיחָה הַזֹּאת הִיא שִׁמְחָה אֵין סוּפִית, כְּמֵאמָרָם ו'ל (אָבוֹת דְּרַבִּי נְתָן, פֶּרֶק ב'):
 נִטְלָן וְיָרַד וְהָיָה שִׁמַּח שִׁמְחָה גְּדוּלָה; וְכֵן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בַּמְדָּבָר
 רַבָּה, פֶּרֶשָׁה ט', סִימָן יח): הַלְּחָת הָיָה בְּהֵם תְּרִי"ג מְצוּוֹת כִּנְגֵד אוֹתִיּוֹת מִן 'אֲנָכִי'
 עַד 'אֲשֶׁר לְרַעַף'; וּבְיָדָיו הָיְתָה אֹז שִׁמְחָה גְּדוּלָה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁקָּבְלוּ
 אֶת הַתּוֹרָה מִמֶּנּוּ יַתְּבָרַךְ, כִּף הַתְּחִיל הַצְדִּיק לְשִׁמְחַת בְּשִׁמְחַת נִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ,
 שֶׁלֹּא עֲשֵׂי גוֹי כְּגוֹי הָאֲרָצוֹת, אֲלֵא שִׁמַּח בְּשִׁמְחַת קַבְּלַת הַתּוֹרָה, שֶׁזוֹ שִׁמְחָה
 אֵין סוּפִית. וּבַתּוֹךְ שֶׁהָרִים וְשִׁמַּח עַצְמוֹ, פָּרַח בְּעוֹלָמוֹת כֶּמֶה וְכֶמֶה אֲלָפִים
 פְּרָסָאוֹת, כִּי כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל שִׁמַּח כָּאֵן לְמִטָּה בְּזוֹ הָעוֹלָם הַמְּלֵא הָעֲלָמוֹת
 וְהַסְּתָרוֹת חֲשֵׁךְ עֲנָן וְאֶפְלָה, בְּאוֹתוֹ רָגַע הוּא רַץ וּפּוֹרַח בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים
 אֲלָפִים וְרַבּוֹת פְּרָסָאוֹת. (וְדַבֵּר זֶה אֵי אֶפְשֵׁר לְשַׁכֵּל אֲנוּשֵׁי וּלְאָדָם שֶׁמִּנְחָ
 בְּגִשְׁמִיּוֹת וְחֲמִרִיּוֹת וְכוּ' — לְהַבִּין, אֵיךְ שֶׁמִּשְׁמִיחָה קִטְנָה שֶׁשִׁמַּח כָּאֵן בְּזוֹ
 הָעוֹלָם בְּנִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, בְּאוֹתוֹ רָגַע הוּא פּוֹרַח וְרַץ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים אֲלָפֵי
 פְּרָסָאוֹת, וְאֵם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ אֶת זֶה, אֲזִי תָמִיד הָיָה שֶׁשׁ וְשִׁמַּח עִם נִקְדַּת
 יְהוּדוּתוֹ). וּבַתּוֹךְ כָּף הַבֵּיט בְּעַצְמוֹ, וְהָנָה הוּא רְחוֹק מְאֹד מִמְּקוֹם שֶׁהָיָה
 בַּתְּחִלָּה, וְכֵמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנוֹ ו'ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן רפב): כְּשֶׁאָדָם דִּן
 אֶת עַצְמוֹ לְכָף זְכוּת, וּמוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נִקְדָּה טוֹבָה, אֲזִי הוּא כֶּבֶד אֵינוֹ בְּאוֹתָהּ

גדול, כי הִיָּה סְבוּר שְׁיִפֵּל לְאִיזָה מְקוּם אַחַר, וַיְהִיָּה תְּמִיָּהָה גְּדוּלָּה עָלָיו, שְׁנַעְלָם פְּתָאוֹם, וְהַצְדִּיק חֲפִץ תְּמִיד לְהִיּוֹת הַצְּנַע לְכַת, וְהַשְּׂמָחָה הַתְּחִילָה לְפָסֵק, כִּי הַשְּׂמָחָה יֵשׁ לָהּ גְּבוּל שְׂמַתְחֵלֶת עֲצָמָה וּמְסִימַת עֲצָמָה, וּכְשֶׁהַתְּחִילָה הַשְּׂמָחָה לְפָסֵק, פָּסְקָה מְעַט מְעַט,

נַחְרֵי אַפְרָסְמוֹן

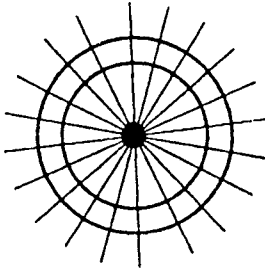
מְדַרְגָּה, שְׁזָה פְּרוּשׁ (תְּהֵלִים לו, י): "וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע, וְהַתְּבוּנָתָה עַל מְקוּמוֹ וְאֵינְנוּ"; עַל-יְדֵי שֶׁהָאָדָם מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ עוֹד מְעַט טוֹב, הוּא כָּבֵר אֵינוֹ רָשָׁע, וְאֵם תְּתוּבֵנָן עַל מְקוּמוֹ וְאֵינְנוּ, הוּא כָּבֵר אֵינוֹ אוֹתוֹ אָדָם, כִּי עַל-יְדֵי שְׂדֵנִים אֵת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, שְׂאִיף שֶׁהוּא עֲדִין יֵשׁ בּוֹ נִקְדָּה טוֹבָה מְנַקֶּדֶת יְהוּדוּתוֹ, אֲזִי הוּא כָּבֵר אָדָם אַחַר לְגַמְרֵי, וְהוּא רְחוּק מְאֹד מֵהַמְּקוּם שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלָה. וְהִיָּה לוֹ צַעַר גְּדוּל, כִּי הִיָּה סְבוּר שְׁיִפֵּל לְאִיזָה מְקוּם אַחַר, וַיְהִיָּה תְּמִיָּהָה גְּדוּלָּה עָלָיו שְׁנַעְלָם פְּתָאוֹם, וְהַצְדִּיק חֲפִץ תְּמִיד לְהִיּוֹת הַצְּנַע לְכַת. וּמַחֲמַת שֶׁהוּא חָשַׁב בְּדַעְתּוֹ, שֶׁפָּרַח וְנַעְלָם פְּתָאוֹם בְּמְקוּם אַחַר, כִּי מֵרַב שְׂמָחָה הִרְגִישׁ שֶׁהוּא כָּבֵר לֹא בְּאוֹתוֹ מְקוּם, וְהַתְּעֵלָה מְאֹד, וְלִכֵּן פָּחַד שְׂאֵם יִפֵּל לְמְקוּם אַחַר, וְשֵׁם תְּתַגַּלָּה מְעַלְתּוֹ, וְכֵן לֹא יִדְעוּ בְּמְקוּמוֹ אֵיפֹה הוּא נַעְלָם, כִּי מֵרַב שְׂמָחָה הִרְגִישׁ שֶׁהוּא כָּבֵר אֵינוֹ בְּאוֹתוֹ מְקוּם שֶׁהִיָּה שֵׁם, וּבְאֶמַת הַצְדִּיק חֲפִץ תְּמִיד לְהִיּוֹת הַצְּנַע לְכַת, שְׂלֹא יִדְעוּ מִמֶּנּוּ, וְהִנֵּה אֵם הוּא גִיַעֵ לְמְקוּם אַחַר וְשֵׁם יִתְגַּלָּה, וְכֵן מִמְּקוּם שֶׁהוּא בָּא מִשָּׁם יְהִיָּה נַעְלָם, וְתִהְיֶה תְּמִיָּהָה עָלָיו שְׁנַעְלָם פְּתָאוֹם, וְלִכֵּן הִיָּה לוֹ צַעַר גְּדוּל [כִּי מֵרַב הַתְּכַלְלוּתוֹ בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, מַחֲמַת הַשְּׂמָחָה שֶׁשָּׂמַח בְּנִקְדַת יְהוּדוּתוֹ, נִתְעַלָּה מְאֹד, עַד שְׂלֹא הִרְגִישׁ בְּאִיזָה מְקוּם הוּא נִמְצָא, וְזוֹ הַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל, אֵם הוּא מַחֲזִיק וּמְשַׂמַּח אֵת עֲצָמוֹ בְּשִׂמְחַת נִקְדַת יְהוּדוּתוֹ, אֲזִי הוּא עוֹקֵר אֵת עֲצָמוֹ מִמְּקוּמוֹ הַשְּׂפֵל, וּכְבֵר נִמְצָא בְּמְקוּם אַחַר לְגַמְרֵי, וְלִכֵּן הוּא דְּבַר גְּדוּל מְאֹד לְשִׂמְחַת תְּמִיד בְּנִקְדַת יְהוּדוּתוֹ, שֶׁהַשְּׂמָחָה הַזֹּאת עוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמָחוֹת, וְהַסֵּמ"ךְ-מ"ם אֵינוֹ יְכוּל לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל אֵת הַשְּׂמָחָה הַזֹּאת בְּשׁוּם פְּנִים וְאֶפֶן, כִּי הַשְּׂמָחָה הַזֹּאת בָּאָה מֵהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא שֶׁבָּרָא אוֹתוֹ מִזְרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂהוּ גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת]. וְהַשְּׂמָחָה הַתְּחִילָה לְפָסֵק, כִּי הַשְּׂמָחָה יֵשׁ לָהּ גְּבוּל, שְׂמַתְחֵלֶת עֲצָמָה וּמְסִימַת עֲצָמָה, כִּי תַעֲנוּג תְּמִידֵי אֵינוֹ תַעֲנוּג, כִּי הִנֵּה חֲשֵׁף לְאָדָם וּמַתְחִיל לְהֵאִיר לוֹ, וְאַחֲרֵי-כֵן נַעְלָם מִמֶּנּוּ הָאוֹר, בְּסוּד:

וְנִשְׁפַּל מֵעֵט מְעֵט. וּכְשֶׁחֲזַר וַיֵּרֵד וַנִּשְׁפַּל מִמְּקוֹם שֶׁפָּרַח לְשֵׁם בְּשַׁעַת הַשְּׂמִיחָה, לֹא חֲזַר תַּחֲלָה לְמְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּרַח מִשָּׁם, כְּדֶרֶךְ פְּרִיחָתוֹ, רַק שָׁיַרְד מִיָּד לְמִטָּה בְּמְקוֹם שֶׁפָּרַח לְשֵׁם, וְעַל-כֵּן הָיָה פְּלִיאָה גְדוּלָּה עַל שֶׁמָּצָא אֶת עֲצָמוֹ אַחַר שָׁיַרְד לְמִטָּה בְּמְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן, (וְהָבֵן הַיֵּטֵב) עַד שֶׁחֲזַר לְמְקוֹם שֶׁהָיָה בַּתַּחֲלָה, וְהָבֵיט בְּעֲצָמוֹ וַרְאָה שֶׁהוּא מִמַּשׁ בְּמְקוֹם שֶׁהָיָה בַּתַּחֲלָה, וְלֹא נִעְתַּק מִמְּקוֹמוֹ כָּלֵל, רַק אֶפְשָׁר כְּחוּט הַשְּׂעֵרָה, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְשַׁעַר, רַק הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ. וְהָיָה תְּמִימָה גְדוּלָּה בְּעֵינֵי הַצַּדִּיק שֶׁפָּרַח כָּל-כָּף בְּעוֹלָמוֹת, וְכֹאֵן לְמִטָּה לֹא נִעְתַּק כָּלֵל, וְהָרְאוּ לוֹ, שֶׁכָּל-כָּף יִקָּר בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ תְּנוּעָה וְהַעֲתָקָה קְטָנָה שְׂאָדָם מַעֲתִיק עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, אֶפְלוּ פְּחוֹת מְחוּט הַשְּׂעֵרָה, עַד שְׂאֵין כְּדַאי נִגְדַּז זֶה כְּמָה וְכְמָה אֲלֵפִים עוֹלָמוֹת וּפְרִסְאוֹת.

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

"וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר", בְּרִישָׁא חֲשׂוּכָא וְהָדַר נְהוּרָא (שְׁבַת ע"ז), וְכֵן הוּא בְּכָל פַּעַם, הִנֵּה מְאִיר לְהָאָדָם הָאֵרֶת הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהוּא שֵׁשׁ וְשִׁמְח בְּנִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, וְהִנֵּה הַכֹּל נִעְלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ, וְחוֹזֵר וְנוֹפֵל לְשִׁבְרוֹן לֵב, עַד שֶׁבָּא עוֹד פַּעַם לְיַד עֲצָבוֹת וְכִבְדוֹת, וְלִכְּן גַּם אֶצֶל הַצַּדִּיק הָיָה כְּשֶׁהִתְחִילָה הַשְּׂמִיחָה לְפִסְקָה, פִּסְקָה מְעֵט מְעֵט, וְנִשְׁפַּל מֵעֵט מְעֵט, וּכְשֶׁחֲזַר וַיֵּרֵד וַנִּשְׁפַּל מִמְּקוֹם שֶׁפָּרַח לְשֵׁם בְּשַׁעַת הַשְּׂמִיחָה, לֹא חֲזַר תַּחֲלָה לְמְקוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּרַח מִשָּׁם כְּדֶרֶךְ פְּרִיחָתוֹ, רַק שָׁיַרְד מִיָּד לְמִטָּה בְּמְקוֹם שֶׁפָּרַח לְשֵׁם. וְעַל-כֵּן הָיָה פְּלִיאָה גְדוּלָּה עַל שֶׁמָּצָא אֶת עֲצָמוֹ אַחַר שָׁיַרְד לְמִטָּה בְּמְקוֹמוֹ הָרִאשׁוֹן (וְהָבֵן הַיֵּטֵב), עַד שֶׁחֲזַר לְמְקוֹם שֶׁהָיָה בַּתַּחֲלָה. וְהָבֵיט בְּעֲצָמוֹ, וַרְאָה שֶׁהוּא מִמַּשׁ בְּמְקוֹם שֶׁהָיָה בַּתַּחֲלָה, וְלֹא נִעְתַּק מִמְּקוֹמוֹ כָּלֵל, רַק אֶפְשָׁר כְּחוּט הַשְּׂעֵרָה, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְאָדָם לְשַׁעַר, רַק הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ. וְהָיָה תְּמִימָה גְדוּלָּה בְּעֵינֵי הַצַּדִּיק שֶׁפָּרַח כָּל-כָּף בְּעוֹלָמוֹת, וְכֹאֵן לְמִטָּה לֹא נִעְתַּק כָּלֵל, וְהָרְאוּ לוֹ, שֶׁכָּל-כָּף יִקָּר בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ תְּנוּעָה וְהַעֲתָקָה קְטָנָה שְׂאָדָם מַעֲתִיק עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם, אֶפְלוּ פְּחוֹת מְחוּט הַשְּׂעֵרָה, עַד שְׂאֵין כְּדַאי נִגְדַּז זֶה כְּמָה וְכְמָה אֲלֵפִים עוֹלָמוֹת וּפְרִסְאוֹת; כִּי בְּשַׁעַת שֶׁהָאָדָם שֵׁשׁ וְשִׁמְח בְּנִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, וּמְדַבֵּק אֶת

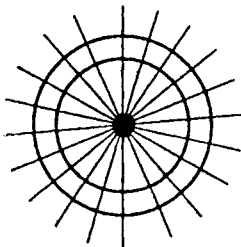
וּלְהַבִּין זֶה, כִּי יְדוּעַ שֶׁהָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי הַזֶּה הוּא רַק נִקְדַּת הַמְרָכּוּז בְּתוֹךְ הַגְּלָגָלִים, כַּמְבֹאָר לְבַעֲלֵי תְכוּנָה, וּמִכָּל־שֶׁפֶן נִגְדַּ עוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים בּוֹדָאֵי אֵינָה נִחְשָׁבֶת כָּל הָאָרֶץ יוֹתֵר מִנִּקְדָּה. וְיְדוּעַ שֶׁכָּל הַקְּוִים שֶׁתִּמְשֹׁךְ מִנִּקְדַּת הַמְרָכּוּז, הֵנָּה הֵם אֲצֵל הַנִּקְדָּה סְמוּכִים כָּל הַקְּוִים זֶה לָזֶה, וְכָל מָה שֶׁמִּתְרַחֵקִים מֵהַנִּקְדָּה, הֵם מִתְרַחֵקִים זֶה מִזֶּה יוֹתֵר. וְכֵן כְּשִׁיתְרַחֵקוּ הַקְּוִים הַרְּבִי מְאֹד מֵהַנִּקְדָּה, יִתְרַחֵקוּ גַם־כֵּן הַקְּוִים זֶה מִזֶּה מְאֹד, אִף שְׁלֹמֶטָה אֲצֵל הַנִּקְדָּה הֵם סְמוּכִים זֶה לָזֶה (כְּזֶה):

נְהַרִי אֶפְרַסְמוֹן

עֲצְמוּ בְּאֵין סוֹף בְּרוּךְ הוּא, וְנִכְלָל בְּמָקוֹם שְׁנִכְלָל, אֲזַי נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא פּוֹרַח אֲלָפִים וְרִבְבוֹת פְּרִסְאוֹת לְמַעְלָה, וּכְשֶׁנִּחְשָׁף מִמֶּנּוּ הָאוֹר הַזֶּה שֶׁהַרְגִישׁ בְּעַת הַדְּבָקוֹת, וְחוֹזֵר אֶל הַמְצִיאוֹת, רוֹאֶה שֶׁלֹּא זֶה אֶלָּא פְּחוֹת מְחוּט הַשְּׁעָרָה, וְקָשָׁה וְתַמּוּהָ בְּעֵינָיו דְּבַר זֶה עַד מְאֹד, וְהִרְאוּ לוֹ מֵהַשָּׁמַיִם, שֶׁכֶּף הוּא הָאֱמֶת, שֶׁבְשִׁמְחָה אֱמֶתִית שֶׁאֵדָם שֵׁשׁ וְשִׁמְחַת בְּנִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, בְּאוֹתוֹ רָגַע הוּא פּוֹרַח לְמַעְלָה אֲלָפִים וְרִבְבוֹת עוֹלָמוֹת וּפְרִסְאוֹת, כִּי כָּל־כֶּף חֲשׂוּבָה בְּעֵינָיו יִתְבַּרַךְ כָּל הַזֶּה שֶׁאֵדָם זֶה וְעוֹקֵר אֶת עֲצְמוֹ מִמְּקוֹמוֹ, אֶפְלוּ לְדַקָּה אַחַת.

וּלְהַבִּין זֶה אֵיךְ יָכוֹל לֵהִיוֹת דְּבַר כְּזֶה בְּמְצִיאוֹת, אֶלָּא כִּי יְדוּעַ שֶׁהָעוֹלָם הַגִּשְׁמִי הַזֶּה הוּא רַק נִקְדַּת הַמְרָכּוּז בְּתוֹךְ הַגְּלָגָלִים, כַּמְבֹאָר לְבַעֲלֵי תְכוּנָה, וּמִכָּל־שֶׁפֶן נִגְדַּ עוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, בּוֹדָאֵי אֵינָה נִחְשָׁבֶת כָּל הָאָרֶץ יוֹתֵר מִנִּקְדָּה. וְיְדוּעַ שֶׁכָּל הַקְּוִים שֶׁתִּמְשֹׁךְ מִנִּקְדַּת הַמְרָכּוּז, הֵנָּה הֵם אֲצֵל הַנִּקְדָּה סְמוּכִים כָּל הַקְּוִים זֶה לָזֶה, וְכָל מָה שֶׁמִּתְרַחֵקִים מֵהַנִּקְדָּה, הֵם מִתְרַחֵקִים זֶה מִזֶּה יוֹתֵר, וְכֵן כְּשִׁיתְרַחֵקוּ הַקְּוִים הַרְּבִי מְאֹד מֵהַנִּקְדָּה, יִתְרַחֵקוּ גַם־כֵּן הַקְּוִים זֶה מִזֶּה מְאֹד, אִף שְׁלֹמֶטָה אֲצֵל הַנִּקְדָּה הֵם סְמוּכִים זֶה לָזֶה כְּזֶה:

נמצא אם ישער בדעתו קוים נמשכים מהארץ התחתונה, אפלו רק עד הגלגלים, נמצא אפלו אם אינו הולך ממקומו רק כמלא החוט, אף-על-פי-כן במקום הגלגלים נתרחק ממקום שהיה נגד ראשו תחלה, נתרחק עתה כמה וכמה אלפים פרסאות, לפי ערך גדל הגלגל העליון נגד הארץ התחתונה פיזוע, פי שם קבועים פוכבים אין מספר, וכל פוכב הוא בערך גדל זה העולם ויותר, מפל-שפן וכל-שפן פשישער בדעתו הקוים נמשכים עד עולמות עליונים, אשר כל הגלגלים נגדם אינם נחשבים כלום. נמצא שאין שעור להרחוק שנתרחק שם בעולמות עליונים, על-ידי הרחוק כל שהוא אפלו פחות מחוט השערה, שנתרחק והלך ממקום שהיה בתחלה, פי אף שבכאן, בהארץ התחתונה, לא נתרחק, והלך רק פחות מחוט השערה, שבעיניו לא נתרחק כלום, פי זה אי אפשר לשער, רק השם יתברך. עם כל זה שם בעולמות עליונים נתרחק כמה וכמה אלפים עולמות ופרסאות, מפל-שפן וכל-שפן כשאדם הולך פרסה או כמה פרסאות בעבודת השם, עין לא ראתה וכו' :

נהרי אפרסמון

נמצא, אם ישער בדעתו קוים נמשכים מהארץ התחתונה, אפלו רק עד הגלגלים, נמצא, אפלו אם אינו הולך ממקומו, רק כמלא החוט, אף-על-פי-כן במקום הגלגלים, נתרחק ממקום שהיה נגד ראשו תחלה נתרחק עתה כמה וכמה אלפים פרסאות, לפי ערך גדל הגלגל העליון נגד הארץ התחתונה פיזוע, פי שם קבועים פוכבים אין מספר, וכל פוכב הוא בערך גדל זה העולם ויותר, מפל שפן וכל שפן פשישער בדעתו הקוים נמשכים עד עולמות עליונים, אשר כל הגלגלים נגדם אינם נחשבים כלום, נמצא, שאין שעור להרחוק שנתרחק שם בעולמות עליונים, על-ידי הרחוק כלשהו, אפלו פחות מחוט השערה שנתרחק והלך ממקום שהיה בתחלה, פי אף שבכאן בהארץ התחתונה לא נתרחק, והלך רק פחות מחוט השערה, שבעיניו לא נתרחק כלום, פי זה אי אפשר לשער רק השם יתברך, עם כל זה שם בעולמות עליונים נתרחק כמה וכמה אלפים עולמות ופרסאות, מפל

דע שיש שני מיני פלטיין, ושני הפלטיין דומין זה לזה. באחד דר בו מלך, ובהשני דר עבד. ובנדאי באמת הוא חלוק גדול בין הפלטיין של מלך לפלטיין של עבד, רק אף-על-פי-כן אפשר לטעות ביניהם, כי יש קשר שמתקשרין הרבה נפשות, עד שנעשה מהם

נהרי אפרסמון

שפן וכל שפן פשאדם הולך פרסה או כמה פרסאות בעבודת השם, עין לא ראתה וכו' אל מה הוא יכול לזכות בזה העולם, ומחמת שכל זה נעלם ונסתר מרב בני אדם, לכן כלם נכנסים ביאוש ובדכאון, ושרויים בעצבות ובמרה שחורה, כאלו אף פעם לא יצאו מהמקום שנפלו לשם. וזו עבודת הסמ"ך-מ"ם — להכניס באדם יאוש ומרה שחורה, שיחשב כאלו אבד מנוס ותקנה ממנו, והוא כבר לא יוכל אף פעם לצאת מהחשך שנפל לשם, ועל-ידי-זה כלם מתרחקים ממנו יתברך. ורבונו ז"ל אור האורות, מאיר בנו אור ריחני ועליון פנה, ומגלה לנו סודות נוראים ונפלאים כאלו, פלאי פלאות, איך אדם אפלו שנמצא במדור הקלפות, עם כל זאת אם רק שש ושמח לרגע בשמחת יהדותו, באותו רגע הוא רץ בעולמות העליונים אלפים ורבי רבבות פרסאות, אשר דבר זה לא יכילהו הרעיון. ואם אדם היה יודע מה זה רק לזוז כלשהו ולשמח לרגע בשמחת יהדותו, ומה זה גורם בעולמות העליונים, אזי כלם היו חוזרים בתשובה. ומחמת שבני אדם אינם יודעים מהגלוי הנפלא והנורא הזה, לכן כלם מנחים בעצבות ובמרירות ובדכאון וביאוש גדול, ומתיאשים מחיהם, ונדמה להם כאלו אבד מנוס ותקנה מהם, וכאלו אף פעם כבר לא יוכלו להשתנות. ולכן אשרי מי שמכניס דבורים אלו לתוך לבבו, ושכ אליו יתברך בלב אמת, אז ושב ורפא לו.

דע, שיש שני מיני פלטיין, ושני הפלטיין דומין זה לזה, באחד דר בו מלך, ובהשני דר עבד. ובנדאי באמת הוא חלוק גדול בין הפלטיין של מלך לפלטיין של עבד, רק אף-על-פי-כן אפשר לטעות ביניהם, כי יש קשר שמתקשרין הרבה נפשות, עד שנעשה מהם בית ופלטיין, כי מתקשרין אחד

בית ופלטיין, פי מתקשרין אחד באחד ואחד באחד, עד שנעשה מהם יסוד, ואחר-כך נעשה אהל, עד שנבנה מהם בית ומדור, וזה המדור הוא מדור לאמת, וכשצריכין לבקש אמת מוצאין שם באותו המדור, הינו בתוך הקשר של הנפשות הנ"ל, שמהם נעשה מדור להאמת פנ"ל. ועל-כך צוה התורה אחרי רבים להטות (שמות כג, ב), פי מאחר שרבים נתקשרו כאחד, בודאי שם האמת פנ"ל, וזה בחינת כל הנפש הבאה לבית-יעקב (בראשית מו, כז), הינו שמהנפשות נעשה בית-יעקב, הינו בית מדור לאמת, שהוא בחינת יעקב, כמו שכתוב (מיכה כ, כ): תתן אמת ליעקב. אבל דע שיש פנגד זה קשר של רשעים, שמתקשרין יחד הרבה נפשות של רשעים, ונעשה מהם בית ומדור לשקר, ועל זה הזהיר הנביא (ישעיה ח, יב): לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר, פי קשר רשעים אינו מן המנגן, ועל זה פתיב (שמות כג, ב): לא תהיה אחרי רבים לרעות. והנה בין שני הבתים הנ"ל אפשר לטעות, הינו בין האמת והשקר, פי השקר

גחרי אפרסמון

באחד ואחד באחד, עד שנעשה מהם יסוד, ואחר-כך נעשה אהל, עד שנבנה מהם בית ומדור, וזה המדור הוא מדור לאמת, וכשצריכין לבקש אמת מוצאין שם באותו המדור, הינו בתוך הקשר של הנפשות הנ"ל, שמהם נעשה מדור להאמת פנ"ל. ועל-כך צוה התורה אחרי רבים להטות (שמות כג, ב): "אחרי רבים להטות", פי מאחר שרבים נתקשרו כאחד, בודאי שם האמת פנ"ל, וזה בחינת (בראשית מו, כז): "כל הנפש לבית יעקב הבאה", הינו שמהנפשות נעשה בית-יעקב, הינו בית מדור לאמת, שהוא בחינת יעקב, כמו שכתוב (מיכה ז, כ): "תתן אמת ליעקב", אבל דע, שיש פנגד זה קשר של רשעים, שמתקשרין יחד הרבה נפשות של רשעים, ונעשה מהם בית ומדור לשקר, ועל זה הזהיר הנביא (ישעיה ח, יב): "לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר", פי קשר רשעים אינו מן המנגן, ועל זה פתיב (שמות כג, ב): "לא תהיה אחרי רבים לרעות"; והנה, בין שני הבתים הנ"ל אפשר לטעות, הינו בין האמת והשקר, פי השקר מדמה עצמו להאמת, פי גם שם יש קשר

מַדְמָה עֲצָמוּ לְהֵאֱמֵת, כִּי גַם שָׁם יֵשׁ קֶשֶׁר מְנַפְּשׁוֹת רַבִּים, וְאֶפְשָׁר לְאָדָם לְטָעוֹת, וְאִינוּ יוֹדְעֵי הֵיכָן הָאֱמֵת וּלְהֵיכָן יִקְרַב עֲצָמוֹ. וְדַע שְׁעַל־יְדֵי מִצְוֹת פְּדִיּוֹן־שְׁבוּיִים זֹכָה לְהֵבִין בֵּין שְׁנֵי הַפְּתִים הַנִּ"ל בֵּין אֱמֵת לְשֶׁקֶר, בֵּין מֶלֶךְ לְעַבְדֵּי, כִּי הַשֶּׁקֶר הוּא בְּחִינַת עַבְדֵּי, בְּחִינַת אֲרוּר, בְּחִינַת אֲרוּר פְּנֵעַן, עַבְדֵּי עַבְדִּים וְכוּ' (בְּרֵאשִׁית ט, כה).

נְהַרֵי אֶפְרַסְמוֹן

מְנַפְּשׁוֹת רַבִּים, וְאֶפְשָׁר לְאָדָם לְטָעוֹת, וְאִינוּ יוֹדְעֵי הֵיכָן הָאֱמֵת וּלְהֵיכָן יִקְרַב עֲצָמוֹ. וְדַע, שְׁעַל־יְדֵי מִצְוֹת פְּדִיּוֹן שְׁבוּיִים זֹכָה לְהֵבִין בֵּין שְׁנֵי הַפְּתִים הַנִּ"ל, בֵּין אֱמֵת לְשֶׁקֶר, בֵּין מֶלֶךְ לְעַבְדֵּי, כִּי הַשֶּׁקֶר הוּא בְּחִינַת עַבְדֵּי, בְּחִינַת אֲרוּר, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ט, כה): "אֲרוּר פְּנֵעַן עַבְדֵּי עַבְדִּים" וְכוּ', הֵינּוּ הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּרָא אֶת הָעוֹלָם שְׁתֵּהִיָּה בְּחִירָה לְאָדָם, כִּי אִם הִיָּה הַכֹּל גְּלוּי לְפָנַי בְּנֵי אָדָם, וְלֹא הִיָּתָה בְּחִירָה, אֲזִי בְּשִׁבִיל מַה צְרִיכִים כָּל הַבְּרִיאָה?! כִּי הֲרִי יֵשׁ לְהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא לְאִין סֵפֶר מְלֹאכִים, נְשֵׁמוֹת בְּלֵי גּוֹפִים, שְׁתִּמִּיד נִמְצָאִים בְּרוּחָנִיּוֹת, וְאִין לָהֶם שׁוּם בְּחִירָה, וְלִכֵּן הֵם נִקְרָאִים עוֹמְדִים, שְׁתִּמִּיד עוֹמְדִים בְּמַדְרָגָה אַחַת, וְעַקֵּר שְׁבַח הָאָדָם שְׁנִבְרָא בְּעוֹלָם הַזֶּה, שֵׁישׁ שְׁנֵי הַפְּכִים — אֱמֵת וְשֶׁקֶר, חֲשֵׁף וְאוֹר, מֶלֶךְ וְעַבְדֵּי, טְמֵאָה וְטָהֳרָה, וְנִתְּנָה בְּחִירָה שְׁיִבְחֹר בְּטוֹב אוֹ בְּרַע, בְּאֱמֵת אוֹ בְּשֶׁקֶר וְכוּ', וְעַל זֶה מִתְּאוּנֵן הַנְּבִיא (ישעיה ה, כ): "הוֹי הָאֲמָרִים לְרַע טוֹב וְלְטוֹב רַע, שְׁמַיִם חֲשֵׁף לְאוֹר וְאוֹר לְחֲשֵׁף, שְׁמַיִם מֵר לְמַתֵּק וּמַתֵּק לְמֵר, הוֹי חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם וְנִגְדָּה פְּנֵיהֶם נְבִנִים"; וְזוֹ מַעֲלַת בֵּר יִשְׂרָאֵל, שְׁזוֹכָה לְבַחֵר בְּטוֹב וּבְאֱמֵת, וּבְאוֹר וּבְטָהֳרָה, וְנִדְבֵק אֶל הַמֶּלֶךְ, מֵאֵן מְלָכֵי רַבָּנָן, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֵת, וּבִוְרַח מִהַרְעֵ וְהַשֶּׁקֶר וְהַחֲשֵׁף וְהַטְּמֵאָה, וּמִתְרַחֵק מִהַעַבְדֵּי, שֶׁהֵם כָּלֵל הַשִּׁקְרָנִים, הַרְמָאִים וְהַצְּבוּעִים, שְׁמֵרְמִין בְּנֵי אָדָם, וְכַמוֹכָא בְּדִבְרֵי רַבְּנָנוּ ז"ל (לְקוּטִי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן סז), אֲשֶׁר הַצַּדִּיק הָאֱמֵת הוּא הַיָּפִי וְהַחֲנֹן וְהַפֶּאֶר שֶׁל כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְכִשֶּׁהוּא מִתְּפָרֵס, נִתְּגַלָּה בְּחִינַת מְאוּרֵי אוֹר, שְׁרוּאִים אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְלְהַפְּךָ כְּשִׁמְתְּפָרְסִים מִפְּרָסִים שֶׁל שֶׁקֶר, שְׁנִקְרָאִים טְאִטִּירִין, נִתְּגַלָּה בְּחִינַת מְאוּרֵי אוֹר, שְׁבוּעֵרוֹת הַתְּאוּרוֹת הַרְעוֹת בְּאָדָם, וְאֵשׁ הַכַּעַס וְהַמְחַלְקָת מִתְּרַבָּה, וְזֶה מַה שְׁרַבְּנוּ ז"ל מְסַפֵּר: דַּע שֵׁישׁ שְׁנֵי מִינֵי פְּלִטִין, הֵינּוּ בְּשַׁעַה שְׁהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּרָא אֶת עוֹלָמוֹ, בְּרָאוּ בְּאֶפְסָן כְּזֶה, שְׁתֵּהִיָּה בְּחִירָה וְנִסְיוֹן, וְלִכֵּן יֵשׁ

שני מיני פלטין של אור וחשך, ושני הפלטין דומין זה לזה, כי מה שיש בזה יש בזה, ואין שום הפרש ביניהם, אף באחד דר בו מלך, ובהשני דר עבד, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה, פרשה יד, סימן יט): כדי שלא יהא פתחון פה לאמות העולם לומר, אלו הנה לנו נביא כמשה, היינו עובדים להקדוש-ברוך-הוא, ואיזה נביא הנה להם כמשה? זה בלעם בן בעור; נמצא, שמבחוץ היו נראין אותו דבר, משה הנה נביא לישראל, ובלעם הנה נביא לאמות העולם, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן נו): כשיש צדיק גדול שמגלה נוראות נפלאות, זה לעמת זה יש גם מהסטרא אחרא אחד שנתגדל ונתפרסם, וכמו שהיה בעת קבלת התורה, כשנתן השם יתברך את התורה לנשמות ישראל על-ידי משה רבנו, אזי כל האמות רצו אל בלעם לשמע ממנו תורה, ובודאי וזה דבר ברור, אשר באמת הוא חלוק גדול בין הפלטין של מלך לפלטין של עבד, כי המלך אוהב באמת ומאיר לו האור ומחזיק בטהרה, ולהפך העבד אוהב בשקר וחשך לו ומחזיק בטמאה, רק אף-על-פי-כן אפשר לטעות ביניהם מפני הבחירה והנפיון, כי כף ברא הקדוש-ברוך-הוא, ששניהם יהיו שוין, ולא יראו שום הפרש ביניהם, הינו בין הפלטין של מלך ובין הפלטין של עבד, בין הצדיק האמת הדבוק בו יתברך, ובין המפרסם של שקר, שאינו יודע בין ימינו לשמאלו. פי יש קשר שמתקשרין הרבה נפשות, עד שנעשה מהם בית ופלטין, פי מתקשרין אחד באחד ואחד באחד, עד שנעשה מהם יסוד, ואחר-כך נעשה אהל, עד שנבנה מהם בית ומדור, וזה המדור הוא מדור לאמת, וכשצריכין לבקש אמת, מוצאין שם באותו המדור, הינו בתוך הקשר של הנפשות הנ"ל, שמהם נעשה מדור להאמת כנ"ל; כי כל צדיק וצדיק שהוא צדיק אמתי, הדבוק בחי החיים בו יתברך, בטל ומבטל אל האין סוף ברוך הוא, עד שנכלל כל כלו בעצם עצמיות אלקותו יתברך, מרב התכללותו בו יתברך, נמשכות אליו נשמות, והוא נקרא רעיא מהימנא, שהוא ממנה על הרבה נשמות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), שיש בכל דור דור רועה שהיא בחינת משה, והוא בונה משכן, וכל אחד כפי המשכן שבונה ועושה, כן יש לו תינוקות, הינו נשמות שהם מקבלים ממנו, וכפי רבוי הנשמות שיש לו, והוא מושל עליהן, כן מתקשרים אחד באחד, עד שנעשה מהם יסוד, ואחר-כך אהל, עד שנבנה מהם בית ומדור, שזה מדור להאמת; כי יש צדיק שבאתגלגל אין לו

ממשלה כָּלֵל, כּמוֹבֵא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן נו), עִם כָּל זֶה בְּאַתְכֶּסְיָא וּבְהַעֲלֵם גְּדוֹל הוּא מוֹשֵׁל עַל הַרְבֵּה נְשָׁמוֹת, כִּי נִשְׁמָתָם הִיא תַּחְתּוֹ, וְנִכְנָעִים תַּחְתּוֹ, וְיֵשׁ אֶחָד שֶׁבְּאַתְגְּלִיָּא אֵין לוֹ שׁוּם מְמִשְׁלָה, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן בְּאַתְכֶּסְיָא וּבְהַעֲלֵם גְּדוֹל הוּא מוֹשֵׁל עַל כָּל הַדּוֹר, וְאַפְלוּ עַל כָּל צַדִּיקֵי הַדּוֹר, כִּי כָּל נְשָׁמוֹתֵיהֶם הֵם כָּלֵם תַּחַת מְמִשְׁלָתוֹ וּמַלְכוּתוֹ, וְכָלֵם נִכְנָעִים וּכְפוּפִים אֵלָיו, רַק שֶׁהוּא בְּהַעֲלֵם גְּדוֹל. נִמְצָא, שֶׁמְכַל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּתְאַחֲדִים יַחַד אֶחָד בְּאֶחָד, עַד שֶׁמִּזֶּה נִבְנֶה מְדוֹר הָאֱמֶת. וְעַל־פִּנְ צוֹתָהּ הַתּוֹרָה (שְׁמוֹת כג, ב): "אַחֲרֵי רַבִּים לְהִטֹּת"; כִּי מֵאַחַר שְׂרָבִים נִתְקַשְּׂרוּ בְּאֶחָד, בּוֹדֵאֵי שֶׁם הָאֱמֶת פּוֹנֵל"; כִּי כָלֵם נִכְלָלִים בְּשֶׁרֶשׁ, שִׁזָּה הַמְּלֶךְ מֵאֵן מַלְכֵי רַבָּנָן, שֶׁהוּא רֹאשׁ כָּל הַצַּדִּיקִים, שֶׁכָּלֵם נִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, וְהוּא הָרֹאשׁ בֵּית, כּמוֹבֵא בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן סז), שֶׁהַצַּדִּיק הַגְּדוֹל בְּמַעֲלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד הוּא הָרֹאשׁ בֵּית, וּבֵיתוֹ הוּא פְּלִטִין שֶׁל אֱמֶת. וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית מו, כז): "כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה", הֵינּוּ שֶׁמֵּהַנִּפְשׁוֹת נִבְעָשׂה בֵּית יַעֲקֹב, הֵינּוּ בֵּית מְדוֹר לְאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (מִיכָה ז, כ): "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב", הֵינּוּ מֵיַעֲקֹב יֵצְאוּ שְׁבַעִים נֶפֶשׁ, כִּי נִכְלְלוּ כָּלֵם בּוֹ, וְלִכֵּן קָרְאָן נֶפֶשׁ — בְּלִשׁוֹן יַחִיד, כְּמוֹ־כֵן הַמְּלֶךְ יוֹשֵׁב בְּפְלִטִין שֶׁל אֱמֶת, שֶׁנִּבְעָשׂה עַל־יְדֵי שֶׁהַתְּקַשְּׂרוֹת יַחַד הַנְּשָׁמוֹת אֶחָד בְּאֶחָד, עַד שֶׁנִּבְעָשׂה מֵהֶם בֵּית וּפְלִטִין, שֶׁשֵׁם הָאֱמֶת. אֲבָל דַּע, שִׁזָּה לְעַמַּת זֶה, יֵשׁ פְּלִטִין שֶׁל שֶׁקֶר, שֶׁמִּשֵׁם יוֹצְאִים כָּל הַשֶּׁקֶרִים בְּעוֹלָם, וּמִשֵׁם נִמְשָׁכִים כָּל הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, כִּי כְּמוֹ שֶׁבִּקְדָּשָׁה מִתְאַחֲדִין הַנְּשָׁמוֹת יַחַד, כְּמוֹ־כֵן בְּטִמְאָה וּבְשֶׁקֶר, שִׁישׁ כִּנְגַד זֶה קָשֶׁר שֶׁל רְשָׁעִים, שֶׁמִּתְקַשְּׂרִין יַחַד הַרְבֵּה נִפְשׁוֹת שֶׁל רְשָׁעִים, וְנִבְעָשׂה מֵהֶם בֵּית וּמְדוֹר לְשֶׁקֶר; כִּי מִתְלַקְטִין כָּל מֵינֵי רְשָׁעִים יַחַד אֵלוֹ עִם אֵלוֹ, עַד שֶׁמֵּהֶם וּבֵהֶם נִבְנֶה בֵּית וּמְדוֹר לְהַשֶּׁקֶר, שֶׁמִּשֵׁם יוֹצְאִים כָּל הַשֶּׁקֶרִים בְּעוֹלָם. וְעַל זֶה הַזְּהִיר הַנְּבִיא (ישעיה ח, יב): "לֹא תֵאֲמְרוּן קָשֶׁר לְכָל אֲשֶׁר יֹאמֵר הָעָם הַזֶּה קָשֶׁר"; כִּי קָשֶׁר רְשָׁעִים אֵינּוּ מִן הַמִּנְיָן, וְעַל זֶה פְּתִיב (שְׁמוֹת כג, ב): "לֹא תִהְיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרַעַת"; כִּי אִם לֹא נִתְגַּלָּה מֵהֶם אֱמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲלֵא אֲדַרְבֵּה מִשֵׁם יוֹצְאָת כָּל הַכְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, זֶה קָשֶׁר שֶׁל רְשָׁעִים, בֵּית וּמְדוֹר לְהַשֶּׁקֶר. וְהִנֵּה, בֵּין שְׁנֵי הַבְּתִים הַנֵּל אֶפְשָׁר לְטַעוֹת, הֵינּוּ בֵּין הָאֱמֶת וְהַשֶּׁקֶר, כִּי הַשֶּׁקֶר מְדַמֶּה עֲצָמוֹ לְהָאֱמֶת, וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַפִּיר בֵּינֵיהֶם כָּלֵל, כִּי הֵם נִרְאִים אֶחָד לְאֶחָד, בְּלֵי שׁוּם שְׁנוּי, כִּי מִצַּד הַחִיצוֹנִיּוֹת לֹא רוֹאִים שׁוּם דְּבַר, אֲדַרְבֵּה יְכוּלִים לְטַעוֹת מְאֹד, וְלִהְחַלִּיף בֵּין

האמת להשקר, בין האור להחשך, בין טמאה לטהרה, פי גם שם יש קשר מנפשות רבים, ואפשר לאדם לטעות, כי הם נראים שניהם אחד, ואינו יודע היכן האמת ולהיכן יקרב עצמו, שזה עקר הגלות הארץ והמר, כעין שאמרו חכמינו הקדושים (מכילתא בא): מגיד שהיה פרעה מחזר ושואל בכל ארץ מצרים: היכן משה שרוי, היכן אהרן שרוי; כי מאחר שהכל נדמה כאחד, אזי בני-אדם אינם יודעים איפה היא האמת, וכמאמרם ו"ל (סנהדרין צו.) על הפסוק (ישעיה נט, טו): "ותהי האמת נעדרת", מאי 'ותהי האמת נעדרת', אמרי דבי רב: מלמד שנעשית עדרים עדרים והולכת לה, וכל אחד אומר, שאצלו האמת, עד שלא יודעים איפה האמת ואיפה השקר, איפה הטמאה ואיפה הטהרה, איפה האור ואיפה החשך. ודע, שעל-ידי מצות פדיון שבויים זוכה להבין בין שני הבתים הנ"ל, בין אמת לשקר, בין מלך לעבד, פי השקר הוא בחינת עבד, בחינת ארור, בחינת (פראשית ט, כה): "ארור כנען עבד עבדים" וכו'; הינו מהיכן יכולים להבחין בין אמת לשקר, בין מלך לעבד? מי שמקים מצות פדיון שבויים, שעוסק לקרב רחוקים אליו יתברך, ומוציא שבויים, שהם אלו שנשבו ברשת יצרם הרע, זהו פלטין של אמת, ולהפך מי שמתנגד לקרב רחוקים, ואינו עוסק בפדיון שבויים להוציא נשמות שנשבו ברשת יצרם הרע, זה פלטין של שקר. וכלל זה יש בדינו, שמי שמתנגד על ענין קרוב רחוקים אל הקדוש-ברוך-הוא, זה סימן שהוא בכלל "ארור כנען עבד עבדים", כי יסוד היסודות ביהדות זה לקרב רחוקים, וזו עבודת כל הצדיקים האמתיים שבכל דור ודור, וכל החכמים חכמי התורה האמתיים, שמוסרים את נפשם להחזיר אמונה פשוטה בו יתברך בנשמות ישראל, ולקרב את התועים, ולהוציא אותם משבים שנשבו ברשת יצרם הרע. ומובא בדברי מוהרנ"ת ו"ל (לקוטי-הלכות, ברכות הראיה וברכות פרטיות, הלכה ה', אות טז), שכל אלו המתנגדים לקרב רחוקים, ובפרט בני הנעורים, השתלשלותם הוא מהמלאכים שקטרגו על בריאת האדם. וביותר הסמ"ך-מ"ם, שהוא קטרג יותר מפלם, שלא לברא את האדם. ולכן פל אלו המונעים לקרב רחוקים, ואינם עוסקים בפדיון שבויים להוציא מהשבי נשמות ישראל שנשבו בידי יצרם, הם שלוחי הסמ"ך-מ"ם המקטרג הגדול, וזה הפלטין של שקר, שראוי להתרחק משם, מה שאין כן מי שעוסק בפדיון שבויים לקרב רחוקים אליו יתברך, ומוציא את אלו שנשבו בידי יצרם, שם הוא פלטין של אמת, וראוי לישוב שם.

יָדַע שֵׁשׁ שְׁנֵי שְׁכָלִיּוֹת, וְהֵם בְּחִינַת אַחֲרֵי וְקִדְמָה, הֵינּוּ שֵׁשׁ שְׁכָל שְׁמַגִּיעַ לְאָדָם לְפִי הַזְמַן, וְכָל מָה שְׁנֹזֵקֵן וְכָא בְיָמִים יוֹתֵר, הוּא יוֹדַע יוֹתֵר, בְּבְחִינַת יָמִים יִדְבְּרוּ (איוב לב, ז), וְזֶה הַשְּׁכָל הוּא בְּחִינַת אַחֲרֵי, שְׁבָא בְּאַחֲרֵי הַזְמַן, כִּי לְזֶה הַשְּׁכָל צָרִיךְ זְמַן. אָבֵל יֵשׁ שְׁכָל שְׁבָא לְאָדָם בְּשִׁפְעַ גְּדוּל בְּמַהִירוֹת גְּדוּל, בְּפָחוֹת מְרַגַע, כִּי הוּא לְמַעַלָּה מֵהַזְמַן, וְאֵין צָרִיךְ שׁוּם זְמַן לְזֶה הַשְּׁכָל, וְזֶה הַשְּׁכָל הוּא בְּחִינַת פְּנִיָּם, וְהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת אֱמֶת, בְּבְחִינַת מְבַקְשֵׁי פְּנִיָּה יַעֲקֹב סָלָה (תהלים כד, ו) :

נַחְרֵי אֶפְרַסְמוֹן

יָדַע, שֵׁשׁ שְׁנֵי שְׁכָלִיּוֹת, וְהֵם בְּחִינַת אַחֲרֵי וְקִדְמָה, הֵינּוּ שֵׁשׁ שְׁכָל שְׁמַגִּיעַ לְאָדָם לְפִי הַזְמַן, וְכָל מָה שְׁנֹזֵקֵן וְכָא בְיָמִים יוֹתֵר, הוּא יוֹדַע יוֹתֵר, בְּבְחִינַת (איוב לב, ז) : "יָמִים יִדְבְּרוּ" ; וְזֶה הַשְּׁכָל הוּא בְּחִינַת אַחֲרֵי, שְׁבָא בְּאַחֲרֵי הַזְמַן, כִּי לְזֶה הַשְּׁכָל צָרִיךְ זְמַן, אָבֵל יֵשׁ שְׁכָל שְׁבָא לְאָדָם בְּשִׁפְעַ גְּדוּל וּבְמַהִירוֹת גְּדוּל, בְּפָחוֹת מְרַגַע, כִּי הוּא לְמַעַלָּה מֵהַזְמַן, וְאֵין צָרִיךְ שׁוּם זְמַן לְזֶה הַשְּׁכָל, וְזֶה הַשְּׁכָל הוּא בְּחִינַת פְּנִיָּם, וְהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, בְּחִינַת אֱמֶת, בְּבְחִינַת (תהלים כד, ו) : "מְבַקְשֵׁי פְּנִיָּה יַעֲקֹב סָלָה". (לְקַטֵּעַ זֶה יֵשׁ שְׁיָכוֹת אֶל הַמֵּאֲמָר בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן כ"א) : יֵשׁ שְׁכָל שֶׁהוּא בְּחִינַת אַחֲרֵי, שְׁלֹקֵחַ לְאָדָם הֶרְבֵּה זְמַן עַד שְׁמַשִּׁיגוֹ, בְּבְחִינַת (איוב לב, ז) : "יָמִים יִדְבְּרוּ", כִּי לֹקֵחַ זְמַן עַד שֶׁהוּא מַשִּׁיגוֹ, אָבֵל יֵשׁ שְׁכָל שְׁבָא לְאָדָם בְּשִׁפְעַ גְּדוּל וּבְמַהִירוֹת, וְזֶה כָּא מְלַמַּעַלָּה מֵהַזְמַן, שֶׁהַשְּׁכָל הַזֶּה נִקְרָא בְּחִינַת פְּנִיָּם, שְׁזֶה בְּחִינַת (תהלים כד, ו) : "מְבַקְשֵׁי פְּנִיָּה יַעֲקֹב סָלָה" ; כִּי אָדָם צָרִיךְ לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמוֹ וּבְפִרְט אֶת הַשְּׁבָעָה גְּרוֹת שְׁלוֹ : הַעֵינִים, הָאָזְנִים, הַחֻטָּם, וְהַפֶּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה מַחוּ מְזַדְכֵּךְ, וְזוֹכֵה לְשִׁפְעַ אֱלֹקֵי שְׁבָא עֲלָיו בְּמַהִירוֹת גְּדוּלָּה, שְׁזוֹכֵה לְהַשִּׁיג אֱמֶת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּגִלּוּי רַב וְנוֹרָא מְאֹד. וְלִהְפֹּךְ מִי שְׁעַדִּין לֹא זָכָה אֶת הַשְּׁבָעָה גְּרוֹת שְׁלוֹ : הַעֵינִים, הָאָזְנִים, הַחֻטָּם, וְהַפֶּה, לֹקֵחַ לוֹ הֶרְבֵּה זְמַן, עַד שֶׁהוּא מַשִּׁיג הַשְּׁגוֹת אֱלֹקוֹת, וְלִכֵּן רוֹאִים הַפֶּרֶשׁ גְּדוּל בֵּין בְּנֵי אָדָם, שְׁלֹאֲחֵד לֹקֵחַ הֶרְבֵּה זְמַן עַד שְׁזוֹכֵה לְאֱמוּנָה פְּשוּטָה, מַחֲמַת שְׁעַדִּין לֹא תִקֵּן אֶת מַעֲשָׂיו, עוֹלִים עַל לְבוֹ קְשִׁיּוֹת וּסְפִקוֹת וּבְלִבּוּלִים בְּאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה, וְרַחוּק הוּא עַדִּין מִלְּהַשִּׁיג הַשְּׁגוֹת אֱלֹקוֹת, וְיֵשׁ אָדָם שֶׁנִּשְׁפָּע עֲלָיו שִׁפְעַ אֱלֹקֵי

אחר שבת פרשת ויחי אמר: ב"ש של סעודות" זה נודע לי סגלה לפאקין (אבעבועות), לקח קרייד (נתר), ושלש פעמים כמו משקל הקרייד יקח זייף (בורית - סבון) ויעשה משניהם מרחץ לרחץ התינוק, (שקורין באד), וצריך לעשות תכף ומיד כשמתחיל התינוק להתחמם ולבער על זה, ויעיל בעזרת השם אם אין הגזרה חזקה, אבל אם הגזרה חזקה חס ושלום לא יועיל.

ואמר פי חלי הפאקין נעשה מחטא העגל, ובענין הזה קשה: הלא גם אצל אמות העולם יש חלי זה. אף איתא במדרש (בראשית רבה ח' א'), שאמות העולם היו ראויים שלא יהיה להם שום חלי (מאחר שנמן לחלקם העולם הזה), אף כדי שלא יהיו מוניין ומתגרין

גחרי אפרסמון

שמאיר בו אורו יתברך בגלוי רב ונפלא מאד, ובכל רגע נתחדשים אצלו יחודים חדשים, ונמשך עליו אור גדול מאד מהארת האין סוף ברוך הוא, עד שכמעט נתבטל במציאות, כל זה בא לו מחמת שזכה לזכך את העינים, האזנים, החטם, והפה, שהם נגד הארבעה עולמות: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה, שהם הארבעה שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, שמאירים עליו תמיד השמות האלו, והוא בטל ומבטל תמיד אל האין סוף ברוך הוא, אשרי מי שמקדש את השבעה גרות שלו.

אחר שבת פרשת ויחי אמר: ב"ש של סעודות" זה נודע לי סגלה לפאקין (אבעבועות), לקח קרייד (נתר), ושלש פעמים כמו משקל הקרייד יקח זייף (סבון), ויעשה משניהם מרחץ לרחץ התינוק (שקורין באד), וצריך לעשות תכף ומיד כשמתחיל התינוק להתחמם ולבער על זה, ויעיל בעזרת ה' — אם אין הגזרה חזקה, אבל אם הגזרה חזקה, חס ושלום — לא יועיל. ואמר פי חלי הפאקין נעשה מחטא העגל. ובענין הזה קשה: הלא גם אצל אמות העולם יש חלי זה? אף איתא במדרש (בראשית רבה, פרשה פח, סימן א'), שאמות העולם היו ראויים שלא יהיה להם שום חלי (מאחר שנמן לחלקם העולם הזה), אף כדי שלא יהיו מוניין ומתגרין בישראל, נתן להם כל החלאים שיש לישראל. וכמו שפרש רש"י על פסוק (תהלים לט, ט): "חרפת נבל אל

בישראל, נתן להם כל החלאים שיש לישראל, וכמו שפרש רש"י על פסוק: חרפת נבל אל תשימני (תהלים לט, ט), הבא גם עליו נגעים ומכאובות, כדי שלא יוכל לומר לי אתם לוקים ואנו אין אנו לוקים, והתפלה הזאת גרמה להביא יסורי חלאים על האמות. וגם לכאורה קשה: הלא גם קדם חטא העגל בודאי היה חלי זה, אף קדם לא היה חלי קשה, רק שהיו הפאקין מחמת הדמים שהתינוק יונק במעי אמו, פידוע לחכמי הרופאים, אבל לא היה חלי קשה, שיהא מספן למות חס ושלום כמו עכשו, וזה נעשה מחטא הנ"ל.

גם נרמז קצת בירמיה (ב, כב), נזכרים פלם בפסוק אחד: כי אם תכבסי בנתר ותרבי לך בורית נכתם עונך לפני. פרש רש"י על עון העגל. נתר פרוש בלעז קרייד; בורית זיף. (נמצא שמרמו פאן סוד הסגלה הנ"ל לחלי הנ"ל, הבא מחטא העגל, דהינו לכבס בנתר, שהוא קרייד, ולהרבות בורית, שהוא זיף) והבן נפלאות:

נחרי אפרסמון

תשימני, הבא גם עליו נגעים ומכאובות, כדי שלא יוכל לומר: לי אתם לוקים, ואנו אין אנו לוקים. והתפלה הזאת גרמה להביא יסורי חלאים על האמות. וגם לכאורה קשה, הלא גם קדם חטא העגל בודאי היה חלי זה? אף קדם לא היה חלי קשה, רק שהיו הפאקין מחמת הדמים שהתינוק יונק במעי אמו, פידוע לחכמי הרופאים, אבל לא היה חלי קשה שיהא מספן למות, חס ושלום, כמו עכשו, וזה נעשה מחטא הנ"ל.

גם נרמז קצת בירמיה (פרק ב, כב), נזכרים פלם בפסוק אחד: "כי אם תכבסי בנתר, ותרבי לך בורית, נכתם עונך לפני"; פרוש רש"י על עון העגל, נתר פרוש בלעז קרייד, בורית זיף (נמצא שמרמו פאן סוד הסגלה הנ"ל לחלי הנ"ל, הבא מחטא העגל, דהינו לכבס בנתר שהוא קרייד, ולהרבות בורית שהוא זיף), והבן נפלאות.

מימי ילדותו. פעם אחת באו אליו עם פדיון להתפלל על ילדה שרה אסתר בת יהודית, ואמר שתמות, וכן הוה. ואמר שידע זאת מהתורה הקדושה, שראה אז פסוק (שמות ז, כא): וְהִדְגָה אֲשֶׁר בִּיאֵר מִתֶּה וַיִּבְאֵשׁ, וּבְאֵלוֹ הַתְּבוּת "מִתֶּה וַיִּבְאֵשׁ" נִתְגַּלָּה לוֹ זֹאת. מִתֶּה וַיִּבְאֵשׁ רְאִישֵׁי-תְבוּת שְׂרָה אֶסְתֵּר בַּת יְהוּדִית נִי – מִתֶּה. הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנוּ.

הזהיר לאנשיו שפשיקרה להם מקרה בלתי טהור חס ושלום, שילכו תקף ומיד למקוה לטבל, פי על-ידי המקרה חס ושלום נעשה מה שנעשה. על-פן טוב מאד, שקדם שמתחיל להעשות מזה איזה דבר חס ושלום, שיקדים עצמו האדם ויטבל ויטהר עצמו.

והזהיר מאד לבל יתפחד האדם מזה כלל, פי הפחד והדאגות והמרה-שחורות בענין זה מזיק מאד מאד, בפרט אחר

נחרי אפרסמון

מימי ילדותו פעם אחת באו אליו עם פדיון להתפלל על ילדה, שרה אסתר בת יהודית, ואמר שתמות, וכן הוה. ואמר, שידע זאת מהתורה הקדושה, שראה אז פסוק (שמות ז, כא): "וְהִדְגָה אֲשֶׁר בִּיאֵר מִתֶּה וַיִּבְאֵשׁ", וּבְאֵלוֹ הַתְּבוּת "מִתֶּה" וַיִּבְאֵשׁ, נִתְגַּלָּה לוֹ זֹאת, מִתֶּה וַיִּבְאֵשׁ רְאִישֵׁי תְבוּת: שְׂרָה אֶסְתֵּר בַּת יְהוּדִית נִי – מִתֶּה, ה' יִשְׁמְרֵנוּ.

הזהיר לאנשיו, שפשיקרה להם מקרה בלתי טהור, חס ושלום, שילכו תקף ומיד למקוה לטבל, פי על-ידי המקרה, חס ושלום, נעשה מה שנעשה, על-פן טוב מאד שקדם שמתחיל להעשות מזה איזה דבר, חס ושלום, שיקדים עצמו האדם, ויטבל ויטהר עצמו. והזהיר מאד, לבל יתפחד האדם מזה כלל, פי הפחד והדאגות והמרה שחורות בענין זה מזיק מאד מאד, בפרט אחר שגלה אלו העשרה קפיטל תהלים, המסגלים לתקון חטא זה.

שגלה אלו העשרה קפיטל תהלים המסגלים לתקון חטא זה, והם: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"ן, כמבאר בספרים הנדפסים כבר. אז אמר, שמי שיזכה לקים זאת, לומר אלו העשרה קפיטל תהלים הנ"ל באותו היום שיקרה לו חס ושלום, אזי בודאי יתקן חטאו, ושוב אל ידאג כלל. גם היה מתלוצץ מאלו החסידים והיראים, שכשמגיע להם איזה הרהור, אזי הם מתפחדים שלא יבואו לידי מקרה, ומחמת זה הם רגילים בהתר, מחמת פחד שלא יבואו לידי מקרה. והוא, זכרונו לברכה, היה מתלוצץ מזה. ועקר פונתו היה שהאדם צריך לכלי להתפחד ולהתירא כלל מדברים כאלו, ולכלי לחשב מחשבות כלל בענין זה, רק יהיה כגבור חיל לעמד כנגד תאותו ויסיח דעתו מזה לגמרי, ואל יתפחד כלל. וה', הטוב בעיניו יעשה עמו, מה שהוא יתברך חפץ.

ורמז בדבריו, שזה בחינת פגם של דוד המלך עליו השלום בבת־שבע וכו', ולא באר הדבר היטב. ומאד מאד צריכין

נחרי אפרסמון

והם: ט"ז, ל"ב, מ"א, מ"ב, נ"ט, ע"ז, צ', ק"ה, קל"ז, ק"ן, כמבאר בספרים הנדפסים כבר, אז אמר, שמי שיזכה לקים זאת, לומר אלו העשרה קפיטל תהלים הנ"ל באותו היום שיקרה לו, חס ושלום, אזי בודאי יתקן חטאו, ושוב אל ידאג כלל. גם היה מתלוצץ מאלו החסידים והיראים, שכשמגיע להם איזה הרהור, אזי הם מתפחדים שלא יבואו לידי מקרה, ומחמת זה הם רגילים בהתר, מחמת פחד שלא יבואו לידי מקרה, והוא ו"ל היה מתלוצץ מזה, ועקר פונתו היה, שהאדם צריך לכלי להתפחד ולהתירא כלל מדברים כאלו, ולכלי לחשב מחשבות כלל בענין זה, רק יהיה כגבור חיל לעמד כנגד תאותו, ויסיח דעתו מזה לגמרי, ואל יתפחד כלל, וה' הטוב בעיניו יעשה עמו מה שהוא יתברך חפץ.

ורמז בדבריו, שזה בחינת פגם של דוד המלך, עליו השלום, בבת־שבע וכו', ולא באר הדבר היטב. ומאד מאד צריכין להתחזק בשמחה תמיד, ואל

להתחזק בשמחה תמיד, ואל יפל בדעתו כלל משום דבר שבעולם, אף אם יעבור עליו מה. ואם יהיה חזק בדעתו, ולא יתפחד כלל, ולא יחשב מחשבות כלל (שקורין איבער טראכטין), וילך בתמו בשמחה, יזכה לסוף לעבור על הכל בשלום. ודברים כאלו אי אפשר לבאר בכתב, וערום יבין לאשורו.

עוד מה שספר בשבת חנכה ונשפח, מן מלך שנתרחק מאביו וכו', והיה מתגעגע מאד מאד וכו' וכו', והגיע לו כתב מאביו, והיה משתעשע בו מאד מאד, והיה מתגעגע עדין מאד, והיה מתגעגע על-כל-פנים שיושיט לו יד, ואם היה מושיט לו יד, היה מחבקה ומנשקה. אחר-כך ישב עצמו: הלא זה הפתב הוא פתב-יד-המלך בעצמו, ואם-כן הוא יד-המלך וכו' וכו'. (פל זה לא נכתב כראוי, כי נשפח, כי לא נכתב בזמנו):

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם.

ברוך הנותן לייעף פח ולאין אונים עצמה ירבה:

נחרי אפרסמון

יפל בדעתו כלל משום דבר שבעולם, אף אם יעבור עליו מה, ואם יהיה חזק בדעתו ולא יתפחד כלל, ולא יחשב מחשבות כלל (שקורין איבער טראכטין), וילך בתמו בשמחה, יזכה לסוף לעבור על הכל בשלום. ודברים כאלו אי אפשר לבאר בכתב, וערום יבין לאשורו.

עוד מה שספר בשבת חנכה ונשפח, מן מלך שנתרחק מאביו וכו', והיה מתגעגע מאד מאד וכו' וכו', והגיע לו כתב מאביו, והיה משתעשע בו מאד מאד, והיה מתגעגע עדין מאד, והיה מתגעגע על-כל-פנים שיושיט לו יד, ואם היה מושיט לו יד, היה מחבקה ומנשקה. אחר-כך ישב עצמו: הלא זה הפתב הוא פתב יד המלך בעצמו, ואם-כן הוא יד המלך וכו' וכו'. (פל זה לא נכתב כראוי, כי נשפח, כי לא נכתב בזמנו).

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם:

ברוך הנותן לייעף פח ולאין אונים עצמה ירבה:

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תקון הכּללי

תקון נורא ונפלא מאד מאד לכלליות החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא לצלן

*

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל הענינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

*

יסדו, תקנו, גלו וצוה לפרסמו לכל ישראל.
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדונינו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

*

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

תקון הפללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל הצדיקים
האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים
אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע
מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לכו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות
נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחוד
קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על ידי שהוא טמיר
ונעלם בשם כל ישראל:

טז א מכתם לדוד שמרני אל פי-חסייתי בך:
ב אמרת ליהוה אדני אתה טובתי בל-עליה:
ג לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כל-חפציי-
ד ירבו עצבותם אחר מהרו בל-אסוף
ה נספיהם מדם ובל-אשא את-שמותם על-שפתי:
ו יהוה מנת-חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי:
ז חבלים נפלו-לי בנעמים אף-נחלת שפחה עלי:
ח אברך את-יהוה אשר יעצני אף-לילות יסרוני
ט כליותי: ה שויתי יהוה לנגדי תמיד כי מימיני
י בל-אמוט: ט לכן א שמח לבי ויגל כבודי אף-
יא בשרי ישכן לבטח: י כי א לא-תעזב נפשי לשאול
יב לא-תתן חסידך לראות שחת: יא תודיעני ארח
יג חיים שבע שמחות את-פניך נעמות בימינך
יד נצח:

תקון הכללי

לב * לְדוֹד מִשְׁכִּיל אֲשֶׁר־י נְשׁוּי-פֶשַׁע כְּסוּי חַטָּאָה:
ב אֲשֶׁר־י אָדָם לֹא יַחֲשֹׁב יְהוָה לוֹ עוֹן וְאִין
בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי־הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עַצְמִי בְּשִׂאֲנִי
כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וְלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדָךְ גְּהַפְּךָ
לְשִׁדְי בְּחַרְבֵּנִי קִיִּץ סָלָה: ה חַטָּאתִי אֹדִיעֶךָ וְעוֹנִי
לֹא־כִסִּיתִי אֲמַרְתִּי אֹדָה עָלַי פֶּשַׁעִי לִיהוָה וְאַתָּה
נִשְׂאתָ עוֹן חַטָּאתִי סָלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
כָּל־חֹסֵד | אֲלֶיךָ לָעֵת מְצֹא רַק לְשֹׁטֵף מַיִם רַבִּים
אֲלִיו לֹא יִגִּיעוּ: ז אַתָּה | סֹתֵר לִי * מִצַּר תִּצְרֵנִי
רַנִּי פִּלַּט תִּסּוּבְּנִי סָלָה: ח אֲשַׁכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
בְּדַרְךָ־זוֹ תִלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי: ט אֶל־תִּהְיוּ |
כְּסוּס כְּפָרָד אִין הָבִין בְּמַתְּנֵי־זָרְסָן עֲדִיו לְבָלוֹם
בַּל קָרַב אֲלֶיךָ: י רַבִּים מְכֹאֹבִים לְרָשָׁע וְהַבּוֹטָח
בִּיהוָה חֶסֶד יִסּוּבְּנֵו: יא שְׂמַחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
עֲדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל:

מא * לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: ב אֲשֶׁר־י מִשְׁכִּיל אֶל־
דָּל בַּיּוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ וְאֶל־תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיְבָיו:
ד יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ עַל־עַרְשׂ דְּוֵי כָּל־מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכָתָה
בְּחַלְיוֹ: ה אֲנִי־אֲמַרְתִּי יְהוָה חֲנֻנִי רַפָּאָה נַפְשִׁי
כִּי־חַטָּאתִי לָךְ: ו אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתִי יָמוּת
וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לְרֹאזוֹת | שְׂוֹא יִדְבַר לְבוֹ

(* אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

תקון הכללי

יִקְבֹּץ-אָזֶן לוֹ יֵצֵא לַחֹיץ יְדַבֵּר: ך יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
כָּל-שִׁנְאֵי עָלַי | יִחְשְׁבוּ רָעָה לִּי: ט דְּבַר-בְּלִיעַל
יַעֲזֹק בּוֹ וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא-יֹסִיף לָקוּם: ך גַּם-אִישׁ
שְׁלוֹמִי | אֲשֶׁר-בִּטְחָתִי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמֵי הַגְּדִיל עָלַי
עֵקֵב: יא וְאַתָּה יְהוָה חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי וְאַשְׁלֶמְהָ לָּהֶם:
יב בּוֹאֵת יִדְעֵתִי כִּי-חִפְצָתָּ בִּי כִּי לֹא-יִרְיעַ אִיבִי
עָלַי: יג וְאַנִּי בְּתַמִּי תִּמְכָּתָּ בִּי וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ
לְעוֹלָם: יד בָּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם
וְעַד-הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב * לְמַנְצַח מִשְׁכִּיל לְבַנְי-קַרְח: ב כְּאֵיל תִּעְרַג
עַל-אֲפִיקֵי-מַיִם בֵּן נַפְשֵׁי תִּעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
ג עֲמָאָה נַפְשֵׁי | לְאֱלֹהִים לְאֵל חַי מְתֵי אָבוֹא
וְאַרְאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הִיִּתְהַלֵּלִי דַמְעָתִי לַחֵם יוֹמָם
וְלַיְלָה בְּאֹמַר אֵלַי כָּל-הַיּוֹם אֵיךָ אֵלֶיךָ: ה אֱלֹהֵי
אֲזַכָּרָה | וְאֲשַׁכַּח עָלַי | נַפְשֵׁי כִּי אֶעְבֵּר | בַּסֶּף
אֲדַדֵּם עַד-בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל-רִנָּה וְתוֹדָה הַמּוֹן
חוֹנֵג: ו מִהַתְּשׁוּחָתִי | נַפְשֵׁי וְתַהֲמִי עָלַי הוֹחֲלִי
לְאֱלֹהִים כִּי-עוֹד אוֹדְנֹו יִשׁוּעוֹת פָּנָיו: ז אֱלֹהֵי עָלַי
נַפְשֵׁי תִּשְׁתַּוַּחַח עַל-כֵּן אֲזַכָּרָךְ מֵאַרְץ יִרְדֵּן
וְחַרְמוֹנִים מִהַר מְצַעַר: ח תְּהוֹם-אֶל-תְּהוֹם קוֹרָא
לְקוֹל צְנוּרִיךָ כָּל-מִשְׁבְּרִיךָ וְגַלְיָךְ עָלַי עָבְרוּ:
ט יוֹמָם | יִצְוָה יְהוָה | חֲסֵדוֹ וּבִלְיָלָה שִׁירָה עִמִּי
תִּפְלָה לְאֵל חַיִּי: י אֲזַכָּרָה | לְאֵל סִלְעֵי לְמָה

תקוץ הפללי

שְׁכַחְתָּנִי לְמַה־קָּדַר אֵלֶיךָ בְּלֶחֶץ אוֹיֵב: יא בְּרֹעַח |
בְּעֲצָמוֹתַי חֲרַפּוֹנִי עוֹרְרִי בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
אֵיךְ אֵלֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתַּוְּחָחִי | נִפְשִׁי וּמַה־תִּתְּהַמִּי
עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדְנֹו יִשׁוּעַת פָּנָי
וְאֱלֹהֵי:

נט * לְמַנְצַח אֶל־תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח
שְׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הֲצִילָנִי
מֵאִיֵּבִי | אֱלֹהֵי מִמַּתְקוֹמְמִי תִשְׁנֹבְנִי: ג הֲצִילָנִי
מִפְעֲלֵי אֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עֲזִים לֹא־פִשְׁעֵי וְלֹא־
חַטָּאתַי יִהְיֶה: ה בְּלִי־עֹן יִרְעוּן וַיִּפּוֹנְנוּ עוֹרָה
לְקַרְאתִי וּרְאָה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | עֲבֹאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִקְיִצָּה לְפָקֵד כָּל־הַגּוֹיִם אֶל־תַּחַן
כָּל־בְּגָדֵי אֹן סָלָה: ז יָשׁוּבוּ לְעָרְבַי יִהְמוּ כַּכֶּלֶב
וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: ח הִנֵּה | יִבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שָׁמַע: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־
לָמוֹ תִלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עוֹז אֵלֶיךָ אֲשַׁמְרָה כִּי־
אֱלֹהִים מִשְׁנֹבֵי: יא אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדַּמְנִי אֱלֹהִים
יִרְאֵנִי בְּשִׁרְרֵי: יב אֶל־תִּהְרַגְם | פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי
הֲנִיעֵמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ מִגִּנְנוּ אֲדָנִי: יג חַטָּאת־
פִּימוֹ דְּבַר־שִׁפְתֵימוֹ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלָה
וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בְּחֻמָּה כִּלָּה וַאֲיַנְמוּ וַיִּדְעוּ
כִּי־אֱלֹהִים מוֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה:

תקון הכללי

תהמות: יח זרמו מים | עבות קול נתנו שחקים
אף-חצציק יתהלכו: יט קול רעמך | בגלגל האירו
ברקים תבל רגזה ותרעש הארץ: כ בים דרפך
ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נדעו:
כא נחית כצאן עמך ביד-משה ואהרן:

צ א תפלה למשה איש-האלהים אדני מעון אתה
היית לנו בדר ודר: ב בטרם | הרים ילדו
ותחולל ארץ ותבל ומעולם עד-עולם אתה אל:
ג תשב אנוש עד-דכא ותאמר שובו בני-אדם:
ד כי אלה שנים בעיניך פיוס אתמול כי יעבר
ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו בבקר
פחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף לערב ימולל
ויבש: ז כי-כלינו באפך ובחמתך נבהלנו:
ח שתה עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך: ט כי
כל-ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו-הגה:
י ימי-שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת |
שמונים שנה ורהבם עמל ואון פי-גז חיש ונעפה:
יא מי-יודע עז אפך וכיראתך עברתך: יב למנות
ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה: יג שובה יהוה
עד-מתי והנחם על-עבדיך: יד שבוענו בבקר
חסדך ונרננה ונשמחה בכל-ימינו: טו שמחנו
פימות עניתנו שנות ראינו רעה: טז יראה אל-
עבדיך פעלך והדרך על-בניהם: יז ויהי | נעם

תקוץ הפללי

אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

קה א הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוֹ-לוֹ וּמְרוֹ-לוֹ שִׁיחוּ בְּכָל-
נַפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קְדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב א
מִבְּקִשֵׁי יְהוָה: ד הֲרֵשׁוּ יְהוָה וְעִזּוּ בִּקְשׁוֹ פָּנָיו
תְּמִיד: ה זְכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה מִפְתֵּי
וּמִשְׁפְּטֵי-פִיו: ו זֶרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל-הָאָרֶץ
מִשְׁפְּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאַלְפָּה
דוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת-אֲבָרָהֶם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק:
י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת-אָרֶץ-כְּנָעַן כָּל נַחֲלַתְכֶם:
יב בְּהִיזְתֶּם מְתֵי מִסְפָּר כַּמַּעַט וְגָרִים בָּהֶ:
יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל-גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל-עַם אֲחֵר:
יד לֹא-הִנִּיחַ אָדָם לַעֲשֹׂקֶם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
טו אֶל-תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחֵי וּלְנַבִּיאֵי אֶל-תִּרְעוּ:
טז וַיִּקְרָא רַעַב עַל-הָאָרֶץ כָּל-מִטְהַלְחֵם שָׁבַר:
יז שָׁלַח לְפָנֵיהֶם אִישׁ לְעַבְדֵי נַמְכָר יוֹסֵף: יח עָנוּ
בְּכָל רִגְלוֹ בְּרֹזֶל בָּאָה נִפְשׁוֹ: יט עַד-עַתָּה
בְּאֲדָבָרוֹ אָמַרְתָּ יְהוָה צִרְפָּתָהּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
וַיִּתִּירָהּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ: כא שָׁמוֹ אֲדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמִשָּׁל בְּכָל-קַנְיָנוֹ: כב לְאִסֹּר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ

תקוּן הַכֶּלֶלִי

וּזְקַנְיוֹ יַחֲבֹם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר
בְּאֶרֶץ-חָם: כד וַיִּפֹּר אֶת-עֲמוֹ מְאֹד וַיַּעֲצֵמְהוּ
מִצְרַיִם: כה הִפְךָ לָבֶם לְשָׂנֵא עֲמוֹ לְהִתְנַפֵּל בְּעַבְדָּיו:
כו שְׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָיו אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר-בוֹ: כז שְׁמוֹ-
בָּם דְּבַרֵי אֹתוֹתָיו וּמִפְתִּיּוֹם בְּאֶרֶץ חָם: כח שְׁלַח
חֹשֶׁךְ וַיַּחֲשֹׁךְ וְלֹא-מָרוּ אֶת-דְּבָרוֹ: כט הִפְךָ אֶת-
מִימֵיהֶם לְדָם וַיָּמַת אֶת-דֹּגְתָם: ל שַׁרְץ אֲרָצָם
צִפְרֹדָעִים בְּחֻדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרַב
כֹּנִים בְּכָל-גְּבוּלָם: לב נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בְּרֹד אִשׁ
לְחֻבּוֹת בְּאֲרָצָם: לג וַיֵּךְ גְּפָנָם וּתְאֲנַתָּם וַיִּשְׁפֹּר עַץ
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אֲרָבָה וַיִּלַּק וַאֲיִן מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל-עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם:
לו וַיֵּךְ כָּל-בְּכוֹר בְּאֲרָצָם רֵאשִׁית לְכָל-אוֹנָם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׂמַח מִצְרַיִם בְּעֲצָתָם כִּי-נִפְלַ פַּחַדָם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׁ עֲנָן לְמַסָּךְ וְאִשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: מ שָׁאֵל
וַיָּבֹא שָׁלוֹ וְלָחֶם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם: מא פָּתַח צִוֵּר
וַיִּזְוְבוּ מַיִם הִלְכוּ בְּעִזּוֹת נָהָר: מב כִּי-זָכַר אֶת-
דְּבַר קִדְשׁוֹ אֶת-אַבְרָהָם עֲבָדָיו: מג וַיּוֹצֵא עֲמוֹ
בְּשִׁשּׁוֹן בְּרָגָה אֶת-בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרָצוֹת
גֹּזִים וַעֲמַל לְאֲמִים יִירָשׁוּ: מה בְּעֵבּוֹר | יִשְׁמְרוּ
חֻקָּיו וְתוֹרָתוֹ יִנְעֲרוּ הַלְלוּיָהּ:

תקוּן הַכְּלָלִי

קלז א על־נְהַרֹות | בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם־בְּכִינוּ
בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן: ב על־עַרְבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ
בְּנִרְוֹתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שְׁאַלּוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבָרֵי־שִׁיר
וְתוֹלְלֵינוּ שְׂמַחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד אִיךְ נָשִׁיר
אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אֲדָמַת נֹכַר: ה אִם־אֶשְׁכַּח
יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַק לְשׁוֹנֵי | לְחַפֵּי
אִם־לֹא אֲזַכְּרֵי אִם־לֹא אֶעֱלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל
רֹאשׁ שְׂמַחָתִי: ז זָכַר יְהוָה | לְבָנֵי אֲדוּם אֵת יוֹם
יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ | עָרוּ עַד הַיּוֹם בָּהּ:
ח בַּת־בְּבַל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישְׁלַם־לָךְ אֶת־
גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֵת לָנוּ: ט אֲשֶׁרִי | שִׁיאֲחִזוּ וְנִפֵּץ אֶת־
עַלְלִיךְ אֶל־הַסַּלֵּעַ:

קנ א הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ־אֵל בְּקֹדֶשׁוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ
עִזּוֹ: ב הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ הַלְלוּהוּ כְּרַב גְּדִלוֹ:
ג הַלְלוּהוּ בְּתִקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּכְנֹר:
ד הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמַחֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִנָּב:
ה הַלְלוּהוּ בְּצִלְצִלֵי־שִׁמֶעַ הַלְלוּהוּ בְּצִלְצִלֵי תְרוּעָה:
ו כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְהוָה הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל:
ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה: ויעזרם יהוה ויפלטם יפלטם
מרשעים ויושיעם פי חסו בו: